

Bibliotheca C. SS. R.

Pragens.

Armarium

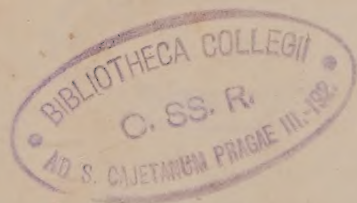
Loculamentum

cd B

B. S.

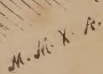
96

F-135

B.
p.

Bedřich kardinal Schwarzenberg,
kníže arcibiskup Pražský.

Thos. B. Sibley & Son.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel:

FRANTIŠEK SRDÍNKO,

ředitel kn. arcib. semináře i stud. konviktu, skutečný kn. arcib. konsistorní rada,
kn. arcib. notář, pokladník Dědictví sv. Prokopa atd.

Ročník XXV.
KNIHOVNACSSR.
=VLIBĚJOVICÍCH=

 1875.

V PRAZE.

Tiskem kníž. arcib. kněhtiskárny za Rohlička a Sieverse.

STROM. KUL. STROM
Čas. Budovitel
VYRAŽENO

Obsah ročníku XXV.

Řeči a spisy sv. Otcův.

Sv. *Maxima*, biskupa Turinského: Homilie na slavnost Zjevení Páně, str. 1. Řeč o ranní a večerní modlitbě 417.

Sv. Otce *Efrem* Syrského: Vyznání a obvinění sebe samého 19, 36, 49, 66, 82.

Sv. Petra *Chrysologa*, arcibiskupa Raven-ského: Řeč o postu a pokušení Krista P. na poušti 65. Řeč o postu a almužně 81. Řeč o pravém boji křesťanském 89. Řeč o vykoupení 161. Patero řečí o marnotratném synu 449, 457, 473.

Sv. *Jana Zlatoústého*: Řeč II. 121. O pokání homilie III. 131.

Sv. *Řehoře Vel.*: Homilie XXXVIII. O svatbě královské 289.

Duchovní řeči a rozjímání.

Exhorta o „nemoudrém kázání“, str. 33. Promluva před sv. přijímáním na zelený čtvrtek a slavnost Zvěstování P. [M. 105. Na veliký pátek 106. Promluva k dítkám: a) před sv. přijímáním, b) po sv. přijímání 129. Exhorta o hříchu prvních rodičů 169. Kázání před udělováním sv. břimování 185. Řeč o milostivém letě r. 1875. 201. Slova duchov. pastýře před prvním sv. přijímáním 209. Zpověď 241, 258, 276. Zápisky domněním sv. hraběnky Slavatové 273. Na den sv. ap. Jakuba Většího 297. Promluva na rozloučenou 337. První české exercicie kněžské v Hradci Králové 353, 369, 377, 393, 413. List k Filipánům 433. Promluva před oddavkami 434. O narození Páně 491. Na konec roku 492.

Pojednání a úvahy.

Listy bohoslužebné, čili „může-li Bůh žádati na tvorech rozumných, aby mu sloužili?“ st. 3. O účtě k blah. Panně Marii 476.

Úvahy časové.

Víra štít křesťanů za dnů našich, str. 91. Kněží ubývá — škol přibývá 435.

Přibývá, obrazy a články z dějepisu.

František kníže Ditrichštejn, kardínál, str. 149, 162, 173, 190, 212. Propaganda římská 194. Úmrtí J. Velič. cts. Ferdinanda Dobrotivého 258. Bedřich, kardínál arcibiskup Pražský 314. Kněz Jeroným, Pražan 437. Návštěva sv. Vincence z Pavla v jeho rodišti 460. Svatá Serapia a Sabina 481, 493.

Pastýřské listy.

Jan Valerian . . . všem věřícím Budějov. diecése, str. 17. Pastýřský list o milostivém letě r. 1875. 145. Jubilejní plnomoceňné odpustky 225. Josef Jan . . biskup Kralohradecký 329.

Čtení zábavné a poučné; obrazy ze života.

Svatováclavská korouhev, str. 6, 21, 39, 54, 70, 85, 98. Obět továrny 111, 136, 154, 164, 175, 192, 204. Kostelík sv. Blažeje 214, 232, 244, 261, 279, 292, 304. Svatojanské jahody 230. Obrázky z cesty do Švýcar 340, 358, 370, 380, 397, 418. Po třiatřiceti letech 300. Výjev na hřbitově 441. Záštitá bojovníků 451. Klára 462, 478.

Písně a básně.

Pachole Ježíš, str. 2. Vánoční dárek 6. Jmeno Ježíš 19. Bol a soustrast 20. Na oslavu sv. Lidmily 25. Rouhač 35. Náboženství 39. Poslední návštěva 54. Sv. Ignác 58. Posvátné harmonie 58, 87, 98, 230. Moje touha 66. Sv. Benedikt 69. Pousteyník 73. Spěchej často k stolu milosti 82. Stesky duše 90. Duše v Bohu silná 106. Z paláce a kláštera 111, 130, 148, 172. Kalvarie 125. Velikonoční 125. Dar Božský — chléb nebeský 135. Nebi vlasti má 153. Blíže Spasitele 162. Mrtvé uctivě pochovávati 163. Setba 178. K skřivánkovi 190. Matka 192. Dobré věno 203. Jiné světy 211. Na dobrou noc Pánu Ježíši 214. Modlitba dítěte 232. Pozdrav [a dík Jeho Eminenci 244. Jeho Exc. Janu Valerianovi 249. Rozmluva kmeta s jinocem 251. Skrovný věneček na hrobku císaře Ferdinanda Dobrotivého 258. Druhům 260. Čtyry role 266. Sv. Jarolím v Betlemě 275. Báh dá 278. Věštba 291. Na uvítanou v Hradci Králové 300. Jeho Eminenci ku dni 15. srpna 1875, 313. Báseň k 25leté památce nastolení Jeho Eminence 331. Prosba k P. Marii 339. Modlitba k andělu strážci 346. Slovo k novosvěčenci 364. Dobrota Boží 379. Život plavba 386. Kvítí na hrobech 397. Sosna nad rovem 402. Hrobní nápisy 409. Lidomilu 418. Na hřbitově 426. Očistec 426. Tři věci 434. Výstraha 435. Nemocné navštěvovati 440. Sirota 442. Báh je láska 450. Lačné nasycovati 460. K útěše 462. Koleda 476. Sv. Jana (evang.) oddechnutí 478. Sv. apoštol, miláček Páně a blahověstec Jan 489. Účet v poslední den v roce 492.

Dopisy.

Z Abrspachu, str. 455. Z Budějovic 74. Z Čáslavi 483. Z Heřmanova Městce 26. Z Hradce Králové 453. Z Choltic 366, 427. Z Jarošova u Jindř. Hradce 27, 263. Z Kamenice nad Lipou 443. Z Klatov 365. Z Kolína 346. Z Kolinského vikariátu 25. Z Kostelce n. Orl.

251. Z Kozmic 43. Z Královic 250. Z Litoměřicka 307. Z Litoměřické diecése 466. Z Morů u Zátce 365. Z Nezamyslic 387. Z Ostružna u Jičina 388. Z Pertholtic 11. Z Písečné 126, 403, 484. Z Prahy 73, 113, 138, 178, 249, 283, 294, 493. Z Přelouče 26. Z Příbrami 332. Z Rakovníka 10, 442. V Semilech 466. Ze Semilského vikariátu 156. Z Svojšina u Stříbra 114. Ze Svatoboru 100. Od Šumavy 12, 41, 237. Z Těchonice 306. Od Ústí n. Orlicí 389. Od Vys. Mýta 374. Ze Zbraslavi 414. Ze Žandova u Chebu 11. Ze Žamberka 443. Ze Žitnice 166.

Kronika.

Z Afriky (katol. misie) str. 470, z Ameriky 46, 76, 115, 158, 351, (zpráva o slovan. misionářstvu) 431, 444, z Anglie 46, 158, 223, 239, 376, 391, 415, 494, z Angory v Malé Asii 30 z Antofu 351, z Balkánského poloostrova 428, z Bavor 28, 486, z Brazílie 198, z Brna 284, 390, z Bulharska 60, z Drážďan 18, z Francie 76, 140, 286, 390, 486, Garcia Moreno 445, 454, z Haliče 180, z Hnězdná 167, z Jerusalema 197, 486, z Italie 76, 310. Ke dni 19. června t. r. 221. Kulturní boj na západní polokouli 181. Z Mardinu 115, z Mexika 47, z Moravy 269, z Německa 28, 102, 115, 158, 197, 285, 310, 349, 367, 375, 390, 405, 444, z Palestiny 406, z Poznańska 415, z Prahy 12, 28, 43, 59, 75, 88, 102, 115, 127, 139, 157, 167, 180, 196, 203, 221, 238, 252, 268, 284, 295, 308, 328, 332, 347, 367, 374, 390, 404, 415, 428, 444, 454, 467, 485, 494, z Pruska 59, 252, 269, 486, z Ruska 351, 428, z Říma 28, 44, 60, 115, 140, 197, 309, 348, 375, 390, 415, 456, 486, ze Slezska 140, ze Solnohradu 76, ze Štýrska 285, ze Švýcarska 30, 45, 375, z Terstu 88, z Turecka 13, z Venechie v Americe 61, z Vídně 13, 28, 43, 88,

115, 197, 285, 309, 454, (kardinal Rauscher †) 466. Velikost a důležitost (statistika) katolické církve 102, 116. — Jiné delší články v Kronice: Freimaury 116, 127, 141, 198, 206. Kulturníci nového světa 252, 270. Spolek neposkv. Početí Marie P. ku podpoře katolíků v říši Turecké a na východě 467.

Paběrky.

Jak soudí Američané o působení katolické církve, str. 14. Sen dítěte 31. Křesťanské cvičení 48. Historická upomínka 62. JHS. 63, 119, 142. Podobenství (dle Krummachera) 77, 119, 142, 286, 311, 333, (z Efrema Syra) 486. Sv. Polykarp o říši pravdy 159. Příklad (ze sv. O. Efrema) 159. Irenaeus proti kacířům 159. První sv. přijímání 254. Příspěvek k praktickému vychování 271. Obrázek časový 407. Prohanost moderního liberalismu 447. Zlatá zrnka 447. Aforismy 495.

Literární oznamovatel.

Str. 15, 31, 48, 63, 79, 88, 104, 120, 128, 143, 159, 168, 184, 199, 207, 224, 239, 255, 272, 288, 295, 312, 335, 351, 368, 376, 392, 407, 415, 432, 448, 455, 472, 487, 495.

Osobní věstník duchovenský.

Str. 16, 32, 48, 64, 80, 88, 104, 120, 128, 144, 160, 168, 184, 200, 208, 224, 240, 256, 272, 288, 296, 312, 328, 336, 352, 368, 376, 392, 408, 416, 432, 448, 456, 472, 488, 495.

Záležitosti spolkové.

Zápisky Děd. sv. Janského, 64. 184, 352.

Milodary.

Str. 168, 200, 240, 288, 296, 456, 472, 496.

Listárna redakční.

Str. 120, 160, 168, 200, 240, 256, 272, 288, 488, 496. Program 16.

Inserty str. 488, 496.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expedice:
v knihkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.
Nedostala čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v Expedici a u všech řádných knihkupců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště
fenom v Expedici: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Sv. Maxima, biskupa Turinského, homilie na slavnost Zjevení Páně.

Ač Kristus, naší spásy Pán a všemohoucího Otce Syn souvěčný tělem jsa přioděn v pokoře ráčil lidi navštívit, předce, bratři nejmilejší, mnohé a převeliké známky dal své velebnosti, z nichžby mysl lidská poznati mohla, že nový člověk se narodil a Bůh s nebe sstoupil. Nebo ač Pán sám podle zákona narození lidského jsa útlým nemluvnátkem v židovské zemi v jesličkách plakal, zavinit jsa v plénkách, předce velikost jeho celému světu podivná na nebi zářící hvězda zvěstovala. Kdož medle by pochyboval, že hvězda ona zářila světlem radostnějším a paprsky skvělejšími, ana oznamovala očím lidským světlo nebes a země? I musela hvězda ta od ostatních (hvězd) jasnější tváří se rozeznávat, ježto zvěstovala Krista, jehož narození lišilo se od narození všech lidí. Novým třpytem zářila se hvězda na nebesku, avšak skvostnějším leskem zářila se pozemskost. Kdož mohlby propátrati tůlávku zázraků, an pro vykonání spásy naší v témže okamžiku na nebi zářil tvor, a na zemi skvěl se Tvůrce? Není divu, nejmilejší, že Pána nebes svědectví na nebi provází. Či proč se nám to zdá víře nepodobno, že tvůrce svému svědectví dává tvor následuje jej? I žasla pozemskost, vidouc novou hvězdu na nebi; více však se divilo nebe, na zemi vidouc nové slunce. „Ó jak hluboké jsou myšlenky Páně, a nedostizitelné cesty jeho!“ (Řím. 11, 33.) Aby nevěreckost lidská nepřišla ve spor s porodem Panny, seslal s nebe znamení

nejjasnější, kteréhožby ani pohanstvo nemohlo vyvrátiti, ani Židovstvo zamlčeti.

Přišli tedy, jak jsme čtli, z Východu Chaldeové, následující hvězdu je vedoucí, již nepoznali uměním magickým, jenž však podivná byla svou neobyčejností. Proto pak hledali magové v okolí Jerusalema krále podivně narozeného, poněvadž Balaam, věstec slovutný a bývalý kněz pohanský, jehož oslice dle zvěsti mluvila, byl předpovídal, že hvězda z Jakoba vyjde, a člověk z Israele povstane. Právěť mezi jiným, jak čteme: Vzejde hvězda z Jakoba, a povstane člověk z Israele.“ (4. Mojž. 24, 17.)* Nyní tedy nediv se nikdo, že poznali magové narození Páně, kteréž pohan-li mohl zvěstovati ze zjevení Božího, mohl i pohan poznati je. Byla to, pokud uvážiti lze, vůle nejvyššího ustanovení, že mezi posvátnými hlasy proroků i nevěřící člověk přísti toho předpověděl, jenž přijíti měl vykoupit věřících i nevěřících. Proto zajisté prorokoval kněz model, aby pohané, kdyby snad se zpěchovali židovským hlasatelům věřiti přísti Kristovo, aby aspoň následovali svědectví pohanského původu. A nepochybujeme, žeby byl mohl dáti řeč věstící Balaamovi, onomu cizozemci všemohoucí a nejdobrotivější Bůh, jenž oslici jeho mohl jazyk rozvázati, aby mluvila po lidsku. Mluvila tedy oslice, na níž seděl věstec. Sehnuté zajisté zvíře to od přirozenosti hledí k zemi, aby zjevným znamením ukázalo, že veškeré pohanstvo, které oltářům oddáno a

*) Ve vulgátě čteme, na tomto místě: „consurget virga de Israele,“ t. j. povstane prut z Israele.“

vždy tlačeno bylo k zemi tíží své nevěry, pohrdajíc službou Boha všemohoucího, mlčelo a němo bylo, každodenně mluvití bude slávu Boha věčného, jakmile u příchodu „hvězdy z Jakuba a člověka z Israele“ oči k nebi pozdvihně. Přišli tedy od východu osvěcení pohané. Židé však zaslepeni jsouce nevěrou zatvrzelého srdce svého, zůstávají na západě. Jak by v pravdě na západu a ve tmě nesžírala se veškerá zatvrzelost židů, ani, povrhující neustále přítomným sluncem, den ustavičný ztratili?

Významně pak, nejmilejší, na jediné cestě tři zároveň mágové přišli se kořit, protože v jednom Kristu Ježíši, který je cesta všech věřících, kořiti se měli Trojici nerozdílné. Přinesli též dary, které se osvědčily ne co dary, ale co tajemství. Přinesli zlato. Zlatem, bratří, naznačuje se drahocenný výkup z našeho zajetí. Kadidlem pak vyznačuje se i přestání pověry ďábelské, i budoucí bohoslužby pravého náboženství zavedení. Myrhou však, již se zachovávají před porušením bezduchá těla, předpodobuje se obnovení našeho těla a vzkříšení z mrtvých.*) Tyto tak posvátné

dary obětovati Kristu nezvolila si libovůle mágů, nýbrž vdechnutí Všemohoucího. Nebo co se týče slávy Kristovy, zdají se dary ty, tělesným okem-li na ně patříme, na-prosto nehodny Jeho velebnosti. Nebo k jakému užitku, k jaké radosti zlato Pánu nemrtelnému, které zajisté jen smrtelníky těší? K čemu Bohu všemohoucímu kadidlo, jehož kouřem ctí pohané i modly? Aneb k čemu myrha, masť ta na těla tlící, tomu, jehož tělo nemělo podlehnouti nížádné zkáze smrti? Vše to, nejmilejší, zbytečné a marné se zdá býti u Syna božního, nevěříme-li, že tím nastíněna jsou tajemství života našeho.

Pročež, bratří, doufejme v Pána a utvrdiž se srdce naše, aby i v nás svítila hvězda víry, která by nás pravou cestou bez bludu dovedla ku Kristu. Přinesme za obět i my dary svých skutků a tužeb, které přijmouti račiž Kriste, jenž již nikoli na zemi ani v jesličkách neodpočíváš, ale sedíš na pravici Otce svého v nebesích. Amen.

Přel. Fr. V. Čapek.

Pachole Ježíš.

Kdo pachole to spanilé
tam v Hospodina snai?
Aj, vlasy v zlato zjasnilé
to čelo svaté stíní;
ve oku přísném jemná zář
a nebes pokoj Jeho tvář. —

Kde jeho rod? a odkud k nám
jde s září slunce jitřní?
Až do soumraku trvá sám
ve síni svaté vnitřní.
Hle, zdá se Davidův syn být,
zde na Syonu trůn svůj mít!

Co hledá dítko spanilé
ve mužů sboru vážném?
se táže, mluví přemile;
vše zří naň v divu snažném.

dle sv. Leona sv. tři Králové, že Kristus, král všech králů (králové mu přinesli zlato) je v jedné osobě Bůh a člověk. Takový však musel býti náš Spasitel. Musel býti Bůh, aby Bohu zadost učinil za naše hříchy; musel býti ale zároveň člověk, aby mohl za naše viny trpět. A tím založil království Svě, církev svatou.

V tom se tedy shodují oba tyto výklady, že naznačeno je dary Kristu obětovanými vykupitelské jeho dílo.

*) Dary, jež sv. tři Králové Pánu Ježíši přinesli, naznačeny jsou dle tohoto krásného výkladu tři hlavní momenty díla Kristova. Přišel, aby nás vykoupil z moci ďábelské (zlato), aby nás osvětil a posvětil pravou vírou a bohoslužbou (kadidlo), aby nás k Bohu přivedl s tělem i s duší (myrha). Myrhou totiž připravovali staří mrtvoly, aby nezapráchnivěly. Znamená se tedy myrhou zachovávání či obnovení těla pro život věčný.

Následovně vykládá sv. Leo Veliký význam darů těchto. Práví v homilii I. na den Zjevení Páně v kap. 2.: „Kadidlo Bohu, myrhu člověku, zlato obětovali králi: vědomě ctíce božskou a lidskou bytost v jednotě, nebo co v podstatách zvláštního bylo, nebylo rozděleno v osobě.“ Dle sv. Leona tedy je obět darů těch vyznání víry v Krista Boha-člověka, krále. Jeť Kristus, jak praví Symbolum Nicaenoconstantinopolitanum: „Bůh z Boha,“ a proto mu obětovali kadidlo; kadidlo vždy se páliło k počtě boží u židů i pohanů. Dále „vtělil se z Duha sv., z Marie Panny a stal se člověkem.“ Proto Mu co člověku přinesli myrhu. Že králem jest, napsali i na kříž: „král židovský“; a v jmenovaném symbolu říkáme: „jehož království nebude konce.“ Proto mu obětovali zlato. Vyznali tedy

On tělem dítko, v duchu muž
a moudrost božská jeho druž.

Hle, jak se přepodivně stkví
to oko jeho svaté,
co proudy světla ono tkví
jak s nebes slávy sňaté.

A sbor naň neustává zřít:

„To nemůž zemské dítko být!“

A matka, otec vejdou v chrám;
trud svírá oba spólný:

„Ach proč jsi učinil to nám?

Žel nesem pro tě bolný!“

Což nevíte, že zde mám dlít,
v čem Otec, v tom i já mám být?

On dí a všickni k Němu zří
ve tajném obdivení.

„Hle Isai syn tu s námi dlí,
o němžto v Písmě čtení!“

A dítě, k němuž srdce zře,
co král, co prorok od nich jde.

?

Listy bohoslužebné,

čili:

*Můželi Bůh žádati na tvorech rozumných,
aby mu sloužili?*

Dle franc. napsal J. Ev. Eybl.

1. Není pochyby, že bytost nejdokonalější sama sebe miluje, ježto, jsouc spravedlivá, musí přirozenou měrou milovati svoji dokonalost. Odtud už jde, že by si tato bytost, kdyby, konajíc nějaký skutek, nekonala ho pro sebe, méně dokonale vedla nežli nedokonalé ale z lásky k ní jednající bytosti; což je čirou nemožností. Třeba tedy za souhlasu Písem svatých souditi, že *Hospodin učinil všechny věci pro sebe samého*. Jednak je sám o sobě svrchovaně dokonalý, jednak svrchovaně spravedlivý, ana se spravedlivost v dokonalosti ovšem zahrnuje. Tou příčinou musí, co činí, činiti pro sebe a nelze mu ze svých práv popouštěti ničeho. Taková jest jeho velikost, že nemůže jednati leč pro sebe. Sám sebe nazývá *žárlivým a slávy své praví nedati nikomu*. Žárlivost, která bývá nemístná při člověku, je Boha spravedlivého vlastností svrchovanou. Všecko pochází od něho, pročež případno, aby se na obrát všecko odnášelo k němu; sice by zvrátil se řád. Spisovatel Písem uče, že Hospodin učinil lidi z ničeho, přiznává je důsledně stvořeny býti pro něho. Kdyby Stvořitel byl jednal bez účelu,

slepě by byl jednal a moudrosti by nebylo ve stvoření; kdyby jednal za účelem méně vznešeným nežli jest On sám, snížil by skutky svoje pod činy člověka etnostného, kterýž jedná z lásky k Svrchovanému. Pomýšlení tokové vrchem by bylo nesmyslností. Proto pravíme právě, že činí Bůh všecko pro sebe.

2. Nemohl Bůh stvořiti bytostí rozumných nežli za tím účelem, aby ho rozumem svým poznávaly a se mu obdivovaly, vůli pak svou ho milovaly a poslouchaly. Řád či spravedlnost vymáhá, abychom si svrchované dokonalosti ovšem více vážili nežli dokonalosti obmezené a milovali dobrotu neskonanou více než dobrotu konečnou. My, co bytostí stvořené, jsme dobra toliko obmezená, odvislá, částečná, co zatím bytostí nejvyšší je dobrem jediným svého způsobu, dobrem neobmezeným a nezávislým, pramenem všech dober ostatních. Naše láska k tomuto dobru musí býti v nás láskou jedinou svého druhu, pramenem vši jiné lásky, nezávislou na žádné jiné lásce či jak tomu chce sv. Augustin: *Míra naší lásky k Bohu ta jest, abychom ho milovali bez míry*. Naproti tomu naše k sobě samým láska musí býti odvozena od oné lásky prvotné, z ní se co ze svého pramene vynořovati a případnou býti naší dokonalosti a touto dokonalostí arcí obmezena a odměřena. Ale sebeláska naše ráda všecko k sobě odnášejíc pachtí se, Boha nápodobovati a tím způsobem z nás bohů nadělati. To však je zvrácený řád. Aby se stala jeho náprava, svrhnouti musíme tuto naši modlu s místa nejvyššího a na ně povznésti jediné tam patřící bytostí svrchovanou. Naše bytost ustoupiti musí a se obmeziti na obor sice malý ale přiměřený její dokonalosti.

Takový-li je poměr lidí k Bohu, odvažuje se tím již bez mála otázka, máme-li mu sloužiti? *Nesloužíme Bohu, leč milujem-li ho*, dí jmenovaný otec církevní. (Epist. ad Honorat. cap. 18. n. 45). Sloužíme-li mu láskou, je království Boží v nás, my klaníme se Bohu v duchu a v pravdě, ve skutek uvádějící tento jediný účel svrchovaný, pro nějžto nás stvořil. Nedal nám Hospodin lásku než na ten konec, abychom jej milovali. Kdybychom mohli učiniti, aby všickni lidé smýšleli takto, zmizely by všechny pochybnosti, uklidily by se veškerý odboje srdce našeho, ty tam by byly záminky vši nenábožnosti a bezbožnosti. Tím výkladem ničeho lidem nevnučujeme, ničeho jim neukládáme zůstávující je toliko jejich lásce. Ať jen milují z celého srdce bytostí svrchovanou a pak ať učiní, co se jim líbí. I ne-

bude se jim líbiti než tuto bytost milovati a milované poslouchati. *Rod spravedlivých*, dí Sirach, *není nežli poslušnost a milování*. (Sir. 3, 1.)

3. Tato láska k Bohu je patrně pouze vnitřní službou boží. Nám ale činiti je o zevnitřní. Odkud prokázati, že Bůh této žádá? Nic snadnějšího nad tento důkaz, měrou přirozenou následuje služba boží zevnitřní za bohoslužbou vnitřní. Pomyšleme si velikou na zemi rodinu, jejíž otec na nebesích jest, rodinu složenou z lidí, jenžto milují sebe a bližního toliko z lásky ku svému otci a jsou jedno srdce a jedna mysl: nebudou-liž v této společnosti ozývati se ústa, čím překypují srdce? Budou se obdivovati Pánu svrchovanému, milovati Otce nejlaskavějšího, vynášeti ho chvalami, děkovati mu za jeho dobrodiní a nepřestávající na lásce svojí; zvěstovat ho půjdou k národům ostatním, varovati budou bratří svých, vidouce, že vášněmi uvlečení odstoupají od lásky k Bohu. Za moře se dají, až do končin země přijdou ohlašovat Boha a vybízet k jeho milování ty lidi, kteří už zapoměli na jeho velikost. To vše není-li zevnitřní bohoslužbou, co pak by se jí ještě mohlo nazvati? Pak *byl by Bůh všechno ve všem*, (I. Kor. 15, 28.) všech byl by králem, otcem a přítelem, byl v srdcích všech zákonem živým. Jen o něm by mluvili a jen k vůli němu, jeho vůle by se dotazovali, v něj věřili, jeho poslouchali. Uznávají-li dobré děti moudrost a rozšafnost svého otce, není se třeba ptáti, budou-li ho ctíti a mu sloužiti. Tak též kdyby všichni lidé oživeni byli láskou k Bohu, jejich společenství bylo by stálou bohoslužbou, podobnou ustavičným chválám a klanbám blaženců nebeských.

4. Přichází nyní dokázati, že kromě lásky a s ní spojených ctností člověk povinen jest Bohu sloužiti také výkony či ceremonii pravidelnými a veřejnými, ježto, jak za to mají, nejsou předce podstatnou částkou náboženství či bohoslužby v duchu a pravdě. Ovšem že nejsou podstatou náboženství, ale jsou ustanoveny, aby byly znamením, jimižby se mysl náboženská všelijak projevovala, budila a jiným osvědčovala. Zevnější, k Bohu se odnášející výkonové posvátní tím jsou, čím bývají znamením, která projevují děti, aby osvědčily úctu a lásku ku svému otci, libajíce ho, objímajíce ho, sloužíce mu. Nedobře bychom soudili o lidské povaze, kdybychom svolivše ku hlavní věci (k povinné totiž Bohu lásce a poslušnosti) zaráželi se na příslušnostech k ní připadajících. Pročež také kteříkoli

národové bytosti božské jakékoli se klaněli, — a božství nějakému se kořili — národové všichni až potud známí — bohoslužebné obřady mívali vždycky. Hned na samých počátcích dějin lidských přinášeli Bohu dary, čemuž učí oběť Abelova a Kainova. Později v církvi židovské ustanovil Mojžíš řád obětí. Oběť křesťanská je od samého Vykupitele. Ať ale zabíjejí zvířata, páli kadidlo, kladou na oltář plody zemské: o způsob, kterak oběťují, nám nejde, jen-li mají lidé znamení, kterými svoji k Bohu lásku projevují. Jeho dary štědrými jsou všecka dobra přírody. Obětmi tudíž lidé jen Bohu navracují, co jim dáno, aby vynášeli, že to mají od něho. Těmito osvědčeními si připomínají velebnost i dobrotu Boží, povzbuzují se, aby Boha chválili, jeho prosili, v něj doufali; přirozenou měrou vyhledávají těmto znamením jednotu, chtějí naznačiti jednotu srdcí svých a brániti spolu nepořádkům ve službě společné. Dokud Hospodin nepřikázal obřadů zákony psanými, řídili se podáním od prvopočátku; co však ustanovil výkony posvátné psanými zákony, povinni byli jich ostříhati. Nejsou obřady žádoucími pro zábavu ani pro střídavost, ale jsou tu, aby nám přispívaly obracet mysl naši k Bohu, nás naň pamtovály. V tom spatřovati dlužno účel bohoslužby. Kdokoli by jinak o ní soudil, nedobře by soudil.

5. Porovnejme nyní tyto dva rozdílné od sebe spůsoby. Dle jednoho by každý, máje víru v Boha pravého, jej ctil vnitřně svým spůsobem, nedávaje toho ostatním žádných znamení; podle druhého byla by bohopocta společná, při níž by každý svou mysl sbíral, bratří vzdělával, jim příkladem byl a Boha zvěstoval lidem, jenž ho neznají anebo naň zapomínají. Bije do očí, že je druhý spůsob tisíckrát důstojnější bytosti svrchované i příhodnější potřebám lidským nežli první. Kdokoliv je ochoten vážiti si Boha více než sebe a se odhodlal nositi brímě Páně, nemůže se ani na okamžik ocnouti na rozpacích, ku kterému z nich se má přidati.

6. Namítají, že je Bůh neskonale vznešenějším člověka, že není poměru proto mezi nimi vzájemného, že Bůh nepotřebuje naší služby a konečně že úcta lidí obmezených a nedokonalých není důstojna bytosti svrchované. Pravda, Bůh nepotřebuje naší služby; i bez ní je blažený, dokonalý a spokojený: ale může chtíti tuto službu, která, ačkoli nedokonalá, není ho nedůstojná. Jde-li o to, co se sluší na bytost neskona-

lou a co se nesluší, nemůžeme se toho chtít dovtipovati svým slabým a krátkým rozumem. Konečný nikdo nepochopí neskonality. Od bytosti neskončené samé s prospěchem se můžeme naučiti, co může chtít a čeho nechtít. Jisto pak jest, jednak, že nás bytost svrchovaná stvořila, jednak že stvořivši nás vznešenějšího účelu míti nemohla než aby se dávala poznati a milovati. Nepravme, že tato známost a láska pro svou obmezenost nejsou přiměřeny a svrchované dokonalosti božské případny: jakkoli nedokonale tento účel spravujeme a ve skutek uvádíme, jest on přes to účelem bez odporu nejdokonalejším, ježž Stvořitel mohl vytknouti. Abychom přemohli tuto obtíž na pohled nepřekonatelnou, třeba je rozeznávati to, co může tvor vykonati nejdokonalejšího, od zalíbení, ježžto Stvořitel může míti z úkonu tohoto tvora. Výkon tvorů, kteří poznávají a milují Boha, je bez řeči vždycky nedokonalý a nepřipadný svrchovanosti božské. Ale tento úkon, jímž Boha poznáváme a milujeme, je nejušlechtilším a nejdokonalejším činem, ježž Bůh může vyvírati ze svých tvorů rozumných a ježž si mohl co cíl svého díla vyměřiti. Kdyby nemohl Bůh stvořiti leda takových bytostí, z nichž by vyvíjel činnost tak dokonalou jako božství samo, pak by vůbec učiniti nemohl žádných tvorů, nebo ani jeden z nich nemůže vyvoditi tak dokonalého působení co Bůh.

Největší tedy dokonalosti dochází člověčenstvo tím, že poznává a milovati může Boha, ač ovšem, odnášíme-li tuto známost a lásku k podstatě božské, dokonalou ji nazývati nemůžeme. Víme, že *nikdo Boha neviděl nikdy* aniž kdo leda *Duch Boží zpytoval hlubokosti Božství*, ale Bůh ze svých tvorů vyvíjí, co člověk poměrně může vykonati nejdokonalejšího, v těch totiž mezích, jimiž jest od Stvořitele ohražen. Jeho moc učinila z ničeho lidi v té způsobě, jaké žádala jeho moudrost; proto má zalíbení v těchto tvorech a toto zalíbení je pravdivým cílem jejich stvoření. Toto zalíbení, jsouc neskonale moudrým a spravedlivým, jest i svrchovaně dokonalým jako Bůh sám.

7. Lidé poznávají Boha, mnozí z nich ho i milují aneb aspoň si ho milovati žádají. Odtud jde, že se chtěl Bůh dát poznávati a milovati; nebo nebylli by chtěl nám tuto známost a lásku sdělit, nemohli bychom ho ani poznávati ani milovati. Nač tedy nám dal schopnosti, abychom jej poznávali a milovali? Dal-li nám je bez příčiny nechtě, abychom jich užívali? Abychom

viděli světlo denní, dal nám oči tělesné smíme-li si pomysleti, že by, dav nám oči duchovní, věčnou jeho pravdu poznávati mohli, byl nechtěl, abychom tuto pravdu poznávati se snažili?

Je na jev, že tato naše známost hlubokosti božských neproniká, že Boha poznávající jeho podstaty nepochopujeme; předce však ho poznáváme až do té míry, že můžeme říci, čím není a mu přikládáme příslušné vlastnosti aniž by se nám bylo v tom báti nějakého poblouzení. Není bytosti, s níž bychom si ho pomíchali či pomátli, vědouce dobře, že jeho vlastnosti jsou jediné svého způsobu a nesdělitelné. Ale kdo se Boha poznati snaží a dle stupně tohoto poznání ho miluje, nepoměrně hodnější je bytosti svrchované než kdoby žil, jakoby Boha v tomto světě ani nebylo a ho poznati a milovati neusiloval. Není těžko rozhodnouti, který z těchto dvou názorů o poměru tvorů ku Stvořiteli je moudrosti božské případnější. Přivrženci druhého náhledu se na oko před nesmírnou Velebností boží velmi ponížují a bytost svrchovanou vynášejí, ale klamná a pokrytecká je tato pokora. Přehánějí naschvál nedostatečnost lidskou, převracejí neskonalý rozdíl mezi Bohem a člověkem na ten konec, aby shrnuvše se sebe jho Hospodinovo sami se pak stali dle svého způsobu bohy vyhovující všem svým nezřízeným vášním a činíce se středem všeho, co kolem nich stává. Pochvalují si, položivše svrchovanost božskou tak vysoko, že se jí přiblížiti je lidem zholo nemožno a přešinuivše podstatný ovšem rozdíl mezi oběma v tak neskonalou nepoměrnost, že se domnívají, jako by Bůh nás ani nepozoroval, skutků našich nedbal ani odměňovati ani trestati nechtěl. Ale klamou se, kdo takto smýšlejí, zapominajíce, že neskončená tato svrchovanost není nejen závadou, aby Bůh byl nám přítomen a jednání našeho si všiml, ale je právě podmínkou, aby nám byl blízkým ba bližším nežli my sami sobě. Či neměl by, co se při nás a vnitř nás děje, pozorovati ten, jenž působil, že oči naše vidí, uši naše slyší, duch náš poznává a vůle naše miluje? Nestojí takové pozorování bytost neskončeně moudrou a dobrotivou žádného namahání; při ní klid a činnost jednotejného namahání vymáhá. Protivníci však bohoslužby v nesmírnou vzdálenost Boha od sebe postavují, aby v té vzdálenosti nebděl nad osudy člověčenstva a jednotlivých lidí, oni pak, nejsouce vytrhováni okem prozřetelného Správce a Řiditele světa, tím spíše žití mohli, jak vášně jejich jim kážou

Stavíce se takto, jakoby Boha. vyvýšili, snižují ho, činíce z něho bytost, která si při svých tvorech nevšímá ani dobrých ani zlých věcí, ani ctnosti ani nešlechtnosti. Staví se, jakoby sebe ponižovali, co zatím podvracující všechnu podřízenost, sami ze sebe bohů by nadělali dovolující si všecku libovali a zcela vši trestuhodnosti se s domnělou jistotou odříkajíce.

Porovnejme ještě jednou tyto dva názory o našem k Bohu poměru: jeden z nich praví nám býti Boha moudrým a bdělým Řiditelem a spravedlivým Správcem celého světa, jenž chce aby byl poznáván, milován a vůle jeho plněna; druhý pak má za to, že je Bůh zhola nevšímavým našeho jednání, nedbaje ani naší ctnosti ani nešlechtnosti, že zůstává člověka na dobro jeho vášnivosti bezuzdné, že nedbá toho koho byl dříve stvořil a nehledí na to, aby ho lidé poznávali a milovali, ačkoliv jim k tomu dal potřebných schopností. Porovnejme a nebude nám třeba dlouho se rozmyšlet, který z jmenovaných názorů Bohu svrchovanému je přírodnější a přiměřenější.

Vánoční dárek.

Na palmovém jarém sádku
mile kyne chýže chudá,
a na chýžku s nebe plyne
slunkem ranným záře rudá.

A v té chýži, na níž s nebe
přepodivná krása padá,
po modlitbě hovor vedou
s kmetem vážným máti mladá.

Josef s Marjí hovor vedou
o tom, co a jak vše bylo,
když se loni v Betlehemě
milátko jim narodilo.

Hovor vedou o té noci
světly nebes ozárené,
a jaké jim pastuškové
děli věsti utěšené.

Hovor vedou o té hvězdě,
ježto krále vedla z dále,
by vzdali čest zrozenému
v zemi Judské králů králi.

Hovor vedou o své pouti
na útěku pustinami,
jak je Pán vedl, jak je chránil
jaké divy zřeli sami.

A kdy za hovorem vřelým
duše se jim rozplesaly,
oba díkem lásky žňati
žalmy svaté pět se jali.

Na matčině milém klíně
milátko si božské hraje
a kdy kmet a máti pje
tvářička mu sluncem plaje.

V tom tu náhle krokem divným
jinoši dva v chýši stanou;
líce jasné ráji kvetou —
oči hvězdami jim planou.

A z těch mládcův jeden dítku
křížek skvělý darem skytá
a robátko dárek líbá
i úsměvem božským vítá.

A ti mládci jasnozrací
jakož byli došli tiše,
náhle zas jak záblesk nebes
odvanuli z chudé chýše.

V chudé chýši kmet velebný
žásne s matkou nejsvětější
a ta ticho v duši váží
s dávnou věstbou zjev nynější.

Matce svaté při tom v duši
vniká ostrý meč bolesti,
ana tuší, jaké břímě
má miláček její nésti.

Leč kdy vidí máti něžná,
jak synáček dar svůj pěstí,
s láskou vřelou Hospodinu
obětuje své bolesti.

I jak děla v Nazaretě
tak i tu pokorně praví:
„Staň se po Tvé vůli, Otče!“ —
a s Josefem Pána slaví. —

Václav Štulc.

Svatováclavská korouhev.

Historická povídka.

I.

Od krvavých křtin staroboleslavských uplynulo bez mála dvě stě let. Přemyslův rod rozvětvil se v mohutný strom, pod jehož korunou tak mile, jakoby na jaře, za dob květeny rozvíjel se život národa našeho. Bouře, jež občas přivalily se na českou zem, podobaly se přehánkám dubnovým, po

nichž vždy jasněji slunce zasvitne a zavane vzduch lahodnější.

Ale škoda, že červi hlodaví zavrtali se do kmene zdravého a že v samých kořenech začal usychati bujný kmen stádkového vladyky!

Nebyl by musel bédovati šedivý kaste-lán vyšehradský, když bratr bratru ujímal dědictví otecké: „Běda tobě ubohá vlasti, jsi neveliká a předce máš as dvacatero mladých pánů, z nichžto každý rád by sám tobě celé chtěl panovati.“ A letopisec Kosmas také nemusel by toužiti, že otcové krev dětí cedili a děti otců svých, že bratři a strýcové ubíjeli se vzájemně a páchány ohavnosti nad ohavností a jak že to slunce, co zatmělo se někdy nad hory Thyestovými, mohlo déle ještě svítiti nad Čechami.

Věřu, zdá se, čte-li kdo bedlivě list za listem v dějinách našich ku sklonku jednáctého století, že kletba jakás, zlodějský upír vyssává sílu a rozsévá rozbroj a svár v rodě vládnoucím českou državou.

Až teprve když veliký Vladislav sestoupil se stolce vojvodského a usadil vedle sebe kmetá Bořivoje, utichly sváry a do Čech vrátil se po patnácti letech mír. Ale sotva že oči zatlačili dne 12. dubna 1125 Vladislavovi a za vojvodu povolali Soběslava, zas se zachmuřilo nebe sotva rozjasnělé a na pomezí českém ozvala se bouře hrozivější předešlých.

Ota Olomúcký odvolává se na osudný zákon Břetislavův, jimž v rodě Přemyslově přirčen vojvodský prestol vždy nejstaršímu, k Němcům zašel si hledat pravdy proti Soběslavovi a německý král s otevřenou náručí přijal proradného Přemyslovce. A pomohl mu se svými Sasiky a Durinky na Hradčany? — Uvidíte.

* * *

„Dvě leta byly ti tehdaž Petruško, když Vršovec vraždili. Právě dnes je tomu sedmácte let. Neřku že jeden, neb dva dny trvalo ubíjení jich, alebrž týdný, ba celé měsíce je honili, štváli jako divou zvěř a když je schytali, vodili je na náměstí a pobíjeli v zástupech.“ Tak dopověděl Tlukata, starý čeledín vrbčanský, dceři vladykové, jak zašel nedávno starý, bohatýrský, český rod a opatrně se kolem rozhlédl, zdali neposlouchá nikdo, protože několikrát mu již vladyka přikázal, aby mlčel o tom, před Petruškou zvlášť, a onehdy se na něho až rozezlíl.

A Petruška tak ráda poslouchávala o těch Vršovcích, jichž báli se Přemyslovci a měli se také co báti, protože byli v zemi nejmocnějšími.

„A že dali se schytati, když tolik jich bylo, Tlukato?“

„Ku třem tisícům se Vršovců počítalo. Ale to Pánbůh jim hlavy popletl. Proč? To on jedině ví, já ne a nikdo ne, my můžeme jen hádati.“

Tlukata přejel si rukou vysoké čelo a dopověděl:

„Ale vražditi je neměl Svatopluk, Bůh ví, že neměl. Mohl žiti ještě a česká země nemusela vlnouti krví rodných dětí a vlastní bratr jeho nemusel se dnes dožebřavati za hranicemi pomoci.“

„A opravdu že proklál Tlukato Tistův Jan kopím vojvodu?“ za chvilku opět zptala se dívka.

„Opravdu Petruško. Mezi lopatky vrazil mu oštěp, vidíš takovýhle, naskrz prohnal jím vojvodu a uprchl. Znal jsem ho Petruško. Starý Tlukata dobře zná Jana Tistova. Jako dva plameny šlehají oči jeho a nad snědým čelem lesknou se kadeře černých vlasů jako pera havrani. Když já ho viděl, mladý byl, nemnoho přes dvacet, v celém vojtě českém nebylo mu rovně co do vzrůstu a do odvahy. Ale pryč je Petruško z Čech, dobře že je pryč, daleko odtud v zemi polské se zdržuje a vymýšlí novou pomstu na rodnou zem.“

Kolikrát již té holce vyprávěl Tlukata o Janu Tistovu, co proklál vojvodu Svato-pluka, živými barvami vyličil jí ho vždy a Petruška pokaždé byla by vydržela šedivce poslouchat od večera do svítání.

„Ani jediného že není už po celých Čechách?“

„Ani jediného Petruško. Co mohli se ukrýti a do Polska uprchnouti, ukryli se a uprchli, protože v Čechách by museli žiti jako zvěř v lesích, a v doupatech. I děti by je kamením pohazovaly, pověděl-li by jim kdo, že Vršovec tudy prchá před svými mstiteli. — Arciže dvě leta bylo ti tehdaž Petruško a mně šedesát. Vím to, vim, Dobřichovský je také honit pomáhal, ač udělali mu mnoho dobrého. Bývá to tak holka a bude do soudného dne;“ zakýval hlavou Tlukata.

„Bodejž tě . . . škoda že šedivou hlavu máš,“ ozval se za čeledínem statný muž — Boleslav vrbčanský — „a že na našem dvoře sešedivěla. A předce všude a všude musíš povídat, o čem nerad má mluvit každý Čech a nerad také každý mluvívá.“

„Sešedivěl jsem, arcíže sešedivěl, tebe na rukou jsem chovával, s tvým otcem byl jsem ve Vlaších. —

„Pamatuji si to Tlukato a podruhé Petrušce poviďej, jak do Vlach na Řím jste táhli a před Římem leželi tolik měsíců a jak mezi vámi řádl mor, nic ti neřeknu, ale přísambůh, že na okamžik musíš odtud, podruhé-li tě uslyším jako dnes.“

„Arcíže vладыko — arcíže, ve Vrbčanech jsem sešedivěl a se šedinami že by mne vyhnal ze dvora Přisnobarův syn? Nepůjdu vладыko, i kdybys mne vyháněl. Otec tvůj mi sliboval každý den, že jenom ze zdejšího dvora mne vynesou k sv. Václavu a ojídnou odnikad.“

Usmáti se musel Bolesla řeč starcově. Do opravdy mnilo Tlukata a podíval se na vладыku tak vzdorovitě, jakoby sám byl pánem na Vrbčanech.

„A Petruška by mne také nedala, víš že ne, Petruško. Nikdo by jí potom nevyprávěl a co toho vrbčanský Tlukata ví, po celé župě kouřimské nikdo nedovede, protože nikdo nebyl v tolika rvačkách jako já, na Umstrutě, na Elstře, u Tlarcheimu, tam mi do pola naseklo lebku kės hrabátko —“

„Věřim Tlukato, věřim. Do smrti si tě ve Vrbčanech dochováme, ale . . .“

„Mlčeti budu o nich vладыko ode dneška, protože ani jediného není už v Čechách z nich a naposled řekli by, že jsem také z příbuzenstva Vršovců —“ pověděl Tlukata a pohladil si bílý vous.

Vладыka vešel ze zápraží do jizby; ale Petruška nehnula se od čeledína. Mlčel již Tlukata a dcera vладыkova také se ho už neptala po ničem.

Nad kostelíkem vrbčanským zardělo se nebe, jako by purpur byli do těch oblaků zavěsili, tak světlý purpur, jako bývá o božím hodě ve hlavním chrámu na Hradčanech. Před chvilkou bylo se slunce ukrylo za ohradu hřbitova.

Starý štěp, hezky sežloutlý, šuměl tak tichounce, jakoby v plném rozkvětu hučel si zpěvanky květeny, písňe májové, že ukoľbal jimi starého Tlukatu, jehož hlavou v před nachýlenou kmitaly se nejružnější obrazy. Ve Vlaších zdálo se mu že je, že rve se s potměšilými Lombardy a hned zase že pod kůň klesl u Tlarcheimu s lebkou poloroztříštěnou — — —

A Petruška zase toho Jana Tistova viděla neustále, jemuž roveň nebylo v celém vojště vojvodském, s plamenýma očima jako dvě pochodní, s vlasy černými, lesknávy mi jako pera havraní. Nemohla a nemohla

zbýti se obrazu jeho, jakýmsi kouzlem neodolatelným vplížil se v mladé nitro její a zachvívalo jí to, vzpomněla-li si na toho Vršovce, co je odtud daleko v zemi polské a zlo vymýšlí na rodnou zem, jako tím štěpem, korunou jeho to zachvěje vždy, kdykoliv s výšiny od kostelíka zavane větřík ostřejší. Lito bylo ho Petrušce, protože toulati se musel v cizině, že rodiče, bratry se sestrami ubili mu ve vlasti, proč — to nikde nemohla se dovědít. Tlukata sám nevěděl proč a o Vršovcích jí nikdo nepovídal leda starý čeledín a k tomu ještě jen pokradmo.

Dlouho seděla vedle Tlukaty. Světlý purpur na oblacích změnil se v šerý závoj, jímž zakrývají oltáře počátkem postu čtyřicetidenního a štěp hlasitěji zahučel chvílemi, jakoby volněji bylo mu za soumraku; — ale nebyly to už zpěvanky květeny, písňe májové, divoce to šumělo, jako když povídá kdosi novou, děsnou zvěst, po níž si lidé čela křížem znamenají.

Zalekla se Petruška a Tlukata se také probudil; hrst uvadlého lupení svezla se po bílé hlavě jeho . . .

„Arcíže — tehďáž dovedla ruka má koně i s jezdcem roztíti jedním rázem a dnes sotva by hlavu srazil dovedla. Stárnu. — Ba ovšem, dochází to s člověkem jako s tím štěpem zde. Nedávno se zelenal, jako by ho byli k svatbě vystrojili, laškoval a dnes pláče, že mu i toho svadlého lupení nepřejou a že holý zůstane chudinka přes zimu“ — polohlasitě hovořil čeledín.

„Ale ty předce Tlukato nepláčeš a nejsi jako ten štěp;“ zašeptala Petruška.

„Také jsi holka ještě zde? Vidiš, hnedle bych byl zůstal na zápraží do rána. Kde sedne staroch, tam spí, za nic nestojí už. Ale máš pravdu, že nepláču a že nejsem jako ten štěp a nebudu Petruško plakati. Jen tehďáž bych si zaplakal, kdybys ty tu nebyla, ale potom ku smrti bych si zaplakal, věř miláčku. Rád tě mám, všechny z vašeho rodu měl jsem rád, ale tebe nejradši, a proto ti všecko holoubku, co vím, povídám. A kdyby tebe nebylo, nikoho neměl bych, komu bych to povídal, a ono umíralo by to ve mně, všechny ty vzpomínky, jedna za druhou, a s tou poslední musel bych i já, — k sv. Václavu by mne s ní Petruško odnesli.“

Zas to tak korunou toho štěpu zahučelo, že vzhůru se Tlukata podíval a Petruška se zachvěla jako list.

„Ale neodnesou mne holka, protože tu zůstaneš a až půjdeš někdy z Vrbčan, s

tebou půjde Tlukata a bude zase na rukou chovávat jako tebe chovával a zase povídat jako tobě povídal — víš koho a komu Petruško? — usmíval se čeledín a Petruškou znovu zachvělo cos, jako vítr tím lupením, co drželo dosud ještě na haluzích.

„Připozdilo se už i musím se podívat po dvore; sice opět bych usnul a ráno by mne kohout musel buditi, ten černý, starý kohout, co všechny překokrhá,“ pravil Tlukata, zdvihl se a šel do dvora. Prošel ho celý, kříž na kříž, ale dnes nechtělo se mu nějak pod přístřeší do jízby.

Na druhém konci usadil se pod rozložitou lípou, bílou hlavu opřel si o starý kmen a ruce položil křížem přes prsa.

„Nebudu o tom vícekrát té holce povídat, opravdu nebudu, o tom Tistovu také ne. O všech mohlš mlčeti Tlukato, víš proč nechce vладыka, abys o nich se zmiňoval, — ba nevíš, hádáš jen, ale vícekrát nikdo ani slova už neuslyší o Vršovcích z mých úst. — A ty neptej se již Petruško po Janovi, jaký byl; buď ráda, že ho neznáš a že on tebe nezná. Smilovy vlasy nelesknou se tak jako pera havraní, také neumí se ten hoch tak bít, ale jeho ruce jsou čisté, jako tamhle ty tváře měsíce, co vychází nad Křečhoří. — A bála bys se těch očí jeho Petruško, nikdo neodvážá se do nich pohlednout, protože pomstou sálají, divokou pomstou. Pod mohutnou plécí jeho není, čeho bys tam chtěla hledat, marně bys také holka hledala. — Mlč Tlukato, mlč; co vlezlo ti to do té hlavy, že takové vrtochy dnes má, jakoby Petruška — Nemysli tak, jsou to hříšné myšlenky a hříšné myšlenky vždycky budí v člověku běs. Tistův Jan je odtud daleko, v Polsku vymýšlí zlo na rodnou zem a z Polska do dvora vrbčanského je kolik dní cesty. A Petruška nezná ho a nepozná do nejposlednějších dnů, protože on neodvážá se do Čech. Chytili by ho a rozčtvrtili. Již tedy se starochu upokoj, žeš té holce o něm povídal. Zítra jí budeš vyprávět o Vlaších, co mají ještě černější vlasy než pera havraní a oči ještě háravější než dvě plamenů. Všude se divili Tlukatovi, když jim o Vlaších povídal a všude ho rádi poslouchali. Tak, tak, rádi mne poslouchali a dávali za povídání medoviny k nepřepití. Arciže — ale tehdaž nebylas ty má hlavo šedivá a vy tváře zorány tak jako tam to humno a ruka dovedla jezdce i s koněm roztít na jednu —“ Níže a níže klonila se mu hlava na prsa, tišeji a tišeji zas ta lípa na ní hučela, jako v Itálii háje oranžové a měsíc díval se s křečhořských

pahorků zrovna na bělouňkou jeho skráň, jako by prohlédnouti si chtěl starého bitce, jediného, co ze všech zbyl, kteříž šli pod Řím za Jindřicha se bít a vojvodě Vratislavovi přinesli za to korunu královskou. Stála za to ta lebka jeho, že si na ní dnes měsíc posvítí. Dojista byla tolika jízvy rozryta, kolik se těch bílých, nedlouhých vlasů na ní bělelo.

A ještě na někoho díval se ten měsíc. — do jízby malounké se dral, v níž seděla vedle lůžka ještě neodstlaného Petruška, dcera vrbčanského Bolesy. Nedali jí usnouti ti Vršovci a z nich zvláště ne Tistův Jan — kolikátou noc už ne! Nevěděla, proč ji to táhne tak k nim, proč musí to mladé srdce její s nimi cítiti. Jinde je proklínali, křížovali se při jmeně jejich, s hrůzou povídali si o nich, s tvářemi vyděšenými a Petruška je litovávala a mezi všemi Tistova Jana nejvíce.

Vладыka slovem se nikdy o nich nezmiňoval a nikdo na celém dvoře ne, jediný Tlukata; ale ten neklnul jim a soustrast měl s rodem zaslým, bohatýrským.

Až do jízby slyšela Petruška, jak ta lípa hučí na zápraží, okénkem vyhlédla do dvora a pod lípou uviděla Tlukatu s hlavou o kmen opřenou a s rukama křížem přeloženými přes prsa.

„Nelituj jich Petruško, nelituj; zlí byli ti Vršovci, tuze zlí, před lety oni vraždili opět jiný rod, také veliký, mocný, bohatýrský a když do posledního Slavníkovec povraždili, rozdělili se o statky jejich. — Nelituj jich Petruško, nelituj, toho Tistovce nejméně, protože je mezi nimi nejhorší. Škoda za ně těch slzí tvých,“ tak zdálo se té dívce, že povídá jí kdos.

Ale nikoho neviděla, na zápraží hučela lípa a pod lípou dřímál Tlukata.

I zaplakala Petruška, ruckama si tváře zakryla a odvrátila se od okna.

„Škoda za ně těch slzí tvých!“ zas jakoby u samé hlavy jí cos zašeptalo.

Tlukata pod starou lípou se probudil a divil se, že ten měsíc vystoupil už tak vysoko a zlobil se, proč ho ta lípa zbudila z dřimoty, pak po dvore se rozhlédl a všiml si Petrušky v jizbičce u okna, zamružel cos a odešel po dvore na druhý roh pod jablon, kam neviděla dcera vладыkova.

Starý huňáč k němu se přichouli, přišel se ohrát, protože od Křečhoře vál vítr studený.

„Proč povídals jí o něm — proč ty starochu? Nemůže spát, hled že nemůže a tím jsi ty vinen; zítra jí řekneš, že když

o sv. Václavě vedrali se jejich předkové na Libici, dveře vyloupali do kostela, na nádvoří vylákali Slavníkovce a pobili ukrutně bratří patero i s dětmi a ženami. Potom sami usadili se ve hradě. To jí povíš Tlukato. — Však až bude se Smilem, zapomené na Vršovce, na toho Tistovce nejdříve. Nediv se, že jich lituje, já sám jich litoval, když honili je, chytali a schytavše ubíjeli. A předce v tolika rvačkách jsem byl, v kolika bili se Čechové od času Vratislava — v jediné nechyběl Tlukata ze dvora vrbčanského. Když nejvíce jich hnávalo proti mně, ke kopě oštěpů, já smál se jim a hnědouš můj říchel, až uši zalehaly. A Petruška nikde nebyla, neviděla krve lidské a proto je jí líto rodu toho a pro nic jiného. — Tak huňáči, tak! Zima je ti čtveráku? Ohřej se, ohřej, dost teplé krve má ještě Tlukata, ale ještě více mu jí vycedili Sasici, ten u Tlarcheimu nejvíce“ hovořil starý čeledín, hladil huňáče po jemné srsti, bílá hlava jeho opět se nachýlila ku předu a zdálo se mu, že je v poli pod stany, že u hnědouše leží, u bujného hnědouše, ježž mu také u Tlarcheimu probodli šesti oštěpy. —

(Pokračování.)

DOPISY.

Z Rakovníka 1. ledna 1875.

(Nové „jesličky“ v chrámu Páně.)

Sezvánělo se na půlnoční. „Zebrák“ po třetí již opakuje vážným hlasem, že blíží se hodina, narozením Syna Božího posvěcená. — Zvěsti z betlemských krajin nemožno přeslechnouti, nemožno nabažiti se jich do syta. Proto kde kdo může, chvátá na půlnoční. — Dávno před dvanáctou byly již místnosti v našem chrámu Páně, ač dosti prostranném, věřícími přeplněny. Čekají radostných okamžiků. Ale něco zvláštního letos poutalo pozornost všech v této chvíli. — Zácłona na bolestné kapli. Snad jest to ten nový „betlem!“ Jaký bude asi? Již by jej rád viděl každý a nemůže od kaple bolestné oka odvrátiti. Zatím rozsvíceno na velkém oltáři, rozsvíceno i v kapli. Na kůru cimbálek po hodinách na věži opakuje „dvanáct.“ Ministrant zvoní. Varhany zazněly a koledujícími zvuky, mezi něž mísí se nápodobný ruch ptactva, které neobyčejnou událostí v té hodině vytrženo ze spánku šveholí jakoby účastnilo se v plesání obšťastněného lidstva — unáší ducha přítomných v okolí udivených pastýřů betlemských. Jest mše svatá. Radostné a dojemné pastorální zpěvy mile působí na

srdce všech a jsou zbožných citů ve chvíli této věrnými tlumočnickými.

„Pastýři probuzeni andělem hotoví se na cestu k Betlemu;“ a ty zpěvy, jež zaslechli chvátající ku chlévu — zazní od oltáře: „Gloria in excelsis Deo.“

V tom okamžiku zmizela zácłona s bolestné kaple. Jest viděti ten nový betlem, hledí naň každý upřeně, překvapen, dojat.

Nevidí sice pestrého města, nevidí pastýřů, ale vidí to, co šli hledati a našli pastýřové — vidí před sebou betlemskou jeskyni a tam v jesličkách na lůžku ze sena a slámy děťátko milostné, děťátko nebeské, spanilého „Ježíška.“

Mocné nastalo hnutí v zástupu přítomného lidstva. Zraky všechných obrací se ku kapli, jasné ozářené. Vše se tam hrne, každý by rád viděl z blízka. Ani nemožno kaple poznati v tom novém upravení. Odedávna jest každý uvyklý na sešlou sochu bolestné Matky Boží, na kříž vztýčený na temeni hory Kalvarie. Starobylá uměle zhotovená skála poskytuje příhodné pozadí k nové jeskyni, jejíž správně malované stěny zdají se jakoby se skálou vždycky byly souvisely. Anděl nad chlévem se vznášející s chvalozpěvem „Gloria,“ ještě jiní dva andělové k té příležitosti sličeně obnovení, klečící před jesličkami, dobře hodili se ku krásnému Jezulátku, jež nám proslulý řezbářský mistr Jiří Lemberger ochotně zhotovil.

Čerstvé květiny, zelené stromky kolem oltáře při jasném osvětlení činily celé skupení velmi vkusným a milým k pohledění.

Dlouho hledí každý na jesličky, velcí i malí jsou potěšeni. Již jest dávno po půlnoční a zástupy lidu dosud meškají před kaplí nemohouce se významného pohledu milostného děťátka nasytiti.

Zvláště dítky kladou si za velké štěstí, že viděli Ježíška. Co tu radostného povídání při návratu z chrámu Páně!

Kdo nebyl na půlnoční, pospíšil si za to již na šestou. Dítky přivádějí rodiče, rodiče dítky.

Podobně po všechny sváteční dny vánoční byl Ježíšek v jesličkách hojně navštěvován a žádný z chrámu neodešel anižby byl novorozeného Spasitele nepozdravil, před jesličkami nepoklekl a nepomodlil se upřímnou svou modlitbou. S takou pozorností, s tak vřelým úcastenstvím přijat ode všech nový betlem.

Vyplnilo se toužebné přání přemnohých osadníků, jenžto často vzpomínávali na vánoce v letech dřívějších, kdy každoročně

bývaly jesličky na postranním oltáři sv. Josefa, ale v posledním čase, když vše bylo tak sešlo, že se toho nedalo více upotřebiti — od starého zbožného zvyku upustiti se muselo.

Proto opět letos, kdy zřízeny byly jesličky nové, byly vánoční svátky mnohem slavnější a radostnější. O.

Z Pertholtic, 31. prosince 1874.

(Dobrá znamení z minulého do nového roku.)

Na prahu nového roku, tedy při nastupování nové cesty do života pospolitého vůbec, a pro nás církevního zvláště: nebude zajisté nikterak od místa, obrátiti zřetel zpět, a uvažovati, jestli se v postavení církevním něco nepříhodilo, z čehož bychom co z nějakého zdravého základu, na dobrý církevní život do budoucna souditi mohli, poněvadž jsme toho, co se v nedaleké minulosti stalo, snad toliko pouhými diváky byli. To zajisté radno jest i potřebno; nemámeť státi před budoucností s úzkostí, alebrž z minulosti nových sil čerpati, abychom na nesnadné své úloze s tím větší radostí pracovati mohli. Nuže. Vrozená přichylnost J. Velič. císaře pána jednak k tradicím svého vznešeného rodu a jednak k církvi katolické i její hlavě, jakož i některé jeho výroky a odpovědi vůbec povědomé jsou nám rukojemstvím, že se nám katolíkům v Rakousku nikdy tak zle nepovede, jako se vede katolíkům v Prusku. Tam vláda státní vzala vládu církevní zcela do rukou svých. Ona zapovídá katolickým kněžím kázati, umírající zaopatřovati, narozené křtiti, snoubence oddávati a t. d.; všecko toto má se díti toliko s povolením vlády. A když duchovenstvo klade odpor, pokutuje se a žalařuje i s biskupy, aby vystřízlivělo a vlády poslušno bylo. Není-li to zmatek? — Není-li to křiklavé snižování a utiskování svobody církve? — Svobody? Nic jinak. Uštědřilť Ježíš Kristus, král světa, jenž se ku kralování narodil (Jan 18, 37), své církvi svobodu kosmopolitickou. Rozesílaje své apoštoly do světa, řekl k nim: Jdouce učte všechny národy, křtíce je ve jmenu Otce, i Syna, i Duchu svatého: učíte je zachovávatí všecko, což jsem koli přikázal vám (Mat. 28, 19, 20). — Nenařídil tedy, aby se napřed u císařů a králů té neb oné země ohlašovali, a o povolení prosili, příkaz svého Mistra vykonati, ne; on jim toliko řekl: Jděte, učte, křtíte. Budou-li to císařové a králové chtít povolití aneb ne, na to se neptejte; o to postarám se já sám, jenž jsem král světa všemohoucí a dovedu i s hůry skrotiti všelikou zpouru. A když se jim to

nicméně zapovídalo, nedbali a pravili: Sudte, zdali to spravedlivé jest před obličejem Božím, abychom vás více poslouchali než Boha (Sk. ap. 4, 19); t. j. co se týče vnitřní podstaty náboženství Kristova, totiž: vyučovati, ustanovenými od Ježíše Krista prostředky potřebám duší vyhovovati, aby mohly věčného spasení dojíti: to vy císařové, králové, knížata, vlády, nemáte nám pranic co poroučeti; to nám nařídil Kristus (Mar. 16, 15) abychom to konali na každém. My neukládáme, aniž smíme ukládati, ba ani namlouvatí lidem povinnosti a skutky takové, které by dílem státu a dílem občanům v hájení občanských, politických a státních práv škodily, my jim toliko smíme ukládati povinnosti a skutky ohledně jich nesmrtelných duší, a k těm jste zavázáni i vy, nebo i vy máte nesmrtelnou duši. Zda to není v Prusku učiněná pošestilost, stavěti se na odpor Bohu, zapovídati to, co nařídil sám Ježíš Kristus? — Když pak pruské duchovenstvo odpovídá: Sudte, zdali to spravedlivé jest před obličejem Božím, abychom vás více poslouchali než Boha: mají tato slova v jeho ústech svůj nejvlastnější biblický smysl; kdežto se jinde, a sice při politických agitacích, k pomatení neuvědomělého lidu, těchto svatých biblických slov v pravdě hříšně užívá. V ústech pruského duchovenstva jest však hlahol oněch svatých slov tak mocný, a rozléhá se po veškerém světě tak pronikavě, že se i zdravých protestantských uší dotýká, tak že i tito od nás odloučení bratři s úžasem na zápas oněch bojovníků patří, je oslavují, velebí, a sobě ve svých různých sborech podobné katolické vlastnosti od srdce přejí.*) A vůči těmto žalostným a radostným zjevům máme my v Rakousku císaře a krále, jenž svou církev, jejíž údem jest, miluje. — Neskytá to tedy utěšenou naději, že nastávající rok bude rokem míru a krásného všech s církví spojených věcí vývinu? —

Jos. Dudych, farář.

Ze Žandova u Chebu v prosinci 1874.

(Obrázek z duch. správy.)

Z novin jest již známo, že Žandov postižen byl velikým požárem, jemuž za obět padlo 21 stavení. Škoda jest náromná. Oheň vypukl ve 2 hodiny s půl noci. Byl to hrozný pohled; neboť v půl hodině byla všechna ona stavení jediným plamenem a přece nebylo pro hustou mlhu ani na hodinu cesty požár viděti a také nikdo ve

*) Hlas protestanta o statnosti katolických kněží. Blahověst 1874. č. 33. str. 446.

vůkolních obcích ničeho neslyšel, ač se od 2 do 6 hodin na úsvitě na poplach zvonilo. Matriky jsme odstěhovali do sklepa. Kostel byl plný náradí, jež lidé ve strachu a zmatku tam nanosili a naházeli. Stojí kostel náš poněkud o samotě i nebylo se nebezpečí obáhati. — Navždy utkví mi v paměti ona mše sv., již jsem hned ráno po požáru sloužil; stěží dostal jsem se k oltáři; všude bylo plno nábytku, ležely tu v největším neladu skříně, obrazy, zrcadla, i dveře atd. a těsně vedle oltáře stála kolébka a u ní matka od ohně osmahlá, nuzně oblečená, která z požáru jen kolébku s dítětem zachránila, vše ostatní plamenům zůstavivši. Na podzim sbírali jsme na obilí kostela, jenž jmění nemá, sebráno 140 zl., ale ještě jednou tolik potřebujem. *M.*

Od Šumavy dne 30. prosince 1874.

(Železná dráha. — Nový spis. — Školní poměry).

Po celý podziměk hemžilo se lidstva na Šumavě ze všech národů a krajů, od té doby totiž, co železná dráha v našem pohorí stavěti se počala. Dráha sama vede točíc se pozvolna výš a výše od Nýrska do Eisensteinu; několik tunelů se skrze skály proráží, znamenité mosty pojí značná zdejší ouzlabí, až celá dráha předlouhým tunelem — největším v celém mocnářství rakouském, u Eisensteinu skrze tak zvaný Spitzberg na bavorskou půdu přestoupí. — Avšak i zde platí slovo žalmisty Páně: „Rozmnožil jsi ó Pane lid, avšak nikoliv radost.“ Klidná jindy oudolí naše rozléhají se nyní hřmotem neslýchaným ve dne i v noci. Neděle a svátky platnosti již nemají; neboť se pracuje neustále; a lid domácí, jinak dobrý a zbožný, mnohou nalezá příležitost zapomínati na své křesťanské povinnosti. S bolestným srdcem vyznati musím, že mezi pracujícími zde Vlachs, Němci a Čechy, co se týče spřádání, pracovitosti a střídmosti, Vlachs první místo dáti musíme — poslední však našim vlastním rodákům. Větší část jich žije v nedovolených manželských poměrech, tudíž práce v matrikách duchovním správcům se značně množí, — do kostela v neděli zřídka chodí, za to raději v krémách pod širým nebem zbudovaných, v tak zvaných barákách svou těžce dobytou mzdu utrácejí. Ach, zde by missionářská činnost kněží zvláště k tomu ustanovených širé pole nalezla, aby lačných krmila a žiznivých napájela, — neboť síla jednotlivých správců duchovních nijakž nestačí, ať nic nedím o tom, že prostory chrámové nikde pro ty nescíslné zástupy nestačí. — Na den

sv. panny Barbory mučednice všady slavné mše sv. na úmysl dělníků v tunelech pracujících obětovány jsou byly. Slzeti jsme museli, když den před tím Vlachs k jednemu duchovnímu správci zavítali, prosíce aby téhož dne také jim kázání konal. Tento se však krátkostí času omlouval, ale oni se nijakž odbyti nedali, prosíce, aby alespoň 5 minut v jich jazyku jim ponaučení dal. Nezbyvalo ničehož, než že duchovní onen na rychlo kázání napsal, a pak jim předčítal. Ó jak vděčně, zbožně a ochotně přijato jest od nich slovo Boží! A vůbec jak ochotně do kostela chodí, — a jak málo posud o výtržnostech mezi nimi slyšeti jest.

Spis F. M. Schindlera z Litoměřicka sem zasláný a návod pro ředitele choru v sobě obsahující zde nenalezl nikde odběratelů, an učitelstvo více méně netečné jest u vykonávání hudby kostelní, lid německý nevalně a nerad v kostele zpívá, a vůbec roztržka mezi chrámem a školou zde značně pokročila. Nastaly zmatky v poměrech školských. Německý okres zdejší zrušil veškeré prázdniny školní, tak že se nepřetrženě po celý týden ráno i odpoledne vyučuje. Než myslím, že právě tím díky pružnosti v učení nezískají, ale naopak myslí dítě slabších nad míru se přepíná. V českých okresích — dle doslechu — rozvrh hodin jest jinaký. Pravého návodu u veškerém vychování podávala jen církev katolická majíc posláni své od samého Syna Božího. *H. H.*

KRONIKA.

Z Prahy. Zítřka o slavnosti Zjevení Páně či sv. tří králů bude J. Emin. nejdůst. pan kardinal arcibiskup sloužiti v metropol. chrámě u sv. Víta na hradě v 11 h. pontifikální mši sv.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 5—9. ledna u sv. Havla, od 10—14. v císař. kr. dvorní kapli na hradě, od 15—19. v Emausích.

— J. Emin. nejdůst. p. kardinal daroval alumnům arcib. semináře k štědrému večeru opět výběr kněh, obrazů a fotografií. Rovněž i chovancové k. arcib. konviktu podělení byli obrázky.

— *Krajané naši na Krimu.* Před 12 lety povstaly na půlostrově Krimu v Rusku na Černém Moři rozsáhlé osady české. Dělníci, z okolí Ústí n. O., Chrastí, Chotěboře a Golčova Jeníkova pocházející a na jižní Rusi roztroušení, dostali tehdejší pozemky, od Tatarů opuštěné, mimo podporu peněží-

tou, aby si mohli založiti v tamních velmi úrodných končinách náležitá hospodářství rolnická. Tak povstaly tam české osady Alexandrovka s 60 hospodáři (představený Florian Ploc), Bohemka s 24 hospodáři (představený Krupička), Tábor s 8 hospodáři (představený Ruler), Cerhovice s 24 hospodáři (představený Markl), Čechohrad s 150 hospodáři — rovněž tak povstaly německé osady Grünthal, Blumenthal, Zürichthal a Sudak. Pán Bůh požehnal těmto osadníkům každým způsobem — jen jeden nedostatek dosud je ještě tíží. Od 12 let, co osady založili, neviděli žádného kněze katolického. Sami si musejí dítky křtít, jinak ale žijí a umírají beze všech sv. svátostí. Jich volání o pomoc došlo těchto dní až do Prahy a hned našli se dva horliví řeholníci, kteříž jsou ochotni jíti za misionáře aneb po případě za stále duchovní správce k opuštěným krajanům našim. Toliko se ještě dosud nedostávají peníze na cestu a skrovný fond, aby tam mohli první měsíce žíti, pokud by nebyla zavedena řádná správa duchovní. Vznáší se tudíž ke všem dobrodincům activá prosba, aby k tomu cíli malým příspěvkem nápomocni byli a tak sobě zjednali o blaho vzdálených bratří našich zásluhy nehynoucí. Příspěvky ty přijme a ochotně na patriční místo odevzdá redakce „Čecha.“

Z Vídně. Generalní komisariat sv. země ve Vídni, Františkánské náměstí č. 4, činí známo, že i letos pouť do svaté země k svátkům velikonočním uspořádá. Kdo se zúčastniti chce, musí u řečeného komisariatu do 8. února se přihlásiti a nejdéle do 18. ún. peníze za cestu složit a sice za jízdu na parníku Lloydů z Terstu do sv. země a nazpět do Alexandrie na II. třídě 550 zl. na I. třídě 640 zl. ve stříbre. 28. února vyjedou poutníci z Terstu přes Korfu, Syru, Smyrnu, Jaffe (Joppe). Z Prahy zamýšlí prý připojiti se velelůst. p. děkan Maresch, c. k. zemský školní rada na výslužbě.

Z Turecka. Jak mnoho, či jak málo platí a dodržují se za našeho věku úmluvy a sliby, zvláště týkají-li se sv. církve katolické, toho mimo jiné důkazem jsou *ubozí sjednocení Armenové*. Přes všecka určení smlouvy z 1856. roku, t. ř. Hatti-Humajum, přes všechny sliby o svobodě náboženství, přes všechny zákony, které posud k prospěchu křesťanských národů vydány byly, trvá vláda turecká na tom, že odštěpenecká sekta odtržených Armenů, tak řečení *Kupeliáné*, jsou tou jedinou katolicko-armenskou církví, která dle oné smlouvy Adrianopolské

uznána a oprávněna jest. A tak jí netoliko všecka práva církve katolicko-armenské přisuzuje, nýbrž i chrámy a ústavy této odjímá a oné odevzdává, ač vlastně byly z dobročinných příspěvků západních církví, zvlášt od společnosti Lyonské sv. Františka Xaverského zaslaných, založeny a vystavěny. Velký vezír baše Husein Avni, za nejnovější doby sáhl i na jmění církve katolicko-armenské, vyhláší všechny zbožné odkazy za neplatné, a co se jí věnuje, všecko ke kupeliánským odštěpencům obrací. Tak i za druhé doby letošního roku (dle zprávy od 11. srpna 1874 v Mis. Kat.) odňal katolickým Armenům jeden jim před několika lety odkázaný a v majetek odevzdaný závod v Ištambul samém ležící, a dal jej Kupeliáncům, ačkoliv dcery odkazatelovy tomu odpíraly, poněvadž tak nebyla vůle zesnulého jejich otce.

Týž velký vezír považuje sebe sám nejvyšším rozsudím ve všech náboženských otázkách; účel jeho není žádný jiný, než-li aby nejprve armenskou církev a po ní i všecka jiná sjednocená vyznání na východě zkažil a zničil. Začátek toho učiněn již s sjednocenou církví chaldejskou a syrskou v Asii; nyní se usiluje o odtržení sjednocených Bulgarův, a nebude pak trvati dlouho, a vyháněti se budou katolíci delegati a misionáři pod záminkou, že jsou cizáci. Katolicko-armenská církev byla pro svou zámožnost a značný počet vznešených svých souvěrců téměř v čele všech jiných vyznání; protož zastihly ji též první útoky a rány. Jenom západní velmoci mohly tu platně včasným zakročením přispěti; byloby to bývalo moudré a prospěšné netoliko v náboženském ale i politickém ohledu. Ale jediný sv. otec Pius IX. pozdvihl hlasu svého; ostatní vlády jej samotna ostavily, ba francouzský vyslanec i potvrzoval velkovézír v jednání jeho proti svatému otci a tak pomohl zničiti, co byla slavná vlast jeho, katolická Francie za 45 let svou snahou a dobročinnou péčí vystavěla. Dnes, ano turecká vláda smí klatbou stíženého kněze za armenského patriarchu uznávati, aniž by se kdo proti tomu ozval, má ke všemu násilí volnou ruku. I není pochyby, že Velký/Vezír u vědomí všemoci své toho jest přesvědčen, že jisté západní, či spíše severní vládě všemožným pronásledováním církve katolické vděk činí. — Tak vyslal tajné návrhy na všechny provinciální úřady, jak by se měly zachovati k katolickým Armenům i v záležitostech čistě a číře občanských. Co tím zamýšlí, patrnoť jest

z odpovědi jeho, kterou dává na námítku, že nic nezmůže proti Armenům, byt jimi školy i chrámy jich od jimala zadával; říkáva totiž: „Utkám je na jiné straně; občanský život jim nemožným učiním a uvidíme co zможou!“ A co tím vlastně chce, toho již se ukazují příklady. Soudce v Ismidu, městu nedaleko Ištambulu (Carhradu) ležícím, nepřijal v jedné při ctěného a zámožného Armena za svědka, poněvadž nenáleží k odstěpencům Kupeliánským. Ale přes všechna ta násilí nemůže se pronásledovník ten vykázati patrnými výsledky. V Ištambulu pokutováni zámožní Armenové raději značné škody trpí, nežli by k vyloučené a kleté sektě odpadli; na venkově jsouce z větší části chudí snášejí štvání na se jako na veřejné nepřátele a stojí věrně a statně ve své víře, kterou tím pevněji za pravou považují, protože ji nevěrní zrádové a krutí násilníci pronásledují. Čím více trpí pro svou věrnost k pravé stoliči apoštolské, tím více se staví na odpor proti nespravedlivým útiskům tureckým. Avšak nečinnost západních velmocí, které se přede byly v jedno spojily k ochraně křesťanských poddaných vlády turecké, zvláště aby se jim nestenčené svobody u vyznávání víry dostalo, má za sebou ještě jiné nebezpečí. Dožene konečně všechny křesťany i samy katolíky k tomu, že se utekou pod ochranné peruté *orla — ruského*; neboť ruská vláda zdá se býti jedině nakloněna k ochraně slíbených křesťanům práv. Již prý dalo Rusko za příčinou nynějšího pronásledování turecké vládě na srozuměnou, že nedodrží-li tato smlouvu od roku 1856. (Hatti Huma-jum), ani ono nebude povinováno držeti článek 9. úmluvy pařížské, na kterém se jediné celistvost turecké říše zakládá. Vůbec jest mezi křesťany v Turecku znamenati náklonnost k Rusku co den větší a větší.

J. N. D.

Paběrky.

1. Jak soudí Američané o působení katolické církve?

Nedávno podali jsme čtenářům Blahověsta „hlas protestantského kazatele o statnosti katolických kněží,“*) nyní můžeme sdělit, jak Američané o působení i protestantství i katolictví v jich soustátí soudí. Úsudek ten jest Dr. Bownsona, rodilého Američana, an již přes 50 let veřejně k prospěchu své vlasti literárními pracemi horlivě pů-

sobí, a tak zajisté, jestli vůbec kdo, ont právě s to jest, aby nám podal nástin, jak obě svrchu udané víry účinkují a čeho se jest od nich v budoucnosti nadíti. Praví pak v říjnovém sešitu svého časopisu „Quarterly Review“ (čtvrtletní přehled) na r. 1874 takto:*)

Protestantství mělo zde úplnou volnost k svobodnému vývoji i nauky své i působení svého; ale dokázalo, že docela neschopno jest, aby k udržení i moudré a spravedlivé vlády i domácí a veřejné mravnosti prospělo.

To vidíme na zdejších veskrze zkažených „kruzích,“**) které všudy nadvlády dosahují, na prodajnosti našich veřejných úředníků, z nichž skoro každý za jistou cenu na prodej jest. To vidíme na úpadku vši mravnosti v životě domácím, jak se v soudních výjevech, na příklad ve při tak řečené „církve Plymouthské“ okazaly. Jest-li p. W. Beecher***) cizoložníkem, čilišnic, to by bylo pro veliké obecenstvo méně důležitou věcí; ale odhalení, která setu o „Plym. obci“ k veřejnosti dostala a mravní či nemravní stav její obecenstvu na oči postavila; a ta jak náboženská, tak i mravní osvědčení i žalobníkův a svědkův i obžalovaného na-proti veřejnému soudu — ta jsou zjevným důkazem, že naše protestantská společnost až do vnitřního jádra nahnílá jest. Protestantství přestalo býti náboženstvím objektivním, náboženstvím neodvislým, nad duši stojícím a jí vládnoucím; náboženstvím které by vášním člověka a protizákonním choutkám a náklonnostem lidské přirozenosti panovalo a je na uzdě drželo.

Protestantství nedává nám nižádné pomoci proti nebezpečím, společnost naší ohrožujícím, ba jednotlivé pokusy jeho o některé opravy zlo toto ještě více zhoršují. My tedy dobré naděje pro svou vládu a společenský život, pro veřejnou i politiku i mravnost skládáme — v katolíky; neboť oni sami v obyvatelstvu našem stojí s svou věrou, náboženstvím na výši vznešené nad pohanstvo a mají v ní i zdravé základy i nadpřirozenou pomoc, které i domácí i veřejná mravnost vyžaduje. Tato dobrá naděje měla by býti americkému občanu zřídlem útěchy posilující, když vůkol sebe a po celé zemi patří podivuhodný vzrůst a vzmahání se katolíků, jich chrámů, sborů, škol farních a jiných i vyšších učelišť pro naše dcery; a

*) St. a. M. L. 1874. 593.

**) Jsou spolky k provádění všelikého „švindlu.“ Budoucně dáme o nich obrázek.

***) Představený právě jmenované „církve,“ an pro jmenovanou právě nepravost odsouzen byl.

*) Blah. 1874; str. 446.

byť i při tom lecos ještě scházelo a žádoucího bylo, přec to jistotná pravda jest, že jejich ústavy aspoň co mravnosti a duchovního a křesťanského života se týče daleko předčí nade všemi jinými, co jich v zemi se nalezá. Ale Bohužel že tato naděje poněkud se sklíčuje tím skutečným přesvědčením, že onen vzrůst katolíků počtem jich věřících, jejich chrámů, jejich škol a ústavů není v rovném poměru s jejich působením a vlivem. Jest se totiž obávati, aby katolíci následkem obcování svého s nekatolíky nepojali v sebe některé z mnohých u lidu oblíbených bludů, které v této zemi zobecněvše ji záhubou hrozí. Jediná církev katolická nás této záhuby ubrániti, uchovati může; ale i ta dokáže to jediné statným působením takových katolíků, kteří pevně stojí k své víře, držíce se i přesné její čistoty i bedlivě zachovávající její příkazy. Jestli že pak svou víru sobecnělymi bludy protestantskými porušiti nechají, tak že se v každodenním životě od protestantů sotva v čem anebo ničem neliší; pak všeliké působení jich není ani katolické aniž prospěšnější nad jiných nekatolíkův. Ale tak jest v skutku, jakož se obáváme; neboť jak mile se stáváme Američany, stáváme se vůbec i protestanty. Vždyť vidíme, že katolický tisk nic se ani obsahem ani výrazem nepovznáší nad tisk nekatolický, leč jedná-li za účelem svým o katolickém učení buď víry, buď mravů. Naši političtí katolíkové nemají ve svém jednání žádného vyššího směru nad protestanty. Objevují na sobě též nedůstatek vyšších účelů, postrádají svědomitosti, rozšafnosti, nezištnosti a horlivosti pro obecné dobro. Mluvíme-li s nimi, poznáváme, že náhledy jich o politických otázkách tak jsou prosté až i podlé, jako jich nekatolických spoluobčanů. Míra politické jejich mravnosti jest, jak se podobá, pouze jenom veřejné mínění, a zdají se s protestantskými svými spoluobčany srovnávají v té zásadě, že hlas lidu jest hlasem božím, a tudíž že všechno co jest populární a lidu vhod, jest týž i spravedlivé a dobré, i že hlavně jest každému osobní prospěch jediným účelem, za kterýmž sluší úřadu vyhledávati a jej zastávati. Katolíci se až příliš přispůsobují povaze americké. Větší daleko počet nás příliš lpí k tomuto světu, a snaží se v něm co nejvýše prospěti; má přílišnou úctu k bohatství, přílišný strach před chudobou. My si dáváme příliš záležeti na zevnější ve všem úpravě a vystoupení, dbajíce příliš o to, abychom s nepřáteli své víry dobře vycházeli, úzkostlivě pečující, aby o nás nekatolíci dobré mínění měli.

Tím potom není působení naše opravdu ka-

tolické a nijak prospěšné krajanům našim, když nečiníme, co bychom mohli a měli, abychom svůj národ zachovali záhuby, která již jícen svůj naň otvírá. Katolíci Evropsí zapomněli a zanedbali předpisův evangelických, pročež dopustil Bůh, aby upadli v pronásledování, v kořist tajných společností, a v podnoží všelikých svých nepřátel; tot jim trestem zaslouženým. A k nám se též trest již počíná blížiti. I nepodobá se a nevěříme tomu, že by tento náš poklid, tato naše volnost a toto naše blaho dlouho trvati mohlo, poněvadž jsme příliš světu oddáni a zapomínáme na to, abychom i v demokratické své vlasti věrní trvali své katolické víře a povinnosti, — té totiž, abychom se vynasnažili vstřípiti v život národa svého živel nad tento svět vznešený, živel duchovní, jehož se mu nedostává a kterýž protestantstvím pouze jen se hubí a maří. Vyhledky pro víru a politiku nejsou u nás jasné a blahé, ale temné a trudné; naději naši, kterou ještě máme, provází strach. Nelze nám, abychom v plesání svých katolických bratrů anebo nekatolických krajanů souhlasili, ani se domnívají, že by všechno dobře šlo.“ Tak Dr. Bownson.

Ačkoliv osud vlasti snad příliš temný se mu býti zdá, nic však méně co praví o poměru katolíkův i k svým protestantským krajanům, i o jich politickém působení a konečně o jich bojácné ostýchavosti, své mínění když toho třeba rázně osvědčiti a dle něho veřejně jednati; to jakož se též u katolíků mnohých jiných zemí nachází, tak by i slova jeho dobrým napomenutím býti mohla všelikým všestranným poklonkářům a potakovatelům, ani nechtějící nikdež zaváditi i zájmy důležité ba svaté v šanc dávají. Kde? — kdo? — a kdy? — To Pán Bůh dobře ví a vidí. J. N. D.

Literární oznamovatel.

— „Hlasy katol. spolku tiskového.“ Rok 1874. Č. 3. : „*Pokročilý rolník.*“ Obraz ze života venkovského. Pro lid sepsal Eduard Brynych. Nákladem katol. spolku tiskového. V Praze 1874. Str. 72. Cena 20 kr. — Č. 4. „*Čeští vystěhovalci.*“ Obraz ze života. Napsal Josef Souhrada. Str. 60. Cena 18 kr.

— „Besedy mládeže.“ Rediguje Jos. Kouba, prof. reálné školy v Karlíně. Sešit XCI. : „*Václav Snažil*“, vzor dokonalého studenta.“ Původní povídka pro mládež. Sepsal Jan Tykač, učitel v České Třebové. Svazek I. a co sešit XCII. svazek druhý. Každý s obrázkem; onen čítá 118, tento 128 str. oba po 28 kr. Nákladem kněhupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. — Tamtéž: „*Německá mluvnice*“

pro vyšší třídy obecných i občanských škol.“
Sepsal Jan L. Mašek. Str. 148. Cena 40 kr.
— „Divadelní ochotník.“ Svazek 85.

— „*Písňě moskevských cigánův.*“ S
přídavkem několika ruských písní národních.
Přeložil Rudolf Pokorný. V Praze 1875. Ná-
kladatel Fr. A. Urbánek, kněhkupec. Str. 49.
— Tamtéž: „Divadelní ochotníček pro mládež.“
Rediguje Frant. Rošický. Svazeček XIV. :
Neposlušnost vede k neštěstí.“ Hra se zpěvy
ve dvou jednáních. Sepsal Jan Burian, řidič
učitel divel školy v Písku. Str. 72. Cena 24 kr.

— „*Poetická čítanka.*“ Sbírká básní
původních a přeložených, již dle básnických
druhů k tisku upravil Václav Petřů, ředitel
real. gymnasia v Pelhřimově. Sešit 8. Nákladem
kněhkupectví I. L. Kober. V Praze 1875. Str.
561—640. Cena 30 kr.

— „*Cesty Boží.*“ Povídka dle pravdy
od V. Kosmáka. „Zábavné bibliotéky“ dílo
XXIII. Nákladem časopisu „Škola B. Srdce P.“
v Brně. Str. 83. Cena 30 kr.

— „*Hlas*“, dosud týdeník politicko-ná-
boženský v Brně, vychází od nov. roku dva-
krátě za týden.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest:

p. Vác. Štule, probošt král. koleg. kapitoly
Vyšehradské, jmenován k. arcib. konsist. ra-
dou extra statum.

Ustanoveni jsou:

p. Jos. Dráb, kapl. za admin. v Zdicích;
p. Jos. Janský, kapl. za admin. v Kožlancech;
P. Jos. Slánský, ř. maltez., za real. administr.
u Marie P. Vítězné v Praze;

p. Ignác Hens, katech. v Sangerbergu, za ad-
min. v Neudorfu;
p. Frant. Jacob, kapl. v Bečově, za katech. a
primissaria v Sangerbergu;
p. Vojt. Kroupa, kapl. z Ledec do Vejprnic,
odkudž
p. Karel Tippmann, kapl. za katech. do Rou-
dnice;
p. Frant. Fleischhans, diec. Buděj., za koop.
do Kladrub.

Upřázdňená místa:

Kožlany, fara patron. ústavu šlechticů na
Novém městě Pražském, od 21. prosince.
Zdice, fara patron. p. Jindřicha bar. Strous-
berga, od 30. prosince.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

p. Karel Zeppel, kněz na odpoč. v Ervěnicích,
17. prosince (nar. tamtéž 8. září 1802,
vysv. 4. září 1826).

Vyznamenáni jsou:

p. Jan Reich, dr., farář v Blatně, jmenován
skuteč. bisk. vikářem a konsist. radou;
p. Vilém Mildner, farář v Žitenicích, obdržel
expositorium canon.;
P. Gerard Klietsch, ř. cisterc., admin. fary ve
Vysočanech, jmen. os. farářem.

Ustanoveni jsou:

p. Jos. Svoboda, admin. v Turnově, za admin.
na Hrubé Skále;
p. Vinc. Luksch, dosud v ústavu dell' Anima
v Římě, za kapl. v Rumburce.

Upřázdňená místa:

Hrubá Skála, fara patr. p. bar. z Aehrenthalu,
Dolní Eínsiedel, fara patron. nábož. fondu, a
Žitovlice, fara liberae collationis Episc., do 26.
ledna.

Program.

„Blahověst“ na nové pět a dvacáté pouti své po vlastech českoslovanských
I. P. 1875 bude opět přinášeti:

- I. Na neděle a svátky roku církevního homilie sv. otcův a učitelů církevních, krátká
rozjímání, přiměřené výklady anebo vzdělavatelná pojednání z oboru učení o víře
a životě křesťansko-katolickém;
- II. výklady o posvátných obřadech, časech a zřízeních církve katolické;
- III. vzdělavatelné příběhy z života světcův a světic Božích, životopisy příkladných vý-
tečníků křesťanských, poučné obrazy z dějin církve katolické, obzvláště mezi národy
slovanskými;
- IV. zprávy o životě, působení a osadách misionářův katolických;
- V. vypsání památných chrámův, obrazův a míst drahých srdci katolickému;
- VI. povídky a obrazy z života, legendy, básně a písně;
- VII. zásady a rady, výstrahy a opravy vychovatelské;
- VIII. dopisy a zprávy o životě náboženském ve všech končinách křesťanských;
- IX. drobnosti z praktického života; námitky a útoky protivníkův;
- X. zprávy o knihách a dílech uměleckých; přehledy literární;
- XI. zprávy o Dědictví sv. Jana Nep., sv. Prokopa a j.;
- XII. osobní věstník duchovenský ze všech biskupství českých.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, 786—II
Nedochází čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se v Expeditci a u všech řádných knihkupců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště jenom v Expeditci: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprojednávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přísl. XIV. 25.)

Pastýřský list.

Jan Valerian,

a Božího milosrdenství a z milosti apoštolské stolce

biskup Budějovický,

všem věřícím Budějovické diecése pozdravení a požehnání od Hospodina!

Drazí, milovaní vykoupenci Kristovi!

V lonském svém pastýřském listu, kterýž jsem k vám učinil ve svátek obrácení apoštola Páně, svatého Pavla, vypravoval jsem vám s velikou žalostí, jaké bezpráví, nátisky a útrapy snášeti musí svatá církev katolická v rozličných zemích. Obrátil jsem pozornost vaši také na to, odkud tyto přezalostné poměry původ svůj vzaly, že se totiž rozmohla a téměř všechny vyšší vrstvy a kruhy lidské společnosti opanovala ta světoborná sekta tak zvaných liberálů, jenž tak hluboce do nevěry zabředli, že se Boha a všeho náboženství docela zřekli. Tito lidé spojení s tak nazvanými „svobodnými zedníky“ vytknuli sobě za účel snažení svého, nejen víru katolickou, alebrž vůbec všechno křesťanství se světa vyhladiti, a tak všechen stávající řád nynější společnosti lidské vrub navrub vyvrátiti, aby sami na vrch se dostavše, z pousty této hodně mnoho prospěchu pro sebe vyčerpali mohli. Tyto smutné poměry posud v ničem se nezměnily, alebrž, žel přebudiž Bohu na věky, daleko horšími se staly.

Chcete, abych láskám vašim pověděl, jak to teď ve světě vyhlíží? Jenom něco řeknu, nemoha vám celý obraz všeho toho,

jak se církev katolická zde a onde utlačuje odhaliti. Svatý Otec, tento náměstek Kristův a nejvyšší viditelná hlava církve, tento proti všemu přirozenému i božskému právu o všechn časný majetek oloupený, 82 let starý ctihodný kmet posud sice dlí v Římě, avšak jako vězeň v papežském svém domě, z něhož mu bez nebezpečí cti a života nelze vykročiti.

Ve Švýcarsku postrádá 60.000 věrných katolíků svých řádných pastýřů a kněží. Chtějí-li svým náboženským povinností učiniti dosti, musejí, mnozí z nich až 5—6 hodin cesty, putovati za hranice do Francouzsko, kde dlí jejich bývalí, z vlasti své a z kostelů svých proto vyhnání věrní pastýřové, že nechtěli přísahati na nespravedlivé zákony, k tomu toliko účelu zosnované, aby těm nepřatelům církve jaké také dostalo se záminky ku pronásledování církve a kněží. Těchto spolu s biskupem vypovězených kněží jest 97; snášejí nouzi, nedostatky a všechny nesnáze vyhnanství, pohrdající Jidášským penízem, kterýž jim podávají jejich pronásledovatelé, kdyby se podrobili chtěli proticírkevním zákonům a zpronevěřiti Bohu, církvi a svěřenému lidu svému. Avšak statečnost jejich se ničím nedá oblomiti, ani jeden z nich nestal se věrolomným, ač mnozí z nich jsou sedí kmetové a chudí farářové.

A jinde, v zemi to veliké, jsou četné chrámy zavřeny, mnoho kněží a mezi nimi pět biskupů jest uvězněno, mnoho jich ze země vypovězeno, a těm zakázáno, navrátiti se a mši sv. sloužiti. Ano jsou i tací, a počet jejich jest veliký, kteříž sice posud ze země nebyli vyhnání, kterýmž však za-

kázáno, posvátné obřady vykonávají a svátostmi posluhovat. Zuřivost, s jakou se vede boj proti církvi, nemá v dějinách církevních příkladu, a 19. století, kteréž se chlubit osvětou a svobodou, podává nám divadlo, nad kterýmž každý poctivý člověk, ať si jest křesťan aneb nekřesťan, splakati musí. A to vše děje se jen proto, aby církev od samého Boha zřízená a věčnými nezrušitelnými právy nadaná stala se služkou všemocného státu. Ti nevěrci zapominají, že církev a stát jsou sestra a bratr, a že ač z jednoho manželství nepocházejí, přece společného mají otce, a že jednoho otce jsouce dětmi, svorně živý býti mají.

Ejhle, takové utrpení snášeti jest matce naší, svaté církvi katolické za těchto přítomných časů, a kdyby jenom na tom bylo dosti; než ale slyštemoji Nejmilejší, kterak i jiným ještě způsobem bývá pronásledována. Hany, potupy, pomluvy, překrucování pravdivých příběhů na zlou stránku, falšování dějepisu, rozšiřování vymyšlených, katolíky hanobících pověstí, podezřívání a zotuzování církevních řádů, spolků, osob, obřadů a článků víry — to vše se roznáší a plnou hrstí roztrhuje v rozličných veřejných listech a shromážděních drzým, lživým způsobem a beze všeho studu. Ano slepá náruživost těchto lidí jde tak daleko, že v těch svých rozličných spisech tvrditi se opovažují, že prý není Boha, jenž svět stvořil, lidí vykoupil a k životu věčnému povolal; že prý člověk původ svůj dovozuje od opice, a že nemá nesmrtelné duše. Tímto jízlivým dechem ďábelských úst svých rozšiřují smrtonosný mor bludu a nevěry jak na vyšších školách vědeckých tak i často ve školách nižších a obecných, aby tak budoucí pokolení, vaše děti a děti vašich dětí odloučeny byly od církve, od Boha.

Nyní se ale tážu, kde za takových trudných časů pomoci hledati a kde jí najíti? V mnohých ondy křesťanských říších vtrhli se k veslu veřejné vlády nejzuřivější nepřátelé katolické církve, a užívají teď své moci dlelibosti a choutek svých. Ti, jenž by měli právo i povinnost těmto světoborcům činiti odpor, sami ať vědomě ať nevědomě jim ještě ke své vlastní škodě a zkáze rozličným způsobem chuti dodávají; aneb nemajíce patřičné síly a odvahy ke všemu mlčí, žádného odporu jim nečiníce, čímž se ovšem stává, že opovážlivost těchto nevěrců den ke dni vyššího dosahuje stupně.

U lidí tedy pomoci nehledejme. Nuže, kde tedy? U toho, kterýž pravil, že s církví svou bude po všechny časy až do sko-

nání světa; u toho, kterýž církev svou vzdělal na skále, doloživ, že jí ani brány pekelné, ani jakékoli bludy nepřemohou; u toho řku, kterýž ústy Apoštola svého pravil, že církev jeho jest sloup a utvrzení pravdy, kterýžto sloup následovně žádná mocnost, žádné násilí podvrátiti nemůže. Ano rozmilí vykoupenci Kristovi, u toho hledejme pomoci, kterýž nyní sedí na pravici Otce svého, jemuž se koří Serafini a Cherubini, a jenž jest vševědoucí, všemohoucí, dobrotivý, laskavý a v slibech svých věrný. Ten dobrotivý a přelaskavý Pán chránil a střežil tuto svou církev po všechny věky, střežil a chránil ji až posud: on jí i budoucně pomoci a ochrany své neodepře.

Že teď právě jí ku pomoci přispěti váhá, a tolik zlého na ni dopouští, snad proto se děje, že chce zkusiti věrnost naší, jako druhdy zkoušel věrnost Jobovu; aneb že chce nás z ospalosti naší probudit a k větší horlivosti u plnění svatého zákona jeho roznítili; aneb aby nás k tomu přiměl, bychom sobě drahého pokladu víry více vážili; aneb konečně aby nás pro nesčetné poklesky a hříchy naše pokáral a ztrestal.

U Boha hledejme tedy v těchto smutných časech pomoci, na Boha, Spasitele svého vzkládejme všecku svou důvěru, on dojista dřív neb později církev svou oslaví. Spolehajíce se na jeho svatá, neklamná zaslíbení vytrvejme až do konce jako svatí Apoštolové, jako nescíšlní zástupové svatých mučedníků a prvotních křesťanů, jenž rozžeti láskou ku Pánu Ježíši i to největší pronásledování mile a ochotně snášeli, ano i krev svou vycedili, přesvědčení jsouce, že zaslíbení Kristova se na nich vyplní, a žalost jejich v radost se obrátí. Nuže doufejme i my, že toto nynější pronásledování církve konec vezme, a že lepší a utěšenější časy jí opět nastanou.

Abychom ale času toho urychlili, a věčného slitovnicka k rychlejší pomoci naklonili, v pokorných modlitbách k laskavému srdci jeho se obraťme. Modleme se za ty, kteříž ve své zaslepenosti tak vášnivě sobě počínají proti církvi. Prosme Pána Boha, aby je osvítil milostí svou a srdce jejich obměkčil, aby přestali církev jeho pronásledovati, a nepřipravovali nesmrtelným dušem svým jistou zkázu a záhubu. Modleme se z hlubokosti srdce svého: „Bože ku pomoci církve vzezři, Hospodine ku pomoci jí pospěš!“ Neodkládej, nemeškej, nobrž podle neskončeného milosrdenství svého pospěš a vytrhni milou chof svou z těchto útrap a bolestí.

Abychom konečně hlavní příčinu odstranili, za kterouž tyto smutné časy na nás přikvačily, potřebí jest, aby vše, což se Pánu Bohu na nás nelíbí, odstraněno bylo. Položme ruku na srdce, a ptejme sebe samých, zdali jsme Pána nebes a země často nehněvali hříchy svými? Aj tak tedy „odvrzme“ dle napomenutí sv. Apoštola Pavla „skutky temností — jakožto ve dne poctivě chodme, ne v hodováních a opilstvích, ne v smilstvích a nestydatostech, ne ve sváru a závisti; ale oblecte se v Pána Ježíše Krista.“ Očistme se skroušeným pokáním, ve společnosti upřímně milujme, budme milosrdní, sobě přející, zákona Božího dbalí, v navštěvování chrámu, v poslouchání slova Božího a v přijímání svatých svátostí horliví; vůbec přičiňme se, abychom, jak dokládá sv. apoštol Pavel, „střízliví, spravedliví a nábožně živi byli na tomto světě.“ Potom slituje se nad námi Hospodin nebeský, ukrátí čas tohoto bolestného zkoušení, pomine všeliké církve jeho pronásledování, svatý pokoj se k ní zase navrátí a utěšenějších opět dočkáme se časů.

Nastal nám právě nový rok. Bohdejž, bychom i my se stali novými lidmi, jenž dle písma svatého „složili starého člověka a oblekli člověka nového podle Bohastvořeního v spravedlnosti a svatosti pravdy.“ Ať pak napotom rok tento nový jest života našeho posledním, aneb ať od Boha popřáno nám bude, dočkati se ještě mnohých jiných nových roků, setrváme-li v ochraně Nejvyššího, koruna věčné slávy nás nemine. Milost Pána našeho Ježíše Krista budiž s vámi se všemi. Amen.

V Budějovicích v den nového roku 1875.

Jan Valerian,
biskup.

Jmeno Ježíš.

Jmeno jedno jest mi v srdce vryto,
ej, vše koří se mu mocnosti,
živly, země, vše co ve tmách skryto,
jeho hrozí se i temnosti;
štítem jest to jmeno slabosti.

Ježíš jmeno mocné, sladké, svaté,
ježto hojí, sílí, panuje,
city duše láskou jeho zžaté
k vroucí svaté lásce vzbuzuje;
ano srdce čisté miluje.

Jmeno to mi občerstvením v bolu,
ježto úzce svírá nitro mé,
útěchou, když přistupuji k stolu,

k čemuž milostivě Pán mě zve;
srdce láskou plane zkroutěné.

* Jmeno svaté, buď mi štítem v boji,
ano pokušení dotírá;
když tě vzývám, hned tu anděl stojí,
jenž z mé tváře slzu otírá,
bych i neklesla mne podpírá.

Ježíši, Tvé nejsvětější jmeno
kde jen zřím, je slzy zulíbám;
budiž po celý můj život ctěno,
budiž ctěno mnou až dokonám,
duši svou až Tobě odevzdám!

M. Michaela,
z řádu sv. Voršily.

Sv. Otce Efrema Syrského vyznání a obvinění sebe samého.

(Z textu řeck. přel. J. Vlček.)

Úvod.

Efrem (jinak Efraim) Syrský měl za rodiště své Nisibis, někdy přeslavné město v Mezopotamii, kteréž i Antiochia a Mygdonia sloulo. Byl prý hned z mládí vychován na poušti a vynikal obzvláštním důvtipem i vyspěl jako ve velezbožného samotáře tak i ve vznešeného učitele slova Božího, až se sv. Basilius sám mezi církevními otcí převehlehlubokého smyslu, učenosti a výmluvnosti jeho divil, kterýž i z jáhna církve Edessenské na kněžství ho povýšil a vysvětil.

Sv. Hieronym (in catal. scriptor. eccl.) dí, že velmi mnoho psal v jazyku syrském, což u takové bylo prý vážnosti, že vedle čtení biblického i veřejně se po chrámech čítalo; jmenovitě připomíná též sv. Svatoslav jeho spis o Duchu sv. do řečtiny přelity, a diví se důmyslu téhož muže. Ten spis však u nás teď se pohřešuje. Jiná mnohá písma ze hřeckého do latiny převedl Ambrosius Camaldulenský. Mužem nádivným a učitelem světa nazývá ho Natalis Alex. Ctnosti života jeho vyslavili a vypsalí sv. Řehoř Nyssenský (bratr sv. Basilia), sv. Zlatoústý, sv. Amfiloch a jiní.

Theodoret (hist. eccles.) o něm dí, že jakkoli neznal se na literaturu řeckou, nicméně rozličné zábludy kacírské Hřeků statečně vyvrátil. Photius (in biblioth.) vyčítá řeči jeho přes tisíc a dí, že v těchto nábydkách jest se co podiviti důmyslnosti muže toho a pronikavým úsudkům i moci, kterouž umí čtenáře přesvědčiti i bavit rozkošně i řečniti hojně, nýbrž i tomu, jak při akové sprostnosti řeči každý čtenář upří-

mný spasitelný prospěch a vzdělání duše
beře. —

Živ byl Efrem za časů Juliana odpadlíka a zesnul v P. za cis. Valense I. 375.

Rivet arci na těchto homiliích, ježto katolíkům od jakživa byly u veliké vážnosti a vzácnosti, brousí jedovatý zub svůj, vyčítaje sv. mužů, žeby pravil, že prokletci v pekle volati budou: „Zdravstvujte světi apoštolé, proroci, mučenci,“ jakože by řečení odsouzenci i v mukách oných velebili Hospodina v Svatých jeho; než mylně to týž sudič kalvinista přilípá svatému muži, kdež tento „de variis tormentis inferni“ zcelem pravověrně dí o nich, že sobě žádné spásy více slibovati nebudou, a tu že jim nepozůstane leč praviti: Valetis iusti etc., jakožto navždy vyloučeným od jich blahosl. společenství.

Týž Rivet rozpačí o pravosti Závětu sv. Efrema, poněvadž tu klade se: Nebyl jsem nikdy potupník Pána v celém svém životě, žádnému jsem nezlouřil, žádného nepohaněl, s žádným se nevadil atd., kdežto zase v tomto spisu, kterýž tuto předkládáme a v němž on své obrácení vypravuje, takto si přiznává: Za mlada přikázal jsem se ku Kristu. Než v málo těch letech byl jsem potupník, biják, svárce hadlivý, k cizím nevlídný, k přátelům tvrdý, na chudé trpký, pro lehké věci haštěřivý atd. Než onen závět, v němž muž sv. prosby za zemřelé co platné a bohumilé zastává, a z něhož sv. Řehoř Nyss. rozličná položení cituje, nedá si katolík kalvinistovi upřít, aniž jeden ten spis se druhým je v odporu. Nebo co muž ten o sobě přiznává, že ve své mladosti byl hadliv a hněvivce, dobře s tím ostojí, co svědčí o sobě v závěti, že totiž po svém obrácení a pokání více tak vědomě, zomyslně a zlostně nehřešil.

Více o ctnostech, učenosti a spisech tohoto světce najde žádostivý čtenář u jiných spisovatelů círk. jako též u Sozomena hist. eccles. lib. 3. cap. 16.

Já překladač český nepřestav na překladu latinském nejraději byl bych arci až k samému prvo-pramenu (Syrsk. originálu) přistoupě z něho čisté vody spasné načerpal, ale mi jest arci nepřístupný; protož alespoň hřeckého textu, jenž v VI díl. fol. vyšel v Římě I. 1732 skrze bibliotekáře pap. J. S. Assemana, jsem se přidržel. Má pak spisek tento násl. nápis: *Ελεγχος εαυτού και εξομολόγησις* (*Confessio et sui ipsius reprehensio*):

Napsal, prý, sv. Efrem i verše, jako Ode optime fluens, de iis qui quotidie peccant et quotidie poenitentur, et q. incipit:

Quousq. o amice, inimicum sustines. Edidit latine Gerard Vossius Romae trib. volum. Novější vydání textu sv. Efrema jest ono Mechitaristů Vídeňsk. 1836 v 6 dílech. —

Spisové sv. Efrema vydání byli jsou od Petra Benedicta S. J. u Steph. Assemani Rom. 1732—46. Německý výtečný překlad od J. Zengerle: *Ausgewählte Schriften des hl. Vaters Ephräm. Innsbr. 1832. 6 Bände.* Srv. Tillemont tom. VIII. a Ceillier tom. VIII. ed. II. tom. VI.

Hymny sv. Efrema jsou plny orientálního zápalu a ceny nepopřené poetické. Byl on nazván sloupem církve, prorokem Syrským, „cithrou Ducha sv.“, ústy výmluvnými. Sv. Chrysostom nazývá ho budičem vlažných, potěšením zarmoucených, učitelem mládeže, vůdcem kajících, mečem kacířů, hospodou ctností a bydlíštěm Ducha svatého. (Pokračování.)

Bol a soustrast.

Tri výjevy.

„Poznání pozemského“ věstný duch
po šířím kráčí světě. Za plachou
jav ruku země-syna, přikloněn
jej k pestrotvárným vede obrazům,
kde zraku hned se jasní úsměch slasti,
hned kalný tmí se žalu tesk a pláč.

* * *

Již odhaluje clonu prostřenou;
i kyne — ke chmurnému výjevu,
jakž na prvém se zračí z obrazův.
Hled putovníkův, hroužen v zádumu,
obemkne malbu. V různém skupení
zde lidské bídý trud a pustota;
trnoucí nahost, roucha nemajíc
blahého; kostra hladu hubená;
vyzáblá na prohnilé slámě chorost, —
a vše ta tělesnosti nuzné strast,
k níž „oko světla“, od pláče až palno
i podmračením bol svůj skrývajíce,
prohlídá usazeným závojem.
A vedle tohož pohrom výjevu
hle družný těsně přitlačuje tlum
se útrap, jichžto tuhým skřipcem ostrým
duch sevřen, srdce v trásně třepeno!
Hryzoucí starost; hoře žíhavé;
hnět bázně bledé; šílená ta úzkost,
jež pomocného nezná vyhnutí.
Proniklý výkřik muky zoufalé;
vzdech utlumený, jenž (tím hlouběji
podmílaje, čím více ukryt jest),
deroucím proudí vírem utroby.

Pak smutku ztrýzněného přimrak morný,
když klamná lest, svou dýku krvavou
si brousí, halí šalbu v ličenost,
by úkladného záští úškleby
přetvářkou příznivosti oděla;
kdy za „svornosti“ pěkným řečením
se licoměrná skrývá různivost,
mír blahotvorný sporem trhající;
když hrdá zpupnost, v krátkou nadita
jsouc veleslávu, zapomíná
té hlíny křehké malou podstatu,
pohrává „s právem,“ v násilnictva zbroji,
až nebes hruď se chvěje úžasem,
až lidskosti tvář vlhne slzami.
To na stinném vše vida obraze,
kdež brady štěstí na rum zvráceny,
zakvílí země-syn v své duši sám,
k jejíž se pevnině ten přítok trudův
tak mocně vrazným valí příbojem,
že mlčelivý rozjem stísněnost
svou lehčí hlubným vzdychův ohlasem.

* * *

V ráz na jevišti velkém proměna —
aj obraz ladný s novým výstupem!
Velebná v jemné záři *postava*:
vše klidná dcera nebes! Její tvář
tak skví se ku pohledu spanilá,
jak z jara (v jehož velechrámě hoří
ty zažhané růže smaragdových
na svícních) blankytná as obloha
se ukazuje při *deštičku* libém,
když *paprsků* hled volný proniká
kol protrhanou roušku oblakův,
an slavík, v loubí nad zeleným luhem
hned křídélka si čerství v krůpějích,
hned sluní v zálesku se míhavém.
V *té* lahodě i jemně vrozena
jí *skromnost*, od níž mocný žár
tak prostoupá až nivy hvězdnaté,
že nebešťané planou obdivem.
Již na oblacích jako perutech
se *ona* snáší, — v zlatém svitu květ;
však sobě nesvítí, leč vypravena
s těch vrcholův, by jiným zářila,
jak světlá pochodně ne pro sebe
leč ve tmu zahaleným okruhům
blysk roní obětí svých na venek.
Kam chvatný měří krok? Spatřivši truchlá,
an vleče sem tam plíživý se bol,
a obcházeje roste, hotova
již pílí na pomoc a v úlevu,
jak milo-svěžná rosa večera
vadnoucí život křísí rostlině.
I sobě sama sotva činění
své vyznávajíc tiché, strojeným
nezvyklá slovům, pojí k zástupům

se lidských srdcí: kreslíc temnici
jim různou, hýbe jimi, měkčí cit,
kdež, kladouc ruku sama k léčení
a k utišení, vážnou budovu
šlechetných dějů staví k nebesům.

* * *

Co země-syn tím ujat pohledem —
takž luzným jako tklivým — ještě dumá,
vystřídán výjev *třetím* obrazem.
S tajemných dědin v jasnu bohatém
se rajský snáší *nebešťanů sbor*
po stupních étheru takž kráslených,
jak zdoben hývá zlatem, purpurem
i drahokamy přestol proslavy.
A jako z laděného soustruní
podrobné zvuky v sladký plynou sklad,
tak souhlasý sbor pje „*píseň písni*“,
jež, jako zvonův dálných souzvuk jemný
jsouc v liboproudny vesmír dýšena,
hravými strůjně bije vlnami
k citnému nitru. Slyš, jak prozvuky
lahodně kanou dálným prostorem:
„Ty vyslyšela's hoře-plný pláč,
jak z hlubin pustých škytal stenaje:
vzdech tajeň, jak teskně rozelkán
zakvílí z temné skrýše s úpěním!
Vidouc ty tváře bledé, sinelé
řeč pásala jsi sladkým úkojem,
pomocnou vztáhla's ruku k výsevu
slitovných činův; lidská budila's
i srdce ke štědrosti odtuchy, —
až brázděných ran zdlíným hojením
tvář bolu k radosti se jasnila!
Již tvorstva hruď se chvěje záplesem,
až ustrnutím samo skály oko
vyráží slzu z řader pohnutých;
a člověčenstvo tulí újeji
se k sobě vítězným tvým znamením.
Všech od nebes mějž vlnek v ozdobu,
ježž tobě v témě strojů zástup náš!“
Sbor s výšin oblohy, kdež nebesa
svůj rozklenula *světo-světlá* stan,
jí čelenku již klade z plamenův
tak skvělých, až i slunce bledne řad;
a plamenův těch mluvné jazyky
v čarovné souladnosti skládají
planoucí její jméno „*Činná Soustrast*.“
Fr. Doucha.

Svatováclavská korouhev.

Historická povídka.

II.

Nově zvolený německý král mermomocí
chtěl se zavděčiti volencům a hrabatům říš-

ským, že ne nehodnému podali korunu Otonů, s korunou slávu jejich a vítězný meč.

Od českých hor až k ústí Labe rozprostíralo se veliké hroboviště slovanské a na hrobovišti Bodrců-Luticů a bezmála všech těch haluzí Slovan severských vyrůstaly jako houby po dešti osady německé. Jen Čechy dovedly si ještě uchránit samostatnost.

Koruna, již mohučský arcibiskup Egilbert korunoval v den sv. Víta r. 1086 za hromového jásotu všeho národa Vratislava a Svatavu, měla býti Čechům zárukou úplné neodvislosti od sousedů. Ale sotva že ji položili na rakev prvního krále českého, pochovali zároveň s ním v klášteře strahovském důstojenství královské.

V Čechách vladařili již zase jen vojvodové, koruna nezaleskla se na hlavě žádného z nich a Lotar pomýšlel již hrana odzvoniti české državě, jak se o to bezpočtukráte pokoušivali, arcíže vždy bez výsledku, hrabiví jeho předkové.

Ota Olomúcký sám mu dal provaz do ruky a král v nadutosti své vzkázal do Čech na hradčanský dvůr, aby se Soběslav dostavil na soud před říšská knížata a nedostavili se, že do pole vytáhne se vši mocí svaté říše římské na pokoření české pýchy, protože nemá prý český lid práva k svobodné volbě vojvod svých, německému králi že jedině přísluší rozhodovati o následníku, osíří-li stolec vojvodský, jeho že právem je to ode dávna, ač popíraným, volbu rozhlásiti, vésti ji a k volbě vykonané dáti souhlasu; každý, kdož jinak by jednal, že jest nepřítelem říše a že říšské kletbě propadá.

Ale Čechové zvykli si již na to, když za hranicemi hřímalo a chmury mračen valily se přes hory do dědin jejich a povaha Soběslavova ne nadarmo utvrdla v ocel po trpkých dnech, jež přestál za mladých let.

„Doufám v milosrdí Boží a v pomoc svatých Václava i Vojtěcha, že země naše nebude dána v moc cizincův,“ odušil, když přinesli mu poslové s výhrůzkou říšské klatby půhon krále německého, pustil se do Moravy, zaujal úděl zrádného, ošemetného Oty a když vrátil se do Čech, jezdil od kraje ku kraji a modlival se uprostřed národa za požehnání a záštitu země ohrožené.

Lid vida kněze svého v posvátném nadšení za rodnou zem, nemálomyslně; ale životy a statky přinášel mu vstříc.

* * *

„Podivný sen měl jsem dnes,“ pravil jednoho rána vojvoda Soběslav dvorskému

kaplanu Dobrovítovi, když doprovázel jej po mši svaté do hradu ze svatovítského kostela.

Včera vrátil se ze severních žup. Až zalekli se velikého kněze na Hradčanech, když uviděli jej a zprávy, jež přinesl s sebou do Prahy z Děčína, všechny poděsily, protože za zimy ještě prý vytrhne do Čech Lotar se spoustami vojsk, jako někdy vladaři z rodu Karolingů chodívali. Celé Sasko že je vzhůru a co vojsk výpomocných ze všech končin říše hrne se k českému pomezí, v čele vojsk že stojí Ota Olomúcký, předvoj že vede a hlavním řadám že ukazuje cestu na rodnou zem proti pokrevenci.

„Strašná bouře strhla se nad Prahou,“ pokračoval [vojvoda]. „Mraky země se skorem dotýkaly, fičel z nich led a šedivými chmurami svítily blesky a za každým tím blesknutím zaburácel hrom, že až země se otrásala. Jaktěživ jsem takové bouře neviděl a když dohnaly se chmury nad Hradčany — nad hlavy naše, rozevřelo se náhle nebe, až oslnila mne nezvyklá záře, a když prohlédl jsem, muž známé tváře, jako kdybych ji byl dávno viděl kdes, kynul mi praporem, na němž v bílém poli černala se orlice s křídlyma rozepjatýma. Na lících klečel za hrobového ticha lid a muž toto mluvil ke mně: „Do župy kourímské jdi, v župě kourímské hledej chrám, starodávny chrám, v chrámu kopí nalezneš, jež já nesl proti zlickému Radslavu, a na kopí prapor Slavníků. Vezmeš kopí s praporem a ponešeš vstříc vrahům jmena českého, jimž tak se povede jako bouři této, co přihnala se v divokém hukotu nad hradčanský dvůr. Hromy utichnou, blesky pohasnou a mraky rozplynou se v páru — v čistý, modrý vzduch.“ „Svatý Václave, dědici české země!“ zahučelo to z tisícera hrdel kolem mne. Svatý Václave, dědici české země! zašeptal jsem u vytržení, ale v témž okamžiku vznesl se do výše v blesknoucí záři nebeský zjev, zehnaje lidu klečícímu. Nebyl jsem s to, abych sledoval jej, bezděky zavřely se mi oči a když prohlédl jsem, čisté modré nebe klenulo se nad Hradčany, jako za nejkrásnějšího jarního dne, se všech stran hučela mi do uší píseň: Svatý Václave, vévodo české země. Z plna hrdla zapěl jsem s lidem veškerým [svatováclavskou a — probudil jsem se. Není-li pravda, Dobrovíte, že podivný je to sen?“ dopověděl Soběslav.

„Podivný, vojvodo, ale významný,“ řekl za chvíli mladý kněz, vzhůru k nebi upřel zraků svých a mimoděk sepjaly se ruce jeho.

„V župě kouřimské stojí opravdu chrám, starodávňý chrám, vím o něm, v chrámu před oltářem jest vztýčeno kopí, na kopí zavěšen prapor Slavníků a staří lidé mnoho vědí o něm.“

„Že víš o něm, Dobrovíte?“

„Vím, vojvodo, protože křtili mne tam, otce mého také křtili v něm a celý náš rod. Je to vrbcánský chrám a v něm uloženo jest kopí sv. Václava s praporem, říkají, že svato-vojtěšským.“

Umlkl mladý kněz, ještě měl ruce se-pjaté a vojvoda také už nepromluvil. Jen na svatovítský chrám ohlédl se, na vysokou věž, s věže ještě výše zaletěl jeho zrak a zdálo se mu, že vidí tam onoho muže v říze starověké, s praporem v pravici, jak žehná jím české vlasti a českému národu.

Ve hradě opět už čekali Soběslava poslové z půlnočních žup se zvěstmi nedobrymi. Byli z Děčína a přinesli zprávu, že Jindřich Grojský, Viprechtův někdy vnuk, také se přidal se svými k vojům nepřátelským a celá Mišeň že se chystá k válce.

„Celý svět může proti nám povstat, všickni od Baltu až po Krkonoše, a neodolají nám!“ zvolal Soběslav, když vyslechl poselství. „Řekněte krajanům svým, že s tamtější je peklo a s námi sv. Václav že půjde do vojny; ať myslí netratí ani odvahy,“ a do slova vyprávěl poslům podivný sen.

Vladykové hlavami pokyvovali, čela křížem znamenali, vysoká čela, osmahlá a sokolí zraky jejich do oblak hleděly, do jasných modrých oblak, zdali neuvidí tam sv. vojvodu vyzývajícího své milé Čechy ve spravedlivý boj za jeho dědictví. —

Dobrovít sám seděl již ve své komnatě s rukama založenými a v zadumání. Chvilí už seděl tak a dvorský kaplan Soběslavův, syn vrbcánského vladyky Bolesy, neměl to ve zvyku. Poslední čas zvláště sedával od rána do večera, pokud uprázdnilo se mu, od večera do půlnoci a nezdávka přes půlnoc.

Knihy opisoval pro vojvodu, a jak znal se v tom! Nikdo ho nepředstihl v uměleckých miniaturách. Od týdnu už na modlitební knize psal, jež drahocennou malbou dle vzorů byzantských všecky předešlé práce převyšovala. Měl to být pro Petrušku svatební dar, překvapiti tím chtěl sestru; neboť tenkrátě vážili si více kněh než drahokamů a výše cenili je než klenoty.

Ale dnes jediné čárky nepřibýlo na skvostném pergaměnu, ač chýlílo se už k polednímu. V župě kouřimské, daleko odtud, v tichém dvorci dlel jeho duch; dodět-

ských let se zadumal, když býval ještě pacholíček a ani zdání neměl, že bude někdy kaplanem na dvoře Soběslavově. Tlukata, už tehdaž šedivec vyprávěl mu, jak sv. Václav vytáhl do boje proti zpupnému lechu zličánskému, jak bez jediné krůpěje krve pražský kněz zvítězil, jak ve Vrbcánech uchovali kopí po sv. Václavu, protože nedaleko bylo prý bojiště; jak Slavníkovci bývali někdy na Libici a praporec, co zavěšen je na kopí svatováclavském, tamodtud že pochází a Bůh sám že ví, jakým způsobem se dostal do Vrbcán. Mnohokrátě mu to vyprávěl a vždy když dopověděl, dořekl, že není ještě zle, třeba že otec povstává proti synu, bratr proti bratru tasí zbraň, nýbrž tenkrátě že teprvé bude zle, až český vojvoda přijde si do Vrbcán pro korouhev svatováclavskou.

„Podivný sen, opravdu podivný! Soud Boží je v tom!“ zahovořil po chvíli Dobrovít. — „Proč lekáš se tedy ty hlavo má, a proč vidíte vy oči mé nad tím dvorem rodným krahujce — ptáka zlodějského a dvořec prázdňý, smutný, jakoby nebylo více rodu vrbcánského vladyky? Nedáš se Dobrovíte — ve dvoře vrbcánském je výborných šipek a střelců obratných. Ti dovedli by sraziti krahujce vysoko v oblacích, do dvora zdechlina by dopadla a o zdechlinu by se huňáč postaral. Neboj se tedy duše má. Celou českou vlast zakryje korouhev svatováclavská i rodný náš dvůr. Tak Dobrovíte a nemysli na přízraky. Brzo se bude vdávat Petruška a ty v polovičce nejsi ještě, chystáš svatební dar a domýšlíš se, že by předce mohl krahujec do dvora? — Petruško, Petruško, za všechny za vás se modlívám každý den. Bůh sám ví, co se to vplížilo pod tuhle kost,“ tiše mluvil Dobrovít, blíže přitáhl k sobě pergamen a když se podíval na kresbu, zdálo se, že vyjasnilo se oko jeho a kolem svěžích rtů že úsměv přeletěl, takový, jenž pohrává si jimi, dívá-li se umělec na zdařilou práci spějící k ukončení. Byla to iniciálka **P**, v skutku mistrovsky vyvedená. Pod hořením obloukem písmene, jenž zavínut byl věncem z lilijí a fialek, oddával sluha boží snoubence. Na vlas podobna byla Petrušce nevěsta a ženich Smilu Načeratskému. Několik rysů jen scházelo ještě na rouše nevěsty.

Dobrovít vzal do ruky pero, omočil je v barvě lazurové, oddechl si volněji a v několika rysech byla kresba dohotovena. Mladý kněz vzal jiné pero a kreslil menšími písmenami: „Požehnej Pane nám“

* * *

„Ze zas se v Čechách objevil?“ zahovořil vojvoda, když odjeli poslové z Děčínska a jediný župan Vratislavský zůstal u něho. —

„U nás ho viděli, jasný vojvodo, na vraníku samotného, bez průvodce. Letěl jen kolem Vratislavi a teprve za chvíli klesalo několik jezdců v polském kroji, také se ani nestavili.“

„A dávno je tomu?“

„Před desíti dny. Za nimi vyjeli jsme, ale nedostihli jsme jich nikde. Jako zlým duchem posedlí ujížděli.“

„Snad jste se mylili.“

„Na spásu své duše se ti pane zaklínám, že to byl Tistův Jan, po černých dlouhých vlasech poznali jsme ho z daleka. Schválně kolem hradu jel, jakoby se nám chtěl vysmáti. A sotva že zočili jsme ho, pryč už byl, jako vítr, — jako pták.“

Bezděky zachvěl se Soběslav; vzpomněl si asi smrti Svatoplukovy, a slibu příšerného Vršovce, že tak dlouho si nebude holit vous, tak dlouho stříhati vlas, pokud nevymstí krev rodu svého, již bylo prý tolik, že by mlýn o dvojím složení mohl hnáti bez zastávky.

„Příšerný rod ti Vršovci!“ zahučel Soběslav. „Mohli žít, doma sedět v župách svých a zemi rodné býti na ochranu a ku slávě. A strýc také je nemusel vraždit, na věky skvrnou nezahladitelnou porušiti jméno své a celého rodu Přemyslovců. — A co ty soudíš Přestibore o vině jejich? Pamatuješ to, ve Vratislavi jsi byl svědkem krvavých hodů strýce mého.“

„Byl jsem, jasný vojvodo, byl svědkem vraždění Vršovců, ale o vině jejich nemůžu souditi jedině Bůh a ten soudil již pane. Nenáviděl jsem pýchu jejich, ale když na bezbranné vrhali se ve Vratislavi, kde já županem byl a kde Vršovci byli hostmi jako celá strana Svatoplukova, — věř, kdybych v úctě byl neměl hlavu vojvodskou, já na obranu jejich bych se byl postavil. Odpusť mi, že mluvím ze srdce, chtěl jsi tak; — a že strašně mstějí se za to ti, co prchli před mečem uchystaným na hlavy jejich a že mstiti se budou, pokud jeden z nich zůstane na živu tomu nemůžeš se diviti pane,“ hovořil starý župan vratislavský, dobrý Čech a věrný přívrženec vojvody Soběslava.

Slova neřekl na to veliký kněz a jen k oknu se odvrátil.

„Necht! Několik je nás z rodu našeho, mstiti se může tedy dle chuti Tistův syn, jen až s Otou se vypořádáme“ — prohodil

vojvoda. „Hleď Přestibore, čepice vojvodská láká leckterého; ale ty jehlice v ní, ostré, bodavé jehlice, co hluboko se zabodávají, postavili si ji kdo na hlavu, nikdo nevidí. Půl roku nejsem ještě na Hradčanech, ale tolik nezakusil jsem ani, když z místa na místo jsem utíkával, když v Sasích mne věznili a já trávil neveselé dny mladých mých let na dvoře Boleslava.“

Starý župan svěsil hlavu a mlčel již.

„Ku třem stům že postavila župa tvá?“ zeptal se po chvílce zas vojvoda.

„Ale bitci jsou vybraní jasný vojvodo, polovice jich rvala se už pod Krkonoši. Třem tisícům nepřátel můžeš s nimi čeliti.“

„Pod korouhvi sv. Václava celé říše se nebojím.“

„S hlukem mým vojvodo zvlášť. Jsou to potomci Charvátů. Uvidíš, že upevníme ti trůn po předcích a že nedovodou jím ovíkat ani Vršovci, kdyby zase jich bylo tolik jako za Svatopluka. A dnes jenom o jednom z nich víme vojvodo, jenom o jediném.“

„Ale do toho mohu se všeho nadíti. Oba sdíleli jsme spolu na polském dvoře vyhnanství, ale myslíš že jediného slova za celý ten čas jsme spolu promluvili? Já vyhledával ho, všemožně hleděl jsem sejíti se s ním, jsa hotov na smíření ruku mu podati. Sešli jsme se jedenkrát; ale drze požíval se na mne Tistův Jan, tak drze, že mi to do tváře vehnalo krev. Já sáhl k boku po meči a ocel vytasil. Však opět se mi Vršovec smál, do očí, posupně hlavou pohodil, až dlouhé, černé vlasy jeho zavlály větrem jako hřiva jeho vraníka. — Také jsem měl soustrast s nimi, protože já sám musel se v cizích zemích toulati daleko odtud, od rodné vlasti, chud, bez naděje; ale od těch dob je nenávidím Přestibore, z celé té duše své, slyšíš ty župane vratislavský a kdybych dnes uzřel jej, zle vedlo by se mu a ať soudili by si po tom o mne jakkoli, protože zlý je tenhle, jako běs ve vášni své. Zpěnila se mu krev, jako ohaři, když se pomine vedrem slunečním.“

Ještě mlčel župan vratislavský; zděsil se až té tváře vojvody. Svatoplukovi také tak sršel tehdaž oheň ze zraků a na čele mu také tak žila nabíhala, když vyhlášoval je vinnými zločinů nejhorších a když rukou dával znamení, aby vrhli se na ně.

„Z Důdleb jasný vojvodo přitáhly hluky a z jižních žup;“ ohlašoval sluha vstoupiv do dveří.

Soběslav pokročil k oknu, jež vedlo do nádvoří.

„Pojď a podívej se Přestibore, co při-

vedl Budimír. Jako ulití jsou ti hoši, jako k tanci kdyby šli, vykračují si, zahovořil vojvoda, ale již přivětivě. Mírně opět vyžíraly pod vysokým čelem zraky jeho a zase budily lásku s důvěrou.

Opravdu táhly nádvořím kolem komnat vojvodských řady jako by byly ulité, na ramenou leskly se jim oštěpy, jako by byly ze stříbra a po stranách krátké meče s jílci, jako by byly pískem zlatonosné Otavy vysázeny.

Pod hradem plynul bílý oblak, zdálo se, že zjev je to jakýs, jenž kynul pravici dolů na zem jakoby žehnal, plukům valícím se dvorem hradčanským.

„S takovými šel bych pod korouhvi svatováclavskou dobývat celý svět,“ řekl vojvoda Břetislavovi a dolů sešel přivítat bodré Důdlebany a vladyky z jižních žup.

A sotva že na práhu se jim objevil, až tím starým hradem otráslo pozdravení ze sterých hrdel milovanému vojvodovi.

(Pokračování.)

Na oslavu sv. Lidmily.

kněžny České a mučenice Páně *).

Nad Berouňkou, řekou jarou, na Tetíně — slavných knížat Českých dávnověkém týně, jaký sad to roste, jaký ráj to zkvétá na výsluní nebes nad úpady světa?

Obráz nebes — živý ráj mé oko vidí tu, kde Boží láska množí blaho lidí.

Sbor: Obráz rájů živých zraky naše vidí tu, kde Boží láska množí blaho lidí.

Nad Berouňkou, řekou jarou, na Tetíně, slavných knížat českých dávnověkém týně, rostou ráje, co se kněžna Bohu milá Lidmila tam s láskou svojí uhostila:

Kněžna Lidmila — ten živý anděl v těle, živa po zákonu svého Spasitele.

Sbor: Kněžna Lidmila — toť živý anděl v těle, živa po zákonu Krista Spasitele.

Po zákonu Páně svatá kněžna žije, a den po dni zásluh věnce sobě víje; věnce víje ze všech ctností, co jich koli zkvétati můž' na člověčí duše roli: vše co víra káže, vše co láska velí, kněžna svatá koná na čest Spasiteli.

Sbor: Vše co víra káže, vše co láska velí,

Kněžna svatá koná na čest Spasiteli!

Na čest Bohu Lidmila, ta svatá vdova, v duši zbožné milosrdí něžné chová,

krmí lačné, těší smutné, šatí chudé, a kde bída jaká, mile vždy a všude neunavně hledí jako dobrá máti rukou štědrou ubožáčkům pomáhati.

Sbor: Lidmila vždy hledí jako dobrá máti rukou štědrou ubožáčkům pomáhati.

Jako máti k srdci vine dítky svoje, tak Lidmila táhne k sobě lidu roje: všem jsou otevřeny brány vše a síně na knížecím hradě jejím na Tetíně: a kdož u ní ve svém trudu pomoc hledá, láska její s prázdnem odejít mu nedá.

Sbor: Kdož u kněžny na Tetíně pomoc hledá, láska její s prázdnem odejít mu nedá.

Na Tetíně — u Tetina v širém kraji láskou s nebe doly — hory prokvétají, a ta ruka, ježto dává šatem, chlebem, skýtá pravdu též, co duši blaží nebem: kněžna svatá Čechy učí znáti Krista, lidu svému seje ráj a nebe chystá.

Sbor: Kněžna svatá Čechy učí znáti Krista, lidu svému seje ráj a nebe chystá.

Než nastojte — slyšte: Tetín osiřelý . . . lidu roje zbědované hoře želí!

Kněžna máti, zahlazená od zlosynů, nesídlí již na Tetíně na svém týnu: onat v nebi klidí za svou lásku svatou oblahu a slávu, věky nepojatou.

Sbor: Lidmila již klidí za svou lásku svatou oblahu a slávu, věky nepojatou.

Nebes oslavou a blahem lásky svojí Lidmilu svou věrnou Pán Spasitel kojí; a Lidmila svatá, věrných Čechů máti, neustává lidu svému pomáhati:

po příkladu matky věrné dcery její u nás činnou láskou ráj a nebe sejí.

Sbor: Jak Lidmila rudhy — věrné dcery její u nás činnou láskou ráj a nebe sejí.

Václav Štulc.

DO PISY.

Z vikariátu Kolínského 9. ledna 1875.
(Uvítání nového p. faráře na Dobřichově.)

V sobotu před IV. nedělí adventní zavítal odpoledním vlakem do peček nově zvolený dobřichovský p. farář Jan Klumpar. Hned na stanici oslovil jej p. administrator srdečnou řečí; načež jej do středu svého přijal řemeslnický spolek Pečeký a dav lidu jej očekávajícího. Při pochodu hudebním a osvětlení Peček a Dobřichova, an se již setmívalo — provázen byl s lampiony až na horu na Dobřichov. U mlýna horní-

*) Předneseno dne 22. prosince 1874 ve škole dívčí spolku sv. Lidmily.

pečeckého očekával jej s dítkami školními a oslovil p. učitel radimský Fr. Slavíček a nahoře u chrámu Páně vzletnou řečí vůdce spolku. Za našich časů slouží toto uvítání nového duch. pastýře zajisté ku veliké cti farní osadě Dobřichovské. R.

Z Přelouče, 9. ledna 1875.

(Protestantský traktátek.)

Jakož jsem svého času sdělil o kolportování biblí evangelických, a zároveň pojednal, v jakém poměru jest církev katolická k písmu sv., musím opět sděliti o rozšiřování jisté brošurky, která v městě našem byla fabrikována od bývalého „staničního“ kazatele v Přelouči, jakéhos Fr. Valenty, druhdy katolika. Pravím bývalého — poněvadž ho zde není, a „stanice,“ nevím zdaž navždy, neb na čas opuštěna. Proč? Snad že nenalezlo zde půdy tak zvané reformované učení, poněvadž naši katolíci, věrně držíce se učení „svých otců“ po žádném jiném učení netouží. Brošurka nesouc nápis: „Víra našich otců“ jest hlavně namířena proti spisku: „Kosa na kámen,“ jež sepsal vel. p. A. Sirůček, nyní farář v Křížlicích. Brzy po vyjití oné brošurky odpověděl p. A. Sirůček v „Čechu“ několika slovy na útoky naň činěné, naděje se, jak pravil, že i v místě samém jiný k obhájení pravdy povstane. Že se tak posud nestalo má své závažné důvody. První zajisté jest ten, že jmenovaná brošurka v městě samém pouze mezi protestanty v nemnohých kolovala výtiscích, a toliko po vůkolí čteněji rozšiřována byla. Jsa v ustavičném styku s věřícími zde i v okolních osadách, měl jsem dosti příležitosti v rozmluvách soukromých i při evičeních o věci promluvit a výstrahu dáti, tak že smím tvrditi, že símě nenávisti proti katolické církvi ani dosti málo nevzniklo, neřku-li aby bylo vydalo nějakého ovoce. — Druhý pak a hlavnější důvod, proč jsem proti brošurce nepsal jest ten, že podobnou zbraní, jakou se v ní bojuje, vládnouti nedovedu, a každý trvám bude se mnou souhlasiti, kdo jen do spisku nahlédl. To není řeč člověka, jenž chce nároky činiti na vzdělanost, to není řeč člověka, který chce něco vyvrátiti, který chce přesvědčiti a usvědčiti, to jest řeč vášnivého stranníka, řeč, s jakou se nikde v žádné polemické literatuře nepotkáváme, a jakou bys marně jinde hledal, leč v pověstné „Svobodě“ Alfonse Štátného z Padařova. Z ní, zdá se, nejvíce čerpal spisovatel brošurky, mluvě o modlářství v církvi katolické, o vymyšlených zločinech, otrávených hostiích, kteréž hrůzoplňné histo-

rie nyní ze starých škvárů znovu se váží — aby věc táhla, aby nezkušený lid byl dražděn a štván proti katolicismu. Proti tak kovým odpůrcům bojovati pokládám za zbytečno a nedůstojno, a soudný čtenář, ať katolík, ať protestant způsob takové polemiky musí odsouditi, rovněž i mám za to, že taková vášeň věci evangelické více škodí, než prospívá. Kdo tak drze dovede mluvit o věcech druhému nejposvátnějších a nejdražších, kdo s takovou bezohledností dovede tupit náboženské úkony a obřady jinověrců, ten dává sobě samému svědectví, že mu nejde o to, aby něco vyvrátil, nýbrž aby símě nesvornosti a záští vnesl mezi lidi různých vyznání, kteří posud pokojně vedle sebe žili. A pro takovou práci dovolává se spisovatel v předmluvě pozhánání Božího! Svým časem vrátíme se k jednotlivým oddílům brošurky. K.

Z Heřmanova Městce, 11. ledna 1875.

(Štědrost o štědrém večeru.)

Dne 23. prosince byl pro mládež škol Heřmano-Městceckých a pro útlé dítky v opatrovně dnem neobyčejně radostným, neboť připravena jim od vznešené knížecí rodiny jako jiná léta, tak i letošního roku slavnost vánočního stromku a štědrá koleda vánoční. Podělování dítek dělo se při obou slavnostech, v týž den konaných, u přítomnosti J. J. pana knížete Ferd. Kinského a vznešené knížecí rodiny a hojného počtu hostů, a dojemné bylo, že šlechtění příznivci sami všechny dary dítkám rozdělovali a tak dlouho setrvali, dokud i poslední z maličkých hojnou koledu svou byl domů neodnesl.

Poděleno bylo celkem při obou slavnostech 330 dítek, z nichž 150 navštěvuje zdejší pětiletou školu a ostatních 180 opatrovnu ctihodných škol. sester de Notre Dame. První slavnost započala o 10. hodině ranní, když do sálu „Obecního domu“, k tomu cíli okrášleného, vstoupil J. Jasnost p. kníže se vznešenou chotí a rodinou, a zahájena deklamací „O vánočním stromku“,*) který též skutečně v sále postaven byl, prohýbaje se pod sladkou tíží cukrovinek a ovoce a ozdůbek (od Ed. Witte, Vídeň Kärntnerstrasse 59.) na větvích mezi sterými plaménky kolem do kola připevněných. Pak dle programu následoval 2. Zpěv: „Veselé vánoční hody,“ 3. Deklamace od Fr. Douchy: „Pomoc chudému“, 4. „Darovaná kniha.“ 5. Solový dětský zpěv s prů-

*) Tuto příležitostnou básně uveřejněnou v Školníku, tuším 1861, složil p. děkan Jos. Just, farář hněvčevský.

chudým dítkám dostalo, vzdal pak veledůst. vodem harmonia, vyňat z Baarovy a Soukupovy dram. hry „Cizinci o štědrém večeru“: „Pospěšte pacholátka,“ dětská koleda národní. 6. Deklamace: „Dítě v zástavním domě“ od K. Vinařického, „Chudé dítky“, „Světlo o půlnoci“, „Ježíškovi k narození“, vesměs od Fr. Douchy. 7. Zpěv kolední: „Zafukal mi andělíček.“ 8. Vánoční melo-drama s průvodem harmonia: „Mladí pa-stýři Betlémsí“; ku konci osvětlení rudým bengálským ohněm. 9. Solový dětský zpěv se sborem, provázen na harmonium panem řed. kůru J. Pfaffem: „Sem pospěšte ptá-čátka, zvířátka.“ Moravská koleda. 10. K závěrku skupení dítek, představující anděly a pastýře u jeslíček, skvěle osvětlené. — Když byl pak říd. učitel co správce školy několik srdečných a dojemných slov o vý-znamu svátků vánočních promluvil a dítky k stálé vděčnosti k vznešeným knížecím do-brodincům povzbudil a poukázav na skvost-ný transparentní nápis: „Cožkoli jste uči-nili jednomu z nejmenších ve jmenu mém, mně jste učinili“ Mat. 25. 40., Jeho Jasno-sti ve jmenu dítek povinné díky vzdal, při-kročeno k podělování dítek. Dvanáct dítek obdrželo úplný oblek a dárek peněžitý i modlitební knížku, a byly též v knížecím zámku vyčastovány, při čemž velmi dojem-né a vzácné bylo, že od vznešené rodiny knížecí — obsluhovány byly. Mimo to po-děleno bylo ještě 138 chudých dítek částeč-ním oděvem a obuví, již bylo 60 párů, pak pracím náčiním, knihami a jinými vhodný-mi dárky; mnoho papíru a sešitů kresel-ných a psacích potřeb uschováno, takže chu-dé dítky po celý rok potřeby školní zdar-ma obdrží. — Odpoledne ve 3 h. konána podobná slavnost v opatrovně, při kteréž po vykonané modlitbě a přivítání knížecích hostů zapěly malinké dítky některé písně vánoční a u výtahu a v přepracování Wi-semannovu hru „Pastýři v Betlémě“ v ko-stumu nad očekávání skvěle provedly. Mu-síme zde vysloviti etih. sestrám úplné u-znání, kterému bez výminky ode všeho oby-vatelstva se těší, za jejich obětavou, záslu-hyplnou činnost jak v opatrovně tak i při industrialním vyučování dívek, ze školy vy-šlých. I v opatrovně 30 dítek hojně bylo obdarováno oděvem a obuví, všechny pak dítky — počtem 180 — poděleny byly vá-nočkami, jablky, ořechy a jinými vánočními dárky, takže vydání dosáhlo vysoké summy 850 zl., nepočítajíc ještě ročních 3000 zl. které k podpoře chudých ustanoveny jsou. — Za tuto v pravdě knížecí podporu, již se

p. děkan Jos. Fr. Krška, vyloživ spolu vý-znam ván. stromku, dojemnými slovy díky. „Bůh Vám žehnej, ochraň zlého, mnoho zjednej radostného!“

A. H.

Z Jarošova u Jindř. Hradce, 14. ledna 1875.
(Obnovení bratrstva sv. růžence.)

Ačkoliv v době nynější proti sv. víře četní nepřátelé vystupují a bodrý český lid k nenábožnosti, k nevěře všemožnými spů-soby svádějí, přece ta sv. víra nevyhne, přece církev Kristova, která na nerozborné skále jest vystavěna, se nevyvrátí. Čím více protivníci a odpůrcové její základy podko-pávají, čím více bourají, tím více k církvi sv. lne zdravý lid náš. Zajisté dobře jest, že nebeský Pán dopouští čas od času na církev svou takoveto trudné chvíle; neboť věrné křesťanstvo vždy se probudí a horli-vějším stane, aby pravý duch křesťanský mezi námi nevymřel, nevyhasl. Tlak dojista vždy budí protitlak. Jako v lidu našem česká řeč se zachovala, rovněž tak se za-chová a udrží v něm víra katolická. Lid náš je dosud zbožný a nedá si tak snadno vyrvat poklad ten drahocenný — svou víru po otcích zděděnou. On rád víru svou ve-řejně osvědčuje a přes všeliké překážky, které se mu v cestu staví, na jevo ji dává. Všeliké upřímné a srdečné povzbuzení k životu křesťanskému jest mu milé a vítané. Zejména tak zvaná bratrstva, jež jsou vý-bornými prostředky, kterými se živá víra, nábožná mysl a horlivost v modlitbě na o-sadách zachovává, vítá a v ně hojně se za-pisuje. O tom jsme se přesvědčili. Mělit jsme u nás bratrstvo sv. růžence, které bylo r. 1857 zavedeno, ale před několika lety na dobro zaniklo, poněvadž mnozí údové jednak vymřeli, jednak vystoupili a noví nepřístu-povali. Nejedem osadník litoval ztráty té v pravdě krásné a utěšené pobožnosti. A proto radostně přemnoží vítali kratičkou řeč, v které jsme je s kazatelnou v neděli po Narození Páně vyzvali a na mysl jim uve-dli, že bychom nastávajícím rokem 1875, chtějí-li, to milé bratrstvo obživit mohli. A hle, slova ta nebyla nadarmo mluvena, nýbrž padla v srdce posluchačů, ujala se a hned po mši sv. mnoho jich připudila, by se zapsati dali. A dosud hojně přistupují chudí i bohatí a milerádi zachovávání stan-ov a předpisů téhož bratrstva se podro-bují. Dá Bůh, že několik „růží“ počítati budeme.

P. T.

KRONIKA.

Z Prahy. V neděli 17. t. m. o slavnosti nejsv. jmena *Ježíš* a po celý oktáv udělují se plnomocné odpustky všem věřícím, jenž sv. zpověď skroušeně vykonavše, a Tělo Páně přijavše slavné mši sv. přítomni jsou. — U Panny *Marie Vítězné* (u Karmelitánů) na Malé straně koná se v tu neděli slavnost nejsv. jmena *Ježíš* tímto pořádkem: O půl 7. bude zpívána ranní mše sv. (matura), v 8 h. sloužití bude Jeho Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup*) tichou mši sv., o půl 10. bude německé kázání, o půl 11. pak pontifikální mše sv. Odpoledne ve 3 h. bude české kázání, ve 4 h. slavné požehnání. Po celý oktáv bude požehnání vždy o 1½ h. odp.; k závěrku pak d. 24. t. m. „Te Deum laudamus.“

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 15—19. ledna v Emausích, od 20—24. u sv. Františka (u Křižovníků), od 25—29. u sv. Tomáše.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci prosinci v rubáši a rakvi 221! chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů, za celý min. rok 1296 osob, a 144 dítek z nalezince; na Prahu připadá z nich 88, na venkov 1155, na Moravu 9, na Rakousy 4, na Halič 3, na Krajínu 1, na Slezko 1, na Uhersko 8, na Německo 3, neznámých osob bylo 24; celkem za dobu 14 let působení svého pochoval spolek již 16.951 osob dospělých a mnoho set dítek, tak že od listopadu 1861 nikdo již v Praze v pytli pochován nebyl. Kéžby Bůh k dalšímu působení tohoto křesťansko-lidumilného spolku nových dobrodinců v Praze i na venkově vzbudil, kteří by aspoň 10 krejcarev účel spolkový laskavě podporovali! Veleďúst. pan kanovník Ant. Rost co předseda, a vp. Jan Havlí kaplan u sv. Štěpána, co jednatel spolku přijmou milerádi každý dar aneb přistoupení k spolku, a potvrdí přijaté příspěvky.

Z Vídně. Círk. časopis: „Wiener Kirchenzeitung“, založený 19. dubna 1848, přestal koncem min. roku vycházeti. Za celý čas svého trvání měl toliko dva redaktory a sice v prvních 13 letech dr. Šebastiana Brunnera a od r. 1861 Msgra Alberta Wiesingera.

Z Bavor. Arcibiskup Bamberký, Michael *Deinlein*, skončil 5. ledna, raněn byv mrtvicí. Byl muž vysoce vzdělaný.

Z Drážďan. Apoštolský vikář v krá-

lovství Saském, biskup Leontopolský a děkan u sv. Petra v Budyšině Ludvík Antonín *Forwerk* zesnul v Pánu 8. ledna v 59. roce věku svého. Apošt. vikářem byl od r. 1854. O 900leté památce založení biskupství Pražského kázal v metrop. chrámě u sv. Víta na hradě 21. září 1873.

Z Německa. Nic jiného se nevypravuje leč o boji proti církvi a o zavírání kněží. Arcibiskup kolínský, jenž nedávno z vězení vyšel, opět odsousen k pokutě 29.500 tolarů, že neobsadil fary, t. j. že jmena usazených farářů vládě ku potvrzení nedal. — Nejdůstoj. p. biskup Paderbornský, Dr. Konrad *Martin* byl výnosem král. soudního dvoru pro církevní záležitosti d. 5. ledna t. r. s biskupského úřadu svého sesazen. V této diecési budou se nyní opakovati události, které se sběhly po „sesazení“ arcibiskupa Ledochovského v Poznaňsku. Kapitola bude vyzvána, aby zvolila správce diecése, což ona odepře, načež pak ustanoven bude král. komisař ku správě jmění atd. — Počet kněží, jenž v nynějším boji proti církvi žalárem aneb pokutami na penězích v Prusku trestáni byli, páci se již na 1400. Není-li již dosti? — 31. prosince propuštěn ze žaláře 300denního nejdůst. biskup Trevirský Dr. Eberhard okolo osmé hodiny. Radost katolíků trevirských byla veliká. Hned po slavné mši sv. v bisk. chrámě odbývané věstily zvony katedrály radostnou událost tuto, pak veškeré zvony farních kostelů připojily se k této slavnostní hudbě a veškeré město bylo hned nejkrásnějšími prapory okrášleno. O 11. hodině uvítán jest p. biskup od městských kněží, večer pak po ukončeném kázání posledního dne v roce odebrala se kapitula katedrální, veškeré duchovenstvo, profesori, jahnové a podjahnové semináře, všichni v duchovním ornatě, cechy se svými prapory, nesčíslný počet měšťanů ze všech stavů do biskupského paláce a doprovázeli p. biskupa do katedrály, kdež pak slavné „Te Deum“ zapěno a sv. požehnání uděleno jest. Tato slavnost velký dojem učinila na přítomné. Dcera pruského vyslance v Cařihradě svob. p. Werthera navrátila se v lůno církve svaté. Zdali pak Bismark nevyhlásí i návraty do církve kat. za zločiny?

Z Říma. Žádný z papežů římských nedočkal se dvou slavností jubilejních, připadajících každé 25letí, jediné Pius IX.; a však ani prvé jubileum nemohl otevřítí s předepsanými obřady; neboť v roce 1850 byla sv. Stolicе čestnými nepřátely stísněna; ani v roce letošním 1875; neboť i letos jest

*) O 11. h. bude na slavné mši sv. u sv. Víta.

opět tatáž sv. Stolice více než tehdy nepřátely utkána; nicméně sv. Otec udílí zvláštní encyklikou obvyklé duchovní milosti. — V poslední konsistoři jmenoval sv. Otec arcibiskupy a biskupy pro pět vlášských diecesí, pak pro Antiochii, Tours, Rheims, le Mans, Tarbes, Luyes a Truxillu, jakož i mnoho biskupů in partibus. — Katolíků čítá se v Australii 408.604, v Africe 1,211,267; v Asii 7,429,148; v Americe 48,180,725; v Evropě 147,500,000; úhrnem na celém světě 204,729,744. V čele této světové jednoty stojí papež, jemu po boku nyní 44 kardinálů. Celá církev má 12 patriarchálních sídel a jest rozdělena na 164 arcibiskupství, 701 biskupství, 16 prelatur s pravomocí biskupskou a 142 apoštol. vikariátů a prefektur.

— *Řeč sv. Otce Pia IX. ve sboru kardinálův, dne 22. prosince 1874 v Římě.* Ctihodní bratří! Vidouce, jakého stupně trpkosti a závažnosti dostupují den ode dne svízele církve Boží, cítili jsme se spíše nuceni rozplakati se, nežli řeči míti o tak přílišném protiventství proti pravdě a spravedlnosti, o neštěstí lidské společnosti, o zaslepenosti zlých. Neboť bezbožnost vyvolaná duchem nepravé svobody a nutně spolená a spojená s jinými živly, panuje daleko široko. A bezbožnost tato se všelikými schismatiky se sdružujíc i kacíři i nevěrci, spojujíc se zločinstvím moc, násilí a útoky a získávajíc pro sebe sliby a hrozbami mysl lidskou, čelí k tomu, aby zahubíc, by možno bylo, náboženství katolické, vyplnila přání své a zřídila vládu pohanské zkaženosti, z kteréž Kristus Pán lidstvo vyvrál a přenesl do říše a světla Božího. — Pod spikleneckými úklady nepřátel Božíchžupí žalostně všechna katolická církev; není třeba, abychom připomínali Vám hořeplný její stav v říši německé, ve Švýcarech, v střední a jižní Americe; neboť Vy sami jste sobě vědomi tolikerých svízělů a jste taktéž účastníci bolesti Naší. — Ačkoliv pak dnes s Vámi jednati budeme o stvrzení patriarchy Antiochenského, předce musíme, ctihodní bratří, oplakávati bolestně i ostré pronásledování církve Armenské v Turecku. Zde totiž legitimní patriarcha armenský v Cilicii hanebně jest vyhnán a veřejná moc odvážíla se za katolické považovati kněze a laiky, kteří vzpírajíce se Naší autoritě a odpírajíce řečenému patriarchovi poslušnost, kterou mu jsou povinnováni, opustili stádo Kristovo a od jednoty katolické bídně odpadli. Těmto skýtá se veřejná vládní pomoc; praví ale vyzna-vači Ježíše Krista, kteří s velkou statečností

snášejíce všeliké trampoty pro náboženství svých otců, vydáni jsou zlosti svých protivníků a zuřivosti nových schismaticů, kteří statky jejich násilně jim urvali a na mnohých místech brannou mocí se jich zmocnili, tak že k vykonávání posvátných úkonů a obřadů církevních nuceni jsou utíkat se do domů soukromých. Neskýtá se jim ani podpora, jižto určují zásady tohoto století; neboť prohlašuje se sice svoboda svědomí a mělo by tedy vůli jejich zůstaveno býti, aby měli své vlastní kostely, aby svou víru směli vyznávat, aby přidržovali se svých pastýřů. Neskytají jim ani podpory dle slavné smlouvy mezi mocnými knížaty uzavřené, kterouž mimo mnohé jiné věci katolíkům v turecké říši usedlým pojištěna byla docela svoboda, bezpečnost a majetek. Kam tedy děla se posvátnost smlouvy? Kam děla se snaha těch, kdož by k obraně a ochraně utiskovaných hlasu svého mohli a měli pozdvihnouti! — Všeho toho zla zpomínajíce, cítíme, ctihodní bratří, krutou bolest v srdci svém. Neboť vidíme, kterak z jedné strany bezbožníci a nevěrci chytrým způsobem ukrývajíce bezbožnost svou, podnikají veliký boj proti Bohu a dílu Božímu, jež Jím samým založeno jest na zemi a jež duchem svým řídí. Jinak ale vidíme, že místo co by se bezbožnému spiknutí tomu měly překážky klásti, ještě se mu pomáhá a ještě se vybízí, aniž by se pomýšlelo na to, že potlačením církve a její práv, ostatní práva lidská a pokoj společnosti lidské nemůže zůstati neporušený. Avšak za této veliké bouře, ctihodní bratří, všechnu svou důvěru skládáme v Boha. Neboť věc, kterouž my hájíme, jest věc boží a jestli že Božský náš mistr předpovídal nám, že budeme snášeti protiventství, přislíbil nám také, že s námi bude až do skonání světa. A není-liž to tato milost Boží, kteráž nyní ve velikém boji, jež vede duchovenstvo a věřící v Německu, ve Švýcarech, v krajinách východních a v Americe, tak velmi je podporovala, že dali obdivuhodné příklady vytrvalosti, horlivosti, víry nepřemožitelné, trpělivosti a nezničitelné statečnosti pro větší slávu náboženství? A protož pokorně vzdejme díky Bohu, kterýž mocí svou podporuje svou církev a bdí nad ní v těchto velikých protiventstvích; vřelostí našich proseb, posvátností našeho života žádejme jej, aby nás a všechen lid svůj i dále sílil v tomto boji, aby rozžehl světlo ve všech myslích, obměkčil srdce zbloudilých a takto umožnil, abychom jakožto náš Spasitel na svět vstoupiv přemohl ozbrojený šik nikoli ve všemohoucnosti své, nýbrž v křeh-

kosti a nízkosti naší, i my trpělivostí a spravedlností přemohli nepřátelské nám moci. Jestli že takto volati budeme k Bohu, pak nepochybujeme, že brzy smířen s námi obrátí zrak svůj na nás a v dobrotivosti své řekne k nám: Spasení tvé jsem já. Již pak abychom starali se o potřeby katolické církve na Východě apoštolským potvrzením nového patriarchy v Syrii, sdělujeme Vám, ctihodní bratři, že následkem úmrtí ctihodného bratra Ignáce Filipa Harcose, jež jsme uvedli a potvrdili před osmi roky, biskupové obrádu vysokého sešedše se všichni, jednohlasně zvolili patriarchou antiochenským pro Syrii ctihodného bratra Denyse Scelhota; napotom i zvolený i voličové nám psali a prosili, abychom potvrdili tuto volbu a abychom zvoleného poctili udělením posvátného *pallia*. Když vše toto posvátným sborem pro rozšiřování víry pečlivě a starostlivě jest proskoumáno a nám předneseno, uznali jsme za dobré prohlásiti našeho ctihodného bratra Denyse Scelhota patriarchou antiochenským pro Syrii a udělit mu *pallium* z těla sv. Petra. Máme pevnou naději, že on s pomocí Boží v těchto dnech tak kormutlivých pro církev syrskou bude pro tuto církev velkou pomocí a posilou svou horlivostí v náboženství a starostí o blaho duší a svou chutí k vyplnění všech povinností, jež mu ukládá pastýřský jeho úřad. Co zdá se Vám? —

Mocí všemocného Boha, sv. apoštolů Petra a Pavla a mocí svou stvrzujeme a schvalujeme volbu či žádost našich ctihodných bratří, biskupů syrských, vzhledem našeho ctihodného bratra Denyse Scelhota, patriarchy a sprostujeme jej pouta, jež jej víže k církvi alepské. Přesazujeme jej k patriarchální církvi antiochenské a jako patriarchu a pastýře stavíme jej v čelo této církve, jakož jest vysloveno v dekretu a listech konsistorních, nehledíc k všelikým jiným ustanovením. Ve jmenu Otce i Syna i Ducha sv. Amen.“

Ze Švýcar. Vláda Soloturnská vypsala dražbu na urvané klášterní statky v Mariasteinu a sv. Ursu. Liberální katolíci dostavili se ku dražbě, kdežto protestantský farář benkenský nedaleko Mariasteinu svým věřícím ohlásil, že by nic z majetku klášterního koupiti nemohli, aniž by se dopustili těžkého bezpráví, a rabín Dolno-hantschalský v Elsasích také nedaleko Mariasteinu zapověděl svým souvěrcům pod hrozbou velkého trestu, aby z klášterního jmění nic nekupovali. Oba s úplným úspěchem. Hanba tak „zvaným katolíkům“

kterí znajíce přísný zákon církevní o prodeji statků církevních nieméně je kupují!

Ze Švédska. Brevem sv. Otce ze dne 1. září 1874 jmenován jest nejduš. p. Jan Jirí *Huber* apoštolským vikářem ve Švédsku na místě Msgr. Studacha, jenž 9. května 1873 zemřel. Nový apošt. vikář pochází z Bavor, kdež 3. září 1820 narozen, s významáním odbyl polytechnické školy v Mnichově maje býti nástupcem otce svého inženýra. Tu však pojednou změnil úmysl svůj. Bedlivé čtení letopisů k rozšiřování víry vzbudilo v něm neodolatelnou touhu po životě misijnářském i oddal se studiím bobosloveckým a byl o velikonoce r. 1845 od tehdejšího apošt. nuncia v Mnichově, Msgra. Visale Préla na kněžství vysvěcen, načež se v službě Propagandy do Švédska odebral ku krajanu svému, Msgr. Studachovi. V Štokholmu zavítal mladistvý misijnář o slavnosti sv. ap. Petra a Pavla r. 1845. Tam oddal se cele vyučování a vychovávání malých chlapců katol. farnosti, ač se jinak stkvíti mohl svými hlubokými vědomostmi, vynikati ve filosofii, dějepisu, theologii a v jazycích, mluvit netoliko německy, nýbrž i francouzsky, italsky, anglicky a švédsky. Povýšení jeho za apošt. vikáře bylo ve Švédsku od každého, od katolíků i protestantů, s velkou radostí uvítáno.

Z Angory v Asii Malé. Ahmet Rasim, paše turecký vladař v městě Angore v Malé Asii, kterýž, kdekoli před tím vladařil, všude zůstavil smutné upomínky, kázal armensko-katolickému biskupu Mgr. Arakélianu, aby odevzdal bez rozmyšlení katedrálu i biskupství odpadlíkům Kupelianistům. Ale biskup odpověděl jmenem stádce svého, že nelze mu nikdy majetku katolického dáti sektě. Tu dal paše rozkaz zástupu žoldnéřů, aby se katedrály zmocnili. Ale lid armenský byl shromážděn od rána v chrámě, aby pych překazil, a obsadil nejen katedrálu, alebrž i biskupství. Žoldnéři, zaptiové, jsou odrazeni. Paše rozlív se velice poslal zaptům posilu a kázal z novu uderit na chrám. Opět strhl se boj krvavý, 9 Armenů bylo více méně raněno. I nadešla noc, Armenové nehnuli se z míst svých; katedrála i biskupství ostalo v rukou jejich. Zeptové ustoupili. Armeni vrátili se do příbytků svých. Ahmet Rasim tajně povolal z okolních dědin velký počet rédifův a ozbrojil je. O půl noci rozkázal jim a 200 zaptům, aby vypáčice dvěře, zmocnili se chrámu. Oba laikové nejnižší třídy, kteříž tvoří celé stádo obou kněží

odpadlických, nejsou ani z Angory, ale přivedeni jsou z Cařihradu, zabarikadovali se v biskupství a ani nevyšli, aby nepropadli všeobecnému hněvu lidu. Chrám v Angoře tak jako v Erzermu a Bruse jest ohavně poškrvněn od vojska tureckého. Taková dějí se v Turecku násilí křesťanům beze všeho trestu a zakročení. —

Paběrky.

2. Sen dítěte.

Den narození jest zajisté dnem významným v životě rodinném. Malé Anežce přiblížil se dnes. Bylo to dobré dítě, a proto chystáno jí od matinky také vázané ku svátku, ač v chudobné té chaloupce přebýtu nebylo.

Venku vítr strašlivě vál, sníh v hustých chumáčích padal, zima dosáhla nejvyššího stupně. Z nenadání se ale vítr utišil, sníh přestal padat a pečlivá matka měla za to, že Anežka ještě do školy jíti může.

Sotva mínění své vyslovila, přišlo více dítě, které okolo chaloupky Anežčiných rodičů do školy se ubíralý, by ji s sebou vzaly. Škola nalezala se ve farní vesnici, která, šlo-li se stezkou, tři čtvrtě hodiny vzdálena byla od vesničky, kdež Anežčiny rodiče bydleli.

„Jsem již připravena“ pravilo dobré dítě, do pláštíku svého se zahalivši, a tašku i knihy do tašky uloživši. Pak ještě obrátila se k matce, a líbajíc ji pravila:

„Matinko, měla jsem dnes krásný sen. Zdálo se mi, že jsem mezi samými krásnými andělíčky, kteří v klášterním kostele tak pěkně malováni jsou. Všickni byli živí, přinášeli jídla a pití, poletovali svýma zlatýma křídélkami jako motýlkové, a nejkrásnější z nich ke mně pravil:

„Anežko, my máme děti rádi, neboť jsme byli také děti; na zemi jest studeno a děsno, zde ale milo příjemno.“

„Štěstí, veliké štěstí to znamená,“ odpověděla matka.

„Nyní ale již jdi a buď s Bohem.“ Políbila milou dcerku a tato ubírala se s ostatními dětmi do školy; otec pak šel po své práci.

Dobrá matka měla k tomu příčinu, že právě dnes svou milou Anežku do školy posílala; neboť chtěla zatím dobrý makový koláč upéci a nové šatečky dohotoviti, které měly býti svátečným pro ni dárkem.

Děvčata ubírala se svou cestou dále; tu nejstarší z nich navrhlo, aby se šlo lesní stezkou; ostatní následovaly; tato ale vedla samými roklinami. Pojednou počalo se opět

strašně sněžití a vítr mocně vál, tak že silné duby pod návaem jeho praskaly. Děti — bylo jich devět — chtěly se vrátiti, zbloudily ale a přišly do jakési úžlabiny. Sníh je zavíval a závrat se jich zmocňovala.

„Odpočínme si!“ pravila nejstarší, „zde jest teplo a milo.“ Usadila se v hluboké úžlabině a ostatní následovaly jejího příkladu.

„Mně se chce spát!“ pravila jedna. „Mně také! Mně také!“ volaly ostatní.

„Já budu opět viděti ty dobré andělíčky,“ šeptala malá Anežka.

„Nespěte!“ napomínala Marie, dcera lesního dozorce. „Chodte sem a tam jako já činím.“

Mluvila a napomínala, ale nadarmo. Usadily se, a objaly se, jedna sklonila hlavu na prsa druhé. Ušnuly, aby nikdy víc neprocitly.

V smrtelných úzkostech mnula si malá Marie ručky své, silným hlasem o pomoc volajíc, až ochraptěla; když pak již volati nemohla; počala se k milému Ježíškovi modliti.

Tu uslyšela štěkot psa, který sněhem cestu si klesť po hlasu až k Marii se prodral a radostně skákal. Byl to pes otce jejího, věrný Běhoun. Za ním přišel otec její a s ním otec Anežčin, který místo hajného zastával. Onen, spatřiv dcerku svou, obejmul ji a ke svým rtům ji pozvedl. Mariě ale, které slze na lících pomrzly, pojavši jej za ruku vedla ho do úžlabiny.

Jaký tu pohled! Dítě zde ležely hlavinku k hlavince majíce skloněnou, tuhé, zmrzlé — mrtvé. Hajný poznáv milou svou Anežku, v nehlubším bolu pojal ji na ruce své a domů donesl. Zde právě matka makový koláč z trouby vyndávala, aby jej k hotovým šatečkám na stůl přiložila, když otec s dcerkou práh překročil. Kdo popíše bolest matky při spatření mrtvého svého jedináčka? — Srdcelomný byl nárek ubohé, než ani nářkem ani horkými slzami, kterými zkrhlé tělo dítěte smáčela, nemohla přivést ji více k životu. Konečně zarazivši se, ustála od pláče — zpomnělať si na sen dítěte, — sen se vyplnil. J. D. Č.

Literární oznamovatel.

— „Kazatelé slovanští.“ S pomocí několika bratrů duchovních vydává Antonín Mužík, katecheta. Tisk a náklad kněhtiskárny Cyrillo-Methodějské v Praze. Svazku IV. sešit 2. obsahuje kázání na ned. VI. po Zjevení P., na ned. Devítník, I. a II. po Devítniku; kázání postní o sedmeru hlavních hříchů (I. a II.) a jiné o ovoci umučení Páně (káz. I.—III.), nad

to pak kázání na ned. I. v postě. Str. 65—112. Připojeny jsou kaz. osnovy str. 17—32.

— „*Posvátná kazatelna*.“ Časopis kazatelský, vydává B. M. Kulda, síd. kanovník na Vyšehradě. Ročník XII., svazek 3. (únorový) přináší duch. řeč nad rakví dp. děkana Fr. Dědka, na slavnost Očišťování P. Marie, na ned. II. po Devítníku, na ned. I—III. v postě a sedmero postních rozjímání o svátosti pokání. — Vychází nákladem Bedř. Grosse v Olomouci, kdež se i předplácí a sice na celý ročník 4 zl., rovněž tolik i na „Kazatele slov.“ v Praze.

— „Bibliotéka pedagogická.“ Šířka spisův pro učitele, pěstouny, rodiče a pro vzdělavatele lidu vůbec. Svazek XVI. obsahuje: „*Vychovatelství* pro kandidáty učitelství, učitele a pěstouny mládeže vůbec.“ Sestavil František Šimek, professor při c. k. ústavu ku vzdělání učitelův v Soběslavi. Díl I.: „*Paedagogika*.“ Str. 149. Cena 1 zl. Nakladatel Fr. A. Urbánek, kněhkupec v Praze. — *Týž* hodlá vydati během r. 1875 co možná úplnou českou a slovenskou *bibliografii*, t. j. seznam knéh, hudebních a uměleckých věcí, jakož i výkaz důležitějších děl jinojazyčných, jež vztahují se k zemím koruny české a ke Slovensku z posledního století (1774—1874) i žádá aby mu přátelé literatury laskavě podali doplňkův a oprav posavadních výkazův bibliografických, zejména z „Knihopisného slovníka česko-slovenského“, aby tato „Bibliografie česká a slovenská“ prosta byla hrubších omylův a co možná úplná. Ku konci toho díla připojen bude přehled dle odborů literatury. Jména zasilatelů důležitějších příspěvkův uvedena budou v předmluvě.

— „*Knih*a pro každého rolníka a hospodáře.“ Sbíрка vědomostí hospodářských rolníku našemu předležitých a nevyhnutelně potřebných. Napsal Josef Dumek, ředitel vyš. hospodářského ústavu v Doubravicích u Mohelnice. Sešit I. Nakladatel Vlad. Žakovský v Olomouci 1875. Str. 48. Cena 30 kr.

— „*Stručný všeobecný slovník věcný* (Malý slovník naučný).“ Redaktor: Jakub Malý. Dílu II. sešit 7. V Praze 1875. Nákladem kněhupectví I. L. Kober. (Str. 369—432).

— „*Cecilie*.“ Časopis pro katol. hudbu posvátnou. Red. Ferd. Lehner. Dne 5. ledna vyšlo č. 1. ročníku II. s hudební přílohou.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Alois *Stryjal*, c. k. vojenský kurát v Komárově Uherském, † v Praze 6. ledna (kdež nar. 21. února 1823, vysv. 16. červce 1848).

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. *Kasper*, děkan v Rokycanech, jmeno-

ván skutečným k. arcib. vikářem okresu Rokycanského;

- p. Ferd. *Hecht*, prof. nábož. na c. k. gymnasiu Malostranském jmen. k. arcib. notářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Pollák*, adm. za far v Chvatěrubech;
p. Jan *Burggraf*, I. kaplan v Chebu, za faráře u sv. Anny (Annaberg);
p. Ant. *Prückner*, far. z Neudorfu do Bečova;
p. Ondřej *Schuster*, ř. maltez., za kooper. u Marie P. Vítězné v Praze.

V biskupství Kralohradeckém.

Ustanoveni jsou:

- p. Vác. *Pišl* za faráře v Pračově;
p. Jan *Macek* za faráře v Samšíně;
p. Ant. *Holub* za faráře v Klukách;
p. Frant. *Rysner* za faráře ve Vápně;
p. Vác. *Rezek* za faráře v Borovnici;
p. Vilém *Helvich* vzdal se fary Körberské a zůstal kaplanem ve Skutči;
p. Jan *Řehák* za kaplana v Dobrušce;
p. Jos. *Domašínský* za koop. v Přepychách;
p. Bohuslav *Neumann* za kapl. v Mládkově;
p. Ant. *Schreiber* za kapl. v Dol. Kralovicích;
p. Jan *Cisár* za admin. v Kéblově.

Uprázdňená místa:

Keblov, fara patron. nábož. matice, do 1. února
Körber, fara patr. kníž. z Thurn-Taxisu, a
Rohožná (u Svojanova), nově zřízená fara, patr. obce, do 4. února.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenání jsou

- p. Alfred hrabě *Rindsmaul*, farář v Milčíně, jmenován bisk. notářem;
p. Jan *Forst*, řed. a katech. v Březnici, obdržel právo synodalí.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Žlábek*, far. z Husince do Vitějic;
p. Jan *Staněk*, kapl. z Horčic do Jinfna.

Uprázdňené místo:

Husinec, f. patr. kníž. Schwarzenb. do 15. ún.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Jedlička*, jubil. kněz, os. děkan v Kadlíně, 1. ledna (nar. v Jičíně 24. června 1796, vysv. 23. srpna 1819).

Vyznamenán jest:

- p. Jos. *Walter*, far. ve Veliké vsi (Michelsdorf), jmenován os. děkanem.

Ustanoveni jsou:

- p. Adolf *Klepsch*, admin. v Čouši, za fund. kapl. v Mostě;
p. Frant. *Bláček*, kapl. ve Mšeně, za admin. v Kadlíně;
p. Frant. *Langer*, kapl. v Benešově (Bensen), za kapl. v Arnultovicích;
p. Ondřej *Laffar*, ř. august. v Praze, za kooper. v Dolním Ročově.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STYBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedošla čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v Expedici a u všech řádných knihkupectvů: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště jenom v Expedici: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Exhorta o „nemoudrém kázání.“

Přednesl Jan Ev. Eybl, katecheta na reálných školách Kolínských.

„Poněvadž svět v Boží moudrosti nepoznal Boha skrze moudrost; Bůh ráčil skrze nemoudré kázání spasený učiniti věčtí.“ I. Kor. 1, 21.

Hospodin postavil lidi na svět, kde se jim všudy, kamkoliv pohledli, jevíly známky moudrosti Stvořitelovy. „Nebesa jim vypravovala slávu Boží a dílo rukou Hospodinových zvěštovala obloha.“ Moudrost Boží rozvinuta byla před tváří světa celého: před zrakem pohanů v dílech přírody, před zraky židů nad to ještě ve zjevení St. Z.

V této moudrosti tak zřejmě osvědčované měl Bůh poznán býti, an svět (t. j. tvorové na světě) zrcadlem jest, kde se neviditelné vlastnosti Boží obrazy; je žebríkem, po němžto lidé ode tvorů ke Stvořiteli měli se povznášeti; je knihou, v nížto se o Bohu dovídati můžeme. To je ta kniha, ve které čítávali staří mudrcové Platon a Sokrates; tá kniha, ve které dle svědectví sv. Athanasia čítal denně Antonín poustevník a do nížto, jak sám svědčí, rád nahlédal sv. Bernard, to ten nástroj, jehož hudba Pythagorovi zaznívala.

Avšak jen málo lidí se naučilo v této otevřené knize čísti. Všickni skoro, místo aby velebili dílo rukou Božích, velebili raději dílo svých vlastních rukou. Ještě za dnů Abrahamových (2000 l. př. Kr. P.) znali pravého Boha v Palestině a v Egyptě. Melchisedech, král Salemský, byl „knězem Boha nejvyššího, jenžto stvořil nebe a zemi.“ Abimelech, král Gerarský a jeho nástupce téhož jména „báli se Boha, přísahali jeho

jmenem a velebili jeho všemohoucnost!“ (Gen. 21, 23, 26, 28.). Ale pět set let později, za časů Mojžíšových Bůh pravý nebyl už zuam v Egyptě co Bůh všech lidí nýbrž toliko co Bůh národa hebrejského; a tak rychle naň zapomínali, že, aby ho rozeznávali od četných tak zvaných bohů, označovali Ho jmenem těch málo vyznavačů, kteří se mu ještě klaněli, nazývajíce Ho „Bohem Ahrahamovým, Izákovým a Jakubovým.“

Tou příčinou, vyjma malý národ židovský, všickni ostatní „ve tmě seděli a v stínu smrti.“ Pohádky, směšnější nežli dětem vypravují, byly jejich náboženstvím. Počet bohů byl náramný; i zvířata čtvernohá i zeměplazy byly bohy, lidé byli bohy; všecko bylo bohem — jen Bůh ne, a svět, skrze nějžto se měla ukazovati moudrost a sláva Boží, stal se velikým chrámem modlářským. Nestydatostmi a ukrutnostmi odbývali svou bohoslužbu a tak zapoměl člověk, že ho Bůh učinil, že on si sám bohy činil, a stvořen jsa k obrazu a podobnosti Božímu, místo, aby se připodobňoval Bohu, připodobňoval spíše Boha sám k sobě. Všcken svět ovládan tímtož bludy, byl plný chrámů modlářských: a Bůh, stvořitel nebe a země, neměl na celém širém světě než jediný stánek v Jerusalemě.

Poněvadž tedy svět v Boží moudrosti nepoznal Boha skrze moudrost (svou); ráčil Bůh skrze nemoudré kázání spasiti věřící. Dílo rukou Božích, podivný ústroj a vlemoudré řízení světa člověkem nehnulo, k Bohu ho nevedlo; jeho rozum ve všem tom moudrého světa Stvořitele nepoznával. Proto mu bylo ukázáno jiné dílo, kde si

nevěděl člověk rady, kde se jeho rozum ztrácel, dílo, kde se mu vše zdálo býti nemoudrostí, čirým bláznovstvím, *kříž* totiž, na němž zemřel Spasitel světa. Tu přestává všeliké rozumování, nezbyvá nežli se v hluboké pokorě tomu tajemství kořiti a všecek se mu podrobovati. Nebo, rozumem-li jen soudíme, co je divnějšího, co směšnějšího a pošetilejšího než očekávati spasení světa od rozpjatce na kříži? A co si může rozum lidský vybrat z tajemství, kde Pán slávy, skrze něhož učiněny jsou všechny věci, je odpraven smrtí nejpotupnější? Kde ten, jenž s Bohem Otcem jedno se býti pravil, způsobu služebníka na sebe přijav ponížil se až k smrti kříže? Zde se všechno mudrování mate a jak dí sv. Pavel, těm, jenž nejsou osvěceni s hůry, nemůže býti nic směšnějšího nežli „ukřížovaný bůh.“

Přes to všechno byl kříž prostředkem, kterým Bůh svět modloslužby zbaviti uložil. Znal Hospodin ducha lidského, věděl že nelze rozumováním, rozumným přesvědčováním vyhladiti bludy, kteří rozumným přemýšlením nepovstali. Jsou chyby, do kterých padáváme i přes sebe moudřejší přemítání a mýlívají se lidé samým mudrováním: ale modlářství nepovstalo z moudrého uvažování, modlářství je pravým opakem těchto bludů; ono je vlastně holý nesmysl, čirý nerozum, a povstalo tím, že člověk neuzívaje svého rozumu uvléci se dal svým smyslům, chtíčům a náruživostem. Proto si představovali bohy viditelné, dávající jim podobu lidskou a co horšího, přičítající jim lidské chyby a zločiny.

Takovéto smýšlení nebylo arci rozumné, jsouc naopak převráceností rozumu, šílenstvím, bláznovstvím. Nuže rozumujte s člověkem bláznem, mudrujte se šíleným, počujte toho, jímž horečka lomcuje a jehož mozek zanícený je v jednom plamenu: co při něm pořídíte s celou svou moudrostí? Podobně ani modlářství jako šílenství moudrým důvoděním zhojiti možná nebylo. Čeho získali mudrcové pohanští svými řeči ozdobnými, svým slohem lahodným, svým obratným důvoděním? Podařilo se jim aspoň jednu modlu odklidit, aspoň jeden oltář modlářský zrušit? Nic toho, ale naopak i oni jako lid obecný obětovali svůj rozum lži, „zmarněli v myšlenkách svých a zatmíno je nemoudré srdce jejich, nebo pravice se býti moudrými blázny učiněni jsou“ (Řím 1, 21. 22), proto že přes lepší své poznání i oni se klaněli modlám. Plato dovoluje nestřídmé pítí, pije-li se ke cti veselého boha, jemůž říkali Bacchus. Aristoteles neschvaluje sic

obrazů nepočetných, ale chválí je, jestliže zobrazují nestydatosti bohů! A Solon, moudrý zákonodárce Solon, vystavěl v Athénách chrám Venušin, kde slouženo této bohyni takovými skutky, které dle slov apoštolových se mezi křesťany ani jmenovati nemají.

Což tedy pomohla filosofie? Zda-li, dí sv. Pavel, nemněl Bůh bláznovstvím moudrost tohoto světa? Zdali nezmařil moudrost moudrých a rozumnost rozumných nezavrhnul? To jest: Bůh ukázal, že zrušení modloslužby nemůže býti účinkem sebe větší moudrosti lidské, že veškerá ta moudrost není než holá pošetilost nemohouc člověku zjednati dokonalé poznání Boha, ani dáti dokonalého vyučení o spasení, ani prostředků k jeho dosažení opatřiti. Učinil Bůh bláznovstvím moudrost tohoto světa, a nespůsobil spasení lidstva právě tím, co se všechnem vidělo býti hlupotou a pošetilým bláznovstvím. Čím více oni kázání o kříži za bláznovství kladli, tím více se projevíli sami blázny a hlupci, jelikož právě tím, co oni za bláznovství měli, zjednáno spasení člověčenstva.

Starozákonní proroci předpověděli, že až Mesiáš přijde, pohané se k němu přivinou. Tyto předpovědi se na vlas vyplnily. Víme dojista, že v čas příchodu Mesiášova, ani dřív ani později, se dalo dvanáct rybářů Galilejských do díla, jehožto se neodvážili ani mudrcové nejdůmyslnější a oč se nepokusili ani proroci nejosvěcenenější — do zrušení modloslužby mezi pohany.

Pod jmény falešných bohů zbožňovali pohané své vášně a náruživosti: ctili Venuši bohyni nečistoty, Baccha boha rozpuštělé nestřídmosti, Plutona boha bohatství. Jinou cestu ukázal Kristus Pán. Jeho nízký na pohled stav, jeho kříž, jeho umučení, to vše bylo židům pohoršení a pohanům bláznovství. Ale on pravil: Chce-li kdo za mnou přijíti, zapří sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne. Kříž nésti, co to je, věděli učenníci Páně od Římanů, kteří nad nimi panující, způsob ukrutné té smrti, židům zhola neznámé, u nich zavedli.

Ten, kdo k smrti té byl odsouzen, musel sám kříž svůj, na němžto pnutí měl, nésti až na popraviště. Kříž nésti je tedy všechna muka, všechny svízely, veškery ty nejbolestnější útrapy milerád pro Krista podstoupiti. Kříž nésti znamená také umrtvovati zlé žádosti, vášně a náruživosti, ukřížovat je. Ježíš Kristus po celý svůj život nesl svůj kříž, umřel na kříži; kříž měl na sebe vzíti, chtěl-li kdo přijíti za ním. První

komu zvlášť slíbil věčnou blaženost, byl jeho společník na kříži. „Dnes,“ pravil mu, „budeš se mnou v ráji.“ Jakmile umřel na kříži, opona chrámová se roztrhla od vrchu až dolů a země se třásla a skály se pukaly a hrobové se otvírali a mnohá těla svatých zesnulých vstala. Sešed s kříže a vyšed z hrobu ukázal se apoštolům co slavný vítěz nad smrtí, aby je přesvědčil, že cestou křížovou musel vejíti do slávy své a že svým vyznavačům jiné cesty neukazuje. Kdo takto kříž svůj nese, stává se schopným, aby se klaněl pravému Bohu a koře se věčné pravdě učinil ji pravidlem svého smýšlení a jednání. Tu již mizí a se kácení všechny modly i ty, které stály na oltářích, i ty, které si postavili lidé ve svém srdci; jedny byly zřizovány druhými. Pohané se klaněli Venuši, protože se nechávali ovládat vášním nečistým; Bacchus, bůh vína, nejveselejší ze všech bohů, mival své oltáře, poněvadž se poddávali smyslným rozkošem, sladším a opojnějším nežli víno samo. Ježíš Kristus tajemstvím kříže vtiskl v lidské srdce lásku ku kříži či k sebezapírání na místo lásky k rozkošem. Modly mizely z chrámů a oltářů, že jich už nebylo v srdcích: srdce pak (takto) čisté, jak pravil Spasitel, může viděti Boha; člověk pak takový místo aby připodobňoval Boha sám k sobě, sebe hledí naopak připodobňovati k Bohu.

Znamením tedy vítězství Kristova je kříž či nemoudré kázání o Spasiteli světa ukřižovaném. Židé zázraků žádali a pohané moudrosti hledali, ale „my,“ dí apoštol, „kážeme Krista ukřižovaného, židům pohoršení a ne zázrak, pohanům bláznovství a ne moudrost,“ neboť „Bůh,“ vece týž apoštol, „co bláznivého jest ve světě vyvolil, aby zahanbil moudré a co mdlého jest ve světě, aby zahanbil silné.“

Vyvolil Kristus Pán neurozené, nemoudré a slabé, aby se nikdo nechlubil, že jest povolán ku křesťanství pro moudrost aneb jinou zásluhu svoji, nýbrž že všickni jen z milosti Boží povolání byli, a aby tudý pro věčné časy všemu lidu zřejmé bylo, že církev není vzdělána a rozšířena moudrostí lidskou, ale že je vlastní osnova a dílo Boží. Větší rány, většího zahanbení nežli naukou o kříži se nemohlo dostati pyšnému nedorozumu lidskému. Moudrost, ku které nás tato nauka o kříži vede, je tak vznešená, že se naší nedomoudrosti, ana jí nepochopuje, zdá býti bláznovstvím.

Ale byť tato Božská moudrost byla nám nevyzpytatelná, byť vykoupení lidstva skrze

smrt Páně na kříži bylo tajemstvím nevystižitelným: účinkům této moudrosti, působnosti tohoto tajemství nemůžeme se dost vynadivit. Ježíš Kristus pravil ondy apoštolům: „Já až budu povýšen od země, všechno potáhnu k sobě;“ tato slova se veskrz zpravdila. Kříž Kristův čili smrt Páně na kříži, ač potupou a zničením se býti zdála a na Boha zhola neslušnou se býti viděla, přece větší moudrost nad lidmi provodila, více lidí od bludu odtáhla, více lidí od nepravosti vybavila, více lidí k blaženosti přivedla v některém desíletí, nežli všech mudrců nauka po veškerá předešlá i budoucí století působiti mohla a může. Sv. Bonaventura otázan byv, odkud čerpal tu svou vysokou a hlubokou moudrost, ukázal na kříž libáním téměř otřelý.

Sebe osvicenější proroci, sebe důmyslnější mudrci nezrušili ani jedné modly mezi pohany: ale apoštolové a jejich učenníci, tato dle slov Pavlových smeť a povrhel u všech všudy, kázáním o kříži, tímto lidské moudrosti nemoudrým učením, tímto pohoršením u židů a bláznovstvím u pohanů obrátili svět a takto vykonali téměř větší zázrak nežli Spasitel sám.

Ostatně jest učení o kříži či vykoupení světa skrze Mesiáše ukřižovaného tajemstvím, před nímž nám nezbyvá než s nehlubší pokorou se ponížovati. O této pokore světoznám jest výrok Augustinův, že první ctnost, druhá ctnost a třetí ctnost, jenž k nebi vede, je pokora. Kristus než vešel do slávy své, ponížil sebe až k smrti kříže; kdo jej hodlají následovat, kříž svůj na sebe mají vzít, jako On i oni mají být tichými a pokornými srdcem a aby bezpečně za Ním kráčeli, svým příkladem ukázal, že kdo se ponízuje, bude povýšen.

Rouhač.

Noc zimní jest a chmurnou oblohou si bledý měsíc vážně vykračuje; sněh zmrlý chrupe jasně pod nohou a vítr ostrý plání šírou duje.

Kde horská víska v táhlé dolině se rozkládá, ční nablízku jí stráň; tam v skalní její děsné kotlině rád cikán toulavý svůj mívá stán. Dnes také oheň v stáně rozžehli, než matny jsou jen jeho plameny, jež časem trochu živěj' vyslehlý až zarděly se vůkol kameny.

Sbor žen a dítek v malém půlkruhu se rozložily v pestré smísici; a z mužů druh se tulil ke druhu —

tak zřeli mlčky k blízké vesnici.
 Tam naděj jejich, spása jediná,
 kam teskně všickni zraky obrací,
 vždyť vůdce svého čeká rodina,
 jenž s potravou se dlouho nevrací.
 Již přikvapil a s četnou kořistí
 se běže tlupě zrovna do středu.
 Všem radost ve tvářích se uhostí
 z té kořisti tak milé k pohledu,
 a život nový bují ve stáně:
 hned oheň smělé obskakují děti,
 a ženy drubež škubou; na straně
 děv čtvero hupkem pro dříví jen letí.
 I pádí družně letem ptáka k lesu,
 jak při hudbě, když začne skočnou k plesu.

Sám starý cikán mlčky rozněm točí
 a černé oko jiskří z podoboci

„Jen dříví lepší, toť zde samý led!
 Což nikde blízko není sušší snět?“

Tak vůdce bručí, zvolna rozněm točí
 a plamen šlehá z jiskrných mu očí.

A dívky kvapem pádí opět k lesu,
 jak při hudbě, když začne skočnou k plesu.

„Jen dříví lepší, toť zde samý led!
 Což nikde blízko není sušší snět?“

Tak vůdce bručí, rozněm zvolna točí
 a blesky srší jemu z černých očí.

Teď v práci stanuv vzhůru zrak upírá
 z té rozsedliny na stráně výš a výš;
 a slídí — slast okem jiskrným vyzírá,
 jež zhlédlo nade strání z dřeva kříž.

I pádí rychle vzhůru rozsedlinou,
 že proudy potu s čela se mu řinou.

Již nad srázem, již s kříže kusy trhá
 a v rozsedlinu divou ženám vrhá:

„Hoj, toť zde jinak vyšlehne nám v plamen,
 líp zahřejem se u takových kamen!
 Co získal nám svou smrtí Umučený? —
 Jeť otrok cikán, vepsí děti, ženy!
 Nám bídny málo pomohly ty rány,
 ač jimi otevřít chtěl k slávě brány . . .
 Vždyť věčně cikán bloudit musí světem!“
 To dí a v údol kvapí ptáka letem.

A po kuse kus metá v oheň rudý,
 jenž v hrudi jemu plodí děsné trudy.

Kol kříže ve kruhu se plamen vznáší,

leč Kristova se lůžka nedotýká,
 a úctu maje k Bohu-Messiáši
 té hany kříží strojené se zřiká.
 „Jen hoř, jen hoř, jsi dřevo jako jiné,
 leč sušší“ cikánovi z úst se líne.

A mlčky opět rozněm zvolna točí,
 než úzkost nadra hrozně zas mu svírá.
 Již nejiskří to oko z podoboci
 a na rtu smahlém slovo hany zmírá.

Co to? — Jak srnec zděšen zvukem náhlým
 své kroky staví pusté na mýtině,
 a sluchy stíháš za hlukem v dál táhlým,
 kol rozhlíží se celé po krajině:
 tak cikán bystře pátrá na vše strany —
 „Co za zvuky to z dálky znějí temné?
 Vždyť zdá se mi, že zvonit slyším hrany,
 vždy blíž a blíže přichází hluk ke mně? —
 O divné hrany; toť spíše ptáků krákot“
 a cikán divě slídí chmurnou nocí,
 a na nebi navzdor tíži strašných mrákot
 dav krkavců zří kroužit s děsnou mocí.

V tom letem střely černý mrak se snížil
 a jako příval do kotliny sklesl;
 hned ztichl nárek; — spánek víčka stížil
 a nikdo z tlupy více nezahlesl.

* * *

Když zrána slunko do kotliny září,
 zří na dně skalním hojnost lidských kostí;
 však duše rouhačů jsou na věčnosti —
 a marně pátrá po cikánské tváři.

Jen nad kotlinou krkavci se kupí
 a svěžím ve vzduchu kříž černý tvoří.
 Tak nemá tvář, co drzá ruka boří,
 zas povztýčí a smělce jímá v lupy.

J. Ježek.

Sv. Otce Efrema Syrského vyznání a obvinění sebe samého.

(Z textu řeck. přel. J. Vlček.)

Když se zdá, bratří, že vám v leda-
 čemsi jsem prospěšen, potřebí jest, abych
 pečoval o sebe též a obmyslil svou duši;
 neboť bylo by nemotorné, by ten, kdo ji-
 ným skýtá potravu, sám umoril se hladem,
 a kdo druhy napájí, sám žízni hynul a to
 by se stalo, kdybych sám své svědomí ne-
 obvinil. Nebo vím, s jakým užitekem mi to
 na budoucím soudu bude. Dokud jsem za-
 jisté byl mezi cháskou lidskou, dobýval se

na mne nepřítel v mladosti mé a tu se mně nazdávalo a tak jsem se co mladoch přemluval, že co se děje v tom životě, *náhodou a omatem* se přihází. I dělo se se mnou jako s lodí, kteráž, an správce (lodi) stane v čele, zůstane bez rudie (beze správy veselní) a buďto jde nazpátek neb aspoň nepostupuje, neb i dokonce se převrátí, nedohledne-li kdo, a nepřispěje-li buď anjel neb člověk jí na pomoc. Tak se, řku, i se mnou dělo; a jako bludec zmítal jsem se vichřicí vlnobitnou, aniž jsem tušil nebezpečí, které mi hrozilo. Co již učinila Boží Dobrotivost? I to, když jsem tam v kraji střední Mesopotamie se prochodil, loučilo se, že jsem k jakémus ovecpasákuse přiložil (božím arci řízením věcí se tak dalo). On se mne ptá: Kam putuješ, mládenče? A já: Kam oči mne vedou a nesou nohy. On na to: Přebuď u mne tu, vece; nebo, hle, den se již nachyluje k večeru. Což tedy? Dal jsem si říci, a zůstal jsem u něho. Než co se stalo? o půl noci vlci připadše na košár, an byl pastuch opilstvím jsa poražen, zaspal, podávali stádo. Na to přišedše kazdové (páni, hospodáři) a mně také vinu přičetše spolu s ním zavlekli na sudiště. Dostav se před soudce bránil jsem se vypravuje, jak se stalo. Zatím pak po mně přiveden jest kýsi při cizoložství postižený; žena pak upláchla. Soudce odloživ oba nás odkázal do též šatlavy, kdežto jsme i kýhos vesníka (zemědělce) uvězněna pro vraždu našli. Však ani ten, jenž přiveden byl se mnou, byl cizoložník, ani tento (oráč) vrah, jakož ani já zloděj neb odhonce bravů. V jiném pak oddělení žaláře choval se za bitec (mrtvé tělo) pro (příčinou), vesníka (*diac*, dlia) a manžel pro cizoložníka, a pastuch pro mne. Pobyv tu již sedm dní, zřím kohosi ve snách, an ke mně praví: Buď pobožný, a seznáš Prozřetelnost. Rozvažuj co jsi myslíval a činil, a poznáš sám od sebe, že tito nic nespravedlně netrpí, a však ani (skuteční) vinníci neutekou (neujdou bezkárně). Já tedy pročitiv rozličoval jsem toto vidění, a rozpomínaje se na svá poklesání a zábludy shledal jsem, že jsem jednou v poli, jak jsem ještě v tom kraji se zdržoval, jakousi zlostí jsa popuzen, jalovici kýhos chudáka, hostáka mého, o půlnoci ze stáje vyhnal, kteroužto zimou skřehlou a na životě zemdlelou napadší šelma (divoké zvíře) je potrhala. Když tedy jsem těm, ještě byliť ted se mnou, své zdání a příčinu jeho vypravoval, oni tím ponukše se jali se též vypravovati (zavinění svá). Vesník pravil: Já, prý, jednou kohosi spatřiv, an se v řece

topí, a moha mu přispěti na pomoc, nepomohl jsem, a měšťák na jakousi ženu krivě obviněnou a osočenou spolu je svědčil na soudu. Bylať ona prý vdova, a bratři její sešli na ni vinu, a připravili ji o dědictví, mně pak dali za to mzdu, jakž o ní se byli se mnou smluvili. Což uslyšev já, počal jsem pykati srozuměv tomu, že běrem odplaty vrchytě spravedlivou. Kdybych byl sám býval, zlehka bych byl myslil, že se mi tak omatem, co trpím, přihází; ale byli jsme tři podobně postiženi. Přistoupil k tomu i čtvrtý ten jakýsi svědek neb poprávce (mstitel, *εὐδικος*), jenž však ani nebyl příbuzný těch, jimž se byla stala krivda, ani svědek očité těch věcí, kteréž se byly staly; neb ani já, ani oni prvé ho kdy spatřili, jak jsem jim podobu jeho, kterou jsem uzřel ve snách, popsal. Opět pak usnuv, jeho jsem spatřil, a uslyšel, an mi praví: Zítřka uvidíte těch, jimž od vás učiněno bylo bezpráví, a též odvetu osočení na vás připadšího shledáte. A já probudiv se zůstal jsem v zamyšlení. Tu na mne moji spoluvěznové: Což, prý, jsi tak zamračen? I pravil jsem jim příčinu (mého zadumání) a strachoval jsem se výsledku těch věcí. Ony pak své myšlenky o náhodě čiliž omatu jsem z mysli zbyl. Onino pak se mnou byli zateskli. Jakž ona noc pominula, přivedeni jsme náhle a postaveni před soudce; a ať, tu dopraveno jest před něho též jiných, a hned pět vězňů pospolu jsoucích. Ti tedy, kteří byli se mnou, dostavše ran, vstrčeni jsou opět do šatlavy, a já tu zůstal. Tehdy především potaženi jsou na soud onino dva bratři té vdovy, jižto byli zkrivdili a připravili o dědictví; a z těch jeden byl při vraždě, druhý pak v cizoložství postižen. Ti, přiznavše se k svému zločinství, dohánění jsou mukami, by se i k jiným nepachům přiznali. Vrah tedy vyznal, že v kterýsi čas, an byl kupčil v městě, měl s jistou osobou známost a ji zmrhal; ta pak osoba bylať ona, pro kterou jeden z těch, jenž byl seděl se mnou, byl vězen. Když pak se ho soudce zeptal, jak byl utekl, pravil: Přihodilo se, když nás vyšetřeno, tu právě kýsi soused ženy cizoložné přišel k ní jiným chodníkem za jakousi svou potřebou (čehosi na ni žádaje), čehož ona když mu dala, a já již byl oknem ven zpuštěn požádala ho, by ji také z téhož okna dolů spustil, poněvadž, pravila (tak omlouvajíc se) věřitelé chtějí mne tu polapiti a uvěziti; což on, když byl učinit usiloval, v tom právě od muže té ženy byl je polapen; a my zatím jsme vyvázli. Kdožtě ta žena?

tázel se soudce; on udav místo, odkázán jest do vězení, až by dostavena byla žena. Druhý pak (onoho bratr) mimo cizoložstvo, ještěť naň prokázáno, přiznal se též, že zabil člověka, totiž onoho, z jehožto zavraždění byl obviněn vesník, jenž uvězněn byl se mnou. Týž i pravil, že mrtvý jest muž oné ženy, ještě s ním jest smilnila. Nebo, když odpoledne, prý, byl si vyšel, aby ohledl své pole, tu já pod fochem, jako bych ho pozdraviti přišel, přiklekl jsem naň, ubil jej a utekl. Když se pak stal pokřik o spáchané vraždě, příbuzní jeho vyšedše nevědouc o mně dopadli tu jakéhos vesníka, jenž od velkého namožení se tu na blízku byl uspal, a toho, ač ničeho nebyl vědom ani vinen, onde svázali a sem dopravili. Kdož pak oznámil to? Žena, prý. Kde jest ta? On tu pověděl i jméno i místo v jiné straně nedaleko od onoho kraje vzdálené; na to hned odveden jest do žaláře. Přivedení pak jsou i jiní tři, z nichžto na jednoho žalováno, že by byl osení popálil, na druhé pak, že jsou souvědomci vraždy, ti však trochu byvše ubiti, když se k ničemu neznali, odvedeni jsou do vězení. Nebo uslyšel soudce, že ho jiný v ouřadu přejme; já pak, nepodstoupiv ani vyšetřování, aniž ovšem jakýs rozhod, odešel jsem s nimi. I vězeli jsme nyní všickni v též šatlavě. Soudce, kterýž nyní nastoupil, byl náhodou (boží) z mé otčiny, o čem však já, ani kdo by byl, dlouho jsem nezvěděl. Mezitím, majíce my za mnohé dny odtuchy, s druhými těmi vězěnými jsme se sptáneli (seznámili). A když pak oni prvější spoluvěznové moji nabyli jsou lepší myslí, a druhým co se bylo přihodilo vyprávěli, i hleděli tito na mne co na člověka zbožna. A bratři oniny vdovy, poznavše člověka, kterýž proti ni byl svědčil (a jim nakládal), nemálo se užasli. mne pak prosili, abych jim cosi zdárného navěští. Já však, za mnoho dní tu pobyv, postavu tu, kteráž se mi byla prvé ve snách ukázala, nyní více jsem nezazřel, až na skonání těch dnů zas uzřím ji, ana takto dí ke mně: Eihle tito (poslední) tři, nyní za jiné nepachy budou pokutovati, jimižto jsou vinní. To když jsem jim oznámil i přiznali se dva z nich, že jsou souvědomci zločinu jistého zloděje, ještě zabil jistého muže pro nabytí vinice, kteráž přiléhala ku statku jeho, a my svědčili, že vinice jest jeho, onen pak (vlastník) že nebyl od něho zabit, alebrž že spadl ze strmělice a skonál. Jiný pak (třetí) pravil, že popuzen jsa hněvem a nerad (nechtě zabit) člověka shodil ze střechy, kterýž od toho pádu zahynul.

Potom zase spatřil jsem ono líce ve snách a slyšel ta slova: Ty zítra budeš propuštěn; ostatní pak odsouzení spravedlivě podstoupějí, budiž věrný a vyhlašuj opatrování boží. Druhý den, soudce sedě na soudné stoličce, soudil nás všecky, a vyšetřiv co se předtím bylo stalo a otázav se žen, ježto byly tu přítomny, jakož i svědků spravedlných se doloživ, nevinných, totiž vesníka a toho, kterýž krivě z cizoložství byl obviněn, za nevinné prohlásil; ženy pak dal zmučiti, chtě zvědět, nejsou-li i jinak něčím vinný. A tu se nalezlo, že jedna z nich ze záští na toho, kterýž její cizoložství vyzradil, dočinila se žhářství, při kterémžto požáru a poplenní polí když byl kdosi blíže přiběhl, jako by tím vinen, byl polapen, a byl to ten, jenž s námi byl uvězněn; toho tedy soudce, když tak jak řečeno byl seznal, ce nevinného propustil. Druhý pak z těch cizoložnic, jsouci v též vesnici, kdež onino dva byli postiženi, o nichžto se pravilo, že byli spolníci při spáchané vraždě; celou tu věc, jak se byla zběhla, zřejmě vyznala. Ten, pravila, byl zabit, když postižen byl v mém příbytku od druhého bratra oné vdovy, kterýž byl můj milouš, když totiž semnou obcoval, byl řku, zabit od něho, a vyvržen na ulici. Když pak přítom stal se sběh lidu a dva muži honili jistého, kterýž jim byl ukradl kůzle, těch jiní spatřivše a domnějíce se, že by utíkali proto, že vraždu tu spáchali, polapili je, a co vinníky dali do žaláře. Těchto tedy soudce, když byl jméno jich a rod i kdo jsou, bedlivě ohledal a všecko jasně seznal, jakožto nevinné pustil na svobodu. Bylo pak to těchto pět, vesník a ten, jenž dříve z cizoložství byl obviněn a tři poslední. Dva pak ony bratry a ty nešlechtné ženy s nimi dal (soudce) na požer a rozchvat divoké zvěři. Na to předveden byl jsem i já předeň, kterýž ačkoli jako můj dobrý známý byl mi i přízní svou nakloněn, nicméně chtěl vědět, jak se to s těmi ovcemi sběhlo. Jemužto já když jsem vše, jak se bylo dalo vypravil a on i po hlasu i dle jména mne byl poznal (nebo již rodiče moji byli dobří přátelé s těmi, ještě jeho v záměstí byli jsme chovali, a taktěž za nějaký čas spolu jsme bydleli, tedy vyšetřiv tu věc pastuchovu, dal ho zmrskat, a ohledav všelikou pravdu, z nařčení, jež na mne bylo, mne očistiv asi po 70 dnech mého vězení na svobodu mne propustil. Tu pak v následující na to noci spatřil jsem opět to líce ve snách, a slyšel ta slova: Navrať se k místu svému, a číň pokání, i věz zajisto, že jest oko jedno, je-

što na všecko dohlídá. A těžce mi pohrozivší ta postava odešla, jižto já od té doby více jsem nespátril. (Pokračování.)

Náboženství.

Náboženství Bohem lidu dané,
poklade ty srdce zbožného,
kdož tě nezná, tomu nezavane
útěchy proud z zdroje věčného;
v nitro srdce nám ty dosaháš,
všecku strast i smrt ty přemaháš!

Ty nás učíš Boha právě znáti;
Jej eo tvůrce, Pána svého ctít
učíš, že ho smíme Otcem zvát,
k Němu důvěru a lásku mít.
Kéžby Bůh jen síly k ctnosti dal,
naše duše k nebi odchoval!

M. Michaela.

Svatováclavská korouhev.

Historická povídka.

III.

Vrbčanský vladyka také se chystal do pole. Několik desítek vybraných biteů holdal přivést pod vojvodské korouhev. Z župy Kourímské nikdo nemohl tolik hlav vypravit, protože nikdo neměl tolik co cudař Bolesa a v obětovnosti ho také nikdo nepředstihl a k této výpravě se zvláštní horlivostí chystal se vladyka, protože poprvé půjde Ctibor, dědic jména vrbčanských vladyků, bit se za slávu českou a za svobodu.

Ještě jednoho syna měl Bolesa; ale toho znáte již. Biskup Heřman posvětil ho na kněze a když po Vladislavovi dosedl Soběslav na kamenný stůl hradčanský, k sobě povolal ho na dvůr a Dobrovít vrbčanský byl věrným sluhou svého vojvody ve všech radách, světských i duchovních.

Starý Tlukata od rána do večera nesedl. Zdálo se, že jiná krev rozproudila se v těle tomu šedivci-nevlídníku, jenž v posledním čase nikdy s nikým nemluvil než s Petruškou, nikomu nepovídal o Vlaších, o bývalém životě, leda té holce vladykově, jenž tak ráda do noci poslouchávala povídačky starého Tlukaty.

Divila se také čeleď ve dvoře, co toho věděl ten šedivec a chasa smíchy až plakala, když jim vyprávěl o Sasích a o vlašské výpravě a vzal-li šipku do ruky a vypustil-li do výše šíp, nikdy se terče nechybil, třeba že vyschlá byla ruka jeho a chvěla se. A jak mečem vládl! Jen hvízdala mu ocel v pravici a nikdo z čeledě nedovedl pádné rány tak hbitě odrážet.

„Uvidíte braši, až budem s nimi tváři v tvář, naposled půjdu si zahrát do pole—“
„A nevrátil-li bys se, Tlukato?“ vladyka ozval se za starcem.

„Nevrátil-li bych se?“ opětoval tiše Tlukata, svěsil hlavu a zamyslel se.

„Já vždycky si prával, vladýko, aby na bojišti odletěla duše má do oblak,“ zahovořil šedivec, ale nepozdvihl hlavy. „Z těch, co byli se mnou ve Vlaších, toliko Borivoj s Viprechtem v jizbách umírali. Všickni ostatní uložili kosti na mrtvolách nepřátel. Tlukata také půjde a učiní tak. Dost stár je a k ničemu není ho zde více potřeby,“ pro sebe dopověděl kmet.

„A Petruška sama by zůstala ve Vrbčanech — samojediná, Tlukato?“ zahovořil vladyka. „Stýskalo by se jí po tobě, nikoho by tu neměla, ani otce, ani bratra.“

Tlukata mlčel a staré oči jeho hleděly do utvrdlé půdy.

„Stýskalo by se jí po tobě, nikoho by tu neměla, byla by tu samojediná, bez otce, bez bratra,“ bezděky zašeptaly jeho rty, i pozdvihl hlavu, na zápraží vedvěřích objevil se Petruška; za ohradou zařehotali koně.

„Načerát je to, vladýko, se Smilem a družinou, po řehotu znám jeho bělouše. Dobře, že přijíždí. Z cesty, braši, z cesty!“ rozkazoval Tlukata. „A vrata rozevřete do kořán. Široce chodí bělouš Smila z Načerate.“ A sotva že dořekl, znovu zařehotali koně, mžikem byli ve vrátech a vratmi ve dvoře.

S koně bílého jako sníh seskočil stihlý mládec v kroji bohatýrském, až zazvonil o utvrdlou půdu široký jeho meč, a s ryzky obstarlý pán v těžké říze podšité kožešinami drahými.

„Aj aj, hosté nečekani. Věru že nenadál jsem se vás. Vítám vás oba do dvora našeho. Beztotoh sám zajeti jsem chtěl k vám,“ vlídně zahovořil Bolesa ruce oběma podávaje. „Zdrávi—zdrávi doma, brachu?“

„Zdrávi, Boleso, Bohu chvála. Včera z Prahy přijel jsem.“

„A přivezl jsi?“

„Nedobré zvěsti, Boleso, samé zlé.“

„Tak, tak, nedobré-li, samé zlé?“ pokyvoval hlavou Bolesa.

„V Němcích hýbe se to, zdvihá jako kobylinky. Hradý hrabat plní se oděnci, po Sasích zvlášť.“

„Počkají do jara?“

„Sotva, Boleso.“

„Nechťsi. Ve sněhu jim hroby uchystáme. — Do jizby pojdte, celé leto nebyli

jste zde; "pohovoříme si. Ty hochu zapomněls již skoro na náš dvůr."

"Nezapomněl, Boleso," za mládce otec odpověděl, bohatý Načerát.

Smil po domě se rozhlížel, po — Petrušce. Hned ve vratech všiml si jí. Na práhu stála ve dveřích, a sotva že viděla je, zaběhla kamsi.

"Z Načerátce jsou zde!" tak syna volal vладыka. "Pro křest si s námi Ctibor vytáhne do pole. — Petruško!" Tím opět po dceři sháněl se. "Nu pojdte jen, pojdte, hnedle budou oba zde, odběhli," hovořil Bolesa do jizby hosty uváděje.

O družinu a koně Tlukata se postaral.

Byl rád šedivec, že si mohl z plna hrdla zahouknout a dnes zase těšil se proto, že ženich přijel Petrušce — načeratský Smil, dobrý hoch. Pány z Načerátce mívával od jakživa Tlukata rád, protože ve zmatcích domácích vždy se práva drželi a vždy tlumiti pomáhali živly odbojné.

"Přeju ti jí Smile, po celé zemi české nemohl bys lepší sobě vybrati. Do smrti toho nebudeš litovat, žes jezdil do dvora našeho," říkával Tlukata a dnes zase si to pomyslí, když starého uviděl se synem.

"Mezi čeled jděte, hoši, hned přinesu vám po korbělíku, Vrbčanská medovina je v celé župě kourímské nejlepší a nejlahodnější," hovořil Tlukata a on dovedl posouditi medovinu.

Ale nešel mezi chasu, když po korbělíku přinesl všem, nýbrž na dvoře zůstal pod lípou a zkoušel nový luk, jež nedávno byl dohotovil.

Vysoko nesl a na tři sta kroků se nechybil.

"Ctiborův bude!" rozhodl Tlukata. —

"Zrovna do srdce králi německému může poslat šíp a vlasti posloužit, anebo tomu Olomúckému. Aby mu vrány oči vyklubaly a srdce rozzobali krkavci! — Ještěřcí syn!" zahučel stařec, zase podepřel se o starý kmen a již nevystřelil.

Opět přitulil se k němu huňáč, chtěl se zase ohráti.

Nade dvorem vrbčanským stály šedivé mraky a z mraků fičel vítr, že ta lípa na zápraží hvízdala a zase z hluboka hučela, až mráz takorůzka do kostí pronikal, vlhký mráz, o němž říkají, že je nejhorší a že cítívá po něm člověk píchání kolik let.

Ale Tlukata nevšímal si, že ta lípa nad ním hvízdá a že hučí z hluboka, a sotva cítil vlhké mrazení.

Do okna v komnatě Petruščině se zadíval a ani huňáče nepohladil, zavyl-li mu

u nohou, jako když vlci vyjdou si za tuhých zim s hor do rovin.

"Nevrátil-li bych se?" potichu opětoval si šedivec. "Mohlo by to, Tlukato, být, snadno by to mohlo být, protože proti jednemu bude jich sto a proti prsoum jediným sto šípů poletí. Petruška samojediná by zůstala na světě a víš, co sliboval jsi jí hned od těch dob, co naučila se rozumět slovům tvým?" "Až půjdeš z Vrbčan, s tebou půjde Tlukata a zase bude na rukou chovávat, jako tebe chovával, děti tvé a zase jako tobě, až vyrostou, povídat jim —" "To jsi jí ty starochu sliboval. Sasík jednou ranou by ti mohl roztít bílou hlavu, že by také jedním rázem všechny ty povídačky zapomněla. Ale dříve deset jich lebek musel bys rozštěpit, deset srdcí oštěpem rozbodnout a duše tvá by na bojišti ulétala k oblakům, jak prával sis to ode dávna. A Petruška by seděla ve Vrbčanech, hledívala by od kostelíka ku Praze každý den, nevrací-li se otec s bratrem a chasa vrbčanská se starým Tlukatou. — Byla by sirotou a vrbčanský dvůr bez vладыky. Huč jen, ty stará lípo, huč a nehvízdej, to těm mladým ponech, hezky z hluboka huč, jako když zpívají žalozpěvy. Tak — tak, nejraději to Tlukata poslouchá," zahovořil starý muž a sotva že poslední slovo dořekl, do čela sešlého se pěsti udeřil, div že nezavrávorál.

"O námluvách ve dvoře vrbčanském chceš, aby hučela, jako když žalozpěvy zpívají — když stroji připověd Petrušky se Smilem? Jdi, jdi a styď se, protože mozek tvůj už myslí zvráceně a ještě zvráceněji mluví jazyk tvůj a proto bude nejlépe, rozštěpí-li ti lebku na bojišti, Tlukato."

Huňáč zavyl u nohou jeho, jakoby rozuměl, co povídá šedivec a těsněji se k němu přichoullil.

Opravdu hučela lípa hezky z hluboka, jako když žalozpěvy zpívají a v jizbě strojili připověd Petrušky se Smilem načeratským.

"Ale až po vojně, brachu; potom budeme svatbu strojiti a se svatbou slaviti slavnost vítězství — hody dvojité!" pravil Bolesa.

"A protáhne-li se vojna?" namítal Načerát.

"Počkáš, hochu, vid' že počkáš?" ku Smilovi se obrátil vладыka vrbčanský.

A Smil k zemi svěsil hlavu slyše, že až po vojně bude jeho Petruška a kdo ví, jak dlouho vojna potrvá a Bůh ví, nezůstane-li on v ní.

"Dočkáš se Smile, dočkáš. Brzy vetřel-

ce pobijem a potom i Ctibor se ožení se sestrou tvou. Vid, že mu Načerate dáš Ludmilku a ty Ctibore se také nebudeš zdráhati? Za odměnu ji dostaneš, dovedeš-li se bohatýrsky bít.“

I zarůměnily se svěží líc Ctiborovy, jako byly červánky dnes z rána nad Křečhoří.

„Rád ti dám Ludmilku Ctibore a ona si tě vezme ještě raději. Však lépe ty to než její tatík víš“ — usmál se Načerat.

„Na naše pokrevenstvo, na zdraví těch hochů a těch našich dcer a na zdar zbraním českým napijeme se dnes Načerate, oslavíme dnešní den, protože v celém životě svém nebudeme takového mít! — Tlukato!“ zavolal oknem vладыka.

Šedivec ještě pod lípou stál a huňáč ještě tulil se k němu.

„K naší rodině patří; však znáte ho. Ať s někým zažije radostných dnů!“ dopověděl Bolesa.

Nerad, ale přece šel Tlukata, protože vладыku měl rád, na rukou choval jej a všecky děti jeho, a proto ještě, že slavili dnes přípověď Petrušky se Smilem.

„Slaví — slaví; ale nevědí, že je dnes nešťastný den, jediný v listopadu,“ zahučel, ale neřekl to vладыkovi, aby ho nezarmoutil.

„Na zdraví Ctibora a Petrušky ty starý hochu, — nahni si hezky, do dna ať vyprázdniš!“ Tak Načerat pobízel Tlukatu.

Šedivec vzal do ruky dřevěný pohár, ke rtům přiložil jej, ale do pola nevypil, nemohl. Sám nevěděl, proč.

„Nevypils?“ otázal se ho Načerat.

„Baže nevypil vладыko.“

„Kam jsi poděl se ty rozhlášený rváči v těch Vrbčanech? Zakrnl jsi zde, jako smrk zakrnl, když ho zasadí vysoko do vrchů,“ smál se Načerat.

Tlukata hlavu sklopil, aby mu neviděli do tváře.

„Námluvy slavíme Ctibora s Ludmilou načeratskou a Petrušky se Smilem. A o námlovách musí být veselo jako o svatbě Tlukato. Vzhůru hlavu a do ruky korbelík. — Tak starče a pij. Sešlý kmen se musí často zalévat!“ nutil Bolesa Tlukatu, a Ctibor plninkou plechovici podal šedivci.

„Najednou Tlukato, jako ve Vlaších!“ dolehal na něho jinoch.

I vzal plechovici kmet a zdvihl se z lavice.

„Na pokrevenstvo vrbčanských s načeratskými a na zdraví Petrušky!“ zahučel náhle Tlukata a dlouhou jizbou rozlehlo se to jako daleké hromu dunění.

Vysoko nad bílou hlavou držel plechovici, staré oči jeho se zasvítily, jako když hvězdy na nebi padávají; jedním douškem ji vyprázdnil a položil zase na dubový stůl, až to zacinkalo.

„Tak jsme ve Vlaších pivali!“ pověděl a když mu znovu nalili, zase pil, ale ne již na polo, jediným douškem prázdnil plecháče.

Chasa dveřmi se dívala, jak pije Tlukata a jak ve Vlaších pivali a divila se, že to tenkrát jiní bitci bývali za Vratislava krále.

Smil marně nahlédal do dveří, nevcházelí jimi Petruška.

Sotva že ho přivítala a jindy přece tak dlouho a tak ráda bývala s ním, když jí říkával, jak budou v Načeratci žít tiše, blaženě.

Ve své jizbičce seděla Petruška s rukama sepjatýma ve klín, s očima upřenýma ven do šedých oblaků a neslyšela, jak výská ve velké jizbě Tlukata, jak pije na zdraví její a jak plechovice cinkají. Toho Jana Tistova opět viděla, jako přízrak zdálo se jí, že dlí nahoře u kostelíka, že plamenné zraky na ni upírá a ty černé vlasy že si schválně hrne do čela, aby byl ještě hroznější.“ — (Pokračování.)

DOPISY.

Od Šumavy 19. ledna 1875.

(Další osudy Hoffmanniánů ve Svaté Zemi.)

Vylíčili jsme lonského roku („Blah.“ 1874 čís. I. str. 9.) vývin sekty náboženské Hoffmanniánů ve Vírtemberku, a vystěhování se do svaté země. Založili zde z počátku dvě osady: Haifa a Jaffa, — nyní již nové tři osady přibýly: Jerusaleml, Ramlah, Sarona.

Haifa: Osada tato leží na podnoží hory Karmel-u, a záleží z 56 rodin, kteréž, když i veškeré svobodné údy sečítáme, dohromady asi 300 duší mají. Počet obydlí jest posud menší než rodin, poněvadž leckdes 2 rodiny v jednom domě bydlí. Osada tato vede obchod ve smíšeném zboží, má hostinec dobře zařízený, má školu a mlýn větrný. Potřebná řemesla jsou veskrz zastoupená. Posud již velká část svahu hory Karmel, asi 22 jiter, silnými keři vinnými jest posázena. Na jedné ploše na podnoží Karmelu stojí 147 stromů olivových. U vzdálenosti 1½ hodiny od osady u vesnice arabské Tin zakoupeno jest 400 jiter orné půdy; a toto pole zakoupené spojeno jest cestou, po kteréž v letě i v zimě dobře jezdit lze. Na

jednom místě travou porostlém na dolním konci planiny Esdrelonské sklídili osadníci 1874 již 60 vozů sena. Mnozí z osadníků s velkým prospěchem provozují chov dobytka vepřového. Již před 3 roky slíbil jim Wali (místodržitel sultánův) v Damašku 4000 jiter polnosti bezplatně ku vzdělání, než až posud ostalo jen při lichých slibech.

Jaffa: Počet osadníků obnášel v březnu lonského roku 232 duší, které na 40 rodin a na počet mladých služebných lidí se dělí. Z těchto rodin, které skoro vesměs na osadě bydlí, oddalo se 7 rodin povolání misijnářskému, a pracují dílem ve škole, dílem v chorobinci. Mezi odvětvími průmyslu, kterým se jednotliví údové této osady buďto v osadě samé aneb ve městě oddali, stojí v popředí: znamenitý obchod v mouce a ve dříví, a značný obchod ve zboží kupeckém, které obchody vesměs mezi Araby velkého odbytu sobě vydobily; dále hostinec, „u města Jerusalema“ zvaný, v kterém, ačkoliv o závod i jiný nový arabský vystaven jest, větší část cestujících všech národů útočiště hledá, a mlýn parní, který v posledním čase značně rozšířen jest, a kde ve dne v noci neustále se pracuje. Velká část osadníků věnuje se také veškerým řemeslům, které se stavbami souvisí. Zedníci a truhláři jsou zvláště četně zastoupeni. Tito poslední pracují také ku pohodlí Arabů. Pro výrobky kovářské a zámečnické stojí 3 mistři v práci. V posledním čase počato také s malováním obydlí a s kolářstvím. Mezi ostatními řemesly, které o osáčení tělesné pečují, stojí na prvním místě řemeslo obuvnické. Jeden z těchto mistrů pracuje s 5—6 arabskými a řeckými dělníky skoro výhradně pro vznešené Araby. Jakožto mimořádná živnost provozuje se od 2 osadníků také pekařství; 2 mají hospody, jeden jest řezníkem, jeden hodinářem. Jedna rodina drží prádelnu s apparatus, jako fabrika v Bergu (na blízku Stuttgart-u). Někteří osadníci jsou také vozkové; přijímají ku př. zboží od přístavu do města a do ostatních osad aneb osoby, které na ruských dvoukolkách do Jerusalema dovážejí. Konečně podotknouti sluší, že jeden z osadníků šťastnou náhodou získati dovedl přerokoznou zahradu oranžemi vysázenou a tento pěstuje s velkým výsledkem a způsobem rozumným nejchutnější oranže.

Celý prostor půdy osady této dělí se dvěma cestami se křižujícími na 4 částky; dvě větší čtvrtiny, ležící na západ od města, a třetí čtvrtina k jihovýchodu jsou vyjma několik menších částek úplně ma-

jetkem osadníků, a jenom ta nejmenší čtvrtina ležící k severovýchodu jest cizí majetek. Ku menším americkým domkům ze dřeva již přistavěny jsou v novější době také větší domy kamenné, kterými osada docela jiného a slušného pohledu nabyla. Na západní straně osady viděti jest pěkný letohrádek, který obklopen jest vkusně založenou zahradou, jenž nejpestřejší květiny této země v sobě chová. Hostinec zvětšen jest novou stavbou, a křídlo toto trojpatrové kryto jest taškami.

Jerusalem: Zde bydlí v době nynější 9 rodin. Za příčinou nesmírné činže za obydlií odhodlalo se několik údů postarati se o nové budovy. První budova jest prostorový dům z kamene, při kterémž mlýn zařízen jest u vchodu do roviny Kefaimské, na silnici Betlehenské, 20 minut od brány Jaffaiské. Jiné dva domy staví se na témž místě. Členové osady Jerusalemské jsou vesměs řemeslníci.

Ramlah: Zde jsou dvě rodiny. Nalezá se tu výborný hostinec, který hojně návštěvě se těší, an cestující zde obyčejně přenocují. Jednomu z bohatých effendi tohoto města tak se zalíbilo evropské zařízení tohoto hostince, že sobě povolal dva truhláře z osady Jaffaské, aby mu stoly, židle, sedadla, okna atd. zařídili. V poslední době zařízen také mlýn, který se zapráženým dobyt看em žene.

Sarona: Tato osada založena jest na výšině, asi 1½ hodiny od Jaffy vzdálené, a leží na severu mezi dvojím údolím a mořem. Kdo od Jerusalema sem přichází, vidí mezi Surafend-em a Jasur-em na severním obzoru u vzdálenosti 2—3 hodin nové řady domů osady Saronské se blýskati. Ze strany mořské lze je viděti na cestě do Haify, a tu cestující sobě tajemně šeptají: „To jest osada Prusáků.“ Jednotlivé domy saronské leží na dvou silnicích, kteréž se v pravém úhlu křižují. Jsou to budovy dílem jednopatrové, dílem dvoupatrové ve prostém venkovském slohu z kamene, majíce ploché střechy. Dle plánu má býti 26 domů, z kterých 14 již dostaveno jest. Ku každému domu patří zahrada, která pozemek asi tři čtvrtě jitra v sobě zahrnuje. U prostřed osady jest čtvero stavebních míst vyhrazeno, která účelům veřejným věnována budou. Na jednom z nich stojí radnice, a zde také sál, v kterém se osadníci shromažďují, a škola. Osada tato má několik studní, z kterých se voda v okovech čerpá; jsou asi 70 stop hluboké, a dávají vodu výbornou, kteráž i v nejvyšším vedře letním se ne-

ztrácí. Místo prázdné za radnicí určeno jest na založení lesíku, v kterémž již 1200 mladých stromků vysázeno jest. Jsou to vesměs druhy rychle rostoucí: akacie, moruše, eukalyptus, kterýž poslední tu vlastnost prý v sobě chová, že před zimnicí chrání. Na straně západní této osady má se ještě více podobných lesíků založiti. Menší část pozemků, asi 100 jiter čítající leží v dolině, kde ornice (půda) velmi hluboká i velmi úrodná jest. Část ostatní této plochy, která se po břehu mořském rozprostírá, jest písek, avšak i tato plocha písečná není neúrodná, neboť podává nejlepší příležitost ku pěstování vína, neboť se vinná réva nikde lépe nerodí, než v půdě písčité. Hrozny se nemohou dle jakosti rovnati oněm na horách pěstovaným, avšak dají nicméně víno dobré, které opět množstvím jakost nahrazují. Bezpochyby bude réva vinná hlavním předmětem práce a péče v osadě Saronské. Veškerá půda této osady páčí se na 400 jiter.

Kdežto dříve veškeré řízení těchto osad mezi dva představené v Haifa a v Jaffa rozděleno bylo, stalo se na jaře lonského roku sjednocení, a tím celé podniknutí postoupilo opět ku předu. Jediným ředitelem celku jest jeden ze zakladatelů tohoto díla, Kristof Hoffmann; jemu po boku stojí co pomocník a náhradník Kristof Paulus. Když se r. 1873 oučty pro veškeré osady skládaly, vykázáno mezi příjmy v tomto roce 125.415 zlatých. Tolikéž obnášelo vydání. Veškerý oběh peněz na nově získaném majetku téžící obnáší 152.670 zl.

I turecká vláda slubuje na naléhání německého vyslanectví v Cařihradě důležité privileje pro tyto osady zvláště co se týče osvobození od daní, — tak že dle lidského úsudku trvání veškerých těchto osad u prostřed obyvatelstva mohamedánského za pojištěné a upevněné považovati lze. J. H.

Z Kozmic, 16. ledna 1875.

(Smrt dvou kořalečníků.)

Jak časem svým v listech těchto bylo oznámeno, konaly se na osadě naší v dubnu m. r. missie. I podílel se na nich valný počet lidí a mimo jiné i dva občané z blízké obce, jeden hospodář a druhý čeledín, kteřížto lihovým nápojům u veliké míře oddáni byli. Poslechnuvše několik kázání a slyšíce zároveň, kterak zhoubné jest opilství pro opilce samého, umínili si oba a slíbili svatosvatě, že se své neřesti vystříhají. Mnozí okolostojící s potěšením vyslechli sliby jejich. Než sliby byly chyby. Čeledín ještě

téhož dne k večeru tak se zpil, že o sobě nevěděl a hospodář se válel na konec sv. missie pod stolem. Opilci marně kážeš, ne napraví se, leda když nemá a ani krásti nemůže. Než s Pánem Bohem nejsou žerty. Čeledín jel s potahem tu v letě do lesa, naložil několik klád na stavbu a veze je domů. Hospodář domácí s nádeníkem pomáhají čeledínu skládati. Čeledín podnapilý podivně se při tom kroutí a točí, až ho kláda jedna porazila k zemi a roztránila mu lebku. Zemřel náhle — zemřel bez Boha. Ač hospodář opilec v téže obci jsouci mohl tu vzíti sobě výstrahu, že i jeho Bůh podobně potrestati může, nedbal na toto napomenutí Boha samého a pil dále. Tu se mu roznemůže malý synáček, který otci radost působil a po krátké nemoci umírá. Otec pláče a běduje pro dítě a pije dále. Tu však po novém roce poroučí čeledínu také už kořalkou načichlému, aby zapráhl hříbě do saní, že je trochu provedou a sami se projedou. Manželka prosí opilého už muže, aby ostal doma, že už má té lihoviny dosti, by se mu na cestě něco nemilého nepříhodilo. Nic naplat. Starý valach a mladé hříbě již pádí ku blízké osadě, kdež se čeledín i hospodář zastavují u židáčka na rozličných lihovinách. Hospodář cítí jakés těžkosti na sobě i vlezl do saní, čeledín napilý rád v hospodě, až skoro násilím dohnán jest, aby jel s hospodářem domů. Ve $\frac{1}{4}$ 6. opouštějí osadu a ač jen asi $\frac{3}{4}$ hodiny domů mají, dostavují se v průvodu jiných dobrých lidí, kteří je na cestě našli, teprv o $\frac{1}{4}$ 10. večer. Když byli nalezeni, ležel prý čeledín pod starým valachem, hříbě stálo na mezi a hospodář v saních ležel natažen. Když byl přivezen domů, dýchal ještě, než pěny se řinuly z úst a nosu. Každý měl za to, že se prospí a ráno že bude píti znova. Prospal se na věčnost a už nepije. Zemřel bez Boha v krutých bolestech, protože se v něm dle výroku lékařova lih vžnal. Byl to smutný pohřeb! Řeč pochovávajícího kněze nad hrobem jeho mohla otevřítí opilcům oči a srdce. Marná jsou však všechna slova, až Pán Bůh sám udělá pořádek.

K. H.

KRONIKA.

Z Prahy. O slavnosti *Očištvání bl. P. Marie*, v úterý 2. února, vykoná J. Emin. nejduš. p. kardinál u sv. Víta na hradě svěcení voskovic (hromniček) a bude pak po průvodu v 11 h. přítomen slavné mši svaté.

— Pobožnost 40hodinná bude se ko-

nati od 25—29. ledna u sv. Tomáše, 30. a 31. ledna a od 1—3. února u Alžbětinek, od 4—8. února u sv. Kajetána.

— *Z Budějovic.* J. Excel. nejduš. p. biskup udělil min. roku svátost břimování 3355 osobám. Bylot břimovanců v Budějovicích 24. května 1005, d. 25. května 611, a 5. července 276; v Mirovicích 19. září 1141; v Zalužanech 20. září 98 a v Putímě 22. září 224.

— *Svatá misie ve Kbele.* Zavítavše sem vv. pp. misionáři, P. Jos. Svoboda a Jan Cibulka ř. J. v sobotu před třetí nedělí adventní, započali hned druhého dne blahodárné dílo sv. misie s horlivostí a obětovností podivuhodnou. Že pak osadníci Kbelští ve sv. misii v Měčině částečně již byli podíl brali a těch vv. pp. misionářů sobě byli oblíbili, šla těmto takřka celá osada hned počátkem se vši možnou důvěrou a dychtivostí vstříc. A tím to právě bylo, že podílčnost ve sv. misii hned zprvu všeobecná byla. Hospodin zřejmě dílu tomu přál zdarem potěšitelným a počasím neobyčejně příznivým. Po celý čas sv. misie býval chrám P., ač dosti prostranný, při kázání a cvičení přehojně navštěvován a zpovědnice od rána do večera kajcníky obstopeny. Ačkoli jest osada malá, bylo přec na 1300 komunikantů. — Dne 22. odpoledne ve 3 hodiny bylo poslední kázání a loučení vv. pp. misionářů, ježto tak mocně na posluchače působilo, že musil kazatel mnohokrát v řeči své ustati. Jak velice účastníci sv. misie k vv. pp. misionářům laskavou vděčností přilnuli, toho důkaz podali ve středu dne 23. prosince před jich odchodem. Minulé noci napadla sice také hojnost sněhu, že veškeré cesty byly velmi zaváty, ale to nepřekáželo, aby chrám Páně již časně ráno byl osadníky naplněn, a na vzdor nepohodě počasí posečkali zástupové až do 10 hodin vůkol fary, jen aby mohli milým a ctěným vv. pp. misionářům poslední ještě „s Pánem Bohem“ dáti. Ještě před odchodem svým neobtěžovali sobě vv. otcové nový, velký hřbitovní kříž, J. V. císařem pánem Ferdinandem darovaný, na památku posvětití.

Z Vídne. Dne 17. t. m. odebrala se k Jeho Emin. p. kardinalu Rauscherovi deputace majitelů domův a průmyslníků Vídenských a podala mu odůvodněný spis pamětní, v němž ho prosí, aby prohlížeje k tomu, že dle konscripce z r. 1869 žije ve Vídni více než 140.000 obyvatelů českých, učiniti ráčil opatření, aby při některých farních kostelích ustanovení byli čeští koope-

ratoři. Jeho Eminence přijal deputaci velmi blahosklonně a propustil ji po delší rozmluvě se slibem, že po náležitém vyšetření vyličených potřeb oné žádosti dle možností vyhová. Dosud bylo přecetné obyvatelstvo české ve Vídni obmezeno na ranní mši sv. a kázání v neděli a ve svátek u P. Marie na Nábřeží, začez díky vzdání sluší ct. oo. Redemtoristům, kteří i na odlehlých předměstích opuštěných Čechů se ujímali a jim přísluhovali, jakož i čeští kněží z vyššího vzdělavacího ústavu u sv. Augustina. Rádné však správy duchovní pro Čechy nebylo nikde, žádného vyučování v náboženství pro učedníky z Čech a Moravy, žádného ani kázání ani křest. cvičení pro tovaryše a čeledíny, ano stalo se, že nedávno dva snoubenci odkázáni byli k duch. pastýři rodiště svého v Čechách. Doufejme, že nyní se stane, co spravedlnost káže, a „spravedlnost zvyšuje národy!“

Z Říma. Jako každého roku, odbyvala se i letos v oktávě zjevení Páně „slavnost ritu orientalských.“ V tento týden jeví se Řím více než kdy jindy středem celého křesťanstva, hlavou celé katolické církve. V krásném kostele sv. Ondřeje della Valle konají se služby Boží ve všech ritech orientalských od církve sv. uznaných. Můžeš tu viděti u oltáře Páně biskupa neb kněze armenského, maronitského, chaldejského, melchitského, řeckého, řeckoslovanského a j. Není třeba dokládati, že po celých 8 dní chrám tento nejen Římány, nýbrž hlavně cizinci všech zemí bývá naplněn, kteřížto poslední více ze zvědavosti než z pobožnosti sem přicházejí. A není divu! Nejen obrady posvátné, nýbrž i roucha mešní, zpěv a hudba i řeč velmi se liší od našeho ritu latinského a to přiláká cizince z celého města a sice ne pouze katolíky, nýbrž i nekatolíky; vždyt mimo Řím nelze snad po celé západní Evropě něco podobného viděti, alespoň ne s takým nákladem a slávou. Orientalové milují ve všem přepych a nádheru; a to dlužno říci i zde k jich velké pochvaly. Mešní roucha jejich jsou z nejtěžšího hedbávi a damašku, celá zlatem vyšívána a drahokamy na mnoze poseta; barvy jejich jsou dosti křiklavé a mnohdy v nižádném souladu nestojí. Zvonečky, rolničky, bubínky, puklice: toť jich hlavní nástroje hudební, jichž „fortissimo“ nebezpečím hrozí něžnému sluchu italskému. Po ukončených službách božích odbyvá se každodenně slavnostní kázání v cizích řečích. —

— Český hospic, pomník snahy Karlovy, aby Čechové i v Římě, středu křes-

fanství, měli svůj domov, konati bude letos 4. března v den přenešení sv. Václava obzvláštní a radostnou slavnost. Příčiněním dp. Dr. Jaeniga, rektora, zřízena v hospici kaple ku počtě sv. dědice a v dotčený den má hlavní oltář v ní býti posvěcen. Jest z mramoru, z jednoho kusu a býval dříve v Animě, ale jest podle slohu opraven. Hlavní obraz jest sv. Václava podle starobylého oltářního obrazu v chrámě svatopetrském, a jest již úplně hotov i s rámem. —

— Msgr. Ceconi, kterýž počal vydávati dějiny sněmu Vatikánského, dozvěděl se, že jej chce sv. Otec jmenovati biskupem florentinským, prosil papeže, by upustil od jeho jmenování, an by rád dokončil dotčené dějiny sněmu. Avšak sv. Otec věda dobře, že msgr. Ceconi jest pro stolec florentinský nejhodnější, jeho prosbu nevyslyšel, nýbrž jej 21. prosin. arcibiskupem prekonisoval. Pak mu daroval papež drahocenný prsten biskupský a drahocenný kříž s řetězem. Ve Florencii vyjadřují ze všech stran svou radost a spokojenost nad tímto vhodným jmenováním. — Z Libanu docházejí zprávy, že tu pruští agenti počínají rozvíjeti velkou činnost, aby katolíky proti sv. Stolicí zbouřili. Za zbraň užívají „článek víry o neomylnosti“ a „bullu Reversuvus.“ — Místo apoštol. vikáře v Carhradě jest opět obsazeno a sice nejdůst. panem bisk. Graseli-m, kterýž také s parníkem již tam dorazil a při příjezdu svém od p. Barée, sekretáře francouzského vyslanectví v veškerým duchovenstvem latinským slavně byl uvítán a do svého sídla v chrámě sv. Ducha doprovázen.

Z Mardinu. Armensko-katolický arcibiskup Mardinský, msgr. Nazarian navrátil se nedávno z vězení v Diarbekiru do svého příbytku a nemálo se podivil, když viděl, že vláda turecká zapečetila jeho pokoje a sakristii. Po 8 dnech došel do Mardinu také vyloučený kněz Daniel Merzibian s úkazem místodržitele Diarbekirského a byl tu od Jakobitů t. j. nesjednocených Syřů, protestantů, schismatických Armenů a Turků slavně uvítán. Na to doručil týž kněz kamaikimu města prosbu, by mu ponechán byl jediný tamější chrám katolický. Kaimakim mu to hned dovolil. Zároveň obdržel od Kaimakima katolický arcibiskup Nazarian rozkaz, aby s duchovenstvem svým chrám opustil a jej odpadlíkovi onomu ponechal. Ovšem že arcibiskup toho učiniti nemohl. Lid pak katolický, jak mile se o tom dověděl, hned se v chrámě shromáždil a sice velcí malí, muži ženy, starci stařeny a strávili celou noc modlice se a plačice s

pevným úmyslem, raději krev svou vylíti než dům Boží do rukou nepřátel vydati. Následujícího dne objevil se turecký hejtmán s jedním důstojníkem a 40 ozbrojenými vojiny v nádvoří chrámu. V chrámě se právě modlili arcibiskup a kněžstvo hodinky podle ritu armenského, lid pak pohřížen byl v modlitbě, an tu rota ona dere se do chrámu a hlavními, pěstmi a šavlemi arcibiskupa, kněžstvo a lid z chrámu vyhání. Všichni přítomní plakali, prosili, odvolávali se ve jménu zákona na svobodu svědomí a na volné vykonávání bohoslužby, ale vše bylo na darmo. Vojáci nepřestali bít a tlouci a se dále do chrámu tlačiti. Aby spíše cíle dosáhli, zajali nejčelnější Armeny v chrámě přítomné a odvedli je do vězení. Když byl lid vyhnán, pak hnali se vojáci na duchovenstvo a arcibiskupa v posvátných šatech tu se modlící, roucha posvátná z nich strhali a na kousky rozsekali, pak z chrámu vypudili je násilně. Na to se zmocnili stolice biskupské a presbyteria anižby byli dovolili ubohým kněžím posvátné nádoby a šatstvo sebou vzíti. Tak byla osada 9000 duší chrámu vlastního a všeho svého jmění kostelního oloupena pro 8 odpadlíků. Sv. Otec, zvěděv o tomto hanebném skutku, poslal nejd. p. arcibiskupu Nazarianovi vlastnoruční list, v němž jej těší a zároveň lituje, že on sám jsa vši lidské pomoci zbaven, nemůže jemu pomoci, jakbykoliv rád, slibuje mu však pomoc a odplatu božskou.

Ze Švýcarska. O smutných poměrech ve Švýcarsku, zejména v Bernsku svědčí následující věci. Lid, jenž pevně své víry kat. se drží, nemá ani kostelů ani kněží. Kněží jsou ze země vyhnáni, kostely lidu vzaty a odevzdány odpadlíkům. Proto ale katolíci přece zhola opuštění nejsou. Odbyvají služby boží sami, a časem je navštíví kněz. Jakým způsobem se to stává, poznati lze z následujícího listu přítele k příteli: „Právě mne opustil generální vikář (zástupce biskupa) pro Juru, P. Weber, aby opět na apoštolské cesty se vydal. Zdržel se u mne 14 dní ku zotavení po náramném namáhání v misionářském životě svém. Lid naň vyvaloval nemálo oči, neboť zarostlý kněz, s krátkým kabátem, v strakatých spodkách, s prsteny na ruce, to bylo pro náš lid něco nového. Ostatně ale nápadné to bylo jenom prvé dni, než jsme si na to zvykli. Toto celé jeho objevení ale výmluvně našemu kat. lidu hlásalo, co naši páni, jenž nyní moc v rukou mají, se svými zákony a nařízeními zamýšlejí a lid tomu také dobře porozuměl. P. Webra očekávají časy

ještě horší dřívějších, jelikož četnictvo, kteréž chytáním kněží vypuzených a opět do Jury se vloudivších se obírá, značně jest rozmnoženo. Mimo to také freimauri bernští obzvláště na P. Webra mají namířeno a slíbili 200 fr. tomu, kdoby ho do rukou vlády vydal; na ostatní kněze jest vysazena odměna za každého pouze 50 fr. . . To je ta švýcarská svoboda, kde při každém kroku žaláře a okovů báti se jest a to ta spravedlnost, kde nejlepší státní občané, kněží, jako největší zločincové se stíhají. Příjmů nemají kněží tito žádných, leč almužnu, kterou jim lidé beztoho velikými daněmi obreménění podávají. Mši sv. slouží často P. Weber v chudobné světničce. Na mnohých místech není kostelních rouch, tak že při nejlepší vůli mši sv. sloužiti nelze. Zpověď obdívá se v noci; P. Weber za jednu noc již také 60 vyzpovídal. Největší sílu při četných pracích a namáháních čerpá přítel náš z nejsvětější Svátosti oltární, kterouž neustále v nádobce při sobě nosí. Nádobka tato pojímá 10 hostií, jež na cestách svým nemocným podává. Rovněž nosí s sebou sv. oleje. Stalo se již, že jedna dáma Nejsvětější od jiného kněze P. Webrovi přinešti musela. Z toho vidíš, že naše doby od prvých tří století mnoho se neliší. Misiónářské cesty konají se v noci a ve všemožném přestrojení. Čím více ale pronásledování a nebezpečnoství vzrůstá, tím patrnější a větší jest také ochrana a pomoc boží. Často se již stalo, že četníci kněze — v přestrojení ho nepoznávají — propustili, člověka ale, jenž za ním přicházel, lapli. Přes všechno pronásledování neumřel v 6 farnostech, jež P. Webrovi jsou svěřeny, ještě ani jeden katolík bez zaopatření. V poslední době událo se několik případů, kde osoby, jenž proti vypuzeným kněžím neslušně se chovaly, náhle jsou potrestány. Syn jedné vdovy vyjádřil se o P. Webrovi, když ještě zde meškal, že již dlouho pochovávatí nebude, že prý jej zastřelí. Šel po těchto slovech do hospody, napil se, večer ale na znak spadl se schodů a zůstal mrtev. — Podobně potupně se vyjádřila paní jednoho liberala, brzy na to dostala neštovice a zemřela.“

Z Anglie. Čím více církev kat. se utiskuje a hanobí, tím více jí přibývá věřících. Tak se zvěstuje z Anglie, že vznešené dvě dámy a sice Lady Kilmaine a druhá dcera Sira George Jekinsona vyznání víry katolické složily. Anglikánský farář Alfred Newdegatte, strýc [poréštného protivníka Římu v parlamentě anglickém, složil svůj úřad,

by se stal členem církve sv. Přimělo jej k tomu kroku „chování se biskupů anglikánských“, pak vědecká zkouška theologických a dějepisných bludů v pověstném starokatolickém díle „Janus.“ —

Z Ameriky. (Výkřev liberalismu.) Slíbili jsme podat čtenářům „Blah.“ (čís. I. t. r. str. 14.) obrázek toho, k jakému konci dospívá „liberalismus“ v Americe. Tu mají úplnou vůli k vývoji, dokazuje ovocem svým, z jakého kořene jest tato rozkřičená lžisvoboda jeho, rozpoutána jednak v tu nejnebezpečnější nevázanost, jednak umrtvující všemi zbraněmi sebe nepoctivějšími svobodu pravou, tu totiž, která se o něco dobrého zasazuje, buď si v jakémkoliv odboru, buď náboženském buď politickém. Kdoby všecko všestranně vylíčiti chtěl, co ona lžisvoboda provádí v Americe jenom, tomu by celé knihy nestačily. Tuším však, že tento obrázek, vyňatý z časop. „Ausland“ o všeobecné zkaženosti v soustátí americkém jednajícím, dostačí k živému pojmu toho, co liberalismus působí a kam svede národy, povrhši náboženstvím, nejenom v Americe, ale i jinde a všude.

Nejprve zmocnil se t. ř. svobodných voleb, tak že voličům nebylo lze bez nebezpečení smrti vykonati právo své volební. Každá politická strana musela k provedení svého kandidáta použiti soustavně zřízených „tlup křiklounů“ (Rowdy), jichž řádění ani novější zákony nemohou překaziti. Z takových však voleb vyšli pak ovšem k obecné správě muži až příliš podezřelí. Tak kýsi *Tweed* byl dříve sprostý křikloun, ale dovedl to, že město New-York jej volilo. Dostav se k správě obecné dopustil se nejhrubších podvodů, až pak roku 1873 v listopadu na 12 let do vězení odsouzen jest. — Jiný, kýsi *Morisey*, rohoval (pěstí zápasil) jindy o závod, byl hampejzníkem a vůdcem křiklounské tlupy, která se při volbách násilí nejhavnějších dopustila, a konečně zasedl v radě vládních mužů a „otecův“ vlasti. Jak tací lidé s obecními penězi nakládají, vidno z tohoto příkladu. Za doby zasedání kongresu mají sněmovníci právo, obdržeti od státu všeho, čeho se k psaní potřebuje. Tu se přihodilo, že jednou pro 52 sněmovníků vyšlo a zapláceno bylo 1000 perořízků, 2000 nůžek, 556 polštářků na jehly, 200 párů rukaviček, kromě kružců na vytahování zátek, hřebců, pomady, pozlacených per, citronů a j. věcí: vše za nesmírně velikou cenu. Tak v obecné vládě vládne sobectví nejspínavější.

Jaká jest pokaženost mezi druhým ú-

řednictvem americkým, osvědčil list New-York-Tribune zřejmě takto: „Naši úřadové jsou velicí zloději, kteří si každoročně z kapes poplatníků velké domy kradou. — Penězi tak nabrabanými si opět volbu do úřadu zakupují.“ A druzí státové daleci byli, aby tomu odporovali, ale z mnohých i přisvědčení se ohlásila, že jest u nich takéž. Jak chytře si při tom zvlášť bankovníci počínají, stůj tu jeden příklad. Jistý ředitel bankovní přišel k pověstnému advokátu požádat za radu, že prý vzal z kasy 100.000 dolarů, jak by si měl pomoci. Právník — lépe by bylo ovšem říci *neprávník* — nic se dlouho nerozmýšleje řekl: „Jděte a vezměte ještě jednou 100.000 dolarů a potom s nimi přijďte.“ Ten učinil podle rady. Na to psal advokát ředitelstvu oné banky, že jistý člen ošidil banku o 200.000 dolarů, ale že jest hotov polovici té sumy nahraditi, jestliže se ta věc udusí.“ Ředitelstvo spokojilo se s 100.000 dol. a onen jest poctivým mužem podnes.

K provádění „švindlu“ v největším rozměru a nejdůležitějším způsobu utvořily se tak zvané „*kruhy*“ (Rings), zakládající spolky akciové, hrajíce o závod na burse zvlášť proti nezkušeným hejlům, kteří jim na lep jdou, při tom žijí v té největší nádhře a okázalosti, jako pašové ve svých háremech a stavějí nákladné domy. Nejzběsilejším ze všech se okázal za posledních těchto let kýsi *James Fisk* (Džems Fisk). První jeho výstup v životě byl u jezdecké společnosti, pak po domích kupčil, potom se oddal většímu obchodu, v kterém se mu zvlášť za příčinou nešťastné války dobře dařilo. Tak zbohatnuv dostal se do t. z. *Erie-kruhu*, a netrvalo dlouho vyšinul se v něm za řiditele a poněvadž ve velikém městě neplatí žádná jiná moc než „peníze a peníze“, mohl si snadno Fisk všecko zakoupiti, tak že brze i politickou i soudní moc v rukou měl; ba i městský ozbrojený pluk vyvolil si ho za plukovníka. Ten „pan plukovník“, tak se nyní nazýval, rozhazoval peněz po hrstech, zakupoval si rady a soudce k své libosti; a měl ve své službě nejobratnější a nejprohnanější právníky, aby všeliký zákon ve své drzé, žádné ohavnosti se nelekející podnikavosti obežiti a železným čelem téměř prorazit mohl, jsa přesvědčen, že se v tak zkažené společnosti všecko od nejmenšího do největšího zakoupiti dá, a všem mravním zákonům se jen nestoudně vysmívaje.

Jakých ohavností se proti mravopověstnosti — ač jsa ženat, — dopustil, nelze povídati. Avšak ani to mu před obecněstvem

nádhrou oslnulým nic neškodilo, ba sám ženský svět nazýval ho jaksi pochvalně jen „*galant Colonel*“ (galantní plukovník.) Ale právě ta prostopášnost byla mu zhoubou; v hanebném sporu o jednu ženštinu vzal za své, byv od jednoho soka svého Stokera zastřelen. — A to jest jenom jeden příklad; tomu podobné případy jsou v Americkém soustátí každodenní a všude zobecnělé; statistické výkazy osvědčují, že mravní poměry pádně tam klesají. A tak jest pravda, že svoboda sama o sobě není s to, aby mezi lidem lepší poměry uvedla a upevnila. Jest sice svoboda veliké dobro, ale může-li se jí bez trestu užívatí k zlému, jest tím horší. Auktorita — vyšší moc — Bohem zřízená jest základ k zachování a oblažení lidstva. Čímkoliv člověk bývá svobodnějším, nestane se spolu lepším, tím bývá horším. Tu má pravdu Böhmer, an dí: „Převraty máme k očekávání, jako druhy byly za stěhování se národů; ale s tím rozdílem, že pak divochové neprijdou ani od východu, ani od západu, nýbrž vzrostou u nás, téměř nám pod nohama. — Až to propukne, pak se vlády nejvíce samy sebou bídě na hromadu sřítí, a to právem; neboť byly skoro všude s úklady revolučními jen milkovaly a nic zůmyslně a rádně nepodporovaly, coby k lepšímu smýšlení vedlo.“ — Tak řekl znamenitý ten muž před lety; co pak by řekl dnes?

Z Mexika. Nástupcové oněch lidí, kteří nešťastného císaře Maximiliana r. 1867 zákeřnický téměř byli zavraždili a tímto činem freimaurům nad míru se zavděčili, nemohou ku boji kulturnímu v Německu tak pohlížeti, aby nebyli nakloněni k podobným výjevům. Ač země jest katolická, nicméně tak, ba ještě krutěji zuří se tu než v Prusku proti katolíkům. Sněm čili kongres přijal tam nyní zákon o „konání bohoslužby“, zvlášť pak o „vyznávání náboženství katolického.“ Jaký dech v něm vane, toho se může každý dopít z jednotlivých jeho částí. Zákon ten počíná hned s větou, „že církev od státu má úplně odtržena býti“, zrušuje všechny svátky vyjma občanské, prohlašuje, že neděle nemá ničím jiným býti leč dnem odpočinku pro dělníky. Všem občanským a vojenským úřadům všeliké oficiální účastenství v církevních úkonech se zapovídá. Náboženství přestává býti závažným předmětem na všech ústavech státních. Kněžím zakazuje užívatí mimo chrám Páně oděvu kněžského. Církevní ústavy nesmějí žádného nemovitého jmění dobývatí aniž na hypoteky vypůjčovati. Zároveň pak

400 milosrdných sester vyhání se ze země. Není tedy divu, že sv. Otec sobě tak velmi stěžuje na utiskování církve kat. v Střední Americe. —

Paběrky.

3. Křesťanské cvičení.

Jistý duchovní dal sobě hodně záležitosti, aby dítkám dobrodiní našeho sv. náboženství, jak náleží pochopitelná a srdcejemná učinil.

Jedenkrát mluvil o hojném požehnání, jehož Bůh všem dobrým dítkám v odměnu za lásku a vděčnost k rodičům poskytuje, a o těžkých trestech, jimiž nevďěčné syny a dcery navštěvuje.

Po několika dnech navštívil duchovní nemocného. Tu mu přišla vstříc letitá sedlka a děkovala mu srdečně.

Duchovní divě se, pravil: „Řekněte mi dobrá ženo, proč mi tak srdečně děkujete? Já se nemohu upamatovati, že bych vám byl jaké dobrodiní prokázal?“

„Velebný pane! onehdy jste měl krásné cvičení o čtvrtém přikázání Božím a to posloužilo mi k velikému štěstí. Prvé jsem od svého syna a od své nevěsty mnoho musila trpět. Oni mi ani to nedávali, co k mému živobytí vyjednáno bylo. Každé sousto mi takřka odpočítali. Vykázali mi bídnou tmavou komůrku pod krovem k obývání. Tam jsem plakávala hořce a prosila Boha o pomoc. A Bůh vskutku vyslyšel mou modlitbu. Sotva přišel syn můj s nevěstou z křesťanského cvičení domů, byli oba jako přetvoření. Oni, pohnuti Vašimi pronikavými slovy, prosili mne za odpuštění, popustili mi pěknou, světlou světnici za příbytek a prokazovali mi od té doby všecku lásku. A hle, velebný pane!“ doložila žena vděčně, všecko to jste ráčil s pomocí Boží skrze své pěkné cvičení způsobiti.“ *J. Š. K.*

Literární oznamovatel.

— „Besedy mládeže.“ Sešit XCIII.: „*Přítel věrný jest obrana mocná.*“ Povídka dospělejší mládeži. Sepsal O. H. Přeložil F. V. S obrázkem. Str. 73. Seš. XCIV.: „*Snášky.*“ Povídky a bájky. Sepsal milé mládeži Jan Hrdý, učitel. S obrázkem. Str. 78. Po 28 kr. Nákladem kněhupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně 1875. — Tamtéž: „*Návod k vyřezávání anglickou pilkou.*“ K povzbuzení domácí pilnosti sepsal Adolf Potáček, učitel. S 9 vyobrazeními a 2 tabulkami se vzorky k vyřezávání. Str. 19. Cena 16 kr. — „*Cvičení hasičská,*“ náradí a zbroj.“ Dle vzoru hasičského sboru v Praze. Ku potřebě hasičských sborů, zvláště na venkově. Stručně sestavil Frant. Ledecský. Se 7 dřevory-

tinami. Str. 63 za 30 kr. — „*Div. ochotník.*“ Nové sbírky svazek 86. a 87.

— Kuvarování každého omylu upozornění buďtež čtenáři Blahověsta, by v případě zakázky „*Pedagogiky*“ (nakl. Urbánek, 1874) v č. 2. Blahov. str. 32 oznámené zřejmě udali jmeno Frt. Šimka, aby jim snad nebyla zaslána *Pedagogika*, již sepsal P. J. Šulc (týž nakl. Urbánek 1874), kterouž pro směr proticírkevní schváliti nelze tím méně odporučiti. (Vůbec buďtež návštěví ohlašovana na tomto místě považována za oznámení nově vyšlých spisů, leč by posouzení přidáno bylo. Jmena osvědčených spisovatelů slouží spolu za schválení spisů.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanovení jsou:

- p. Vác. Rott, kapl. v Nov. Strašeci, za faráře v Krušovicích;
- p. Jan Hlasivec, kapl. z Nižboru do Nov. Strašecí.

Uprázdňené místo:

Milíře (Brand), fara patron. nábož. matice, od 13. ledna.

V biskupství Budějovickém.

Ustanovení jsou:

- p. Aug. Kraml, farář v Habartících, za faráře ve Voslově;
- p. Matouš Tancer, kapl. za admin. v Husinci.

Uprázdňené místo:

Habartice, fara patron. nábož. fondu, do 22. února.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Vác. Zumpe, jubil. kněz, druhdy farář v Šipíně (arcid. Pražské), na odpoč. co primissarius v Žandově, 9. ledna (nar. v Č. Lípě 28. říj. 1793, vysv. 6. srp. 1820).

Ustanovení jsou:

- p. Josef Nittel, far. v Dobranově, za faráře v Mergenthalu;
- p. Bedřich Holoubek, far. v Dolním Gruntě, za faráře v Roztokách;
- p. Michael Fehrer, far. v Prackovicích, za faráře v Trmici;
- p. Karel Fischer, kapl. v Mostě, za far. v Čouši;
- p. Ferd. Ullrich, admin. z Roztok do Dol. Gruntu;
- p. Vinc. Wünsch, adm. z Mergenthalu do Dobranova;
- p. Ferd. Kasper, adm. z Trmice do Prackovic;
- p. Richard Basel, kapl. v Prackovicích, za 2. kapl. v Trmici.

Uprázdňená místa:

Dobranov, fara patr. J. V. císa. Ferdinanda,
Dolní Grunt, f. patr. p. hrab. Bedřicha z Thun-Hohensteinu, a
Kadlin, f. patr. p. hrab. Waldsteina, do 25. ún.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:

v k. arc.

seminární
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.
Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v Expedici a u všech řádných knihkupců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště jenom v Expedici: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 25.)

Sv. Otce Efrema Syrského vyznání a obvinění sebe samého.

(Pokračování).

V ouzlosti tedy jsa postaven a oplavený slzami jsem odešel, aniž vím, zdali jsem učinil Bohu zadost. Protož prosím všechněch, aby mi prosbami přispěli; neboť mi zadána rána přetěžká. Viděními se nevynáším, než nezbožnými svými myšlenkami se kormoutím. I Faraonovi zjevil se angel, předoznamuje budoucí věci; to však proctví nezměnilo smýšlení jeho. Di Kristus těm, kteří ve jmenu jeho prorokovali: Neznám vás, činitele nepravosti. (Luk. 13). Vim, že jsem zřel věci pravdivé, a doznal jsem jich zkušením, ale mé přílišné pohanění Bohu učiněné mne trápí. Nebo kdo říká, že se věci ve světě dějí náhodou a o matem, ten praví, že není Boha (popírá bytnost jeho.) Tak jsem myslil, nezapírám; usmyslil jsem si, ale nevím, usmířil-li jsem Boha, nevypadl-li jsem z jeho milosti. Kázal jsem o Bohu, ale nevím, slíbila-li se mu ta má slova. Psal jsem o prozřetelnosti, ale není mi vědomo, byla-li má psaní jemu vděk. Spatřoval jsem domy a pomyslil jsem ihned na jich ustrojitele. Ohledoval jsem svět a seznať prozřetelnost. Viděl jsem, že loď bez správce se ztopí, a tak jsem, i shledal, že bez boží správy marny jsou práce lidské. Viděl jsem rozličné obce pořádně zřízené a srozuměl jsem, že všecko ve světě podobně správou a spořízením božím ob stojí. Jako stádo pastýřem, tak vše ve světě Bohem zrůstu a zdaru nabývá. Rolník odmísí obilí od bodláčí, a Bůh přičiní všude svůj prů-

mysl a svou radu, aby vše v světě v dobrém obstálo řádu. Od vladaře závisí dobrá správa vojska, a tak od Boha rozpořízení všech věcí. Nic ve světě není bez hlavy, hlava pak a původ (počátek) všeho jest Bůh. Jako řeky plynou z pramenů, tak zákony z boží moudrosti. Plody vynáší země, leč jen tu, když se zavlažuje s nebe; samo od sebe nic nemůže se státi. Den poskytl světlo, podporuje je, ale potřebí je k celestí jeho paprsků slunečních; tak též od lidí ledacos kalého se robí, ale Bohem se vše svrchuje a zdaru nabývá. Slunce drží v sobě světlo, ale třeba nebes, v nichž by obstálo; tak i zbožní lidé vědí, že jim potřebí jest Boha, aby v něm obstáli. Není blesku bez ohně, ani noci bez mráкотy. Tak vše věci jedna postrádá a požaduje druhé, to toho, jiné jiného má zapotřebí; jediný pak Bůh ničeho nepotřebuje. Nic ve celém stvoření není samo od sebe, ani stojí samo sebou; nebo nikdo (nic) učiniti sám sebe nemůže. Nebo, kdyby někdo učinil sám sebe, i byl-by prvé než-li by byl; (než-by se stal) jakž tedy by tu povstal? Nebo co jest prvé nežli povstane, netřebuje, aby se stalo tím čím jest (čím již bylo), i jakž-by tedy potřebovalo pomoci cizí k učinění sebe tím, čím již jest? Sám jediný Bůh tedy jest neučinný; neb, aby něco stalo se samo sebou, to sobě odpírá. Aniž pak je Bohu nepovědomo, že není učiněn; neboť nemá jako my počátek svého nemluvnictví. Neníť nesvědóm své vlastní bytnosti, jelikož mu nikdo jeho jeství nedal. Zná se, kdo jest a převyšuje v tom všelikou lidskou vědomost. A takto sebe jsa svědom nezavidí nám, ale štědí (ušetruje nás). Nebo nám i slyšet o

přirození neb počátku byva neučiněného těžko jest, jelikož je i vysloviti nelze. Počátku zajisté bytosti bezpočátečné pochopiti nemůžeme; nebo na to nemáme stížitelnosti. Rozprávěl Bůh ze Sinai zemské věci (Exod. 20.) a nesmírné množství lidu trnulo; což by bylo, kdyby nám o nebeských vypravoval? Prosil tam lid, aby neslyšel hlasu Božího, a Bůh jim v tom poshová (žádost jejich přijal). Prosil Mojžíš Boha, by s lidem zůstával; ale zemřeli mnozí, jelikož přiblížiti se k Boží bytosti nemohli. Ukázal tedy Hospodin, že se děje pro jeho spravedlnost, když se přibližuje k spravedlným, a by nepraví poražení byli ranou nezhojnou. Ušetřuje nás tedy a ustupuje, bychom ostali živi; tak i skrývá svá tajemství, kteráž pochopiti nestačíme. Přistoupil k Aronovi a shledav syny jeho vinné, pobil je. Přistoupil k lidu a mnohé hřešící zahubil. Protož pravil-li-by nám věci božské a my bychom nevěřili, všecky by nás zahladil. Tudíž nám je nepraví, an předvídá, že bychom neuvěřili. Dobře tedy tak činí, prohlédaje k tomu a obmyšluje, bychom nezahynuli. Neuděluje nám tak veliké vědomosti, aby nezahladil předsevzetí dobrovolnosti; nepropůjčuje větší síly, aby neobhrnul a nezmátl přirození. Nevylévá na nás všecku svou dobrotivost, aby obstála v své míře jeho velebnost. Nečiní lidi angely, aby nesmátl své mohutenství, ani angely činí cherubiny, aby svou světa správu nepřevrátil. Udělil každému takovou míru, jakéž přírozd' jednohokaždého je pochopna. Spořídil přírozdi (*φύσεις*) a shleduje, že milosti a milosrdí jeho jsou žádné, jelikož jsou proměnitelný; neboť ví, že náplivem jeho milosti jediné obtož. Přiměřil a sdělil přírodě tolik svého bytenství, by obstála; co-by bylo více, jako spořitel opatrný odložil; zřídil vědomí lidské dle schopnosti každého, aby nebyla dána příčina žádnému k pychoření; jakož pak ti, kteří chlapce cvičí nazbyt a na zlé, sami více jsou vinní. Dal tedy, čeho mohli pochopit a odpustit, čeho nejsou schopni; neb od žádného nežádá více, nežli na sílu jeho stačí. Necht' tedy lidé smrtí neporokují jeho mocnosti, že neučinil je pochopnější, nežli jak jsou od přirozena. Nemá vinu Stvořitel, alebrž samo stvoření; zlato-dělec má umění jímžto vyrábí své dílo; ale, jsa hotov, uslechťiti je všelijak, případně nepřičiní jemu víc ozdoby, ani více zlata, ačkoli ho má v hojnosti, nežli pokud ono dílo (neb výtvar umělecký) připouští, a je pochopný. Žádný zajisté umělec ač ví, že zlato je více než dřevo, neplýtvá ním tak svémyslně, aby vrhl

na své dílo tolik zlata, jako je dřeva, jakoby toto (dřevo) v ono (zlato) zaměnění chtěl: tak i Bůh, ač sám vyvedl hmotu, což jest cosi více nežli zlato, ale nečiní z ní více, než čeho je schopna (co připouští) a ačkoli se zná na všeliké zázraky, dobře však ví, že hmota nikdy jeho božské náтуры nesnese, a jí se nevyrovná. Přílišnou hojnost svého bohatství vylil na své stvoření; než aby z toho, co býti nemůže, stalo se bytné (skutečné) to ani nesmyslil, ani nalezl, ani učinil. Kdyby zajisté nemožné (neuskutečitelné) byl prokázal a učinil skutečným, obvinil-by sám sebe, jako-by sám též byl učiněn, a jako by to, co byl učinil dobrovolně, nebyl vyvedl ze své moudrosti vlastní. Nenít, ó lidé, vystizitelná boží mocnost; nebo moha dobře dokázati větší věci ve stvořenstvu, učinil tolik, čeho stvoření bylo schopné. Znáám mnohé kupce, ješto mohou daleko více, nežli mají skutečného jmění; neb i proto co mají, dává se jim uvěř všeliký; ti však jen s tím, co skutečně mají, bezpečně trhují a snadně kupí. A Bůh kdyby věci, které jsou, nebyl učinil snadně, zlehka-by ti, kteří mu chtějí porokovati, mysliti mohli, že víc učiniti nemohl. Než chce-li kdo z nás spatřiti snadnost onu jeho nesmírnou, nechat se rozhlídne v tom světě.

Nebesa a co na nich a pod nimi jest, učinil slovem. Odtud je patrné, že může daleko více; ale příroda učiněná čehos více není pochopna. Víme, že umělci zamyšlují a znají více nežli snese látka, a z výrobků rukou svých dokazují, jak jsou výteční ve svém umění; nadto tedy náleží věřiti, že Bůh na věcech, ješto stvořil, vytvářiti může takovou prelest a výtečnost. Čím pak statečnější nade slova jsou díla, tím výše a nesměrně i nade vše porovnání převyšuje moc božská vše to, co již učinil. Učinil pak všecko k potřebě každého. Nejsa bezděčen nížádnou nutností vynalezl tolikere rozličnosti věcí; nebo když stvořil přírozdi, tím je patrné, že i rozdíly jejich ustanovil; jelikož z prvních dal průkazy na druhých. Nebyla nížádná nutnost (nouze) příčinou takové sličnosti, sic jinak bylo by to dílo jiného, ne Boha; nouze (nutnost) vylučuje svobodné vyvoleu; než on všecko, cítě sám chtěl, učinil na nebi a na zemi, jakž svědčí boží čtení (žalm 134). Lad a sklad věci prvé smětených hlásá chválu a slávu Boží; není zlé příčina dobrého, jest ono úraz pobožnosti. Kdyby zlo bylo prvotnější, nebylo by dopustilo zniku dobrému, jinak nebylo by bylo zlé, nýbrž dobré. Kdyby hmota byla stávala proti Bohu, veliký blud

je tak mysliti, žeby věc bezdušná mohla s ním odpor vésti. Řekl-li by pak kdo, že duše hmoty byla činnost té směsice, ale veliký nesmysl jest mniť, že duše je ruch činění; nebo nic toho, co kdo z nás činí, není duše. Než řekne snad někdo, že působení hmoty povstalo z něčeho s ní soubytného (součinného); ale však pošetilé jest mysliti, že ve hmotě, kteráž je v ustavičném měnění a přelévání, bylo by cos ustavičného (věčného, trvalého). Nebo cokoliv se mění, jest hynoucí (padoucí). Jakž by tedy to, co se přeměňuje, bylo věčné? Nic tedy nebylo vždycky, leč sám Bůh, pročez i jeho všecko strádá (potřebuje, je žádné). On pak sám svou volí učinil je, nížádnou nutností k tomu nejsa puzen. A učinil jednokaždě, jak sám chtěl. Má pak svou vlastní vůli, kteráž nepodléhá žádné nutnosti, a protož to, co učinil, není s ním souvěčné. Nebo kdyby chtění jeho bylo nutné, byly by ty věci, kteréž učinil, s ním souvěčny. a činění i chtění jeho spadaly by v jedno. Než činění (stvoření) nebylo nutné, neboť jinak by to, co stvořeno jest od něho, bylo s ním souvěčné, a bylo by též tak beztrpné, jako jeho vůle a jeho převelebné veličinství, hodné nejvyšší poklony. Než neustavil sobě poklon z nutnosti, sic jinak, aby se mu klaněno, byl by, co učinil, učinil sobě souvěčné. Aniž pak co tím utrpí, že se mu pohané neklanějí, ani má péči na rozličnost úcty, kteráž se mu prokazuje, aniž se huěvá proto, že židé nenáležitě a nedokonale se mu klanějí, ani se moutí pro kacířstva, že se mu od nich jen z částky úcta děje. Nebo při všem ostává bez zamúcení týž, jakýžto byl prvě než co stvořil, až po dnešní den a až po věky. Všechny věci příčina jest dobrotivost jeho, spravedlnost jeho cíl a konec přírody. Moudrost pak jeho prokazuje se řádem a rozmanitostí. Udělil tedy nám, ó lidé, jak jsem pravil, kolikž pochopiti můžem ušetruje naší síly. Při tom pak, ačkoli nic toho, co jest učinil, jeho nechápá, vyvedl bez počátku z podstaty své Syna svého a Ducha svatého, ne z nutnosti neb nějaké příčiny, jako jsme pravili, když byla řeč o Slovu, aby se tak prokázala úplnost božství, poněvadž jeho přirozeně zplodil ze své podstaty. Celá pak jeho Bytost od nutnosti a příčiny je vzdálena a prostá, zvláště poněvadž smisl přírozd' (*γενω*) s vůlí a oboje sloučil s dobrotou. Nebo tak prokázal úplnost dobrotivosti, že zplodil toho, od něhož by bytně byl pochopen. přírozdí pak důstojnost, jelikož nenedůstojen jest ten, jenž ho pochopuje, jakožto Syn jsa neučiněný

(nestvořený). Vůle pak vylučuje nutnost, poněvadž ne pro cos (jiného) zploden jest, leč aby vždy svršeno bylo tajemství věčnosti, a bychom nepravili, že volí nutnosti podrobenou zploden je přirozeně Syn Boží. Již pak Duch Svatý není zploden, nýbrž vychází z podstaty Otce ne neouplný, (ne nedokonalý) ani směšičný. Neboť není jednak Otec, jednak Syn, ale Duch Svatý mající úplnost dobroty a vycházející v svědectví božství, poněvadž Otec ne trpnosti (strasti, *παθει*) ani časem, ani proměnným způsobem aneb jinou jakou příčinou zplodil Syna, nýbrž přírozdí vší nutnosti prostou, kteroužto svou podstatností stanoví Duch svatý, poněvadž Otec i jiného účastníka mimo toho, jehožto zplodil, chtěje vyvoditi, tot. Ducha svatého, ustavil ho ze své podstaty, ne před Synem, aniž smíme říci, že-by vůle jeho podléhala nutnosti. Aniž se obával pochybování lidského, jak-by totiž, jsa netrpný zplodil, máje na důkaz Ducha svatého, jehožto ne zplodě podlé sebe jest vyvedl, a tak i zplodě Syna podlé sebe ho zplodil bez trpnosti (beze strážné). Nebo při východu Ducha svatého nebyltě umalen, abychom mohli pochybovat, že i snad zplodení Syna dělo se s nějakou strážní. Když pak vyslovujem Ducha svatého po Synu, to není význak času, nýbrž osoby. Nebo-tě taž věčnost Ducha svatého jako Syna.

Však i my, když pronášíme slovo hned i duchem (pronášíme ducha zároveň se slovem). Otec tedy v zplodení Syna netřeboval času, aniž v některé době časové po Synu vyvedl Ducha svatého. A tudíž božství svato-svaté Trojice jesti souvěčné. Otec Syn a Duch svatý jsou tři líc, ale jediné bytosti (jediná podstata, jedno božství) (*τρία πρόσωπα μιας δε οσίας*). Pročez i Bůh jeden jest svatá a rovno-bytná (*ομοιος*, spolu-podstatná) Trojice. Že pak jest slovo v duchu, dí o nás též David (Žalm 32. a 118.) neboť jest duch v ústech našich; nevyslovujeť on tím stejné sloučení v božstvu, ale tím označuje a prokazuje co příkladem to, co jsme tu pravili. Tolik tedy, co pochopujem srozumíváme o Bohu a tolik od něho bezřem, co sněsti můžem. Náplň (úplnost) známosti jeho nemá žádný leč Syn a Duch svatý. Nebo kdybychom uslyšeli více, neuvěřili-bychom, kdybychom více přijali, vynášeli-bychom se, (pychostí). Slušné tedy jest a spravedlné, že nám více nedí a neděluje. Jáť pak o tom jsem proto tak šířeji porozprávěl, abych ukázal v samém tom rozdělení známosti božskou opatrnost. Nebo dí sám Kristus Pán (Jan, 3.): Když pravím

vám věci zemské, a nevěříte, jakž pak uvěříte, vypravoval-li bych vám o nebeských? Já pak obrácím to povědění a díím: Nestačíme-li slyšeti, (pochopiti) věci nebeské i jakž pochopíme neb uvěříme těm, ješto přináležejí Božské bytosti? Pomřeli-li židé (Deut. 17.) v časných poklesše příkázáních, jakž spíše my nezahynem nešetřivše toho, co slyšíme o Bohu? A kýžby tato záhuba byla onéno podobná! Než, jak za to mám, tato, t. smrt duše, jestiž hroznější. Dosvědčuje tomu apoštol. (Hebr. 10.) Což se vám zdá, jak přísnějšího trestání hoden jest ten, kdo-by Synem Božím opomíтал?

Vězte, bratří, že, co tu povědím, psal jsem pro sebe; nebo se strašně strachuji, bych pod tuto horší smrt nepadl. Rozprávěl jsem o poznání, bych ukázal, že jsem v poznání Boha zhřešil. Nebo, dí onen v kn. moudr. k. 6. mocní mocně tázání budou. Poznání jest nadání božské milosti, já pak i poznáv Krista (Hebr. 12.) vězel jsem v myšlení o náhodě a omatu. Bojím se tedy, by usmyšlení (pokání) moje nebylo zavrženo jako tam Ezauchovo. Vím sice, že proto zavržen byl Ezav, že v zlobě jest ustrnul; ale však se bojím, aby mé usmyšlení nebylo co pád posuzováno.

Slyšel jsem, jaká je boží veliká velebnost, i strachuji se, aby mne od ní též také zavržení nenastalo. Slyšíte i vy o nesmírném veličenství mocnosti jeho; a protož i já tak daleko řečí svou jsem zašel, aby jste znali, v jaké bídě vězím. Znáte, jaké je velmoře moudrosti božské; jakž by jste tedy dleli prolévati předeň proudy slz za mne? Znáte nesmírnou vládu jeho spravedlnosti; jakž by jste tedy na mně neprokázali své milosrdí? Vím, že Bůh smiloval se nad mnohými činiteli pokání a jim odpustil: ale ti zhřešili nazvíce z nevědomí. Promínuto bylo, vím to, mnohým; ale i ti měli na mnoze zástupců (přímluvčích.) Čtu, co psáno jest o Kore a Dathanovi (Num. 12. 16.) a děším se, poněvadž se Bůh na ně pro Mojžíše rozhněval; prochodím (uvažuji) co potkalo Maryi, sestru Mojžíšovu, která pro slovo, jež byla prořekla proti němu, malomocenstvím jest okryta. (Num. 12. 16.) Když pro svatého člověka taková zňala se pomsta, jaký to bude výstih pro Boha věčného? Když Kain pro zabítí bratra tak velice je zkárán (Gen. 4.), což asi bude s těmi jenž urážejí Boha? Veliké odsouzení padlo na lidi v potopě; i bojím se velmi, bych nějakou část oněchno nezakusil (Gen. 6, 7.) O stavění věže, jenž nemohla být dokonána, Bůh se hněval, (Gen. 11.) i což u-

činí pro podvrácení své stavby? Přispějte tedy, bratří, mně žádajícímu odpuštění, aby i vám zase, v čem každý z vás je postižen, svatí přispěli. Nebo kdo praví, že vše co se děje, děje se náhodou a omatem, popírá bytnost Božství. V takovémto domnění já jsem byl, aniž popírám; usmyslil jsem si, nevím však, Bůh-li usmířen. Prosím i svaté za přímluvu, ale nevím, Bůh-li ji přijme. Nebo čtu u Ezech. (14.), že ani Noě, ani Job, ani Daniel, budou-li prosit, uspějí. Vžívám všeliké proroky, ale bojím se, bych podobně jako bezbožný Israel, nebyl odvržen. Nebo takto Bůh mluví k Jeremiáší (Jer. 7.) *Nepros za ten lid.* Což tedy? Udobřím-li Hospodina dary? ale se bojím, by neřeklo se mi též jako Fariseům (Mt. 6.), poněvadž prosím pro svůj užitek. Budu-li se postit, ale snad řekne (Iz. 58.): *Není to půst, kterýž si volím.* Smiluju-li se nad chudými, snadže řekne (Žalm. 140.) *Olej hřištníka nepřichod na hlavu mou.* Přijmu, obejmuli, přivítám) kněží jeho, snad mi řekne: (Amos. 8.) *Poněvadž jsi mým Nazarejským připíjel vína, budeš zavržen.* Obětuju-li mu darů? ale se strachuji, aby mi neřekl: *Když obětuješ běl, marné jest tvé kadidlo a mně ožahavé, nenávidím je.* Nýbrž i v chrámu jeho posedati se bojím, aby mne snad nevyhnal a neřekl: *Což ty šlapeš síně mé?* Zevšad tedy, bratří, jsem stísněn, a navracím se k svému svědomí. Budu-li zas počínati si bezbožně, běda mně. Budu-li se chovat nevázně a nestydatě, strachť mi, by mne nepotřel mrákotou. Vím sice, že přijat byl i Nabuchodonozor, když konal pokání; ale jeho vymlouvá a hájí nevědomost a vladýčství, ježto oboje já pohřešuju. Byl jsem zajisté již oučastník milosti, byl jsem již od otců vycvičen a vychován v křesťanství. Ti, jenž mne podlé těla zrodili, vpojili mi bázeň Páně. Vidál jsem i sousedy hledící pobožnosti. Slyšel jsem, jak mnozí pro Krista vytrpěli jsou smrt i muky. Rodiče moji vyznání učinili i před soudcem; jsem já mužedlník přibuzný. Nemám tedy nižádné výmluvy k zastání sebe. Řekl-li bych, že jsem téhož pokolení, jako jiní lidé tělesní, nebudu nic míti napřed (nebudu rozličen od těch), jichžto tam Job připomíná. Předkové moji byli pohostinní (choďci) ze snůšek (almužny) živí; dědové moji byli zemědělci jakž takž se v tom živobytí obchodíce, rodiče pak prvé u nich, potom v městě bydlejš, byli rodu a obchodu sprostého. Jakým tedy honosením bych se mnil podoben být Nabuchodonozoru? jsem-li snad nějaký obr, bohatec neb sličný? Nechci (stydím se) vy-

pravovat, jak jsem provedl své pacholetství, abych před vámi co nějaký povrhel se nevystavoval. Hned co jonák přikázal jsem se ku Kristu P., než v krátkých oněch letech byl jsem hance, bijce, svárlivec, se sousedy pŭtky mající, závistník, ku přichozím (cizím) nevlídný, ku přátelům krutý, k chudým neochotný a zatvrzelý, pro ledajaké lehké věci hašterivý, nesmyslný; hovějící zlým myšlénkám, i vilným pochotem i mimo čas a bez popuzení. To však všecko jsem již oželel, a vím, že bylo mi odpuštěno. Než jak jsem si počínal potom? Čeho jsem se i po poznání pravdy nedočinil? I proto velice potřebuji a jsem žáden obhájení vašeho, přátelé! Přispějte mi na pomoc a mne jako umrlce oplakejte, neb jako živoucího ještě ale na polo mrtvého pošelte. Vylejte na mne, jako na vězně jatého, své milosrdí, a jako hnisavými ranami okrytého mne ošetřujte; nebo jizev jsem plný. Hůře-tě se mnou než s židy (Luk. 10. ?), těm nebylo místa k obvázaní; při mně však i duše je zmořena. Oni od hlavy až do pat byli zbídnění, při mně pak i vnitřností jsou zpuchřeli. Sám od sebe jsem o Bohu myslil potupně, i mám za společníka samého ďábla, jenž oslepil mysl mou. Strachuji se, bratří, by i při mně, jako při něm, byla nekajícnost. Jedinou tu mám výmluvu, že on mne tak posazoval (pokusení vnukal). Než Adamovi, Evě, když se takto vymlúvali, nic nepostačilo (Gen. 3.); ani pak Ezauchovi. (Gen. 27.) Toliko z taď patno, že ďábel ty má za spolníky a podobné sobě, ježto nazýval sv. Pavel nádobami hněvu (Rom. 9.). Bojím se, aby i mne Bůh jedním z těch takových neustanovil. Onyno pro potupu (hlasu svědomí) vydal v žádosti hanebné; (Rom. 1.) i bojím se, by tak i o mne neusoudil. Nýbrž i nyní ještě kolácím se v nešvárných myšleních, v závisti, v nenávisti (zlovolení), v zápalčivosti, v sebemilenství, v labužnictví, v zlobivosti, v nenávidění chudoby a v poročení žebračům. Nejsa sám nic, ale se vždy muím cos (obzvláštního) býti; jsa tolika vadami stížen, táhnu se a tčím po slávě svatosti, a věze v tolika hříších, za spravedlného rád chci jmín býti. Lhář jsem, a lháře pohaňuji, myslí jsa nepleché, jiným nepachy jich vytýkám. Na zloděje rotím a chudým ubližuju; odsuzuju potupníky (hance) a sám nejsem uctivý. Chodím rád okázale, a jsem celý nečistý. postaven jsa v chrámu na předním místě nejsem hoden ani nejzadnějšího. Jsem ctižádnostiv, an zatím potupy zasluhuji; pozdravování vymáhám a jsem popliti hoden. Vida mnichy, tvářím se

velebně; vida svěťáky, vedu si tvrdě; v očích žen rád chci býti spanilý, v očích boháčů pobožný, před cizinci velebný, před příbuznými vážný a před rozmyslnými dokonálý. Mezi pobožnými se obcházím co mudřec, prostáky pak zhrdám co hovádka. Pohani-li mne kdo, mstím se; domlouvá-li kdo, hněvám se; požaduje-li kdo co spravedlivě, pravotím se s ním; praví-li mi kdo do pravdy, za nepřitele ho považuju. Ně-kdo-li mne napomíná a domlouvá, mám mu za zlé, na ty pak, jenž mi nepochlebují, se zlobím. Pracuji nerád, a durdím se na ty, jenž mi posloužití nechtí. Robotcím odpírám pomoci, ale někdo-li mi zase přispěti se zbraňuje, na toho co hrdocha zlořečím. Bratra v nemoci neb nouzi nějaké postavena neznám, ale je-li zdrav, tu ho dynuju. Churavce si ošklívím, ale sám-li chořím, rád bych, aby mne jiní ošetřovali. Na vznešenější nevážím, a na setkání s nimi se přetvářuji. Vzdáleným utrám a přítomným pochlebuji. Ctihodných uctíti nerodím, a sám vymáhám cti, jižto hoden nejsem. Mlčením pomíjím přemýšlení svoje o zákoně, o prorocích, o evangeliu, o apoštolech, o učitelích církve, o kazatelích, o obřadnících, čitatelech, domo-správcích, biskupech; smlčím své denní myšlenkové vynálezy, marné péče, nedbalost v modlení, a snažnost v pomlívání. Rozpráví-li se o ledajakýchs pletkách, to mne těšíva, ale teskno mi, je-li řeč o zdržlivosti; čítá-li se písmo boží, duchem oklesám, ale rád slyším, vedou-li se rozprávky a pŭtky o věcech záhadných. Opomíjím přetvářené lísání, abych nemusil vstávat k hodinkám, nedbalé své chůze do chrámu, schválné opozdívání, marné tlachání (blencování) při schůzích, přílišnou snahu o hodování, rozprávky i v samé svatyni (při obsluhách svatých), obleňování se v modlení, nedbalství v žalmo-pění, ledatvárné, obmyslnické návštěvy, chytrácké obchody, přetvářené rozmluvy s pobožnými ženštinami, časté pozdravování, opomíjení (opomítání) potřebných (chudých), odkazování (odbývání) věřitelů, hněvání se na neochotně sloužící, proměny věcí příslibených; pomlčím, kterak dobrodiní, jichžto jsem měl dosahovati prosbami, požadoval jsem co z dluhu; pomlčím o nenasytné žádosti přijetí darů, o sdílnosti cizích poklesků, o neprospěšných úradách (úkladech), o pochlebenstvích pro nabytí většího zisku, o rozmiškách, ponížených prosbách, ješitných připomínkách, záhubných svářích a hádkách, ničemných schůzích, nevhodných obyčejích a návštěvách neslušných. Tentě život můj, taková má

hubenství. Můžete-li mi proti množství takových nedostků přispěti, slitujete-li se nademnou, slušně tak učiníte. Stačíte-li obhájit mne proti toliko strastem, zlé zas uděláte, nepřispějete-li mi k pomocenství. Jste-li sto, obrániti mne proti takovému šiku zlých myšlení, i prosím vás, abyste mne neopouštěli v tom boji. (Pokračování.)

Poslední návštěva

r. 1854.

Město pohroužené v spánku
nový k práci budí den,
aj, tu v ranních větrů vánku
bledá kvapí dívka ven,
ulicemi, branou dřevěnou,
často bolně pooddechává.

Slunko milo, jasné září,
ptactvo Tvůrci k slávě cí:
proč as děvo v tvůj tváří
žalný bol se zrcadlí?
Všecko radost projevuje,
Stvořitele zvelebují.

Ejhle kroky její míří
v posvátný luh pohřebný,
kdežto mrtvých těla týří,
uprostřed pak velebný
prápor kříže kde se zvedá;
útěchu tam dívka hledá!

Tamto v stínu mnohaleté
truchlé vrby kyne jí
místečko, kde kvítí vseté
mátere hrob milený. —
Srdce se jí v prsou chvěje,
rychlejší nežli kroky spěje.

Slza s oka na hrob kane,
prosba k Bohu vstupuje;
srdce, ježto láskou plane,
bolně si tu stěžuje:
„Posledně zřím místo blahé
tebe rove matky drahé!“

„Žehnej máti, drahá máti,
žehnejž dceři srdce tvé!
Pán mne ráčil povolati
do svatyně k službě své.
V pokoji buď místo drahé,
rove mojí matky blahé!“

M. Michaela.

Svatováclavská korouhev.

IV.

Na severním rozhraní župy kourímské
s chrudímskou odpočívalo v pobořeném, osa-

motnělém dvorci několik jezdců. Koně, jimž
hríva skoro až na zem dosahovala, uvázali
u ohořelých dřev a sami zahalivše se těsněji
v svrchní šat přichoulili se k začer nalé
zdi hledající útulku před ostrým, pronika-
vým větrem prosincovým.

Prudce hučel vítr s okolních výšin nad
sbořeníštěm chvílemi jako výsměv a chvíle-
mi zas jako pláč, zoufanlivý pláč. Ti jezdci
celý den jeli bez odpočinku, leckdy tryskem
ujížděli a jízda celodenní hezky unaví.

„Špatná to bude dnes, brachu, noc!“
druh druhu si postěžoval.

„Jako vyhnanců. První to dojistá ne-
bude. Co zažili my už takových!“

„Ještě horších, brachu.“

„A k čemu že nás sem vedl?“

„Das ví, nesvěří se nám. Nechťsi, ne-
ptáme se ho po tom, ale věř mi, že bych
byl ve Hnězdně mnohem raději. Kdyby
nás zvětřili, honbu by na nás udělali a roz-
vėsili po stromech jako lupiče.“

„Nebojím se. Dávno už jsem do Čech
chtěl, rád bych ještě jednou uzřel rod-
nou zemi. A kdyby se na nás odvážili,
meč nám pomůže. Na zadrnutí chřtánu
máme všichni dost času. Nejsme ještě tak
zlí, věř že nejsme.“

„Tot jakoby šidla s těch strání nám
házela do tváří,“ zahučel zbrojnoš.

Oba umkli a ostatní seděli ku zdi
schouleni a podřimovali.

Valaši o překot uhryzovali uschlou travu.

Jen jeden přecházel nepokojně před
zbořeníštěm. Chvílemi na několik okamžiků
postál, vztýčil hlavu, jakoby prohlídnouti
chtěl večerním šerem na protější stráně do
lesin. Přecházel, pak opět stanul a zahle-
děl se do svahu, hezky v před naklonil
hlavu, ustoupil ku zdi, opřel se a již ne-
přecházel.

Zrovna ve tvář zašlehl mu vždy vítr,
jakoby si právě jeho hlavu byl obral za terč
vzteku svého. Ale ani nepohnul sebou muž
a ani nezakryl si pláštěm obličej, jakoby
ani nevěděla ta osmahlá, mladá jeho tvář
o prudkých políčkách meluziny.

Jakási postava začernala se nedaleko,
přmo krácela ku dvoru. A sotva že lze
bylo rozeznati rysy přichozího, vyzchopil se
muž a pokročil proti němu.

„Teprvé, Kokoro? Dlouho dnes už če-
káme a já myslím, že tě zde ani nezastihnem,“
oslovil příšelce.

„Z Prahy jdu — zrovna z Prahy.“

„Bez zastávky?“

„Arčije. — Po známých jsem se dříve
už potloukal. Ale nikde neznali Kokoru a

já přece všechny si dobře pamatuju, toho Tlukatu vrbčanského ze všech nejlépe.“

„Ve Vrbčanech jsi také byl, Kokoro?“

„Řekls mi, pane, abych po známých šel a já obešel všechny dokola. Proto mi tak dlouho cesta trvala; ale vyplatila se, dobře se vyplatila. Vím toho, že bych celou knihu mohl sepsat, kdyby mne byli naučili psát. Stálo by to za sepsání, pane. — Také ti nesu české medoviny, výborné. — Napij se, pane, aby ti bylo volněji, až mne budeš poslouchat. Klnou, pane, rodu tvému a kde neklnou, nechťi mluvit o krvi tvé. Ví již o tobě Soběslav a rozeslal posly po župách, víš, po kom?“

Jezdec zakýval hlavou, odhrnul si s osmahlého čela havraní kadeře, jež každinkým mžikem mu vítr hrnul do tváří, vzal korbelík do ruky, ale mnoho nepil.

„Čeledi to dej!“ zahučel.

„Ve Vrbčanech svatbu budou !strojiti, ale až po vojně.“

„Petruška bude se vdávat?“

„Ano, pane, Petruška. — Už je nevěstou. Viděl jsem ji.“

„A kdo ženichem?“

„Načeratský Smil, pane, strojili už připověď a Ctibor Bolesův si vezme sestru jeho Ludmilku. Hezká je, ale Petruška lépe se mi líbila. V celém Polsku není, pane, takové. Marinu kastelána Krakovského nelze porovnat s ní — —“

„Kdo, povídals, že je ženichem?“ nevrle otázal se jezdec poznovu a rukou zamáchnul do větru.

„Načeratský Smil, pane.“

„Syn vraha otce mého a tolika nevinných životů ženichem Petrušky, dcery vrbčanského Bolesy? — — Povědej, cos viděl a slyšel v Praze a po Čechách, mnoho let nebyli jsme zde, z našich zabijáků je živ už jen jediný Načerát. Samo peklo mi to vnuklo, abych se do Čech podíval, jak vede se vrahům Vršovců. Nepřivede si tvůj Smil Načerát domů Petrušku vrbčanskou, protože v Čechách je Tistův Jan, tak jako že nevrátil se více Svatopluk do Prahy, protože byl v táboře jeho také Tistův Jan. — — Povědej Kokoro, v tomhle dvoře byl také Vršovec, chudý vladyka, v šestém koleně s námi příbuzný a vidíš, co zbylo ze statku jeho? Černé zdi, a po letech skrývá se tu v něm jeden z těch nejbohatších, ve vlastním domově se ukrývá, slyšíš, Kokoro? a povídej, cos viděl a slyšel po Čechách.“ A blíže k poslovi pokročil jezdec.

Až zalekl se Kokora těch očí jeho, jak

divoce šlehalý a Kokora nebyl z těch, jenž se všeho lekají.

„O korouhvi svatováclavské si povídají, kamkoliv jsem přišel. Ve Vrbčanech je pry uschováno kopí od nepamětných let, ještě z časů Radslavových a prapor pochází pry z Libice.“

Opět si odhrnul mladý Vršovec husté kotouče vlasů s tváře a Kokora si oddechl.

„Sv. Václav zjevil se pry vojvodovi, do Vrbčan přikázal mu jeti, korouhev do vojska zanést a bít se pod ní. Z Vratislavska, z Důdleb a jižních žup plno je v Praze oděnců. S Vratislavskými přitáhl sám Přestibor.“

Chvilí dlouhou vypravoval věrný sluha pánu svému, co viděl a slyšel po Čechách a Vršovec leckdy sáhl po meči či po dýce v pasu na zlatém řetízku zavěšené.

„Že není naděje nižádné více v Čechách pro náš rod? Že klnou nám a kde neklnou, mlčí bázlivě?“ zahučel mladý jezdec — samotén zase. „Není Jene, není a proto znovu si to peklo zavolej na pomoc, aby ti pomáhalo. Ulikráte ti již pomáhalo a zase pomůže, uvidíš, že pomůže. Msti se tedy, na všech se msti a každého, kdo v cestu se ti postaví, bez otálení skol. Nejdrive těm Načeratským zkaž šťastné dny, dovedeš to, a potom? Nepůjdu více do Polska, ať vědí v Čechách, že vrátil se do vlasti Tistův Jan, že Vršovci nejsou k vyhubení. Za Krkonošemi noví mstitelé vyrůstají, ssají nenávisť proti vám s mlékem matek svých a takové zaští nehyne, neuhasi se a byt až po staletích měli vám odplatiti 27. říjen ve Vratislavi a krvavé dny po Čechách veskerých.“

Strašlivě řičeli větrové, v lesích ozývaly se chvílemi jakés příšerné zvuky, jakoby to běsové vyřítili se z doupat svých, aby poslouchali toho Vršovce mladého a příslibovali mu pomoci své. — —

V Polsku trávil dny vyhnanství svého Tistův Jan, z hradu na hrad se potuloval; přijímali ho vřídne, ale báli se ho a bývali rádi, když byl za bránou hradu se svými zbrojnoši. A co neznámá ruka proklála oštěpem Svatopluka pod večer v tábor se vracejícího, ještě více se ho báli v Polsku a na královském dvoře se od těch dob ani neukázal. Ale nikde ho nestíhali, svobodně mohl po království jezdit, všude mu poskytlí pohostinství, ale přátelství nikde. Nehledal také přátel. Jedině k Marině krakovského kastelána jinak se choval než k ostatním těm Polkám modrookým, jasnoklasým. Marina ho v Krakově také ráda ví-

dala ne pro ty černé, bodavé zraky jeho a pro ten lesklý, havraní vlas, ale pro ten život jeho zmitaný vlnami zlého osudu zaslých, krvavých dnů. Nešťitila se Jana, že šeptali si o něm leckde, že na rukou jeho lpí vojvodská krev. A když svěřila se mu, žeby nejraději s ním byla do smrti, ničeho neřekl jí, ani slova ne, jediné ty černé oči jeho zaleskly se divoce, jako když na nebi v černých chmurách zasvití oslňující blesk, odešel a do Krakova ku kastelánovi se více nevrátil, pustil se nazpět do vlasti, aby zapomněl na Marinu krakovskou a aby podíval se, jestli živi a zdraví jsou vrazi Vršovců.

Kokoru vyslal na zvědy, aby mu pověděl, jak to v Čechách vypadá. Teprvé dnes sešel se s ním a proto tak dlouho spolu rozmlouvali.

Kokora byl ze dvora oteckého a sám jediný se uchránil s nejstarším synem Tistovým, když přitáhla čeleď župní s županem, aby vykonala na rodě vršovickém vojvodskou vůli — práci katovu.

Několik starých brachů z Čech provázelo jej do vyhnanství, protože takový život, jaký vedl T stáv Jan, nejvíce líbil se šedivým rváčům a Vršovec byl k nim shovívavý a upřímný. —

„Hej ospalci! Dvě celé noci jsem nezdríml!“ zavolal Kokora vešed do zbořenin a nedaleko zařehotal kůň, Kokorův kůň radostí, že vrátil se mu pán. Pěšky se pustil starý čeledín, aby si ho nevšimli a nepadl slidičům tak do oka.

„Tuláku — žes tam již nezůstal! A jak že to v Čechách vypadá?“ zeptal se kdos.

„Jako za Vratislava to bývalo. Všude bystří zbroj, chystají se do boje, ode vsi ke vsi, kudy jsem šel.“

„A nám v pochvách meče zrezaví a kdybychom si po té zvěři nevystřelili, zapomněli bychom i se šipkou zápolit. Tolik let už se potulujem, v cizině složíme hnáty své, ani snad nás nezahrabou a krkavci roznesou těla naše na zobánech.“ Tak Přemek rozvažoval.

„Jedno ti bude, brachu. Či bojíš se, že nevstal bys o vzkříšení? Neboj se, nemusíš s námi, nechceš-li; jeď a řekni jim, že jsi byl u Tisty a na nejbližším stromě tě pověsí za upřímnost tvou. — Či znechutila se ti služba u něho? — Arci, stříbrňáky sypati nemůže; ale jdi a hledej, kde bys se lépe měl, kde bys byl na hnědouši svobodnější než u Jana Tistova, jdi Přemku, a tenhle korbelik plný ti dám, najdeš-li místa lepšího,“ hovořil Kokora a korbelik skoro plný ukázal oděncům.

„Který pán by to udělal vy staří hoši: — mnohým jste sloužili, za mnohé nasazovali životy, — aby sám si utrlh a nechal čeledi své? Který že by to učinil pán, ptám se vás já Kokora? Nelíbí-li se ti to s námi, jdi Přemku, oškubou ti bílou hlavu, zapálí vous a na prašivého osla tě posadí; můžeš jít. Nám líbí se to braši s ním, jako ptáci žijeme, kdykoliv zachce se nám a kamkoli, vyletíme si. — Na zdraví pána našeho připijem si dnes!“ vyzval Kokora druhý své a upřímně rozdělili se o medovinu v korbelíku.

Přemek si hryzl zuby staré, uvadlértý, že dříve nemlčel, a proto nyní první pronesl připitek na štěstí a zdraví Jana Tistovce. Ze srdce mu šel a ta dřívější slova jen z plic.

„Tak Přemku, tak ty podivíne! Však znám tě já, vím, že by jsi už nemohl bez nás být a bez pána našeho, nenašel bys nikde takového. Co má, dá ti a nemá-li, nemůže dát. Či nevíš, že mu vzali vše, že mu otce a matku zabili, sestru zhanobili, bratříčky dva do potoka hodili, aby se prý jako psi utopili a že nezbylo mu nic leda jméno rodové, kleté jméno a že musel z domova pryč, do ciziny? Víš to brachu a proto piju s tebou na štěstí a zdraví Jana (Tistova) a na naši věru bratrskou. Jako ptáci jsme, málo je nás a proto musíme spolu držeti, třeba že nikdo nezahrabe nás až duše nám odletí a že krkavci nás po kusech roznesou. Tak, tak braši, po Čechách knou Vršovcům, vojvoda ví, že zase přišel se po čase jeden z nich do rodné země podívat.“ —

Upěnlivě zaskučel vítr nad hlavami úkrytcům, mezi pobořenými stěnami to zachřestilo, na nedaleké stráni zahoukala sova a po ní družky její, tak že skorem ouzko bylo těm mužům, jenž nebáli se ničeho na světě.

Přede dvorem nepřecházel už mladý jezdec, o zeď byl opřen s hlavou skloněnou na prsa ke kožené kazajce a podrímoval. Zdálo se mu v polosněni, jakoby mu volali kdesi na štěstí a na zdraví a na dlouhá léta připíjeli, že v ústřety hrnul se mu lid, jaré zpěvy hlaholily že mu na počest, nad ním pak mladá žena že se skláněla, mladinká. hezounká, že po celý život svůj neviděl takové i cítil na tvářích horký její dech — a oni to zatím v polozbořeném dvorci pili jeho zbrojnoši, nad hlavou mu vítr v tesklivém bédování vál, po stráních sovy houkaly a vysoko nad ním plynul černý oblak daleko široko jasné hvězdy zastíňuje.

Blažený sen! Málo takových snil ve svém životě Tistův Jan.

V.

Na výšině kolem vrbčanského kostelíka hlava vedle hlavy se kupila a ode dvora až nahoru černaly se nepřehledné řady válečníků sestavených v neproniknutelný šik.

Daleko bylo slyšeti temné hučení davů sešlých se do Vrbčan z celé župy kúřimské, jako když šedé mraky ženou se ku kostelíku a za lesy duní hrom.

Bělounkým rouchem leskl se vůkol kraj, jakoby se byl oblékl k dnešnímu dni v slavnostní šat, čistý, bezeskvrný. Křečhořské výšiny svítily se jako křišťál, průhledný křišťál a na dalekém obzoru bělely se vrchy jako obrovské hlavy starců ověncené ratolestmi ze stříbra.

Ale ještě jasněji než ty vrchy daleké, než křečhořské výšiny, jež podobaly se horám křišťálovým, leskly se zraky těm tisícům, co hezkou chvíli už zde stáli ve sněhu a nevšímali si, že mužům bělají se vousy jiným jako koruna staleté lípy na zápraží ve dvoře.

Veliký vojvoda s veškerou družinou a předními pány českými zajel si do Vrbčan pro kopí svatováclavské a prápor Slavníků. Župan kúřimský a z Chrudimi od včerejška už čekali s hluky svými Soběslava.

Náhle rozhlaholily se zvony na věži chrámové, ve dveřích kostela objevilo se v bílých komžích kněžstvo, za kněžími Dobrovít v lesknoucím pancíři četou vybranou obklopen. Nesl starý, památný prápor nad vojvodou a za Soběslavem volným krokem kráčelo panstvo, jež doprovázelo svého kněze do Vrbčan.

Rázem obnažili muži hlavy, sotva že zočili prápor velebný a jednými ústy zazněla do tichého kraje starocyrilská: „Gospodi pomiluj ny.“ Posvátná korouhev zadmula se ve výši nad nepřehlednými davy, rozvinula se na celou šíř a volný větérek ji udržoval v rozvinutí.

Jediný jen hlouběji ještě vtiskl si čapku na čelo a černé oko jeho prudceji zaplanulo, však ne zachvátím vznešeným jako těm nejsilnějším zástupům ale pochmurným leskem, co zlobu pekelnou věštívá a záští neumořitelné.

Ku zdi přichýlen stál, že nikdo si ho nepovšiml a do tváře mu také nikdo neviděl a kdo všiml si ho přec a podíval se na dlouhý jeho havraní vlas, že voják je to kys, domyslí se, jichž sešlo se do Vrbčan k tisícům.

Nehnutě na pohled dlel u zdi. Pozo-

roval-li by ho však kdo bedlivěji, nebyloby mu ušlo, jak zachvělo jím cos chvílemi a jak ty oči tmavé pokaždé se zableskly a osmáhlou tvář zakmitl vášnivý hněv, s těžší tajeň, jakoby prodrati se chtěl hustými řadami, vrhnouti se na vojvodu, dýkou zavěšenou u pasu na zlatém řetízku rozraziti mu hrud a pod hrudí srdce rozbodnouti.

Když dolů sešli ku dvoru, na koně vyhoupl se Soběslav a za vojvodou panstvo veškeré.

Boleso také sedl si s Ctiborem na bělouše, přichystané již, osedlané. Tlukata držel jim je a vedle Tlukaty Petruška chvěla se strachem o otce, o bratry, že neuvidí je více, protože se z pole snad nevrátí.

„Vrátíme se, dceruško, vrátíme, Smil, Dobrovít i já s Ctiborem. Střež ji jen dobře ty šedivce a modlete se za nás!“ vladyka zahovořil a Tlukata sevřeně držel rty a zraky k zemi do sněhu sklopené. Bohaté krůpěje prýstily se mu po svadlých tvářích a na bílém vousu tvrdly v led, protože byl mráz, prudký mráz. To slzel ten šedivec, že s nimi nemohl pod svatováclavskou korouhví a že tušení zlé, nedobrozvěstné svíralo mu stará, věrná prsa kleštěmi.

Volným krokem valily se proudy vojsk od Vrbčan ku Praze a lid daleko provázal za velebného zpěvu válečnický do boje svatého za rodnou zem.

Zase tak tiše větérek vál, rozvínoval posvátný prápor nad řadami jako orel, když rozestírá ochranné perutě nad orlátky.

Mlčky díval sa za nimi Tlukata a Petruška s rukama sepjatýma hleděla k nebesům. Nevšimla si, že nedaleko ní dlí muž s černýma očima, svítícíma jako ve tmě uhlí řeřavé, s vlasem dlouhým, havraním, vousem černým, vlnícím se až na prsa, na koženou kazajku, že ty oči hltají takorba půvaby rozkvětých líček jejich a těmi jeho rty že zahrává si vášeň jako před chvílí hněv.

Nepovšimnut zmizel cizinec za dvorem v dědině a za dědinou v lese hlubokém.

„Nebudeš ty hádět mít vrbčanskou Petrušku protože ji viděl Tistův Jan a protože zalíbila se mu, jako žádná z těch, jimž se těšil za života dobrodružného. Z našeho rodu je a já hledal dceru, kmene vršovického, aby byla družkou mou a aby po synu Tistovu zůstal potomek, v němž dvojítá krev Vršovců by proudila a s krví dvojítá zášť. — Umiš se ty Boleso zapírat, dobře umíš. Divím se ti; ale ty se tomu také podíváš, jak potrestá tě pokrevenec tvůj, že zapomněl jsi se a s celou duší svou, — tou

vršovickou duší sloužil vrahům našim a dceru hezounkou Smilovi jsi zasnoubil, jehož otec první tasil ve Vratislavi na Vršovce meč a první krví jejich ocel pokropil. Podivíš se ty Boleso, až domů se vrátíš z výpravy s novými přátely u vítězoslavě. Zase si můžeš pozvat vojvodu do Vrbčan. Zaplatí ti za to Tistův Jan“ ... sám s sebou hovořil příšerný muž, jenž hlubokým ouvozem v lese klusal od Vrbčan na nevelikém vraníku, jehož hřívá zametala oužlabinou kyprý sníh. —

„Utiš se holoubku, upokoj. Brzy bude po vojně, uvidíš že brzy, a potom také budeš slzeti, ale radostí, až poveze si tě Smil do Načeratce a Ctibor s tebou si pojede pro nevěstu — novou paní vrbčanskou“ — konejšil Tlukata Petrušku, když doma v jizbě seděli již a dívali se okny ven na zástupy lidu, co rozcházeli se do domovů.

Konejšil ji staroch a jemu samému divně dnes to srdce pod hrudí bušilo, protože poprvé doma byl, co šli se Čechové bít s vojvodou proti vrahům za svobodu národa a za volnost otčiny.

„Já s tebou půjdu Petruško do Načeratce, protože tě mám nejraději. Budu zas povídat, jako tobě jsem vyprávěl, když jsi byla malinká a já tě na těchhle rukou choval a když hladívala jsi mi bílý vous, — dlouho je už bílý, čtyřicet, celých čtyřicet — víš komu holoubku? Vid' že víš a nestyď se a nečervenej se Petruško.“

„A ta věštba stará, že až si přijde vojvoda do Vrbčan pro korouhev a vytáhne s ní do boje v čele vojsk, že bude Čechům nejhůře? Tolikrát jsi mi o ní povídal a dojista nevěděls, že se toho dočkáš. — Bůh ví, čeho se ještě dožijem!“ zabědovala holka a Tlukata svěsil hlavu a nevěděl, co říci má jí na útěchu.

„Vítězství čeká pluky české pod korouhví svatováclavskou a zemi celou záštita pod stínem jejím, až nepřítelé zaženou a ukrotí. Uvidíš to, Petruško!“ pravil Tlukata, zase svěsil hlavu bělounkou, jako vrcholky drv a uvadlé ruce sepal v klín.

Petruška k oknu pokročila a dívala se, jak za kostelíkem slunce zapadá a jak krvavou září barví obzorbělounký.

Z části do mlhových oblak zapadalo a barvilo krví bílý sníh.

(Pokračování).

Sv. Ignác.

Kdo tě nivou spěchá za libého rána,
vroucí pje píseň na čest nebes Pána?

Muž to Boží Ignác, chudým oděn žatem,
spěchá nivou, pje v zanícení svatém.

Svatý pěvec kvapí cestou po údolí,
a tu žencův síla na úrodné roli.

Mezi ženci bujná mlád' a cháska smělá
ze svateho, jak ho shlédla, smích si dělá.

„Postůj dědku, postůj — zanotuj nám trochu
pánku z Nemanic a svatsvatý lenochu!“

Tak na světece bujná cháska pokřikuje,
a potupné spile láním dovršuje.

Sluha Boží milo zastavil se v chůzi,
naslouchaje klidně lání mladé lůzy.

A ty spile, vše to lání světec slyše,
na hanobce hledí poklidně a tiše.

Na mlád' bujnou patří s rozjasněnou tváří,
a z té tváře lesky Boží lásky září.

A ta záře do očí a v nitra mladá
bujné chásky mocí přepodivnou padá.

Hanci tichnou, jazyk vázne, nádra buší:
mocí Boží svědomí se hnulo v duši.

A tou mocí tajnou cháska uchvácená
utichla i padá nice na kolena.

Na kolena padli *všichni*, co jich koli
zlaté žitko žali na úrodné roli.

Tu muž Boží, k nebi pozdvih' ruce spjaté,
s láskou všechněm dává požehnání svaté.

I zůstalo požehnání, láskou dané,
i na lidech i na roli požehnané.

A ten svatý *Ignác*, Pána nebes chvále,
jak byl došel, s blahou láskou kvapí dále
na úsluze Krista věčné lásky krále.

Václav Štulc.

Posvátné harmonie.

I.

O lásce mi zpívej, pěvče došlý s hůry,
utajený v tiché duše mojí hloubi;
pěj o lásce, jež v ráj mění zemské zvůry
a se sbory nebeskými lidstvo snoubí;
o lásce mne nauč, pěvče Boží, pěti,
jež unáší blahou duši nad oblohu,
povzdech a čin každý — celý život světí,
z Boha posílá zlatou vazbou poutá k Bohu.

Lásky té *mi* třeba: bez ní nejsem ničím,
bez ní nekvetou mi ráje, mizí nebe;
bez ní, Bůh co dává, darmo sobě žičím,
bez ní, což mám, trátím a sám hubím sebe.
Bez té lásky svaté, marné jsou vše snahy
na oblahu lidstva — urájení země;
bez ní duše nevyunikne nade vrahy
a v prach klesne kletbou uchvácené téměř.

Lásky té *nám* třeba na pozemské pouti —
jeť jí třeba sborům blahých nebešťanů —
ohněm jejím třeba duši rozplanouti,
jež chce hostit Boha-nebe ve svém stanu
v lásce musí rozum se i vůle nořit,
láskou musí v čisté hrudi srdce tlouci,
lásky tvoru třeba divy láskou tvořit
a nad prachem nést se v život nehynoucí.

Lásky svaté, již je třeba mně i bratřím,
uč mne, posle s nebe, zpíváje mi o ní,
ať vida ji všude, kde co okem spatřím
odevšad ji piju — všade prahnu po ní;
o lásce mi zpívej v nitru duše mojí,
pěj mi o ní píseň ve světovém hluku,
pěj mi o ní v bouři ať mne mírem kojí
a jest *naděje* a *víře* na záruku.

O lásce mi zpívej — nalaď moje struny,
abych uměl o ní po tvém vzoru pěti;
bych pěl o ní před skvělými králův trůny
i kde bída hněte Adamovy děti,
o lásce mne nauč zpívat činy, slovy,
ať kde stanu — klesnu, píseň o ní zvučí;
ať kde zazní, v lidstvu rod se rodí nový
a na nové zemi květy rájův pučí.

Václav Štulc.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Eminence náš nejdůst. vrchní pastýř zamýšlí v době od 18. dubna do 12. května ve všech farnostech vikariátu *Příbramského* a v měsíci červnu ve všech farnostech vikariátu *Falknovského* vykonati kanonickou visitaci a udíleti svátost birmování, v měsíci pak červenci birmovati ve větších místech vikariátu *Kraslického* a na počátku měsíce října ve větších místech vikariátu *Zbraslavského*.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 8. února u sv. Kajetána, od 9—13. u Milosrdných sester v Karlíně, od 14—18. u sv. Ducha.

— Kázání *postní* v jazyku českém bude v době svatopostní odpoledne každou *středu* o 4. hodině: u sv. Haštala, u sv. Havla a u sv. Štěpána. V *pátek* o 4. hodině: u sv. Ducha, u sv. Vojtěcha v Jirchá-

řích, u nejsv. Trojice na Spálené ulici a na Vyšehradě; v 5 h. u sv. Kajetána. V *neděli* o půl 3. hod. u sv. Salvatora v semináři, o 3. h. na Strahově a na Smíchově, o půl 4. u sv. Ignacia, na Karlově a u nejsv. Trojice v Podskalí; o 4. h. u Matky Boží před Týnem, u sv. Mikuláše na Malé straně a u sv. Cyrilla a Methoda v Karlíně.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci lednu 105 chudých vpražských nemocnicích zemřelých křesťanů.

— *Z Olomouce.* Na výročním trhu tříkrálovém prodával jakýsi človíček, jak se „Hlasu“ píše, bibli čili Písmo sv., krásně vázané, za 1 zl. Jestli patrné, že to bible protestantská, kterou protestantská společnost svými agenty za levný peníz rozšiřuje, aby co nejvíce pro svou stranu získala a katolíky pomátla. — Mnohý ale řekne: Přece to Písmo sv. musí býti všudy stejné i u protestantů i u katolíků? Že tomu tak není, každému jest známo, kdo bibli katolickou s protestantskou porovnal. Luther, překládaje ji do němčiny, překládal mnohá důležitá místa tak, jak to právě pro své učení potřeboval, ba mnohé věci jsou i vynechány. Varujeme čtenáře, aby nedali se zalepti nápadnou ovšem láci a podívali se při každé bibli na první stránku, je-li od některého biskupa schválena. Nejlépe pak jest obrátiti se k duchovnímu správci, který zajisté milerád poradí, ano i objedná bibli ovšem poněkud dražší (2—3 zl.), avšak za to pravou, katolickou. („Bible česká, čili Písmo svaté starého i nového Zákona“ vydaná s povolením arcibiskupským r. 1851 prodává se úplná, 1433 stran velké osmerky, ve snižené ceně po 1 zl. 5 kr. v kníž. arcib. knihtiskárně č. 190—I v Praze. Pozn. Red.)

Z Prusku. V noci před Narozením Páně min. roku byla o svého duchovního správce oloupená osada Schöneberg v Rýnském Prusku okolo hodiny půlnoci náhle vyrušena ze sna slavnostním hlaholem zvonů. Farář Müller, kterýž krátce před tím osadu opustil, by se uhnul odstranění násilnému, navrátil se neočekávaně zpět. Statečnému správci duchovnímu nepřekážela nikterak silná chumelice, jež právě panovala, aby nejdříve ve filiálce a pak v Schöneberku neslavil noci té obět nejsvětější. Radost a bolest zmocnily se srdcí věřících, když u oltáře spatřili pronásledovaného svého pastýře, a dlouho ještě modlili se za něj u jeslíček novorozeného Spasitele, když byl dávno již po ukončené noční slavnosti opět

zmizel. Kam? Nikdo neví, a byt i věděl, nepoví. Bůh pomozí!

Z Říma. (Zprávy o rodině hrabat Mastai-Feretti z Sinigaglie, z níž pochází sv. Otec.) Praděd sv. Otce Jan Maria, narozen 16. května 1687, zemřel 24. ledna 1760, jsa 73 let starý; děd jeho Herkules hrabě Mastai narozen 27. prosince 1727, zemřel 13. prosince 1818, v stáří 93 let; otec Jeronym narozen 20. března 1750 zemřel 1. prosince 1833, 83 let starý; matka Kateřina, hraběnka Solozzi, narozena 19. ledna 1754, zemřela 12. ledna 1842, v stáří 88 let; ze tří bratrů sv. Otce narodil se Gabriel 31. května 1781 a zemřel 13. července 1869, v stáří 90 let; Josef, narozen 22. července 1782, zemřel 2. listopadu 1858, jsa 76 let starý; Kajetán, narozen 25. července 1783, zemřel 18. září 1872, v 90. roce věku svého. Členové rodiny Mastai-Feretti dosáhli vesměs vysokého stáří. Dle toho jest se nadíti, že Pius IX. ještě dlouhá leta zasedati bude na stolci Petrově.

— Italští liberalové horší se velmi nad tím, že sv. Otec 24. prosince 1874 ohlásil „milostivé leto“ pro rok 1875, a to blavně proto, že se obávají, aby velký počet poutníků v tomto roce nezavítal do Říma z Francie, Rakouska, Německa, Anglicka a aby pak vidouce velkou spoustu na „místě božím“ nebyli rozníceni „nějakou zpouřou neb vzbouření“ proti italské vládě na osvobození sv. Otce působiti. Protož jak se proslychá má vláda v úmyslu, aby se nepřátelům církve svaté zavděčila, poutníkům do Říma tento rok putujícím rozličné obtíže v cestu klásti, aby se jich jen mnoho nedostavilo. Něco podobného událo se již r. 1873 s několika poutníky ruskými. Krom toho zakázala vláda, chtíc se liberálům zalichotit „slavné přenášení ostatků svatých v Miláně“, překazila „slavnou pout do Assissi“, jak snadno by i letos mohla zakázati pout do Říma, vždyť důvody by byly hned po ruce jako „zdravotní ohledy“, „veřejný pokoj“ a mnohé jiné. Ovšem že mohou se liberálové italští upokojit; neb nikdo z poutníků katolických zpouř a bouření osnovati nebude. Sv. Otec vyjádřil se, „že by mu to velkou radost působilo, kdyby poutníky ze všech končin katolické oboru tento rok v Římě viděti mohl; však k jejich bezpečnosti ničeho učiniti nemůže.“ Z toho ze všeho snadno lze poznati, jak to ve Vlaších stojí „s často opěťovanou svobodou víře kat. a sv. Otci slavně přislíbenou a zaručenou“. — Nedávno přijal papež pana de Geofroy-e francouzského ministra

v Číně a jeho chof, cestující přes Řím do své vlasti. Zároveň s ním, což pamětihodno jest, dva Číňané sv. Otci se představili, které byl jmenovaný pán sebou vzal, a tak ponejprv se objevili Číňané ve Vatikáně. —

Nedávno přijal sv. Otec četnou deputaci vedenou p. Chevalierem, kterýž mu podal adresu nejdůst. p. arcibiskupa z Bourges zároveň s 30 peticemi v krásné vazbě, v nížto 160 francouzských, vlášských, španělských, hollandských, belgických, rakouských a německých biskupů a tři miliony věřících prosby k nohou Jeho Svatosti kladli, aby celou církev katolickou věnoval nejsvětějšímu srdci P. Ježíše. „V této době těžkého pronásledování církve svaté jsme nuceni, pokud síla a moc naše sahá, přispívati jí ku pomoci, a kde naše síly nestačí, pomoc pro ni hledati musíme jinde. Kde jest však jistější pramen pomoci a spásy pro církev svatou, pro veškerou společnost lidskou nežli v nejsvětějším srdci Pána Ježíše! Jen toto srdce, odkudž sv. církev počátek bere, může trpké zkoušky zkrátiti, vítězství církve zrychlit, všem národům kat. mír, pokoj a spásu přinést a i nepřátely její k ní nakloniti.“ — Jmenování nových kardinálů jest již jisté a bude se od-bývati před velkonocí. Generální sekretáři rozličných kongregací jako mons. Vitelleschi arcibisk. in. p., msg. Diannelli arcibis. in part.; mons. Simconi, Jakobini, Saccheri, Pacca, majordomus papežský, Bartolini, Nina, pak arcibiskupové Mechlinský, mong. Dechamps, a Londýnský Manning a a 2 členové řádu kapucinského a minoritského budou kloboukem kardinalským okrášleni.

Z Bulharska. (Kat. školstvo a missie pod řízením Resurekcionistů.) Naše škola záležela roku 1873—74, jak obyčejně, ze dvou oddělení, totiž bulharského a latinského. V oddělení bulharském vyučuje se jazykem bulharským, v latinském ale jazykem francouzským; každé oddělení má kromě elementární či přípravné školy 4 třídy. V prvním půlletí t. j. po čas zimy navštěvovalo 111 žáků ústav tento; bulharské oddělení 56, latinské 5. V druhém půlletí t. j. po čas leta 83 a ku zkoušce dostavilo se jich 79. Bulharský internát čítá 32 hochů a latinský 18, kteříž rozličným národnostem náležejí. Bulharský internát vydržuje se na útraty missie; v lat. ale platí jednotliví podle svého jmění od 280-500 fr. na rok. Roční zkouška počala 13. červnem a trvala po 18 dní. Výsledek její, zvlášt u Bulharů, byl

velmi skvělý, neboť bulharská mládež není toliko k učení schopná, což naši nepřátelé popírali, nýbrž i neobyčejně pilná. Není zapotřebí, zvláště starší žáky k učení pobádati, spíše musí se pozor dáti, aby si přílišným namáháním neuškodili na zdraví. Stává se často, že jednotliví i v noci vstávali, lampy zažihali a se pro příští den připravovali, ba že velký zámutek jim působí, když učitel pro nemoc vyučovati nemůže. Hoší latinského oddělení náležejí, jak řečeno, rozličným národnostem jak řecké, armenské, neb takým evropským rodinám, které se před lety v Adrinopoly usadily a francouzsky, polsky neb německy rozumí. A však velmi málo žáků v latinském oddělení jest schopno, svá studia v jazyku francouzském konati a poněvadž i učitelé buď málo bud zholá nejsou uměli rozličných těch jazyků, musí se obapolné dorozumění rozdílným způsobem dít. Sotva že žáci počali v jazyku francouzském pokroky činiti a jím mluvíti, již studia své opouští a věnují se buď vlastní vůli neb dle vůle rodičů kupectví neb železnici a tak svou živnost si najíti se snaží. Slavnému rozdělování odměn, kteréž se dalo 17. července, předcházejí zpěv, hudba, dramatické představení Přednášelo a zpívalo se v slovanském, bulharském, latinském, francouzském a německém jazyku, ukončena jest slavnost divadelním kouskem přednešeným v jazyku tureckém. V bulharském oddělení obdrželo 5 žáků odměnu a 12 pochvalu, v latinském 2 žáci odměnu a 5 pochvalu. Tuto školní slavnost potčili svou přítomností zdejší vali-paša, president Rumelie, cizí konsulové neb jejich tlumočníci, generalní vikář bulharského sjednoceného biskupa, zdejší duchovenstvo obou ritů, rodičové žáků a četné obecnstvo, které na takých slavnostech živý podíl brává.

Z Venecuele v Americe. Od dubna 1870 stojí v čele této republiky despotický general *Antonius Guzmann Blanco*, kterýž jsa freimaurem a socialním demokratem, ďábelskou nenávist ke všemu, co katolického jest, chová. Jemu po boku stojí stejně smýšlející ministři a povolné komory. Podnět ku roztržce mezi státem a církví dán byl v září 1870 tím, že arcibiskup Karakaský, Dr. *Silvester Guebarra* odepřel odbývati „Te Deum“ na oslavu vítězství, jehož byl Guzmann nad dřívější vládou dosáhl. Brzy na to musel msg. Guebara z Karakas utéci a útočiště hledati v anglické kolonii na ostrově Trinidad. Když pak v říjnu 1872 více duchovních při katedrále karakaské proti výslovnému zákazu arcibiskupovu podíl brali v národní slavnosti španělských

republik a Guzmannovi církevní poctu při tom vzdávali, arcibiskup suspendoval všechny, kteří se oné slavnosti zúčastnili a nad katedrálkou vyhlásil interdikt, kterýž pak, když kněží onino činili pokání, opět snal. Pro to jednání odsoudil president arcibiskupa ku vyhnanství a vyhlásil, že pravomocnost ztratil a že veškeré jeho výkony úřední jsou neplatné. Tentýž trest vyhnanství zastihl všechny ony kněze i laiky, kteří se odvážili neschvalovati přítomné i budoucí zákony republiky aneb kázali, že jsou náboženství kat. na odpor; zároveň ohlášen jest zákaz, by nikdo, kdožby se proti těm pověstným zákonům byl vyslovil, se neodvážil, nějaké úkony církevní konati. Aby kulturnímu boji koruna na hlavu postavena byla a velkému zlořádu aby se předešlo, uvedeno jest civilní manželství a kněžské. Guzmann sám určil překážky manželské, sám dispensoval a povoloval zákonnité rozvedení manželství. On sám, 60letý president, kterýž již po 6 let v druhém manželství žil, dal se z novu civilně oddati a dispensoval svého ministra vnitřních záležitostí Urbaneja, kterýž po 20 let s dcerou své první manželky souložil, den po ohlášení tohoto nového zákona manželského a kopuloval sám tento párek civilně. I manželství kněžské jest zavedeno a bohužel čtyři nešťastní kněží dopustili se tohoto svatokrádežného činu. Mezitím povolal Guzmann spěšně komory, kteréž hned zákony Guzmannovy schválily, arcib. Guebaru za velezrádce vyhlásily, odsoudily a sesadily. Pak poslala se s nevinnější tváří do Říma k sv. Stoličce zpráva, ohlašující osíření stolce arcib. s prosbou o jmenování nástupce. Zatím však pokutování a žalařování věrných biskupů a kněží nemělo konce. Tak musel 83letý biskup Jan Boset Meridský svou diecési opustiti, poněvadž v listu pastýřském kat. náhledy o civilním manželství podal; na cestě však zemřel co vyznavač Páně. Stolice apošt. vyslala mezitím msg. Santencheza co delegata do Venezuele, by možno-li způsobem pokojným roztržku odstranil mezi státem a církví. Tento jmenoval pak dra. Barraltu apoštolským správcem arcidiecése karakaské; veškerá vyjednávání, která se během 18. měsíců mezi brutálním Guzmannem a apošt. delegatem dala, zmařeny jsou bezohledností a svévolí presidentovou. V krátce na to vypuzeni jsou seminaristé ze seminářů a klášternice ze sedmi klášterů, jmění církevní nemovitě i movité zabaveno, v hlavním městě 6 chrámů buď zbořeno buď ku světským účelům určeno, ba ani hroby zemřelých

nebyly nechány na pokoji. Vláda osobila si veškerá nařízení a stanovení týkající se bohoslužby, svátků a průvodů. 17. března navrhl prezident kongresu či sněmu, aby zvolil dosavadního apošt. vikáře Barralta za arcibiskupa; tento však protestoval slavně proti takovému nadužívání svého jména a hájil právo vypuzeného arcibiskupa Guebary a vážnost apošt. Stolicе a jedovoza neoprávněnost kongresu k takové věci. Protož také byl zároveň s mnohými jinými věrnými kněžími z vlasti vypuzen. Větší část duchovenstva ve Venecuele stavi se rozhodně roztržce této na odpor jakož i všemožnému lákání se strany vládní k odpadnutí od pravé jednoty katolické; toť dosvědčuje více než 30 kněží, kteří pro svou přítulnost k církvi sv. buď žalařování buď vypuzeni jsou z vlasti. Však bohužel nalezaři se v řadách duchovenstva i odpadlíci; nejsmutnější však událost jest, že biskup Guayan-ský Josef Arroyo veřejně k roztržce se přidal, jelikož byv jmenován od presidenta arcibiskupem Karakaským, jmenování nejen přijal, nýbrž také veřejně a slavně přísahal, že v úplném poslušnosti presidenta a ministrů bude veškeré úkony náboženské vykonávati. Tak tedy ve Venecuele trvá roztržka dále.

Paběrky.

4. Historická upomínka,

Zpomínám-li na pronásledování církve Kristovy za hranicemi vlasti naší „v říši bohabojnosti a dobrých mravů,“ i ve „svobodném“ Švýcarsku, zpomínám-li na žalařování biskupů a kněží, kteří co praví bo-jovníci Boží hájí nezadatelná práva církve a co věrní pastýři hotovi jsou položit životy své za stáde svěřené, zpomínám-li, že dosti příčin máme truchlit nad spoutanou matkou církvi, kteráž není dovoleno, aby volně ku blahu svěřenců svých působila a se rozvíjela — tu mimoděk mně napadá událost, která se stala jedenkrát na jezeře genezaretském, když „bouře veliká stala se na moři, tak že se lodička přikrývala vlnami“ (Mat. 8, 24.), a již se naplňovala, tak že byli ti, co se plavili, v nebezpečení utonouti.

Kristus však, unaven celodenním, neustálým vyučováním a kázáním spal vzadu na lodi na podhlaví (Mar. 4, 38.); proto za-jisté, dle výkladu sv. Jana Zlatoustého, ponořil se v dobrovolný avšak přirozený spánek, aby bouře vzrostla, a tím více zřejmá byla moc jeho, když ji utiší. A když za

rostoucího nebezpečení učenníci neví sobě rady ni pomoci, když budice mistra svého úzkostlivě volají: „Pane, zachovej nás, hy-neme!“ kyne Pán, a k slovu jeho ustává bouře, ztrácí se vlna, „stává se utišení veliké.“

Kolik takových bouří přestála již církev, kolikráte domníval se svět, že divoký proud času zničí a zahubí lodičku církve Kristovy? A hle, všeho do času — Kristus na věky! On pokynul vždy v pravý čas, a stalo se utišení veliké.

Jedno z nemalých pronásledování zakusila církev Boží ve Francii ku konci minulého století, však vítězství, kteréž i tu slavila, jest jeden z nejutěšenějších zjevů pro náboženství Kristovo.

Uvádím zde jednu epizodu z dob těchto, která vrhá krásné světlo na tehdejší věrné služebnky oltáře.

Známo, jakých bezpráví dopustilo se národní shromáždění na církvi katolické. Veškeren statek církevní prohlášen za národní majetek, kterýž stát dle libosti využítkovati a prodati mohl. Poněvadž pak všim právem tehdejší svobodomyšlníci obávali se, že církev i vzdor ochuzení nezahyne, pokud bude katolickou, starali se o to, aby byla porušena. Za tou příčinou zrušeny jsou všechny církevní ústavy, řády a řehole, sliby řeholní prohlášeny za neplatné, a zavedena tak zvaná „občanská ústava duchovenstva“, kteráž nebyla nic jiného, nežli násilné oddělení francouzského kněžstva od nejvyšší hlavy církve, zrušení veškerých práv biskupů a kněží, a jejich úplná závislost od národního shromáždění.

Na tuto „občanskou ústavu čili konstituci“ měl každý duchovní buď přísahati, aneb se vzdáti svého úřadu.

Dne 4. ledna 1790 bylo v síni sněmovní vznešené podívání; neb téhož dne skládati měli přísahu všickni biskupové a kněží, kteří byli členy národního shromáždění. Návrh ten učinil protestant Barnave. Revolučníci postarali se o to, aby naplnil se sál a chodby uplacenou lůzou, která měla vyhrůžkami a spíláním nátlak činiti na shromážděné kněžstvo; neb každým okamžikem opětovalo se volání v Paříži tehdež oblíbeného hesla: „Na lucerny s kněžími, kteří nechtějí přísahati.“ Konečně jal se předseda předčítati jména těch, jimž uložena byla přísaha.

První vyvolaný byl Agent-ský biskup Bonnac, který povstav, takto ku shromážděným promluvil: „Pánové, není mně líto statků mojích; ale k tomu se odhodlati nemohu, abych obětoval vážnost vaši a svou

víru. Jist jsem, že bych té i oné pozbyti musel, kdybych složil přísahu, která se mi ukládá.“

Za ním následoval kněz Fournel z téže diecése, který takto jal se mluvit: „Vyslovuji se po příkladu prvních křesťanů, ku kterým nás nazpět uvéstí chcete, že mně to k veliké slouží cti, vstoupiti do šlépějí svého biskupa, jako svatý Vavřinec následoval vrchního pastýře sv. Sixta papeže, a hotov jsem s ním i mučeníctví podstoupiti.“

Za takovýchto hrdinných odpovědí, počalo národní shromáždění litovati že podalo kněžím katolickým příležitosti k tak skvělým důkazům statečnosti u víře; však přece ještě lichotili sobě, že všickni podobně se neosvědčí.

Třetí, ježž předseda k přísaze vybídnul, byl farář Cambresky Leclerc, který pravil: „Zrodil jsem se v římsko-katolické a apoštolské víře a v té víře chci také zemřítí; čehož bych však nemohl, složiv přísahu, kterou ode mne žádáte.“

S těžší taji vztek svůj, a aby dále podobných osvědčení slyšeti nemusela, žádala levice, (strana zasazující se o úplné vyhlazení náboženství ve Francii), aby se upustilo od dalšího vyvolávání jednotlivců.

Biskup z Poitiersu Beaupoil, obávaje se, že by již nemohl osvědčení své veřejně pronéstí, požádal předsedu o slovo a takto promluvil: „Jsem 70 let stár a 35 let biskupem. Nezneuctím svých šedin přísahou, již pánové ode mne žádáte, a proto nebudu přísahati.“ A tak všickni téhož dne až na jednoho kněze odepřeli přísahu.

Konečně rozpuštěno shromáždění. Biskupové a kněží brali se co vítězové pevným krokem řadami zahanbených nepřátel, kteří nemohli utajiti podivení své, a jeden z nich pravil: „My máme sice jejich statky, ale oni podrželi svou čest!“

Jaký to vznešený příklad statečnosti mocně povzbuzující k následování!

Jakkoliv horlivý katolík s bolestí pohlíží na úkory a pronásledování, jimž vysazena jest církev za dob přítomných, přece zase na druhé straně zkušenost a dějiny světa, jež nikdo ještě ze lži neusvědčil, nás učí, že bouře, které čas od času zmitají církví Kristovou, jí více prospívají nežli škodí.

Mnozí snad, kteří pouze dle jména katolíky byli, jako suché větve odpadnou; však jiní procitnou ze své vlažnosti a neutečnou náboženské a stanou se horlivými následovníky Kristovými.

Vždyť byla vždycky krev mučenníků úrodným semenem na půdě církve; z něhož

vyrůstali tisícové nových horlivých křesťanů. A proto ještě po patnácti letech potvrzuje se výrok sv. Hilaria biskupa Piktavianského a učitele církve († 368), nacházející se v znamenitém spise jeho: Lib. 12. de Trinitate seu de fide: „Církev má do sebe tu vlastnost, že vítězí, když raněna bývá; že se utvrzuje v pravdě, když se křivě z chyby obviňuje; že pevně stojí, když bývá opuštěna; pronásledována-li zkvétá; potlačována-li roste; opovržena-li, prospívá, a ustavuje se, když přemoženou se býti zdá.“

P. Karel Krátký.

5. IHS

Zkrácenina tato na dvojí se vykládává způsob, totiž buďto: Iesus Hominum Salvator (Ježíš lidí Spasitel), aneb In Hoc † Signo (sc. vices, „v tomto † znamení“ t. zvítězíš). Avšak ani jeden ani druhý výklad není pravý. Písmeny ty jsou pouhým zkrácením jména Iesus, a sice dle starší latinské výslovnosti. Iesus povstalo totiž z hebrejského Jehošua (Bůh-Spasitel). I čteme ve zlomku latinské bible pocházející as ze 12. století *ihesu*, (dat.) a skráceně (nom.) *ih̄s*, čili majuskulemi (písmem nápisným) IHS. Křížek do H přidán, jelikož Ježíš jest skrze kříž Spasitelem naším. Přídech *h* za *i* se časem vytratil. Řekové přídech v prostřed slova nemilující hned v prvopočátku psali *Ιησους*.
J. Barták.

Literární oznamovatel.

— „Katol. spolek tiskový“ vydal nákladem svým co podíl na rok 1874 tyto spisy: 1) „Vypsání devítistoleťého jubilea založení Pražského biskupství, slaveného 1. P. 1873.“ Str. 301. — 2. „Mařenka.“ Str. 67. — 3. „Pokročilý rolník.“ Str. 72. — 4. „Čeští vystěhovalci.“ Str. 60. Úhrnem vydal tedy spolek tiskový 4 spisy o 500 str. v ceně 1 zl. 38 kr. Uvážíme-li, že vklad údů na 1 rok obnáší jenom 1 zl., seznáme výhodnost podniknutí tohoto pro členy, jimž se vydané spisy nad to ještě bezplatně zasílají, ať nic nedíme o vnitřní ceně dobrých těchto spisů. Vklady členů přijímá a spisy rozesílá „kněhtiskárna Cyrillo-Metodějská v Praze, v růžové ulici.“

— „Knihovna kazatelská.“ Sbírká děl homiletických. Redaktor: Tomáš Novák, farář v Libšicích nad Vltavou. Díl III.: „Ježíš na kříži.“ Šestero postních exhort. Sepsal Antonín Buchtel, bisk. vikář a farář v Kysperku. V Praze 1875. Nakladatel Fr. A. Urhánek, kněhkupec. Str. 25. Cena 30 kr.

— *„Kazatelé slovanští.“* Sv. IV. sešit 3. obsahuje kázání na ned. II.—IV. v postě, na den sv. Josefa a pokračování obou řad kázání postních, totiž o sedmeru hříchů hlavních a o ovoci umučení Páně. Připojeny jsou osnovy řečí duch. na všechny neděle postní a na den Zvěstování P. Marie.

— *„Kalich utrpení Pána našeho Ježíše Krista.“* Sedmero postních řečí. Sepsal a přednesl P. Karel Krátký, kaplan v Přelouči. V Praze 1875. Nakladatel Theodor Mourek. Str. 67.

— *„Německá mluvnice pro vyšší třídy obecných škol.“* Sepsal Josef Štumpf, učitel. V Praze 1875. Nákladem kněhkupectví: I. L. Kober. Str. 232. Cena 1 zl.

— *„Hudební listy.“* Organ světské i chrámové hudby jakož i zájmů pěveckých jednot československých. Vychází každý čtvrtek redakcí Fr. Pivody. Předplácí se v kněhkupectví Fr. A. Urbánka na Vodičkově ulici č. 20 nové celoročně s poštovní zásilkou 4 zl. 60 kr. Letos vyšlo posud 5 čísel, z nichž 3. a 5. má hudební přílohu.

— *(Zasláno.)* Slavná redakce! Vaše opatrná — což velmi schvaluju — poznámka v č. 3. „Blahověsta“ na str. 48. o Šimkově a Šulcově Pedagogice závodu mému nemůže posloužit, a proto prosím, byste objasnili v příštím čísle stanoviště, jaké já u věci té zaujímám. Vydal jsem Šulcovy „Základy pedag. a didaktiky,“ nevěda že v nich cos proticírkevního; vydal jsem je, poněvadž v literatuře naší nebylo ničeho. A když mne velevážený přítel můj p. farář Tomáš Novák, nyní v Libčicích n. V., upozornil na slabé stránky díla p. Šulcova, vynasnažil jsem se, bych literatuře naší prospěl dílem lepším, které by skutečně vyplnilo mezeru citelnou, a požádal jsem p. prof. Fr. Šimka v Soběslavi, aby dílo skutečně dobré sepsal, což se mu, tuším, v míře nemalé podařilo. Jest v závodě mém tak vše zařizeno, že zakázky vyřizovány bývají nejlepšími spisy, a buďte tedy jisti, že bych já každému, kdo by výslovně nepřál si knihy Šulcovy, tuto nikdy nedal, dávaje přednost vždy lepším a důkladnějším dílům, byt i nevydány mým nákladem, poněvadž jen takým veskrz správným jednáním chci si získati ponehla přízeň veskeřa našeho obecenstva. Se zvláštní úctou Fr. A. Urbánek, kněhkupec.

Zápisky dědictví Svato-Janského.

Ku konci roku 1874 přistoupili k sv. Janskému Dědictví a zapsáni jsou byli údové z Čech: Karel Moravec v Starém Kolíně, Josef Plochý v Budějovicích, Anna Bartošova v Břežových Horách, Barbora Rejthárková v Novém Bydžově; obec Lipnice, obec Filtrovice, p. František Hofmann, kaplan v Novém Rychnově, Marie Sklenářová v Domažlicích, p. Václav Váša,

kaplan v Protivně, Jan Weinzettel v Karlíně, Josef Langer v Slaném, rod Matěje Klímy ve Velk. Lohovicích, Anna Laňová v Břežanech, František Páša ve Vřesníku. Z Moravy: Terezie Spurná v Holici, rod Bartoloměje Paráčka v Tučapech, Marie Šejda v Hanicích, Anna Navrátilová v Kroměříži, Martin Smutný v Střelčicích, František Klika ve Veskově, Anna Hamrova v Znojmě, rod Jana Vašíčka v Hrabové, Teresie Šimová v Troubkách, Anna Sojkova v Zábřehu, Martin Navrátil v Dražůvkách, Anna Lýskova ve Vlkosí, Marie Vyhnálková v Sobáčově, Magdalena Neklova v Sobáčově, rod Jakuba Švorce v Hrdlicích, Josefa Vlachova v Dražovicích, rod Josefa Kuňky, Jana Malého a Tomáše Nováka v Jámolicích, Nepomucena Husíckova v Hněvotíně. Ze Slezska: rod Ondřeje Janšy v Bruzovicích.

Všech údův sv. Janského Dědictví koncem roku 1874 bylo 25.480.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. Veselý, uč. náboženství na niž. třídách c. k. akad. gymnasia na Starém městě v Praze, provisor k. arcib. semináře, člen výboru Dědictví sv. Prokopa, atd. 1. února (nar. v Týně nad Vlt. 25. července 1838, vysv. 2. srpna 1863). Tělesná schránka jeho byla d. 4. t. m. v 9 h. ráno v arcib. semináři vykropena a po odbytých u sv. Salvatora zádušních službách Božích na hřbitově Volšanském pochována. Slavný průvod, v němž se zúčastnilo žakovstvo zdejších gymnasií se svými profesory, alumnové k. arcib. semináře (zpívající cestou žalm: „Miserere“) se svým představenstvím, důst. duchovenstvo Pražské i z venkova, příbuzní, přátelé a j., vedl za četné přísluhy vd. p. kan. Ed. Tersch. Podél rakve ozdobené krásnými věnci šli se svícemi alumnové k. arcib. semináře a v druhé řadě studující akad. gymnasia.

Vyznamenán jest:

- p. Karel Jaenig, kněz arcid. Pražské, dr., prorektor ústavu del' Anima v Římě, jmenován 22. ledna od sv. Otce papežským domácím prelátem.

Ustanoven jest:

- p. Josef Hoefler, admin. za faráře ve Vranově (Frohnau).

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. Vrzák, inful. probošt v Jindř. Hradci, b. konsist. rada a okresní vikář atd. 22. ledna (nar. v Pošné 26. srpna 1804, vysv. 24. srpna 1828.)

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expedice:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.
Nedokládá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v Expedici a u všech řádných knihkupců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště
jenom v Expedici: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplácení se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV. 25.)

Sv. Petra Chrysologa, arcibiskupa Ravenského,

řeč o postu a pokušení Krista P. na poušti.

Ježto vidíme, že přišel jarní půst a čas bojů duchovních, jako vojínové Kristovi vyjdeme na bojiště ctnosti, odloživše všelikerou netečnost těla i duše; aby údy zimním odpočinkem ocháblé utužily se cvičením v zbraních nebeských. Tělu popřáli jsme rok, po-
přejme duši dny; pro sebe potřebovali jsme časy drahé, čas krátký nechťme Tvůrci; žijme na krátko Bohu, anijsme po celý čas žili světu. Odložme starosti domácí; přebývejme v táboře Církve; nehledejme pohodlného spánku; se silnými se spojme; vzdejme se obejmutí milostných; láskou k vítězství nadchnuti budme, s této cesty ať nás nesvedou lichocením maličkých. V uších našich zaznívej hlas boží; hluk domácí neobtěžuj náš sluch. Strídmě požívejme pokrmu, ježž příroda dává; nehledejme množství pozemských lahůdek. V pití zachovejme míru střidmosti: opilství ať neslabuje síly naše. Cokoliv z příjmů zbývá, ať dostane chudý spoluvojn. Zhoubná marnotratnost nezmař ničeho. V boji tě bude podporovati druh, jehož lačného nyní nasytíš.*)

Tak ozbrojení, bratří, tak přichystání vypovězme válku hříchům, boj ustanovme zločinům, půtku vinám. Jisti budme vítěz-

stvím; nebo zbraně nebeské nepřemohou nepřátelé pozemští; a proti božskému králi nebude moci postaviti se pozemskost. Nelze nepříteli, aby překvapil a zničil nás za ochrannou zdí víry. A nedokáže ďábel, aby přepadením svým zmátl opatrné, bdící a strídmé; zajisté neosmělí se ani nás takto ozbrojené vyzvati k veřejnému boji, neodváží se lstí nás napadnouti. Duch náš trvej na nebeské stráží; lstivé a skryté nástrahy ďáblavy potlač a varuj se jich. Jest zajisté ďábel sám sebou zlý; ale tím horší vyzván-li. Slyš slova apoštolova: „Ďábel obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltil (1 Petr. 5.). Když se postíme, lační ďábel, an vždy se nasycuje vinami našimi. On zvrhuje pokrm náš v obžerství, nápoj v opilství, aby mysl zbavil rozvahy, tělo otupil. Tím tělo, jež jest ducha stánek, nádoba duše, ohrada mysli, škola ctnosti, chrám boží, to tělo zvrátiti chce v jeviště zločinů, v průvod provinění, v divadlo smyslnosti. On se sytí, on se raduje, on hoduje, když nás rozpustilost rozpoutává, smyslnost dráždí, pýcha unáší, ctižádost podpichuje, nutká hněv, zlost naplňuje, nenávisť podpaluje, závist podněcuje, kormoutí starosti, rozepře trápí, ziskuchtivost pojímá, lichva poutá, dlhu vážou, peníze tlačí, moří zlato. Když ctnosti umírají, žijí viny: radost ubíhá, počestnost hyne; milosrdenství ubývá, lakomství se množí; panuje zmatek, podléhá řád, klesá kázeň. Ty bojují proti vojínu Kristovu; ty jsou sbory satanášovy, ty pluky ďáblavy; ty pokryly svět hroby, přemohly národy, vyplnily lidi, celý svět uvedly v zajetí. Žádný smrtelník sám nemohl se jim postaviti. Proto Bůh sám přišel, aby je přemohl;

*) Peněz svých neužívaj k páchání skutků hříšných, zvláště obžerství. Ty zajisté hubí duši. Dej raději chudému. Ten tě bude podporovati v boji aspoň modlitbou. A kdyby nevděčný nemodlil se za tebe, údy jeho, jimž si dobrodiní prokázal, volati za tebe budou k Bohu.

král nebes sestoupil; sám vítěz výborný přišel, a ustanovil čtyřicetidenní půst co zbraň proti nepříteli; tak že čtyřikrát deseti dny postů jako zdí upevnil celý čtverec světa. Vímeť, bratři, že půst je hrad boží, tábor Kristův, ochranná zeď ducha, prapor víry, známka čistoty, vítězství svatosti. Půst zachovával Adama v ráji, než jej obžerství svedlo. Noema chránil v arše, když svět pohroužilo opilství. Postem uhasil oheň Sodomy Lot, který pak v opilství ohněm krvesmilství poskvrněn byl. Půst učinil, že Mojžíš plál horlivostí boží, ano obžerství a nestřídmost lid israelský zaslepily až k bludnému klanění se modlám. Půst povznesl Eliáše do nebe, kdežto bezbožného Achaba nestřídmost svrhla do pekla. Půst učinil Jana největším mezi syny žen, kdežto opilství učinilo Herodesa knížete z rozkazu žen vražedníkem.

Půst čtyřicetidenní, bratři, odkryl a zjevil staré lsti ďáblvy.*) Pohrdal zajisté ďábel Kristem pokrmu požívajícím, a pijícího za člověka měl. Když ale viděl, že se postí, tušil, že Bůh jest, a uznal jej synem božím. „Jsi-li syn boží, rečiž, ať kamení toto chlebové jsou“ (Mt. 4, 3.). Slovy těmi chtěl ďábel okázati, že Kristus je člověk, nikoliv Bůh; nechtěl připravit chleba, ale odejmouti půst. „Jsi-li syn boží, rečiž, ať kamení toto chlebové jsou.“ Po postu nehledá chleba silný Bůh, nýbrž slabý člověk; ani Bůh tak hladem neslábne, aby k zaopatření si pokrmu užiti musel moci své. Následujícím tedy prozrazuje ďábel snahu svou. „Jsi-li syn boží, spust se dolů.“ S dostatek chce dokázati člověčenství Kristovo, připravuje mu pád, nikoliv povznešení. Těžkoť člověku povznesti se, lehko padnouti. „Jsi-li syn boží, spust se dolů.“ Mýlíš se ďáble, a neumíš pokoušeti; Bohu nelze padnouti. „I ukázal mu všechna království světa i slávu jejich a řekl jemu: Toto vše tobě dám, jest-liže padna budeš mi se klaněti.“ Ó té odvahy ďáblvy! Bohu praví: klaň se mi. Brzo však poznal po zázracích, že Bůh, po trestech že soudce jest ten, jehož hleděl si ponížiti odměnou. Nebo ve jmenu Kristově, ve jmenu postícího se počal vyháněn býti z těl posedlých, a strachem toho oslavovati, jemuž v pýše své lstivě krívdil. Postem zvítězil (Kristus), aby nám dal sílu k vítězství, způsob vítězství. Praví: „Toto pokolení nevymítá se leč skrze půst a modlitbu“ (Mt.

17, 20). Postme se tedy, bratři, chceme-li následovati Krista, chceme-li přemoci lstivou ošemetnost ďáblvu.

Přel. Fr. V. Čapek.

Moje touha.

Po Bohu má duše touží,
tož se k sluhám Jeho drouží,
v světě rozkoš nehledá,
útěchu jen Bůh jí dá.

Sloužití chci Pánu svému
ke mně velmi laskavému;
oddaná chci Jemu být
povždy, dokud budu žít.

Netoužím nic více znáti,
ni co v světě milovati,
jenom Tebe Ježíši,
poklade můj nejvyšší!

Ježíš budiž heslo moje,
když v mé duši zniknou boje;
Ježíši tu budiž mou
útěchou a záštitou!

Kdybych měla poklesnouti,
nedej Pane, zahynouti;
očist srdce nehodné,
učin svému podobné!

M. Michaela.

Sv. Otce Efrema Syrského vyznání a obvinění sebe samého.

(Pokračování).

Než, řekne někdo, nebylo třeba o myšlení takto zevrubně rozbírat. Nebo nač tak obšírná je rozprávka o těch věcech, ana zašla řeč o náhodě a omatu? Já však, bratři, mohu vám uvesti na to důkazy (že tak činím spravedlně). Obětoval Job za své syny (Job 1, 5.) říká: Snad zhřešili Bohu v srdci svém. Kdyby myšlenky neměly jít na potaz, i pročež by byl zápal za poklésky srdcem obětoval? Odsouzení jsou také ti ze společenství Koreova (Num. 16. a 26.), a shořeli, kteří jsou zle mysleli. Již pak když se Jes. 10. praví: Vlasy hlavy naší jsou sečteny, tu jako bychom slyšeli, že ty vlasy hlavy jsou myšlenky; nebo hlava stojí za mysl, v níž ony se rodí. Soudit Bůh cizoložství ze svolení a z požádání ženy měří skutek, z rozhněvání a nenávisti vraždu člověka; nebo dí Mt. 5. Jan 3.: Kdo se svévolně hněvá na bratra svého, hoden bude

*) Lstivě nám radí ďábel, abychom se nepostili; tak i v ráji Evě radil, když ji pokoušel.

soudu, a kdo nenávidí bratra svého, vražedník jest. O vytazování myšlení svědčit i sv. Pavel I. Kor. 4. řka; Osvítí Pán, co skrytého jest ve tmě, a zjeví rady srdcí, a zase (k Řím. 2.) mluvě o myšlení, kteráž se vespolek obviňují aneb zas vymlouvají v oné době. Neříkej tedy žádný, že myšlenky nic nejsou, jelikož přivolení k nim soudí se za skutečné činění. Nepravím arci, žeby jakýkoli nával myšlení sbíhajících se k jednomu usnešení měl se tak soudit, ale když do myslící při rozpoznání tak v svém myšlení si hová, až si v něm i zalibuje (v ně se zakochá). Ne všeliké semeno, ježto seje rolník, ujme se (upne se a zroste), tak i ne vše, co myslí myslí, ve vůli zvázne. Rolník požaduje užitek z toho, co země přijme, tak i Bůh požaduje počet z toho, co ujme se vůlí. Praví Spasitel (Jan 15.): Otec můj je orač (země-dělec) a Pavel (I. Kor. 3.): Vy boží roli a vzdělání jste. Nevzdalujte tedy ode mne starost, ale spíše i vy o mne pečujte. Klade pak týž ap. i na jiném místě (Hebr. 4.): Živát jest řeč boží a mocná a pronikavější nad všeliký meč na obě strany ostrý, a dosahuje až do rozdělení duše i ducha i kloubů i mozku, a rozeznává myšlení a mínění srdce.

Když rozeznává myšlení, pročez mi jakožto obžalovanci nepřispějete k obraně? Chcete seznati duši a ducha? Tomu opět ze zemědělství porozumíte. Orači znají povahu a přirození půdy, a podle vlastnosti toho kterého kraje metají v ně semena (osívají je), nebo znají ze zkušenosti, co které půdě se hodí. Tak i Bůh náš rozeznává přirozená a dobrovolná myšlení. Protož dí Kazatel (eccles. 1, 14.): Všecko marnost a dobrovolí*) ducha. Přirození praví býti položené v marnosti a zase v dobrovolenství činy, ježto se dějí mimo přirození. Protož dí (Eccles. 12.): Všelická marnost pomine, ale cokoli kdo činí, přivede Bůh na soud. Lidi dělající dle přirození nazývá Pavel (I. Kor. 2, 14.) duševní (živočišné, ψυχικὸς), protivující se přírodě tělesníky (σαρκικὸς); nebo kteří jsou duchovní (dle ducha živí) i přirození samé k duchu přihodlávají. Zná zajisté zemědělec Bůh přirození všech i svobodnou vůli i vládu, a seje své slovo, a podle moci a vlády naší požaduje plod účinků. Nedá se překonati zemědělcům, ježto všelikerou půdu osívají, nýbrž

i nad přírodu dělá a převyšuje je, a nad míru duši i ducha, přírodu i svobodnou vůli proniká a rozeznává, a kde rozum srovnává se s přirozeností (přirozené činění dostačuje), nic obzvláštního nevyžaduje, neboť přírodě vykázal míru její, a ustanovil cíl, dokud by dostačila a obstála. Když pak i svobodná vůle podlehne přírodě, a bude od ní přemožena, tedy požaduje se na ní počet jakožto té, která jsouc nenasyčená, hráze Bohem uložené přestupuje a podvrací. Tak tedy, bratří, přivolení počítá a posuzuje se za skutky, poněvadž podstata skutků záleží v dobrovolenství (v zúmyslném a samovolném předsevzetí). Protož dí Pán (Mt. 15.), že přivolení zlým myšlenkám poskvňuje člověka. Neb věděl, že jest duše, která koná v těle. Mohu vám to dotvrditi příklady vzatými ze zákona, jako (Num. 16.) nečistý když se čeho čistého dotkne, to poskvní, a potřebí bude očistění proti tomu. Již ale smilnost, závist, nespravedlivost jsou nečisty. Dočiníš-li se tedy čeho zlého, poskvniš i jiných. Přivolíš-li pak duchem a myšlením účinku, samou tou nečistotou se poskvniš. Znamenej toto: nepraví se, žeby jiného poskvňoval ten, kdo je poskvněn, ale kdo s jiným obcuje, ten ovšem poskvňuje, čeho se dotkne. A spatřuje se ten rozdíl i u nás; nebo dočiní-li se kdo smilstva, nebo jiných pohorší, a stane se zlým příkladem, mnohých on tu poskvní. Upadá-li pak v samé myšlení, tu jiných sice neposkvňuje, poněvadž nespátrili; ale sám stane se poskvněn a bude souzen. Jakýž tu při obou rozdíl soudu? Veliký, nebo kdo skutečně zlo páše, poskvňuje všech, jimžto byl k ourazu, a jenž ho budou následovat; kdo pak jedině myslí, vydá počet jen za to. Však i u pohanů podobně tak stejné myšlení a přivolení klade se za společné činění. A v zákoně Mojžíš. dává se nám příklad i na zděch. (Lev. 14.) Nebo se tu tak vyměřuje: Vejde-li kněz a uzří prokazu (σην λεπραν) domu, vše to, co v něm jest, bude nečisté; a tu, jak já za to mám, knězem zákon a vědomí se vyrozumívá. Zhřeší-li tedy kdo, prvé nežli seznal zákon, nebude povinen vydati počet za jiné, poněvadž učinil v nevědomí; leč že porušen jest, přípalem nečistoty šeredně bude poskvněn. Náhled tuto předložený jest i jiného význaku, a připouští i druhý výklad, kterýž vám tu bez rozpaků musím předložiti, byste seznali, kterak já mnohými asi hříchy jsem vinen. Jsou lidé někteří ještě neporušení, avšak pro sdíllost a společenství s jinými již nečistí; ti totiž, kteří při svém nevědomí k

*) Tuto, kde bible naše kladou: trápení ducha (afflictio spiritus) četl autor náš, jak stojí v orig. hřeckém: προαίρεσις πνεύματος libera electio spiritus.)

něčemu zlému svolují. Ti, brzo-li od toho odstoupí a ustanou, nevydají počet ani ze svolení, jelikož zákonové a práva neodsuzují svědků (svědomců) mimojdoucích, nýbrž jediné těch, ježto dobrovolně k též věci se sbíhají (schválně se k ní navracují). Když tedy přistoupí zákon a mistr náš a postihne koho, an se zločinnými obcuje dobrovolně a jim přivoluje, tohoť odsoudí. Takýmto zákonem spravuje se i apoštol, an dí: (Řím. 1.) Smrti hodni jsou, netoliko ti, kdo takové věci činí, ale i ti, jenž jím v tom přivolují (nakládají.) K tomu, co zde praveno, připojití mohu, (dobře případné jest) a za důkaz posloužití můž i to, co jsem tuto na počátku své řeči položil, že ti, kteří byli toliko přihledači nepachů, proto že se ničeho smrti hodného nedočinili, byli osvobozeni (a ušli bezkárně), avšak obvinění všeliká podstupiti musili. Nikdo tedy z vás mne netěš (nepřemlouvej), že to nic nedělá, když se přivoluje myšlenkám; ale brž uvažuje tu věc zdravě, raději mne polituj, a se za mne svou přimlouvou u Boha přičiněj. Však pak i to, že o těch věcech mám a dávám takou zprávu (rozprávím) a sám se nespravuji, jest mi hříchem, anof písmo praví: (Jak. 4, 17.) Tomu, kdo ví, co dobrého činiti náleží, a nečiní, hřích jest, a kdo jsa kárán (napominán) nestydí se těžké kázní podpadá, jelikož k hněvu popuzuje mistra. Já sice laju sám na se, ale trvám ve zlém, a vyznáváje své hříchy jich nepřestávám. Jediné té chápat umím se, výmluvy, že vida nevidím, a konaje pokání zase hříchů se dopouštím. Však i při seznání toho, co činím, potýkám se (kolísám) se svým lepším vědomím, a tak usmyšlení svoje pohaňuji, a jsa jako parob hříchu nechtě činím co zlé jest, a boj ohlašuje hříchu jeho jsem manem, a jakkoli nestačím, ale platím clo jemu, pro zvyk a obyčej, jenž nad mou myslí panuje. Přijímám žold těla, hověje náruživostem. Znáám jak porušení přikvačuje na mne; avšak na zavolání rozkaz jeho činím. Klopoty sobě uložené se vzdaluji, a jako pes uvázaný na řetězu proti rozkazu se zpouzím. Hřích nenávidím ale hovím žádosti. Službě hříchu podrobil jsem přirození; odtud pošla jest mi ta poroba a bezděčnost. Náruživosti, podmaňující svobodnou vůli, prýští se ve mně; neboť jsem mysl tak s tělem spoutal, že již od ní rozpojiti se nechce. Snažím se proměnití své předsevzetí, ale zastaralý obyčej se tomu přičí. Usiluji osvoboditi svou duši, ale velikost dluhu mně zbraňuje; zlý věritel (lichvář) je ďábel; ne-

upomíná dluhu, ni naléhá na jeho zapravení. Ochotně a hojně půjčuje, ani kdy co zpět požaduje. Žádné jiné lichvy nevymáhá leč otroctví. Štědře naskýtá, čím by žádosti naše se rozhojnily. Chtěl bych já rád navrátiti, on ale novou půjčku přiřazuje. Dynuji-li, aby své vzal nazpět, on nadhazuje jiné, by se zdálo, že mu z jeho peněz lichvu platím. Když myslím, že jsem zbyl starého dluhu, novým úpisem zlých žádostí mne si zavazuje. Vidí zajisté, že prodloužením dluhu navedu se na ochotnější hřešení a v nich setrvání, proto ve mně zbuzuje nové žádosti. Hledí, abych na staré hřešení zapomněl, a jich nevyznával, a radí, abych klopotal k jiným jakožto neškodným. Tak já s novými se smlouvám, a jim přivykám, starých pak pouštěje v nepaměť, znova se zadlhuji. Tak ten starý lichvář ovládá a své panství rozprostírá nade mnou; i když vyvětiti se z dluhů těch starých umínuji si, a se vybaviti na svobodu, zatím shledá se, že rob učiněn jsem nových co mých pánů, a chtěje přetíti těch vazeb vidím se v nová tenata zapleten, a usiluje vyvážnouti z žoldu strážní, skrze ty prodlené podatky, vidím že jsem, područí a zaprodaný šafář oněch tyranů. O přenešlechtné panství toho starého hada, jenž pod tím, když posluhuje, vladaří a rozkazuje. O podvodné svévolenství zlých žádostí, ješto lahodíce uvodí člověka v porobu. O hubenecká navyklost nepravosti, ješto obrací se v přirození. Tať dává závdavek, a zakupuje si mysl. Lahodí tělu, aby v službu svou podrobila duši; ta předchvátíla mé mladictví, aby mysl nevěděla co se děje; přispojila si smysl nedokonalý, aby ním, jako železným úvazkem (drátem) zmocnila se a zadržela dokonalý rozmysl. Ta chtějícího mne uniknouti zdržuje a žádostiva potlačiti tělo co hloupého a nevďěčníka obouzí. Hřích zahraňuje mysl a zabeďňuje dvěře poznání; zloba strřeže vezdy ducha, aby prosebně k Bohu se uteka nezbránil, by zadáno bylo tělo. Zaříká se, že není nic zlého hověti tělesnosti, a že z tak malé věci počet klásti se nebude. Namítá, jaký se člověku přihází dav směšných myšlének, a že není možné, by je kdo seznal. Navrhuje jejich drobníckost a útlost, ješto prý nemůže jít na váhu, ale zahladí se zapomenutím. Předkládám-li budoucí soud: já, dí, za tebe budu pokutovat. Díím-li, že jest hřích, odpovídá: já tebe zastanu a očištim. Ukazuju-li na trest nastávající: Jakýž prý, když já jsem ti to vnukl a tebe navedl. Než, díím-li, proto budu odsouzen,

že jsem tebe poslouchal: Nikoli, dí, nebo já jsem tebe přinutil. Jakž pak můžeš být souzen, když nehřešíš zomyslně a svévolně, nýbrž za mým návodem a popudem? Pusť tedy od péče. Těmi důvody mne přemlouvá, těmi úvazky zaplétá. Tak mne prodává a kupuje. Tak mně přelouzí, tak šálí a v blud pohání. Tak mi lahodí a mne v manství své porobuje. Hříšníka mně podobného nazývá apoštol (Pavel k Řím. 7.) tělesníka. Hřích naplňuje (dokonává) se svolením; obyčejé pak jsou mezi přirozením a hříchem u prostředku. Strážně jsou nabavení hříchu a záchvaty přírody, zvyk jest podmanění duše, a pochybenství (rozpak) myslí jest poroba. Nebo hřích když jest v těle, panuje nad myslí a z mocňuje se duše i porobuje ji skrze tělo; neboť upotřebí těla co snažné posluhyně kteráž ochotně vykonává jeho rozkazů, nýbrž i duši ním podmaňuje, a jest jako šafářka jeho vydávající a dílo vykonávající; a když pošlehati chce hřích duši, vyřizuje to skrze tělo, a ním ji potírá. Neboť jest tělo jako nějaká oprátka duše, za kterouž on ji co ovci lapá, a na jatku vleče, za ni uvazuje ji, zdržuje a stahuje jako ptáka k hůře vzletnout usilujícího, tím jí jako plékem obroví nohy a ruce přetíná. Takovýto porobenec hříchu jsem já. Utéci nestačím ani pomoci sám sobě. Jsa živ jsem jako mrtvý, jsem jako učiněný pes, ač jsem člověk. a jsa nadán rozumem, učiněn jsem jako hovádko. Smilujte se tedy nade mnou, milí přátelé! Pozdvihněte mne ležícího na zemi, vy, jenž jste přirození těla přirozením ducha umířili. Pospěšte, prosím, prvé nežli prohlásí se nález, než umru, abych s nemoudrými pannami nebyl vyteven, prvé nežli navrátím se do země, kdežto není spatřit život smrtných ani rozhodovati o spravedlnosti a nespravedlnosti, kdežto není těla, skrze něž by přistoupili buď život neb smrt k duši, kdež není pleti tělesné, skrze niž by jejím tot. nestatečenstvím nepřítel přemožen byl a potupen. Od hubených přívar a přitrapů naruživostí rád bych s pomocí Páně byl zproštěn; on-li se nade mnou smiluje, již poslouchati ho volím. Učiní-li se mnou milosrdenství, osvobodí mne ode hříchů; vylije-li na mne svou dobrotivost, spasen budu. Víím, že tak učiniti může, aniž tedy pozoufám o svém spasení. Velikost jeho milosrdenství převyšuje množství mých hříchů; i to mi povědomo, že přised, smílovával se nade všemi, a též i mně na křtu odpustil hříchy; an jsem i já té milosti byl účasten. Ale zhojení těch ran, ježto mi

zde dány jsou po křtu, jsem žáden; avšak on, jenž i mrtvé křísí, dobře mne zlěčiti může. Slepý narozen jsem; on však i slepých od narození osvěcoval. Jsem ovce vysazená lvu na požráni; on však Adama i z hltanu draka vybavil. Pro hříchy jako psem nečistým učiněn jsem, ale napraven budu a učiněn jako syn oné ženy Kananejské. (Syrofoinčanky.) Povrhelem učiněn jsem jako malomocný, ale, ráčí-li on, očištěn budu. Víím, že jsem zhřešil po poznání pravdy, ale mám za sebe přimluvice, Davida svatého. On s pomocí boží konal pokání, i já s jeho přistojenstvím budu konat. Zním to, že jsem obhnut množstvím hříchů, ale dobrotivost Boží větší jest. Ten jenž zjevného hříšníka povýšil k prvotenství, (učiniv ho svým apoštolem), slituje se i nade mnou jakkoli jsem hříšník veliký. Ten, jenž prokázal lásku Zachaeovi a jej udůstojil, i nade mnou, ač nehodným, se smiluje. Vlkem byl Pavel, a postíhal stádo Kristovo, ale vyzuv se ze svého ukrutenství stal se beránkem. Ten, jenž co dravec rozplašoval ovce, stal se pastýřem a opatrovníkem bravu Páně. Porovnávám-li, že on hřešil z nevědomí, já pak vědomě, on však nejen odpuštění ale přepovyšených obdržel milostí; an já toliko prominutí jsem žádostiv. O toto jediné, bratři, by jste se přičinili, a mi byli nápomocni, vás žádám. Neboť nejen odsouzení se bojím, ale i k posměchu prohlédám. Ostýchám se zajisté před těmi, jenž mne nyní ctějí, i bojím se, bych v tváři jejich pro své tajné hříchy nebyl zahanben. Ostýchám se i těch, ješto mne zplodili, aby oni, ješto žili ve světě, nepotupili mne, ješto jsem se zakazoval k vedení života posvátna. Jestliže pak vám, milí bratři zdám se svým naléháním býti těžek, ale nouze moje nechť omluví mou tu nezbednost. Chci následovat onu ženu, která svou nezbedností dosáhla, čeho žádala. I činím podobně jako onen nezbedný přítel, a taktéž dorážím na vás, aby jste vstanouce z lože, Boha za mne prosili. On prosil o opravu a chleb, o potravu těla, já o úlevu duši, on o potěchu časnou, já o dopomožení k spáse věčné. Svolíte-li, obdržím, čeho žádám, jelikož Bůh slitovný snadně se dá obломiti.

(Dokončení.)

Sv. Benedikt.

Totila, král Gothův, s užasnými voji na Řím opuštěný uderit se strojí; a kde stane vítěz, kudy táhne, všady koří se mu šmahem dědiny a hrady.

Vítězný král, hrdý na válečné štěstí,
zvěděti chce, co jest divné na pověsti,
jakou Beneš, otec mnichův, širo slyna,
divy tvoří mocí Boha-Hospodina.

„Chci jej vidět — zkusím, kdo je!“ — král
dí k sobě,

a uloživ podvod v tajné ve útrobě,
honcům svým káže: „Hej na koně hbité
a Beneši návštěvu mou oznámíte!“ —

Honci na svých koních prudkým větrem letí,
a tam na Kasinské hoře světci větí:
„Tolita král, náš pán, Gothův sláva —
jede sem a tobě věděti to dává.“ —

Honci, když, co říci měli, světci dělí,
zase k Totilovi králi svému doletěli,
a král osedlati svého velí oře,
ač sám nechce jeti ku Kasinské hoře.

K zamyšlené jízdě ve králově stanu
nestrojí se král a tré se strojí pánů;
z nich má jeden tamo na krále si hrátí —
druzí dva kryt šalbu — jeti s ním a státí.

A tak *Riggo* oděl v královny se šaty;
šišák čelo — řetěz hruď mu zdobí zlatý;
komorníků stroj pak druzí na se vzali,
a král ve svém stanu v *Riggův* plášť se halí.

Hle, již vyšli — sedli na bujaré oře,
a klusají spolu ku Kasinské hoře;
opodál za nimi komonstvo se žene,
lesklou zbrojí, drahým rouchem vyñořené.

Aj tu-hora — na ní klášter — před ním sedí
kmet a jasným zrakem s hůry v úval hledí,
odkud jezdců tlupa skvělá po úbočí
povolnými kroky na horu se točí:

Svatý kmet se zdvih' a již jde na ústrety
náčelníku Totilovy skvělé čety;
stanul — a tu stoje něco pozdálčích
strojenému králi klidnou káže řečí:

„Synu můj, čím zdáš se, nejsi! — Shod' ty šaty,
odlož obuv, šišák i řetěz ten zlatý;
slož, co tvého není, a to zvěstuj králi,
svými klamy že sluh Páně neošálí.“ —

Slov těch *Riggo* lek' se — všichni se jich lekli
tajnou mocí padli na zem — nici klekli
a bezděky klečtí až se zase znova
ozvala k nim ústa svatá Benešova:

„Vstaňte a mé pozdravení králi neste,
a co já vám tady pravil, mu povězte;

rcete mu, ať dojede sám bez pokrytí,
chce-li pravdu znát a osudy své zřítí!“ —

Tak děl Beneš. — *Riggo* hrůzou oněmělý
odpuštění beře a s ním zástup celý.
Hle, již jedou s hory, a věst nesou králi,
„lidský klam že sluh Páně neošálí!“

Václav Štulc.

Svatováclavská korouhev.

VI.

Několik týdnů už uplynulo, co odjel
vladyka Bolesa se synem a s vojvodou do
pole. Několik týdnů smutných, neveselých
přeletělo dvorem vrbčanským a *Tlukata*
každý den chodíval několikrát nahoru ke
kostelíku, nepřichází-li posel od Prahy se
zvěstí od otce a od bratra pro *Petrušku*.

Ale marně chodíval a marně čekával.

Na stráních kolem *Vrbčan* dosud ležel
sníh a ještě ho přibýlo. Zlá byla letos zi-
ma, krutý mráz stíhal ještě krutější a po
Čechách se báli o válečníky, co pod širým
nebem na severu pod *Horami Krušnými* le-
želi v zásekách.

„Vidiš, holka, vidiš, já Němcům proti
Sasům pomáhal a dnes všickni jsou proti
nám a kdyby mohli, do jednoho by nás u-
bili,“ jednou z večera vyprávěl *Tlukata*
Petrušce.

Seděli u krbu. Venku nade dvorem fi-
čeli větrové a chumelil se sníh od samého
poledne.

„Z nás Čechů leželo jich u *Flarcheimu*
pobitých tři a půl tisíce. Kolikrát jsem ti
už o té seči vyprávěl. *Grojský* tam zacho-
val *Vladislavovi* život, za to mu dal *Jítka*,
Jítce mišeňskou zem a jeho vnuk se také
zemí české odměňuje. My bili se za Němce
ve *Vlaších*, všude prýštíla se po bojištích
česká krev, bez nás by se byla jejich říše
rozpadla na několik kusů a dnes jdou Čechy
za služby věrné pobít a vojvodu jejich po-
robit. Vidiš *Petruško*, tak je to. Co mám
já z té slávy, již jsme si vydobyli, co má
z ní naše česká zem? Na chvíli měla ko-
runu a my krále, ale na dlouhá leta sou-
žení. — Neposloucháš holka, neposloucháš,
věřím že ne. Něco jiného ti budu povídat,
nedřímej *Petruško*.“

„Bojím se *Tlukato* těch větrů. Taková
noc ještě nebyla, co jsou pryč,“ zašeptala
holka a čeledín, co ležel na lávce v chra-
potu, obrátil se a oči si promnul.

„Ještě sedíte?“ zamručel a opět nevě-
děl, že je v jizbě dvora vrbčanského a že
divě fíčí dnes nad ním větrové.

„Arciže lenochu, celý den vydržíš na lávce a celou noc. Měl jsem já to vědět. V poli bys dnes někde mrzl, skřehlé oudy bys zahríval, jako my v Sasích před padesáti lety se ohřívali. Kolik dní nepřišli jsme Petruško pod přístřeší, za to ale celé lesy hořely, celé doubravy nám svítily a hrály nás. Ale když pod krovky jsme se dostali, byli jsme zlí, jako čerti z pekla horoucího, na ty Sasíky, protože byli a snad ještě jsou ne jako lidé, ale jako zvěř, co v lesích vyrůstá. Ven na mráz jsme je vyháněli a mrazy v Sasích bývají horší než u nás. Nediv se mi, zasluhovali to, protože byli úkladníci. Kde kterého z nás dostihli o samotě, do smrti utrýznili ho a jak utrýznili. Jedu nám do konvic míchali a do jídel. A proto byli jsme na ně zlí jako čerti z pekla horoucího.“

Náhle utichl Tlukata, blíže k oknu se nachýlil a hlavou zakýval.

„Někdo tluče na vrata. Slyšíš Petruško? Huňáč už se také ozývá. — Vstávej lenochu, hosta dostanem!“ zahučel Tlukata a zahýbal čeledínem, až lávka ve zdi zasazená praskala. — „Neslyšíš? Někdo tluče, půjdem otevřít. — Z Prahy to sotva kdo bude, protože by si byl za dne přispíšil. Zbloudilec to jakýs. Není mi to dvakrát po chuti!“ nevrle hovořil Tlukata.

Čeledín si již mnul oči na lávce.

„Spát jdi Petruško, pozdě je už a my sami se o cizince postaráme. Na kuse chleba a plechovici medoviny může si pochutnat. My v Sasích nemívali nic, kolikrát dva celé dny nic a přece jsem živ a zdrav a jde mi k osmdesátce. — Jdi, jdi ospalče, bez svítilny můžeš. Či ani ve Vrbčanech nestojíš za sebe, že bys nezbloudil?“

Už byli ze dveří a na dvoře.

Ještě se silně chumelil sníh, na dvě stopy leželo ho už zase nového. Opět zabušil kdos několikrát na vrata. Huňáč zavyl divoce, jakoby vrhnouti se chtěl na opozdilce, až vrata otevrou.

„Zpátky huňáci! — Jdem brachu, jdem!“ zavolal Tlukata. „Kdo že to?“

„Zbloudilec. Od večera se plahočím lesy; nikde cesty a přístřeší také ne. Do roviny zaváty jsou ouvozy.“

V okamžiku rozevřela se dvířka ve vratech a jakýs muž od hlavy až po patu zahalený svrchním oděvem bez pobídky vešel do dvora.

Zase tak zavyl huňáč a sápal se na cizince, div že Tlukata ho zadržel.

„Z daleka brachu, z daleka?“

„Z daleka starý, jedu ku Praze a Bůh ví, že bych byl dnes kdesi zahynul.“

„Odkud že?“

„V jizbě všecko se dovíš, do podrobnosti vše vypovím; ale nyní mne nech, mrznou mi oudy, sotva že je vleku za sebou.“

Tlukata zakroutil hlavou a začínal už litovati, že vpustil do dvora cizince a že nechtěl dříve zvědět na něm, odkud je a kdo.

Kvapným krokem hnál se do síně neznámý, ani neoprášil si sních a měl ho na čapce mnoho a na plášti ještě více.

Petruška seděla v jizbě u krbu; nešla do ložnice, protože se bála těch větrů, co tak strašlivě dnes lomozily a hvízdaly posměšně do oken. Do plamének se dívala, jež hrály si na krbu vespolek, objímaly se, celovaly a ve hře, v celování shasínaly — umíraly. Dřímala s hlavinkou sklopenou na nádra a nevěděla, že je již v jizbě noclehář, že stojí ve tmě u dveří a že také se dívá do plamének, jak hrajou si, objímají se, celují a za hry, v celování shasínají, umírají.

Tlukata zašel do síně pro chléb a pro korbelík.

Cizinec připlížil se až ku krbu, aby lépe viděl do těch plamének či aby lépe mohl vidět hezounkou Petruščinu tvář, úsměv kolem svěžích rtů a světlé pletence vlasů, jež jasněji ještě leskly se než ty dlouhé, černé jeho kadeře?

Shodil se sebe plášť, v kožené kazajce stál před ní s dýkou zavěšenou na zlatém řetízku u pasu a se širokým mečem po boku.

V krbu se ještě ty plaménky svářily, do bitky se pouštěly, zapraskaly a mžikem opět pohasínaly.

Petruška zachvěla se v dřímotách; Tlukata byl už v jizbě, a postavil na stůl s chlebem korbelík.

„Pojď a jez. Potom si tam také sedneme. Hezky je tady proti těm větrům v lesích a po stráních,“ zahovořil šedivec a Petruška procitnula.

Cizinec ustoupil krok nazpět, ale tak, že záře s krbu po celé postavě jeho se rozlila. Havraní měl vlas, oko černé jako noc a vous dlouhý až na prsa.

„Tistův Jan! — Bože svrchovaný!“ zabědovala Petruška procitnuvši a rukama bělounkýma zalomila nad hlavou.

Tlukata přiskočil ku krbu, ale cizinec už držel holku v náručí.

„Tistův Jan, Petruško, pokrevenec tvůj, pro tebe si jde, abys nebyla Smilovou, protože Smilův otec vraždil Vršovce, první po-

třísnil ve Vratislavi krví jejich ocel svou!“ temně hovořil cizinec a pevně tiskl chudinku na studenou kazajku.

„Se mnou půjdeš a ty starochu řekni Smilovi, kdo si přišel pro jeho Petrušku!“ zase tak temně promluvil, hodil na se plášť, pravici vytasil meč, levou rukou pevněji sevřel dceru vrbčanského vladyky a dvěma skoky byl ve dvoře na noci černé, bouřlivé,

„Huňáci huš, huš! — Hej hoši ven! Vrazi jsou zde, zloději. Vrata zavřete! — Petruško má!“ bědoval Tlukata, s oštěpem a s šipkou napjatou vyraziv do dvora.

„Koně sem — valáška mého! Petrušku unáší Vršovec. — Na zvonici, ospalče! Já říkal, že když jste se narodili, že si vás měl vzít běs, že za nic nestojíte, ani za střelu. Rychle na koně.“

Mžikem k šesti jezdcům letělo ode dvora, každý jinou stranou, a s kostela nade dvorem hučel zvon, jako když bijou na poplach, a sotva že se rozhučel, rudý sloup vyvalil se nad Vrbčany do výše a za krvavým sloupem plamenů celý proud; ale ty nehrály si vespolek, neobjímaly se, neshasínaly a neumíraly v celování, rvaly se, divoce hučely, divočeji ještě než ty větry na stráních, jež kdykoliv zaskučely nade dvorem prudčeji, nové a nové plameny vyháňely do výše.

„Stůj chlape! Dolů tě srazím!“ volal Tlukata za prchajícím. Na dostřel jenom byl před ním a huňáč v patách za lupičem. Ze třech hlubokých ran krvácelo ubohé zvíře, potácelo se skorem už a vždy, kdykoliv zabědovala Petruška v náruči uchvátitele, znovu napjal věrný pes všech sil a obrovským skokem vrhl se za jezdcem.

Opět to zaúpělo na vraníku, zase vzeplal se huňáč, zavyl, ale neskočil již, vysoko vymrštil se do výše a naposled zaskučel; v tom z luku Tlukatova zafičela střela, bystrá střela po lupiči.

Divoce rozesmál se jezdec, v náruči jeho na vraníku dívka zalomila rukama, protože zabodl se jí do srdce šíp, dlouhý, smrtivý šíp.

„Vem si ji nyní ty starý, vem, nepotřebuje ji už Tistův Jan, může si nyní pro ni přijít Smil, dopřeju mu takové nevěsty,“ vysmévavě volal příšerný jezdec, dolů s vraníka pustil Petrušku, pobodl ho, dvě střely mu kolem uší zafičely, jednu levicí zachytil a mrštil ji nazpět po střelci, aby prý šetřil střeliva, a okamžikem kmital se už sněhem jenom černý stín.

Půlnoci ještě nebylo a po celém kraji rozednilo se požárem dvora vrbčanského.

Nade dvorem vzplanula nová pochodeň v obrovský žár — starý románský kostelík. Ničeho nemohli lidé uhasit, protože do plamenů šlehal prudký víchř se strání a před chvílí přestalo se také chumeliti.

Nedaleko za kostelíkem ležela ve sněhu teplou řízou zahalená mladá dívka a nad ní nachýlen klečel šedivý kmet v zoufání.

„Petruško — Petruško má!“ z plného hrdla volal šedivec; ale dívka vydechla vždy jen prudčeji. Pořád zdálo se jí ještě, že v náruči ji drží onen muž — cizinec, že prchá stráněmi, oudolinami do země cizí, neznámé, o níž nikdy ještě neslyšela, že do uší šepotá jí Tistův Jan, jak žítí se jim to bude tam, lépe než se Smilem, protože v zemi té ještě nikdo neumřel a lidé dosahují věků nesčetných.

„Petruško!“ znova zabědoval kmet. Dívka se zachvěla, otevřela jasné, modré oči a usmála se.

„U mne jsi otče?“ zašeptala tichounce. „Tlukata je u tebe Petruško.“

„Řekni jim — všem to řekni Tlukato, ať neklnou tomu Vršovci pro památku mou. Vrací se již z vojny u vítězoslávě tatíček můj, ale Otibor ve sněhu leží ubitý. Vidím je, také-li je vidíš a s nimi tu svatou korouhev nad jejich hlavami? Zase ji nese Dobrovít nad vojvodou, jako tehdy — Hleď Tlukato, nebe se rozevívá, vidíš tu září, ohromnou září? Do očí mi zaráží, andělé pějí tam — slyšíš je Tlukato?“

„Dvůr náš to hoří Petruško, nade dvorem chrám, lidé hasí požáry a klnou Vršovcům.“

„Nebe je to, v nebi andělé — neklňte mu, pro památku mou neklňte, protože také jsem z rodu jejich, otec můj a bratři oba dva. Tušila jsem to — tušila a proto tak ráda o nich slýchávala.“ —

„Kolébka tvá to hoří a s kolébkou kostelík Petruško, vše padouch zapálil.“

„Že hoří kolébka má a s kolébkou kostelík a to vše že zapálil Tistův Jan?“

„To vše Petruško a já ti srdce šípem rozbodl, já starý Tlukata.“ — —

„Ty žes mi srdce rozbodl, ty starý Tlukato? — Umíráš tatíčku, umírá Petruška — Tlukato — —“ I pozdvihla hlavu Petruška, obrátila se k rodišti svému, upřela modrá očka na kostelík a rozhlédla se kolem po bílé pláni.

„Jaký to divný mám sen?“ zašeptala a zase jí klesla hlava nazpět do teplé řízy, za ruku vzala šedivce, křečovitě zachytila se jí a když blíže sehnul se Tlukata k té milé, drahé hlavě, zaplakal a širým krajem

rozletěl se starcův pláč, jako když větry
zalehnou do starých drv a lysé hlavy je-
jich zakvílí.

„To já tě ubil holoubku, já starý Tlu-
kata, co na rukou tě chovával a pohádky
povídal tobě, co zase chtěl chovávat
a povídat — za nedlouho!“ bědoval
šedivec.

Ale Petruška už neslyšela, daleko od-
tud, v nedohlednu dlela, za šedivými obla-
ky. Ještě držela se té svadlé ruky, co na
ni — na lupiče vypustila smrtivý šíp, kře-
čovitě, železem a polootevřená očka její
dívala se na hořící dvůr, na kostelík, jako
z večera hleděla v polosnění do těch pla-
ménků na krbu, co hrály si, objímaly se
vespolek, celovaly se a poněáhla uhasí-
naly v té hře — umíraly v tom celování.
(Pokračování.)

Poustevník.

(Vyňatek z větší básně.)

V tom hustém javorovém loubí
se skála vznáší k oblakům,
kol kolem stře se šedé doubí
své listí stelouc k povlakům
té zemi v jeseň holomrazné!
Lahodný v letě klid a stín
sesílá chýši z proutí vazné
již vzdělal tuto zbožný syn. —
Jest svatvečer a stíny jeho
sestárlé k odpočinku jdou,
co chůze kmeta zemdlého
se ploužícího — samotou! —
V dál' hlasy zvonků z každé výsky
již letí orlí peruti;
tak zbožné jsou, tak srdci blízky
jak duši chrámu klenutí.
Před chýši stařec mnich co sedí
a race jeho sepjaty,
svým zrakem ku nebesům hledí,
jež na krásu tak bohaty.
Co v srdci jeho asi žije
a hrudím zbožné prolétá?
To srdce v prsou mocné bije
jít jak by mělo do světa!
Svět dávno pro ně však již zemřel,
i šalba jeho bídná, klam;
on drahná leta k němu nezřel,
jen Bohu žil, své spáse sám.

* * *

Před lety arcíť zápas divný
v těch prsou jeho hovořil,
on v slávě mnil se býti živý
an jí se byl jen pokoril.

A jako hromu žhavé blesky
vše drtí svým ramenem,
tak pýchy divé mocné třesky
vyšlehly v prsou plamenem! —

* * *

I tékal dlouho širým světem
se smutkem v srdci se žalem,
vše viděl v stavu žalokletém
svým rozbourěným zápalem.
A slzy tekly volným proudem
mu častokráte po líci
zval slávu světa bídným troudem —
a bouří v srdci zuřící.
Ke strunám sáhl líry znovu
a zapěl píseň labutí,
duch jeho povstal k žití z rovu
a spěchal k nebes klenutí!
Své spáse, církvi, vlasti svojí
poznovu počal zpívati; —
ve poustevníckém žalukroji
až posud lze jej vídati! —

Fr. Al. Lhotka.

DOPISY.

Z Prahy 8. února 1875.

(Pohřební průvody v Praze.)

Tyto dny ubíral se po Karlově náměstí
k Vyšehradu pohřební průvod, jakých teď
u nás pořádku — pohřeb církevní. Byl to
Marianský spolek žen a dívek, jenž zemřelé
družce své průvod ten upravil. Za křížem a
lucernami dlouhá řada žen a dívek, za kně-
zem nesla se rakev, za ní šli ostatní účast-
níci, všickni pak střídavě zpívali ze zpěv-
níků žalm „Smiluj se nade mnou ó Bože,
“ píseň „Odpočíte v pokoji“ a střídavě mo-
dlili se „Otče náš,“ „Zdrávas“ a příslušnou
modlitbu za zemřelé. Pohřeb, při němž lidé
nehovoří, nýbrž zpívají a se modlí, stal se
v Praze žel Bohu něčím neobyčejným, tak
že lidé v davech se sbíhali a udiveně naň
patřili. Pohřeb, ten vítězoslavný průvod,
v němž Církev tak krásně svou víru v ne-
smrtelnost duše, v budoucí vzkříšení, v Je-
žíše, božského křesitele a soudce mrtvých,
vyjadřuje a při němž článek víry o „obco-
vání svatých“ modlitbou za zemřelé osvěd-
čuje, stal se u nás, bohužel, předmětem a
obětí hnusné spekulace a marnivé, pošetilé
parády. Toto nekřesťanské zřízení, jako
mnohé jiné, nevyrostlo u nás, jeť to bylina
cizopasná, přesazená k nám odjinud. Neú-
tomu dávno, co při pohřbech ředitelové kůru
se zpěváky odpovídali knězi při modlitbách
a na cestě až ku bráně zpívali, nyní i při

nejslavnějších pohřbech odpovídá knězi jen kostelník, tak že antifony a verše se nezpívají, nýbrž jen recitují. Ač pěkný způsob ten nyní se zanedbává, přece se posud vybírá při pohřbech štolový poplatek pro řiditele kůru, který se nikterak nezúčastňuje. Místo bývalého zpěvu slyšíme při slavnějších pohřbech hlučnou „smutečnou“ hudbu, ta je však, mluv co mluv, nedůstojným surrogátem zpěvu a hodí se ku průvodu pohřebnímu as tak jako „intrády“ ku slavnějším sv. Tyto „smutečné“ pochody přilákají houfy zevlujících zvědavců, jakých ve velkém městě až nazbyt bývá, o modlitbě však ani řeči býti nemůže.

V Itálii jsou známé pohřební spolky, jaké i u nás tu a tam bývaly a jsou (nemáme ovšem oněch podivných kuklí, jakých ve Vlaších se užívá), které svým členům pořádají pohřeb křesťanský, spojený s modlitbou a zpěvem. V Praze zdomácněly teď rozličné „pohřební spolky“, které jsou nepodařeným surrogátem oněch jednot. Dávajíce si rozličná křesťanská libé znějící jména jako „Charitas“, „Pietas“, ano dokonce „spolek lásky k bližnímu“ zařizují za drahé peníze okázalé průvody, při nichž mnoho livejovaných slubů, koní a vozů dělá „slávu“, kde však hlavní věc — modlitba, stává se věcí vedlejší, nebo když kněz po vykonaných obřadech modlí se v řeči národní příslušnou modlitbu a Otčenáš, neotevře ani jeden z livejovaných oněch lidí ústa, aby modlil se spolu, nebo za to nejsou placeni, k tomu nejsou objednáni! A jaký to pohled na toho uniformovaného vůdce s chocholatým kloboukem, který kráčí před křížem! Ano jeden majitel takového „spolku lásky k bližnímu“ oznamoval, že na požádání i tento „vůdce“ i nosičové pochodní vedle rakve pojedou na ozdobených koních, aby podle množství koní snadno bylo lze poznat stav zemřelého; jiný chce dokázat svou nezištnost tím, že objedná hudbu zdarma (!) až ku bráně. Móda je tyranem, zvlášť ve velkých městech, u nás v Praze vládne při pohřbech tento tyran. Průvodů i slavnějších, kde by kněz šel až ku bráně, není mnoho, jeho místo zastupují livrajovaní nosičové pochodní „bez rozdílu náboženství.“ Zřízení toto u nás nyní všeobecně zavládlé připravilo duchovním správčům mnoho nesnází, proti nimž farářové zcela málomocní jsou, jedním z nejškodnějších je však ten, že duchovní správce zůstává osadníkům svým zcela cizím nemaje ani příležitosti s nimi se stýkati, jich poznati. Ve velkých městech nedá se zásada pastorálky, že „duchovní

správce své osadníky znáti má“ zcela provést, stýkát se s nimi pouze při církevních úkonech, jako křtu, sňatech a pohřbech. Jmenovitě má duchovní správce příležitost své osadníky poznati při úmrtích, může tu konati i úřad těšitele, rádce a pečlivý kněz nedá příležitosti té ujíti, aby působil na jednotlivé členy rodiny ve směru náboženském, nebo je-li srdce lidské vůbec přístupno dojmům náboženským, nemůže jim odpírati nikdo při události takové, jakou je smrt v rodině. Tu může duchovní správce slabě kmitající plamének víry rozžehnouti, svými slovy lhostejnost u víry laskavě pokárati, k životu křesťanskému vzbuzovati. Při tom zřízení, jaké nyní v Praze zavládl, je to však nemožno, nebo farář s rodinou zemřelého ani nemluví, mezi něho a osadníky jeho vtírá se „jednatel“ některého onoho spolku „lásky k bližnímu“, on vše objednáva, nařizuje, vždyť je k tomu „splnomocněn.“ Jedním z nejsmutnějších úkazů jsou u nás okázalé pohřby sebevrahů, které odbývají se při velikých davech lidstva, které v časopisech na ně upozorňovány bývají. Jako nashvál ubírají se takové průvody nejlidnatějšími třídami a běda farářům, jenž by nebyl po vůli tomu kterému spolku, jehož členem sebevrah byl. Či nejeví se tu sebevražda co hrdinský skutek hodný oslavování, nebudiž se tu v davech převrácené pojmy, zhoubné citlivůstkářství? Nevznikne tu v mnohé přepjaté hlavě úmysl vykonati to, co je předmětem všeobecného hovoru, oslavování a planého litování? Je to také jeden způsob, jímž lid se otravuje a znemravňuje. Časté, ba úžasně četné sebevraždy zejména mladých lidí jsou smutným toho dokladem.

F. E.

Z Budějovic 10. února 1875.

(O letošní slavnosti Zvěstování b. P. Marie a sv. Jana Nep.)

„Ordinariátní list Buděj. diecése“ přináší v čís. 5. toto poučení a nařízení:

I. Letos připadá na den 25. března „zelený čtvrtek“ a zároveň též zasvěcený svátek „Zvěstování blahoslavené Panny Marie.“ Svátek tento jest dle nařízení rubrik římského breviáře „quoad chorum“, t. j. jen mše a církevní hodinky, sice přeložen na pondělek po bílé neděli (5. duben); „quoad forum“ ale musí býti slaven dne 25. března, totiž: den 25. března jest letos zasvěcený svátek, kterýž se má konati se vši v neděli a svátek obyčejnou zevnější slavností, a s sebou přináší pro věřící tu povinnost, aby přítomni byli mši sv. a ne-

konali služebnou práci, a pro faráře, aby sloužil za osadníky mši sv.

Aby lid mohl této své povinnosti zadosťučiniti, nařizujeme na základu od papeže Klementa XI. potvrzeného dekretu sv. kongregace obřadů ze dne 27. září 1716, aby na ten den ve všech kostelích diecése, kde jest více kněží, před slavnými hlavními službami Božími slouženo bylo dle potřeby buď více buď méně rozsáhlé správy duchovní jedna anebo více, však ale jen tichých mší sv. Mezi slavnými hlavními službami Božími a po nich tiché mše sv. sloužiti, není v ten den dovoleno.

Poněvadž dovolení ku sloužení tichých mší sv. jen proto se dává, aby mohl lid dostáti své povinnosti „audiendi missam,“ (slyšeti mši), smí jen tolik tichých mší sv. býti slouženo, kolik jest jich nevyhnutelně zapotřebí, a není dovoleno v ten den celebrati z pouhé pobožnosti, anebo v tomtéž kostele v jednom a tomtéž času sloužiti více mší sv.

Ony duchovní, kteří nebudou celebrati, napomínáme v Pánu, aby přijali nejvyšší Svátost při slavných hlavních službách Božích z ruky celebrujícího kněze.

Slavná mše sv., která musí v pozdější dopolední dobu býti, než jak obyčejně bývá na zelený čtvrtek, musí býti sloužena zcela tak a se všemi obřady, jak jest nařizováno v misalu a v naší diecésní synodě z roku 1863. pro Feria V. in Coena Domini.

I tiché mše sv. musejí slouženy býti de Feria V. in Coena Domini (nikoliv de Annuntiatione) a sice zcela dle mešního formuláře pro zelený čtvrtek určeného až k poslednímu evangelium sv. Jana inclus., jen to se vynechá, co jest určeno pro slavnou mši sv. (S. R. C. 7. Sept. 1816).

Osadníkům budiž na květnou neděli ohlášeno, v kterou hodinu budou jednotlivé mše sv.

Ranní výklad a kázání mohou se toho dne vynehati, protože v ten svátek obyčejně větší počet lidí přichází k sv. zpovědi.

Při odpoledních službách Božích, které mají dle obvyklého způsobu býti konány, nesmí se vystaviti velebná Svátost, aniž se smí dáti jí požehnání (Syn. dílec. a. 1863. p. 90. n. 3.). V ten den jest žehnání vel. Svátostí vůbec zakázáno. (Conc. prov. Prag. a. 1860. p. 130.)

Lid budiž ohledně těchto nařízení, pokud se jej týkají, poučen.

Den 5. dubna není sváteční, nýbrž jen obyčejný všední den, na kterýž toliko mše sv. a církevní hodinky jsou de Annuntia-

tionem B. V. M., kteréž nemohly dne 25. míti místa. Z toho jde, že toho dne není zavázán ani lid ku slyšení mše sv. a zdržení se služebné práce, ani farář k aplikování mše sv. za osadníky.

II. Podobná okurrance svátků je letos dne 16. května, na který padá Boží hod svatodušní a pak svátek sv. Jana Nepomuckého. I tento svátek musí „quoad chorum“ (mše a církevní hodinky) ustoupiti Božímu hodu svatodušnímu, tak že se na Boží hod nesmí vzíti ani mešní formulář ani kommemorace de s. Joanne, a to ani v těch kostelích ne, jichž patron jest sv. Jan. Co tuto řečeno, platí též na zelený čtvrtek o mešním formuláři a kommemoraci de Annuntiatione B. V. M. „Quoad forum“ slaví se svátek sv. Jana spolu se slavností hodu Božího. Den 28. května, na kterýž přeložen jest „quoad chorum“ svátek sv. Jana, není den sváteční, a platí stran povinností faráře a lidu o něm totéž, co praveno jest o 5. dubnu.

KRONIKA.

Z Prahy. Pobožnost 40hodinná bude se konati do 18. února u sv. Ducha, od 19—23. u Anglických panen na Malé straně, od 24—28. na Vyšehradě.

— V nemocnicích *Milosrdných bratří* v Rakousku mimo Uherska ošetřováno bylo r. 1874 úhrnem 14.290 osob. Z těch se 12.407 uzdravilo, 1102 zemřeli a 791 zůstali v dalším ošetřování. Z počtu toho připadá na klášterní nemocnici Vídeňskou v Leopoldově 4283, na nemocnici v Praze 2594, ve Feldsbergu v Dolních Rakousích 760, v Gorici 746, v Novém městě n. Metují 276, v Těšíně 456, v Prostějově 426, v Kukusu 250, v Brně 556, v Letovicích 112, v Linci 1563, ve Vyzovicích 74, v Zebřidovicích v Haliči 364, v Krakově 230 a v Štýrském Hradci 1599.

— Řád Tovaryšstva Ježíšova čili *Jesuitů* čítal koncem min. roku 9245 členů, kněží i nekneží. Z těch bylo 1882 kněží na misiích a sice 154 v Evropě, 393 v Asii obzvláště ve východní Indii a Číně, 156 v Africe, 683 v severní Americe, 354 v jižní Americe a 126 v Australii a na různých ostrovech, 16 nalezalo se na cestách. Rakousko-uherská provincie řádu toho čítala na konci min. roku 478 členů. Provincie tato založila misionářskou štaci v jižní Australii, kdež se v Sevenhillu (v diecési Adelaide) již koleji zřídila.

— Z Brna. Město o Brno oblaženo jest

příchodem *protestantského misionáře* — až z Ameriky. Prodlévá prý tam již hezky dlouho, aniž by kdo vzácnou návštěvu byl tušil. Teprv tyto dni prozradil se, když děti ve škole ukazovaly různé knížečky, které byly dostaly. Při dalším pátrání vyšlo na jevo, že zřídil si v domě vedle protestantské školy soukromou školu a tam děti a i dorostlé láká. Děti k němu docházelo již značný počet; alespoň se tak soudí ze značného počtu knížeček mezi nimi se nalézajících. Při schůzích prý se modlily, zpívaly, poslouchaly přednášku a dostaly snad také něco na zoubek, což ovšem je tam nejvíce táhlo. S dětmi se obírala více panička misionářova. Ze spisků rozdáváných měli jsme v rukou — píše se „Hlasu“ — dva, z nichž jeden je nezávadný, v druhém rozebírá se v příběhu protestantská nauka o ospravedlnění — skrze pouhou víru. Bezpochyby že každému ponejprv se skytá strava nezávadná a teprv později a poněhlu se vystrkují růžky. Přes to vše p. misionář v Brně valně nepochodí, jako všude jinde, kde dosud rozséval sítě bludu svého, zejména v Praze, kdež vloni a předloni s několika druhy a družkami meškal myslé bez pochyby, že tam, kde kdysi Hus s tak skvělým výsledkem kázal, dobrou půdu nalezne i pro sebe. Ovšem že notně se zmýlil. Vyslán jest od některé protestantské sekty americké asi s 9 osobami za tím zbrklým účelem, aby katolické (?) Evropě nasadili protestantskou hlavu. Celý podnik ovšem zahyne a snad dosti brzy.

Ze Solnohradu. J. Em. nejdůst. p. kardinal arcibiskup Tarnoczy, jenž od vánoc již churaví, vyžádal si 2. t. m. zaopatření sv. svátostmi, což stalo se způsobem slavným u přítomnosti celé metrop. kapitoly.

Z Italie. V Livorně byla mezi službami Božími zločinnou rukou hozena puma na hlavní oltář, kdež arcibiskup slavnou mši sv. sloužil. Na štěstí byl však jenom jeden seminarista lehce poraněn. Arcibiskup, jenž myslí nepozbyl, sám hned konejšil rozjitřené lid. —

Z Francie. Nedávno udál se na nádraží Marseillském následující výjev. V čekárně bylo mnoho cestujících, mezi nimiž i jistý francouzský důstojník a jeden katol. biskup. Jak mile důstojník biskupa zočil, přistoupil k němu, uctivě ho pozdravil, pak poklekl, aby mu prsten políbil a biskupské požehnání přijal. Vše to dalo se nenuceně a prostosrdečně, tak že byl biskup velice pohnut. Ale ne tak všichni přítomní, někteří měli to důstojníkovi za zlé, až i reptali

řkouce: Takové chování jest nedůstojno, udáme to plukovníkovi! Což když zaslechl důstojník odvětil klidně: Nemusíte jít daleko, jáť sám jsem plukovník. Byl totiž právě jmenován plukovníkem a na cestě, aby převzal velení nad plukem.

Z Ameriky. (Sv. Tomáš v Americe.) „Pilger“ přináší následující povšimnutí hodnou zprávu o sv. Tomáši v Americe. Dí, že křesťanství v Americe jest apoštolského původu. Vynálezci Ameriky v patnáctém století nenalezli tam sice žádných křesťanů, ale misionáři přišli tam na mnoho obyčejů, znamení a pověstí u jednotlivých amerických kmenů, z nichž souditi se musí, že tam již v pradávných časech evangelium kázáno bylo, a sice praví se, že to nikdo jiný nebyl, než sv. apoštol Tomáš, jenž učení Kristovo v tak dalekých zemích hlásal. Svati učitelové a spisovatelé církevní arci pouze to s jistotou tvrdí, že sv. Tomáš Parthům, Medům, Peršanům, Karamanům, Hyrkanům, Magům a obyvatelům Mesopotamie kázal. Dle jiných, ne tak opodstatněných zpráv dorazil sv. apoštol až do Indie a Ethiopie, tak že, co se týká zeměpisné rozsáhlosti jeho misionářských cest; on zajisté všechny své spoluapoštoly překonal, zvláště když se svrchu zmíněné pověsti ráz pravdy dá. Dle římského martyrologia byl sv. Tomáš v Kalimině v Indii na rozkaz krále kopími proklán. Jeho sv. ostatky přeneseny byly do Edessy, kdež ve veliké úctě se chovaly, odtud přišly později do Ortony v Italii. Již pak co se týká pobytu sv. Tomáše v Americe, tu na obranu platí následující: V starém dějepisu Mexika, jak P. Štěpán Salazar zprávu dává, vypravuje se, že jeden muž bílé pleti a dlouhých vousů z dalekých neznámých krajín tam přišel, nové náboženství, nové bohoslužebné obyčeje a obřady zavedl, modly rozkotl a od Indianů zabít byl, i že obyvatelé Mexičtí skvostný chrám nad jeho hrobem vystavěli. I dějepis Peruanický obsahuje podobné doklady. Španělové totiž našli v Kuzku, hlavním to městě země, zlatou sochu s vousem, o níž Indianové tvrdili, že se u nich udržuje ustavičně ta pověst, že ta socha před mnoha lety shotovena byla, a že představuje muže, jenž právě tak oděný podivným způsobem do té země přišel. — Neboť žádná loď ho tam nepřenesla, nýbrž on pouze na svém rozprostřeném pláští nad vodou stál. Tento muž, připojili, je mnohému učil, co prý délkou času v zapomenutí přišlo: a on prý jim prorokoval, že, až by učení, které on

jim kázal, jednou docela vyhaslo, na to bílí vousatí mužové, jako on, z dalekých krajin k nim přijdou, jejich země brannou mocí dobudou, a jim totéž učení hlásati budou, kteréž on jim kázal. Proto že i Peruviané tuto sochu u veliké poutivosti měli a se jí jako zemským modlám klaněli.

Otění sv. kříže, na kteréž missionáři tu a tam přišli, svědčí o hodnověrnosti této pověsti. Tak shledáno bylo uctění kříže u obyvatelův ostrovů Kozumely a na blízku Jukatanu.

Podivu hodné jsou věci, jež nejpřednější a nejvíceňší lidé z provincie Chiapské vypravují. Ti dosvědčují, že tu před nepamětnými časy křesťanské náboženství panovalo. Mělť poněkud známost o tajemství božské Trojice, o vtělení, utrpení, vzkříšení a na nebe vstoupení Páně, ačkoli tato tajemství bajkami znetvořena jsou. Ku podivu jest i to, co v dějepisu Mexickém o temenu jednoho [převysokého] kopce se vypravuje, který tam Metzillan, t. j. kopec měsíce sluje. Podnes na jedné straně tohoto vrchu viděti jest starožitný kříž ve skále vytesaný a rozličnými malými bílými a modrozurovými kameny uměle vyzdobený, a svrchu jmenovaný P. Salazar ujišťuje, že tyto obrazce nejednou viděl a že barvy tak živé, tak čerstvé jsou, jakoby se ta práce právě byla dodělala, a že po dlouhou řadu let všem větrům a víchřům vzdorovaly. — Rovněž vypravuje, že obyvatelé těchto krajin v obyčeji měli sobě vlasy stříhati a jako mnichové si korunu kolem hlavy dělati. — František Gomara, který dějiny západní Indie psal, vypravuje v kap. 35. prvního svazku, že Španělové, přišedše na ostrov Akazamit poblíž Lukaly na hrobích mnoho dřevěných a kovových křížů našli a se domýšleli, že v časech, když Maurové Španěly v držení svém měli, mnozí Španělové, aby ušli rukou nepřátelským, se na moře vydali, a ti že snad od bouřlivých větrů na tuto zem zahnáni byli. V kap. 121. pak vypravuje též spisovatel, že v Peru obyvatelé své modly infulemi zdobili a jim pastýřské hole, podobné berlím biskupským, do ruky dávali, nevědouce proč to činí.

Kněz Josef Akosta, který mnoho let v Americe žil, vypravuje v 5. knize svého dějepisu, že Peruviané tři docela stejné sochy ke cti slunce měli a že jmenovali jednu z nich sluncem otce, druhou sluncem syna a třetí sluncem bratra. Pak že měli modlu, již Tangataunga nazývali, již Tré v jednom a Jedno v trojím říkali. Mimo to, že u nich se nalezá pokání a zpověď hříchů, svěcená

voda, křest, manželství, odpušky a jiné obdoby čili nástin křesťanství, o čemž mnoho pamětihodného mluví. I jiní spisovatelé, jenž o Indii psali, dávají zprávu, že tito lidé poněkud vědomost měli o všeobecné potopě světa; oni věřili v nesmrtelnost duše, v odplatu skutků dobrých a v trest zlých po tomto životě; oni se modlili, přinášeli oběti za zemřelé, měli příbytky klášterům podobné, pro muže a ženy, oni se postívali, zachovávali jisté svátky a jiné věci, které obyčejům křesťanským se podobaly.

Kněz Emanuel Nebrega, tovaryšstva Ježíšova, vypravuje v jednom psaní ze S. Salvatora v Brasilii od r. 1546, že v těchto zemích panuje pověst, že apoštol sv. Tomáš (Pai Zomo — a i Pai Tomo) tam byl a že když jedenkrátě šípy na jednoho pravoděiho tohoto apoštola vystřelily, tyto na střelce se vrátily. Ukazovali obyvatelé Brasilští na jedné skále i stopy šlépějí sv. apoštola, které spisovatel sám prý viděl. Totéž dosvědčuje se od mnoha jiných pozdějších misionářů. Kdyby i všecky tyto události nemluvily určitě pro to, že to právě sv. Tomáš byl, který tam kázal, tedy přece svědčí jasně o tom, že dříve než Amerika od Kolumba vynalezena byla, již evangelium v těchto zemích zvěstováno bylo. J. Št. K.

Paběrky.

6. Podobenství. (Dle Krummachera.)

a) Květoucí réva.

Samuel, soudce v Israeli, navštívil jednoho dne školu prorockou v Giboa, již sám byl založil a radoval se nad pokrokem žáků prorockých v rozličné moudrosti, v zpěvu a hře na strunné nástroje.

Byl též mezi nimi jinoch, jménem Adoniah, syn Milchův. A. Samuel měl zalíbení v mladíkū. Byl zajisté snědý a krásného vzezření, k tomu hlas jeho pln síly a lahodnosti. Ale srdce jeho bylo plno vzdoru a marnivé domýšlivosti, protože nad jiné vynikal vědomostmi a hlubokým bádáním. K tomu domnívaje se býti moudřejším sedmi mudrců vypínal se i nad své učitele.

I měl soudce v Israeli útrpnost s jinochem Adoniem; miloval jej nad jiné, protože byl duchaplný a ušlechtilé postavy. Proto řekl Samuel: Duch Páně vyvolil si jinocha za proroka v Israeli; ale on sám se tomu přičí a kazí si to sám.

A vyvedl jinocha v pohoří do vinice, ležící proti Ramě. A aj byl čas, kdy réva kvete.

Tu pozvedl Samuel hlasu svého a pravil: Adonie, co vidíš? Adoniah řekl: Vidím

vinici a ovívá mne z daleka líbezná vůně květů réviných.

I pravil Samuel: Přístup blíže a podívej se na květ révy.

A jinoch přistoupiv podíval se řka: Jest to jemné kvítko nepatrné barvy a skromného tvaru.

I odpověděl Samuel řka: A přece přináší ovoce božské k útěše srdce lidského, k obnovení a k okrášení postavy jeho. Adonie, *taková* jest ta ušlechtilá rostlina révová v čas květu, než přináší výborné ovoce! —

Buď i ty pamětliv révy v tvém květoucím mládí! —

A Adoniah, syn Milchtiv, vzal si slova Samuelova k srdci a počal se nyní tiše a pokorně chovati.

Lidé zamilovali si Adonia řkouce: Duch Boží sestoupil na jinocha!

Adoniah ale prospíval jak v moudrosti tak i v leposti a stal se mužem podobným pastýři z Thekoy a Izaiášovi, synu Amazovu, a jeho jméno bylo oslavováno v celém Israeli.

b) Růž a mecho květá.

Anděl, jenž o kvítky pečuje a za tiché noci je roší, dřímá za jarního dne v stínu růžového keře.

Probudiv se pravil s přívětivou tváří: Nejmilejší mých dítek, děkuji ti za tvou obcerstvující vůni a za tvůj chladící stín. Chtělo-li bys sobě ještě něčeho vyprositi, jak rád bych vyhověl přání tvému!

Přiozdo mne novou vnaďou — úpěl na to duch keře růžového. — A anděl kvítek okrášlil: královnu květin — jednoduchým mechem.

Líbě stála tu v skromné ozdobě, *růže mecho květá*, nejkrásnější svého pokolení.

Milá Lénko, zanech prázdné nádhery a třpytivých klenotů a řiď se dle pokynu matky přírody!

c) Potok.

Rolník seděl jednoho dne u potoka te-koucího podle jeho louky a pozoroval svůj pasoucí se skot. Ale při tom nebyl veselý myslí. Viděl, že tráva spoře roste a nestačí dobytek jeho po půl leta živiti.

I přistoupiv k němu soused jeho a zpozorovav jeho zasmušilý obličej, pátral po příčině jeho tajného hoře. A tu počal onen vyprávěti o svých obavách a malém výtěžku louky.

Ale soused odpověděl: „Učiň, co já jsem učinil se svou loukou. Leží při témž potoce

a byla druhdy sporá a neúrodná. I zavedl jsem potok na ni a tráva rostla bujně a vysoko až po břicha skotu.

Rolníkovi líbila se moudrá rada, i šel a dal se do práce, vzal pomocníky a prokopali hráz potoka.

Ale viz! potok zaplavil louku, tak že se podobala jezeru, a zanesl ji pískem a křemením. Tu rval si nešťastný rolník vlašy, běžel k sousedu a lál jeho radě.

Tento ale pravil: „Příteli, proč se se mnou vadíš, pro radu, kterou jsem ti v dobrém úmyslu udělil? Zlob se raději sám na sebe a na své netrpělivé srdce. V malých stružkách měl jsi mohutný potok loukou věsti, nikoliv ale silou vod ji zaplaviti. Neboť potom odnáší svou tučnost a prst louky pryč a zanechává jen křemení a písek. —

d.) Hasael.

Hasael, syn chaldejského knížete, byl poslán od otce do Persie, aby zde své vzdělání dokončil a s mravy a způsoby perskými se seznámil. Jinochu byla úplná svoboda ponechána; tajně však pozoroval Serujah, starý učitel jeho, cesty jinochovy.

Přišel do Persie byl Hasael radostmi velkoměstskými a vírem rozkoší tak unesen, že na svůj vznešený účel docela zapomněl a slepě srdce své smyslným pochoutkám oddal. Knížecí povolání jeho nepřišlo mu na mysl.

Když se jednoho dne v rozkošných sadech Ispahanských procházel, šel okolo něho Serujah v oděvu poutnickém, pravici o hůl se opíraje.

Hasael poznal ihned učitele svého a tázal se ho: „Odkud pak přicházíš, a kam vede tě cesta tvá?“ Serujah odpověděl: „Nevím.“ I podivil se jinoch a pravil: „Cože, tys opustil domov a odebral jsi se do světa, aniž bys věděl, kam?“ Serujah odpověděl: „Zapomněl jsem na to; chodím sem tam a která z dvou cest se mi nejširší a nejpříjemnější býti vidí, tou se ubírám.“ — „A kam tě takové bloudění zavede?“ tázal se udivený jinoch. „Nevím,“ odpověděl Serujah; „a také se o to nestarám.“

I obrátil se Hasael k okolostojícím a pravil: „Tento muž byl učitelem mým a pln moudrosti; avšak nastojte, stal se pošetilcem, pozbyl rozumu! Ach, jak se změnil a zji-načil!“

Tu přistoupil Serujah k mladíku a odhodiv svůj vak pravil: „Ty diš, Hasaeli, že jsem se proměnil: ano, tak jako ty! Druhdy jsem byl tvým učitelem a tys kráčeš cestou, kterou jsem tobě ukazoval. Nyní

ale, když jsem přestal býti tvým vůdcem, uzavřel jsem následovati tebe. Viz, jednání mé, při němž na svou pravou cestu a svůj cíl nemyslím, jest jednání tvé, a tak jako já tak i ty jsi rozumu pozbyl! Kdo jest větším bláznem, ty anebo já, a kdo kráčí nebezpečnějším bezcestím?" . . .

Tak mluvil Sarujah. I poznal Hasael svou vinu a vrátil se na cestu moudrosti, které jej Serujah byl vyučil.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis kat. duchovenstva.*“ Ročník XVI. Svazek I. Redaktor: Klement Borový, c. kr. řádný prof. církev. práva a fund. theologie na universitě Pražské, č. konsist. rada diecése Bosenské a Srjemské. Tiskem a nákladem Rohlička a Sieverse v Praze č. 190—I. Předplácí se s pošt. zásilkou celoročně 3 zl. 50 kr. Obsah seš. I.: Památky koleje Klementinské v Praze (pod Jos. Svoboda, S. J.); O hřbitovech, pomnicích a hrobních nápisech, kterak pro správu duchovní důležitý jsou (pod. Boh. Hakl, farář v Hořicích); Nucení k soudnímu skládání přísahy (pod. Jos. Hausmann, vikář v Dešeních); Císař Leopold II. Obraz historie církevní v Rakousku za druhé polovice 18. století. (Napsal dr. Frant. Kryštůfek, prof. theol. v Hradci Králové.) V Kronice: Křesťanské dítky otce židovského; vinum de vite; fundace mešní. Zpráva o XXXII. schůzi výboru Dědictví sv. Prokopa a seznam úduv a účastníků. V literárním oznamovateli ohlášeno a posouzeno 14 spisů, mezi nimiž i Blahověst r. 1874. Svazek II. vyjde d. 10. dubna.

— „*Josefa Ehrenbergra sebrané spisy zábavné v trojím oddělení.*“ Oddělení první. Povídky dějepisné a pověsti. Vycházejí sličným tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské kněh-tiskárny v Praze v sešitech po 4 ½ archu na pěkném papíru. Posud vyšlo 8 sešitů po 20 kr., jež obsahují tyto povídky: „*Kovář a mečíř.*“ Povídka z dějin města Náchoda. — „*Poslední poprava na Šibeničném vrchu.*“ Pověst. — „*Mikoláš Klečkovský*“ čili Posvátná lípa snoubenců nad Skuhrovem. Dohra k osudu Jana Koldy. — „*Vír nevěry a šilenosti.*“ Pověst. — „*Karel a Blanka u Potštejna.*“ Obrazek ze XIV. století. — „*Skamenělá svatba pod Ústupem.*“ Pověst. — „*Poslední opat kláštera Podlažického.*“ Obrazek z válek husitských. — „*Zjevení u kameného kříže na Tisové.*“ Pověst v pověsti. — „*Vítězství u Hořině.*“ Povídka z 13. století. — „*Šveda s rozbitým čelem na dvojím místě.*“ Pověst. — „*Svatba na biskupství.*“ Povídka z druhé polovice 14. století. Str. 40 v 8. sešitu. O ceně spisů těchto netřeba se šířiti,

neboť čtenářům našim známý p. spisovatel, vd. p. Jos. Ehrenberger, sídelní kanovník na Vyšehradě proslul dávno již po vlastech našich co přední mezi vypravovateli národních pověstí, historických povídek a zábavných obrázků ze života.

— „*Žena křesťanská.*“ Zrcadlo pro křesťanské pohlaví ženské. Dle P. V. Marchala Frant. Poimona. Nákladem Dědictví sv. Cyrilla a Methodia na rok 1874. V komisi u Ant. Nitsche v Brně, Bedřicha Grosse v Olomouci a Karla Řivnáče v Praze. Str. 207. Cena 60 kr.

— „*Cecilie*“ vyšlo číslo 2. s přílohou hudební a jinou novou, kteráž se nazývá: „*Method*“, časopis věnovaný umění křesťanskému. Majitelem, vydavatelem a redaktorem obou jest vp. Ferdinand Lehner.

— „*Karakter.*“ Sepsal Samuel Smiles. Z anglického překládá prof. V. E. Mourek. Vydavatel a nakladatel J. Doležal. V komisi kněhkupectví Fr. Řivnáče v Praze. Str. 64. Celé dílo sestáváti bude ze 7 sešitů po 3—4 arších a vydává se v úpravě skvostné a obyčejné.

— R. 1854 vyšel spis býv. luteránského pastora, konvertity Haserta, jenž velice oslavován byl. To přimělo i faráře Svobodu k tomu, že se uvázal v nevděčnou práci vydati onen spis v překladu českém a sice s křiklavým titulem: „*Byl jsem posedlý satanášem, staně se katolíkem?*“ Vydal J. J. E. Rudolf Hasert, bývalý luteránský duchovní v Boleslavi ve Slezsku, pak katol. věřící a spisovatel. Zčeštil P. Jan J. Svoboda, farář v Libšicích. V Praze 1869. Nákladem vlastním. Tiskem kníž. arcib. kněh-tiskárny. Spis ten nepřišel ani do obchodu, nýbrž po úmrtí překladatele koupil nástupce jeho, p. Tomáš Novák, farář v Libšicích nad Vltavou, celý náklad, úhrnem 480 výtisků a nabízí výtisk po 30 kr. Z výtěžku hodlá zapraviti některé peněžité poplatky a požadavky nevyrovnané. Pro lid se ona kniha méně hodí pro svůj většinou abstraktní obsah, více však pro bohoslovce a kněze, a to pro mnohé zajímavé a poučné kapitoly z dogmatiky, historie a polemiky. K hojnému odbírání toho spisu radí nad to i šlechtný účel i neobyčejná láce: kniha o 200 str. velké osmerky čili 13 archů broš. v čistě obálce za 30 kr.

— „*Kniha pro každého rolníka a hospodáře.*“ Sbírka vědomostí hospodářských (atd. viz č. 2. str. 38) Sešit II., str. 49—96.

— „*Stručný všeobecný slovník věcný* (Malý slovník naučný.) Dílu II. sešit 8. str. 433—496 (Dejazetová — Diplomatika.) Cena seš. 36 kr.

— „*Besedy mládeže.*“ XCV.: „*Osadníci kanadští.*“ Povídka dospělejší mládeži. Dle kapitána Maryatta a Dielitze vypravuje František

Suchánek, učitel. S obrázkem. Str. 92. — XCVI.: „*Poctivý zámečník*.“ Povídka dospělejší mládeži a její přátelům. Vydělal F. V. S obrázkem. Str. 86. Cena 28 kr. Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně 1875. — Tamtéž: „*Vypravování z domácího života starých Čechů*.“ Hlavně dle Bohuslava Balbína podává František Vlasák. Str. 67 za 30 kr. — „Div. ochotníka“ vyšel nové sbírky svazek 88., 89. a 90.

— „*Děti soumraku*.“ Román od Ed. Rüffera. Příloha časopisu: „Škola B. Srdce Páně.“ Sešit 7—10. (dokončení) str. 670. V Brně 1875. Nákladem „Záb. bibliotéky.“

— „*Věstník bibliografický*.“ Časopis pro rozhled v literatuře, hudbě i umění. Vychází okolo 12. každého měsíce nákladem kněhkupectví Fr. A. Urbánka a redakcí Fr. A. Zemana. Číslo 1. o 12 str. již vyšlo. Předplácí se celoročně s pošt. zásilkou 1 zl. 60 kr.

— „*Škola a život*.“ Časopis pedagogický. S přílohou: „*Štěpnice*.“ k užítí mládeži československé. Ročník XXI. Redaktor: Jan Štastný, ředitel c. k. české vyšší realky Pražské. Spoluredaktři: Jos. Sokol a Karel Vorovka. Vychází tiskem a nákladem Rohlíčka a Sieverse v kníž. arcib. semináři v 8 sešitech ve lhůtách šestinedělních. Předplácí se celoročně s pošt. zásilkou 4 zl. 50 kr.

— K Dědictví sv. *Prokopa* přistoupili na sklonku r. 1874. pp. Hubert Ettl, kněz f. kapucín, v Olomouci, Jan Šlégr, kooperátor v Č. Brodě a Vojtěch Zika, kaplan ve Vejprtech. — Za členy výboru zvoleni jsou ve schůzi d. 29. pros. min. r. pp. dr. Mik. Karlach, kanovník na Vyšehradě a Karel Řehák, st. kaplan u nejsv. Trojice v Praze.

— „*Eromme Gedanken*.“ Verfasst von Alexander Joh. Hrdliczka, Juristen. Druck von L. Pospíšil in Königrätz 1875. Selbstverlag. S. 50.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. *Nitschke*, k. arcib. notář a farář Rengersdorfský v Kladsku, jmenován čest. konsistorním radou;
- p. Arnošt *Strecke*, farář v Habelschwerdtu (Bystrici) tamtéž, jmenován k. arcib. notářem.

Ustanovení jsou:

- p. Frant. *Razák*, I. kaplan u sv. Mikuláše, za faráře u sv. Vojtěcha v Praze;
- p. Václav *Kunz*, admin. za faráře v Měděnci (Kupferberg);
- p. Karel *Scherzl*, kapl. v Načeradci, za admin. v Domašíně;
- p. Jos. *Bukovský*, kněz diec. Kralohradecké, za katech. na dívčí škole v Kolíně;

- p. Josef *Horák*, býv. administr., za kapl. do Kostelce nad Labem, odkudž
- p. Karel *Lauda*, za kapl. do Čelakovic;
- p. Josef *Svoboda*, kapl. v Štěpánově, za kapl. u sv. Mikuláše v Praze;
- p. Jan *Davídek*, proz. kaplan v Čelakovicích, za kapl. v Načeradci.

V biskupství Kralohradeckém.

Ustanovení jsou:

- p. Jan *Nožička*, farář Běstvinský, za děkana v Čáslavi;
- p. Zefirin *Beneš* za administr. fary ve Smržné.

Uprázdňené místo:

Běstvína, fara patronátu p. barona z Herzogenbergu, do 22. března.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Tomáš *Dolák*, far. ve Zbýnicích, 3. února (nar. v Praze 21. pros. 1805, vysv. 25. července 1832).

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Paleček*, far. z Neurazů do Chlistova;
- p. Vác. *Švec*, farář z Zachotína do Vonšova;
- p. Jos. Margold, kapl. z Blovic, za administr. v Neurazech;
- p. Alois *Spalenský*, admin. z Chlistova do Habartic;
- p. Jos. *Matoušek*, kapl. za admin. v Jindř. Hradci;
- p. Moric *Budecius*, admin. z Vonšova do Zachotína;
- P. Ant. *Götz*, f. maltez., za kapl. do Strakonice.

Uprázdňená místa:

Zachotín, fara patron. kníž. arcibiskupa Pražského do 1. března.

Neurazy, fara patron. nábož. fondu, do 7. břez.

Jindřichův Hradec, proboštsství, patronátu J. c. k. ap. Veličenstva, do 15. března.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Emanuel *Urban*, jubil. kněz, konsist. rada a os. děkan v Brozanech, 5. února (nar. v Praze 12. května 1800, vysv. 26. prosince 1823);
- p. Jan *Hruška*, os. děkan ve Všení u Turnova 9. února (nar. v Ml. Boleslavi 2. září 1812, vysv. 3. srpna 1836).

Ustanovení jsou:

- p. Vác. *Viták*, farář z Žerčic do Všejan;
- p. Ant. *Dolenský*, admin. z Všejan do Žerčic;
- p. Frant. *Ludvig*, kapl. za adm. v Brozanech.

Uprázdňená místa:

Brozany, fara patr. kníž. Morice Lobkovice, *Prachovice*, fara patron. p. hrab. Nosticové, a *Žerčice*, f. patr. kníž. Hugona Thurn-Taxisse, do 25. března.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedošla čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v *Expeditci* a u všech řádných knihkupců: *Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr.* Po poště
jenom v *Expeditci*: *Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr.* Čtrletní předplacení se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Sv. Petra Chrysologa, arcibiskupa Ravenského,

řeč o postu a almužně.

Když plavec moudrý odvažuje loď od břehu, a do vln se pouští, aby moře přeplavil, odkládá starosti o dům, o vlast, manželku a statky; a tak celý duší, tělem, myslí zabývá se pracemi loďnickými, aby překonat mohl ošemetné vlny, a vítěz nebezpečí přistáti, kde kyne mu prospěch. Tak i my, bratří, vydavše se na cestu ujmy, na moře postu, na dráhu čtyřiceti dnů, odvažme lodici těla svého od břehů světa; sprostme se péče o vlast vezdejší; na dřevě kříže roztáhneme celé plachty mysli své. Provazy ctností, vesly moudrosti, kormidlem kázně vystrojme lodici na cestu, a odloučení od země pozorujme nebesa: abychom vedeni hvězdami nebeskými na širokých cestách mořských držeti se mohli bez úrazu té pravé dráhy. Když Kristus bude řídit, Duch sv. váti, překonáme pěny libůstek, přemůžeme vlny vin, ujdeme bouři zločinů, oplujeme skaliska hříchů, vyhneme se troskám provinění, a tak dojdeme přístavu Velikonoc, zisku života, radosti vzkříšení. Že však putovati nám jest po rozsáhlinách všeho prostých, přes víry klamně, samoty nejisté, veškerý pokrm a nápoj nésti musíme. Vezměme tedy na sebe hojné milosrdenství, jež prospěje našemu zaopatření.*) Bratří! Půst lační, půst žízní, není-li krmem stra-

vou lásky. Půst zimou se třese, půst křehne, když jej neodívá šat almužny, nepřikrývá oděv smilování. Bratří! čím je zemi jaro, tím, jak víme, je postu milosrdenství. Jako jarní větrík působí, že všechny byliny polní kvetou, tak činí milosrdenství, že ze semena postu vzejde květ, že ctnost postu ovoce vydá ke žni nebeské. Čím je olej lampě, tím láska postu: jako tučný olej živí oheň lampy, a mírně přitékaje udržuje světlo k útěše po celou noc, tak i štědrost trpytu dodává postu, tak že se rozzáří v úplné světlo zdrželivosti. Čím slunce dni, tím víme že jest almužna postu. Jako lesk slunce osvětluje den, a všelikou tmou mračen rozptyluje; tak almužna posvěcuje svatost postu a světlem lásky vylučuje všelikou noc žádosti. Abych dlouho neotálel, čím je duše tělu, za to považovati třeba štědrost postu. Jako totiž umírá tělo, když duše z těla vychází, tak usmrcuje půst nedostatek štědrosti.

Půst zajisté je smrt hříchů, život ctností. Půst je mír těla, okrasa údů, ozdoba života. Půst je utvrzení mysli, síla duše. Půst je ohrada čistoty, záštita stydlivosti, hrad svatosti. Půst je škola zásluh, učitel učitelů, kázeň kázní. Půst je spasné zaopatření na dráze církevní. Půst je nepřemožitelné knížetství v boji křesťanském. Ale půst v těchto ctnostech jen tenkrát silen je, vítězí a jásá, když bojuje veden milosrdenstvím. Milosrdenství a láska jsou křídla postu, jimiž se zdvihá a povznáší k nebesům; bez nich leží, plazí se po zemi. Půst bez milosrdenství je socha hladu, nikoli obraz svatosti. Bez lásky je půst příležitost k lakomství, nikoli úmysl šetrnosti; nebo z še-

*) t. j. co máme, hojně rozdávajme chudým; nebo štědrost tato prospěje nám na cestě do života věčného.

trnosti té jak ubývá na těle, tak přibývá v měsci. Půst bez milosrdenství není pravdou, ale stínem; kde milosrdenství, tu pravda, podle svědectví proroka řkoucího: „Milosrdenství a pravda potkaly se“ (Žalm 84, 11). Půst bez milosrdenství není ctnost, ale pokrytství, jakož praví Pán: „Vy pak když se postíte, nebudte jako pokrytci smutni; nebo pošmuřují tváří svých, aby vědomo bylo lidem, že se postí“ (Mt. 6, 16). Kdo se nepostí pro chudého, přetvařuje se před Bohem. Kdo postě se nerozdává oběd svůj, ale uschovává, ten zajisté postí se pro lakotu, ne pro Krista.

Když se tedy postíme, bratří, uložme oběd svůj do rukou chudého; aby nám zachovala ruka chudého, coby nám zmařilo břicho. Ruka chudého je lůno Abrahamovo: tam chudý, cokoliv přijal, hned ukládá. Pokladna nebeská je ruka chudého: cokoliv dostává, ukládá v nebi. „Skládejte sobě poklady v nebi.“ (Mt. 6, 20). Ruka chudého je pokladnice Kristova: nebo co chudý dostává, Kristus přijímá. Dej tedy, člověče, chudému zemi, abys dostal nebe. Dej peníz, abys nabyl království. Dej kousek, abys dostal celek. Dej chudému, abys dal sobě: nebo cokoliv chudému bys dal, ty budeš mít; co nedáš chudému, mítí bude jiný. Bůh volá: „Milosrdenství chci“ (Oseáš 6, 6). Kdo Bohu odpirá, co Bůh chce, chce, aby Bůh mu odepřel, čeho si přeje. „Milosrdenství chci.“ Člověče, Bůh žádá, ale ne pro sebe, nýbrž pro tebe. „Milosrdenství chci.“ Chce milosrdenství člověka, aby udělil boží. Jestli v nebesích milosrdenství, jehož dojíti lze milosrdenstvím na zemi prokázáným. Psánot je: „Hospodine, na nebi milosrdenství tvé“ (Žalm 35, 6). Až budeš stát na soudu božím, vezmi si za zástupce milosrdenství, jež tě vysvoboditi může. Kdo jist je, že zastane jej milosrdenství, nestarej se o milost, o odpuštění nepochybuj. Milosrdenství nejen předchází žalobu, získá soudce; ale ruší i rozsudek, propouští odsouzené. To dosvědčují Ninivité: když už odsouzení trestu propadli, k zabiti připraveni a smrti oddáni byli, milosrdenství tak je uchvátilo, tak drželo, tak předešlo, že Bůh raději rozsudek zrušil, aby ničeho neodepřel milosrdenství. I tenkrát zajisté zastával je půst při soudu; popelem se posypali, v žíně oblékli, volali, nařikali, plakali a co nemohli odčiniti slovy, mírnili truchlením: ale nemohli změnit rozsudek, až když milosrdenství přispělo přímlovou svou.*) Mi-

losrdenství i hříšníky vysvobozuje, i svaté činí. Kdyby nebylo milosrdenství, David když zcizoločil, byl by pozbyl daru prorockého (2 kn. Král. 11.), a Petr, když zapřel, byl by ztratil přednost v úřadě apoštolském (Mt. 26.), a Pavel byl by zůstal hříšníkem, když se rouhal. Vyznává to Pavel řka: „Jenžto jsem prvé byl rouhač a protivník a hance: ale došel jsem milosrdenství“ (1. Tim. 1, 13). Bratří! milosrdenstvím k chudým zjednejme si milosrdenství, abychom trestu zbaveni jistě dojíti mohli spasení. Praví Pán: „Blahoslaveni milosrdní, nebo oni milosrdenství dojdou“ (Mt. 5.). Marně tam doufá milosrdenství, kdo zde nebyl milosrdným. Kdo milosrdenství činí, běží pro odplatu; kdo nečiní milosrdenství, utíká si pro trest.

Přel. Fr. V. Čapek.

Spěchej často k stolu milosti!

Pakli žádáš duše moje,
spěšná, stálá v ctnosti být,
vzorně spravit žití svoje,
s Bohem jednou blaze mřít:
spěchej často k stolu milosti,
Pán ať v srdci tvém se uhostí.

Ontě život, v němžto dána
milost, věčná spása nám.
Ontě cesta, k nebi brána,
jižto předem vešel sám:
nuž On s Tělem svým ti život dá,
cestu razí, nebe otvírá.

M. Michaela.

Sv. Otce Efrema Syrského vyznání a obvinění sebe samého.

(Dokončent).

Za mne tedy, jakožto za přítele pro sebe se přičiňte, a vím jistě, že snáznost vaše Boha mi ublahá a nakloní. Chce zajisté rád on proměnití svůj úsudek, ale vyhledává výplod vaší pobožnosti; přechoťný je k odpuštění, ale čeká, byste i vy dobrotivosti jeho byli účastni. Smilovávaje se chce naučiti a odpouštěje hledá sobě společníků. Ve všem očivěstná je dobrotivost jeho. Kdo vyznává, čeho vědomě se dočíní, a se hájí, aby nedal pohoršení bližnímu aneb jiných ku hřešení nepopudil, on takový lehce Boha udobří. Spatřuje zajisté Bůh svědomí

ských. „Jako jedno tělo stalo se celé město,“ praví o tom sv. Efrema syrský. Ninivité rozdávali chudým statky své, a proto Bůh udělil jim milost.

*) Přispělo městu i milosrdenství boží, i Ninivité.

jednoho-každého a zná výborně i zvící i jakost hříchů. Esav nenalezl místa k pokání, poněvadž ne bezděčně ale zamyšleně a schválně je zhřešil, ne z bludu a nevědomí, ale věda i chtě; neboť ozlobil (rozhněval) rodičů ani bál se Boha. Podobně zrádce Jidáš k pokání jest nepřišel, poněvadž obcuje s Pánem je hřešil, a Bohem opovrhne spravedlného je zradil. Veliký tedy jest rozdíl mezi hřichy, kteréž se dějí vědomě, spáchá-li je kdo smyslností neb rozmyslem a zúmyslným přistoupením na ně a svolením; a druhdy někdo tíže hřeší myšlením nežli jiný skutkem, an tento nalezá místa ku pokání, onen pak nikolivěk. Aby se nezdálo, že vám tu přivedím nějaké novotky a své vlastní vynálezy, musím vám to, co zde předloženo, doložit a dotvrditi příklady. Chám zamysliv otcí svému posměch byl je zavržen. (Gen. 9.) David zase, dočíniv se hříchu skutečně, byltě rozhřešen. (II. Reg. 1.) Ti, kteří se shodovali s Korem, Dathanem a Abironem, ač pranicého byli neřekli anise dočínili, pozřeti jsou od země a stoupili za živa do pekla (Num. 16.) a podobně tak stalo se s těmi padesáti a jich vůdcem, ješto posláni jsou byli, aby přivedli Eliáše; (IV Reg. 1.) než celý ten zástup lidu, kterýž byl slitému teleti se klaněl, Hospodin pokárav osvobodil. (Exod 32.) Saul proti Boží záповědi obětoval zápal, a zavržen jest. (I. Reg.) Manasses pak, jenž dopustil se hříchu modlářství (II. Par. 33) ale, když se byl pokál obdržel milost. Zhřešil Achab vědomě z obyčej, a přijat jest. (III. Reg.) Zhřešil Achitofel toliko radou, a zemřel ve hříchu. Jestif i jiných příkladů na snad, kterých pošetřite-li snadno seznáte. Ruben uraziv otce dobře věděl co činí, a byv zavržen po smrti jeho osvobozen jest od viny. Simeon a Levi těžce a vědomě zhřešili, a byvše na čas odsouzeni, konečně milost obdrželi. Též i sám Aron obětoval slitému teleti, ale pro kněžství od té smahy přibezděčení byl jest očištěn; ale synové jeho když jsou zhřešili, zemřeli jsou, tak že jim ani lhůty k obraně propůjčeno nebylo. Ofni také a Fínees jich následující, poněvadž jsou setrvali v svévolnosti nezbedném a v hrdosti nevážné, témuž odsouzení propadli. Již pak v Evangelii Petr křivou přísahou se zavazuje, a zapírá Krista, ale poznáv se v bludu svém a želev jistě došel jest odpuštění; Elimas, na odpor se stavěje kázání, (Act. 13.) na čas poražen jest slepotou, ale zas osvobozen. Než Ananias a Safira, kněžím jsouce podobní, nenalezli ani místa k obraně své,

poněvadž v jakési tajné potupnosti jsou vězeli. Jakož pak jsem pravil, že se v myšlení shledává hřích skrze přivolení, když se myšlenkám vědomě a zoumyslně svolí, a shovívá, takovýto zámysl i v předložených tu příkladech naskrze se najde. Ten, kterýž odevzdán byl od Pavla satanu, podoben jest Rubenovi, jenž jsa potrestán, obdržel odpuštění. Ten však je rozdíl, že jeden zhřešil za živobytí, druhý po smrti otce; protož Ruben většímu je trestu podroben. A zrádce Jidáš podobný byl Ezauchovi, nebo jako tento prvorozenství tak onen milost je prodal. Protož oba jsou zavrženi. Věděl Jidáš co činí, nebo měl o milosti zkušení. Protož praví k němu Pán: (Luc. 22. 48.) Políbením zrazuješ Syna člověka! a jakkoli byl poznal božství, ale přemožen byl lakomstvím; a Ezav, ačkoli napomínán, předce rodičů je rozhněval. Veliký jest rozdíl bratří, v samém poznání hříchu, veliká různost. Považ činění, a seznáš rozdíl, ohleduj přivolení, a uznáš spravedlnost váhu. Rozvaž čas účinku, a shledáš úplnou spravedlivost trestu. Necht neklame nás tvárnost osoby, když to, co se děje, nevidíme. Ze mněse naučte, jak spravedlivě pohanění jsou byli Farizeové, když je Spasitel hrobům obilným přirovnával. (Mt. 23.) Čehož oni, poněvadž popříti nesměli, obrátili se k oukladům. Takováto pošmurnost a těžká mysl i mně se namnoze přihází. Když já jistě obviňuje mne svědomí, zkormucuju se a nesu těžce; neb při těch, ješto hledí být ukryti, jest jizevný osten svědomí, trpká a příkrá zdá se býti pohanění těm, ješto se lidem chtějí zlíbiti. Ale otevřte hrob můj, a ukážou se červi; odsuňte pokrývku spuchřeliny, a spatříte skůro co jest uvnitřku, spatříte povahu a podstatu mého činění, a shledáte podobenství Farizeův. Tou jedinou věcí jsem od nich rozdílen, že čím jsem, vyznávám. A protož se naděju, že prosbami vašimi od pokut, jichž zasloužím, ostanu vzdálen. Nebo mnohona tom záleží, by člověk v čas k nepravosti své se přiznal a takto znihl hněvu zákono-dárce. Není zajiště malá věc, abys nezapíraje vinu, soudce sobě naklonil a milost jeho si zjednal. Neboť Farizeové ustrnuvše v své tvrdošijnosti zajiati byli jsou s Jerusalemem a licoměrnou svou spravedlností se vynášejíce nad hříšníky k vinám svým se znající byli daleko horší. (Mt. 12.) Protož ihned z počátku pravil o nich Kristus, že chodí v přetvářenosti. Nýbrž i skrze proroka (Sofoniáše 1, 8.) předpověděl o nich říka: Navštívím ty, kteříž se obléčejí v roucho cizinské; i vezdy

jim domlouval, že se přetvářejí. Nosili-li pak roucho cizinské, či bylo to roucho? Já bych řekl, že bylo proroků; nebo v tom lid byl vyučován. V ovčích zajisté kůžích a kozelčích, jak dí ap. Pavel (k Žid. 11.) oblečení chodili na poušti (v samotě); přichodíce pak do měst oblek proměňovali; neb nechtěli, aby věděli lidé, co činí. Byl tedy oblek Farizeův cizinský, jelikož jsouce nemoudří, odívali se naspůsob moudrých učitelů. Měli pak za oblek oděvy kožené; nebo nechtěli být lidu zřejmí. Měli kožíšky hodící se ku cvičení; nebo zdržlivosti potřeby jest tepla. I byl ten oblek příhodný, jak doma tak i venku (v kraji); nebo zdržlivosti příhodna jest obešlost (chudoba). Řečení pak rozjímáním, a věhlas (moudrost) zdržlivostí beret úspěch, přispojuje se a prospívá. Obého toho mudrcům i prorokům bylo třeba; oněm, že vyučovali, těmto že domlouvali. Pročež jedni i druhí potřebovali ten takový oblek. Než Farizeové neměli takovýchto povah v svém životě; neb nebyli ani moudří ani proroci. A protož se na ně Pán spravedlně domlouval a jim vytýkal, že si hledí trhování, ne pravdy. Já pak, bratři, sám na sebe pronáším žalobu, abyste, když dojde na soud boží, nestrhli si ze mne posměch. Neboť, jak dí apoštol (I. Kor. 3.), dílo jednoho-každého zkusí oheň. Zná-li pak (Pán) rozeznávati dílo, nadtoť spíše rozsoudí kroj a stroj (oděv, oblek). Neb oděje-li se kdo jsa spravedlný v oblek spravedlných, nebude zavržen. Vezme-li však na se takový člověk nehodný, bude z něho vyzut. A totě ten, o němž se píše v Evang. (Mt. 24.), že rozdělí ho. Nebo rozdílností oděvu vyznačuje se rozličnost hodnosti. Tak u př. biskup, kněz, jahen (diák) a druzí, jako hodnosti tak oblekem se rozeznávají. Kterí nehodní shledání budou, budou vyslečeni. Ono: rozdělení nepraví se o skutcích (dílech), neboť zlá díla spolu i se působci jejich oheň spálí; nýbrž pravenot tak o jménu a přístroji. Nebo ztratí ti taková slíčnost a oblečení budou v pohanění. Oděv zajisté značí počest a zas na opak ohavenství, jakož pak i ve běžích světských se takto vídá. Jinak ovšem oděti bývají ti, kteří jsou na smrt odsouzeni a na popravu se vlekou, a jinak zase ti, kteří v jakés hodnosti jsou postaveni. Ze zemských věcí poznati nám lze nebeské, a ze hříven těch, jimižto podělení jsou sluhové Kristovi, seznati můžeme aneb necest aneb hodnost. Ne všem naporád ani stejné rozdělují Bůh hřívný. Obdrželi hřívnu, jak aspoň já mním, i mnichové. Pročež i krojem a přístrojem od

těch, ješto žijí ve světě, se rozeznávají. Neb oblek označuje stav a jakost povolání a vyznání. Tudíž ten, kdo dělá něco jiného než k čemu se zakázal, jedná si a beře na sebe jiný oděv. Jakýť jiný a či ten oděv, leč těch, kteří to jiné činí? Vždyť i z prázdného slova býváme souzeni. Které jest to slovo prázdné? Ovšem i vyznání víry (zakázání se a přihlášení), která je beze skutků. Lichá-tě to a léní věra, ješto přihlašuje se ku Kristu, (vyznává Krista) a však nečiní, co Kristus přikázal. Jest i jiná řeč léní a marná, když se člověk zpovídá a neopravuje, když dí, že hříchů želí, a hřešit nepřestává. Léní a marná jest i řeč obuzeče, poněvadž když toho, jehož obouzí (jemuž utrhá), vidí přítomna, oněmí. Rovněž i ten mluví marně, kdo bázlívě kárá, aniž tedy opravuje bližního, poněvadž řeč taková nemá síly ni statečnosti. Podobně vadný jest i ten, kdo lživé věci vymýšlí, poněvadž pronáší to, co neviděl a se nestalo. Těmito nepravostmi jsme my, nastojte! obtíženi; aniž zbůhdarma tento výzpyt ode mne byl učiněn. Odkrývám vám, bratři, svou neduživost, abyste modlením svým o zhojení ran svých se přičinili. Proto, řku, vám svoje počínání tak rozebírám a odhaluji. Nebo kdybych utajoval je a skrýval, sám sobě bych velice škodil. Mnozí ze studu neduh zamlčující učíní ho nezhojitelným, kterého potom že nezjevili lékaři pozdě želí. Já pak ohavnost hříchů svých, lečby mně pro své množství byly vymizely z paměti, ukřívati nemíním; neboť lépe jest pohledati pomoc a žítí, nežli mlčeti ze studu, a trýzní neb žízni pojíti, a víc prospěje, když člověk vytrpě bolest, nemoci zbude, než když utajuje ji a tak zhorší, že víc uzdravení nepřipustí. Při mně již se nalezá smrtelná jizva, řeč lichá a lživá. Jakž to? I že nečiním a nechovám se tak, jak a k čemu se tvárnosti svou přihlašuju; že toho, co dobré jest, skutkem i životem neplním. Mnoho, bratři milí, na vás a na jiné mnohé jsem sepsal, kterýmiž písmy sám jsem na sebe vynesl nález (výrok). A když jsem zle činil, znamenal jsem to a předce jsem v tom trval. Soudil jsem mnichy, a sám oděv mnicha jsem nosil. Jediná v tolikeru zlém pozůstává mi potěcha, že jsem žádnému nedal úraz a nebyl k pohoršení. Dočinil jsem se zlého, ale není toho svědek nižádný z lidí. Psáním na jiné jsem domlouval, ale nebyl jsem ouštěpacný ani trpký. Kloně se k milosrdenství porušil jsem spravedlnost, ale neprokazoval jsem (to milosrdí) sám sobě. Potravý bratrům zle jsem rozdělával, ale

nedal jsem z nich svým příbuzným. Naplňoval jsem břicho, ne však drahými jidly. Půst jsem nezachoval, ani však kdy potupil. Ku zdrženlivosti duše přísně jsem se přiznával, ale časem od ní jsem popustil. Promluvil jsem ledakdy lež, ale nerád a nevědomky. Prosby a modlitby jsem zanedbal, ne však z potupy a z nezbožnosti. V žalmo-pění byl jsem nedbaliv, ne však pro roztržitost a zakochání se ve věci světské. V díle rukou nebyl jsem snázný, ale však ani žádnému těžek. Mnohdykrát odstoupil jsem od pravdivosti, ale však jsem pravdu nezlehčoval a žádného nepohoršil. Prosím vás tedy, abyste mi poraženému na zemi ruky podali. Nebo rád-bych vstal, ale nemohu, jelikož mne brnění a vděčnou službu; ale k nepřátelům a křivdo-činným ač se nad nimi nemstím, nechovám se laskavě ni dobrodějně. Na ty, jenž mne nenávidí, jsem hněviv, ač oukladů na ně nestrojím. Příčin a příležitostí k hříchů, ač jich nevyhledávám, ale na ně nedbám a dosti pečlivě se jich nehájím ani varuji. Co se ctí a slávy dotýče ač ji nevy-máhám, ale ani nepohrším. Ve všelikém pak svém díle, ač pracuji, ale nejsem dosti snázný a dbalý; a protož jako ochromený a sosláblý na žilách pomoci a podklony i milosrdí vašeho snažně žádám. Nebo jsa churav, potřebuji zhojení, jehožto však dost úsilně nevyhledávám. Seznávám jakž takž svůj neduh, a požaduji ruku hojičnou, ale se jí strachuji. Pročež, nejmilejší bratří, když nahlížíte, v jakém zlém vězím, pomozte; což učiníte-li bystře a snažně já od dobrotivosti Boží spásy se naděju. Zbavil někdy Mojžíš Maryi sestru malomocenství, a David zachránil pokolení Jonaty pro smlouvu od božího odsouzení. Retoval Eliáš syna vdovy od smrti, též Elizeus vdovu od hladu a Sunamitskou od zármutku. Což pak jest v Evangelii? jak mnozí byli prosbami jiných od rozličných nehod osvobozeni! Nebo co třeba-tě pravít o Spasiteli, jemužto, co se zdá býti nemožné, snadné jest? On zajisté duše těch, ješto jiným přinesli potěchu, sami však pro přestoupení zbavití se nemohli, sám vysvobozoval. To, o čem zde jste slyšeli, dílem od vás může se státi, dílem nemůže. Leč tedy jste to mně, jako onino,

prokažte; a tudíž i to, co dokázati nestačíte, popřeje se a udělí od Boha, kterýž jest velmoře nesmírného milosrdenství, bude-li mi prosbami vašimi nakloněn a milostiv. Nebo čím on sám lidi převyšuje, tím vy nedejte se přemoci a za ním daleko nezpátkujte; však on vždy svou dobrotivostí snadno a dalece převyší člověcké lidu-milensství. Vaše věc, ó vy Svátí, jest, přimlou-vati se za hříšníky, boží pak uděliti milost a prokázati milosrdenství těm, o nichž není naděje, a ovce, kteréž byly pobloudily a pohynuly, nazpět uvesti do ovčince v Kristu Ježíši Pánu našem, škrze něhož a s nímž Otcí sláva a vladařství s Duchem svatým nyní a vždy i po věky věkův. Amen.

Svatováclavská korouhev.

VII.

Slavného vítězství dobyli dne 18. února 1126 Čechové poprvé pod korouhví svatováclavskou, jakého nikdy před tím a nikdy potom nedobyli. Krále Německého, soka úhlavního měli v rukou svých, sám vydal se jim na život a na smrt, na milost a nemilost. S Lotarem dostali se v českou moc markrabí Medvěd, síla hrabat, dva biskupové, tré opatů a co ve sněhu leželo saských hrabat a květu šlechtý durynské! První, ježž české střely zasáhly, byl Ota Černý — Olomúcký. Děsný to trest na zrádce rodné země, jenž šiky nepřátelské vedl na její zotročení. Sotva že pomezí v pekelném záměru překročil, stala se mu hrobem a skoro všem, co vytáhli s ním, tak že po celém Sasku nastal pláč, rozhostil se zármutek a proti Čechům vzešla zášť, o níž po letech vypravuje německý kronikář, že tehdaž byvši zanicena dosud nevyhasla, protože prý tolik mužů pohynulo, nejslavnějších v zemi, chrabrých, vznešených, věhlasných za pokoje i ve válce. —

Dlouhé proudy vojsk valily se od Prahy za velebného hlaholu písně svatocyrillské k Vrběčanům. Z války vraceli se s vojvodou svým. Opět nesl Dobrovít svatou korouhev, ale smutně vedle vojvody jel a ještě smutněji za ním nedaleko vladyky Bolesa, protože Ctibora vezli v zadu na voze mrtvého, probodeného třemi oštěpy, — protože dědice ztratil a že vyhasne rod vladyků vrběčanských.

A když přijeli na výšiny, odkud bývá již viděti, jak se bělá kostelík vrběčanský, šedivý sloup dýmu vznášel se pozvolna k oblakům, nebělal se chrám, neleskla se nad chrámem věž a za kostelem nové kotouče kouře valily se ponenáhlu k obloze.

Bolesa nechtěl ani věřití očím svým, že by ten šedivý sloup dýmu vznášel se nad kostelíkem.

„Vidím či nevidím Načerate? Podívej se tamhle!“ tiše zahovořil vladyka k pánu, jenž vedle něho jel.

„Pro Bůh Boleso, dobře vidíš. Chrám váš je to a ty kotouče valí se ze dvora. Vše zlé zažen sv. Václave!“ odvětil Načerat a upřel bystré oko do dálky.

Bolesovi každý ten krok běloušův zdál se býti věčností, byl by letěl nejraději jako ti krahujci vysoko nad nimi, protože jako těžký balván usedlo mucos na dobrou, mužnou hrud', pod níž nepokojněji bušilo srdce jeho, než když k nohoum mu klesl syn, — dědic jména vladyků vrbčanských, proklán třemi saskými oštěpy. —

„Odkud vystupují tamhle ty oblaky dýmu Dobrovíte?“ vojvoda zeptal se mladého korouhevníka, kaplana dvorského.

Dobrovít pozdvihl hlavu a div že nevypustil z rukou posvátný praporek a neklesl dolů s koně běloušského tak jako ten čerstvý napadlý snih.

„Vrbčanský chrám je to vojvodo a pod kostelem dvůr — kolébka má — dodoutávají. Bože můj! — Celá země se raduje, a nás tak těžké rány zasáhly, k nezacelení. Bůh ví, jaké to zvěsti ještě čekají nás dole pod chrámem.“

„Zmuž se Dobrovíte, zmuž, ovládni se, brzy tam již budeme;“ zahovořil vojvoda.

Rychlejším krokem valily se řady vítězné, ale za ticha hrobového. Zraky všech upřeny byly k žárovišti a když dorazily za nedlouho ku dvoru, vojvoda s Bolesou a předními bohatýry první byli dole s koni. Kolem nich kmetů nahrnulose s obnaženými hlavami a žen se slzami v očích z celé dědiny. Vítaly vladyku z boje do dvorce vypáleného a — bez Petrušky.

„V chrámu na stupních oltáře leží Petruška a u ní sedí celou noc a celý den Tlukata. Nechce se od ní hnouti, nemluví a dívá se vůkol, jakoby se smysly byl pomínul.“ Tak dopověděl Protiva, kmet vrbčanský, vladykovi smutnou zvěst.

„A kdo že byl cizinec?“ podruhé již zeptal se vojvoda.

„Nevím jasný pane, nikdo neví, leckdo ho viděl, ale nezná ho. Tlukata bude ho znát a nikdo jiný,“ chvějícím se hlasem vyprávěl kmet Protiva. „Když poprvé na zvon udeřili a do oken nám zasnčila zář, několik jezdců jelo vsí úprkem, ale větrem se ztratili.“

Opět hnuly se řady, ale již zvolna, do vrchu ke kostelíčku.

První mezi všemi zase Bolesa s vojvodou, s Dobrovítem, Načeratem a synem jeho, jenž věru by se byl raději rval ještě s Němci u Chlumce a ještě raději by se byl viděl ve sněhu mezi pobitými anebo u Otibora studený.

Opravdu klečel Tlukata na stupních oltáře u mrtvé Petrušky s hlavou o ruce opřenou, zkrhlý, na polo zmrzlý.

Teprvé když kroky zaduněly dlažbou chrámovou a dlouhé meče válečnicků zařinčely po kamenech, zdvihl hlavu šedivec; ale tělo vzpřímiti nemohl. Bez vlády byly tačka oudy jeho.

„Uhlídal ti Boleso Tlukata Petrušku, — uhlídal, vidíš, jak ji uštěžil! Vítám tě z vojny, všechny vás vítám, tebe také jasný vojvodo; ale tuhle ruku mi utněte, na pranýř ji na popraviště přibijte, protože na posled ve svém životě neskolila vraha, ale do těchhle prsou panenských střelu poslala, vidíte vy všickni, semhle, zrovna do srdce. — Utněte ji a přibijte na pranýř, zasluhuje to. Petruško má! Tak rád míval jsem tě —“

Zase tak usedavě zaplakal jako předevěirem za té noci kleté, když rozletěl se širým krajem jeho pláč podobný větrů kvílení. Dlouho nemohli ho utišiti a když podařilo se jim to poněkud, odtrhli jej od mrtvoly a teprvé nyní jim vyprávěl o cizinci příšerném, o Janu Tistovu z rodu Vršovců, jak pozdě v noci připlížil se do dvora, jak slitoval se nad ním, aby nezahynul a jak odměnil se za to všem.

„Litoval jsem je jasný vojvodo, ty Vršovce, Petruška je se mnou také litovala, modlívala se za ně a nevěděla, že . . . Klnu jim i památce jejich a kdyby z mrtvých vstali, sám bych šel, ubíjel bych je na potkání a proléval hadí jejich krev!“ bouřil kmet a bílé vlasy vstávaly mu na hlavě a ruce chvěly se podivným záchvatem, hněvným, nezvyklým.

Tiše stál Bolesa vedle dcery své, Smil u hlav klečel jí a díval se do těch očí polootevřených, jasně modrých jako bývají pomněnky, Dobrovít korouhev skláněl nad sestrou svou a v očích Soběslavovi dvě slzy — dvě perel se zalesko.

„Neštěstí v plné hrůze zasáhlo tvůj rod!“ To řka vojvoda obrátil se k Bolesovi. „Dovedu je ocenit a s tebou cítit je; ale nepodlehej zármutku. Snášej ho jako muž, nehledej nad nimi msty, dost jsou již ztrestáni, že ukrývati se musí v rodné zemi, aby kamením neházeli po nich lid. Bůh je bude trestati.“

„Nebudu hledati nad nimi msty, jasný

vojvodo, protože jsem z nich, krev z krve jejich. Vladykové vrbčanští také patří krodu Vršovců. Dávný předek můj byl také na Libici v osudný den sv. Václava, když ubíjeli Slavníky. Tenhle prapor uschoval, zanesl do Vrbčan a v chrámě zavěsil ku kopí svatého vojvody na věčnou památku a rodu svému na záštitu. Ale od těch dob také s nimi nikdy nedržel a předkové moji také ne. — Snad mstí se to zároveň na rodě našem, na pozdních potomcích za Slavníky a kdo ví za koho ještě. Nic nemám již společného s nimi, ani rodové jméno ne, veliký vojvodo, ale prapor svatováclavský chová se v našem kostele od pokolení do pokolení a s praporem* pradávna věštba, že bez úrazu bude rod vladyků vrbčanských, dokud nevynesou pryč ze chrámu posvátnou korouhev. Vynesli ji. Z rodu našeho zahynuli dva, a za nedlouho zahyne celý rod; — za to však zachráněna je vlast a dokud vláti bude nad pluky jejími prapor vrbčanský, vždy bude v bitvách za svobodu národa českého podílem jejich vítězství.“

Utichl na chvíli vladyka, oddechl si, jako by jej bylo unavilo několik těch osudných slov, jež tajil po celý život před dětmi vlastními a každý z těch předků jeho také utajil. Krůpěje potu, horkého potu mu vystávaly na čele jakokdyž slunce páli za letních, parných dnů.

„Z nich jsem jasný vojvodo, netajím toho více a nebudu tajiti, Dobrovít je také z krve Vršovců!“ hovořil dále vladyka, ale hlas se mu chvěl a celé tělo, to mohutné, mužné tělo, jako skála pevné, chvělo se pod tíží těch slov.

„Strážcem budeš Boleso svátosti národní, korouhve svatováclavské, do nejposlednějších dnů života svého. Ať ví český lid, že z Vršovců jeden také byl šlechtným, že není proradný veškerý rod a že vojvoda Soběslav umí si vážití věrných synů bez rozdílu a že nezná zášti rodové;“ slavně zahovořil veliký kněz, za ruku vzal Bolesu, potrásl jí a na tváře slzami zavlhlé políbil vladyku.

„Budiž to znamením míru mezi rodem* tvým a mým!“ dopověděl Soběslav, vzal z ruky Dobrovíta svatý prapor a dal jej do rukou Bolesovi se slovy: „Zachoval jsi jej domovině, zachovej jí ho i na příští věk a střež ho co svatý klenot národní.“

V hlubokém tichu stáli kolem čeští bohatýři, nenadáli se dnes takového výjevu ve zdejší chrámě, že vojvoda pražský políbení míru vtiskne na rty jednoho z Vršovců a že svěří mu korouhev svatováclavskou.

Leckterý z lechů přítomných zakýval hlavou a pomyslně si, že nemýlival se, říkával-li v důvěrném hovoru, že ti vrbčanští také patří k Vršovcům, bez zášti na Bolesu si tak pomyslně; ale neřekl ničeho.

„Nechtěl Bůh, abychom se spřísznili. On sám ví nejlépe proč, zajisté že tobě na dobro i mně. Ale věrnými druhy zůstaňme si Načerate do smrti, jako jsme dosud bývali, třeba víš, že jsem z Vršovců;“ k Načerat-skému obrátil se Bolesu. „A ty hochu zachovej jejímu otci srdce upřímné již pro památku Petrušky.“

Slova neřekl Načerat, nemohl a také políbili se ti dva mužové a s Dobrovítem Smil.

„A ty starý brachu, utři si oči, ať neztratí bystrotu. Bylo ti to souzeno; neběduj. Spolu ve Vrbčanech dožijem už ten život svůj. Nad hroby jejich budem střežiti korouhev svatováclavskou. A smím-li tebe jasný pane oč prositi, s tím přicházím, abys doma nechal mi Dobrovíta. Ať alespoň jedno to dítě mé dochová mne ku smrti a oči mi zatlačí!“ tiše mluvil vladyka vrbčanský.

„Přeješ si a já musím chtít. Ještě něco Boleso: jestli prohrěšili se čím předkové — pokrevenci tvoji na rodě našem, u této korouhve svaté, u té nevinné dcery tvé jim odpouštím a ty ve jmenu rodu veškerého také učiň tak. — Žijte zde spokojeně. Já nezapomenu na vás, leckdy se přijdu do Vrbčan podívat a za osmnáctý únor roku letošního se pomodlit!“ pravil dojmavým hlasem veliký vojvoda, a brzy opět valily se široké řady vojsk s pahorečku, ale ne již proudem jediným, ku čtyřem úhlům světa se rozdělily, každý ku krbu rodnému se zvěsti o slavné bitvě chlumecké pod korouhví svatováclavskou a o rodě vrbčanského vladyky.

(Dokončení.)

Posvátné harmonie.

II.

Ach, kdo zhojí rozorané rány,
kdo ukojí bole duše mojí,
kdo mi dá, bych vyhrál nad satany,
válče věrně v bohulibém boji?
kdo mi slů dá, jež peklu čelí,
a korouhvi spásy všemu kyne světu,
aby ožil člověčí rod celý
v přezádoucích nových rájů květu?

Znám, co jsem; ach znám se v nestateči,
jež mi vadí, hněte mne a moří
schváceného do tenat i léčí
vždy na novém úpadu a hoří!

Znám, co jsem; a nitro moje cítí,
ducha preludy jak liché šálí,
i jak nejsem, čím chci a mám býti
na oslavu věčné lásky králi!

Znám, kde jsem — a vím, kam na své pouti
po věk věkův má se duše nésti;
znám, co kalí zraky — nitro moutí
a mdlé kroky poutá na neřesti;
vím, jak blaho smýti každou vinu,
a vně ráje jako v ráji žíti:
leč nastojte, já tu v kalu hynu,
nedbaje být, čím bych měl již býti!

A v tom hoří mém — v té bídě mojí,
jež hned pálí a hned zase mrazí,
Otče, sniž se ke mně láskou svojí
a chraň duši slabou před úrazy;
přispěj, pomoz, vyhoj, co mne moří,
z pramenův mne rajských nauč píti,
abych uměl v radostech i hoří
Tvojm ve všem vždy a všady býti! —
Václav Štulec.

KRONIKA.

Z Prahy. Dovídáme se, že v příčině letošního jubilea co nejdříve vyjde pastýřský list nejdůst. pp. biskupů Českých.

— J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup odjel dnes do Vídně.

— Pobožnost 40hodinná koná se do 28. února na Vyšehradě, od 1—5. března u ctih. panen Voršilek.

Z Vídně. Věhlasný umělec, Josef rytíř Führich, jenž nejvíce svými vůbec známými obrazy „křížové cesty“ proslul, slavil 9. února t. r. ve Vídni 75. narozeniny svoje. Narodil se v Chrástavě v Čechách. Poslední díla jeho jsou výkresy ku knize Tomáše Kempenského a k žalmům Davidovým.

Z Terstu. Nejdůst. p. biskup Terstský, dr. Bartoloměj Legat zemřel 13. února t. r. Narodil se v Krajinsku 16. srpna 1807, a biskupem jmenován r. 1847.

Literární oznamovatel

— „Posvátná kazatelna.“ Svazek 4. (březnový) přináší dokončení sedmera postních rozjímání o svátosti pokání; kázání na ned. IV. a V. v postě, na ned. květnou, velký pátek, na slavnost sv. Josefa a Zvěstování Marie P., na hod B. a pondělí velikonoční, na ned. I. a II. po Velikonoci, řeč při pohřbu faráře, k poutníkům ve Vambercích, ke káráncům a počátek šesterá řeči duchovních o víře (pro čas velikonoční).

— *Čtvrté přikázání Boží.* V šesti kázáních postních zvláštními příklady vysvětlil Josef Jahnel, farář v Lišanech, úd Matice české, Dédictví Svatojanského atd. V Praze 1875. Z kněhtiskárny Cyrillo-Methodějské. Nákladem vlastním. Str. 85.

— „Josefa Ehrenbergra sebrané spisy.“ Sešit 9. obsahuje dokončení povídky: Svatba na biskupství, dále pak: „Knap a písař.“ Obrázek z řemeslnického života při sklonku 16. století. — „O den později.“ Pověst, (počátek).

— „Ode Mže.“ Básně Frant. Lad. Poláka. V Praze 1875. Nakladatel Fr. A. Urbánek, kněhkupec. Str. 57. — Týmž nákladem vyšla: „Kytice z českých národních pověstí.“ Sporádal Jan K. Hraše, ředitel měst. a obecných škol v Náchodě. Str. 125. — Tamtéž bude vycházeti redakcí p. Tomáše Nováka, faráře v Libšicích nad Vltavou: „Theologie,“ sbírka děl ze všech odborů katolického náboženství, jež státi budou na vědeckém stanovišti doby naší, podávající resultát nejnovější a psána jsouce duchem vědy katolické. Vedle spisů původních vydávána budou i dobře zpracovaná díla cizojazyčná, pokud co do věci i formy s programem souhlasí.

— „Stručný všeobecný slovník věcný (Malý slovník naučný).“ Dílu II. sešit 9. (str. 447—560, Diplopie — z Dražic.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Frant. Siegel, kněz na odpoč. u Milosrdných bratří v Praze, 23. února (nar. v Plzni 15. pros. 1796, vysv. 12. srpna 1821).

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Jan E. Bezdiček, farář v Cerekvici u Litomyšle, 15. února (nar. v Litomyšli 24. pros. 1815, vysv. 27. pros. 1838).

Vyznamenán jest:

p. Jos. Petrán, farář v Sezemicích, jmenován jest os. děkanem.

Ustanoven jest:

p. Jan Severa, kapl. za admin. v Cerekvici.

Uprázdňené místo:

Cerekvice, fara patron. kníž. z Thurnů a Taxisů, do 29. března.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

p. Aug. Křeněk, vysl. farář, bisk. notář ve Velešíně, 18. února (nar. v Jindř. Hradci 16. srpna 1804, vysv. 25. července 1830).

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v k. arc.
semináři

č. 190-I.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.
Nedošla čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v Expeditci a u všech řádných knihkupců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště jenom v Expeditci: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přísl. XIV. 25.)

**Sv. Petra Chrysologa,
arcibiskupa Ravenského,**

A) Řeč o pravém boji křesťanském.

Blahoslavený apoštol Pavel nejen učení zákona ale i příkladem tohoto světa pobádá nás, abychom zápasili o korunu slávy nebeské. Takt praví mezi jiným, jakož slyšely lásky vaše: „Nevíte, že kteří v závod běží, všichni sice běží, ale jeden bere základ?“ a přidal: „Tak běžte, abyste dosáhli“ (I. Kor. 9, 24). Podle příkladu zemského mnozí zajisté o závod běží, jak praví Apoštol, ale jeden bere korunu, to jest ten, který lépe běží. Tak i v závodu života veďšího mnozí sice běží, ale jeden bere korunu. Závodí židé zákonem*); závodí mudrcové marnou moudrostí: i bludaři závodí nepravým zvěstováním (slova božího); závodí katolíci pravým hlásáním víry; ale ze všech jeden bere korunu, to jest lid katolický, který dav se na cestu víry běží ku Kristu, aby došel palmy nesmrtnosti a koruny. Pročež i Židé i mudrci i bludaři na prázdno běží, poněvadž nedrží se pravé stezky víry. Nebo co prospěje Židům závoditi zachováváním zákona, když neznají Krista, Pána zákona? Závodí i mudrci lichou moudrostí světskou, ale zbytečně a marně závodí; nebo neznají pravou moudrost Kristovu. Kristus jest zajisté pravá moudrost boží; ta se nedá ozdobiti slovy, ani mnohou řečí, ale poznati jen vírou srdce. Závodí i bludaři jedovatým zvěstováním víry

své; závodí posty, závodí almužnami; ale koruny nemohou dojíti, ani neběží věrně. Nebo nepravá víra jejich nezasluhuje odměny pravé víry. Zjevuje to Pavel na jiném místě, an dří: „A kdybych rozdál na pokrm chudých veškeren statek svůj, a vydal tělo své k spálení, lásky pak kdybych neměl, nic mi neprospěje.“ (I. Kor. 13, 3.) Nenít lásky Kristovy v tom, kdo Kristu nevěří oddaně. A proto dobře připojil Apoštol řka: „Tak běžte, abyste dosáhli.“ Běžeti tedy musíme během věrným u víře Kristově, v přikázáních božích, v skutečích spravedlnosti, abychom dojíti mohli koruny života věčného. A jak nám běžeti jest, naznačuje týž Apoštol dále: „Každý, kdo o závod bojuje, všech věcí se zdržuje; a oni zajisté, aby porušitelnou korunu obdrželi, my pak neporušitelnou“ (I. Kor. 9, 25). Vize, jakými příklady Apoštol nás pobádá k slíbené koruně nesmrtnosti. Kterí v onom zemském závoděni chtějí zvítěziti, zdržují se některých pokrmů, nemírného pití; zdržují se vši nečistoty; v takové čistotě (žijí), že ani práv manželských neužívají; a netroufají si jinak zvítěziti, leč-by tělo své zachovávali čisté a neporušené. A po takovém namáhání čeho dosahují, leč nepatrné, porušitelné, bezcenné koruny? Když tedy mnozí pro korunu porušitelnou takové práce na sebe berou, čím více my musíme veškerou práci nésti, jimž slíbená je odměna nebeská a koruna života věčného? Bojovati nám jest nemalý boj: bojujemeť proti duchům nešlechetným: proti ďáblu a andělům jeho; bojujeme proti nespravedlnosti, proti bezbožnosti, proti zlomyslnosti, proti nestydatosti, proti rozličným vlnadám hříchů. A zvítězí-

*) t. j. Židé chtějí dojíti slávy a koruny zachováním zákona Mojžíšova.

me-li v boji, tolik korun dosáhneme, kolik neřestí jsme přemohli. Veliký zajisté je zápas ten, v němž jsme divadlem Pánu: Bůh se na nás v boji dívá, andělé nás pozorují; na zemi vítězíme, ale odměnu ctnosti dostáváme na nebi. Dále svatí mučenníci v boji zápasíce nepřemohli jen neřestí hříchů, ale smrt samou, a obdrželi za odplatu nesmrtelnost. V boji tomto nejprv Pán a Spasitel náš i zápasil i zvítězil, aby nám dal příklad boje a vítězství.

An s vámi o tomto jednáme, zasívám v srdce vaše símě dobrého boje, shledávaje nádra vaše jaksi zorána pluhem spravedlnosti. Pěstujte tedy slovo, jež jsem vložil ve vás, aby mohlo pučeti, co zaseto jest. Bůh pak v navštívení svém skrop vás rosou lásky své a dej vzrůstu semení vašemu, abyste sbírajíce snopky dojití mohli užítu stonásobného.

B) *Řeč o vstoupení Krista do chrámu.*

Ačkoliv mnohé věci skryty se nám zdají pro hlubokost tajemství svého, předce žádána slavnost bohoslužby církevní není neužitečná. Svátky boží nemáme zasvěcovati podle libovůle své, ale slaviti podle mocných zjevů jejich. Co Otcové nám podali a čas sám utvrdil, nesnižuje duch křesťanský k předmětu hádek; ale přeje si to ctíti vši výmluvností zbožnosti své.

„Když pak se již polovice svátků vykonala, vstoupil Ježíš do chrámu“ (Jan 7, 14).¹⁾ Jaký to chrám? „Nevíte-liž, že chrám boží jste, a Duch boží přebývá ve vás?“ (I. Kor. 3, 16). Dnes do chrámu našich náder vstoupil Pán, jenž tak milostivě vstoupil v způsobu našeho těla. Že pak vstupování boží jest ve výsosti srdce lidského, tvrdí blahoslavený prorok, an píše: „Blahoslavený muž, kterýž má pomoc od tebe Hospodine; vstupování tvé v srdci jeho“ (Žalm 83, 6).²⁾

„Když pak již se polovice svátků vykonala, vstoupil Ježíš do chrámu“. Významně v polovici svátků vstoupil Ježíš do chrámu, protože chtěl nám dáti s nebe úplný svátek: cokoliv vznešeného, k nebi tíhnoucího v srdcích lidských bylo, stiskla až k pecku tíže umučení Páně. Proto i Kristus čtyřicet dní prodlévá, trvá na zemi; a smíme-li říci, odkládá setkati se s Otcem, odkládá obejmouti Otce, dokavád-by zcela se nezjevil a

opět nevytvořil k slávě vstoupení svého.³⁾ V cí chrám tedy nevstoupí Kristus zde na zemi, ten nevstoupí s Kristem na nebe.

Vstoupil do chrámu a učil: a divili se Židé řkouce: jak umí tento Písmo, neučiv se?“ Významně diví se Kristu, že se neučil a umí, ani sami okazují, že neumějí přikázání zákona, jimž učili se a vyučují. Sám Pán praví: „Ty jsi učitel v Israeli, a toto neznáš?“ Diví se Židé již zbujní; nechtějí věřiti; nechtějí žasnouti; zpěčují se okusiti (učení Kristovo), aby mohli nepoznati jej. „Divili se Židé řkouce: jak umí tento Písmo, neučiv se?“ Že panna porodila, zavrhuješ, nedivíš se, že Bůh v těle našem dává se poznati a působí,⁴⁾ popíráš, nevyznáváš? nedivíš se, že slepý vidí, hluchý slyší, chromý běhá, mrtvý vstává a že Kristus vykládá všechna tajemství boží? Jedině tomu se divíš, že umí neučiv se? Onť jest, který se neučil Písmu, ale dal je; on jest, který smysl spůsobil, a Písmo samo učinil. A znalci Zákona se diví, proč neučil se Písmu původce všeho. Bůh zajisté jest přítomen, jenž bytí dává tomu, co nebylo učí, ač sám se neučil.

Přel. Fr. V. Čapek.

STESKY DUŠE.

Slasti rajská, žití moje,
Lásko věčná, Bože můj!
slavila jsem příští Tvoje
v chudý ducha obal svůj.

Lkající má duše sice
nemohla Ti připravit
jakož slavný převelice
opustil jsi v nebi byt.

Zavítal jsi, kníže míru,
v chudou, sprostou chýžku mou;
rozněť lásku, posilň víru,
oblaž služku nehodnou!

Kde jen meškáš Lásko slastná?
kam se dělá útěcha?

³⁾ Všechny touhy po nebi, které Kr. učení svým vzbudil, klesly, když umučen byl. Proto však po vzkříšení svém nevstoupil hned na nebesa, ale 40 dní prodléval na zemi, aby všechny přesvědčil o vzkříšení svém, a tak „opět vytvořil se“ v myslích věřících, z nichž vytrácelo se úplně poznání jeho, Boha a člověka v jedné osobě. Tím i oslavil své vstoupení.

⁴⁾ t. j. Kristus je pravý Bůh a člověk,

¹⁾ Evangelium to čte se v úterý po 4. neděli postní.

²⁾ Ve vulgátě čteme: „ascensiones in corde suo disposuit“, t. j. vstupování v srdci svém zpořádal.

což mne ruka Tvoje spasná
v boji samu zanechá?

Po krátkém s Ním přebývání
znaménám již v duši své
nepřítele dotírání,
jenž mne lstivě k sobě zve.

Pane, když mne navštěvuješ,
od zlého mne vysvoboď;
srdce, v němž se uhošťuješ,
v pokušení neuvoď!

M. Michaela.

Víra,

štit křesťanův za dnů našich.

(Dle franc. Dr. Gaume-a.)

Jako z kalužin výpary vystupují a jedem svým vzduch otravují, tak i za dnů našich spousta bludů téměř Evropu zaplavuje. I naše vlast, která smýšlením přesně katolickým obyvatelův svých po delší dobu před lží a bludem uchráněna byla, která dosti dlouho mezi zeměmi sousedními, jako ostrov uprostřed moře stála, jejíž literatura až do nedávna, a to vším právem, panenskou slouti mohla; stala se během posledních několika let rejdištěm strany výstřední, která na účet té „milé svobody“ jak na poli politickém tak i náboženském, svůdné kejkle provozovati počíná. Vše, síly duševní i hmotné svolávají se ze všech čtyř úhlů světa, aby pomáhaly pravdu poutat a potírat.

Slovo, umění i tisk vespolek závodí při rozšiřování bludů. Zdá se, jakoby tyto starším věkům neznámé velmoci jen proto byly vynalezeny, aby pravdu podrývaly a lež šířily. Každodenně odjíždí na sta vlaků z Paříže, Londýna, Berlína, Vídně a jiných čelnějších měst, ano i z naší Prahy, které celou spoustu bludných a lživých nauk sebou vezou a po stanicích skládají. Též aneb hned druhého dne padají pak tyto výplody ducha potrhleho v podobě novin, časopisů, knéh, brožurek, písní, obrazů na celou Evropu, jako hejno kobylek na poušť saharskou. Málo uplyne hodin a již je nalezáme jak v salonech boháčův tak i v rukou jeho vrátného, v pivnici i v kavárně, ve společích i po dílnách, ve městě i po venkově; všude šíří jed a stávají se evangeliem národů.

S jakým pak úspěchem setkává se tato podivuhodná snaha a pile při rozšiřování bludných zásad náboženských a společenských? — Popatřme jen, co kolem nás se

děje a seznáme jej. Co kořalka z divochů, to činí bludy ty ze vzdělanců věku našeho. Člověk, který za dnů našich náboženským citům výhost dal ze srdce svého, ten si sám pak nerozumí. On nedovede se vpravit v to, což právě a pravdivé; on nedovede ani poroučet ni poslouchat; on se nemůže modlit aniž milovat; on nedovede trpět ani umírat.

V době naší, která se zove věkem osvěceným, spočívá celé umění a vědění vupírání a v popírání — o důkazu není ani řeči. Za dnů našich se popírá vše: popírá se Bůh a božská prozřetelnost; bible i ústní podání; upírá se Ježíš Kristus i papež; upírá se duše, právo i vrchnost; popírá se majetek i rodina; upírá se rozdíl mezi zlem a dobrem; popírá se přítomnost, minulost i budoucnost, ano i vlastní jsoucnost.

Za dnů našich, kdy zvláště víra katolická jest oblíbeným terčem pro útoky nepřátelské, kdy se v pravém zmatku babilonském nalezáme, kde satanáš ze všech úhlů světa spiklence své svolává a je v šíky staví proti církvi — proti Bohu; žije křesťan uprostřed nepřátelského tábora.

Křesťan žije však jen tehda, když víru svou živě a pevně zachovává. Jak se to ale má státi? Má snad oči uzavírat a uši ucupávat? Toť nemožné! — Aneb má nepřehlednou spoustu bludů, kteráž až k němu doráží a v různých obdobách tvárnost svou mění, po řadě myšlením a slovem vyvracet? I to jest nemožno.

Z toho každý sezná, jak ohroženo jest postavení křesťanova. Ale jakým způsobem mu lze přispěti? Potřebí jest útočiště pevného ale i všem přístupného; ano potřebí jest křesťanům štítu, který pohybu příliš nebrání, za kterým by se však bezpečně chránili proti střelám nepřatel; potřebí jest křesťanům kotvy, která by loďku duchovního života v zápasu s rozbouřenými vlnami pevně držela na hladině a v započatém směru, která by ji chránila před rozkotáním!

Kde ale nalezneme podobné útočiště, takový štít a kotvu? Snad v rozumových závěrečích a důkazech? — Nikoli! — V století, v němž jizlivá předpojatost na trůnu sedí a jí se holduje, v století, ve kterém se věda o známou „padařovskou“ logiku opírá — má důkaz jen nepatrnou cenu aneb dokona žádnou. Pitevním nožikem lze každý i nejpádnejší důkaz rozebrat a oslabiti; konečně pak udělá se nahodilým vtipem směšným, aby se cíle dosáhlo.

Ceho tedy potřebujeme? — *Události.* Kterému druhu musí však události ty při-

náležeti? Události ty musí pevně a nezvratně znamení pravdy poskytovatí křesťanům v pochybnostech tonoucím, a dále musí býti železnou ohradou pro rozšiřovatele a hlasatele bludu, ze které nelze vyvážnouti leč jen dvěma východy — vírou aneb bláznovstvím.

Samo sebou se rozumí, že méně událostí bude vydatněji působiti nežli mnoho a že by nejlépe posloužila událost jediná.

A takovou událost máme. Na této události spočívá víra křesťanova pevně a nezvratně.

Velikolepá událost ta naplňuje celý svět a sama se vnucuje jednotlivcům. Stkví se ona jako slunce a není tudíž potřebí namáhání, studií a důkazů — vyžaduje se pouze nezkalený zrak. Jako pravda arithmetická se kroutiti nedá, tak i ona nepopřeje bludu ani úskoku ani úkrytu.

Neohroženě, jako pyramidy pouště, vztyčuje ona téměř své a jest pevnou baštou, ze které i slabá děva křesťanská dovede útoky nepřátelské, nechť se v kterékoliv zbrklé hlavě zrodily, přemáhati a v nivec obracetí.

Strašná, jako voj před bitvou v šik sestavený, jest událost ta; ona jest upírem nevěrcův, byla jím vždy a bude na věky. Kterou to událost míníme?

I.

Velikolepá událost.

Svět se klaní ukřižovanému židu. — Tot ta událost. Nikdo, ani nevěřící nemůže se tomu velikolepému zjevu vyhnouti, aniž ho může upříti. Abychom důležitost této v druhu svém jediné události náležitě posoudili, nutno nám, abychom ji rozložili a pak část po částce uvážili.

Pozorujme tedy:

1. *Svět se klaní.* — Jaký to svět? Pokročilý, civilisovaný svět: Evropa, Amerika, vzdělanější část Asie i Afriky; onen svět, který ode dávna otčinou znamenitých mužů a národů sloul; na jehož půdě vzrůstalo a květko umění a věda. Jest to bez omylu pokročilejší aneb jediné pokročilá část člověčenstva, která daleka jest toho, aby se dala podvodem omámiti aneb uchvátiti.

2. *Tento svět se klaní.* — Co se tím míní? — Svět nezvratně věří, že ukřižovaný žid jest Bůh, který svět stvořil, říše spravuje, který jest věčný, všemohoucí, nejvyšší soudce živých i mrtvých. O to se opíraje prokazuje mu poctu nejvyšší: jemu chrám stavi, jemu obětuje; jediné v něho doufá

a od něho vše dobré očekává; jej miluje z celé duše své a pro něho mu žádná obět není přílišnou.

3. *Svět se klaní židu.* — Pocta velikolepá a nezvratná prokazuje se židu. Kdo jest žid? — V době, kdy ukřižovaný žid Ježíš Nazaretský žil, sloužili židé celému světu za posměch. Nevědomost, špinavost, pověřivost, podlost, znamenalo jméno „žid.“ Důkazem jsou nám pohanští spisovatelové: Cicero, Horac, Tacit, Sueton, Marcial a jiní.

Poněť to o židech se v dobách pozdějších nezměnilo, ale stalo se ještě potupnějším. Židé dříve směšní, stávali se později opovrženými. Jako něco nečistého a nebezpečného byl žid po sedmnácte věků ve městech od druhého obyvatelstva odloučen. Ve Francouzsku bylo lze ještě před méně než 80 roky nad veřejnou zahradou čísti nápis: „Židé a psi sem nesmí.“

Emancipace židů v době naší není s to, aby jim všeobecnou vážnost zjednala. Rovnoprávností stává se sice z žida měšťan, ale nikdy Čech, Němec, Francouz, Angličan.

Před zákonem stojí žid s ostatním lidem na rovni, ne ale ve veřejném mínění. To jest tak pravdivé, jako že i nyní, chceli se někomu podvodníkům, zrádcům, lichvářům spílati, krátce se řekne: „Tot žid.“

Žid sám se rozmýšlí, má-li si jméno „žid“ dáti, poznávat jak hluboce ve vážnosti kleslo jméno to; a proto si dává jméno jiné, totiž „Israelita.“

4. *Svět se klaní ukřižovanému židu.* — Ježíš Nazaretský není pouze žid, nýbrž on jest ukřižovaný žid. V době, kdy ukřižován byl, byla smrt ta smrtí nejpotupnější. Křižování bývali pouze lupičové, vrahové, otroci. Zůstávali na kříži tak dlouho až bolestí, hladem a žízni zahynuli. Po smrti pak sloužili psům a krkavcům za potravu. Žid ukřižovaný znamená tedy asi tolik, co vyvrhel neopovrženějšího lidu.

Z toho následuje, že svět a právě svět vzdělaný a pokročilý klaně se „židu ukřižovanému“ podíl má na události, která meze všeho jen možného bláznovství daleko převyšuje. „Červ na oltářích člověčenstva.“ „Vermis et non homo“ — dí žalmista (21, 7.). Tot ta událost!

II.

Děj této události.

Kdy se udál zvláštní ten výjev, o kterém jsme právě mluvili? Událost ta stala se před 18 sty lety. Každodenně tisíckrát ji svět bezděky ohlašuje. Vše: léta, dějiny,

smlouvy státní i obchodní, listiny veřejné i soukromé, krátce vše se od té doby počítá a datuje. Nebylo by bláhovějším popíratí jsoucnost slunci, než skutečnost události této. — Před 18 sty lety se ale celý svět, vyjma židy, tisícům bohův a bůžkův klaněl. I tato událost stojí pevně, jako první, a nikdo ji nemůže upírat. Aby tito tisícové bůžků odstranění byli a na místo jejich vstoupil „žid ukřižovaný“, muselo dříve židovstvo i pohanstvo překonáno a vyvráceno býti.

1. *Obtíž, která se křesťanství v cestu stavěla.* (Vyvrácení židovstva a pohanstva.)

Šlo tedy o to, aby se celému světu, jak židům tak i pohanům, válka vypověděla a aby se útok obrátil proti oné straně, která každému nejsvětější jest, totiž proti citu a předsvědčení náboženskému. Jak u židů tak byl i u pohanů cit náboženský tím mocnější, čím více byl předpojatostmi, lichotivými pyše národní, oživován. Domnívali se pohané, že politické zřízení s náboženstvím jejich nerozlučně jest spojeno. Židé pak dějinami dokazovali, jak blaho i pohroma národa vyvoleného se prýštila z věry neb nevěry k Jehovovi.

Rím pohanský soudil a byl přesvědčen, že pouze pocta jeho bohů mu přinesla zdar v bojích a v podmaňování národů a že ona jest i zárukou věčného trvání říše. Ať jakkoliv na věc pohlížíme, vždy pozorujeme, že se podniku „ukřižovaného žida dosaditi na trůny bohův pohanských“ největší překážky v cestu staví.

2. *Obtíž.* (Založení křesťanstva.)

Založení křesťanstva bylo ještě obtížnější než-li vyvrácení pohanstva a židovstva. Čeho žádalo křesťanství? Klanění se ukřižovanému židu, který dostoupil na oltáře vedle věčného Jehovy a na místo velikého Joviše. To bylo jak židům tak i pohanům největším rouháním, úplnou zmatečností, makavým nesmyslem.

Mnohým ale z židů i pohanů bylo křesťanství ještě čímsi hroznějším. Zjevila se zde pravda, ona pravda, která mocně svědomí rozrývá a před kterou člověk jako před morem prchá, poněvadž ona černé jeho jednání zatracuje a hrozně výčitky mu činí. Jaké muselo býti uleknutí a poděšení oněch mravně téměř zničených, jichž nesmírný počet nikdo neudá, když zřeli, jak se pravda, ona neohrožená vládkyně, odhátých práv domáhá, na trůn dosedá a neoblomným žezlem vlásti počíná!

Sokrates byl proto, že souvěkovce své jen na jedinou z těchto vyšších pravd upo-

zornil, k jedu odsouzen; jak se asi povede těm, kteří s úplnou soustavou těchto pravd vystupují?

Tak se v podivuhodném dorozumění židé i pohané, nevědomí i učení, proti vzniku křesťanství zapřísáhli.

3. *Obtíž.* (Křesťanská věro- a mravouka.) Křesťanství pak samo stávalo se vnitřním svým zařízením spojencem, a to mocným svých nepřátel.

Věrouka zdála se celá protkána tajemstvími a hlásala, že žid, žid ukřižovaný jest Bohem; že jest jeden Bůh ve třech osobách a ty že jsou jeden Bůh; že se z panny narodil Bůh-člověk; ona hlásala Boha, kterého přijímáme v podobě kousku chleba a několika krupějí vína a mnoho jiných nauk, které se rozumu směšnými zdají. Celé to učení musí každý mlčky přijati a pevně věřit pod trestem věčného ohně.

Mravoukou svou stávalo se křesťanství náboženstvím, které svými přísnými požadavky lid odstrašovalo. Nemluvalo se zde o ničem než o umrtvování, o slzách, o postu, o bdění, o modlitbě, o zkroutěném vyznání svých hříchů a o stu jiných věcech, které se vesměs bláznovskými býti zdály.

4. *Obtíž.* (Rozsáhlost podniku.)

Kdo se má pro náboženství to získati? Snad nějaká odlehlá a neuvědomělá vesnice? Nikoli! — Aneb snad několik městeček na východě, kterých se tehdejší mravní nákaza ještě nedotkla? Snad několik barbarských národů, ale ne Řekové, Římané a Egyptčané? — Nikoli!

Jde tu o to, aby veškeri národové jak na východě tak i na západě, slovem aby celý svět křesťanské náboženství přijal. — Veliký podnik ten má pouze hranicemi světa ohrazen býti. Nesmírná říše římská, která se domnívá, že ona světem jest, má jenom částku oné církve tvořiti, která povstane.

5. *Obtíž.* (Doba, v níž křesťanství povstalo.)

V které pak době se měl obrovský tento převrat uskutečniti?

Zajisté vyvolila se k tomu ona báječná doba, o které básníci dí, že lidé pospolu se zvěří lesy obývali a v nevědomosti své každému i makavému bláznovství uvěřili? — Nikoliv! Zvolena jest k tomu doba Octaviana Augusta, kteráž nenáleží báji, ale dějinám.

Jaký pak byl věk Augustův? Byl to věk za dob pohanských nejpokročilejší, ale i nejpokaženější; byl to věk proslulých filosofů, řečníků, vojevůdců, slovem velikých mužů, které pošetilé obdivování ještě za dnů

našich mládeží za vzor stává; zároveň ale i mužů, jejichž skutečná prostopášnost nám se báječnou zdá. V krádeži, v lichvě, ve vydírání peněz, v provozování nejhnusnějších zločinů, v tom spočíval jejich život, jejich snaha, slovem vše.

Každý mi přisvědčí, že se snáze lev v beránka, křemen v potomka Abrahamova promění, nežli se lid takový a v této době k tomu přivede, aby křesťanství, jeho věro-a mravouku, přijal.

6. Obtíž. (Utrhači a pomlouvači.)

Sotva se křesťanství na povrchu zemském objevilo, již povstali utrhační a pomlouvační jazykové, kteří každému kroku křesťanstva v zápětí byli. Židé, ač naprosto protivou pohanů byli, v tomto se přece s nimi sjednocovali a stávali se takto nebezpečnými nepřáteli vzrůstajícího se jádřka církve.

Židé spílali křesťanům nicemů, odpadlíků, rouhačů, nepřátel vyvoleného národa, bláznů, kteří tak omámeni jsou, že zlosyna, který rukou katovou skončil, na oltáře své stává a jemu se lanějí.

Pohané pak nazývali křesťany nezna-bohy, jejichž bezbožnost bohy proti světu rozlítla; nazývali je ukrutníky, kteří nezasluhují, aby slunce na ně svítilo, poněvadž ve svých nočních schůzkách dítko zabíjejí, aby krev jeho pili a třesoucí se ještě maso pojídali.

Těchto a podobných jmen dostávalo se křesťanům, tak že za nedlouho jméno „křesťan“ znamenalo tolik co „zločinec.“ Postačovalo úplna, aby ten, kdo „křesťanem“ se nazýval, potrestán a mstě lůzy vydán byl. Tak kázal Nero celý zástup lidu upáliti. A proč? „Nazývali se křesťany,“ toho zločinu se dopustili.

Když křesťany odváděli k mučírám aneb ku popravišti, šel před nimi hlasatel a svolával: „Křesťan, bohův a císařův nepřítel!“ To již stačilo, aby poslední jiskra soucitu a soustrasti v srdci přítomných udušena byla.

7. Obtíž. (Kacířové.)

Mimo překážky, které se rozšiřování církve od jinověrců v cestu kladly, povstaly překážky ještě nebezpečnější uvnitř církve samé. Byli to kacíři, kteří hned v prvních dobách křesťanstva rozkol v církvi působovali. Jako po teplém dešti houby, tak povstávaly sekty jedna za druhou. Učenci, mnohdy i ženy, jáhnové ano i kněží a biskupové stávali se zakladateli sekt aneb jejich rozšiřovateli.

8. Obtíž. (Filosofové a učenci.)

Vedle kacířů kladli filosofové pohanští i židovští rozšiřování církve velikou překážku. Tito sbírali vše, co o křesťanech kolovalo, zúmyslně míchali pravdu se lží, učení kacířů za učení církve vydávající, která ona zatracovala. Všemi možnými spůsoby dokazovali, že křesťané v skutku tací jsou, jak se o nich smýšlí, že jsou nepřátelé bohů a císařů, že učení jejich není nic jiného než odpory vyplněné a bezbožné blouznění. Těmto pracím filosofů nescházelo ani vtipu ani posměchu ani učenosti a výmluvnosti. Žádná námítka se od 4. století nenalezla, s kterou by se již tehdy proti církvi nebylo vystupovalo.

Lid, který se vždy svými filosofy, učenci a řečníky vésti dal, utvořil si o křesťanech pevné mínění. Myšlenkám svým propůjčoval pak výrazu slovy, která po 4 sta let ze všech úhlů světa zaznívala: „Christianos ad leones!“ — „Lvům křesťany!“

9. Obtíž. (Pronásledování.)

Jako za bouřlivého dne vlny mořské na skálu u břehu stojící vždy mocněji dorážejí až i temene jejího se dotknou, tak vzrůstala se a vzrůstala celá spousta utrhačných pomluv, až dostoupila ku křeslu císařskému, na kterém trůnili císařové, jako: Nero, Domitian, Decius a Diokletian. Tito jsou úplně přesvědčeni, že jest křesťanství sektou velmi nebezpečnou, že křesťané bezbožností svou mstu bohů proti věčnému Římu rozdmýchují. Dorážejí-li nepřátelé na území říše římské, utrpějí-li voje císařské porážku, nechce-li přšet, povstane-li zemětřesení, vypukne-li hlad a mor: za všechny ty nehody stávají se křesťané zodpovědnými.

Tou příčinou povstala ona hrozná a děsná pronásledování, která by nové náboženství zajisté v krvi posledního křesťana byla utopila — kdyby to jen bylo možné bývalo. V době této, kde chátřa po mukách a ukrutnostech bažila a oči své na nešťastných obětech pásala, nenalezal ani věk, ani pohlaví, ani hodnost, aniž co jiného útrpnosti. — Obyčejné tresty zdály se příliš mírnými pro lid, který za nepřitele bohů a císařů byl považován. Proto se hrozná muka vynalezala neb stará opět zaváděla.

Pruty bývali křesťané mrskáni, pak na kolu mučení a hřeby dřeni. Jiní bývali metáni na hranici, jiní byli ukřižováni. Sloužilo to chátře za rozkoš, když vyhladovali psi křesťany trhali a lvové o jednotlivé částky se rvali. Přikrývají se žhavými deskami jedni, druzí se posazují na žhavá sedadla, jiní opět se metají do vroucího oleje. Někteří jsou mačkáni pod kameny

mlýnskými, jiní za živa pohřbeni. Mezi mnohými tresty smrti se volí raději ten, který déle trvá.

Každá soustrast s těmi ubohými oběťmi odumřela; při popravě tleská a jása shromážděný lid. Řím jest krví mučenníků o-
pojen a přece není pomsta nasycena.

Pronásledování toto netrvalo několik let, ono trvalo 300 let, v kteréžto době dle svědomitých souvěkých pramenů 11 milionů křesťanů umučeno bylo.

S pronásledováním spojilo se lichocení a přemlouvání. Spůsobem tím doráželi pohané na ty, kterých mukami překonati nedovedli. Poukazuje se na bohatství, hodnosti, které budou údělem povolným, slovem všeho se užívá, co jen stín naděje slibuje, že jméno křesťanské s půdy země vyhlazeno bude. —

Představ si, milý čtenáři, živě všechny zde uvedené překážky a uvažuj pak, nalezněš-li ve světě podniku více obrovského a méně k provedení nemožného, než jest založení a rozšíření křesťanstva.

10. Obtíž. (Prostředky.)

Změna, která provedena býti má, jest zajisté věcí neobtěžnější. Cosi přílišnějšího k provedení není nikomu známo. Ale snad jsou pomůcky a prostředky tak mocné i různé, že se jimi i zdánlivě nemožné vykoná? — Očekává tedy každý, i rozum toho vyžaduje, aby při provedení tohoto obrovského podniku mimořádné, nadlidské síly působily.

Poněvadž ale člověk cosi podobného sotva dokáže, zajisté tedy se andělé uvážou v provedení díla toho? — Nikoli! — Kdo tedy? — Lidé! Mají-li to nemožné provésti lidé, jistě jsou to ti, kteří slávou, leskem, výtečným duchem a především mocí svou nad jiné vynikají — míním tím učence, krále a císaře. — Nikoliv! — Pak bude tedy k účelům těm vyhlídnut národ římský a řecký, který uměním, vědou i mocí svou celému světu vévodí? — Nikoliv! Nevzdělaným je svěřena velikolepá ta úloha. — Pak to budou především Egyptčané, kde ondy kolébka vědy a umění stála; aneb Parthové a Gallové, jichž pouhé jméno i Římanům husí kůži nahání? — Nikoli! Hlouběji stáli ještě, jimž úloha ta svěřena byla. Jsou to Židé, národ, který světu za potupu slouží! — Pak jsou to ale bez omylu čelné hlavy tohoto národa, velekněží, boháčové a mudrcové? — Jsou to mužové z třídy nejnižší: rybářové!

Drsná skořepina ukrývá bez omylu dobré jádro; mužové ti jsou tedy nadaní a výmluvní? — Znají pouze mateřskou řeč a

tu ne valně! — Pak jsou zkušení a zběhlí? Nevyznají se v ničem vyjma jejich bídné řemeslo: v lovu ryb. — Tedy mají bohatství? — I toho postrádají; vyjma loděk a sítí nemají ničeho! — Pak jsou ale zmužilí a udatní? — Nejzmužilejší z nich se třese při hlase děvečky. — Tedy jim množství dodává síly? — Není jich více ani méně nežli dvanáct!

Ano, dvanácti rybářům, dvanácti Židům, dvanácti mužům nejopovrženějším z národa opovrženého byla svěřena úloha, která nemá a nebude míti v dějinách sobě rovné.

Ať jakkoliv přemýšlíme, nenajdeme v celém světě podniku, kde by se nám prostředky ku cíli tak nepoměrné objevily, jako: „*Dvanáct židovských rybářů chce obrátiti celý svět.*“

S jakým výsledkem setká se podnik ten? — Tisíce obtíže staví se mužům těm v cestu a oni ve prospěch svůj užívají jen překážek.

Na jedné straně stojí židovství a pohanství. Židovství, ku kterému vyznavači jeho s celou duší lnou, jest náboženství pravé, ale jen pomíjejičné. Pohanství jest náboženstvím nepravým, ale velmi příjemným, smyslům lahodícím, jemuž se zdar celé říše přičítá.

Na druhé straně stojí náboženství nové, jehož věrouka na tajemstvích zbudována jest a které se přísnou mravou svou opírá zvykům a obyčejům dosavadním.

Na jedné straně zříme moc, ukrutnost a zuřivost — na druhé ale slabost, muka a smrt.

Na jedné straně vidíme učence, filosofy, úředníky, krále a císaře, armády, slovem celý svět — na druhé pak straně několik nevědomých a bezbranných mužů.

Na jedné straně stojí oběti — na druhé katové!

Kdo zvítězil?

Rozum je nucen odpovědět: „*Svět!*“ — Dějiny ale praví: „*Dvanáct rybářů!*“ A to praví dějiny světové, které musí uznat jak žid a pohan, tak i Renanové a filosofové z Padařova.]

A vítězství toto dvanácti rybářů bylo rychlé, znamenité a trvalé.

Jako jiskra elektrická rychle se mrakem kmitne, jako suché strniště rychle se v plamen roznítí, takovou rychlostí šířilo se křesťanství po Samarii, Syrii, Malé Asii. Smyrna, Efesy, Korint i Athény kácí bůžky své a Kristu staví oltáře. Arabie, Indie, Persie, Armenie, Aethiopie, Libie i Egypt přeplněny jsou křesťany.

Z východu vniká křesťanství na západ. Netrvá dlouho, je v Římě, v někdejší sídle Neronově, baště pohanstva, náramný počet křesťanů. Gallie, Španěly, Velká Británie i Německo čítá jich tisíce.

Tak to ale i Ježíš Nazaretský předpověděl. „Mé náboženství,“ pravil jednoho dne k učenníkům svým, „obejde ještě před vyvrácením Jerusalema,“ tedy před třiceti lety, „celý svět.“ Předpověď ta se ještě dříve vyplnila, neboť ve dvaceti letech klaněli se ve všech dílech tehdy známého světa Ukřižovanému. Ve čtyřiceti letech byla „sekta křesťanská“ dle souvěkých pohanických pramenů ve všech krajích říše římské zastoupena. Dnes čítají křesťané 204 miliónů duší v celém světě.

III.

Závěrek.

Vypravoval jsem založení a vývoj křesťanství způsobem takovým, jakým bych byl i jinou událost líčil, aniž bych se byl o nějaké božské neb lidské příčině tohoto mohutného převratu zmínil.

Převrat ten obsahuje v sobě následující události, které jako on zjištěny jsou a upřeny býti nemohou:

1. Před osmnácti sty lety byl celý svět pohanský.

2. Dnes je vzdělaný svět křesťanský.

3. Od pohanství ku křesťanství převedla svět jediná osoba: Ježíš Nazaretský.

4. Ježíš je ukřižovaný žid.

5. Žid ukřižovaný jest tvorem nejopovrženějším.

6. Po osmnáct set let se klaní svět ukřižovanému židu a koná to dobrovolně.

7. Aby se mohli tomu ukřižovanému židu klanět, utrpělo 11 milionů mučeníků po celém světě nejhroznější muka i smrt.

8. Klaněním se ukřižovanému židu povznesl se celý svět v poznání, umění a vědění způsobem podivuhodným.

9. Všichni národové, kteří se neklanějí ukřižovanému židu, zůstávají v barbarství.

10. Žádný národ neopustí otroctví a nepokračuje ve vědění, neklaní-li se ukřižovanému židu.

11. Po osmnácte věků udržel se ukřižovaný žid na oltářích světa vzdor neustálým útokům proti němu.

To jsou viditelné, makavé události, které z té první „Svět se klaní ukřižovanému židu“ se prýští.

Jakým způsobem lze události tyto vysvětliti?

1. Velmi snadně, dle křesťan. Klanění

se ukřižovanému židu po osmnáct století jest tajemstvím, které hloubí svou závrat působí tomu, kdo ho proniknouti chce. Ježíš Nazaretský jest syn Boží, Bůh sám — to jest to tajemství. Všemohoucností svou překonal všechny obtíže a překážky, které se podniky v cestu stavěly. Slovem. Bůh řídil a vedl velikolepý podnik ten — stal se zázrak — jen tak a ne jinak lze události ty vysvětliti.

2. Zázrak je povídačka starých chův, dle něvěrec!

Dle tohoto náhledu stalo se tedy obrácení světa bez zázraku. Ježíš není Bohem; celý svět vzdělaný klaně se ukřižovanému židu po osmnácte věků jest bláznem, bláznem největším. — Dle toho nalezne velikolepá otázka, o kterou se jedná, následující rozřešení: Ukřižovaný žid vyslal dvanáct nevědomých rybářů, aby jeho učení hlásali; proto se musel, toť rozumí se samo sebou, celý svět obrátiti, a tomuto ukřižovanému židu, co Bohu nebe a země se klaněti.

Abychom se, jako že dvakrát dvěčtyry jsou, přesvědčili, že založení a rozšíření křesťanstva zcela jednoduše, beze všeho zázraku se stalo, že to v ničem nepřesahuje obvyčejné síly lidské, požádáme některého proslulého bohoslovce ku př. pana Renana — ale k čemu až do Francouzsko zabíhati? my máme ve vlasti pana Alfonse Štastného — aby nám toto divadlo opakoval.

Muže, jako jest náš výtečný filosof pa-dařovský, bude podnik podobný jistě hoděn. Jeho hluboká soustrast s člověčenstvem, které již po osmnáct set let vážne v propasti, již mu připravily „příšery kněžské“ a dále jeho úsilovná snaha stůj co stůj alespoň své milé rodáky vydrápati z těch tenat „neomyšlákých jezovitů,“ jest nám svědectvím, že k tomu bude velmi ochotným. Doufáme, že se tento nový podnik s lepším výsledkem setká, než-li dřívější jeho evangelické spisky a že konečně i toho prožluklého „jezovičinou“ naskrz prosáklého sedláka Jana Brázdu ze Zlámané Lhoty přesvědčí o pravdivosti slov svých.

Již tedy jednoho jitra vystupuje filosof Alfons Štastný z jistého kněhupectví v Praze a nesa pod pažďím spisky své „o sněmě vatikánském“ a „život Krista Pána“ bere se spálenou ulicí přes Karlovo náměstí přímo do Podskalí. Zrak jeho utkví na synu tesařovu, jenž tu před ohradou sedí a kouří. Jehož on oslovuje řka: „Já jsem Alfons Štastný, (ubohý) filosof, a (politování hodný) spisovatel a redaktor; „věda“ mne přesvědčila, že založení křesťanství jest pouhou věcí

lidskou. Ježíš není Bohem a nečinil žádných zázraků. Apoštolové jeho byli snilkové. Smysly jejich je klamaly, což se v Judei často stává a mysleli, že vidí, čeho neviděli a že slyší, čeho neslyšeli.“

„Vyjma mě a mé (slabomyslné) stoupence jest člověčenstvo po osmnácte set let obětí hrozných šalbů a klamu. Abych svět o tom přesvědčil, umínal jsem si opakovat děj ten, v němž hlavní úlohu hrál Ježíš.“

„Tebe jsem si vyvolil, abys podnikl ten výkon; výsledek tebe i mne ověnění slávou nehynoucí. Tou myšlenkou podněcován počneš hrát úlohu Nazaretského. Úloha ta je ti povědomá a ty jsi k tomu působitelný, abys ji provedl. Jednak jsi tesař a syn tesařův, jinak není k provedení tvého záměru ani nadpřirozené pomoci ani zázraků potřeba. Nuže počni, staneš se nesmrtelným.“

Na slovo filosofovo opouští mladý tesař dílnu otcovu a spěchá ku břehům Vltavy, kde dvanáct rybářů podskalských kolem sebe shromáždí.

„Přátelé,“ dí k nim, „opusťte loďky a síť své a následujte mne, chci vám cosi důležitějšího zjevit.“

Tito jdou za ním.

Kráčí s nimi na výšinu, která se na západní straně pod zdí vysehradskou rozkládá; zde odstoupí na krok od nich i káže jim, aby se na pažitu rozložili. Pak počíná k nim mluvit: „Vy mne znáte; povědomo jest vám, že jsem tesař a syn tesařův. Bude tomu asi osmnáct let, co pracuji v dílně otce svého. Vidívali jste mne často, když jste se správkami loděk k nám chodívali.“

„Přátelé! Mýlíte se docela, nejsem tím, zač mne máte. Pohlížejte na mne patříte na Boha. Já nebe i zemi stvořil. Dříve ještě než zeď tato na skále Libušině stála, ano což dím, dříve než Sám — byl jsem já. I ustanovil jsem se na tom, že za to, což v skutku jsem, před světem se prohlásím, aby se mi svět co Bobu po věky věkův klaněl. Vy budete mítí podíl v slávě mé.“

„Vyslechněte záměr můj! Počnu kázati a almužnu sbíratí po místech a vesnicích kolem Prahy; jedni mne budou poslouchat, druzí pak se mi vysmějou a mne odpudí. Budu obžalován pro různé zločiny; než já se budu tak chovat, abych byl k smrti odsouzen, a aby mi na šibenici kat vaz zlomil.“

„Ve třech dnech po svém odpravení si vaz opět narovná, vstanu z mrtvých a promluví k vám: Jduce do celého světa učte všechny národy a křtete je jménem mým (tesaře pražského) a učte je vše za-

chovávat, čemu jsem vás naučil; a činit, co jsem vám poručil.“

„Prvním dějištěm pro vás bude Praha. Procházejte ulice, chodte po všech náměstích, zastavujte kolemjdoucích a rcete jim: Poslyšte tu velikou novinu: Mladý tesař z Podskalí, který po Čechách kázal a zebra, konečně ale zatknut a k smrti provazem odsouzen byl, poslyšte jen, ten není člověkem, ale synem Božím, který nebe i zemi stvořil!“

„Abyste se jemu klanět směli, musíte všickni, mužové, ženy, děti, boháčové, chudí nejdříve uznati, že vy i otcové vaši a s vámi celý svět jste byli pošetilci a oběťmi nejpodlejších bludů. Pak se nám vrhnete k nohám, vzbudíte lítost nad dosavadním jednáním svým, vyznáte nám i nejtajnější své hříchy a vykonáte pokání, které vám uložiti my za dobré uznáme.“

„Pak budete trpělivě snášet výsměch, hanu a potupu; půjdete bez odporu, když vás zatknou, do vězení a třeba i na smrt a tuto smrt budete považovat za největší štěstí, které vás potkati mohlo.“

„Toto vše budete, drazí přátelé, po celé Praze i na Smíchově, v Karlíně i na Vyšehradě opakovat. Pak vydáte se z Prahy do okresních hejtmanství po Čechách i ostatním Rakousku; překročíte Alpy a Pyreney, přeplovíte se přes oceán a hlásati budete totéž učení až ku hranicím světa.“

„Nechci před vámi ničeho tajiti; celý svět se vám bude smát. Vznešení řeknou, že jste plni lihovin. Děti i učenníci budou za vámi běhat, vás tupit, blátem po vás házet. To pobouří celý svět. Budou po vás slídit, vás zatýkat a před soudy stavět, kdež vám přísně zakážou mé učení dále šířiti. Ale nedbejte na ně a dále hlásejte učení mé. Opět vás zatknou a vy se tomu podvolíte. Budou vás mrskat a vy úst svých neotevřete. Budete uvězněni a budete to snášet. Abyste konečně umkli, zadrhnou vám provaz kolem krku — a vy se nebudete bránit.“

„Tak půjde vše ku cíli! Až se to stane, zvítězili jsme: svět celý se obrátí. Já budu co pravý a jediný Bůh uznán. Budou se mi nejprve v Praze, pak po všech dědinách českých a moravských klanět. Z Prahy počne se pocta má šířiti a dojde až do Říma, Londýna, Madridu, Berlína, Petrohradu, Cařihradu i Pekinku. V brzkou povstane z dílny otce mého nejkrásnější chrám, do kterého národové světa putovati a oběti přináseti budou. — Vy ale, moji apoštolové, stanete se dvanácti svatými, které po celém

světě vyzývati budou. Kosti vaše budou odpočívati na oltářích mramorových a zlatých. Podobizny vaše budou se jevit na oltářích i korouhvích, ne jen zde v Praze, ale po celém světě a až do skonání světa. Tak se i vy stanete nesmrtelnými. Jaké to štěstí pro vás! Jaká sláva pro vaše ženy a děti!

"V skutku obrácení světa není těžší, draží přátelé, než jak jsem vám nyní vyličil. Jest to zcela snadné a jednoduché aniž potřebujete nějaké nadpřirozené pomoci, nějakého zázraku. — Není-liž pravda, mohu se na vás bezpečit?"

Jak by podobná řeč přijata byla, není třeba doložit. Vidím jak se naši dobří rybáři hněvem rdějí a jak se mladému tesaři pěsmi za to odměňují, že si z nich blázný udělal. Vidím je, ani se ubírají do města a všude vypravují, že se jakýsi tesař z Podskalí zbláznil.

Nebude zajisté nikomu podivno, když se náš tesař, místo na oltářích, uží u sv. Kateřiny, kde se mu mezi blázný dostane druhého místa; neboť první bez odporu zaslouhuje osnovatel plánu. —

Ze všeho toho jest patrné, že by podnik tesaře pražského byl největším bláznovstvím. Však nebylby více nesmyslným nežli podnik Ježíše Nazaretského, kdyby se předpokládalo, že Ježíš je smrtelníkem, narozeným v chlévě, žijícím v dílně tesařově — beze vši pomoci nadlidské, beze všeho zázraku.

Ale myslím, že by podnik tento nebyl ani tak nesmyslným. Tesař pražský platí zajisté tolik co tesař nazaretský. Oběšený Čech není zajisté tak opovrženým, jako ukřižovaný žid. Dvanáct rybářů podskalských dovede vždy i co do odvahy, i co do vědění zápoliti s dvanácti rybáři galilejskými. Aby se svět měšťanu z 19. století klaněl není tak obtížné, jako aby se klaněl židu v době Augustově.

Chce-li kdo založení křesťanství pouze lidskými prostředky vysvětliti, octne se jedním krokem na nejvyšším stupni nemožnosti a směšnosti.

A předce není účinku bez příčiny.

Křesťanství jest událostí, skutečností. Poněvadž není ani jediné přirozené a postačitelé příčiny, která by vznik křesťanství vysvětlila, musíme za to míti, že

1. buď je nějaký účinek bez příčiny, aneb

2. že zde působila nadpřirozená (nám nepochopitelná) příčina.

Účinek bez příčiny jest věcí zhola ne-

možnou, protože zbývá jen druhé, že Bůh zde učinil zázrak.

Rádil-li ale Bůh vznik a šíření křesťanství, pak jest i křesťanství náboženství pravé, úplně pravé.

Na všechny věrouky, které hlásá a na všechny povinnosti, které ukládá, zbývá jen jediná odpověď: "Credo: Věřím!"

A ten jest štít křesťanů za dnů našich!
J. Š.

Posvátné harmonie.

III.

Od oltáře Tvého, nejsvětější Pane, duši moji blaho nevyšlovné vane: nebes Tvých tu vida poklady a skvosty, slyším, kterak voláš milé svoje hosty.

Oltář Tvůj a stůl Tvé lásky jak je milý! Jaké věnce tu, jež nebešťané vili, jaké květy, jež Ti věčné ráje stelou ojasnělé Tvoji lásky září skvělou! —

Co tu světla, síly, blaha, klidu, míru; kterými sám věnčíš pokora a víru; co tu lásky z milosti Tvé na vše strany proudí, Jesu můj a Bože svrchovaný!

Ty's tu na svém stolci, láskou upraveném, chtě své milé dařit věčné slávy věnem. Tys, Pán světův a všech rájů neskonalech, zavřel se tu v chudý chléb a prostý kalich.

Ano, Bože můj, Tys uzavřený tady, abych nemřel žízní a nehnul hladu: Tys tu, aby duše Tebou samým měla, čím se člověk usvěcuje nad anděla.

Tys tu celý! Tebou je tu živé nebe: — a mně dáno — vidět a velebit Tebe; — vidět, na smrt jak se láska Tvoje světlá, neumorná v neskonale ve oběti.

Ty's tu, Bože věčný! Já Tvou bytnost cítím, já Tě vidím pod tajemným pod zakrytím; blažen blaho jímám, Nejsvětější Pane, ježto milým Tvojím z oltářů Tvých vane.

Ó již dej mi Pane, co si tady žádám, dej, ať nikdy hodů Tvojich nepostrádám, ať býváje hostem za Tvým stolem, celý Tvým jsem oltářem a stánkem, Spasiteli!

Václav Štůl.

Svatováclavská korouhev.

VIII.

Nad Vrbčany opět bělal se kostelík, nový, rozsáhlejší, kolem kostela zvedala se

do kruhu vysoká hřbitovní zeď, kolem zdi rozevíral se dva sáhy hluboký příkop, ovroubený náspem do kruhu na způsob staroslovanského hradistě. V čele před kostelem bylo již z daleka viděti vysokou věž, vyhnanou ze samého příkopu do výše, střechou jediný vchod na hřbitov.

Pod kostelem zase stál zemanský dvůr, po ohni opravený; ale na zápraží zelenaly se mladé lipky a mladé štipky vyzíraly jako děti, jako zvědavé děti přes ohradu do kraje. Ve dvoře už jenom tři bydleli, starý Bolesla s Dobrovítem a jakýsi sluha.

Tlukata odpočíval vedle Petrušky a Ctibora. Nedožil jara šedivec; zdálo se, že od těch neblahých únorových dnů zvolna umírá to staré srdce jeho. Nebylo Petrušky, nikoho neměl, komu by povídal zkušenosti své a ony v něm umíraly opravdu všechny ty vzpomínky, jedna za druhou, a s tou poslední musel i on — k sv. Václavu odnesti ho k Petrušce. —

Bylo 27. září 1139. Ve Vrbčanech chystali se k posvícení. Nahore u kostelíčka seděl pod vysokým náspem stařeček. Od jara do jesení sedával tu sám a sám, jen někdy mladý muž v dlouhé černé říze k němu zašel si nahoru a poseděl u stařečka.

Tak příjemno, tak teplounko bylo na té vrbčanské stráni a stařeček chtěl ještě užiti toho božího sluněčka, než ostré větry zafíčí od Dobřichova.

Lazurové modro měnilo se na dalekém obzoru v poloprůhledný závoj, nad oudolínami plynuly lehounké pruhy mlh, pod nimi bělaly se tiché dědinky, nad dědinkami leskly se věže chrámové.... ale stařec neřídval se do kraje na půvaby podzimních dnů. Tré děti, dva hošíci s dívenkou, bylo s ním a jeden přes druhého dorážely na stařečka nejružnějšími otázkami.

„Povídej nám něco, dědoušku — povídej. Šedivý jsi a hodně toho víš, víd že hodně?“ švitořil hošík nejstarší.

„Tatiček nám doma také povídává!“ mladší pacholíček se přimlouval a holčička na klín vyhoupla se dědouškovi, kolem krku vzala jej a svěžími rtíky zulíbala starou, uvadlou jeho tvář.

Dědouškovo oko zarosilo se slzami; vzpomněl asi zaslých let, že také takovou holčičku měl, že také tak se mu kolem ramen ovijela, ale je to už dávno — dávno. Také takovou dcerušku už mohla mít a on mohl býti dědečkem, opravdovým dědečkem.

„Svatého Václava bude zítra, holoubkové, ve Vrbčanech posvícení a tu o něm vám musím povídat, jak viděli jsme ho na

koni v bitvě chlumecké. Poslouchajte tedy a pamatujte si to. — Proti nepříteli jsme stáli, váš tatiček také tam byl — ale ještě mladinký. Neprátel stokrát tolik se na nás chystalo, ale my se nebáli. Když dali znamení k bitvě a rohy zahučely tábořem a všecko vojsko zazpívalo: Gospodi, pamiluj ny! zarachotilo nám cos nad hlavami, jako když zvony se rozezvoní a hlaholí do daleka, do široka. Kde se vzal, tu se vzal orel veliký, obrovský, vyletěl nad pluky naše, rozeřstřel nad námi perutě a proti Němcům se obrátil se zobákem ostrým, rozervřeným a za orlem svatý Václav vyjel na bílém koni s praporem v ruce, zrovna takovým, pro jaký si přišel vojvoda k nám do Vrbčan — uvidíte ho zítra, v tomhle kostele je schován pro časy zlé a na věčnou památku — a jakoby boží blesk do nepřátel bil, padali, odhazovali zbroj, nám se dávali na milost a nemilost, na život a na smrt. Z našich málo který padl, ale mezi těmi byl syn můj.“

Utichl na chvílinku stařeček a holčička na klíně jeho byla by se dala do pláče, že tomu dědouškovi syna zabili, a po bílém vousu pohládila ho a zase zulíbala starou, uvadlou jeho líc.

„A od těch dob pořád je zase ta korouhev svatá ve zdejších kostele. Dokud ji budou mít Čechové, dobře bude s nimi i budou vítěziti, vrahy potírati a požívati neustálého pokoje.“

„Budem si to pamatovati, dědoušku, a až vyrostem, také to budem povídati, aby po Čechách nezapomněli na svatováclavskou korouhev, ale mohli vítěziti, vrahy potírati a požívati neustálého pokoje,“ zahovořil nejstarší pacholíček a utichl.

„Hleď dědoušku, prach se tamhle zdvihá na cestě, podívej se, a duní kopyta. Někdo sem přijíždí, jede také na posvícení!“ zaštěbetal mladší hošík.

Dědoušek vstal, upřel bystré oko do dálky a brzo bylo několik jezdců viděti klusem mířících k Vrbčanům.

„Vojvoda je to, děti. Poprvé ho uvidíte. Je hodný, velmi hodný, ruce mu polibte a nebojte se.“

Za ruku vzal holčičku a hošíka mladšího, starší za řízu držel se dědouška — a vyšel vstříc vojvodovi před kostelík.

„Podívat se jdu ještě jednou Boleso do Vrbčan! Bůh ví, užím-li více svatou korouhev a strážitele jejího!“ zahovořil vojvoda s koně bujného seskočiv a vlídně podal ruku stařečkovi — dávnému známému.

Děti všechny tři hrnuly se k němu a ruce mu líbaly.

„Smila Načeratského jsou to děti, jasný vojvodo. Odjinud přivezl si hoch nevěstu; ale na Vrbčany a na Petrušku, jenž leží na zdejším hřbitově, nemůže zapomenout. Rok co rok jezdívá sem na posvícení se všemi k stařečkovi na Petruščin hrob a se všemi se na něm modlívá.“

Opět zaduněly ouvozem podkovy oří přijíždějících úprkem a v mžiku přiválalo ku chrámu druhou stranou, kde hluboký příkop a vysoká zeď zabraňovaly na hřbitov přístup, několik jezdců, samých to starých hlav, šedivých, jako byly ty mlhy, co zvolna níž a níže spouštěly se do údolí. Na chvilku stanuli, ale sotva že uzzřeli u stařečka vojvodu s nečetnou družinou, mžikem zmizeli zas jako čapové, co předevěřem odletěli z Vrbčan za moře. Jen posupný smích toho prvního, jehož bílé vlasy a ještě bělejší vous příšerně odrážely se od černé až na zem splývající hřívy zavalitého vraníka, zaletěl ke kostelu a se smíchem několik kalených střel zarazilo se do ohrady hřbitova.

„Tistův Jan!“ zašeptal stařeček. „Dvakrát viděl jsem ho za těch třináct let a vždy, kdykoliv tudy jel, jen se mihal na vraníku, jakoby se děsil toho dvora našeho. Bůh mu odpust!“

„A mne i celý náš rod svatý Václav chraň!“ řekl vojvoda. „Kolik let nebylo o něm ničeho slyšeti. Povídá se, že prý v černém spiknutí před devíti lety zapleten byl také on!“ dopověděl a prohlížel si dlouhé šípý zaražené v ohradu.

Děti Smila Načeratského oběma ručkama si líčka zakryly a hlavičky zastřely řízou stařečkovou. Ale nepotřebovaly si je zakrývat a zastírat hlavinky, daleko byl již Vršovec. Jedině bílý oblak věstil, kudy ujíždí.

Ze dvora vrbčanského vyšel Dobrovít se Smilem a ženou jeho uvítat vojvodu a povědít, že tudy jel Tistův Jan, také už šedivec, ale zlý, na stará leta ještě děsící příšerným zjevem svým.

* * *

Jak dlouho chovali ve Vrbčanech posvátný klenot národní? Bůh sám to ví. Naposled, jak kronikáři vypravují, rozvinula se korouhev svatováclavská nad pluky českými — nad pány železnými v bitvě Kressenbrunnské, jež roznesla slávu krále Otakara do všech úhlů světa a proslavila jméno české od moře k moři, od východu slunce až na západ.

A kam potom se poděla?

Na českou zem hrnula se bouře za bouří, ale o korouhvi posvátné nikdo ani zmínky nikde nečiní, jakoby do oblak byla zmizela a vytratila se z lidské paměti.

Či trest to byl na národ náš, že již nebyli hodni Čechové záštity velikého vojvody — dědice země české? Bůh jedině také to ví.

Toliko vrbčanský kostelík, jenž z daleka červená a bělá se poutníku, věští mu, že že střežili staří Čechové korouhev svatováclavskou, když mívali ještě své vojvody a bývali svobodnými. Václav Beneš.

DOPISY.

Ze Svatobornu v únoru 1875.
(Útěcha čtenáře novin.)

Ač dím v odlehlé a hornaté krajině, kde obzvláště za letošní zimy téměř veškeré spojení s ostatním světem přerušeno jest, dostává se mi předce, alespoň jednou týdně té radosti, že mi posel noviny přinese. S jakým chvatem oko mé obsah jejich probíhá, o tom si úsudek dovede utvořit jen ten, kdo v podobných okolnostech žije a jen jednou aneb dvakrát za týden se dozví, co se ve světě děje. — Než jak bývá téměř pokaždé naděje má sklamána! Ano zdá se mi, že bych totéž věděl, kdyby pouze jednou za měsíc noviny mně přišly do rukou. Nenalezávám v nich obyčejné nic nového, ač od toho listy ty své jméno mají; nýbrž věci, které vesměs zde již byly, ovšem že pod jinou rouškou, jiným dátem, pod jiným jménem míst a osob. Nehorším se však proto, vždyť vím že nic nového pod sluncem: „Nil novi sub sole,“ že svět je kukátkem, ve kterém se obrázky opakují, když řada jejich došla. Čtu-li ku př. v novinách, jak „kulturní boj“ po Německu zuří a vezmu-li pak do ruky dějepis a najdu-li zde stránku, která jedná o Neronovi, Deciovi, Domitianu, Julianovi odpadlíku, o velkém Napoleonovi, nalezám že tito velikáni minulé doby v pronásledování církve se podobají Bismarkovi, jako vejce vejci.

Nic nového pod sluncem! Klaněli-li se minulí věkové i kočám a krokodilům ano i hnusným zločinům; byly-li za dob pohanských i oltáře, na kterých bůžek dlouhoprstých umělců stál a obskakovala-li celá hejna lotrů s kaditedlnicemi v rukou jeho sochu; zbudovali-li Francouzové v předešlém věku stánek bohyni rozumu, vilné ženštině a smekali-li jdouce kolem guilotiny, zdává se mi, že náš „osvícený“ věk po uplynulých

těchto dobách se opíčí a podobnou modloslužbu provozuje. I on si vystavěl trůn a dosadil na něj svou modlu, kolem které zběsilý rej provozuje, které přináší krvavé i nekrvavé oběti. Slovo, tisk, věda i umění jest z valné části v zoldě této modly a proto se tak často jak v soukromém tak i v politickém životě, i v novinách a veřejném mínění s věro- a mravoukou tohoto nového pohanstva setkáváme.

Jako pravoslavný moslemín chtěje se modlití zraků svých obrací k posvátné Mece, tak i ctitelové naší bohyně obracejí zrakův svých k jejímú sídlu, do středu říše „zbožnosti a dobrých mravů.“ K Berlínu mžourá vše, co jest proti papeži a církvi. Každý jest přesvědčen, že bouře, která v novější době proti katolické církvi zosnována byla a téměř ve všech státech evropských i zámořských zuří, děje se na komando knížete Bismarka a jeho spolku. On vypověděl církvi válku, a aby se tím snáze cíle svého domohl, působí vlivem svým přímo i nepřímo na celou Evropu, aby mu v „kulturním boji“ přispěla. Důvěrné jeho listy, které se v novější době do veřejnosti dostaly, svědčí, že vlastně jeho vliv jak v republikánské Ženevě, tak i v Itálii a Španělsku s církvi válčí, a že osobnosti, které se tam v čelo proudu protikatolického staví, nejsou ničím, nežli jeho trabanty. Ano zdá se, jakoby v záležitosti této i Rusko v jeho vlečce vězelo, jak tomu nedávné krvavé události v Podlachií nasvědčují. O naší vlasti není mi třeba mluvit, víť každý, že zde a hlavně ve vídeňských žurnálech má modla ta své kapličky a celá hejna obřezaných i neobřezaných ctitelů.

Jaký účel má toto všeobecné pronásledování katolické církve? — Nic nového pod sluncem. „Až ku hvězdám vztýčíme trůny své, abychom byli Bohu rovni!“ — pravili pyšní andělé před pádem svým. Ano až k nebesům povznáší berlínská modla pyšnou šíjí svou a že porazila úskokem, krví a železem Rakousko a Francii a před vlivem jejím celá téměř Evropa se otřásá, zbujněla u přepjatosti své, tak že i nebesům válku vypovídá a proti církvi i Bohu bodáky své brousí.

Avšak Boží slovo dí: „Já s vámi jsem až do skonání světa!“ — A totéž slovo praví: „Brány pekelné nepřemohou jí!“ — A z Božích úst i to pochází: „Slova má nepominou!“

A aby tato slova Boží, která církvi trvání až do skonání světa zabezpečují, se nevyplnila, aby slova ta pominula, to zamý-

šlí Bismark na svá stará kolena provéstí! Kdo zvítězí v tomto boji? Zvítězí modla aneb Bůh — sekta aneb církev? Otázku tu nám již minulost rozluštila! — Boží slovo, které církvi věčné trvání zaručuje, bylo po osmnácte set let v souhlasu s Božím působením, které církve chránilo.

Tak jako nám lze z každodenního východu slunce souditi, že i zítra vyjde a až se zrakům našim objeví, že bude jako vždy kulaté; a jako máme jistotu, že jednou zemřítí musíme, poněvadž posud každý zemřel; tak a s tou jistotou lze nám souditi, že církev, proti které se již přes osmnáct set let bojuje, aniž by ji byl kdo přemohl a vyvrátil, že církev nepodlehne ani nyní a že slovo Boží, které se po devatenáct století (jediné) pravdivým osvědčilo, jím bude i na věky. — Mimoděk mi vždy jistá událost z dějin svatých na mysl vstupuje, kdykoliv čtu, jak „kulturní boj“ vždy většího rozměru dosahuje, jak se ani sluhův Hospodinových, hlasatelů míru a pokoje, nešetří, jak se tito mezi lupiči a vrahy vězňů a s nimi pod jednou střechou bytují. Událost ta mi proto vždy vstupuje před oči, poněvadž se za podobných okolností již tisíckrátě udála.

Poprvé stala se na hoře Olivetské. Jidáš zradil políbením P. Ježíše a radostí chvělo se srdce pochopů; jeden již vyzdvihuje ku hlavě Ježíšově ruku, jiný křečovitě tiskne jílec svého meče, aby v čas potřeby k seči hotov byl. — Tu táže se vlídně osoba v jejich kruhu: „Koho hledáte?“ — A jednohlasně ze všech úst zaznívá: „Ježíše Nazaretského!“ — Načež hlas jasný a srozumitelný odpovídá: „Já jsem!“ — A hle, pochopové místo co by rozkaz vysoké vrchnosti vykonati a Ježíše zatknouti měli, klesají a padají a potácí se jeden přes druhého k zemi. A jak se to stalo? — Toho ovšem nemůže nevěrec pochopiti. — Ale ty křestane — ty tomu rozumíš! Stojí zde Ježíš Nazaretský, jenž o církvi své pravil: „Brány pekelné jí nepřemohou.“ Ale s hlasem jeho lidským spojena jest moc Božská. Co syn člověka hlasem svým na sluch pochopů působí, uchvacuje Syn Boží jejich vnitro, jejich mysl, tak že dech se jim krátí, krev v žilách stydne a oni k zemi klesají.

V této jediné události značí se tisíce podobných a ještě velikolepějších událostí ve světových dějinách po osmáct set let. Tak dlouho již pracuje peklo a spojencové jeho na vyhlazení křesťanstva. Ale pokaždé, když nepřátelé již hrob a rakev obstarávali

pro církev katolickou, tu Ježíš povstal a pravil: „Já jsem to!“ — a nepřátelé se nedomohli na církví úspěchů žádných. Církev rostla a kvetla stále.

To mi vždy vstupuje na mysl, když čtu, že „kulturní boj“ za vůdcovství Bismarkova vždy větších rozměrů dosahuje, že bouře proti církví vždy krutější se stává. Myslím že již není daleka doba, kdy Ježíš i k Bismarkovi promluví osudná slova: „Já jsem, jehož pronásleduješ!“ Doufám, že již již zdrcena klesati bude modla s trůnu svého a s Julianem, odpadlíkem, bude volati: „Vicisti Nazarene — Zvítězil jsi Nazarene!“ Z velikána stane se píďmužík a z toho prach a popel! Vše na čas, jenom Bůh na věky! —nd—

KRONIKA.

Z Prahy. Zítřa budou se slaviti jmenoviny J. Emin. nejdůst. p. kardinala arcibiskupa *Bedřicha*, jenž ve Vídni mešká a dle doslechu s neděle do Prahy se navrátí.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 6—10. března u nejsv. Trojice na Spálené ulici, od 11—15. u sv. Filipa a Jakuba na Smíchově.

— V kostele sv. Josefa (u OO. kapucínů) na Novém městě konána bude od 11. t. m. devítidenní pobožnost k uctění sv. Josefa, pěstouna Páně a ochránce církve. Na každý den budou tam mše sv. v 6, 7, 8 a 10 hodin, odp. pak o půl 5. požehnání.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci únoru 112 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů, v rubáši a rakví.

Z Německa se dovídáme z přátelského dopisu, že jeden z kněží vládou pokutovaných použil delšího vyhnanství svého z vlasti k návštěvě Božího hrobu v Jerusalemě, kamž min. měsíce dorazil. Peníze na cestu dali mu osadníci. — V „Čechu“ bylo lze tyto dni čísti: Jako u nás stěžovali si před lety i v Německu na to, že se katol. časopisectvu valně nedaří. Tu se konečně uchoopil práce Bismark a pomohl. Roku 1860 nebylo v celém Německu více než 14 katol. novin, nyní vzrostl jich počet na 101, z nichž mnohé vycházejí denně, jiné 4; 3, 2krát neb jednou za týden. V některých krajinách, na př. ve Vestfálsku připadají na okresy s 20.000 obyvateli 1 noviny, jež mají 2—3000 předplatitelů, jiné ještě více. Následek toho je, že lid je ve všech otázkách uvědomělý a že liberálové s ním nic spraviti nemohou.

— *Velikost a důležitost katolické cír-*

kve. I. Katoličtí obyvatelé v Evropě. Španie jich chová 16,825,000. Portugalsko 4,365,000, Itálie 27,725,000, Belgie 5,065,000, Luksembursko 197,000, Francie 35,500,000, Rakousko (Cislajtanie) 18,740,000, Polsko 4,656,000, Irsko 4,142,000, Uhersko 9,163,000, Švýcarsko 1,085,000, Nizozemsko 1,313,000, Německá říše 14,876,000 Anglie a Skotsko 1,378,000, Finsko 1000, Dánsko 2000, Norsko 400, Švédsko 600, Rusko*) (bez Polsky) 2,883,000, Rumunsko 45,000, Řecko 10,000, Srbsko 4000, Turecko (?) 600,000. Evropa katol. obnáší tedy as 147,500,000 obyvatelů.

H. Katol. obyv. v Americe. Císařství Brasilie 10,000,000, rep. Meksiko 9,173,000, Spoj. státy v Kolumbii 3,000,000, rep.: Peru 2,500,000, Bolivia 2,000,000, Chile 2,000,000, Argentina 1,836,000, Venezuela 1,500,000, Guatemala 1,180,000, Ekuador 1,100,000, Paraguai 1,000,000, San Salvador 600,000, Haiti 572,000, Nicaragua 400,000, Uruguay 400,000, Honduras 350,000, Costa-Rica 165,000, San Domingo 136,000 obyvatelů. Dohromady 37,912,000 obyvatelů. K tomu ještě se druží následující osady s katolickým obyvatelstvem:

Kuba (španělská) 1,414,508, Portoriko 646,362. Francouzské osady 335,366 obyvatelů. Uhnem 40,308,236 obyvatelů. Odpočteme-li od této sumy as 500,000 pohanů, protestantů a j. rozkolníků, tedy katolické obyvatelstvo v katolických státech a osadách jižní Ameriky obnáší 39,808,256.

Přistupme nyní k protestantským státům a koloniím v severní a jižní Americe. Ostrov Trinidad k Antillám náležitý dostal se teprv v min. století k Anglicku. Jeho sídlitelé jsou skoro napařád Španělové a katolíci; jejich arcibiskup obývá v hlavním městě špan. Tovnu, a pak v druhých anglických zemích střední Ameriky dosud žije znamenitý počet katolíků, ježto prvé stáli pod španělskou aneb franc. vládou. Souhrn jich všech i Honduras a Guyanu v to počítaje, dělá 1,280,268; na ten účet lze 130,000 katolíkův vzíti. Stojíť pod církevní správou biskupův, potažmo apoštol. strídníků v španělském Tovnu, Jamajce a Demerare sídlících. Nad to jsou dva apošt. strídníci (v Curacao a Purinam) pro americké kolonie Holandska a Dánska (asi 20,000 katolíků) zřízeny.

*) 50,000 unitů tam zbraní a násilím nedávno odtrženo bylo od matky všech pravověrných křesťanů, od středu Říma a papeže.

Nahledněmež také do severní Ameriky. Vzhledem Novofundlandska nedá se bezpečně udání uvést. Větší část veškerého obyvatelstva (146,536) jest katolická. Jsou tamtéž dvoje biskupství s. Johns a Harbons Grace, ježto asi 90,000 katolíkův počítají. V Kanadě vystupuje katol. obyvatelstvo na číslo 1,532,489. Většinou jsou to potomci francouzských osadníků v nižší Kanadě, (Guebeku), posud ryze katol. povahu zachovávající. Půl milionu katol. Angličanů pochází z irských přistěhovalců.

Jelikož při zučtování spojených států zásadně ode všeho náboženství zřetel se odvrací, nedá se nic určitého povědět o tamním katol. obyvatelstvu. Vedle zpráv, jež protest. Dr. Kopp vloni na pruském sněmu zemském sdělil, jest tam 7 arcibiskupů, 46 biskupů, 5000 kněží, skoro tolikéž kostelů a 6—7 milionů katolíkův. Církevní živobytí jest v svrchované míře čilé, jak to dokazují 2 národní koncilia a přes 20 provincialních sněmů a tisíce chrámů, škol, špitálů, klášterů, za posledních 50 let zřízených. Katolíci tu tvoří náležitě sestavenou, samorostlou společnost, kteráž čím dál tím více se rozmáhá a roste ze sesutín jí odporných sekt. Nápadný jest zrust katolíků ve velkých městech, jako původně katol. jsou: Baltimore, S. Louis, Nev-Orleans, s. Francisko, ale i v Cincinnati (americkém sv. Římě), Chicago, Filadelfia a Nový-York kterýž každému z Evropy příchozímu svůj pokrok katolický objevuje ve svých 50 chrámech a farách a kathedrale, nejskvostnější to mramorové stavbě Unie. V Bufale n. př. žije 80,000 katolíků a jsou dvě katol. gymnasia. Příčiny rychlého zrůstu katol. obyvatelů jsou tři: katol. přistěhovavci z Irska a Německa, větší plodnost katolických manželstev, potom hojně přestupy k víře katol. Počítáme-li dle udání Dra. Koppa, činí katolické obyvatelstvo v protest. zemích Ameriky 8,272,489, a v celé Americe 48,080,725.

III. Katolické obyvatelstvo v Asii, Africe a Australii. V Asii nejprv vítáme zbytky starotihodných křesťanských národů, ješto buďto neustále při římsko-katolické Církvi setrvali aneb později s ní se byli sdružili, sjednotili (unif.). Dle Daniellova zeměpisu (I. 210.) počítá se jich: 35,000 sjednocených Jakobitů, 20,000 sjednoc. Chaldeů, 53,000 Maronitů. Nad to ještě 20,000 Melchitů, 30,000 sjednoc. Armenů. Katolíků latinských jest v Palestině a po veškeré asiatské Levantě asi 60,000,

z větší části Italíáni a Francouzi jakkoli v Palestině ještě potomci od časů křížáckých tažení buď osídlených aneb obrácených latinských křesťanů se udrželi. Ku katolíkům do Asie zapuzeným, lze připočísti i Poláků, jichžto 10,000 po Sibíři rozptýlených nejméně se dá napočísti. V Indii, Číně a Anamu církev už od 300 let velikolepou činnost missijní byla rozvíjela, kteráž pohříchu zrušením řádu Jezovitského a bouřemi francouzských převratů tak škáje na prosto přetržena byla. V mnohých místech nepoštěstilo se jí misii tu v prvý stav květu uvést. Podle „Hlasů z Maria-Lach“ (I. 57.), ježto Madras Direktory z r. 1870 následují, jest v přední Indii 924,733 katolíků pod právomocí apošt. střídníků, 430. 394 katolíků pod právomocí arcibiskupa v Goa.

Na nynějším sčítání katolíků v Číně, Anamu a zadní Indii sestaveny zprávy missijní z Pařížských: „Missions catholiques“, Frýburských „Hlasů, z M. L.“ a katol. misii. A co výsledek této klopotné, na každý z těchto 20 apoštolských vikariatů Čínských se vztahující práce udává se číslo 360,000 katolíků v Číně, z nichž připadá na Mandurii toliko 7000 a Mongolsko 8000. Nejvíce katolíků je v Kiaguanu (80,856). V Anamu v čtené s franc. kolonií přijde na jižní Tonkin 70,000, východní Tonkin 140,000, střední Tonkin 119,746, západ. Tonkin (franc.) 38,500, na severní Tonkin 24,212; souhrn všechněch katolíků v Anamu vynásí tedy 468,546. Tehdy v Japanu čítá se posud 13,000, v Kambodse 10,000, v Siamu 10,000, v Birmanii 9350 katolíků.

Holandské kolonie v indickém archipelagu honosí se 28,000 katolíky; tamní portugalské osady s Makoo mají as 70,000.

Na Filipinech katol. život utěšeněji než kde jinde se rozvinul. Pod španělskou vládou jest 4,319,269 ostrovanů. Tito jsou katolíci krom nich ale dosud 2 miliony poňanů žijou na těchto ostrovech.

Dle všeho toho sčítání obnáší veškeré katol. obyvatelstvo v Asii: 7,429,148.

V Africe setkáváme se s francouzskými zeměmi. V Algírsku obnáší přistěhovavci z katolických vlastí 230,830, mezi nimi nalezá se také rozkolníků, kteréž však přestihne ostatní křesť. obyvatelstvo přistěhované. Takéž pomijíme počtu katolíků ve francouzské Senegambii, avšak osídlení ostrova Reunion (209,737 obyv.) klademe v počet katolíků. Na španělských Guiney ostrovech bydlí 3000 katolíkův.

(Dokončení.)

Literární oznamovatel

— „Kazatelé slovanští.“ Svazku IV. sešit 4. obsahuje kázání na den Zvěstování P. Marie, na ned. V. v postě, květnou, na neděli a pondělí velikonoční a dokončení obou řad kázání postních. „Osnovy“ sahají až po neděli IV. po Velikonoci.

— „Dětské nemoci.“ Prostonárodní poučení o vychování a ošetřování dětí zdravých i nemocných. K prospěchu rodin našich sepsal Med. et Chir. Dr. Vilém Šel, prakt. lékař a spisovatel „Úplného domácího lékařství.“ Nakladatel Fr. A. Urbánek, kněhkupec. V Praze 1875. Str. 216. Cena 1 zl.

— „Besedy mládeže.“ Sešit XCVII. obsahuje: „Život a smrt Přemysla Otakara II.“ Historická povídka. Dospělejší mládeži a její přátelům věnuje Ed. Ferd. Schmidlechner. Díl první. S obrázkem. Str. 84. V Praze 1875. Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. Tamtéž: „Divadelní ochotník;“ sv. 91. a 92.; „Veselý společník;“ seš. 2.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

P. Theodor Fr. *Quadrat*, ř. premonstr. na Strahově, býv. prof. na gymnas. Žatec., 20. února (nar. v Praze 11. říj. 1805, vysv. 10. pros. 1829);

P. Eduard *Itz z Mildensteinu*, podpřevor a bibliothekář kláš. Benedikt. u sv. Markety v Břevnově, jubil. kněz, arcib. notář, dr. filos., 3. března (nar. v Praze 29. pros. 1789, vysv. 29. listop. 1812).

Vyznamenání jsou:

p. Jan *Wenig*, k. arcib. vikář a děkan Chebský; jmenován čest. konsist. radou;

p. Filip *Jennemann*, far. v Haslavě, os. děkanem;

p. Ant. *Rosam*, farář v Palici, p. Karel *Ruppert*, far. v Trebendorfu, p. Frant. *Scheibler*, far. v Horních Lomech, a p. Frant. *Ernst*, exposita ve Wiesu, obdrželi expositorem canonicale.

Ustanovení jsou:

p. Arnošt *Vaněk*, far. v Leskově, za faráře v Čelivě;

p. Josef *Pokorný*, far. v Chřenovicích (diec. Kralohrad.), za faráře na Slivici;

p. Jan *Wölfl*, kapl. za admin. v Leskově.

V biskupství Budějovickém.

Ustanovení jsou:

p. Petr *Steinbach*, zám. kaplan v Čechovicích, za faráře na Hoře sv. Václava;

p. Ant. *Maza*, kapl. za admin. v Zbýnicích;

p. Ant. *Krátký*, býv. kapl. v Počátkách, za prozat. kapl. v Stěkni;

p. Jos. *Erolík*, kapl. v Dolní Cerekvi, za proz. kapl. ve Vltavotýně;

p. Vilém *Spoula*, neom., za proz. kapl. v Dolní Cerekvi;

p. Jan *Mašek*, os. děkan v Zálší, čest. kanovník Budějovický, atd., vstoupil na stálý odpočinek.

Uprázdňená místa:

Zbýnice, fara patron. p. bar. Henneberga, do 1. dubna.

Zálší, fara patr. p. hrab. Vratislava, do 15. dubna.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenání jsou:

p. Václav *Krug*, farář v Neustadtlu,

p. Rudolf *Frank*, farář v Chrástavě,

p. Josef *Němeček*, farář v Loukově, a

p. Josef *Weber*, farář v Dubé, obdrželi exposit. canonicorum;

p. Josef *Voborník*, farář v Bukovně, jmenován osobním děkanem;

p. Ant. *Kropsbauer*, beneficiat v Děčíně, jmenován os. farářem;

p. Jan *Čermák*, děkan v Tejně nad Rovenskem, bisk. vikář okresu Semilského, jmenován bisk. vikářem okr. Turnovského;

p. Josef *Kočí*, os. děkan ve Vysokém, b. vik. tajemník, jmenován správcem vikar. úřadu Semilského.

Ustanovení jsou:

p. Frant. *Hampejs*, farář v Oboře, za faráře v Opočné;

p. Frant. *Schuldes*, far. v Josefsthálu, za faráře v Prysku (Preschkan);

p. Frant. *Musil*, koop. v Jeseníku, za faráře v Žitovicích;

p. Josef *Holý*, farář v Osečné, za faráře ve Vlastibořicích;

p. Josef *Peuker*, koop. v Polubnech, za faráře v Nakleřově (Nollendorf);

p. Jan *Tyrichtér*, kapl. za admin. ve Všeni;

p. Vinc. *Brzobohatý*, kapl. v Citolibech, za admin. v Oboře;

p. Josef *Eiselt*, dr., kooper. v Šumburce, za admin. v Josefsthálu;

p. Jos. *Wanka*, kapl. z Maštova do Podlesic;

p. Frant. *Höfner*, kapl. z Kalku do Maffersdorfu;

p. Jos. *Paneš*, kapl. z Lysé do Dol. Slivna;

p. Vác. *Hladík*, proz. kapl. v Chorušicích, za fund. kapl. v Rožďalovicích.

Uprázdňená místa:

Josefthal, fara patron. nábož. matice,

Obora, fara patr. kníž. Schwarzenberga,

Všeň, fara patr. kníž. Kamila Rohana, do 8. dubna.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Jan *Čeněk*, farář v Ždánicích, 25. února (nar. v Hradci Králové 15. květ. 1806, vysv. 24. srpna 1829).

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.
Nedobila čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláci se v Expedici a u všech řádných knihkupců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště jenom v Expedici: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Promluva před sv. přijímáním

na zelený čtvrtek a spolu o slavnosti Zvěstování
P. Marie.

Podává J. B. Podstránský.

Dnes m. kř. koná církev sv. dvojí slavnost; obě pak jsou slavnosti spřízněné a pro nás věřící velmi významné. Slavíme dnes předně *Zvěstování Panny Marie*, t. památku, že Maria Panna počala a porodila nám Spasitele, kterýž nás vykoupil, hříchu a trestu nás zbavil; ano dosud se každodenně za nás obětuje při mši sv. a za pokrm se nám podává v nejsv. Svátosti oltářní. A právě dnes jest také památný den, v kterýž Pán Ježíš naposledy před svou smrtí večerel se svými apoštoly a po večeri ustanovil *památku té sv. večere, nejsv. Svátost oltářní*, jak sv. apoštolové a evangelistové vypravují (*Mat. 26, 26—29; Mar. 14, 22 . . ., Luk. 22, 19. . . I. Kor. 11, 23—26.*)

„To číňte na mou památku!“ velel Kristus svým apoštolům a spolu i všem věřícím. A protože církev sv. všem křesťanům kat. nařizuje, aby nejméně jednou v roce a sice v čas velikonoční — hodně připraveni — k stolu Páně přistupovali. A toho rozkazu pamětlivi mnozí z vás náb. křesťané dnes sv. zpověď jste vykonali a právě se hotovíte přistoupiti k stolu Páně, přijmouti nejsv. svátost oltářní. Má-li vám však sv. přijímání prospívati, třeba, abyste Tělo Páně hodně přijali. A hle dnešní druhá slavnost Zvěstování P. Marie čili Početí Syna Božího poskytuje mi příležitost, abych vás poučil, jak byste hodně přijímati mohli. Tudíž volám:

Kéžbyste n. kř. dnes Krista svého Spa-

sitele tak přijímali, jakož dnes Maria Panna Syna božího počavši z Ducha sv. přijala pod srdce své. Maria počala, přijala Krista s čistým a pokorným srdcem.

a) *Maria měla čisté, nevinné srdce, srdce ozdobené všemi ctnostmi, protože ji anděl pozdravil: „Zdrávas milostí plná, Pán s Tebou,“ i zvěstoval jí, že počne z Ducha svatého. Také vy dnes m. kř. přijímáte budoucí Syna Nejvyššího, svého Spasitele Krista Ježíše, který z lásky k nám stal se člověkem a život svůj za nás obětoval, abychom jím očištěni, spaseni byli. — Nuže jako Maria tak i vy přijměte s čistým srdcem svého Pána a Spasitele. Jen čisté srdce miluje Pán. K tomu, jak známo, nepostačí jen se zpovídati, nýbrž srdce vaše musí se zcela vyčistiti a odstraniti se musí vše, co překáží Kristu v ně vjíti, vyrvati se musí z něho pýcha, lakomství, vilnost, závist, hněv, msta, nenávisť i všeliké žádosti zlé, mrzké, ohavné a uhostiti se v něm musí pokora, dobrotivost, tichost, láska k Bohu a k bližnímu, slovem všeliká ctnost. Proto napomíná sv. Pavel zvláště dnes vás přistupujících k stolu Páně: „Zkusiž pak sám sebe člověk a tak z toho chleba jez a z kalicha pí; nebo kdož jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije“ (I. Kor. 11, 29.)*

b) *Maria přijala Krista srdcem pokorným. Když uslyšela, že má počíti z Ducha sv., zvolala: „Aj já dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého.“ V tom okamžení, když k největší hodnosti, za matku Syna božího byla povýšena, děvkou, služkou se nazývá. Tak i my máme přičiny, pokoriti se, když přistupujeme k stolu Páně. Kdo jest ten, jehož přijímáme? Syn Boha živého,*

odlesk slávy nebeského Otce, Beránek boží, jenž snímá hříchy světa, Pán, před nímž má všecko svá kolena sklánět, Král, jenž přijde jednou soudit živých i mrtvých, a my — jsme lidé hříšní, vlažní, křehcí, plní dob-
rých předsevzetí, však chudi na etnost a dobré skutky. A přece nás Spasitel zve k svému stolu, podává nám Tělo své za pokrm, ku posile, k životu věčnému. — Když to vše povážíme, jakbychom přistupujice k stolu Páně neměli volati pokorně: „Pane, nejsem hoden ...“ Nuže m. kř. přistupujte již k stolu Páně, však s pokorným, kajícím srdcem, v pocitu své slabosti a nedokonalosti, ale v živé víře, že vás Pán může očistiti, spasiti. — A Kristus vás posilní, vaše slabosti a nedokonalosti vyléčí, milost svou vleje v srdce vaše, upevní víru, posilní naději, roznítí lásku vaši: nasytí vás k životu věčnému. —

Přistupujice dnes k stolu Páně, prodlete v duchu v Nazaretě a přijímejte Pána Ježíše jako Maria s čistým a pokorným srdcem a dojdete jako Maria radosti a pokoje v srdci svém a po smrti blaženosti věčné.

Duše v Bohu silná.

Duše silná musí nésti
mnohou trpkou, bolnou strast;
avšak umí v boji vznést
oko tam, kde věčná vlast.

Pakli bouře, děsné blesky
raní dubu korunu,
jsou to jenom ratolestky,
ježto vzaly záhubu.

Jak jen mile pominulo
děsné bouře zuření,
na výsluní procitnulo
nové v stromu proudění.

Ratolesti vypučují
nové jemu v krátký čas,
lupeny pak ozdobují
stromu týmě opět zas.

Tak se mění věci tvárnost,
jednou všecko pomine;
všecko v světě jesti marnost,
jenom Bůh sám nehyne.

Pakli bouře srdcem zmítá,
Bohu-li se odevzdáš,
On ti pomoci své skýtá,
že ji snadno překonáš.

Duše Bohem posílena
činí skutky svatosti,
ano bouří utvrzena
více bývá v milosti.

M. Michaela.

Na veliký pátek.

O dvojí povaze učení Ježíše Krista.

Řeč Josefa Barbieri-ho.

Ta jest tedy ona korouhev našich nadějí, vítězné znamení spásy naší, kříž? Tajemství opovržení a slávy všelikou mysl lidskou daleko převyšující. Bůh snižuje nebesa, by přiblížil se k člověku, Bůh bere na sebe smrtedlné tělo, stává se posledním ze synů lidských, člověkem hříchu, člověkem smrti, nám by zjednal milost, spravedlnost, život věčný. Ejhle onoho velikého tajemství, jehož památku slavnou a zbožnou dnešního dne konáme. Tajemství opovržení! Ói to výmluvně nehlásají smutečně ozdobené tyto stěny, umklé hlasy varhan a posvátných žalmů, pohasínané lampy a svíce, obnažené oltáře, zpustošení na místě svatém? Nevypравují o tom žalostivé věstby proroků a mystické obřady kněží? Ale znamenajte s druhé strany tajemství slávy. Tentýž Bůh-člověk umíraje přemáhá smrt a slaví vítězství nad ní, boří království hříchu, znovu otvírá brány nebes, rozlamuje pečeť knihy života, usazuje se po pravici všemohoucího Otce svého a ode všech mocností andělských, ode všeho tvorstva, od celého všehomíra přijímá chválu, pozhnání a čest po všechny věky věkův.

Proto nazývá se J. Kr. ve sv. evangelii brzy Synem člověka, brzy Synem Božím, menším věčného svého Otce a rovným jemu, narozeným za panování Augusta a opět žijícím dříve než Abraham byl, obětí smíření a biskupem a knězem posvěcujícím, zde poddaným knížatům světským a onde opět rozkazujícím i duchům v temnostech, mírumilovným obyvatelem malého a nepatrného městečka a zase mocným zakladatelem nesmírného království sahajícího až do nejzazších končin země. Tak jest dvojí přirozenost v jedné osobě Boha-člověka, život, utrpení i smrt J. Kr., celé, krátce řečeno, jeho náboženství tajemstvím opovržení a slávy; *opovržení*, by ponížilo naši pýchu, *slávy*, by k nebesům povznese naši pokoru. V tento den tudíž, v němž vznešené ono náboženství koná památku oběti nového Adama a rozjímá o nesmírné ceně lidského vykoupení, neodvážím se popisovati vám ono umu-

čení, jež prostě vypravováno od sv. evangelistů i nejsnaznější umění výmluvnosti daleko převyšuje. Neočekávejte ode mne, bych před očima vašimi odhalovati měl výjev tak smutný a žalostný, bych ukazoval vám onu nejhlubší úcty plnou obět pod nožem vražedným, bych ukazoval vám na ony pochopy, jenž jako rozkácení lvové řvou kolem tichého beránka, na ony potoky krve nevinné tekoucí ku svlažení země. Lidské neštěstí možná vypsati a vyličiti slovy, utrpení ale Boha nikterak: to vzbudit v nás může jedině lítost a skroušenost — slzy pokání!

Spíše vyložím vám ono *veliké tajemství opovržení a slávy*, jež se v životě, utrpení a smrti J. Kr. zázračně odráží; vy pak sledující slova má zbožnou pozorností poznáte, jak doufám, zač dobrořečiti a děkovati máte náboženství tomu, jež jedině zná vaše potřeby a jedině odpomoci jim může milostí Spasitele, Boha-člověka J. Krista. —

Pozorujce přirozenost a nynější stav člověka, seznáme brzy, že není takovým, jakým býti měl ve své neporušenosti vyšed z ruky Boha mocného, dobrotivého a moudrého. Podstatou člověku vlastní jest rozum, jenž poznává, a vůle, jež svobodně voliti může: ale toto poznávání, jež ku pravdě směřovati má, potácí se často v nevědomosti a bludu; a vůle, k dobrému jsouc určena, kloní se mnohem spíše ku zlému. Takto stává se, že člověk u veliké řadě tvorstva jako uprostřed mezi anděly a nerozumné tvory jsa postaven, klesá často až pod tyto a zároveň povznést se chce až nad samy anděly. Tělo bojuje proti duchu, smyslové odporují rozumu, zákon v oudech jeho odporuje zákonu ducha. Píšeť apoštol: „ne co dobrého chci, to činím, ale činím to zlé, kteréž mám v nenávisti.“ Ach! to není člověk prvotní, jemuž vdechl věčný Stvořitel dechnutí života, to není tvor, ježž on učinil, dílo dobré, v němž zalíbení měl; ne, neboť bytosti neživé sloužice mechanicky zákonům přirozenosti své, bytosti pak živé poslouchající puđu svého, všechny docházejí onoho cíle, k němuž určeny jsou. Jediný člověk mjí se s cílem svým. Všude hledá štěstí a nalezá pouze zármutek; nalezá útěchu v pokoji a vrhá se v náručí bouře, touží po práci a vzdychá po odpočinku; shání se po statcích a dosáhnuv po čem toužil — přece nebývá spokojen. Jaká vznešenost, jaká vysokomyslnost v jeho záměrech! Jaká mrzkost, jaká nízkost v jeho jednání! Každá z jeho ctností vleče za sebou nějakou vadu, obraznost běže vrch nad rozu-

mem, rozum nad obrazností, a oba buď vládnou srdcem buď jsou ovládány. Nemůžeme dle vůle své ani všechno znáti ani ničeho nevědět, jsme jako na váhách zavěšení mezi nekonečností a nicotou; jsme spíše nic, pohlédneme-li na nekonečnost a zraků-li opět obrátíme k pouhému nic, jsme tvory nekonečnými. Vypínáme se stavem svým a býváme poníženi, ponížujeme se a býváme povznešení a povýšeni. Bída naše příčinou bývá naší velikosti a velikost příčinou bída naší. Pročež ku zhojení ran naší přirozenosti a ku povznešení jí do stavu prvotního a přivedení k jejímu původu, jenž jest Bůh, hodilo by se rovněž tak málo náboženství záležející buď v samém opovržení, buď v samé slávě: ono strhlo by nás v malomyslnost, zármutek a zoufalství, toto vedlo by nás k marnivosti, domýšlivosti a pýše. Treba bylo tudíž, by s nebes přišlo náboženství, jež by potěšiti mohlo zemi, by přišlo v rouše pokory k napravení naší pýchy, v rouše vznešenosti a velikosti ku povzneseení naší nízkosti, by přišlo v duchu a obmylo nečistotu těla našeho, a přece zase třeba bylo, aby obléklo roucho tělesné, bychom je smysly chápali mohli; muselo býti božské i lidské: lidské, by nám bylo příkladem, božské aby bylo lékem; zjevné askryté, jasné a temné, by zahanbení byli moudří a posilnění a potěšení neuměli, strašné ve vyhrožování tresty ku ponížení jedněch a štědré v slibech odplat svých ku povzbuzení důvěry v druhých; a jelikož skrze ně milosrdenství a spravedlnost v rovnováhu uvedeny jsou s přisností a shovívavostí, jest náboženství to v samých obřadech a slavnostech, jež koná, sladce smutné a smutně radostné; neboť, pokud zde na zemi žijeme, není nám možno požívatí jakéhos dobra, jež by prosto bylo všeho zla, aniž snášeti jakéhos zla pozbaveného všeho dobra. Dobře tedy srovnává se náboženství to s nynějším stavem člověka. Ono zajisté, přibližujíc se ku smyslům je duchu podrobuje a přistupujíc k duchu je k Bohu povznáší; mluvíc k rozumu pravdami snadnými a tajemstvími těžkými k pochopení: jež k zemi ponížeje a k nebesům povznáší. Mluvic k obraznosti otvírá jí nepřehlednou řadu divů, ji strachem naplňuje a jí opět zmužilosti a statečnosti dodává; mluvíc konečně k srdci vzbuzuje v něm i nejnežnější i nejprudší a najmocnější city; proti naději staví bázeň, proti zármutku radost, proti radosti smutek; ve všech věcech spojuje přítomnost s budoucností, proti životu staví smrt, proti času věčnost.

Podivuhodné náboženství, jež ve svých člancích víry i ve svém životě osvědčuješ dvojí známku, známku to vznešenosti a bídy naší: *jednu léčíš druhou* a obě spojuješ k našemu dobru. Jasně a výborné nám o tom především jiným podává svědectví život a smrt Boha-člověka J. Krista. Narodil se v bídných a chatrných jeslích, chudý mezi chudými, co obět utrpení od dětinství. Ejhle ponížení jeho! Ale sestupují kůrové andělští, by slavili jeho narození, vedeni jsouce hvězdou přicházejí od východu tři králové, přicházejí ze Sáby, dromedáři z Madian a Efy, by přinesli mu zlato, kadidlo a myrhu. Ejhle sláva jeho! Před ukrutným Herodem utikati musí s rodiči svými do země cizí jako vyhnanec, na cestě ale provází jej anděl, střeží jej u vyhnanství a bez pohromy zpět uvádí jej do městečka Nazaretu. Poslušen jest Josefa a Marie, přijímá od nich laskavou výčitku, když ztratili jej mezi množstvím. Ejhle jeho poddanost! Nacházejí jej ale mezi učiteli, kdež sedě vykládá písma, tak že se všichni divili rozumu a odpovědém jeho. Jaká to vážnost! Vstupuje na poušť a ubírá se k poustevníku Janovi, by byl od něho pokřtěn v Jordáně. Tat jeho pokora! Zatím ale otvírají se nebesa, Duch Páně sstupuje v způsobu holubice na něj a s nebe slyšán hlas: Ten-toť jest Syn můj milý, v němž jsem si zalíbil. Jsa obraz Boha neviditelného, prvo-rozený všeho stvoření, v němž přebývá všechna plnost božství tělesně, kněz a král kněžství a království věčného, považován jest za syna tesařova, bratra Jakubova a Judova. Tu pláče, prosí, je unaven, žízni, lační, umdlévá, ďábel doráží naň pokušením: tam zase vyslýchá prosby cizí, těší plačících, unaveným dává odpočinku, krmí lačné, zve žízňivé, by ukojili žízeň svou v prameni vody jeho živé, snáší bolesti cizí a na útěk zahání zlé duchy. Vznešená, mocná to vláda. Slepým navrácí zrak, hluchým sluch, němým řeč, kulhavým chůzi přímou, očisťuje malomocné, hojí posedlé, křísí mrtvé, chudým zvěstuje evangelium. A lživá a přetvářená pobožnost fariseů, chlubná nadutost učitelů, závistivá zloba kněží jej tupí, jemu odporuje, jej pronásleduje, vykřikující a vyhlašující jej za přestupce zákona, za svůdce lidu, za posedlého od ďábla. Sedě na oslici ubírá se do Jerusalema, by tam jedl beránka velikonočního a celý národ svléká roucha svá, seká ratolesti olivové, prostírá a metá je na cestu, volaje souhlasně: Hosana synu Davidovu! Požehnaný, jenž se běře ve jménu Páně! Jaká to vítězosláva, moji

drazi! Ale tentýž lid po málo dnech vleče jej před soudnou stolicí, žaluje naň, posmívá se mu, týrá a trýzní jej a volá ustavičně: ukřižuj, ukřižuj! Jako lev, jenž rváním, svým lesem otrásá, poráží Kr. jediným pohledem vojáky k zemi, když naň ruce vložit chtěli, a jako beránek tichý, před tím jenž jej stríže, neotvíráje ani úst svých dokonává obět svou. Proměněn tam na hoře Tábor stkví se oslňující velebností a slávou, ale na Kalvarii jest oloupen, zkormoucen, zohaven. Tam vydáno mu od Otce slavné svědectví lásky a zde stěžuje si, že jest od Něho opuštěn! Tam klanějí se mu Mojžíš a Eliáš představující zákon a proroky, a zde pozdvížen jsa mezi dvěma lotry učiněn jest terčem posměchu a urážek sprosté chátry. Tam apoštolové nebeským vytržením jako opojení nechťeli od něho více odstoupiti, zde ale dávají se na útěk a jeden jej docela i zapírá! Vise na kříži, židům pohoršení a pohanům bláznovství, kopím proboden, napájen žlučí, volá Ježíš hlasem velikým, poroučí ducha svého Otcí, sklání hlavy své a umírá. A hle! Slunce se náhle zatmělo, moře bouřlivě hučí, země se třese ve svých základech, skály se pukají, opona chrámová se trhá a těla mnohých, jenž byli zemřeli, vstávají z hrobů a ukazují se ve městě svatém. Celá příroda oplakává smrt toho, jenž jest králem života. Ó zázraku toho, jenž povznáší a zároveň hluboce poníží všechno naše poznání a všechno důmysl náš! Mrtvý Ježíš položen do hrobu, jehož otvor zapečetěn, suroví vojáci střeží jej. Co se ale děje? Uplynuly sotva tři dny a Kr. vychází z hrobu jako silný a mocný vítěz z tuhého boje; z mrtvých vstav rozmlouvá a obcuje s učenníky svými a před jejich očima a před tisíci jiných svědků vstupuje konečně slavně na nebesa. Jasný oblak odnáší jej a knížata nebeského Jerusalema vítají jej oslavují v něm krále slávy, jenž nad všeliké mocnosti, nad každé jméno povýšen jest, proto že jest pánem království neporušitelného, hlavou církve věčné, soudcem živých i mrtvých, sedící na pravici Otce všemohoucího. K takové výši, k takové velebnosti povznesl se Kr. skrze potupu kříže, skrze hrůzy hrobu. Miláček jeho sv. Jan viděl jej „uprostřed sedmi zlatých svíců [podobného synu člověka, oblečeného v roucho dlouhé a přepásaného na prsech pasem zlatým. Hlava pak jeho a vlasové byli bílí jako bílá vlna a jako sníh a oči jeho jako plamen ohně, a nohy jeho podobné mosazi jako v peci hořící a hlas jeho jako hlas vod mnohých. A měl v pravé ruce své

sedm hvězd a z úst jeho vycházel meč s obou stran ostrý a tvář jeho byla jako slunce, když svítí v moci své.“ A k těmž apoštolu u vytržení jeho pravil: „Já jsem alfa i omega, počátek i konec, první i poslední, živý a byl jsem mrtvý, a aj živ jsem na věky věkův a mám klíče smrti i pekla.“ Jak veliké tajemství opovržení a slávy! Pročež napsáno jest slovo pravdy: „zničím moudrost moudrých a opatrnost opatrných zavrhu; nebo co jest bláznivého božího, moudřejší jest než lidé: a co jest mdlého božího, silnější jest než lidé; nebo co jest u světa bláznivé, vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré, a co jest u světa mdlé, vyvolil, aby zahanbil silné, aby se nechlubilo žád-né tělo před obličejem jeho, nýbrž aby všichni poznali J. Kr., Pána našeho, kterýž jest nám učiněn od Boha moudrostí i spravedlností i posvěcením i vykoupením.“ Pročež náboženství, by všechno v málo slovech zahrnu a vyhovělo potřebám našim, spojuje v oné velebné osobě věčnost i narození, neobmezenost a ponížení, všemohoucnost a slabost, nebe i zemi, život i smrt.

Jestliže Bůh-člověk pro nás sebe samého zničil, přijav na se způsobu služebníka a učiniv se pro nás obětí na kříži, co máme činiti my, jenž v hříchu počati jsouce jsme jeho otroky? my, jenž pohříženi jsme ve tmách nevědomosti, obklíčeni strašnými bludy, tak chudí rozumem, tak slabí vůlí, poddání porušení, podrobeni smrti? Čím můžeme se vynášeti a chlubiti? Snad rodem svým? Jak ale může zakládati si kdo na lešku kolébky své, když pomní, že vykupitel jeho v bídných a chatrných narodil se jeslích? Snad ale bohatstvím? A Kristus byl chud, že neměl ani, kam by hlavy své sklonil. Snad důstojenstvím? Mohou ale býti tyto pravým dobrem člověka, když patří na Syna božího strýzněného, ubičovaného, obsypaného hanou a potupou? Ach! uváží-li kdo slabost lidskou, jak by neměl ponížiti se před trůnem milosrdenství božího? Kolikráte nabyli jsme již sami ku vlastní škodě a hanbě hořké zkušenosti o své nicotě a nestatečnosti! Kolikráte obnovili a zase zrušili jsme slib, že se polepšíme! Kolik tu dobrých úmyslů učiněno a zase zrušeno! Jaké zmitání mezi hříchem a pokáním! Kdo by mohl vyčistiti ten nepokoj, tu nejistotu, starosti, naděje, obavy, důvěru, zoufalství a celou tu nestálou pohyblivost našich myšlenek a citů? Veliká to bída a veliká příčina, bychom byli pokornými. Ach! ponižme přece jednou pýchu svou a jsouce následovníky kříže Kristova naučme se býti účastníky i

opovržení jeho, bychom dosíci mohli slávy jeho, nebo tuze velkou nevďěčností a hanbou bylo by pyšně se vypínati, když Bůh tak se ponižil. Cesta k životu věčnému vede skrze ponížení. Nedopustme tedy, by ničemná lest, by zpupné nauky dle podání lidských vzaly nad námi vrch a svedly nás, nýbrž stůjme věrně a pevně ku Kristu, v němž přebývá všechna plnost božství tělesné, skrze něhož v pýše obřezání jsme a v pokoře pokřtěni, bychom s ním i z mrtvých k životu povstati mohli. Snášejme s Kristem potupu, bychom účastnými se stali slávy jeho. Pýchou naší budiž potlačiti marné žádosti očí, všelikou pýchu života, ukřižovati v sobě samých tělo hříchu a povstati k životu ducha v J. Kristu.

Poznej tudíž, ó člověče, důstojnost svou, pohleď, jaké hlavy a jakého těla jsi údem, a uvaž, že neskončenou milostí vybaven jsi z moci temnosti; nechťej poddati se jhu ďáblovu, neboť cena, za kterou vykoupen jsi, není zlato neb stříbro nebo jiná věc porušitelná, nýbrž drahocenná krev beránka neposkvrněného. Příklad Kristův budiž nám školou, v níž naučiti se máme, že nám není lze jinou cestou dojiti slávy než cestou ponížení, ne jinak dosíci svobody nežli sebezapřením, ne jinak štěstí nežli utrpením; neboť přišel, by vyhojil ponížením svým pýchu naši, žádosti naše svou chudobou, smyslnost naši utrpením svým. Kdo z nás tak zatvrzelý, aby patře na Krista neobrátil se úplně od cesty nepravostí svých? Ach té naší bídě a zaslepenosti! My chtěli bychom býti ctiteli Boha umučeného a přece zase milovníky svých rozkoší, ctiteli Boha chudého a zbožňovateli bohatství, ctiteli Boha poníženého a milovníky slávy. Chtěli bychom býti trpělivými ale bez bolesti, čistými ale bez umrtvení, obhajci pravdy ale bez sebezapření, dosíci ráje a neodříci se ani jedině z rozkoší světských. Pošetilé smýšlení! nebo kdo jinou cestou kráčí než cestou kříže, nedojde cíle!

Co tedy máme činiti? Budeme snad za to míti, že bychom stali se učeníky kříže J. Kr., postačí planá soustrast, slyšíme-li vypravovati o tom, co pro nás vytrpěl? „Neplačte nade mnou,“ pravil Kr. k utrpným ženám, které jej na horu Kalvarii provázely plačíc, „ale plačte raději nad sebou a nad syny svými.“ Svě viny, své hříchy tudíž hoře oplakávati máme, neboť ty byly příčinou utrpení a smrti prvorozeného živých, našeho milosrdného Vykupitele. Vím, že chvějete se spravedlivou nevolí, když onen zaslepený a rozjitřený lid volati sly-

šité: Ukřižuj, ukřižuj! Které srdce mohlo by býti tak zatvrzelé, aby nepohnulo se v nejvnitřnějších útrokách svých, když jenom rozpomene se na onen bezbožný křik, onen nespravedlivý rozsudek, onu strašnou boho-vraždu? Neboť ani židé, jak píše sv. Pavel, kdyby byli poznali Pána slávy, nebyli by jej ukřižovali. A my, kteří se mu přece klaníme, synové jeho z přijetí a z milosti, jichž čela znamenána jsou jménem jeho, my hřešíce opakujeme onen křik, potvrzujeme onen rozsudek, znovu pášeme onu vraždu. Tíží nepravostí svých vyháníme mu krvavý pot ze všech žil, pýchou svou a nadutostí trny nejbolestnějšími prorážíme hlavu jeho, svou choulostivostí a nezbednou smyslností rozdíráme nejčistší tělo jeho, pomlouvá a na cti utrhaním jej žlučí napájíme, marnotratností a lakomstvím ruce jeho hřeby prorážíme, slovem všemi hříchy svými obnovujeme jeho muka, jeho bolesti i mldoby, a lásku nenávisti splácejíce a políbením zrádného učenníka jej v ruce jeho nepřátel vydávajíc jej k potupné odsuzujeme smrti. Patřme naň na kříži! On, nejkrásnější ze synů lidských, nemá více podoby nižádné, údy jeho probodeny, bok kopím proklán, duše jeho smutná až k smrti, bolestmi sevřen jest ze všech stran tak, že nebylo na světě bolesti podobné bolestem jeho, pravá to hlava mučedníků, celý pod jednou ranou! Tolik pro nás učinil, tolik vytrpěl pro nás bídné odrodilce a odpůrce lásky jeho, kteří jeho utrpení slovy sice vyznáváme, skutky ale svými bezbožně zneuctíváme. Ach! kdybychom drahého otce, neb milovaného syna neb manželku uviděli — ne kráčet na popraviště — nýbrž na loži svítati se v bolestech a to naší vlastní vinou, kdo z nás byl by s to, aby zadržel slzy lítosti, potlačil hlas soustrasti? A patřice na Kr., bratra, chotě a otce našeho, patřice na Boha, jenž trpěl a zemřel za nás na dřevě potupném, mohli bychom státi a polhlížeti naň — ne pouze okem slzou nesvlaženým, nýbrž hotovi a připraveni jej přestupky svými znovu ukřižovati?

Vždyť přece volá k nám: lide můj, lide můj, co jsem ti učinil? Zlořečení a zavržení na nás bídné, jestliže po takové oběti lásky jej nejen nemilujeme ze všech sil, nýbrž opět urážíme! Bože spásy naší, ukřižovaný Ježíši, obměkči, prosíme, zatvrzelá srdce naše, dej, ať poznáme se již jednou a nahlédnuvše nepravosti své obrátíme se ku pokání, bychom obmyti jsouce drahocennou krví Tvou s Tebou povždy ve spojení žili, oudy jsouce těla Tvého. V ranách Ježíše

Krista, odkud vyprýstily se prameny svátosti, obmyjme viny své; v ranách Boha svého, jimiž otevřeny nám poklady nebeského požehnání, hledejme outočiště a přístavu v bidách svých. Tentof, drazí moji, jest čas příhodný, tito dnové spásy, v nichž dokonáno veliké dílo vykoupení našeho a navrácen zemi pokoj po tolika století marně oplakávaný; tito dnové milosti a milosrdenství, v nichž zaslíbeno bylo kajícímu lotru království nebeské.

Byli-li jsme v Kr. Ježíši skrze křest k novému životu zrozeni, krácejme v novotě života, a jestliže vštípeni jsme ku podobenství smrti jeho, snažme se, bychom i vzkříšení jeho účastnými byli, to věduce, že starý člověk náš ukřižován jest, aby zkaženo bylo tělo hříchu a my více hříchu nesloužili. Jestliže pak jsme zemřeli s Kristem, věříme, že spolu s Kristem také živi budeme, jenž vstav z mrtvých více neumírá a smrt nad ním více nevládne; tudíž i my za to můjme, že umřevše světu živi budeme Bohu v milosti J. Kr. Nepanujž tedy hřích v našem smrtedlném těle, tak že bychom poslouchali žádostí jeho, aniž také vydávajme oudů svých za nástroj hříchu, ale odevzdejme se Bohu, neboť jedině v kříži spočívá vítězství naše, v kříži, jenž jest nám stolicí soudnou, stolicí učitelskou, oltářem spásy!

O kříži! Velebná korouhvi spásy! Nevýslovné tajemství spravedlnosti a lásky! Vznesené tajemství opovržení a slávy! Dřevo svaté, dřevo drahocenné, jež bylo jsi trůnem svrchovanému Bohu, ty jediná naděje naše, budiž pozdraven! Ty, jenž povýšen byv na Golgotě vše k sobě jsi táhl, před nímž klekati má každé koleno nebeských, zemských i pekelných, a jemuž každý jazyk chválu vzdávati má, zjednej nám v těchto dnech zasvěcených památce veliké a krvavé oběti na tobě dokonané, milost a požehnání, rozmnož zásluhu v jedněch, druhým propůjč milosti a odpuštění. Tys naučil nás znáti svrchované úradky božské Prozřetelnosti, tajemné příčiny spravedlnosti, nevyčerpatelné poklady věčného milosrdenství. Tebe oznamovaly věštby proroků, tebe hlásali ohniví jazykové apoštolům a tisíce tisíců mučedníků a vyznavačů slavně osvědčilo v tebe víru svou. Tebou unikli jsme krutému jhu Faraonovu, tebou staré království hříchu přemoženo a zničeno. Tys rameny svými k odpuštění vztaženými celou zemi obejmul a ji s nebem spojil svazkem přátelství. K tobě proto, vznesené dřevo pokoje, vznáším lkání své a nárek litostivý, vznáším city

srdce skroušeného a zkormouceného nad hříchy spáchanými. Nebo jestliže svět milostí tvou ukřižován jest pro nás, i my chceme ukřižováni býti světu a v ničem jiném se chlubití nechceme než v kříži Ježíše Krista. Amen. (Z ital. přel. Fr. Pohůnek.)

Z paláce a kláštera.

I.

Přemysl, král český, s chotí Konstancijí
po zákonu Božím čím dál, věrněj žijí.

Bůh co káže, stalo se jim svaté, drahé,
a je míru zdrojem i věčnosti blahé.

Čtvero dítek dal Pán věhlasnému králi
a on s chotí hledí, by vše v pravdě stály.

A ty dítky milé rodu Přemyslova
pod ochranou svojí láska Boží chová.

Láska Boží záhy zaujímá cele
útlou duši dítek a jich srdce vřelé.

A jest Bohem dáno na královském keři
mezi květy růží býti jedné dceři.

Dcerou touto vyvolenou Anežka je,
ana Boží láskou nad vše jiné plaje.

Láskou Boží hoří čisté nitro její: —
krásná duše zračí se jí v obličejí.

A ta krása, již se značí duše čistá,
živí se a množí láskou Jezu Krista.

U Anežky krásné není činu, slova,
jež by cizily se srdce Ježíšova.

Láskou srdce Páně její srdce bije,
a jak učence Jeho svatě žije.

Svatě žít se učí Boží milostnice
a dnem každým v ctnostech rozmáhá se více.

Silná její duše nad marností světa,
nad rozkoše jeho vždy výš k nebi vzletá.

Nad choutkami těla — pekel nad úklady
vítězil se učí vedle Pána rady.

Modlitbou a bděním dne i noce svěť,
a tuží se postem svaté na oběti.

Na oběti svaté před Bohem se koří,
a do hlubin lásky nebeské se noří.

A jak duše její touto láskou plane,
blaho všudy seje, kde kdy nohou stane.

Chudým dobře činí, jak máť milostivá,
pobloudilé učí, jako sestra tklivá.

Kde kdo v Boží službě ustydá i chladne,
po příkladě jejím okřívá i mládne.

A tak v české Praze u Přemysla krále
množí se, co čelí k Boží cti a chvále.

Boží čest a chvála kol kolem tu roste
slovem — činem Anežky vši pýchy prosté.

Anežka ta panna, zbožná Přemyslovna,
takou měrou záhy světici se rovná.

Bohu díky vzdává otec král i máti,
an jim takou dceru ráčil dáti.

I velebí Boha s králem davy lidí,
kdož tu růží na královském keři vidí.
Václav Štulc.

Oběť továrny.

Obraz ze života naší doby.

Napsal Vojtěch Deštník.

I.

Naše milá vlast jest dosti bohatá na takové krajiny a místa, že kdo jednou je spatřil, si je zamiluje, těžko se s nimi loučí a přál by si zvoliti je za stálé obydlí. Takové utěšené místečko jest vesnice Habrov. Zdá se, jakoby všemocná ruka tvůrčí se zvláštní štedrostí zde byla rozdávala, aby krajinu tu obdařila všemi výhodami, veškerou lepostí a krásou, které krajinu vůbec činí příjemnou. Ku kráse a příjemnosti krajiny přispívá nad vši pochybnost ta okolnost, že se střídá mírné návrší s údolím a planinou, že jest hojně obdařena lesem a vodstvem. Vším tím svrchu řečená krajina se honosí. Údolí, v němž vesnice Habrov leží, jest v skutku rozkošné, vroubeno mírnými pahorky hustým lesem a březovím porostlými, u jichž nohou se rozkládají úrodné nivy a lučiny svažované živým potokem, jenž celou krajinou protéká. Oko pozorovatele, jenž v této krajině se octnul, se neunaví; najdeť vždy nové a nové krásy, při nichž s radostí prodlí.

Habrov, zcela nepovědomé to jméno a snad bys je marně na některé mapě Čech hledal, neznámé místečko a nepovědomé a přec — kousek ráje! A byl opravdu Habrov pravým rájem, pokud o širší svět se nestaral a světu zůstával utajeným. Tenkrát ty prosté jeho domky tak útulně a svorně k sobě se vinuly jako svorní a prostí jich obyvatelé, jenž neznali jiné rozmluvy než o pol-

ním hospodářství, jiného čtení než modlitební knihy a nějakého kalendáře, jiné cesty než tu, která vede přes mírné návrší do blízkého kostela.

Tak bylo před lety, ale jinak jest nyní. Pátravě oko lidské proniklo až do tohoto roztomilého zákoutí; Habrov poznal širší svět a stal se světu známějším a přístupnějším. Tam, co druhdy mladým březovým lesem porostlý hřeben hor Habrov vroubil, táhne se nyní řada bílých domků v stejné vzdálenosti jako v jedné čáře od sebe rozešlých. I to posvátné ticho, jež druhdy Habrov svou perutí ovívalo, jest nyní to tam. Vzduchem to otřese, jako když se blíží prudká bouře, hluk a šum ozývá se vždy blíž a blíže, na obzoru se zdvihá hustý sloup dýmu, objeví se vysoký komín, za ním mašina pracující z plných plic a dlouhá řada vozů mihne se kolem Habrova jako pták. Kolem Habrova jde železnice. Drahou železniční počal v Habrově zcela jiný život. Již stavba dráhy nezůstala pro tuto vesničku bez důležitých následků.

Řekli jsme, že byl Habrov před lety zcela od ostatního světa odloučen, dokládáme ale, že sobě v této odloučenosti zcela dostačoval. Obyvatelé vzájemně se podporující a sobě vespolek pomáhající tvořili takorka jednu velkou rodinu. Co nezmohlo bohatství, to dovedla svornost, laskavost, upřímná rada a pravé bratrství jedněch k druhým. Habrov čítá sice přes sto čísel, jest tam ale jen asi deset rolníků, kteří mají celý statek, jiní jsou tak zvaní půllánici a ostatní domkáři, jimž se říká také baráčníci. Leč tato nerovnost majetku nestavěla mezi jednotlivce příkré hráze, jak to na mnohých jiných vesnicích bývá. Rolník se nevynášel nad půllánika, půlláník se nepyšnil před domkářem. Měl-li rolník více o kus pozemku, měl zase domkář plíně ruce, jež rád k práci propůjčoval. Proto nebyvalo v Habrově cizích čeledínů ani na největších statcích. Práci polní, i v pilný čas setby a žní obstarali rolníci s najatými domkáři, začož jim každoročně nějaký ten kus pole k vlastní jich obživě rádi ponechali. I z pastvin a píce pro dobytek jim bylo tolik popráno, že si mohl každý uživit krávu anebo aspoň kozu.

Z té příčiny to Habrovští, a zvláště rolníci, neradi slyšeli, když se začala roznáseti pověst, že se bude stavěti dráha a že ji budou mít zrovna za humny. Vidělit patrně, že dosavadní vzájemná výpomoc tím bude přerušena. Domkáři půjdou do práce na dráhu a oni budou takto nuceni bráti

čeledíny anebo snad najatým dělníkům platit více, než se jim bude platit na dráze. Čeho se obávali, to se stalo. Traf byla vyměřena, potřebné pozemky zakoupeny a z jara, právě v čas setí, počato se stavbou. Do Habrova zavítal nový, nevidaný život.

Přistěhovali se tam dva tak zv. rotiči, jimž dělníci na dráze říkají zpotvořeným německým slovem „partafir“, z nichž každý měl jednu část dráhy od podnikatele celé stavby k úplnému provedení pronajatou. Mimo to přišel s nimi skladník čili magacinér a několik měřičů. Všickni ubytovali se v Habrově.

Habrovští měli před partafiry hrozitánský respekt a pohlíželi na ně jako na nějaké vyšší bytosti. Byli to ale chlapci ti partafíři! Vousy až z nich šla hrůza, prsty plné zlatých prstenů, u hodinek zlaté řetězy a na nich stříbrňáky jako vdolky. O stech a tisících mluvili jako o krejcarech. Ký div tedy, že i Habrovský představený, jakmile partafíra spatřil, se ulekl, jakoby vedle něho uhodilo a mačkaje čepici v ruce stál u větší skroušenosti, než když mluvil s panem hejtnanem na úřadě. Milerád propůjčil jednomu z rotičů ve svém statku byt a druhému, jakož i ostatním „pánům od dráhy“ u jiných zámožnějších sousedů byty objednal.

I měřiči si hleděli u rolníků Habrovských vážnost získat a jim ukázat, že na nich také něco záleží. Proto jim obšírně vykládali, jak šetrně měřili, aby sedláci nepřišli o mnoho polností, které by ve prospěch dráhy volky nevolky za levnou cenu prodat museli.

Počalo se se stavbou. Dělníků šlo na dráhu dost a dost. Rolníci, ač bylo setí, domkáře sami k tomu vybízeli, aby si to s rotiči a měřiči nepokazili. Jindy tak tichý Habrov stal se hlučným městem. Vydělávají se peníze a při tom se vede veselý život. Pivo, které jindy bývalo v Habrově jen o posvícení, pije se místo vody. Rotiči mají u dráhy vystavěné zvláštní boudy čili baráky, do nichž se každodenně několik věder piva zavalí. Vydržují k tomu zvláštního sklepníka. Mimo piva dostanou tam dělníci také chléb, sýr, uzeninu atd. Platit hned nemusejí, vše se napíše a při výplatě v sobotu se jim to ze mzdy strhne. Mnohý dobírá málo, některý nic.

Mimo to se vyčepuje každý týden několik věder piva ve vsi. U představeného, poněvadž má největší světnici, zřídila se prozatímní hospoda. Neměl nic proti tomu, aby si to s pány nepokazil. Ano hledí se jim zavděčit a láká tam sousedy, aby byla

společnost, jak si to rotiči přáli. Partaříři mají rozličné noviny, s obrázky i bez nich, o nichž neměli Habrovští posud ani pojmu. Předčítají jim z nich anebo jim je, jsou-li německé, přetlumočí. Vybírají ale kousky nemravné, lživé, v nichž se kydá hana na církev a kněze katolické. Sousedé tomu věří, protože je to tištěné a čtou to tak učení páni, kteří jim to ještě vykládají a svými hnusnými poznámkami mastí.

„Páni od dráhy“ se vytasili také s kartami. Představený si s nimi musí zahrát, aby jim ušel večer. Neumí to. Však se tomu naučí. Naučil se tomu, ale ne tak jako partaříři, kteří jej každý večer o několik zlatých obehrali. — Zvlášť hlučno bývá v sobotu. U představeného sejde se chasa, která na dráze pracuje. Tančí, zpívá a huláká se, až se to daleko po návsi rozlehá. Při tom se pije, jako o závod. Starší sousedé hrajou mezi tím s pány od dráhy v karty. Když již hodně prohráli a půlnoc dávno přešla, chtějí hraní nechat a vymlouvají se, že se musí ještě prospat, aby mohli ráno jít do kostela. Zpusťli partaříři se jim ale smějou, aby kostel nechali být kostelem, ten že jim neuteče. Oni také do kostela nechodí a jsou přece živi. Prošli již mnoho světa a co tam bude pan farář povídat, to prý již dávno zapoměli. Neznabozi! snadno mohli zapomenout, co nikdy nevěděli.

Stavbou dráhy počal v Habrově nový život, jen že bohužel život pustý a rozmarný. Mravní náказа uchvátíla všecky jako zinnice. Domkáři rolníkům již nepracují a ti to ponechávají polní hospodářství téměř celé ženám. Aby přišli k penězům, jezdí sami s potahem na dráhu a vozí stavivo. Na dráze schází se mladý lid z více vesnic, pracujou tu i přespolní mladíci i děvčata. Dělají se nevčasné známosti, vedou se nekalé řeči. Přenocování v těsných baráčkách otvírá vši neřesti dvěře do kořán. Dráhou trpí i děti. Dospělí odcházejí ráno do práce a zůstanou tam až do noci; děti musí zůstat doma, aby hlídaly. Tím se strhují ze školy a nemajíce patričního dozoru a ošetření, jakého dětský věk vyžaduje, zdivočí, a hynou na duši i na těle.

Habrovští si tento způsob života oblíbili, a jako se dříve vzpírali, aby se dráha na jejich pozemcích nestavěla, tak tomu nyní byli rádi, že se staví. Žili jen přítomnému okamžiku a na následky v budoucnosti nehleděli. Mnohým to ovšem vrtalo mozem, jak to bude, až se dráha dostaví, výdělek pomine a předešlý život se zase bude za-

vádět. Představený se jednou s touto myšlenkou vytasil před rotiči, ti mu ji ale hned vymluvili.

„Tak shnilý a líný život, jako dříve v Habrově již nikdy nebude!“ pravil partaříř k představenému a několika sousedům. „Máte zde poklad, který se musí využítkovat.“

Všickni byli zvědaví, kde by ten poklad byl a jak by se dal využítkovat.

„V Tůních jest!“ — tak se říkalo pode vsí. „Jest tam voda, dosti prostranné místo; zřídíme tam cukrovar, mlýn anebo něco podobného, co se nyní vyplácí. Mám bratrance, který jest také jako já delší čas při dráze, přišel k penězům, že neví ani jak. Co mu to udělá, když vynaloží na to několik tisíc a postaví tam továrnu? Vy nebudete tak skoupí, abyste mu ten kousek ulehle obecní půdy nepopřáli. Kdo pak bude mít větší užitek z továrny nežli vy? Po dráze se budou výrobky snadno rozvážeti, Habrov se stane daleko široko známým místem a vy budete mít v zimě v letě při továrně výdělek. Až jen sem přijde Langfeil“ — tak se totiž bratranec rotičův jmenoval — „uvíďte, jaký zde nastane život.“ Habrovským plesalo srdce radostí a jiskřily oči nadějí na ty krásné časy, které jim prý vzejdou.

Tak se dali unášeti proudem ziskuchtivosti a ctižádosti ani netušíce, jak záhubné skalisko na ně čeká, o něž se roztrhne a z části již roztrhla jich posavadní jednoduchost a mravní ryzota. V tomto proudu plouli všickni. Bohu díky, že u všeobecném zmatku, čili v tak zvaném proudu časovém, se vždycky ještě najdou lidé, kteří řídíce se zdravým rozumem a zkušeností v proud tento strhnouti se nedají a nemohouce odvrátiti zlo všeobecné aspoň střídou rozvahou a svou samostatnost zachovati dovedou. Takovými muži v Habrově byli zedník Štětka a domkář Bařina, s nimiž se v našem vypravování častěji shledáme. (Pokračování.)

DOPISY.

Z Prahy, 10. března 1875.

(Pohřeb alumna III. r. p. Václ. Cibulky.)

Bolestná to ztráta, vyhledá-li smrt obět svou v řadě těch, jenž věnovali se službě v stánku Hospodinově, — tím bolestnější, ana žeň hojná a dělníků málo. — Podobné ztráty želeťi nám smrti ct. p. V. Cibulky, alumna III. r. v kníž. arcib. semináři, (nar. 30. července 1851 v Ústí n. O. † 7. března 1875.) — Trapnou, dlouhou chorobou plic po tři měsíce poután na lůžko v domácí nemocnici seminářské, chradl pomalu, a odevzdán do

vůle Toho, jenž vládne životem i smrtí, snášel bez reptání těžký kříž, jímž navštívil jej Pán, posilován v nemoci své sv. svátostmi, ošetřován láskou spolubratrů svých. Až v neděli družebnou, 7. t. m. o 6 $\frac{1}{2}$ hodině ranní, když po světě katolickém ozývala se významná slova: „Laetatus sum in his, quae dicta sunt mihi: in domum Domini ibimus, — Veselil jsem se z toho, když mi jest povědino: Do domu Hospodinova půjdeme“ — polehlil jemu Pán, k němuž vznesla se duše jeho provázena modlitbami d. p. spirituala a bratří u lůžka jeho přítomných. — V pondělí ráno vydáno a rozesláno úmrtní návštěví vytištěné na zadní straně obrázku představujícího bl. Jana Berchmannse; u večer pak vykonáno společně officium defunctorum (hodinky za mrtvé). Tak nadešel v úterý den pohřbu v Pánu zesnulého. O 9. hodině vykropil vd. p. Fr. Srdínko, rektor k. arcib. semináře, v hovorně bezduché tělo, spočívající v rakvi, kolem níž plály četné svíce, a při tom zapěli alumnové pohřební sbor; z mnohého oka kanula slza při dojemných zvucích, jež v truchlivě ozvěně po tichých chodbách se odrážely. — Pak odnášeli jej bratři, kam za živa milerád chodíval, do semin. chrámu Páně. Rakev zdobily poslední dary, věnované milovanému druhu — skvostné věnce s bílými hedbávnými stužkami, na nichž zlatem skvěla se slova: „Bratru — bratři,“ — „Odpočinutí lehké dej mu Pane“ — „Dřívej sladce!“ — Po slavném requiem, jež sloužil professor bohosloví Dr. Kl. Borový, a po vykonaných obřadech, při nichž opět zapěli ve sboru alumnové, vynešena rakev do připraveného čtyřspřežního vozu, a k 10. h. hnul se průvod. — Za alumny, zpívajícími veledojímavý žalm „Miserere,“ kráčel s četnými akolity vd. p. rektor, jenž průvod vedl, za ním pak ostatní bohoslovci doprovázeli ve dvou řadách s hořícími voskovicemi vůz ozdobený věnci. Za rakví následovali professoři bohoslovecké fakulty, představení k. a. semináře, bratranec nebožtíkův z Ústí n. O. sem přisedší, (ujec jeho a vychovatel, Ústecký dp. děkan nemohl pro churavost, rodiče již dávno zemřeli), klerikové řádů, mnoho studujících a lidí z města, jenž poslední službu lásky prokázali zesnulému čekateli kněžství. Průvod ubíral se po nábřeží, Ferdinandově třídě, a spálenou ulicí p. Vyšehradu, kdež za Botičem čekal již vd. p. kanovník Kafka, farář vyšehradský. — Brzo stanuli jsme u hrobu, — a tesknou bylo člověku v tom mrtvém, hřbitovním tichu. Po vykropení hrobu ještě jednou, naposled zapěli druhové druhu, bratři bratra spustili

v chladnou zem, temně zaduněly hrudy, spádající na rakev, a zpěv dozníval ve slovech: „My tě provodili až ke hrobní bráně,“
dál tě doprovodí jasný anděl Páně!“ —

Jeden věnec dán do hrobu, jiný na hrob, třetí do chrámu Páně sv. Salvatora k svíci, kteráž při službách Božích světlem svým o nábožnou upomínku žádá, jeden konečně kládeme sem uvitý ze slov věnovaných:

Bratra památce!

Věstitel míru — anděl — napsal na tvé čelo, žeš vítězně již boj svůj dokonal, a Sion věčný, v nějž tvé oko s vírou zřelo, že v bránu slávy ducha tvého vzal. —

Tys vítězem! A ve znak věčné spásy svoji to vítězství jsi křížem upevnil; tím křížem svatým, života jenž v nepokoji majákem jasným čluhu tvému byl. —

Však želno bratrům, tesknou — oko se slzami zří, jak se slehá zem nad přítelem; — a jediná jich těcha? — že tam nad hvězdami jest Hospodin tvým věčným údělem. — D.

Ze Svojsína u Stříbra 8. března 1875.

(Zpráva o sv. missii v Plané.)

Letošní neděle družebná zůstane mi po celý život dnem nezapomenutelným. Toho dne stal jsem se účastníkem vítězoslavného průvodu sv. kříže. V blízkém městě Plané připravil totiž důst. p. farář Miesner svým osadníkům hody duchovní čtrnáctidenní sv. missií, kterou odbývali otcové Lazaristé ze Štýrského Hradce. Tito synové sv. Vincence de Paula zavítali do naší krajiny již před 6 nedělemi a odbývali dříve missii ve Vysočém Sedlišti, v Otíně a renovaci v Chodově Zadním. Vzdor ohromné zimě bylo účastenství nad míru veliké, tak že chrám Páně Planský, ač dosti prostranný, posluchače slova Božího nikdy obsáhnouti nemohl a ačkoliv každý den od 5. hodiny ranní až do 8. hodiny večerní s malými přestávkami zpovídáno, nebyli zpovědníci nikdy s kajicníky hotovi. Velikou výhodou bylo, že dva z missionářů českého jazyka mocni jsou českým osadníkům, kteří zde ač porůznu přec u valném počtu žijí, svatými svátostmi česky přisluhovati s to byli. Bylo-li účastenství po celou dobu sv. missie veliké, bylo ještě větší posledního dne, v neděli totiž čtvrtou postní, kdežto svatá missie zasazením kříže missionářského ukončena býti měla. Ve 3 hodiny odpoledne začala slavnost a již v 1 hodinu byl kostel lidem přeplněn. A ještě

davy lidstva z okolních osad neustále docházely, tak že k třetí hodině veškeré ulice kolem chrámu lidstvem přeplněny byly. Dle výroků starých, hodnověrných občanů Planských není pamětníka, který by říci mohl, že by kdy tolik lidstva v Plané bylo bývalo. Slavnost započala průvodem. Dvanácte jinochů, jimž po boku kráčelo 12 družic, nesli kříž z fary ke kostelu. Mládenci a panny tyto jsou dítky z čelnějších rodin, jenž svatému kříži věrní zůstavše, za čest si pokládali, že smějí kříž na bedra svá vložiti. Za nimi kráčelo 12 kněží, vesměs duchovní správcové z okolních osad. Na průvod nebylo pomyslení. Lid rozstoupil se a pokud možno kleče přijal do svého středu kříž, ježž po světlé veledůst. p. Jan Zeibig, vikář okresu Planského. Po vykonaných modlitbách za dosažení odpustků vystoupil naposledy na kazatelnu P. Wolf, superior otcův Lazaristů a mluvil ač jednoduchými, přec velmi důtklivými slovy o potěše, jaké nám poskytuje svatý kříž a jak snadno nám všechny kříže vytrpěti lze, uvážíme-li, že každý kříž, každé utrpení pochází od Boha. Při loučení a udlílení apoštolského požehnání nezůstalo ni jediné oko suché. S tíží jsme se prodrali po kázání k oltáři, kdež po „Te Deum“ požehnáním ukončena vítězosláva svatého kříže.

Ozvalo se sice několik novověkých oblažitelů lidského pokolení tvrdících, že prý missii touto pohaněno jest město Planá a že posměchu vydáno jest všem osvicencům s duchem času za pokrokem se pachtícím. Než hlasové tito ostali osamotněli: lid jindy liberály často uchvácen, dnes dlouho do noci klečel kolem sv. kříže a klaněl se jemu. Že v očích všech nosičů a nájemců novověké lži-osvěty Planá mnoho ztratila, sám s radostí přiznávám. Na cestě k domovu mané mi napadlo, zdaž by as za těmito apoštoly novověkých zásad protikřesťanských z blízka i z daleka tolik lidí pádilo, kdyby oznámili, že veřejně rokovati budou o svých ideách? Nikoliv; vždyť řeč jejich jest řečí zákonníků a farizeův. nikoliv řečí Toho, jenž mluví, jako moc maje. *F. R. Loskot.*

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup navrátí se dnes u večer z Vídně do Prahy.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 16—20. března u Maltezů, od 21. do 24. u sv. Jana Nep. na Skalce.

— V pátek 19. t. m. o slavnosti sv. Josefa, pěstouna Páně, bude v kostele sv.

Josefa na Novém městě (u OO. kapucínů) v 6 h. tichá mše sv. a po ní české kázání, v 7 h. zpíváná ranní jakož i v 8 h., kteráž se vždy obětuje na úmysl počestného spolku tesařského, v 9 h. bude tichá mše sv., v 10 h. německé kázání, v 11 h. pontifikální mše sv., odpoledne o 4. h. české kázání, pak nešpory a požehnání.

— J. Velič. císař *Ferdinand* a císařovna *Maria Anna* věnovali na zřízení kostelních varhan v Benešově 500 zl.

Z Vídně. V neděli 7. t. m. odbyvalo arcibatrstvo sv. Michaela ve Vídni 12. valnou schůzi svou, kteréž se 2000—3000 lidí zúčastnilo, mezi nimi i kardinálové Schwarzenberg a Rauscher, apoštolský nuncius, světící biskup Vídeňský, mnoho členů vys. šlechtý a několik poslanců říšské rady. Hrabě Ant. Pergen co předseda zahájil hromadu, po něm mluvil kardinál Rauscher, kardinál Schwarzenberg, Frant. hrabě Kuefstein, hr. Leo Thun a konečně p. Černý.

Z Německa přinesl Trevirský „Sct. Paulinusblatt“ tuto zprávu: V téměř žaláři uvězněni jsou kromě jiných trestanců též kněz a žid. Onen pro přestoupení zákonů květnových, tento pro zaviněný úpadek, při čemž jenom o 130 000 tolarů jde. Oba jsou poprvé v žaláři. Katolický kněz má seděti 31 měsíců, žid ale jenom 6 neděl. Oba požádali u vlády o dovolení, aby se sami stravovali směli; v té příčině psal kněz vládě dvakráte, žid ale jen jednou. Odpověď na první žádost kněze nepřišla až po 14 dnech, na druhou až po 3 týhodnech. Naproti tomu chlubil se žid, že ve dvou dnech odpověď obdržel. A kterak zněla? Pro kněze po každé záporně („nikoliv!“), pro žida příznivě („ano!“). Kněz jest Nambornský farář Isbert, žid je ze Saarlouisu; oba nalezájí se ve vězení Saarbrückenském.

Z Říma. Kardinal *Barile*, nar. r. 1801 v Ankoně, zemřel 8. t. m. Kardinalem byl od 13. března 1868.

Z Ameriky. Ve veliké radě státu New-Yorského rokovalo se o tom, jak by se peníze sehnati daly na neustále rostoucí výlohy. Kdosi ponavrhl, aby se uvrhly daně na kostelní, posud daní prostý majetek. Proti tomu povzněl hlasu svého rozhorleně berničný komisař Andreras řka, že každý kostel jest středem mravního vlivu: čím více kostelů, tím že méně třeba policie, tím méně žalářů a soudních síní, a nerestí a chudoba že zmizí atd. Tento náhled podporován byl od jiného ouda s tím podotknutím, že město Nový York veliké peníze na veřejné školy vynakládá; ale nevyroste-li mravnější, pocti-

vější a příčinlivější mladé pokolení, nežli nynější jest, že jsou ty peníze na čisto vyhozeny. J. Št. K.

— *Velikost a důležitost katolické církve.* (Dokončení). V anglických osadách bydlí to v S. Maurici 90,000 katolíků; v Kapsku 11,000, (Miss. cath. 1869 str. 398.) Katoličtí Evropané v Egyptě, Tunisu, Tripoli a Maroku činí 50,000. Statistická udání novějších katol. misionářů u Mouřeninů v západní, východní a střední Africe, Madagasu, u s. P. Marie, Mayoty, Koptů a Aysinů, Kabyľů scházejí úplně (jen 15000.) Naproti tomu přibývá na obě portugalské diecése: Kap. Verdské ostrovy a s. Tomáše (když dvě fary Bisova a Cachova v Senegambii v to počítáme), 101,700 obyvatelů, kteřížto veskrz katolíci jsou. Těžší počet katolíků je v jižních, západních a východo-afrických osadách Portugalska, kde 2,300,000 obyvatelů jest. V Portugalsku se někdy jednoduše toto obyvatelstvo za katolické bere, což by mohlo býti, kdyby tam jen důstatek kněží bylo. Pombal dal svého času misionáře jezuitské bez okolků na lodě naložiti a do pozemních žalářů u Lisabonu vrci; načež v Portugalsku nastalé nepokoje a revoluce, jakož i „liberalnictví“ a nerozváživé lpění na královském patronátu dotrhly to zlo, že nastal úplný o kněze nedostatek. Nic však méně nápadné jest, jak silnou láskou ku katolickému náboženství tam lnou lidé. Posud všichni blahoslavi bývalé misionáře, vypravující o nich mnoho krásného a dobrého „os padres Jesuitas.“

Snadno bude tedy počet katolíků v jihoafrických osadách portugalských, v Kongo a Ambare v nejmenším na 500,000 rozvrci. Tehdy bychom jich měli v celé Africe 1,211.267.

V anglických koloniích Australie nalezá se 443,604 oudů katolické církve, kteráž také zde uprostřed sektářství, jakéž jen v Americe sobě rovné hledá, ve své velebné, pěkně ustrojené jednotě nejutěšenější pro budoucnost záruku poskytuje. Misionářství v Polynesii co nejhorlivěji se provozuje Maristy a Pikpusní společnosti. Na nejdůležitějším souostroví, na Sandvichských, žije přes 20,000 katolických tuzemců. Ostatní druhé ostrovy jsou na prsto katolické. Počítáme obrátcených ostrovanů na 45,000.

Vedle toho počítá se katolíků v Australii 508,604, v Africe 1.211.267, v Asii 7,429.148, v Americe 48,080.725, v Evropě 147,500.000, všechen počet katolíků tedy je 204,729.744.

Těchto 205 milionů není jen tak náhodou shrnuto, nýbrž onitvoří co nejkrásnější ústrojnou jednotu. V čele jejím stojí papež,

jemu po boku nyní stojí 44 kardinálů, kteřížto k opatření a ovládnání této velikánské říše v 19 kongregací rozvrženi v čele 11 sekretariátů a kancelářů stojí. Veškerá církev má 12 sídel patriarchálních a jest v 164 arcibiskupství, 701 biskupství, 16 prelatur s jako biskupskou pravomocí a 142 apoštolských střídnictví a prefektur rozdělena. (Goth. Taschenbuch str. 725.)

Zdaliž není tato církev *katolická*? t. j. všeobecná, po všem *okrášku zemském rozšířená*, z rozličných národů složená? A čím rozvětvenější tato říše jest, tím více vyniká *římský střed její*, jemuž ona podřízena jest. Neníť tedy věru na ni významu spůsobilejšího, jenž ve všech řečích a jazycích stejně zvučí, nad význam římsko-katolická, a my křesťané římsko-katoličtí jsme oudové tohoto mohutného, po celém světě i v nebi rozšířeného tělesa duchovního, jehožto hlavou neviditelnou jest Kristus Pán a viditelnou římský papež, náměstek Jeho na zemi. Proto všickni jiní vyznavači, byť se rádi jménem katolíků skvěli a honosili („starokatolíci“ t. j. novoprotestanti a jiní odpadlíci, vypadše z toho římského středu a obcování jeho), jsou suché větve z toho nejmohutnějšího stromu duchovního, po všem světě se rozkládajícího, jaký v tomto nástinu nakreslen jest, a dojmy svými přesahuje čas i věčnost.

Jos. Dobicer.

— *Freimauri.* Francouzský časopis „Le Monde“ vypravoval před nedávnem následující velmi zajímavé podrobnosti o freimaurích v Evropě a ve Spojených státech Amerických. „Napoleona III. list „Empire“ nemíval freimaurství za nic jiného, leč za „dobročinný“ spolek. Vláda francouzská domnívala se, právě tehdaž že skutek politiky výsostně dokonala, když freimaurům půdy zákonitě a záštity své zabezpečivši, konference sv. Vincence de Paula zrušila. Brzy ale přemutné udalosti snaly bělmo s očí zlovolným zaslepencům, kteřížto zhrozivše se vlastního díla svého s ustrnutím pozorovali, kterak freimaurství nehrozí zkázou pouze církvi sv., ale celé společnosti lidské! — Ať kdekoliv vznik freimaurství hledáme, není přec ničím jiným, nežli snůskou všech bludů, jest velemocnou zbraní, kteroužto chce kníže pekelné dílo vykoupení zničiti. Evropa celá v žalostném nachází se stavu. Kým by ale jen to nebylo přehlédnuto a zapomenuto, že do bíd této uvrhlí ji *freimauri a tajní jejich zplodenci*. Marné, ba marné se těšíme na lepší budoucnost, nepřerušili-li co možná brzy světská moc zároveň s duchovní mohutné pokroky freimaurů. Konservativní listy

posud jsou lhotejnými a snáselivými oproti tak ohromnému nepříteli. Hle jak freimauroi jsou čilí, všude si pomáhají. V radě oklamáných panovníků, u stupňů stolic vládařských, ano i na trůnech knížecích podávají sobě ruce! A jak počínají sobě obratně na různých stolicích učitelských škol vysokých i nižších, v parlamentech, ve vojště, v síních soudních? Co o ruchu freimaurském říci máme i mezi dělnictvem? A přec zdá se, jako by toho nikdo nepozoroval aniž věřil, že tomu v skutku tak jest.

Co se nyní v Německu, v Itálii, v Španělsku, Francouzsku a i v Rakousku děje, to věru mělo by nás pohnouti, abychom alespoň trochu již pozvedli hlav svých. Ano, nebyl by to požadavek snad přílišný, aby věrní synové církve Kristovy již strojili se k tuhému boji proti stohlavé nestvůře. Církev sv., tato neomylná učitelkyně pravdy, záhy odstěpencům strhla škabošku a tajné jejich pikle odkryla. Vlády světské ale uštěpačně se posmívaly slavným výstrahám papežským. Jim zdá se posud varující hlas Pia IX. „*ne-včasným*“ — nepohodným a proto se snaží všemožně, by jej utlumily. Může býti horší zaslepenosti? Den ode dne více rozevívá propast hrůzyplná jícen svůj na ně, aby je pohltila a *ony propast tu nevidí aneb viděti nechtějí!*

Freimauroi nechodí ustavičně v témž hávu, oni přiodívají se rozličně, někdy „*revoluční*“ anebo „*reformou*“, jindy zase „*liberalismem*“ anebo „*socialismem*“, vždy ale i v různém tomto přestrojení hned poznali je papežové Římští. Za dnů našich všecka tajemství freimauroů jsou známa, lože jejich již nejsou tajuplné skryše a jakoby tito žoldnéři antikristovi vítězství již úplně měli zabezpečené, nosí za bílého dne hrdě na čele svém znamení draka, o němžto miláček Páně ve Zjevení svém vypravuje.

Nebojíme se o církev sv. — tento sloup pravdy — jenž má od Božského zakladatele ustavičné trvání zabezpečené, ale vzpomínáme-li na osud národů evropských, tu se chvějeme v utrobách svých a tudíž co nejvřeji si přáti musíme, aby již již utvořila se silná, a ostražitá liga, kteráž by každého dne ano každé hodiny hotova byla v boj se vyříti proti oděncům pekelným, podporována jsouc neustálou, horlivou modlitbou starců, žen a dítek. Každodenně by měly listy katolické čtenáře své na freimaury upozorňovati a k boji proti nim vybízeti, všickni, kdož jsou dobré vůle, by měli bojovníky podporovati, ani okamžiku by se nemělo leniti, nebo jen tak možno ještě doufati vysvobození. —

Na první pohled by se zdálo, že zákáznosné tajné spolky proti absolutismu a despotismu povstaly a že by tedy ve spojených státech amerických, kde *svoboda* obzvláště stánek si zbudovala, ani k nalezení nebyly. A přec právě v státech těchto nejvíce spolky takové se rozplemeňují, jako by tam byla půda jejich původní — na důkaz ovšem, že nesoptí údové spolků těchto předkem proti despotismu nýbrž proti *katolicismu*. Často již zmínili jsme se o pokroku a vzrůstajícím vlivu amerických „freimauroů“, „templářů“, „Old Fellowů“ a t. p.; oni mají nádherné lože a neštítí se více v průvodech veřejných s odznaky svými pyšně si vykračovati.

Kdo ve Spojených státech Amerických v úradě anebo v hodnosti nějaké postoupiti chce, musí — jako leckdes v Evropě — některému z tajných spolků náležeti. Marné jest tedy volání, marná i víra oněch hejlů, kteří tvrdí, že spolkové tito *výhradně dobročinnost* pěstují. Církev sv. nikdy nedala se obelstíti a proto záhy falešné takové lidumily klatbou stihla, dobře vědouce jaké jsou cíle, jaké záměry jejich, kým vlastně údové spolky takových jsou. Protestanté ovšem málo si všímají vyobcování z církve. Ale co mysliti máme o *katolicích* vyznávajících, že jsou věrnými a oddanými syny církve, jako na př. v Brasílii, co říci máme o těchto katolicích, kteří přece do loží freimaurských vstupují? Není-li to nejtěžší úloha *missionářů* majících přisluhovati sv. svátostmi oněm nešťastníkům, kteří blud svůj nikterak uznati nechtějí? Zákony církve však jsou velmi určité a kněz, jenž je zná a své svaté povinnosti dbá, nikdy se od nich neodchyluje, a proto dříve nežli sv. svátosti udílí, se vši přísností na to naléhá, aby odstěpenec bludy své odvolal a dokonlou lítost nad převráceností svou vzbudil.

V těžké této práci americkému knězi vláda světská alespoň nepřekáží, nebo dadouc biskupům úplnou volnost a svobodu, nemísí se nikdy do záležitostí svědomí občanů se týkajících. Ovšem ihned dodati musíme, že takto děje se v severní Americe, a že v katolické Brasílii, nad kterou vládne panovník slaboch, loutka to freimauroů, o svobodě katolicismu není ani řeči.

Mezi Irčany Americkými byl ode dávna tajný spolek, původně snad v nadšení vlasteneckém zaražený. Starý hybernácký řád A. O. H. byl zprvu pro irské vystěhovalce upomínkou na jejich krásný, zelený ostrov. Irčané byli na pohled velmi horlivými katolíky, což divu tedy, že duchovenstvo z počátku spolkem tímto nepohrdalo, vi-

douc nad to ještě, kterak o slavnosti sv. Patrika údobí spolku toho bývali na veřejném průvodu. Trprvé když „Feniané“ povstali, tuť se tvářnost celého spolku proměnila a nikdo již nepochyboval, že by to nebyl tajný, klatbou papežskou ztížený spolek. Těžko ale bylo nestvůru tuto popadnouti. Po celé severní Americe bylo sice viděti stopy její, ji však nikdo nemohl zočiti, a to tím méně, poněvadž někteří irští kněží omluvou svou ji zastírali, dokazující, že domněle nebezpečný spolek, jenom lásku k vlasti v srdcích ubohých vystěhovalců osvěžuje a naději v dosažení opětne neovislosti v nich posiluje a udržuje. Biskupové musili svrchované mírnosti a opatrnosti použití, nechtěli-li irský lid rozdvójiti.

Zlo však toto jako rak den ode dne více se rozežíralo; v některých diecesích trpěli starý rád hybernácký, v jiných ho všemožně podporovali a zase jinde naprosto odsuzovali. Na všeobecném sněmu Baltimorském zavrženy a odsouzeny byly všechny tajné spolky, jakž v bulách a encyklikách papežských rozkázáno bylo. Stolice římská schválila tento sněmovní výnos a přidala k němu jak pro duchovenstvo tak i pro laiky určité návoody. Msgr. Kenrik, tehdaž biskup ve Filadelfii, požádal u propagandy v Římě, dříve než na Baltimorský stolec biskupský dosedl, o zvláštní instrukci, načež ho došla tato odpověď: „*Řím odsuzuje všechny tajné spolky, v nichž údobí představenému slepou a neobmezenou poslušností přisahati musí.*“ — Tak dělo se skutečně v řádu hybernáckém a přec ustavičně přibývalo mu katolických údů.

Tu povstal v bojích za katolickou víru na slovo vzatý hrdina Mr. Mac Mastir, vydavatel listu „Freeman's Journal“ a udeřil na zmijí květnatou rouškou „*vlastenectví*“ se zakrývající. Ihned svěřili mu mnozí missonáři nesmírné obtíže, s jakýmiž zápasiti musí. Netrvalo dlouho a krutá nastala seč mezi zastánci a protivníky hybernáckého řádu. V Pittsburku vycházející časopis „Hybernia“ výhradně zájmům hybernáckým sloužící příkrě vystoupil proti Mr. Mac Mastiru; že se odvážil proti řádu štváti. Ale ve zlý pustila se „Hybernia“ souboj, neboť v krátce utržila mnoho velmi nebezpečných ran. Sedm missonářů z Pensylvanie povstalo jako jeden muž a poslali Mr. Mac Mastirovi list naplněný žalobami proti řádu dávno již s ostatními tajnými spolky od Církve sv. odsouzenému. Msgr. Wood, biskup ve Filadelfii, schválil tento missonářský list a dal v časopisu „Catholic Standart“

uveřejniti usnešení posledního sněmu Baltimorského zároveň s instrukcí sv. Stolice, týkající se odsouzení všech tajných spolků. Spiklenci soptili hněvem a zlosti, mnozí věrní katolíci báli a lekali se rozkolu, avšak skálopevná Církev sv. neustoupila od výnosu svého ani na píď.

Irčané američtí, kteří dobrovolně katolíky zůstávají, tiť zajisté i na dále matky své Církve sv. poslouchati budou, a veřejně se zřeknou všeho účastenství v tajných spolcích. Ti však, kteří proti matce své církvi katolické ruky své pozvedli a smířiti se nechtějí, rozmnoží o něco čtyry odpadlíků, více ale učiniti nemohou. Protože zvrhlí synové opouštějí Církev sv., proto ona neustane v spojených státech amerických se brátí za vytknutým cílem, jakž to i jinde činí a činiti bude. *Církev sv. zavrhuje každý „kompromis“, každý „modus vivendi“ s bludařstvím. Zásady Církve se nemění a byt i ohlédajíc se na slabost lidskou poshověla, přece nikdy a nikde neuzná prostřednictví aneb spojení mezi pravdou a lží, čímž se kácí trůny a hubí národové.*

Stůj zde událost pravdivá, která je sto nejlépe posvítiti na tajné a temné záměry freimaurů.

V srpnu roku 1865 seznámili jsme se s ctihodným řeholníkem řádu Passionistů z Hoboken u New-Yorku. Rozmlouvajíc spolu chvíli zavadili jsme také o freimaury. A tu jal se kněz z vlastní své zkušenosti takto vypravovati:

„Před několika dny byl jsem volán s Pánem Bohem do Brooklynu k umírajícímu. Byl to Němec, jehož jsem často byl potkával. Jedinou jen měl dceru výtečnou katolíčku a ta mne ještě v čas upozornila na to, že otec její jest freimaurer, pročez abych ho měl k tomu, by blud svůj odolal. Po vykonané zpovědi tázal jsem se nemocného veřejně, jestli není údem některého tajného spolku. „Ano, otčemůj“ odpověděl umírající, „jsem freimaurer, ale snad ráčíte vědět, že to v Americe pranic nevádí.“ — „Tot blud“ pravil jsem, „freimaurerství jest všude stejně odsouzeno ať kdekoli se vyskytne; a proto musíte vše, co jste kdykoliv byl slíbil, odvolati.“ — Namítal sice nemocný lecos, poněvadž ale víra v srdci jeho naprosto ještě nevyhasla, podepsal odvolání, jež jsem na rychlo byl sepsal. Více však musil jsem mu domlouvati, nežli mi vydal ze skříně u postele stojící pás, zástěru a stříbrné kladivo. „Neboť kterak,“ doložil jsem, „domnívati byste se mohl, že jest lítost vaše dokonalá, kdybyste se odznaků

bludu svého zřeknutí nechtěl?“ Rozloučiv se s nemocným odcházím s kořistí v rukou a s radostí v srdci, plesaje, že jsem nesmrtnou duši ďáblu vyrval. Dcera umírajícího očekávala mne v předsíni, a jak mne zočila zvolala:

„Vydal vám velebný pane otec můj všechno? Smířil se dokonale s Pánem Bohem?“

„Ejhle, dcero má!“ pravil jsem v radostném rozechvění ukázav zároveň odznak freimauerské.

Dívka jeden odznak za druhým shrozným chvatem z rukou mých brala, konečně bolestně vzdychnouc odvětila: „Ó to není ještě všechno, odznaky tyto nosil sice otec ve své loži a při udalostech důležitých, nestálo ho to zajisté velkého přemáhání, aby vám je vydal, více již ovšem asi se vzpíral maje se rozloučiti s touto knihou příslušící jeho stupni v tajném spolku, ale ach ještě něčeho, ještě něčeho vám nevydal!“

„A co jest to dcero má?“ táži se kvapně. „Jakási listina zcela neznámého pro mne obsahu“ odpověděla zarmoucená dívka, „o té mi otec vždy důtklivě přikazoval, abych ji po smrti jeho tak jak jest zapечатěnou předsedovi lože dodala. Trvám že jest to předležité tajemství.“

Okamžitě jsem se k umírajícímu řka: „Proč mne klamete? Aj za chvíli snad státi budete před soudnou stolicí Boží a domníváte se, tam že budete moci spravedlnosti věčné ujíti? Vy jste mi ještě všechno nevydal!“

(Pokračování.)

Paběrky.

7. K výkladu v č. 4. str. 63.

Výklad zkráceniny té vp. J. Bartákem jest velmi důmyslný; avšak mám za to, že nepochází z hebrejštiny *co do písma* (jmeno Jesu jest ovšem právě odvozeno z hebrejského Jeho-šua, Ješua, Mešua), nýbrž z řečtiny, tak že původní zkrácenina řecká téhož jména vypadala takto: *IHS*. Latinské *H* bylo řecké *η*ta (éta); řecké *Σ* (sigma) přešlo předně v písmě *C* (jak i u Rusův), později v *S*. Toť příčinou, že v latinské skrácenině středověké téhož jména *ihesu* (dat.) stojí po *h* ještě *c*. Jinak se to vyložiti nedá. Latinská literatura i vzdělanost měla původ svůj v jazyku řeckém; tak i písma sv. nového zákona byla většinou původně řecky psaná. P. Method.

8. Vrba smutková.

Minula zima; teploučký slunce rozehrálo tlustou ledovou kůru. Stromové vyhnalo něžné pupence, křoviny i lučiny se zelenají a útlé lístečky při větérku tajemně šelestějí. Pestrým rouchem šatí milé jaro haluze stromů a zasmušilou zemi pokrývá bujnou zelení. Veselá pěnkava oživila háj, slavík olšinu a líbezná vůně pučících květin šíří se větrem po luzích a strání. Údolím si potok radostně poskakuje, jako hádě propletá se balvany a mohutnými kořeny a kudy teče vše zelená se jako brál a květe pěkněji. Zde vodní lilie, tam modré zvonečky zhlíží se v čistém průzračném zrcadle a radují se svému lepému vzrůstu a své spanilé krásě. Smutná, zádumčivá krajina přijala na se novou tvářnost, všude radost, všude veselí.

Jen vrba smutková jakoby žalem sklíčena sklání hlavu k zemi. Znáte příčinu jejího bolu? —

Prostořeká ozvěna zjevila mi kdys toto tajemství; poslyšte: Ukrutní mučitelové Krista Pána chtějí, aby nevinný odsouzenec do poslední kapky bolestný pohár vyprázdnil, před samým umučením zdvojnásobili jeho muky trapným sužováním. Bičovali jeho svaté tělo, vložili mu na hlavu trnovou korunu, oděli jej šarlatem potupným a pozbavili bujnou vrbu ratolestí šlehali jimi tělo nebeského Trpítele.

Když to vrba spatřila, sklesly jí velkým bolem zelené haluze a nevztýčily se více.

Od té doby teprve nalezáme ve světě smutkové vrby s větvemi k zemi skloněnými.

Tak prostě a nelíčeně vysvětluje si zbožná obrazotvornost nepochopitelný zjev přírodní.

9. Vrabec.

Kdo nezná sobeckého štilipáka, věstce hoře a neštěstí? —

Poslyšte, co si lid o něm vypravuje.

Když židé pronásledovali Spasitele, chtějí Jej ukřižovati, všickni ptáci, zvláště vlaštovka, snažili se, aby odvedli je od místa, kde Kristus se skryl; leč vrabec ukázal jim ono místo svým pronikavým křikem.

A když Krista Pána křižovali — vrabci křičeli stále: „Živ, živ! živ, živ!“ vybízejíce židy k novému mučení; vlaštovky a holubi ale křičeli: „Umřel, umřel!“

Vlaštovky odnášely také přichystané hřeby katanů, ale vrabci vyslídívše tajnou skrýši přinášeli je mučitelům zpět. Proto kletba stihla vrabce a celý rod; o trpké maso

vrabce málo kdo stojí, nohy jeho jsou svázány pouty neviditelnými, tak že chodit nemůže nýbrž vždy skákat musí. J. J.

Literární oznamovatel

— „*Katolický kostelník*.“ Naučná kniha k řádnému zastávání služby kostelnické. Dle předpisů církevních sepsal Vojtěch Polanecký, farář v Kolodějích. S povolením nejdůstojnější kn. arc. konsistoře Pražské. Náklad a tisk Karla Bellmanna. V Praze 1875. Str. 212. — Výklad tento služeb kostelnických jest bedlivě sestaven a úplný tak, že nahradí každému nováčkovi v dotčené službě dlouhý návod a odstraní všeliké to nemilé rozkazování a upozorňování uprostřed úkonů posvátných, umí-li jen kostelník čísti. Kníž. arcib. konsistoř Pražská spis tento nejen schválila, alebrž i povolila správcům duchovním, aby po jednom výtisku z jmění zádušního zakoupili.

— „Josefa Ehrenbergera sebrané spisy.“ Sešit 10. obsahuje dokončení pověsti: „O den později.“ — „*Půl zlatého prsténku*.“ Povídka z dvanáctého století. — „*Boj a vítězství pravdy Boží v Čechách*.“ Dějepisný obraz ve čtveru oddělení. (Počátek.) Pokračování nalezá se v sešitu 11. (str. 11—82).

— „*Kytice*.“ Sbírka zábavného i poučného čtení pro mládež. Svazek I. (Kanárek. — Nocleh v lese. — Nemocná školačka.) Povídky od Františka Pravdy. V Praze 1875. Nákladem kněhkupectví: I. L. Kober. Str. 147. Cena 40 kr.

— „*Cecilie*“ vyšlo číslo 3. s hudební přílohou a „*Metoda*“ čís. 2.

— Katol. týdeník „*Frisch voran!*“ vydávaný péčí vp. Edmunda Langerá přestane koncem měsíce března vycházeti. Opět o jednoho bojovníka méně!

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Jan Nep. *Hunger*, jubil. kněz, čest. kanovník koleg. kapitoly Staroboleslavské, č. konsist. rada, vysl. k. arcib. vikář a školdozorce, os. děkan v Rabštejně, 11. března (nar. v Plzni 17. května 1799, vysv. 12. srpna 1823).

Vyznamenán jest:

- p. Josef *Cvrček*, jubil., farář ve Veltrubech, jmenován arcib. notářem.

Ustanoven jest:

- p. Vác. *Polívka*, kapl. v Oudři, za kapl. do Čisté.

Upřázdnené místo:

- Leskov*, fara patron. kníž. z Loewensteinu, od 2. března.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- P. Julian *Friedl*, jubil. kněz řádu kapuc. na Opočně, dne 26. února (nar. v Jihlavě 27. břez. 1791, vysv. 28. srp. 1821);
p. Frant. *Posadovský*, farář v Babicích, dne 3. března (nar. ve Hradci Králové 15. února 1814, vysv. 25. červce 1838).

Vyznamenáni jsou:

- p. Josef *Fikeis*, b. vikář v Něm. Prusnici, titulem děkana;
p. Josef *Knapek*, farář v Žirči, týmž titulem;
p. Ant. *Kulhánek*, farář v Koclérově, propůjčením collare canonicorum;
p. Frant. *Patzak*, kaplan v Dubenci, synodaliemi.

Ustanoveni jsou:

- p. Josef *Kofránek* za zat. kaplana v Šlapanově;
p. Štěpán *Čapek* za kapl. v Rokytnici;
p. Frant. *Rychlík* za admin. fary v Bestvině;
p. Josef *Svoboda* za admin. fary v Chřenovicích;
p. Karel *Krátký* za admin. fary v Ždanicích;
p. Josef *Růžička* za zat. kapl. v Přelouči;
p. Ant. *Janáček* za kooper. v Pohledu.

Upřázdnená místa:

- Ždalice, fara patr. úvěrního ústavu ve Vídni, do 9. dubna;
Babice, fara patr. nábož. matice, do 15. dubna.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Češka*, b. notář a farář v Chotovinách, 27. února (nar. v Strymilově, 2. dubna 1799, vysv. 23. srpna 1828);
p. Jan *Štastný*, k. na odpoč. v Strmilově 2. března (nar. tamtéž 22. ledna 1822, vysv. 25. července 1847).

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenán jest:

- p. Jan *Čuban*, farář ve Mcelech, jmenován skutečným b. vikářem a konsist. radou.

Ustanoveni jsou:

- p. Robert *Scholz*, far. v Blottendorfu, za faráře v Želči;
p. Jan *Bernard*, kapl. v Č. Dubě, za admin. v Osečné;
p. Jos. *Sigmund*, kapl. z Podbořan do Maštova;
p. Ant. *Schubert*, děkan v Mojžíři, odebral se na stálý odpočinek.

Příští číslo bude se vydávati d. 24. t. m. 25. února + býv. sluha v nemocnici arcib. semináře *Jakub Janecký* a byl d. 28. ze všeob. nemocnice Pražské slušně pochován.

Došla nás reklamace, na kterouž ohled vzítí nelze, totiž: „Račte nám doplniti nedošlá (?) nás r. 1872 čísla 2—31 a 35.“

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Expeditce:
v kněžíkpectví
B. STYBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedošla čísla
reklamujte nejdéle
v měsíci.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se v Expeditci a u všech řádných knihkupců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště jenom v Expeditci: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Sv. Jana Zlatoustého řeč II.

O pokání a o zármutku krále Achaba a o proroku Jonášovi.

1. Viděli jste předešlé neděle boj a vítězství? Boj s ďáblem, vítězství však Kristovo? Viděli jste, jak pokání velebeno bylo, a ďábel nesnesl rány, nýbrž zděsil se a ustrnul? Proč děsíš se ďáble, ano pokání se velebí? Proč běduješ? Proč se chvěješ? Zajisté, odvěti, všim právem běduji a úzkostí jsem naplněn; neboť o mocné zbraně oloupilo mne pokání toto. O jaké to zbraně? O nevěstku, celného, lupiče, rouhače. A v pravdě mnohé zbraně vyrválo mu pokání, ano samu tvrz jeho vzalo a pokáním zasazena jemu rána smrtelná. Poznáš to, milný, z toho, co zkušenost nedávno objevila. Proč neužíváme shromáždění tohoto a pokaždé nepřicházíme do chrámu, abychom pokání činili? Jsi-li hříšník, vejdi do chrámu, abys vyznal hříchy své; jsi-li spravedlivý, vejdi do chrámu, aby nebyla umenšena spravedlnost tvá. Nebo oběma přístavem jest chrám. Hříšníkem jsi? Nezoufej, nýbrž vejdi s úmyslem pokání činiti. Zhřešil jsi? Vyznej se Bohu: Zhřešil jsem. Jaké to namahání, jaká oklika, jaká obtíž, jaká tíseň říci: zhřešil jsem? Zdaž pak, jestliže sám na sebe hříchů svých žalovati nebudeš, mítí nebudeš ďábla žalobníkem? Předejdi a olup jej o čest, nebo čest jeho jest žalovati. Proč tedy nepředcházíš jeho a nevyznáváš hříchu svého a nesmyješ viny své, věda že takého máš žalobníka, jemuž mlčeti nelze? Zhřešil jsi? Vejdi do chrámu a vyznej se Bohu: Zhřešil jsem. Ničeho jiného nežádám od tebe,

leč pouze toto. Nebo praví písmo sv.: „Vyznej ty první nepravosti své, abys ospravedlněn byl.“ (Isaiáš 43, 26.) Vyznej hřích svůj, abys smazal jej. K tomu netřeba ani namahání, ani mnoho slov, ani výloh peněžitých, aniž čeho podobného. Rci slovo, a buď dobré mysli vzhledem k hříchu; vyznej jen: zhřešil jsem. A odkud to, řekne někdo, že jestliže napřed vyznám hřích svůj, smažu hřích? Uvedu z písmá člověka, který vyznal a smazal hřích svůj, a jiného, který nevyznal a odsouzen byl. Kain závistí jsa poháněn zabil bratra svého Abela, tak že závist v zápětí měla vraždu. Nebo vzav jej na pole zavraždil jej. A co praví jemu Bůh? „Kde jest Abel bratr tvůj?“ (Genes. 4, 9.) Ten, který vševědoucí jest, táže se, ne že by nevěděl, nýbrž aby k pokání povzbudil vražedníka. Nebo že ne z nevědomosti se tázal, dal na jevo svými slovy: „Kde jest Abel bratr tvůj?“ On pak řekl: „Nevím; zdaž jsem já strážcem bratra svého?“ Budiž, ty nejsi strážcem, proč však vražedníkem jsi? Neostříhal jsi jeho; proč však zabil jsi jej. K tomu přece se přiznáš. Avšak i vinen jsi, žeš jeho neostříhal. Co tedy praví jemu Bůh? „Hlas krve bratra tvého volá ke mně od země.“ Hned pak usvědčil jej z viny a potrestal jej, ne tak pro vraždu, jako pro nestoudnost jeho. Neboť nemá Bůh v nenávisti tak velice toho, který zhřešil, jako toho, kdo beze studu v hříchu trvá. Zajisté proto nepřijal na milost Kaina, an pokání činiti chtěl, poněvadž dříve nevyznal se z hříchu. Nebo co praví? „Větší jest hřích můj, než aby mi odpuštěno bylo;“ jako by říci chtěl: velice jsem zhřešil, nejsem hoden déle žiti. Co však mluvil Bůh k

němu? „V strachu a bázni budeš na zemi“ a trest hrozný a těžký vyslovil nad ním. Nezahubím tebe, pravil, aby pravda v zapomenutí nevešla, nýbrž učiním tebe za zákon, který by všickni čísti mohli, aby neštěstí tvé stalo se matkou moudrosti. I bloudil Kain, zákon vtělený, sloup pohyblivý, který mlče přece hlasem nad roh jasnějším mluvil. Nikdo nedopouštěj se skutku takového, tak volal, aby trpěti nemusil, co já. Byl potrestán, že beze studu v hříchu trval, a poněvadž z hříchu svého se nevyznal, byl usvědčen a odsouzen. Nebo kdyby dobrovolně z hříchu svého se byl vyznal, byl by též ihned smazal jej.

2. Abys však poznal, že věc v skutku tak se má, poslyš jak jiný, který hned z hříchu svého se vyznal, jej též smazal. Vstupme ku proroku a králi Davidovi. Raději však prorokem jej nazývám. Nebo království jeho obmezovalo se na Palestinu, jako prorok však vládl až ke končinám země; království jeho trvalo jen krátký čas, jako prorok však mluvil slova nesmrtelná. Lépe by bylo, aby slunce zhaslo, než aby slova Davidova v zapomenutí vešla. Tentó dopustil se cizoložství a vraždy. Nebo spatřil, jak praví písmo, (II. Král. 11, 2.) ženu krásnou, myjící se a zahořel láskou k ní; na to vykonal též, co usmyslil. A byl cizoložníkem prorok, perla uvržena byla v bláto. Avšak ještě nepoznal, že zhřešil; tak zaslepen byl vášní. Nebo jestliže vozka jest opilý, běží i vůz nepořádně; co však je vůz a vozka, jest i duše a tělo. Jestliže zatemněna jest duše, tu i tělo potácí se v blátě. Nebo dokud pevně stojí vozka, i vůz dobře běží. Jestliže však onomu sil se nedostává a on uzdy udržeti nemůže, tu i vůz sám v horším stavu se objeví. Tak jest i u člověka. Dokud duch strážliv jest a bdí, i tělo samo čisto zůstává; je-li však duch zatemněn, tu i tělo samo v kalu rozkoší se potácí. Čeho tedy dopustil se David? Cizoložství; však nepozoroval toho a nebyl též od nikoho pokárán; a tohoto hříchu dopustil se, když již byl u vysokém stáří. Z toho naučiti se můžeš, že budeš-li nedbalý, ani šediny nic tobě neprospějí, a naopak budeš-li opatrný a horlivý, mladost tobě nijak nebude moci škoditi. Nebo mravy a ctnost nezávisejí na stáří, nýbrž na vnitřním smýšlení. Vždyť Daniel byl mládeneček dvanáctiletý a byl již soudcem, starší však oni, ač šestaráli ve dnech svých, vymyslili báj o nepočetném chování se Zuzany, i neprospěly ani těmto šediny ani onomu mladost neškodila. A abys poznal, že ne dle

stáří, nýbrž dle vnitřního smýšlení skutky uvážené se posuzují, pozoruj Davida, který ač u vysokém již stáří se nacházel, přece v cizoložství upadl a vraždu spáchal a tak hluboko klesl, že ani nepozoroval, že klesl; neboť řídící jej duch omámen byl opilstvím nezdrželivosti. Co však činil nyní Bůh? Posílá k němu proroka Nathana; prorok přichází k proroku. Tak stává se i u lékařů; onemocní-li lékař, potřebuje jiného lékaře. Totéž stalo se i zde. Prorok dopustil se hříchu a prorok jest to, který jemu lék přináší. Vchází tedy k němu Nathan, avšak nečiní jemu výčitek ihned ode dveří aniž volá: Bezbožníče nejhanebnější, cizoložníku a vražedníku! Tolik milostí obdržel jsi od Boha a tys opovrhl přikázáním jeho? Nic takového neřekl Nathan, aby neučinil ho zatvrzelejším; nebo odkrytím hříchů drážděn bývá hříšník k větší ještě nestoudnosti. Vešel tedy k němu a vypravoval mu vymyšlenou rozepří, řka: (II. Král. 12, 1—5.) Králi, mám k tobě žalobu. Byl jeden muž bohatý a jiný chudý. Bohatý měl mnoho dobytka a stád, chudý však jednu jen ovečku měl, která z číše jeho pila a se stolu jeho jedla a odpočívala v lůně jeho. Tím naznačuje lásku mužovu k ženě. Když pak přišel host jakýs k bohatci, šetřil tento vlastních ovcí a vzav ovečku chudobného zabil ji. Pozoruješ, jak uměle zde báj svou utkává, jak meč v houbě ukrývá? Co praví na to král? Domnívaje se, že někoho jiného soudí, velmi rychle rozsudek svůj vynesl. Nebo tací jsou lidé. Protě jiným rádi přísné úsudky projevují. Co tedy praví David? Žítv jest Hospodin, hoden jest smrti člověk ten a nahradí ovcí čtvernásobně. Co dí na to Nathan? Nečekal dlouho, aby zmínil ránu, nýbrž ihned ji zasačil a řekl ve vši rychlosti, aby nezbavil ho pocitu bolesti. Ty jsi ten muž, králi! Co však praví král? Zhřešil jsem Hospodinu. Neřekl, kdo jsi ty, abys káral mne? Kdo vyslal tebe, abys tak směle mluvil? Jaks mohl se odvážiti skutku tohoto? Nic takového neřekl, nýbrž uznal hřích svůj. A co praví? Zhřešil jsem Hospodinu. Co pak dí jemu Nathan? Hospodin odpustil tobě též hřích tvůj. Sebe sám jsi odsoudil, já odpouštím tobě trest. Upřímně vyznal jsi se z hříchu svého a smazals jej; sobě sám trest jsi ustanovil, já rozsudek svůj zničuji. Vidiš, jak naplnilo se, co psáno jest? Vyznej se první z hříchů svých, abys ospravedlněn byl. Jaká obtíž jest to vyznati se sám napřed z hříchu svého?

3. Máš však ještě jinou cestu k pokání. Jakou pak? Litovati hříchu. Zhřešil jsi? Vzbud lítost a smažes hřích. Jaká práce jest to? Nic více nežádám od tebe, než abys litoval hříchu svého. Nepravím tobě, abys moře přeplavil, ani abys do přístavů se odebral, abys na cesty se vydal a dalekou pouť vykonal, ani abys s krutými vlami zápasil, nýbrž co? lituj hříchu svého. Avšak odkud to, řekne snad někdo, že budu-litovatí hříchu svého, smaží hřích svůj? Důkaz toho máš v písmě sv. Byl král jakýs Achab; o tom pak svědčí písmo, (III. Král. 21.) že byl spravedlivý; vládl však zle pro ženu svou Jezabel. Tomuto zachtělo se vinice Nabota jakéhos Israelity i poslal k němu řka: Dej mi vinici svou, které se mi zachtělo a vezmi buď stříbro ode mne, aneb zaměň ji za místo jiné. Ten však odvětil: Odstupíš ode mne, abych prodal dědictví otců svých. Achab však toužil si ce velice po vinici, avšak nechtěl násilí učiniti jemu, tak že z toho v nemoc upadl. Vešla však k němu Jezabel, ženština nestoudná a pověstná, vlná a bezbožná řkouc: Proč jsi smuten a nejíš? Vstaň a jez; já to způsobím, abys obdržel vinici Nabota Israelity. A ihned napsala list ke staršímu jmenem krále řkouc: Ohlase púst a postavte muže proti Nabotovi, aby krivě svědčili, že rouhal se Bohu a králi. O poste, plný svrchované nepravosti! Ohlásili púst, aby zpáchali vraždu. Co tedy stalo se? Kamenován byl Nabot a zemřel. Zvěděvši pak to Jezabel promluvila k Achabovi: Vstaň a vládněmež vinici, nebo Nabot zemřel již. On pak ač rmoutil se nad tím, co se stalo, vešel přece a ujal vinici. I poslal k němu Bůh proroka Eliáše. Jdi řekl k němu a rei Achabovi: Jako ty vraždu jsi zpáchal a cizí ujal dědictví, tak vylita bude i krev tvá a psi lízati budou krev tvou a nevěstky mýti se budou v krvi tvé. Nemilost od Boha již vyslovena, rozsudek vynešen, odsouzení prohlášeno. A pozoruj též, kam jej posílá; do vinice. Kde zpáchána byla nepravost, tamtéž trest oznamuje. Spatřiv pak jej Achab řekl: Nalezls mě, nepříteli můj; jako by říci chtěl: Nalezls mě vinným, poněvadž jsem zhřešil. Nyní příležitost máš plísňiti mě. Nalezls mě, nepříteli můj. Poněvadž vždy káral Eliáš Achaba, nyní Achab poznáváje, že zhřešil, dí: Ty vždy jsi mě káral, nyní však v pravý čas mě plísniš. Vědělt zajisté, že zhřešil. Prorok oznamuje mu nyní rozsudek: Toto praví Hospodin: Poněvadž jsi zpáchal vraždu a ujal dědictví cizí a prolil krev muže spravedlivého, prolita bude i

krev tvá a psi lízati budou ji a nevěstky mýti se budou v krvi tvé. Uslyšev to Achab, zkormoutil se a pocítil lítost nad hříchem svým. Uznal krivdu svou a Bůh zrušil rozsudek svůj. Avšak zprvu omluvil se Bůh u Eliáše, aby nezdálo se, že jest lhářem a nepříhodilo se jemu, co přihodilo se Jonášovi, (Jonáš, 1, 2.) Nebo něco podobného zkusil též Jonáš. Řekl jemu Bůh: Jdi a kaž v Ninive měste, v němž bydlí 120.000 lidí bez žen a dětí: „Ještě tři dny a Ninive bude vyvráceno.“ Jonáš zdráhal se jiti znaje shovívavost Boží. Avšak co učinil? Obrátil se na útěk. Nebo takto sám u sebe pravil: já půjdu a budu hlásati; ty pak jsa milosrdný změníš rozsudek svůj a já jako lži prorok zahuben budu. Avšak moře přijavši jej neukrylo ho, nýbrž vrátilo jej zemi a vysvobodilo opět pro Ninive a jako věrná spoličnicka zachovalo spoličnicka neporušeného. Neboť obrátil se, jak čteme, Jonáš na útěk a našel loď plující do Tharsis a zaplativ peněz vstoupil na ni. Kam utikáš Jonáši? Do země cizí odcházíš? Vždyť Hospodinu náleží celá země a plnost její. Snad na moře utikáš? Což nevíš, že jeho jest moře a On že učinil je? Snad na nebesa prcháš? Zdaž neslyšel jsi Davida, an praví: „Užrím nebesa, dílo prstů Tvých“ (Žalm. 8, 4.). Avšak onen přece strachem zachvácen jsa domníval se, že utiká. Neboť opravdu před Bohem utíkati nemožno. Když však vrátilo jej moře a on odešel do Ninive, hlásal řka: „Ještě tři dny a Ninive bude vyvráceno.“ Abys však poznal, že toho na mysli máje na útěk se dal, že totiž Bůh jsa milosrdný litovati bude neštěstí, které mluvil proti nim a že považován pak bude za lži proroka, naznačuje to zjevně sám. Nebo když byl kázal v Ninive, vyšel ven za město pozoroval, co se stane. Když však uplynuly tři dny a nic z toho, čím hrozil se nestalo, tu upamatoval se na první myšlenku svou a řekl: Zdaž nebyla to slova má, která jsem mluvil, že Bůh milosrdný jest a shovívavý a že lítost pocituje nad neštěstím lidí. Aby tedy něco takového nestalo se Eliášovi, co přihodilo se Jonášovi, oznamuje Bůh příčinu, pro kterou odpustil Achabovi. A co mluvil Bůh k Eliášovi? Vidiš, jak chodí Achab přede mnou v pláči a zármutku. Hle pán svrchovaný stává se obhájcem služebníka, Bůh omlouvá člověka před člověkem. Nedomnívej se, tak pravil, že bez příčiny odpustil jsem jemu; změnil smýšlení své a proto odložil jsem a ukrotil hněv svůj. Avšak nikdo nepovažujž tebe za lži proroka, neboť pravdu jsi mluvil; kdyby

nebyl změnil smýšlení své, byl by musil vytrpěti trest onen. Avšak tento změnil smýšlení své a proto i já ukrotil jsem hněv svůj. A mluvil Bůh k Eliáši: Vidiš, jak chodí Achab v pláči a zármutku? Neučiním vedle hněvu svého. — Vidiš nyní, že lítost smývá hříchy?

4. Máš pak ještě třetí cestu k pokání. Mnohé však cestypokání uvádím, bych rozmanitostí cest usnadnil tobě spásu. Jaká jest však tato třetí cesta? Pokora. Poniž se a rozvážeš pouta hříchů. I tohoto doklad jest v písmě sv. v podobenství o celném a Fariseovi. (Luk. 18, 10.) Vstupovali, tak vypravuje se, Fariseus a celný do chrámu, aby se modlili; i počal Fariseus vypočítávati ctnosti své. Nejsem já, tak praví, hříšník, jako všichni lidé ani jako celný tento. Bídny člověče a nešťastný! Celý svět jsi odsoudil, proč též bližního svého urážíš? Nebyl by tobě dotačil celý svět, kdybys byl celného též neodsoudil? Všecky lidi takto jsi nařknul a ani jediného muže jsi neušetřil. Nejsemť já jako všickni lidé, aniž jako celný tento. Dvakráte v témdni se postím, desátek ze všeho, co mám, dávám chudým. Jak vypínavě mluví! Bídny člověče, tys celý svět odsoudil, nuže budiž; proč však i bližnímu svému celnému ránu jsi zasadil? Nebylo by bývalo dosti tobě, žalovati na celý svět, kdybys byl celného též neodsoudil? Co však činí celný? Uslyšev to neřekl: Kdo pak jsi ty, že také řeči proti mně mluvíš? Odkud znáš život můj? Vždyť neobcoval a nepřebýval jsi se mnou a netrávil jsi se mnou čas můj. Proč jsi tak hrdý? Nebo kdo dává svědectví o dobrých činech tvých? Proč sám sebe chválíš? Proč sám sobě lichotiš? Avšak nic takového neřekl celný, nýbrž padna na tvář svou klaněl se Bohu řka: Bože buď milostiv mně hříšnému! a poníživ se ospravedlněn byl celný. I sestupoval Fariseus z chrámu ztrávil spravedlnost, celný však odcházel ospravedlněn a slova prospěla zde více než skutky; nebo onen i při skutech svých ztratil spravedlnost, tento však slovy pokornými spravedlnosti nabyl. Ano nebyla to ani pokora; nebo pokora jest tehdáž, když někdo vysoce postavený se poníží. Zde však u celného nebyla to pokora nýbrž pravda; nebo pravdivá byla ona slova: bylť zajisté hříšník. Nebo rci mi, kdo jest horší než celný? Nebo z cizích nehod těží a z cizích prací bere užitek; o namáhání se nestará, avšak účastní se zisku, tak že veliký jest hřích celného. Nebo celným býti co jiného jest, než dovoleně užívati násilí

a pod rouškou zákona páchatí křivdy a olupovati. Nebo co horšího jest nad celného, který sedí podle cesty a ovoce cizích lopot sbírá? Kde práce jsou, o to žádné nemá starosti, kde však zisk jest, bere díl, ač nepřičinil se o něj. Jestliže tedy celný hříšník jsa tak velikou milost obdržel, čím více ten, kdo ctnostný jest a se ponižuje. Jestliže tedy vyznáš hříchy své a pokoříš se, ospravedlněn budeš. Chceš však věděti, kdo v pravdě pokorný jest? Patř na Pavla, který v skutku byl pokorný, na Pavla, učitele veškerého světa, řečníka duchovního, nádobu vyvolenou, přístav pokojný, věži nedobytnou, jenž se slabým tělem svým celý svět obešel a jako na perutích od místa k místu spěl. Patř, jak opravdu pokorný jest, on neučený a moudrý, chudobný a bohatý; o něm pravím, že v pravdě pokorný byl, který tisícera namáhání překonal, tisícráte zvítězil v boji proti ďáblu, jenž hlásal a volal: „Milost jeho ve mně marnou nebyla, nýbrž více než všickni pracoval jsem.“ (I. Kor. 15, 10.) On, jenž v žaláři trval, zraněn a mrskán byl, jenž listy svými celý svět získal, on jenž hlasem nebeským mluvil, tento pokorný byl, an pravil: „Já nejmenším jsem z apoštolů, který nejsem hoden slouti apoštolem.“ Vidiš velikost pokory jeho, pozoruješ, jak skromně o sobě smýšlí Pavel, který nejmenším sebe nazývá. Neboť, praví, já nejmenším jsem z apoštolů, který nejsem hoden slouti apoštolem. To zajisté pravá jest pokora ponížiti se mezi všemi a nazývati sebe nejmenším. Uvaž, kdo byl, jenž mluvil tato slova. Pavel, občan nebes, jenž ač slabým opatřen tělem sloupem byl církvi, pozemský anděl, nebeský člověk. Rád zajisté prodlévám u muže tohoto, pozoruje krásu ctnosti jeho. Slunce vyšeší a jasně paprsky vysílající neobveseluje tak oči mých, jako obličej Pavlův ozařuje mysl mou. Nebo slunce toliko oči naše osvětluje; Pavel však zraky naše k samému blankytu nebes povznáší; nebo činí duši velebnější nad slunce a vznešenější nad měsíc. Tak veliká zajisté jest síla ctnosti. Andělem činí člověka, duši povznáší k nebesům. Této pak ctnosti učí nás Pavel. Snažme se horlivě následovati jeho ctnosti. Avšak nesluší se, abychom uchýlili se od předmětu svého. Bylot zajisté účelem mým ukázati, že třetí cestou pokání jest pokora, že celný vlastně ani nepokořil se, nýbrž pravdu mluvil odhaliv hříchy své a že přece ospravedlněn byl, aniž by byl musil činiti výloh peněžitých, aneb moře přeploviti, anižby byl pouť dalekou vykonal, aneb nesmírné moře přecestoval, aniž by byl prá-

tel za přimluvu žádal, aneb dlouhý čas k tomu ztrávil, nýbrž pokorou nabyt spravedlností a za hodného byl uznán království nebeského. A téhož kéž všickni účastníky se staneme milostí a láskou Pána našeho Ježíše Krista, jemuž sláva a moe na věky věkův. Amen.

KALVARIE.

Aj, ký to vzácný, slavný sněm
se odevšad tu schází?
Jen vážnost, sláva, zří se v něm,
jej čest jen doprovází;
toť svaté věci v sboru ctném
být mají roku předmětem? —

To není sněmovníků sbor —
leč ze všech světa krajů
se vážných sešel, vzácných hor
sem k roku do těch hájů;
by sporu navždy bylo dost,
a konec vzala řevnivost.

Dí jedna: Já mám první být,
neb nejvyšš téměř nesu;
mou zříte stříbrem skrání se stkvít,
kol mne jdou mraky v plesu;
já nejbliže z vás k nebi zřím,
a proto, první že jsem, mním.

Jí na to druhá: Rozkošnou
já vyhlídku zas skýtám;
ku Tvůrci zvedám duši tvou,
jí v andělů sbor splítám.
Ti patřit dávám na obraz
všech ve přírodě vnaď i kras.

A třetí takto: I já jsem
zde s vámi sestry moje;
z mne tekou čisté celým stem
jak křišťál vody ždroje.
I léčit z chorob zná tok můj,
mé proto jméno v předu stůj.

Pak čtvrtá dí: Já v sobě zas
převzácné kovy skrývám;
jest řídký jejich lesk i jas,
z nich nádherný šperk slívám.
Bych zkrášlila jím oltář, chrám
i diadem královský sám.

A pátá vece: Má zas skrání
se luzným šatí hájem;
ač nevysoka moje bář,
les můj jest stinným rájem.
Též staviva můj štíhlý vzrost
ti povždy skýtá přehojnost.

Tak mluví, jedná vážný sbor,
z nějž každá v před se staví;
a chvíli řevní vážný spor,
jímž vše se živě baví.
Z nich každá mní, že první jest,
jí prv že sluší sláva, čest.

I vstoupí náhle mezi ně
též hora malá, skrovná;
to slabá pro ně sokyně,
vždyť pahrbku se rovná.
I mně též, vece, hlas buď přán,
soud pak vám, sestry, ponechán.

Já hora Kalvarie jsem,
mnou smazána jest vina;
mne z krve rudý zdobí lem
sama Božího Syna;
má v svaté záři stkví se skrání,
já člověka zplatila daň.

Jak řeč tu slyší vrchů sbor,
aj všichni hrdou bání
jak vzácných matron slavný chór
před skromnou horou sklání;
i vyšla, jsouc ve sporu ctném,
ta svatá hora vítězem.

B. Hkl.

Velikonoční.

Kristus Pán náš z mrtvých vstal,
povstal z hrobu temnosti,
hrůzu smrti překonal,
přemoh' pekla mocnosti.

Kéž bychom my přemohli
těla, světa, ďábla moc;
z hřichu bychom povstali:
přiď nám Pane na pomoc!

Ježíši, jenž z hrobu vstal
vlastní mocí — oslaven,
kéž bys všemu světu dal,
běd by všech byl pozbaven!

Popřejž vlasti naší Sám,
by tu sváry přestaly;
dejž, by milostivě nám
svornost, láska nastaly!

Rač nám všem i síly dát,
by se práce dařila;
rač svou mocí pomáhat,
aby vlast se zkrísila.

Z pol. J. B. P.

DO PISY.

Z Písečné, v březnu 1875.

(Rada a výstraha při kupování biblí.)

Jako se v Blahověstu čís. 4. str. 59 z Olomouce píše, i u nás v Čechách přičinují se náhončí spolku Gustava Adolfa rozšiřovati zfalšované bible. Mám právě před rukama podobnou 1 zl. biblí, kterouž mi věrný jeden katolický osadník přinesl, věda že jest ošizen a za kterouž jsem mu výklad na sv. evangelia dal. I chci zde udati ta místa, na která své osadníky pozorný činívám při kupování biblí, která se totiž liší od bible katolické, aby tak poznali ptáka po peří:

V žalmu 139, 17. čtu v protestantské biblí: „Protož u mne ó jak drahá jsou myšlení tvá, Bože silný! a jak jest jich nesčíslná summa!“ V katol. biblí (Frenclov. vydání) pak čtu: „Mně pak příliš čtení jsou přátelé tvoji, Bože: příliš posilněno jest knížetství jejich.“ V žalmu 150, 1. „Chvalte Boha silného pro svatost jeho.“ V katol. biblí: „Chvalte Hospodina v svatyni jeho.“ U sv. Mat. 6, 13. přidán v protestantské biblí k Otčenáši přívěsek: „Nebo tvé jest království i moc i síla na věky, Amen.“ Když jsem jedenkrát jednomu takovému protest. agentovi tento přívěsek vytýkal, že nemají protestanté v biblí ani ten Otčenáš poctivý, odvětil mi, že to neškodí. Pravil jsem mu na to: Ale Božský Spasitel to neřekl; a žádný smrtelník se nemá opovážiti v učení Páně něco přibírat nebo ubírat, jako by to učení zdokonaloval. Pokrčil rameny, a odešel. Na rozchodnou jsem mu pověděl, jak těžkého hříchu cizího se dopouští, když se propůjčuje za nástroj k mámení a šálení pravověrného lidu. — U téhož sv. Mat. 6, 14. stojí slova: „Nebo jestliže odpustíte lidem pády jejich, odpustí i vám nebeský Otec váš,“ místo co má státi jak v katol. biblí se čte: „Nebo jestliže odpustíte lidem hříchy jejich, odpustí i vám Otec váš hříchy vaše.“ — U sv. Luk. 1, 28. mají o Panně Marii protestanté: „Pozdravena buď milostí obdařená, blahoslavená jsi ty mezi ženami.“ Docela v protivěs katol. biblí, kde čteme: „Zdravas milosti plná, požehnaná ty mezi ženami.“ Zatím protestanté ani co milostí obdařenou nectí Panu Marii, aniž ji blahoslaví, a tak se svévolně připravují o veliké milosti, jichž nabýti by mohli na přímluvu této mocné, veliké orodovnice u Boha. — V listu sv. Pavla k Řím. 5, 12. čte se v biblí protest.

„Jakž skrze jednoho člověka hřích na svět všel a skrze hřích smrt: tak též na všechny lidi smrt přišla, (proto že v něm všickni hřešili).“ V katol. biblí však čteme jinak: „Jako skrze jednoho člověka hřích na tento svět přišel a skrze hřích smrt, a tak na všechny lidi smrt přišla, v němž všickni hřešili.“ V I. Kor. 11, 27. píšou protestanté: „Protož kdokoliv by jedl chléb tento a pil kalich Páně nehodně“ a. t. d. Tak psal Lutr, ale sv. Pavel jinak píše, totiž takto: „Protož kdokoliv jísti bude chléb tento, nebo píti kalich Páně nehodně.“ Ostatek nyní protestanté již ani jednoho, ani druhého nečiní. V druhé pak epístole sv. Petra 1, 10. mají protestanté: „Protož raději, bratří, snažte se povolání a vyvolení své upevňovati, nebo to čínice nepadnete nikdy.“ Katolíci pak: „Protož bratří, tím více se snažte, abyste skrze dobré skutky jisté učinili své povolání a vyvolení: nebo to čínice nehřešíte nikdy.“ Dobré skutky protestanté odstranili, neboť kterak srovnají protestanté toto vyrčení sv. Petra s epístolou sv. Jakuba ve své biblí, v níž čtou 2, 14. „Co prospěje, bratří moji, praví-li se kdo víru mítí, a nemá-li skutků? zdali jej ta víra může spasiti?“ Kterak se to srovnává se známým výrokem, čili článkem víry Lutrovým: „Hřeš, jen věř.“ U téhož sv. Jakuba čtou protestanté 5, 14. „Stůně-li kdo z vás, zavolej starších sboru, ať se modlí za něho, mažíce jej olejem ve jmenu Páně.“ Kde pak to konají? kde užívají sv. olejů? — později v. 16. „Vyznávejtež se pak jedni druhým z hříchů!“ a v I. listu s. Jana, 1, 9. ve své biblí čtou: „Jestliže pak budeme vyznávati hříchy své, věrnýť jest (Bůh) a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy a očistil nás od všech nepravostí.“ Nuže, kde komu z jakých hříchů se vyznávají? — Jakého významu máu nich biblický text v evang. sv. Jana 20, 22: „Kterýmž odpustíte hříchy, odpouštějíť se jim; a kterýmž zadržíte, zadržány jsou?“ Kde jest u nich jaké odpuštění hříchů? — Kde u nich jaké apoštolství? Lutr neměl povolání apoštola, ano stal se i věrolomným knězem, zničil slib svůj řeholní a svedl i řeholnici k zrušení slibův posvátných, pojav ji za manželku. A jeho písmu, jeho neapostolské, zfalšované biblí byste věřili? Protož katolíci pozor! Neříkejte, že jest vydána v Praze. Pozorujte a vizte, že jest svoboda tisku, a že i v Praze jsou lidé, jenž tisknou pro mzdu a za mrzký groš vytisknou i zjevnou urážku Boží. Protož „Nej-

milejší, nevěřte každému duchu, ale zkušte duchův, jsou-li z Boha; nebo mnozí falešní proroci vyšli na svět.“ I. Jan. 4, 1.

J. Št. K.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup vykonal v neděli květnou u sv. Víta na hradě svěcení ratolestí, načež pak v pondělí udělil alumnům II. roku první tonsuru a v úterý alumnům III. roku čtvero nižších svěcení. U večer před každým tímto úkonem měl k svěcencům v domácí kapli seminářské řeč. Tímto udílením nižších svěcení ukončeny jsou exercicie alumnů, které se od 17. do 21. t. m. v k. arcib. semináři odbyvaly. Meditace měl letos dp. Klement Vlasák, rektor Redem. na Sv. Hoře u Příbrami, konsiderace pak vp. Edmund Langer, katecheta na dívčí škole ctih. panen Voršilek v Praze.

— Pořádek služeb Božích ve sv. témdni v metrop. chrámě u sv. Víta na hradě: Ve *středu* o 4. h. odp. církevní hodinky či tmavé jitřní (Matutinum tenebrarum). Na zelený *čtvrtek* v 8 h. ticháms sv., při kteréž Tělo Páně podávati se bude cis. k. úřadům, v 9 h. slavná mše sv. (J. Emin. p. kardinál), svěcení olejů, sv. přijímání duchovenstva i lidu, přenešení sv. hostií a mytí nohou 13 chudým starcům; odpoledne o 4. h. jitřní. — Na velký pátek v 8 hod. české kázání. v 9 hod. sv. obřady, pašie, přímluvy, líbání sv. kříže, mše „praesantificatorium“, přenešení nejsv. Svátosti do Božího hrobu, něm. kázání; odpoledne ve 4 h. jitřní (Matutinum); návštěva Božího hrobu — Na bílou *sobotu* o půl 9. svěcení nového světla, paškálu, a v kapli sv. Václava křestní vody, pak zpívaná mše svatá; odpoledne v 5 hodin slavnost Vzkříšení Páně. Všecky tyto sv. obřady — vyjímaje svěcení svíce a vody — vykonává Jeho Eminence nejdůst. p. kardinál, jenž též v *neděli* velikonoční bude sloužiti pontifikální mši sv., po kteréž udělí apoštol. požehnání spojené s plnomocnými odpustky pro všecky ty věřící, kdož z hříchů svých skroušeně se vyznali a nejsv. Tělo Páně přijali.

— Pořádek služeb Božích ve svatém témdni v c. k. *dvorní kapli* na hradě: Ve *středu* o půl 5. h. odp. tmavé jitřní (Matutinum); ve *čtvrtek* ráno v 9 h. zpívaná mše sv., přijímání, průvod, odp. o $\frac{1}{2}$ 5. jitřní; na velký *pátek*: v 9 h. ráno pašie a ostatní sv. obřady; odp. o půl 5. jitřní; v 7 h. kázání o umučení Páně, zpěv „Miserere,“ po-

žehnání s ostatkem sv. kříže. Na bílou *sobotu*: v 9 h. ráno svěcení velikonoční svíce, prorocství, zpívaná mše sv.

— Slavnost *Vzkříšení* (z mrtvých vstání) Páně bude se konati na bílou sobotu odp. o 4 h.: u sv. Vojtěcha (u Prašné brány, c. k. vojsko), u Milosrdných bratří, u Vseh Svatých a na Karlově. — O půl 5. h. u sv. Josefa na Novém městě a u Voršilek. — V 5 h. v Týně, u sv. Ducha, u sv. Ignáce, na Skalce, u sv. Apolináře, u sv. Mikuláše, u Karmelitek na Hradčanech, u sv. Víta, u nejsv. Trojice v Podskalí, na Vyšehradě a na Smichově. — V 6 h. na Srahově, v Loretě, u sv. Tomáše, u P. Marie Vítězné, u sv. Vojtěcha v Jirchářích, u nejsv. Trojice na Spálené ulici, u Matky Boží Sněžné, u sv. Štěpána, u sv. Petra, u sv. Havla, u sv. Haštala, u sv. Františka (křižovníků), u Dominikánů, v Karlíně, na sv. poli Malostranském, na Volšanech a v Bubenči. — O půl 7. h. u sv. Kajetána na Malé straně. — V 7 h. u sv. Jakuba a v Emausích.

— Pobožnost *40hodinná* se konati od 28—31. března a 1. dubna u sv. Josefa (u OO. kapucínů) na Novém městě.

— *Konference* či duchovní přednášky výhradně pro pány konají se letos jazykem německým v zrcadlové (gymnasialní) kapli v Klementině od 22. t. m. po celý týden vždy v 7 h. u večer.

— *Freimauri.* (Pokračování.) Nemocný se velice ulekl, neušlo mne náhlé a nápadné zblednutí, i tékavost zraku jeho dobře jsem pozoroval, brzy však velmi rozpačité pravil: „Všecko, všecko jste již odnesl, nemám ničeho, co bych měl ještě vydati.“ — „Listina mi ještě schází“ odpověděl jsem, „listina, kterouž má každý freimaurer.“ — „To je omyl důstojný otče, já již ničeho nemám“ — tak mne odbýval nešťastník. I prosil jsem, žeby skála se byla pohnula, avšak prosby mé byly marné, ďábel jásal nad domnělým vítězstvím. —

Tu však rázem rozlítly se dveře a již klečela u nohou umírajícího otce dcera jeho: „Otče, ach otče můj! zachovej duši svou, a nečih jedinou dceru svou nešťastnou! Ty jsi pravíval, že mnevěre miluješ, nuže dokaž nyní tuto lásku svou!“ tak úpěla ubohá slzami lože umírajícího zkrápějíc. — Na výstup tak úchvatný nebyl ovšem nemocný připraven, pohnuloť ho hluboce celování a slze zbožné dcery, kterážto nad to ještě neustávala s nežností a lahodností mu domlouvati a o krásném nebi mu vypravovati, ježby ovšem snadno, velmi snadno v rozhodném nynějším okamžiku mohl

ztratiti. Avšak nastojte! umírající otec rto-
ma chvějícíma zaseptal: „Ach dcero má!
Ty dobře víš, že již ničeho nemám!“

Tuť jakoby nebe samo v okamžiku tom
bylo dalo radu skoro zoufající dívce; neboť
ona v horlivosti svaté zvolala: „Otče můj!
ó nelži; přímé a otevřené vždy jsi býval
povahy, nuže at nyní nemusím se nad te-
bou hanbou zardít. Vydej otcí duchovnímu
onu listinu, kterou jsem po smrti tvé „Cti-
hodnému“ v loži měla odevzdati!“ Při těchto
slozech vzkřikl nemocný všecky síly své
sebrav a sténaje a vzdychaje s patrným
namáháním šeptal: „Nikoli, dítě mé nechci
aby za mne se styděla. Rychle sejmi klíček
s mého krku, otevři tamtu skříňku a dej
otci duchovnímu listinu tam skrytou!“ Po
slozech těchto sklesl vysilen na podušku.

(Pokračování.)

Literární oznamovatel

— „Ctihodného otce *Leonarda Goffi-
nea*, kněze řádu Premonstrátského, *Postilla*,
to jest: Výklady na všechny nedělní a sváteční
i svatopostní epístoly a evangelia celé ho roku
církevního spolu s naučeními víry i mravů z
nich vyplývajících a důležitých obřadů a obyčejů
církevních, s připojenými výroky svatých
otcův, krátkými úvahami o mukách a smrti Pá-
ně, životy znamenitějších svatých a blahoslaven-
cův, rozličnými příklady atd.“ Znovu na český
jazyk vyložil a k nábožnému i poučení i vzdě-
lání lidu katolického upravil Jan Nep. František
Desolda, kapitulár a kněz téhož řádu Pre-
monstrátského v klášteře Teplé, kn. arcib. praž-
ský notář a profesor na c. k. gymnasiu plzeň-
ském. Díl první (obsahuje neděle a svátky Pá-
ně.) Schválením nejdůst. kníž. arcib. konsistoře
Pražské. Nákladem *Dědictví sv. Jana Nepo-
muckého*. Podíl údů na rok 1875. Číslo 61.
Tiskem B. Stýbla v Praze. Cena (v obálce za-
věš.) 2 zl. 40 kr. Str. XVI. předmluvy, 530
výkladu a 20 obsahu a zpráv. Vydává se údům
Dědictví Svatojanského v kněhupectví Jarosl.
Pospíšila v Praze, u Ed. Hölzla v Olomouci a
Karla Vinikra v Brně.

— „Hlas katolického spolku tiskového.“
Rok 1875. Číslo 1.: „*Lze-li Boha upřít?*“
Od Jana Podlahy, faráře ve Stálci. Str. 152.
Cena 40 kr. — Čís. 2.: „*Dům Starých a pa-
lác Nových.*“ Obraz ze dnů našich. Sepsal Jo-
sef Souhrada. Str. 64. Cena 15 kr. Nákladem
katol. spolku tiskového. Tiskem Cyrillo-Metho-
dějské kněhtiskárny. V Praze 1875.

— Místo týdeníku „Frisch voran“ za-
ujme „*Der Beobachter*“, jenž redakcí kněhkupce
A. G. Steinhausera od 3. dubna každou sobotu
dopoledne vycházeti bude.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanovení jsou:

- p. Frant. *Lehečka*, admin. za faráře v Hlavně
Kostelním;
- p. Frant. *Čtrnáctý*, kapl. za admin. v Rab-
štejně;
- p. Jindřich *Kubát*, kapl. v Lochovicích, za ad-
min. ve Všeradicích.

Uprázdňená místa:

Rabštejn, fara patron. p. Jana Karla hrab. La-
žanského, od 19. března.

Všeradice, fara patron. paní kněžny Josefiny
Schwarzenbergové, od 17. března.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Havelka*, jubil. kněz, čest. konsist. rada,
os. děkan v Jesenici, 20. března (nar. v Tře-
bechovicích 27. pros. 1799, vysv. 24. srp.
1823).

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Viktorin *Livora*, jubil. kněz, b. notář, os.
děkan v Poleni, 11. března (nar. v Horaž-
dovicích 12. pros. 1793, vysv. 13. listop.
1816).

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- P. Filip *Athanasius Bernhard*, opat cist. klá-
štera v Oseku, inful. prelát království české-
ho, visitator a gener. vikář cist. řádu v Čechách
a v obou Lužicích, dr. th., člen Mu-
sea českého a mnohých jiných učených spo-
lečností atd. dne 18. března (nar. v Rado-
nicích 2. ledna 1815, vysv. 20. srpna 1840,
za opata zvolen 15. září a infulován 18.
září 1853);
- p. Jan *Titze*, jubil. kněz, konsist. rada, os. dě-
kan v Benešově (Bensen), dne 10. března,
(nar. v Litoměřicích 22. května 1786, vy-
sv. v dubnu 1810).

Ustanovení jsou:

- p. Leopold *Hübner*, kapl. v Hrádku (Grottau),
za faráře v Schönwaldu;
- p. Ant. *Hüttel*, kapl. za administ. v Benešově;
- p. Josef *Schiffner*, koop. v Cirkvici, za 2. kapl.
v Maffersdorfu;
- p. Frant. *Höfner* zůstane kapl. v Kaleku;
- p. Frant. *Šnejdár*, koop. v Terezně, za kapl.
v Chorušicích;
- p. Jan *Bernat*, kapl. v Dlaškovcích, za koop.
v Terezně;
- p. Ant. *Dědeček*, kněz na odpoč. v Filipisdor-
fu, za kapl. v Dlaškovcích;
- p. Josef *Gründig*, farář v Lužici, odebral se
na stálý odpočinek.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Expedice:
v kněhupectví
B. STYBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.

Nedobrá čísla
reklamujte nejdéle
v měsíci.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se v Expedici a u všech řádných knihkupců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště jenom v Expedici: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Promluva k dítkám

a) před sv. přijímáním.

Víte, milé dítky, že má-li k nám přijíti nějaká vznešená osoba, kníže pán nebo sám král — celý svůj příbytek čistíme, pořádáme, zdobíme k jeho příští a vše odstraňujeme, o čem víme neb se domníváme, že by se mu nelíbilo. — Také do vašich duší m. d. má v několika okamžicích vstoupiti host nade všechny slavnější, Pán nade všechny mocné pány vznešenější. — Pán Ježíš, na jehož pokynutí utichla bouře na moři; týž Pán Ježíš, při jehož smrti veškerá příroda truchlila, týž Pán, jenž vládne nade všemi miliony tvorů na zemi, před nímž se hory a pahrbky třesou, kterému nesčíslné sbory andělů v nebi slouží — týž Pán Ježíš s celou svou slávou nebeskou přichází k vám, ve svaté hostii chce vstoupiti do srdcí vašich, chce přebývati v duších vašich. — O, připravte m. d. duši svou k přijetí toho nebeského hosta. Pryč tedy s každou myšlénkou, která by se mohla nelíbit tomuto nejsv. Pánu. Zapomeňte nyní na všechno mimo Ježíše! Ještě jednou litujte svých hříchů. — Pán nebeský ať vidí, že je bolestí naplněno srdce vaše. Jako jste včera (dnes, před hodinou) slibovali, že se opravdu napravíte, polepšíte: tak rceťte ještě jednou dnes (nyní): „Ano přičiním se Pane! ze vši síly své se přičiním, abych stále a věrně konal, co mi poroučíš.“ Když budete nyní k sv. oltáři přistupovat, nechť je vám jako byste m. d. s Kristem Pánem za stůl zasedaly, jako byste Jej v celé jeho moci a velebnosti před sebou viděly. —

Vy pak dítky a všickni přítomní křesťané, kteří k stolu Páně dnes nepřistupujete, prostě za tyto přistupující Pána Ježíše, prostě Pannu Marii a všechny Svaté, ať se za ně přimlouvají, ať svými zásluhami doplní, kdyby snad některému pro slabost lidskou něčeho se nedostávalo. —

Pán přichází — očekávejte Jej m. d. ve vši pokoře a uctivosti! —

b) Po svatém přijímání.

Nenalezám, m. dítky, slov, jimiž bych vyjádřil nynější štěstí vaše. Pán Ježíš, On sám Bůh bydlí teď v duši vaší. — Nic není zajisté na světě, co by tento Pán všemohoucí dáti vám nemohl; není na světě nehody, již by nemohl od vás odvrátit. — Když je Bůh s vámi, kdo může být proti vám? —

Vzpomínejte často na tuto velebnou chvíli, když klečíte u oltáře Páně přijali, požívali jste Tělo Kristovo. — Kdyby vás m. d. zase někdo chtěl vábiti k hříchu, anebo kdyby se vám zdály velmi těžké ty povinnosti, které vám bude Pán Ježíš ukládat: ó kéžbych v takových okamžicích mohl stát podle vás, tu řekl bych: „Pamatuj m. dítě, cos nedávno při sv. hodech před anděly a svatými Pánu Ježíši slíbilo!“ Dávejte od této chvíle stále pozor na každou myšlénku, každé slovo a celé jednání svého života. — Samy jste už kolikráte jednaly proti tomu, co jste Pánu Bohu slíbily. — Bez ustání tedy pozor na se dávejte; jedny druhých, pakli by kdo z vás zase chyboval, pamatujte, a v dobrém se podporujte. — Aby se vám pak zdařilo vaše

polepšení a kř. zdokonalování, často se modlete, aby vás Kristus Pán, jehož jste dnes přijaly, stále silil, by vám ke všemu dobrému dal chtění a vykonání, abyste Ho vždy vroucně milovaly, Jemu upřímně sloužily, příkázání Jeho věrně zachovávaly a jednou se dostaly tam, kde kraluje s Bohem Otcem a Duchem svatým na věky věkův Amen.

J. B. P.

Z paláce a kláštera.

II.

U hrobu sv. Lidmily.

U svatého Jiří v tichém samostanu
vizte před oltářem ukořenou pannu.

Obraz nejsvětější Panny s libou tváří
láskou matky usmívá se na oltáři.

Před oltářem lampy jasné milo planou
a splývají v záři nad klečící pannou.

Sbory panen utichly, jež žalmy pěly
a nad světy duše cíle unášely.

Chrám se prázdní; i ty zbožné řeholnice
rozešly se — každá do své do jizbice.

Leč ta panna, ježto klečí ukořená,
co se vůkol děje, ani neznamená.

Duše láskou cele zhloubaná v Bohu,
ač je v těle, uletěla nad oblohu.

A to tělo, hleďte, jak se pne a výší,
jak by mělo za duši spět v nebes říši!

A zas, vizte, jak ta duše jeví v těle,
že jí dobře u Ježíše Spasitele.

Ticho! — Slyšte, kterak do svatého ticha
roznícená duše něžně vřele vzdychá!

„Blaho, přeblaho mi, Jezu můj a Bože,
před Tvým stolcem — lásky Tvojí u podnože.

Nač mi třeba světa: kdy mně kyne nebe?
Nač mi moc a rozkoš: kdy mít mohu Tebe?—

Ach, že dosud sem tak mnoho nesvobodna,
bych Tvé přízně lásky směla býti hodna!“

Ticho zas — až po chvíli se vinou znova
z vroucí hloubi něžné povzdechy a slova.

„A Ty chceš — ó blaho mi! — Tvá láska velf,
bych Tvou byla, Bože můj a Spasiteli!

Ty mi kážeš doufat bez mutného strachu . .
sám chceš obmýti mne z úkalu a prachu.

Nuž, jen umyj si mne, miláčku můj Kriste,
aby obyť našel a měl v duši čisté!“ —

Ticho zas a po chvíli se vinou znova
čím dál tím vřelejší povzdechy a slova.

„Ó jak milostivás drahá svatá máti,
kdys Ty se mnou, nesmím — nebudu se báti.

Aj, Tvá láska, jak ta vábí mne a učí,
doutale bych spěla Pánu do náručí.

A tož máš mne — veď mne, ať jsem cele
Tvoji dcerou — *sluhou* mého Spasitele!“

Ticho zas — a po té proudem kypí znova
z hlubin duše vroucí povzdechy a slova.

„Tož ne *sluhou* jen — Tvou *chotí* chceš mne
míti,
chceš, abych se vymkla ze všech pout a sítí,

Chceš, bych ušla světu a z té siré důly
vzešla k nebi milostí Tvou a svou vůlí.

Chceš, bych jako Klára, milostnice Tvoje,
oddala Ti duši a vše žití svoje. —

Chceš mne mít *chudou* — před úklady jistou —
vroucí ve Tvé lásce . . pokornou a čistou.

Chceš, bych Tvoji byla na vše věky věků,
Ježtí můj, plný lásky, krásy, vděku . . .

Co chceš Ty, já práhnu: láska tvá co káže,
na to na vše — viz — má duše již se váže.

Moci, slávě, lesku koruny a dvoru
výhost dám pro lásku Tvou a pro pokoru.

Tvá jsem cele — Tvoje na věky je všecko,
co kdy mělo, co poutalo Tvoje děcko.

Máš mne lásko moje — k nohoum Tvým se kladu
a slibem se váži pod moc Tvou a vládu.

Máš mne Pane — Tvá jsem na věky a všude
a za Klarou půjdu mezi sestry chudé.

Slyš mne Jesu! To slib můj a slib ten svatý
zpečť sám, můj Bože, světem nepojatý.“

Ticho zas. A hle, jak zaplanuly tváře panna, v Bohu zahloubené u oltáře.

Tváře planou jí a slzy blahé jasné klidně tekou po planoucí tváři krásné.

A vše lampy, jež tu před oltářem planou, slévají se v jednu záři nad tou pannou.

Panna ve své lásce ponořená cele nevidí a neslyší leč — Spasitele.

Ó jak blaho jest jí tím, co v líbé tiši duše její viděla — co vidí — slyší.

Pán slib svatý milé dcery své a sluhý zpečetil a objal věčné lásky kruhy.

Panna, „chudou sestrou“ již, jak bohatá je, an jí Ježíš, její všecko, zřít dal ráje.

A kdy z rájů těchto duše vrátila se tělo cítilo, že život v něm je zase. —

Hle již panna zdvihla se a blahá v Pánu do hradu se běže z ticha samostanu.

Ze svatyně kráčí věčné lásky kněžka zasnoubená Kristu — blažená Anežka.
Václav Štulc.

Sv. Jana Zlatoušého © pokání homilie III.

Téhož řeč o almužně a o desíti pannách.

Zdaž pamatovali jste si, čím počala minule řeč naše, aneb kde přestala, aneb jakého obsahu byl předmět, jímž slova předešlé řeči skončila. Avšak domnívám se, že zapomněli jste, kde řeč naše přestala. Já však vím a nečiním vám proto výčitek aniž vás kárám. Nebo každý z vás má choť a o dítky se stará a o vše v domě péči má; jedni vojenství se věnují, jiní řemeslníci jsou a tak rozličnými pracemi každý z vás se zaměstnává. My však těmito duchovními věcmi se zabýváme, v nich se cvičíme a čas svůj trávíme. Protož nijak nejste pohanění hodni, nýbrž pochvaly za pílí vaši, že nezanedbáváte nás ani jedné neděle, nýbrž všeho odloživše do chrámu spěcháte. To zajisté největší jest chválou našeho města, ne že v něm hlučno jest a že předměstí má, aniž že má domy se zlatými stěnami a skvostnými večeradly, nýbrž že má lid horlivý a čilý. Neboť ne dle listí, nýbrž dle ovoce poznáváme uslechtilý strom. Tím zajisté máme před-

nost před zvířaty němými, že máme řeč, že spolu rozmlouváme a řeč milujeme. Nebo člověk, jenž nemiluje řeči, mnohem nerozumnější jest než zvířata, neznaje ani proč jest ctěn, a odkud má čest. Dobře řekl prorok: „Člověk (Žalm 48, 13.) ve cti jsa nepochopil toho, přirovnán jest zvířatům nerozumným a podobným učiněn jim.“ Tys řečí obdařen a řeči nemiluješ? A jak bude moci býti tobě odpuštěno? — Proto dražšími jste mi vy všickni, kteří jako na perutích spěcháte k slovům ctnosti a slovo Boží za přednější než vše ostatní pokládáte. Nuže chci již mluvit o předmětu svém a k minulé řeči následující připojiti. Nebo jsem dlužníkem vašim a rád splácím dluh svůj. Nebo nepřináší mně to chudoby, nýbrž bohatství. V světských záležitostech utíkají dlužníci před svými věřiteli, aby nemusili spláceti dluhu svého, já však spěchám za vámi, abych vrátil dluh. A obojí jest přirozené. Neboť navrácení dluhu působí ve světě chudobu, rozdávání však slova Božího působí bohatství. Ku př. jsem dlužen někomu peníze; jestliže zaplatím je, nemohou peníze zároveň býti u onoho a u mne, nýbrž ode mne zmizí a onoho se přidrží. Jestliže však řeč rozdávám, tu i zůstává se mnou, i vy všickni v paměti ji chováte; kdybych však podržel jí sobě a nesdělil vám, tu chudým bych byl. Kdykoli rozdávám, bohatším se stávám; jestli nerozdávám, tu sám jediný bohatý jsem, rozdávám-li však, se všemi vámi ovoce požívám. Nuže tedy chci spláceti dluh svůj. V čem však záleží tento? My počali jsme mluvit o pokání a pravili jsme, že mnohé a rozmanité jsou cesty pokání, aby usnadněno vám bylo spasení. Nebo kdyby jedinou jen cestu byl nám dal Bůh, zavrhl bychom ji řkouce: nemůžeme kráčet po ní, nemůžeme býti spaseni. Nyní však vyloučil Bůh tuto výmluvu tvou, nebo ne jediné cesty dal nám Bůh, ani dvou, ani tří, nýbrž mnohé a rozličné, aby množství to usnadnilo tobě pouť do nebes. Pravili jsme též, že snadným jest pokání a že žádné obtíže v něm není. Hříšníkem jsi? Vejdí do chrámu. Vyznej se, že jsi zhřešil a smazals hřích svůj. Uvedl jsem též Davida, který zhřešil a smyl vinu svou. Na to druhou cestu jsem ukázal, litovati hříchu svého a pravil jsem: Jaká obtíž jest v tom? Není třeba činiti výloh peněžítých, ani daleké pouti konati, ani čeho podobného; nýbrž litovati pouze hříchu. A dovedl jsem to z písma, že Bůh změnil rozsudek svůj proti Achabovi, poněvadž litoval a zkormoucen byl. A to sám pravil k Eliášovi: „Vidíš jak Achab chodí přede mnou

v pláči a zármutku? Neučiním jemu vedle hněvu svého.“ (III. Král. 21, 29.) Na to třetí cestu pokání jsem ukázal a uvedl jsem z písmá Farisea a celného, že totiž Fariseus, poněvadž hrdě sobě počínal, spravedlnosti pozbyl, celný však, poněvadž se ponížil, ovoce spravedlnosti účastným se stal a beze všeho namahání ospravedlněn byl. Slova promluvil a obdržel skutky. Nuže chci pokročiti dále a ukázati čtvrtou cestu pokání. Která jest to? *Almužna*, kterou jmenují královnořáctností, která rychle přivádí lidi k branám nebeským a nejlepší jest přímluvkyně.

Velikou věcí jest almužna. Proto též volal Šalomoun: „Něco velikého jest člověk a ctihodný muž milosrdný.“ (Přísl. 20, 6.) Mocné jsou peruti almužny. Proráží vzduch, pomijí měsíc, vstupuje nad paprsky slunce, k samým branám nebes přichází, avšak ani tam se nezastavuje, nýbrž prochází nebe, probíhá zástupy andělů a sbory archandělů a všechny vyšší mocnosti a zastavuje se před trůnem královským. A tomu ze samého písmá uč se, ano praví: Kornelie, modlitby a almužny tvé vstoupily před obličej Boží. (Skut. 10, 3. 4.) Toto pak „před obličej Boží“ znamená: Byť i mnohé jsi měl hříchy, je-li ale almužna přímluvkyně tvou, nestra- chuj se. Nebo žádná z vyšších mocností neprotiví se jí, ona žádá nazpět dluhu svého nesouc úpis v rukou svých. Nebo samého Pána slova jsou to: „Cokoli učiní kdo jednomu z nejmenších těchto, mně učinil.“ (Mat. 25, 40.) Pročež nechť kolikkoli máš hříchů jiných, almužna tvá všechny převáží.

Znáš zajisté podobenství v evangelium o desíti pannách, že ty, které almužen nedávaly, ač zachovávaly panenství, přece vně hostiny svatební zůstati musily. (Mat. 25, 2.) Neboť bylo, jak se vypravuje, deset panen, pět nemoudrých a pět opatrných. Opatrné pak měly olej, nemoudré však nikoli, tak že zhasly jich lampy. Přistoupivše pak nemoudré k opatrným řekly: Dejte nám oleje z nádob svých. Stydím a rdím se a slzím, kdykoli slyším o pannách nemoudrých. Rdím se, slyše jmeno to, že když tak veliké ctnosti dostoupily, panenství zachovaly, když tělem zaletly k nebesům a boj s vyššími mocnostmi podnikly, když namahání překonaly a plamen rozkoší udusily, nyní přece nemoudřími a sice právem nemoudřími slují, poněvadž veliké věci již vykonavše od nepatrného nepřítele překonati se daly. I přistoupily nemoudré a řekly opatrným: Dejte nám oleje z nádob svých. Ony pak řekly: Nemůžeme dáti vám, aby snad nedostávalo pak se nám i vám. Neučinily pak toho ani

z tvrdého srdce, ani ze zlé vůle, nýbrž, že čas kvapil; nebo měl již přijíti ženich a samy těž měly lampy. Avšak opatrné měly olej v nich, nemoudré však nikoli. Oheň zajisté jesti panenství, olej však almužna. Jako tedy oheň, nemá-li oleje tekutého, uhasne, tak i zásluha panenství mizí, nepřidruží-li se k němu almužna. „Dejte nám oleje z nádob svých.“ Ony pak řekly: „Nemůžeme dáti vám.“ Nejsou však to slova zlé vůle, nýbrž strachu. „Aby pak snad nedostalo se nám i vám; abychom snad, jako všechny toužíme vejíti, všechny nemusily zůstati vně. Avšak raději odejděte a nakupte sobě u kupců.“ Kdo však jsou prodavači oleje toho? Chudí, kteří před chrámem sedávají, aby almužny dostali. A za jakou cenu se kupuje? Za jakou chceš, ceny neudávám, abys chudoby nepředstíral. Mnoho-li máš, za tolik kup. Máš obol?*) Kup nebe; ne že by lacino bylo nebe, nýbrž že milostiv jest Pán. Nemáš obolu? Dej číši studené vody. „Kdokoli by dal číši vody studené jednomu z nejmenších těchto pro mne, neztratí mzdy své.“ (Mat. 10, 42.) Lze koupiti a získati nebe a my nedbáme. Dej chleb a vezmi ráj; dej málo a vezmi mnoho, dej věci smrtelné a vezmi nesmrtelné, dej porušitelné a vezmi neporušitelné. Kdyby byl trh a v něm hojnost věcí a kdyby možno bylo za laciný peníz mnoho sobě tam nakoupiti, zdaž neprodali byste majetku svého a všeho byste neodložili, aby účastnili jste se koupě této? Kde jedná se o věci pomíjějící, jevíte takovou pílí; kde však jedná se o koupi nesmrtelnou, tolik jste nedbali a bázlívi. Dej chudobnému, aby když i sám mlčeti budeš, tisíc úst prosilo za tebe, ona almužna státi a přimlouvati se bude. Almužna jest výplatou duše. Proto jako nádoby vodou naplněné u dveří chrámových se nalezají, abys umyl rukou svých, tak i chudí sedávají, abys očistil ruce duše své. Umysl rukou tělesných vodou? Umyj též rukou duše své almužnou. Nepředstírej chudoby. Vdova v nejvyšší chudobě pohostila Eliáše a chudoba nepřekážela jí, nýbrž s velikou radostí přijala jeho. Proto i hojnou vzala odměnu a bohatou obdržela žeň almužny. Avšak řekne snad někdo z posluchačů: Dej mi Eliáše. Proč Eliáše hledáš? Pána Eliášova tobě dávám a ty neživíš jeho. Jakbys pohostil Eliáše, kdybys nalezl jej. Nebo ta jsou slova Krista, Pána všech: „Cokoli učiní kdo jednomu z nejmenších těchto,

*) Drobný peníz řecký, který platil skoro našich 6 krejce.

mně učinil.“ Kdyby král představil někoho svým poddaným a řekl těmto: Vzdejte to-
muto díky největší, místo mne; nebo tento
v chudobě mé živil mě a pohostil; tento v
čas nouze mé mnohá dobrodiní mně prokázal.
Zdaž by neobětoval jemu každý všeho
zлата svého, zdaž by všeho nepřičítal jemu,
zdaž nesnažil by se každý v jeho ochranu
se dáti a přítelem jeho se státi?

3. Poznali jste jádra řeči? Jestliže však
věc ta tak velikou čest působí u krále smr-
telného, uvaž, že Kristus v onen den mlu-
viti bude před anděly a všemi mocnostmi
řka: Tento pohostil mne na zemi; tento ti-
sícera dobrodiní mně prokázal; tento mne
pocestného přijal. Uvaž dále slávu mezi
anděly a radost mezi sbory nebeskými. Komu
Kristus svědectví dá, zdaž nebude moci se
honositi nad anděly? Velikou tedy věcí jest
almužna, bratři. Udělujeme jí, ano nic rovno
jí není. Nebo jest s to, aby i jiné hříchy
smyla a hrozičího soudu odvrátila. Když ty
mlčeti budeš, ona státi a tebe hájiti bude,
ba ani nebude třeba mluvíti tobě, ana ústa
chudobných přítomna budou. Tak veliké
výhody plynou z almužny a my nedbáme a
klesáme na mysli. Dej chléb dle možnosti
své; nemáš chleba? Dej obol. Nemáš obolu?
Dej číši studené vody. Nemáš ani této?
Měj soustrast s nešťastným a obdržíš mzdu.
Nebo chudoba není překážkou odměny, ný-
brž tato řídí se dle úmyslu.

Avšak mezi tím co o tomto rozmlou-
váme, pustili jsme z mysli panny ony. Nuže
vratme se opět k předmětu svému. Dejte
nám, praví, oleje z nádob svých. Nemůžeme
dátí vám, aby snad nedostalo se nám i vám.
Avšak jděte a nakupte sobě u kupců. Když
pak ony odešly, aby nakoupily sobě, přišel
ženich a které měly lampy hořící, vešli s
ním; i zavřeny jsou dveře večeřadla. Přišlo
pak i pět panen nemoudrých a tloukly na
dveře večeřadla volajíce: Otevři nám! Avšak
hlas ženicha z vnitř odvětil jim: Odejděte
ode mne, neznám vás. Po tak velikém na-
mahání co zaslechly? Neznám vás. To jest
vše, nic neprospěla jim veliká cena panen-
ství jejich. Uvaž, po tak velikém sebezapí-
rání zavřeny byly, když nezdrželivost pře-
mohly, když s vyššími mocnostmi boj pod-
nikly, když opovrhly světem a mocný pla-
men vášní udusily, když vykonaly dráhu a
od země k nebesům se vznesly, když nepo-
rušily pečeti těla svého, nýbrž veliké slávy
panenství dosáhly, když byly s anděly závo-
dily, když nad potřebami těla zvítězily a tak-
řka přirozenosti své zapomněly, když v těle
svém skutky duchovní vykonaly a velikého

nepřemoženého statku panenství dosáhly, tu
uslyšely: Odejděte ode mne, neznám vás.
Nedomnívej však se, že by zásluha panictví
nepatrnou byla. Tak velikou věcí jest pa-
nictví, že nikdo ze starých nebyl s to, aby
zachovával je. Proto jest to veliká milost,
že co strašno bylo prorokům a starým, to
nyní za snadné se považuje. Nebo co bylo
tenkrát tak nesnadno a téměř nemožno?
Panictví a opovrhování smrtí. Avšak toho
nyní i útlé dívky za snadné pokládají. Nebo
tak bylo nesnadno panicem zůstat, že nikdo
panictví nezachovával. Noe byl muž spra-
vedlivý a Bůh sám jemu dal svědectví to,
avšak přece obcoval s ženou svou. Podobně
i Abraham a Isak, spoludědicové téhož za-
slíbení jako onen, obcovali s ženami svými.
Panický Josef odepřel dopustiti se ohavného
skutku cizoložství, avšak i tento obcoval s
ženou svou. Nebo nesnadno bylo zachová-
vati slib panictví. Od té doby však, co květ
panenství vypučel, zmohutnělo panictví. Ni-
kdo zajisté ze starých nebyl s to, aby za-
chovával panictví; nebo jest to zajisté ve-
likou věcí těla na uzdě udržeti. Vyobraz
slovy krásu panictví a uč se velikostí té
ctnosti: každého dne musí zápasiti, aniž
může kdy odpočinouti; a boj tento horší
jest než zápas s nepřátely. Nebo v boji s
těmito aspoň nějaký čas odpočinutí bývá,
když o příměří se vyjednává, a jen někdy
bývají sračky, jindy však nikoli; a ve všem
jest pořádek a čas. V boji však proti pa-
nenství není odpočinku. Nebo ďábel jest,
který zde bojuje, jenž nezná zachovávat po-
řádku ve svých nájezdech, neporádá šiku k
bitvě, nýbrž vždy hotov jest zastihnouti
pannu nepřipravenou a zasaditi jí ránu smr-
telnou. Nikdy nemůže tedy panna ustáti v
boji, neboť všudy nosí vůdce nepřátelského
s sebou. Sami odsouzení, jestliže spatří čas-
sem svého soudce, nebývají takou úzkostí
trápeni jako panna, která kamkoli se obrátí,
soudce svého a nepřitele s sebou nosí a ne-
přítel ten ani s večera odpočinutí jí nedo-
prává, ani v noci, ani za jitra, ani v po-
ledne; nýbrž stále bojuje nabádaje k roz-
koši a na mysl uváděje jí lože svatebního,
aby o ctnost jí oloupil a zlobu v duši její
naseł, aby zapudil zdrželivost její a rozmý-
chal v ní plamen vilnosti. Každé hodiny
rozněcuje způsobem velmi příjemným oheň
rozkoše. Uvaž, jak veliké namahání jest to
neuchýliti se s pravé cesty ctnosti. A přece
po všem tom zaslechly ony: Odejděte ode
mne, neznám vás. Viz však, jakou velikou
ctností jest panictví, má-li za sestru milosr-
denství; nic protivného nemůže překonatí jí,

ana nade vše vznešena jest. Proto nevešly ony, poněvadž s panictvím neměly též milosrdenství. Stydět se dlužno velice věci té. Rozkoší jsi povrhla, statky však nikoli? Jsouc pannou odřekla jsi se světa a ukřižována jsouc peníze miluješ? Kéž bys raději muže byla zamilovala a nebyla by to tak veliká vina; nebo rovné sobě bytosti a podstaty byla bys žádala; nyní však větší jest provinění tvé, poněvadž žádalas věci zcela jiné podstaty. Stává se, že ženy provdané předstírajíce dívky trestuhodnou projevují tvrdost srdce a řekne-li jim kdo: „dej mi almužnu“, odpoví: „mám dívky, nemohu.“ Bůh dal tobě dívky a přijalas plodu života, abys milosrdnou se stala, nikoli abys byla tvrdého srdce. Nečin tedy, co k milosrdenství tebe pobádá, pohnutkou nemilosrdenství. Chceš pěkného dědictví zanechatí dítkám svým? Zanech jim milosrdenství, aby všickni blahoslavili tebe a slavnou po sobě památku zůstavíš. Ty však, která nemáš dítek, nýbrž ukřižována jsi světu, proč ty peníze shromažďuješ?

4. Avšak nám jest hlavně mluvit o cestě pokání a o almužně. Pravili jsme, že dobročinnost velikým jest statkem; odtud přijalo nás moře panictví. Mocným tedy prostředkem pokání jest almužna, která sto jest, aby rozvázala pouta hříchů. Avšak máš ještě jinou cestu pokání, opět velmi pohodlnou, kterou budeš moci zbavit se hříchů. Modli se každé hodiny a neustávej a ne nedbale zvývej milosrdenství Páně; a neodvrhne tebe, jestliže setrváš, nýbrž odpustí tobě hříchů a prosby tvé vyplní. Jestliže vyslyšeny byly prosby tvé, setrvej na modlitbách, díky čině. Jestliže však nebyl jsi vyslyšen, setrvej na modlitbách, abys byl vyslyšen. A neříkej: Mnoho již jsem se modlil a nebyl jsem vyslyšen. Nebo to často k tvému prospěchu se stává. Víť zajisté Bůh, že nedbalý jsi a že na mysli klesáš a že dosáhneš-li věci, modlití se přestaneš. I přidržuje tebe potřebou tvou, abys častěji s Bohem rozmlouval a modlitbě se věnoval. Nebo jestliže v tak veliké nouzi a potřebu nějakou máje nedbalý jsi a nevytrváš v modlitbě, co pak bys činil, kdybys žádné potřeby neměl? Činí to tudíž k tvému prospěchu, chtě abys nezanedbával modlitby. Vytrvej tudíž na modlitbách a nebuď nedbalým; nebo mnoho může způsobiti modlitba, milený, a proto nepřikročuj k modlitbě jako k věci malé. Že však modlitba odpuštění hříchů působí, tomu uč se ze sv. evangelií. (Luk. 11, 5.) Nebo co praví? Podobno jest království nebeské člověku, který uzavřel dveří svých a s dítkami

svými na lože se odebral. Přišel pak kdosi večer žádaje od něho chlebu a klepal řka: Otevři mi, nebo potřebuji chlebu. On pak řekl: Nemohu dáti tobě; neboť já a dívky ulehli jsme již. Onen však stále tloukl na dveře. I řekl mu hospodář: Nemohu dáti tobě; neboť já a dívky mé již jsme ulehli. On však ač i toto slyšel, neustal tlouci a neodešel, až hospodář řekl: Vstaňte, dejte jemu a nechte ho odejiti. Učí tě tím modlití se a neleniti, ano i kdybys neobdržel, vytrvati až obdržíš. — Ještě jiných mnohých cest pokání nalezneš v písmě. Samo pokání již před příchodem Kristovým hlášáno bylo skrze Jeremiáše řkoucího: Zdaž kdo padl nepovstane, aneb kdo odvrátil se, zdaž opět se neobrátí. (Jerem. 8, 4.) A opět: „Na to řekl jsem jí: Když byla cizoložila, navrať se opět ke mně.“ (3, 7.) A proto i jiné mnohé cesty rozmanité dal nám Bůh, aby odňal nám všeliké výmluvy nedbalosti. Nebo kdybychom jedinou pouze měli cestu, po té kráčet bychom nemohli. Tohoto meče vždy utíká ďábel. Zhřešil jsi? Vejdi do chrámu a smyj vinu svou. Kolikrát upadneš na náměstí, tolikrát též vstaneš; taktéž kolikrátkoli zhřešíš, lituj hříchu svého a nezoufej sobě. A jestliže podruhé jsi zhřešil, podruhé vzbud lítost a nezavazuj sebe nedbalostí úplně naděje budoucí spásy. I kdybys v nejvyšším stáří zhřešil, vejdi a vzbud lítost, nebo jest zde místo léčení, nikoli stolice soudní. Zde neustanovují se tresty hříchů, nýbrž odpuštění jich se uděluje. Bohu jedinému vyznej hřích svůj: „Tobě jedinému jsem zhřešil a zlé před obličejem tvým zpáchal“; a odpuštěna jest vina tvá. Máš pak i jinou cestu pokání, ne snadnou, nýbrž velmi pohodlnou. Jakou pak? Lituj hříchu svého a tomu uč se ze sv. evangelií. Petr, onen kníže apoštolů, první v církvi, přítel Kristův, jenž nepřijal zjevení od lidí, nýbrž od Otce, jak svědčí jemu Pán řka: Blahoslavený jsi Šimone, synu Jonášův, nebo tělo a krev nezjevily tobě, nýbrž Otec můj, jenž jest v nebesích. (Mat. 16, 17.) Tento Petr, — Petra však jestli jmenuji, jmenuji skálu nezvratnou, sloup nepohnutý, apoštola velikého, prvního z učeníků, prvního povolání, prvního, jenž poslechl. Tento ne malého, nýbrž velmi těžkého skutku se dopustil, zapřev samého Pána. Toto pak právě nečiním výčitek spravedlivému, nýbrž tobě pohnutku dávám ku pokání. Samého pána celého světa zapřel, svého pěstouna a Spasitele všech. Pozorujme však věc poněkud blíže. Spasitel, když zrazen býti měl, předvídal, že někteří jej opustí; i řekl Petrovi: Zdaž i ty ode mne

odejít chceš? Petr však řekl: I kdybych s tebou umřít měl, nezapřu tebe. (Mat. 26, 35.) Co pravíš Petře? Bůh zjevuje to tobě a ty odporuješ? Ukázal sice úmysl svůj a dobrou vůli, avšak křehkost povahy jeho svědčila proti němu. Toto pak kdy se stalo? V noci, když zrazen byl Kristus. Tehdáž tedy, jak vypravuje evangelista, stál Petr u ohně zhrívaje se, i přistoupila dívka nějaká a řekla jemu: Včera i ty byl jsi s člověkem tímto. On pak řekl: Neznám člověka tohoto. A tak i po druhé a po třetí; i naplnilo se proctví. Na to pohleděl Kristus na Petra, pohledem svým mluvil k němu. Nebo nemluvil k němu slovy, aby nečinil jemu výčitek před Židy a vlastního učeníka nezahanbil. Avšak pohledem svým mluvil k němu, jako by řekl: Petře, co jsem mluvil, stalo se. Pročž Petr porozuměv tomu tehdáž začal plakati, avšak ne málo plakal, nýbrž hořce, takže slzami očí podruhé křtem byl obmyt. Nebo poněvadž tak hořce plakal, smyl hřích svůj. Na to pak svěřeny mu byly klíče nebeské. Jestliže však pláč Petrův tak velikou smyl vinu, jak bys i ty pláčem svým nesmyl hříchu svého? Nebo nebylo to malé provinění zapřítí vlastního pána, nýbrž veliké a těžké a přece smyly slzy hřích ten. Plač i ty nad hříchy svými, avšak ne ledabylo aneb na oko jen, nýbrž plač hořce jako Petr. Ze samých hlubin srdce nechť vynoří se ti slzy, aby tak obměkčen byl Pán a odpustil tobě hříchu. Neboť milosrdný jest a sám řekl: Nechci smrti hříšníka, nýbrž aby obrátil se a polepšil a živ byl. Nepatrné žádá od tebe práce a sám uděluje tobě věcí velikých, hledá záminky u tebe, aby udělil tobě pokladu spásy. Vyroň slzy a sám udělí tobě odpustění hříchů. Nepatrné záminky jemu poskytni a čestnou budeš mítí obranu. Nebo něco závisí na něm, něco na nás. Jestliže co na nás jest vykonáme, udělí i on opět těch věcí, které na něm závisí. Ano, co na něm jest, již učinil, slunce, měsíc, pestrý hvězd sbor zbudoval, vzduch rozlil, zemi rozestřel, moře ohraničil, vzdělal hory, hvězdy, pahrbky, prameny, jezera, řeky, nescíslné druhy rostlin, sady a vše ostatní. Poskytni opět ty něco maličkého, aby tak i darů vyšších udělil tobě. Nebuďme tudíž sebe nedbalí, aniž ustávejme pečovatí o blaho své, tak veliké majíce moře milosrdenství pána všech věcí, který slituje se nad hříchy našimi. Království nebeské určeno jest nám a ráj a slasti, kterých „oko nevidělo, ucho neslyšelo, a jež nevstoupily na mysl člověku, které připravil Bůh milujícím jej.“ I здаž nejsme povinni vše učiniti, abychom něčím

aspoň přispěli, bychom těchto věcí zbaveni nebyli? Aneb neznáš, co praví Pavel, který mnoho pracoval a v tisícových bojích nad ďáblem zvítězil, který v těle svém celý svět procestoval, zemi, moře i vzduch prošel a jako na perutích celý vesmír schodil, jenž kamenován, mučen a zraněn byl a vše pro jméno Boží snášel, jenž hlasem z nebes byl povolán, viz co praví tento, jaký hlas vydal: „Přijali jsme milosti od Boha, tak praví, (I. Kor. 15, 10.) avšak i já jsem pracoval a spolu působil a milost jeho ve mně daremna nebyla, nýbrž i hojněji než všickni ostatní jsem pracoval a působil; znám, praví, znám velikost milosti, avšak nenalezla mne nečiným. Zjevnýť jsou skutky, jež jsem vykonal.“ Tak i my cvičme ruce své v milosrdenství, abychom též něčím prospěli. Plačme nad nepravostí, aby zdálo se, že něco málo jsme vykonali, poněvadž veliké věci ustanoveny jsou nám, které přesahují síly naše. Nebo ráj jest to a království nebeské, jehož nechť všickni účastnými se staneme, milostí a milosrdenstvím Pána našeho Ježíše Krista, ježmuž s Otcem spolu i Duchem sv. sláva, moc i čest, nyní i vždy i na věky věků. Amen.

Přel. J. Šl.

Dar božský — chléb nebeský.

Kéž byste znali daru slasti,
tu plnost daru božského,
ten osladil by vaše strasti
a zbláznil ducha vašeho.

Kdo libost hledaj' zrakem, chutí
a z rozkoší maj' srdce mdlé,
duch jejich stále jen se smutí
a hryze svědomí jich zlé.

Kdo na statcích jen štěstí staví
a klopotí se nocí dnem,
když přijde smrt, ta všeho zbaví,
což v světě marným pokladem.

Zas po cti, slávě jiní baží,
po lásce, přízni vznešených;
ta však jen na okamžik blaží
a v nadějích se klamou svých.

I skoumání všech tajemností
na nebi, v zemi, v hloubi vod
již duši oslepilo dosti,
jim způsobilo mnohých škod.

Zde těšitele mnohý hledá,
a lékaře tam v nemoci;
však útěchu jen planou shledá
a v hrobě najde pomoci.

Kdož útěchy vám v světa klamu,
kdo spláty, síly popřeje?
Ó duše, podlehněte mamu,
kde není víry, naděje!

Kéžbyste znali ducha slasti,
tu hojnost daru božského:
ta skýtá mír a těchu v strasti
a síli ducha chorého.

Hle sflu, rozkoš, žití jarost
a plnost slasti v poznání,
mír, lásku boží, všecku blahost
v něm požívat jste pozvání.

Jakýž to chléb pln divné moci,
tož poklad hojný milosti,
zdroj světla duši v temné noci!
Toť Spasitel náš v svátosti. —

Ten chléb k vám s nebe sstupující,
to pokrm duší andělský,
to lék nám život dávající,
loď plavby v přístav nebeský. —

O pojdtež, jenž jste obtíženi, —
tak volá Kristus nuzné, mdlé,
Já poskytnu vám nasycení
a občerstvím vás, přátelé!

Kéž uslyšíte hlasu slasti,
kéž znáte daru božského:
ten nahradí vám světa strasti
a spasí ducha vašeho! —

M. Michaela.

Oběť továrny.

Obraz ze života naší doby.

Napsal *Vojtěch Deštník.*

II.

Na západní straně Habrova, již na samém konci stojí malá, ale úhledná chaloupka. Patří domkáři Bařinovi, který ji zdědil po rodičích. Malá zahrádka na humně jsou všechny její pozemky. Bařina si ale na svou chudobu nenařiká a jest vždy spokojen. Od té doby, co mu zemřela žena, ovšem jeho bodrá mysl jaksí utrpěla; bylot mu nejednu svízeľ přetrpěti.

Žena mu zemřela v šestinedělich zůstavivši roztomilé děvčátko, které musel Bařina, jak říkával, sám vypílat. Kdyby ale bylo nebyvalo sousedky Štětkové, která byla Lence Bařinově za kmotru při křtu, byl by věru nevěděl, co si má první čas s holkou počítí. Štětková se ale věrně své malé svěřenky po smrti matčině ujímala.

Kojila právě tenkrát svého Jiříčka, který byl o několik neděl starší než Bařinova Lenka a proto si ji vzala první neděle sama na starost. Bařina byl po holce učiněný blázen; bylat jeho jedináček a spolu i jediná radost na světě. Když poněkud sesílila, krmil a opatroval ji sám, ač se Štětková vši péče o holku nevzdala a vícekrát za den k sousedovům doskočila, co holka dělá? Neunavná péče obou neochabla tak dlouho, až dovedla Lenka sama běhat. Stálo to oba, zvláště Bařinu, mnoho sebezapírání a mnohou bezsennou noc. Nyní však již na všecko zapomněl, neboť práce a péče, již svému dítěti věnoval, stonásobně se mu oplácí.

Lenka jest roztomilé děvčátko, tak hezké, že bys jí v Habrově ano v celém okolí podobné nenašel. Kdo by si dobře nepovšíml těch jednoduchých chudých sukniček a kabátku, v nichž jest oblečena a neviděl ji, jak pase „na obecním“ kozy, nýbrž soudil jen dle sličných a jemných tahů, ten by zajisté nikdy neuvěřil, že pochází z té doškové chalupy, nýbrž z nějaké vznešené, panské rodiny. Nebylat jako ostatní vesnické děti těla silného, byla útlá a švižná jako proutek, pleti bílé, jako průhledné. Její modrá očka bloudila časem tak smutně po vůkolí, jakoby se jim stýskalo po matince, časem z nich ale vyšlehl takový blesk, že Bařina až ztrnul a říkával: „Holka! ty máš oči!“ — a celou ji pak zulíbal. Neušetřil při tom ani těch jejích rusých vlasů, pro které ji vždy plisnil, že si je nechce zaplétat a nosí je různě po zádech rozpuštěné. Slušelo jí to tak hezky.

Tak se proháněla Lenka až do šestého roku. Nadešla doba školy. Jako vynikala Lenka svou lepostí těla, tak vynikla i nad všechny ostatní děti svými duševními vlohami. Ve škole nebylo nad ni. Ani Štětkův Jiřík, který s ní do školy chodil a dobře se učil, jí nedostihl.

Když se počala u Habrova stavěti dráha, chodila Lenka Bařinova poslední rok do školy, již brzy na to opustila. Bařina tomu rád nebyl, že se železnice staví, předzvídal, že to Habrovu nic dobrého nepřinese, ano že to bude obci k nemalé škodě. Tak smýšlel i tenkrát, když si Habrovští stavbu dráhy nemohli dost vynachválit. Do práce na dráhu nechodil, pracoval u sedláků jako před tím. Měl nyní velmi pilno a nevěděl, na kterém statku má dříve býti. Proto mu to přišlo nemálo vhod, že mohla jeho holka zůstatí doma a že již dospěla tak, že aspoň něco zastane.

Lenka si počíná velmi rozšafně, jako by byla již více let hospodyní. Ve světnici jest čisto a umyto, i zahrádka její péči svěšená nachází se v nejlepším pořádku. Když vše doma obstará a uklidí, chopí se obyčejně nůžky a doskočí do březin na pici pro kozy. Někdy je vodí na pastvu sebou. — Chlapci a děvčata za ní pokřikují: „kochačko!“

Ani Štětka si z dráhy zlaté doly neslibuje a sdílí úplně smýšlení Bařinovo. Byl u vojska a pracoval také na dráze. Ví ze zkušenosti, jaké nešvary se v obci zahrníždí, při níž se dráha staví. Ty se v Habrově již objevují a bude to ještě horší, budeť prý se stavět i továrna.

A tak tomu jest. Langfeil, bratranec partafirův, přibyl do Habrova. Prohledl si místo „v touních“ a sezval pak sousedy k představenému na poradu. Líčil jim dlouhou řečí, jaká to bude pro Habrov výhoda, bude-li tam továrna a sice cukrovar. Na svých polích budou Habrovští pěstovat jen samou cukrovku, již pak budou dodávat za vysokou cenu do továrny. To prý jim mnohem více vynese, než jejich posavadní hospodářství. Chudší lid bude mít v továrně stálé zaměstnání a bude dobře placen.

Sedláci byli řečí Langfeilovou jako omámeni. Nebudou muset mnoho pracovat a budou brát jen hotové peníze za cukrovku. Selky měly radost, že budou vařit místo polívek samou kávu a tu hodně sladit. — Langfeil přemluvil sedláky tak, že mu rozsáhlý obecní pozemek postoupili. Počalo se se základy, zdi jen kynou, nebo se vše staví jako na jedno léto a za krátký čas stála v touních továrna jako palác. Scházely jen ještě stroje a již by se mohlo pracovat.

Ze slibovaného cukrovaru se ale vyklubalo něco zcela jiného. Počtář Langfeil viděl, že by mu cukrovar nic nevynášel, ještě tamnější pozemky pro cukrovku se nehodily. Musel by ji kupovat z daleka, což by se mu nevyplácelo. Zařídil tedy továrnu na bavlněné látky. Sedlákům sklaplo z bankovek, které jim sliboval za cukrovku a ženám ze sladké kávy, na kterou se již velice těšily. Langfeil jim to dovedl ale zase všechno vymluvit líce jim straku na vrbě.

V Habrově se odbývala velká slavnost — svěcení nové továrny. Obřad církevní vykonal farář z blízké vesnice, kam Habrov farou náležel. Langfeil jej sám o to požádal hledě se tím Habrovským zavděčiti, an věděl, že o kostel dbají a pana faráře si váží. K svěcení se sešlo mnoho hostů, při-

šli i rotiči, kteří byli dříve na dráze zaměstnáni. Přijela i Langfeilova paní a syn Hugo. Bydleli posud ve Vídni, nyní zůstanou již v Habrově. Po obřadu církevním nastaly hlučné hody. Bylo všeho hojnost, jedlo se a pilo, co komu chutnalo. Ani rosolka nescházela pro matičky, které se přišly za muži podívat, jak se jim při tom svěcení vede. Pan farář se zdržel jen krátký čas, odcházeje vymlouval se u továrníka, který jej zdržoval, že chvátá, že má doma ještě jakési nutné zaměstnání. I rotiči na oko pana faráře zdržovali a přemlouvali, aby zůstal, byli však v duchu rádi, že odejde. Měli na něho zlost, že za stavby dráhy mezi ně nechodil a nehrál s nimi v karty, jak si to přáli. Až odejde, budou se moci volněji bavit.

A nastala po odchodu pana faráře zábava opravdu volná, jaké Habrov posud neviděl. Přišla chasa nejen z Habrova, nýbrž i z okolí, dostavila se hudba a počalo se tančit.

Langfeil byl roztomilý človiček, Habrovským se aspoň takovým zdál. I nemohli si ho týž večer dosti vynachválit. Nedělá pána, mluví s každým, jako by mu byl rovným. Dnes si předchází zvláště maminky, žertuje s nimi, zavdává jim a vyptává se, mají-li dcerušky a budou-li je posílat do továrny do práce? Maminky se vymlouvají, že nevědí, že se musí každá poradit se svým starým. Langfeil běží k mužům, aby se jich sám pozeptal. Ti jsou pivem již tak rozjaření, žeby mu upsali i duši, neřku-li své dcery do práce. A proč ne? Vydělají si hezké peníze, budou se pěkně strojit, dostanou bohaté ženichy a dobře se vdají. Tak líčil Langfeil a zapisoval pilně jména dělnic pro novou továrnu. Nemohl ani postačit psáti, tak rychle se ozývaly hlasy: „Moje holka taky půjde — můj hoch taky — já mám dvě dcery — já tři!“ Mezi tím, co Langfeil verboval, vyrážela se paní továrníková s rotiči u zvláštního stolu a Hugo či mladý pán, jak mu říkali, proháněl se s děvčaty venkovskými v kole tak vesele, jako by byl mezi nimi vyrostl.

Hugo byl hezký mladík, tančil výborně, neboť byl švihný a obratný. Děvčata si to kladla za velkou čest, že je takový pán beře k tanci. Hugo mezi nimi nečinil rozdílu, bral je naporád a vystřídal je všechny. Seznámil se se všemi, pamatoval si jejich jména a jmenoval je pak: Terezko, Mařenko, Baruško atd. — což se jim líbilo. To budou teprv časy, až budou chodit do

továrny! Budou se s ním takto bavívat celé dni. Ano slíbil jim, že taková zábava bude v továrně častěji. Otec skoupý není, budou-li pilně pracovat, udělá jim častěji nějakou radost. A neučiní-li to otec, zařídí on zábavu sám.

Zábava v továrně trvala až do bílého rána. V továrně se ještě na druhý den nepracovalo a v Habrově byl první modrý pondělek. Hospodáři vospávali a když se probudili a vstali, bolela je hlava, že se jen po domě motali a nebyli s to něco vzít do ruky. Mládež vospávala ještě déle — bylat unavena tancem. Kdo v celem Habrově v čas vstal a do práce se ubíral, byl Bařina a jeho soused Štětka, kteří večer v továrně nebyli. Nebyly tam také jejich děti. Do továrny je tak snadno do práce nepošlou. (Pokračování.)

DOPISY.

Z Prahy 30. března 1875.

(Sv. exercicie alumnů v k. arcib. semináři.)

Hlas zvonku, jenž obyčejně nás svolává do chrámu sv. Salvatora, vyzýval nás i ve středu dne 17. března před 6. hod. večerní, abychom se tamtéž odebrali. Tentokrát oznamoval nám zvuk jeho počátek sv. exercicií. I shromáždili jsme se všichni v chrámu Páně a odtud po vzývání Ducha sv. za zpěvu písně „Pange lingua“ s Pánem Nejsvětějším uchýlili jsme se do tichého oratoria. Tu požívati jsme měli blaženosti z oněch hodův duchovních, jakéž sv. třídenní poskytuje. Zapěvše ještě píseň: „O Domine miserere“ upjatě patřili jsme na vůdce duší našich, jakýmž nám byl — jak z předešlého čísla „Blah.“ známo — důstojný p. rektor ze sv. Hory. Kdo dříve ho neznal, přisvědčil brzo, že jest horlivým v pravdě misionářem, kterýž řečí nestrojenou, řečí srdečnou dovede posluchače své unášeti k pravdám věčným. Bylť nám v pravdě hudcem, jak čteme v IV. Král. v 3. kap., neboť když mluvil k nám, „dotýkala se ruka Hospodinova strun srdce našeho.“

V úvodní řeči své upozornil nás na nutnost sv. exercicií a na způsob, jakým se konati mají. Ten zahrnul ve slovech třech a sice „tótus“ (s celým srdcem), „solus“ (v sv. samotě a tichosti), „alius“ (zjinačen v chování). Druhého dne promluvil k nám v první své úvaze o „cili člověka,“ jenž záleží v tom, abychom a) Boha poznali, b) Jemu sloužili, c) Jej milovali.

Předmětem rozjímání 2. byl „stav kněžský,“ jenž jest a) nad jiné stavy vzne-

šenější a proto má býti b) světlejší a c) vyžaduje i horlivějšího spolupůsobení obzvláště v době přípravy k stavu tomu. K svatosti vybízí nás především rozjímání „o hříchu smrtelném“ a o tom jednala meditace 3., ukazující nám velikost hříchu smrtelného, jakáž se nám jeví, uvážíme-li, co zavinil hřích a) na těle, b) na duši, c) na Spasiteli. — Hříchu všelikého se uvarujeme, vzpomínáme-li častěji na smrt; krásnou pak úvahu o ní podal nám p. exercitator v rozjímání 4. vyličiv nám smrt a) spravedlivých, b) hříšníkův. — Zajímavé bylo pojednání 5., mající za předmět „dvoji prapor,“ Luciferův a Kristův. Onen nese slova: „bohatství, rozkoš, vyznamenání“ — tento „chudoba, utrpení, pokora;“ tam bojuje se zbraní „podvodu a klamu,“ zde „světle a pravdou.“ Ku kterému praporu chceme se přiznávat? Vznesenost duše lidské vybízí kněze k boji neohroženému proti stoupencům knížete temnosti, neboť jeho úlohou jest, aby uchvacoval duše z poddanství ďáblova a přiváděl je nazpět ku Kristu. — Boj ten skončí se posledním soudem a o tom jakož i o pekle jednalo rozjímání 6. Veliká jest bolest matky umírající a loučící se s dítětem, jemuž dala právě život; však jaká bolest, býti na věky odloučenu od Boha? A odloučeno bude od Boha množství veliké, neboť jen málo jest těch, kteří státi budou na pravici, jen málo bude vyvolených. To ukazoval nám dp. exercitator v mnohých příkladech vzatých z písma sv., v rozjímání 7. — Útěchy plné bylo rozjímání 8. o nejsvětější Svátosti oltářní. Tatžázrak všech zázraků větší, vrchol lásky Kristovy, která neuspokojila se ni tím, že se vtělil, ni že za nás na kříži zemřel, ale která nevyčerpá poklady svých milostí v svátosti této uložila. Večer pak soboty zasvětil dp. kazatel rozjímáním o Panně Marii, v němž ústy výmluvnými hlásal chválu Rodičky Boží a snažně nás vybízel, bychom vždycky a všude usilovali o rozmnožení úcty té. V 10. pak rozjímání před sv. přijímáním slovy vroucnými roznítl v nás touhu po Tělu Páně, napomínaje nás, abychom spěchali zhřítí se na Srdci Ježíše, horoucí láskou překypujícím, a vyžádali si od něho sílu a milost potřebnou.

K těmto rozjímáním, kteréž dp. exercitator tak krásně dovedl oživit a ozdobit tu příběhy ze života vzatými, tu obrazy a podobenstvími, důstojně družil se tré considerac, které k nám učinil dp. farář Langet. Za předmět zvolil si poslední tři ze sedmera darův Ducha sv. a sice: „scientia“ (dar umění), „pietas“ (dar pobožnosti), „ti-

mor Domini“ (dar bázně Boží). Vybízeli nás v první konsideraci k neunavnému studiu, k úsilovné snaze poznati Boha a božské věci, opatřiti se o věcech těch vědomostí důkladnou, kteráž tak úzce souvisí s pojmem kněze a k nížto se nám v době naší přípravy vhodná podává příležitost: varoval nás v řeči druhé před takovou vědomostí, která pouze rozumu se dotýká, ale nikoliv srdce; kde rozum vycvičen, ale srdce zůstává chladným a vybízeli k vroucí pobožnosti, která tvoří pásku vízící nás s Bohem. A pobožnost ta jeví se vně co bázeň Boží, o níž pojednáno v řeči třetí. Není to bázeň otrocká, nýbrž bázeň či spíše láska synovská zahrnující v sobě i lásku bratrskou, kterou především kněz může osvědčiti neunavnou snahu o spásu duší jiných.

V takto uvitý věnec z řeči duchovních vpleteny byly v krásném souladu tři pěkné růže a sice modlitbou sv. růžence, kterou námi konal v tom sv. třídní dp. P. spirital, a sice v den první růženec radostný, v druhý bolestný a v třetí vítězný. Před každým desátkem předcházelo čtení dotýčeného tajemství z písma sv. a přiměřený úvod ku každému tajemství; modlitba pak desátků jednotlivých věnována prosbě o tu neb onu přiměřenou ctnost.

A tak v milém tom střídání se rozjímání a modliteb přiblížila se květná neděle a s ní i konec našich duchovních cvičení. Koupeli sv. zpovědi očištění shromáždili jsme se opět v chrámu Páně, abychom přítomni byli mši sv., kterou jakož i ve dnech předešlých sloužil dp. náš exercitátor a abychom přijali z rukou jeho všichni Tělo Páně. Po snídani a po krátké řeči, v níž na srdce nám kladl, abychom setrvali v dobrem po celý svůj život, rozloučil se s námi uděliv všem apoštolské požehnání k dosažení plnomocných odpustků a podaroval každého z nás dvěma pěknými obrázky. V srdci však našem zůstavil utěšený mír a blahou upomínku na rozkoš duchovní, již zažili jsme v milé době sv. třídní roku 1875. — B., S.

KRONIKA.

Z Prahy. Zítra bude slaviti J. Emin. nejdvůst. p. kardinal arcibiskup 66. narozeniny své (nar. 6. dubna 1809).

— Pobožnost 40hodinná bude se konati pořádkem letním (každodenně od 7 h. z rána do 6 h. u večer) do 5. dubna u sv. Bartoloměje (u Šedých sester), od 6—9.

dubna u nejsv. Trojice v Podskalí, od 10—13. u sv. Vojtěcha, od 14—17. u sv. Mikuláše.

— Pořádek kanonické generální visitace a udílení sv. biřmování ve vikariatu Příbramském. Ve čtvrtek 22. dubna v Příbrami v 8 hod. mše sv., kázání a biřmování školní mládeže mužského pohlaví; odpoledne zkouška z náboženství ve škole. V pátek 23. v Příbrami v 8 hod. mše sv., kázání a biřmování školní mládeže ženského pohlaví; odpoledne zkouška z nábož. ve škole. V sobotu 24. ve Hbitech v 8 hod. svěcení nového kostela. V neděli 25. v Příbrami v 8 h. mše sv., kázání, biřmování odrostlých a visitace. Odpoledne sv. požehnání a zkouška z náboženství ve škole. V pondělí 26. ve Hbitech v 8 hod. mše sv., kázání, biřmování, visitace a zkouška z nábož. ve škole. Rovněž i dne 27. v Makové, 28. v Kamýku a 29. v Hluboší. V pátek 30. na sv. Hoře v 8 hod. mše sv., odpoledne v Příbrami zkouška z náboženství ve škole. V sobotu 1. května v Obecníci v 8 hod. mše sv., kázání, biřmování, visitace a zkouška z nábož. ve škole. V neděli 2. na Slivici v 8 hod. mše sv., kázání, biřmování a visitace. Odpoledne křesťanské cvičení a požehnání v kostele, pak v Milíně zkouška z nábož. ve škole. V pondělí 3. ve Velké Pečici v 8 hod. mše sv., kázání, biřmování, visitace a zkouška z náboženství ve škole. Rovněž i dne 4. ve Střebškvu. Ve středu 5. v Dlouhé Lhotě v 8 hod. mše sv. a zkouška z nábož. ve škole. Ve čtvrtek 6. v Dobříši v 8 hod. mše sv., kázání, biřmování a visitace. Odpoledne křesťanské cvičení a sv. požehnání. V pátek 7. v Dobříši v 8 hod. mše sv. a zkouška z nábož. ve škole. V sobotu 8. v Pičíně v 8 hod. mše sv., kázání, biřmování, visitace a zkouška z nábož. ve škole. V neděli 9. ve Svatém poli v 8 hod. mše sv., kázání, biřmování, visitace. Odpoledne křesťanské cvičení a sv. požehnání v kostele, zkouška z nábož. ve škole. V pondělí 10. ve Verměřicích v 8 hod. mše sv., kázání, biřmování, visitace a zkouška z nábož. ve škole. Rovněž i dne 11. ve Višnové, 12. v Kníně a 13. v Borotčicích. V pátek 14. návrat do Prahy. Na této apoštolské cestě bude J. Emin. noclehem od 21—30. dubna v Příbrami, od 1—4. května v Slivici, 5—10. v Dobříši, 11—13. v Kníně.

— Spolek Arimatejský pochoval v měsíci březnu 164 chudé, v pražských nemocnicích zemřelé křesťany v rubáši a rakvi; letos již 381 osob.

Ze Slezska. (Nešťastný konec kněze.)

V neděli 21. března zemřel v Těšíně Dr. Jiří Prutek, bývalý školní rada na Moravě a katecheta na gymnasiu Těšínském. Byl též poslancem na sněmu zemském, kdež liberalními náhledy svými o stavu kněžském se proslavil. Vydal také spis proti jesuitům a neomylnosti papežské, načež když odvolati nechtěl od biskupa vratislavského byl z církve vyobcován. Ještě několik dní před svou smrtí uveřejnil v novinách vyjádření, že ani na smrtelné posteli s církví se nesmíří. (Hlas.)

Z Říma. Sv. Otec jmenoval v konsistorii slavené dne 15. března pět nových kardinálů. Jsou: Petr *Gianelli*, arcibiskup Sardiský, tajemník kongragace koncilu v Římě (nar. 1807); Měčislav *Ledochovský*, arcibiskup Hnězdno-Požňanský; Jan Mac *Closkey*, arcibiskup Novo-Yorský v Americe (n. 1801); Jindřich *Eduard Manning*, arcibiskup Vestminsterský v Anglii (n. 1810); Viktor *August Dechamps*, arcibiskup Malinský v Belgii (n. 1810); Dominik *Bartolini*, apošt. protonotář, tajemník kongregace sv. ritů v Římě. — Arcibiskup Novo-Yorský Closkey jest tedy prvním kardinálem z Ameriky. Neohrožený arcibiskup Ledochovský jest zase prvním od půl třetího sta let, jehož povýšení za kardinála sv. Římské církve zastihlo v žaláři. Tehdáž to byl v Anglii od krále Jindřicha VIII. žalařovaný biskup Fisher z Rochestru, jehož papež Pavel III. jmenoval kardinálem, načež na rozkaz téhož krále stat byl a tak smrtí mučnickou skončil.

Z Francouzsko. Bohatý peněžník v Poitiersu přišel na mizinu. Tři jeho věřitelové vypyávali se pak jeden druhého, o mnoho-li tím úpadkem kdo z nich přišel. „Já, řekl první, přišel jsem o 30000 franků.“ „Já, naříkal druhý, o 39.000 fr.“ „A já, přiznal se třetí, pozbyl jsem jenom 7 a půl franku.“ „Ale, namítal první věřitel, kterak to možná, vždyť banker sám mi vyznal, že u něho máte 45.000 fr.“ — „Měl jsem, odvětil onen, ale já peníze vypověděl a banker mi je vyplatil.“ — „Což jste o nastávajícím úpadku věděl?“ „Ano, četl jsem výstrahu v novinách „la Verité.“ — „Ale jak to možná, vždyť žádný z odběratelů, jichž jest 10.000, takovou výstrahu v nich nečetl.“ — „Četl jistě, jen že nikdo si té výstrahy nepovšíml. Věc se má takto: Vloni měl náš peněžník u hrobu jednoho svobodomyšlníka řeč výspikovanou materialismem, nevěrou a bezbožností. Řeč tu otiskly ony noviny do slova.“ — „Tot pravda, řekl vě-

řitel druhý, ale vždyť i materialista a nevěrec může býti poctivým a rozsařným člověkem.“ — „Já však, odvětil opět třetí věřitel, soudil jsem jinak. Řekl jsem totiž sám k sobě: Chlubí-li se tento pán tím, že ani v Boha ani v ďábla nevěří, snadno může se státi, že pojednou nebude věřiti také v poctivost a svědomitost. Nelíbilo se mi, že pán, jenž mi 45.000 fr. dlužen byl, při pohřbu prohlašoval Boha, věcnou spravedlnost, za pouhou smyšlenku a proto jsem se o své peníze obával.“ — „V tom, co pravíte, jest skutečně něco pravdy, ale proč pak jste nás nevaroval?“ tázal se věřitel první. — „Nechtěl jsem býti dotíravým a mimo to nebyli byste na mou radu nic dali znajíce mne jakožto klerikála. Nyní s vlastní škodou poznáváte, jak bázeň Boží počátkem jest nejen moudrosti alebrž i poctivosti.“

— V Poitiersu zemřel 23. února t. r. proslulý kněz Tov. Jež. P. *Schrader*. Byl jenom několik dní nemocen. Dne 15. ún. ještě vyučoval, načež ochuravěl, avšak již ve čtvrtek 18. opět povstal, ač lékař poroučel, aby se šetřil. V neděli se nemoc zhoršila; v pondělí žádal si vykonati sv. zpověď, načež o půl 11 h. u večer zaopatřen byl sv. svátostmi. V úterý ráno o 5 h. skončil mezi mši svatou, kteráž na jeho úmysl ve vedlejší jizbě se sloužila. Zpráva o jeho úmrtí způsobila veliké zděšení v domě i mimo dům. S pláčem shromáždili se žáci kolem mrtvolu milovaného učitele. Zesnulý zanechal v rukopise ukončené pojednání o tradicích; jiné dva spisy jeho a sice: „de creatione in genere“ a „de angelis“ nacházejí se v tisku.

— V Montignez-u, švýcarské to vesnici na hranicích francouzských konal se pohřeb věrného katolíka tímto zvláštním způsobem. Farář z osady své a země vypovězený stál v rochetě a štole na hranicích, na poslední pídi půdy francouzské, odkudž jenom několik tisíc kroků jest na hřbitov Montegnezský. Tam stojí říká: De profundis, Libera a Benedictus, když pak ze hřbitova dáno mu znamení, že tam rakev již donesli, modlí se další modlitby z knihy obřadní a kropí svěcenou vodou směrem ke hřbitovu, kdež někdo jiný v jeho jměnu totéž činí. Rovněž tak z hranic, jichž překročiti nesmí, nakučuje kadidlem, a když mu dáno znamení, že se rakev do hrobu spouští, činí ohromný kříž, což na hřbitově znamenají. Pohřeb jest ukončen, ale hojněji než svěcená voda padají na hrob slzy osířelých osadníků.

— *Freimauri.* (Dokončení.) Mžiknutím vykonala dcera rozkaz umírajícího otce a podávajíc, mi zapečetěný svazek spisů volala: „O vítězství přeslavné! Otec můj jest zachráněn, neboť nyní vychrlil z duše své již poslední jedovatinu!“ Výjev tento mne hluboce dojal, neboť pro statečnost výtečné dívky musil jsem chtět nechtět na hrdinné křesťany prvních věků zpomínati. Ještě několik hodin žil zachráněný otec dobré dcery a poslední slova, jež ssinala ústa jeho šeptala, svědčila o jeho *litosťi, víře a naději.* —

Před očima dcery rozpečetil jsem tajuplný list. Obsahoval hroznou přísahu vlastní krví nebožtíkovou podepsanou. Slychal jsem sice často o podobných spisech náčelníků freimauerských, ale když jsem listinu tuto úplně přečetl, věru ani vlastním očím svým nechtěl jsem věřit, vždyť vypovězena byla v ní válka bez ustání a beze všeho milosrdenství proti Církvi katolické, proti papeži a panovníkům světským výrazy pekelný hněv sopcími, nad to ještě na závěrek nejhnusnější postavena klatba, kdyby majitel listu přísaze své nedostál. Strašlivý list tento odevzdal jsem arcibiskupovi, aby i on jizlivost freimaurů dokonale poznal.“ —

Až potud vypravoval P. Passionista a na novo v tom nás utvrdil úsudku, že *freimauri všude jsou stejní.*

K této úvaze časopisu „*Monde*“ dodává „*Vaterland*“. Spůsob, jakým se bojuje ve všech zemích proti katolické Církvi, dokazuje velmi zřetelně, že je to skutečně všude tatáž moc freimauerská, a že výhradně tato moc hrůzný tento boj vyvolala a jej ustavičně rozdmychuje. Jako červená nit vine se liberálním hnutím táž myšlenka: *odtržení totiž od viditelného středu Církve katolické, od Říma, a tím od pravé víry křesťansko-katolické.*

Asi před 40 lety pravil Badenský ministr a zároveň velmistř lože freimauerské Altenstein takto:

„Vydejte nám školy, ponechte nám vychovávání mládeže, pak lehounce schromíme kněžovládu a vše co se nám v cestu stavětí bude.“ A před nedávnem vyslovil tento pekelný záměr ještě zřetelněji nynější Badenský velmistř Dr. Bluntschli řka: „V roce 1848 chtěli jsme účele svého (totiž bezbožské republiky) pouličním vzburčením dosáti, avšak reakce byla příliš silná. Vyvolili jsme tedy prostředek jiný. Účinkuje sice pomalu a za to tím jistěji t. j. *odlučování dorůstajícího nynějšího pokolení*

od křesťanství.“ A když naslova tato s úžasem kdosi řekl: „Vždyť ale pokolení toto zcela zničíte!“ tu chladně odvětil Bluntschli: „Ovšem toto pokolení musí býti obětováno, avšak mnoho-li váží v dějinách světových *jedno pokolení?*“ A Bohu to buď žalováno, zhoubné toto dílo v skutku rychle pokračuje, neboť Bismark stal se v boji proti víře a Církvi katolické spojencem freimaurů, jichž lože ve všech zemích zvláště mezi úředníky a sněmovníky nejvíce mají pomahačů.

Před několika lety štváli freimauri proti konkordatům, nyní ale je heslo jejich: „*Vzhůru na neomylný, státu nebezpečný úřad učitelský v církvi katolické!*“

Hle Bismark a Falk s praporem v čele freimaurů, najatci liberálních a židovských listů a sněmů jim hudou; obelstění, ošizení, a nevědomí těmto přizvukují a již jsou vlády divým tímto proudem vehnány na propastitou dráhu *beznáboženského školství a liberálního „statoprávního“ církevního zákonodárství.* Tím započato jest vylučování Církve z úřadu učitelského, tím poutání, tím podmaňování Církve pod „státní všemocnost“, tím odlučování od pravé víry opravdu nastalo.

Freimauri jsou v mnohých státech již tak blízko cíle svého, že se více neskrývají, vždyť všude mají své náhončí, všude poslušně zaslepence, kteří jim dílo jejich velice usnadňují. Vždyť i ministry víze přísaha freimauerská rovněž tak jako úředníky všech stupňů a zástup učitelů nevěreckých, toť vojsko jejich dosti spolehlivé!

Nebezpečí — nemyslíme nikdy pro naši Církev katolickou — ale pro státy a jejich panovníky z Boží milosti, nebezpečí jest v skutku veliké velmi. Aj jak v několika málo letech s úžasnou rychlostí dobré zásady pravé víry mezi lidem se vytratily!

Símě jedovaté, rozsívané lacinými, habnebnými časopisy, řečmi sněmovními proti Církvi katolické směřujícími a mnoha tisíci nevěreckými učiteli, čímž toto bujně klíčí a již i mohutně se klásí. — Vše, co jen trochu zavání historickým právem, mezi haraburdí se zahazuje, tam mezi tou veteší i pro víru katolickou prý dosti vhodného místa. Mnozí domněle osvícení vůdcové mládeže veřejně prohlašují, náboženství že do škol nepatří a že již opravdu na čase, aby se o něm před žáky ani nehleslo, jakož i aby obrazy Ukřižovaného a modlitba ze žákoven byly odstraněny. I stalo se tak již bohužel na některých místech, ale co při tom při všem činí nadějná mlá-

dež? Aj ta v liberalní „rozumnosti“ již tak veliký učinila pokrok, že ji leckde sebe osvícenější vůdce již ani skrotiti nemůže. Nuže těší-li pak se freimauři marně na brzkou a hojnou žeň?

A hle Církev katolická, proti níž předkem všechny tyto útoky nepřátel rozkacených čelí, kteráž ze všech stran je ohrožena, ona stojí pevně ba skálopevně! Od oněch věků, kde proudy tekla krev svatých mučenníků, nebyla jednota mezi sv. Otcem, biskupy a věřícími celého světa tak krásná, tak něžná a zároveň tak pevná a neoblomná, jako nyní. Biskupové a kněží ubírají se jásajíce a plesajíce do žalářů a do vyhnanství a hrdinským příkladem svým utužují ve svaté vytrvalosti milé ovečky své. Ano i tam kde Josefinismus a liberalní katolicismus takovémuto osvědčení překáží a přesmutným jakýmsi obapolným usnešením zkázonosné dílo jen podporuje, i tam bude již brzy svítati a bohda že tělem učiněna budou slova: „*My nedopustíme, aby naše sv. Církev ve svých právech a ve svém svobodném rozvíjení byla zkracována!*“

Pověděli jsme svrchu, že nájezdy nepřátel předkem čelí proti církvi katolické, a kdož by také o tom ještě pochyboval? Než proti komu brojí dále ještě zakuklení lidumilové z táboru freimaurů? *Proti mocnárům z Boží milosti!*

Liberalismus bez ustání a bez oddechu za tím cílem se žene, aby vážnost církve i vlády z Boží milosti odstranil a obě „*státní všemoc!*“ t. j. svou *krizovládou* nahradil. Liberalismus chce mítí bezvýmínečné právo, liberalismus se snaží, aby i tělesný i duševní život „*státních občanů*“ spravován byl zákony, pro kteréž většina liberalních zřízenců na sněmích hlasovala, kteréž liberalními ministry panovníku ku potvrzení jsou předloženy, a poněvadž většinou ustanovené podepsány prý býti musí.

Freimauři staví si tedy skutečně stvůru svou t. j. *liberalní sněmovní většinu* přiodenou plástíkem „*státního práva*“ výše než panovníka z Boží milosti. Slovem freimauři chtějí způsobiti všeobecný liberalní převrat jinak ovšem než roku 1848 přistrojený, ani ukovavše církev sv. v pouta těžká *podrývaj* jako *krtkové* pomalu ovšem ale *neustále* *vážnost vlády světské*. Freimauři očekávají s jistotou, že *nové pokolení* beznáboženským vychováním a proticírkevními zákony k tomu přivedeno bude, aby „*státu*“ a nikoli právního vladaře bylo poslušno, a pak jest podle náhledu jejich všechno ostatní jenom otázkou času, a sice nejbližšího již času —

„une question morale,“ jak říkával freimauer Cavour.

Toho ale uchovejž nás Pane! F. K.

Paběrky.

10. Zkrácenina do třetice.

Nedopatřením sazečovým, jenž c vysadil na místě e, zaveden jest vp. P. Method v č. 8. „*Blahov.*“ ku svému výkladu této zkráceniny. V *Ihesu* odpovídá e řeckému η; odkud vzalo se tedy ještě h? Odnikud jinud než jen z hebrejštiny, leč bychom chtěli za to míti, že latiník vsunul je mezi i a e, aby se vyhnul průzivu. Když bychom totiž lat. *Jesus* i přímo od řeckého *Ἰησοῦς* odvozovali, nesměli bychom přehlédnouti, že toto jest trojslabičné, neboť v řečtině není *I* spojuhláskou, nébrž samohláskou; tudíž i v latině psáti by bylo: *Iesus*, a tak také nalezá se skutečně v hymnu de Sindone D. N. J. Ch.:

... cruce ex alta tulit involutum
Corpus Iesu.

Latiník sice, jak známo, rád samohlásky přídechem vyznačuje, tak sice, že se potkáváme na př. v breviáři Římském v šestém čtení o sv. Hermenegildu i s překvapující formou obhorta na místě oborta, a tudíž i *Iesus* mohlo k vůli zamezení průzivu aneb i chybné dvojslabičné výslovnosti psáno býti s h: *Ihesus*; ale přirozeněji a jednodušeji se toto h vysvětluje z hebrejštiny, ku kteréž latiníci ne vždy prostřednictvím řečtiny, ale často zcela samostatně a přímo přiklízeli, zejména od té doby, co sv. Jeroným se jal knihy St. Z. z původního textu hebrejského překládati. Tak na př. (ze St. Z.) píše sedmdesáti: *Ναούμ, Ἀμφινοῦμ, Νεμια*; Vulgata ale přilehajíce k hebrejštině: *Nahum, Habacuc, Nehemia*; a dokonce i v N. Z., jehož latinský překlad z řečtiny jest zhotoven, přece Vulgata dle hebrejštiny píše Betlehem, ač řecký text má *Βεθλεέμ* (Bethlem má jednu římský breviář, a sice Hym. Laud. Epiph. Dni): a tak i němčina píše *Johann dle hebr.*, a nikoli dle řeckého *Ἰωάννης*. Ač tedy řečtina psala *Ἰησοῦς*, mohli psáti latiníci dle hebrejštiny *Ihesus*.

Rukopis, v němž jsme věrné zkráceniny našli, a jež Choltická zámecká knihovna na pergamenových deskách německé zahradnické knihy (Hortipomolegium) z r. 1621 (v Norimberce) chová, obsahuje zlomek evangelia sv. Jana od kap. 18. v. 8 b. až asi do polevice kap. 19. Část od kap. 18. v. 33. jest však na deskách přilepena tak, že bez

poškození textu nelze ji odejmouti. Dle všech známek kritických pochází úryvek ten nejpozději z třináctého století; neboť není v něm ještě žádného rozdělení textu znáti, jaké na př. Hugo a S. Carne († 1262) zavědli, a i interpunkce jest nad míru jednoduchá: bod uprostřed řádku. Jméno Jesus v rozličných pádech nacházíme tam psáno takto: *ihs* (nom.), *ih(u)*, nečitelné, genit. v. 32.), *ihesu* (dativ, nezkrácený), *ihm* (akkus.); ve v. 15. by měl býti ablativ, avšak tu pergamén jest porouchán.

Doufáme, že někdo třetí, jenž přístup má k podobným starým aneb ještě starším rukopisům, pravost našeho výkladu novými doklady potvrdí.

Josef Barták,

zám. kapl. a knihovník v Cholticích.

11. Smrt a spánek. (Podobenství.)

V bratrském objetí procházeli anděl spánku a anděl smrti zemi. Byl večer. Ulehli na kopečku poblíže obydlí lidských. Zádumčivé ticho panovalo kolem; i zvonek večerní již umlknul. Tíše a mlčky dle zvyku svého seděli tu oba dobročinní duchové členův věčného spánku, ana již přicházela noc. Tu povstal anděl spánku ze svého mechového lůžka a rozsel jemnou rukou neviditelná zrnka spánku. Večerní větřík roznese je do klidných obydlí umdlených rolníků. Tu objal sladký spánek obyvatelstvo veských chat od starce o holi až do nemluvněte v kolébce. Nemocný zapomněl na své bolesti, smutný na své starosti a chudý na svou bídu. Oči všech zavřely se.

Nyní po skončeném úkolu položil se dobročinný anděl spánku zase vedle svého vážnějšího bratra. „Když zora se probudí“ zvolal v radostné nevinosti, „tu mě lidé co přítele a dobrodince svého velebí. O jaká to radost, podtají a skrytě dobře činiti! Jak krásné jest naše povolání!“ Tak pravil laskavý anděl spánku. S žalostí díval se na anděl smrti a slza, jakou nesmrtelní plakají, kanula z jeho temného oka. „Ach, kýž bych se jako ty z důků radovati mohl! Ale svět mě jmenuje svým nepřítelem a rušitelem radostí jeho!“

„O, bratře,“ odvětil anděl spánku, „nepozná-li při vzkříšení spravedlivý v tobě svého přítele a dobrodince a nebude-li ti vděčně žehnati? Nejsme-liž bratři a poslové jednoho otce?“ —

Tak pravil; i vyjasnilo se oko anděla smrti a něžněji přilnuli k sobě oba bratrství geniové.

Literární oznamovatel

— *Expedice* kněh *Dědictví Svatojanského* přenesla se tyto dni z kněhkupectví Jaroslava Pospíšila do kněhkupectví B. Stýbla, kdež druhdy bývala.

— *Dědictví Maličkých**) mělo svého prostředníka v kněhkupectví p. Jaroslava Pospíšila v Praze, pro Prahu a nejbližší okolí. Vypověděv mu svou před léty ochotně přijatou službu, přinutil správu D. M. k vyhledání jiného ochotného zástupce, u něhož by údové D. M. knížky každého roku vyzdvihovali mohli. Ochotný tento zástupce D. M. jest pan *Josef Mazanec*, učitel a knihovník obě. veř. knihovny na Smichově, U něho hlaseť se všichni údové D. M. se svými, od p. Pospíšila obdrženými listy! — Kdo by byl ten lístek ztratil, p. Mazanec mu jej objedná.

— „*Posvátná kazatelna*.“ Časopis kazatelský. Svazek 5. (dubnový čili velikonoční) obsahuje po dvou kázáních na ned. II.—IV. po Velikonoci, řeč o výroční památce založení vojenského spolku, při pohřbu dítěte, řeč poutní a primiční, při svěcení školního praporu, při odavkách (2), při svěcení praporu živnost. spolku, k osadníkům na rozloučenou, při svěcení kříže, a o slavnosti kněžských druhotin. Svazek 6. (květnový) obsahuje řeč pohřební nad rakví kněze, kázání na slavnost sv. Filipa ap., a sv. Jakuba mladšího, apoštola, na ned. V. a VI. po Velikonoci (po 2 káz.), na slavnost Nalezení sv. kříže, sv. Floriana, Nanebevstoupení Páně a sv. Jana Nepom. Zároveň ukončeno jest tímto svazkem šestero duch. řečí o víře.

— „*Kazatelé slovanští*.“ Sešit 5. obsahuje duch. řeči na ned. I.—VI. po Velikonoci, na den sv. Jana Nepom., na hod nanebevstoupení Páně a seslání Ducha sv. „Osnovy“ zahrnují i hod nejsv. Trojice Boží.

— „*Die katholische Presse*.“ Ein Neu-jahrsgruss für die Katholiken Deutschlands, Oesterreichs und der Schweiz. Von Leo Woerl. Zweite verbesserte Auflage. Würzburg 1875. Leo Woerl'sche Buch- und kirchl. Kunstverlagshandlung. S. 76. V seznamu časopisů udáno, že „*Blahověst*“ vychází jednou měsíčně a „*Hlas*“ katol. spolku“ jednou týdně!

— „*Josefa Ehrenbergera sebrané spisy*.“ Sešit 12. obsahuje pokračování dějepisného obrazu: „*Boj a vítězství pravdy Boží v Čechách*.“ (Str. 83—154). — Tímtež nákladem (kněhtiskárny Cyrillo-Methodějské) vychází: „*Petra Kopřivy Kalendář pro živé a mrtvé duše*.“ Sešit I. a II., str. 48 po 10 kr. Dílo původní,

*) Správa D. M. uctivě žádá všechny sl. redakce v Praze, aby toto oznámení také z ochoty uveřejnily.

zábavné i poučné, jež slohem i obsahem podobá se něm.: „Kalender für Zeit und Ewigkeit“ od Albana Stolze.

— „Zábavné spisy Dra. Vil. Baubergra.“ Pořádá Ant. V. Huml. Díl IV.: „*Jeskný otec Blažej*.“ Povídka pro ušlechtilé čtenářstvo, obzvláště pro dospělejší mládež. V Praze 1875. Tiskem a nákladem Rohlička a Sieverse. Str. 123. Cena 52 kr.

— „Ročník nového věku.“ Kniha naučné a promyslné pro hospodáře, kterýmž záleží na tom, aby získalo se na živnostech rolnických většího užítku, a rolnické povolání povzneslo se ku ctihodné dokonalosti. Vydává Dr. J. B. Lambl. Svazek 48.: „*Vypočítávací a výměrování ploch a těles (měřictví) pro rolníka*.“ Co vodítko ku přednáškám o měřictví na ústavech hospodářských sestavil Adolf Ekert, učitel nauk přírodních a matem. na hospodářské škole v Chrudimi. Se 115 vyobrazeními. Str. 144 za 70 kr. V Praze 1875. Nákladem kněhupectví I. L. Kober. — Tamtéž: „*Kytice*.“ Sběrka zábavného i poučného čtení pro mládež. Svazek II.: „*Co příroda dítčím vypovídá*.“ Sepsal Josef Jedlička. Str. 123. Cena 40 kr. — „*Stručný všeobecný slovník věcný (Malý slovník naučný)*“ seš. 22., Dražko — Ebensoe (str. 561—624).

— Nákladem kněhupectví Fr. A. Urbánka v Praze vyšly r. 1873 tyto spisky: „*Míra metrická*.“ Stručné poučení o nových měrách a vahách, jichž užívá se nyní v Rakousku. Sepsal Ed. Stoklas. Třetí opravené a rozmnožené vydání. Str. 56. — „*Praktické tabulky k proměňování měr a vah posud užívaných v míru a váhu metrickou*.“ Sestavil Emil Fr. Rybička, prof. na real. gymnasium v Příboře. Str. 118.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. Kubů, far. v Chřtči, za far. v Kožlanech;
- p. Eman. Pícka, admin. za faráře v Jincích;
- p. Jos. Schmid, far. v Niklasberku, za faráře v Milfřich (Brand);
- p. Maxm. Vodrážka, far. v Zbirově, za faráře v Zdicích, odkudž admin.
- p. Jos. Dráb, za admin. do Všeradic;
- p. Jos. Binder, kapl. v Lomnici (Lanz), za kapl. a katech. do Žlutic;
- p. Jindř. Kubát zůstal kapl. v Lochovicích.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. Vaněk, jubil. kněz, os. děkan a farář v Hradištku, 18. března (nar. v Popovicích 1. června 1795, vysv. 24. srpna 1821).

Ustanovení jsou:

- p. Jos. Řehák, adm. za far. na Nov. Hrádku;

- p. Bern. Horáček, admin. za faráře v Kratochách;
- p. Jos. Leder za admin. in spirit. v Damňkově;
- p. Jan Tvrdý za 2. kapl. v České Třebové;
- p. Frant. Lang za kooper. ve Velké Úpě.

Upřázdňená místa:

- Chřenovice, fara patr. Teres. ústavu šlechticů na hradě Pražském, do 26. dubna.
- Hradištko, fara patron. rytíře z Limbeků, do 30. dubna.
- Jesenice, fara patr. kníž. Colloredo-Mannsfelda, do 2. května.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan Kraušner, farář v Jiníně, 15. března (nar. v Nové vsi 12. listop. 1814, vysv. 3. srp. 1840).

Vyznamenán jest:

- p. Jan Podlaha, farář v Stalci, obdržel exsistorium canoniale.

Ustanovení jsou:

- p. Jan. Poustka, farář ve Všeradicích (arcid. Pražské), za faráře v Chrašticích;
- p. Petr Havel, kapl. v Újezdě Kamenném, za faráře v Lhenicích;
- p. Vác. Papoušek, kapl. v Brloze, za faráře v Křešovicích;
- p. Frant. Martinek, kapl. v Rožďalovicích (Litoměř. diec.), za faráře v Černisku;
- p. Frant. Smutný, kapl. za admin. v Chotoviněch;
- p. Matěj Kolář, kapl. v Hostouni, za výpom. kooper. v Osvračíně;
- p. Vác. Pavlík, kapl. za admin. v Poleni;
- p. Jan Staněk, proz. kapl. za admin. v Jiníně.

Upřázdňená místa:

- Chotoviny, fara patron. p. Jana z Nádherných, rytíře z Borotína, do 20. dubna.
- Poleň, fara, patr. hrab. Černína, do 24. dub.
- Jinín, fara patr. kníž. Jiřího z Lobkovic, do 1. května.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenán jest:

- p. Arsenius Gampe, děkan v Šluknově, jmenován 2. sekretářem b. vikar. Hanšpašského.

Ustanovení jsou:

- p. Valentin Stocklów, koop. v Falknově, za admin. v Blottendorfu;
- p. Frant. Helzel, kapl. v Bullendorfu, za kapl. v Hrádku;
- p. Frant. Jomrich, admin. v Schönwaldě, za kapl. v Bullendorfu;
- p. Benedikt Franzel, admin. z Nakleřova do Mojžíře.

Upřázdňená místa:

- Osečná, fara patron. kníž. Kamila z Rohanů, a Benešov, patr. hrab. Osv. Thuna, do 22. dubna.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.
Nedostala čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v *Expeditci* a u všech řádných knihkupců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště jenom v *Expeditci*: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neproddávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Pastýřský list

o milostivém létě 1875.

Biskupové

církevní provincie České

vzkazují

všem věřícím svých diecézí

pozdravení a požehnání ve jmenu Páně!

Jako druhdy v Israeli bylo obyčejem, že rok, kterým půl století se končilo, co milostivé léto slaven a mnohými výhodami a milostmi vyznamenán býval: rovněž tak i naše svatá církev od věků slavívala podobná léta milostivá s tím toliko rozdílem, že vždy nevyčerpatelný poklad milosti výhradně duchovním svým věrným dítkám otvírala. Ano ještě dále pokročila mateřská její láska. Kdežto drahý čas zbožní poutníci z celého světa, kteří milostí jubilejních vyhledávali, na jediné svaté město Řím odkázáni byli, spokojila se napotom církev svatá, majíc na zřeteli chudé a chorobné, s mnohem snadnějšími poutěmi ve vlastním domovu. A kdežto z počátku, když milostivé léto teprv na každý padesátý rok připadlo, mnoho bylo těch, kteří se té útěchy nedožili: povolila církev svatá ponenáhli kratší doby pět a dvacet let, aby i nejširším kruhům své milosti jubilejní učinila přístupnými. Ano církev svatá používá i mnohé mimořádné příležitosti, aby častěji poskytla odpuště plnomocných po způsobu jubilejním.

Letošním rokem ukončí se opět jedno čtvrtstoletí, a jako posledně roku 1850, za-

znívá nyní poznovu hlas svatého Otce křesťanstva: „Plesejte Hospodinu všechny země, prozpěvujte a veselte se, a žalmy zpívejte.“ (Žalm 97, 4.)

Jedno čtvrtstoletí — toť věru již samo o sobě má velikou váhu. Učiniloť dítě mužem a muže starcem. Miliony sklonilo v hrob, a na jich místo jiné miliony povolalo k životu. Řízení osudů v rodinách, v obcích a státech na mnoze vložilo novému pokolení do rukou. Že pak tentýž náměstek Kristův dnes jako před pět a dvacetí roky zvěstuje léto jubilejní, toť milostí od osmnácti století, od času svatého Petra neslychanou, ano skoro bychom řekli, že to divem vytrvalosti uprostřed proměn času. A jestliže i mezi Vámi nemálo jest těch, kteří dnes jako tehdy slyší hlasu církve svaté: „Plesejte Hospodinu všechny země,“ nuže ať i oni velebí milosrdenství Boží, že bez pohromy provedlo je vírem a bouří časův.

Byloť skutečně časem bouřlivým — toť čtvrtstoletí, jež se právě chýlí ku konci. Mnohých bojů bylo svědkem v životě domácím, a ještě více v životě veřejném. Neštěstí a bída, bolest a smrt přechasto klepaly na dvěře naše. Těžké nemoce plížily se zemí, a mnohou obět uchvátily z kruhu milých našich. Ani zevnější nepřátelé neušetrili nás, ale hrůzu a bídu vnesli v tiché dědiny naše. Proudem tekla krev, a dvě drahocenných perel vypadlo ze slavné naší koruny císařské, dvě krásných zemí ze svazku mocného našeho císařství. Odvážné ruce ztroskotaly trůny knížat, a i našeho svatého Otce Pia IX. oloupily o majetek jeho a vězňem ho učinily ve vlastním domě. I proti

samé svaté církvi vypukl divoký boj, jako-by ona — po dvě tisíciletí jsouc vítězem — přežiti neměla tohoto století.

Ale nechceme býti nespravedlivými. Mnohých trpkostí přineslo nám sice toto čtvrtstoletí, ale také mnohé útechy. Rozpomeňte se na všechny ty radosti, kterých zazžil jedenkaždý na dráze života svého, kterých přemnoží z Vás nalezli v kruhu rodiny a přátel. Rozpomeňte se na všechno to požehnání, jímž provázela nebesa práce a snahy Vaše, a na všecku pomoc s hůry, kteréž se Vám dostalo v dobách soužení. Pomněte též na úžasný pokrok, jehož se za ten čas dodělaly věda, umění a průmysl. Připomeňte si konečně i nejednu utěšenou událost v životě církve svaté a v životě národů, a zajisté dosti příčin naleznete k velebení dobrotivosti Boží a jeho milosrdenství.

Zvláště jeden úspěch doby právě minulé to jest, k němuž s pýchou bývá poukazováno, a jehož ani Vaši vrchní pastýřové nechtějí dnes pomínouti mlčením. Jest to, jak se tvrdí, svoboda, — svoboda ve všech oborech veřejného a státního života. O v Pánu milované ovečky! Daleci jsme toho, abychom Vám nepřáli svobody pravé. Vždyť snaha po svobodě hluboko spočívá v dušilidské, ano jeví se v jistém smyslu i v nerozumné přírodě. Vlny hrází sevřené s jekotem dobývají se na svobodu. Strom v těsné ohradě vypíná větvi svých vzhůru na svěží vzduch, k teplé záři sluneční. A zvířata — buďsi silný lev aneb nejmenší ptáče — vzpírají se proti žaláři i sebe pestřejšímu, a jak mile mohou, prchají z trapné vazby. Tolikéž a s mnohem větším právem i člověk: zrozen jest se svobodou — *ku* svobodě.

Člověk zrozen jest se svobodou. Taf jest, ó křesťané, svoboda vůle Vaší, úplná, nezkrácená svoboda, že můžete milovati Boha a svatý zákon jeho aneb od něho se odvrátiti, kráčet cestou věčného spasení, aneb cestou záhuby věčné. Ale tu pozorujete též zároveň, jak vedle svobody i zákona stává. Jestliť tu především zákon Boží, který svobodě Vaší připomíná: V jednoho Boha budeš věřiti, cti otce i matku, nezabiješ, nepokradeš, nepromluviš křivého svědectví. Každý tento rozkaz: „to čiň“ a zákaz: „toho nečiň“ jest ukazovatel cesty svobodě Vaší, aby bezpečně viděla, která cesta k spasení a která k zahynutí vede. Tu teprv, kde tyto hlasy se ozývají, kde tito ukazovatelé cesty se naskytují, nastává volba cesty, nastává rozhodnutí vůle Vaší, nastává osvědčení svobody Vaší.

Tak zrozen jest člověk se svobodou — *ku* svobodě, a sice míníme tu nejprve svobodu mravní. Tam u cestníku zákona Božího rozcházejí se cesty. Vizte cestu ku straně levé. Tuť hříchu poddává se člověk, a hle! hřích ten roztrhuje domnělá pouta zákona, ano činí ještě více, an docela strhuje i veškeré ohrady slušnosti a dobrého mravu. Je-li to svoboda? Ach ano, tot svoboda lva na poušti, kterýž bez překážky vrhá se na oběť jakoukoliv. — Tot svoboda vod mořských, kteréž veškery hráze trhají, a zkázonosné vlny své po dalekých březích rozlévají. V nerozumné přírodě nechat se to nazývá třeba svobodou, ale u rozumného člověka jest to zkázou veškeré svobody, ano nejpotupnějším otroctvím. Zkázou veškeré svobody, pravíme. Neboť kdyby každý práva nevázanosti se dovolával, pak nebyl by nikdo svým pokojem a svou ctí, nikdo svým majetkem, nikdo svým životem jist a bezpečen, pak rozzuřil by se boj všech proti všem, boj na život a na smrt.

Ano, tato svoboda jest i tomu, kdo se jí domohl, nejnižším otroctvím. Zlá žádost, jednou připuštěna, každým ukojením svým stává se mocnější, a brzy nesnáší žádného odporu více. Svědomí, jednou uhýčkané, pohřizuje se v spánek vždy hlubší. Síla odporu, jednou zlomena, slábne vždy více a více. Odstraněna-li konečně i poslední hradba, totiž víra, pak proud nepravosti bez překážky valí své rozpoutané toky, pak nepřemožitelně v před žene svou nešťastnou oběť, v před žene ji mocí zlé společnosti, kteráž druha svého již více nepropouští, mocí zlé navyklosti, kteráž žádného odporu již nestrpí, mocí zoufalství, kteréž žádné pomoci již nezná. — Tot jest, co i svaté slovo Boží nazývá otroctvím hříchu. „Každý, kdo činí hřích, služebník jest hříchu“. (Jan 8, 34.) Tu tedy pravé svobody marně hledáte.

Obratťte však zraky své na cestu po straně pravé. Kdož touto cestou kráčeji, mají v uctivosti zákon, ať již vydán jest přímo od Boha, aneb prostředně jmenem Božím. Oni ostrihají zákon, nechť srovnává se s jejich přáním aneb mu na odpor jest. Oni zapírají vlastní svou vůli, a podrobují se s dětinnou důvěrou vyššímu, zvláště Božímu poznání. Tim způsobem mohlo by se zdáti, jakoby vazbami sevření byli; ale vizte, jak v pravdě jsou svobodni. — Vizte, jak jsou svobodni — onino chudí duchem, kteří, ať bohatí jsou či chudobní, nelibují sobě v lichém lesku světa tohoto aniž po něm touží: nechtějí koriti se zlatému teletí.

— Vizte, jak jsou svobodní — onino zbožní služebníci a služebnice Boží, kteří věrně plnění povinností a tichou modlitbu si zalíbili, odmítajíce toho od sebe, aby požíváním radovánek v porobu přišli, aby otroky přízně lidské se stali, aby mocným v pochlebnou služebnost podrobeni byli. — Vizte, jak jsou svobodní — onino vítězové nad svými vlastními náruživostmi: svědomí neruší jim pokoje a klidu, není nikoho, kdo by od nich uražen aneb utlačen byl, a tudíž nikoho, kdo by na ně pomstu chystal, všechna srdce laskavě k nim se vinou, a pokoj a radost sídlí v duši jejich. — Vizte, jak jsou svobodní — i onino mučedníci v okovech a na popravišti; byť uvrženi byli do žaláře nejtemnějšího, byť mečem prokláná byla prsa jejich, byť třeba na kříž byli přibiti: všechny jejich trýzně a muky přece nemohou přemoci jejich svobodného srdce, ale uprostřed muk svých volají: Křesťany jsme, a nic bohdá neodloučí nás od lásky Kristovy.

Tat jest svoboda mravní, svoboda synů Božích, jak ji svatý Pavel nazývá (Řím. 8. 21), kteráž dle svědectví jeho jediné tam se nalezá, kde bydlí duch Páně (II. Kor. 3, 17), a k této svobodě hledíc nazývá se evangelium zákonem svobody. (Jak 1, 25).

V tomto smyslu, v Pánu milované ovesky! máte se svobodou *ku* svobodě se nésti a jí také dojíti, a pak skrze svobodu spravedlivých světa tohoto konečně dospěti ku svobodě blahoslavenců v nebesích, kdež ani starosti ani zármutku, ani bídy ani strasti, ani bolesti ani utrpení, ani hříchu ani lítosti, ani smrti ani pomíjejícínosti více nebude.

Ó buďte tedy především mravně svobodnými, to jest, mějte v uctivosti zákon Boží, žijte podle zákona Božího: a pak budete i úplné svobody občanské hodni. Pak tato od mnohých tak vroucně žádaná, od mnohých tak hlasně velebená svoboda nebude Vám, čím jest ostrý nůž v ruce dítěte, který i smrtelně raniti může, nýbrž bude Vám mečem v ruce hrdiny, jenž blaha Vašeho proti všem nepřátelům uhájí a čest a slávu získá národu i vlasti.

Buďte především mravně svobodnými: a pak nezneužijete svobody své k tomu, abyste v pošetilém poblouzení výhost dali zákonu Božímu. Nezneužijete svobody, abyste s nezbednou zpupností některému bratru, některému kmenu příkoří činili. Nezneužijete svobody, abyste vlastní čest svou a vlastní štěstí své v bahně nízkých chtíčů

pohrbili. — Nezneužijete svobody, abyste snad vlastní rukou porušili svatost rodinného života, vzdávajíce se při sňatech manželských požehnání církve a milosti svaté svátosti. Nezneužijete svobody, abyste uchýlili se u vychování svých dětí od směru toho, jenž vzhůru se nese, zanedbávajíce vědění nejpotřebnějšího, nauky o spasení našem. Nezneužijete svobody, abyste okovy buďto sami kuli aneb k tomu pomáhali, jimižby sevřena byla nevěsta Kristova, Vaše vlastní matka, církev svatá, která po tisíce let na zemi rozsévá jen spásu a požehnání.

Ano My se vši důvěrou očekáváme od Vás ještě více. Očekáváme od Vás a k tomu i napomínáme Vás v otcovské lásce a ve jmenu Páně: abyste budoucně i občanské svobody své užívali ke cti a slávě Boží a ku spasení duše své. Touto svobodou ozbrojeni zmužile postavte se proti odpůrcům Vaší víry, proti odpůrcům Vaší církve, proti škůdcům Vašeho blaha rodinného, proti nepřátelům Vašeho budoucího spasení. Užívejte zbraně svobody, kdykoli o to jde, aby špatné knihy a noviny, kterými Vás zanášejí, od Vás vzdáleny byly: kdykoli o to jde, abyste mužným slovem a mužnou silou zasadili se o to, což drahým a svatým býti musí křesťanu katolickému. Ano užijte své svobody, projevujíce a osvědčujíce veřejně před celým světem, že křesťanství v manželství, ve škole, v obci, ano i ve veřejném životě Vám na srdci leží, že nižádného podílu nechcete míti v řádění nevěřících pronásledovatelů církve, jenž konečně sami nevědí, jakým temným, světoborným mocnostem služby konají. Užijte své svobody, kdykoli volíte muže, kterým místo Vás a ve Vašem jmenu zastávají jest zájmy obce, školy, ano v jistém smyslu i veškerého státního života, — a i Vy, kteří snad sami k této cti povolání jste, užívejte této svobody poctivě a ve smyslu křesťanském. Neboť vezte: i Vaše občanská svoboda jest darem od Boha daným a od Boha Vám svěřeným, jehož užívatí máte ke cti a slávě Boží, ku spasení své duše a ku pravému blahu člověčenstva. Jednou otáze se Vás Pán Bůh i na tyto Vám svěřené hřívný, a blaze Vám, budete-li pak za dobré a věrné hospodáře uznáni.

Tak tedy zahrňte vše, čehokoliv jste zažili a získali v tomto čtvrtstoletí, kteréž ku konci se chýlí, ve své jubilejní rozjímání. Po vůli církve svaté máte ale totéž učiniti se svými hříchy a nepravostmi. Připomínat nám dnes církev svatá se zvláštním

důrazem slova Božského Spasitele: „Co jest platno člověku, by všecken svět získal, a na své duši škodu trpěl!“ (Mat. 16, 26).

Ano tot vlastně hlavní jest příčinou, proč církev svatá vůbec milostivá léta ohlašuje a slaví. Máte nabyti příležitosti a užiti ji k tomu, abyste opravdově své nitro prozpytovali, kajicně své hříchy poznali, upřímně z nich se vyznali, úplně s Bohem i s bližním se smířili, ano i časné tresty za svá posavadní provinění shladili, a tak zcela obnoveni co novorozené dítky Boží vkročili v dobu novou.

Proto v čase tomto mocně a důtklivě napomíná církev svatá ku pokání a vyzývá k přijetí svatých svátostí, proto v těchto dnech mimořádného plnomocenství udílí zpovědníkům svým, proto jmenovitě vzácné milosti odpustků jubilejních Vám propůjčuje. Ten jest totiž význam odpustků těchto, že po hodném přijetí svaté svátosti pokání a nejsvětější Svátosti oltární svým účastenstvím v zásluhách Krista Pána a jeho Svatých odpuštění všech kajicích skutků a časných trestů nabudete, kterých jindy hříšníku i po obdržení odpuštění hříchů, aby úplně dosti učinil, buďto v tomto životě nebo v očistci trpěti jest. Tak zavítá k Vám v pravdě léto milostivé v duchovním smyslu. — U lidu Israelského navracelo milostivé léto jednomu každému ztracený majetek a ztracenou svobodu, nás ale, vyvolený národ Boží zákona nového, uvádí takové léto milostivé v onen stav, v němž jsme druhdy po křtu svatém se nalezali, v onu spravedlnost a plnost milosti, kteráž, kdyby náhle nadešla hodina smrti naší, přímo by nás uvedla v otevřenou náruč nebeského Otce.

Pročež Nám — Vaším vrchním pastýřům duchovním — nelze pochybovati o tom, že všickni tuto milostivou dobu radostně uvítáte, a jí svědomitě ku spasení své duše užijete. Slyšte tedy i ona ustanovení, na nichž získání odpustků jubilejních závisí.

1. Doba, v kteréž odpustků těchto získati lze, trvá ode dne zahájení či otevření milostivého léta až do jeho ukončení, to jest, až do 31. prosince 1875. Zahájení a ukončení milostivého léta vykoná se způsobem slavnostním. V tomto čase může každý věřící jubilejních odpustků jenom jednou dosíci.

2. První a nejnutnější podmínkou k získání odpustků těchto jest, abyste svatou svátost pokání a nejsvětější Svátost oltární — a sice mimo velikonoční zpověď a přijímání — hodně přijali. (Dítkám, které posud toliko k svaté zpovědi připuštěny byly,

nikoliv ale k svatému přijímání, může zpovědník místo svatého přijímání jiný dobrý skutek uložit.)

3. Jakožto zvláštní skutek kajicný ukládá se opětná návštěva čtyř chrámů aneb štací odpustkových od vrchního pastýře (neb duchovního správce) určených a sice tím způsobem, že každému, kdo by soukromně (pro sebe) tomuto požadavku vyhověti chtěl, ony čtyři chrámy neb štace odpustkové patnáctkrát, buďto v 15 po sobě jdoucích, aneb v 15 různých dnech navštívití jest, kdežto od těch, jenž by návštěvu tu v průvodu konati chtěli, účastenství při dvou toliko takových průvodech se požaduje.

4. Při každé návštěvě naznačených chrámů neb štací odpustkových třeba, aby věřící obyčejné modlitby odpustkové na úmysl svatého Otce vykonali, to jest, aby za blaho a zdar svaté katolické církve a apoštolské Stolice, za vyhlazení všech bludů, za obrácení všech bloudících a za pokoj a svornost křesťanských knížat a národů nábožně se pomodlili.

5. Komu za příčinou nemoci neb značné škody a obtíže, aneb pro překážku služebné odvislosti svrchu řečených návštěv ani soukromně ani v průvodu konati nelze: tomu mohou zpovědníci místo nich jiné vhodné skutky kajicné uložit.

6. Koho by zastihla smrt, prvé než uvedených požadavků úplně vykonat, tomu skutky kající teprv počaté, jako by dokonány byly, k platnosti budou.

7. Těchto jubilejních odpustků mohou přímluvou věřících i duše v očistci trpící účastnými se státi.

Ku konci připomínáme Vám, rozmilí věřící! napomenutí Páně, kteréž ústy proroka svého Isaiáše (49, 8) vyslovil a ústy sv. apoštola Pavla opakoval (H. Kor. 6, 2): „V čas příjemný uslyším tě a v den spasení spomohu tobě. Až, nyní jest čas příjemný; až nyní den spasení!“ Amen.

Dáno na hod Boží velikonoční l. spásy 1875.

Bedřich, kardinál a arcibiskup Pražský.

Jan Valerian, biskup Budějovický.

Augustin Pavel, biskup Litoměřický.

Jan Rajs, kapitulární vikář Kralohradecký.

Z paláce a kláštera.

III.

U hrobu sv. Václava.

Kdo tam to na usvitě spěchá do svatyně, kdež v hrobě tělo svaté Václavovo drímá?

Jeť všude ještě ticho na královském týně
a v komnatách sen oči vše a myslí jímá:
jen u hrobu, v němž tělo svaté leží,
již Hospodinu žalmy pěti kněží,
an Pán sám nejsvětější na oběti
si žádoucí stan mezi lidmi světi.

Jeť útlá *děva* to, jež do svatyně spěje:
šat prostý tělo kryje, závoj padá s čela,
že nijak nelze pod rouškou zřít obličej,
byť vyzvídavost sebe více tomu chtěla.
A každého dne záhy na usvitě
lze stopovat to útlé, zbožné dítě,
jež, kryté závojem a prostým šatem,
sem na mši spěchá v zanícení svatém.

Již vešla panenka i padla na kolena
tam u oltáře, v kterém svaté dřímá tělo,
a s ukořenou duší v Bohu zahloubená,
jest jako v nebi a své níží k zemi čelo;
kněz koná obět Páně svatosvatou,
a panna s duší, nebem zaujatou,
se vine k Pánu a Jeť živě vidí,
an sám se dává za spásu všech lidí.

Tu na oltáři panna vidí Spasitele
a všemu, co je svato, u Něho se učí,
Jím, živoucím tu, jímá její nitro celé,
že ráj i nebe kyne Jemu ve náručí.
Svět mizí před očima vidoucima,
jak Boží Beránek tu viny snímá,
a věrným svým skýtá celé nebe,
an za pokrm a nápoj dává sebe.

Ó jaké s očí slzy — jaké z duše vzdechy
té panně útlé valem vinou se a plynou; —
jak bohaty jsou na milosti, na potěchy
ty chvíle drahé i jak sladko-rychlo minou!
Ta obět věčné lásky neskonala,
jež na novo vždy dává, co již dala,
jak svatá jest i libá čistě duši,
jež láskou cení, co vše lásce sluší.

„Tvou Jezu na věky chci být!“ — tak panna
vzdychá, —

„Tvou, jak *naš* dědic svatý — sláva mého
rodu; —

Tvou vezdy — ve všem — všudy pokorná i
tichá

chci žít i umřít s Tebou — zniknout světa
svodu,

Tvá láska, jež mne živé lásce učí,
a za Tvé slovo po věky mi ručí,
ta láska, již tu vidím, vážím z Tebe,
tať život můj — tať duše mojí nebe.“ —

Tak *při* oběti — *po* oběti svatosvaté
panenka útlá vzdychá ticho — volá vřele,

a do utroby čisté, Boží láskou jaté
vše klade, což jí dáno darem Spasitele.
Tak u oltáře živou duše řečí
se vroucí učennice Pánu vděčí,
a jako Václav, svatých Čechů kníže,
se Bohu na službu a obět víže.

Jeť ráno. — Z chrámu panna bohatá se vrací —
tvář závoj kryje a šat prostý tělo hájí;
než hle, jak bočí královskému ke paláci,
a branou, dvorem kvapí v týnec okázalý.
I kdo je tato panna útlá — něžná?
Aj, králova to dcera — mladá kněžna . .
toť *Anežka* je — jasná Přemyslovna,
jež za mladu již světici se rovná.

Václav Stulc.

František kníže Ditrichštejn, kardinal.

Po hradě Ditrichštejně v Korutanech
blíže města Feldkirchen, po prvotném sídle
svém zdědil příjmení slavný rod, jehož před-
kové s korutanskými knížaty spříznění v
písemných památkách z jedenáctého století
na jevo vycházejí. S téhož hradu l. 1483
mnoho odpíral statečný pán Pankrác z Dit-
richštejna vojsku Matiaše krále uherského;
pováživ pak, že silnému dobyvateli neodolá,
vypálil sám a pobořil tvrdý hrad, aby se
na něm Uhři nezahnízdili. Hrad potom ob-
noven jest.

Pankráčův syn Sigmund Ditrichštejn
pán na Hollenburce a Finkenštejně, vojin
udatný a vtipný, muž v zemské správě zku-
šený, zmilel tuze císaři Maximilianu I. Od
něho vzal pro sebe i pro potomstvo čisni-
ctví v Korutanech i důstojnost svob. pána
v Rakousích a později též v svaté římské
říši. Jsa vládařem zemí štyrské, korutan-
ské a krajinské, vyzdvihl r. 1517 v Hradci
štyrském řád sv. Křištofa či pobožné bra-
trstvo samých šlechticů, kteří se přísahou
uvolovali hubiti tehdejšího panstva zvyk —
lehkovážné přísahání, rouhání a chlastání,
slibující, že ani sami těm neřestem hověti
nebudou, ale i toho že dbáti chtějí, aby se
rovněž jejich otcové, bratři, synové, přátelé
a sluhové hříchů těch pilně střežili. Kdo
několikrát o přísedný závazek svůj hrubě
byl zavadil, vyobcován jest či vystrčen ze
spolku. Nosili buď na hrdle neb na klo-
bouku obrázek sv. Křištofa. Založení svému
získal Sigmund Ditrichštejn zprvu 78 šlech-
ticů a ti ho prostředkem zvolení hlavou
řádu ustanovili. Týž horlivý katolík při-
jednal sobě zásluh ztenčením kacířských
bludů v Horním Rakousku a ve Štýrsku

kdež se r. 1525 Novokřtělci rozplemenili. Boje se od nich pohromy obecného dobra, rozkázal arcivévoda rakouský, český král Ferdinand I. Sigmundovi z Ditrichštejna, správci jmenovaných zemí, aby kacíře ztamtud vyhnal, zapeklitých však a nezbytných třeba-li na hrdle ztrestal. Vladař krajin očistil, zvláště při moravských hranicích, kdež Novokřtělci rádi své hromady slavovali a bujně kusy tropivali. Když l. 1533 v Pánu usnul, složili jeho tělo u rakve císaře Maximiliana I. v zavídeňském Novém městě v hradní kapli sv. Jiří; tu zdělal Sigmundovi Ferdinand I. pomník zvěstující jeho zasloužilost o dům rakouský. Stalot se tak z poslední vůle Maximiliana I., jenž taky nařídil, aby se v kapli této Sigmunda Ditrichštejna i rodu jeho na vše budoucí časy pobožná pamět dála, kdykoliv by tam kněz za duši jeho — za císaře Maxe I. — buď mši svatou obětoval anebo modlení konal.

Sigmundův mladší syn Adam svob. p. z Ditrichštejna sloužil též užitečně a platně císařům Ferdinandovi I. a Maximilianovi II. Léta 1563 obrán jest Adam Ditrichštejn za nejvyššího hofmistra synů Maxe II., arciknížat Rudolfa i Arnošta; odjel tedy s nimi do Španěl ke dvoru jejich strýčka krále Filipa II., kdež zároveň ve jménu císaře Ferdinanda I., pak i Maxe II. vyslanecký úřad zastával, dokavad tam arciknížata na cvičení chování byli. Při r. 1571 odvezl je ze Španěl zpátky ke dvoru císařskému; Rudolf volen byl potom na císařství, Arnošt stal se vladařem Nizozemska. Na zasloužilého Adama Ditrichštejna pamatováno koláčem. Když bylo roku 1572 odúmrtím panství Mikulov v Moravě na císaře Maxe II. spadlo, podal on to zboží v doživotní léno svému milci Adamovi Ditrichštejnovi, jenž od moravských stavů za spolumylitele přijat jest. Ze pak týž po třech letech dotčeného císaře z Prahy do Vídně jedoucího na bradě Mikulově pohostil ctně, daroval mu mocnář manský statek Mikulov ve vlastní a zpupné dědictví. Adam jest praotec rodu Ditrichštejnů Mikulovských.

Na mikulovském panství zastal jest Adam svob. pán z Ditrichštejna rozličné kacířstvo, kteréž bylo zdávna katolických kostelů pochvátilo. Nad jiné bludaře hýbali městem Mikulovem Novokřtělci a Bratři. Novokřtělci r. 1526 z Rakous vyplašeni, usedli v Mikulově pod ochranou bludných pánů, bratrů Linharta a Hanuše z Lichtenštejna. Pospíšil za nimi do Mikulova Baltazar Hubmajer, Novokřtělec právě z Němec

vyhnáný, veza s sebou nevěstku a tiskárnu, z níž pak šeredné listy své a mazaniny rozéslal; však ten brzo i s nevěstkou zajat a pro zatvrzelost v ohavném kacířství dle světského zákona na hranici spálen, smilnice však s oprátkou na hrdle utopena. Bludaři z Jednoty Bratrské byli v Mikulově osadní chrám sv. Václava opanovali. Adam Ditrichštejn požádal obecnou radu téhož města za kněžiště v tomhle kostele; tam že by rád s rodinou a čeládkou odpoledne slovo Boží slychal, když by sobě lid dopoledne v lodi svou službu odbyl. Když mu toho obecná rada dopřála, zaburácel kacířský učitel v chrámě a vynadal Ditrichštejnovi ba i císaři pánu chlapů Antikristových, Za to jest císař dvorským soudem na utracení vydán, ale od císaře omilostněn a ze země vyklizen. Tehdy pečoval Adam Ditrichštejn chutě o nasazení katolického duchovenstva při kostelích svého podací a vyprosil sobě kněží z Tovaryšstva Ježíšova, by spustlý lid z bludiště do Církve svaté doprovodili. Jezuité Tolmajner, Magij a Kardán asi čtyřletou práci misionářskou několik tisíc duší v Mikulově a vokol Kristu Pánu získali a Jeho stádečku přidružili. Z rozmnožení království Božího velikou radost maje vyjádřil ji papež Řehoř XIII. l. 1583 zvláštním listem horlivému Ditrichštejnovi; — Vilém kníže bavorské vzbuzoval dopisem 1584 zasláným obec města Mikulova k setrvání v pravé víře svaté a k vyzdvížení bratrstva Božího Těla; — Karel, arcikníže rakouské, jedal z Prahy do Vídně, zajel naschvál do Mikulova chtěje zvědět, zdaž pověst o rychlém obrácení kacířstva pravdiva jest.

Adam svob. pán z Ditrichštejna usnul v Pánu 15. ledna r. 1590 v Mikulově. Císař Rudolf II. dal tělo svého někdy učitele a důvěrného rádce v hlavním chrámě pražském vedle císaře Maxe II. pochovati. Slavný děkan téhož chrámu Jiří Pontán z Brajtnberka učinil pohřební řeč, kteráž i vytačena jest. Nebožtík ostavil tři syny: prvence Maximiliana, Františka a nejmladšího Sigmunda; urodilať mu je Markytká, kněžna z Kardony, z krve královské, kterouž ve Španělech roku 1555 za choť pojal svátostně. Z nich proslul velmi František tam v hlavním městě Madridě 22. srpna 1570 na svět vyvedený a v osadním chrámě sv. Justa pokřtěný, kdež mu kmotrovstvím sloužili Didak vévoda kordujský a Anna z Mendoza. K němu tohle skládání všechno směřuje*).

*) Františkova babička Maria kněžna z Kar-

František svob. p. z Ditrichštejna chodil v naší Praze do školy k učitelům pěkných umění a mudretví; že pak jevil přichylnost k duchovnímu stavu, odsadil ho otec v Římě na učení bohosloví v Německé koleji. Tam poslouchal panic učitelů z Tovaryšstva Ježíšova do tří let; nežli se však doučil ve školách těchto, umřel mu otec v Mikulově. Papež Klement VIII. a císař Rudolf II. počali hodnému sirotku odemykati dvířka k úřadům vzácným. Vzav jej do paláce svého staral se mu sv. Otec o kanovníctví stoličných chrámů v Olomúci a ve Vratislavi a učinil ho svým tajným komořím. Když léta 1594 litoměřický probošt Zbyněk Berka z Dubé na pražské arcibiskupství zvolen byl, podal císař Rudolf to probošství Františkovi svob. p. z Ditrichštejna. Ten vzav odpuštění od papeže, jel do Čech uvázat se v obroči.

Kostel sv. Štěpána a při něm sbor kanovníků proboštovi podřízených založil a nadal v Litoměřicích kníže Spytihněv II. l. 1057. Jakmile probošt Ditrichštejn v Litoměřicích úřadu načal, pustil se v dotčeném chrámě do rozsévání slova Božího s kazatelnou horlivě; však pováživ, by dosud na kněžství nebyl zřízen, ucítil záhnětku svědomí a psal o tu věc papeži; ten pak upokojil ho a zplnomocnil ke kazatelství. Z pradávna slavívali proboštové litoměřičtí službu Boží majíce na hlavě korunu (biskupskou čepici) a v ruce berlu, ale užívání té výhrady zaniklo v bouři husitské; až přičiněním probošta Ditrichštejna ráčil jest papež Klement VIII. umrlou tu svobodu vzkřísiti *).

Týž probošt František Ditrichštejn l. 1597 řádem kněžství omilostněný obětoval prvotiny mše svaté v Praze v jezuitském kostele sv. Salvátora. Po některém měsíci odjel na opáčenou žádost papeže Klimenta do Říma. Sv. Otec měl ho rád po boku; jel-li kam z Říma, vzal ho s sebou. V hlavním městě katolického světa obcoval Ditrichštejn příkladně; den jak den obětoval mši sv. velmi pobožně, rozdával chudíně hojnou almužnu a sloužíval v nemocnicích ubožákům; zdálo se by jim více na službu hleděl než papeži. Vůbec ctěného kněze miloval zvlášť svatý Filip Nerský.

dony umřela v Praze l. 1577; o jejím pohřbu řečnil v hlavním chrámě sv. Víta *Edmund Kampiani*, z Tovaryšstva Ježíšova, jenž potom v Angličanech pro katolickou svatou víru byl umučen.

*) Probošství litomyšlské vysazeno jest pak l. 1655 v biskupství.

Léta 1598 dne 2. června, když František Ditrichštejn porád v papežské zemi prodléval, usnul v Pánu výborný biskup moravský Stanislav Pavlovský z Pavlovic. Ihned usilovali papež a císař namluviti olomúckou kapitolu na to, aby jejich miláčka za biskupa zvolila. Však ale sbor kanovnícký položil odpor předstíraje: Kněz Ditrichštejn jest velmi mlád, neštudoval na obecném učení po tři plná léta, není Pisem svatých ani práva duchovního doktorem; má sice u nás kanovníctví zamluveno, než hlasu a stání ve sborně nemá, aniž dosavad u biskupského chrámu sídlil! — Doplnil tedy papež Kliment těch a takových schodků a odklidil všechny závady svrchovanou mocí svou apoštolskou i prohlásil Františka Ditrichštejna mohoucího úřadovati všelijak i biskupsky! Svého smýšlení upřímnost dotvrdil tím, že ho 3. května 1599 kardinalstvu sv. římské Církve přidružil a titulem chrámu sv. Silvestra na poli Marském vyznačil. Novinku o tom povznešení zvěstovali Františkovi, an právě mši sv. dosloužil; čerstvý kardinal nejevil z té věci žádného potěšení; patrně, že po tom nebažil! — Papežovu a císařovu žádonění ucouvlo kanovníctvo a zvolilo 26. května 1599 kardinala Ditrichštejna na biskupství olomúcké; sv. Otec posvětil voleného biskupa t. r. měsíce října v Římě.

Kardinál a kníže-biskup olomúcký Ditrichštejn slavil 17. října 1599 vjezd svůj do Brna; veškeré duchovenstvo vyšlo proti němu, ano všemi zvony zvoněno. Vjel na bílé brně do města v oděvu kardinalském; kněží uvedše ho do chrámu sv. Petra počali zpívat *„Tebe Boha chválíme.“* Podobně vjel 1600 v úterý po sv. Trojici do Olomouce; duchovenstvem a radou obce městské přivítaný biskup vešel pod nebesy šesti knězi nešenými do stoličného chrámu sv. Václava.

Pro zvolení kardinála Ditrichštejna k biskupskému úřadu olomúctí kanovníci pozdě bycha nehonili, z roka do roka ztřetelněji poznávajíce, že v něm vzbudil Bůh kacířstvem stísněné, zbědované a znešvařené Církvi katolické starostlivého pastýře, moudrého a statečného obránce, jakož i pilného rozmnožitele a zvelebitele. Naučiv se jazyku českému, uschopněl biskup Ditrichštejn k blahému působení v národě, moha již na sněmích zemských mluvit v prospěch vlasti a Církve, a s každým osadníkem svým co otec důvěřivě jednati bez tlumače.

Svědomitou pracovitostí a pobožným životem svítil velekněz ten domácím víry též odstěpencům. Aby poznal své stádo i

jeho pastýře, procházel městy, městečky, vesnicemi po všem biskupství, prohlížel kostely, zkoumal a zpytoval víru a obcování duchovenstva i lidu. Vzáv na to mocný list od papeže, ohledával též rád a kázeň sborů klášterních — i těch samé Stolici apoštolské jindy vyhrazených. Pokud stačil, sloužil rád ovečkám svátostmi; zaopatřoval hrubě nemocných, anebo aspoň doprovázel Velebnou Svátost k nemocnému, nesa hoříci voskovici; s mládeží odbyval cvičení křesťanské a hodných pacholat i děvčat obdarovával štědrě. Kamkoliv přijel, všude poptával se po lidech nouzí sklíčených a pomahal jim penězi; téhož dobrodíní zúčastnili bludaři, jen když se pokojně a klidně chovali. Ve špitálech navštěvoval chudé a nemocné, potěšoval jich řečí spásitelnou, dával jim peněz, zjednával záživných krmiček, ba i se stolu svého jídla jim donášeti kázával. Soukromě živil mnoho zchudlých rodin šlechtických a mnohomnožství těch ostýchavých chudobečků. Jsa velmi pokoren, rád ustoupil, jestliže mu v tom svědomí nezbraňovalo. V pití byl tak strídmý, že mimo mši svatou vína nelíznul. Den jak den sloužil mši svatou a trval do několika hodin na modlení a rozjímání. Výročně strávil osm dní pořád kajícným cvičením, obyčejně v jezuitském klášteře. Z veliké uctivosti a milosti k Velebné Svátosti posluhoval leckdy jako ministrant knězi mši svatou obětujícímu. Mohl-li, konával sám s lidem posvátné provody, zvlášť křížové. Pomocného biskupa svého služeb užíval jenom z nouze. Drahně bludných ve víře dušiček obrátil a přivedl do ovčince Kristova slovem Božím nadšeně hlásaným. Jeho kazatelská horlivost byla i katolictvu s podivením, že nebylo pamětníků, by kdo z předků jeho biskupských býval lidu kázal.

Spolehliví svědkové schovali nám památku některých jeho kázání, provodů a obřadů posvátných; těchto vzácných kvítků vzebrouce, svážeme v kyticu:

V Brně, v osadním kostele sv. Jakuba l. P. 1599 v Boží hod vánoční sloužil kardinál Ditrichštejn zpěvmo mši svatou; odpoledne tu kázal; nazejtří ve svátek sv. Štěpána měl tam ranní kázání. — L. 1600 na Veliký pátek činil v též chrámě kázání a seděl ve zpovědnici; rovněž tak pracoval tam na bílou sobotu. V Boží hod velikonoční obětoval v tomtéž kostele slavnou mši a podával několikům stům osob Boží Tělo; odpoledne měl kázání a přidružil Církvi svaté luteránského pastora Pavla Strigelia namáháním brněnských jezuitů k pravdě katolické

obráceného, což se takhle dělo: biskup sedě před věžní branou kostela, říkal zákletby či zaklínací modlitby nad Pavlem u jeho nohou na koberci klečícím; pak vytýkal dvanáctero kusů katolické víry a tázal se ho při každém článku zvlášť, také-li věří, potom vedl ho za levou ruku do chrámu k velkému oltáři a tu se ho zase vyptával, věří-li v dvanáctero článků víry svaté. Pak dovedl Pavla obřadní sluha biskupův ke kazatelně, na kterouž vystoupiv Pavel, odříkal se bludů svých a žaloval na sebe srdcem skroušeným a jazykem bédujícím, že byl mnoho dušiček v kacířství uvedl; a hned pozval přítomný katolický lid též zástup rozlícených luteránů, aby za ním popošli k velikému oltáři.

Sestoupiv klekl u hlavního oltáře a odříkával nahlas vyznání víry dle pravidla papežem Piem IV. vytknutého a dokládal se Boha, že z pouhé lásky k pravdě Boží a z nenávisti luteránského kacířství chce býti katolíkem; i prosil pilně a snažně za přivtělení obci svaté. Biskup smířiv a sloučiv ho s Církví katolickou, dal mu požeňování a obejmul ho milostně. — Léta téhož ve svátek Nanebevzetí bl. Panny Marie slavil kardinál v chrámě sv. Jakuba mši svatou; po mši měl kázání; pak obnášel Velebnou Svátost kolem kostela; provodu toho svatého účastnila se taky obecná městská rada. — V první neděli po devítňiku léta 1601 světil biskup Ditrichštejn v Brně v osadním chrámě sv. Jakuba dvacet a pět duchovních žáků na kněžství; potom měl ranní kázání. V druhou neděli po devítňiku kázal tam zase; po kázání konal s lidem průvod posvátný okolo kostela, obnášeje Boží Tělo ve svátostnici; že nastával sněm, obcovali provodu někteří duchovní a světští z moravského panstva, jenž tak jako vzácné paničky měli v rukou rozžaté svíce. Roku téhož ve svátek Nanebevzetí bl. Panny Marie měl taky tam kardinál kázání; pak tam ještě dvakrát v tom samém roce kázal. — Příštím rokem 1602 dopravili do Brna posedlou Alžbětu, kteráž z Mikulova pocházela. V kostele sv. Bernardina před velikým oltářem vymítal z ní kardinál čerty dne 18. června; vymítání trvalo až do 2. července do svátku Navštívení bl. Panny Marie. Čerti Bisilum, Basaba, Adabus, Bada, Tado, Abo, Asa měli svého starostu Basana, jenž Alžbětu — nejspíš že kacířku — nejhůř trápil. Ten často lhal kardinálovi, že už z ní vyjde; ale nevycházel ani dnes, ani zejtra, ani pozetří. Tedy zaklel ho vymítač: Pověz, proč nevycházíš! Pověděl zarytý běs: Musím ji déle mučiti pro kacíře, kteří v cos tako-

vého nevěří a Pannu Marii nevzývají; neboť římská papežská víra jest ta pravá pravdivá víra! — Vyletěl z ní ve svátek Navštívení bl. Panny Marie zhasil voskovou svíci u Velebné Svátosti. Však on tu Alžbětu s tovaryštvem svým brzo zase posedl, a když vymítání v kostele sv. Anny nepomáhalo, odvedena jest zpátky do Mikušova. Za tuhle zprávu ručí nám tehdejší lékárník a radní brněnský Jiří Ludvík. —

V Olomúci r. 1600 slavil biskup Ditrichštejn o Božím Těle průvod, obnášeje po městě Velebnou Svátost; s poledne po nešpořích měl v chrámě sv. Maurice kázání, čemuž se i katolictvo tuze divilo; pak v tu neděli před sv. Vítem kázal ve svém stoličném chrámu Páně. — V témž městě konal l. 1606 Božítelní průvod jda bos, nad čímž některý protestant úžasly hlavou kroutil. — Týž kardinál ctně dožádaný slavil r. 1601 v hod Božího Těla v naší Praze průvod, obnášeje Velebnou Svátost mimo jezuitský kostel Sv. Salvátora; stalot se poprvé pod širým nebem, ježto dotud slavnost ta jenom v samém dotčeném kostele bývala, odbývána. V tomtéž chrámě Sv. Salvátora měl prvního, dne ledna měsíce, roku 1603 dotčený kardinál kázání.

Již tahle úradní Ditrichštejnova pilnost vroucná pobožnost a příkladná ctnost probouzela ospalých, rozněcovala chladných utvrzovala mdlých katolíků z řádu světského i duchovního; domácím víry svític, pralo jest světlo jeho venkovským do očí, žeť si jeho alespoň všimnouti museli! Také odjinud přibíral biskup hojivého koření a strojil léky pro osadu svou v Moravě i v Slezsku rakem křstiví z dávná rozežranou.

Zápovědi a rozkazy od Rudolfa II. na zkrocení a ztenčení kacířstva v moravských městech královských vydané byly by luteranstvu, kalvinstvu a jinačímu bludnictvu za samé nastroše leckdes sloužily, kdyby nebyl biskup Ditrichštejn nad jejich vyřízením ostrážitel, bděl, v čemž ho rodný jeho bratr Sigmund podkomoří, svědomitě až do skonání svého († 4. ledna 1602) podporoval. Zvláštní důvěry, kterouž u císaře měl z roku 1600 jakožto tajný rada, užíval biskup rovněž k zvelebení katolické Církve.

Když 13. září 1600 v Brně Křístof Tzerte, Vídeňan, umřel, nesměli mu pro záповěď biskupa Ditrichštejna vyzvánět ani ho pochovat v zemi posvěcené, poněvadž byl za živa věrou svatou pohrdal a v osadním kostele sv. Jakuba s katolictvem Velebnou Svátost pod jednou spůsobou nepři-

jímal. Tělo jeho z města vyvezeno a na protestantském hřbitově v Řečkovících pohřbeno.

Léta 1602 v den 22. ledna poradil biskup Rudolfovi II., aby na moravské hejtmanství, s něhož Jáchim Haugvic z Biskupic složen byl, jenom katolika nasaditi ráčil; navrhl mu Ladislava Berku z Dubé anebo Ladislava Popela z Lobkovic k veleddležitěmu úřadu. Císař vybral pana Ladislava Berku z Dubé za hejtmana zemského. Téhož léta v den 12. července poprosil týž biskup císaře dotčeného, aby ve Znojmě a v Jihlavě, kdež světlo katolické víry bylo téměř zhaslo, podkomořím královským protestanty z městské rady uklidil a do ní samých katolíků usazoval.

Roku 1604 dopustil biskup olomúcký brněnským protestantům míti za branou pohřebiště, však bez vyzdění ohrady — k vůli rozeznání od hřbitova pravověrců; zároveň důtklivě napomenul městskou radu, aby vyhnala z obce protestantských učitelů mládeže, kteří se v ní sem tam koutkují.

Léta 1609 zapověděl kněžstvu své osady požehnávatí snatků, kteréž by nebyly řádně po církevním zákoně zařízeny. Podobně k rozmnožení stádečka Kristova prosil t. r. pány na Veliké Mezeřici, Jaroslavcích a na Novém Hrádku, aby jemu postoupili práva osazovati na jejich svrchu jmenovaných státcích fary, kostely a špitály samým katolickým kněžstvem; a ti mu po vůli byli a učinili. Téhož roku opováživ se života pro nejmilejšího Pána Ježíše, usiloval v Opavě, městě slezkém, zuřivostí a zatvrzelostí pověstné kacíře získati katolické Církvi; ale tito začali už po něm házet kamením. Srdnatý biskup neustal jednati s nimi laskavě a poučovati jich, až toho dovedl, že protestantský řečník jejich aspoň do času vyhostěn jest byl; tož osadil pastýř faru katolickým správcem a dvěma kaplany; jež do několika let rád svým nákladem živil a vychovával. (Pokračování.)

Nebe vlasti má!

Nebe, domov můj a vlasti má!
Nejsem pro ten svět já stvořena;
protož často vznáší duch se můj
nebe nade krásný blankyt tvůj!

Nad oblohou, nad hvězdami dlí
Otec všech, ať dobří jsou, ať zlí.
Tamtéž vstoupil Kristus Spása má,
tam i Máti Boží přebývá.

V nebe Kristus slovem svým nás zval,
příkladem nám cestu ukázal;
protož tam, k té vlasti milené,
tam se s touhou moje duše pne!

Praobraz ten Boží, duše má
pro Boha a nebe stvořena,
kratičků jen čas má v světě žít,
potom věčně, věčně v nebi být. —

Nebe jest jen dobrých blahý byt,
toho chci si ctností zasloužit.
V nebi Otec můj, tam vlast je má,
tam si moje duše zaletá!

M. Michaela,
roz. Žáková.

Oběť továrny.

Obraz ze života naší doby.
Napsal *Vojtěch Dešňák.*

III.

Je-li blaze každé obci, v které stojí továrna? Uhlídáme. Továrna, zvlášť má-li takové představené, jimž jest dělník pouhým mechanickým strojem, z kterého hledí jen těžit o jeho duševní stránku hrubě se nestarajice, ano této nějaký čas věnovati ani mu nedovolí, kterým jest mravnost a ctnost věci směšnou — má-li továrna takové představené, pak jest pro tělo obce jedovatým vředem, na němž se víc a více rozežirá, až jeho krev a zdravé šťávy úplně otráví, umoří a k hnilobě přivede.

V Habrovské továrně se již delší čas pilně pracuje. Dělníků má dost. Chodí tam téměř všechen mladý lid z Habrova a velký počet z okolních vesnic a samot. Podívejme se tam.

Pracuje se ve dvou poschodích, každé jest rozděleno na více dílen. Dílny jsou pěkně od sebe odděleny, tak že projdouce všechny můžeme stopovat celý postup práce až k výrobkům již úplně hotovým, jak přicházejí do obchodu. Jen kdyby oddělení byli tak i dělníci! Toho ale v továrně Langfeilově pohřešujeme. Lidé rozličného stáří a pohlaví pracují v jedné a téže dílně. Jaký tu může býti pořádek? Mladé dívky jsou celý týden zaměstnány s mladíky v jedné světnici. Má-li práce člověka těšiti, musí ji konat se zálibou a být při ní vesel. Práce v továrně jest duchamorná. Zoškliví se brzy, zvlášť mladým lidem, jichž duch baží po rozmanitosti. Nenacházejí-li tedy zábavy v práci, baví se jinak, aby jim čas ušel a práce je úplně na duchu a na těle neschromila. I vedou vespolek dvojsmyslné

řeči, zpívají necudné písně a tropí žerty nemravné a velice závadné. Ucho si znenáhla na takové řeči uvykne. Cit cudnosti, jenž druhdy při méně závadných řečech oči k zemi klopil a růměncem líce barvil, usíná a hyne až se vytratí, tak že ani při nejhrubších přečinech proti mravnosti se neprobudí.

A v těchto dílnách pracují také děti útlého věku. Ubohé děti, že musí slyšeti jen klení dělníků starších a viděti špatné příklady mladších! Čeho lze se do nich pro budoucnost nadíti?

Na tom ale nesvědomitému Langfeilovi pramálo záleželo. Ctnost, mravnost a cudnost jsou mu věci neznámou, jemu jde jen o hmotný zisk a úspěch továrny. Vábí a láká tam každého. Čím více dělníků, tím větší výtěžek.

Do továrny chodí i selské dcery. Činí tak ze závisti. Dcerky chalupnické, které do továrny chodí, stroj se všechny jako nějaké hraběnky. Dcery ze statků nezůstanou za nimi pozadu. Otcové jim na zbytečné trefky nemohou ničím přispěti. Vydělají si na parádu samy — v továrně.

Jest v sobotu před Habrovskými obžinkami. V továrně jest neobyčejně pilno. Pracuje se jako o závod. Langfeil má nutnou zakázku, kterou musí v krátkém čase zaslati a z které si slibuje řádný zisk. Aby byl v určitý čas hotov, přidržoval dělníky již po dvě neděle i dopoledne k práci v továrně. Neznaboh! sám nešel do kostela nikdy a bránil do něho jíti i jiným, nedělaje si z toho svědomí, že vraždí duše tolika lidí. Všickni ovšem v neděli v práci nezůstali, zůstalo jich ale většina, zvlášť dívky. Využítkoval jejich slabou stránku, slibiv jim, budou-li v určitý čas s prací hotovy, že jim zařídí o obžinkách v továrně muziku. Pracuje se tedy dnes o překot.

Mezi tím, co Langfeil přebíhá z jedné dílny do druhé, tu to tu zase ono nařizuje, vyrazí se Hugo za jeho zády s dělnicemi a všelijak je škádlí. Tot jeho nejmilejším zaměstnáním. Za tím účelem obyčejně více mešká v dílnách než v písárně, kdež jest mu práce vykázána.

Dnes nasadil děvčatům zvláštního štíra do hlavy. Zítřka bude muzika, on ale s nimi tančit nebude. Přivede prý si svou tanečnici; zvláštní to děvče, hezké, že budou otvírat oči.

Která to je? Odkud? Snad z Habrova? — vyzvídají a hádají děvčata.

Nerekuje jim to, jest to tajemství. Seznámil se s ní teprv před krátkým časem.

A aby ještě více jejich zvědavost napjal, řekl: tak hezká že mezi nimi není žádná.

Hádáno sem a tam, až tomu tajemství přišla na stopu Trepkova Tereзка. Domýšlela se posud, že ji má Hugo ze všech děvčat nejradši a nemálo ji na tom zakládala. I nepřišlo jí vhod, žeby jí snad opovrhl a jinou si vyhlídl. Dala si tedy na tom nejvíce záležet, aby tajemství uhořla.

„Již to mám!“ vytrhla se najednou Tereзка z myšlének — a aby to Huga hezky zamrzelo, řekla uštěpačně: „Oč že ta vaše tanečnice pásala kozy?“

Hugo se zarazil.

„Pak to již není žádné tajemství!“ vysmívala se mu Tereзка. „Je to ten Bařinů divoch, ta kozačka!“

„Ano, Bařinova je to!“ přizvukovaly ostatní dívky tleskající radostí rukama, že tomu Trepkova přišla tak najednou na stopu. „Ha ha!“ smály se z plna hrdla, „ta umí tančit jen s kozami na dráhách, vždyť ani nikdy nebyla u muziky.“

Tento smích Huga dopálil. Nemohl se přemoci. Mnoho si již u děvčat zadal a pak nejednou jejich výsměch musel strpěti. Tentokrát měl ale zlost hlavně proto, že uhodly jeho tajemství.

Počal dělat pánovitěho, a aby jim ukázal, že zde něco platí, zhurtase na ně ospil: „Po tom, kdo moje tanečnice jest, nemáte se co ptáti! Však budete otvírat oči, až moje tanečnice bude tančit v hedbáví a atlasu v sálech, jakých jste vy ani nikdy neviděly. Jsem v továrně pánem, jako otec, rozumíte?“ — Hugo bouchnul dveřmi a zmizel z dílny.

Děvčata na chvíli umkla. Nenadály se, že mladého pána tak urazí. Pocítily, že jsou jen nádennicemi a on že jest pánem. Horšily se na Terezku, že byla tak prostoreká. Tereзка si ale z toho ničeho nedělala.

„Mladý pán jest větroplach,“ řekla, „zítra již nebude o ničem vědět a bude zase jako byl dříve.“

Hugo byl opravdulehké zboží. Byl několik let na studiích. Poněvadž se mu ale hostince, kavárny a divadla líbily lépe než latina a řečtina, musel ústav, na němž studoval, pro špatný prospěch opustit a neměl naděje, že by jej kde přijali. Otec, kterého stál velké peníze, dal jej k obchodu. I tu musel značné částky peněz za ním posílat, které hodný synáček, jsa v hlavním městě a bez náležité dohlídky, zbůhdarma utrácel. Když zřídil Langfeil továrnu, vzal jej domů, myslí, že máje jej na očích navykne ho pořádnému životu. Ale i tu, an byl příliš

zaměstnán, nevedl nad ním patřičný dozor. A co by byl snad na Hugovi napravil otec, to pokazila zase matka, která se svým jedináčkem jen se mazlila a všechno mu dovolovala.

Přišel Hugo domů dělal si naděje, že bude moci v továrně hovětí svému lehkému životu dle libosti. Zklamal se ale velice. Venkovská děvčata seznávše jeho lehkou mysl, vyhýbala se mu na sto kroků a opovrhovala jím. Jen málokdy se s ním pustily do řeči a tu se mu obyčejně vysmály, jak jsme právě viděli. Hledal tedy Hugo své vyrazení již po nějaký čas mimo dům. Dojížděl buď koňmo do blízkého města, kde si vynašel společnost sobě rovných hejsků a s nimi se mnohdy celou noc při pití a hře bavil, anebo se proháněl s ručnicí po okolí Habrovském. Na jedné ze svých vycházek loveckých napadl plachou laň, která učinila osudný obrát v jeho životě.

Bylo to několik dní před tím, než se chlubil před děvčaty svou tanečnicí. Hugo šel březinami máje ručnicí zavěšenou na rameně a hvízdaje si veselou píseň. Najednou stanul, jako by se byl něčeho náramně ulekl. A přece nespatrił předmět tak hrozný, byloť to jen prosté venkovské děvče, byla to Bařinova Lenka, která právě v tu chvíli skládala trávu do nůše a chystala se s kozami, které si posud v stínu hověly, na cestu k domovu. Hugo slýchával za dětských let od své chůvy o lesních pannách i domníval se v prvním okamžení, že takovou lesní pannu vidí. Okolnosti, za jakých se mu Lenka objevila, jej v jeho důmence nemálo potvrzovaly. Kde se tu tak pojednou vzala? — Z Habrova není, chodila by do továrny, anebo by ji byl již někde viděl. Mimo to jsou Habrovská děvčata zcela jiného vzezření. Tato jest štihlá jako ty mladé brízy, mezi nimiž se prohání, šat její jest utkán ze svatojanských broučků, dlouhé vlasy jí různě splývají po šíji, chytne jej, poletí s ním jako vítr přes hory a dolů, srážná propast — „ha!“ vyrazil Hugo ze sebe. Lenka se prudce obrátila.

„To jsem se vás ulekla! Nevědělat jsem, že tu někdo jest“ — oddechla si Lenka a lehký růměnek polil její sněžnou líci.

Hugovi spadl kámen se srdce; lesní panna to není — ty se nelekají.

„Co pak tu děláš?“ promluvil nesmělým hlasem, jako by byl s děvčetem nikdy nemluvil.

„Jak vidíte — až tuto trávu složím do nůše, půjdu domů.“

„Kam to domů?“ šeptal Hugo ještě ji úplně nedůvěruje.

„Kamž jinam než do Habrova.“

„A či jsi a jak ti říkají?“ vyzvídal Hugo znenáhla z leknutí se zotavuje.

„Bařinova a říkají mi Lenka“, odpovídala lesní panna tak prostoduše jako začka svému učiteli.

„Já tě ještě nikdy neviděl, proč nechodíš taky do továrny?“

„Nechodím jinam než do kostela a do poli. Do továrny nechci a otec by mne tam nenechal.“

Tak vedli rozmluvu dále. Hugo s ní nemohl spustiti oči. Její celý zjev, její jednoduchost, prostosrdečnost jej tak poutaly, že ani nepozoroval, že jsou již oba dávno za lesem a že kráčí po boku kozačky a blíží se již k Habrovu.

„Tamto jest naše chalupa, budu již brzy doma“ ukazovala Lenka rukou, aby průvodci, jenž jí nebyl dvakrát milý, dala na srozuměnou, aby se obrátil a šel za svým účelem.

Hugo tomu ale, jak se zdálo, nechtěl rozumět.

„Již jdete tuze daleko“, domlouvala Lenka poznovu, „mohl byste se již zase obrátit, vždyť jste šel na hon. Byla bych nerada, kdyby nás uviděl Jiřík.“

„Kdo jest ten Jiřík?“ trhl sebou Hugo, jako by mu Lenku, o níž se domníval, že ji sám našel, někdo prudce chtěl vyrvat.

„Chodili jsme spolu do školy. Vyučil se zednictví a často k nám přichází, neboť bydlí zrovna vedle nás. Otec můj ho po každé rád vidí, když přijde. Jeho maminka, když jsem byla ještě malá, prokázala mně mnoho dobrého. Máme se všickni vespolek rádi.“

„A spolu budeme se mít také rádi!“ vyrazil Hugo hlasem prudké vášně, kterou posud tlumil a rozpráhl po Lence ruce chtěl je ji k sobě přivinouti.

Lenka se zapýřila a vrhla na hejska takový pohled, že uskočil na několik kroků, jako by ho byla jehlou píchla a zůstal stát jako socha.

„Lenko!“ ozval se hlas z vedlejší zahrady. Dvířka u baráku se rozlétla, Lenka byla na dvore, byla doma. Hlas onen byl Jiříkův, jenž stál v zahradě a poslední slova Hugova zaslechl. Hugo jej zočil, zpatmoval se a jako zlým svědomím pronásledovaný dal se do běhu a uháněl od Habrova zase zpátky k lesu.

V neděli o obzinkách bylo v Habrově veselo, jako snad nikdy před tím. V továr-

ně byla slíbená muzika. Hlučným veselím se až stěny otrásaly. Jen Hugo chodil jako by ho studenou vodou polil. Neměl chuti ani do zpěvu ani do tance. Děvčat si nevšímal. Děvčata se potají smála jeho omrzelosti. Smělejší ho samy k tanci vybízely. Nešel a odbyl je nevrle. A když konečně Trepkova Tereška si z něho udělala žert a před ostatními prohodila: kdy tu svou tanečnici přivede? — opustil tančírnu a více se neukázal. Kdo ví, kudy chodil?

Po desáté hodině bylo ve světnici u Bařinů ještě světlo. Za stolem seděl Bařina a četl, rodina Štětкова byla u něho jak obyčejně na návštěvě a poslouchala. Poslouchala i Lenka. Černá postava se plížila kolem zdi k zahrádce a patřila dlouho nejsouc pozorována do světnice. Byl to Hugo. Tak obcházívá dravá šelma svou kořist, než ji lapne ve své drápy.

(Pokračování).

DOPISY.

Z vikariatu Semilského v dubnu 1875.

(Díky odstupujícímu p. vikáři.)

Před nedávnem bylo rozloučiti se duchovenstvu střidnictví Semilského s velezasloužilým představeným jeho, vdp. Janem Čermákem, konsist. radou, os. děkanem a farářem v Týně nad Rovenskem, který po devět let v hornatém okrese našem obtížný úřad bisk. vikáře se vzornou horlivostí a nevšední pílí zastáváje svou lidumilností, řídkou obětivostí a přívětivostí získal sobě lásku a takřka dětinnou důvěru nejen svých duchovních spolubratří, jež vždy radou i skutkem ochotně podporoval, ale zvláště přímou vlasteneckou myslí svou zvláštní přízeň vůbec každého, kdo tiché sice, ale zdárné působení jeho pozorovati mohl.

Veškero duchovenstvo uznávajíc šlechetné snahy svého představeného, jenž vzdav se hodnosti vikářské v okrese Semilském přijal ji ve vikariátě Turnovském, dalo mu způsobem přiměřeným na jevo, kterak dovede oceniti blahodárné účinkování střidníka svého vyslavši deputaci sestávající z vdpp. J. Kočho, os. děkana, zatím. správce bisk. vikariatu a faráře na Vysokém, V. Formana, os. děkana a faráře z Ruprechtic, a z vp. J. Beránka, kaplana Semilského, kteří dne 30. března odevzdali vdp. vikáři stkvostné obrazem sv. patrona oslavenцова ozdobené album, jehož přední listy obsahují poděkovací adresu vkusně kaligraficky, vyvedenou, na ostatních listech nalezají se uměle vyvedená jména kostelů

celého vikariatu a to tak, že v ozdobných inicialkách nacházíme obraz sv. patrona každého chrámu Páně, níže pak jsou podpisové místních duchovních.

Vdp. vikář nad míru jsa poctou tak nenadálou překvapen děkoval deputaci vřelými slovy podotknuv, že projevené toto uznání bude mu jen pobudkou v činnosti jeho další v působišti novém. R.

KRONIKA.

Z Prahy. Za *odpuštěkové štace* v tomto milostivém létě (viz v předu pastýřský list) ustanoveny jsou následující chrámy: a) na Starém městě: u Matky Boží před Týnem, u sv. Jakuba, u sv. Havla a u sv. Jiljí; b) na Novém městě: u sv. Jindřicha, u Matky Boží Sněžné, u nejsv. Trojice a u sv. Štěpána; c) na Malé straně: u sv. Mikuláše, u sv. Tomáše, u sv. Kajetána a u Panny Marie Vítězné; d) na Hradčanech: u sv. Víta, na Strahově, v Loretě a u Kapucínů. — Mimo Prahu splnomocnění jsou duch. správce, aby ustanovili ony čtyři štace odpuštěkové a oba průvody zařídily. —

— Po úradě s farním duchovenstvem Pražským dne 13. t. m. ráčil J. Eminenci nejdůst. p. kardinal ustanoviti pro Prahu a nejbližší okolí následující pořádek *jubilejních průvodů*: V neděli 27. června na Hradčanech, 4. července na Malé straně, kdež se i Smichov připojí, 11. července na Starém městě, 18. na Novém městě, 25. na Vyšehradě, 1. srpna na Volšanech, 8. srpna v Karlíně, 22. opět na Hradčanech, 29. na Malé straně, 5. září na Starém, 12. na Novém městě, 19. na Vyšehradě, 26. na Volšanech a 3. října v Karlíně. Každý tento průvod bude se odbývatí o 4. hod. odpol. (jenom na Volšanech dopoledne po ranních službách Božích) a půjde z hlavního chrámu do ostatních tří chrámů čili štací odpuštěkových tětěž čtvrti města, jak výše udány jsou. Na Hradčanech tedy z metrop. chrámu u sv. Víta na Strahov, do Lorety a ke Kapucínům. — V sobotu 17. t. m. bude se po celé Praze od 6—7 h. u večer na zahájení milostivého léta slavně vyzváněti, v neděli pak 18. t. m. bude před slavnými službami Božími vyzvání Ducha sv. „Veni Sancte Spiritus“ a po nich vystaví se nejsv. Svátost k nábožnému uctění do 6 hod. u večer. — Svrchu udané kostely (štace odpuštěkové) budou po celý jubilejní čas každodenně do 6. hod. večerní otevřeny, aby se usnadnily předepšané soukromé návštěvy.

— Pobožnost 40hodinná bude se ko-

nati do 17. dubna u sv. Mikuláše, od 18—21. u sv. Štěpána, od 22—25. u sv. Cyrilla a Methoda v Karlíně.

— V pondělí velikonoční odbývala se v Praze při službách Božích jak dopoledních tak odpoledních sbírka milodarů pro sv. Otce, jež vynesla 4578 franků.

— V pondělí 19. t. m. budou se slaviti 83. narozeniny J. Velič. císaře *Ferdinanda* (nar. 19. dubna 1793) u sv. Víta na hradě pontifikální mši svatou s „Te Deum“ v 9 h., v chrámě Matky Boží před Týnem pak v 11 h. — V pátek 23. t. m. bude se konati církevní památka sv. *Vojtěcha*, bisk. a muč., patrona země České. V kapli sv. Vojtěcha v nádvoří před velechrámem sv. Vítským stojící budou v ten den od 6 h. z rána slouženy tiché mše sv., načež u sv. Víta bude kázání německé o půl 9 h., české pak v 10 h. a v 11 h. pontifikální mše sv. Ve farním kostele u sv. *Vojtěcha* v Jirchářích bude v týž den v 10 h. kázání, v 11 h. zpívaná mše sv.; a odpoledne v 5 h. nešpory s požehnáním. — V sobotu 24. t. m. bude se konati výroční pouť u sv. *Jiří* na hradě tímto pořádkem: Od 5 h. z rána budou tiché mše sv., v 10 h. bude slavná mše sv. a odp. o 4 h. bude kázání a sv. požehnání. — V neděli 25. t. m., v den sv. *Marka* vyjde prosebný průvod z metrop. kostela u sv. Víta na hradě po mši sv. v 7 h. ráno do kostela v Loretě.

— Z *Budějovic*. J. Excel. nejdůst. p. biskupa došla z Ameriky následující žádost o českého kněze:

„Nížepsaní osadníci západní Ameriky, státu Minesota osada Praha obracejí ke svému bývalému vrchnímu pastýři duchovnímu prosbu, jsouce té naděje, že naše ponížená a sprostá žádost od Milosti biskupské přijata bude. Co věrní synové své svaté víry jsme opuštěné a bludné ovce, an náš otec duchovní, který s námi zde 6 roků bydlel a nás svaté víře vyučoval, byl od svých představených do své vlasti odvolán, a my zde teď neslyšíme celý čas slovo Boží, a jenom někdy máme mši svatou. My jsme všickni bývalí příslušníci Budějovické diecése, protož se opovažujeme k našemu bývalému vrchnímu pastýři se obrátit a prosit, byste si neobtěžoval nám nějakého otce duchovního odeslat, jelikož jsme k udržení svaté víry velikým nákladem chrám Páně zbudovali, a teď tu stojí bez sluby Páně tak smutně, jakoby se ohlížel, který dobrodinec se slituje nad ním a nad námi opuštěnými ovečkami. S tímto místem jest spojeno 500 dolarů stálého příjmu mimo jiných dávek,

My se obracíme ještě jednou na nejmilostivějšího mileného našeho pastýře duchovního, by ráčil naši prosbu vyslyšet a nám nějakého otce duchovního doporučit, bysme jednou Vaší Milosti řici mohli tisíckrát: Zaplať Pán Bůh! — V Praze, dne 9. února 1875. F. Hajiček, t. č. starosta. Vác. Laha, taj. — Praha. Skret Conti, Minesotta. Nord America.

Jinou žádost v té samé příčině avšak pro jinou osadu zaslal J. Excel. nejdůst. p. biskupu diecesán Budějovický vp. František Mikota, farář ve Spillville-Winnesheik, stát Jova, Nord America.

Snad se najde některý horlivý kněz, jenž by těch opuštěných rodáků se ujal, a pro spásu jejich a rozkvět svaté církve katolické se k nim odebral.

— Svátá misie ve farní osadě *Měčinské* započala 29. listopadu a ukončila se 8. prosince 1874. Konali ji důst. pánové, P. Josef Svoboda a P. Jan Cibulka, oba z Prahy z ctihodného tovaryšstva Ježíšova. Účastenství v této svaté pobožnosti bylo tak hojné, že chrám Páně dopoledne i odpoledne vždy, ačkoliv počasí nebylo vždy k tomu příznivé, nábožným lidem skoro až přeplněn byl a to zvláště při některých pobožnostech, jako při odporučení svaté misie pod ochranu Panně Marii, odprošení a uctění nejsvětější Svátosti oltářní, při obnovení slibu na křtu svatém učiněného, při svěcení svatého kříže misionářského a udělení apoštolského požehnání. Byl pro osadu *Měčinskou* i celé okolí velký deset dní trvající svátek a spolu byly to dny kající. Utěšený výsledek této sv. misie jest i ten, že zaveden jest v osadě apoštolská modlitby ve spojení s nejsvětějším božským srdcem Ježíšovým, kterýž až do dneška čítá 350 údů.

— V *Práchaticích* byla renovace svatě lonského roku konané misie od 28. února do 9. března velebnými Redemptoristy ze sv. Hory odbývána. Důstojný p. rektor Klement Vlasák, PP. Frant. Hašek a Frant. Štoviček pracovali neunaveně, ač při panující té doby zimě v kostele již o sobě velmi chladněm mnoho zkusili. Bůh požehnal práci jejich. Německá kázání byla pilně, česká však nad míru hojně navštěvována, že zvláště poslední dny chrám prostranný ve všech prostorách naplněn byl. Zpovědnice byly od rána do noci kajícími takřka obleženy, a bylo na 4500 komunikantů.

Z Německa. V diecési Poznaňské je nyní 79 kněží uvězněno a 28 ze země vypovězeno. — Jako biskupům a kněžím, zastavují nyní v Prusku slušné čili plat již i „neposlušným“ kostelníkům. — Kterak se

nakládává s jménem Církvi urvaným, o tom vypravován na pruském sněmu v min. měsíci zajímavý doklad. Jak známo, bývalo celé nynější Prusko druhdy zemí katolickou. V Brandenburku sídllel katol. biskup, jenž při sobě měl kapitolu či sbor kanovníků. Když pak Brandenburk byl poprotestanštěn, nebyla místa kanovnická se značnými důchody zrušena, nýbrž samými protestanty, nejvíce vysokými úředníky, obsazena. A tak to zůstalo do dnešního dne. Tak ku př. jsou nyní kanovníky Brandenburskými bývalý ministr Westphalen, ministr Selchov, ministr hrabě Eulenburg, general pěchoty Stülpnagel atd. Tito „kanovníci“ mají ročního platu 1200—3500 zl., kapitolní „děkan“ 8000 zl., a nad to krásné domy a zahrady. A jaké mají povinnosti tito podivní kanovníci? Jednou v roce sejdou se a sice na den sv. Michaela na děkanství v Brandenburce, v slavnostním průvodu jdou pak v černých talárech a červených biretech — vousatí ministři a generálové v obleku kanovnickém, zajisté prapodivný to zjev! — do velechrámu, kdež jsou na krátkém kázání — snad o povinnostech pravého kanovníka, načež následuje co závěrek společná skvostná hostina. Mimo Brandenburskou má Prusko ještě tři takové „kapitoly“ s rovněž tak podivnými kanovníky a sice v Merseburku, Naumburku a Zeitzu. K takovým účelům slouží bývalé jmění církve katolické!

Z Anglie. Kardinál Manning byl v Římě 31. března přítomen konsistoři, kdež na něm jakož i některých jiných nově jmenovaných kardinálech sv. Otec vykonal obvyklý obřad, zavřel mu totiž ústa a po sezení opět otevřel, odevzdal mu prsten a vykázal chrám a sice sv. Řehoře Velikého, což jest významné. Neboť právě tento papež vyslal sv. Augustina a soudruhy jeho jakožto první věrověsty do Anglie. V Anglii chystají svému kardinálu stkvělé uvítání, podají mu adresu oddanosti a sbírku peněžitou, k níž jediný vévoda Norfolkský přispěl 10.000 zl.

Z Ameriky. Min. roku bylo v 65 diecích spojených států severní Ameriky (v 7 arcibiskupstvích, 50 biskupstvích a 8 apoštol. vikariátech) 62 arcibiskupů a biskupů, 4870 kněží, 4730 kostelů, více než 1900 kaplí a mis. stanic, 18 bohosl. seminářů s 1375 studujícími, 68 kolejí, 511 akademií a vyšších škol pro jinochy a dívky, 1444 katol. farních škol, 215 sirotčinců a chorobinců, 87 katol. špitálů a asi 6¼ milionu katolíků, tedy aspoň jednou tolik jako bylo r. 1860. — V Nev-Yorku zvolen za senátora katolík Fr. Kernan.

Paběrky.

12. Sv. Polykarp o říši pravdy.

Svatý Polykarp, biskup Smyrnský, opustil své sídelní město, když pronásledování se rozmáhalo a odebral se se svým věrným učněm Krescensem v okolí Smyrny. Jednoho dne, když slunce již se klonilo k večeru, vyšel si do stínu mohutných stromů nalezajících se nedaleko domku. Tu našel Krescense pod dubem, an hlavu rukou podpíraje plakal. I přistoupiv k němu stařec pravil: „Synu, proč pláčeš?“ Krescens pozvedl hlavu a pravil: „Jak se nemám rmoutiti a plakati? Přemýšlím o božské říši na zemi. Bouře a vichřice shromažďují se kolem ní a zboří ji v mládí jejím. Někteří vyznavači již odpadli, zapřeli ji, rouhali se jí dokázavše takto, že ji jen ústy vyznávali, ale srdce jejich že bylo daleko. A to naplňuje hořem duši mou a slzami oči mé.“ Tak zněla řeč Krescensova.

Usmívaje se odpověděl sv. Polykarp: „Milý synu! Říše pravdy podobá se stromu, ježž sadař vypěstoval. Bez hluku, v tichosti položil sítě do země a odešel. Toto, vyšedši a vyrostši mezi hlozím a trnám vztýčilo hlavu nad ně a trní odumřelo samo, jelikož stín stromu je přemohl. Strom pak rostl a větry dorážely naň a trásly jím. Tím více zakořenil se v zemi a mezi skalami v hloubi země a větve jeho vyrostly až k oblakům. Tak ho upevnily bouře. — A když zmohutněl a stín jeho se rozšířil, tu hloží a trní zase vyrostlo, ale on si jich nevšímal ve výšce své, alebrž zcela tiše a klidně tu stál ve velebné postavě své; božský v pravdě to strom.“

Domluvil svatý biskup a zamlčel se. Pak podal učenníku svému ruku řka: „Když patříš na jeho vrchol, proč se staráš o hloží lezoucí kolem kořenů jeho? Zanechej to tomu, jenž strom zasadil!“

Krescens povstal s duší vyjasněnou. Stařec krácel vedle něho stářím sice shrbený, ale ducha i vzezření svěžého jako nějaký mládenec. B.

13. Příklad. (Ze sv. otce Efrema.)

Dva lidé putovali k městu asi ke 30 honům vzdálenému. Když pak ušli asi 3 hony, loučilo se jim uhoditi na luh kvítím posetý a stromovím a milým stínem i milými řečišti půvabný. Když se tu byli porozhledli, jeden jsa snažný, bral se statečně dál, aby za včas dospěl k městu, kam zamyslí. Druhý, zadívav a zakochav se v rozkošné to divadlo, zůstal nazpět. Na to pak, an již měl jíti z leza na výsluní, hrozil se

úpalu a vedra, i hověje sobě strval ještě na místě, až se zpozdlilo, a šelma, jakž obyčejně z večera vychází na žer, připadla naň a udávila ho. Druhý zdárně, kam zatoužil, byl došel.

Jsou to dva lidé, jimž nepřítel rozličné půvaby, slávu světa a rozkoš naskytá. Ten, kdo se těmi vnadami ulákati nedá, je člověk, jenž k předloženému sobě základu statečně běží a zdárně dospěje i základ obdrží. Druhý rozkošemi časnými navnaditi se daje, pro ty časné věci zpouští věčné z oka myslí své, a zbroze se i obtíživ sobě trudů ctnosti, zlou žádostí v srdci počatou, a zplodivší smrt (Jakob 1.) bývá zachvácen a bídně zhyne.

14. Irenaeus proti kacírům (adv. haer. lib. 1. cap. 1.)

Taková jest jejich předpoklást, jakůž ani nehlásali proroci ani učil Kristus Pán, ani podali jsou apoštolé, jižto však oni chlubí se že seznali hojněji nad jiné vyčítajíce z toho co není psáno, a jako se říká z písku provazec uplesti se pokouše jíce, to co je věrohodné usilují shodlati s tím, cotě praveno, podobenství Páně, nebo řeči prorocké, neb povědění apoštolská, aby výtvořily a nálezkové jejich nezdáli se býti bez svědectví. Přeskakujíce pořad a souvis písem, a pokud na nich jest, rozpojujíce články pravdy přenášejí a přetvořují a dělajíce jedno z druhého svodí mnohé vymyslkem svým, ježž přeložujíce řeči Páně zle skládají. Jako kdyby kdo pěkně a pilně zdělaný obraz králův z drahých kamení od věhlasného umělce rozpojiv podloženou podobu krále přeložil draho-kamy a vytvářil z toho podobiznu psa neb opice; a takto rozloživ potom řekl, že tě to pravý a pěkný obraz krále, ukazuje draho-kamy od umělce prvého dobře a pravě složené, od něho pak ve psa přesazené, a tudíž by tvárností draho-kamů nevědomé šidil; tak i tito (kacíři) babské báje sbírajíce a řeči Páně sem tam převrhující výroky božské k svým básněm přihodlávají.“ Přel. J. Vlček.

Literární oznamovatel

— „*Pastýřský list* o milostivém létě, kterých sv. Otec papež Pius IX. dne 24. prosince 1874 prohlásil, a modlitby, jichž k získání plnomocných odpustků použití lze“. V Praze 1875. Nákladem kníž. arcib. konsistoře Pražské. Tiskem Karla Bellmanna. Str. 32.

— „*Působení Antonína Marka*, děkana v Libuni, co biskupského vikáře a školdozorce bývalého okresu Turnovského.“ Podává Frant. Zelinka, učitel na obecných školách v Berouně,

V Praze 1875. Nákladem kněhupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. Str. 51 za 36 kr. — Tamtéž: „*Počtárství* pro druhou třídu škol měšťanských“. Sepsal František Švácha, učitel na škole měšťanské. Str. 122 za 50 kr. — „*Tabulky* rozdělení a přirovnání měr a váh s jejich obnosem, jakož i přirovnání starých měr a váh k novým“. Sestavil Václav Hejtmánek, učitel ve Vínofí. Cena 6 kr.

— „*Časopis katol. duchovenstva*.“ Ročník XVI. Svazek 2. obsahuje pojednání: Darwinism (podal Jos. Opp, kand. dr. filos., farář v Slavětíně); klášter sv. Anny v Lounech (nastínil Fr. J. Dobicer, far. v Morech); památky koleje Klementinské v Praze (pod. Jos. Svoboda, S. J.); hlasy duchovenstva o štole (pod. Jos. Hausmann, vikář v Dešenících). Kronika: Jubilejní rok celého křesťanstva 1875; impedimentum ligaminis; manželský sňatek lidí bezkonfesionalních, ad impendimentum criminis; sigillum sacramentale; zpráva o XXXIII. schůzi výboru Dědictví sv. Prokopa. V Literárním oznámovateli ohlášeno a posouzeno 10 spisů. Svazek 3. vyjde dne 18. června.

— „*Mluvnice jazyka mačarského*.“ Pro potřeby praktické sepsal František Brábek, přesezný translator maď. jazyka při c. k. zemském soudě v Praze. Nakladatel Fr. A. Urbánek, kněhupec. V Praze 1875. Str. 139. Cena 1 zl. 20 kr. — Týmž nákladem: „*Die Slovakien*.“ Eine ethnografische Skizze von Franz v. Sasínek, Sekretär der „Matica Slovenská“ in Thür St. Márton. Zweite, revidirte Auflage. Str. 50 za 30 kr.

— „*Zábavná bibliotéka*.“ Vychází nákladem a co příloha časopisu „Škola B. Srdec Páně“ v Brně. Ročníku VI. sešit I. přináší: „*Cesty Boží*.“ II. Obsahuje povídky: „Chudá Tereška“, „Dle flamského vykládá — a. „Svatý Mikuláš“, a „Rožnovský bělič“ od J. J. Str. 90.

— Chvalné známý spisek: „Mnoho-li pravdy skutečné nalezáme na těch výhodách, jež dle brožurky z Vídně rozeslané prý nám poskytuje *nový zákon manželský*?“ přešla ze skladu Bellmannova do skladu Rohlíčka a Sieverse v arcib. semináři v Praze. Str. 40 za 10 kr.

— „*Kniha pro každého rolníka a hospodáře* atd. (viz. č. 2. str. 32). Sešit III. (str. 97—144).

— „*Bibliotéka cizojazyčných i původních románů*.“ Nakladatel Theodor Mourek v Praze. I.: „*Novověký rozervanec*.“ Román z vyšších kruhův francouzských. Sepsal Octave Feuillet. Přeložil Antonín Hansgirk. Sešit 1. Str. 64. Cena 25 kr.

— „*Petra Kopřivy Kalendář pro živé a mrtvé duše*.“ Sešit III. (str. 97—144.) Tisk

a náklad Cyrillo-Methodějské kněktiskárny. — Tamtéž: „*Josefa Ehrenbergera* sebrané spisy.“ Sešit 13. (str. 155—226) obsahuje pokračování dějepisného obrazu: „*Boj a vítězství pravdy Boží v Čechách*.“

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Jan Ullmann, farář v Stanovicích, 23. března (nar. v Buchově 27. břez. 1808, vysv. 25. července 1832).

Vyznamenání jsou:

P. Rudolf M. Ratzka, ř. prem. v Teplé, správce vikar., jmenován skutečným k. arcib. vikářem Teplským;

p. Ferd. Čzechik, jubil. kněz na odpoč. v Plané, a

p. Jos. Schlesinger, farář v Kejích, jmenování jsou arcib. notáři;

p. Arnošt Vaněk, farář v Čelivě, a

p. Jan Gröschl, far. v Hradišti okrouhlém, obdrželi expositorium canoniale.

Ustanovení jsou:

p. Karel Burian, farář z Verměřic do Lužné;

p. Karel Lamina, farář z Voseku na Zbiroh;

p. Jos. Janský, admin. z Kožlan do Chřtče;

p. Frant. Jacob, kapl. v Bečově, za fund. katech. v Sangerbergu;

p. Jiří Stingl, kapl. v Toužimi, za admin. do Stanovic;

p. Tomáš Harant, kapl. v Újezdě Drahon., za admin. do Voseku;

p. Jos. Binder, kapl. a katech. v Žluticích, za admin. do Niklasbergu;

p. Petr Mařík, kapl. z Stanovic do Toužimi.

Upřádněná místa:

Chřtč, fara patron. ústavu šlechticů na Novém městě Pražském, od 3. dubna.

Niklasberg, fara patron. nábož. fondu, od 1. dubna.

Stanovice, fara patr. p. Alfreda vévody z Beaufort-Spontin, od 7. dubna.

Zbiroh, zámec. kaplanství patr. p. Stroussberga, od 8. dubna.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

p. Frant. Čermák, farář v Staněticích, 8. dubna (nar. v Budkově 23. listop. 1814, vysv. 25. července 1843).

➡ Příští číslo vyjde dne 24. t. m. ➡
Reklamace zasílají se expedici.

Milodar. Na dostavění velechrámu sv. Víta v Praze: pí. Ul. 1 zl.

Ročník XX. „*Blah*.“ (r. 1870) jest rozebrán, výtisky z r. 1871—1874 jsou ještě na skladě.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

 Hlasy katolické.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.
Nedostlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předpláti se v Expeditci a u všech řádných knihkupectv: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště jenom v Expeditci: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 25.)

Sv. Petra Chrysologa,
arcibiskupa Ravenského,
řeč o vykoupení.

K Řím 4, 23. — 5, 8.

Blahoslavený apoštol Pavel prvním i posledním, to jest Židům i Řekům vždy vztyčuje k spasení jeden jediný prapor víry; kdo ten nezaslouží mítí a jeho se přidržeti, nebude moci dojiti vítězoslavy nebeské. Jen ten jest, bratří, který řídí boj zápasících s nevěrou, vůdce naznačuje, spojuje soudruhy, a hrůzou naplňuje bezbožného nepřítele pouhým zjevem svým. Tak dnešního dne hned na počátku čteno jest: „Není pak to napsáno toliko pro Abrahama, že jest to jemu počteno ku spravedlnosti, ale i pro nás věřící v něho, kterýž vzkřísil Ježíše, Pána našeho z mrtvých“ (Řím. 4, 23. 24). Vidíte, bratří, že i předkové i potomci přicházejí k spasení na cestě jedné víry, oni věřice příští, tito minulé věci; oni vyznávající Krista příštího, my přišedšího; oni u víře žasnouce, že až k smrti se sníží podle obyčeje lidského, my chlubíce se, že zemřel a vstal z mrtvých. A což více bratří? Proto upřeno bylo i předchůdcům i nástupcům okem zřítí spasení to, aby v ně jen věřili.

Psánoť je sice: „kterýž vzkřísil Ježíše Pána našeho z mrtvých.“ Aby však nikdo nemyslí, že od jiného byl vzkříslen, sám své tělo učinil a vzkřísil, jenž řekl: „Mám moc dáti život svůj, a mám moc zase jej vzítí“ (Jan 10, 18), nemohloť Vzkříšení od jiného vzkříšeno býti, a Život nemohl od jiného oživen býti: a sobě nemohl odepřítí,

co jiným chtěl udělit. Nebo ani pramen nežízní, ani chleba nelační, ani slunce nepostrádá světla, ani odpočinek sám neumdlévá.

Dále čteme: „Jenž vydán jest pro hříchy naše, a vstal z mrtvých pro ospravedlnění naše.“ „Vydán pro hříchy naše“; ne aby život, jenž nemohl zmařen býti, pokutován byl, ale aby jen smazány byly naše viny, které nás odloučily od života. „A vstal z mrtvých pro ospravedlnění naše.“ Dokud trvá zatracení, nemůže zatracený ospravedlněn býti: i nás tedy, jež viny prvního otce smrti tak zaprodala, že nad poddanými sobě právem vládla, nás ospravedlňuje nebeský Kristus, pravý otec, zrušiv rozsudek smrti vlastní svou smrtí a vzkříšením; aby nezhynul vinník, ale vina, a aby trest sám t. j. smrt, ana z rozkazu hubila vinníky, zaslouženě zmařena byla, a pozbyla všech odznaků moci své; nebo ukrutná a bezbožná odvážila se na nevinného, jenž jest i soudec.

A proto přidal (sv. Apoštol): „Ospravedlnění tedy jsouce z víry pokoj můjme s Bohem.“ Jakoby řekl: ustaň, ustaň svár, původ rozmišek, nepřítel pokoje, protivník míru. Žid ať se nevyvyšuje pro Zákon; pohan ať se nepyšní pro přirozenost; ať upustí mudrc od svých nadutých a marných domněnek; nikdo se nechť lub zásluhami, nikdo skutky. Nebo život, jež nám uzmul první přestupek a zuřivý svár daleko vzdálil od nás, ten život vrácen a dán jest nám pokojem nebeským. „Pokoj můjme s Bohem skrze Pána našeho Ježíše Krista.“ Země nevzpouzej se proti nebi, tělo nepovstávej proti duchu; ale pokorní ať spojí se ku slávě pokoje shůry.

„Skrz něhož přístup máme,“ protože on

se nám stal cestou; „skrže víru k milosti té“. Vůdcem na té cestě jest, bratří, víra.

„V kteréž stojíme a chlubíme se naději synů božích.“ Zajisté skrže víru stojíme, nikoliv skrže tělo; a naději se chlubíme, ne majetkem již nabytým. „A netoliko to, ale chlubíme se také souženími, vědouce, že soužení trpělivost působí, a trpělivost zkušení, zkušení pak naději, a nadějeť nezahanbuje.“

Aj věky, které spravedlivý projíti musí, aby se zdokonalil v silného muže: soužení, trpělivost, zkušení, naděje. Soužení, bratří, jež jest první, otrásá a kormoutí dětství muže spravedlivého; nalezší pak trpělivost výše vzdělává jinocha již dobré povahy. „Soužení působí trpělivost.“ Trpělivost, bratří, jinocha Kristova osvědčuje schopným ctností. „Naděje pak nezahanbuje.“ Naděje zdokonaluje muže, a neunavena dovršuje míru plnosti Kristovy. Jen když ctnost je dokonalá, pevnou naději vládneš tím, co skutečně nemáš.

„Nebo láska boží rozlita je v srdcích našich skrže Ducha svatého, kterýž dán jest nám.“ Aby pak okázal jakost lásky boží v nás rozlité, přidal: „Nebo proč Kristus, když jsme ještě mdlí byli podle času, za bezbožné umřel? Neb sotva kdo za spravedlivého umírá; a za dobrého kdoby snad se odvážil umřít? Dokazujet pak Bůh lásku svou k nám: nebo když jsme ještě hříšníci byli, Kristus za nás umřel.“ Když Kristus pokolení lidské tak miloval, že za bezbožné a hříšníky vydal se na smrt, což myslíme, udělí spravedlivým? Zajisté svůj život, své království, svou slávu. S tebe vzal na sebe smrt, již na bezbožné uvalil na zemi. Pro tebe ukládá, co v sobě a skrže sebe vždy má a má v nebi. Rcemež tedys prorokem: „Čím odplatím se Hospodinu za vše, co mi učinil? Kalich spasení vezmu“ (Žalm 115, 12. 13); t. j. i já umru za něho. A jaký tu poměr? On dobrovolně za bezbožného a hříšníka (umřel); a já sotva za spravedlivého a dobrého: já sotva, nebo mne k smrti netáhne vůle a nutnost. Slyš Spasitele, an dí Petrovi: „Ale když ustaráš, opáše tě jiný, a povede kam ty nechceš“ (Jan 21. 18). V protivenstvích, bratří, nemůže se nutnost s vůlí shodnouti: podrobí se prozrazuje nutnost, chtěti sílu. Chtějícímu i smrt poddána jest, nebo vždy vládla smrt nad nechtějícím. A přece, bratří, protože nemůže člověk lásce boží ničím podobným se odměnit, ať dá, co může, nebo přijat je s tím, co má. Ať ponízuje se pro slávu, umírá pro život, hyne pro spasení. Chlubme se, bratří, novou změnou onoho výkupu, nebo smrt, jež mezi lidmi úpl-

ně obnovovala lásku, skrže Krista stala se nám důkazem lásky boží.

Přel. Fr. V. Čapek.

Blíže Spasitele.

Slyším Tě šeptat v tichu háje,
Tvůj dech, aj vane, vůkol mne;
vidím Tě ve blankytu máje,
i v skále, jež se k nebi pne.

Když v ranní záři mráčky plynou,
tu patří na ně oko mé,
a večer červánky-li kynou,
mním, že tam stán je lásky Tvé.

Však blíže, nevyslovně blíže
jsi, Bože, Spasiteli, mne;
Ty zcela, Jesu, lásky kníže,
tu naplňuješ srdce mé!

*M. Teresie Hablíková,
z řádu sv. Voršily.*

František kníže Ditrichštejn,

kardinál.

(Pokračování.)

Na obilnici nebeského hospodáře zavázal Ditrichštejn hojný sklizunk pšeničky ze statku Chropína, jež byl 5. ledna 1615 od Všeбора Pražmy z Bělkova koupil. Statek skládal se z městečka Chropína nad Bečvou a z devíti vsí s podacím osadních (farních) kostelů ve Vlkoshi, v Břesti a v Hradisku; dva z těch kostelů drželi mocně luteráni, jeden katolíci — Českými Bratry a luterány hustě prostoupení. V samém městečku Chropíně nebylo kostela, leč stál tam sbor či modlitebna též škola kacířů z Jednoty Bratrské. Kardinál použil práva vrchnostenského, sehnal z far nájemníky vlky a nasadil tam opravdových pastýřů. V Chropíně dal kacířskou modlitebnu i školu sbořiti a na panském zámku kostelík sv. Jiljí vystavěti; tehdež ostávalo tam všehovšudy osmnáct katolíků, a mezi těmi bylo jich nejvíce odjinud přistěhovalých; ostatek lidu samý Český bratr zkalvinělý, v bludu zatvrzelý. O spasení poddanstva svého maje starost velikou, dožádal se biskup podotčený u Tovaryšstva Ježíšova blahověstů z Olomouce — mezi nimi Albrechta Chanovského — a vytknul jim bydlení v chropínském zámku, skad potom svaté missie konali a kdež i několik chlapců vyučovali, kteří brzo sami jiných dle katechismu v katolickém náboženství cvičili. Asi ve dvou letech obrácení jsou v městečku bludníci z Jednoty Bratrské, a ti vyznávali pak horlivě svatou

víru katolickou; podobně očištěny jsou příslušné vesnice bludařského kvasu. Některým přikoupeným zbožím zveličený statek Chropín vzdal r. 1616 kardinál směnou biskupství olomúckému.

Hodní sborové řeholní podobají se vysokým věžím, na jejichž báních znamení kříže vůkol do dálky záříc takřka prstem pouť na svatou horu nebeskou ukazuje. Všechn život pořádných řeholníků jest bohulibá obět dobrovolné chudoby, ustavičné čistoty a dokonalého poslušnosti; ježto oni svědomitým zákonním slibu svatého ostriháním těla i duše své přibíjejí na kříž, hlásají s něho jako z kazatelny potřebu zapírání sebe samého a mrtvení pokušitelské žádostivosti, bez čehož zvítěziti a království Božího uchvátiti nelze. Jejich vznešené obcování jest andělům i lidem rozkošné divadlo a žulová hráze proti proudu sirnaté pejchy a rozpustilosti. Těmhle vášním hovělo za biskupování Ditrichštejnova protestantství; lichotíc u věcech víry všetečného rozumku a lahodíc labužnému srdci, přilákalo mudrlantů a tělesníků množství do tenat svých. Za kazijed traviidla toho kladl též kardinál Ditrichštejn pořádné kláštery, v nichž se i věda tak pěstuje, aby nenadýmala, noprž v službě Pravdy ostávajíc, blaze působila. Pročež obraňoval hodného řeholnictva protivník červivé, pohoršlivé kázně, pomahal mu rád i penězi, ba nákladem svým velikým stavěl a nadával pro ně kláštery.

Rudolf II. chtěl moravský klášter Rajhrad ať dobré kázně zrušiti a jeho statky Tovaryšstvu Ježíšovu postoupiti; ale biskup Ditrichštejn srazil ho s úmysla, zachoval ten klášter řádu sv. Beneše r. 1602. Když jezuité v Brně nový chrám svůj skoro všechn nákladem dobrodinců byli vzdělali, přispěl též olomúcký biskup k vyzdvížení v něm velikého oltáře 2000 tolary; pak 22. září 1602 posvětil sám ten chrám pod vzýváním bl. Panny Marie na nebe vzaté a oslavil to posvěcení svým kázáním.

V podotčeném kostele kardinál často kázal: 1606 po tři pořád jdoucí dni, v postě 1607 po osm dní bez přítrže; pak 1608 v milostivém létě, tehdy vyčastoval tam 400 chudých člověků. Stavění nové koleje utéhož chrámu jezuitův trvalo za všecku dobu biskupování Ditrichštejnova, i déle; kardinál pomahal ročně pořád alespoň 1000 tolarů; v závěti r. 1634 nařídil dědici, aby též tolik ročně odváděl jezuitům, ažby stavení bylo dokonáno. V té koleji, kdež kardinál často za osm dní pobožné cvičení odbyval, roku

1773 zrušené rozhostila se po šesti letech brněnská osádka vojenská.

V Kroměříži založil kardinál a postavil františkánům klášter s kaplou domácí roku 1606—1611. Řeholníci, jichž první starosta (kvardian) sloul Martin Vernant, modlili se hodiny, zpovídali, kázali česky a německy v blízounkém kostele sv. Trojice na hřbitově. Po zrušení kláštera vládou r. 1785 část jeho stavení s zemí srovnána, zbytek v přiceňování rozprodán.

V podměstí brněnském založil, postavil a nadal r. 1606—1617 biskup Ditrichštejn klášter s kostelem sestrám sv. Františka Serafinského třetího řádu blíž kláštera Vel. Otců sv. Františka. K jejich spravidlu přidal několik stanov, kteréž pak papež schválil. Roku 1643 dala městská obecná rada jejich klášter sboriti, aby z něho škoditi nemohlo městu vojsko švédské, jenž se k obléhání města Brna strojilo. Sbor františkánek vystěhovav se ztamtud do samého města, postavil sobě nový klášter s kostelem sv. Josefa blíž minoritského konventu. Léta 1782 zrušil císař Josef II. františkánkám klášter, poněvadž by prý jejich duchovní pořádek obecnému dobru nesvědčil; prosilyť tedy sestry, aby v kláštere ostatí směly aspoň pod spravidlem panen Voršilek, čehož jim dopráno.

Ve Vyškově odevzdal kardinál skorem docela úřad kazatelský při osadním kostele Nanebevzetí Panny Marie kapucínům, jimž byl r. 1616—1617 klášter s kostelem Matky Boží a sv. Františka Serafinského založil a vystavěl a potřebné vychování zabezpečil. Roku 1787 klášter jejich zrušen; dům, v němž bydleli, proměněn v solnici, a ta r. 1857 sbořena; kostel — nyní hřbitovní — zachráněn. Zpráva o jiných založeních tohoto zbožného pána vyskytne se níže.

(Pokračování).

Mrtvé uctivě pochováati.*)

Zástup kráčí právodem
ku stánku, jenž kyne všem,
jimžto zde jen půjčeno
krátké žití „za věno“:

kde srdce, zvýšeno již nad boly,
té pozemskosti končí úkoly.

Vážně bratr ze sboru
odmyká tu závoru

*) Ze spisu „Sedmero tělesných skutků milosrdenství“ (s obrazy), již dle k tisku hotového.

na bráně, kde bez ozdob
rukou smrti psáno „hrob“:
a soustrastného rýče zábodem
již lůžko stele — teskným závodem.

S věčnosti kde střídán čas,
jasně volá zvonku hlas;
„Boží jiskry vetchý krov
s úctou provod v tichý rov;
a slzou, v lásce vřelé roněnou,
tu schránku pokrop zvadle skloněnou!“

Stane zástup: spuštěné
skládá tělo uctěné
k zemi, matce, jejíž kryt
otvírá svých loktů byt,
by ze svých dítek jedno, skleslý květ,
si v mateřské své lůno vzala zpět.

Poslední jich služby jev
kácí hruď na rakev;
a jak od ní ražen hluk,
výmluvný všem věští hluk,
že vchodem tím též půjdou jedenkrát,
své neodvratné daně zemi vzdát.

Fr. Doucha.

Oběť továrny.

Obraz ze života naší doby.

Napsal *Vojtěch Deštník.*

IV.

Čeho se člověk nejvíce odříká, toho se přecasto sám na sobě dočká. Bařinova Lenka chodí do továrny. Jak pak se tam dostala a co ji k tomu přimělo? Ubožák šla nerada, ale musela.

Uplynulo půl roku od Habrovských obžinek. Bařina se roznemohl a stonal dlouho. Co se mu tak najednou stalo? — divili se lidé ve vsi; býval vřdycky zdráv jako ryba, do práce jako lýtý a najednou jako by to na něho hodil. Chodil jako bez vlády, pokašlával, stěžoval si že nemá chuti k jídlu, až musel ulehnoti. Lenka jej pilně obsluhovala a ošetřovala. Byla by poslední snesla, jen aby zase brzy předešlého zdraví nabyt. Přivolaný lékař ohledav nemocného vyjádřil se, že nemoc není nebezpečná, ale že může trvati dlouho. Soudil dobře. Bařina vyvázl z nebezpečnosti, ale nemoc jeho se dlouho vlekla. Bylo to u Bařinů povážlivé. Nic se nevydělalo a nemoc vyžadovala více peněz než se obyčejně u Bařinů utratilo. Malá částka, již měl Bařina zahospodařenou, brzy se utratila. I Štětkovic přispívali, čím mohli a seč byli, ale nic naplat, došlo i na kozy, které musel

Bařina k nemalému hoři Lenčinu jednu po druhé prodati. Když se nemoc Bařinova zlepšila tak, že si již mohl sám posloužiti, šla Lenka do práce k sedlákům.

Jak jsme již řekli, chodily i mnohé selkové dcery do továrny. Z té příčiny měla Lenka na statečích pernou úlohu. Pracovala-li na tom kterém statku, nepřál ji nikdo ani laskavého pohledu. I měla ustavičně trpkou výčitku natalíři, že se nemusí ustavičně jen doma povalovat, když mohou do továrny chodit jiné, ano i ty, které toho nepotřebují, může tam jíti také ona. Lenka pracovala pilně a namáhala se přes své síly. To je ale neusmířilo, aby jí práci ještě ztrpčili, odbývali ji mzdou, která záležela v nějaké potravě, již si směla vzíti domů. Sem tam jí vyhodili několik krejcarů, jako almužnu dokládající po každé, že se dcery jejich na ni dříti nebudou. Závist je slepá. Hospodářství polní hynulo v Habrově od té doby co se zařídila továrna; nedostávalo se dělníků. Cizí čeledínové nacházeli tam službu a obživu, jen pro Lenku ji nebylo. Otcí, aby se nemoc jeho nezhorsila, neřekla nikdy, jakých ústrků jest jí v práci zakoušeti. Trpěla, dokud bylo možno.

Lenka přišla jednoho večera z práce domů. Sedla si k loži otcovu. Byla jaksi rozčilená. Oči její tékaly plaše po malé světnici a někdy zaplály takovým ohněm, jakoby chtěly všecko kolem sebe zapálit.

„Jak se vám celý den vedlo otče?“ — promluvila měkkým hlasem — „nestýská se vám po mně, když jsem celý den pryč?“

„Bohu díky, jsem již zase tak zotaven, že mohu aspoň přejíti po světnici, ale měl bych tě přece rád kolem sebe. Čist nemohu, a proto jest mi čas příliš dlouhý. Štětka anebo Jiřík nemohou také celý den u mne sedět, mají sami co dělat. Pohovořil bych si s tebou. Trápí mne ustavičně starost, jak budeme živi, budu-li já ještě déle k práci neschopen. Tys hodné děvče, lopotíš se celé dni, ale nemáš moje ruce. Málo ti chudáku mohou lidé za tvou práci platit. Vím dle sebe, jaký jsem byl v práci hrdina, když mi bylo šestnácti let. Celodenní práce u dvora mě zmohla na dobro. A ty jsi proti mně jako pavučina.“

Oko Lenčino zajiskřilo poznovu. Když byl otec viděl jak se lopotí, nebyl by tak mluvil, a byl by snad nad ní zaplakal. Lidé jí neplatí, že jsou zlí a závistiví. Tyto myšlenky jí znovu rozechvěly, a úmysl, s nímž dnes z práce přišla, uzrál v ní na dobro, úmysl že do práce k sedlákům již nepůjde, půjde — do továrny!

„Půjdu do továrny! — již jsem se na tom ustanovila“ pronesla Lenka hlasem pevným a odhodlaným.

„Do továrny?“ — opakoval Bařina jako bezděčně po ní. Co mu tanulo na mysli a co chtěl říci, nepronesl, neboť v tom okamžení se otevřely dvěře a vešel — Štětkův Jiřík. Lenka se tím nedala ze svých myšlenek vyrušit. Sotva Jiřík pozdravil a Bařinovi ruku podal, již co před chvílí pronesla, opakovala i jemu.

„Jiříku, zítra půjdu se hlásit do továrny o práci.“

Jiřík sebou trhl.

„Do továrny?“ — opakoval právě tak táhle jako před tím Bařina. Podivně se ho asi ta slova dotkla. Byl od dětských let nejvěrnějším přítelem Lenčiným. Od té doby, co počínala dorůstat, byl nejspokojenějším, když byla doma u otce, mezi lidmi ji nerad viděl, jako by se tam o ní bál. V klidném domácím zátiší byla jeho a nenáležela nikomu, než jemu. A nyní chce jíti — do továrny! Od božího rána až zase do noci bude seděti za stávkem jako přikována uprostřed veškeré vesnické chasy. Děvčata budou o ni brousiti své vtipy, mladíci s ní žertovat, ji škádlit, jako to činí děvčatům jiným, a mladý pán — Jiřík nedomyslí.

„Půjdeš-li do továrny, půjdu tam já také“, řekl pevným hlasem, v němž se jevila odhodlanost, neboť věděl, že Lenka svůj úmysl neodvolá. Znal dobře její povahu, co si předevezala to vždy provedla.

„Půjdeš-li s holkou, pak se o ni nebojím“ řekl Bařina k Jiříkovi jako by mu děkoval za jeho ochotu. „Nějaký čas, než se nemoc moje zlepší, může to zkusiti. Práce v poli jest pro ní příliš těžká.“

Téhož večera přišel k Bařinovým Štětka se svou ženou. Rozmluva o továrně se vedla dále a výsledek byl, že se ujednalo: Jiřík a Lenka nastoupí zítra práci v továrně.

V továrně byli všickni překvapeni, když se Jiřík a Lenka tam objevili, jako by byli s nebe spadli. Děvčata se poštuchovaly a šeptaly si do ucha: Tanečnice již je zde! I Langfeil se divil, že mohli tak dlouho otálet a do továrny nechodit. Dívaje se na Lenku přimhuřoval ustavičně pravé oko. Činíval tak, když se mu něco líbilo.

Nejvíce ze všech byl překvapen Hugo. Jeho lesní panna z březin v továrně! Nechtěl ani zrakům svým věřiti. Vítězně podíval se po děvčatech vykazuje oběma práci. Jen to jeho radost jaksi kalilo a nebylo mu milé, že přichází též Jiřík. Pamatoval si hodobře od prvního setkání s Lenkou.

Musí všude u ní býti! A nyní si ke všemu vyžádal, aby s ní směl pracovati v tétéž dílně. Hugo svolil, však mu nepůjde vždy dle jeho hlavy.

Od té doby, co chodí Lenka do továrny, mešká Hugo větší část dne v dílně, kde ona pracuje. Jiných děvčat, co tam pracují, si nevšímá, rád by se zabýval jen s ní. Ukazuje jí, jak se to a ono dělá, má se k ní vřídne, zdvořile, úlisně. Počínal by si snad rozpustile a lecos by si dovolil, kdyby zde nebylo Jiříka, který sleduje každý jeho pohled a pohyb, nachází-li se u Lenky. Jiřík jest mu na závadu. Odstraní jej do jiné dílny, až jen první příležitost se k tomu naskytne. Ta se naskytla, že jej odstranil na dobro.

Langfeil měl hosti z města. Hostina trvala až dlouho do odpoledne. Po té zůstal ještě Langfeil sedět bavě své hosti. Hugo odešel, omlouvaje se, že musí dohlednouti do továrny k dělníkům. Oči po víně mu jen jiskřily, zamířil všecek rozveselen do dílny, kde pracovala Lenka. Neohlížeje se na nikoho usedl směle vedle ní. Lenka se začervenala.

„Nečervenej se, jako nevinátko!“ počal Hugo lichotivým hlasem. „Nech práce a odpočiň si chvilku, jsi až příliš pilná a pobav se mnou. Chtěl jsem tě již míti u muziky, tys však nepřišla. Přijdeš ale po druhé, víd? Jsem pánem v továrně jako otec a když poručím, nemusíš zde za stávkem se namáhat, budeš se míti dobře, choditi v pěkných šatech a bavit se výborně.“

Poslední slova pronesl Hugo hlasitěji, aby je všechna děvčata slyšela, splácejí jim tak jejich vřsměch.

Lenka byla jako v ohni. Ani na Huga nepohlédla a upírala oči jen na práci.

„Tak se přec na mne podívej, plaché kůzle!“ vzkřikl Hugo vášnivým hlasem a rozpráhnuv ruce po Lence chtěl ji k sobě přivínouti.

„Zpátky pane!“ zahřměl za ním rázný hlas, Hugo ucítil silné páže a vřtémž okamžení octnul se na druhém rohu dílny. — „Takové počínání si od vás k tomuto děvčeti zapovídám!“

Hugo se zpamatoval, před ním stál Jiřík. V dílně bylo jako když utne, všechno přestalo pracovat. Hugo byl pokořen a zahanben přede všemi. A od koho? Ten, jenž ho již jednou od Lenky vyplašil, opovažuje se nyní jej docela okřikovat a od ní trhat! Blesk pomsty vyšlehl Hugovi z očí. Kdyby to bylo bývalo jindy a ne dnes po hostině, kde mu víno rozhrálo krev a nebylo

i továrně, kde se cítil pánem, byl by snad vtentokrát spatřiv hroživou postavu Jiříkovu uprchl. Víno ale a dlouho tajená zlost proti němu dodaly mu tentokráte myslí.

„Jaká to opovážlivost rušit v dílně práci!“ osopil se Hugo na Jiříka. Cítil, že jest vinen, a proto hledal proti němu příčinu, kde by byl v právu a Jiřík mu nemohl ničeho namítati. Jiřík se ale nedal zarašit.

st „Práci jste vyrušil vy,“ řekl hlasem pevným „svým nešetrným chováním k tomuto děvčeti“ ukazuje na Lenku.

„Kdo má právo mne v mém počínání zakríkovat? Já mám dohled nad dělníky a mohou dělati mezi nimi, co se mi líbí. Rozumíte! Takové drzé počínání proti představeným v továrně se trestá okamžitým propuštěním z práce, a proto můžete jít!“ křičel Hugo co měl hrdla zlostí celý se třesa.

Jiřík zůstal chladný.

„Vyplatte mi mzdu a já půjdu. Neboť továrna, jejíž pánové mohou s dělníky nakládat dle své libovůle, jim nejen vyssátí poslední trošek síly, nýbrž jich i užívají ku svým hříšným libůstkám a choutkám, taková továrna jest bídná peleš a její dělníci bídné oběti bezúzdné libovůle. V takové továrně já nezůstanu ani hodiny!“

„Nesmíte zůstat! Jděte! sic vás dám odtud vyvésti“ sopil Hugo.

V dílně byli nad tím všickni jako ztrnulí, kde se to v Jiříkovi vzalo. Málo kteří se ho ale ujímali. Většina chtěla se zalichotit mladému pánovi ho okřikovala, aby mlčel.

Jiřík se však nedal zastrašiti; „Já jdu,“ řekl, „Bařinova Lenka jde ale se mnou!“

Hugo se ulekl a počal býti mírnějším.

„V tom vy nemáte čeho určovat, ji jsem z práce nevypověděl, ale jen vás.“

„To určuju já,“ stál Jiřík na svém, „já ji do práce přivedl, mně byla dána pod ochranu, já ji mám právo zase odvésti.“

„Oho, oho!“ ozývaly se hlasy v dílně.

Jiřík se neohlížel na nikoho, chopil Lenku za ruku vybíjeje ji k odchodu.

„A nyní pojď!“

Někteří dělníci mu zastoupili cestu a děvčata Lenku držely. Ubohá. Lenka se chvěla jako osyka a dala se do usedavého pláče.

Kdo ví, jak by se to bylo skončilo, kdyby byl nevstoupil Langfeil.

„Co pak se to zde děje? co to za křik a za povyk? ptal se uděšen drže dvěře otevřené.

„Nepořádek, ohromný nepořádek, jak jen člověk paty vytáhne“ — vysvětloval Hugo

zastoupiv otci cestu do dílny a tahaje jej odsud pryč.

„Tento dělník učinil takovou výtržnost, že se již půl hodiny nepracuje“, žaloval Hugo ukazuje na Jiříka. „Dostal výpověď z práce a chce sebou strhnouti i jiné. Spůsobil hotové zbouření.“

Tak pochodil Hugo dobře, neboť největším nepřítelem Langfeilovým byl, kdo by mu byl dělníky z továrny odváděl.

„Tedy se klidte!“ zahřimal na Jiříka „a nedělejte ostudu v domě.“

Jiřík chtěl všechno vysvětliti, nebyl ale připuštěn k slovu, neboť přicházeli hosté, které byl Langfeil právě po továrně prováděl a je zatím v přední dílně zůstavil.

„Chcete-li se omluviti, přijďte zítra do kanceláře, nyní k tomu nemám času.“

Langfeil ukazoval a vysvětloval hostům dále. Hugo zmizel. Jiřík se octnul na dvoře továrny a odcházel sám. Bohužel, že sám!

(Pokračování).

DOPISY.

Ze Žlunic u Nov. Bydžova, 17. dubna 1875.

(O pobožnosti májové).

Blíží se krásný máj a s ním milá májová pobožnost. Podnes vzpomínám na těch svatých 31 dní zasvěcených Královně nebeské korunované věncem kvítí májových, které jsem čtyřikrát v zátíší semináře prožil, kdež jsme ráno rozjímáním a večer písní oslavovali Kněžnu máje před ozdobeným obrazem jejím v tichém k zbožnosti vábíícím oratoriu seminářském. Závídím takřka Praze a jiným čelnějším městům májovou pobožnost; kéž by i u nás na vesnicích mohla se zavést, ale bohužel zde, kde lid od rána do večera prací polní je zaměstnán, nelze ve všední dny takového účastenství docíliti, aby se důstojně taká slavnost odbývali mohla, a pokusy horlivých duchovních správců v tom ohledu učiněné měly jen skrovný úspěch.

Co mělo býti rozmnožením slávy Máteře Boží, stalo se snad zatvrzelým odpůrcům každé pobožnosti vůbec a Mariánské zvláště příčinou nezdařených a bezbožných vtipů. A přece bychom rádi aspoň poněkud zúčastnili se v radosti veškeré Církve Královnou máje oslavující. Aspoň v sobotu kéž by mládež, kde ještě při denní mši sv. zpívá, a v neděli kéž by všecken lid povelebil Kněžnu kvítím ověncenou! V kancionále svatojanském máme májových písní pro celý týden.

Kéž by tyto písně spolu s drahou obětí z četných chrámů naší české vlasti z úst

maličkých každou májovou sobotu, v neděle pak toho měsíce ze srdcí panen i paniců, otců i matek, k nebesům vstupovaly, a prostřednictvím Královny panen čistotu mravů, a přímluvou Matky Boží pečlivost ve vychovávání dítek od Boha vyžádaly, pak by nadarmo se pokoušeli odpůrci náboženství o pokažení lidu našeho, a česká země zůstala by, jako se nazývá, perlou v koruně rakouského císařství, perlou drahocennou církve katolické.

Ed. Brynych.

KRONIKA.

Z Prahy. V pátek 30. t. m. započne letošní „májová pobožnost.“ U sv. Klementa, kdež již od roku 1850 se koná, bude v ten den a po celý měsíc květen vždy v 7 hodin u večer české kázání a litanie s požehnáním, po němž jakož i před kázáním se zpívají milé písně Mariánské.

— Pobožnost 40hodiná bude se konati od 26—29. dubna u Matky Boží před Týnem, 30. dubna a od 1—3. května u sv. Jakuba, od 4—7. na Strahově.

— J. Emin. nejdůst. p. kardinal odebral se ve středu do vikariátu Příbramského, kdež do 14. května sv. birmování udíleti bude pořádkem v čís. 10. t. l. udaným.

— Prosebné průvody o dnech křížových d. 3., 4. a 5. května povedou se na Hradčanech z velechrámu sv. Vítského po mši sv. v 8 h. ráno a sice do kostela na Strahově, do kostela ctih. panen Karmelitek a ke Všem Svatým.

— Z Budějovic. Osady, kdež letos svátost sv. birmování udělovati se bude, jsou: Vitějice dne 31. května. Záblatí dne 1. června. Lažístě 2. června. Vlachovo Březí s Čkyní a s Předslavicemi 3. a 4. Volyně s Hořticemi Chlumčanskými, s Malenicemi a Bohumilicemi 5. a 6. Volenice 7. Kolínec s Zbýnicemi a s Mlázovem 9. Velhartice s Horami Matky Boží 10. a 11. června. Běšiny s Chlístovem a Čachrovem 12. Strážov 13. Týnec s Bezděkovem 14. a 15. června. Kydlín s Habarticemi a s Předslavou 16. Plánice s Nicovem 17. a 18. června. Mysliv s Těchonicemi 19. Bor malý s Pačivem 20. Horažďovice 21. a 22. června. Strakonice s Podsrpem 23. Štěkna s Jinínem a s Paračovem 24. a 25. Kestřany dne 26. června.

— Renovace sv. misie v Němčicích konána byla od 21. do 26. února t. r. od vel. otců Redemptoristů ze [Sv. Hory: P. superiora Klementa Vlasáka a pp. Františka Haška a Františka Štovička. Dne 20. úno-

ra přibyli pp. misionáři o 3. večerní hodině na osadu Němčickou. Uvítání byvše zástupem zbožného lidu jich očekávajícího uvedeni byli do obnoveného chrámu Páně, kdež pan superior příčinu příchodu oznámil, totiž že přišli, by dohlídli, jak símě slova Božího při lonské misii sv. rozséváně se ujalo; načež požehnání následovalo. Po celý ten čas bylo denně dvoje kázání, příprava k sv. zpovědi, a sv. přijímání společně dle stavů, které obzvláště, když dívky při něm slib svůj na křtu sv. učiněný obnovovali, každého dojalo. Od 6. hodin ráno do 7. večer zasedalo duchovenstvo v zpovědnicích, tak že komunikantů bylo přes 1700, mezi nimiž veliký počet z osad přes 4 hod. vzdálených. Dne 26. února byla tato pobožnost sv. požehnáním a chvalozpěvem sv. Ambrože ukončena, a když 27. ráno po mši sv. velební misionáři se pryč odebírali, provázal jich tisícový dík lidu zbožného za prokázanou lásku a udělené milosti.

— Ve Vodňanech odbývala se od 7. do 16. března sv. misie. Konali ji ctihodní kněží z tovaryšstva Ježíšova: P. Josef Svoboda a P. Jan Cibulka z Prahy a P. Fr. Türk z Bohosudova. V sobotu odpoledne před nedělí IV. postní zavítali do Vodňan. V neděli, dne 7. března o 10. hodině ranní veden průvod z děkanského domu do chrámu Páně. kdež misie vzýváním Ducha sv. započala, provázená od počátku do konce tak hojným účastenstvím, že prostranný kostel všady lidem byl přeplněn. Nával ke sv. zpovědím byl veliký. Osm až deset kněží zpovídalo denně od ½5 hodiny ranní až do 7 hodin večer. V poslední den sv. misie, dne 16. března, připraveno osadě zděšší zvláštní překvapení příchodem dvou pánů kanovníků z Budějovic. Dne 17. března byla ještě jedna velmi dojemná slavnost. Sešli se toho dne veškerí kněží vikariátu Vodňanského, a po vykonané sv. zpovědi, a po tklivé — slavnosti přiměřené řeči, kterou jeden z pánů misionářů v kostele lidstvem přeplněném měl, přistoupili všickni shromáždění duchovní společně ke sv. přijímání při slavné mši sv., jedním z pánů kanovníků sloužené.

Památka těchto posvátných dnů nevyhyne v paměti osadníků. Přispěje k tomu postavení nového misionářního kříže v samém chrámu Páně, a zavedení apostolátu modlitby, ku kterémuž hojně přihlašování se děje.

Z Hnězdna telegrafováno 22. dubna: „Světící biskup Cybichowski, jenž na zelený čtvrtek světil sv. oleje, byl pro osobování si moci biskupské odsouzen k devítiměsíčnímu

žaláři a kněží při bisk. chrámě kan. Ziolkewski a Tloczynski pro rozdělování sv. olejí k pokutě 25 mark.“ Biskup tedy odsouzen pro nezbytný výroční úkon biskupský, a kněží proto, že nádoby pro jednotlivé okresy sv. olejí naplnili!

Literární oznamovatel

— „*Schulte's Kirchenrechtswissenschaft einst und jetzt.*“ Von Dr. Franz Laurin, k. k. Hofcaplan und Universitätsprofessor in Wien. Zweite vermehrte Auflage. Wien 1875. Alfred Hölder, k. k. Universitäts-Buchhändler. S. 75.

— „Oberhirtliche Verkündigung des von Sr. Heiligkeit Papst Pius IX. am 24. Dezember 1874 für das Jubeljahr 1875 verliehenen allgemeinen *Jubiläums-Ablases* und *Gebete*, welche bei den zur Gewinnung desselben verordneten Stationen benützt werden können. Verlag des f. e. Consistoriums in Prag. 1875. S. 30. Cena 6 kr., rovněž i českého výtisku v předešlém čísle ohlášeného.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. Novák, kněz na odpoč. v Mýtě, 10. dubna (nar. tamtéž 29. února 1808, vysv. 6. dub. 1834);
- p. Ant. Kremer, farář ve Pcherách, 15. dubna (nar. na Smečně 4. srp. 1802, vysv. 14. srpna 1826);
- p. Augustin Breschani, farář na odpoč. v Neurode, 8. dubna (nar. v Kladsku 3. dub. 1807, vysv. 16. března 1834).

Vyznamenán jest:

- p. Melichar Janata, kapl. u Marie P. Sněžné v Praze, obdržel právo synodalíi.

Ustanoveni jsou:

- p. Karel Rudišer, farář z Lužné do Verměřic;
- p. Ferd. Kučera, kapl. za admin. ve Pcherách.

Upřádněná místa:

Smichov, fara patron. městské rady Smíchovské, od 14. dubna.

Pchery, fara patr. J. Excel. p. Jindřicha hrab. Clam-Martinice, od 20. dubna.

V biskupství Budějovickém.

Ustanoveni jsou:

- p. Arnošt Nemastil, kapl. v Netolicích, za faráře v Husinci;
- p. Frant. Cimrhanzl, koop. v Albrechtci, za faráře v Habartcích;
- p. Josef Zach, koop. v Trhanově, za admin. v Staněticích;
- p. Jan Selner, kapl. v Kadově, za zámec. kapl. Čimelicích;
- p. Alois Spálenský, adm. v Habartcích, za kapl. v Kadově,

- p. Šimon Haldáček, koop. v Borovanech, za kapl. v Kam. Újezdě;
- p. Jos. Dubský, za učit. nábož. na dívčí a měst. škole v Pelhřimově.

Upřádněné místo:

Stanětice, fara patron. hrab. Stadion, do 20. května.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan Hubálek, farář v Rosicích, 6. dubna (nar. v Rychnově 12. července 1807, vysv. 25. června 1832);
- p. Josef Ryba, farář v Dobřenicích, invest. děkan Holohlavský, 17. dubna (nar. v Roudnici 27. listop. 1807, vysv. 24. června 1832).

Ustanoveni jsou:

- p. Aug. Jelínek, far. Přibislavský, za děkana v Polné;
- p. Robert Višňák far. z Spindelmühle do Smrzné;
- p. Jos. Procházka za admin. v Dobřenicích;
- p. Frant. Morávek za admin. v Přibislavi;
- p. Jan Šembera za admin. v Uhersku;
- p. Frant. Hanzl za admin. v Hradištku;
- p. Václ. Uhlíř za adm. v Jesenicích.

Upřádněná místa:

Přibislav, fara patr. pf. hrab. Clam-Gallasové, a Rosice, fara patron. nábož. matice, do 19. května. Spindelmühle, fara téžoh patron. do 24. květ. Dobřenice, fara patr. p. Weinricha, a Uhersko, fara patr. kníž. Thurna z Taxisu, do 26. května.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. Grötschel, far. ve Verneřicích, jmenován skut. bisk. vikářem a konsist. radou;
- p. Jos. Pietsch, far. v Chcebusi, obdržel col-lare can.;
- p. Ant. Kunze, kapl. v Ouštěku, synodalie.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. Psk, farář z Nábzí do Dolní Krupé, odkudž
- p. Ed. Fleischmann, far., za faráře v Nábzí;
- p. Jos. Svoboda, admin. za faráře na Hrubé Skále;
- p. Vinc. Wunsch, adm. za faráře v Dobranově;
- p. Ferd. Ullrich, adm. za far. v Dolním Gruntě;
- p. Karel Dücke, kapl. v Bilině, za admin. v Lužici.

Milodary. Na dostavění velechrámu sv. Vít-ského v Praze: vp. Fr. Říha, administr. v Plotišťích 1 zl. — Pro sv. Otce: Tr. K. a L. 5 zl.

 K poštovním výtiskům dnešního čísla přikládá kněhkupectví B. Stýbla prospekt „Schuster, Bilder-Bibel.“

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.
Nedostala čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v Expedici a u všech řádných knihkupeců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště jenom v Expedici: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přísl. XIV. 25.)

Kázání,

kteréž

před udělováním sv. birmování

študujícím u sv. Klementa v Praze dne 15.
května 1875

činil J. Dorovin.

„Kdo věří ve mne, proudové z útroby
jeho poplynou vody živé“. Jan 7, 38.

„Bojování jest život člověka na zemi.“¹⁾ Tak doznává starozákonní trpitel Job, a výrokem tímto vyslovuje pravdu, již zajisté nikdo nemůže popírati; neboť nikoho není zde na zemi, kdoby vším úsilím bojovati nemusel o zachování sebe samého. „Zlořečena země v díle tvém, v pracech jisti z ní budeš po všechny dny života svého“²⁾, tak pravil druhdy hříšnému člověku rozhněvaný Bůh, a od té doby staví se země všemu našemu snažení na odpor a nutí nás, bychom o každou píď její podstupovali s ní boj tuhý, boj až do umdlení. Než v boji tomto jedná se toliko o život náš pozemský, o prodloužení tělesného žití našeho o několik okamžiků.

Hrůznější ale jest boj o život náš duchovní, boj o věčné blaho naše, kterýž nastal nám, co trestající Spravedlnost Boží nepřátelství položila mezi ženou a hadem pekelným, a mezi semenem jejím a semenem jeho, a co hadu předpověděla: „Ty úklady činiti budeš patě její“³⁾. Ano, nad tento boj nic není hrůznějšího, nic spasení našemu nebezpečnějšího; neboť tu jest bojovati nám o nejvyšší statek náš, o život duše naší, o věčné spasení naše, tu jest bojovati nám s

nepřítelem urputným, kterýž se světem i s tělem naším ve spolek vešel proti nám, s nepřítelem, který za životní úkol svůj obral sobě zkázu naši, a všemi silami zasazuje se o naše zahynutí, a „jako lev řvoucí obíhá hledaje, koho by pohltit“⁴⁾, slovem: „tu není bojování naše proti tělu a krvi, ale proti knížatům a mocnostem, proti správcům světa této temnoty, proti duchovním zlostem v povětrí“⁵⁾, proti „bohu světa tohoto“⁶⁾.

Ach, *kterak vůči takovému nepříiteli ostojíme?* A neostojíme-li, jaký bude osud náš? O ztiš se, duše křesťanská, a nelekej se; neboť na tvé vůli jediné záleží, aby v tuhém boji tomto sám Bůh Duch sv. byl spojencem tvým; a bude-li Bůh s tebou, kdo může proti tobě býti?

Ano, dr. jin.! Svatá, Božská pravda to jest, že sám Duch sv. spoj se s Vámi a Božskou mocí svou posilní Vás, abyste „bojovali boj dobrý“⁷⁾, a „pracovali co dobří bojovníci Kr. Ježíše“⁸⁾, a sice ve svátosti sv. birmování; neboť o těch, kdožkoli svátost sv. birmování přijali, platí slova Spasitele našeho: „kdo věří ve mne, proudové z útroby jeho poplynou vody živé“, t. j. ten bude oplývat všelikými milostmi Ducha sv.; neboť slova tato pronesl Spasitel dle svědectví sv. Jana „o Duchu, kteréhož měli věřící v něho přijíti“⁹⁾. A jaké jsou vlastně tyto milosti, jimiž oplývají, kdožkoli v sv. birmování přijali Ducha svatého? Tuto otázku zodpovíme si v dnešním posvátném rozjímání, když uvažovati budeme:

co svátost sv. birmování působí.

¹⁾ I. Petr. 5, 8. ²⁾ Efes. 6, 12. ³⁾ II. Kor. 4, 4.
⁴⁾ II. Tim. 4, 7. ⁵⁾ II. Tim. 2, 3. ⁶⁾ Jan 7, 39.

¹⁾ Job. 7, 1. ²⁾ 1. Mojž. 3, 17. ³⁾ 1. Mojž. 3, 15.

Ve sv. svátostech přítomna jest síla Boha všemohoucího, a pakli ničím mocnému jejím působení nepřekážíme, mají svátosti účinek dvojí: předně působí *milost posvěcující*, onen vnitřní, nadpřirozený dar Boží, kterýmž se stáváme spravedlivými, dítkami Božími a dědici věčného spasení, a sice tím způsobem, že tuto milost posvěcující buďto teprv podávají, když k našemu ospravedlnění ustanoveny jsou, aneb ji v nás rozmnožují, když k našemu posvěcení směřují; a za druhé udělují nám svátosti ještě milost zvláštní, která jednotlivým svátostem výhradně přináleží a proto *milostí svátostnou* sluje; mimo to mají některé svátosti ještě tu zvláštnost, že vtiskují duši *znamení nezrušitelné*.

Účinky sv. svátostí jsou tedy velmi rozmanité. A hle, všechny tyto účinky právě jmenované nalezáme ve svátosti sv. břimování čili sv. potvrzení, neboť o této svátosti dí apoštol národů, sv. Pavel: „Ten, jenž potvrzuje nás s Vámi v Kristu, jest Bůh, kterýž i poznamenal nás, a dal závdavek Ducha v srdce naše“¹⁰⁾. Tak výslovně dí sv. Pavel o svátosti sv. břimování, a na nás nyní jest, všechny ty účinky svátosti této blíže pozorovati.

1. Slyšeli jsme, že hlavní účinek každé svátosti jest, že *milost posvěcující* buďto podává, aneb rozmnožuje. Nuže, jaký jest v tomto směru účinek svátosti sv. břimování? O dr. jin! kdož může ho vypověděti, když dle svědectví sv. Pavla ve svátosti této sám *Duch sv. se nám dává* co závdavek a rukojemství věčného spasení? Sám Duch sv. se nám dává! O jaká to milost, jaký to zázrak milosti Boží! Zajisté, kdyby Duch sv. ve svátosti této milost posvěcující toliko v nás rozhojnil, jak to ve všech svátostech činí, které v stavu milosti přijímáme, již tu muselo by neskonanou vděčností naplněno býti nitro naše; ale v této svátosti činí Duch svatý ještě více: on netoliko rozhojňuje v nás milost posvěcující a mocným působením svým posvěcuje srdce naše, nýbrž zároveň i sebe samého nám dává, a *ve své Božské, sverchované podstatě* — v naše srdce vstupuje. Věru, toť milost tak neskonalá, že by nesnadno nám bylo v ní uvěřiti, kdyby tolika výroky písmá sv., a samým svědectvím Božím nebyla zjištěna. Nahledněte jen v *proroctví Starozákonní*, kde Hospodin slibuje Ducha sv., a tu naleznete výroky, které nade všecku pochybnost vyjeví Vám, že Duch sv. netoliko svým působením, ale u své Božské podstatě vstupuje v srdce těch, kteří ho přijímají. „Vyleji Du-

cha svého na všeliké tělo“, tak praví Hospodin ústy proroka *Joel*,¹¹⁾ a u *Ezechiela* ¹²⁾ dokládá: „Ducha nového dám u vnitřnosti jejich.“ Nejsou to tedy pouhé účinky Ducha sv., kteréž nám slibuje Hospodin ústy proroků, nýbrž Duch sv. sám jest nám připověděn, On sám vstoupiti má u vnitřnosti naše. A v novém Zákoně kdekoliv jest řeč o těch, kteří přijali svátost sv. břimování, všude praví se o nich, že „přijali Ducha sv.“, že „jim dán jest Duch sv.“ že „Duch sv. na ně přišel“, že „účastni se stali Ducha sv.“ a že „naplněni jsou Duchem sv.“¹³⁾ což všecko k tomu poukazuje, že Duch sv. osobně a podstatně přítomen jest v srdcích břimovanců. A že i sv. Otcové církevní takto učí, mnohými doklady bylo by lze dokázati; postačí však, když jen některého z nich vyslechneme. Veliký učitel církevní, sv. *Augustin* ¹⁴⁾ praví: „Duchovní pomazání jest Duch sv. sám.“ A sv. *Cyrill Jerusalemský* ¹⁵⁾ dokládá: „Křížmo jest, kteréž Ducha sv., to jest přítomnost jeho Božství, působuje.“ Bihle, takové jest výslovné učení svatých Otců církevních. Ze všeho toho vysvítá, že ve svátosti sv. břimování sám Duch sv. vchází v srdce naše, a že přítomen v něm jest netoliko tím způsobem, jakým jest všudy přítomen, poněvadž co osoba Božská jest všudy bytný, nýbrž způsobem zvláštním, milostiplným, svátostním; neboť kdyby přítomnost Ducha sv. v srdcích břimovanců byla jen ona všeobecná, kterou jeho všudybytnost vymáhá, jak byli by mohli svatí proroci Starého zákona, Kristus Pán a učedníci jeho, svatí Otcové církevní a vůbec všickni ti, kteří povoláni jsou, aby Bohem zjevené pravdy nám předkládali, za *zvláštní* účinek této svátosti prohlašovati, že samého Ducha sv. nám dává? Zajisté, o tom pochybnosti není, že ve svátosti sv. břimování sám Duch svatý, a sice osobně a podstatně, a způsobem zvláštním, milostiplným a svátostním vstupuje v srdce břimovanců. Nuže, poznáváte již, dr. jinochové! co znamenají slova Kr. P.: „Kdo věří ve mne, proudové z útrob jeho poplynou vody živé?“ Když Duch sv. sám sestupuje ve svátosti této v srdce naše, tu ovšem v proudech rozlévají se milosti jeho v útrobě naší, tu posvěcuje se srdce naše a naplňuje se vzácnými dary Ducha sv., tu chrámem Ducha sv. stává se tělo naše, a veškerá bytost naše povznáší se k životu nadpozemskému, k životu nebeskému. Než

¹¹⁾ Joel 2, 28; Isai 44, 3. ¹²⁾ Ezech 11, 19. ¹³⁾ Skut. ap. 2, 4; 8, 14—17; 19, 5 Jan 7, 38; Řím 5, 5; Žid. 6, 4. ¹⁴⁾ In ep. Joan. tract. 110. n. 5, ¹⁵⁾ Catech III. mystic.

¹⁰⁾ II. Kor. I. 21, 22.

tím nejsou ještě vyčerpány veškeré účinky vzácné této svátosti; ještě tázati se musíme po milosti zvláštní, které v této svátosti nabýváme, po milosti, která se nazývá svátostnou.

2. *Co jest vlastně milost svátostná?* Tuto otázku musíme si zodpovědět, prvé než uvažovati budeme, jakou milost svátostnou nám svátost sv. břimování dává. Jak známo, udělují se v každé svátosti zvláštní práva, a ukládají se zvláštní povinnosti; a tudíž jest potřebí, aby k vykonávání těchto práv a povinností v každé svátosti udělena byla člověku i zvláštní pomoc Boží. A tak děje se skutečně. Abychom státi mohli k právům svým a k povinnostem, jichž v jednotlivých svátostech nabýváme, slibuje a zabezpečuje nám Bůh v každé svátosti zvláštní svou pomoc, oným právům a povinnostem přiměřenou a tudíž při rozličných svátostech rozličnou, a tím zároveň splnomocňuje nás, že na ni nároky činiti můžeme, kdykoli nám jí potřebí jest. Každá svátost zahrnuje tudíž v sobě mimo milost posvěcující ještě zabezpečení zvláštní pomocí Boží, a tato milost nazývá se, poněvadž jednotlivým svátostem zvlášť a výhradně přísluší, tak že právě jí jednotlivé svátosti od sebe se různí, milostí svátostnou. Svátostná tato milost nepodává se však ve sv. svátostech zvlášť o sobě, nýbrž spojuje se s milostí posvěcující, která se též v každé svátosti udílí a výsledek tohoto spojení jest, že svátostná milost přetvořuje stav způsobený v nás milostí posvěcující, v ten způsob, abychom jím netoliko posvěceni byli, ale zároveň schopnými se stali ke všem výkonům, kteréž nám zvláštní ony povinnosti a práva jednotlivých svátostí ukládají.

Nyní tedy známe povahu milosti svátostné, a poněvadž víme, že s milostí posvěcující v každé svátosti zároveň i milost tato se uděluje, tážeme se, jakou milost svátostnou nám uděluje svátost sv. břimování. A odpověď k této otázce nalazáme v onom výroku knížete apoštolského, sv. Pavla, jenž o svátosti sv. břimování mimo jiné dí: „Ten, jenž potvrzuje nás s Vámi v Kristu, jest Bůh.“ Svátostná milost sv. břimování záleží tedy v potvrzování našem v Kristu. Jak tomu máme ale rozuměti? V čem vlastně býváme potvrzováni, když tato svátost nás potvrzuje v Kristu?

To poznáme nejlépe, když pozorovati budeme, jak se toto potvrzování v Kristu jevílo u těch, kteří Ducha sv. hodně byli přijali; neboť víme, že jen ti účastnými se stávají milostí svátostních, kteří sv. svátosti

hodně přijímají. Ducha sv. ale zajisté hodně přijali sv. apoštolé: nuže, jak projevila se v nich tato milost svátostná?

O vizte, jak počínali si před sesláním Ducha sv., a jaký obrat nastal v jejich životě, když Ducha sv. byli přijali. Necht pozorujeme kdekoliv sv. apoštoly, vždycky ukazují se nám, pokud nepřijali ještě Ducha sv., velice mdlými u víře a nad míru bázlivými. Po tři leta Krista P. ustavičně doprovázeli, Jeho učení Božské stále slychali a Jeho zázraky vlastním očima patřili, a hle: když počalo se vyplňovati, co Kr. P. o svém umučení jim několikráte byl předpověděl, všickni ho opustili a z bázně před Židy se ukryli, všickni až na jednoho; ano, jeden z nich dokonce zradil a prodal Krista P., a druhý, kterýž mu byl ještě před několika okamžiky slavně sliboval: „Byť se všickni pohoršili nad tebou, jáť se nikdy nepohorším, — bych měl s tebou umříti, nezapřím tebe!“¹⁶⁾ hle, i on pohoršuje se nad mistrem svým, a zapřisahá se, že nezná toho člověka. Jak mile ale přijali Ducha sv., tu nezapírali již Kr. P., tu se již nelekali lůzy židovské a nebáli se již hněvu knížat kněžských a trestů římských vladařů, tu beze strachu a bázně vyznávali veřejně Ježíše ukřižovaného a za šťastné se pokládali, když pro něho trpěli a umírali. Hle, takto byli Duchem sv. utvrzeni v Kristu sv. apoštolé! Prvé u víře mdlí a bázlivi, vyznávali nyní neohroženě a stále víru svoji, víru v Ježíše Krista.

Než ještě v jiném ohledu stala se s nimi změna utěšená, co přijali Ducha sv. Vizte život apoštolů Páně, pokud ještě Duch sv. nebyl na ně přišel, a co pozorujete? Ach, samou slabost, a mnohé, přemnohé křehkosti. Hle, tu ziskuchtivě táže se Petr ve jmenu ostatních apoštolů Pána: „Aj my opustili jsme všecky věci a šli jsme za tebou: což tedy bude nám?“¹⁷⁾ Tam zase Jakub a Jan mstivostí puzeni, že Samarští jim odepřeli pohostinství, žádají, aby oheň na ně sestoupil s nebe a spálil je.¹⁸⁾ Tu opět hádají se ctižádostivě mezi sebou, kdo by z nich byl větší v království Kristově¹⁹⁾. A jinde zas projevují, jak váhaví jsou u vyplnění vůle Boží, když přes napomenutí Krista P., aby bděli a modlili se, předce opětne v spánek se ponořují.²⁰⁾ A nyní pozorujte tytéž apoštoly po seslání Ducha sv. Hle, ustavičně bdí na modlitbách, modlí se za nepřátele, protivníky a mučitele své, snaží

¹⁶⁾ Mat. 26, 33. 35. ¹⁷⁾ Mat. 19, 27. ¹⁸⁾ Luk 9, 54.

¹⁹⁾ Mat. 18, 1. Mr. 9, 3. Luk. 9, 46. ²⁰⁾ Mat. 26, 41.

se v pokoře předčítí jeden druhého, zisk svůj hledají jen v Kristu a v rozšiřování učení jeho, a plní vůli Boží tak, že zůstávají vzory křesťanské dokonalosti nám i budoucím. Eihle, takto byli Duchem sv. utvrzeni v Kristu sv. apoštolé. Prvé slabí a křehcí, stali se působením Ducha sv. vzory svatosti a dokonalosti. A totéž, co na sv. apoštolech, pozorovati bychom mohli na všech křesťanech, kteří v stavu milosti přijali Ducha sv., a mocnému působení jeho se nestavěli na odpor.

Z toho jest patrno, že *svátostná milost*, kteréž nabýváme ve svátosti sv. birmování, záleží v pomoci Ducha sv., abychom víru svou stále vyznávali a podle ní živi byli. O jak vzácná jest tedy milost svátostná veliké této svátosti, jak nevýslovně prospěšná každému, kdožkoli v tomto víru světském zachováti chce víru, a vůči nevěreckému pokolení věku tohoto slovem i skutkem vyznávatí chce Krista, aby i Kristus jej vyznával před Otcem svým, jenž jest v nebesích²¹⁾. O važme si tedy této veliké svátosti Ducha sv., a u vroucí vděčnosti chvalme a velebmě Hospodina, který tak velikých věcí nám učinil.

3. Než ještě jeden účinek této svátosti jest nám zaznamenati, a sice ten, že vtiskuje duši naši *znamení nezrušitelné*. Svátost sv. birmování jest totiž jednou z oných svátostí, které mají tu zvláštní moc do sebe, že vštěpují duši každého, kdožkoli je přijme, bez ohledu na jeho hodnost neb nehodnost zvláštní nadání, jehož nikdy více již pozbyti nemůže, byť sebe více hřešil. Toto svátostní nadání činí duši naši působitou ku platnému účastenství v úkonech a věcech svatých, a sice ve sv. křtu působitou k přijímání svátostí ostatních, ve sv. birmování působitou k bojování pod praporem Kristovým, a ve sv. svěcení kněžstva působitou ku konání a rozdávání sv. svátostí. Mimo to slouží nadání toto milostí posvěcující i svátostné, kteréž se v těchto třech svátostech uděluje, za podklad, takže, kdo nehodně k těmto svátostem přistoupil, a tudíž mimo toto nadání svátostní ani posvěcující ani svátostné milosti ještě nepřijal, těchto milostí vždycky ještě účastným státi se může, jak mile nehodnost svou odstraní a stavu milosti dojde; a proto není ani potřebí ani možno, by svátosti tyto, pakli nehodně přijaty byly, ještě jednou se opakovaly. Konečně má toto svátostní nadání tu zvláštnost do sebe, že rozdíl podstatný působuje mezi účastníky jeho

a těmi, kdož jím ještě nadání nejsou, a proto nazývá se znamením, a sice s ohledem na jeho stálost a neporušitelnost znamením nezrušitelným. Eihle, toť jest to znamení, kteréž sv. Pavel připisuje svátosti sv. birmování, když dí: „Ten, jenž potvrzuje nás s Vámi v Kristu, jest Bůh, kterýž i poznamenal nás.“ Jest to svátostné nadání, které svátostné milosti sv. birmování za základ slouží, a birmovanci dodává působivosti k tomu, k čemu jej milost svátostná sv. birmování posiluje, totiž: aby víru svou neohroženě vyznával a hájil, a stále podle ní živ byl; a tím podstatný rozdíl působuje mezi birmovancem, a těmi, kdož svátého birmování ještě nedošli; neboť povolává birmovance k zvláštnímu stavu, ku stavu bojovníka Kristova a kněze královského.

Ano, dr. jin.! tímto znamením sv. birmování stáváte se především Kristovými bojovníky; neboť jím nabýváte působivosti k neohroženému vyznávání a hájení víry, a poněvadž obhajování víry bez zbraně duchovní provesti se nedá, nabýváte jím zároveň duchovní zbraně, tím ale přicházíte pod prapor Kristův a stáváte se jeho bojovníky; a tuto hodnost bojovníků Kristových má na mysli sv. Pavel, když Vás vybízí ku přijetí sv. birmování slovy těmito: „Vezměte oděni Boží, abyste mohli odolati v den zlý a ve všem dokonalí státi; stájeť, majíce podpásaná bedra svá pravdou, oblečení jsouce v pancíř spravedlnosti, obuté majíce nohy přípravou evangelia pokoje, ve všem berouce štít víry, kterýmž byste mohli všechny ohnivé šípy nešlechetskovy uhasiti, a vezměte přilbici spasení a meč Ducha sv.“²²⁾ Zajisté, kdo takto jest ozbrojen, ten v pravdě stává se bojovníkem Kristovým.

Nemenší cti ale dostává se Vám, že znamením tímto zároveň povýšení jste k stavu královského kněžstva, poněvadž Vás i k tomu činí působivými, abyste stále podle své víry živi býti mohli. Známé Vám zajisté, že v církvi sv. dvojí druh kněžstva se rozeznává: jedno zvláštní, které sestává z nástupců sv. apoštolů a učeníků Páně a od Krista Pána splnomocněno jest, aby hlásalo evang. pravdy, aby obět nejsv. obětovalo, aby sv. svátosti rozdávalo a lid věřící aby vedlo na cestě spasení; — a druhé všeobecné čili vnitřní, kteréž sestává z věřících údů církve a povoláno jest, aby posloucháním a plněním evangelia rozšiřovalo v srdcích svých království Boží, aby oběti kajivosti, oběti lásky a chvály obětovalo,

²¹⁾ Mat. 10, 32.

²²⁾ Efes. VI, 13—17.

a konečně aby co kněžstvo královské zde na zemi zlým tužbám a žádostem svým panovalo, v onom životě ale s Kristem Pánem vládlo po všechny věky věkův. A k tomu právě činí Vás spůsobilými svátostní znamenání sv. břimování, a tudíž povyšuje Vás skutečně k stavu kněžskému. Tomu nasvědčuje písmo sv., tak výslovně učí sv. učitelé církevní.

Kníže apoštolů sv. Petr²³⁾ oslovuje křesťany takto: „Vy jste rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý!“ Rozumí se samo sebou, že takto jedině křesťany dokonale zvátí může, těmi ale nejsou ti, kteří toliko pokřtěni jsou, nýbrž ti, jejichžto křest dokonán jest svátostí sv. křížma; neboť „po křtu zbývá, praví sv. Ambrož²⁴⁾, aby se doplnění stalo, když (totiž) k biskupskému vzývání Duch sv. se vlévá.“ A jinak tomu ani býti nemůže; nebo jako není ještě dokonalým občanem dítě novorozené, ale teprv když dospělo, tak není ještě dokonalým křesťanem, kdo toliko svátost křesťanské nedospělosti přijal, nýbrž komu se již svátostí křesťanské mužnosti a síly dostalo; tento tedy dle svědectví sv. Petra náleží k rodu vyvolenému, ku kněžstvu královskému.

A tak také výslovně učí sv. učitelé církevní. „Jméno Kristus,“ praví sv. Prosper²⁵⁾, „pochází od křížma t. j. od pomazání; za tou příčinou posvěcuje se všeliký křesťan, aby seznal, že se účastňuje důstojnosti kněžské.“ A sv. Cyrill Alexandrijský (Lib. IX. in Levit.) dokládá: „Kdožkoli sv. křížmem pomazán býval, kněžími učiněn jsou, jakož Petr ku veškeré církvi praví: Vy pak jste rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý.“ A jako světci tito vyslovují se i sv. Cyprian, sv. Ambrož, sv. Isidor, sv. Leo²⁶⁾ a jiní, a tudíž nikterakž nelze nám o této pravdě pochybovati.

Ostatně poukazuje ku kněžství břimovanců i ta okolnost, že druhdy, dokud ještě málo bylo hlasatelů slova Božího, tento nedostatek nahražován býval břimovanci, kterým k tomu účelu ve sv. břimování mimořádných zevnějších darů Ducha svatého se dostávalo, totiž daru prorocství, daru zázraků a daru řeči; a pak k tomu poukazuje i nápadná podobnost způsobu, kterým se sv. břimování udílí, ku způsobu svěcení kněžstva, ješto oběma těmito svátostmi přísluhuje biskup a při obou těchto svátostech užívá vzkládání rukou a pomazání svatým olejem.

Zajisté, o tom není pochybnosti, že ve svátosti sv. břimování svěcení kněžstva obecného se děje, že břimovanci stávají se kněžími královskými.

O jaká to důstojnost, jak vznešené to povolání! Jakmile přijmete svátost sv. břimování, bude nedospělost Vaše překonána a Vy stanete se Kristovými bojovníky, Vy stanete se kněžstvem královským. O jak veliké jest množství sladkosti Tvé, Hospodine, kterou jsi uschoval bojícím se Tebe²⁷⁾. O chvalte Hospodina, nebo dobrý jest a na věky trvá milosrdenství jeho²⁸⁾. —

A nyní rozhlédněte se ještě jednou po veškerých těch milostech, jichž se Vám dostává ve sv. břimování, a vyznejte, zdaž přehojnou měrou nevyplnil Kristus Pán, co o této svátosti Ducha sv. byl přislíbil veškerým vyznavačům svým: „Kdo věří ve mne, proudové z útroby jeho poplynou vody živé.“ Hle, sám Duch sv. vstupuje v této svátosti v srdce Vaše, onen Duch sv., jenž jest původcem veškerých milostí Božích, kterého Kristus Pán svým učeníkům v náhradu za sebe slíboval a o jehož nevyjřádném a blahodárném působení tak často a tak vroucně mluvil, tento nesmírný, svrchovaný Bůh Duch sv. vstupuje v této svátosti v srdce naše, rozmnožuje milostí posvěcující lásku Boží k nám, k dítkám jeho a k dědicům království nebeského, sílí nás, bychom víru svou neohroženě vyznávali a hájili a podle ní živi byli, a tím povyšuje nás k důstojnosti bojovníků Božích, k důstojnosti kněžstva královského.

Jak bohatým pramenem milostí jest tedy svátost sv. břimování, jak nevýslovně vzácné jsou účinky její. O spějte tedy, drazí jinochové, byste již účastnými se stali vzácných těchto milostí, ale nezapomeňte, že k platnému přijetí této svátosti potřebí jest, abyste v sobě úmysl vzbudili, že tuto svátost přijati chcete, a abyste touhou po ní naplněni byli, k hodnému přijetí ale že potřebí jest, abyste základní pravdy našeho svatého náboženství znali a věřili, působením svátosti sv. pokání a nejsvět. Svátosti oltářní v stavu milosti byli a ku svatému břimování jinak nepřistupovali, leč nadchnuti zbožností, vírou, nadějí a láskou. A přistoupíte-li s touto přípravou k přijetí této vznešené svátosti, pak sami v nitru svém pocítíte pravdu slov Kristových: „Kdo věří ve mne, proudové z útroby jeho poplynou vody živé.“ Amen.

²³⁾ I. Petr. 2, 5. 9. ²⁴⁾ Lib III de sacrt. c. 2. ²⁵⁾ In sent. Aug., sent. 342. ²⁶⁾ Cyprian: Lib. ep. 12. ad Januar etc. — Isidor: lib II de eccl. fic. c. 25.

²⁷⁾ Žalm 30, 20. ²⁸⁾ Žalm 105, 1.

K skřivánkovi.

Nade nivou skřivan malý zpívá,
volně v oblacích se povznáší;
rosa pojí, slunečko jej zhrívá.
Bohu zpěvem chválu přináší.

S nebeť on se bezstarostně dívá,
Pán mu dává, čeho třeba má,
Bůh ho krmí, Bůh ho přiodívá,
zač Mu skřivan díky podává.

Štasten, vesel bují po lazůře,
slunko líbá, mrak ho zaelání:
kdo mu ublíží, když zletá v chmůře?
kdož mu volnost, zpěv kdo zabrání?

Nám též slunce svítí, pole rodí;
předce v vlasti naší mnohý lká;
rolník schýlen za pluhem tu chodí,
zármutek se všude rozléhá.

Jak by nám tu mohlo volno býti,
když tu bratr bratru nevraží?
Otce, jehož slunce na nás svítí,
mnohý syn když těžce uráží?

Skřivánku, jenž osud s námi sdílíš,
cítíš radost, trpíš s námi bol:
proč že s námi v žalu nezakvílíš?
Za veselý zpěv si truchlý zvol!

Proto, žeš tak Pánu Bohu milý,
žaluj Jemu naše nehody,
v otcovské ať lásce k nám se schýlí,
popřeje nám tvojí svobody.

Svobody té pravé, ježto z vděku
oslavuje Tvůrce jako ty,
pravou ozdobou je svého věku,
vzorem míru, lásky, dobroty!

Jest ti trudno splnit ždání mého?
Tož mi ptáčku křídel propůjči,
odstup chvilku mi hrdla svého,
ať má prosba k Pánu zazvučí!
Z pol. J. B. P.

František kníže Ditrichštejn,
kardinál.
(Pokračování.)

Fridrich, kníže falcké, korunován byl 4. listopadu 1619 v hlavním chrámě pražském na urvané království skrze Jiříka Dikasta Miřkotina, jenž co bylo katolického ze svatého obřadu vynechal, aby kalvince a sebe nepohoršil. Z počátku léta 1620 přijel Fridrich

falcký do Brna, kdež mu jakoby markraběti moravskému protestantští stavové 3. února věrnost slibovali. As v třetí den potom uslyšel radostnou novinu: katolická vojenská osádka hradu Mikulova vzdala jej pod úmluvou veliteli vojska stavovského Bedřichovi rytíři z Tiefenbachu, kterýž jeho čtrnáct dní střelením z hrubých děl dobýval. Hradská osádka bránila se velmi udatně nepříteli jak lidem tak kusy protestanstva uherského zmocnělému, očekávajíc pomoci od císařského vojska, kteréž se však nedočkala. Chtělt sice Karel Bukvoj, arcivůdce pluků císařských, k pilným prosbám kardinála Ditrichštejna hrad Mikulov z kleští nepříteli vymknouti, ale nestačil pro množství ker po Dunaji se hrnoucích a překážejících kladení mostu přes řeku k dopravení děl a lidu. Ješto mikulovské osádce i střelní prach docházel, postoupila Tiefenbachovi hrad, v němž on mnoho vzácných a drahých věcí od kardinála i některých katolických pánů tam snešených nakořistil. Tehdy požádal falckrabě moravských stavů protestantských za nějaký dárek z dědin olomúckého biskupství: ti z cizého štedří jsouce, darovali mu již měsíce března panství Kroměříž s Hulínem, ba i zpupné (vlastní) kardinálovo panství Mikulov; falckraběnce pak dali statek Chropín k olomúckému biskupství dotud příslušný. S falckrabím Fridrichem spolkoval proti císaři Ferdinandu II. Gabriel Bethlen Gabor, z turecké milosti kníže sedmihradské, krutý protivník katolictva, jenž pomocí uherského protestanstva části Uher dobyv a korunu sv. Štěpána sebrav, za uherského krále prohlásiti se dal.

Burácné panování protestanstva v říši rakouské vzalo za své slavným katolictva vítězstvím, jež mu přímlovou Panny Marie důvěrně vzyvané Pán Bůh dal v tuhé bitvě na Bílé hoře u Prahy 8. prosince 1620. Jak militně radostnou novinu ve Vídni zasechli, učinil tam kardinál Ditrichštejn v chrámě sv. Štěpána Duchem Svatým nadchnuté kázání všemocnému a slitovnému Hospodinu na poděkování; po čemž se brzy k stádečku svému do Moravy vrátil.

Maria Panna bez hříchu prvotného počatá hlavu hada, lháře od počátku, praotce nevěry, pověr a všehe kacírství, požehnaným Plodem svým potřevisi, zjednává u nejsvětější Trojice prosbou neodolatelnou pravdě věčné — katolickému náboženství v přetuhém zápasu s zoufalou chasou pekelnou slavná vítězství nad klamem a bludem. Této řečnici milostivé umínil biskup Ditrichštejn slavnou pouti s věrným lidem vzdáti srdečný dík a zjevnou čest i chválu. Blízko Brna, skorem

dva dny cesty od Mikulova, stojí ve vsi Tuřanech osadní a poutní kostel blah. Panny Marie, kdež za pradávna ctili a pořád cti Matky Boží sošku dle pověsti od našich svatých apoštolů Cyrilla a Methoděje do Moravy přinešenou.

K té Boží svatyni a stánku nebes i země královny cítil a ukazoval dotčený biskup vždy zvláštní, něžnou přítulnost. Když lotrovina kostelík r. 1600 vyloupala, přijel hned ctitel Panenky Marie do Tuřan, plakal nad spáchanou svatokrádeží, nad urouháním Matky Boží, dal chrámek, jakoby v smutku chodil, uvnitř po stěnách černým sukem vyložití a na věžičkách rovněž černé praporce vztýčiti; rozlitostniv osadníky, zanitil jich k snášce na opatření vyloupeného kostelíka, ježto sám drahého nádobí a šatstva k němu obětoval. Potom l. 1610 rozprostranil, sklenul a obnovil týž chrámek a vzbuzoval mu na vykrásnění s kazatelnou dobrodinců. Z vděčnosti k Pánu Ježíši a Jeho Rodičce Panně za vítězství Bělohorské a zvelebení svaté Církve ohlásil 1622 slavnou pouť z Mikulova do Tuřan. Když veda množství poutníků stánek Panny Marie z daleka spatřil, zaplakal radostí a kleknuv pozdravoval Matičku křesťanstva, děkovať jí i Synáčkovi Kristu Pánu a poroučel jim v ochranu a obranu vlast a osadu svou, pak vstav činil pobožnou řeč k lidu a dovedl jej do Tuřan. Skoro celou noc 1—2. června pracoval jako ostatní sezvaní kněží ve zpovědnici; nazejtří v hod Navštívení Panny Marie obětoval slavně mši svatou, mezi kterouž líbezně zpíval a hudl sbor umělců sem přivezených, jež velikým nákladem svým rád vychovával; podav Pána Boha asi desíti stům kajicníků, měl sám kázání. Když se lid z kostela vyhrnul, vzebrala venku chudina stříbrnou rosu z štědré ruky biskupovy na ni sprchlou, potom zasedla k hodům na trávníku; kardinál přinášel a obnášel chutných krmiček a lahodného nápoje; v pokorné a milostné službě pomahali mu přední jeho dvořané.

Císař Ferdinand II. ustanovil olomúckého biskupa Ditrichštejna po zesnutí Ladislava Lobkovice vládařem a hejtmánem zemským v Moravě, plnomocníkem k smluvení pokoje s Gabrielem Bethlenem Gaborem, též vrchním vyšetřovatelem odboje stavů moravských a sudím velezrádců a účastníků buřičství.

Pokoj s Gaborem dokonale smluven jest v Mikulově 31. prosince 1621; on vrátil císaři korunu sv. Štěpána, začož mu císař ponechal do života východní polovici hořejších Uher a postoupil mu v Slezsku opolské a ratiborské knížetství.

Sbor dvanácti císařských vyšetřovatelů a soudců, z nichž byl kardinál Ditrichštejn předním sudím, uhledal a odsoudil 238 buř hrubě buď skrovně zavinilých buřičů na Moravě. Mnohým na ohavné utracení odsouzeným daroval Ferdinand II. život; mezi nimi omilostnil Ondřeje Zeitla v ten památný způsob, aby polovici statku svého propadna, za celý rok v brněnském osadním kostele sv. Jakuba almužnu na chudé sbíral. Některých strestáno žalářem do jich života, jiných jen do času; jedněm všechno zboží vzato, druhým toliko část jmění od císařské komory pobrána; cenu všech propadlých statků zbojnictva moravského páčili na 3,756.759 tolarů mor., z kteréhož úhrnu císař věrnému panstvu a duchovním sborům 541.342 tolarů daroval. Ze znamenitých buřičů moravských utracení jsou jenom dva — uprchlíci, Bedřich Tiefenbach a Václav Bitovský. Tiefenbach stat jest 1621 katem v Innsbuku na náměstí; Bitovský někdy od buřických stavů neřádně jmenovaný sudí zemský, jehož pilným přičiněním blah. Jan Sarkander 1620 v Olomúci byl umučen, sloužil po bělohorské bitvě proti císaři ve švédském vojsku; teprva r. 1633 zajali ho císařští Slezsku a odvezli do Brna, kdež mu kat hlavu srubnul a v železné kleci s židovské brány na výstrahu vyvěsil. Z omilostnění tolika k smrti odsouzených buřičů moravských lze jest hádati na milosrdné prostředkování biskupa Ditrichštejna.

Za pilné, platné a věrné služby daroval císař Ferdinand II. kard. Ditrichštejnovi dvě zděditelná panství Lipník a Hranice, jimiž kacírstvo z Jednoty Bratrské zkvalitněle hýbalo; v samém městě Lipníku míval stolicí biskupec Bratrů Českých. Mozolnou práci jezuitů obrátil kardinál poddané bludnictvo k víře svaté, počemž fary řádným katolickým kněžstvem osadil. Dřívější koupí a císařovým darem rozmnoživ znamenité po rodném bratru Maxovi († 1602) zděděné statky, přikoupil panství Kounice Dolní, Vlasatice a jiných dědin; jsa pak od téhož vděčného císaře l. 1623 do stavu říšských knížat dědičně povýšen, ustanovil bratrovce svého Maximiliana hraběte Ditrichštejna dědicem knížecího důstojenství a všech statků svých. Ferdinand II. jeho zařízení tak potvrdil, aby hrabě Maximilian Ditrichštejn po smrti strýčka svého, pak vždy z jeho potomstva nejstarší syn stavu světského knížetem byl a právo měl vkoupiti se do říše k vůli hlasu a stání v sněmovně říšské.

Z štědrého nadělení Hospodinova obětoval vděčný biskup Ditrichštejn hojnost důchodů i trošku dědin na oslavu Boží k

vezdejšimu i věčnému zisku ovčiček svých. Jeho velmi útratná, ovšem spasitelná založení a nadání v Mikulově a v Lipniku pocházejí z doby po vítězství Bělohorském.

V čest Panenky Marie, z pacholetství svého vroucně milované, postavil kardinál v Mikulově r. 1623 krásnou — prvotné podobnou kapli loretánskou, olemoval ji ochozí křížovou (podloubím) a zásobil skvostným posvátným šatstvem a stříbrným nádobím. Asi l. 1634 obstarána jest loretánská kaple chrámem sv. Anny, v němž osm oltářů stávalo; dle úmluvy sloužival tam v hody Panny Marie a v některý jiný svátek probošt mikulovský nejsv. obět pod korunou; ale v kapli loretánské měl skoro na každý den někdo z kanovníků mikulovských kadivou mši sv., mezi níž zpívalo libezně devět v blankytné roucho oblečených mládenečků „loretánských chovanců“ ze semináře od kardinála poplužním dvorem a úroky nadaného. I z daleka putovával zbožný lid do Mikulova puzen milostmi, jež v loretánské kapli Pán Ježíš na přímluvu Svě Rodičky hojně rozdával. Pro chudé poutníky stróžovalo se na zámku v knížecí kuchyni z rozkazu kardinála, jež jim pokdy sám při jídle sloužil. Z obětí vzácných a bohatých poutníků měla kaple loretánská veliký poklad zlata, stříbra i drahého kamení. S chrámem sv. Anny spojen byl zvláštním vchodem kapucínský klášter, jež r. 1611 i s kostelíkem kardinál vystavěl. Velební Otcové kapucíni čistili, střežili chrám s kaplí loretánskou a zpovídali poutnictvo. Týž chrám sv. Anny obnovil důkladně a vykrášlil roku 1701 Leopold kníže Ditrichštejn. Když pak 14. září 1784 v Mikulově 350 domů vyhořelo, zkažen jest taky požárem chrám dotčený s kaplou loretánskou a kapucínský klášter s příslušným kostelíčkem. Zachráněná soška Matky Boží, z cedroviny udlabaná, přenesena jest z loretánské kaply do farního kostela sv. Václava. Kapucíni odešli jinam ostavivše holé zdi klášterské. Zbytků zříceného chrámu sv. Anny použiv vystavěl tam r. 1845 František Josef kníže Ditrichštejn kostel o dvou oltářích s hrobkou Ditrichštejnskou, posvětil jej 1852 brněnský biskup hrabě Šafgoc; zakladatel brzy v té hrobce k předkům přiložen jest, usnuv v Pánu 8. července 1854.

Farní chrám sv. Václava v Mikulově vysadil kardinál Ditrichštejn l. 1625 ve sborní (kollegiatní), učiniv znamenitou nadaci proboštovi, čtyřem kanovníkům, kostelnímu služebnictvu a mladičkému zpěvácstvu.

(Dokončení.)

Matka.

Zřís-li tu růži lehou rdít se tři poupat u prostřed?

V nich ona se zhlíží, v nich se kochá i žije. Vlastní se zbavuje krásy svou mlád v ni odívá, jí ona šperk i život, k obraně trn i podá. Líbezný vůkol roznášíc všem k těše zápach, skutkem učí poupě zkvétati jak by mělo. Tak mi ty u středku zdálas svých býti se dítek, nejprv když ve tobě ztápělo mé se oko. Ó blažený to život matky, hle onať neumírá! V věrném též i živém obraze věčně žije! —
B. Hkl.

Obět továrny.

Obraz ze života naší doby.

Napsal Vojtěch Deštník.

VI.

Jest ráno a právě ta hodina, kdy začíná v továrně práce. Co to tam ale dnes v té Habrovské továrně za povyk a za zmatek? Dělníci, jenž šli do práce, vracejí se zase zpět. Jiní stojí v tlupách před továrnou a pohlízejí vzhůru k oknům, odkud zaznívá pláč a zoufalý nářek. Co se stalo? Snad nějaké neštěstí? — tážou se lidé, jenž k továrně přikvapili, okolostojících dělníků.

„Langfeil jest okraden“ vykládají dělníci.

„Jakým způsobem?“

„Od vlastního syna. — Sebral dnešní noci všechny peníze, jež Langfeil před několika dni na zaplacení dělníků a zapravení nejnutnějších dluhů přivezl z Vídně a prchl drahou do cizozemska. Nešťastný otec — jen poslouchajte, jak řadí!“

Langfeil běhal po pokoji jako šlený, paní jeho seděla na pohovce a usedavě plakala. Bylo slyšeti hlas Langfeilův až dolů do dvora.

„Ó toho zlosyna! Učinil mne žebrákem a přivede mne do žaláře. Jen jestli ho dopadnu, zavřít, uvěznit ho dám!“

„Měj slitování!“ spínala proti němu ruce Langfeilová, zastávajíc se jako vždy svého mazánka. „On by to byl neucínil, znám jej dobře, musel býti někým sveden.“

„Sveden?“ soptil továrník, — „jestli sám někoho nesvedl. Však se to hned dozvím. Jistě že sebou odvedl tu žebračku, u které byl v továrně více než v dílnách a v pisárně. Nezbeda, padouch, — okrádal mne vždy o peníze a nyní poslední vydlužený groš, co mne měl uchránit před žalářem“ — Langfeil nedomluvil, v návalu zlosti a zármutku vrhl sebou na židli a vjel si oběma rukama do vlasů.

Vešel posel, jenž byl vyslán na dráhu, aby vyzvěděl, v kterou stranu Hugo prchl.

„Odjel včera v noci s rychlovlakem,“ oznamoval posel Langfeilovi. „Vzal si listek až na hranice. Kasír u dráhy jej poznal.“

„Jeden listek?“

„Jeden, řekl mi kasír, po něm ale brala listek do téhož místa nějaká dívka, což prý bylo kasírovi nápadné. Dle popisu byla to Bařinova Lenka. Zastavil jsem se u Bařinů a holka skutečně zmizela. Tam jest nárek, její otec bude z toho snad mít smrt.“

Marné bylo by líčiti další srdcelomný nárek Langfeilův. Podívejme se k Bařinovým. Tam se odhrává divadlo ještě smutnější.

Bařina, když Lenka celý večer domů nepřicházela, ptal se po ní ustavičně. Nepřišla. Bařina nad tím celou noc nezavřel oka. Ráno se strhl rámus ve vsi. Viděl ustavičně lidi kolem přebíhat, tušil, že se něco neobyčejného ve vsi přihodilo. „Kde jest Lenka? kde jest moje Lenka?“ ptal se každých pět minut ženy, co mu posluhovala a Štětkových, kteří dozvíděvše se smutnou událost, byli u něho. Ze šetrnosti mu dlouho nechťeli říci. Když ale počal naříkat a bédovat, tak že jim ho bylo líto a sbíral své poslední síly, že se obleče a půjde se sám zeptati, kam se mu dítě podělo? — tu mu to Štětka šetrně a s obalem pověděl. Někam prý odešla a v továrně jest po ní šáňka, že nepřichází do práce.

Bařina uhodl ostatní, — věděl všecko.

„Uprchla, opustila mne, mé jediné dítě, nešťastné dítě!“ I tiskl s pláčem kostnaté a vychudlé ruce na bledé čelo. Všem přítomným ho bylo srdečně líto. Těšili ho. Nic naplat.

„Ó jen řekněte, že prchla s tím nezna-bohem, s tím ničemou z továrny!“ zaúpěl Bařina. „O proč jste mi ničeho nereklí a ustavičně to přede mnou skrývali? Proč jsem ji k vám matko, nosíval“ žaloval Štět-kové, „proč jsem ji raději nenechal hladem zahynouti?“

Štětková plakala. Vždyť Lenku odkojila a byla jí takřka druhou matkou.

„Utište se,“ těšila Bařinu, „Bůh všecko k dobrému obrátí. Znáám Lenku jako by byla mé vlastní dítě, má dobré srdce, ubožák byla svedena. Slyšela jsem lecos od lidí, ale nevěřila jsem tomu, neboť jsem holku dobře znala. Bůh ji neopustí, nevinnost se musí ukázat.“

Štětkovci psali o tom bez prodlení za Jiříkem. A Jiřík? Což mohl dělati? Obdržev zprávu chodil několik dní jako bezduchý. Byl v cizině, neměl nikoho, s kým by bol

svůj sdělil. Litoval Lenky, pomodlil se za ni a zaplakal nad ní jako nad nešťastnou obětí továrny.

Od onoho osudného rána se v továrně nepracuje. Langfeil odjel se svou paní ještě toho dne z Habrova. Lidé hádají, že do Vídně. Továrna jest zamčená a jednotlivé dílny a sklady jsou úředně zapečetěny. U továrny jest smutno, jako u nějakého opuštěného hradu z rytířských dob.

Langfeil nepřijel až k dražbě. A po té se ztratil, že nikdo nevěděl, kdy a kam. Měl dobře, sic by byl snad se zdravou kůží nedešel. Balamutil a šálil Habrovské dost dlouho, byli by mu jeho poctivost nepěkně splatili. Kdo továrnu koupil, povíme později.

Uplynul rok.

Jest masopust. V jednom z hlavních měst zahraničních odbývá se stkvělý ples. Jest to ples uspořádaný hlavně šlechtou a vyššími důstojníky vojenskými. Velkoměstský přepych a nádhera stáčí se v stkvostných síních v lesku nesčíslných světél.

„Kdo pak jest tam ta mladá bledá paní s těmi bohatými pletenci rusých vlasů?“ tá- zal se cizí pán svého průvodčího, jímž byl do plesu uveden.

„Jest to baronka V.“ zněla odpověď „a ten pán podle ní s těmi sklíčky na očích jest její manžel.“

„Jest zdejší?“

„Ne — z ciziny. Uvedl ji zde teprv před nějakým časem do společnosti. Jaksi se o ni bojí, neboť vzbuzuje svou nápadnou krásou všeobecný obdiv.“

A v skutku byla baronka V. královnou téhož večera. Vše se jí kořilo. Zábava byla v nejlepším proudu, tu ale stalo se nemalé vyrušení.

Baron V. byl na rychle volán do předního salonu. Za chvíli se vrátil. Byl na smrt bledý. Zamířil ku své paní, která spatříc jej taktéž se ulekla, div že neklesla. Opírajíc se o jeho rámě opustila s ním sál.

„Co se přihodilo? co se stalo?“ znělo od úst k ústům.

„Baron V. jest úředně zatčen“ — pošeptal kdosi soudruhu svému do ucha nechtě rušiti zábavu ostatních. „Úředně zatčen“ — vypravoval za chvíli jeden druhému. Vyžádal si na komisaři, aby směl jen ještě doprovoditi svou paní domů.

„Ubohá mladá paní!“ vyloudil se sem tam nešťastný vzdech z prsou.

Po chvíli se na všecko zapomnělo a zábava přišla zase do předešlého proudu, jako by se nebylo nic přihodilo.

(Dokončení.)

Propaganda římská.

(Dle „Kat. Miss.“ podává J. N. Désolda.)

„Propaganda!“ Jak asi mnohý domýšlivý „vzdělanec“ hrozný pojem s tímto slovem spojuje, myslí, že jest to ústav a nebo sbor k působení a rozšiřování bouří, svárů, válek žhárství, vražd, — slovem všelikého násilnictví! A k tomu ještě „římská!“ Vždyť za naši „osvícené“ doby devatenáctého století skoro zobecnělo mínění, že Řím jest zřídlo všelikého neštěstí, nouze a bídy s tímto „osvíceným stoletím“ spojené! A přec není lidu milnějšího, blahodárnějšího, spasitelnějšího ústavu nad „propagandu římskou.“ I nebude tuším nazbyt o tomto ústavu nějaké bližší zprávy podati, ne tak duchovním, jako mnohým světským čtenářům těchto listů. Co jest „propaganda?“ Sluje vlastně „collegium de propaganda fide“, t. j. koleji či ústavem o rozšíření víry — pečující, to jest ústav, v němž se kněží vyučují a přispůsobují k tomu, aby sv. víru buď mezi pohany hlásali, nebo zbloudilé duše poučováním opět v lůno katolické církve uváděli. Ač jest v rozličných zemích katolických mnoho takových ústavů, přec jest ústav římský „de propaganda fide“ i nejstarší, i největší, i nejdůležitější.

Založení „propagandy římské“ připadá na začátek 17. století. Touž dobou, když se tak řečenou reformací celá skoro severní Evropa od církve odtrhla, rozšiřovali věrověstové (missionáři) sv. víru mezi pohany tak hojně a šťastně, že papež Řehoř XV. potřebu toho uznal, zříditi ústav, jenž by jednomyslně řídil a všemožně podporoval hlásání sv. víry u národů tak dalekých a tak různých i řečí i mravy, i životem jak od sebe vespolek tak zvlášť od Evropanů. Proto založil 23. července r. 1622. zvláštní kongregaci, či sbor kardinalů „de propaganda fide“ (o rozšíření víry pečující), „kteří by se o všem, co by se hlásání sv. víry po celém světě týkalo, radili,“ a vykázal k tomu základem sumu 500 zlatých tolarů, které každý kardinal při svém jmenování složit měl. Jeden španělský prelat J. B. Vives, poslanec infantky Isabelly, daroval novému tomu sboru svůj dům v Římě; vel. otec Jan Leonardi získal mu mnoho znamenitých dobrodinců. Ale Řehoř XV. umřel, nemoha ústav ten náležitě zříditi. Avšak nástupce jeho Urban VIII. vyvedl úmysly Řehořovy; neboť nejen darovaný k tomu zbožnému účelu dům přestavěl v palác nádherný až po dnes stojící, nýbrž spojil s ním i seminář k vyučení a vzdělání věrověstů (missionářů) i tiskárnu k potřebám cizích řečí. Zvláštního

pak rozšíření dostalo se ústavu tomu nyníšším slavným papežem Piem IX., an totiž k němu připojil zvláštní oddělení pro záležitosti a potřeby sjednocených církví východních (unitů.) Slovem tedy „propagandy“ pojímají se nyní všechny tyto řečené ústavy, nacházející se ve svrchu zmíněném paláci na španělském náměstí pod dozorem a vedením jednoho kardinála, an slove „prefektem propagandy.“ —

Po tomto všeobecném udání promluvíme nyní o zřízení a působení dle jednotlivých oddělení toho slavného ústavu, jakýmž se jenom církev katolická — papežský Řím vykáhati a honositi může.

1. Sbor (kongregací) *propagandy* má obyčejně 20 kardinalů řádnými členy, a též počet i jiných prelátů z světského i řeholního duchovenstva, ježto jsou radové, jednoho tajemníka, jednoho prvního notára a mnoho úředníků podřízených. Sbor od Pia IX. pro potřeby unitů východních má 10 kardinalů, asi 30 biskupů na poradu z kněžstva světského i řeholního. Týdně jest shromáždění každého sboru ve veliké síni *propagandy*, kterémuž předsedá její prefekt; měsíčně pak jednou ve Vatikáně pod předsednictvím sv. Otce ku poradám o všelikých záležitostech a potřebách misionářských jak věrověstů, tak národův a zemí. Ulohou kongregací jest ustanoviti v rozličných zemích misionářských biskupy a náměstky (vikáry) apoštolské, plnomocenství jim udělovati, spory rozhodovati, překážky odstraňovati, slovem celou vládu rozšiřování víry se týkající vésti a řídit. Pomyšlí-li, že vyjmouce země evropské a jihoamerické s převahujícím počtem katolíků, všechny ostatní krajiny oboru světového k misiím náleží, i takové, kde již dávno řádná katolická duchovní vláda (hierarchie) ustanovena jest, poznati a posouditi poněkud můžeme, jak důležitý jest tento sbor „*propagandy*,“ jak velerozsáhlé působení jeho. Pod její správu náleží mimo asi 150 biskupství ve spojených obcích severoamerických, v Anglicku a osadách jeho (v Kanadě, Australii, Novém Seelandu), v Holandsku a j. — 112 apoštolsk. vikariátů (14 v Evropě, 59 v Asii, 15 v Africe, 16 v Americe, 8 v Australii), 27 ap. prefektur (6 v Evropě, 4 v Asii, 10 v Africe, 4 v Americe, 3 v Australii) a 6 apoštolsk. delegací (2 v Evropě, 3 v Asii, 1 v Africe). K tomu přijdou ještě v samostatném oddělení pro unity východní církve všechna biskupství v Evropě, Asii, Africe, počtem na 80. To jest správa záležitostí čistě duchovních. Zvláštní sbor jest určen k obstará-

vání záležitostí a potřeb hospodářských — hmotných. V čele jeho jest kardinal ekonom (prefetto dell'economia), jemuž podřízení jsou duchovní i světské úředníky: účetní, právníci, správci statků, základů a příspěvků propagandy, majíce vydání dle určení představených kardinalů obstarávají.

2. *Seminář propagandy* (nebo jak po svém zakladateli slove „collegium Urbanum“) otevřen byl r. 1627, aby v něm mladíci ze všech národů a zemí k duchovnímu stavu byli vedeni, učeni a cvičeni, aby pak hodnými věrověsty ve svých vlastech svým rodákům býti mohli. Jest tedy ústav ke vzdělání domácího rodného kněžstva těm zemím a národům, kteří s to nejsou, aby si sami duchovní semináře založili. Skoro veškeri národové sem své mladíky vysílali, tak že ten ústav právem slouiti může „seminářem všeobecné církve.“ Řekové, Armenové, Syrové, Chaldeoové, Koptové, Maronité, Bulgarové, Rusíni — všichni východní uniti sešli se tam s latiníky všech zemí, národův a dílů světových; tam se učí vědám Černoch s Indem a Číňanem, Australec, jehož snad rodiče divochy byli, se vzdělávají Evropanem. 1. ledna 1874 měl „seminář“ ten 102 chovance z více než 20 rozličných zemí. Program obsahuje všechny předměty gymnasiální, filosofické a theologické. Pod dozorem kardinala prefekta a tajemníka „propagandy“ řídí školy ty jeden ředitel (rektor) a čtyři kněží, učitelů pak asi 20 vyučuje předmětům vykázaným. Nejprve světil Urban VIII. seminář ten Theatinům, později pak převzali jej kněží světské. Vítězná revoluce zavřela ten ústav 1798; až 1814 opět jest otevřen a z prva kněžím světským, potom jesuitům, a pak opět oněm odevzdán. Aby se vespolná horlivost mezi studujícími a mladíky povzbudila a spolu ostrovtip cvičil, jsou v obyčeji svým časem slavná hádání (disputace) a veřejné zkoušky; světoznámá bývala slavná akademie řečnická na den Zjevení Páně, při které příležitosti žáci ve všech řečích, jimž se v ústavě vyučovalo, řečnivali a básně přednášeli. Byloť tu mnohdy až 50 rozličných řečí a nářečí slyšeti. Kdež jinde mimo církev katolickou jest to možná?

A přec se jak nespravedlivě tak nestoudně trvá, že by víra katolická a Řím papežský zvlášť byly nepřitelem národností! — Bohužel! po osazení Říma liberalními Sardy nemožno se stalo slavení takové akademie. Chovanci toho semináře nosí obyčejně kleriku černou s červenými knoflíčky a pasem též barvy, k upamatování že mají býti hotovi pro víru i krev vylíti. A skutečně již

mnozí mučnickou smrtí i své víře osvědčeni dali i sv. církev oslavili, jakož jeden z prvních chovanců sv. *Fidelis* Sigmarinský, o němž i církev v breviáři praví, „že vznešenou myslí podstoupě slavnou smrtí tento ústav první vítěznou palmou ozdobil.“ — Má pak seminář ten i znamenitou knihovnu v sále na způsob chrámové lodě postavenou o 45.000 kněh: katechismy, mluvnice, slovníky všech skoro známých řečí, dílem tištěné, dílem psané. S tou jest spojeno „museum Borgianské“, po svém věnovateli kardinálu Štěpánu Borgiaši tak nazvané a znamenité mnohými orientalskými rukopisy i rozmanitými zvláštěnostmi cizozemskými.

3. *Tiskárna propagandy* založena jest v tom přesvědčení, že nedostačuje věřícím nově na víru obráceným, aby měli rodné kněžstvo, nýbrž že se mají i knihami zaopatřiti ve své rodné řeči tištěnými, na jichž základě by se dále vzdělávali. Protož položen základ k tiskárně již r. 1626 a věnováno hned 18.000 skudů (tolarů) na zjednání lisů, liter, knih a j. Tehdáž si knížata světská za čest a zvláštní zásluhu pokládala všeliké náboženské ústavy podporovati. A tak i tehdejší císař Ferdinand II. římské tiskárně daroval typy illyrské, velkovévoda Toskánský všechny orientalské, co jich měl, a tak i jiní. Tím se zmáhala tiskárna propagandy více a více, až na konci předešlého století mohla se honositi, že jest na typy nejbohatší na světě. Ale francouzská revoluce oloupila ji docela všech její pokladů; co zbylo, odvečeno ještě r. 1812 do Paříže, a bylo r. 1815. jen z skrovné části navráceno. Avšak církev oloupena jedná jako vceličky; přišedši nespravedlivě o své po dlouhá léta nashromážděné jmění počíná pracovati a sbíratí znova. A tak i tu si papežové dali záležitosti na tom, aby ústav tak potřebný a prospěšný nově se vzmohl. Když papež Řehoř XVI. r. 1842 tiskárnu propagandy navštívil, podalo se mu album tiskové v 55 řečích; za papeže Pia IX. byla pak celá tiskárna nově zřízena a nejlepšími a nejnovějšími stroji a typy opatřena. Její typy obnáší ten hezký počet 180, kterými se za sněmu vatikánského vytiskl „Otče náš“ v 250 řečích. Ačkoliv vlastně určena jest tisknouti liturgické knihy církvím orientalským a mimo to katechismy, bible a p. v misích potřebné; nic však méně vyvedla i jiná znamenitá díla, jako krásný kodex vatikánský v pateru dílech ve folio, a j.

Velikomyslná štědrost a neobmezená ke všem národům láska papežů římských nespokojila se tímto velikolepým ústavem, vě-

novaným ku vzdělání jinochů z dalekých zemí a národů pohanských. Mimo tento všeobecný ústav, jsou i mnohé zvláštní, jichž papežové buď zakladateli anebo jistě znamenitými dobrodinci a ochránci jsou. Tak jest

1. *Kolej německá* (či vlastně od r. 1584 *německo-uherská*) založená po radě sv. Ignácia od papeže Julia III. r. 1552 ke vzdělání kněží pro Německo tehdež kacířstvím zpustošené. Řehoř XIII. se toho ústavu zvlášť ujal, tak že může právě druhým zakladatelem slouiti. Ten ústav trvá až po dnes a mnoho výtečných kněží vychoval; i někteří z naší vlasti tam své vzdělání obdrželi.

2. *Anglická kolej*, dle vzoru německé založena od Řehoře XIII. 1575, kvete podnes a mnohé výtečníky a biskupy dala Anglickým katolíkům, ježto velmi přispívají k navrácení se rodáků svých do církve katolické. — S touž kolejí spojena jest *anglická kolej Píova*, založena od nynějšího slavného papeže a věnována ku přijetí a vzdělání těch anglických kazatelů, kteří navrátíce se do církve, katolickými knězi býti chtějí.

3. *Řecko-ruthenská kolej* též od Řehoře XIII. (1581) založená pro unity polské a ruské. Pius IX. v ní nadal čtyry místa pro unity sedmihradské.

4. *Šotská kolej* založená 1600 od Klementa VIII. a rozšířená od Pavla V. (1605—1621.) Tento jí určil měsíčný příspěvek 125 zl. a propagandě uložil, aby na ni ročně 3000 zl. připlácela.

5. *Irská kolej*, založena 1628 za Urbana VIII. od prvního prefekta propagandy kardinála Ludvíka Ludovisi; za francouzské revoluce potlačenou Leo XII. opět obnovil.

6. *Kolej sv. Isidora*, určena pro Irčany a založena z štědrosti krále španělského Filipa IV.; z té vyšli mnozí věrověstové pro Anglicko a Spojené Obce Severo-Americké.

7. *Kolej sv. Řehoře Osvícence*, založena 1761 od Klementa XIII. pro sjednocené Armény.

Ale tehdež stála již dávno *kolej Maronitů*, z které netoliko znamenití patriarchové a biskupové křesťanům na Libanu, ale i jiným křesťanským zemím vyšli. Bouře však revoluční k konci předešlého století ústav ten, jako mnohé jiné zničila, tak že ubozí Maronité nemají než některá místa v hlavní „propagandě.“

Mimo tyto starší koleje založil velikomyslný a štědrý papež Pius IX. za nejnovější doby některé nové ústavy ke vzdělání kněží, jako jiho- a severo-americký (1858) polský (1866) a j.

Násilnické opanování Říma za posledních let hrozí zahubiti všechny tyto, jak pro celou církev, tak pro zvláštní národy potřebné a prospěšné ústavy. Liberální piemontská vláda již kolikrát se pokoušela, aby vyhubené své měšce statky těch ústavů na krátký čas naplnila, a v mnohém již i svévoli svou provedla, tak že mnohé k ústavům oněm věnované kapitály pohlceny jsou. Kéž Bůh nějak tomu loupežnému odírání své svaté choti přítrž učiní! —

KRONIKA.

Z Prahy. Slavnost sv. Jana Nepom., muč. a hlavního patrona království Českého, koná se tímto pořádkem: Dnes v svatvečer slavnosti (15. května) ve 3 hod. odp. budou slavné nešpory a hodinky jitřní, v 5 h. u hrobu sv. Jana česká pobožnost a líbání sv. ostatků. Po celý den se zpovídá. Zítřka o slavnosti bude u hrobu sv. Jana první mše sv. v 5 hod., v 6 h. mše sv. se zpěvem a českou pobožností, v 7 h. zpívaná ranní, pak tichá mše sv. Od 5 h. z rána bude se zpovídati po celý den. O půl 9. hod. bude německé a v 10 h. české kázání, načež o 11. h. J. Emin. nejř. p. kardinál sloužití bude pontifikální mši sv., po kteréž udělí apoštolské požehnání spojené s plnomocnými odpustky pro všechny přítomné, kdož svátost pokání a nejsv. Svátost oltární hodně přijali. Při této mši sv. koná se též sbírka na dostavění velechrámu sv. Vítského. Odpoledne o 2. hod. bude u sv. Víta české kázání, o 3. h. slavnostní nešpory, pak bude tamtéž kázání německé, po němž povede se uvnitř chrámu sv. Vítského slavný průvod s nejsv. Svátostí k hrobu sv. Jana, kdež uděleno bude požehnání. U téhož hrobu budou pak od půl 5. české zpěvy a v 5 h. české litanie a sv. požehnání, pak líbání sv. ostatků, konečně v 6 h. pobožnost německá. V pondělí 17. t. m. budou u hrobu sv. Jana mše sv. opět od 5 hod. z rána do poledne; mše sv. v 6 hod. s českou pobožností bude se konati po celý oktáv, v 7 hod. zpívaná mše ranní, o půl 9. české kázání, v 10 h. kázání německé, v 11 hod. slavná mše sv., odpol. v 5 h. české zpěvy, v 6 h. litanie a modlitby české, pak sv. požehnání a líbání ostatků sv. Jana, v 7 hod. též pobožnost v řeči německé. Obě tyto večerní pobožnosti konati budou po celý oktáv pp. kanovníci. — Na mostě u sochy sv. Jana Nep. koná se večerní pobožnost jazykem českým v 7 h., něm. pak v 8 h. Dnes, zítřka a v posledni den oktávu (23. května) budou ji od-

bývati pp. kanovníci pod infulou, v ostatní dny farní duchovenstvo od sv. Tomáše. — Na sv.-Václavském náměstí slaví se oktáv sv. Jana Nep. u sochy téhož světce v 7 h. večerní pobožností, kterouž obdávají pp. kaplani od sv. Jindřicha. — U sochy sv. Jana na sv.-Janském náměstí koná se v 8 hod. večer pobožnost po celý oktáv farním duchovenstvem od Sv. Ducha. — V kostele sv. Jana Nep. na Skalce slaví se pouť tímto způsobem: O slavnosti sv. Jana Nep. bude v 7 h. ranní mše sv., v 10 h. kázání české, v 11 h. zpívaná mše sv., odpoledne o 4. h. kázání německé, v 5 hod. nešpory. Po celý oktáv bude v 7 hod. tichá, v 10 h. zpívaná mše sv. a ve 4 h. odp. požehnání. — Osmidenní pobožnost k sv. Janu Nep. koná se též u sochy téhož světce na Pohorelci každodenně večer v 8 h. a sice v předvečer, v den a pak v oktáv slavnosti při osvětlení celého náměstí Pohoreleckého. Pobožnost tu koná farní duchovenstvo Strahovské.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 16—19. května u sv. Salvatora v semináři, od 20—23. u sv. Jiljí (u Dominků); od 24—27. u sv. Petra na Poříčí.

— V neděli 23. t. m. o slavnosti nejsv. Trojice bude se slaviti výroční pouť ve farním kostele u nejsv. Trojice na Spálené ulici tímto pořádkem: V sobotu před slavností budou ve 4 h. odp. nešpory s požehnáním. V neděli o slavnosti budou v 6 h. ranní služby Boží, v 8 h. tichá mše sv., v 9 h. matura, v 10 h. české kázání a v 11 h. slavná mše sv.; odpoledne o 4. h. české kázání, a po něm nešpory s „Te Deum“ a požehnání.

— Ve valné hromadě „jednoty pro dostavění velechrámu sv.-Václavského“ obdáván v sobotu 8. t. m. zvolen jest za předsedu p. hrabě Bedřich Thun a za členy čestné p. dr. Ambros a probošt dr. Würfel.

Z Vídně. Polní vikář, biskup Lisamský in part., čestný kanovník metrop. kapitoly u sv. Štěpána a pap. komoří Dominik Mayer, zemřel po krátké nemoci dne 4. května u OO. Redemptoristů ve Vídni, kdež bydlel. Slavný pohřeb obdával se 8. t. m. v 9 h. ráno.

Z Německa. Zákon o zrušení všech klášterů přijat jest velikou většinou hlasů v sněmovně. — Proti staříckému knížeti-biskupu Vratislavskému Försterovi, jenž nyní sídlí v Johannisbergu v Slezsku rakouském, zavedeno v Prusku soudní řízení na sesazení s úřadu biskupského. Týž velezasloužilý p. biskup slavil dne 17. dubna t. r. 50leté jubileum svého kněžství.

Z Říma. Dne 16. dubna zemřel kardinál Annibale Capalti. Narodil se v Římě 11. ledna 1811 a byl od Pia IX. dne 13. března 1868 kardinálem jmenován s titulem a Santa Maria in Aquino. Byl prefektem sv. kongregace studií. — Sv. kongregace obradů potvrdila již církevní hodinky o sv. Anežce Přemyslovné, nejmladší patronce České, ježimuz slavnému svatořečení již nic nepřekáží. — Letos počne se na jisto se stavbou českého hospice v Římě, založeného slavné paměti Karlem IV. Vláda italská po dlouhém zpěčování konečně přý vydala jmění téhož domu a ústavu, začež nejvíce děkovati sluší krajanu našemu, monsig. Jaenigovi v Římě.

Z Jerusalema. (Nové stavby v Jerusalemě.) Za posledních pěti let přirostlo v Jerusalemě mnohých a velikolepých budov. Postupujeme-li podle městských zdí ku bráně svatoštěpánské a odtud-li dále minouce Gethsemane na horu Olivetskou vystoupíme, nalezneme zde dokončené Sanctuarium t. j. kapli ve slohu, v kterém Campo Santo (hřbitov) v Pise zbudováno jest. Zaujímá místo, kde tak zvaná přístora „Otčenáše“ (piazza di Pater noster) se nalézá, a zasvěcena jest dne 2. prosince 1869 způsobem veleslavným. Na zdích jednotlivých kaplí celou budovu kol kolem lemujících nalézá se 32 tabulí z faiencu, na kterých Otče náš v taktě 32 rozmanitých jazycích vyryt jest, a činí toto dílo dojem velmi milý. — Jiná nová budova na hoře Olivetské jest klášter Karmelitek, kterýž jako ono sanctuarium slechetnou obětovností kněžny Latour d'Auvergne v Paříži meškající v život uveden jest. Horlivý ctitel těchto jeptišek, které velmi přísné řeholi zde podrobeny jsou — klášter jich čítá prozatím šest — vyslovil svou radost nad vystavením této mohutné budovy následujícími slovy, ovšem ve slohu citem překypujícím: „Hora Olivetská proměněna jest v sopku; láva neustále vytéká z nového jícnu a svažuje Jerusalema horoucími vlnami nebeských milostí. Tento jícen jest nový klášter Karmelitek, horoucí láva jsou horlivé modlitby, které ve dne v noci ze srdce zbožných dcer svaté Terezie k nebi vystupují.“ — Sestupme s hory Olivetské a obraťme se dolů potoka Kidronu překročivše opět vzhůru, po straně nechajíce bránu Bab-el-Mugharibeh (brána hnoje) a Bab-en-Nebi Daūd (brána proroka Davida) ku přechetným budovám, které od proroka Davida pojmenovány dostaly a hrob Davidův a tak zvané Coenaculum (dům a komnata, kde poslední

večeře Páně se konala) v sobě zahrnují, a postupujeme dále k anglikánské školní budově, která na hoře Sionské v úchvatné kráse se rozkládá, spatříme odtud oči přes dolinu Hinnomskou obrátivše na výšině, kde větrné mlýny Montefiorské na silnici ku Betlému vedoucí se rozkládají, u vchodu do doliny Kefaimské dvě nové znamenité budovy, které lonského roku od Němců vystavěny byly. Stavitelé patří ku sboru virtemberských Hoffmannianů, o kterých v tomto listu již dříve zmínka se stala. Jedna z těchto dvou rozsáhlých kamenných budov jest opatřena úplným náčiním mlýnským. Obě tyto budovy vzdáleny jsou 20 minut od brány, která do města Jaffy silnici naznačuje. Nastoupíme-li pak od této brány silnici, která do Culonich vede, musíme plni úžasu vyznati, že kde ještě před 5 roky pouze jednotlivé budovy viděti bylo, od posledních dvou let nesčíslné nové budovy přirostly. Vyrostly ze země téměř jako houby. Jerusalem má takto již úplné předměstí před branou Jaffskou, protože brána tato mezi hodinami Mohamedanům k modlitbě určenými uzavíráti se již nesmí. Nemalá část těchto domů na předměstí ležících jest majetkem židů. Zvláště ještě vytknutí sluší budovu Spittlerovu krásnými zahradami obroubenou. Ještě podotknouti musíme, že první budovy zde od Němců vystavěné s velkým nebezpečím života podniknuty byly, ješto nesnášlivost turecká jim ze všech stran hojných příkoří strojila. Po těchto Němcích následovali pak několik let později Rusové a založili „obec ruskou“, jejíž středem jest velký a veleskvostný chrám „Nejsvětější Trojici Boží“ zasvěcený. — Později opět archimandrita Antimos vystavěl velkým nákladem dům o trojím poschodí ve slohu frank-ském a obklopil jej zahradami, kde hojně stromů a květin se pěstuje. Na blízkou této budovy nalezá se dům diakonisek prostorný, kterýž sluje dle evangelisty Páně sv. Marka (V. 41.) Tabitha Kumi. Zde se nalézá ústav k vychování děvčat. Co se však týče vnitřku vlastního města, nelze mnoho důležitého v době posledních pěti let o stavbách vytknouti. S chválou podotknouti můžeme pouze zařízení nové německé (evangelické) kaple na tak zvaném Muristanu (místo bývalých Johanitů), aneb, bychom zřejměji se vyslovili, znovuzřízení v troskách ležícího sálu v kapli, kde snad dříve refektář bývalého kláštera se nalézal. Tato jednoduchá, avšak nicméně hezounká kaple, v kteréž se také dobré harmonium nalezá, zasvěcena jest dne 12.

července 1871. Lonského roku přistavěna jest v ní kruchta pro školní mládež, aby v kapli samé místa pro dospělé se získalo. Stavba nového německého chrámu pro evangeliky na témž místě, ku kterémuž profesor a státní rada Adler v Berlíně kresby věnoval, posud nepočala. — Na I. neděli adventní dne 29. listopadu 1874 vysvěcen jest slavně chrám arabsko-protestantský. Stavba stála 4000 liber šterlingů. Svatému Pavlu jest zasvěcen, a sloh jest románský, kdežto nově zbudovaný chrám v Nazaretě v gothickém slohu překrásně proveden jest. Potřebné dříví již zcela připravené bylo z Anglicka přivezeno. Nahore okolo čtyř zdí chrámových jest plocha na způsob nápisů ve velké měsitě Omarově půl druhé stopy široká, na které v kruhu 7 blahoslavenství v krásném arabském písmě modře na bílé půdě napsáno jest, což zcela vkusu orientálů přiměřeno jest. Nový chrám tento stojí na blízké osady ruské. — Stojí o sobě na krásném prostranném místě, a sice na silnici, která přes Bireh do Damašku vede. Nad to jest na tomto místě nejkrásnější vyhlídka do pohoří Moabitského. — Před chrámem samým jest prostora slušně urovnaná a ku silnici jest svah nízkou zdí oběhnán a železnými mřížemi ohrazen, což naprosto domácímu obyčeji se protíví, který vysoké zdě žádá, aby nikdo do chrámu nazíráti nemohl. Evangelický spolek má již v Jerusalemě tři značné chrámy, prostranný chrám Kristův na Zioně, německou kapli na Muristanu u prostřed města, a tento nový chrám mimo zdí městských mezi branami, které ku městům Jaffa a Damašku vedou. — Ze všeho dále patrné, jakým zimničním chvatem evangelická církev kořeny zapustiti hodlá v Jerusalemě, jsouc ovšem bohatě podporována od svých spoluoudů, zvláště však Anglie ničádných nešetří obětí peněžitých, aby vliv svůj zde nejenom zachovala, nýbrž i den co den rozmnožovala. Dejž Bůh, aby také naše církev katolická alespoň svůj mravní vliv v stejné míře zde zachovala, — jak posud byla mezi největšími trampotami a ústrky vítězně stála. Co se týče materiálních prostředků, již dávno za ruskou, evangelickou a anglickou obcí zdejší v pozadí ustoupiti musela. Bůh to naprav! H. H.

Z Brasílie. (*Hrdinství liberalismu.*) Vyličující původ kulturního boje v Brasílii*), slíbili jsme, že podáme obrázek, jak si při tom vyhlášení lidumilové počínali. Událost není arci již nejnovější, ale význačná, po-

*) Viz. „Blah.“ č. 13. str. 181.

dobají se na vlas řádění nepřátel katolické církve všudy a vždýcky a záležejíc v pobouření zuřivé „chasy“*) v rozbíjení chrámů, soch, obrazů, paličském vraždění kněží, jepitíšek a j. A tak zaznamenána jest v dějinách i událost, ana se sběhla v městě Pernambuku v Brasílii, 14. května 1872. takto: Obyvatelstvo našeho města. tak vypravuje zpráva jedna z onoho dílu světa, vidělo dnes divadlo posud v dějinách neslýchané, divadlo tak surové a ukrutné, jak si je ani pomyšlení nelze. Liberalové naši spojili se k společnému jednání se zednáři. 14. května shlukli se a táhli davem s chátrou celého města k bytu onoho kněze, který pro účastenství v spolku zednářském a veřejně osvědčené proticírkevní své smýšlení a neposlušnost od biskupa dle práva církevního suspendován byl. Tu mu „slávu“ svou vzdavše, hlukem zvolali k roznicené lůze: „Na Jezovity!“ Byla asi 6. hodina večer, když právě v chrámu Jesuitském májová pobožnost počítí měla. S zuřivým křikem přihnaly se davy zběsilé chátry, ozbrojené revolvery, dýkami, klacky, jak kdo co měl, k chrámu Páně, a vpadše tam tloukly co mohly, oltáře, stolice, kazatelnu, zpovědnice a j. hlomozem právě pekelným, co venku stojící chasa kamením okna kde které rozbíjela. Uděšení shromážděného lidu nelze vypsati; pláč, nárek, protestování, prosby, modlitby se všech stran; srdnatější mužové obstopili se nebezpečím života hlavní oltář, aby nejsv. Svátost od zneuctění zuřivců zachránili. Ale ti vyřídívše si svou v kostele, vpadli do bytů kněží. Tu od sínce k sínci táhnouce řádili jako v chrámu, rozbíjejíce vše, nač přišli, nábytek, obrazy, knihy, dvěře a j. V přízemí napadli v nemocnici kněze na zimmnici stonavého. Ani nad tím se neustrnuli. Revolvery mu hrozíce a holemi bijíce, vyhnali ho z lože, až plný ran polomrtev v blízké sínci sklesl a jenom jako zázrakem smrti ušel. — Vykonavše tak svůj úkol na Jesuitech (celou hodinu trvalo to zuření) zvolali vůdcové: „Na tiskárnu katolickou!“ I tam tak též řádili, rozbíjíce stroje, nábytek a j. Knihy, papír a jiné zásoby vyházeli na ulici a tu je velikým ohněm pálili. Při tom záru bylo viděti redaktory a chasu „liberalních“ novin a tiskáren; a když už všecko skoro spáleno bylo, užřel jeden zuřivec v redaktorově sínci obraz sv. otce Pia IX. Jako u vítězoslávě vynesl jej ven a hodil na oheň, ano veškeré množství děsný svůj souhlas řvalo. I tu trval hrozný škan-

dál asi celou hodinu, a nikdež ani slychy ani vidy po žádném policistovy nebo strážníku. Až když lůza svou vyvedši a choutku svou nasytivši se rozešla, přišla stráž podívat se na žároviště, pozůstalé po „*hrdinství liberalismu*.“ Zatčen nebyl nikdo, ač vůdcové dobře známi byli. — Podobného cosi čteme také (Bohužel!) v dějinách naší vlasti, jak sám protivník „Skála ze Zhoře“ k r. 1611 zaznamenal. Uchovej Bůh, aby se cos podobného u nás nikdy více neopakovalo! —

J. N. D.

Literární oznamovatel.

— „O Blahověstu“ píše „Ordin. List Budějovické diecése“ v čís. 16. na str. 65.: „Málo, ano pramálo stává literárních podniků, kteříž by se takovou trvalostí mohli vykazati, jakouž se „Blahověst“ osvědčuje. Letošním rokem dokonává čtvrtstoletou pouť svou. Patrný to důkaz nejen jeho oblíbenosti, anobř i dosvědčením, jak nutně potřebí bylo a posud jest tohoto časopisu českoslovanskému národu k jeho vzdělání a k obhájení náboženských jeho zájmů obzvláště za těchto přítomných časů s přemnohých stran velmi nebezpečně ohrožených. Klademe si za povinnost, velebného kněžstva pozornost na tento časopis s tou žádostí obrátiti, aby nejen samo odbíráním výtečného tohoto díla další jeho vydávání podporovalo, nobř i o to pečovalo, aby časopis tento věrnému lidu našemu v známost uveden, a ke čtení doporučen byl. Povinností to zajisté každého věrného pastýře rozšiřovati za těchto zjitřených časů na osadě takové knihy a spisy, jichžto účelem jest, siliti a utvrzovati katolické vědomí a přesvědčení.“

— „Nápravy na dobrou cestu.“ Příklady na odvrácení nepravých a škodlivých zvykův, též předsudkův, jaké se v občanské společnosti, mezi mládeží a dospělým lidem, zhusta nacházejí. Lidu a předně jeho mládeži ve vázané řeči vydal Fr. Doucha. Spolu zásoba deklamací pro mládež. Připojeny výkresy. Nákladem kněhupectví B. Stýbla. 1875. Str. 166. — Nový ten spis, jemuž v čelo vážený spisovatel postavil vhodné „Parate viam!“ „Připravte cestu!“ hoden jest všeho uznání a schválení. Zvláště sluší připomenouti, že ve způsobě veršovaných drobných povídek (jež se proto i zároveň za *deklamace* hodí) jak lidu dospělému tak i jeho mládeži k srdci se kladou neblahé věci, přechasto mezi nimi obvyklé, aby, poukázkou na záhubné následky, působilo se v jejich odstraňování. Šlechtný zde účel, jímžto se od zkázy-plného směru dle rozmanitých případností výstraha činí. Žádoucno jest, aby chvály hodná

*) Viz „Čas. kat. duch.“ I. r. str. 123.

kniha, v krásné úpravě a s dobrými obrázky vydaná, hojného rozšíření došla, se strany těch, jimžto na pravém *postupu k lepšímu* záleží.

— Spisek: „*Pastýrský list o milostivém létě*, kteréž sv. Otec papež Pius IX. dne 24. prosince 1874 prohlásil, a *modlitby*, jichž k získání plnomocných odpustků použití lze,“ vyšel v novém vydání tiskem a nákladem kníž. arcib. kněhtiskárny, kdež se po 10 kr. prodává. Rovněž i německé vydání.

— *Dějiny národa Českého v Čechách a v Moravě*.“ Dle původních pramenů vypravuje Fr. *Palacký*. Dílu II. částka I. Od roku 1253 do 1338 (Sešit 38., 39. a 40.) S předmluvou a obsahem. Str. 241—504. V Praze 1875. Nákladem knihkupce F. Tempského. Cena 1 zl. 70 kr. — Tamtéž; „*Rukověť k dějinám literatury České do konce XVIII. věku*.“ Ve způsobě slovníka životopisného a knihoslovného sepsal Josef *Jireček*. Díl I. Sešit 7. a 8. S titulem a předmluvou. Str. 385—489. Cena 1 zl. Sešit 9. a 10. Počiná lit. M. str. 128. Cena tatáž.

— Nakladatel Fr. A. Urbánek, kněhkupce v Praze, vydal tyto spisy: „*Ježíš, přítel dětí*.“ Modlitby a zpěvy pro mládež. Dle P. Jaisa přeložené prací Frant. J. Svobody, ju bil. cís. král. professora na akad. gymnasiu Staroměstském. Druhé rozmnožené vydání. S ocelorytinou. Str. 205. — „*Z dob našeho probuzení*.“ Sbírká přátelských dopisů některých spisovatelů a vlastenců našich. Úvodem a vysvětlivkami opatřil Ferdinand Čenský, c. k. setník, professor české řeči a literatury na vojenské akademii v Novém městě za Vídni. Str. 304. Cena 1 zl. 40 kr. — „*Zpěvníček pro opatrovny a mateřské školy*.“ Vydali Josef Vlk a Em. Vašák. („Nové knihovny pro mládež“ roč. V. č. 4.) Str. 31 s nápěvy. Cena 16 kr. — „*Die Čechen in Preussisch-Oberschlesien*.“ Stimme eines Rufenden aus Preussisch-Oberschlesien. Von einem Slaven. S. 10.

— „*O roztržce v národu českém* psal František *Palacký*.“ Vynato z „*Pokroku*“ tiskem a nákladem B. Stýbly v Praze. Str. 16. Cena 3 kr.

— „*Karakter*.“ Sepsal Samuel Smiles. Z anglického překládá prof. V. E. Mourek. Vydavatel a nakladatel: J. Doležal. V Praze 1875. V komisi kněhkupectví Fr. Řivnáče. Sešit 2. Str. 65—112.

— „*Cecilie*,“ časopisu pro katol. hudbu posvátnou, vyšlo č. 5. s hudební přílohou a „*Methodem*“ č. 4.

— „*Tiburn*, aneb: Mučeníci, jenž tam zemřeli.“ Povídka dějepisná z dob anglické královny Alžběty. Přeložil P. Josef Jezdinský, kněz církevní. „Zábavné bibliotéky dílo 25. V Brně 1875. Nákladem časopisu „Škola B. Srdce P.“ Str. 226.

— „*Besedy mládeže*.“ XCVIII.: „*Život a smrt Přemysla Otokara II*.“ Historická povídka dospělejší mládeži a její přátelům věnuje Ed. Ferd. Schmidlechner. Díl H. S obrázkem. Str. 96. — XCIX.: „*Dráteníček*.“ Povídka mládeži od Jaromíra Březanovského. Druhé vydání. S obrázkem. Str. 109. Po 28 kr. u Mikuláše a Knappa v Karlíně.

— „*Motýlové a brouci škodliví lesu, louce, poli, sadu, rybníku, zahradě a domácnosti*.“ Sepsal Dr. Vladislav Šír. Sešit I. *Motýlové*. S 9 původními tabulkami a 2 tabelárními přehledy motýlů. V Praze 1875. Nákladem kněhkupectví I. L. Kober. Str. 86. Cena 1 zl.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Karel *Krehan*, kooper. v Chodově, 30. dubna (nar. v Radošovicích 7. květ. 1841, vysv. 31. července 1864).

Vyznamenán jest:

- p. Mikuláš *Kirschbaum*, exposita v Košticích, obdržel právo synodalii.

Ustanoveni jsou:

- p. Vilém *Matschak* za faráře v Šipíně, odkudž p. Frant. *Vinklář*, admin., za proz. kapl. v Lomnici (Lanz).

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Runtsch*, admin. v nemocnici v Chomutově, os. farář, 1. května (nar. v Soběchlebech 30. led. 1808, vysv. 5. srpna 1831); p. Ant. *Moeller*, os. děkan v Rumburce, vik. tajemník, 3. května (nar. v Liberci 6. ledna 1814, vysv. 20. srpna 1837); p. Ant. *Durdík*, os. farář na odpoč. v Mladé Boleslavi, 11. května (nar. tamtéž 5. června 1801, vysv. 27. srpna 1825).

Upřádněná místa:

Blottendorf, fara patr. pí. hrab. Alžběty Kinské; *Lužice*, fara patr. kníž. Morice z Lobkovic; *Mojžíř*, fara patr. nábož. matice, do 3. června.

Milodar. Na „*Máj*“ pobožnost u sv. Klementa“ poštou z Prahy 5 zl.

Med. Dr. Jan Nep. *Ott*, rytíř cís. ř. Františka Josefa a pap. řádu sv. Silvestra, jenž po celých 40 let byl lékařem v k. arcib. semináři, zemřel 13. t. m. a bude dnes o 6 h. odp. pochován. Chovanec k. arcib. konviktu Bartol. *Gahn*, žák VII. gymn. třídy, zemřel 5. t. m. zánětem mozku.

„*Řeč o mil. l.*“ a „*slova před I. sv. příj.*“ budou v příštích číslech.

K tomuto číslu přiložilo kněhkupectví B. Stýbly prospekt: „*Gesammelte Werke von Alban Stolz*.“

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce,
Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Expedito:
v kněhupectví
B. STYBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 780—II.
Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se v Expedici a u všech řádných knihkupců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště jenom v Expedici: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy.“ (Přísl. XIV. 25.)

Řeč o milostivém létě r. 1875.

„Posvětiš léta padesátého a nazveš je propuštění všem obyvatelům země tvé, nebo toť jest léto milostivé.“ (III. Mojž. 25, 10).

Mezi zákony rozličnými, jež Bůh skrze služebníka svého Mojžíše lidu israelskému zvěstoval, byl také tento: „Posvětiš léta padesátého a nazveš je propuštění všem obyvatelům země tvé, nebo toť jest léto milostivé.“ V tomto roce měla země odpočívat, by ladem ležíc nových nabyla sil, otroci židovští propuštění na svobodu a zaprodané statky vráceny jsou dřívějšímu majiteli neb dědici jeho. Ano dle svědectví Josefa Flavie odpouštěny jsou v tomto roce i veškeré dluby. Tímto zákonem Páně prokázáno v pravdě všem skličeným mnoho výhod a milostí a proto zasloužil si rok ten název léta milostivého, proto spěchal v tento čas všechen lid do města svatého, by zde konal slavnost radosti a chvály Hospodinu. Po příkladu národa vyvoleného vešlo i v Církvě naší v obyčej slaviti podobná léta milostivá a sice vždy po 25 letech. A takové milostivé léto nastalo nám v tomto roce. Jako za oněch starých časů ozývá se i nyní ve světě křesťanském hlas: „Posvětiš léta tohoto a nazveš je propuštění všem obyvatelům země tvé, nebo toť jest léto milostivé.“ Druhdy slavivala se tato léta milostivá slavně, tisícové poutníků spěchali do města svatého, do Říma, by zde podílu brali na milostech, které podávány tu z pokladu zásluh Kristových. V bouřlivém našem století čítáme toliko jedno léto milostivé, kteréž bez překážky konati se mohlo v Římě

se slávou starobyrou a sice r. 1825 za panování papeže Lva XII. Této radosti nedočkal se nynější sv. Otec. Roku 1850 dlel Pius IX. u vyhnanství v Gaetě, a o 25 let později, v těchto dnech jest zajatcem ve vlastním městě svém Římě. Proto nezve také věřících přímo do Říma, nýbrž všem katolickým křesťanům poskytuje příležitost, by v domově svém odpustků jubilejních účastnými se státi mohli. Tak dočkali jsme se v K. shr. opět léta milostivého a čím ono bylo Israelitům v zákoně starém, tím má býti i nám, ale ve smyslu mnohem vznešenějším, ve smyslu duchovním. I v tomto létě milostivém má

1) těm, kteří žijou v otroctví, navrácena býti svoboda;

2) těm, kteří statků svých zaprodali, má dáno býti právo k vykoupení jich, a

3) těm, kteří upadli v dluh, má tento i s trestem býti prominut.

Trojí tento účel letošního roku milostivého, trojí tu milost, již vydobyti si může každý z nás, kdo dobré jest vůle, zvolil jsem za předmět řeči své, bych naklonil srdce vaše k napomenutí Páně: „Aj nyní jest čas příjemný, aj nyní den spasení“ (II. Kor. 6, 2). —

1. Těm, kteří žijou v otroctví, má navrácena býti svoboda — toť první účel léta milostivého. Nařízení ono, jež k svobodě pomáhalo otrokům a vězňům v zákoně starém, doslovně zní takto: „Jestliže chudobou přinucem jsa sám sebe prodal bratr tvůj tobě, nebudeš ho obtěžovati těžkou služebnou prací, ale jako nájemník a obyvatel při tobě bude: až do léta milostivého dělati bude u tebe a potom vyjde od tebe s dětmi svým

a navrátí se k příbuzenství a k vladařství otců svých.“ (III. Mojž. 25, 39—41).

N. již dávno minula doba poddanosti a otroctví a přece jak mnoho jest ve světě nevolníků a otroků ve smyslu duchovním! Jak mnoho jest těch, kteří bez přinucení prodali sebe samých, kteří z vlastní vůle své dali se v službu hříšného světa, kteří stali se otroky svých vášní a náruživosti! A co nejhorší jest, bohužel, nechť znáti se k otroctví svému. „Svoboden jsem,“ praví jedni, kteří zaprodali sebe hříchu a světu, „*mám vůli svou*, mohu činit co chci, co se mi líbí, bez toho člověk jen jednou živ jest a pak veta po všem.“ „Svoboden jsem,“ dí druzí, kteří zbožňují sebe samy, „*mám rozum* a co rozumem svým za dobré; užitečné uznám, toho se držím, a proto nepotřebuji žádné zjevené víry, žádných předpisů náboženských.“ Takovou řečí omlouvají lidé otroctví své. Než dvojímu tomuto bludu, dvojímu tomu otroctví na odpor se staví naše sv. víra, učíc, že Bůh duši člověka stvořil k obrazu svému, že ji obdařil rozumem a svobodnou vůlí. Rozumem obdařil člověka Bůh, aby poznávali mohl, coby pravdivé a dobré bylo a poněvadž Bůh věčná pravda a neskonalé dobré jest, určen jest člověk, aby Boha a jeho sv. vůli vždy víc a více poznával. Proto musí obmezený rozum lidský podržien býti pravdě věčné, proto potřebuje náboženství a víry, kterou Bůh sám zjevil a která učí ho znáti onu pravdu věčnou. Svobodnou vůli dal člověku Bůh, aby co dobrého jest miloval, volil a činil a poněvadž Bůh jest nejvyšší dobré, jest povolán člověk, aby Boha miloval a lásku tu plněním příkázání Božích dokazoval. Proto vůli lidské panovati musí jiná vůle vyšší, proto člověk, ve všem co koná, říditi se musí vůlí a zákonem Božím. Tak učí naše sv. víra. A kdo slyší hlasu toho, kdo výhost dáváje zlým náklonnostem vůli svou podrobuje zákonu Páně, kdo odřikaje se nadutosti ducha, rozum svůj podržuje neklamné pravdě Boží, ten vyvázl z poroby duševní, ten v pravdě našel svobodu, kterou nezná sice svět, která však tím více blaží člověka a tím milejším ho činí Bohu. A to nechť jest pro nás všechny první ovoce léta milostivého. Odložme hříchy a nepravosti své, slabý rozum svůj poddejme moudrosti Boží a milostivé léto přinese nám svobodu duševní, svobodů synů Božích.

2. Těm, kteří statků svých zaprodali, má dáno býti právo k vykoupení jich — toť druhý účel léta milostivého. „Toho léta milostivého,“ tak pravil Bůh v zákoně sta-

rém, „všichni navrátí se k vladařství svým“ (III. Mojž. 25, 13). t. j. k statku dědičnému, který byli prodali. Proto též zákonem bylo stanoveno, že vše, cokoliv by se prodalo, s tou výminkou má býti prodáno, aby v milostivém létě mohlo zase vyplaceno býti a k prvnímu majiteli se navrátiti. To mělo velké a blahodárné následky. Bylot to překážkou, že jedno pokolení s druhým se neshlo a jednotlivé rodiny nevyhynuly, tedy ani ta, z které Messiáš pojití měl; tím se bránilo nezřízené žádosti po cizím jmění a lakomosti, tím se udržovala jakási rovnost mezi obyvateli, kteří měli pamatovat, že nejsou pány, nýbrž jen časnými vladaři země. Zároveň tím předobrazeno jest milostivé léto vykoupení Kristova, kde u vyšším smyslu každý nabyti může statků ztracených. Tážete se N., jaké jsou ty statky ztracené, jaké to dědictví a vladařství, ku kterému pomoci má nám léto milostivé? Lidé chudého stavu, kteří neznají takřka jiné starosti, než aby prací rukou svých uživil sebe a rodiny své, často myslivají, že boháčů a mocní tohoto světa jsou lidé na nejvyšší šťastni, že mají již nebe na zemi a někdy i závidí jim statky a bohatství jejich. A přece všechno to domnělé štěstí bohatců není pravé štěstí, nespočívá-li na něm požehnání a milost Boží, přece všechny ty statky jejich nejsou pravé statky, neprovází-li je srdce čisté a pokojné svědomí. Jenom milost Boží, čistota srdce a spokojenost, jen ty jediné jsou statky ceny trvalé, nehybnoucí. A statky ty nejsou vázány ani na knížecí paláce, ani na nízké chatrče, statky ty mají sídlo své v prsou člověka. Když člověk chová čisté, všech vášní prázdné srdce, když zachoval si vždy svědomí dobré a žije v milosti Boží, tu v pravdě jest bohat a mocen, tu může zvolati s apoštolem Páně: „Všecko mohu skrze toho, kterýž mne posiluje.“ (Filip. 4, 13). Než kdo z nás může mluvití řečí touto, kdo může se honositi těmi statky ceny věčné trvajících, milostí Boží, čistým srdcem a pokojným svědomím? Pro nás jsou to statky na mnoze ztracené a proto vykupme si jich zpět v tomto čase milostivém sv. zpovědí a uctivým přijímáním nejsv. Těla Páně a do našich srdcí hříchem stížených vrátí se opět spokojenost a blaženost, do našich domů Bohu odcizených, zavítá opět milost a požehnání Páně. Milost Boží, srdce čisté, pokojné svědomí, toť bude druhé ovoce léta milostivého.

3. Těm, kteří upadli v dluh, má tento i s trestem býti prominut — neboť „nazveš je propuštění“ (III. Mojž. 25, 10). V slovech

těch obsažen jest třetí účel léta milostivého. Že Bůh jest našim věřitelem a my dlužníci jeho, že ani nejsme s to, vyplatiti se z dluhů svých, o tom nebude pochybovati nikdo, jenž si vědom jest slabosti, vrtkavosti a hřísnosti lidské. I dokonalí lidé mají své slabé chvíle, v nichž klesají, i spravedlivý, dí slovo Boží, sedmkrát za den hřeší, ni životy Svatých nejsou prosty všech skvrn a poklesků. Než všechny ty poklesky, všechny ty hříchy odpouští nám Bůh milostivý, když kajicně k němu se utíkáme ve svátosti sv. pokání. Jenom časné následky hříchů nám neodjímá, ty mají býti našim trestem hojícím, naši výstrahou pro budoucnost. Tak odpustil Bůh Davidovi těžký hřích jeho, neodpustil mu však trestu časného. Dítě jeho z cizoložství raněno jest nemocí a skonalo sedmého dne. Nicméně Otec nebeský skrze zásluhu Kristovy chce nám odpustiti i časné tresty za hříchy naše, jestliže jsme zvláštními zbožnými a kajícími skutky osvědčili větší horlivost o spásu duší svých. A k tomu podává nám příležitost, k tomu vybízí nás toto léto milostivé. Církev sv. otevřela z pokladů Kristových vzácné milosti odpustků jubilejních, ona zaručuje odpustění i časných trestů za hříchy každému, kdo v tomto čase mimo přijetí sv. pokání a nejsv. Svátosti ještě v rozličných dnech (na venkově) 15 krát navštíví chrám Páně a zde vykoná 4 štace odpustkové, aneb kdo zúčastní se dvou veřejných průvodů, které za tou příčinou konati se budou. Tak chce Církev přispěti těm, kteří by rádi zaplatili, co spravedlnosti Boží dlužní jsou, chce z pokladů svých, čeho se nám nedostává, doplniti — a my bychom touto milostí pohrdali? Vědouce, že hříšníci jsme a dlužníci Boží, že od mladosti své dopustili jsme se hříšných myšlenek, žádostí, slov a skutků bez počtu, za které bychom trpěti měli časné tresty, vědouce, že dosud neučinili jsme za dost spravedlnosti Boží, použijme všichni té vzácné příležitosti, která se nám naskytuje. Mimo přijetí sv. svátostí vykonejme buď v soukromí buď veřejně předepsané pobožnosti k dosažení plnomocných odpustků, a pak úplně dluhů svých sprostěni, s Bohem smíření, zcela obnovení co novorození díky vkročíme v dobu novou — a to bude třetí ovoce léta milostivého. —

Tím jsem již vyložil trojí účel tohoto léta jubilejního, ukázal jsem, čím ono má býti nám ve smyslu duchovním a trojí přidal jsem napomenutí: bychom z otroctví hříchu, z poddanosti pyšného rozumu povznesli se k svobodě synů Božích, bychom

upřímnou sv. zpovědí vykoupili si statků ztracených, milostí Boží a pokojného svědomí, a konečně bychom zvláštní pobožností vyplatili i časné tresty za hříchy, shladili veškeren dluh svůj. Zbývá mi ještě několik slov. Kristus Pán uzřel jedenkrát na svých pozemských cestách člověka sedícího na cle, jmenem Matouše, jenž zabrán v úřad svůj, nevšimal si ničeho, co kolem se děje. Tomuto celníku řekl Pán: Pojď za mnou — a on opustiv vše, šel za ním. Důležité, mocné to slovo: Pojď za mnou! Slovo to zvěstovalo Matoušovi dobu milosti, dobu vyššího povolání jeho, dobu, kteráž přicházívá z nezpýtatelné rady Boží člověku náhle, maně a když proběhla nejsouc všimána, více se ne navrátí. D. p. i my snad až příliš jsme zabrán do práci stavu svého, i duše naše pohřížena bývá celá v péčích a starostech vezdejších a my nevidíváme, co kolem nás se děje, nevidíváme, že Pán náš k nám shlíží, nám žehná milostnou rukou svou jakoby volaje: Pojď za mnou! Hle i nyní nastala nám doba milosti, doba vyššího povolání, doba pokání a nápravy, a pakli ji nečině mineme, o spasení své pečovati nezačneme — více nevrátí se nám. O nezanedbejme ji, nepohrdejme ji, *nebo toť jest léto milostivé.* Amen.

Fr. Kraus.

Dobré věno.

Nehledej, ty mládku, bohatého věna;
lepší žena pilná, než-li vyzlacena.
Co ti po majetku, co po velkém věně?
v jaké v domě lenoch bohatý je ceně?

Dobré věno děvče, jež má na tisíce,
krásné, lepší tělo, červené i líce;
leč nad zlato, stříbro, nad vše spanilosti
pracovitost jest a všecky jiné ctnosti.

Statek nad dostatek, nad bohatství pilnost;
počátek tu nouze, kde při groši línost.
Kdo má jmění, rozpouští se: hanba tomu;
lepší jesti chudoba, než peklo v domu.

Brzo jmění rozplyne se, statek zhyne,
zajde mladost, s ní pak krása, lepost mine:
ctnost pak pozůstane v nejpозdnější léta,
s ženou pracovitou nebude ti veta! —

Nehledejte statku, kdo se ženit mní;
nebeť sobě paní, ale hospodyně,
nebeť hospod milovnice, ješto ne ti
třeba tanečnice, ale matky dětí.

Z pol. J. B. P.
15*

Oběť továrny.

Obraz ze života naší doby.

Napsal *Vojtěch Dešněk*.

VII.

Přišlo jaro a obsypalo krásné údolí Habrovské pestrými květy a přivedlo s sebou celá hejna opeřených zpěváků.

Jest pozdní večer a údolí jest tak klidné, jako by snilo o kráse, v níž se zítra probudí. Vše usnulo, nikde světla, jen tam na konci vsi v nízké chaloupce prokmitá posud sporá lampička malým oknem. Jest to u Bařinů. V malé nám povědomé světelnice jest hrobové ticho přerušované pouze cvakáním dřevěných hodin na stěně a hlubokým oddychováním nemocného, ježž při matném světle lampičky těžko lze rozeznati. Dvě mužské postavy sedí mlčky jako dvě sochy nad bolestným lůžkem.

Měsíc se prodral hustými mraky, jež se mu stále stavěly v cestu, osvětlil jizbu a bolestné lůžko, na němž s tváří na smrt bledou, s rozčuchanými vlasy v prudké horečce leží nebohá Lenka — nešťastná oběť továrny!

Bdí u ní otec a Jiřík. Probděli při ní již dvě neděle.

Procitla z tvrdého spánku, jenž měl býti přechodem buď k životu nebo k smrti. Pozdvihla hlavu a dívá se vyplašeným okem po světnici.

„Chceš pít, Lenko?“ ptá se Jiřík.

„Shaste ta světla! Nechte si své sály, divadla a plesy. Nechci vidět vaše líčené a ohyzdné tváře. — Pryč! pryč mi s očí! Zatkněte ho, toho svůdníka, nechte mi jen mé dítě, mé jediné dítě. Chci domů, chci do Habrova!“ Tak šli ubohá Lenka posud v horečném záchvatu.

„Vždyť jsi doma, Lenko! jsi doma v Habrově; podívej se jen na mě, což pak mne nepoznáváš? Jsem Jiřík“ — přimlouval Jiřík útrpným hlasem.

„Jiřík?! — A kde jest otec?“

„I já jsem u tebe, dítě,“ mluví s pláčem Bařina, „jsi mi navracena. Jsem zase zdrav a silen, jen když mám opět tebe. Neopouštěj mne jen nyní!“

Lenka se posadila na posteli.

Stává se, že nemocní, jenž byli zachráněni horečkou, když si přestáli t. zv. krizi, najednou se probudí a zdá se jim, jako by byli procitli z těžkého sna a jest jim najednou tak volno, jako by byli úplně zdraví. Jestliže pak se jim dostane rozumného ošetření, jsou zachráněni.

I Lenka byla zachráněna, vyvázla z nebezpečení smrti.

Otec a Jiřík radostí slzeli sklánějíce se k Lence a přimlouvajíce jí, aby se ještě šetřila. Upamatovala se znenáhla, kde je a chtěla všechno vypravovat, co se s ní dalo od jejího zmizení; otec a Jiřík tomu však nepřipustili. Dověděli se to později, když se úplně pozdravila.

Příčinou jejího poblouzení, nevědu k otci a Jiříkovi byla továrna. Tam se dala unést ješitností a pýchou, a pýcha ji přivedla k pádu. Z počátku byla jen neopatrná, pak se ale octla v úplně moci svého svůdníka. Předstíraje, že s ní pojede ku svým příbuzným na návštěvu, vyloudil ji z domova. Že se Hugo dopustil strašné krádeže na otci, Lenka nevěděla. O jak zoufalý byl její stav, když místo u příbuzných octla se v cizině a viděla, že jest jí návrat zholá nemožný! Bědovala, prosila, zapřísahala jej při zármutku, jaký způsobí otci. Zpusťl Hugo se jí jen ďábelsky smál. — Když její nárek nepřestával, počal Hugo jinou; konejšil a těšil ji, že zařídí pohodlné živobytí a že se jí to bude časem líbiti. Peněz měl dost, počínal si po panskou a vydával se za jakéhosi barona V. Lenka se časem poddala svému osudu. Musela; vidělať, že jí odnikud nekyne spása a mimo to jí Hugo vyhrožoval, jestli před lidmi jen něco málo řekne o předešlém životě, že bude vyvrazen a pak že jsou oba ztraceni. I hrála smutnou komedii s ním — platila ve společnostech za jeho choť — za baronku V. Trapný byl to pro ni rok, ježž co nešťastná oběť všech rozmarů svůdníkových musela přežít. Dítě, jež porodila, brzo umřelo.

Přišel osudný večer plesu. Hugo byl co baron V. pro padělání smének úředně zatčen. Již delší čas pomáhal si tak k penězům a vzbuzoval podezření. Nemohlo se mu ale ničeho dokázat, až se přišlo podvodu na stopu. Zasáhlo jej rámě spravedlnosti a odsouzen jest na více let do žaláře.

Kam se poděje Lenka? Znectěná, opuštěná v cizině! Nábytek a svršky nepatří Hugovi ani jí, neboť si k nim podvodem dopomohl, byly tedy úředně zabaveny. Lenka prodala kus lepšího šatstva, co jí ještě zbylo, nemá ničeho, jen co má na sobě, jest v největší bídě.

Jednoho dne potloukajíc se po ulicích města byla zatčena a když se nemohla ničím vykázat, byla jest co poběhlíce dopravena do Habrova. Umořena svízelemi dlouhé cesty sklesla na prahu rodné chýše. Zachvátila ji prudká horečka, v níž si tři ne-

děle potácejíc se mezi životem a smrtí poležela.

Barina se zatím zase pozdravil, tak že mohl chodit do práce a výživu si vydělati. Habrovští jej všemožně podporovali; hnětlof mnohého z nich svědomí, že nešťastný osud jeho dcery aspoň částečně zavinili. I Štět-kův Jiřík se mezi tím vrátil od vojska domů.

Veliká byla obou radost z návratu Lenčína. I hlídali a opatrovali ji oba po čas její nemoci jako oko v hlavě. Zvláště Jiřík — ten by byl snad svůj život nasadil, jen aby se zase pozdravila. Byl i nyní jejím andělem strážným.

Přiblížila se dražba továrny. Do Habrova přicházelo mnoho židů, aby si továrnu prohlédli, mají-li ji koupiti čili nic. Chtěli tam zavést své šmejdy. Trpká zkušenost učinila ale Habrovské opatrnějšími a moudřejšími. Jednu neplechu z obce vystrnadili a zahrnázilo by se jim jich tam deset. Továrnu židům nepřepustí stůj co stůj. Porádili se o to s panem farářem i na úřadě. Továrna stojí na jejich pozemku, který jim Langfeil nezaplatil. Koupí ji sami a majíce dostatečný počet dětí ku škole povinných, zřídí tam samostatnou školu. Pozemek jim byl úředně přiřknut a továrna jim přišla za levnou cenu. Židům zbyly jen mašiny a látky, které se posud v továrně nacházely. Židé měli na Habrovské zlost a spílali jim hloupých; byli by prý dostali, kdyby si byli rozuměli, místo továrny a školy pěkný lihovar.

Habrovští se již obalamutit nedali. Měli několik let co dělat, aby dráhou a továrnou zanedbané hospodářství polní přivedli zase do pořádku.

V Habrově byla na podzim zase slavnost — svěcení nové školy. Tentokrát nebylo ani pitky ani muziky. Po vykonaném obřadu církevním ubírali se všickni domů a rozjímali o pravdivých slovech pana faráře, v nichž líčil nesmírný rozdíl mezi školou v katolickém duchu působící a mezi továrnou. Prvnější odchovává svěřence své v obět Bohu a lidem milou a příjemnou, továrna uhněťá na těle i na duši a nezavládá-li v ní duch křesťanský, stávají se dělníci její obětmi znemravnělosti, zpustlosti a bohaprázdnoti. — Nejvíce potěšila tato řeč Jiříka. Bylať tím jeho slova, jež před rokem v továrně pronesl, stvrzena před četným zástupem posluchačů, který pravdu jich taktéž, jen že bohužel až nyní uznával.

Po skončené slavnosti šli všickni domů, jen Štětkův Jiřík s Barinovou Lenkou pro-

vázení svými rodiči ubírali se na faru, aby se tam co snoubenci ohlásili.

Časem se na všecko zapomnělo. Jiřík žije s Lenkou co nejšťastnější manželé. Starý Barina nemusí pracovat, zastanou jej mladší ruce. —

O Langfeilovi a jeho synu nebylo dlouhý čas ani slychu ani vidu. Po několika letech se Habrovští dověděli, že zemřel co bídák v nemocnici u milosrdných bratří ve Vídni.

Hugo prý v cizině vedl po přestálém trestu svůj pustý život dále, až i jeho míra se naplnila.

Údolí Habrovské jest zase kouskem ráje. Obyvatelé jeho se navrátili k dřívější pracovitosti a bezúhonnosti. Lenka požívá u všech vážnosti. Přinesla za ně obět, ano stala se sama obětí a sprostila je velkého zla — osudné továrny.

KRONIKA.

Z Prahy. Ve čtvrtek 27. t. m. o slavnosti *Božího Těla* bude J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup sloužiti u sv. Víta na hradě v 7 h. ráno zpívanou mši sv., po kteréž povede slavný průvod ku čtyřem oltářům na Hradčanském náměstí a udělí po „Te Deum“ v metrop. chrámu požehnání s nejsv. Svátostí. V neděli pak 30. t. m. bude se konati průvod Božího Těla v ostatních městech Pražských. — [V neděli 30. t. m. bude za příčinou jmenovin J. Velič. císaře a krále Ferdinanda I. sloužena v metrop. chrámě u sv. Víta na hradě v 9 hod. ráno pontifikální mše sv. — V pondělí 31. t. m. u večer ukončí se letošní „Májová pobožnost“ (u sv. Klementa v 7 h.).

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati do 27. května u sv. Petra na Poříčí, od 28—31. u P. Marie Vítězné (u Karmelitánů), od 1—4. června u Kapucínů na Hradčanech, od 5—8. u Milosrdných sester pod Petřínem.

— *Bířmovanců* v Praze o minulých hodech Svatodušních bylo a) u sv. Klementa 597 studujících a sice 350 ze škol českých a 247 ze škol německých; b) u sv. Mikuláše, kdež v sobotu a v neděli Svatodušní odpodne bířmoval J. M. světicí p. biskup, bylo bířmovanců úhrnem 2447 a sice 1355 ženských a 1092 mužských, mezi nimiž 384 vojinů. Všech bířmovanců v Praze bylo tedy 3044.

— Bířmovanců ve vikariatu Příbramském bylo 11,299 a sice v Příbrami 3306, ve Hbitech 540, v Makové 158, v Kamýku

345, v Hluboši 529, v Obecnici 399, na Slivici 1012, ve Velké Pečici 326, ve StřebSKU 436, v Dobříši 875, v Pičíně 632, ve Svätém poli 564, ve Verměřicích 502, ve Višnově 419, v Kníně 783 a v Borotčicích 473. —

— Pořádek kanonické generální visitace a udílení sv. břimování v vikariatu Falknovském a Kraslickém: 3. června v Žandově (Sandau) v 8 h. kázání, mše sv., břimování a visitace; odpoledne zkouška z nábož. školní mládeže ve farní škole. 4. v Žandově v 8 h. mše sv. a zkouška z nábož. mládeže ze škol filiálních 5. v Maiersgrünu v 8 h. kázání, mše sv., břimování, visitace a zkouška z nábož. ve škole. 6. v Kinžvartě v 8 h. kázání, mše sv., břimování a visitace; odpoledne křestanské cvičení a sv. požehnání v kostele, pak zkouška z nábož. ve škole. 7. v Trisekerách v 8 h. kázání, mše sv., břimování, visitace a zkouška z nábož. ve škole. Totéž 9. v Miltikově (Miltigau) a 10. v Schönfichtě. 12. na Chlumu Marianském v 8 h. mše sv. a zkouška z nábož. ve škole. 13. na Chlumu Marianském v 8 h. kázání, mše sv., břimování a visitace; odpoledne křestanské cvičení a požehnání. 14. na Královém Chlumu v 8 h. kázání, mše sv., břimování a visitace; odpoledne zkouška z nábož. farní školní mládeže ve škole. 15. na Královém Chlumu v 8 hod. mše sv. a zkouška z nábož. mládeže ze škol filiálních. 16. v Schönbachu v 9 h. kázání, mše sv. a břimování. 17. v Schönbachu v 9 h. kázání, mše sv. a břimování pro osady Neukirchen a Stein. 19. v Haberspirku v 8 h. kázání, mše sv., břimování, visitace a zkouška z nábož. ve škole. 20. ve Falknově v 8 h. kázání, mše sv., břimování a visitace; odpoledne křestanské cvičení a sv. požehnání v kostele, pak zkouška z náboženství farní školní mládeže ve škole. 21. v Lobsech v 8 h. kázání, mše sv., břimování, visitace a zkouška z nábož. ve škole. Totéž 22. ve Vranově, 23. v Kirchenbirku a 24. v Lomnici. 25. ve Falknově v 8 hod. mše sv. a zkouška z nábož. mládeže škol filiálních. 26. v Starém Sedle v 8 h. kázání, mše sv., břimování, visitace a zkouška z nábož. ve škole. 27. v Gossengrünu v 8 hod. kázání, mše sv., břimování a visitace; odpo. křest. cvičení a sv. požehnání v kostele, pak zkouška z nábož. ve škole. 29. v Jindřichovicích (Heinrichsgrün) v 9 h. kázání, mše sv. a břimování, odpo. křest. cvičení a sv. požehnání. 30. v Schönlinde v 9 h. kázání, mše sv. a břimování pro osady Schönlinde a Příbuz. 1. července v Oloví (Bleistadt) v 8 h. kázání, mše sv., břimování, visitace

a zkouška z nábož. ve škole. 3. v Kraslici v 9 h. kázání, mše sv. a břimování školní mládeže. 4. v Kraslici v 9 h. kázání, mše sv. a břimování odrostlých, odp. křestanské cvičení a sv. požehnání. 6. v Nejdek u 8 h. kázání, mše sv. a břimování. 7. v Nejdek u 9 hod. kázání, mše sv. a břimování pro osady Neuhammer, Hirschenstand a Trinkaifen. 8. července návrat do Prahy. Noclehem bude J. Emin. od 2—10. června v Kinžvartě, od 11-14. na Chlumu Marianském, 15., 16. a 17. v Schönbachu, od 18-27. ve Falknově, od 28. června do 7. červce. v Jindřichovicích.

— *Hrdinské kousky liberálních zednářů.* Když jsme čtenářům „Blah.“ již dali zprávu o hrdinství liberálníkův v Brasílii,*) pokročíme v těchto zprávách a vizme jich působení dále na důkaz, že to nejsou osamělé činy, ale jeden jediný řetěz toho „kulturního boje“ tu na východ — tu na západ. Zvlášť pak se podobá, že jako Amerika má skoro nepřetržený řetěz sopek, z nichž svým časem jedna za druhou svými zhoubnými plameny všecko vůkol pustoší a jinak rajske krajiny v trosky a popel obrací; tak též si i buřičství liberálnické ten nešťastný díl světa vyvolilo, aby jako z jicnu pekelného bludy a s nimi v zápětí mravní zpoustu šířilo. A ký div, že tu zvlášť proti církvi katolické brojí, ana jsouc „sloupem a utvrzením pravdy,“**) jako pevná hráze vlnobití jeho brání. Na důkaz toho podáváme tuto zprávu, co spáchali „liberální zednáři“ letos v městě „Buenos Aires“, hlavním městě republiky „Rio La Plata.“***)

Arcibiskup města „Buenos-Aires“ Bedřich Anairos, umínil si starý Jesuitský chrám (Sv. Ignacia), kterého se delší čas co farního chrámu užívalo, opět Jesuitům navrátiti. Pro farníky neměla nastati žádná obtíže, leč že by byli museli se křty, odavkami, pohřby do velmi blízkého kathe-drálního chrámu choditi. Jako na zbyť vymohl si k tomu změnění a odevzdání pro-zřetelní arcibiskup i svolení vlády, aby i na tuto stranu byl jist a zcela „na půdě zákona“ zůstal. Přes to však horlivou agitací náhončích liberálních sehnán protest proti tomu nařízení arcibiskupovu. 15. února t. r. vydal arcibiskup proti tomuto protestu pas-týřský list, v němž liché stížnosti odmítá a spravedlnost svého jednání dokazuje. Ale nic na plat! Liberálům to byla dávno ždaná kůstka, aby hněvu svému proti náboženství

*) Viz Blah. t. r. str. 198.

**) I. Tim. III. 15.

***) Dle „Kath. Miss. 1875 str. 114.

a kněžím uzdu pustiti mohli. Pod záminou, že prý „ultramontánské přehmaty arcibiskupovy“ odmítnouti chce, podnikla jedna zednářská společnost vyvésti umyšlené násilnictví. 28. února sehnal klub universitní v divadle „Variedades“ (jakoby řekl „rozmanitostí“) shromáždění lidu; aby pak se k tomu dostavila všeliká „chasa“ luzy městské, o to bylo dobře postaráno. Když tu mnozí liberální řečníci svobodný a samosprávný lid ohnivými řeči roznítiti, zazněl náhle příkaz: „Na náměstí!“ Celý dav valil se jako voda z protržené hráze dále za hlučnou, k tomu již objednanou hudbou. Sotva se octli na ulici, objevily a rozvinuly se prápory s velikými — již odjinud známými nápisy: „Smrť jesuitům!“ — Svoboda víry! — „Svobodná církev v svobodné obci!“ Dav se vůčihledě množil, jakož v městě skoro o 1/2 millionu obyvatelů není divu, ana k tomu byla neděle, „Vědoucí“ se byli postarali o řádné vedení této bezsmyslné ale zuřivé hmoty, k dokázání svého rekovství. Nejprve vyjevili zástupové arcibiskupovi „svrchovanou vůli lidu,“ t. j. před palácem arcibiskupským vychrlili pekelným říčením nejhrubší nadávky, rozbili okna, roztloukli, rozmetali, zničili co našli. Na to zazněl nový příkaz: „K sv. Ignaci!“ Zástup jako na komando vojenské valil se dále. Ke kostelu přišedše zuřivci dokázali, jak rozumějí nápisu praporu „svoboda víry“, rozbili v chrámu tomtó oltáře, stolice, zpodobnice a j., což všecko zajisté nic nebylo zavinilo rozkaz biskupův.

Odtud se šlo ke kostelu sv. Františka, který jenom na rychlo zhotovenou barikádou zachráněn jest.

Nato zahučel třetí příkaz: „K sv. Salvatoru!“ tam byla kolej Jesuitů, v které na 300 záků z nejprvnějších rodin se vyučovalo; ale ti byli na štěstí na prázdninách. S hudbou, prápory a křikem přivalil se zdivočilý ten dav k ústavu a vpadl s nevyslovitelnou zuřivostí do domu. Tu se objevil výjev barbarského vandalismu, jehož toliko liberálníci schopni jsou. Okna roztlučena, dvěře vypáčeny, náradí rozbito a polámáno, kaple zneuctěna — zpusťována. Mezi tím začínelo s mnohých stran: „Zapalte!“ — Ihned sebrána hromada obrazů, nábytku, soch, kněh a j. na jednu hromadu, všecko polito „petrolejem“ a za malou chvílku bylo celé stavení jeden plamen. „Kulturní hrdinství“ ve vyvedlo — podařilo. Vojsko a sborové hasičů přišli pozdě; nic se nezachovalo. Z velikého krásného domu čněly opálené a ocazené zdě. Kněží, kteří v té práci zuřivcům

do rukou se dostali, byli ztrýznění a těžce raněni; ale žádný nebyl usmrčen. Vlastní obyvatelstvo města nemělo na tom zuření žádného podílu, ba káralo je zjevně. To se dokázalo jednak tím, že všecko jako o závod si žádalo vypuzené duchovní pod střechu a k pohostění přijmouti; i jednak to dosvědčuje telegramm od ministra vnitra místodržícímu do Santa Fé (2. března) poslaný, an zní: „Stav obležení, který vláda prohlásila, byl od většiny obyvatelstva dobře přijat; v městě nastal prospěšný obrat v smýšlení; velební otcové, oběti toho útoku, dostávají neustále návštěvy od mnohých osob, které proti těm výtržnostem zjevně protestují.“ — Jiný telegramm veleb. otce Salvada z téhož dne k představenému dí: „Všickni zachováni; naši ranění mají se lépe, jest jich šest; my jsme hotovi, kolej opět stavěti; čekáme jen na vaše dovolení. Školu myslíme bez prodlení započítí.“ Tak se dělo v Buenos-Aires dne 28. února 1875. — Značný důkaz to, plameným písmem zaznamenaný, jak „liberálníci“ rozumějí slovům: „Stejně právo všem!“ a jak si vykládají: „Svobodu náboženství“ a „svobodnou církev v svobodném státě.“ Jsou-li pak takými pouze liberálníci Američtí? — Nikoliv. Jsouť všude stejní. „Podle skutků jejich poznáte je!“

Literární oznamovatel.

— „Poučení o církevním jubileum čili milostivém létě a o odpustcích s příslušnými modlitbami.“ V Hradci Králové 1875. Nákladem kapitulární konsistoře. Tiskem Lad. Pospíšila. Str. 29. — Tamtéž: „Unterricht über das kirchliche Jubeljahr und über den Ablass mit diesbezüglichen Gebeten.“ S. 31.

— „Odpustky a jubileum.“ Obšírné naučení o odpustcích a milostivém létě, jakož i poučení, jak lze nabyti odpustkův o milostivém létě. Přidány jsou přiměřené modlitby. Pro diecesány své sepsal dr. Jan Zwerger, knězebiskup Sekavský. Pro lid českoslovanský nákladem vlastním vydal Antonín Gruda, kněz arcidiecése Olomúcké. Cena 33 kr. Čistý výnos věnuje se na šíření dobrých spisův mezi lidem Slezským. V Opavě 1875. Tiskem E. Vejřichové a syna. Str. 172.

— „Libri Erectionum archidioecesis Pragensis saeculo XIV. et XV.“ Sumtibus Pragensis doctorum theologiae collegii edidit Dr. Clem. Borový, in univers. Prag. theologiae professor publ. ord. Liber. I. (1358—1376.) Praeae 1875. Prostat apud J. G. Calve bibliopolam (Ottomarum Beyer). Pag. VIII et 123.

— „Vindiciarum Alphonsianarum editionis alterae praefatio apologetica. Accedunt

dissertatio de auctoritate doctrinae moralis s. Alphonsi et altera dissertatio de morali systemate ejusdem s. doctoris." Parisiis, Tornacii et Bruxellis 1874. Pag. 209.

— „*Nové míry a váhy*." Poučení o zlomcích desetinných, o míře a váze metrické, s mnohými tabulkami ku převádění staré míry na novou i naopak a k vypočítávání cen. Sestavili Josef A. Mazanec a Jan Karel Řezáč, učitelé Smíchovští. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze. Str. 97. Cena 30 kr.

— „*Besedy mládeže*“ Sešit 100. Obsah: „*Tři sirotci*.“ „*Dávěruj v Boha*.“ Dvě povídky mládeži a její přátelům. Volně vzdělal F. V. S obrázkem. „*Julie*.“ Povídka mládeži. Z polského přeložil Bedřich Peška. Str. 88 za 28 kr. Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. — Tamtéž: „*Pokladnice maličkéjch*.“ Sbírka říkání malých žáků pro všechny doby jejich věku, jmenovitě: modlitbičky, deklamace o osobách, zvířatech i rostlinách, národní písně a popěvky, koledy, říkání při hrách, hádanky, přání k svátkům, připovědi mravní, atd. Sebral Roman Nejedlý, učitel. Svazek 1. Str. 106. Svazek 2. Str. 102. Po 20 kr.

— „*Kniha pro každého rolníka a hospodáře*“ atd. (v. str. 32.) Seš. IV. (str. 145-192)

— „*Kniha dítek*.“ Sbírka povídek a básní. Dorostlejší mládeži vydal František Doucha. Druhé, rozmožnené vydání. Připojeny výkresy. V Praze 1875. Nákladem kněhkupectví I. L. Kober. Str. 109.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanoveni jsou:

- p. Ignac Hens, admin. za faráře v Neudorfu. Na místo obou adjunktů theol. fakulty:
- p. Jana Dorovína, jenž supl. učít. nábož. na niž. třídách gymnasia Starom. se stal, a
- p. Frant. Krásna, jenž zat. provisorem v k. arcib. semináři jmenován jest, zvoleni jsou sborem c. k. theol. profesorů:
- P. Leo Schneedorfer, dr. theol., ř. cisterc. ve Vyš. Brodě (diec. Budějov.), a
- p. Vinc. Luksch, kaplan v Rumburku (diec. Litoměřické).

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Matěj Rabský, jubil. kněz, far. Mladošovic-
ký na odpoč., b. notář a majitel voj. kříže
z r. 1813, dne 9. května (nar. v Horažďovi-
cích 15. pros. 1792, vysv. 24. srpna 1821);
- p. Jan Selibovský, kněz na odp. v Sedlci, 10.
května (nar. tamtéž 9. června 1842, vysv.
18. listop. 1866).

Ustanoven jest:

- p. Ant. Maxa, admin. za faráře v Zbýnicích.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. Habl, jubil. kněz, os. děkan a b. no-
tář v Stranné, 15. května (nar. v Černo-
vicích 7. července 1787, vysv. 7. srpna 1813).

Vyznamenán jest:

- P. Sales. Ant. Mayer, ř. cisterc. v Oseku, dr.
a prof. theol. v Praze, skut. konsist. rada a
k. arc. notář, atd. zvolen 20. t. m. za
opata ř. cisterc. v Oseku a 23. t. m. in-
fulován.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. Kollmann, kapl. za admin. v Rumburku;
- p. Ferd. Vrba, k. z Chomutova do Křimova;
- p. Ant. Tscherney, k. z Křimova do Chomutova.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan Fikeis, farář v Trhové Kamenici, dne
24. dubna (nar. ve Vys. Mýtě 1. května
1802, vysv. 25. července 1832);
- p. Josef Lankus, čestný děkan, farář ve Što-
kách, dne 11. května (nar. v Hadrubě 13.
února 1808, vysv. 10. dub. 1834).

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. Kopiště z Uherska za faráře v Lúži,
- p. Josef Rudiš z Bohušína za far. v Oupici,
- p. Václ. Zuman z Modletína za f. v Plotištích,
- p. Vinc. Laštovička z Vlkanče za far. v Keblově;
- p. Josef Jezdinský z Hoříněvsi za admin. v
Dobřenicích,
- p. Eduard Pelhřimovský ryt. z Greifenfelsů za
admin. in spirit. ve Skalici České,
- p. Josef Procházka za admin. děk. v Holo-
hlavech,
- p. Jan Chvála za adm. fary v Trhové Kamenici,
- p. Jan Němeček za adm. fary na Bohušíně,
- p. Štěpán Sova z Heřmaní za adm. v Modletíně,
- p. Zefirin Beneš za adm. fary ve Štokách,
- p. Ferd. Fridrich za kaplana v Krucemburku,
- p. Vinc. Marek za koop. ve Velké Borovici,
- p. Ant. Schreiber za kapl. v Potěchách,
- p. Josef Uhlíř za II. kapl. ve Skutči,
- p. Jan Otčenášek za kapl. v Kostelci Červ.,
- p. Josef Krihl za kapl. v Hoříčkách,
- p. Frant. Říha z Plotišt za koop. v Heřmaní.

Uprázdňená místa:

- Děkanství v Holohlavech, patr. barona Liebiga,
do 1. června.
- Fara Trhová Kamenice, patr. kníž. Auersperka,
do 6. června.
- Fara Bohušín, patr. prince Lippe ze Schaum-
burku, do 8. června.
- Fara Modletín, patr. p. Dr. Fr. Lad. Riegra,
do 21. června.
- Fara Štoky, patr. kníž. Hohenzollern-Sigm., do
21. června.
- Fara Vlkanec, patr. rytíře z Neuperků, do 27.
června.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v k. arc.

semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expedice:
v kněhupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II

Nedostala čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v Expedici a u všech řádných knihkupců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště
jenom v Expedici: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrletní předplacení se nepřijímá
Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV. 25.)

Slova duchovního pastýře

před prvním sv. přijímáním*).

Taktě již zde ono toužebné okamžení! Dítky! vyť jste se shromáždily, abyste pečet sv. víry, onen laskavý dar církve sv., Tělo Ježíše Krista dnes ponejprv přijali a tím v společnost dospělých křesťanův uvedeny byly. — Vyť očištěny svátostí pokání, ozdobeny jste nevinností rouchem; vy dnes co jest nejsvětějšího a vám nejdůležitějšího v životě konáte, přistupujete k vznešené hostině. Pán Ježíš, Bůh sám bude pokrmem vašim, —

Ó šťastná, nejkrásnější hodino mého povolání; tyť jsi mi odměnou nejsladší mé práce, mého namáhání. Ó šťastní rodičové, již jste se radosti dožili, že ty, ježto Vám Bůh svěřil, nyní čisté Jemu představujete. — O šťastné dítky, ježto se dnes ponejprv blížíte k stolu Páně! Hle Spasitel vás volá k oltáři, kde velebné božství jeho v způsobě chleba je skryto. On s vámi chce státi, chce vás nasýtit Tělem a Krví svou; On vás chce navštívit a přebývat s vámi. Patřte, již přichází ten laskavý král a vy mu jdete vstříc se světlem víry, s věncem nevinnosti a lásky, květuící mladost jemu v ranní oběť nesouce. Víím, že srdce vaše se chvějí úctou i touhou, láskou i plesáním. — Hle rodičové! ty nesmrtelné duše, jež vám Bůh svěřil, nepatří vám, nýbrž Bohu a církvi, v níž byly pokřtěny, mlékem sv. víry kojeny a nyní se k stolu Pá-

ně připouštějí. V té sv. církvi mají žiti, trpěti, umříti a jednou k novému životu povstati. M. rodičové, kterak trnu, vzpomenu-li sobě, jak veliké povinnosti vás tíží! — Pohlédněte na své dítky, jejichž duše někdy Bůh z rukou vašich požádá. Nyní jsou čisté, nevinné; však ach, nebudete-li s námi duchovními spolu působiti, bděti a modlití se, jak snadno svědcům a hříchům propadnou! Sami-li světlem víry jim nebudete svítiti, kterak budou moci v světle choditi? Sami-li budete vlažní a leniví v dobrých skutečích, odkud přijde vzdělání a povzbuzení jejich? Slova naše nepohnou, prosby neobměkčí, pak-li vy nás nebudete podporovati. Ó pohlédněte na své dítky, s nimiž se někdy před soudnou stolicí postavíte. Běda vám, pakli jste jich ztratili. Proto žádám vás kř. otcové ve jmenu Boha živého, chodtež sami v bázni boží a v spravedlnosti, slova vaše ať pronikají srdce jejich, a příklad vás ať jim svítí na cestě života. Kořte se před Bohem, před nímž nestyďte se kolena svá ohýbat v přítomnosti jejich. — Vy pak kř. matky, ježto hned v útlé mladosti svá nevinátka sv. křížem jste znemaly a ručky jejich k modlitbě spínaly, vy zvláště, prosím vás, bděte laskavě nad nimi. Jsouť to vaše dítky, jež jste v bolestech porodily; hleďte, abyste jako nyní stojí nevinné u oltáře, jednou i v nebi je spatřily. — Také pro vás, mládenci a panny, jest dnes den radosti, který vám první vaše přijímání připomíná. Takto i vy před nemnoha lety u oltáře jste stáli, věncem nevinnosti ozdobeni, plní sv. víry, pokory a lásky. Ó byť ten věnec nikdy nesvadle, nikdy neopadl! Ó by jedovatý zápach svědců nikdy

*) Oprava. „Promluvy k dítkám:“ v č. 10. Blahověsta vyňaty jsou z paně Škodovy Katechetiky, jímž tedy náleží podpis J. K. Š. a jen omylem byla jiná šifra udána. —

vás neposkvrnil! — Obzvláště k vám se obracím, kteří jste před rokem k stolu Páně přistupovali. Kterak vám bylo v tu dobu? a jak je nyní? Touha vaše budiž obrácena jen k nebi. — Všecko pomine, jen Bůh trvá na věky. On vás neopustí, pakli se ho sami nespustíte. K vám pak, milé dívky! ježto brzy již k stolu Páně přistoupíte, chci ještě několik slov promluvit. O kéž bych vám mohl živě vyličiti, jak blaženy jste přijímající Krista, v němž uloženy jsou všechny poklady světa, jenž jest a) světlo i pravda, b) naděje i útěcha, c) láska i radost našeho života.

1. M. d., vy přijímáte Pána Ježíše, jenž jest *světlo i pravda*, a mimo něho vše jest blud, klam, noc i temnota. Jeho sv. evangelium jest slunce, které nezajde, nikdy se nezatmí, nýbrž povždy svítí v církvi sv., ježto jest základ pravdy a nezhyne nikdy, byť i všechny říše a trůny se zřítily. „Jáť jsem světlo světa, dí Kristus, kdo mne následuje, nechodí ve tmě, ale bude mít světlo života.“ (Jan 8, 12.) „Jestli budete zachovávat učení, tedy poznáte, že z Boha jest.“ „Kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude.“ (Jan 11, 25.) Kdož dle učení Kristova živ jest, tomu vzejde světlo, v němž poznává, jak všecko marné a pomíjející jest, proto zde nebude svůj domov hledati a v světě jsa bude přece pro nebe žíti. — Vy, m. d.! pravdu těch slov nyní poznáváte, cítíte; proto žijete v Bohu a pro Boha. Jsouť ale bohužel lidé, kterých slova Kristova děsí. Kdo v hříších je živ, nechce slova jeho slyšeti, nemůžeť jich snést; on zemírá v hříších — na věky. Takových lidí m. d. neposlouchejte, takových nenásledujte. Vy víte, v koho jste uvěřily, t. v Krista, Syna Božího, v jehož jmeně jste pokřtěny, v učení jeho vycvičeny a od něhož někdy budete souzeny. Chodte tedy v světle Kristově. Hle svíce, kteréž v rukou držíte, znamenají víru v Krista Ježíše, ježto hned na křtu sv. vám byla rozsvícena a nyní přijímati budete Toho, jenž jest světlo i pravda života. Ó prostež Jej, aby víru vaši utvrdil a rozmnožil, abyste někdy tváří v tvář mohli patřiti, jehož nyní v způsobě chleba požíváte.

2. Vy přijímáte Ježíše, jenž jest *naděje i útěcha vaše*. Ježíš jest náš Spasitel a Vykupitel, náš prostředník a přímluvěc u Otce nebeského. „Není jiného jmena“ pod nebem, skrze něhož bychom měli spasení býti.“ (Sk. ap.) „Bůh povýšil ho a dal jemu jmeno, kteréž jest nade všecko jmeno, aby ve jmenu Ježíše každé koleno klekalo

nebeských, zemských i pekelných.“ (Fil. 2.) „Bez něho jsme odloučeni; jen skrze něho smíme přistupovati k Otci a vše od něho můžeme vyžádati.“ (Jan 16.) Smrti jeho jsou nám všechny poklady milosti otevřeny. Proto jest Kristus, kříž jeho znamením spasení a útěchou trpících. Pod křížem trpícího a umírajícího Spasitele nalazáme útěchy, když hříchové nás tíží, odlehčení, když nouze a bída na nás doléhá, tam nalazáme síly, když jsme slabi a malomocni. Jeho utrpení nás léčí, jeho zápas nás sílí, jeho smrt nás obživuje. Kdo v Krista věří, ten kalich utrpení ochotně pije, řka s Ním: „Otče, ne má, ale Tvá vůle se staniž.“ — Kříž jest tedy kotev naděje naší. — Patřte m. d. na tu svíci v rukou svých, ona vám budiž obrazem naděje a útěchy v Kristu. O nezamítejte toho světla, nezapuzujte Krista od sebe. Mnozí snad strastní vás potkají dnové, mnohé naděje se zmaří, mnohé trápení vás obkličí: než tu pevně obejměte kříž svého Spasitele, padněte před obrazem Ukřižovaného, modlete se a Pán vás neopustí, On v čiré tmě rozžhe světlo naděje a útěchy a vy se utíšíte.

3. Vy m. d. přijímáte Ježíše, který vám *láskou i radostí* má býti. Láska k světu a rozkošem jeho pomíjí, ano často mnoho hořkosti po sobě zanechá; však láska k Pánu Ježíši nikdy nepomine a i v trápení je nade všecko sladší. Láska ku Kristu a poslušnost k Němu dává nám pokoj, kterýž svět dáti nemůže a jehož svět nám nemůže odejmouti. Pokoj ten měli mnozí svatí, kteří v Kristu žili, trpěli a s Ním umírali, zvláště sv. Petr, Pavel, Ondřej atd. O kéž by i ve vás m. d. s láskou k Ježíši onen pokoj se umístil, jakéhož oni nabyli. A hle, On přichází, již se blíží to kníže pokoje a lásky, On chce do stanu srdce vašeho vjíti a radosti své chce s vámi sdíleti. — O svatá hostie, rozžhi srdce těchto maličkých plamenem své lásky, aby s radostí svatou po tobě dychtili!

Již, m. d., ono okamžení je zde, kde věčnou lásku a sice ponejprv budete přijímati. Pomněte, že pod způsobou chleba přijímati budete Boha, toho věčného, velikého Boha, tuto neskončenou velebnost a lásku. O kterak má duše vaše toužiti po něm, an se vám za pokrm dává. O zapomeňte zde na všecko v světě a jako andělé v nebi jen na Něj patří, Jemu se klanějí, v Něm se radují: tak i vy Naň patřte, Jemu se klanějte, v Něm se radujte. Vždyť i vy máte býti andělé; ano vám větší štěstí jest práno než andělům samým; vyť Jej

přijímáte, vy Jej požíváte. Tak tedy poklekněte, klanějte se v pokoře a skroušenosti Jemu, srdcem plným touhy a víry Jej milujte; až pak se svatyně otevře, vroucně volejte: „Ejhle Beránek Boží!“

Jaké ale blaženosti, jakého pokoje a radosti budete požívat; m. d., až po sv. přijímání P. Ježíš v srdci vašem bude spočívati! On chce vždy zůstávati s vámi a vy máte zůstávati s Ním, máte Jej milovati a tak bude celý život váš radostný jako dnešní přijímání svaté; až pak někdy se vám jakožto posila na cestu k věčnosti dá přijímání a vy držíce kříž v rukou umírajícíma rtoma budete volati: „Ježíši, přijď a uveď mne v sídlo vyvolených!“ Ó patřte m. d., jak tento vzhůru se pnoucí plápol vám připomíná, že tak i láska vaše k nebi se má vznášeti a jako světlo toto pomalu dohořívá, tak i život váš v lásce a v službě Boží se má trávit, v lásce k Tomu, před jehož oltářem nyní stojíte.

A již, m. d., nechci vás nechat déle toužiti, však ještě za jedno vás prosím: Nezapomeňte po celé živobyť své na tuto hodinu slavnou. Kdyby pokušení vás lákalo, kdyby svůdník se k vám přibližoval, pak na toto svaté okamžení si vzpomeňte. — Ještě pak vás napomínám, abyste onen slib, kterýž kmotři vaši za vás při křtu sv. učinili, nyní obnovili. Odříkáte se sataně? Věříte v Boha Otce . . . ? Věříte v Ježíše Krista . . . ? Věříte v sv. církev . . . ? —

Nuže jděte a přijměte pečeť sv. víry, tajemství své nesmrtelnosti. Nyní se počne nejsv. tajemství mše svaté konati. Buďte vroucně a nábožně přítomny této sv. oběti; litujte svých hříchů, svých provinění, jimiž jste Spasitele svého urazily a přistupte blíže až vás k sobě bude volati. Požehnání rodičů a naše modlitby vás provodte; vaši sv. anděléové buďte s vámi. — Modlete se však i vy za nás, za své rodiče, bratry, sestry, přátele a dobrodince jakož i za ty, kteří v Pánu odpočívají. — Modlete se, aby nás Bůh všech zachoval u víře a lásce a někdy nám všem sejíti se dal v království nebeském. Amen. J. B. P.

Jiné světy.

... Illuxerunt corruscationes tuae orbi terrae: et commota est et contremuit terra. (... Zasvítila blýskání tvá po okrášku země: pohybovala a trásla se země.) Psalmus 76 (77), 19.

Kde přírody, té velké vládkyně, jsou hranice? Kde její skončaje se rodnost? Zda bys, krátkým hledě zrakem,

chtěl sílu její oživnou i skladnou jen v ubohý a drobně ztracený ten skrovný zeměbyt svůj vtěsnati, kdež Odvěkým jí heslem vyryty jsou znaky „pověchnosti života“?

K té směle vyklenuté obloze hled vznášíš v tichých vážné noci dobách. Vystoupá na pláni tam oseté za hvězdou hvězda volným zlehka chodem, s počátku před prostou tvou zřenicí, pak před ozbroj sklem umně strojenou. I měříš, měříš velmožné to „město“, a čítáš, čítáš jeho plameny světelné, kdež ti slavným zářením jen „předměstí“ jest nebem zjeveno.

O nevidomče, v temno hroužený! Zda ke hvězdám „tvým blízkým“ neřadí se nesčíslné další zástupy, jež na věky se tobě skrývají? Zda neskončenost neroste, ta skvělá, zpět, dále zpět, a hloubně hlouběji, zde dílné základné své kořeny v nezměrné bezdno půdy poustějíc, a onde rozvětvyje koruny své vrchol k nepřetržitým výšinám, kde nové vyvstávají soustavy slunečné, v neuzřetých skupinách planouce po prostorech světových co „věčné světlošky“ v tom Velechrámě!

A na těch rozložených tělesích — jež (ve závratných nivách semena) tam rozesela Ruka veliká — by žití nebylo? ni družných tvorův obdobných tobě, kořících se duchem týmž jasným „všehomíra Středu“? Kde, zřídav, obrubného hledati chceš okraje, jímž panství uzamčeno životné moci jako přehradou, když patříš, kterak všude příroda (svou služebností k Vyšším pokynům kleslého unavení neznajíc) prýt sype tvorů, světů zárodek, a rojem sází život na život! V kamenstva říši: ejhle, v jejím náspu se kupí legióny vrstvených bytostí, kde se nové odměšují potomkův miliardy, zplazených v úrodná hejna za den jediný! Ve krápce vody: jeden stačí hled paprsku slunce, a již nepočetné hemžátek davy v život buzeny. V rostlinstva zelenosti, za oděv s popředním oblíbením zvolené: kde na lupenech stáda chumelivá svou mají pastvu, jako na luzích.

A v živočišné vyšších ústrojích:
aj na těch plně živých výtvarch
od neustále činné tvůrkyně
zas jinorodé tvary tvořeny,
až na samých pak jejich ssutinách
bytostem novým sídla určena! —
Zda vše ty pozemskosti úkazy
ti nejsou za průvodce svito-jevné
po pravdy cestách učených, na doklad,
jak žezlem, k *stejně* správně zřízeným,
tam v *jiných* světech kýve Mocnost velká,
touž osvědčujíc neskonalejší sílu
mohutnou, *veзде* neukončenou! . . .

Těch světél paprskové, ode hvězd
k nám vnikající, vypravují zvěst
pradávnou, věkopisnou příběhův
nezástaného světův tvoření,
jehožto děje, jakž ta nyní doba
je skládá, neproniklým závojem
jsou zahaleny *země ubohé!*

Ty *zrnko*, v davu mizejíc, ty *země*
tak chudá, nepatrná, stěsněná,
i ty, jenž chudobnější's *její syn*,
skoľ hlavu, hrde zpupnou, k pokoře!

F. Doucha.

František kníže Ditrichštejn,

kardinál.

(Dokončení.)

Poznav v Římě svatého Jozefa z Kalasance, zakladatele řádu Otců Pobožných škol (piaristů), měl z toho radost, že údové téhož svatého řádu při skrovné živnosti s velikou láskou a bedlivostí mládež ve svatém náboženství, v bázni Boží a rozličných užitečných vědách zdělávají a cvičí; protož umyslil opatřiti a oblažiti osadu svou právě jmenovaným novým řádem svatým. Prosíci mu poslal svatý Jozef Kalasanský r. 1631 do Mikulova osm podrízenců — tři kněze, mezi nimiž starostu ostatních Peregrina Tencani, jednoho řeholního žáka (klerika), dva bratry lajiky a dva nováčky. Kardinál odevzdal piaristům starý městský nedávno dobře zřízený špitál a kostel sv. Jana Křtitele s příslušenstvím a s jinými důhody, městu však postavil nový špitálský dům u židovského hřbitova; brzo přivtělil ústavu piarist-skému loretánských zpěváků seminář s příslušenstvím; a v tom seminářském stavení bydleli zatím piaristé, než jim kolej dostavěna byla. Ještě téhož roku 1631 otevřeli piaristé škol svých v Mikulově, do nichž se tolik žáků nahnulo, že jim učitelé nestačili; pročež vypravil svatý Jozef Kalasanský

ještě osm hodných synů svých řeholních do Mikulova. Tať byla první osada Otců pobožných škol nejenom v zemích koruny české, noprž i v říši německé.

Při městě Lipníku stojí kolej piaristická s kostelem sv. Františka Serafinského. Jejím zakladatelem a nadatelem byl olomúcký biskup František kníže Ditrichštejn, kterýž tam vyzdvihl zkoušebnu a cvičírnu pro nováčky řádu pobožných škol. Bylať hrubá nesnáze s dosiláním piaristů z Vlach na Moravu, jichž tehdy svatý Jozef Kalasanský nazbyt neměl; však taky, chtěl-li rád ten svatý na Moravě mnoho dobra zjednat, nemohl dlouho zůstat bez údd a učitelů z domácích plemen, kteříž by se přirozeným jazykem — českým a německým — s lidem a s mládeží dorozuměli. Do nové lipnické zkoušebny a cvičírny uvedeno jest l. 1633 ze Strážnice osm piaristických nováčků s jich pěstounem a učitelem Janem Křtitelem od sv. Thekly. Nadačný list podepsal týž biskup 19. října, l. P. 1634.

Východně od města Mikulova zdvihá se kopec, na němž corok v první den května měsíce lid náruživě tancoval a rozpustilosti hověl. Kardinál Ditrichštejn zmařil hříšný ten zvyk, postaviv na „tanečním“ kopci kostel sv. Šebestiana mučenika; temeno kopce s úpatím spojil svatou křížovou cestou o šestnácti kaplích, zakončenou nahore Božím hrobem. Tanečnímu kopci přezděno „Svatá Hora.“ Za císařování Josefa II. r. 1786 zrušen byl týž kostel a před lidem zamčen.

Stoličého chrámu sv. Václava v Olomúci šetřil biskup Ditrichštejn jako zřetelnice oka svého. Chrám ten opatřil a ozdobil novým nábytkem a stříbrným nádobím k slavení služby Boží; obnovil jeho loď; starý sešlý kůr dal však r. 1616 sbořiti a stavěl z základu nový velikolepý skoro všechny svým vlastním nákladem; poručil též v závěti své dědici, aby na ten kůr (kněžistě) až do jeho dostavění ročně 3000 zl. vydával.

Horlivý katolík Ferdinand II. bažil po tom vždycky, aby z ohledu náboženství byl v jeho říši jeden ovčinec a jeden pastýř; však i jakožto panovník chtěl mermomocí, aby z jeho poddanstva všeliký jedovatý kvas rozkolu a bludu kacířského zmizel; maje výstrahu z protestantských stavů zemských, kteří rádi úkladů hledíce lid kramolili a válečných bouřek zdvihali. Za obojí příčinou rozkázal císař po bitvě bělohorské všemu bludařstvu, aby prostředkem vyučování buď do Církve svaté pospíšilo anebo se z jeho země vystěhovalo. Biskup Ditrichštejn pe-

čoval všemožně o obrácení kacířstva v své rozsáhlé osadě vybraným duchovenstvem; arcitěže se v tom úkolu kněží z Tovaryšstva Ježíšova nejhojnějšího požehnání Božího domodlili a dopracovali. Po přísném nařízení císařově vyhnáno jest z olomúckého biskupství mnoho tisíc tvrdošijných zapeklitých Novokřtěnců. Protestantští pastoři a predikanti, kteří napomináním kardinálových zřízenců pohrdli a v kacířství svém pořád dřepěli, donuceni jsou v třech dnech uprázdňiti far katolickým pastýřům a v osmi dnech pod uvarováním ztráty statků a hrdel vyjíti ze země na věky. Takových z země vyklizených do léta 1634 jenom 94 napočteno; až do téhož r. 1634 z 150.000 bludařů 110.000 k víře katolické obráceno a Církvi svaté přidruženo jest bylo. Kacířských kněh množství do městských radních domů snešeno a tam zatím pod zámekm stráženo. By se lid z nedostatku katolických českých biblí po protestantských biblikách nesháněl, pobídnul biskup Ditrichštejn kapucína kněze Františka Polona k zčeštění Pisma svatého a vymáhal r. 1634 v Římě schválení jeho díla. V ten samý rok 1634 bylo v olomúckém biskupství 636 rozlehlých osad farních, z nichž jen 257 mělo vlastní pastýře katolické pro veliký nedostatek kněžstva, ačkoliv již r. 1625 papež Urban VIII. biskupovi dovolil užívati klášterníků k správě duchovní.

Bohuslav Balbín, rodák náš, z Tovaryšstva Ježíšova kněz, nazývá kardinála Ditrichštejna mudrcem a bohoslovcem; ba věru, řekl pravdu! Kardinál i za stolem doma sedě rád učených mužů rozprávkám a z pobožných knížek čtoucím naslouchal. Pěstování katolickým směrem posvěcené vědy těšilo se vždycky z jeho silné podpory. On rozhojnil knihárnu na hradě Mikulově vzácnými rukopisy, drahými prvotisky a spisy skladatelů cizé národnosti. V městě Mikulově vyzdvihl — předně v prospěch lorentánského semináře — tiskárnu kněh*). Jemu spisovatelé katoličtí milerádi své práce věnovali, vědouce dojista, že jim pomoci užtědří. Krom jiných mužů připsal mu jezuita Baltazar Korder spisy sv. Diviše Areopagity, osvětlené poznámkami sv. Maxima a vyložené od Pachymera; dílo vydal tiskem roku 1634 v Antorfě. Maje radost z Obrany katolické víry jezuitou Edmundem Campiani skládané, požádal kardinál jednoho kněze rovněž jezuitu, aby to latinské dílo

v němčinu převedl. Ač se pak hotový překlad pro jeho důtklivost kardinálovi vesměs nelíbil, dal jej tento přece r. 1610 v Brně tlačit. Týž biskup Ditrichštejn byl také spisovatelem. Složiv a uveřejniv l. 1606 „Zpovědň Zrcadlo,“ rozdal výtisky svým osadníkům; za tuhle práci urouhán jest od luteránského pastora dvojím spiskem v Lipsku tlačeným. Z mnohých jeho řečí kazatelských nacházíme troje tištěné: jedno kazání měl r. 1627 v milostivém létě ve Vídni v chrámě sv. Štěpána, ostatní dvě r. 1628 v Brně v družebnou neděli a ve svátek Navštívení Panny Marie. On sepsal též pravidla spasitelná či správnou pro duchovenstvo a pro obecný lid pravověrný, aby v bázni Boží pořád prospívali. Za příčinou víry obecný v Římě osazený soud vyšetřovací dovolil r. 1631 jemu Ditrichštejnovi do sedmi příštích let toliko a jen proto, aby kacířských bludů rázněji potírati mohl, čtení kacířských a jiných zapovězených spisů, leč že přece čísti nesmí knih Molineových, Machiavelliových ani té nazvané „Apologia Judiciaria.“ Plodem takového čtení byla učená půtka neb hádka o víru s kacířstvem a obrana svatého katolického náboženství; tohle skládání své vydal tiskem kardinál při roce 1634. Mimo to znám jest jeho pastýřský list z r. 1635.

Připomínáme taky některých služeb, jež biskup Ditrichštejn císařskému domu v světských a duchovních věcech z lásky prokázal po vítězství Bělohorském.

Léta 1622 ledna měsíce císař Ferdinand II. odjížděje do Insbruku na své oddavky s vojvodkyní mantovskou Eleonorou, svěřil a ponechal ve Vídni kardinálu Ditrichštejnovi vladařství v Rakousích. Týž dožádaný kardinál okřtil 8. září 1633 ve Vídni na hradě císařském českého krále Ferdinanda III. z Marie Anny španělské urozeného synáčka Ferdinanda Františka, jemuž kmotrovstvím sloužili dědeček císař Ferdinand II. a nevlastní babička císařová Eleonora. Ferdinand František umřel z neštovic jedenadvacetiletý, jsa korunovaným českým králem. Jeho sestřičku Marii Annu pokřtil též kardinál Ditrichštejn 22. prosince 1634 v Závěnském Novém městě na hradě, ta potom provdána jest španělskému králi Filipovi IV.

Nežli císař Ferdinand II. v květnu 1636 na říšský sněm do Řezna odjel, ustanovil vladařem v Rakousích a v Uhrích syna svého Leopolda a přidal mu k spoluvladaření pět zkušených rádců, mezi nimiž byl předním kardinál Ditrichštejn. Kterýž pobyv k vůli tomu ve Vídni u císařského dvora asi

*) Z té tiskárny pošly r. 1630 péčí kardinálovou: Officia Sanctorum Cathedralis Ecclesiae.

čtvrt léta, vrátil se na Moravu, že nastával sněm zemský. Meškaje v Brně šel ráno 15. září t. r. 1636 shlédnout budovu, kterouž stavěl pro jezuitské nováčky; pak odebral se do sněmovny. Mezi obědem přišlo mu nanie a bylo pořád hůř a hůř; nazejtří dav se zaopatřiti, přijal svátosti velmi pobožně. Naposledy měl trhání žil a křeče. Ostáváje při paměti usnul v Pánu 19. září t. r. 1636, jsa nejstarší sborník tehdejšího kardinálstva. Tělo dle závěti do dřevěné rakve složené a s tou do cínové schránky vsazené převezli do Olomouce a pochovali v hrobce pod biskupským chrámem sv. Václava, kdež domněním našim radostného vzkříšení očekává.

Na dobrou noc Pánu Ježíši.

O můj Jezu nejmilejší,
dobrotivý Bože!
jak se děším, an tu patřím
kříž, Tvé tvrdé lože.

Sejmu já tě s toho kříže,
na své srdce vložím,
budu takto mile spáti
s Pánem, s Synem božím.

Ztrýzněn jsi a zbičovaný,
zraněn preukrutně;
prosím, aby v srdci mojm
nebylo ti smutně.

Duše moje bude vroucně
o to péči mítí,
Tvoje srdce v mém že žádnou
bolest nepocítí.

Ticho, ticho, duše moje
budiž pokojnější,
aby Ježíš na mém srdci
usnul nejmilejší.

Nekolísej výstupky Jej,
nebuď hříchy svými
však Ho přitul k sobě mile
myšlenkami ctnými.

Nechť slouží srdce moje
za lůžčko Tobě,
polož se v něm sladký Jezu,
odpočiň tu sobě!

Usni Ježíši můj drahý
v srdci mém si tiše,
já pak libě na dobrou noc
zaspívám Ti spíše.

Dobrou noc už sladký Jezu!
přeju Ti i sobě,
ať Tě ve snách obletuje
láska moje k Tobě.

Matko božská pros Ty za mne,
s Josefem i svatým,
Tvůj by Syn vždy u mne zůstal
v srdci láskou znatým.

Abych s vámi jednou v nebi
odpočíval věčně,
kdebych svého Pána uzřel,
velebil Ho vděčně.

Z pol. J. B. P.

Kostelík sv. Blažeje.

Pověst z druhé polovice věku XVII.

I.

Mrzut, zabrán v přemýšlení přecházel postrannou, klenutou jizbou starý mlynář pacovský. Chvillemi postál u okna, zadíval se na nedalekou silnici, jenž vine se tudy od Panenské Tejnice dolů do údolí a sotva že se svinula, již opět táhne se do vrchu, pak zase přecházel. V osmáhlém obličejí jeho však nehnul se ani jediný sval, toliko časem zasvitilo-li nahnědlé oko jasněji, mihnula se na vysokém, snědém čele vráska, — hluboká, jediná, jež svědčila o pokročilejším věku „Pacováka.“ Jinak se zdálo, že teprve nedávno překročil čtyřicítku a z těch, co jej blíže neznali, také mu nikdo více nečítal.

Pacovák opět stanul u okna a zase tak upřeně zahleděl se na silnici. Nedávno teprve odzvonili v klášteře Klarisek poledne a kvapem již se připozdívalo. Nebe bylo zakryto šedými chmurami, z nichž poletoval sních. V polámaném rákosí kolem „nádržky“ černalo se hejno vran. Do vody zalehl chvílemi vítr. Na půl sáhu nakupily se vlny rozčeřenou hladinou a při každém zalebnutí vyletěly vrány nad vodu, ale jen na okamžik. Opět zahučeli tak větrové, vlny rozlily se přes rákosí až na luka, černí ptáci vzletěli zase nad rybník, zakrákorali, zakroužili nad vodou, nade mlynem a odletěli do lesů za Žirotín.

Pacovák ještě stál u okna a ještě tak upřeným zrakem díval se na silnici. Ani si nevšiml, že větry tak prudce zaburácely, že se vrány ulekly sykotu podrážděných vod a odletěly za Žirotín. Pohlížel na jezdce, jenž poklusával od Tejnice směrem ku mlýnu až po hlavu zahalen v tmavý plášť. Zdálo se, že jej očekával.

„Je to on; nemýlím se“, pravil polo-

hlasitě, svalovitou rukou přejel si čelo, z čela vlasy rozhrnul a opět se zadíval k silnici. Jezdec byl již na lukách, právě za novým kostelíkem. Ale do tváře mu dosud nebylo viděti.

„Předce tedy dodržel slibu a v takovém nečase,“ zase tak polohlasitě zahovořil mlynář a vyšel do dvora.

V několika okamžicích byl zde host. Bez rozpaků shoupl se s vraníka a ještě než mlynář došel k němu, sám uvázal si jej u polospuchřelé vrby na blízku vrat.

„Odpust, že ještě jednou přicházím,“ zahovořil jezdec podávaje mlynářovi pravici.

Pacovák upřel na něho velké, přihnědlé oko, jakoby se chtěl přesvědčiti, zdali se nemýlí, či jakoby chtěl tím bodavým zrakem mladému muži vniknouti pod kabátec a srdce mu rozštěpiti?

„Ještě jednou přicházím, ale naposled otče,“ opětoval jezdec a teprve nyní dotkl se mlynář podávané mu pravice; ale nestiskl ji. Zdálo se, že ji spíše lehounkým dotknutím odmítl.

„Vím, žeš mne nečekal; ale do větru, do psoty mne předce nevyženeš. Alespoň chvíli budu tvým hostem, vnutím se ti sám a potom — odjedu.“

Do dvora zase tak zalehly s protější straně větry, Pacovák se obrátil, mlčky pokynul přichozímu a po chvíli již byli oba v klenuté, prostranné jizbě. Mlynář podal hosti židlici opět mlčky a sám usadil se za starý, dubový stůl. Jezdec shodil se sebe plášť, popošel několik kroků blíže ke stolu, k mlynáři, ale nesedl.

Byl to ještě mladý, štíhlý muž, stejné výšky s Pacovákem. Obličej jeho, jež by si žádný umělec neváhal vzít za vzor mužné krásy, svědčil, že nenavyl si jezdec hověti pod přístřeším, den ode dne sedati u teplých kamen a poslouchati povídky o „Zimním králi,“ o „Matešu Thurnovi“ či o „Meluzině.“ A ošumělý kabátec z tmavozeleného aksamitu se zašlým stříbrným lemováním a u boku dlouhý, uzounký meč ještě zřetelněji svědčily o řemesle mladého muže.

„Jdu tě upomenouti na tvůj slib naposled“, řekl dušeným hlasem host přerušiv ticho ve světnici. — „Či zapomněl jsi již na 24. máj roku 1648? Blažena byla tehdy rozvíjející se poupě. Víš, co jsi mi řekl tenkrát? Pamatuješ se na to mlynáři?“

A ještě blíže pokročil jezdec k Pacovákovi.

Mlynář seděl nehnutě za stolem, se zrakem upřeným v podlahu a teprve nyní podíval se na hosta, ale ostře, zase tak jako když přijel do dvora a seskočil na zápraží.

„Pane, jsem ti aři zavázán díky a Pacovák nezapomíná, učiní-li mu kdo co dobrého, kdyby to sto let trvalo.“

Mladý muž, dle zevnějšku vojenský důstojník, rozhlížel se po světnici. Byla nově vápnem natřena, od kolika let zase poprvé. Na stěně za stolem proti dveřím visel dřevěný kříž a po obou stranách kříže po obrázku. Na jednom byla nakreslena Panna Maria Svatohorská a na druhém jakýs světec v řeholním hávu.

„A na mne zapomněš,“ pravil důstojník, když dopověděl Pacovák. „Slíbilš mi dítě své, a když přicházím, abys dostal slibu svému, vyhýbáš se mi, slyšíš mlynáři? Jdu si pro Blaženu, pro dceru tvou.“

„Přicházíš pozdě, pane. Blažena je už nevěstou,“ řekl mlynář chladně, hlasem ledovým.

„Vím to, dobře vím a proto jdu, abych tě upomenul, že Blažena patří mně, že právo na dceru tvou mám já. Či nereklš mi tehdy, když vrazil jsem s mečem vytaseným, s tímhle, vidíš, do jizby, když tři násilníky probodl jsem jím, tři vybrané chlapy, staré rváče z čtyř své, abych chtěl, co máš a co můžeš dáti? — A já chtěl.“

„Pane, přišel jsi pozdě. My všickni se už dávno modlíme za duši tvou, aby jí dal Pánbůh lehké odpočinutí.“

„Blažena se také modlí?“

„Také pane.“

„Lžeš, v hrdlo lžeš. Dcera tvá se vzpírá sňatku s cizákem — —“

„Pane jsem ti dlužníkem. Věz, že pacovský mlynář zná ještě cenit pohostinství. Dcera má je volná, svého otce poslouchá, ví, že jí ke zlu ještě nikdy neradil a Bůh ví, že nebude, a kdyby měl, to aby mu jazyk raději ochroml. Tak pane Adame.“

„Víš ty otče, komu zaprodáváš dítě své?“

„Dovol pane, pacovský mlynář je dosti bohatý, nejbohatší po celém okolí a od tebe přijímá výtku, že dítě zaprodává. Jinému přísám Bůh že by se nezachtělo podruhé vrhnouti mu cos podobného v tvář.“

„Zaprodáváš ji, omámil tě jejich lesk, oslepila tě tvá pýcha, že nevidíš a neslyšíš a do srdce tvého vplížila se ctižálost, že necítíš. — Ještě můžeš otče, zapřisahám tě, pro štěstí dcery tvé, odepři mi ji!“ zoufalivým zvukem, v chvatu zimničním zvolal mladý muž, snědé jeho tváře zbarvily se temnou červení, jako bývá záře nad lesy žitotínskými, když slunce zapadlo do hvozdů hlubokých, v nichž to sténá, hučí, jakoby z nitra jejich drala se ven do kraje bouře

a jakoby se blížil soudný den. Dnes to v nich také hvízdalo, také tak skučelo, jako by se ty lesy hněvaly a v tom hněvu plakaly.

„Nemohu pane Adame. Jsme katolíci, Blažena je také katoličkou a ty dosud piješ z kalicha. Pane tys psancem, štvaným psancem a dcera má musela by s tebou sdíletí osud tvůj, toulati se ze země do země. — Pane, slyšel jsi poslední slovo mé. — Posečkej okamžik, budu zde v chvilence.“

A opravdu byl v jizbě zase okamžitě. „Myslím, že ti poctivě splácím půjčku tvou,“ řekl a podával mladému muži váček plný zlatáků.

Opět zrůměnily se tváře cizinci, ale ne již jako když slunce zapadá do hvozdů, spíše jakoby všecka krev hnala se mu do obličejů a i oči chtěla zaliti zlověstnou červení.

Větry zalehly se strání do okna, vši silou opřely se o staré, polospuchřelé rámy, vylomily je a v pronikavém sykotu vedraly se do světnice.

Mlynář, jenž se byl zase za stůl posadil, vyskočil náhle; neboť důstojník pokročil až k samému oknu, nahnul se otvorem ven, a zrovna pod oknem zašplýchaly vlny, rozpěnily se a ke dnu hlubokého rybníka dopadl — dar mlynářův.

„Myslíš ty bidáku, že můžeš Adamu Sokolovi, jehož otcové mivali Slavětín a byli mezi rytířstvem českým předními, zaplatit kovem jako kémus pochopu za práci služebnou? Zmýlils se mlynáři a ta mýlka tě bude stát pokoj a bude ti užírat tvé dny až je uhryže, jako červ uhryzá kořeny tamhle té vrby, co polousechlá chýlí hlavu svou do tvého rybníka. — Ještě nejsi tchánem zloděje statků našich a budeš-li, nebude ti to na štěstí, jako že u Lützenu padl otec můj a když umíral, šeptal mi, abych, až přijdu do vlasti, rodnou kolébku svou zapálil a rod cizáků usedlých v ní vyhubil do posledního.“

„Pane, zapomínáš, že je život tvůj v rukou mých, že potřebuju jen čeledi pokynouti a veta bude po tvé svobodě. — Podívej se pane Adame. Jsou ti na stopě, vědí, že se potuluješ po Čechách. Darem mým jsi povrhl, drzost ti odpouštím po druhé a po druhé splácím půjčku tvou.“ Klidně hovořil mlynář a nevšímal si, že do jizby fíčí vítr jako jehly, že leckdy až po samé okno vlny zašlehnou.

Jakousi listinu držel v rukou, na níž červenala se pečeť královského města Loun. Byl to úřední zatykač, jímž stíhali pana Adama Sokola z Moru, posledního potomka

někdejších pánů slavětínských, nejposléze důstojníka ve vojště saského kurfirta, rušitele zemského míru, buřiče proti J. M. Císařské atd.

„Jsi také ty mlynáři jejich pochopem? — Nuže vydej mne tedy těm krtkům, máš mne zde a doplň pekelný svůj vděk“, pravil mladý důstojník. „Brániti se nebudu.“

„Rekl jsem ti pane, že po druhé splácím půjčku tvou. Pacovský mlynář ještě nikdy hosta neznadil, tebe bych ale mohl za výhrůžky. Tak pane Adame. Noclehu ti však popráti nemohu. Císařské mandáty jsou zostřeny proti těm, kteří z emigrantů vrací se do vlasti a proti tobě zvlášť. Jsem věrným poddaným svého císaře, jemuž jsem v Lounech přísahal věru, ruším ji už nyní, hřeším, ale milosrdný Bůh mi odpustí. Do půlnoci můžeš být opět přes hranice, a to učiň; neboť slidičů se všude jen hemží. Je mezi lidem bída a na vaše hlavy jsou položeny hezké peníze“ — hovořil soustrastně Pacovák a přihnědlé oči jeho div že nedaly mladého muže, co před ním stál s hlavou nakloněnou k zemi, jemuž se chvěly rty, jakoby se o něho pokoušela horečka.

„Půjdu mlynáři, půjdu, abys nemusil svému císaři rušiti přísahu. Ale to ti povídám, že na dnešní den nezapomenu, co živ budu.“

A s chvatem prudkým uchopil plášť, přehodil jej přes sebe, na hlavu si posadil široký klobouk, také již sešlý nepohodami, a v malé chvilce klusal zase po lukách k silnici.

Stará Markyta div si oči nevyhleděla za cizincem a když byl ze dvora, vyběhla, co jí nohy stačily ven na luka a zas se tak dívala za jezdce, jenž uhaněl k silnici jako obrovský pták, jehož plášť vlál větrem jako křídla ptáka obrovského, o němž slýchávala za mládí, když čtli o Bruncviku ze staré knihy, jak s hory na horu přeletoval a jak křídla jeho celé lodě uchránila před lijavcem.

„Je to pan Adam, je, ty šedivá hlavo má! Jak neznala bys posledního z těch Sokolů. Celá jejich tvář, také tak vysoký, jedině že ti, když si vyjeli, bývali samé zlato a samé stříbro a tenhle chudinka je jako dítě žebrácké, jakoby neměl — — — Nemá, nemá, Markyto. Kde by chudás vzal. Pobrali mu všechno, co měl a co mohl po tatíkově děditi. Ubožák! Provázej tě Pánbůh a potěš tě! Je ti toho potřebí, opravdu. — Vyhnal's ho z domu ty hrdý mlynáři, tuší to Markyta a přece ti život a všechnem z rodu tvého zachoval, statek uchránil a tys se mu takhle odměnil?“ hovořila stařenka a pořád tak

stála před vraty s rukama sepjatýma a dívala se za jezdcem.

„Jedeš bez nevěsty hochu, pro jiného uchránili ji, pane Adame. Tak, tak,“ povídala si, hlavou pokyvovala, níže na čelo stahovala si šátek, protože opět tak ty větry zaskučely a zalehly s obou straní ke mlýnu, jako by si byly zaměřily právě na stařenku, zrovna chudákovi do obličeje.

„Skučte si, skučte, stará Markyta se vás nebojí, protože vaši hudbu slychává každý rok, rok za rokem, co je ve mlýně pacovském, ale mlynáři zalehněte do uší vši silou, co můžete, zahoukejte, abyste v něm probudili srdce, co dřímá — dřímá, aby nedodřímalo a nestuhlo v kámen a krev jeho v žilách neustydla jako ta voda v rybníku. Tak hle zafoukejte, tak vás snad uslyší a probudí se. Všecko ty mlynáři vím a to také vím, že ti lid neříká nadarmo Pacovák a nevyhýbá se ti nadarmo a neleká se nadarmo, když ti kolem úst hraje smích. Starou Markytu ještě nikdo neoklamal a pravou tvář svou před ní také nikdo neukryl. Staré oči mám, sedm a sedmdesát let staré, ale věru že vidí, jako by byly v té šedivé hlavě mé nedávno. Vnikají Pacováku hluboko, až do duše, a proto se modlím za tebe každý den, každinký. Ale bojím se, že má modlitba bude marná, jakohoukání těchhle větrů se straní. Na svatoblažejský kostelík dal jsi největší peníz; ale Markyta ví proč a lidé také vědí, pošeptmo si to povídají —“

„Hučí ty větry dnes, hučí, vid' Markyto!“ ozval se jí za zády pevný, mužský hlas. „Jdi do jizby staruško, jdi a sedni si ke kamnům. Takovéhle povětrí bývá horší než jed, na staré oudy zvlášť, jdi, jdi. — Že ti naši už nejedou, bude hnedle večer a ještě o nich ani zmínky.“

Byl to Pacovák, zahalený v teplý kožich; na hlavě měl pangrotku hluboko přehnutou na obličej.

„Za tím cizincem se dívám pane otče, co byl u vás na návštěvě. Je mi nějak známý, jako bych viděla starou tvář. Napadlo mi cos, teprve když už byl na silnici. — Byl to on, vidíte pane otče že to byl pan Adam. Však dobrý zrak má stará Markyta, bystrý jako orlice, ale paměť ještě bystřejší“ hovořila stařenka a dívala se mlynáři do obličeje.

Tak se vždy podívala, chtěla-li cos na někom vyzvědět a vždycky to už napřed uhodla.

„Je nevěrec Markyto, z těch tvrdohlavých bratrů a takovému mohl bych dát dítě své — Blaženku mou, radost starých svých

let? Co říkáš Markyto? — Řekli by potom, že Pacovák je pokrytec, že na oko činí skutky dobré, že na oko vystavěl tamhle kostelík, aby se pánům zalíbil a aby —“

Pacovák se zamlčel a staruška podívala se mu do tváří bystřeji. Ale marně hleděla; mohly by ty oči její být šípy, do duše Pacováka by nepronikly.

„Inu, řeknu ti to zrovna, vím, co si o mně povídají. Rádi mne nemají, je jim trnem v očích mé jmění, aby prý mi Pán Bůh odpustil hříchy, protože jsem dal vystavět kostel ke cti sv. Blažeje; bez toho už tak Markyto se mluví a potom by teprve mluvili.“

Poslední slova pronesl již pološeptem a jedva že dořekl, pustil se proti vodě nahoru.

Markyta také nešla do jizby, staré oči její utkvěly na kostelíku, co se bělal pod vrchem týneckým v pravo od silnice. Byl to jednoduchý, nevelký chrám, nad začervenalou střechou žloutla se nevysoká vížka. Stál tu teprve od tří let, dříve zde býval dřevěný kříž, prastarý, rozpukaný již. Kdo ví, kolik století oplachoval jej déšť a zapíraly se do něho větry. Když to tak fičelo se straní, zdálo se, že se ty větry vždycky u kříže setkávají a hledí se vzmoci jeden druhého. Skřípalo to jako v pohádce, když obři zuby drkotají, a když někdy nešla voda a v pacovském mlýně se kola netočila a do mlejnice slyšivali skřipání kříže pod studánkou u potoka, děsivali se toho skřipání a stará Markyta povídávala, jak už tenkrát, když byla mladá jako Blaženka, skřipával tak ten kříž a když začal skřipati, že vždycky ve mlýně někdo umíral. Když umřel dědeček, také to tak skřipalo a když umíral, povídal, že pacovští mlynáři mívají od nepaměti na starosti studánku. „Na jare a vždycky, když ji přivaly zanesly, čistíval jsem ji sám. Vážte si vody její. Kdyby ji měli někde jinde, na sklenice by ji měřili. Má divnou moc, týnecké jeptišky říkají že zázračnou. Ať je to už jak chce, bolesti v hrdle mně po ní přestaly vždycky a kdykoliv jsem si jí natřel oči, také vždycky lépe prohlédaly. — Podejte mi ji, je tamhle na okně ve sklenici. A když mu ji podali, napil se, oddechl si, podíval se po jízbě, zakýval hlavou a — umřel. Vidíte, i smrtelné bolesti mu ulehčila. A já té vodě také věřím a celý náš kraj. Chodívají sem pro ni nemocným až z daleka. Svatý Blažej ji požehnal.“ Tak ode dávna říkávala Markyta. A po smrti starého mlynáře na studánku nezapomněli. Také ji čistili z jara každý

rok a pokaždé, kdykoliv ji zanesly přivaly. Před třemi lety vystavěl Pacovák na místě kříže kostelík sv. Blažeje téměř sám.

„Arciže je z bratří a Blaženka katolíčka. U nás ve mlýně by ovšem zůstati nemohli. Museli by do ciziny, přes hranice. Ale kdyby k vůli ní zřekl se víry své?“ zahovořila stařena po chvilce hlasitěji. — „Měla bych mu to sama za zlé, kdyby opustil víru otců pro hezkou tvář a kdyby v té nové víře měl zůstati přece starým, zatvrzelým bludařem, jako jsou ti bratři všickni. A zůstal by také. Kolik je jich jen v našem okolí, na pohled jsou beránky, ale uvnitř vlky hladovými, jako říkává v Slaném o „porcinkuli“ páter guardian. Tak Markyto, tak a svazek jejich by nebyl šťastným, protože by ho Pánbůh nepožehnal a co Pánbůh nepožehná, nevede se, kdyby se člověk sebe více modlil, sebe lépe živ byl a kdyby pan páter ho požehnával každý den. Já to vím, dobře vím. K čemu by také byla šedivá hlava tvá Markyto, kdybys to nevěděla a tvář uvadlá, kdyby v takovýchhle věcech nebyla zkušena! — Ale to také vím, že s tím slavětinským nebudeš mítí Blaženko štěstí. Je to Vlach, poběhlík, jemuz dali Slavětín za fatku, protože pomohl katovat náš lid — krajany tvé. Jdi a ptej se ty Pacováku, nemáš do Slavětína daleko, tam ti povědí, jak zachází nový pán s robotníky. Chrty, s nimiž vyjíždí na lov, cení výše než lidské životy. Však víš ty to, ale co je ti do toho, jaké má srdce nastávající tvůj zet. Vidiš jenom erb a slavětinský zámek, v němž bude dcera tvá rytířkou. — Ti Sokolové byli tvrdé lebky, zarytci, ale v poddaném lidu vždycky přece viděli obraz Boží! — — Vid, že kdyby se zdráhala dcera tvá učiniti tobě po vůli, že bys byl s to rozbořiti zase ten kostel, štvát žebráky ze dvora a vrátit se na staré cesty?“ sama s sebou hovořila Markyta.

Pacovák se vracel kolem rákosí ke mlýnu. Stařenka utichla, ale nešla ještě do jizby, čekala na mlynáře.

„Šetři se, šetři, Markyto. Dost jsi už zkusila za ta leta, co jsi ve mlýně a buď ráda, že tě nevyháníme. — Nejedou — nejedou, něco se jim přihodilo.“

„Pánbůh nedopouštěj!“ vzdychla stařenka.

„Aby zajeli do Slavětína, pochybuji, a pak by to také nebylo slušné. Bojím se o ně, aby se s nimi pan Adam nesetkal. Ta holka si na něho leckdy vzpomene. A já jí přece řekl, že zůstal tenkrát u Prahy,

kýs mušketýr že mu ustlal hrob ve Vltavě. Modlívá se také za něho.“

Markyta mlčela.

„Das ho byl dnes k nám dlužen. Abych jim přece šel vstříc. Půjdu. Dej zatím ve mlýně pozor. A kdybychom se večer nevrátili, pošli do Loun čeledína,“ řekl Pacovák, zašel do mlýna a hnedle byl zase před vraty.

„Nedopouštěj Pánbůh!“ opět zavzdychla Markyta a vešla do dvora. „Mohlo by to lehce být. Je noc, do rána by byl sní za hranicemi a pak bys ty Pacováku mohl mít v Lounech deset rychtářů přátely a kdyby každý ten rychtář poslal po stu drábech, nechty ho, kdybys za to dával celý pacovský mlýn a všechny ty zlatáky, co jich ještě máš — a máš jich na větele. — Pán Bůh je chraň!“ zahovořila stařenka.

Začínala se už dělati tma. A v údolí svatoblažejském dělala se tma o hodinu dříve než na Tejnici, protože s obou stran vinou se vysoké stráně, na stráních černaly se lesy a na západě vystupovaly z černoborů žirotnické zříceniny. Večerem se větry teprvé rozfoukaly, zalehaly do mlýna a kola ve mlejnici drčela až k ohluchnutí.

Za hodnou teprvé chvíli zarachotil ve dvoře vůz a na voze ozvalo se několik hlasů.

„Chvála Pánubohu!“ zahučel drsný, mužský hlas. „Dej pozor, Blaženko. — Semhle! Stůj, ryzko! — Tak, holka!“

Byl to Pacovák s dcerou a se ženou. Potkal je až naproti Smolnici. Opozдили se v Lounech. Na chlumečanském vrchu přejel je mladý jezdec, dle všeho vojenský důstojník. Uháněl úprkem. Povoze si ani nevšíml, div že do něho nevrátil. Ale dívka, jež seděla vedle starší ženy, matky své, dobře podívala se na jezdce. Vál ostrý, únorový vítr, ale tváře jí květy jako růže za červnových dnů, když šelestí pod večer jemní váňkové. Těžko věděti, zdali proto jí květy, že ty větry tak prudce šlehal do líček, či proto, že se zahleděla hlouběji mladému jezdcovi do tmavomodrých očí. A celou cestu už nemluvila, ani když si otec usedl naproti a povídal, že mu spadl se srdce kámen, že se o ně bál, protože prý za takovýchhle tmavých večerů nejsou jisty ani silnice. Seděla na voze s hlavou sklopenou a neslyšela, jak otec její chválil slavětinského pána a pochvaloval si, kdože to může z těch okolních, aby dal dceru do zámku a jsou přece „zemané.“

A když byli ve světnici, sedla si na lavici do stínu a když matka vykládala na

dubový stůl, co koupila Blažence na svatbu, zakryla si oči oběma rukama a plakala potichu. Co se namodlila již od těch dob, kdy za tichého večera letního vedralo se do mlýna k deseti chlapům a v chvílce za nimi mladý muž s mečem vytaseným, jenž několika těm žoldákům prsa rozbodl. Pět let se modlila den co den za něho, aby byl živ a zdrav, aby ho ještě jednou mohla viděti, protože řekl otcí, až bude po vojně, že se vrátí do pacovského mlýna pro Blaženku, do těch dob aby mu ji zachoval. A otec to mladému, švédskému důstojníku přislíbil. — Už bylo dávno po vojně, po Švédách nebylo v Čechách ani pohádky, památek po nich však dost, vypálených dědin a vsí bez počtu, stroskotaných sídel českých rodů bohatýrských tolikéž, ale pan Adam se nevracel a do Pacova zajížděl od jakéhosi času nový slavětínský pán, cizák, Vlach, jak to Markyta před večerem povídala, jenž za to, že pomohl český lid katovat, dostal slavětínského panství za fatku. Bůh sám ví, kdo mu pověděl o květině, jakých prý ani v těch nejrozkošnějších sadech jeho vlasti nechovají. Říkával tak Blaženě, když se jí dvořival. Byl v císařském vojstě korouhevníkem. —

„Divná jsi ty holka!“ řekl náhle mlynář, když si byl povšíml, že si dcera jeho oči utírá a že vši mocí tlumí v mladém, nevinném nitru pláč. „Já na tvém místě bych se radostí rozplynul,“ usmál se; ale věru, neslušel mu při těchhle slovech smích. Nutil se do smíchu všemožně a k čemu se člověk nutívá, to v nás budívá outřpnost či hněv. „Hleď, holka, pro tebe jsem strádal, pro tebe já se lopotil, abys byla šťastnou, až vyrosteš, a ruce tvé nemusely tvrdnout v mozoly, jako těm ve vůkolí, co jsou s tebou stejných let.“

Blaženka si držela ještě oči zakryté, aby jí v nich neviděli slzi, co pálily jako žhavé jiskry a kvapem setíraly s líček její nachový pel, ježž ani ostré větry nemohly setříti.

„Byla bys to tak nevěsta, abys plakala, až pan ženich přijede. Co by si o tobě, dítě, pomyslili, považ!“ hovořil mlynář, vstal a šel k Blažence. „Či zle snad smýšlí otec s miláčkem svým? Domníváš se tak, Blaženko? Lidé mi říkají Blaženko Pacovák, nepřejí mi, viděli by mne nejraději otrhancem, žebrákem — slyšíš, Blaženko, tvému otcí přezdívali Pacovákú. Ví, proč mi tak říkají a kdyby viděli semhle — semhle pod hrudní kost, umkli by do jednoho. Tak — a neplač Blaženko. Má stará před svatbou

také plakala, ale přešlo to, jako tyhle větry přecházejí, a u tebe to také přejde jako voda, jež z lesů kolem našeho mlýna odtéká. — Měla bys být na to hrdou, že tak urození pánové ucházejí se o ruku tvou. Posloucháš, co ti povídám? Že bys mohla být na to hrdou, že do mlýna pacovského jezdí kvůli dceři mlynářově rytíři. Kdybys o svatbě plakala, řekli by, že já tě prinutil, měli by zas o jedno povídání o mně víc; neznáš je, jsou zlí ti lidé, závistivci, div že si hlavy nepopletou nad mým bohatstvím.“

Žena Pacováka seděla s tváří obrácenou k oknu. Do okenic zalehal vítr prudčeji a prudčeji.

„Ochrance můj, tvůj a nás všech je otec dosud živ. Potkali jsme ho. Já si dobře pamatovala jeho tvář. Vid, že byl otec ve mlýně?“ tiše pravila Blaženka, podívala se na otce, ale Pacovák uhnul se pohledu dcery své. — „Byl zde, byl a upomínal tě na tvůj slib.“

„Vstávají-li, Blaženko, mrtví z hrobů, pak zde byl. Ale já ještě neslyšel, že by kde který z mrtvých vstal; o soudném dni vstaneme sice všickni, však do toho máme bohda ještě hezky daleko. Či nepamatuješ se už, kolikrát za něho sloužili v klášteře černou mši? — U Prahy padl, kys mušketyr ho hodil do Vltavy a ta kdoví kam jej zanesla. A pak, kdyby to on byl, řekni mi Blaženko, mohla bys mu podati ruku u oltáře a mohl bych já vám požehnati? Řekli by, že jsem pokrytec, že podtají držím s kacíři a že je přechovávám ve mlýně. A víš, co by mi za to holka udělali? Nevíš, věřím, že nevíš; ale lounskému katu bych nechtěl přijíti do rukou a ty také bys to nechtěla. Otec by ti utratili, tobě by vzali mlýn a všecko, co on nastrádal, co ucheval pro tebe. Ty bys byla žebračkou, slyšíš holka? Blaženka pacovského mlynáře žebračkou! A pan Adam by tomu taktéž neušel. Však ušel již, tělo jeho práchniví, přej mu Blaženko pokoje. Byl mladý a na to mládí své zkusil dost a dost, modli se za něho raději, můžeš to i na zámku slavětínském, dávej za nešťastnou duši jeho na mši svatou, tak se mu nejlépe za služby odsloužíš a nejlépe dáš na jevo svůj vděk. Jdi na lůžko holka, větry ti nafičely do uší, do hlavy a mohla bys býti nemocnou. A kdyby nebyla svatba do popeleční středy, řekli by, že se tě už slavětínský pán nabažil. Lidé jsou zlí a co ješitní jazykové rozsejou, ujímá se rychle a roste ještě rychleji.“

Mlčky zdvihla se Blaženka, z mladých náder jejích vydral se vzdech, těžký, hlub-

boký ston; takový vychází z útrob nejvnitřnějších, ze středu srdce samého, když se lidem rozplývají krásné sny v mlhovitý oblak, když zapadá do hrobu rakev a s tou rakví blahé, šťastné dny.

A když byla dcera již v komůrce, přisedl mlynář zase ke stolu a několikrát přešel si pravici vysoké čelo.

„Řekni mi na svědomí své a na víru naši, byl-li to opravdu on. Schválně jsem před dítětem mlčela,“ zeptala se mlynářka Pacováka.

„Byl zde. Zapíráti nebudu. A žes se o tom nezmínila před dítětem, s dobrou jsi se ženo potázala.“

„A tys ho odbyl?“

„Arciže. Nemohl jsem jinak!“ odvětil mlynář pevným hlasem.

Bystře podívala se mu žena do očí. Pacovák dobře ucítil němou, ale ostrou dýku ve výrazu tváře její.

„Či také chtěla bys ty, aby hlava pacovského mlynáře strašila někde za Louny na veřejné silnici? Myslím, že není třeba dalších rozpaků.“

„Není muži, buhužel že není. Jsi tvrdý, neustupný a co se v tvé hlavě jednou usadí, to musíš provést a musíš, kdyby tě to stálo čest, dobré jméno i život té holky, již předce jak říkáš, máš na světě nejraději a kdyby jí nebylo, že bys . . .“

„Proklatě nastrojili jste na mne leč, věru, že proklatě, ale roztrhnu vám ji, tak jako že mi po celém okolí říkájí potupně Pacovák. Smějí se mi, za zády mnou pohrdají, vím to, každému to čtu ve tváři. Ať vědí tedy, že co zmůže mlynář pacovský, nezmůže nikdo z nich. A proto musí být Blažena paní na Slavětíně, já tchánem rytíře a ty ženo má panímámou pánů z Mirandoly, musí, kdyby mne to stálo celý můj mlýn . . .“

„I život dcery tvé, miláčka tvého?“ přerвала mu náhle žena prudkou, vášnivou řeč.

„I kdybychom já, i ty i dcera má měli umřít hned po oddavkách; však neumře ona, já také ne a ty budeš ještě dlouhá leta jezdit do Slavětína.“ smál se Pacovák, ale děsně se smál, že při takovém smíchu uchvacuje oudy mrazení.

„Muži — muži. Aby tě Pánbůh a s tebou celý náš rod za takové rouhání nestrestal! Já myslela, že srdce tvé již opravdu přestalo bouřit, že vyslyšelo nebo modliteb mých, vřelých, vroucích modliteb. — Kolik já nocí probděla na modlitbách za tebe, za náš rod a ty bys byl znovu s to . . .“

„Zadrž ženo! Co chceš tou řečí svou?“ zahučel temně Pacovák, děsivěji ještě než

větry, co dosud tak zalehaly do okenic a oči jeho pod šedým obočím zasvítily jako tehdy před lety, když hořela ves, když drancovali Švédové statky pacovských a když starý, slavný žitotínský hrad rozpadal se v rum.

„Abys měl na paměti nesmrtelnou duši svou a své spasení.“

„Své spasení a nesmrtelnou duši svou ty ženo má? Mohla bys býti kazatelem. Mne, Pacováka, upomínat, aby měl na paměti své spasení a nesmrtelnou duši svou! — Máš však pravdu, na to mne ještě nikdo neupomenul. Dobře že tak učinila žena má. Poslechnu tě, půjdu a v té dnešní noci budu o tom rozjímati na rozvalinách Pacova, br, na polích za mlýnem a potom nad žitotínskými sklepy uprostřed sesutých zdí. Bývám tam vždycky nejpobožnější, tam uzrávají v prsou mých nejslechetnější záměry a tam si to také rozvážím, mám-li dceru svou dáti tomu poběhlku, našemu ochranci, či má-li být paní na Slavětíně.“

A sotva že dopověděl vyběhl ven bez kožichu, tak v té šerkové, uprášené haleně a pádil ze dvora do číré noci.

A žena jeho klekla pod kříž, oběma rukama objala Ukřižovaného a v usedavém pláči modlila se dlouho a vroucně za svého muže a za celý rod Pacovských.

Chasa povídala si cos o mlynáři v čeledníku pošeptmo a Bětka se vždy opatrně podívala ku dveřím, není-li někdo na posluších. I pošeptmo báli se povídat o Pacováku, protože, kdyby se byl dověděl, že si o něm čeledě povídá, zle bylo by se všemi.

Stará Markyta dnes mlčela, seděla u krbu a celý večer slova nepromluvila. A když jí domlouvali, aby o čemsi povídala, zavrtěla hlavou a odbyla je.

„Kde bych se toho také nabrala. Jsem stará a v těch letech už každý myslívá jen na hrob. Dost toho sami víte a napovídáte. Ale tohle vám řeknu: není to hezké, že tak o svém hospodáři hovoříte. Máte-li kdo co proti němu jděte, řekněte mu to a Pacovák vám dá okamžité mzdu. Nezadržel jí ještě nikdy nikomu.“

Schválně řekla také Markyta „Pacovák.“

„A pak si o něm můžete dle chuti mluvit, nebudete-li se hříchu bát. Ale pod vlastním krovem jeho se tak nesluší. To jsem vám chtěla říci.“

A Bětka mohla na stařence oči nechati. Takhle s nimi ještě nikdy nemluvila a mlynáře se také nikdy nezastala až dnes poprvé. Ušklebila se, prohodila cos ústěpkem, ale tak, že to staruška nezaslechl.

„Tak si budem povídat pohádky, začni

Žralíku," pobízela Bětka starého čeledína, pradobráka a sotva že dořekla, zas zahučely tak nade mlýnem větry, zalehly do střechy, do dveří, že se až otevřely a vítr vzteklym sikotem zafičel zrovna do jizby Bětky do tváří.

„Pán Bůh s námi. Totě dnes již hrůza!“ pokřižovala se Markyta a Zralík vyšel ven. Ale vrátil se v chvilince, řka:

„Dobřeš ty Pobudo uzavřel! Dveře do mlejnice nechá dokořán a vrata byla také otevřená. Aby to tak mlynář viděl. Nepřál bych ti toho, Bůh ví, že ne, ačkoliv jsi kluk zlý, podšitec a málo koho necháš v pokoji. Když já byl v tvých letech, sloužil ve mlýně kys Záruba, už je na pravdě boží, také zapomněl jednou zavřít a víš, co mu za to udělal? — Tobě by to měl udělat, protože Záruba nebyl zlý, ale měl krátkou paměť. Dej mu Pánbůh nebe. Však to tuhle Markyta pamatuje. Uvázal ho u vrby, dosud ji vidíš u vrat a kdyby ho nebyla šla mlynářka odvázat, byl by tam zůstal celou noc a kdo ví, jak dlouho ještě druhý den.“

„Zavřel jsem, jak přijeli. Někdo zde musel být a nebo šel někdo ze mlýna,“ hájil se Pobuda, výrostek, jemuž při vzpomínce na Zárubu husí kůže naskakovala, a vyklidil se polehounku z čeledníku.

„Zlé znamení, dobrého nic,“ přerušila hrobové ticho v jizbě Markyta. „Když se dveře u sednic otvírají a vdere se do vnitra vítr, vždycky přináší neštěstí. Co já sama vím, třikrát se tak dveře rozevřely a pokaždé přišlo v patách soužení. Vždycky jsme měli na krku Švejdy. Pánbůh nás všeho zlého chraň a ostříhej,“ propověděla staruška, vstala, pokropila se u dveří svěcenou vodou a odešla do komory na zápraží, kde v zimě v letě spávala.

A chase už také nebylo dnes do pohádek. Zralík by byl také ani na jednu nepřišel a uměl jich, jakou kdo chtěl. Kdykoliv prudčeji zalomozily větry, uděšené obrácely se oči všech ku dveřím, zdali se samy zase neotvírají. Ale už se neotevřely, protože je Zralík přepažil těžkou, dubovou závorou.

(Pokračování).

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál vedl v neděli průvod Božího Těla na Malé straně a odjel ve středu navisitaci a k udílení bířmování do vikariatu Falknovského a Kraslického, odkudž se teprv 8. července do Prahy navrátí k udílení vyšších svěcení čekatelům stavu kněžského, jichžte jmena v

Pražských farních kostelích v neděli VI. po Sv. Duchu d. 27. června ohlášena budou, jakož i po venkově v těch farnostech, kde kdo z nich zrozen aneb domovem jest.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 8. června u Milosrdných sester pod Petřínem, od 9 — 12. u Matky Boží Sněžné (u Františkánů), od 13 — 16. u sv. Haštala.

— „Májová pobožnost“ u sv. Klementa ukončena v pondělí 31. května za přehojného účastenství slavným požehnáním, jež měl vys. důst. p. probošt Vyšehradský Václav Štulc. Alumnové arcib. semináře zapěli opět „Ave Maria,“ „Salve Regina“ a „Te Deum.“ Družiček dostavilo se bez mála půl druhého sta. Jmena vel. kněží, jenž letos slovo Boží hlásali a pobožnost tuto konali, jsou: Bauer, Beneš, Brabec, Brusák Dórovín, Ekert, Janků, Honejsek, Kmoch, Knobloch, Kořan, Krásl, Láska, Mašek Fr., jenž si zvolil kázání poslední, Pakosta, Pokorný, Růžicka, Řehák, Salát, Srdínko, Svoboda, Vlk.

— Obvyklá „slavnost budoucího vzkříšení“ bude se konati na hřbitovech Volanských v neděli 13. června tímto pořádkem: Dopoledne bude o 7. h. mše sv. s požehnutím v kostele, v 8 h. české kázání na IV. a německé na II. hřbitově; v 9 h. slavná mše sv. v kostele a tiché u oltářů na II. a IV. hřbitově, jakož i o půl 10. na I. za všecky v Pánu zesnulé dobrodince této slavnosti. Po slavné mši sv. bude průvod ke čtyřem oltářům na hřbitovech za zpěvu písně o nesmrtnosti. Po vykonaných tam modlitbách a po návratu do kostela bude na ukončení dopolední pobožnosti slavné „Tě Boha chválíme.“ Odpoledne bude o 4. h. slavný průvod po veškerých hřbitovech se čtverým zastavením; v 5 h. kázání české na IV. a německé na II. hřbitově, v 6 h. litanie a „Tě Boha chválíme“ v kostele, jakož i na II. hřbitově.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci květnu 131 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů, celkem letos již 659 osob. Dne 7. června o 5. hod. odp. bude se pátá valná hromada spolku Arimatejského v katolické besedě č. 223 — I. odbývat.

— Ke dni 16. června t. r. Každoroční den 16. června jest pro veškerou církev katolickou dnem památným, neb jesti to výroční den nastoupení trůnu našeho sv. Otce, panujícího papeže Pia IX. Den 16. června tohoto roku bude 30. jeho výročním dnem, a poněvadž důstojnému kněžstvu až posud vždycky obyčejem bývalo, v tentýž den s vě-

řícím lidem vysílali k nebi svoje nejvřelejší modlitby za náměstka Pána Ježíše Krista, protož dojista neopomine toho i o příštím 30. jeho výročním dau. Tento den má však letos i jiný ještě význam. Na prosbu mnoha biskupů a bezčetných věrných duší nařídil totiž svatý Otec, aby v tento příští den 16. června veškeré katolické křesťanstvo nejsladšímu srdci Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista obětováno bylo. Letošní den 16. června bude tedy dvojnásobným dnem plesu a milosti, dnem nad to výše i proto památným, že v tentýž den právě před dvěma sty lety se Pán Ježíš zjevil bl. Marii Alacoque, nařídív jí, aby pobožnost k jeho nejsvětějšímu Srdci rozšířiti hleděla.

Sdělujíce níže k tomu připadající dekret od 22. dubna přejeme spolu, aby tamtéž položena, od sv. kongregace schválená modlitba 16. června konána byla.

A. Dekret sv. kongregace obřadů. Denně docházejí sv. Otce a to ze všech stran světa četné žádosti biskupův a prosby věřících, aby pro povzbuzení a rozmnožení pobožnosti k nejsv. Srdci Ježíšovu ráčil celý svět tomu nejdražšímu Srdci zasvětit. Jeho Svatost rozváží před Bohem veliký význam této události a chtěje, pokud možná, zadost učiniti prosbám předloženým, potvrdil obzvláštní modlitby a poroučí je konati v jakémkoli jazyku těm všem, kteří sami chtějí se zasvětit nejsv. Srdci Ježíšovu. Tím způsobem všickni věřící Kristovi oddávajíce se Božskému Srdci prostředkem jednotejné modlitby, potvrdí s velikou slavností jednotu Církve svaté a najdou v nejdražším Srdci bezpečné útočiště proti všelikému nebezpečení duším jejich hrozičímu. Najdou tam trpělivost v pronásledování, které Církev nyní trpí; najdou tam nejsilnější odtuchu a posilu ve všech těžkostech života.

Jest pak vůlí Jeho Svatosti, aby úmysl jeho tímto dekretem svaté kongregace obřadů došel na vědomí všem správcům katolických diecésí, aby modlitba, o níž jsme se svrchu zmínili, jestliže to za dobré v Pánu uznají a shledají, že by to bylo k užítku oveček jim svěřených, vůbec rozhlášena a rozšířena byla. Spolu ať také věřícím nařídí, aby ji konali buď společně buď každý zvlášť dne 16. června t. r., na který připadá památka dvoustoletého zjevení se samého Spasitele bl. Marii Alacoque, aby ji povzbudil k rozšíření pobožnosti nejsv. Srdce svého. Všem věrným, kteří toho dne Srdci Páně se zasvěti, udílí J. Svatost plnomocné odpustky s obyčejnými výminkami, které odpustky i duším v očistci přivlastněny býti mohou, když svatou zpo-

věd s opravdivou kajicností vykonají, k stolu Páně přistoupí a navštíví kostel aneb kapli veřejnou, kde se pobožně čas nějaký na úmysl Jeho Svatosti pomodlí. — A zrušuje se všecko, co by tomu bylo na odpor.

Dne 22. dubna 1875.

Konstantin kard. Patrizzi, biskup Osienský, prefekt sv. kongregace obřadů. Plac. Ratti, sekretář sv. kongregace obřadů.

B) Modlitba k přesvatému Srdci P. Ježíše.

O Pane Ježíši Kriste, věčný Slitovníče a Bože můj! Tys tak velice miloval svět, že jsi, chtěje ho vykoupit, ráčil vylíti všecku Svou předrahou krev; a hle, tento svět Ti nejen lásku Tvou nesplácí, nýbrž on Tě den co den hněvá a uráží, on Tě zarmucuje, zvláště klením a zneuctíváním zasvěcených svátků.

Kýž bych za ty hříchy tomuto božskému Srdci Tvému mohl dáti nějaké dostiučinění! kýž bych mohl tento nevděk, tuto neuznalost napravit, kteréž se Tobě od větší částky lidí dostává. O jak milerád bych Ti před celým světem dokázal, jak velice ctím a miluju toto nejsvětější a lásky nejhodnější Srdce Tvé a jak velice žádám, aby čím dále tím více se množila čest a sláva Tvá. Žádal bych zvláště od Tebe, aby se obrátili všickni hříšníci a procitli všickni vlažní křesťané, jenžto ač jsou oudové Tvé svaté Církve, přece tak málo pečují jak o Tvou, tak též o čest a slávu této přemilé choti Tvé, Církve svaté. Tolikéž bych rád obdržel od toho Tvého božského Srdce, by zmoudřeli i takoví katoličtí křesťané, kteří s jedné strany sice láskou a dobročinností ukazují se býti katolickými křesťany, s druhé strany však libující sobě příliš ve svých domněnkách, nechťejí se podrobiti tomu, co nařizuje Stolice papežská, aneb kteříž aspoň chovají v srdci svém takové smýšlení, jakové málo se srovnává s učením katolickým; neboť kdo neposlouchá Církve svaté ve všem, v malém i ve velkém, neposlouchá Boha samého, který jest s Církví svou. Na ten cíl a konec abych obdržel všecko to, oč jsem svrchu tak snažně žádal, výše pak nad to, abych na Tobě vyprosil této svaté a neposkvrněné choti Tvé, Církvi katolické, vítězství, pokoj a mír, abych vyprosil náměstku Tvému zde na zemi blaho a štěstí, by svaté a spasitelné jeho snahy se více nerušily, nýbrž se splnily a k místu uváděly, spolu pak aby veškeren řád kněžský den co den se posvěcoval a Tobě milejším a milejším byl; z této a jiných ještě příčin, které Ty sám, ó můj Pane Ježíši! dle božské vůle Svě schvaluješ, jelikož aneb k obrácení hříšníků aneb k hojnějšímu posvěcení spravedlivých slouží; konečně poněvadž vím,

že tyto snahy mé jsou příjemné nejsladšímu Srdci Tvému, protože padaje na kolena k nohou Tvým a před nejsvětější Rodičkou Tvou a celým dvorem nebeským slavně vyznávám, že dle práva a vděčnosti toliko Tvým, ó Spasiteli, můj Ježíši Kriste, býti a slouiti chci, jenž jsi zřídlo a pramen všeho dobra jak duchovního tak i tělesného, jak časného tak i věčného.

A proto v duchu a úmyslu nejvyššího pastýře, římského pápeže, zasvěcuju sám sebe a všechno, co jsem a co mám, tomuto nejsvětějšímu Srdci Tvému; to Srdce chci jediné a výhradně milovat, Jemu se podrobit, Jemu sloužit s celou duší svou, s celým srdcem svým, ze vši síly své. Jeho vůle budiž vůlí mou, Jeho žádosti a snahy buďtež žádostmi a snahami můjmi.

A na důkaz tohoto zasvěcení veřejně a slavně osvědčuju, že chci budoucně ke cti a slávě tohoto nejsvětějšího Srdce podle nařízení Církve katolické věrně zachovávat všechny zasvěcené svátky a tolikéž pečovat o to, aby zachovávány byly ode všech, jenž jakým-koli způsobem podřízeni jsou mé vládě a moci. Skládaje konečně do tohoto božského Srdce Tvého všechny své spasitelné žádosti, oumysly a snahy, kterých milostí Tvou schopen jsem, doufám a důvěřuju se, že budu s to, dátí onomu Srdci hojnou náhradu za všechny urážky, jakých se mu dostává od nedvědných synů tohoto světa, bych pro svou duši i pro duše všech spolubratrů svých našel spásu a blaženost časnou i věčnou. Am.

Z Anglie. *Jak jest s církví katolickou v Anglicku?* (Dle „*Stimmen a. M. L.*“ 1875. I. 474.) Nikoho není tajno, jak ukrutně sv. církev v Anglicku byvši porobena, potlačována byla až po náš věk. Ale vytrvalostí podivuhodnou a zvláštním řízením Božím nezahynula nikdy, nýbrž za naší paměti byvši oživena, co den více a více se vzdává. To poznati jest z toho jak za posledních desíti let (1865—1875) počet kněží v 13 biskupstvích Anglicka (Škotsko nepočítaje) vzrostl; r. 1865 bylo kněží katolických v Anglicku 1321, r. 1875 jest jich 1710; přibýlo jich tedy 389; v Škotsku pak jich r. 1865 bylo 183; r. 1875 jest jich 238, tedy více o 55. — Že pak i v politickém životě církev katolická v Anglicku se vzdává, vidno z toho, že r. 1865 bylo šlechticů katolických (Pérů) 23, z nichž 13 měli místo v hořejší sněmovně (v domu lordů), v roce pak 1875 jest pérů katolických 34, a z těch v hořejší sněmovně 24. K této vážnosti církve přispělo za novější doby zvlášť nové zřízení katolických biskupství, r. 1850. Když byla církev katolická po celých skoro

300 let pod apoštolskými náměstky (vikáry) stála, ustanovil téhož roku papež Pius IX. pro Anglicko 1 arcibiskupa a 12 biskupů. Avšak ještě posaváde jsou všechna tato biskupství pod správou „propagandy“ (viz Blahov. 1875. 194.) a místo farních obcí jsou toliko misijnářské stanice (štací), místo farářů misionáři. Ale z čeho se tu vydrží církev? — Z almužny věřících. Tak se u dveří chrámových platí za sedadlo v hlavní lodi 1 šilling (asi 1/2 zlatého) nebo půl šillingu; méně v lodi postranní a při ranních službách Božích. Chudí dávají penízek (penny) anebo neplatí nic. Při obětování pak sbírá některý člen obce; taktéž zvláště se platí na světlo, na topení atd. O vánočních a velikonočních svátcích sbírá se pro „misionáře“ (faráře), jindy opět na školu, na biskupský seminář a j., slovem, žebře se neustále a při každé příležitosti, tak že jest se diviti té trpělivosti a štědrosti lidu, který si mnohdy od úst ujme, aby zájmy víry podporoval. Avšak jest k tomu i veden; nebo v anglickém malém katechismu, vůbec v katolických školách uvedeném, jest mezi jinými i ta otázka:

Ot. „Jest-li pak povinností věřících, aby k vydržování svých duchovních pastýřů přispívali?“

Odp. „Ovšem; jest to spravedlivé a od Krista Pána přikázáno; neboť sv. Pavel dí: *Pán nařídil těm, kteří evangelium zvěstují, aby z evangelia živi byli.*“ (I. Kor. IX. 14.) Když se jednou starému anglickému knězi vychvaloval způsob na pevnině panující, že se v kostele nic neplatí, řekl s udivením: „Jak pak chtějí ti lidé do nebe přijíti, žádné almužny nedávající?“

I v jiných potřebách pomáhají věřící sami církvi, jak mohou. Nemůže-li některá obec platiti varhaníku, převezme hraní varhan některý člen té obce za pouhé: „Zaplat Pán Bůh!“ Tak též není-li učitele nebo učitelky, uváže se v učení katechismu některý zběhlejší v čtení muž nebo žena. Bohatí údové některé obce zvlášť nově přestoupilí podniknou stavbu kostela, školy, sirotčince a j. na svůj groš.

Vůbec pak jest církevní život v Anglicku jiný nežli na pevnině. Jsouce v menšině proti nekatolíkům, váží si katolíci více i své víry i svých kněží a jsou velmi horliví v plnění svých povinností. V obcích o sotva 200 duších počítá se sv. přijímání měsíčně na 250. Ta vážnost kněží pochází i z toho, že jest jich málo. Tak v biskupství Plymouthském jest 43 chrámů a pouze 44 kněží. Vůbec jest v Anglicku letos oněch svrchu udaných 1710

kněží pro 1041 veřejných chrámů, kaplí, stanic (štací); ve Škotsku jest 238 pro 227 kostelů. Klášterních škol jest pouze v Londýně a v okolí 25.

Truchlivá okolnost, vývoji církevního života velmi vadící, jest národní nepřátelství Irčanů proti Angličanům. Tito oněmi pohrdají, oni pak tyto za nepřátele své považovati nepřestávají, a byť obě strany katolíky byly. — Přesných katolických obcí není snad v celém Anglicku a Škotsku ani jedinké, ačkoliv mnohé zvláště v Lancashiru (Lankashíru) svůj hlavně katolický ráz podržely. Tak i v horním Škotsku mnohé obce víru pradědů svých přes všeliké bouře krutého pronásledování věrně zachovaly. Touž pevností přidržely se i mnohé rodiny anglické šlechty víry katolické. Na hradech jejich objevují se při stavebních změnách semo tamo ty tajné skryše, které sloužily k úkrytu přivolaným kněžím, když náhle byli od pochopů přepadeni. V jedné takové skryši nalezla se kostra na lenošce sedícího muže a před ní stolec, na němž „breviář“ ležel. (Viz nově vyšlou povídku: „Tyburn“ nebo „Mučeníci z doby královny Alžběty.“ 1875, str. 200.)

Ale jaké jsou vyhlídky do budoucnosti?

Nelze neznamenati, jak v nepřátelském proti církvi ležení rozluka dále a dále kráčí: jednak holá nevěra, jednak těsnější přílnutí k církvi katolické, od liberalů „ultramontanstvím“ nazváno. Že se protestantská „anglická církev“ z područí státu odtrhne, to pouze čas rozhodne: a čeho setu nadíti? čeho obávati? Jisto jest, že při té události mnozí v lůno církve katolické se utekou, ale i víry a bohaprázdný liberalismus pak vši mocí proti ní povstane.

Návraty do církve katolické množí se denně. Byla doba, kdy se s nimi nedělalo mnoho hluku, a tehdaž i protestanté je chytře umlčovali. Později se o nich veřejně pojednávalo; ale i to mělo své vady. Tak tedy první jednání, jsouc prospěšnější, opět se nastoupilo, a pravidlem jest „působiti k dobrému všemožně — beze všeho hluku.“ Tak se veřejné listy sotva o tom zmínily, že před několika lety v Londýně samém jeden „řeholní dům vysoké anglické církve“ do lůna katolické církve se navrátil. Arcibiskup Manning ponechal jej jako katolickou řeholi v dalším trvání. Podobná událost sděluje se v jednom osobním psaní. (Dokončení).

Literární oznamovatel.

— „Kazatelé slovanští.“ Sešit 7. obsahuje duch. řeči na den sv. Petra a Pavla, Navštívení bl. Marie P., sv. Cyrilla a Methoda a

na ned. VI. — XI. po Sv. Duchu; osnovy sahají až po ned. XIII. po Sv. Duchu.

— „O volbě stavu.“ Rada študujícím z vyšších škol gymnasijských vystupujícím. V řeči německé sepsal Dr. Bernard Bolzano, s. č. profesor na universitě Pražské. Tiskem a nákladem Rohlíčka a Sieverse v Praze. Str. 64. Cena 16 kr.

— „Josefa Ehrenbergera sebrané spisy.“ Sešit 15. (str. 299 — 370) obsahuje pokračování dějepisného obrazu: „Boj a vítězství pravdy Boží v Čechách.“

— „Činnost místní školní rady na základě vydaných zákonův a nařízení.“ Ku prospěchu obce, vlasti, státu a církve. Sepsal Leop. Červenka, učitel a člen místní šk. rady. Seznam učebních pomůcek a kněh sestavili far. Tom. Novák, prof. Dr. Fr. Houdek a kněhkupec Fr. A. Urbánek. V Praze 1875. Nakladatel Fr. A. Urbánek, kněhkupec. Str. 104. Cena 50. kr. — Tamtéž: „Seznam vhodných kněh a časopisův pro učitele a pro školy.“ Sestavili titěž; jesti otisk. Str. 48. Cena 20 kr.

— „Poetická čítanka.“ Sbírká básní původních i přeložených atd. Sešit 9. Str. 641 — 720. Nákladem kněhkupectví I. L. Kober v Praze. Cena 30 kr. Tamtéž: Sbírká spisův dramatických. Svazek IV.: „Malíři.“ Veselohra ve třech dějstvích od Adolfa Wildbranta. Přeložila Bohumila Klinšova. Str. 73 za 50 kr.

— „Přednášky.“ Písničky a přáněčky pro naši milou mládež. Spisuje Václav Pok. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze. Str. 62. Cena 20 kr.

— „Kniha pro každého rolníka a hospodáře“ atd. Sešit V. (str. 193 — 240)

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Josef Zýdek, kněz na odpoc. v Praze, 2. června (nar. v Načeradci 5. pros. 1804, vysv. 20. července 1830).

Vyznamenání jsou:

p. Vojtěch Pelikán, Stříbrský děkan a k. arcib. vikář, jmenován čest. konsist. radou;
p. Karel Erhart, farář v Kladrubech, obdržel expositorium canon.;
p. Jakub Liška, farář v Poříčanech, jmenován arcib. notářem.

Ustanoveni jsou:

p. Jos. Matoušek, k. na odpoc., za faráře v Trnové;
p. Frant. Vinklář, k. z Lomnice do Bečova.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Jan Ruda, farář v Oubislavicích, dne 26. května (nar. v Hradci Králové 15. ledna 1819, vysv. 25. července 1842).

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II
Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se v Expeditci a u všech řádných knihkupců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště jenom v Expeditci: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidně činí národy.“ (Přís. XIV. 25.)

Jubilejní plnomocné odpustky.

(Z pastýřského listu nejdůst. p. biskupa Brněnského.)

Žijeme v době trpkých zkoušek Božích, velikých a těžkých svízeli, jichž popírati nelze, ať již zrak svůj obracíme jen na podmínky zemského blahobytu, na výdělek, výživu a volný nevyrušovaný požitek života, čili na vyšší statky, na pravdu, právo, spravedlnost, na ochranu náboženství a církve. Jakož pak dle slov apoštolských (Řím. VIII. 28) milujícím Boha všechny věci přispívají k dobrému, nejnak jest to i se svízeli tohoto času: jsouť návštěvou Boží k naší spáse; mají vyrušiti z drámy, které se tak mnozí oddávají; mají ukázati nebezpečnosti cest, jimiž kráčíme; mají nás k spasitelnému obrácení pohnouti; mají způsobiti odloučení duchův, pravých totiž křesťanův od křesťanův pouze dle jména; mají humno vyčistiti od plévy; mají sloužiti k tomu, aby dobří dobrými se býti osvědčili; mají připravovati vítězoslávu církve; a k tomu účelu propůjčuje nám Bůh také mnohonásobné útechy a posily. Takové útechy a takové posily podávají jubilejní odpustky, jež přelaskavý, svatý Otec náš Pius IX. jakožto nabytelné v tomto roce 1875 vypsal.

„Jubilejní odpustky“ — „jubilejní rok“ — co znamenají tato slova?

Jubilejní odpustky jsou tolik co plnomocné odpustky; jubilejní rok tolik co léto milosti, kteréž podle nynějšího zvyku každého pětadvacátého roku se vrací. Předobrazení obou nalazáme ve starém zákoně. Dle předpisu v 25. kapit. třetí knihy Mojžíšovy byl každý padesátý rok u Israelitů zvláště posvěcen a velikým „rokem propuštění, lé-

tem milosti“ nazván, protože v něm všeobecné odpuštění dluhův místo mělo, protože každému z lidu israelského prodaný dědičný statek navrácen a otroci z hebrejského lidu na svobodu puštěni k svým rodinám se navraceli, dále protože polnosti úhorem ležely a cokoli bez zvláštního obdělání užitek vydaly, chudým náleželo. Rovněž tak jest to s létem jubilejním a s odpustky jubilejními u katolických křesťanů, jenom s tím rozdílem, že místo časných a zemských blahodárů, jež se Israelitům v roce jubilejním udělovaly, dítkám církve duchovní dobrodiní, duchovní blahodary v hojné, v přehojné míře se uštědrují. Nebo odpustky plnomocnými v tomto milostivém létě shlazuje se vina časných trestů, jež by člověku odkáti bylo buď již v tomto životě aneb po smrti; jestliže kdo po nabytí plnomocných odpustků bez nové viny a hříchu ze světa vykročí, nebrání mu nic, aby vstoupil v držení nebeského dědictví a požíval věčných dober; když jako věznem následkův hříchu byl, náleží opět docela rodině synův Božích; chudí duchem hojně podělení bývají z pokladův zásluh Kristových a svatých.

Tohoto vysvětlení účinkův plnomocných odpustků pevně se držte, Nejmilější; jednak abyste liché náhledy o tom opraviti, zlomyslným výkladům se opřiti, jednak ale také abyste za milost odpustků vděčnými býti a po jejich nabytí se co nejvroucněji roztoužiti mohli.

Odpustky jsou prominutím časných trestů, nejsou tedy prominutím hříchů ani rozhřešením od hříchů předešlých aneb výsadním listem, jímž hříchové na příští se dovolují. Koho svírá vědomí těžkých hříchů,

jomu třeba užití svátosti pokání a kdožkoli testě nějaký hřích spáchatí zamýšlí, ten nemá ani na milostivé přispění Boží ani na přímluvu církve se spoléhati. Vždyť pak již první podmínka k nabytí odpustků žádá, aby člověk byl ve stavu posvěcující milosti, tedy prost každého těžkého hřichu. S těžkým, smrtelným hřichem nesrovnává se posvěcující milost, protož přijetí svátosti pokání předchází dobré skutky, které se k nabytí odpustkův předpisují (aspoň před posledním dobrým skutkem, uloženo-li jich více vykonati, musí svátost pokání přijata býti), rozhřešení ve svátosti pokání však uděluje se toliko zkrroušeným hříšníkům, ale nikoli takovým, kteří ještě s libostí na staré hříchy pomýšlejí anebo ještě i v budoucnosti hřešiti chtějí. Či se to jen pro pouhou zřetelnost děje, když církev od hříšníka žádá, aby po zpovědi jí toto dal ujištění: Těchto a všech jiných ode mne vědomě neb nevědomě spáchaných hříchů, kterých jsem se buďto sám dopustil aneb při nichž jsem příčinou byl, že od jiných spáchány byly, jest mně srdečně líto, i „činim opravdové předsevzetí, všech hříchů a všech příležitostí k hřichu se varovati?“ Církev nedává nic činiti pro pouhé zdání; zkrroušenost a lítost i opravdové předsevzetí se polepšiti jsou nezbytně potřebny ku platnému přijetí svátosti pokání a nikdy se nestává účastným odpustkův, kdož hříchů svých nelituje, aniž má předsevzetí vůbec každého i nejmilejšího hřichu svého se varovati.

Čím to však jest, že ještě pořád jsou lidé, kteří v odpustcích spatřují prostředek k odpuštění hříchů a výsadní listinu k jejich páčání, kteří v nich vidí jen zlořád a pramen zkázy?

To pochází vlastně ze zlé vůle. Aby neposlušnost k církvi, odpadnutí od ní omluvili, podstrčili jí ono zkázyplné ponětí o odpustcích a obviňují ji z toho; nenávist hned se toho obvinění s radostí chopila; nevědomost v utrhačné slovo to uvěřila a lenivost říká to nerozváživě po nich netázíc se, zdali takovým haněním odpustků a opakováním povídaček o prodeji odpustků nehřeší proti osmému přikázání Božmu, jež zní: „Nepromluvíš krivého svědectví.“

Nejsout to tedy hříchové, kteří se odpustky těmi promíjejí, a ješto s odpuštěním hříchův i odpuštění věčných trestů spojeno, potahují se odpustky jen na promíjení časných trestův, které božská dobrota pravidelně na místo trestův věčných klade, aby je hříšník buď v tomto aneb v onom životě aneb v obou přetrpěl a tudíž uražené spra-

vednosti aspoň nějakou náhradu učinil. Jestli dosti příkladů písmu svatého, které poměr tento potvrzují, jakož i dosti jasných výroků svatých otcův a církevních usnešení.

Ale tu by snad někomu mohla připadnouti myšlenka: Jsou-li tresty časné určeny k tomu, aby se božská spravedlnost jimi usmířila, tedy není ani žádoucí, aby tresty ty dříve s nás sňaty byly. Jestliže na každý způsob jednou pominou, co prospívají nám tu odpustkové? Proč bychom se o jejich nabytí příliš starati měli?

Nejmilejší v Kristu! O některých porekadlech zdá se, že nábožně znějí, není však tomu tak, a nejinak jest to i s tvrzením, že prominutí časných trestů prostředkem odpustků ani si žádati nemáme, protože se nám od Boha v milostivém úmyslu ukládají a protože pokáním Boha víc a více usmírujeme. Dokud vina časných trestů na nás lpí, nemůžeme blaženého na Boha nazírání účastnými se státi; jestliže smrt nás s touto vinou odtud odvolá, musí teprv očištec naše vytríbení dokonati! ale vytríbení čili očištění toto není tak lehké, není tak krátké, jak se mnohým zdá, ono jest trapnější nežli všechny útrapy zemské; nebo přeludy smyslův smrti pominuly, duše se stala v pravdě ubohou duší a cítí teprv opravdu potřebu svého s Bohem usjednání, k němuž však před zapravením dluhu se dostati nemůže. Srdci v pravdě milujícímu není lhostejno, zdali dříve aneb později k nazírání a požívání nejvyššího dobra, k nazírání na Boha se dostane, anobrž netečnost taková mohla by i příčinou zavržení býti a na místo do očištee — vésti na místo útrap věčných, do pekla. Kajicnost nesmí ovšem i po nabytí odpustkův v tomto životě přestati; nebo jak jsme vyplnili podmínky k nabytí odpustkův, ví toliko Bůh; když jsme učinili všecko, co nám veleno, jest nám dle napomenutí Spasitelova (Luk. 17, 10.) říci: „Služebníci neužiteční jsme, což jsme dlužni byli učiniti, učinili jsme.“ Slovo jeho (Luk. 9, 23., Mat. 10, 38.) nechť vždy nám tane na mysli: „Chce-li kdo za mnou jíti, zapři sebe sám a vezmi kříž svůj každého dne a následuj mne. Kdo nebéře kříže svého a nenásleduje mne, není mne hoden.“ To však jisto, že po nabytí odpustkův to, co dříve trestem bylo, stalo se nám pramenem zásluhy; skutkové kajicnosti, které jsme dříve k usmíření viny vykonali, slouží nám nyní k rozhojnění věčné slávy naší; povolá-li nás Bůh k sobě z tohoto života, smíme doufati, že milosrdného soudu dojdeme a nazírání i požívání Boha bez prodlení účastni budeme.

A hle, Nejmilejší v Kristu! je-li toto požehnáním a prospěchem plnomocných odpustků vůbec, vynikají nad ně jubilejní odpustky a jubileum samo ještě zcela zvláštními milostmi a přednostmi.

Nejprve sluší uvážiti dlouhé trvání času milosti. Jest ovšem několik dnů odpustkových v roce a mnohá nábožná cvičení a skutky pobožnosti opatřeny jsou příslibem odpustků; ale není přece všem věřícím možno v těch dnech přisvojiti si poklady milosti, jež církev uděluje, a účastenství mítí v dotčených nábožných cvičeních a v dobrých skutcích; při dlouhém trvání času jubilejního (totiž nyní až do konce roku) jest to všem možno, a ti, kterýmž nemoc, tělesná zemdlenost, vězení a jiné nesnáze překážejí, aby předepsané podmínky odpustků s jinými věřícími společně vyplnili, těši se z výhody, že si obrácení pro ně nespílitelných podmínek odpustků v jiné dobré skutky od zpovědníka vyprositi mohou.

Za druhé obrátte zřetel svůj na rozšířená plnomocenství, kteráž zpovědníkům ve prospěch všech, jenž jubilejních odpustkův nabyti chtějí, pro tento posvátný čas propůjčena jsou; jakož i to uvážiti dlužno, že dáno každému na vůli vyvoliti si zpovědníka, což jinak některým osobám a stavům mimo čas jubilejní dovoleno nebývá. Jest totiž výhrada, dle níž rozhřešení od jednotlivých těžkých hříchů jinak jen sv. Otcem neb biskupem uděleno býti může, pro čas jubilejní vyzdvižena; všickni kněží rádně ke zpovídání ustanoveni mohou zpovídance, je-li zpověď jejich dostatečná, ode všech i nejtěžších hříchů platně rozhřešiti, mohou i následky některých církevních zákonův trestních vyzdvihnouti a většinu jednoduchých Bohu učiněných slibů v jiné dobré skutky proměnit. Řeholníci mohou vykonati zpověď svou i u neřeholních kněží, jeptišky u zpovědníků, kteří od biskupa v kterémkolivě klášteře řeholnic ke zpovídání ustanoveni jsou. Jinou výhodu ještě vyslovuje svatý Otec tím, že milostí jubilejních úplna se má dostati těm, kteří dobré skutky k nabytí odpustkův předepsané sice započali, kterým však smrt jejich dokončení nemožným učinila; hodné pak přijetí svátosti pokání a oltární nesmí při tom scházeti.

Za třetí počítejte k tomu i povzbuzení, kteréhož duše ostýchavé anobř i některé vlažné z toho nabudou, že přemnoho jiných ze zdrojů Spasitelových čerpati viděti budou; hlavní pak požehnání, nejpřednější účinek milosti poznejte v moci modlitby po celém světě a ve všech krajinách ode všech

věrných katolíkův po mnoho měsícův nepřetrženě na tentýž úmysl konané, v moci vrouceného prosení, v moci přečetných skutků kajivosti, vzájemného za sebe orodování, obětí, almužen a jiných dobrých skutků.

Ano tento způsob násilí modlitbami, prosením, pokáním a almužnami milerád Bůh přijímá a právě vzhledem na to pohnut byl Pius IX., veliké léto milosti a jubilejní pro veškeren katolický svět vypsati, ačkoli mu započeti jeho s obyčejnými slavnostmi ve smutných nyní v Římě panujících poměrech možno nebylo. I vyslovuje tužby a přání a naděje i úmysl svůj v těchto slovích:

„Uvažujice nescíslné svízele, které církev svírají, přečetné pokusy nepřátel zničiti víru Kristovu v srdcích, zpotvořiti nauku zdravou, rozšiřovati jed bezbožnosti; uvažujice přečetná pohoršení, s kterýmiž věřící v Krista vsudy se setkávají, daleko rozšířenou zkázu mravní, jakož i hanebné božských i lidských práv zvrácení, kteréž předaleko se šíří, nescíslné zříceniny tvoří, anobř i samo povědomí práva by rádo v myslích lidských rozviklalo; uvažujice, že při takovém nahromadění svízela v Nám v apoštolském úřadě tím více o to přileti přísluší, aby víra, náboženství a zbožnost se utvrdily a kvetly, aby duch modlitby daleko široko chován a rozhojňován byl, aby pokleslí k upřímnému pokání a k polepšení mravův povzbuzeni, aby hříchové, jižto hněvu Božího si zasloužili, pobožnými skutky usmíření byli, což všecko zvláštním jest ovocem slavení velkého jubilea: uvažujice všechny okolnosti tyto měli jsme za to, že toto spásnosné dobrodíní, ovšem při zachovávaní způsobu, jehož nynější poměry časové dovolují, křesťanskému lidu při této příležitosti zadržeti nesmíme, a sice proto, aby tím utvrzen v duchu po stezkách spravedlnosti každým dnem mužněji kráčel a oproštěn viny snadněji a hojněji milosti Boží a odpuštění dosáhl.“

Tedy víte, Nejmilejší! nač zřetel váš obrácen býti má, abyste vyhověli přáním a nadějím blahovolného úmyslu svatého Otce při vypsání jubilea. Má vám to podnětem býti k duchovní obnově, máte přileti skutkův pobožnosti, pokání, lásky, tělesného i duchovního milosrdenství. „Modlitba s postem a s almužnou,“ dí archanděl Rafael k Tobíášovi (XII. 8, 9) „jest lepší nežli poklady zlata shromážďovati; nebo almužna od smrti vysvobozuje a onať jest, ježto čistí hříchy a činí, že člověk nalezá milosrdenství a život věčný.“ Modlitbou obětujeme Bohu duši, postem tělo, almužnou časné statky.

A jelikož dále všeliký hřích z troji žádosti pochází, ze žádosti očí, ze žádosti těla a z pýchy života (I. Jan. 2, 16.), tedy těmito dobrými skutky troji pramen hříchu víc a víc se zaráží a ucpává.

Než nyní se již budete tázati, které jsou ty zvláštní podmínky, jimiž nynějších jubilejních odpustků dosáhnouti možno?

Svatý Otec předepsal tyto podmínky a mimo to splnomocnil biskupy, při jejich ohlášení v biskupských obvodech ještě taková nařízení učiniti, která se jim vidí býti potřebna ve prospěch věřících.

První podmínkou k nabytí jubilejních odpustků jest hodné přijetí svátosti pokání a oltární, a sice tou měrou, že i ti, kteří se domnívají, že ve stavu posvěcující milosti jsou, přece povinnost mají, svátost pokání přijmouti. Vždyť pak modlitby a ostatní nábožná cvičení v času jubilejním mají právě tím svaté moci nad srdcem Božím nabyti, že se vykonávají ve stavu na nejvyšší očistěném, posvěceném, a tu zajisté má obzvláštní váhu napomenutí v zjevení Božím (XII. 11), „že kdož spravedliv jest, ještě spravedlivějším býti a kdož svatým jest, ještě více se posvětití má!“ Což pak se týče přijetí Svátosti oltární, mohou děti, kteréž sice ku sv. zpovědi připuštěny byly, nikoli však ku sv. přijímání, od tohoto sice osvobozeny býti, ale zpovědníci musejí jim za to nějaký jiný dobrý skutek uložit.

Druhou podmínkou jest patnáctero návštěv čtyř k nabytí odpustkův naznačených kostelů v patnácti rozličných dnech.

Není-li to však větší požadavek, nežli se jindy k nabytí plnomocných odpustkův činí? K čemu se právě pro jubilejní odpustky něco takového žádá?

Příliš velikým není zajisté požadavek tento, porovnáme-li jej s milostí, jižto účastnými býti chceme a s dlouhou kajicnou dobou, s přísnými a těžkými cvičeními kajicnými, jimž se druhdy věřící milerádi podrobovali, aby božské spravedlnosti i co do trestů časných zadost učinili! Právě tuto delší dobu kajicnosti má návštěva kostelní patnáctkrát opakovaná připomenouti a ty čtyři kostely mají nám na paměť uvést čtyři stupně čili staniště pokání, kteréž veřejní kajicníci druhdy prodělati musili, dříve nežli úplného rozžehření dosáhli.

Poněvadž by však návštěva čtyř kostelů v jednom dni v našich krajích tytýž nesnadná byla, může také navštívení tří aneb dvou aneb i jednoho kostela stačiti, vykoná-li se tak, že se vyrovná čtvému přijetí do kostela. Kde na př. tři kostely

jsou, můžeš v tentýž den jeden z nich dvakrát, druhé dva jednou navštívit; v obcích s dvěma kostely můžeš každý dvakrát, kde toliko jeden dům Boží jest, můžeš tento čtyřikrát navštívit; nesmíš však při tom zapomenouti, že církevním příkázáním naporučená návštěva chrámu k slyšení mše svaté o nedělích a svátcích jen tenkrát k nabytí odpustkův platiti může, zůstaneš-li po dokončených službách Božích ještě déle v kostele a použiješ-li času toho k vykonání modliteb odpustkových.

Místo různých těchto návštěv jednotlivcův mohou zastoupiti průvodní návštěvy celých obcí, kteréž jakožto výraz společné víry, společné naděje a lásky a jakožto velmi působný prostředek k roznícení pobožnosti, ku posilnění ve všem dobrém Vám obzvláště schvaluji. Kdo ve dvou takových průvodech čili procesích od duchovních správců řízených se účastní, tomu to za patnáct návštěv váženo, a kdo aspoň v jednom takovém průvodu účast vezme, tomu to za osm návštěv platiti má.

Třetí podmínkou jest, abyste při návštěvách kostelních konajíce modlitbu svou prosili Boha „o blaho a zvelebení sv. církve katolické a stolice apoštolské, o přestání bludův a za obrácení bloudících, o pokoj a svornost národův křesťanských a na úmysl svatého Otce.“

Rcete sami, Nejmilejší v Kristu, zdali spasitelnost i potřebnost těchto úmyslův modlitby ještě nějakého průkazu vymáhá? Není-li církev neúhonná choť Ježíše Krista, od Něho ustanovená učitelka pravdy, rozdatelka Jeho milostí, spasná archa v bouřích života, naše milá duchovní matka ode dne křestu až do hrobu? Kterak medle neměli bychom Bohu děkovati za to štěstí, že náležíme k církvi jakožto členové její a kterak bychom vděčnost tuto neměli projevovati úpěnlivou prosbou, aby Bůh tuto svou říši milostí rozšiřovati a utvrzovati, překážky však jí v cestě stojící odstraňovati ráčil? Dojista neměli bychom ani lásky k Bohu, ani lásky k duším krví Kristovou vykopeným, kdybychom tak neučinili!

A totéž platí také o modlitbách, o prosbách za stolicí apoštolskou, za hlavu církve. Tam, kde se lidé od středu jednoty, od stolice Petrovy odtrhli a kamž vliv všeobecného Otce křesťanstva dosáhnouti nemůže, tam jen zdánlivý jest život v odloučených členech, a víra, naděje i láska musejí ponenáhl u nich v úpadek přijíti.

Co se pak týče modlitby a prošení za přestání bludův a za obrácení bloudících,

jest zjevno, že blud nikdy nemůže vésti k spáse; vždyť se protiví Bohu, kterýž jej má v ošklivosti; bloudících pak nemilovali bychom, kdybychom k jejich obrácení, k jejich spáse aneb zkáze lhostejnými byli, kdybychom pro ně na Bohu milosti nevyprošovali, za ně se nemodlili, a kdybychom se v jejich předsudcích o pravdě zlým příkladem ještě utvrzovali.

A nyní vizte ještě, jak se to má s pokojem a svorností křesťanských národů! Na mnohé z nich vztahuje se bohužel toužení Páně u proroka (Jer. II. 13): „Dvoje zlé učinil lid můj; mne, studnici vody živé opustili a kopali sobě cisterny, cisterny rozmetané, kteréž nemohou držeti vod.“ Hledajíť blaha kromě Boha, nehledají ho v poslušnosti k Bohu a protož nedocházejí pravého štěstí a nemají žádného požehnání; a jakož sami jsou bez pokoje a bez poklidu, tak porušují také pokoj a poklid sousedních národův. Kdo tu může to způsobiti a co může zde pomoci, aby Bůh království svého od nevděčných národův neodjal a podle své hrozby (Mat. XXI. 43) nedal jinému lidu přinášejícímu plody jeho, a aby pokoji i svornosti opět mezi vykoupenci svými panovati dal? To vymůže modlitba spravedlivých a působí to tím jistěji, bude-li Bohu vzdávána v duchu kajcnosti, s vroucnou tužbou a ve spojení s mnohými, přemnohými jinými křesťany.

K tomu také směřuje úmysl sv. Otce. Ve svém rozeptání jubilea upozorňuje na nebezpečí, kteráž dorostající mládeži křesťanské hrozí; i touží na nevážení si církevních příkázání a na znesvěcování neděl a svátků se víc a více šířící. Poukazuje dále na tak častá rouhání, jimiž se božská spravedlnost k trestům drzostně vyzývá; na neššílné úklady nepřátel Kristových, „aby víru svatou ze srdcí lidských vyrvali, zdravou nauku zpotvořili a jed bohaprázdnosti daleko rozšířili.“ I zmiňuje se též o mnohých pohoršeních a o daleko se rozmáhající mravní zkáze, jakož i o bezstoudně se dějícím zvrácení všeho božského i lidského práva, kteréž zvrácení v tolikých směrech se šíří, tolikero převratů a zřícenin způsobuje a konečně k tomu směřuje, aby v srdcích lidských i samo vědomí práva udušeno bylo. —

Tiť jsou tedy úmyslové, jižto Vám při navštěvování chrámu k nabytí odpustkův na mysli tanouti mají. Zvláštní modlitebné knížečky usnadní Vám modlitbu na tyto úmysly; avšak stačí také, jestliže k tomuto účelu při návštěvě každého kostela 5 Otče-

nášů, pět Zdrávasů a snešení apoštolské se pobožně pomodlíte.

Ještě Vám musím připomenouti, že jubilejní odpustkové přímluvným způsobem ve prospěch trpících duší v očištění obrácení býti mohou.

A nyní nechte se mne blažiti tou utěšenou nadějí, že tohoto volání k použití Vám nabízených milostí milerádi uposlechnete a velmi mnoho požehnání pro sebe, pro svět, pro trpící duše v očištění z tohoto milostivého léta čerpati budete.

Hle, právě v den počátku jubilea pro Vás čte se evangelium (Luk. XIV. 16. a n.) o veliké večeři, ku kteréž pán, jenž ji připravil, mnoho lidí pozval. Co pak řekl pán ten, když se mu plané výmluvy oznámily, jimiž pozvaní večeře se vzdalovali? Slovo jeho k služebníkům znělo takto: „Pravím vám, že nikdo z mužů těch, kteří pozváni byli, neokusí hostiny mojí.“ Kde pak bychom záruku měli, že volání milosti Boží ještě jednou se k nám stane, nebudeme-li volání takového nyní dbáti v létě milostivém? Důrazněji nemůže zajisté volání to se díti, nežli se vyjádřuje sv. Otec na konci svého oběžného listu:

„Bylo-li kdy toho třeba, tedy jest toho nyní, rozmilé dítky církve katolické, svrchovaně potřebí, svědomí očistiti od mrtvých skutkův; oběti spravedlnosti a hodné ovoce pokání vydati; rozsívati v slzích, abychom s radostí žiti mohli. Dosti zřejmě oznamuje nám Bůh, čeho od nás žádá, an již tak dlouho pro svou hříšnost zakoušíme jeho nelibosti, trpíme pod dechem hněvu jeho. Lidé jsouce u veliké tísní posílají k sousedním národům poslance, aby jimi si od nich pomoci vyprosili. My chceme raději poslanství k Bohu odeslati, od Něho žádejmež pomoci, k Němu se obratme s celým srdcem s modlitbami, posty a almužnami! Nebo čím bližší jsme Bohu, tím více zapuzeni budou od nás nepřátelé. Předě všemi však slyšte slovo apoštolské — nebo od Krista máme úřad i rozkaz svůj — vy, kteří se trudíte a obtíženi jste a z cesty spásy zbloudivše pod jármem podlých chťičův a ďábského otroctví úpíte. Nepohrdejte bohatstvím dobroty, trpělivostí a shovívavostí Boží, a ješto se vám tak snadná a rozsáhlá možnost k nabytí odpustění podává, nečiňte sami sebe zatvrzelostí svou neomluvitelnými před soudcem božským a nehromadte sobě hněvu pro den hněvu a ohlášení spravedlivého soudu Božího! Jděte tedy do sebe, vy hříšníci, smířte se s Bohem! Svět pomíjí i rozkoš jeho. Odvrzte skutky temnosti a

oblecte se v odění svěla; přestaňte býti nepřátely duše své, abyste jí konečně zjednali pokoj v životě tomto a v onom věčnou odplatu spravedlivých. Tat jsou naše přání. To také bez přestání na všedobrotivém Bohu vyprošovati budeme a pak se kojiti budeme důvěrou, že všechněm dítkám církve katolické, kteréž s Námi ve společné modlitbě stojí, těchto pokladů od Otce smilování a milosrdenství hojně dobudeme. Pro šťastný zdar spasného ovoce tohoto svatého díla budiž vám prozatím zárukou všech milostí a všech nebeských darů požehnání apoštolské, kteréhož vám všem udělujeme z nehlubšího srdce ve vši lásce v Pánu.“

Posvátné harmonie.

IV.

Smír s Tebou, Pane, kterak blaží duši,
již slovo Tvoje touchou daří s nebe,
že osmělená víc než ráje tuší
a jása blahem, ježto plyne z Tebe!
Jak blaho nitru, obmytému z kalu
a oděnému milosti Tvé šatem;
jak sladko citu, zbavenému žalu
a tonoucimu v moři lásky svatém;
jak milo zraku, mohoucimu znova
se pnouti k výši, slávu Tvoji zřítí
a z milosrdí věčna Beránkova
se neskonalou září Jeho skvíti! . . .

Tys kynul, Pane — Tvá mne milost táhla —
Tvé lásky jiskra do mrakoty padla
a vláhou s nebe okřála hrud' spráhlá,
jak rosou ráže, ježto vedrem vadla.
Duch můj se pozdvih' — oči slzí proudem
se rozplakaly nad ohavou hřichu,
a ukořený před lásky Tvé soudem
já potřel upoutanou Tebou pýchu.
Tys pohled' na mne okem svého sluhu,
Tys na rty dal mu lásky svojí slova,
a se mne spadly pouta má i kruhy
i cítím, že jsem Tvojím sluhou znova!

Aj, jak mi blaho, Pane můj a Bože!
Tvou láskou cítím, že jsem Tvoje dítě,
a trůnu Tvého kleče u podnože
zřím, že jsi zničil tkané peklem sítě.
Má duše jistá v Tvojm ve objetí
a znovu čistá láskou Tvou a péčí,
se Tobě na vše věky věků světi
a vším, seč bude, v službu Tvou se vděčí.
O přej mi Pane, po čem jedno toužím
a sám se zavra v duše mojí stanu,
Bůh můj a Pán dej, ať vždy Tobě sloužím
a jedno láskou věčnou k Tobě planu!

Vác. Štulc.

Svatojanské jahody.

Pověst ruská.

Bude tomu několik let, když jsme v polovici měsíce června v neděli popolední trhali na zahradě jahody a třešně se stromů ranějších. Bývá to doba nejkrásnější, kde vše na zemi je bujno, zeleno a plno květů; obilí na poli šumí jako lesy, vzduch zavání růžemi a jinými květy, slavík dokonává své májové písně a žežulka kukajíc poletuje po sadech i hájích. Mílo tu bývá člověku v srdci, takže povzdechne si, děkuje Bohu za všechny jeho dary. Právě v tu neděli bylo nebe jasné, duše cítila rozkoš po ranních službách Božích a jahody i třešně v naší zahradě již se červenaly a zrály. — Mládež vesnická jež byla k česání pozvána, byla tak veselá, že i mně bylo mezi ni příjemno. Chlapci, lezouce po stromích jako veverky, trhali třešně a dívky jahody jak o závod, vědouce že kdo naplní košík dostane dvě hrstě třešní neb jahod; a že byla neděle, čekalo za plotem více malých dítek, prosíce o třešně a jahody. Bůh nadělil všeho ovoce štědře, přeje se ho i těm vrahčickům a proto přáno i dítkám, jimž v košílky nastavené dosti třešní i jahod spadalo. Mezi nimi stála mladá žena s dvouletou dceruškou, ježto vzepnuvši se na vrch ohrady, prosila sepjatýma ručkama o jahody. — Pojď ty malá, pojď! zvolám já a vezmu holku přes plot na svoji stranu a ona dostavši jahod, opět k matce se dere. Dítky na zabradě začaly se stromů ji volat a ona je hledala po hlase. Zatím matka obešla kolem do zahrady a usedla s dceruškou na travě. Počaly jsme spolu rozmlouvat; nebo mladá ta žena byla velmi zdvořilá a příjemná, dcerka bohabojných rodičů. Otec její byl muž v církvi i v obci velmi vážený a hospodář dobrý; ona vedla mu celé hospodářství, nebo matka churavěla. Také muž, za něhož se dostala, byl člověk pracovitý, šetrný a velmi uctivý. Několik košíků třešní a jahod stálo tu v travě a malá Tania kdykoli snědla jednu jahůdku, nesla druhou matce, ano všecku svou zásobu jí podávala. Však matka odstrkujíc ručku dítěte, odvracela se pořád od jahod. — „Proč nejíte jahod?“ ptám se jí, domnívající se, že se oštýchá. — Ona zdvořile, však mlčky se děkovala. — Pobízela jsem ji několikrát, ale nadarmo. — Posléz zaleskla se slza v oku jejím i pravila: „Pro mne bylo by ještě hříchem jísti jahody. — Teprv několik let minulo, co jsem přebývajíc na vsi mezi nábožnými Rusy poznala tamnější obyčeje.“ Di víc se té řeči mladé ženy, ptala jsem se

„Jaký to obyčej?“ „Ještě je týden do sv. Jana (Křtitele)“, odpověděla a zamlčela se. — Byla jsem velmi zvědavá, co to as znamená; však dále jsem se netázala; nebo spatřila jsem, ana slza jako hrách ronila se jí po tváři. Brzo na to s děckem odešla. — Ráda bych byla věděla příčinu jejího smutku; však nikdy bych se jí nebyla dozvěděla, kdyby nebylo staré Holačichy. — Stařena Holačicha přádá u mne v zimě, v létě pak pleje v zahradě. — Ta ví mnohé věci a umí pěkné písně, takže ji milo poslouchat a není smutno s ní posedět. — Přišla už večerem ke mně, přinesši džbánek jahod, ježto nasbírala v lese a sedíc na chodbě při měsíčku, vypravovala, že se letos množství jahod červených i černých (borůvek) urodilo a že za týden na sv. Jana musí sobě nasbírat borůvek na pirohy. — „Což i vy do sv. Jana nejdete jahod?“ ptala jsem se stařenky, připomenuvši si slova oné mladé ženy. —

„Já, odpověděla stařena, už třicet let nejím jahod a do smrti jich nebudu jísti.“

„Povězte mně, proč? milá babičko!“ tázala jsem se znova.

„No vidíte, poslouchejte vzácná paní! Jak matce umře jedno dítě nebo jich více, nesluší se pro ni nikdy jahod jísti před sv. Janem i má se tak zdržovat a přemáhat až do smrti. Tak bývalo už ode dávna, hned za předkův našich a která matka je hodná, činí to ochotně pro své dívky. Nebo vidíte paničko! ty malé dušičky shromáždí se tam kolem sv. Jana i radují se a ten veliký svatý, když přijde jeho slavnost, volá je všechny k sobě, hladí je a rozdává jim sladoučké jahůdky, jahody překrásné, jaké toliko v nebi býti mohou. A ty spanilé dušičky se velice těší. Však která matka požila jahod už před sv. Janem, tož tam dítě její nedostane jahod; nebo sv. Jan mu řekne, že mu matka už jahody snědla a tak děje se křivda tomu dítěti od takové lakotivé, labuživé matky. — Ale děti, kterých matky neokusily jahod před sv. Janem, ty dostávají od téhož svatého jahody rajské a společně se všechny radují. Kdož by měl tak kruté srdce, žeby svému dítěti chtěl připravit takový zármutek, leda necudná, daremná žena, která ničeho nedbá. Taková lakota jest hřích a dobré, hodné matky odpírají sobě jahod, aby se její dívky líbily Pánu Bohu a sv. Janu. — I já, drahá paní! měla jsem jednu dcerušku; té bylo sedm let, když mi zemřela. Byla jako mrt živá a zdravá, běhala okolo mne a stále žvaltala; nejednou se těšila na jahody a kdybych byla něco měla a jí nedala a ona by plakala i prosila; myslíte, že by mi nebolelo

srdce? Anebo kdyby se jiné dívky těšily a j křivda se děla, zdažby srdce mé mateřské nepukalo? A tím spíše nyní, když člověk hříšný může té nevinné duši připravit radosti a útěchy rajské, jak by toho neučinil? — Můj Bože! má Kačenka zemřela, šla mezi andílky a já stará na tom světě nemám nikoho, kdožby mi krapet vody podal. Těžké předežní na mne doléhá, nemám kouska chleba a člověk bývá hladový; však, ač červené jahody se na mne usmívají, předce volím raději trhati a jísti lebedu i bedrník než požívat jahod před sv. Janem. Však to tam Pán Bůh i sv. Jan mé Kačence vynahradí.“ —

Zaplakala stará Holačicha, utřela si oči a vzdechnouc mluvila dále.

„Jsou lidé na světě, že tomu nechťi věřit, ba najdete snad i mnohou matku, jež dí, že to není pravda a jí, co se do ní vejde; však byť i tomu tak nebylo, jak my lidé sprostí tomu rozumíme, vždycky je líp přemáhati a zapíratí se, což nikdy neškodí a Pánu Bohu je k slávě.“ —

„Což jste se tak, rozmilá paní! zamysli-la?“ pravila po chvíli, patříc na mne. „Jistě že myslíte na své andílky, kterých jste ztratila? Co tu činit? Líbili se Pánu Bohu a tam jich třeba bylo. — Máte tak v nebi prostředníků, kteří tam za vás orodují. Šťastná taková matka! Proto i vy se nermutte; jednou půjdete za nimi; co tu bude radosti, až se v nebi shledáte! Oni poběhnou, poletí k matce a tam teprv se dozvíte, je-li to pravda o těch svatojanských jahodách. Radím vám dobrá paní! nejezte i vy jahod před sv. Janem. Uvidíte, že dobře uděláte a jednou vám dětičky vaše budou za to děkovati.“ —

„Milá babičko! odpověděla jsem stařence, po chvíli jsouc zamyšlená, se slzou v oku, poslouchejte, co já vám na to povím. Líbilo se mi velmi, co jste mi vypravovala o těch svatojanských jahodách a dobře činíte, že si ukládáte takové zapírání sebe z lásky mateřské pro své dívky. Takový nevinný půst nemůže být Bohu nemilý. — Ale vidíte, když Pán Bůh odebírá z toho světa nevinné dívky, ježto nemají hříchů, popřívá jim také nestálé rozkoše i nezdá se, že by tam jakého smutku zakoušely nebo křivdy trpěly. Tak nás učí Písmo svaté. — Nemůže tedy být, aby se tam dívky rmoutily z té příčiny, žeby jim sv. Jan odepřel jahod pro labužnost jejich matek. — Duše čistá a svatá nemá třeba i nepožívá pokrmu zemského a pak Bůh spravedlivý ani nedopustí, aby nevinné dívky trpěly za jakékoli provinění rodičů. Pravda stařenko! že Bůh prikazuje modliti se za duše zemřelých a mile přijímá naše oběti,

modlitby a posty za ně; ano můžeme svými dobrými skutky nejednu duši vysvoboditi z muk očistcových a urychlit její blaženost: proto povinni jsme se modlit a co jen můžeme obětovat za duše zemřelých, zvláště pak svých miláčků. — Která tedy matka ztratila dítě, ježto už mohly hřešiti, činí dobře, když si odpírá jahod, půst ten za ně obětuje a na ně nezapomíná; nebo hříchy dítěte padají také na rodiče, kteří je vychovali. Kdož ale takových dítěte neztratil, nechat svůj půst obětuje za duše všech zemřelých a matky dobré, pobožné necht i Boha prosí, aby dětkám ještě žijícím žehnal a chránil je všelikých hříchů. Že pak sv. Jan hned co dítě žil svatě u velikém sebe zapírání a mrtvení; proto zajisté je vhodno vyprošovat dětkám na jeho přímluvu království nebeského, živým ale božské milosti a ctnosti. Také já milá babičko! budu s vámi zachovávat ten starodávný obyčej vašich nábožných předků a nebudu jist jahod třeba po celý rok, obětuji to Bohu na přímluvu sv. Jana za svého jediného syna, který mi zůstal, aby prospíval s milostí boží ve všeliké ctnosti; pak i za duše všech zemřelých, kteří potřebují naší modlitby; neb ostatní dětky pomřely mi ještě malinké, tedy čisté, andělské jich dušičky nepotřebují našich obětí, však budou se radovati z našich dobrých činů a za nás ještě se přimlouvati.“ —

„Možná, že tak jest,“ odpověděla Holáčicha. „Bohu tedy buď chvála a duším zemřelých věčné odpočinutí!“ „Amen! odvětila jsem.“ —

Zatím měsíček postoupil výše na nebi a drobné hvězdičky jak slzičky se leskly. — Na zejtrí poslán džbánek jahod malým chudým dětkám i obětována byla mše sv. za duše všech zemřelých.*) Z pol. *Dzwonku*.

Modlitba dítěte.

Již zhasl dětky
na nebi nášek**),
nuž pomodlete
se Otčenášek.

Vyproste chleba
pro lid i sebe,
pro tělo zdraví,
pro duši nebe.

*) Podobná pověst o svatojanských jahodách panuje také v Čechách. Když t. za mých mladých let v rodině naší zemřely najednou dvě dětky, matka má od té doby nikdy nejídala jahod před sv. Janem Křt.; říkávala, že by je snědla Pavline i Jeníčkovi. — Vůbec ale nejídají se jahody až po sv. Vítě, kde obyčejně dozrávají. *J. B. P.*

**) nášek slovo zdobné od nach - purpur.

A svatou Pannu
pozdravte dále,
ať o vás, prostě,
má péči stále.

A „věřím v Boha“
na to říkejte
i víru v srdci
svém zachovejte.

Těž přikázání
se pomodlete
a vždycky plnit
je neprodlete.

A než se k spaní
vám zavrou víčka,
pozdravte vřele
i andělíčka.

Na konec chválu,
čest Bohu vzdejte
a svatým křížem
se znamenajte.

I Otčenášek
ať následuje,
za duše mrtvých
se obětuje;

neb v hříchu stíhá
smrt mnohou duši,
tož za ni modlit
se živým sluší.

Snad že i hrob váš
kdo slzou zrosí,
pro duši pokoj
vám také zprosí!

Z pol. *J. B. P.*

Kostelík sv. Blažeje.

Pověst z druhé polovice věku XVII.

II.

Toutéž dobou kráčel k Slavětínu statný muž, dobře proti větrům jsa opatřen, ale jen co noha nohu mine. Buď snad nikdy anebo už dávno tudy nešel, protože se vždy po několika krocích ohlédl, postál, rozhlížel se, jakoby si nepochybně, že nebloudí. Ale sotva se asi mohl přesvědčiti, protože na krok nebylo viděti do dálí. A skupiny světélek mihajících se dole v oudolině a naproti na úpatí vrchů, zdálo se, že jej ještě více oblužují.

„Musím býti na pravé cestě,“ zahovořil dosti hlasitě a ohmatával kys předmět v

pravo u cesty. „Na tuhle sochu se dobře pamatuji a odtud je už do Slavětina jen čtvrt hodiny.“

A opět stanul.

„Arciže; vždyť je tamhle již městečko a ta záře nad městečkem je ze zámku. Slaví tam masopust. Dobře, že přicházím.“ A dopověděv dal se rychlejším krokem ku předu. Ale nemohl, protože po každém pátém kroku zapřely se do něho větry a zde jinak fíčely než nade mlýnem pacovským, neboť v Poohří bylo jím volněji. Pekelným sykotem hnaly se od Středohří a teprve až o výšiny perucké se odrazily.

Opravdu to byl Slavětín a ta světla a ta záře nad městečkem vycházely ze zámku, v němž rytíř Papazoni z Mirandoly trávil s veselými druhy masopust. V okolí měl přátel dost a s těmi utrácel statky — dědictví krvavé.

„Hej hoši, zavdáme si na zdraví nevěsty mlynářky, jež nás co nevidět uvítá jakožto nová hospodyně!“ zvolal důstojník po pravé straně pána domácího — pozdvihl pohár s burgundským a jedním douškem ho až na dno vyprázdnil.

„Kde až tam sis vyhledal nevěstu! Ani uším svým jsem nechtěl věřit, když mi to poprvé povídali,“ divil se pan Gundaker z Ditrichštejna a na Libochovicích, taktéž císařský důstojník.

„Das ti tu radu, chlape, dal,“ chechtal se jiný důstojník, Nizozemčan.

„Ba právě že das. Sám se tomu divím a vy všickni, i ty Gundakere, ani okamžik byste neotáleli učiniti krok, ježž jsem učinil já. Tatík její má více peněz než zač stojí celé panství mé, a holka? — Však uvidíte. Dej pozor ty Valone, abys leskem očí jejich neoslepl, až ji uvidíš,“ smál se Papazoni a pichlavé zraky jeho hluboko vpadlé pod obočí svítily jako rozdoutávající uhlíky. Snědým obličejem pohrával mu smích, jako když labužník sedí nad talířem, z něhož zavání nejhledanější jeho pochoutka.

„Kdyby měl tatík její půl království, nevzal bych si ji, protože erb Ditrichštejnů také bych neposkvrnil za půl království,“ jizlivě zahovořil pan Gundaker.

„Haha, ty pane mravokárce. Za několik chat s poloscutým zámekem jsi to učinil. — Co je nás tu, všickni jsme zdělili erby, ale řekněte mi, čím znak že je dosud beze skvrny. Starým babám, robotářům to můžeš mluvit, ale nám? — Vysmějem se ti. Čistý erb!“ V nevázaný smích vyhrkl pan hostitel při slovech těch. „Měj si čistý erb, beze skvrny a uvidíš, co ti pomůže,

Ti co bývali zde před námi, měli také čisté znaky a jdi a podívej se, co mají dnes. Není po nich památky. A na staroměstském rynku dosud visí snad jejich jména na pranýři. Tak brachu, tak! Takové řády nám někdy velební otcové Jezovitě do mladých hlav vecpávali, tehdaž jsem tomu také věřil, ale nyní? — Brachu, jsme šlechtici, proti tamté lůze jsme páni, ale mezi sebou si hrát na poctivce? — Piju na zdraví nevěsty své, dcery mlynářovy, plňte poháry, dnes musíme dopít,“ vyzýval veselé druhy domácí pán. Všickni zdvihali číše do výše a všickni pili, jediný Gundaker seděl za stolem pravici pohrávaje se zlaceným jílcem dlouhého meče.

„Pij ty zpozdilče! My všickni už dávno zapili čest, každým dnem ji zapijíme. Říci nám to nesmí nikdo, ale my sami sobě můžeme. A nekaz nám mysl veselou. Pij, brachu!“ pobízeli mladého hraběte starý důstojník Nizozemčan. „Jsi ještě mladý nezkušenec. Však přijdou leta a s nimi rozum. Myslíš, že my opravdu pijem na zdraví dcery mlynářovy, k vůli žlutákům pijem a to také můžeš. Však to tu brzy na zámku holubičku omrzí, že uletí — a více se nevrátí.“

„Pravdu máš, ty starý rváči, svatou pravdu. Však si ho vycvičíme a přísambůh, že se mu nebudou za rok tváře růměnit. Pij brachu, na čí zdraví chceš, třeba na zdraví své.“

A mladý hrabě pil, pohár prázdnil za pohárem a s každou tou číší zatápěly se v prsou jeho zbytky mravu dobrého.

„Tak se nám líbíš. Nemusíme se za tebe stydět a Ditrichštejnové věř že také ne. Někdy těm svým učitelům poděkuješ, až si na ně vzpomeneš,“ pochvaloval pana Gundakera hostitel.

V protější komnatě byly hodiny jednáctou. Poháry na stole byly již prázdné, převrhnuty, podlaha zmokřila se vínem, s nímž páni zacházeli nešetněji než hospodář s vodou studničnou.

„Dopijte braši. Půjdem se podívat dolů do městečka. Do rána máme ještě hezky dlouho a zítra na odpočinutí celý den a večer znova začneme. Zůstanete zde až do svatby. Ty pane Gundakere musíš mi za družbu, sice bych zanevřel na tebe do smrti. Však půjdeš, vid že půjdeš, ty mladý Ditrichštejne?“

„Půjdu, třeba do pekla půjdu za tebou, budeš-li chtít. I ďábla bys dovedl přemluvit a svěst, natof pak mne.“

„Tak mluv a tak myslí ode dneška“ opět pochvaloval slavětínský rytíř mladého

Ditrichštejna a sám plnil naposled číše rozjařeným hostům.

A v chvilce bylo v prostorné, klenuté síni prázno, jedině starý kýs sluha uklízel zporážené poháry a se stolu skládal koberec. Byly ještě po páněch Sokolech z Moru, o čemž svědčily znaky na cípech. Předkové přinesli prý si je za císaře Ferdinanda I. z vojen tureckých.

Starý sluha byl již shrbený kmet a když poněkud byl s uklizením hotov, postavil se k obrazu, co visel naproti dveřím, v čele mezi oběma okny, zadíval se do něho, sepal ruce a stará, svráskovatělá tvář vylhla mu slzami.

„Bože můj, Ty dobrý, spravedlivý Bože, Ty dopouštíš metly na lid svůj, šleháš jej do kostí a na tyhle se díváš, jako bys jich neviděl a neřestem jejich shovíváš. Zhrěšili jsme Hospodine, hřích náš byl veliký; ale trest, jímž obtížil jsi bedra naše, kdož jej unese!“ hovořil starý, šedivý sluha a zas se tak zadíval na obraz, jehož oči byly prostrčeny a tvář rozbodána hroty šlechtických mečů.

„Otcové naši zhrěšili, není jich, a my nepravosti jejich neseme, sirotci jsme bez otce, matky naše jsou vdovy, dědictví naše obráceno jest k cizým, domové naši k cizozemcům, vodu svou za peníze pijeme, dříví naše za peníze kupujeme, za ruce naše jsme vedeni, ustalým není dáno odpočinutí. Egyptu dali jsme ruku i Assyřským, abychom nasyceni byli chlebem“ — hovořil dále sluha šedivý stařeček a čím dále hovořil, tím třesavějším byl jeho hlas, tím dojemnějším.

„Zhanobili vaše kolébky, zhanobili vás, poskvrnili vaši krev a vy drímáte ve hrobech, jakobyste o tom nevěděli, vy nevstáváte, nevycházíte z těch hrobů, abyste pomstili pohanu vaši, pohanu jména českého a já vás předce budím každý den, každinký den, když se nad těmi kameny ve chrámu za odpuštění hříchů vašich modlívám, vy mi neodpovídáte, když vám žaluju, že vám ve vlastní síni vaši rozbodali tváře a oči prostrřileli. Jste hluchí a služebník váš starý nemá už tolik síly, aby vás probudil a mramorový kámen odvalil. Pekelný nápad, běsovský: sokolům oči vypíchat! Mor na vás za to, vy cizáci, takový mor, jako byl někdy za Václava krále! — Proto vám, vy páni, oči rozstrřileli a hlavy rozsekali, abyste neviděli jich rejdy, abyste neoživli, aby sami mohli pokojně spát ve vašich kolébkách a nová muka vymýšlet na váš lid.“

Stařec umkl; ale oči jeho ještě se upíraly na obraz, na postavu v lesklé broji

rytířské, jež opírala se o sáhodlouhý dvojostrý meč, jakýmsi podivným plápoem svítily, jenž lícím vráskovitým dodává nádechu přísernosti.

„A vy ještě mlčíte — ty dosud mlčíš, pane Křištofe? Nehýbáš se ani neslyšíš? — Tedy se marně modlívám každý den na hrobě tvém, marně vás volávám! Vy nemůžete vstát, běda že nemůžete a já myslíval, že alespoň jako duchové přijdete po čase přestrašit cizáky a upomenout je při hodech, že tyjou z krvavého dědictví.“

Opět utichl šedivý sluha. Nevěděl, že na práhu hodovní síně stojí mladý muž, zahalen v tmavý plášť, bez pokryvky na hlavě, že se dívá po obrazech rozvěšených po stěnách a tmavomodré oko jeho že plane prudčeji než všechny ty svíce na lustru zavěšeném na stropu, jež čarovným světlem ozařovaly jizbu rytířskou, a že jeho snědá tvář také se rdí temněji než purpurové květy na tureckých kobercích rozložených po lenoškách. Byl by byl asi dále šel, ale uviděv starého kmeta stanul ve dveřích a když uslyšel slova jeho, zdálo se mu, že slyší známý jakýs hlas, jež slychával, když byl ještě dítětem a otec jeho pánem na Slavětíně. Hltal takřka slovo za slovem, jež proudilo se v zimničním záchvatu starci z úst, a při každém zatínal pěstě křečovitě a mocněji vzdmula se mu mladá, pevná hrud.

A když utichl šedivec, popošel cizinec blíže, až do středu jizby; ale sotva že starý sluha zaslechl kroky, bleskem se obrátil a jako rozlícený vrhl se proti příchozímu. Však v témž mžiku se zase zarazil, upřel pronikavé oko na tvář příselce, ještě ostřeji než se díval dříve na obraz, uvadlým obličejem jeho přeletěl smích, smíšený s výrazem trpkosti, tak jako když jsme něco dlouhý čas hledali a pak to nalezneme náhle, z nenadání.

„Vítám tě pane, vítám do kolébky tvé po toliku letech. Zmládl jsi, svědčí ti tam v té hrobce, jakoby tě tam ani nebyli vložili. Dobře však, žes omládl, budeš síly potřebovatí. — Vyslyšel jsi předce tedy ty Bože modlitbu mou, že nebyla nadarmo! — Ale vzal sis pane také meč, ten dlouhý, dvojostrý, jež dali jsme ti do hrobu? Opozdl-s se, měl jsi přijíti o půl hodiny dříve, všechny bys je byl zastíhl a mohls jedním rázem všechny ztrestat za pohanu rodu vašeho. — Nemohls, ba právě že nemohls, proto že duchové vycházejí teprve až k půlnoci. — Podívej se, jak si váží vás krvaví dědici! Prostrřileli vám oči, sloužily jim za terč, obličej rozsekali a naschvál nechali

vás tak v jizbě viseti, rodu pánu z Moru na potupu. Slyšíš ty pane žaloby mé? Ještě ale nejsem s nimi u konce. Vnuk tvůj pane Křištofe bloudí v cizině od města k městu, je žebrákem, slyšíš, dobře dej pozor pane Křištofe, vnuk tvůj že je žebrákem. Byl zde před několika lety, pomodlil se na tvém hrobě, byl tady se Švédy, co plenili a pálili všecken kraj od Teplice až po Prahu. Tvou kolébku také chtěli zápaliti, ale já nechtěl, protože jsem předvídal, že ty se vrátíš, že ty sám rozboříš Slavětín vlastní rukou, protože také sáms jej vystavěl. A od těch dob jsem tvého vnuka neviděl. Syn tvůj padl někde v Sasku po boku švédského krále. — Bůh ví proč, že vedli na vlastní zem Švédy — vlky její synové, Bůh ví proč — hovořil kmet a mladý muž udiven zíral na starce v zimničním rozechvění, jenž před ním stál, jako socha z dávno zaslých let, jako porouchaná socha, se změněným výrazem ve tváři a s očima šilficíma třeštivě.

„Jsem Adam starče, — pana Křištofa vnuk,“ zahovořil tiše cizinec.

„Ty žes Adam — pana Křištofa vnuk?“ vyhrkl ze sebe sluha a vypukl v příšerný smích. „Hahaha! Ty jsi Křištof sám, dobře tvou tvář znám. Jak bych neznal já starý chlap! Vždyť jsem tě pane dával do rakve a schválně jsem dobře víko nezatloukl. Však já věděl, jaké příjdou časy a už jsou zde. — Ale nyní se tě pane Křištofe nespustím; tušil já, komu dosloužím. — Pryč odtud, pryč z těch poskvrněných, znectěných síní, vyhledáme si spolu úkryt a připravíme krvavým dědicům úklady, o jakých ještě v těchhle krajinách neslyšeli. — Nebojím se tě, jsi duch a dobrý duch, pojď. Jsem sice katolík, ale neštit se mne, tvoji předkové byli druhdy také katolíci!“ trhavým, pološepotavým hlasem vyhrkoval jednotlivá slova ze sebe, vzal mladého muže za ruku a takřka násilím vlékl ho za sebou ze síně; mělť stařec ve chvíli té sílu téměř obrovskou. Na práhu ve dveřích se však opět zastavil.

„Vidíš, podívej se po stěnách na obrazy. Tohle vám všechno udělali a dobře si to pamatuj, abys se potom neděsil trestání.“

Mladý muž se díval po jizbě, po obrazech, jež všechny, co jich zde kolem viselo, byly zobaveny, potřísněny; hledal mezi nimi kohosi, na jednom, na nejbližším po pravé straně dveří utkvěly oči jeho déle, zpytavěji. Byl to vysoký muž v černém aksamitovém oděvu s přehozeným španělským pláštěm z těžkého hedbáví. Oči měl taktéž prostřílené a obličej k nepoznání.

„Tohle je poslední držitel Slavětína pane,

tvůj syn, neznáš ho, vid' že neznáš, nedívím se ti také. A nyní rychle odtud. Venku je vítr, tmavá noc.“

Opět uchýtil sluha mladého muže za ruku a cizinec šel za ním zase tak bezděky. Byl to pan Adam, Křištofův vnuk, však dojista poznali jste v něm onoho chodce, co se večerem ubíral k Slavětínu. Bez překážky dostal se do dvora zámeckého a ve dvoře pod osvětlenými okny se zastavil. Slyšel připíjení na zdraví dcery mlynářovy a při každém výkřiku hodovníků zachvěl se mrazem nikdy necitěným; ale mlčel a pevně tiskl k sobě rty a pěstě svíral křečovitě. A když odešli veselí druzi pobavit se dolů mezi lid, vplížil se do vnitra, protože v celém hradě nebylo skorem nikoho, všechno odešlo za pány, jediný starý sluha, polotřeštěnek, jak mu říkali, zůstal zde a uklízel za panskou čeleď v síni hodovní. Dali mu za to okusit, co odhazovali psům a trochu vína pivem pomíchaného. A Kilian měl hlad, nejedl celý den a co odešli bývalí páni, nenajedl se ani jednou do syta. Byl živ z milosti a když naň v panské kuchyni zapomněli, chodíval ke kostelu a když byl otevřený, vešel do vnitra, vždycky si sedl na náhrobek pana Křištofa, bědoval mu, žaloval a ze starých, černých očí jeho ronily se na studený mramor slze. Z celého Slavětína jediný nebál se pro bývalé pány slzeti a litovati jich; nikdo jiný se toho neosmělil. — Lid zmálomyslněl, otupěl a otrocky skláněl šíje před mušketry zámeckými. —

„Je to všechno rub na rub obráceno pane. Kdyby byl den a ty šel mezi ten lid a mluvil s ním, jako jsi někdy mluvíval, otevřeli by na tebe oči, nevěřili by slovům tvým a odešli by domů. A kdybys chtěl za nimi, zavřeli by před tebou dveře, protože by tě měli za vyzvědače, jež vyslal lounský rychtář, aby mu donesl, co a jak myslí robotáři. A chodí takoví špehouni, hovoří mezi lidem jako zastanci, mívají oblek pánů, dávají si jména exulantů — slyšíš ty pane, posloucháš mne? Jeden se také za tvého syna vydával, říkal, že se vrátí zase všichni a že zase staré časy nastanou. A víš, kdo to byl? Městský dráb z Loun. A dva mu šli předce na lep. A za to je ve dvoře ubili do smrti. — Podívej se pane, jsme u hospody. Dědicové tvoji jsou zde, veselí se, hled, tamhle tančí v kole s těmi nejonačejšími děvčaty. Otcové s matkami sedí s hlavami sklopenými, mlčí, rdí se do tmava, podívej se tamhle na toho, pán je s dcerou jeho v kole, je to rychtář, musí mlčeti. Ta chátra prý si z toho může dělat čest, když si jí

páni všimají, jindy o ni nezavadili. — Hled tamhle o tu se rvou, je to konšelova, tatík odchází a matka u okna pláče, lomí rukama, protože s dcerou její tančí pán.“

Mladý muž stál vedle kmeta bez hnutí, jakoby se mu byla v žilách zarazila krev a srdce na chvíli utuhlo. Znovu zahučely v hospodské jizbě fanfáry, zámecký pán zase si šel pro dceru rychtářovu, usmíval se a oči hluboko v dálky zapadlé zas se tak blýskaly potměšile, kolem uvadlých rtů hrál si opět smích, jako když sedí lahůdkář nad nejhledanější pochoutkou. Ale holka se zdráhala a vši mocí vzpírala se zámeckému pánu.

„Děvče pošetilé,“ ještě usmíval se pán, ale jizlivě. „Celé hejno jich zde mám a žádná by se nezdráhala, — upejpavá! Špatně jsi naučil dceru svou způsobům ty rychtáři naproti pánům. Pěkného rychtáře to mám; ode dneška bude v Slavětíně rychtářem můj mušketýr. Slyšíte vy robotáři, můj mušketýr, vyberu nejhoupějšího, hodí se vám, chytřejší bude předce než ty!“ horlil rytíř Papazoni a poloměstáci se zdvihali, plecháče nechali nedopité a jeden po druhém opouštěli mlčky hospodu.

„Pojď dítě, pojď, už je půlnoc,“ pobízel rychtář dceru a bral ji za ruku, za tu, za níž ji držel pán.

„Můžeš jít, chceš-li; ale dcera tvá zůstane, slyšíš rychtáři? Však nejsi více rychtářem; já pán na Slavětíně, i nad životy vašimi vládnou. Vy musíte poslouchat a modlit se za vrchnost.“

„Pane, bez dítěte domů nepůjdu, pojď Eliško!“ opřel se rychtář pánovi poprvé, co měl v rukou „právo“ a měl ho již po patnácte plných let.

„Zpátky robotníku. — —“

„Pane. — —“

„Sem chaso! Do vrátnice s ním. Však starý Bertuzzi dovede rychtáři osladit mapopust.“

Mžikem vrhlo se několik chlapů po smělcí, co odvážil se odmlouvat pánovi.

„Stůj pane! Bylo by škoda každé rány za něho. Zasloužil to. Pán Bůh je spravedlivý. Co ten se lidu natýral, aby se vrchnosti zalíbil. Činil pánům pomýšlení a takhle se mu odsloužili. Vždycky říkám Pán Bůh je spravedlivý. A dcera jeho byla hrdá, tuze hrdá pane, až zapomínala, že otec její je v Slavětíně toliko rychtářem a panství jeho že závisí na choutce vrchnosti. Tak pane a pojď. Dvanáct už odbilo. Ocel nech v pochvě až na dobu příhodnější“ — hovořil starý sluha, za plášť uchytil mladého muže

a zase jej tak bezděky vlekl za sebou ven za město, do černé, bouřlivé noci.

Daleko za Slavětín zaráželo hulákání zamecké čeledi, jež odváděla rychtáře do vrátnice, a veselá hudba s pronikavým cymbálem ještě dále.

„Jsme pane za městem, musíme rychleji v před, jde ti to pomalu, jakobys nemohl a duchové jsou prý předce rychlejší než větry a kdo se s nimi vydá na cesty, říkají že krokem míli uběhne. Jsem osmdesátník, ale předběhnu tě. Či nejsi ty předce duch pana Křištofa? Škoda že je tma a že se ti ještě jednou nemohu podívat do tváří. Snad tě také poslali, abys bouřil lid a abys ho vodil na jatky, mne také vedeš. Na obličejích máš škrabošku pánů Sokolů, tou klameš lid, mne jsi také oklamal a já ti vypověděl všecko tak upřímně; ale nechť si. Už tě nepustím, vydej si mne úřadům, všecko jim vypověz, co já ti povídal, a já potom ještě k tomu přidám, až si budou oči zakrývat a uši zapávat.“

Zase tak se zasmál kmet jako prvé v hodovní síni, až i ty větry přehlušil divný, sípavý smích a panu Adamu bylo kolem srdce ouzko ve společnosti starce, — bývalého sluhy dědova.

„Utiš se stařečku, neboj se mne. Jsem Adam, co se před lety modlil na hrobích předků svých. Či tak jsem se změnil, že ani nejvěrnější sluha rodu pánů z Moru nezná posledního potomka z nich? Tak mi přeměnila tvář cizina? Nebylo by divu, aby mi nad tím nezmodrala, co jsem už viděl a slyšel jenom dnes“ — polo pro sebe dopověděl mladý muž.

„Pane Adame! — Pro Bůh! — Ty ve vlasti?“ po přestávkách vyhrkl ze sebe starý muž. „A já tě nepoznal, až teprve nyní, teprve po hlase. Však tam také jsem slyšel hlas tvůj a viděl tvou tvář. — Starý sluha váš vy Sokolové nepoznal posledního z rodu vašeho!“ zahučel kmet, větry s protějších vrchů zaskučely pronikavěji a nesly slova starcova zrovna do osvětlených oken slavětínského zámku.

„Pane, tak jak mi bylo před chvílí, už od večera, bývá mi nejlépe. Někdy to trávám celý den a bývá to vždy, když umírám hladem a zamyslím se do zaslých let. Do tváří žene se mi krev, do hlavy a potom divné, pradičné obrazy kmitají se mi před očima. Dnes jsem měl také hlad, hned od včerejška, a když jsem viděl, jak se z okolí sjíždějí do zámku páni na hody a vzpomněl jsem si na svůj hlad, zachvělo to mnou a já šel do

zámku. Dali mi tam jíst, co dávali psům, já jedl plnými ústy a potom mi řekli, když odešli páni, abych nahoře uklidil a já uklízel. — Ale zaplat Pánbůh, že už to přešlo a že jsme se tak setkali. Boží prst je v tom pane, věř, já pevně věřím. — Nedlouho půjdeme, ve Vlčím si odpočinem. Vzadu za ní, v hluboké rokli je chatrč, v chatrči starý muž, šedivý jako já, ale zkušený víc než já. Rád ti poskytne přístřeší, ba rád pane a o pokrm se ti také postará. — A až zde budem hotovi, pak půjdu s tebou z Čech a více se nevrátíme“ povídal tiše stařeček a kdyby mu byl měsíc zasvítit do tváří, do očí, bylby se jich dozajista pan Adam ulekl, protože svítily ještě příšerněji než v té síni, kde setkal se s ním poprvé.

Ale dobře že byla čirá tma a že větry přehlušily polohlasitý hovor sluhy bývalých pánů slavětínských, jemuž se zdálo, že necítí dnes tíži let na bedrách svých, že o dobrou padasátku omládl a že se mu i větry vyhýbají.

Sám pan Adam mu stěží postačil a byl rád, když se starý na okamžik zastavil a ukázal mu na černavou hmotu, jež táhla se před nimi do dálky jako had a z níž to fičelo, jako když sebou šlehá roj havěti v pekelném sykotu. Byly to březiny na pokrači rokle, v níž ukrývala se nepatrná dědinka.

„Budem tam již co nevidět. Ale zde pane musíš být opatrný. Je tu hezký svah, znám tu každý keř, opatrně pane, škoda by bylo tvé mladé hlavy a mladého života. — Starý je nedůvěřlivec, ale uvykneš mu, má také pravdu, že nevěří. Za našich časů bych ani bratru nevěřil. Ale tobě uvěří, protože tě přivedu já. Rozumíš? Ale kdybys přišel sám, zaklepal na okno, na dveře, neotevře ti, kdybys třeba říkal, že jsi se narodil na slavětínském zámku. Jednou také tak někdo v noci zaklepal, starý šel otevřít a byli to drábové z Loun. Hledali pořád cos, vše rub na rub přehledali, ale co chtějí a co hledají, neřekli. A od těch dob u něho nebyli. Tenkrát ještě nebyl katolíkem. — Tak pane, jsme nad roklí. Jdi za mnou pozorně, je to jako když jde člověk s čertovy skály.“

(Pokračování.)

DOPISY.

Od Šumavy, dne 6. června 1875.

(Obtíže v přípravě školních dítek k velikonoční zpovědi.)

Z celého srdce přisvědčujeme k výroku, který kněz v duchovní správě zkušený v druhém sešitu letošního ročníku „Časopisu katol. duchovenstva“ o potřebě výkladu katechismu

a o potřebě katechetických kázání vyslovil. Již nyní věru potřeba nutná naléhá, aby se v tomto směru horlivě a jednotejně pracovalo. Neboť pravého základu v náboženství neposkytuje více škola, tím méně křesťanská cvičení, kdyby i sebe horlivěji se tato odbývala. Vezmeme to vše se stanoviska praktického: Katechetovi na venkovské osadě (první třída čítá více než 120 dítek, druhá třída více než 90 žáků) vyměřeny jsou dvě hodiny v týdnu v každé třídě. Co pak má chudás dříve počít? On musí předně pilně opakovati, co poslední hodinu vyložil, aby se přesvědčil, že žáci mu porozuměli a vše sobě dobře pamatovali, — on má dále ve svém předmětu pokračovati, on musí konečně tuto novou úlohu mechanickým čtením s dítkami v knize prodělati, a to tím více, an chudší mládež katechismu (knížky) postrádá. Nuže mnoho-li času má tehdy pro novou úlohu? Kdyby i sebe stručnější výklad podal, zbývá mu nanejvýš 25—30 minut pro novou úlohu, vše ostatní ztrácí opakováním a mechanickým čtením. Neboť již napřed upozorňujeme, že ve školách nyní všady dítky ve čtení mnohem méně prospívají, než za dob, kde škola ještě s církví spojena byla. — A předce i slabší žáci mají svou úlohu ve škole nahlas přečísti. Avšak nyní nastává teprv pravé mučnictví, — jak praví slavný biskup Dupanloup — katechetovi. Až posud doma málo kde úloha z náboženství se opakuje, tím méně dbají rodiče, aby dítky úlohy na zpaměť se učily. Dítky majíce hlavu plnou úloh od učitele řídicího jim domů vytknutých, na náboženství již ani nezpomenou, a již bohužel i pozornost ve třídě mnohem slabší jest, kde náboženství druhou hodinu zaujímá. V rozsáhlém okrese máme jen *jedinou* školu, kde učitel s dítkami katechismus *čte* v hodině, kdy duchovní správce do školy pro jiná zaprázdňení přijíti nemůže. Ostatní učitelové vesměs ani v nejmenším katechetům k ruce nejsou, — a s jakou horlivostí na filiálních školách se náboženství vyučuje a opakuje, a jakým osobnostem se toto vyučování ponechávati musí, — o tom těžko psáti, a zármutek darmo ještě množiti. —

Konečně se přibližuje doba velikonoční, a s ní příprava dítek ku svaté zpovědi a k prvnímu přijímání. Zde za bývalých dob soustředil katecheta svou celoroční práci v několika hodinách, vytknul hlavní momenty svaté zpovědi se týkající; zvláště zpytování svědomí, žel a lítost a formální způsob zpovědi samé, a v přípravě k nejsvětější Svátosti oltární rozohnil v několika posvátných okamžicích srdce žáků svých k lásce ku

Kristu, a mohl s uspokojením výkon svatě svátosti před se vzíti. — Nyní však bohužel to nedostačí. Když i celý týden pilně přípravu koná, nalezá všady ku své žalosti značné mezery. Již ani ta horlivost nepanuje mezi dítkami, aby přípravním modlitbám ku zpovědi doma se přiučili. A pak teprv to mechanické špatné čtení dítek času hojně mu ubírá, — zkrátka, o rok i o dvě leta nynější školní dítky později k těmto svátostem připuštěny býti mohou, a to jen z té příčiny, že nyní vědomosti náboženské jen s největším úsilím dítkám se v srdce a v paměť vštípití mohou. — Lícíme zde svou vlastní školu. Veškeré snahy a náklonnost ku věcem posvátným mizí — a z dítek se pro mnohé předměty, kterými se honosí, stávají již žáci pohrdající věcmi nejsvětějšími. Kam to povede?

Ve Francii a v Belgii jsou zvláštní křesťanské spolky, které dítky k zpovědi a k prvnímu svatému přijímání připravují. A věru, ohlížejíce se po prostředcích, kterými bychom dobré věci posloužití mohli, nevíme jiných prostředků. Z jedné strany kněz v duchovní správě postavený četnými nově zřízenými školami přetížen bývá, že nemůže nijakž i při nejlepší vůli dostačiti, — z druhé strany mělby i na dále pro chudinu školní desateronásobné oběti přinášeti, než dříve, kdy ještě alespoň některé knihy z darma se jí udělovaly. Co se nyní zeměkouli, obrazců, strojů, přírodnin atd. školám věnuje! Náboženství však — předmět nejdůležitější — vstupuje čím dále tím více v pozadí! A kněžstvo ze všech stran již utištěné a bidě vystavené nemůže také o své ujmě více obětí přinášeti. Bůh nám pomoz a posilniž nás!

H. H.

KRONIKA.

Z Prahy. Dnes koná se výroční slavnost sv. Víta, muč. a patrona zemského, v metrop. chrámu na hradě. O půl 9. h. bude německé a v 10. h. české kázání, v 11. h. pontifikální mše sv. a o 3. h. odpol. slavné nešpory.

— Zítřa připadá výroční památka zvolení papeže Pia IX. (r. 1846), v pondělí pak 21. t. m., v den sv. Aloisia, výroční památka jeho korunovace. Za tou příčinou budou dle úchval provinc. synody Pražské v neděli 20. t. m. ve všech chrámech Páně slavné služby Boží s chvalozpěvem „Te Deum“ konány. — Zítřa bude na oslavu 200leté památky svátku nejsv. Srdce P. Ježíše při službách Božích konána zasvěcovací

modlitba, kterouž jsme v předešlém čísle na str. 222 uveřejnili.*) Po venkově může se konati teprv až příští neděli. V Praze bude dotčená památka zvlášť oslavena v kostele u sv. Ignácia kázáním v 9 h. a pontifikální mši sv. v 10 h., v čís. kapli kázáním a slavným požehnáním v 5 h. odp.

— Pobožnost 40hodiná bude se konati od 17. — 20. června v Košířích, od 21.—24. u sv. Ignácia.

— Jednota „ustavičného klanění se nejsv. Svátosti oltární a k podporování chudých chrámů v Čechách potřebami bohoslužebnými“ čítala v roce 1874—75 údů ve všech 4 diecésích v Čechách na 144 osadách 7514; zejména v diecési Budějovické bylo jich 4131 a v hlavním městě Praze 787. — Počet údů vzrostl o 546. Ve výstavě bylo vyloženo 89 kasulí, 24 pluviálů, 5 párů dalmatik, 4 vela, 7 zvláštních štol, 6 pláštěků na ciboria, 2 nebesa, 4 páry polštářů, 3 pulpity, 1 missal, 2 lampy oltární, 1 kadidelnice, 3 bursy, 9 antipendii, 2 korouhve, 1 závoj na monstanci, 3 páry konviček, 4 ministr. komže, 24 alby, 24 rochety, 18 tuctů korporalií, 36 oltářních prostěradel, 12 min. rochetek a 70 pall. Těmito předměty byly podarovány 154 kostely.

— Z Budějovic. Vyšší svěcení bude udělovati J. Excel. nejduš. p. biskup d. 13., 16. a 18. července. (Na touž neděli ustanoveno jest svěcení kněžstva i v Praze a v Litoměřicích.)

— Z Filippsdorfu. V katol. „Volksblattu“ Saském čte se: Dne 11. dubna dali se opět zedníci a dělníci do práce na kostele Filippsdorfském. Pět let již tomu, co obtížné základy k tomuto Mariánskému kostelu položili a přes 100.000 zl. prostavěli. Farní obec Georgswaldská upsala 23.000 zl. a na to již co nejochotněji složila 17.905 zl. Všecko ostatní plyne z dobrovolných dárek, z nichž mnoho kanulo ze slibu — po nabytém zdraví. Tak 14. února t. r. došel příspěvek od jistého kanovníka (300 mark), jenž po přiložení obrázku na místě zjevení se Marie Panny dotýkaného, v největším nebezpečení života najednou ozdravěl, kdežto tři lékaři o něm pochybovali, neboť v touž hodinu ostala ho zimnice a veškeré úkazy těžké nemoci pojednou zmizely. Ač nynější časové poměry tomuto stavebnímu podniku příznivý nejsou, přece si myslíme: Kdo s Pánem dále staví, tomu že lidé ne-

*) Modlitbu onu vydala kněhtiskárna Cyrillo-Methodějská 1 výtisk za 2 kr., 100 za 1 zl. a kněhupectví B. Stýbla na pěkné ocelorytině 1 obracek s modlitbou o 3 str. za 4 kr., 100 za 3 zl.

zabaví. Filipisdorf zůstane štací misijní; tam již nejedno věřící i nevěřící srdce pokoje, útěchy a potěšení nalezlo, mnohé bídné, neduživé údy nové síly a ozdravení nabyly, tak že svěží chutě jdou opět za svým povoláním. Dne 10. listopadu 1874 ztratil tento kostel svého vrchního stavitele, pana Sacherse z Liberce, jehož docela neočekávaně smrt z nejpilnějšího zaměstnání vyrvala. Bůh chraň i roku 1875 a na dále vůdce této stavby, vzbud mnoho dobrodinců a příznivců, chraň ode všech pohrom, aby tato pěkná, v ušlechtilém románském slohu vedená stavba šťastně se k dokonání přivedla!

J. Št. K.

Z Anglie. (Dokončení.) V soukromém listu, o němž jsme se byli v předešlém čísle zmínili, píše se:

Dvě „protestantské“ (anglické) jeptišky navštívily jednoho starého na smrt nemocného protestanta, chtěje jej přemluvit, aby dal zavolati kněze. Nemocný nechtěl; potom však pravil, že by jediné k „arcijahnovi“*) Manningovi měl důvěru, pod ním prý jednou na jednom kostele stavěl. „Sestry“ mu na to řekly, že zatím týž Manning se pokatoličil a nyní jest arcibiskupem Londýnským. Ale to nezaleklo nemocného. Psaly tedy ty „protestantské sestry“ arcibiskupovi, aby toho nemocného navštívil. Arcibiskup navštívil nemocného a přijal jej do lůna církve; navštívil pak i ty sestry, z čehož pak vyšlo, že inotoliko ty dvě ale celá jich společnost do církve katolické se navrátila.

Takové návraty jsou obyčejně s nemalými obětmi spojeny. Kupci a řemeslníci navrátíce se do církve, pozbývají obyčejně všech svých odběratelů a zákazníků, není tedy divu, že mezi nimi návraty jsou řídkší. Avšak od zbožného a vážného smyslu Angličanů lze se v tom mnohého úspěchu nadíti. Veliký počet svatých mučovníků z doby vilného ukrutníka Jindřicha VIII., o jichž svatořečení se nyní jedná, (jest mezi nimi i znamenitý *Tomáš Morus*), svými přímluvami jistě mnoho milosti u Boha vyprosí.

Kéž by se Bůh smiloval a tuto jindy „ostrovem svatých“ nazvanou zemi po třistaletém odtržení opět s jednou svatou a neomylnou církví spojití ráčil! Kéž by si též u nás věřící vzali příklad z anglických katolíků a horlivějšími, stálými byli! — „*Proti lsti ďábelské ať v víře křesťanské pevní jsme, vypros nám, Maria!*“

J. N. D.

Literární oznamovatel.

— „*Z paláce a z kláštera.*“ Obrázky ze života blahoslavené Anežky Přemyslovny. Nastínil Václav Štulc, probošt král. kolleg. kapitoly na Vyšehradě. V Praze 1875. Tisk a náklad kněhťiskárny Cyrillo-Methodějské. Věnováno J. Excel. nejdůst. p. biskupu Budějovickému Janu Valerianu Jirsíkovi. Str. 192. Obsahuje předmluvu a dvě oddělení: A. „Z paláce“ XVII básní; B. „Z kláštera“ XXVI básní, k nimž na str. 183—192 následují vysvětlivky. Tyto plody bohomyslného pěvce jsou známy čtenářstvu našemu z ukázek, jichž v čís. 8., 10., 11. a 13. těchto listů podati nám laskavostí vys. důst. p. spisovatele popráno bylo na oslavu nejmladší světičky české, jejížto církevní památka dne 2. března příštího roku v Praze a po vlasti slavně konati se bude. Úprava milé knížky této jest úhledná.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Svazek 8. (červencový) obsahuje řeč při svěcení nového mostu a kříže na něm, při svěcení spolkového praporu řeznického, při svěcení polního kříže, při pohřbu zavražděného, na slavnost Navštívení bl. Marie Panny, sv. Prokopa a na ned. VII.—X. po Sv. Duchu po dvou kázáních, v nichž vylíčen též život sv. Jana Gualberta, Vincence z Pauly, Joachima a Anny, a sv. Alfonse z Ligouri.

— „*Dějiny národa Bulharského.*“ Dle původních pramenův sepsal Konstantin Jos. Jireček. Sešit I. V Praze 1875. Nákladem B. Tempského. Str. 48. Celé dílo vyjde asi v 10 sešitech o 3 arších po 30 kr.

— „*De rationibus festorum ss. Cordis Jesu et purissimi Cordis Mariae e fontibus juris canonici erutis* II. IV. Auctore Nicolao Nilles, S. J., s. theologiae doctore, ss. canonum in c. et r. universitate professore publ. ord., regente convictus theologorum ad S. Nicolai Oeniponte. Editio quarta, saecularis in annum a prima revelatione SS. Cordis Jesu ducentessimum, novis accessionibus adornata. Oeniponte, bibliotheca academica Wagneriana 1875. Před 2 léty vyšlo této knihy, jak svého času v těchto listech oznámeno bylo, vydání 3.; letos již 4. opět novými přídávky rozmnožené vychází, které p. spisovatel jubilejním („saecularis“) nazývá. Pojmenoval je tak proto, že letos tomu 200 let, co účta k nejsv. Srdci Páně, dříve jen soukromí vzdávaná, znenáhla počala státi se pobožností veřejnou a všeobecnou a to hlavně přičiněním blahosl. Markéty Alacoque a jejího zpovědníka, P. de la Colombière. „Den 21. června 1675, jak brixenský p. biskup V. Gasser v pastýřském listu vydaném na počátku letoš-

*) Tím byl arcibiskup Manning před svým návratem do církve katolické.

ního postu praví, lze považovati za den narození této pobožnosti, pokud jest veřejnou. Nebo toho dne učinil řečený P. de la Colombière slib, že celý svůj život té jediné snaze věnovati chce, aby ona pobožnost co možná nejvíce se rozšířila.“ — Jaký snaha jeho a všech těch, co po něm o rozkvet té úcty se zasazovali, měla úspěch, posouditi lze ze zprávy v č. 4. na str. 60. letošního „Blahověsta“ uvedené, že podána byla sv. Otcí adresa (od deputace vedené p. Chevalierem) s 30 peticemi od 160 francouzských, vlášských, španělských, nizozemských, rakouských a německých biskupů a 3 millionů věřících, aby celá církev sv. věnována byla nejsv. Srdci P. Ježíše. — Obšrné pak a zevrubné vypsání všeho vyjednávání se sv. Stolicí římskou, zejména s kongregací obřadní od časů P. Colombiéra až po tu dobu obsahuje spis svrchu naznačený, podáváje zároveň úvahu o předmětu a podstatě této úcty a o její nepřátelích za dob jansenistů a josefinistů a pojednáváje tímž způsobem o původu a povstání veřejné pobožnosti k nejčistšímu Srdci P. Marie. V druhém pak dílu obsaženy jsou rozličné modlitby a jiné způsoby uctění obou nejsv. Srdcí a ku konci vypočteny jsou všechny skoro spisy ve všech snad vzdělaných jazycích evropských, které kdy o těchto pobožnostech sepsány byly. Oba díly onoho spisu lze u p. spisovatele (Innsbruck — Tyrol — Nikolaihaus — Sillgasse) obdržeti za odslovení 10 intencí mešních *franco*; krámská cena obnáší 5 zl. M.

— „Josefa Ehrenbergra sebrané spisy.“ Sešit 16. obsahuje dokončení dějepisného obrazu: „Boj a vítězství pravdy Boží v Čechách“ (str. 371—394) a dále: „Synkové na lehčím chlebě.“ Obrázek z menšího města. (Str. 48).

— „Foslední dnové Jerusalema.“ Historická povídka z prvního století křesťanstva od Antonietty Klitsche de la Grange. — „Kletba.“ Z vlaského od P. Sarkandra Navrátila, kněze řádu sv. Benedikta v Rajhradě. V Brně 1875. Nákladem „Záb. bibliotéky. V komisi kněhkupec Fr. A. Urbánka v Praze. Str. 183 a 167. Cena 1 zl. 20 kr.

— „Knihovna průmyslníků.“ Čtení pro lid a mladé průmyslníky zvlášť. Vydává Matice Komenského. Pořádá J. L. Mašek. Díl I.: „Len, bavlna, hedbáví a dřevo v průmyslu a dějiny nálezu v prádelnictví, tkalcovství a strojů šicích.“ S čtyřmi pův. obrázky. Sešit 1. Str. 112 za 60 kr. V Praze 1876. Nakladatel Fr. A. Urbánek, kněhkupec. —

— „Die heilige Schrift des alten und neuen Testaments von Dr. Josef Franz von Albioli. Prachtausgabe mit 230 grossen Bildern illustriert von Gustav Doré. IV. Auflage. Sešit 1., cena 69 kr., má stále na skladě a zašle s

ochotou na ukázkou kněhkupectví B. Stýbla v Praze. —

Osobní věstník duchoveneský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Frant. *Saturník*, ř. maltez., výpom. kaplan u Marie P. Vítězné v Praze 10. června (nar. v Jindř. Hradci 10. února 1842; vysv. 15. července 1866).

Uprázdňené místo:

Hostomice, fara lib. coll. Archiep., od 1. června.
V biskupství Kralohradeckém.

Vys. důst. p. Josef *Hais*, síd. kanovník kathedrál ní kapituly a konsist. rada v Č. Budějovicích, dr. theol., býv. rektor bisk. klerik. semináře, jmenovám jest nejvyš. rozhodnutím J. Velič. císaře pána *biskupem* Kralohradeckým a bude již 26. t. m. od sv. Otce v konsistoři prohlášen, načež svěcení na biskupství a slavné nastolení v Hradci Králové následovati bude.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Fiala*, jubil. kněz, farář v Jenišovicích, 9. června (nar. v Rychnově 17. února 1789, vysv. 12. srpna 1811);
- p. Florian *Schlosser*, jub. kněz, arciděkan, konsist. rada, druhdy bisk. vikář v Oušti, 11. června (nar. v Reischdorfu 3. břez. 1790, vysv. 11. srp. 1816).

Ustanoveni jsou:

- p. Ant. *Bermann*, farář z Krombachu do D. Einsiedlu;
- p. Ant. *Dolenský*, adm. za faráře v Žerčicích;
- p. Em. *Košatecký*, farář z Bezdědic do Kadlána;
- p. Lud. *Haumer*, kapl. za administ. v Stranné;
- p. Jan *Pleschke*, koop. v Šenově, za admin. v Krombachu;
- p. Frant. *Blažek*, admin. z Kadlána do Bezdědic;
- P. Jindřich *Beránek*, ř. maltez., far. admin. z Volfartic do Horního Libichova.

Uprázdňené fary:

- Krombach*, patron. nábož. matice,
- Rumburk*, patron. kníž. Lichtensteina,
- Stranná*, patron. hrab. Wolkensteina, do 15. července.
- Bezdědice*, patr. hrab. Waldsteina,
- Jenišovice*, patr. hrab. Desfoursa, a
- Oušt*, patr. p. Jos. Schrolla, do 24. července.

Milodar. Na dostavění velechrámu sv. Vítězského v Praze: z Vranova 2 zl., dp. Ant. Prokeš z Vosečan 1 zl., a pro sv. Otce týž 1 zl. Příštím číslem ukončí se I. půlletí „Blahověsta.“ Činíme pozvání ku předplacení v expedici na půlletí *druhé* podotýkající, že i půlletí I. dosud koupiti lze, jakož i úplné výtisky z r. 1871—1874.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expeditce:
v kněkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II
Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v Expeditci a u všech řádných knihkupců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště enom v Expeditci: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV. 25.)

Zpověď.

1. *Porádek.* V Boží přírodě potkává se člověk s pořádkem nejvyšším, dokonalým, s úžasnou silou, s podivuhodnou činností a mocí; a není-li rozum jeho zastřen úplnou zaslepeností, nemůže ubrániti se dojmu velikého tohoto divadla, ale dojistá ozve se v nitru jeho nejzbožnější láska k Stvořiteli všehomíra, a zanítí srdce jeho tak, že se stává horlivým ctitelem Božím; a v té míře, v kteréž podivuhodnému pořádku všehomíra, od Boha stanoveného, se obdivuje, vzniká v něm zároveň i žádost, aby onen pořádek i u něho zevnitř i uvnitř panoval; nebo totéž, co jest svět u své nesmírné rozsáhlosti, jest člověk u své skrovnosti, proč se také nazývá *microcosmos* (malý svět), a proto jest člověku, podobně jako všemumíru, úplný vnitřní i zevnitřní pořádek nezbytnou potřebou.

Jest sice lidí počet veliký, kteří ve svém mládí nenaučili se pořádku, a proto ani později pořádku dbalí nejsou; než smysl pro pořádek, kterýž Hospodin vstúpil v srdce naše, předce v nich není úplně utlumen; neboť když k. př. z nenadání někdo cizí k nim zavítá a v domácnosti jejich nepořádek zastihne, rdí se studem, uschovávají, co se na rychlo uschovati dá, vymlouvají se, svádějí vinu svou na jiného, a rozpaků svých nemohou nijak zhostiti se. A nadejde-li někdy člověku sebe nepořádnějšímu potřeba, aby vznešeným osobám se představil aneb do vzácné společnosti vstoupil, zdaž nebývá snahou jeho nejpilnější, aby celý zevnějšek svůj od paty až do hlavy dokonale spřádá, by všecko úplně souhlasilo a ve všem

dokonalý lad a sklad panoval, tak aby již zevnějšek jeho budil zálibu a důvěru, a dopomohl mu k všelikému dobrému dojmů? Tudiž jest patrné, že i člověku nepořádnému nadejdou někdy doby, kdy nucena se vidí, by k pořádku navrátil se, a v těchto dobách jest věrným jeho rádcem — oko.

2. *Oko.* Abychom krásy tělesného ústrojí svého a vznešenosti své bytosti náležitě pochopili a úcty sobě povinné stále byli pamětlivi, dává nám sv. Ambrož tato pokynutí:

„Hle, budova lidského těla jest na způsob budovy světa. Jako jest nebe povýšené nad povětří, a moře nad zemí, kteréžto věci nic jiného nejsou leč jako nějaké údové světa: tak jest zase nade všechny údy našeho těla povýšena hlava, nejvzácnější mezi všemi údy, nic jinak, leč jako nebe u prostřed živlů, a jako hrad mezi městskými pevnostmi. — A jako má každý hrad svou strážnici: tak jest to i u těla lidského. Oči jsou jako naši strážníci, jenž dnem i nocí bdí, a i ze sna dříve než jiní údové se budí, a napotom bdíce na všecko opatrně hledí. A tak hlava skrze oči skoumá a vyzvídá všecko. Tělo bylo by podobno tmavému žaláři, kdyby očima osvíceno nebylo. Co tedy jest slunce a měsíc na nebi: totéž jsou oči na člověku.“ (Hexam. 6, 9.)

Ješto ale dle učení sv. Otcův (Ambrože, Augustina, Řehoře, Bernarda, Tomáše Aquin. a j.) vyznamenává tělo lidské duchovní tělo církve Kristovy: vyznamenávají také údové lidského těla rozličné údy církve. A jako u lidského těla vede vládu ohledně zevnějšího pořádku oko: rovně tak musí ji vésti oko duchovní — u duchovního těla církve. Mimo

to vede člověk sám život dvojitý, jeden tělesný a druhý duchovní, a má následovně mimo oko tělesné i oko duchovní. Pořádá-li však oko tělesné stále zevnějšek těla, musí zase oko duchovní stále pořádati skutky vnitřní, aby člověk ani zde nikdy nebyl do nesnázi uveden, anobrž z všeliké pohromy vždy šťastně vybědl. Tím způsobem objevily se nám tedy dvě duchovní oči, a sice oko duše lidské a oko duchovního těla, církve Kristovy. Oným jest hlas vlastního svědomí, a tímto hlas církve; nebo sv. Augustin praví výslovně: „Oči (církve) jsou svatí apoštolové (Řeč na žalm 87.); nyní však jsou ty oči: pastýřové věřících, což pro rozkvět ctností a mravního života vůbec, jest velmi důležité.“

3. *Poznání sebe sama.* Pronásleduje-li někdo bližního svého posměchem, úsklebký a pomluvou, může býti ujistěn, že mu nikdo nepromine ani domnělé chyby jeho. Kdo uráží, bývá urážen; kdo týrá, bývá též týrán. I v tom jeví se vševládná spravedlnost čili Nemesis. A tímže způsobem mstí se na člověku každá nedokonalost, každý hřích.

Abyste tedy člověk nebyl nepřitelem sobě samému, jest potřebí, by sebe sama čas po času zkoušel, své neduhy a rány sobě na paměť uváděl, svých křehkostí byl pomětliv, slovem: by sám nad sebou v soud zasedal; aneb abychom slovy řeckého mudrce Thalesa mluvili: Každý člověk musí sebe sama učit se znáti = *γινῶσθαι σέ αὐτόν*. Toto poznání jest nevyhnutelnou podmínkou dokonalosti, ješto dokonalý a moudrý jen ten se stává, kdo ve svém srdci čistí a poznané chyby odkládáti dovede, jak tomu chce jistý mudrc říka: Pakli se za moudrého máš, obrať oči zpátkem, a rozpomeň se, kolikrát jsi v svém životě pobloudil (Petrar.) — Nám však sluší tento výrok pokřesťanství v tento smysl: Zpytuj své svědomí, t. j. nahlédni okem ducha do vnitř, abys svou velikost neb nízkost, svou cenu aneb podlost seznal, a dle toho na svém zdokonalení pracoval. Toto poznání sebe sama čili zpytování svědomí svého není ovšem věcí snadnou, ješto je samolaska velice znesnadňuje; pročez jest velmi žádoucí ano potřebno, by každý při tomto konání po ruce měl přítele takového, jenž by byl — jak praví kdesi Cicero — druhým Já, jenž by s upřímnou pečlivostí k dosažení pravého poznání svědomitě napomáhal, a svou zkušeností tuto chvalitebnou snahu podporoval. A Bohu díky, že takového přítele se člověku též skutečně dostává, jestli to duchovní oko církve čili pastýř duchovní, jenž radou i skutkem, útě-

chou i láskou, opatrností i zkušeností mu přispěje, a zajisté od něho odloučí, cokoliv ho znepokojuje. Avšak jako nemocný lékař všecko co jej tíží vyjeviti musí, aby týž dle stavu nemocného voliti mohl vhodné prostředky k jeho vyhojení, tak nastává i duchovně nemocnému, chce-li opět nabyti zdraví duchovního, povinnost, by uchýlil se k lékaři duchovnímu a zde svůj neblahý stav vyjevil, čili se vyznal, a to jest zpověď. — Jiné cesty nemocnému nezbyvá; v nočních temnostech třeba k vykonání nějakého díla světla, v pochybnostech nevyhnutelně třeba dobré rady, v nedostatku nevyhnutelně třeba pomoci: a tak v chorobě duševní potřebí jest upřímného vyznání, bez něhož všeliké léčení jest nemožné. Váhavost aneb dokonce stud, svou vnitřní záležitost jinému zjevití, nesmí zde míti místa, neboť vnitřní klid a pokoj, jehož se upřímným vyznáním dostává člověku, jest poklad tak veliký, že všecko musí překonati, coby od tohoto kroku jej vzdalovalo. Než Bohu žel, že ne každý těchto překážek upřímného vyznání přemáháti dovede, a to jest příčinou, že proti sv. zpovědi tolik námitek se činí. Pozorujme tyto námitky blíže.

4. *Zpověď.* Ti, kteří mají za to, žeby své vzdělanosti a uvědomělosti ublížili a svou samostatnost zvrhli, kdyby se zpovědi podvolili, činí tak buďto z náboženského indiferentismu, kterémuž vše lhostejno jest, co se náboženství týká a k spasení duše směřuje, aneb ze zásad, přijatých od protestantů, kteří vesměs sv. zpověď zavrhnou. Za tou příčinou třeba, abychom zhoubné tyto náhledy tak podvrátili, by nikoho více másti nemohly.

Zpověď naší sv. církve katolické jest náboženskou povinností všech údův jejích, kteráž k jejich očistění a posvěcení směřuje, jest službou u vojště duchovním k dosažení mravní dokonalosti v životě časném, a bezpečné spásy v životě věčném.

Jako každý vychovatel chovancům svým nejprve jen počátky toho, co jim věděti a činiti třeba, vštěpuje, a na tomto základu pak poněmáhle dále pokračuje, tak i nejvyšší moudrý Bůh člověčenstvu nejprve pouhé počátky a zárodky sv. zpovědi předložil — v Zákoně Starém, by je k dokonalosti Zákona Nového vychoval. Tímto způsobem vyhověl Bůh nejpilnějším potřebám člověka. Neboť srdce člověka musí se na tomto světě radovati, ješto k radosti jest stvořeno; a postrádá-li člověk této radosti, stává se mrzutým, zádušivým, nešťastným. V této jeho zádušivosti bývá mu život i nesnesitelným

a on přeje sobě vybřednouti odtud prostředkem smrti, jen aby svému zármutku unikl. Zármutkem ale naplňují a muji naplňovati člověka nejvíce hříchy, s nimiž se den co den potkává, a pro které vnitřního poklidu dosíci nemůže. Tak jest tomu na světě hned od té doby, kde závist zplodila první hřích, který člověka tělesného s člověkem duchovním ve spor uvedl. Hospodin, vida u vyvoleného svého lidu israelského tento neblahý spor těla a ducha lidského, hříchem způsobený, podal člověku prostředek, kterýmž by své hříchy odčiniti, vnitřního poklidu sobě zjednat i uraženého Boha usmířiti mohl. Ve své obdivuhodné dobrotnosti velel Mojžíšovi, by ohlásil lidu: „Člověk, poznal-li by hřích svůj, ať činí pokání za hřích, a obětuje ze stáda, a modlití se bude za něj kněz, i za hřích jeho.“ (3. Mojž. 5, 4—6.) — Jest zajisté velmi zajímavo viděti, že Bůh především žádá poznání hříchu, t. j. že žádá, aby hříšník rozhlédl se po obzoru svého života, by připamatoval sobě své chyby, poklesky a nepravosti, jež nic jiného nejsou leč rozkol duchovního člověka s tělesným a příčina vnitřního nepokoje, slovem, by zpytoval svědomí.

Dále hříšníka vyzývá Bůh, aby činil pokání za hřích, aby hned svého přestupku litoval a se rozhodnul, že o utišení onoho vnitřního sváru dle možnosti se zasadí, čili aby lítost v srdci svém vzbudil a dobré předsevzetí učinil. Jak přirozená jest lítost a předsevzetí dobré po poklesku, jest patrné z toho, že člověk po zlém účinku vždycky neprozřetelného jednání lituje a předsevzetí činí, že budoucně pilně se varovati bude všeho, co v takovou zkázu jej bylo přivedlo.

Velmi pozoruhodno jest v slovích Hospodinových i toto: Ať obětuje ze stáda, i modlití se bude za něj kněz, i za hřích jeho. Smír má tedy nastoupiti stůj co stůj; on musí býti vykoupen a sice obětí, kteráž pohne kněze, že za hříšníka i za hřích vyšle k nebi modlitby vlivu takového, že hřích bude vyrovnán a uražený Bůh usmířen, slovem: dáno bude zadostčinění.

Z toho ze všeho plyne zcela jasně, že Bůh křehkosti lidské způsobem nejlaskavějším přišel vstříc, víru v sebe sama co Boha spravedlivého u lidu utvrdil a naději na opětné získání ztraceného ráje oživil a upevnil. Tak podávají tato slova Hospodinova úplné ubezpečení, že tyto zde obsažené čtyry částky: zpytování svědomí, lítost, dobré předsevzetí a zadostčinění nikoliv lidským vynálezem, nýbrž zřízením samého živého Boha jsou.

5. *Vyznání.* Člověk povahy přímé a přetvářce neuvyklý musí po spáchaném hříchu velice namáhati se, aby se nestal zrádce sebe sama. Nemá-li se neustále na pozor, jak by v nahodilé kritické době z podezření a obvinění mohl si pomoci, jest jisto, že dříve neb později svůj hříšný skutek vyjeví sám, a to tím spíše, je-li vnitřní jeho trápení již nesnesitelné a on ani chuti ani síly nemá dále je prodlužovati. On zvolí sobě raději trest a doufá, že dobrovolným vyznáním jej aspoň zmírní. Naproti tomu ale nutká soudce zločince a nahání jemu strachu před trestem, pakli v zapírání sobě libuje a vyznání pravdy učiniti se zpečuje. V obojí případnosti jest vyznání nezbytné, a pokoje a odpočinutí ducha zjedná sobě člověk teprv na základě jeho, jež jednou učiněné, nedovede více zmařiti.

Totéž, co žádá svědomí od člověka a soudce od zločince, žádal a žádá od nás i Bůh řka k Mojžíšovi: „Mluv k synům israelským: Muž nebo žena, když by učinili ze všech hříchů, kteříž se přiházívali lidem, a skrze nedbanlivost přestoupili by příkázání Hospodinovo a provinili by, vyznají hřích svůj.“ (4. Mojž. 5, 6. 7.) Důležitost těchto slov Hospodinových bije v oči, ješto z nich jasně a zřetelně vysvítá vůle samého Boha, aby člověk své hříchy vyznal. — Vystoupily-li v předešlém odstavci co jasná vůle Hospodina na jevo částky: zpytování svědomí, lítost, dobré předsevzetí a zadostčinění, objevuje se zde pátá podmínka odpuštění Božího, totiž: vyznání neb ústní zpověď.

Kdož jest, jenž by těmto pravdám ještě mohl odpírati? — Kdo může sobě nyní libovati a hověti v té myšlence, že zpověď jest vynálezem kněžským? — Tato chatrná a šílená kombinace jest tedy jasným slovem Božím vyvrácena v Starém Zákoně, kterýž nic jiného nebyl leč obraz Zákona Nového čas od času dorůstající a se doplňující, jehožto veškerá ustanovení základ, jistotu a oporu podávají Zákonu Novému.

V světle nyní zajisté dokonalém jest nám tedy patrné, že pracoval Bůh na sjednání míru mezi člověkem tělesným a duchovním již v Zákoně Starém, vymáhaje zejména vyznání neb zpovědi, co podmínky dosažení odpuštění hříchu. Tato událost zůstává a musí zůstati rozhodující, neboť se musí Bohu na slovo věřiti, a všeliká lidská kombinace k vůli blahu duše obětovati. Zpověď jest úloha dána samým Bohem, a každé horelení, jež se proti ní ozývá, jest rouhání se nejdobrotivější vůli Boží, aby všickni skrze vnitřní mír, jehož se dosahuje ve sv. zpo-

vědi, v čistotě duší svých chodili, a sebe samých z nebeského království nevytloučili. Vnitřní mír člověka jest zákon přírody, ješto v rozčilení, v nemíru, nelze člověku nic řádného vykonati; stojí člověk nespokojený a rozčilený vždy jen v úloze trpné, z níž tak snadno vybrednouti nemůže. I jest to tudíž povinností nejsvětější člověka, aby tohoto samou všemoudrostí Boží zřízeného opatření, nebo-li zpovědi, k zrůstu své mravní dokonalosti užíval, a to tím více, čím dojmavěji Bůh užití tohoto spasitelného opatření ještě v tomž Starém Zákoně se dovolává řka: Kdo se skrývá s hříchy svými, neostojí: ale kdož by je vyznal a opustil, milosrdenství dojde. (Přisl. 28, 13.) — Hle, zpověď jest skutečně ta bezpečná cesta, po které hříšník smíření a milosrdenství Božího dochází, a této cesty zarputile se straniti — není to nerozum, šílenost? — (Pokračování.)

POZDRAV A DÍK

Jeho Eminenci,

nejdůst. knížeti arcibiskupu Pražskému
za příčinou Jeho apoštolské návštěvy na osadě
Slivické dne 2. května t. r.

(Přednesly dvě žáčky školy Milínské).

I.

Duch Páně povznášel se nad vodami
a v pustém prázdnu světy utvořil,
Duch Páně povznášel se nad hlavami —
dvanácte slabých v reky přetvořil.

Duch Páně světem divotvorně vane:
svleká se země z ledných okovů,
na nebi slunce blahohřivě plane,
utuhlé tvorstvo žije poznovu.

A v této květučích jara době,
když usmívá se země vzkříšená,
přicházíš slabých posilovat v mdlobě,
vlít oheň Ducha v srdce studená!

O vítej, veleknězi přezádoucí,
kam hledneš, tam se milost rozhostí!
Požehnán budiž jmenem Páně jdoucí
ovečkám schystat svaté radosti!

Rač mile přijmout *věnec* jarých květů —
té lásky pravé buď on znamení,
již věčná Láska prikázala světu,
květ jejíž zloba časů nezmění!

II.

V lesku svěžím pnou se sprahlé kvítky,
když je ranní rosa sylažila:

v Bohu plesáme dnes šťastné dítky,
v nichž se milost Boží rozlila.

Za sedmera darů uštědření
veleben buď od nás Svatý Duch,
za milostí Ducha vyprošení
Vám, náš veleknězi, zehnej Bůh!

Dítěk dík Vám budiž nejvřelejší,
že Jste zkusil naše umění
v náboženství, vědě nejvzácnější,
vedoucí nás k Bohu, k spasení!

Nejen v mysli chceme víru mítí
nejen ústy Krista vyznávat:
podle víry chceme také žítí,
vůli skutků dobrých vydávat!

V duši naší stále bude tkvěti
sladká památka na tento den:
kdykoli se bude výročníti
lásky Bůh buď od nás pochválen!

Ty pak nad hvězdami, mocný Pane,
Pastýře našeho strastí zbav,
prosbu slyš, jež z hloubi srdce vane:
„živ buď *Bedřich* náš a dlouho zdráv.“
Jos. V. Smělý.

Kostelík sv. Blažeje.

Pověst z druhé polovice věku XVII.

III.

Několik minut za Vlčím stávala v hus-tém březoví stará, sešlá chatrč. Před vojnou, tak v letech dvacátých, býval v ní hajný. Ve vojné usadil se v ní jednou kys chudák. Přišel, žádný nevěděl odkud a žádný se ho také neptal. Tenkrát to tak ještě chodilo, za vojny zvlášť.

O chatrči šly beztoho mezi lidem po-věsti, že by v ní nikdo nebyl zůstal přes noc za nevim co. I ve dne se jí lidé vyhýbali a byla už také tak, že odstrašovala svým zevnějškem. Střecha dopola bez došků s přelámanými krovky, z nichž vyčnívala hromada načernalé hlíny, bez pochyby že někdejší komín. Stěny dřevěné, tu a tam olepeny hli-nou, okna pouhé otvory a dveře bez práhu. —

Když byl vítr a zašlehl do chatrče a projel tak dveřmi a otvorem ve střeše, bývalo to k uděšení. Vypadalo to, jako kdyby se v chalupě smáli a hned zase plakali. Když tudy táhli císařští k Bílé Hoře, vydranco-vali hájovnu a hajného s celou rodinou po-bili. A lidé si povídali, že se tu duše ubi-tých scházívali rok co rok u výroční den smrti své a že čekají až je někdo vysvobodí.

A proto prý si tak naříkají, že nepřichází nikdo tolik let a že chalupa schází rok za rokem, s chalupou že vyhyne mezi lidem všechna paměť o nebohých a že se budou muset duše trápit do věků, bez smilování, bez vyproštění.

A když se tam usadil cizinec, opravil poněkud chalupu; ale lidé se jí předce vyhýbali a když větry fíčely se Středoohoří do chatrče, poslouchali a jen z daleka se dívali, jak sedí venku, před chalupou cizinec na lávce s rukama založenýma a hlavou svěšenou nikoho si nevsímaje, jakoby rozuměl lkání těch větrů a přemýšlel o tom, proč si tak bědují a jak by jim pomohl.

Ale až k němu se odvážil málo kdo, protože cizinec málo mluvil a co mluvil, bývalo zrovna tak jako ty větry, úsečné; však slova jeho leckdy se podobala jiskrám rozdoutalým, jež padaly v popel a v popeli uhasínaly. A když tak přišli a stěžovali si někdy ti usedlejší, pokyvoval hlavou, mlčel a říkal jedině, že ví, co to je, když se vede člověku zle a když ho Pán Bůh navštěvuje.

„A mne navštívil jako žádného z vás a za to mu třikrát denně vzdávám díky a nenaříkám.“

A k tomuto člověku přivedl předevcírem sluha bývalých slavětínských pánů pana Adama z Moru. Ale do Slavětína se nevrátil. Zůstal v chatrči a když mladý muž ulehl, usedl si k starci a dlouho, skorem do svítání s ním rozmlouval.

Teprve až prodralo se slunce březínami do rokle, procitil pan Adam. Stařec hostitel byl vlnidý, přívětivý k mladému muži a kdyby ho tak byli ti lidé viděli, byli by řekli, že to není onen podivín z hájovny anebo že se stal s ním zázrak: S napjatou pozorností poslouchal pana Adama, když mu vyprávěl, proč se navrátil do vlasti a proč se šel podívat do Slavětína, při čemž hlavu měl zase tak svěšenou a ruce opět křížem nad prsou, jako když sedává před chalupou na lávce a poslouchá, jak větry s vrchů zalehají do střechy, jak krovy povolují a praskají.

Když byl pan Adam u konce, zakýval hlavou a podíval se na něho; ale oko jeho bylo tiché, tak bez hněvu, jako když sedí nad knihou a čítává z ní z proroka Jeremiáše či čtení o Jobovi.

„Pacovský mlynář že ti slíbil za to dítě své, žeš mu zachránit statek, žeš dceri zachoval panenství a celému rodu jeho životy? — Pane, srdce jeho je ze železa, ba právě že; ještě tvrdší než železo, protože

železo měkne ve výhni a pod kladivem kováře, ale srdce jeho zůstává pořád tvrdé jako led, dokud neroztaje aneb dokud jej pádná ruka nerozdrť. Takové je to srdce Pacováka. Znáš je, velmi dobře znám z dávných let.“

Ruce starého muže se zachvěly, celým tělem jeho rozproudila se krev prudčeji a oči jeho se blýskaly, jako když šlehají plameny se zachvácených střech vysoko k nebi a barví tmavomodrou oblohu do červená.

„Pane, já chtěl dokončiti život svůj v pokoji a kdybys byl do chýše zdejší nezašel, byl bych jej také dokonal. Ale cítím, že bych potom nemohl v hrobě pokojně spát; já to dávno cítím; však hleděl jsem hněv utlumiti, přemáháním dlouholetým sebe ovládnouti: Bůh jediný ví, že jsem tak chtěl, protože zašel jsem pryč do ciziny a potom když jsem se vrátil do vlasti vyhledal jsem si doupě v zdejší roklí a bydlím zde již plných patnácte let. Ale dobře žeš přišel pane, také ti ublížil, — tak ani dravec nečiní, když uděláme mu něco dobrého, jedine potměšilý had, jedovatá zmije. A Pacovák je horší než zmije, horší pane, desetkrát horší. Víš, co mi udělal, ale nejen mně? — V pacovském mlýně jsi byl; však že za mlynem bývala někdy vesnice a hezká vesnice, to sotva můžeš věděti a že já v té vesnici míval statek, v tom statku ženu, děti a s dětmi hezkých peněz nastřádaných, ale zas nejen já, mnohý jiný taktéž, to také nevíš. Byli jsme kališníci, až na dva v celé dědině. Někdo na nás pověděl v Lounech, že jsme tvrdé kacířské hlavy, poslali k nám misionáře, misionář nás obrátil a my se stali katolíky, dobrými katolíky. Ale Pacováku se to nelíbilo, protože jsme zůstali na svých statcích, že jsme se nevystěhovali a že nemohl ves zakoupiti. Děti mi zatím dorostly, dvě dcery a třetí byl hoch. Chlapce vzali do vojny, chytili ho valdštejnovi verbíři, zpili a odvedli. Potom přišli Švédové, první Švédové k nám, zapálili Žirotin, protože jim Pacovák řekl, že jsou tam ukryty klášterské poklady týneckých Klarisek, co uprchly před nepřitelem do Prahy. Našli něco ve sklepích; ale velikou část nemohli najíti. Potom je vedl na naši ves, že prý je také bohatá, v celém okolí nejbohatší. My právě chtěli prchat do dolíka gothardského, když zočili jsme rudé nebe nad Žirotinem, ale nemohli jsme.“ Stařec utichl; hlas se mu vnitřním pohnutím chvěl, že musel v dalším povídání ustáti.

„Ráno zbyla z celé naší dědiny hromada rumů, z nichž vyšlehovaly plameny. Na

rumech ležely naše ženy, naše dcery, nás mužů zbylo jen několik a ze všech jsem živ snad nyní už toliko já. — Poslouchej pane, chci ti ještě něco více povědět. My se už do rodných dědin nevrátili, žalovali jsme v Lounech; ale nepořídil z nás nikdo nic. Pacovák byl bohatý, tuze zbohatl od těch dob, rovnal se a doposud rovná v bohatství starým, bývalým zemanům. A když se jeptišky vrátily a hledaly v žirotínských sklepicích kalichy, monstrance a ornáty, vše ze zlata a ze stříbra, víš, co našli? Směj se tomu, z plna hrdla se směj, jako se prý smál Pacovák, když o tom před ním kdesi povídali. — Hrudu a kamení našli v těžkých, dubových skříních. A Pacovák rostl od těch dob u pánů ve vážnosti, byl pobožný, syna dal do Prahy na učení a když ho vyučili, posvětili ho na kněze. Nyní je v Slaném u otců Františkánů. Pod Tejnici nedaleko mlýna vystavěl nad potokem kostelík ke cti sv. Blažeje, zavedl pobožné sbírky na kostel a lidé dávali, co měli, protože voda v studánce vedle strouhy je prý zázračná. Ale nejvíce dal Pacovák a potom když ho světili, také Pacovák nejvíce chválili, protože prý má o kostel také největší zásluhu. A od těch dob už je Pacovský mlynář docela pán. Jezdí k němu z Loun sami ouředníci císařští a lidé se bojí mlynáře více než když se blížili Švédové, protože bývá vždycky horší had než krvelačný tygr. Kde kdo jediné slovo nevole projevil, všechno věděli v Lounech zevrubně a císařští žoldnéři přepadávali v noci sedláky, odváděli je do Loun spoutané řetězy a v Lounech vrhali do žalářů. Leckterýs tam přišel o život. Pacovák ale měli ještě radši a dosud je u pánů v přízni. A nyní pane myslím, že už víš dost a že bys zetěm takového tchána ani nechtěl být! — dohovořil starý hostitel, také již tak šedivý jako sluha Kilian.

„Z toho všeho viniš ty pacovského mlynáře, otce Blaženky?“ teprve za chvíli promluvil pan Adam a podíval se kmetu do obličejů, jakoby na těch brázdách po čele a na těch vráskách ve tváři, jež stahovaly se čím dále tím zřejměji v mrak, v černý, zlověstný mrak, kterýž už z daleka věští zkázonosný příchod svůj temným hučením a pod nímž bývá dusno, že člověku bezděky vystává na čele studený pot, vyčísti chtěl těžkou, hroznou žalobu na muže, kterémuž on zachránil život proto, aby mohl déle a ještě ohavněji prováděti rejdy své.

„Divíš se mi, divíš. Však řekl jsem ti to, že se budeš divit, až o něm uslyšíš. Ale v Lounech mne nechtěli slyšet, hro-

zili mi žalářem, budu-li déle podezřívati české muže bezúhonného, o katolickou víru a o vládu císařskou zasloužilého. — Z toho jej jenom viním, co o něm vím; ale Bůh vševidoucí více ví a z mnoha jiných skutků pekelných jej bude vinit, o nichž my ani zdání nemáme a jež ukrývá bídák pod roušskou poctivce. A to ti také ještě pane povím, že není Pacovák samotný takový, že takých stvůr se narodilo více na hanbu jména českého a české cti. Slavětinský rychtář je mu na vlas podobný. — Ale tohle Pacovák musím viděti já, — já starý Protiva a on svíjeti se pod ranami, jež mu uchystám, byť mne potom třeba dali v Lounech na kolo a hnáty mé rozvěsili na postrach buřičům po cestách veřejných.“

Pan Adam více neposlouchal. Mladá hlava jeho sklonila se ke hrudi a oko se dívalo do podlahy, — černé, udupané hlíny ve skálu, jaksi bez lesku. Musely to býti těžké, divné dumky, že se pod nimi ta hlava jeho sklonila, jež se neklonila ani když kolem svištěly meče, fičely koule a když klekali vedle něho věrní druhové, vypovězenci. Tak se skláněla jediné, když otce držel v náručí, jemně se spod černého, aksamitového kabátce valil proud čisté krve k nezastavení a polootevřenýma rtoma dobrá duše ulétala k hvězdám večerním.

„Blaženo — Blaženo!“ vyrvalo se mu takorůzka násilím křečovitě sevřenými rty. — „Ty cizáku urvals mi dědictví po otci, nuže, měj si je, měj, lpí na něm krev, ale alespoň ji mi nech, vždyť zachoval jsem ji pro sebe. Proč i o to mne olupuješ, co by mohlo nešťastnému přinést útěchu ve dnech soužení, proč trháš mi drzou rukou květ, jež já uchránil před mrazy pro sebe? Beztoho jej, až ho otrháš, až tě omrzí, odhodiš. — Blaženo, bylo by ti lépe, kdybys nežila a kdybych tě byl tehdaž tím zkrvaveným mečem probodl a za tebou toho otce tvého, co tě zaprodává vilníku, jenž zaprodal tedy už dávno svou čest, měl-li jakou kdy a když už nemá více ničeho, naposled tebe — — —“

Zapomněl pan Adam, že není v jizbě sám, že sedí za stolem dva starci a že trnou nad tou řečí jeho, že se jim do starých očí derou slze, při těch slzích že seschlé ruce zatínají v pěstě, že celé tělo jejich chvěje se nad tím výbuchem bouře rozružené pod mladou, pevnou hrudí Adamovou.

„Pane nelituj. Slyšels někdy, že z hnízda hadího vyletěla holubice? vidíš že ne; povídám ti nelituj. Mohl bys si vzít dceru nejoddanějšího pochopa úhlavních nepřátel

svých za ženu. To by ti Sokolové, co leží v Slavětíně pod studenými kameny — —“

„A ti co visí v hodovní síni rodného zámku tvého s očima prostrílenýma“ — podotkl starý Kilián.

„Arciže, všickni ti by museli vstát a víš pane koho potrestat? Ne dědice uchvatitele, ale tebe, posledního potomka. Slyšíš mne pane? Nelituj, že Pacovák zaprodal dceru jinému. — A potom — potom jsi z bratří a víš, jaké zákony jsou v Čechách o bratrích dosud v platnosti? Jsou to ještě staré dekrety Ferdinandovy. Dráha tvá pane nepovede tě už nikdy květnatými sady a žádného z těch, co opustili svou vlast, první krok za hranicemi na cizé půdě přinašel jim neštěstí a přináší dosavád. Bůh ví pane proč. — Já sám potrestám Pacováka a ty můžeš se vypořádati se slavětínským. Tak pane!“ odhodlaně, pevným, tvrdým hlasem, tak jako když bije na mramor kladivem, hovořil kmet z hájovny.

„Teprve nyní vím, co chtívá na mně žena má, děti mé, když je za nocí vídávám v bílých šatech černou rouškou opásané a proč ty větry tak nad chatrčí kvílívají. Zahyne Pacovák rukou otce vašeho vy děti mé nevinné, celý jeho rod zahyne. Nedív se ty pane řeči mé a nelituj jich. Dceři jeho, jeli opravdu hodná, bude také lépe bez života než na zámku slavětínském s životem.“ To ještě tak tvrdým hlasem pronesl kmet, ale jinak již to znělo, tak jako když bije lamač perlíkem do skály a po každé ráně kus pískovce odpadává.

„A dceři jeho, je-li opravdu hodná, bude také lépe bez života než na zámku slavětínském s životem!“ opětoval po hostiteli mladý muž a položil si ruce na oči, jako by chtěl mermomocí zahnat představu, jež kmitaly se mu hlavou jako lítice.

Náhle se zdvihl ze staré židlice, pokročil k Protivovi, upřel na něho ostře zrak, v němž zazrcadlilo se celé to mladé nitro rozbouřené, rozvlněné jekotem odvahy hrozné, nezlomitelné, jež uzrála v něm okamžikem a bleskem utvrdla v čedič, takový, na němž se černají zříceniny hazmburské.

„Mně samému ponecháš ztrestání Pacováka. Ruce tvé jsou již seschlé, uvadlé a síla ochabla. Má-li s rodem mlynáře pacovského zahynouti i dcera jeho, nechť zhyne rukou mou!“ zahovořil temně pan Adam.

„Ne pane; tebe by chytili a dali na kolo. Mne už však život omrzel. A myslíš-li, že síla starého Protivy ochabla, mýlíš se. Arciže mám seschlé, uvadlé ruce; ale věř že bych mohl jimi ještě skály lámati. Já sám

provedu záměr svůj. Až se Pacovák bude domnívati, že stojí na vrcholku štěstí svého, že je tchánem šlechtice cizáka, pošlu na něho, na ně na všechny smrt téměř rukama kostnatými a pak mne mohou třeba za živa rozčtvrtiti.“

„Pojedem do Pacova na svatbu a povežeme tam smrt. Br, br! Však vymyslíme to, jakou smrt; budeme mysliti dohromady a tři hlavy mnoho dovedou. Ba právě že dovedou,“ pokyvoval si Kilián a scvrklým obličejem poletoval mu zase takový smích jako onehdy v té jizbě rytířské na Slavětíně když se domníval, že stojí před ním duch páně Křištofův.

„Dobře řekls brachu, že tři hlavy dovedou něco vymyslet, ale na to zapoměls, že šestery ruce by to pokazily. Tyhle mé dvě jsou ještě zdravé, celý Slavětín, celé Louny, i pacovský mlýn dovedly by obrátiti v rumy, natož pak blažejský kostelík. Slyšíš Kiliáne a ty pane mne také posloucháš? — Zase mi věř v žilách stará krev. Ale nechť si věř, nebude dlouho, na kole mi ji ochladí a tvé pane bylo by milíto, věř Protivovi. Proto mne nech samotného — —“

„Nechám tě starochu, arcíže; ale již mne nezdřžuj, musím ven do polí, do vzduchu, abych se zbyl těch myšlenek, jež mi tam zrovna peklo zaneslo, sic se mi lebka rozskočí a zahynu dříve než on a než — —“

— vášnivě mluvil mladý muž, zahalil se v plášť, hlavu si zakryl čepicí starou, ošumělou, aby ho nepoznali; beze slova opustil chatrč a rychlým krokem zmizel v březínách, za březínami zaměřil k silnici a silnicí nahoru k Tejnici, k sv. Blažejí. —

„Divný hoch, věru, nepochopitelný,“ zakýval hlavou hostitel a podíval se na starého sluhu pánů slavětínských.

„Vášnivý, ale když se vybouří, upřímné srdce. Jako otec, celý otec!“ zahučel Kilián, obrátil se od okna zataraseného napolo shnilým prknem a opřel se o stěnu.

„Vyrušil mne z toho zdejšího klidu, ba právě že. Kdo ví, nebyl-li bych tomu Pacovákovi odpustil. V tamhle té knize, — vidíš ji u stropu, tu jedinou jsem z mého statku zachoval, je také opálená, desky uhořely a několik listů také schází, — čítával jsem, že máme odpouštět, já se v to zahloubal, mýslíval jsem o tom. Je to tak krásné, vždycky mne to uchvátilo. Vidíš, uvažoval jsem, vždyť toho Syna Božího přibíli na dřevo, utýrali ho až do smrti a on jim odpouštěl, modlil se za ně, já také tak chtěl, já se také za Pacováka modlíval, za jeho rod, ale ne, aby byl na světě šťastnější,

to jsem předce nemohl, ale aby bylo jeho duši na soudu odpuštěno. — Ale přišly chvíle, a ty chvíle na mne přicházely čím dále tím častěji, čím více bělela hlava má. V těch chvílích zdvihala se mi hrud, krev hnávala se mi do hlavy a já viděl kolem sebe děti své a ženu's hlavami zkrvavenými a tu jsem zapomínal, co jsem v té knize čítával a co uvažoval. Hlavou duněla mi slova také z té knihy „oko za oko, zub za zub“ ty starochu. Včera a především při těch větrech mne to zas tak napadlo a zas mi cos hučelo do uší ona slova: oko za oko, zub za zub, ale tak, jako když hřímá a když se tím hřímáním otrásají okna. Zrovna tak brachu. Neslyšíš nic? — — Zas to hřímá a zase duní: oko za oko, zub za zub ty stará hlavo má, životy za životy Pacováku! Víš to, že za Vlčím v hájovně chystá na tebe Hospodin bič, jenž ti vyšlehá oči, abys neviděl, po čem jsi toužil už tolik let, tak jako šlehával mečem Israele, pohany a modloslužebníky. — Dnes jsem v té knize ještě nečetl; ty mne budeš poslouchat anebo chceš-li, čti sám ty starý, věrný sluho. Kali se mi nějak oči, písmeny se mi mihají; hled, čti Kiliane; ale hezky pomalu a za každým puntíkem přestaň. Přemýšlej, o čem jsi četl, já také budu myslit a pak si to povíme.“

Kilian vzal do ruky stoletou knihu, z tiskárny Melantrichovy, rozevřel, kde mu hostitel ukázal a četl hlasitě; ale hlas se mu trásl a slova vážla na jazyku. Někdy na okamžik utíchl a podíval se na hostitele, jakoby se ptal, má-li ještě dále čísti.

„Čti jen, čti, líbí se mi to a až ti to vysvětlím, bude se ti to také líbiti. Však nějak ti to brachu nejde, dlouhá leta už jsi asi nečetl.“

Sluha slavětínských pánů četl dále; ale hlas se mu zase tak trásl, byl tak nejistý, jakoby se děsil těch slov či spíše jako by smyslu jejich nerozuměl. . . .

*
Pozdě večer * vrátil se ještě téhož dne pan Adam.

Starci oba seděli na lávce v jizbě vedle sebe a v koutě pod otvorem komínovým plápolal oheň. Seděli mlčky. Starý Kilian podrímoval. Na stole ležela ještě kniha; poprvé, co četl v ní Protiva, ji neuložil na ukryté místo ke stropu.

Sotva dechu popadaje vrazil pan Adam do jizby, shodil se sebe plášť a s čela hlnul si dlouhý, kaštanový vlas.

„Stihají mne brachu — slyšíš? Dědice jmena pánů tvých stihají. Četa dragonů jede k Tejnici a víš kdo jim o mně pověděl?“

„Pacovák“ předešel Protiva „starého sluhu“ v odpovědi.

„Otec Blaženin, jemuž já zachoval život a celému rodu jeho. Udal mne úřadům a úřady vyslaly do Slavětína a do celého okolí zvědy. Bojí prý se mne slavětínský pán. — Jsem jist v tvé chatrči před slidiči? Ne-li, půjdu na několik těch dnů do lesů. Blažena se bude vdávat v úterý a po svatbě její se dlouho v Čechách nezdržím.“

„Pane, ke mně se tak lehce neodvážej. Nevím, komu by se zachtělo do hájovny. Od několika let mne nechávají v pokoji.“

V témž okamžiku ozvaly se před chatrčí drsné, mužské hlasy.

„Mušketýři ze Slavětína,“ zašeptal Kilian před chvilinkou procitnuv.

Mladý muž postavil se přímo za dveře, ze záprsi vytáhl bambítku a v pravici zaleskla se mu břitká dyka.

„Za živý svět tam nepůjdem.“

„Skety.“

„Je sám rád, že ho necháme.“

„Kýs třestěnc jako Kilian.“ — —

Další hovor zanikl v blízkém březoví.

„Podruhé už nepřijdou. Směle můžeš zůstat. Pod krovem hájovny jsi pane lépe ukryt než za pevnými hradbami. — Či myslíš, že by mne zde trpěli kdyby se mne nebáli a kdyby je neděsily pověsti o zakletých duších? Blbci jsou to a poděkuj Pánu-bohu, že jim dal tak málo rozumu do těch slidičských hlav,“ hovořil Protiva.

Pan Adam zůstal v hájovně.

Bylo už hezky pozdě v noci. V jizbě ještě plápolal oheň. U ohně seděl Protiva s rukama založenými a hledem upřeným v plameny. Sluha Kilian i pan Adam dřímali tvrdě.

Kilian povídal ze sna, že celé dva dny nejedl ničeho, na zámku že božím darem pohrdají, proč a jak to je. A ve spaní si svadlou, kostnatou rukou rozkládal, jako kdyby někomu vypravoval cos důležitého. „Nebudeš už brzy ničeho potřebovat, nebudeš, jiným ještě poskytneš, a víš komu? — Dobře víš. Proto jsi se narodil, aby až umřeš ohlodali ti hlavu krkavci o oči vyzobali havrani. Proto — opravdu proto, Kiliane?“

Z prsou kmetových vydral se prudší chropot a za chropotem těžké, hluboké vzdechnutí. Procítl. Pozdvihl se, podíval se kolem, zahučel cos, ale mžikem zas natáhl se na holé zemi a opět byl v tvrdých dřámotách.

Protiva všiml si podivného sna. A když opět starec tvrdě usnul, zakývnul hlavou a

prohodil: „Půjdem, starý brachu, spolu. Necht! Jaký tu také život bež té ženy mé, bez dětí — jsem tu tak sám, více opuštěný než tahle chatrč, než tamhle ty březiny, jako ty Kiliane. A Pacovák požívá štěstí, všude si ho váží. — Bude nám brachu lépe na těch čekanech za Slavětínem, až nám budou zobat oči havrani a hlavu ohlodávat krkavci. Neucítíme toho. Ba právě že neucítíme.“ A když utíchl, zase se tak zadíval do těch plamenů, jež ponenáhlu dohasínaly. A když dohasl poslední, Protiva nepřiložil; také svrhl se na zem, na utvrdlou prst vedle obou hostí.
(Pokračování.)

Jeho Excellenci
Janu Valerianovi
ke dni 19. června 1875*)

Blahý to pohled, kdy po delším čase
mezi své dítky otec přijde zase.

Virou se k němu, oko slzou září
a city duše na jich zřítí tváří.

Však krassí obraz dnes zříme kol sebe,
kdy dítkám přáno, Otče, spatřit Tebe.

Kdy zavítal Jsi v jejich shromáždění
v den poženaný Tvého narození.

To oko jejich, ty tváře planoucí
jeví Ti srdce upřímné a vroucí.

Jsou šťastny cele, co však duši blaží,
marně se slovy vyjevití snaží.

Jen Bůh, všemocný nebes země vládce,
ví, zač dnes prosí pastýři i stáde.

Vi, že Ho prosí, by Tě choval v síle
v bouřlivé době, přebořtízném díle.

By dny Tvé muožil k blahu, spáse světa,
ak bohaté již na skutky i léta.

By „Bůh, Církev a vlast“, jež jsou Tvým
heslem
i nám na moři bouřném byly veslem. —

Tot prosby naše; Bůh pak žití Tvoje
odmění nebem po skončení boje.

A věky budou v paměti vždy živé
Tvé chovat čtveré léto milostivé.

DOPISY.

Z Prahy, 20. června 1875.

(Opravy ve farním kostele sv. Vojtěcha.)

Farnímu chrámu sv. Vojtěcha v Jirchářích dostává se během tohoto roku důkladného, slohu přiměřeného obnovení. Opěrací pilíře presbytáře staví se z tesaného kamene od základů a ozdobeny budou gotickými stříškami. Celý presbytář obkládá se vně při zemi novými pískovcovými plotnami a bývalý hřbitov kolem chrámu vyhloubí se na několik střežiců, poněvadž v minulém století navezeno při upravování ulic ku kostelu mnoho země, čímž podlaha jeho proti hřbitovu hluboko ležela a tím stěny zvlhly. Okna v presbytáři budou přiměřenou gotickou kružbou a malovaným sklem v Cáchách objednaným ozdobena. Vnitřek bude nákladně polychromován, podlaha s části nová, s části nově vyhlazena. V presbytáři postaví se nový oltář zbudovaný dle vzorů staročeských skládacích oltářů s třemi obrazy a štíty končícími gotickými fiálami. Tumba oltáře bude z bílé opuky, stupně z rudého českého mramoru, obrazy na prkně maloval akad. malíř Maixner. V postranní lodi postaví se pro sochu Marie Panny pocházející z bývalého Zderazského chrámu nový gotický oltář, konečně má i hudební kůr slohu přiměřeně se upravit a posavadní varhany buď důkladně opravit aneb novými nahraditi. Plány k obnově této zhotovil profesor č. techniky p. Pacolt. Obnova ta koná se nákladem kostelního jmění a dosáhne letos výše 19.000 zl. Farní chrám sv. Vojtěcha, ač jeden z nejmenších v Praze, má mezi všemi patronátními kostely největší záduší, totiž přes 200.000 zl., jež většinou v hypotekách, z části v obligacích záleží. Při bourání hlavního oltáře, na němž byl obraz dle domněnky od Skrety, přišlo se na „altare fixum“, tumbu z mohutných ploten českého mramoru s gotickou ornamentikou. Tumby té užije se při oltáři v postranní lodi. Na stěnách nalezla se pateronásobná obmítka a po seškrábání jí vyskytla se bohatá polychromie původní, zejména jsou žebra v klenbě rozmanitými barvami a zlatem ozdobena. Ve výklencích mezi žebry objeveno pětadvacet obrazů svatých, obraz Beránka v trnové koruně, a jelena (odznaku jirchářského). Obrazy ty pocházejí z času založení chrámu, jenž na počátku XIV. století již stál, ač na nich pozdější přívěsky patrně viděti lze a během více než pěti set let velice porušeny byly. Služby

*) Jeho Excellence nejd. p. biskup Budějovický slavil své sedmasedmdesátileté narozeniny dne 19. června na cestě své návštěvní v Míslivě, vikariátu Pláneckého. Téhož dne podána Mu tato adresa, podepsaná od veškerého duchovenstva téhož vikariátu.

Boží konají se zatím v postranní lodi, jež sama o sobě malým chrámem jest, starším nad loď hlavní a nyní prkny od ostatního kostela přepažena jest. E.

Z Kralovic, 17. června 1875.

(Bývalý a nyníjší život náboženský v krajině zdejší).

Před dobou lžiosvěty, která ku konci minulého století libovala si v boření a rušení ústavů církevních, byl v krajině zdejší utěšeně kvetoucí život náboženský. Středem jeho a strážcem byl poutnický chrám Marie Panny v blízké Týnici, jež na místě starobylého kostelíka poutnického ve velikých rozměrech a ušlechtilém slohu renesančním v minulém století opatově Plasští zbudovali. Všeemožně pečovali kněží cisterciáci o stánek ten a zvelebili jej, tak že býval každoročně po celou dobu letní od poutníků ze sousedních krajů neméně navštěvován než nyní Sv. Hora u Příbrami. Probošt a čtyři kaplani konali zde duchovní správu, v níž o větších svátcích jim ještě vypomáhali řeholní bratři z kláštera Plaského. Než průvodům poutnickým a kvetoucímu životu náboženskému na místě tomto učiněn náhlý konec zrušením kláštera Plaského, toho pomníku zbožného krále Vladislava, zavřením a znesvěcením svatyně Týnické. Od roku 1201, tedy bez mála 600 let konány k místu tomu průvody na počest Rodičky Boží, nebo léta jmenovaného obdařil papež Innocenc III. poutnické to místo zvláštními výsadami; co dobou více než pětistiletou posvěceno, zničeno náhle r. 1786. Dnes pak stojí poutní chrám Týnický, jemuž velkoleposti a ušlechtilosti forem stavitelských málo který jiný chrám současně stavěný se rovná — v zříceninách. Ani pohromy živelné nemohly ho zničití, za to zlomyslnost lidská způsobem věru vandalským jako na potupu hubila jej všemožně. Před několika roky dala správa velkostatku Plaského s vysoké střední kopule strhati měděný kryt — na správkou kotle v panském pivovaru (!), tak že nyní vlhkou klenbou prosakuje a krásné obrazy na obmítce hubí. Co se tu u nás již napsalo a namluvilo o leckteré polozbořené zdi, — chrámu Týnického málo kdo si všímá, ten zůstává nepovšimnut, zanedbán, jako žalostný pomník protináboženského ducha, který dovede jen bořit a kazit, co víra a zbožnost velikého vyvedly. Než v krajině zdejší nedošlo Bohudík tak daleko, aby zavřením chrámu a zakázáním pouťi lid netečnost a vlažnost náboženskou byl uhýčkán, uspán. Staré tradice o Mariánském chrámu Týnickém žijou posud v lidu. Největší poklad jeho, starožitná socha Rodičky Boží z lípového

dřeva uměle řezaná, dostala se po znesvěcení Týnice do blízkého farního chrámu zdejšího, kde mimo jiné zbytky bývalé nádhery Týnické zdobí hlavní oltář. Odtud stal se zdejší farní chrám oblíbeným celému okolí, staré tradice Týnické přestěhovaly se sem, odtud lze si vysvětliti, proč v oktávě pobožnosti k Srdci Páně z širého okolí na 5 až 6 hodin tolik průvodů poutnických do chrámu zdejšího přichází. Letos v neděli dne 6. června, ač prudký liják mnohým přijítí zamezil, byl zde nevidaný zástup čítající na 25.000 poutníků. V Pánu zesnulý farář zdejší Ignác Wilt má velikou zásluhu, že slavnost k účtu nejsv. Srdce Páně zde tak zdomácněla a takového rozšíření nabyla, že nyní každoročně z celého vikariatu Kralovického, z sousedních osad vikariatu Rakovnického, Plzeňského, pak německých osad vikariatu Žlutického, ano i Jesenického a Blšanského v sousedící diecési Litoměřické po celý týden průvody a jednotliví poutníci sem přicházejí. Nával ku zpovědnicím byl letos veliký, některé dny bylo až 800 komunikantů, všech pak, kteří v témdni tom k stolu Páně přistoupili, bylo 5000. S potěšením poznáváme z toho, že účastenství lidu při krásné pobožnosti té od roku k roku roste, zejména že množí se počet těch, kteří v těch dnech sv. svátosti přijímají; r. 1871 bylo jich 3000, letos již o 2000 více. Při pobožnosti té vypomáhali ochotné důstojní kněží osad sousedních, kázání konáno celkem českých sedm, německé jedno v neděli, kde mnoho německých průvodů zde bylo a sice odbývali je denně mimo sobotu tito důst. kněží po řadě: Pav. Zahálka, vikář a místní farář, Fr. Brosch, farář na Vysoké Libyni, Frant. Ekert, kaplan u sv. Vojtěcha v Praze, Theod. Ryska, koop. v Belé, Jan Brichta, kaplan v Manetíně, Ant. Pastorek, kaplan na Plané, Jos. Bartovský, farář v Čisté a Jos. Kubů, farář v Kozlanech. Mimo ně pracovali ještě sousední kněží, kteří s procesími sem přišli, v zpovědnicích, které od rána do poledne, pak od 4. hodiny odp. až do večera kajicníky obklopeny byly, tak že některé dny až 8 zpovědníků dosti práce mělo. Po kázání byla denně zpívaná mše sv., jež v poslední pátek slavným „Te Deum“ ukončena jest, odpoledne konalo se dle počtu průvodů i několikrát požehnání. Zásluha tak četného účastenství tolik kněží při požehnané pobožnosti této přísluší i láskyplné obětavosti veled. p. vikáře zdejšího. Že pak osadníci zdejší milé slavnosti té si váží a jí hodní jsou, toho důkazem, že zachovávají, pátek, na nějž slavnost Srdce Páně připadá, co zasvěcený svátek a že po celý týden mimo nutnou potřebu se nepracuje. A že slavnost

ta ovoce požehnané nese, svědčí nejen počet komunikantů, ale i to, že i lidé, kteří po dlouhá léta chrámu se vyhýbali, letos pobožnosti té se zúčastnili. Dej Bůh, aby i nadál utěšená pobožnost tato zkvétala a zůstala celé krajině zdejší každoroční duchovní obnovou a zřídlem pravé zbožnosti katolickému lidu zdejšímu. *F. E.*

Z Kostelce nad Orlicí 18. června 1875.

(Svěcení dvou křížů a zvonku v Tutlekách.)

V neděli 13. června ozdobili občané Tutlečtí svým nákladem dvěma novými kříži a novým zvonekem osadu svou. Jeden kříž od domkářů postavený jest ze dřeva s plechovým pozlaceným tělem, druhý na podstavci kamenném je ze železa též s pozlaceným tělem Krista Pána. Zvonek ulitý od zvonáře K. V. Paula v Hradci Králové váží 83 liber a stojí 123 zl. Výloha na oba kříže a zvonek činí se vším upravením 250 zl. Tato oběť, pro malou obec Tutleickou zajisté dosti značná, nabývá tím větší důležitosti v době naší materialistickým proudem uchvácené, poněvadž osada tato mimo chatrný a sešlý dřevěný kříž neměla žádného odznaku, po němž by bylo lze poznati, jakého náboženství jsou as obyvatelé její. —

Před rokem 1848 zaopatřili si sice zvonek, než v rozbourané oné době několik přepjatců v čele obce, vším co by poněkud náboženský ráz obce té osvědčovalo pohrdajících, prodalo zvonek obci Lhotecké snad proto, aby spoluobčany ostatní z té zatemnělosti a pověry kněžské vymanili. Ano přivedli to tak daleko, že r. 1851 při slavnosti posvěcení chrámu Páně, jak v katolických osadách obyčejem bývá, ani výroční requiem za zemřelé předky své sloužit nedali. Tak bylo v obci před dvaceti lety a malá byla naděje, že v brzké době obrat k lepšímu nastane. Než s pomocí boží rozbilo se úsilí ono o horlivou a vytrvalou snahu několika uvědomělých katolíků, jimž se nyní v zastupitelstvu obecním zasedajícím podařilo své katolické přesvědčení postavením těch dvou křížů a zaopatřením zvonku veřejně osvědčiti. — Dne 13. června za hlolu zvonů ubíral se přeletný průvod z kosteleckého chrámu Páně sv. Jiří po druhé hodině odpolední vedený důst. p. děkanem J. Hlavatým a kaplanem jeho k Tutlečkům. V čele průvodu kráčela školní mládež kostelecká, pak 20 družiček z Tutlek, duchovní, literátský sbor kostelecký a na 300 věřícího lidu z Kostelce nábožné písně pějícího. Na poloviční cestě přišel sbor hudebníků prů-

vodu vstříc a doprovázel píseň zbožného lidu. V Tutlekách u prvního kříže, kde již davu lidu z Vamberka, Rychnova a ze všech okolních vesnic se sešly, tak že slavnost tato přes tisíc účastníků čítala, byl průvod hluchou stělbou pozdraven a uvítán. Kolem kříže stály slavnostní brány s mnohými vhodnými nápisy. Po žádosti za posvěcení od jedné z družiček přednesené vykonal posvěcení kostelecký kaplan p. Jos. Kaplan. Po vykonané litanii ubíral se průvod ku kříži druhému od rolníků postavenému, vedle něhož i zvonek zavěšen jest. Zde překvapila jednoduchá a vkusná ozdoba kříže a poutala pozornost všech přítomných. Když jiná z družiček jmenem celé obce o posvěcení požádala, vystoupil na kazatelnu schválně upravenou jmenovaný kaplan a hlásal četnému zástupu: proč katolíci kříže na veřejných místech stavívají a jak prospívají budou tyto dva nové kříže osadníkům Tutleckým i vysvětlil, proč se ráno, v poledne a večer ku kletkání a při jiných příležitostech zvoní. Na to následovalo svěcení, litanie a celá slavnost skončila se písní k Pánu Ježíši. —

J. K.

Rozmluva kmeta s jinochem.

Jinoch: Dědku, kde tu dostat chleba?

Kmet: Pro chléb časně vstáti třeba; nebo cesta příkrá, dlouhá; nejjistší je k pluhu touha. Za pluhem je chléb sic trudný, ale zdravý jest, ne nudný.

Jinoch: Kde tu dědku pobavení?

Kmet: Blížkéť ono věru není: šest dní třeba k němu jíti, šest dní zde se mozolití. V čas ten hleď mti celý svoje blaho na zřeteli; v sedmi den se můžeš bavit, neděli, den Páně slavit.

Jinoch: Dědku, kde tu bude štěstí?

Kmet: Cesta jeho jinde jestí. Všickni se tu po něm ptají, však ho v světě nepoznají. V domě otcovském ho hledáš? věz že v Bohu jen ho shleď! Pilným hled' a ctnostným býti, Boha svého právě ctíti; pak kdo svědomí se táže, ono cestu poukáže! —

Z pol. J. B. P.

KRONIKA.

Z Prahy. V neděli 27. t. m. bude se odbyvatí první jubilejní průvod na *Hradčanech* a sice o 4 h. odp. z velechrámu sv. Vítského do kostela na Strahově, v Loretě a u OO. Kapucínů, za týden pak v neděli 4. července na Malé straně, kdež i Smíchov se připojí, tolikéž o 4 h. z farního chrámu u sv. Mikuláše do kostela u sv. Tomáše, u sv. Kajetána a u Marie P. Vítězné.

— V úterý 29. t. m., v slavný den sv. apoštolů Petra a Pavla bude se konati výroční pouť na *Vyšehradě* a u sv. *Petra* na Poříčí. V kolleg. chrámu Páně na *Vyšehradě* budou v pondělí před slavností o 3. h. odp. slavné nešpory, v úterý pak o slavnosti bude v 9 h. zpívána ranní mše sv., v 10 h. kázání, v 11 slavná pontifikální mše sv.; o 4 h. odp. kázání pak slavné nešpory. Ve farním chrámě u sv. *Petra* na Poříčí budou v pondělí před slavností o 4 h. odp. nešpory, v úterý pak o slavnosti bude v 9 hod. zpívána mše sv., v 10 h. kázání a v 11 h. slavná mše sv., odpoledne o 4. h. budou nešpory a v 6 h. požehnání.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 25—28. června u sv. Havla, 29. a 30. června, 1. a 2. července na *Volšanech*, od 3—6. července u Anglických panen.

— V neděli 4. července bude se slaviti u Věch Svatých na hradě výroční památka sv. *Prokopa*, patrona vlasti. V 8 h. bude zpívána mše sv., v 9 h. kázání, v 10 hod. pontifikální mše sv., odpoledne v 5 h. nešpory.

— V pondělí 5. července bude ve farním chrámu Páně *Karlínském* oslavena výroční památka sv. *Cyrilla a Methoděje*.

— Do k. arcib. semináře v Praze bude na příští školní rok přijato kandidátů tolik, kolik způsobných se přihlásí. Lhůta k podávání žádostí trvá do 31. srpna. Mimo vysvědčení maturitní, křestní list atd., žádá se též průkaz, byl-li žadatel k vojsku odveden.

— Spolek *Armáteskýj* konal dne 7 června svou pátou valnou hromadu za roky 1872, 1873 a 1874. V tom tříletí pochováno spolkem v rubáši a rakvi z nemocnic a umrlých kaplí v Praze 4287 dospělých a 624 dítek, od toho roku nižádný v Praze zemřelý nebyl více v pytli pochován. Spolek čítá asi 1400 členů v Praze nejméně 1 zl. 20. kr. ročně přispívajících a několik na venkově; někteří přispívají i více, 2, 4, 5, 8, 10, 12 zl. ročně. Někteří složili 24 až 100 zl. najednou a vedou se v hlavní

knize co věční údové, protože úrokem z kapitálu složeného zásluha jejich i po smrti na dále trvá, a spolek přeje si vřele, by se více takových dobrodinců přihlásilo, i aby šlechtitliví lidumilové aspoň ve své poslední vůli darem podobným na spolek tak dobročinný pamatovali. Roční vydání páčí se na půl čtvrtá tisíce zlatých. Výbor byl doplněn, stanovy zůstaly nezměněny. Kdoby skutek křesťanského milosrdenství podporováním tohoto lidumilného spolku vykonati mohl a chtěl, rač se laskavě obrátiti na předsedu v. důstoj. p. kanov. Ant. Rosta na Skalce aneb na jednatele P. Jana Havlu, kaplana u sv. Štěpána.

Z Pruska. Následkem nejnovějších protináboženských zákonů v Prusku počíná na novo stěhování se řeholníků. OO. Františkáni z Annaberku v Pruském Slezsku smutný tento průvod onehdy zase zahájili. Píše totiž „Schles. Volkszeitg.“ takto: Dnes 7. t. m. dopoledne o 1/2 12. h. ubíralo se odput prozatím několik Františkánů do Ameriky. Jsou to kněží Bonaventura, Markus, Desiderius a Šebastian, čtyři bratři laikové a čtyři studující, všickni přestrojeni v občanském obleku. Zvěst o odchodu jejich z rána záhy po celém okolí se roznesla s rychlostí úžasnou. Každý pospíchal, aby se s milovanými řeholníky naposled ještě rozloučil. Když od dvora klášterního vyjžděly vozy, na nichž řeholníci odjeti měli, již tu lid shromážděný nemoha utajiti smutku v srdcích svých, hlasitě štkal a bědoval, když pak ale vrata se otevřela, a řeholníci na vozech vyjžděli, tuť nastal nářek takový, že ani nejsrdnatější a nejstatnější mužové slzí zdržeti se nemohli. Byť to výjev, který nelze vypsati. Lid stál jako zeď a tlačence po chvíli byla tak veliká, že vozy ze dvora klášterního vyjeti nemohly a vrata opět uzavřena býti musela. Kněží odjíždějící snažili se ze všech sil nářekující a plačící lid utišiti a potěšiti, avšak teprv když P. kvardian důtklivě prosil, aby již propustili odjíždějících poněvadž tak býti musí, tu teprv ustoupili a propouštěli vozy, z nichžto kněží na rozloučenou jim žehnali. S nářkem provázal lid vesnicemi poblíž Annaberku milované kněze a klášterníky, kteří na stanici železniční Gogolin, k nejbližšímu to cíli daleké své pouti chvátali. Na krátko pobudou v klášteře jmenovaném ještě ctihodní kněží Kleinwächter, Viktor a P. kvardian, mimo některé bratry laiky, budeť jim brzy za vyhnanými také se odebrati.

— *Kulturníci nového světa.* I. Jest ta

církev svatá skutečně bojující na tom světě; ba podobá se, jakoby nejvyšší její vojevůdce v statečnost pluků svých obzvláštní důvěru měl, že ji tak se všech stran úhlavním nepřátelům svým i jejím a útokům všelikým, tu krutým tu ošemetným, téměř v šanc vydává. Útoků krutých jsme podali obrázek jeden z Brasílie (Blah. I. str. 198.), jeden z Buenos-Aires (str. 206.), dnes podáváme jiný způsobu lestně ošemetného ale neméně dábelského a sverepého, nespáchaný ani mečem ani ohněm, ani od lůzy pouliční, nýbrž spáchaný zákonem násilnickým, od sboru vládního, zákonodárného sněmu (kongressu) v Mexiku. Ta jest ta veliká skutečně dábelská ošemetnost, že pod zástěrou zákonů, všelikou spravedlnost poličkujících, ba téměř nohama šlapajících, pod záminkou svobody a vzdělanosti nejhrubší násilí se tropí, náboženství se potlačuje, kněží vyhánějí, jejich majetek zabavuje, a lid vši zhoubě nevěry se vydává.

Tak letošní Mexikanský kongres ustanovil úplné odloučení církve a státu, aby prý se tento proti osoblivým přehmatům oně uhájil tak jako ten vlk v té bájce tomu beránku vyčítal, že prý mu vodu kalí (ó té vlčí nevinosti!) ale zatím všecko jde na potlačení všeho náboženství a uvržení ba nucení veškerého lidu v nevěru. Neboť nejen se všechny svátky zrušují a neděle se ponechávají jenom na to „aby se prý veřejným úředníkům oddechu od prací doprálo.“ Když tedy jest Mexiko státem „bezbožeckým,“ zakázáno pak všem civilním úředníkům a spolům i vojenským sborům všeliké veřejné účastenství na těch kterých veřejných bohoslužebných obřadech. Avšak není dosti na tom; zednářský liberalismus nezůstává státi na poloviční cestě, nic nedbaje toho, že se stává nedůsledným a tak své úmysly, jež skryti chtěl, na jevo dává. Tak dalšími zákony zřejmě ukazuje, že čelí k úplnému potlačení církve. Neboť zakazuje přísně všeliké vyučování a konání náboženství na všech ústavech a školách i státních i obecních; odírá všem duchovním sborům a společností právo majetku nemovitého nebo ukládání kapitálu na hypoteku. Není-li pak to jako odsouditi ty sbory na úmor hladem? Nemá-li pak každá společnost, jsouc osobou mravní, i právo k majetku, aby žítí mohla? Či možná, by se sbor nějaký bez majetku, bez hmotné pomoci udržel? Kdo tedy takovému sboru stálý majetek odírá nebo nemožným činí, ten jej usmrcuje. — Ale na tom není ještě dosti. Jiný úkaz zakazuje duchovním, mimo zdi chrámové okázati se

veřejně ve zvláštním oděvu anebo s nějakým odznakem svého stavu. A proč? Aby se oko ryzeho liberála mexikánského neuráželo a hněv v jeho šlechetně svobodomyšlném srdci se nevzbuzoval, když by duchovní šat spatřil! Zdaž-li pak to nepřipomíná na jistého ptáka domácí drůbeže, an se na hnojišti hněvivě rozčepýří, jakmile se mu červený šat okáže? —

Ale to je všecko jako nic; neboť zdivočilci mexikánští zpáchali na svém kongressu skutek opravdu sverepého barbarství. Dodatkem k vystaveným zákonům vyhnali z republiky mexikánské všechny milosrdné sestry ze všech škol a špitálův i chudobinců přes všecko jich blahodinné působení. Kdož by to byl za možné pokládal v zemi, kde jest takový nedůstatek všech sil a pomůcek jak lékařských pro nemocné, tak vyučovacích pro mládež? Za španělského království byla celá země dosti opatřena všelikými ústavami jak k vyučování, tak i k opatření chorých a chudých; ty ústavy byly veskrze pod správou duchovních. Avšak revolučními rozbroji byli duchovní vyhnáni, ústavy ty zrušeny; nadání bohatá dostala se na pochvaty revolucionářům. To dotvrdil již roku 1830 ministr Lukas Alamon, když náказа nešťovic zuřila, řka ve sněmu: „Jindy bylo lze v takové truchlivé nákazě pomoci najíti u duchovních řádů špitálních, neb i v královské nemocnici v Mexiku. Obec městská měla dosti základů (kapitálů) k ošetření nemocných, ba skoro každá víska byla nějakým dobročinným ústavem opatřena; ale to revoluce pohltila všecko; ta zničila trpícímu lidstvu od věrných zbožných předků založené a štědře nadané útočiště; základy královské obrátily se jinam.“ A tak byly potom milosrdné sestry ku pomoci povolány. Přišly, a zastávaly své blahodinné působení po více nežli 30 let. Letos byl počet jich 410, mezi nimi 355 rodilých Mexičanek. Pod svou správou měly 43 nemocnic a chorobinců, z nichž bylo 28 jenom z dobrotivých almužen vydržováno; v těchto pak ústavech křesťanského milosrdenství obdrželo průměrně ročně až 21,000 nemocných a chudých pečlivého ošetření a výživy. Nuže co zavinily tyto sestry, které útlý svůj věk tak blahodárnému působení věnovaly, že je bezbožný ten stát hrubou pěstí z vlasti vyhazuje? co si počnou ubožáci nemocní a ochudlí, kteří po laskavém ošetřování šlechetných sester marně touží? Jediný zločin oněch útlých sester jest, že jsou řeholnice a že z lásky k svému Spasiteli povolání tak těžkému ale blahodinnému se věnovaly. Veřejné nevěstky

se ponechávají ba šetří; proti domům habebnosti — hampejzům a psincům není zákonů; a tudíž lze snadno poznati, že ctnost oněch řeholnic mnohé vznešené dáme, ana si liberálnické i zednářské i jiné choutky oblíbila, jako trn v očích byla. „Nenávidít světla, poněvadž skutkové jejich zlí jsou.“ Avšak nic dále o tom.

Nemenší však rána zasazena jest vyhnáním těch sester našim školám a vychovacím ústavům. Královské školy byly též revolučními bouřemi zničeny, a když se nyní dobročinností obcí a přičiněním pilných sester znovu zmáhati počaly, opět je revolučníci s hůry ruší a ubíjejí. I dalo se sestrám na vůli, chtějí-li duchovní šat odložit, že mohou i déle úřad učitelský zastávati; ale s svatým rozhorlením zamítly křesťanské bojovnice zrušení svého svatého slibu, jímž se byly práporu Kristovu zasvětily. Zklamání jsouce ošemetní násilníci jejich, dělali, jako by je z tyranství představených vysvoboditi chtěli, ale nic na plat; směle jim odvítily ty slabé ale věrné řeholnice, že samovolně si svůj stav vyvolily a že svědomitě jej zachovají. Takové ani statnosti ani srdnatosti se ti schytralí ošemetníci nenadáli; ale i ještě jedné cesty zkusili, aby udrželi aspoň některé z těch, jež vyháněli. Vydali ukaz, že žádná Mexikánka nesmí opustiti vlast, leč s dovolením svých příbuzných. Ale i v tom se klamali. Neboť rodiče a příbuzní pokládali si vesměs za čest, když některá jejich dcera nebo příbuzná počítala se k těm, „které pro Krista pronásledovány jsou.“ Tak tedy jest vyhostění z vlasti určeno; část se odebrala do materince svého v Paříži, část nalezla útočiště ve spojených obcích Severo-Amerických.

Ale jak s tím násilným vyhnáním byl srozuměn lid, když totiž svobodomyšlná vláda slabé řeholnice, ale šlechtetné své vlastenky tak hrubě a nelidsky byla vyhostila? Toho důkazem jest jednak vláda sama. Neboť obává se vzbouření lidu při odchodu sester, držel president vládní vojsko pohotové, ba i do města přístavního Vera-Kruce, kdež vyhostěnky na loď francouzskou vstoupiti měly, poslal zvláštního svého vyslance. Sem přišedše byly od měšťanstva co nejlaskavěji přijaty a hostěny tak, že si každý zvláštní cti býti pokládal, když je ve svůj dům a k svému stolu přijmouti mohl. Vyslanec presidentův provodil sestry až na francouzskou loď; měl to býti čestný průvod, či to bylo vlastně nedůvěřivé sebe přesvědčení, že milá vlastice do jista jest zbavena milosrdných sester, státu tak nebezpečných? — Všeobecnému ustr-

nutí a nevoli nad takovým hrubým a krutým násilnictvím, jakož i nade všemi zákony, jimiž se svatá církev zotročuje daly pak výraz jediné četné vznešené paní mexikanské, sepsavše a zadavše k vládě slavný protest proti všem usnešením též vlády, jimiž se víra větší daleko části národu tupí, haní, utlačuje, řkouce ke konci: „Neprátele naši jsou u nás v menšině a nad to málo znamenití a ku pohrzení, zvláště srovnáme-li je s zbožnými a statnými biskupy našimi, kterýmž Bůh svatou víru strážiti a chrániti dal; ale byt jich bylo sebe více, byt byli sebe mocnější, my se jich nic nebojíme, nybrž vyslovujeme a osvědčujeme odhodlaně a pevně před celým světem, že zavrhuje a v ošklivosti máme všecko, co naši ctihodní duchovní pastýři zavrhují a v ošklivosti mají, jsouce s Boží milostí hotovy, činiti a obětovati všecko, co máme a seč jsme, na zachování a ochránění své svaté víry ke cti a chvále Pána našeho Ježíše Krista, jehož nejsv. jméno budiž zvelebeno na věky!“ Tak dáno v Mexiku, 20. ledna, v den sv. Šebastiana 1875. — (Veliký počet podpisů paní nejvznešenějších.) Tak jako u nás v Evropě, tam v Porýnsku i paní svou víru osvědčily proti násilnickým zákonům, jimiž se biskupové a kněží týrají a zavírají, lid pak o svou víru, ana jest jediným základem pravé vzdělanosti olupuje; tak učinily i tamo za širým oceánem statné ženy opor proti podobným nespravedlivým nařízením svěvládních násilníkův, tím spolu dokázavše, že nesluží nadarmo církvi „zbožným pohlavím.“

(Dokončení).

Paběrky.

15. První sv. přijímání.

Roku 1811, vypravuje ctih. Abbé de Ségur, byl jsem v Paříži údem jedné konference sv. Vincence z Pauly. Někteří mladíci, rovněž údové, zvykli si nemocnice a chorobince v naší čtvrti jednou nebo dvakrát do téhodne navštěvovati. Mně připadla nemocnice v ulici Sevré; a kdykoliv jsem tam vešel, pokaždé jsem nejprve navštívil kapli, abych Pána Boha prosil o požehnání pro dílo, které jsem z lásky k němu konal, jakož i aby požehnáním svým provázal všechna slova, která jsem k nemocným mluvil, a všechny rady, kteréž jsem jim dával. Po návštěvě nemocných ve všech síních vrátil jsem se vždy opět do kaple, abych tam své úspěchy Bohu obětoval. Na jaře musil jsem Paříž opustiti. Jaktěživ ale nezapomenu na jeden případ, jehož svědkem jsem byl při poslední své návštěvě v řečené nemocnici.

Sál, do něhož jsem vstoupil, nacházel se pod dohlídkou jedné ve službě nemocných sešedivělé milosrdné sestry, která jak v péči o tělo, tak i o spasení duše neunavná byla. Jako vždy, tak i téhož dne obrátil jsem se nejprve k té sestře, abych od ní zpráv nabyl. Poručila péči mé šest neb sedm nemocných, z nichž jeden právě přibyl; jiný ležel na smrtelné posteli, a potřeboval duchovní útěchy a posily; tam opět ležel jeden, jenž toužil po smíření s církví a t. d. Načež dále pravila: „Ale račte jíti k čís. 39., tam leží dva- až tři a dvacíletý člověk, jenž má v nejvyšším stupni neduh prsní, tak že sotva asi dva neb tři dny přežije. Já všechno vynaložila, abych ho při jeho nebezpečném stavu ku kajicnosti povzbudila, ale nepodařilo se mi to: tři až čtyřikrát kázal mi pryč jíti a když domácí kněz přišel, odbyl ho hrubstvím. Jeden z vašich bratří ze spolku sv. Vincence z Pauly byl též u něho, rovněž ale ničeho nepořídil jako my. Bezpochyby že vás také pryč pošle; toho ale nedbejte, vždyť tu jde o čest Boží a o spásu ubohé duše, tu tedy sluší všechno vynaložiti.“

„Inu dobrá sestro, když mne od sebe vyžene, půjdu, toť nebude to nejhorší, co mne na světě může potkati. Pomodlete se za toho ubohého jednou Zdravas Maria, já pak k němu půjdu.“

Pak jsem šel, jako vždy od postele k posteli, až jsem přišel k čís. 39. Než jak ulekl jsem se při pohledu, který se mi naskytl! Na zbledlé tváři usadil se již stín smrti; tři neb čtyři podhlavničky udržovaly nemocného v sedě, oči byly vpadlé, tvář vyhublá a vybledlá, a jeho náramná vyzábllost poskytovala tmavým očím hluboce vpadlým nemilého lesku.

Tak jsem tedy přišel k němu, on na mne pohlížel, nic neříkaje. „Sestra mi pravila, můj ubohý příteli“ tak jsem naň promluvil, „že mnoho vám jest trpěti. Jste tuším již dlouho nemocen?“

Neodpověděl ničeho; pouze vzezření jeho bylo čím dál tím trudnější, jako by mi říci chtěl: Co mi po vašem těšení a litování, dejte mi pokoj.

Já ale se stavěl, jako bych ničeho nepozoroval. „Trpíte mnoho, tázal jsem se upřímně, mohu vám snad ulehčiti?“ — Žádná odpověď.

„Musíte z potřeby učiniti ctnost a Bohu své utrpení obětovati na smíření za hříchy své, tak budete míti aspoň nějaký užitek z toho.“

Ješto nemocný posud tvrdošijně trval v mlčení, počalo postavení moje poněkud

již nepříjemným se jeviti. Pouze jeho pohled byl v každém okamžení hrozivějším a já již mohl se nadíti, že nadávkami mne zažene. Ale tu mi pojednou seslal Bůh dobrou myšlenku. Já se rychle nachýlil k nešťastníkovi a tázal se ho z ticha: „Přistoupil jste hodně k prvnímu svatému přijímání?“ A toto slovo působilo naň v skutku elektricky — trhl oť jím. Obrátil se z lehka, změnil výraz svého obličej, a zamumlal: „Ano pane!“ „A, příteli, nebyl jste tehdy šťasten?“ „Zajisté, zajisté, pane!“ odvětil pohnuté. A tu jsem viděl, kterak dvě veliké slzy po vyzáblých tvářích kanuly. Hned jsem ho ujal za ruku. „A čím to bylo, že jste tenkrát tak šťastným byl? Já vám to povím: Vy jste byl tenkrát čistého srdce, miloval a bál jste se Pána Boha, byl jste dobrým křesťanem. Téhož štěstí můžete opět nabyti. Bůh jest tentýž jako byl tehdy.“ On nepřestával plakati. „Není-li pravda, tázal jsem se, že se chcete zpovídati?“ „Ano pane, ano!“ zvolal pojednou, a vzb chopil se, aby mne objal.

Pomyšlení na první sv. přijímání stačilo k obrácení se umírajícího — a bezpochyby i zachování jeho duše. A jaké to štěstí proň, že jeho první sv. přijímání bylo hodné, jinak by na kraji hrobu nebylo takový účinek působilo. Takovou měrou dobré plodí ustavičně zas dobré, a před Bohem nic nepřijde na zmar a nic se neztratí.

Nuže milý čtenáři, i ty se rozpomeň na předešlý svůj život. — Milostiplný čas jubilejního roku tobě kyne, a volá: Nelenuj, obrať se, čin pokání. „Aj nyní čas příjemný; aj nyní den spasení.“ J. Št. K.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva.*“ Svazek 3. Obsah: Čísar František I. (sepsal dr. Fr. Kryštáfek); Nadúčelnost v přírodě (prof. K. Šmídek); Předložka „in“ ve Vulgátě (Jos. Barták). V Kronice: Upravení kongruy se strany vlády; porada učitelů sv. náboženství; nešetření dekretů synody pražské; výkup pozemků pro železnou dráhu; platnost či neplatnost manželství; seznam vkladů do Dědictví sv. Prokopa. V „liter. oznamovateli“ ohlášeno a posouzeno 15 spisů. Svazek 4. vyjde dne 13. srpna.

— „Pastýřský list o milostivém létě a modlitby k získání plnomocných odpustků.“ Čtvrté pro král. hlavní město Prahu a okolí doplněné vydání. Tiskem a nákladem Karla Bellmanna v Praze. Str. 32, cena 6 kr. — Doplnění záležitosti v tom, že na str. 2. přitištěn jest pořádek jubilejních průvodů v městech Pražských, na str. 14. seznam chrámů ustanovených

v Praze za štace odpustkové, v litanii pak o Všech Svatých přidání jsou sv. patronové čeští, jakož se nalezají i u vydání německém, týměž nákladem vydaném. „Past. list“ v obou zemských jazycích s modlitbami jest na skladě též v k. arcib. kněhtiskárně.

— „Zábavné spisy dra. Vil. Baubergra.“ Pořádá Ant. V. Huml. Díl V.: „*Chatrč írská*.“ Povídka pro ušlechtilé čtenářstvo, obzvláště pro dospělejší mládež. Tiskem a nákladem Rohlíčka a Sieverse. V Praze 1875. Str. 93. Cena 52 kr. — Týměž nákladem: „*Praskovja, dívka Šibířská*.“ Z francouzského Xaviéra de Maistre-a zčeštil Jan A. Sedlák, bohoslovec. Str. 87 za 24 kr.

— „*Židé podle talmudu*.“ Na uvážení křesťanům a židům všech stavů podává prof. Dr. A. Rohling. Přeložil M. J. Balák. V Praze 1876. Nakladatel Theodor Mourek. Str. 76.

— „*Beleuchtung der Schrift des Herrn Dr. Johann Kelle: Die Jesuiten- Gymnasien in Oestereich von Rupert Ebner, S. J. Linz 1875. Franz Ignaz Ebenhöch'sche Buchhandlung (Heinrich Korb). Heft 2., 3., 4. S. 97—480. Viz „Blah.“ 1874 č. 13. str. 176. Svazek 5. (poslední) této rázné obrany vyjde co nejdříve.*“

— „*Kytice*.“ Sbírnka zábavného i poučného čtení pro mládež. Svazek 3.: Andulčin Černouš. — Blažena a Matilda. — Náš žebrák. — Oběd na poli. Povídky od Františka Pravdy. V Praze 1875. Nákladem kněhkupectví I. L. Kober. Str. 127. Cena 40 kr.

— Nákladem Mikuláše a Knappa v Karlíně vyšla nová mše; „*Missa quinta ad unam vocem cum organo auctore F. Z. Skuherský*.“ Opus XXIII. Str. 12. Cena partitury 1 zl., 1 hlasu 10 kr. Věnována jest mons. Karlu Jaenigovi, rektoru ústavu dell' Anima v Římě.

— Nákladem Fr. A. Urbánka, kněhkupectve v Praze vydávána „Nová knihovna pro mládež“ dospěla k svazčku 25. celé sbírky čili sv. 5. ročníku V., jenž obsahuje pod záhlavím: „*Otnost šlechtí*“ povídky: Cikánské děti; Dobročinnost přináší úroky; Pohutlivá obět. Sepsal a vzdělal Jan P. Příbík, říd. učitel ve Vysočanech u Prahy. Str. 68 za 24 kr. — Tamtéž: „*Bibliothek slavischer Poesien in deutscher Uebersetzung*. Redaktor: Josef Wenzig. Band I. Auswahl aus Jos. Wenzig's Uebersetzungen slavischer Volkslieder. Heft 1.: „*Böhmische Volkslieder*.“ S. 86. Preis 60 kr. — „Úplný převod měř a vah posavadních na metrickou a naopak.“ K potřebě všeobecné sepsal Frant. Karel Opa, učitel na Mělníce. Str. 32. Cena 16 kr.

— Kniha pro každého rolníka a hospodáře“ atd. Sešit VI. (str. 241—288).

— „*Divadelního ochotníka*“, vydávaného nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v

Karlíně, vyšel svazek 101., 102. a 103. — Tamtéž: „*Hry a zábavy*.“ Naši milé mládeži věnuje Jan Tykač, učitel v České Třebové. Hodí se ku potřebě při vycházkách s mládeží do přírody a při tělocviku ve škole. Str. 24 za 10 kr. — „*Merendy*.“ Sbírnka šestá. Str. 240 za 1 zl.

— „*Cecile*“ vyšlo čís. 6. s hudební přílohou a „*Methoda*“ čís. 5. s 2 výkresy.

— „*Stručný všeobecný slovník věcný* (Malý slovník naučný.“ Sešit 24. (Envelope-Euxanthová kyselina); konec dílu II. Sešit 25. (str. 48) počíná písmenem F.

— „*Die liturgische Sprache der Kirche vom dogmatischen, historischen und pastorellen Standpunkte beleuchtet von Josef Barták, Th. D. C., Schlosskaplan zu Choltitz*.“ Mit Bewilligung des hochwürdigsten Kapitular-Konsistoriums zu Königgrätz. Selbstverlag des Verfassers. Königgrätz 1875. Čistý výnos ku podpoře kněží řecko-slovansk. obřadu (unitů) v diecési Chelmské. Cena 52 kr. u p. spisovatele, jenž na 10 výtisků dává 11tý zdarma.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Jos. Hofer, farář ve Vranově, 7. června (nar. v Kraslicích 24. září 1837, vysv. 27. července 1862).

Upřázdnuené místo:

Vranov (Frohnau), fara patron. poručenstva p. hrab. Ervína z Nostic-Rhineku, od 16. června.

V biskupství Kralohradeckém.

Ustanoveni jsou:

p. Frant. Jenček za zám. kapl. v Žehušicích,
p. Fr. Kobliške za kapl. v Č. Verneřovicích.
p. Jos. Baudisch za kapl. v Něm. Prusnici,
p. Ant. Kalina za admin. v Oubislavicích,
p. Ad. Scharfenberger za adm. v Bystřci,
p. Jan Nosek za koop. v Jablonném,
p. Jan. Říček za kapl. v Ledči;
p. Alois Effenberger za far. v Slavoňově,
p. Frant. Hanzl za far. v Hradištku,
p. Josef Brožek za far. v Chřenovicích,
p. Fr. Chaloupka za far. v Skuhrově,
p. Jan Skalický za far. ve Zvoli,
p. Dom. Faltus za prvofaráře v Rohožné.

Upřázdnuená místa:

Oubislavice, far. patr. nábož. matice do 8. čvce.
Bystřé, fara patr. nábož. matice, do 12. čvce.

Tímto číslem skončilo se I. půletí „*Blahověsta*.“ Činice pozvání ku předplacení na půletí druhé podotýkáme, že i půletí I. v expedici na skladě jest, jakož i úplné výtisky z r. 1871—1874.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II
Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Vzorný panovník. šlechtitný lidumil, štědrý dobrodinec chrámů Páně

Jeho Velič. císař a král

Ferdinand Dobrotivý

žesnul tíše v Pánu po opětém přijetí sv. svátostí a potěšen apoštolským požehnáním sv. Otce o slavnosti sv. apoštolů Petra a Pavla dne 29. června t. r. o půl 4. hodině odp. v sídle svém na král. hradě Pražském.

Kovový hlas mohutného zvonu na věži [velechrámu sv.-Vítského, jehož předním dobrodincem zvěčnělý císař pán byl, oznámil Praze úmrtí miláčka lidu a zvony ostatních chrámů stověžatého města hlásaly truchlou tuto zvěst dále vlasti, říši, světu, a kdokoliv ji uslyšel, byl k slzám pohnut. V domácnostech, rodinách, ústavech a chrámech konány modlitby; Praha zahalila se v roucho smutečné, ponenáhlu vlály skoro se všech domů prápory barvy černé. Ode středy vyzváněno pak v poledne i u večer všemi zvony po celé Praze. Ve čtvrtek dne 1. t. m. přijel do Prahy panující císař pán František Josef I., aby modlitby vykonal u bezduchého těla vznešeného ujce svého, jehož u večer přede dnem skonání též byl navštívil. V pátek 2. t. m. navrátil se na rychlo do Prahy z visitační cesty své J. Emin. nejdůst. pán kardinal arcibiskup. Téhož dne a v sobotu putováno ze všech měst a předměstí Pražských i krajin vlasti na královské Hradčany, kdež v cí. kapli konaly se mše sv. a modlitby vděčného lidu u rakve, v níž vystaven byl zbožný císař a král Ferdinand Dobrotivý, v kapli díme, kterouž rozšířil, upravil a ozdobil mimo jiné též sochami sv. apoštolů Petra a Pavla, o jichžto slavnosti v Pánu skonál, aby vzal odplatu spravedlivých. Včera konál se smutný průvod za nevidaného účastenství všech stavů, celé Prahy — veškeré země k státnímu nádraží, odkudž tělo odvezeno do Vídně.

Císař *Ferdinand I.* (Karel Leopold Josef František Marcellin) narodil se ve Vídni dne 19. dubna 1793 jsa nejstarším synem císaře Františka I. a jeho druhé manželky Marie Teresie, dcery Ferdinanda I., krále obou Sicilií. Ještě za živobytí otce svého byl dne 28. září 1830 za krále uherského v Břetislavi (Pressburg) korunován a slavil sňatek manželský dne 12. února 1831 s Marií Annou Karolinou Piou, dcerou Viktora Emanuele, krále Sardinského. Po úmrtí otce svého císaře Františka I. nastoupil dne 2. března 1835 vládu co císař Rakouský, jemuž dne 14. června 1835 ve Vídni holdováno bylo, načež pak dne 7. září 1836 v Praze korunovati se dal za krále českého s příjímím Ferdinanda V. a dne 6. září 1838 v Miláně za krále Lombardského a Benátského. Dne 2. prosince 1848 vzdal se v Olomouci trůnu a vlády ve prospěch bratrovce svého, nyní panujícího císaře pána Františka Josefa I. a dne 3. prosince t. r. zavítal do Prahy, kdež od té doby na král. hradě žil a i skonál uprostřed „svých věrných Čechů,“ jimž byl milovaným otcem a vzorem ctností, tak že památka jeho zůstane po věky v požehnání.

Skrovný věneček
na hrobku Jeho Veličenstva
Ferdinanda Dobrotivého.

Králi dobrý! kdyžs na svět zavítal,
a sluneční světlo nejprv zřel,
muž, jenž Ti kolébní věnec zplítal,
jak sluší na věštec, takto pěl:
„Láska národu tať daleko předčí
haldy zlata nahromaděné
ve sklepech, a toť bohatství větší,
než vše poklady v skříních uvržené.“

Co boží tak pěvec hlásal Tobě,
to's hned v útřís srdce sobě vzal,
a veličnost božskou napodobě
po celý věk *láskou panoval*;
jak, kde se Boží přenáší sláva,
všude zkvítá blaho-slovení,
tak, kde's kráčel, v Tvých sledech zůstává
věčná paměť Tvých blaho-dění.

Protož, jak hlas lidu, hlas to Boží
dí, tu právě povolal Tě Pán,
kdežto klíčník od věčného zboží
v den svůj v Jeho tam uvedl Tě stan.
Nuž požívej z své přehojné sje
u stolu tam královských hodů;
a nechť v srdci následců Tvých žije,
jako ve Tvém, láska k národu.

J. W.

Zpověď.
(Pokračování.)

6. *První půda.* Ježíš Kristus vyznal za vhodné příležitosti veřejně: „Nepřišel jsem Zákona a proroků rušit, ale naplnit.“ (Mat. 5.) Za tou příčinou musel tedy zvláště naplniti i zákon o vyznání hříchů a dosažení odpuštění. A tak učinil ustanovením svátosti pokání. Tato svátost, která v sobě obsahuje všech pět starozákonních částek, potřebných k dosažení odpuštění hříchů, jest v pravdě zřízení rázu nového, ale jádra neměněného, a jest podána v překrásném podobenství, jak od proroka napřed zvěstováno bylo: „Otevru v podobenstvích ústa svá, vypravovati budu skryté věci od ustanovení světa.“ (Mat. 13, 35.)

„Člověk jeden měl dva syny; i řekl mladší z nich k otci: Otče, dej mi díl statku, kterýž mně přináleží. I rozdělil jim statek. A po nemnohých dnech shromáždiv mladší syn všecko odebral se přes pole do daleké krajiny a tam rozmrhal statek svůj, živ jsa prostopášně. A když byl všecko utratil, stal se hlad veliký v krajině té a on počal nouzi trpěti. I šel a přidržel se jednoho

měštěnina krajiny té: a ten jej poslal do dvora svého, aby pásl vepře. I žádal naplniti břichů své pokrmem, ježž vepři jedli; ale žádný mu nedával. Tehdy přišel sám k sobě řekl: Jak mnoho nájemníků v domě otce mého má hojnost chleba, já pak zde hynu hladem! Vstanu a půjdu k otci svému a řeknu: Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou: již nejsem hoden slouiti tvým synem; učiň mne jako jednoho z svých nájemníků. A vystav šel k otci svému. Když pak byl ještě podál, uzřel ho otec jeho a milosrdenstvím hnutí jsa, příběh padl na šíji jeho a políbil ho. I řekl jemu syn: Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou; již nejsem hoden slouiti tvým synem. I řekl otec služebníkům svým: Rychle přineste roucho první a oblepte ho, a dejte prsten na ruku jeho, a obuv na nohy jeho: a přiveďte tele tučné, a zabíte, a jezme a hodujme, nebo tento můj syn byl mrtev a zase ožil, byl ztracen a nalezen jest.“ (Luk. 15, 11–24.) V tomto podobenství jest obnoveno všecko to, co Bůh hned v Starém Zákoně vzhledem k dosažení odpuštění hříchů nařídil. Syn nerozvázně mrhal statky své, a když vše bylo promrháno, přišel k poznání své neskonale bídy — *zpytování svědomí*. Hynul hladem, věda jak nájemníci otce jeho měli chleba do sytosti — *létost*. I dí sám u sebe: Vstanu a půjdu k otci — *dobré předsavzetí*. A u otce vyznává skroušeně: Otče, zhřešil jsem — *zpověď*. Nejsem hoden slouiti tvým synem — *zadostičinění*. A tak jako oněch pět částek v Starém Zákoně nemělo jiného směru leč polepšení hříšníka: tak také i těchto pět uvádí onen úmysl Boží v skutek. Jest tedy zpověď vynálezem lidským? — Krok za krokem kráčíme dále a uvažujeme s největší pečlivostí nejdůležitější záležitost tuto, a nenacházíme ničehož lidského, ale jen zřejmou vůli Boží, kteráž jest právní půda zpovědi.

Ješto jsme nabyli jasného přesvědčení, že zpověď jest zřejmou vůlí, ba nařízením Božím k dosažení odpuštění hříchů: jest dále potřebí dovědět se, kteří v Novém Zákoně jsou ti zřizenci, ani mají moc hříchů odpuštětí.

7. *Moc Petrova.* Prostředník věčné naší spásy, pravý Bůh Ježíš Kristus, chtěje nás mítí nevinné i po spáchaných hříších: přenesl svou Božskou moc odpouštětí hříchů na své učeníky v takovém rozsahu, že obdivovati se musíme nesmírné Jeho dobroty.

Ustanoviv Petra základem církve, prohlásil jej zároveň za hlavu její a uvedl ho

v neobmezené duchovní panství těmito slovy: „Tobě dám klíče království nebeského, a cožbyskoli svázal na zemi, bude svázáno i na nebi: a cožbyskoli rozvázal na zemi, bude rozvázáno i na nebi.“ (Mat. 16, 19.) Ejhle, Bůh dává člověku, stvořitel svému tvorů svou moc a své právo, by rozhodovati mohl buď o věčné spáse, buď o věčném zavržení člověka! Není to převrat v přírodě? Není to pošnutí lidské závislosti k božské nezávislosti? — Ano, tak tomu jest a tak jest to způsobeno svrchovanou vůlí Boží. Po této vůli Boží tedy podlehá všechen život hříšníků soudu náměstka Božího zde na zemi, a rozsudek jeho má takovou platnost i zde na zemi i na nebesích, že nikým již zvrácen býti nemůže.

Zároveň splnomocněn jest oněmi výše uvedenými slovy Krista Pána náměstek Boží zde na zemi, by vedle zákonů již platných ještě jiné důležité zákony ku prospěchu církve vydával a v církev nové údy přijímal a jiné z ní vylučoval, a každý úd církve svatý jest v svědomí zavázán, by jeho poslušen byl. Tak ustanovil Kr. P. své církvi, již za nedlouho opustiti měl, hlavu viditelnou zde na zemi, totiž sv. Petra a nástupce jeho, kterýmiž jsou jediné biskupové římsí, ješto sv. Petr prvním biskupem římským byl a v Římě mučnickou smrtí víru v Krista zpečetil. Tradice a sněmy dosvědčily později všechno toto s dostatek.

Že Pán Ježíš Petrovi a v něm všem jeho nástupcům udělil moc, nebe platně otvírati i zavírat, do církve přijímati a z ní vylučovati, a zákony na nebi i na zemi platné na potlačení hříchů vydávati, nad tím nikdo se nepozastavuj; vždyť již zde na světě člověk poctivý s leccakým bezbožníkem a trestancem nikdy nebude chtít míti nic společného, ba lidí takového druhu kde jen může se vystříhá, a důkazy své přízně a lásky teprv tenkrát jim podá, jestliže se polepšili a svou poctivost osvědčili. Jen ku prospěchu a blahu všech poctivých a spravedlivých, k rozkvětu ctností a k odstranění všech dotíravých neznabohů a jich nepravostí musí tato moc po odchodu Páně v církvi býti a zůstati až do skonání světa.

Věděti však ještě dlužno, že tato moc Petrovi udělená musela dle dalších slov Spasitelových zůstati ještě nějaký čas ukryta a že teprv svým časem měla v celém objemu svém se objeviti, až by totiž Kr. Pán na pravici Boha Otce byl zasedl. Dokládá evangelista: „Tehdy přikázal učeníkům svým, aby žádnému nepravili, že by on byl Ježíš Kristus“ (20.), jenž samojediný tako-

vou moc může udělovati lidem. — Nebo - dokud Kr. Pán ještě sám dlel na zemi, byl sám hlavou viditelnou církve a tudíž náměstka jeho nebylo ještě potřeba.

8. *Rozsáhlost moci této.* Jindy zase udělil Ježíš Kristus tuto moc v tomtéž rozsahu i ostatním učeníkům řka: „Amen pravím vám, cožkoli svázete na zemi, bude svázáno i na nebi: a cožkoli rozvázete na zemi, bude rozvázáno i na nebi.“ (Mat. 18, 18.) — V díle vykoupení lidského stal se opět jeden krok ku předu. Tu rozsáhlou moc, již Ježíš udělil Petrovi zvláště, učinil nyní u přednostů svécírkve obecnou, aby k blahu údů církve na všech místech světa mohla býti snadno vykonávána. A toho bylo k rozvoji církve velice potřeba, ješto i pohané měli do církve přijati a věčného spasení účastni býti. Dát tedy Ježíš Kr. svým apoštolům moc hříchy odpouštěti i zadržovati, nehodné údy z církve vylučovati i zase do ní přijímati, zákony ku prospěchu církve vydávati i od zachovávaní starozákonních osvobozovati. Trojí tato od Ježíše Krista v církvi zřízená moc trvá u biskupů co nástupcův apoštolů až podnes. Ona vítězí, byť i zoufalý boj proti ní byl zdvižen; ona odmítá a odmítati musí všeliké míchání se do její činnosti, neboť zakládá se na vůli Kr. Ježíše, a On sám to jest, jenž tímto skutkem učinil ten převeliký rozdíl mezi biskupy a obecnými údy církve. Proto jest to marné, tuto moc zneuznávati a tvrdošíjně jí se protivovati; když jisto jest, že tato moc skutečně biskupům jest udělena a tito o ni oloupeni býti nemohou, tu jde nejen o udržení Bohem stanoveného řádu, noprž zvláště o věčnou spásu, s kterouž bez uzardění a výčitek svědomí může sobě lehkovážně zahrávati jen nevěrec aneb úplný neznaboh.

Tento od Ježíše Krista do lůna církve vložený řád: hříchy odpouštěti neb zadržovati, došel svého dokonání po z mrtvých vstání jeho. Při uzavřených dveřích objevil se u svých učeníků Pán a řekl: „Pokoj vám! Jako mne poslal Otec, i já posílám vás. To pověděv dechl na ně a řekl jim: Přijměte Ducha svatého: kterýmž odpustíte hříchy, odpouštějť se jim: a kterýmž zadržíte, zadržáni jsou.“ (Jan 20, 21—23.) — Ejhle, totéž božské poslání, jež měl Ježíš sám, uděluje i učeníkům a ustanovuje je za své náměstky tak určitě, žeby politování hoden byl ten, jenž by toho chápati nechtěl. Když jim již dříve udělil moc svazovati a rozvazovati, uděluje jim nyní zvláštním obřadem, dechnutím totiž na ně, moc Ducha

svatého, co rukojemství: že každé dle Jeho nauky udělené odpuštění neb zadržení hříchů i v nebi od Něho potvrzeno bude.

A jako Kr. Pán apoštolům a jich nástupcům, totiž biskupům, tak udělují zase biskupové tuto moc, hříchy odpouštět neb zadržovati, svým kněžím; tak že tito zase v plné míře mocí božskou vládnou a nálezy i v nebi platné nad hříšníkem pronášejí. Ješto ale biskupové i kněží, přes tuto božskou moc, jsou přece jen obmezení lidé, vševědouce postrádající, jest již v slovech Ježíšových patrně zahrnuto, že jim hříchové musejí býti oznámeni, aby úřadu svému mohli dostáti. A tak vyplývá ze slov Kristových *povinnost a nutnost* sv. zpovědi. Z toho též patrné, že zpověď, jejížto nutnost již v Starém Zákoně od Boha nastíněna byla, v Zákoně Novém od Ježíše Krista jest ustanovena.

9. *Vyznání, povinnost.* Starozákonní Hospodinovo nařízení o vyznávání hříchů nezůstalo bez účinku. Lidé přicházeli a vyznávali hříchy své. Čtemeť o tom výslovně takto: „Vycházeli k němu (Janovi) z Jerusalema a ze všeho Judska, i ze vsí krajiny při Jordánu: a křtění byli od něho v Jordáně, vyznávající hříchy své.“ (Mat. 3, 5. 6.) Totéž dosvědčuje i jiný evangelista řka: „I vycházela k němu všechna krajina judská, i všichni Jerusalemské, a byli od něho křtění v řece Jordáně, vyznávající hříchy své“ (Mar. 1, 5.); což jest patrný důkaz, že lidé skutečně za příčinou očistění svých duší starozákonnímu úmyslu Božímu ochotně vyhovovali. Mimo to zmiňuje se Písmo i o tom, že Jan žádal přísně, aby činice pokání „utekli budoucího hněvu.“ (Mat. 3, 7.)

Jakmile se však v církvi objevila činnost apoštolů i na základě moci od Ježíše Krista jim udělené: tu byli věřící k zpovědi pilně zbuzováni proto, poněvadž stála nyní zpověď v řadě zřízení Ježíšových, člověka milostí Ducha sv. posvěcujících, čehož při vyznání hříchů v Starém Zákoně nebylo. Tento závažný rozdíl mezi vyznáním starozákonním a zpovědí novozákonní nemůže u nikoho minouti se mocného dojmu, když každý z vlastní zkušenosti ví, že nad hřizení svědomí nic není horšího a nad vnitřní pořádek a poklid nic utěšenějšího. Proto hned prvokřesťané s největší ochotou „přicházeli vyznávající a vypravující skutky své.“ (Sk. ap. 19, 18.) Jestliže tedy, jak již napověděno, apoštolové k zpovědi vyzývali a věřící jak užítky tak i výhody z ní plynoucí z vlastní zkušenosti nahlíželi a

o tom ráji, jenž se napotom v srdci jejich uhostil, se přesvědčili: jaký div, že tito prvokřesťané, byvše ustavičně v posvěcující milosti Ducha sv., byli napořád jedné myslí a jednoho srdce? — Nic není žádoucnějšího a spasitelnějšího nad usmíření-se s Bohem; a když toho jinak leč sv. zpovědi dosíci nelze, jest zajisté na nejvyš potřebno uposlechnouti napomenutí, jež dává apoštol řka: „Vyznávejte se jedni druhým z hříchů svých.“ (Jak. 5, 16.) A tento způsob zpovědi, jenž od Boha svůj původ má, zůstane v této své božské velebnosti na vždy nade všechny rouhavé úsudky lidské vyvýšen a se všemi svými účinky v nebesích od Boha schválen. Bohu zalíbilo se ustanoviti pro člověka sv. zpověď, a proto má člověk nejpřírodnější láskou k ní pláti a v čas potřeby k ní se utíkat.

Živu býti podle světa jest klamati sebe sama; živu ale býti dle ustanovení Ježíše Krista, jest moudrost, která spravedlnost Boží ukrocuje, milosrdenství Jeho dveře otvírá a dobrotivost a laskavost Jeho zabezpečuje; a to především platí o sv. zpovědi, nebo „pakli vyznáme hříchy své, věrnýť jest Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy naše a očistil nás od všeliké nepravosti. Díme-li, že jsme nezhřešili, činíme jej lhářem, a není v nás slova jeho.“ (I. Jan. 1, 9. 10.) (Dokončení.)

Druhům.

Jsou chvíle vážné v lidském životě, kdy mocně dmou se se nadra nadšením a duše strádající v klopotě okřívá nebes rosy zmlazením; a nitra hloubí — chrám to v Sálebě, v němž Pán si zvolil zemské přístřeší — prochvívá bázň svatá tajemně a bázní tou se duše potěší.

Ba chvíle vážná střelou přiletí, kdy arcipastýř sluhý pokorné ve službu Hospodinu zasvětil, jho sladké vložil rámě na věrné. A všem vyžádav s nebe pomoci roznítl slovem vřelým dělníky, jak kormidelník bouřné za noci pobádá úzkostlivé lodníky.

A mnohý dříve než se naděje, již vyslán bude v cizí dědinu, by rovnal spádné řeky peřeje a v plodnou roli vzdělal mýtinu. Kéž slova prostá v duše hlubinu si vryjete — vždyť k druhům mluví druh —

ta provodí Vás v dálnou cizinu
až rozptýlí se milých pevný kruh.

Jest svatý boj za drahou domovinu,
kdy nepřítel ji drží pustoší.
Ký div, že srdce bouří v každém synu,
že chápe meč, kdo žil jen rozkoši. —
Když Víra svatá, Církev v nebezpečí
a litý zhoubce úklady ji strojí,
kdož z Vás chce líně zírat k tuhé seči,
či k vrahu přejít zrádně v krutém boji? —

Ni jediný! — Jak skála moje víra,
že za Církev svůj život v obět dáte,
— kdo za Krista mře, ach ten neumírá! —
a v žití, v smrti při Ní setrváte.
Neb žádné bejli v široším světě
víc zhoubných jedů nemá ve plodu,
ni v hebkém pelu, aniž v svůdném kvěť:
co bázeň plachá v zisku průvodu.

Kéž povždy snahy, tužby stejné máte,
druh na druhu s modlitbou vzpomínáte.

Bys skráně své ověnil vavřínem
vždy lépe bude v světě plném zrad,
— snad zmyji zřel's pod vábným jasmí-
nem? —
svůj jazyk zamknout v málomluvný hrad.
Ten věrný dělník Páně na vinici,
jež k činu přilne víc než ke slovu
a s čela setřev krůpěje perlicí
se chutě díla chopí poznovu.

Kéž povždy snahy, tužby stejné máte,
druh na druhu s modlitbou vzpomínáte.

Ať nikdy strasti, bída, utrpení
Vás z cesty spásy o krok nezvrátí;
vždyť mocný osten najde v zaslíbení
kněz povždy, naděje jenž netratí.
Nechť svět se sápe jako draví supi,
by od pravé Vás zdržel ctnosti dráhy,
byť v posměch Vás uváděl, do potupy
soud světa dým, jenž mizí v výši záhy.

Kéž povždy snahy, tužby stejné máte,
druh na druhu s modlitbou vzpomínáte.

„Pán uděl náš!“ to budiž Vaše heslo
ve rozbouřeném víru života,
jím řídte se zvlášť zlomeno-li vesle
a koráb žití v bouři troskotá.
Pak šťastně zakotvíte před přístavem,
v němž sluby věrné očekává Pán,
by ozdobené kmentem, zlatohlavem
sám uvedl ve slávy stán.

Kéž povždy snahy, tužby stejné máte,
druh na druhu s modlitbou vzpomínáte!

Kostelík sv. Blažeje.

Pověst z druhé polovice věku XVII.

IV.

Kolem pacovského mlýna a ještě více ko-
lem nedalekého kostelíka kupily se přecetné
zástupy lidu z okolních vsí. Bylo sv. Blažeje
a v kostelíku pouť. Co Pacovák kostelík
vystavěl, vždycky se tu slavívala hlučně sva-
toblažejská pouť.

Ode dvou let míval zde vždycky slavnou
„velkou“ mladý řeholník — mlynářův syn,
z řehole bratří sv. Františka a člen nového
kláštera téhož řádu v Slaném. Po službách
Božích uděloval požehnání se svíčkami proti
bolestem hrdelním a proti veškerému zlu.
A trvávalo to dlouho, než všechny podělil,
protože na pouť chodíval celý okolní kraj,
zvlášť bylo-li obstojné počasí.

A když bývalo v kostele po všem, za-
cházel si chudší do mlýna, bývala jich hezká
řada a mladý mnich každému dal po pecni
chleba a těm hodnějším a nuznějším ještě
po penízi.

Pacovák zval zámožnější k obědu a byli
to samí rychtářové a konšelové z okolí.
Mnohdy zavítal také na pouť leckterýs písař
královského, svobodného města Loun. K ve-
čeru bývalo ve mlýně veselo jako když
strojí svatbu a Pacovák se nejvíce smál. Od
hosta k hosti chodil, pobízel, naléval, rych-
tářům se rozvazovaly jazyky, konšelové jim
prízvukovali a úředník' svobodného, králov-
ského města Loun se usmíval nad dobro-
srdečnostmi těch venkovanů. Chválil je, že
dobře plní úřad svůj.

Teprve pozdě večer vraceli se hosté
podnapilí do dědin svých. Důvěrní přátelé
zůstávali ve mlýně přes noc a ti, co měli
domů daleko, také. Nejdéle vždy zůstával
u Pacováka třebízský Šimůnek, a potom
svezl se se slanskými pány, s nimiž byl také
tak znám, jako s Lounskými Pacovák. —

Dnešní den byl snad jedním z nejpo-
šmournějších a nejstudenějších v celém únoru.
Od žitotínských hvozdů až k Mělníku bylo
nebe zataženo do šediva, nad zemí plynuly
chmury, z nichž to fičelo, jako kdyby se
střely sypaly shůry lidem do tváří, a rákosí
kolem rybníka chřestilo, jako když kdo zuby
drkotá.

Blížilo se k jedenácté hodině. Zraky
veškerého lidu upíraly se ke mlýnu, ku ve-
líkým vratům, jež byly otevřeny do kořan.

Ve dvoře stál povoz vedle povozu a lidu hlava vedle hlavy.

Pacovák, kdykoliv se objevil na zápraží, na všechny strany se usmíval, na všechny strany pozdravoval, ke každému měl slovo v zásobě a pro každého něco jiného. Sám se divil, že mu to tak dnes šlo a kde viděl kterého z těch starých známých, všechny zval do jizby trochu se poohrát.

Ve mlýně měli tři jizby; ale všechny byly plné, k nepokročení. Stoly stály od oken až ku dveřím a všude kolem stěn, na stolech bělely se prostěradla, na prostěradlech leskly se talíře a sklenice vedle sklenice.

Lidu přibývalo víc a víc, že celá luka ode mlýna až ke kosteliku hemžila se tlupami, jež hovorem leckdy dosti hlasitým ukrácely si čas a rozehrávaly se.

„Arcit-že. Může to. My bychom nemohli. Sami jsme sotva živi a dětem dáme po několika tolarech. Ani náš Šimůnek to nemůže. Kde by také na to vzal. Tak je to, tak braši. Jsme živi poctivě a nemáme, oráme cizí pole, zaséváme cizí pole, sečeme cizí ženn a když přijdem domů a máme si ulehnut, odpočinout, musíme na svá pole, aby nám nezarostly drnem a nezakryly se bodláci. Potom bychom museli jísti jen ten drn a to bodláci,“ pozasteskl si Klimeš — robotník.

„Ba právě brachu. Ale buď rád, že nemáš, co má Pacovák a že tě neužívá svědomí. Přijdu domů, jsem utahaný, ulehnu a zaspím všecko. Pacovák prý nemůže spát mnohou noc a když spí, je mu hůře než když nezamhouří ani oka. Říká to chasa, co rok za rokem utíká, protože nikdo nemůže pokojně ve mlýně spát“ vyprávěl Rubeš hořešovický. — „Podívej se tamhle; je to dobře znát. Však také to víš. Stávala tam ves, hezká dědina, nyní tam má Pacovák pole. A tamhle za Žitotínem jsou sklepy, v těch sklepech ukryly jeptišky před Švédy poklady a když se jeptišky vrátily, byly poklady pryč. Potom stavěl Pacovák kostel, mohl ho stavěti a ještě sbíral po lidech, jako by neměl peněz dost sám — —“

„Pozdrav vás Pán Bůh braši. Krutá zima, šlakovitá. Také by už mohli jít“ přidružil se k oběma robotníkům nevysoký závalitý muž v kožichu sáhajícím až na paty.

„Dejžto Pán Bůh, sousede Chocholo!“ odpověděli sedláci, podívali se na sebe a umkli.

„Všimli jste si té obrovské svíčky v kostele? Dobrá desítiliberka. Poslal ji sem slavětinský pán a při oddavkách ji rozžehnou“ hovořil Chochola.

„Nebyli jsme ještě v kostele.“

„Stojí za podívání. Neviděl jsem takové jaktěživ. Bude to slávy, bude. Však udělají to také jen Pacovákovi. Nás utahují, svlekli by nám poslední kabát, kat je chlapý vem! I císařští ouředníci přijedou“ — povídal dále Chochola a díval se oběma robotníkům do obličeje.

Klimeš s Rubešem mu přisvědčili.

„Mohli bychom pojednou Pacovákovi odplatit za jeho dobrotu. Celý pluk kdyby na nás poslali, všechny dragony z Loun, těmhle holemi bychom je ubili. Slyšíte soudě? Ty Klimeši prý také nejsi spokojen s tím, jak to nyní je. A u vás v Hořešovicích jsou hlavy ohnivé. Dobře máte. Pořád a pořád trpěti“ — — —

„Trpíme všickni Chocholo a kdybychom nechtěli trpěti, přinutili by nás k tomu,“ odtušil Klimeš a ostře se podíval na Chocholu.

„Máš pravdu, že by nás přinutili. — Vidiš? Tenhle sem přinesl tu svíci. Je tu už prý ode večíra. Nesl ji na ramenou, jako kdyby šel z lesa s drvem,“ pravil Chochola a ukazoval na starce v sešlém oděvu, o holi, jenž kráčel kolem nich s hlavou svěšenou, jakoby hledal coš v té udupané, uvadlé trávě. Zaměřil přímo do kostela.

Byl kdesi za mlýnem; od rána už přecházel po rozoraném poli, jež táhne se pozvolna do návrší nad oudolínou svatoblažeskou. Kříž na kříž přecházel pole, chvílemi se zastavil, rozhlížel se, zdálo se, že sukovitou holí rozbíjí hrudy, ale nešlo mu to, byly utvrdlé v kost.

„Tak tak, ty Protivo, ani už nevíš, kde jsi se narodil, kde stávala tvá kolébka, kde ti žena umírala a obě dcery se ženou. Což nevidíte již vy staré oči, kde jste prolily proudy slzí, a ty šedivá hlavo už také nepamatuješ, kde jsi proklínala krev Pacováka do nejpozdnějšího pokolení? Co do vás tedy vy oči, když nevidíte; dost dobré budete havranům na vyzobání! Co do tebe ty hlavo, když jsi už i paměť ztratila. Odslouží se ti za to kat,“ hovořil sám s sebou stařec a pořád chodil kat sehnutý, jakoby na tom poli písčitém, v těch hrudách hledal minulé dny.

Ba hledal je chudšas kmet, a běda že nevzpomněl, že je voda v potoku pacovském zanesla do Labe, s Labem do moře a s mořem v bezednou touň minulosti.

„Tuhle to muselo být a nikde jinde. Dobře to zaoral, k nepoznání. Arciže tady. Zde ležela žena má, zde dcery mé, vidíš Protivo? Tyhle skvrny krve nemohls ty Pacováku setřítí a zaorati a kdybys je zde

zaorával do soudného dne, zůstanou a do dne nejposlednějšího budou svědčiti o pekelných skutečích tvých. Slyšíš mne, Pacováku? — Neslyšíš. Máš pod střechem dnes hosty, dceru nevěstu, ženicha rytíře, bohaté hosty, urozené, usmíváš se, vítáš je a víš, kam je vítáš, Pacováku? — Usmívej se, vítěj si je, vítáš je do hrobu, v němž budete všichni vy, i nevěsta s ženichem. Bude to divná svatba, takové v Čechách ještě neviděli a neuvidí.“

A při těch slovech se šedivec smál skorem šíleně a zase tak hleděl do země, na ty „krvavé skvrny po ženě a po dcerách.“ Chudás, byla to načervenalá prst a těm očím jeho, z nichž se ronily po uvadlých tvářích slze, zdálo se, že je to krev, jeho krev.

Náhle se vzpřimil a podíval se ke mlýnu, k rozsáhlému stavení, kolem ovroubenému vysokými topoly a vrhami pahejlovitými.

„Půjdu se také na svatbu miláčka tvého ty Pacováku podívat,“ zahovořil a zas se zasmál při tom, jako se smává šílenec, když se vrhá s vysokých nezměrných skal ve vody do hlubin. —

Zacházal už do dveří kostelních.

Rubeš se podíval na Klimeše a potom ještě jednou na kmeta s dlouhými, bělavými vlasy a takovýmtěz vousem, v sešlém, rozedraném oděvu, co nevšímal si kolem sebe nikoho, prodral se ženami, jež stály před samými dveřmi a vešel do chrámu.

Vešel do chrámu, poklekl, pokřižoval se, prohledl si vnitřek kostela a potom se posadil v poslední lavici na posledním místě u samé zdi.

„Půjdeme také,“ řekl Klimeš a soudruh jeho jej mlčky následoval. Ve chrámu si ale nesedli; zůstali za poslední lavicí. Oba se na sebe podívali a zase na starce, jenž opět již tak seděl s hlavou svěšenou, s rukama opřenýma o sukoviton hůl jakoby hluboko pohřížen byl v modlitbách.

„Že byl v Slavětíně mezi zámeckou čeledí?“ zašeptal Klimeš a podivně hlavou zavrtěl.

„Musí být. Vždyť pravil ten ošemetník, že sem od pana ženicha přinesl svíčku. Tamhle je po straně evandělia. Opravdu, stojí už za rozsvícení“ také šeptem povídal Rubeš a pokročil blíže k oltáři, aby si obrovskou svíci lépe prohlédl.

Starce v poslední lavici u samé zdi ani sebou nepohnul. Pořád tak seděl s rukama opřenýma o hůl a s hlavou svěšenou.

„Nevím nevím. Chochola se mohl mýlit a nebo chtěl na nás cos vyzvědět. Starý Protiva na Slavětíně! Nejde mi to do hlavy.

Neviděl jsem ho už tolik let. Sestárl také. Kdož by pod takovými ranami nesešedivěl! Však uvidíme.“

Oba robotáři si taktéž sedli do lavice a modlili se. Nepromluvili ale už slova.

Chochola zatím chodil před kostelíčkem od jedné k druhé, všude prohodil něco hodně pichlavého proti pánům, proti nyníjšímu pořádku, hartusil na robotu, na otročinu; ale všude, kamkoliv přišel a kde se zastavil, umlkal hovor; leda že mu tak na otázku odpověděli a někteří ani ne.

Jedině kdo ho neznali, divili se mu, kde se v něm bere tolik odvahy že se osměluje proti pánům mluvit a podněcovati proti nim lid. Ale také mlčeli, toliko hlavou kývali.

Byl to podlý chlap a rychtářoval v Toužetíně už od dvaceti let. Klimeš s Rubešem ho dobře znali a proto mlčeli a odbývali ho. Na koho zanevřel, na toho tak dlouho sočil a štvál, až se mu to podařilo. Pro slovo chodíval na ouřad, pro slovo lidí o chleb připravoval a dělal je nešťastnými.

Dnes se mu také vyhýbali, kde mohli, aby nemuseli vidět jeho pichlavé oči a věčně přivětivou tvář.

„Podivný lid! Člověku nevěří a ku všemu hlavou pokyvuje. A kdyby jednoho po druhém, co je jich tu, schytali, dávali do želez a potom na tamhletěch kaštanech věšeli, také by ti druží hlavami svědčili a čekali by, až přijde řada na ně,“ zlobil se Chochola zastaviv se opět u několika mužů a díval se robotníkům do tváří, jak asi na ně působila jeho řeč. Ale opět neviděl ničeho, pořád tentýž hostejný výraz, takofka bez citu.

„Arciže divný lid, ztupělý, nezasluhuje také proto lepšího osudu. Jedině krůpěje krve není v něm už po předcích. Tak jste vy sedláci. A přijdou na vás ještě horší časy než jsou ty nyníjší. Vaši synové zapomenou, že bývali někdy v Čechách Čechové, a budou vám vy moudří otcové klnouti, až těla vaše budou tlít na hřbitovech.“

Ale sedláci již Chocholu neposlouchali; pokročili poněkud na mez za cestu, protože ze mlýna vyšla svatba.

V předu nevěsta s ženichem, za nimi družička, dcera třebízského Šimůnka s mladým Ditrichštejnem, jenž k vůli přátelství s ženichem byl by se byl odřekl snad i svého erbu, a za těmi hosté, úředníci z Loun a ze Slaného, důstojníci, dobří druhové pana ženicha a potom boháči z okolí.

Nevěsta měla bílý šat z těžkého hedbáví, z atlasu, na plavých kadeřích rozmarinový věnec propletený myrtou a posázený perlami; ale tvář její byla bílá jako ten

hedbávný šat a zraky upírala do země, do utvrdlé půdy na uvadlou luční travu, přelámanou, rozdupanou a za každým krokem vyřinula se jí ze začervenalých očí slza, jako perla, jež svítila se jí ve věnci svatebního diadému, zrovna nad čelem. Však marně ronily se slze její do trávy, protože byla tak suchá, uvadlá, že by ji nevzkřísil ani lijavec, ale ještě více by ji do země přitiskl.

Uplynulá leta dcery mlynářovy podobala se dnes také té nahnědlé trávě s tím jedině rozdílem, že travička se příštím jarem rozzelená, rozbují a květ života té dívky že uvadl na věky a že se nikdy více už neujme. A proto marně slzela Blaženka a marně byly líce její bledé jako bělounké hedbávi šatu jejího.

Zenich, slavětnský pán, si nevšímal, že mu po boku nevěsta pláče, že jí srdce žalem usedá, vykračoval si hrdě, s hlavou vzpřímenou, s pohrdavým úsměvem kolem rtů a když tak utkvělo chvilkami mdlé polovyhaslé oko jeho na lících Blaženčiných, vždy zasvítilo se plamenem rozpoutané vášně, svaly v snědé, vyschlé tváři stáhly se v odporový výraz a kolem uvadlých rtů přeletěl zase smích, před nímž se chvěje nevina a oči si zakrývá a prchá daleko v bezpečný úkryt uděšená, ustrašená.

A když byli chvílemi hosté důstojníci nevypukli v hlasitý smích, byla by se ta dnešní svatba spíše podobala pohřbu. Tak šli bez hovoru, ještě smutněji než o pohřbu, protože i o pohřbech ještě přetřepávají nebožtíka.

I Pacovák se nutil zakrýti nitro veselou tváří, na vše strany pozdravoval; znalť dopodrobna vřkolní kraj, usmíval se; ale pod tím kožichem ze sukna zeleného a pod vestou z hedbávi bylo mu ouzko, jakoby mu prsa sevřeli železnými kleštěmi a jakoby při každém zabušení srdce zabušil mu na hrudní kost perlíkem. Tak bylo pacovskému mlynáři. Sám nevěděl proč, ač se přemáhal všemožně.

„Jsi tchánem rytíře, dcera tvá ženou urozeného pána! Kdo to může z těch, co přijeli na svatbu a na pouť k sv. Blažej, dokázat, aby připravil dceru do zámku, aby dítěti svému dopomohl k rytířskému erbů!“ šeptalo cos Pacovákovi a v témž okamžiku zas jiný hlas se mu ozýval pod hrudí a ten bušil klavírem, nešeptal, ale rozrýval ocelí.

„Dceru svou, miláčka svého vedeš smrti v náručí. Pohřeb jí strojíš a myslíš, žeš uchystal Blažence svatbu. Slyšíš ty Pacováku? Pohřeb jí strojíš a hrobníkem jsi ty, — ty hrdý, nemilosrdný otče a ti lidé, co se sem sešli, nepřišli na svatbu, ale na pohřeb. Po-

dívej se, smějí se ti, či nevidíš? Dobře se jim podívej do tváří a uvidíš tam radost nad neštěstím tvým.”

A pokaždé, když mu tyhle myšlenky hlavou projely, oddechl si z hluboka, přejel si svalovitou rukou vysoké čelo, směle vyklenuté a ještě vldněji se kolem usmíval, přívětivěji pokyvoval hlavou, vítal na pouť k sv. Blažej a zval do mlýna.

A když začali hudebníci druhý kus, svatební, do skoku, — první přešli do dvore, — pořád to hučelo Pacovákovi do uší, jako kdyby to hrály jen samé lesnice a ty zvuky jako by byly pochod smuteční.

A když zaklinkal na věži zvoneček ve se se jakoby se smál, jakoby vítal svatebníky, zas mu to tak připadalo, jako by zvonili umíráčkem, jakoby kol kolem bylo hrobové ticho a ve mlýně na lůžku umírala Blaženka.

Ale tu se již neusmíval, divoce se kolem sebe rozhledl, křečovitě sevřel k sobě rty, zuby se do nich zahryzl a ruka div že nerozdrobila stříbrnou hlavu dobré rákosky; svěsil hlavu a nevídal již nikoho.

Lidé si toho všimli, významně podívali se na sebe; ale opět mlčeli. Rozuměli si a to jim postačilo.

Došli do chrámu. Zenich klekl s nevěstou u samého oltáře, hned za nimi pan družba s dcerou třebízského Šimůnka a za těmi Pacovák s celým davem nazvaných hostí. Kostelík byl lidem přeplněn, hlava vedle hlavy tak těsně, že se nikdo hnouti nemohl.

Na oltáři hořelo dvanáct voskovic. Byl ozdoben co nejskvostněji, vše se na něm jen lesklo zlatem a stříbrem. Svatému Blažej svítil se na biskupském ornátu řetěz z brusu nových dukátů. Stupně oltářní byly zakryty sukem purpurovým.

Kostelník z Tejnice rozsvěcoval právě obrovskou svíci po pravé straně evandělia, přímo vedle nevěsty. Ale pokaždé, sotva že ji rozsvítil, uhasla okamžitě a když ji už rozsvěcoval asi po třetí, vznála se zase v plamen, jako když rozžehnou na krbu louč. Celý hrot musel odlomit, řaby se nerozil nažloutlý, čistounký vosk po svíci a na pokrývku stupňovou a když znovu chtěl napáliti, uskočil nazpět, tenounká svíčka vypadla mu z ruky na červené sukno a popalila je.

„Pro rány Kristovy,“ vyhrkl ze sebe kostelník a více ani slova nemohl vypověditi.

Pan zenich přiskočil s nastávajícím tchánem k oltáři. Pacovák strhl červené sukno se stupňů a měl je co udupat, protože už z něho vyšlehovaly plameny a znova chtěl napálit obrovskou svíci.

„Pro Bůh pane otče! Zhyne všeckni, co nás tu je!“ prudce vyrazil opět ze sebe kostelník a zachytil ruku mlynářovu.

Slavětínský pán teprve nyní prohlédl si voskovici — desítiliberku.

„Kdo přinesl sem tuto svíci pane tcháne?“ zeptal se drsným hlasem Pacováka a mdlé, zpola vyhaslé oko zaplálo prudčeji než před chvílí červené sukno, jakéhož užívali páni na pokrývky na koně.

„Poslal jste ji pane zeti sám. Kys kmet z vašeho dvora ve Slavětíně ji včera k vereru přinesl.“

„Já — já že svíci poslal? Přistupte pánové. Pekelcova ruka ji sem přinesla,“ ještě drsněji zahovořil pan ženich a obrátil se k druhům, — důstojníkům dragonským. „Voskovic je dutá od shora dolů a v dutině nasypáno prachu, že bych jím mohl vyhoditi do povětří celý Slavětín. — Kys stařec že ji sem přinesl ode mne?“ znovu zeptal se slavětínský pán Pacováka —

„Arciže pane.“

„Tamhle ten, pane otče, co sedí u zdi v poslední lavici. Vidíte ho?“ ozval se v davu kys robotník, prodávav se až k oltáři. Byl to toužetínský Chochola.

A oči všech, co bylo jich v kostele, utkvěly na starém muži, jenž dosud seděl tak s hlavou svěsenou, jakoby neviděl a neslyšel.

„Přiveďte ho!“ poručil pán; ale nikdo se nehnul, aby rozkaz pana ženicha vyplnil.

„Zlosyn!“

„Zákeřník!“

„Najatec!“

„Na kolo s ním!“

„Pohan — pes!“

„Jako za zimního krále.“

Tak hovořili hosté ve chrámu.

„Neslyšíte? Chopte se ho a přiveďte sem!“ zvolal mlynář pacovský a první skočil po kmetu v prostém, polo zedraném šatě, co seděl u zdi v poslední lavici.

Teprve nyní pozdvihl oči kmet, rozhlédl se kolem po kostele, usmál se trpce a když uchopilo se ho několikero paží, neřekl slova a volně nechal se vleci k oltáři.

„Já že tě ty padouchu poslal se svíci?“ obořil se na něho slavětínský pán. „V hrdlo jsi lhal. Víš, co jsi ve svíci přinesl?“

„Vím!“ klidně odpověděl stařec a na pány kolem se ani nepodíval.

„A víš, co tě to může stát?“

„Vím!“ zase tak tiše odvětil kmet.

„Kdo tě navedl ke skutku dábelskému?“

„Stařec, na jehož bedrách spočívá takový věk, nebyvá více naváděn.“

„Dobře diš; ale stařec, na jehož bedrách spočívá takový věk, také nepomýšlí na zlo ve starých dnech, prohodil písař královského svobodného města Loun.

„A proč odhodlal jsi se ke skutku, jakéhož není paměti v tomto slavném království a také nebude?“

„Proč?“ opětoval kmet, ale již ne tak tiše, hlas se mu třásl a staré, sehnuté tělo se chvělo, jako se chvěvá kolem rybníka rákosí, když větry s okolních strání zavanou. „Pověz jim Pacováku proč, znáš-li ještě Protivu, a povíš jim to důkladněji než já —“

„Pryč s ním!“ zabouřil pacovský mlynář. „Kys šílenec!“ vyhrkl zděšeněji ze sebe než před chvílí týnecký kostelník, když uviděl ve svíci otvor a v otvoru střelný prach.

„Však vyzvíme to na něm,“ pravil ledovým zvukem magistrátní písař z Loun.

„Znectili bychom svatyni, kdyby zde déle padouch prodléval. Do žalářů slavětínských s ním, do těch pod stájemí a my zatím Pánu Bohu poděkujeme za ochranu,“ rozkazoval rytíř Papazoni.

Několik čeledínů uchopilo se starce a vyvlekli ho z chrámu.

Ali v chvilence klusali jezdcí od pacovského mlýna se starým mužem uprostřed, spoutaným dvěma ku třmení. Proklínali celý svět, že musí z pánovy svatby a starce týrali nemilosrdně.

V kostelíku klečel všechen lid na kolenu, i páni klečeli na stupních oltáře a slavné „Te Deum“ zanotil mladý kněz, řeholník z řádu sv. Františka, bratr nevěstin; po chvalozpěvu požehnal snoubence a sloužil velkou mši svatou. Ale lidé se nemodlili a ti co se modlili, odříkávali pouhá slova a na Pána Boha málo myslili. Před kostelíkem kupili se v zástupy a přidušeným hlasem hovořili.

„Změnil se k nepoznání. Však je tomu už hezkých let, co tu byli Švédové, vypálili Pacov a vyvraždili Pacovské. Byli tu tenkrát tuším poprvé. — Jak sestárnul!“

„Nediv se, brachu. Tolik a takové rány i tebe by zdrtily, a kdyby nezdrtily, aspoň k zemi sehnuly. Ale s tím Pacovákem je vtělený ďas, jakoby mu byl duši zaprodal. Pán Bůh buď Protivovi milostiv!“

„Co to také měl jen za nápad. Jinak se mohl vymstít na chlapu. Vnukl mu to běs. Kdyby se mu to bylo zdařilo, dojísta bychom už zde nestáli, bylo by rázem po svatbě a ve mlýně měli by tři pohřby.“

„Také mně to napadlo, že ho k tomu zavedl zlý duch, jemuž se Pacovák zapsal

vlastní krvi. Jinak to měl navléci a nelezti takto jim do pastí. Až by seděli ve mlýně, v hodování, měl si počkati a nikdo by nebyl zvěděl, kdo se to na něho odvážil. Všecky ty naše pijavice byly by přišly nejjistěji k tomu, co jim už dávno patří. Dcera arci nemůže za otce; ale dělal si z toho co Pacovák, když přivedl dravce tamhle na tu výšinu, kde stávala vesnice a kde mu nyní vyrůstá obilí, že tolik životů zahyne a řekl Švédům, když se vrhli na Žirotní, aby šetrili alespoň některých? Msta patří Pánu Bohu, arciže braši, ale někdy se přece jen zbouří v člověku krev a když se rozbouří a rozpění, nebývá k utišení.“

„Pro Bůh Kokši! Totéž by se ti mohlo stát, co se stane Protivovi. Víš, že špehýřů mezi lidem je dost. A na šibenici královského města Loun již se ode dvou let žádný nehoupal!“ varoval přenáhlece kolář vrbičanský. „Víš, co mně se stalo? Dobře víš; řekl jsem toliko v Slavětíně o trhu, že aby člověk nyní ani nedýchal. Drželi mne v šatlavě několik dní a když mne pustili, děkoval jsem Pánu Bohu a dojistá upřímněji než ti v tomhle kostele.“

„Však umřítí bych také na to nechtěl, že je sám. Onehdy povídali, že byl ve mlýně pan Adam z Moru a že si přišel pro Blazenku, a že když jel ze mlýna, že to vypadalo jako když letí mladý orel, jemuž uloupili orlici“ — pravil Kokeš a umkl.

Ve chrámu zacinkaly pronikavé zvonky oltární, velebným chorálem rozlehlo se „Pange lingua“, robotníci před kostelem obnažili hlavy, jeden po druhém klekali, sepínali ruce a sterými rty přecházelo vroucí: „Bože buď milostiv mně hříšnému.“

A sotva že vstali, hrnuli se ku dveřím chrámovým, protože mladý řeholník bude udílet svatoblažské žehnání a zaříkávat hrdelní bolesti. A to ani jeden neopomenul, aby nepřiklekl na stupně. I ti přišli, o nichž říkali, že chodí do katolických kostelů jen na oko a doma když se setmí a lidé ulehnou, rozevírají staré knihy, písmá z husitských dob či bibli králickou, čtou z ní dětem svým, vykládají slovo za slovem jako pikarti, a občas že si zacházejí do lesů, hluboko do lesů, do skal a ve skalách podává jim po společných modlitbách kys predikant chleba a vína. —

(Pokračování.)

Čtyry role.

Čtyry role Bůh dal lidu,
jimžto pravil v svatém klidu:
„Sejte símě v potu tváří,

pak se práce šťastně zdaří,
dobře bude vám v tom bydle,
blaze jednou v mojím sídle.“
Kdož o role nepečuje,
běda! sám si ubližuje;
zde mu časné vše se hatí,
tam pak život věčný trátí.

První role.

První role naše hlava,
v níž se rozum uchovává;
ten hled' budit, vzdělávati,
z lidí moudrých moudrost bráti.
V chrámě slychej slovo Boží,
škola také znání množí.

Člověk moudrý nezabloudí,
o všech věcech zrale soudí;
rád se s Bohem zabavuje,
služby lidem prokazuje;
kohož on v svém domě vítá,
tomu dobré rady škýtá;
kde on dltvá, kam on chodí,
tam se nový život rodí.

Den-li Páně, slavnost Boží,
moudrý práci svoji složí.
Z knih on čítá věci milé;
tak ho minou nudné chvíle,
dobrá mysl vždy mu svítí,
zármutek že sotva cítí;
práci hbitě vykonává,
řád v svém domě zachovává;
střídmě ji a střídmě pije,
takto moudře, dobře žije.

Ten pak, jehož pustá hlava,
marně životem se brává;
snadnoť ošidí ho taký
ošemetník ledajaký;
zřídka jemu co se daří;
nepracujeť, čas rád maří;
v lenivosti jenom tyje,
co den jako zvíře žije.]

Sám Pán Ježíš moudrost chválí:
Buďte, praví, dokonalí,
jak můj Otec v nebi jesti;
užitek to bude nésti. —
Než ach, mnohý neobstojí,
zakopává hřívnu svoji,
světlo Boží v lenivosti
zavrhne s úporností.

Blaze žítí kdož tu volí,
vzdělávat hled' první roli;
běda tomu, jistě zhyne,
kdo ji vzdělat opomine!

Druhá role.

Druhá role srdce naše,
jež co ptáček skáče zavše,
když tu člověk dobře činí,
ctnostně žítí v Bohu míní.
Srdce čisté přenevinné,
poctivé a dobročinné
kvetě spanilá co růže,
vždy se v Bohu těšit může.

Srdce toto třeba šlechtit,
všeliké v něm ctnoty pěstít;
lásku, svornost s pravdivostí,
přízeň s neošemetností,
předků zbožnost v pravé míře,
založenou v pevné víře;
lásku k Bohu, k lidu všemu,
k sídlu otcův, kraji svému;
k všemu cit, co krásné sluje,
což i k slzám pohybuje.

Takto šlechetně kdo cítí,
zlých se obyčejně štítí:
blahé přežijet on chvíle
jako v ráji sladké, milé.

A kdo z bratří rozumnější,
tentě jistě pobožnější,
lépe Pána v nebi ctívá,
větší vážnost k bratru mívá;
spásobnější k milování,
ochotnější k pomahání.

Hloupý jiných nenávidí,
ano z ctnoty lidi šidí:
nikdy nemá vůle pravé,
komu není srdce zdravé.

Nuž, to bratří v myslí mějte,
rolí srdce vzdělávejte;
mějte povždy srdce čisté,
máte blaho, nebe jisté.

Třetí role.

Třetí role duše živá,
v níž se vůle Boží skrývá.
Bůh jak dech svůj v tělo vloží,
tvoří duši, obraz boží.

Bůh je svatý, spravedlivý,
buď i člověk dobra chtivý,
v hlavě své má rozum mítí,
srdcem tklivý, věrný býti.

Duše čistá, pravá jesti
v světě základ všeho štěstí.
Kdo se v světě ctnostmi stkvívá,
hojnou splátu v nebi mívá.

Proto každý, jak se sluší
vzdělávej tu roli v duši,
konej povždy, co je ctného,
prostý budiž všeho zlého.

Ale satan omamuje,
člověk duši poskvrňuje,
jiným dává pohoršení,
lehce život věčný cení:
nezná bližních, nezná brati,
křivdou dobrodiní platí.

Kdo však k moudrým rád se drouží,
pravé po osvětě touží,
rozum stále podněcuje,
světlem víry osvěcuje:
téhož duše dobrá, čistá
k nebesům se bere z jista.

Národ nevědomý vsudy
povždy bývá nuzný, chudý.
Kdo se učí pravdu znáti,
bohatým se může zváti;
poklady má světa, braši,
nad zlato a stříbro dražší!

Národ vzdělaný kde žije,
o něm hlas vždy slávy hříje
v daleké a cizí země,
že tu čacké žije plémě.

Nuž svou duši vzdělávejte,
Bohu tak se podobejte,
tak i základ hleďte klásti
k blahu svému, k slávě vlasti.

Čtvrtá role.

Země naše čtvrtá role,
ježto pro tělo je pole;
i tu třeba vzdělávati,
símě pilně zasévati,
pak ti bude z ruky Pána
hojnost jmění, chleba dána.

Nechtěj bratře, nikdy lenit,
neb se může štěstí změnit;
ten kdo lení, tomu běda!
zaháleči nic se nedá. —

Jest to krásné povolání
žítí bližním k pomahání
v prácech; ten kdo jiným slouží,
k Pánu Ježíši se drouží.

Sedlská práce, pluh i rádló,
tobě brachu! v úděl padló;
buď jen pilný, spravuj lány
od předků ti zanechány;

v otcův zvůr vlož v potu tváří
símě, stokrát se ti zdaří. —

Pros a pracuj, doufej v Pánu,
poklad získáš z svého lánu.
Trudná práce není marná,
Bůh jí žehná že je zdárná.
Práce v bídě potěšuje,
chudou chatrč ozdobuje.
Budeš-li pak knihomilem,
nemeneš se jistě s cílem:
založíš si pěkné sady,
v nich pak úlu včelek řady;
chaloupku svou zřídíš mile,
tu pak všecko bude čilé;
spokojenost, rozkoš všude,
veselot i v poli bude.
Dohleď tu, tam se tážeš,
poučuješ nebo kážeš,
nikde nic ti nezahyne,
z všeho požitek ti kyne.

Za pořádkem přijde zdraví,
v hlavě bude rozum pravý;
jednání tvé bude vzorné,
s bohatým i chudým svorné;
k nuzným budeš dobrotivý,
k chybujícím snáselivý;
žítí budeš v počestnosti,
vyznačíš se statečností;
vše tě v počtě bude mítí,
pravý ráj tvé bude žití.

Pročež dbejte, pravím zase,
o ty role v každém čase:
o rozum i srdce, duši,
o zem také jak se sluší.
Když se takto zachováte,
spokojený život máte;
po smrti pak dozajista
dobrý Bůh vám nebe chystá. —
Z pol. J. B. P.

DOPISY.

Z Jarošova u Jindř. Hradce 21. června 1875.
(Dobročinnost.)

Pozorujeme-li běh doby naší, připadá nám, že vše jenom na hroudu země jest připoutáno a že něco dobrého a záslužného nikdo neučiní. Ale tomu, Bohu díky, přece není tak; nebo jsou dosud u nás šlechetní lidé, kteří dobrými a spanilomyslnými skutky obohacují se snaží. Snad každý kouteček milé naší Čechie přes všecken oživovaný materialismus a světoběžný liberalismus mnohých lživlastenců a lživdumilů některým činem spanilým vykáhati se může. I na osadě naš.

v kratičké době mnoho dobrého učiněno, což ovšem dokazuje, že zbožnost a duch křesťanský ze srdcí našeho lidu ještě nevymizely a bohdá nevymizí! Není tomu ani celý rok, co zbožná a vážená pí. Terezie Skálová vlastním nákladem železný krásný kříž s kamenným podstavcem na místě starého dřevěného před kostelem na kopečku postavila a kopeček ten u kostela nemálo jím okrášlila. Příčiněním řádného starosty našeho p. Frant. Skály zřídila celá osada pěkné schody ke kostelu a vkusným zábradlím je opatřila, což každý velice si libuje, neboť pohodlně nyní se to nahoru kráčí. A nedávno opět dal týž p. starosta s obecním výborem sochu sv. Jana Nepomuckého na mostě opravit i k jednostejnou barvou natřít. Dříve byla socha ta více barvami natřena, ale barvy ty deštěm pouštěly, splývaly a od hlavy přes obličej dolů tekly, a sochu nemálo zahavovaly. Nyní je všemu odpomoženo, a socha zajisté krásnou se stala. Jiný pak pěkný ještě letos vykonán skutek před několika týdny nábožnou osadnicí naší z Pejdlavy Rosičky. Dalat táž osadnice Terezie Pejdlová kostelu našemu krásný veliký obraz, představující bolestnou Matku Boží, ana nebeského Spasitele na klině drží. Obraz ten maloval akademický malíř v Českých Budějovicích p. M. Kunzl. Krásná a umělecká malba téhož obrazu budi v nitru posvátné myšlenky a úmysly. Obvyčejně se říkává, že mnohdy pohled na krásný obraz více působívá, než třeba sebe vroucnější kázání, a hle pěkný obraz náš mocně dojímá. Jakousi neobyčejnou něžnost a jemnost vdechl p. M. Kunzl v celý obraz Matky Boží. Církevními zákony se nařizuje, aby provedení nových obrazů pro chrámy jenom schopným a po křesťanskou smýšlejícím umělcům svěřováno bylo, a my trváme, že takého umělce v p. Kunzlovi jsme našli. Buďtež mu vřelé díky za tu zdařilou a mistrnou práci! Buďtež i vřelé a srdečné díky všem těm dobrodincům, o nichž jsme se právě zmínili a již takové radosti duchovní nám během jednoho roku připravili! P. T.

KRONIKA.

Z Prahy. Třetí průvod jubilejní bude se odbývat v neděli dne 11. t. m. na Starém městě a sice o 4 hod. odpoledne z hlavního farního chrámu u Matky Boží před Týnem do kostela u sv. Jakuba, u sv. Havla a u sv. Jiljí (Dominikánů.) — První průvod (na Hradčanech) byl nad očekávání četně navštíven, tak že v prostranném chrámu Páně

na Strahově mnozí účastníci místa nenalezli, u druhé štace (u OO. kapucínů) však nutno bylo zástupy rozdělit a modlitby odpustkové zároveň i v kostele i u kříže pod širým nebem konati. Po návratu processí a po závěrečných modlitbách uděleno v přeplněném velechrámu sv. Vítském svátostné požehnání a po dojemném zpěvu „Hospodine ulituj nás“ rozcházel se o půl 8. h. nábožný lid do všech částí města. A ještě větší účastenství bylo včera při průvodu na Malé straně. Na Hradčanech zúčastnila se též vys. důst. metrop. kapitola a kromě farního duchovenstva té čtvrti řád kapucínů premonstrátů Strahovských a k. arcib. seminář. Rovněž i včera.

— J. M. nejdůst. p. světlíci biskup Karel Fr. Prucha odjel do vikariatu Kraslického, kdež od 3. t. m. pokračuje v udílení sv. birmování na místě J. Emin. nejdůst. p. kardinala arcibiskupa, jenž po úmrtí J. Velič. císaře Ferdinanda Dobrotivého v pátek do Prahy se navrátil. V sobotu 3. t. m. sloužil J. Em. v čís. kapli slavné requiem a včera vykonal tamtéž pokropení jakož i pak na státním nádraží, provázen jsa nejdůst. pp. biskupy Budějovickým, Litoměřickým, Kralohradeckým, řecko-katol. arcibiskupem ze Lvova, preláty a kanovníky. Dnes odjel do Vídně ku pohřbu císa. Ferdinanda Dobrotivého.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 7—10. července v Emausích, od 11—14. u sv. Jiří na hradě, od 15—18. u Voršilek.

— Ve čtvrtek 15. t. m. bude se slaviti výroční pouť u sv. Jindřicha na Novém městě tímto pořádkem: V 6 a 8 h. budou tiché mše sv., v 9 h. zpívaná ranní, po té něm. kázání, v 11 h. pontifikální mše sv.; odpoledne o 4. h. bude české kázání, pak nešpory a požehnání.

Z Moravy. (Stavme chrám Hospodinu!) Obec Huštěnovická leží v okrese Uh. Hradištském na Moravě, — v kraji, kde stála kolébka blahodárného působení sv. Cyrilla a Methoděje, — a čítá 159 domů s 836 obyvateli, jsouc až dosud přifařena do města Uh. Hradiště. Zbožní občané musí tedy půldruhé hodiny cesty jíti, aby službám Božím přítomni býti mohli, což ale za příčinou častých v krajině té, nejnižší celé Moravy, panujících povodní a za velké zimy mladšímu pokolení velmi obtížno, starým a neduživým ale zcela nemožno bývá. Aby tyto obtíže odstraněny a každému katolickému křesťanu pravidelná návštěva chrámu Páně umožněna byla, usnesli se obecní výbor a občané ve směr jednoglasně na tom, vlastní chrám Páně v obci samé vystavěti a potřebný k tomu

náklad z dobrovolných dárek a příspěvků obyvatelstva uhraditi, doufajíce, že s pomocí Boží tento blahodárný podnik sami a bez obtěžování lidumilů provedou. Zbožná tato myšlenka stala se skutkem a po šťastném překonání všech obtíží, které posvátnému podniku tomu v cestě stály, položen roku 1873 základní kámen k novému chrámu, 15½ sáhů dlouhému a 5 sáhů širokému v smíšeném slohu gotickém, ke cti sv. Anny, sv. Cyrilla a Methoděje a sv. Anežky Přemyslovny zasvěcenému a byl dle církevního obřadu u přítomnosti c. k. polit. komisaře slavně posvěcen. — Na stavbě pracováno rychle a vytrvale, tak že budova chrámová co do zdí, věže i střechy vystavena, ano i hlavní obraz sv. Anny uměle provedený p. J. Zeleným v Brně již pro nový chrám připraven jest. Výlohy stavební, posud vynaložené obnášejí přes 24.000 zl. Občané Huštěnovičtí od nejmenšího do největšího hleděli dle možnosti přispěti na oltář sv. Anny, až konečné síly všech vyčerpány. Aby však vznešené dílo to mohlo přivedeno býti ku kýženému zakončení, žádoucnou jest nějakým dárkem, byť sebe menším, dotčené obci k dokončení započatého díla laskavě přispěti. Svrchovaný Hospodin a dárce všech milostí, jenž za každou krůpěj vody potřebnému poskytnuté odměnu dává, bude také sám odplatitelem za laskavou pomoc a podporu tam udělenou. První mše sv. jako i každoročně v určitý den, obětována bude za dobrodince toho chrámu Páně.

Z Pruska. V Poznani zemřel dne 8. června vůbec ctěný kanovník metrop. kapitoly Valentin Wojciechowski. Když byl generalní vikář, kan. Dorszewski onemocněl, zastával zvěčnělý jsa prvním radou arcib. generalní konsistoře úřad jeho. Po vydání květnových zákonů byl pak proto, že co duchovní přednosta rozličné rozkazy vydal, odsouzen k pokutě 600 tolarů čili 9měsíčnímu vězení. Když pak z prodeje jeho věcí a zabavením platu tolik se nevytěžilo, co pokuta obnášela, byl do vězení odveden, kdež bez mála 7 měsíců držen byl, kterážto vazba zdraví jeho podlehl, ač byl silného těla. Čítal 56 let věku svého. Dobře na smrt jsa připraven a sv. svátostmi opatřen skonal vodnatelností. Že duchovenstvo Poznaňské přes všeliké vazby, pokuty, vyhnanství a jiné podobné ústrky věrně k Církvi stojí, to v nemalé míře jest zásluhou Wojciechowského, jenž mladému duchovenstvu byl v slovech i skutcích následování hodným a milým vzorem. S velikými obětmi založil v městě Poznani klášter Voršulinek spojený s vyšší

dívčí školou jakož i chudých štědrým byl dobrodincem. Úmrtí jeho způsobilo veliký zármutek a vůbec se pokládá za obět neblahého „boje kulturního.“ — Metrop. kapitula Poznaňská nyní takofka osiřela: probošt Zienkiewicz zemřel min. roku, official Dorszewski leží již půl druhého léta těžce nemocen, světitel biskup Cybichowski jest ve vyhnanství, kan. Korytkowski nalezá se jve vězení v Trzemesně; toliko kan. Kraus a podezřelý p. Dubinski jsou ještě v kapitule jakž takž činní.

— *Kulturníci nového světa.* II. Ale co násilnictvím získala ta slavná republika Mexikánská? Nabude snad tím předešlého štěstí a blahobytu? Od r. 1821 co země ta nešťastná neodvislost svou prohlásila, jest v neustálé bouři; každoročně skoro nová revoluce, nová vláda, či vlastně neustálé bezvládí. Těch ustavičných povstání se počítá na sta; tak i těch ústav: brzo diktatury, brzo císařstva; ihned zase federací, — hned potom demokraci; a letos se ohlašují skoro denně povstání lidu se všech stran jako sopečné požáry. Podobá se jakoby Bůh zemi tu trestati chtěl za spáchanou vraždu na svém posledním dobrém císaři Maximilianu rakouském. Při takovém bezvládí není divu, že zdívočilost mezi lidem v kraji rozsáhlém a řídce zalidněném ohromně pokračuje, což tento lid i nyní u hájení své víry semo tamo ukrutně jeví. Když pak nevěřící a bezbožecká vláda cizácké vetřelce ve všem podporuje i akatolíkům a nekřesťanům všeho druhu proti katolickým rodákům přednost dává, nevěru hýčká, církev katolickou ubíjí; ký div, že pak lid, po dva skoro lidské věky zanedbáním zdívočilý a spustlý na některých místech si svévolně i krutě počíná, mině že tak jenom své právo hájí? A na koho padá odpovědnost za takové neblahé případy? Jest-li pak lid vinen, an si pomáhá, jak může, či náčelníci, kteří ho nespravedlivým násilnictvím k tomu dohánějí a tak revoluci s hůry působí? Bůh to naprav!

Avšak pohledme k milosrdným našim vyhostěnkám. Rozděli se ta svatá společnost, jako druhdy rodiny Abrahama a Lota jedna na východ, druhá na západ. První dny letošního března dostalo se jich šťastně 140 do Paříže a přijato s ochotnou a úslužnou láskou sesteršskou v mateřinci Vincentinek, odkud pak za svým povoláním rozeslány byly. Druhá část, počtem 45 byla pozvána od spojených obcí Severo-Amerických a odebrala se do Kalifornie a doplula šťastně do hlavního města též obce sv. Františka. 13. března byly slavně uvítány; k jejich počtu zařizeno

četné shromáždění (meeting), na němž nejenom arcibiskup s svým kněžstvem, ale i světští hodnostáři a představenstvo městské se účastnili; mnoho lidstva ani nebylo sto, aby bylo místa se dopídlilo, ač shromáždění dlelo se v nejprostrannějších místnostech toho slavného města, t. ř. „Union-Hall.“

Znamenité jsou při tom dvě řeči, kteréž jednak blahotinnému působení těch duchovních sester veleslavně svědectví dávají, jednak i barbarské vyhostění jich zavrhuji. V ten smysl se prohlásil dřívější guvernér (vládce) Burnett, ano mu celé shromáždění přisvědčilo:

„Toto shromáždění vítá srdečně a upřímně přicházející tuto milosrdné sestry, tyto rekyně a hlasatelky pravé lidskosti, ty laskavé andělské těšitelky a pomocnice ve všelikých strastech, jak na bojištích tak v nemocnicích, a pokládá si za zvláštní čest, že jim tímto přijetím svou úctu a vážnost osvědčiti může; vzdáváme pak jim upřímnou soustrast s jejich utrpením všelikých nesnází, jež vystály, jsouce náhle z vlasti své vyhostěny, opouštějící jevíště své obětovné lásky v službě náboženství svého a víry; zavrhuje pak takové nesnáselivé jednání u každé vlády želice toho, že Mexikánská vláda nejedná dle příkladu „*Spojených obcí Severo-Amerických*,“ jejichž obyvatelstvo, ač skládajíc se z vyznání rozmanitých, nikdy nedopouští skutkům takového pronásledování, jaké dnes patříme a zavrhuje.“

Mnohem ostřeji prohlásili se jiní řečníci, z nichž pro krátkost uvádíme toliko některá slova Elliota z Nova-Yorku, an se prohlásil takto: „Mně, jsoucimu rodem Američanu, jest naprosto nepochopitelné, jak se takového cosi může díti a to v století devatenáctém. Kdyby tyto sestry nestály patrně přede mnou ve svém duchovním rouchu, živý toho důkaz dávající, nikdy bych tomu nevěřil, že by mohlo býti za naší doby takových mužů, kteří by, majíce lidské srdce v těle, tyto sestry pronásledovati a z vlasti vyháněti mohli. Ale stalo se tak, nepřátelé křesťanské víry se toho odvážili. Milosrdné sestry, své vlastenky, vyhánějí; přibylým odevšad protestantským hlasatelům dává se všeliká svoboda. Proč? Katolická víra staví se na odpor všeliké revoluci a nevázanosti, a proto pryč s ní! Protestanští kazatelé touž víru podrývají, pročž buď jim volná ruka. Milosrdné sestry a jiní řádové jsou živými důkazy a příklady čistoty a lásky církve katolické, a proto buďtež vyhostěni a vypuzeni. Nehoví se protestantské víře pro ni samu, nýbrž aby se jí použilo k podrývání a záhuby církve katolické, aby pak

se otevřela cesta nevázanosti a nemravnosti, vůbec pohanskému revolučníctví. Avšak byt i tyto milosrdné sestry, ba i jiné duchovní řády vyhostili a vyhnali, víru Mexikanův nezhubí. Strom víry katolické v oné zemi hluboce se zakorení a po celé zemi rozvětví: s ním se zasilo první sítě vzdělanosti v té krásné zemi: a na něm spočívá podnes všechna vzdělanost, kterou národ Mexický má a mítí bude.“

Tak jednala revoluční vláda Mexická, tak o tom skutku soudil i lid Mexický, i jiní v pravdě svobodomyšlní mužové. A co my? — Majíce takové příklady z daleka i blízka na očích zajisté i máme proč k Bohu se upřímuě modlití zvláště za nynějšího milostivého léta v úmyslu této své odevšad utiskované a potlačované nikdež pak výdatně podporované matere duchovní k Bohu: „Abys církev svou svatou řídití a zachovati ráčil! Abys nepřátele církve svaté ponížiti a napravití ráčil! Abys králům a knížatům křesťanským pokoj a pravou svornost dáti ráčil!“ — „Tebe prosíme, uslyš nás!“ J. D. N.

Paběrky.

16. Příspěvek k praktickému vychování.

„Příkladů dobrých a ustavičných potřeba jest mládeži, protože dětem Pánbůh povahy opičí dal, to jest chtivost jakousi k děláni všeho, co jiné dělají vidí, takže byt se dítěti nikdy nic neporoučelo a neoznamovalo, jen když ono vidí a slyší, co jiní dělají, dělají tohotěz tytýmiž způsobu zvykne“ napsal již veliký náš paedagog Komenský. A v pravdě méně stesků oprávněných byloby za dnů našich na dorůstající mladé pokolení, kdyby pochybené vychování, pohoršlivý příklad starších záhy neotravovaly nevinných srdcí a všeliké vyšší snahy, vznešenější myšlenky, šlechtetnějšího citu již v zárodku neutlumily. Jak často a těžce prohřešují se nerozumní rodiče na vlastních dítkách, bratří na sestrách, učitelové na žácích. Neb kdož má mladistvému duchu byti vzorem, ne-li rodiče a odrostlejší členové rodiny? — Jak tito jednají, mluví, druh s druhem obcují, opáčí maně útlé dítě. A koukol záhy zasety, těžko později vypleti.

Jaké opatrnosti a obezřetnosti třeba v rodině dítkami požehnané, jak nutno při zábavách rodičův a dospělejších — jsou-li dítky přítomny — každé slovo bedlivě rozvažiti, v jednání, v posuňcích pilně všeho se stříci, čím by útlé srdce mládeže zkázu vzalo a zárodek libých ctností podkopán byti mohl.

S větším úspěchem potkaloby se vychování a vzdělávání školní, zdárnějšího pokroku dodělalo by se člověčenstvo, kdyby rodičové vznešených svých povinností vždy jasně byli si vědomi, že totiž vlastními skutky, řeči a životem mají vychovati ty, jež svěříl jim Pán.

„Kde se ale tomu přiučíme, kdo podá nám bezpečného návodu?“ otázke se snad nejeden. —

Není to věcí tak přetěžkou, jak se na první pohled zdáti může; všímějte si dítek, pozorujte jich nevinné zábavy a hry, naslouchejte jich prostým rozmluvám; v nich spatříte věrnou svou podobiznu. V poklescích a nespůsobech dětí uzříte své vlastní; jak matka hádá se se služebnou, tak hašteří se dceruška s neposlušnou loutkou; lání, jímž v přítomnosti dítky obdaril otec čeledína, opáčí věrně synáček na svého koníka. Bije-li dítě jiné děti, patrně, že buď jiné trestati vidělo nebo samo častěji výprask utržilo; dělá-li neslušné posuňky, mluví-li v oškli-vých výrazech, zajisté nemá jich ze sebe; poroučí-li pánovitě, durdí-li, vyhrožuje-li trestem, jistě má nad sebou pedantického karatele; běře-li útočiště k lstivým úskokům, hledí-li vytáčkami lživými se sebe svrci vinu na jiného, přiučilo se podobnému jednání od jiných aneb dokonce činí tak z návodu; urputné-li, drzé, zřejmě, že urputně jím nakládáno.

Dítka, co vidí, již dychtí mítí a jakmile toho dosáhne, baví se tím snad chvilenu, pak ale boří, láme, ničí je okamžikem. Mnozí zří v tom přirozený pud po činnosti, jiní přirozenou křehkost, pýchu, vládychtivost, samolibost, jiní dokonce znamení zkaženosti, my osmělíme se tvrditi, že to spíše prostý, bezúmyslný pud nápodobovací, jenž pro budoucnost, změní-li se v zlozvyk, může býti velmi zhoubným. „Vždyť děti opičátka jsou, co uhlídají, hned dělají.“ A poněvadž srdce dítky podobá se vosku roztavenému, v nějž činy i řeči starších až do nejslabších odstínů věrně se vtiskují a neláska, závist, sobectví, urputnost, svévole, nesnášlivost, vášně všeho druhu již v útlém věku kořínky pouštějí, nutno, aby rodičové či vychovatelé vždy vlídně, rozvážlivě, klidně si počínali, vášní nízaknou uchvátiti se nedali a probouzejícím se náruživostem dítek rozhodně na odpor se stavěli již v zárodku je potlačujícíce. Upřímností, laskavostí, mírností získáme si brzy úplnou důvěru a lásku chovance a uspíšíme zdárné jeho vychování.

Jako nekalé návyky dítek vlastním opácným příkladem nevykořeníme, rovněž

tak s nezdarem se potkáváme opomfjejíce, ledabylo jen vykonávající ty povinnosti, k jichž horlivému plnění dítky nabádáme. Právě pobožností nenaučí rodiče dítky, sami-li denně ráno a večer na kolena nepokleknou a zbožné s rukama k nebi sepjatýma k Bohu se nepomodlí. Jen tehdy zamíluj se dítko modlitbu, zatouží po Pánu Bohu, zří-li jak rodičové, bratří či sestry dlouho a vroucně s Bohem hovoří.

Věduce tedy, jak snadně k zlému se kloní lidská přirozenost a jak těžko později ve škole z nevinných srdcí vykořeniti zlý koukol, jež zasel nerozumné vychování rodinné, odporujme počátkům; neboť jako mladý strůmek snáze se ohýbá nežli vzrostlý kmen, tak i mládež v prvním věku snáze ke všemu navedeš nežli v dobách pozdějších. Proto všim právem dí Quintilian, že vše záleží na péči, jež se na vychování dítěte vynakládá. Z většího dílu jest příklad rodičů příčinou záhuby mravní. Děti nestávají se teprve ve škole nemravnými, ale přecasto již z domova přinášejí zárodek nemravnosti.

Tolik o dítkách, jež dosud nevykročily z úzkého kruhu rodinného. —ž—

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Svazek 9. (srpnový) přináší kázání na slavnost sv. Ignáce z Lojoly, sv. Vavřince a Nanebevzetí Marie Panny; po dvou kázáních na ned. XI.—XIII. po Sv. Duchu, v nichž vyličen též život sv. Firma a Rustika, Hyacinta a Filipa Benicia, posléze též dvě kázání v čas milostivého léta.

— „*Hlasy katol. spolku tiskového.*“ Rok 1875. Číslo 3. obsahuje: „*Odpustky na soudě,*“ čili Mladý rozum o staré věci.“ Od J., vždyt se znám E. Str. 42. Cena 12 kr.

— „*Přírodopis* pro první třídu trojtřídních škol měštanských jakož i vyšší třídy škol obecných.“ Sepsal František Švácha, učitel přírodních věd na škole měštanské. Se 102 vyzobrazeními. V Praze 1875. Nákladem kněhkupectví: I. L. Kober. Str. 146. Cena 60 kr., váz. 72 kr. — Týmž nákladem vyšla: „*Sbírka* dvou-, tří- a čtyřhlasých písní pro vyšší třídy obecných a nižší třídy středních škol.“ Sestavil Jan Hypolit Horák. Str. 120. Cena 40. kr., váz. 50 kr.

— „*Erbauungs-Worte.*“ Verfasst von Alexander Joh. Hrdliczka, Juristen. Königgrätz 1875. Druck von Ladislav Pospíšil. Selbstverlag. Str. 65. Preis 50 kr.

— „*Šimon Petr a Šimon Magus.*“ Legenda z první křesťanské doby. Dle vlaského upravil J. D. „*Zábavné bi bliotéky*“ dílo XXVI.

Nákladem časopisu „Škola B. Srdce P.“ v Brně 1875. Str. 152. Cena 60 kr.

— „*Josefa Ehrenbergera sebrané spisy.*“ Sešit 17. obsahuje dokončení (str. 103) povídky: „*Synkové na lehém chlebě*“ a počátek obrázku ze života: „*Jediná dcera ze statku*“ (str. 16). Sešit 18. přináší konec „*Jediné dcery*“ (str. 59) a „*Smutné posvícení a jak se Pavel pomstil.*“ Upomínky z let děckých (str. 28).

— „*Knihy pro každého rolníka a hospodáře atd.* Sešit 7. (str. 289—336).

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- P. Vavřinec Jos. *Wirmhir*, jubil. kněz ř. premonstr. na Strahově v Praze, býv. podpřevor, 27. června (nar. v Praze 27. srpna 1797, vysv. 10. dubna 1823).

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Čtrnáctý*, admin. za faráře v Rabštejně;
P. Raimund *Patzelt*, ř. kapuc., za admin. ve Vranově (Frohnau).

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jindřich *Hausner*, býv. bisk. vikář, konsist. rada, děkan v Blatné, 22. června (nar 20. února 1807, vysv. 25. července 1830).

Ustanoveni jsou:

- p. Tomáš *Masopust*, kaplan ve Švihově, za faráře v Políně;
p. Frant. *Šítal*, admin. za faráře v Zálší;
p. Frant. *Smutný*, adm. za faráře v Chotovíněch;
p. Frant. *Vítek*, kaplan za admin. v Janovicích;
p. Frant. *Rajský*, os. děkan v Ševětíně, jubil. kněz, vstoupil na stálý odpočinek.

Uprázdňené místo:

Ševětín, fara patron. kníž. Schwarzenbergá, do 1. srpna.

V biskupství Litoměřickém.

Ustanoveni jsou:

- p. Ferdinand *Kasper*, admin. za faráře v Pracovicích;
p. Frant. *Stolz*, far. z Měrunic do Brozan;
p. Ant. *Hüttel*, admin. za faráře v Benešově;
p. Jos. *Fischer*, zámecký kapl. na Sichrově, za far. v Osečné;
p. Jan *Štajnygr*, kapl. za admin. v Jenišovicích
p. Frant. *Kunze*, kapl. za admin. v Ouští;
p. Josef *Doležal*, kapl. v Třebivlicích, za adm. v Měrunicích.

 Tímto číslem počalo II. půlletí „*Blahověsta*“ ročníku XXV. Činíce opět aktivě pozvání ku předplacení podotýkáme, že i půlletí I. v expedici na skladě jest, jakož i úplné výtisky z r. 1871—1874.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expedice:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 788—II
Nedošla čísla
reklamujte nejdéle
v měsíci.

Předplácí se v Expedici a u všech řádných knihkupců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště enom v Explici: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Zápisky

domněním svatě hraběnky Františky Slavatové
(† 1676.)*

Bože můj! po tom bažím, abych pravdivost víry katolické svou vlastní krví potvrdila. Kdybys mne trápením mnohým pro svatou víru navštívil, cítila bych sebe uctěnu velmi. Ó můj Ježíši, vezmi zavděk s dobrou vůlí mou, než se mi udá pohoda k jejím vykonání. Kéž by se mi taková příležitost naskytla!

O pomocnice křesťanů! nedej lodičce Petrově utonouti; nedopouštěj lupičům a kacířům zemdliti Církev obojováním. Ty Matko Boží budiž nám na ně vojvodkyní po zemi též na moři; jsouc pevná, tisíci pavezami ověšená věž, odraz všeliký útok kacířstva, by přemožené přesnou víru poznalo a statečně vyznávalo!

Poněvadž mně duchovní otec těchto rádek krví psát nedovolil, napíšu je aspoň černidlem. Ke cti ho du neposkvrněného Početí Panny Marie povím Ji, která k Ji miluju. Z toho srdce chtěla bych poslední kapičku krve své o to v základ dáti, že Maria v životě svatě Anny, matky své, počata byla bez poskvrny a tak čistě, jakž ani slunci na obloze nebeské svítiti nelze. Průpovědi této budu své podrízenístvo vyučovati. Bohdejž bych každinkého nedověrce o pravdivosti dotknuté průpovědi přesvědčila; mileráda bych za to život svůj obětovala. O nejlaskavější Ježíši, srdci Tvému přísahajíc slibuju dbáti o to pilně,

abych Tvou matičku den po dni vroucněji a horoucněji milovala! Tyť víš, že hotova jsem obětovati krev svou do té poslední krůpěje na obranu Jejího neposkvrněného početí. Jestliže by se tím účta Její rozmohla, žádám srdečně, aby Církev sv. před tímž tajemstvím záclonu odestřela a touž pravdu všemu křesťanstvu k věření slavně předložila.

O bolestná Matko! nech ať spíš náhlou smrtí sejdu, nežli bych chvíli bez milosti Boží živořila. O paní, ó matičko moje! Amen.

Nejsilnější Bože! leckdys cítím žádostivost toho, bych k rozmnožení Tvé slávy a k spasení lidských duší něčím přispěla. Tuhle milost nemám ze sebe, vzalaf jsem ji od Tebe; aniž lze mi bez pomoci Tvé vykonati, čehož právě žádám. O přemilostivá Rodičko Boží, jenž jsi etnostným na zemi obcováním více dobrého způsobila, než mnozí Svati dohromady: vypros i mně dar příkladného života, kterýmž bych drahé duši Bohu získala a tím Jeho čest a rozkoš v lidech zvelebila.

O můj nejlaskavější Ježíši! rukama nad srdcem skříženými odevzdávám a podrobuju se božské vůli Tvé, a žet jsem z milosti Tvé ditky počala i urodila, taky je Tobě rukama Tvoji přeslavné Rodičky obětuju. Ji přepouštím všechno své právo mateřské prosíc, ví-li v Bohu, že některé z dítek mých nevinnost svou zmrhají rozpustilostí světácké hověti bude, aby to u Pána Boha zjednala, by to dítě moje teď hned umřelo. O jak ráda bych ditky své, dokud jsou nevinný, vlastníma rukama pohřbila!

Pane Bože, kdybych dětí neměla nebo

*) Barthol. Christel, Soc. J., Fürtreflicher Wittibspiegel. Brün 1694.

jim mateřskou věrností povinná nebyla, ráda bych chudým a nuzným všecken svůj statek rozdala neponechajíc sobě ani tolik, coby se na zahrabání mého těla, hnízda červů, utratilo.

(*Hlas Krista Pána:*) Dceruško moje! v ctnosti všeliké, v každém skutku tuhé kázně a v postu mám zalíbení; ale lahodnější rozkoš tehdáž cítím, když někdo z lásky ke mně svým nepřiznivcům a protivníkům odpouští a dobrým splácí. V duši pokojné a tichounké rád bydlím; hled pilně, abys dobře činila těm, kdož tebe urážejí a zarmoucí! Po tom poznati lze opravdových dítek Božích, neboť děti tohoto světa neumějí zholat nic dobrého učiniti svým nepřátelům.

O můj Ježíši! mezi znamenitými dary, jež jsi mně uděliti ráčil, jest mi také ta milost velevzácná, že nejsem mstivá. By kdo některé z dítek mých zabil, já pak se zpamatovati a sobě pomysliti dovedla: vždyť on to bez Božího dopuštění spáchati nemohl! — tuším že bych mu klečmo mile odpustila, třeba bychom — já nebo dítě mé — k tomu činu nijaké příčiny jemu byly nezavdaly.

Dceruško má! jestli se někomu na cti utrhá aneb statku pochvacuje, on pak sebe neospravedlňuje a bédováním hluku netropí, ale tu jakouž koli křivdu mlčky na mne vzkládá: tehdy já se ho sám zastanu a z úzkosti jej vytrhnu, pakli by mu pomoc moje k spasení prospívala.

Dceruško má! chce-li kdo vonného a chutného koření míti, utluče ho a utře: podobně nakládám já s milými dušičkami. Chtě, by ze sebe libou ctností vůni vydychovaly, nechávám je lisem soužení tlačiti a žernovem trápění mlíti.

Dceruško moje! z balvanu sochař jemný, krásný obraz jedním tesem nevytesá ani jedním dlabem udlabe. Máš-li sebe samu za balvan, přestaň se tomu diviti, že jej otesávám: jinak z tebe nevytvořím sličnou sochu do Božího chrámu.

Čtvrtého dne měsíce června zvěstováno mi o přemilé nejstarší dceři, že na smrt stūně. Nad tím se moje od Pána Boha otužené srdce pranic nermoutilo; ba já Ho i poprosila, pakli by tím oslaven byl, aby sobě dcerku, kterouž mně z pouhé milosti dal, o Božím Těle za andělíčka vzíti ráčil. S Jeho vůlí se dokona srovnávám: ať se mnou naloží po libosti na oslavu Svou. Chce-li ze mne míti svindu (pasku svinek) aneb káže-li, abych setrvala v úřadu nejvyšší hofmistryně, k němuž mne byl povolal, chci totéž říkouc: Pane, staniž mi se podle slova Tvého; jsemf neužitečná děvka Tvoje!

Nejpokornější Ježíši! pokud mi možná bude, vyberu sobě vždycky nejsprostší oděv a stravu, ve společnosti vyhledám si nejzadnější místočko a podložím sebe v duchu každému za trnož, jsouc to nejchatrnější stvoření.

Dnes si sama sednici zmetu, smeti vynešu a budu se cvičiti v nejopovrženějších pokory skutečích, abych se Pánu Bohu svému libila.

Dceruško má! budeš-li poslušna rozkazu svého otce duchovního, naplníš vůli mou dokonale. Byť i starosta tvůj o mne zavádil svým rozkazem, ty poslechnouc ho nezavadiš; tobě nebude počteno za vinu, ovšem ale za zásluhu, poněvadž jsi měla úmysl vykonati vůli Boží. — Cestou poslušenství jistě do nebe přijdeš; jedinký skutek poslušnosti jest mně milejší než mnozí jiní skutkové, kteréž bys o své vůli a chuti učinila.

Dceruško moje! statečného srdce bude ti třeba k ostříhání poslušnosti, zdá-li se tobě, by úkol ti vyměřený síle a rozumu tvému odporoval; ale uposlechněš-li přece jako druhdy Abraham, pomůže ti Pán Bůh třebaš zázrakem.

Má duše! pohleď na Marii Pannu, jenž k rozkazu císaře pohana rychle z Nazareta do Betlema se vypravila a domov i pohodlí v něm opustila; a tobě bylo by snad teskně a krušno, když se máš podvoliti rozkazu kněze v záležitosti duchovní?

Dnes Veliký pátek chtěla jsem pěšky k Božímu hrobu jíti; ale můj zpovědník poručil, abych tam v kočáře jela. Úzko bylo srdci mému: já se styděla za panskou jízdu před pěším poutnictvem, až jsem přec nepodajnou šíji svou ohnula a poslechla.

Když jsem dnes vešla do jezuitského kostela, potkal mne zpovědník můj a rozkázal mně, abych v srdci pokoru a lásku k Pánu Bohu vzbudíc bez svaté zpovědi velebnou Svátost přijala. Uposlechla jsem, ač bych se byla ráda dříve vyzpovídala.

Můj zpovědník, cviče mne v umorování chtivosti, sáhnul mi dnes do živého: nechtěl mně podati Pána Boha k svatému přijímání. Ale toto mrtvení šlo duši mé k duhu; měla jsem srdečnou radost z takového zpovědníka.

Dceruško moje! cti a miluj s velikou vroucností a horlivostí mou nejmilejší matičku. Ona stráže a rozdává mé milosti; čehožkoli na mně žádá, to vymáhá a bere. Majíc Ji matku sobě, máš mne otce. Pořád se Ji přidržuj, paktě tato všech pokušených a jináč soužených lidí pomocnice nikdy nepustí!

Vypravím se na pouť do Vratislavi uherské k přeslavné Rodičce Boží s tím úmyslem, aby mne bídou hříšníci proměnila v hodnou kajicnici, ano i ve znamenitou služku a milovnici Synáčka Svého.

Dnes jsem duchovních osob a ostýchavých chudáčků almužnami vesele podělovala. Rovněž mne to těšilo, že mne nějaká nemocná i nuzná děvečka poprosila za vycpánku pod hlavu; darovala jsem jí svou podhlavničku. Moji domácí počali reptati: „Jest veliká hříšnice!“ Ale Pán Bůh vnukl mi k jejich uchlácholení tato slova: „A což? hřešila-li, připínám svému dárku ten úmysl, aby Pán Bůh shlédnu na její nápravu dokonat, nade mnou pak, nad větší hříšnicí, aby se smilovati ráčil. Sestoupilť Syn Boží na tenhle svět obracovat hříšníků a ne spravedlivých; protož jest záhodno, aby hříšník s hříšníkem útrpnost měl; dí-li kdo, by nebyl hříšníkem, lhář jest!“

Sv. Jarolim v Betlémě

a žid Barakan.

(Ke dni 23. července, kdež připadá židům památka spálení chrámu).

Ká to tam na konci Betlehema
světluška se v chyžici kmitá?
Již se vůz nebeský s kolama svýma
otočil, a kůr denici vítá.
Za stolem tam v ouzské jizbě sedí,
jižto mdle osvěcuje kahan,
muž rusovlasý a stařec šedý,
kněz Svatoslav a žid Barakan.

Ten, co druhý Nikodém, za bíla
dne k křesťanskému mistru nesmí jít;
než, ač brat sočí a závidíť,
kýs hlas vždy buď ho a posílá
k Hieronymu; neb by rád muž boží
v jazyk svůj vše písmo vyložil,
jež v pokladnici pak cirkve složí,
byť i pozdní potomek užil.

Hrobové ho květiny na hlavě,
by si poplíl, napomínají
církví k prospěchu a k boží slávě,
věrní na překlad naléhají;
rádof falšuje kacířstvo zlobné,
a žid katolika rád šidí;
než, nastojte! písmo je tak drobné,
a boží kmet již nepřivídí.

Horlivý kněz dí tu k Barakanu:

„Můj milý ty Baruchu! zůstani
dnes tu přes den u mne; již jde k ránu,
ať skončíme to boží psaní.“

„Víš, drahý! že rád, kdy mohu, sloužím,
a bez tesknoty noc nastavím;
dnes však do Jerusalema toužím;
neb památku truchlou tam slavím“

Však pak jindy nám židům se brání
leda v tento den přijíti tam,
kdež svaté nám město v rozkotání
dánof, a shořel je boží chrám.
Žádný z nás tam víc se neoselí,¹⁾
neboť za buřiče platíme;
však i dnes, bychom tam plakat směli,
draze si vykoupit musíme.

A tu by's měl vidět, dobrý muži!
jak bolestně v prašném oděvu
naši při znění trub žalném touží,
jak helekají, křičí, řevú;
ženám u povětří vlasy vlají,
starci rvou si šat, tepou tělo,
v způsob Jeremiáše nařikají,
až by kamenům se zželelo.“

„Ubozí! a tak ani bezplatně
nelze vám teď plakat a kvílet.
Což však nesoudíte, že ne matně
tak trpíte, nešťastné děti?“
„Skoro bych i já řekl, že to dědské
zhýření tak mstí se na synu,
co se zkouslo na hoře Olivetské,
od toho nám teď zubové trnů.“²⁾

„Dobře hádáš, předkové to vaši
Mesiáše lacino dostali,
teď připlácí potomek a snáší,
co naň otcové jsou svolali.“³⁾
Bezbožní ti vinaři, jenž převrhle
syna hospodářova zabili,
a ten kámen, jenž sazen je v úhle,
na se a čeled svou svalili.“⁴⁾

Za to teď sedíte bez oltáře,
jak předpověděl-tě prorok svat,⁵⁾
plačíc rumu vysoka arkýře,
z něhož strčen Jakob, Páně brat.“⁶⁾

¹⁾ Není tam osídlen. Bylot židům tehdaž zapovědno, tam i v okolí se osazovat, jelikož co povstalečný lid a vždy ještě příchod Mesiáše očekávající byli známi; ano císař Hadrian vydal rozkaz, aby ani zdaleka nesměli hleděti k Jeruzalému, by tím pohledem u nich neprocitla touha dobytí se zase v to sídlo otců.

²⁾ Ezech, 18, 2.

³⁾ Mt. 27, 25.

⁴⁾ Luk. 20, 17.

⁵⁾ Oz. 3, 4.

⁶⁾ brat. t. j. pobratřenec, ἀδελφεός. Jacobus minor, filius Alphaei, secundum Hegesippum a Judaeis e pinnaculo templi praecipitatus.

„Toť tedy den rozhněvání Páně,
den zármutku a brozných želez;
nuž, co na to díš mi, Barakane,
ty potomku Nathanaelův?“

A Barakan na to nic neříká,
jak mramor mu stuhli oudové,
až pak: „Bože, jsi spravedliv,“ vzlíká,
„a spravedlní tvoji soudové!
ale, hle, již svítá, musím jítí,
a tvé, Jeruzaleme, spuštění
plakat: bych měl na tě zapomněti,
necht' radš vše zapomním umění.“²⁾

„Nuž tedy jdi s Bohem,“ odpovídá
Svatoslav, „a nářku se nabaž.
Na — pocestné, a zas zítra přijda
vyložím' co píše Ozeáš.
Tohot nemnoho, za den neb nejdéle
za dva dni to, bohda, ztlumačím,
a věz, o tvé spáse a Izraele
v pozůstatcích já nerozpačím.“

J. Vlček.

Zpověď.

(Dokončení).

10. *Hlas sv. Otcův o zpovědi.* Sv. Otcové, znajíce potřebu a prospěšnost sv. zpovědi, jako jednými ústy věřící k ní vybízejí, ještě věděli, že tak nejlépe přičiní se k jejich duší spasení.

Sv. Barnabáš, spolužák Pavlův ve škole Gamalielově a napotom věrný jeho společník, jehož zesnutí klade sv. Jan Zlatouústý na rok 63., dí: „Vyznávej se z hříchů. . . . Toť stezka světla.“ (V svém listu 19.)

Sv. Klement Římský, čtvrtý papež, napomíná ku zpovědi těmito slovy: „Jakkoli jsme ponoukáním některého ze sluhův nepřítelů našeho pochybili: prosme o smilování. . . . Lépe zajisté jest člověku, by poklesky své vyznal, nežli aby srdce své zatvrdil, jakož se zatvrdili, jenž proti Mojžíšovi, sluhovi Božímu, se spikli, jichžto pokuta veřejná zastihla, an za živa do propasti uvrženi, smrtí zachráněni byli. Farao a vojsko jeho, a vojvodové egyptští, vozové jejich a jezdcové, za žádnou jinou příčinou rudým mořem zahlazeni nebyli, leč poněvadž nemoudrost srdce jejich zaryta byla, ještě přece Mojžíšem, sluhou Božím, v Egyptě mnohá znamení a zázrakové se byli dali.“ (1. Kor. 51.) A jinde: „Kdo jste símě rozbroja rozseli, podrobte se kněžím, skloňte

kolena srdce svého, a dejte se pokáním pokárat.“ (Tamže 57.) A opět: „Čiňme tudy pokání. . . . Opustivše jednou svět tento, nemůžeme tam již více vyznati se z hříchů, ani na obrácení se dáti.“ (2. Kor. 8.)

Tertullian klade prvokřesťanům zpověď na srdce velmi, a píše: „Spatruji však, že se větší část tomu činu, jenž jest projevení svědomí, buď vyhýbá, buď jím den ode dne odkládá, více své stydlivosti než svého spasení pamětliva jsouc: jako ti, kdož v tajných místech těla neduh majíce, vědomí léčitelů se vyhýbají, a takto svou stydlivostí za své berou.“ (O pok. 10.) — By však křesťané rádi a ochotně k zpovědi přistupovali, vyzývá je takto: „Jestliže se zpovídati zpečuješ, v srdci svém peklo uvažuj, kteréž zpověď hasí; velikost trestu sobě představ, abys neváhal prostředku uchopiti se.“ (O pok. 12.)

V příčině zpovědi rozepisuje se Origenes v homilii k žalmu 37. tak obsírně a důkladně, že se dovídáme: že obecná zpověď z tajné, a ne tato z oné se vyvinula, a že tajná zpověď ta pravá prvocírkevní jest. Veřejně museli se u dvéří chrámových vyznávatí toliko ti, kteří vůbec známými a dokázanými hříchy vinni byli, tak že tato veřejná zpověď byla toliko pokračováním a doplněním dříve vykonané tajné zpovědi; neboť zpověď tajná jest původu Božského, kdežto zpověď veřejná co zřízení církevní, hned zase od církve zrušena byla, jakmile spasných účinků vydávati přestala. Proto dokládá Origenes: „Pokudž hříchy své nejen Bohu ale i těm vyjevíme, kteří rány duše naší zhojiti mohou: smazání budou hříchové naší skrze Toho, jenž pravil: Shladil jsem jako oblak nepravosti tvé.“ (Hom. 16. na evang. s. Luk.)

Jak velikou útěchu zpověď v srdce hříšníka vlévá, vyjevuje sv. Cyprian, an dí: „O jakté větší u víře pevnota, jak dokonalejší jest zbožnost těch, kdož sice ani obětí modlářskou ani průchodním listem v hřích nezabředli: že však jim to jen na mysli bylo tanulo, i z této zpomínky u kněží Božích skroušené a upřímně se vyznávající, zlé svědomí vykládají, trapné břímě s sebe svrhují a proti svým, ač maličkým a nepatrným ranám léků hledají.“ (Knih. o padl.)

V témž smyslu vyslovuje se i sv. Augustin řka: „Přede vším máme se snažiti, abychom nehřešili; pakli jsme ale hřešili, nestydme se z hříchů svých se vyznati.“ (Hom. 12.) A jinde: „Všecka božská Písma prospěšné a spasné nás nabádají, bratří nejmilejší! že hříchy své ochotně a pokorně netoliko Bohu, nýbrž i svatým a bohabojným

¹⁾ Sofon. 1, 14.

²⁾ Žalm. 136, 5.

vyznávatí máme . . . Ne proto žádá Bůh, abychom hříchy své vyznávali, žeby jich sám neznal, nébrž že ďábel toho si přeje, aby nalezl, coby nám před trůnem věčného Soudece vytýkal, a za tou příčinou chce, abychom hleděli spíše sebe zastávatí, než pro hříchy na se žalovati. Naopak ale Bůh náš, poněvadž dobrotivý a milosrdný jest, chce, abychom vyznávající se v životě tomto, nebyli pro hříchy své zahanbeni v životě budoucím. Nebo když se vyznáváme, On odpouští, když na sebe žalujeme, On promíjí.“ (Tamže.)

Posléze pak doznává i sněm Tridentýský, že zpověď jest zřízení Ježíše Krista řka: Kdo by popíral, že svátostné vyznání zákonem Božským jest ustanoveno, a k spasení duším potřebné; anebo řeklby, že způsob takně se samotnému knězi zpovídati, kteréhož církev katolická hned na počátku vždy zachovávala a zachovává, s zřízením a rozkazem Pána Ježíše Krista se nesrovnává, a toliko nálezem lidským jest: ten a takový budiž z církve vyloučen. (Sez. 14. Kan. 6. o pok.)

Ze všech těchto rozsáhlých důkazů a dokladů plyne tedy tato jistá a neomylná pravda: že sv. zpověď jest zřízením samého živého svrchovaného Boha, a tudíž původu Božského.

11. *Exomologesis jinověrců.* Proti zpovědi, tak jak v katolické církvi od ustanovení Ježíše Krista až do této doby se vyvinula a kvete, neprohřešují se toliko ti, jenž ji beze všech důvodů za vynález lidský vyhlásují, noprž i ti, kteří ji z příčin snadno pochopitelných dokonce zavrhlí, a zpověď všeobecnou za dostatečnou v životě i v umírání vyhlásili. Avšak těmto a takým odporují rozhodně výroky samých původcův protestantismu, kteří ač úhlavními nepřáteli církve katolické byli, nicméně zpovědi božský původ přiznávali, a všeliké opravy v ní neb dokonce jejího zavržení se děsili.

Lutr, původce liberalismu u věcech víry, uznává sv. zpověď tak rozhodně, že jest se diviti, jak jeho stoupenci sv. zpověď úplně zavrci mohli. Píšet: „Za poklady veškerého světa nedal bych zpověď; vímť jakou posilu a útěchu poskytuje. Nežlibych v zavržení zpovědi svolil, poddám se raději tyranství papeže. Zapotřebí jest poučiti přede vším lid, že se zpověď nekoná člověku, ale Bohu a Pánu Kristu, a že ne člověk, nýbrž Kristus sám ústy svého služebníka rozhřešuje, poněvadž praví: Kdo vás slyší, slyší mne, a kdo mne slyší, slyší Otce.“ (Tischreden.)

I sám pověstný anglický král Jindřich

VIII. vzdal pravdě čest, a pověděl o zpovědi tolik vzácného, že o tom pomlčetí nelze. Pravit: „Ješto patrně vidím, že ze zpovědi velmi mnoho dobrého pochází, a naprosto nic škodného z ní nevyplývá, lidé pak že po tolik století hříchy své kněžím vyznávali: nelze mi v pravdě — byť ani Písmo ani sv. Otcové o zpovědi byli se ani nezmiňovali — jinak smýšletí a věřiti, nežli: že toto zřízení není vynálezem lidským, nýbrž že ze samého Boha pochází a jeho vůli trvá. Bůh sám jest původ této svátosti, a provádí tento spasný ústav svou přízní a milostí.“ (De sept. sacr. cont. Luther.)

Konečně bude pak v této příčině prospěšno vyslechnouti i hlasu onoho protestantského muže, jenž pro svou učenost a moudrost v celém světě za učence na slovo vzatého jest považován. Jest to Leibnic, jenž celé katolické náboženství důkladně prozkoumav vzhledem k zpovědi tato slova pronáší: „Veliké dojista jest to dobrodiní, že dal Bůh své církvi moc hříchy odpouštětí a zadržovati, již ona skrze kněží vykonává. . . . V svátosti pokání jest však přikázáno, aby každý, kdož očištěn býti žádá, nejen knězi se okázal a hříchy své vyznal, nébrž i pokání dle úsudku kněze se podrobil, tak aby jemu budoucně za [výstrahu sloužití] mohlo. Vzhledem k tomu, že Bůh za lékaře duší ustanovil kněží, jest spolu i patrné, že také chtěl, aby nemocný své neduhy vyjevil, a svědomí zcela odhalil. Proto také kající Theodosius velmi moudře Ambroží řekl: „Tvá povinnost jest, aby léku udal a připravil, má pak, abych jich užil.“ Ty však léky jsou ona nařízení, jež kněz kajcíníku jak k pocítění zla minulého, tak i ku uvarování se budoucího ukládá. To zve se „zadostičinění“, poněvadž tato poslušnost, již kajcíník sebe sama trestá, Bobu tak milá jest, že onen časný trest, jež by kajcíník jinak od Boha k očekávání měl, mírní aneb zcela ruší. Popírati nemůže nikdo, že celé toto ustanovení s božskou moudrostí zcela se shoduje; a je-li v křesťanském náboženství něco krásného a pochvalného, jest to zajiště toto, čemuž se i Číňané a Japonci obdivovali. Potřeba zpovědi odstraší od hříchu mnohé, a zvláště ty, kteří nejsou ještě zcela zatvrzelého srdce; padlým pak uděluje zase útěchy tak veliké, že trvám v přesvědčení: že zbožný, zmužilý a opatrný zpovědník jest veliký nástroj Boží ku spáse duší. Nebo ta jeho porada prospívá k řízení všech nákloností, ku poznání vlastních neřestí, k uvarování se příležitosti k hříchu, k navracení odcizených věcí, k náhradě učiněné

škody, k rozptýlení pochybností, ku vzpřímení se sklíceného ducha, a k vyhlazení neb aspoň umírnění všelikého zla duše. A jest-li na světě nad věrného přítele sotva co výbornějšího: zpovědník zajisté ještě důležitějším jest než jiný přítel, poněvadž neporušitelnou svatostí božské svátosti k věrnosti a pomoci jest zavázán. — Před časy byla u křesťanů zpověď veřejná, a takové bylo i pokání, jelikož horlivost v zbožnosti byla vřelejší; avšak k odstranění všeliké lidské bázně před touto zpovědí veřejnou zalíbilo se Bohu přispěti naší mdlobě ku pomoci, a věřícím skrze církve k vědomí dáti: že postačí, když se vykoná zpověď soukromě, před knězem k nezvratnému mlčení zavázaným. Proto však není tato od církve zřízená a předepsaná zpověď méně božského původu a práva, třeba se byl spůsob, kterýmž se vykonává, během času změnil; nebo v příčině udělování sv. svátosti ponechal Bůh církvi mnohé věci k vyřízení dle vlastního dobrozdání.“ (System der Theologie).

12. *Lidský vynález.* Rozum uznává, že zpovědi jest potřebí, a dle svědectví Písma, tradice a neméně i závažných hlasů protestantských jest zpověď zřízení Boží a nikoliv vynález lidský, a kteří se tohoto bludu drží, ti vyzrazují dílem úplnou nevědomost ve věcech náboženských, dílem úplnou rozervanost rozumu svého. Jak v těchto rádcích dokázáno, jest soukromá zpověď naše původu Božského; kdo však do křesťanství místo zpovědi soukromé uvedli všeobecnou, ku které nic více nepatří než lítost a žaloba na sebe sama před Bohem: ti uvedli do něho lidský vynález, jenž se zřízením Božským, v katolické církvi chovaným, nic nemá společného a následovně posvěcující milosti Ducha svatého postrádá.

To nadšení pro zpověď všeobecnou hned v prvních počátcích protestantismu plynulo důsledně z jeho odloučení-se od všeobecné církve; neboť kdyby sv. zpověď od protestantů byla zachována bývala, byli by se museli zřici svých bludů, své samostatnosti u vykládání Písem svatých a své nepravé víry, a byli by slibovat museli: že učiněnou škodu napraví a života svého polepší, tím ale byli by protestantismu se vzdáli museli. A ztrácí-li nyní protestantism pod sebou půdy a ozývají-li se na straně jeho mocné hlasy za obnovení soukromé zpovědi k vůli veřejné mravnosti, jest to nejzřejmějším důkazem, že ustanovení Kristovo vítězí a na jisto také zvítězí. Píší veřejné listy z druhé polovice r. 1873 následovně: „Žádost 483

duchovních církve anglikanské o zavedení katolické zpovědi, již biskupům podali, působí v Anglii veliký hluk. Za příčinou tou odbýván byl v Londýně v Exeter - Halle velký meeting, v němž zeť Palmerstonův, lord Shaftesbury, bouřil za náramného potlesku proti zpovědi a na jehož podnět byly uzavřeny resoluce, v nichž prohlášena katolická zpověď za nebezpečnost pro stát a církev anglikanskou, a biskupové této církve nalehavě se vyzývají, aby se tomu vši silou opřeli. Biskupové nejspíše žádost svých podřízených prozatím odmítnou; ale zajímavé jest viděti, jaký ruch i v církvi anglikanské se zmáhá a nelze předvídati, v jakém směru se dále rozvine.“

▼ K tomu dodáváme toliko: Pán ve své shovívavosti nyní ještě klidně pohlíží na pošetilé počínání-si svých odpůrců a promluví velmi srozumitelně teprv tenkrát, až míra zloby jejich bude dovršena. Blaze tomu, kdo se obrátí dříve, než se přiblíží jeho spravedlnost, a zjedná sobě v soukromé zpovědi odpuštění hříchů, jímž k dosažení života věčného první krok bude učiněn.

Sepsal *Josef Dudych*,
farář v Pertholticích.

Bůh dá!

Uč se v škole, v chrámu Páně,
neodvracuj radě sluchu,
dobré knihy čítej, ranně
vzdělání dej svému duchu,
bysi poznal v zimě, v létě
vše, co člověk vědět má
na tom velkém božím světě:
a Bůh rozum dá!

Pracuj pilně, nebuď líný,
v jídle střídmy buď i v pití,
k tomu vlasti Bůh dal syny —
horliv buď a ve všem hbitý.
Pracuj v poli, v stáji tůž
pokud boží den trvá,
co jen ruka tvoje zmůže:
a Bůh chleba dá!

Miluj vlast, to božské dílo
— svaté našich otců země,
od věků kde s Bohem žilo
naše dělné, čilé plémě.
Nechť povždy srdce tvoje
upřímně své vlasti dbá,
chraň se pilně zrady roje
a Bůh štěstí dá!

Miluj ctnost i Boha číře,
bližního i miluj svého,

stůj vždy pevně k svatě víře,
neopouštěj ubohého.
Nechat se jen nepravosti
nikdy netkne ruka tvá,
srdce ať se dále zlosti
a Bůh nebe dá!

Z pol. J. B. P.

Kostelík sv. Blažeje.

Pověst z druhé polovice věku XVII.

V.

Poledne bylo už dávno odzvoněno, když se vraceli svatebčané do mlýna. Veselá hudba hlazolila daleko po ouzlabině svato-blažejské, ale Pacovák neposlouchal. Šel zase tak s hlavou svěšenou, jakoby se vracel od hrobu, do něhož uložili k věčnému drimání Blaženku. Ani neslyšel, co mu povídal syn, mladý řeholník, že prý nebude pro hosti místa, tolik že se jich sjelo na svatbu a že budou muset na rychlo uchystat pro hosti komory.

Blaženka se také tak dívala do země jako před chvílí, když si ji vedl slavětinský pán k oltáři. Zdálo se, že není v tváři její krve ani krůpěje. Oko, jež bývalo druhdy tak temně modré jako nebe za jasných nocí, když svítí na něm tisícové hvězd, ani sebou nepohnulo. Neslzele již sice, ale tím právě postrádala lepší tvář Blaženčina života a obličej její se podobal mramorovému výtvary mistrného dláta kamenického.

„Jsi smutná, Blaženko, ale přejde tě to, všechno to přejde na mém zámku v nádherných komnatách; budeš na Slavětíně jako v ráji, vševládkyni budeš, Blaženko, já a všickni na zámku tvými otroky. Je lépe, že ti nyní teskno usedá na srdce, než abys potom nařikala a toužila po domově.“ Tak těšil nevěstu mladý pán veda si ji pod páží.

„Však až budeme na vyšinách, až ztratí se nám s očí mlýn a až uvidíš vrchy za Oharkou a až spočineš v náručí mé, zapomeněš, Blaženko, jako všechny nevěsty zapomínají, věř že zapomeneš.“

Ale Blaženka neslyšela, co jí hučel do uší slavětinský pán, líce zahálil jí bílý závoj, do zeleného věnce na skráních zával vítr, do potoka odnesl dvě bělouňské růže a lidé si povíдали, že bude Blaženka nešťastná.

Pan ženich se hryzl do rtů, že nevěsta mlčí jako hrob a že jsou líce její bílé jako rubáš umrlčí.

„Pro růže jsem si přišel do mlýna, pro růže v plném rozkvětu,“ zaseptal a mdlé, zpola zapadlé oči jeho opět utkvěly na nevěstě, na štihlé její postavě; zas zavanul

vítr, odhrnul závoj Blaženky s obličeje a ženich se nahnul blíže k nevěstě a v tváři jeho hnuly s sebou svaly, jako když sedí labužník nad nejhledanější pochoutkou.

„Věru Blaženko, ta bleďá, tesklivá tvář ti sluší lépe, než kdyby na ní růže rozkvětal. Já bláhovec to dříve neviděl. Jsi holka ze mlýna, bez rodu, ale budu se tebou všude chlubit, protože na všech dvořech, kde já byl, neviděl jsem takové paní, jakou budeš ty na Slavětíně.“

A Blaženka ještě mlčela, ještě se tak dívala do země, před očima mihal se jí jezdec na hnědouši, jak pádí od Tejnice, jak se mu rdí líce do tmava; zdálo se jí, že slyší, jak klně otci jejímu za nevděk, jak ji samotnou proklíná, že podala ruku jinému. A když pozdvihla hlavu a podívala se na ženicha, z ženicha na rodný mlýn, ze mlýna na ty zástupy, co stály kolem a co čekaly na svatebčany ve vratech, vydral se jí z mladých řader ston, těžký, hluboký, jako tehdaž, když přijeli z Loun a když šla do své ložnice zaspát, co viděla a slyšela. Z očí vyhrkl jí proud slzí, že pálily ve tváři více než když větry s okolních strání šlehávají.

„Takhle že ty panské svatby vypadají?“ řekl Skůra Kokšovi, když šli kolem nich. „Věru, to bych ani nechtěl být pánem a kdybych byl, neženil bych se. Je to pohřeb, hotový pohřeb a viš, kdo ten pohřeb vystrojil a komu ho vystrojil?“

„Pacovák sobě samému.“

„Arciže. Hrajou do skoku, nevěsta pláče a pantatik jde jakoby ani neměl pacovský mlýn a hosté hovoří jeden s druhým pošeptmo. Podívej se, dozajista si povídají o svíce a o Protivovi.“

„Hotový pohřeb je ta dnešní svatba a svatoblažejská pouť jako slavnost pohřební.“

Ale tihle dva nehovořili tak sami, mnohým to napadlo, toliko že mlčeli a každý pomyslí si, co sám chtěl. Pověděli si to jen tak ti důvěrní a pokyvovali při tom hlavami.

„Inu, chtěl býti tchánem rytíře. Musí to tak být. Kam by to přišlo, braši, aby aby takovýmhle se vedlo pořád jen dobře. Bývá tak, bývá; v čem člověk vidá největší štěstí, to přináší mu mnohdy záhubu!“ hovořil Skůra.

„Divná svatba. Takové jsem ještě neviděl. Přece jim to ten Protiva pokazil. O svatbě se musí výskat, z plna hrdla houkat a ne takhle jít, jakoby byli němoty. Ani hodinu bych na takové svatbě nechtěl být. Má žena také plakala, když jsem si ji od-

váděl, ale víš proč plakala, Skůro? Protože se mne už nemohla dočkat. — Půjďme!“ pobídl Kokeš soudruha k domovu.

Zástupy se ponenáhlu rozcházely do okolních dědin. Někteří byli hezky z daleka a ti, co šli za Tejnici, zastavili se ještě v dolejší hospodě.

Do večera, celou noc a celý druhý den slavili ve mlýně pacovském svatbu Blaženčinu. Opravdu museli v komorách uchystat místa pro hosty, sešlo se jich k nesečení. Chudí jedni za druhými přicházeli a odcházeli a každý dostal po bochánku chleba a dobrém grošíku. Takové štědroty a takových hodů nepamatovali široko daleko, leda když se před stalety ženili anebo vdávaly na Žirotině. Svatby ty také trvávaly tři čtyry dny.

Pacovák se již zase usmíval, zase chodil s hlavou vzprímenou a každé slovo jeho bylo vtip a žert. Jen nevěsta seděla za stolem v průčelí vedle ženicha jako bez života. A jakmile mohla, odběhla do komůrky, s hlavy strhla si svatební věnec, z bílých růží a rozmariny, vrhla se pod kříž, ježž nalez prý otec v rumech žirotinských, když Švédové vypálili hrad po druhé, a modlila se, aby ji Ukřižovaný v příštích dnech posilnil.

Z Panenského kláštera Klarisek na Tejnici zahlaholily zvony u velebném souhlasu k večerní modlitbě a zvuky jejich doletěly do jizby, v níž klečela dosud Blaženka v naříkání a na modlitbách.

Náhle utichla mladá žena a naslouchala. Připadalo jí, jakoby ty zvony mluvily a jakoby té mluvě jejich rozuměla. Usedla na židlici, ruce sepjaté položila v klín a když dávno už zvony umlkly a z jizby zabouřila hudba a mlýnem se rozlehl výskot hostí, ještě se jí zdálo, že zvoní v týneckém klášteře, že se všechny zvony rozhoupaly, protože před oltářem oblékají v roucho svaté Kláry mladou dívku. —

Nevděla, že se rozevřely dvěře, že jimi vešla matka a že když uviděla dceru svou v zadumání, že zakryla si dobré, staré oči a že zavzlykala.

„Dítě, dítě, vypust už z mysli dřívější touhy, hořem nezměníš nic a přivede tě to ještě do hrobu a mne za tebou. Neplač, poruč to Pánu Bohu a bude ti dobře, uvidíš Blaženko.“ Tak tlumeným hlasem hovořila matka, usedla k dceři, vzala ji za ruku a pravici hladila po bělounkách, ustydlých tvářích.

„Já také plakala, když mne odváželi do mlýna. Zdálo se mi, že musím umřít a

hled, jak jsem přivykla. Modli se raději za otce a hodně se modli. Až budeš na Slavětíně, buď takovou, jakou jsi dosud bývala. Nezapomínej na chudý lid, kde můžeš, pomáhej, zkusí více než zvěr, protože zvěr je v lesích svobodna a lidé jsou uvázáni — Pán Bůh mne netrestej — na řetězích jako psi. Poslouchej dítě matku, ještě ti nikdy neradila ku zlému, a za otce se modlilivej každý den.“

Pacovák s panem ženichem vešli do komory, do ložnice nevěstiny pro Blaženku. Slavětinský pán chtěl začít první kolo s nevěstou.

„Hle, hle! matička s Blaženkou. Obou jsme už dlouho pohřešovali. Nyní já mám právo na vašeho miláčka, přednější právo; však zvykneš mi holoubku,“ smál se slavětinský pán, pokročil k nevěstě a lehounce ji pozdvihl.

„Matička odpustí. Však potěší se ještě s tebou,“ ukláněl se dvorně před tchyní slavětinský pán odváděje Blaženku do jizby a matce se zdálo, že to do mlýna přiletěl jestřáb, že se zde zahníždil a že uloupil jí sivou holubičku, již pěstovala od nejútlejších dnů.

Ubohá odvrátila se, upřela zraky na kříž a Pacovák šeptal jí do ucha, že to není slušné, když hospodyně lo svatbě utíká za nevěstou do komůrky a nestará se o hosti.

Z Panenské Tejnice zase zahlaholil do mlýna zvonek, svolával jeptišky opět k modlitbám a mlynářka sbírala po zemi z věnce Blaženčina zelené lístečky s růžemi, ozdobila jimi kříž, trnovou korunu Ježíšovu a odešla pak mezi svatebčany.

VI.

Od svatebních hodů v pacovském mlýně uplynuly dva týdny. Bylo to v pátek po druhé neděli postní. Mlynářka chystala se k Františkánům do Slaného na křížovou cestu. Pacovák seděl u stolu mlčky — zamýšlen. Od svatby tak sedával každý den, nemluvil, mlýna si nevšímal; všecko zanechal čeledi.

„Posel ze Slavětína!“ s těmito slovy vrazila stará Markyta do jizby. „Má na spěch, něco důležitého. Kůň je celý určen, div že neklesl —“ a než stařena dopověděla, zase rozevřely se dvěře, do jizby vešel zámecký dráb, sáhl v záňadří a podal mlynářii zapečetěný list.

„Přihodilo se něco?“ otázal se posla Pacovák a podíval se na něho.

„Ba že přihodilo, čeho se nenadál nikdo z nás.“

„Pro rány Kristovy,“ zabědovala mlynářka, „Blažence?“

Mžikem roztrhl mlynář obálku, rozpečtil a četl.

„Dej mu Pán Bůh nebeské království!“ řekl Pacovák a oddychl si. List přečetl v několika okamžicích. Ale po snědé tváři jeho rozlila se bledost takorška umrlčí a list, jež držel v levici sevřený, trásl se jako se třese lupení na vrbách, když vane ostrý vítr severní.

„Mluv přece muži, pro umučení Boží mluv.“

„Pan zeť, slavětínský pán je nebožtíkem a dcera zve nás na pohřeb,“ pravil Pacovák. „Pojedem ještě dnes. Blažence tam bude teskno.“

„Počkáme na Blažeje. Pošlu pro něho do Slaného okamžitě. Zatím se uchystáme. A nevíte, kdo mu to udělal a v podezření také nikoho nemáte?“

„Bůh sám to pane otče ví. Včera večer vyjel si do Loun a už se nevrátil. A když ani ráno nepřišel, poslala paní do města, ve městě řekli, že prý ho neviděli. Potom jsme jej šli hledat a našli jsme ho v bažantnici u Obory stuhlého, s lebkou rozstřelenou.“

Mlynářka stála jako bez ducha, když posel vyprávěl o smrti pána svého, chotě Blaženky. Neměla ho ráda, ba skorem jí byl protivný, ale tohle mu neprála.

„Právě po popravě odejel. Protiva už si také odbyl své. Dali ho na skřípec, ale slova z něho nedostali; potom ho vplekli na kolo a zlosyn ani nehlesl, a když mu polámali hnáty, pověsili ho na šibenici. — A víte, co se ještě, pane otče, stalo?“

„Samé nedobré zprávy.“

„Právě když vezli kolem kostela našeho pána ve voze, vynášeli z chrámu starého Kiliana. Kostelník ho našel na náhrobku jednoho z bývalých pánů bez sebe — také mrtvého. Byl to podivín, učiněný podivín. Poslední dny ho nebylo nikde ani viděti.“

Posel umkl a mlynář se již neptal po ničem, vyběhl ven, poručil čeledínu, aby zapráhal, že pojede do Slaného pro pana pátera Blažeje a aby hnal koně, co stačí.

Potom si vyšel za dvůr, na táhlé návrší, kde před několika lety rozkládala se utěšená dědina a nyní žlutne se písčítý ouhor.

„Tedy není už nikdo pamětníkem toho večera, ty Pacováku?“ hovořil temně mlynář. „Můžeš dychati volněji, beze strachu. To by museli mrtví z hrobů vstávat, kdyby mne ještě někdo chtěl usvědčiti. — Usvědčiti? I kdyby chtěli, nikdo by jim neuvěřil.“

Neboj se a mlč. Kdo jednou stuhl, nikdy už nepromluvil. Také na to zapomeneš. Ale stálo tě to již brachu, stálo, arcíže. Skorem bych byl raději žebrákem, kdybych se mohl zbaviti těch příšerných obrazů, co mne děsivají a sápon se po mně jako běsové. O svatbě také tak na mne šli a proto šli, že jeden z nich seděl ještě ve chrámu a že chystal celému rodu záhubu. Ale při Pacovákovi stál anděl strážný, shasil světlo ve svíci a řídil ruku týneckého Materny —

Z plna hrdla zasmál se mlynář a na okamžik utichl.

„Přece to tedy bylo k něčemu, že jsem dával chudině se svého stolu, že jsem stavěl chrám, že jsem dal Pánu Bohu syna na smířenou! O tom, že jsem přivedl na rodáky své Švédy, o tom už nikdo neví, ale to vědí všickni, že Pacovák stavěl svatoblažejský kostelík, že k tomu dal halír největší, že byl dobrodincem lidu chudého, že syna vlastního vedl k tomu od mladých let, aby někdy mohl býti služebníkem božím. A dokázal někdo tolik jako já? Nespravedlivý musel bys býti ty Bože na nebi, kdybys nechtěl zapomínati hříchů mých pro dobré skutky, jichž já už tolik od těch dob učinil, co je na tomhle poli zrněk pískových. Zde arcíže zde stával statek Protivův a z tohohle pole já nevzal užitku ani halíře. — Podlý lid, za všechno ještě člověka pomlouvá. A kdyby nebylo pacovského mlynáře, kolik by jich nemělo co do úst dát a kolik by jich bylo za velikého hladu pomřelo!“

A mezi hovorem pořád přecházel těmi zažloutlými polemi a pořád se díval do nich, jako by chtěl na umrzlé pískovině něco vyčísti. Chvillemi zastřel se jeho obličej pochmurným oblakem, zrovna jako bylo nad ním to nebe, také tak, jako by v okamžiku chtělo vychrliti svůj hněv na zem spoustami sněhu, zavátí ji a lidská obydlí zanéstí závějemí, jako někdy před dávnými věky přivalem vod.

„Či nemám do posledního výdechu mti na tomto světě pokoje?“ zvolal náhle Pacovák, zastavil se a zadíval se do šedivých oblaků.

„Ani, kdybych prodal tenhle mlýn, s mlýnem všechno, co mám a odešel pryč, kde mne lidé neznají a kde neví o životě Pacováka ničeho? — Bláhovče“ zasmál se sám řeči své „myslíš, že duše jejich ztratily by cestu za tebou? Kdybys se ukryl hluboko do skal, na dva sáhy do země, přijdou za tebou, nedají ti spát a dají-li, ještě strašlivější budou tvé sny. — Tak, tak! A já

marně dával chudině almužnu, já marně stavěl kostelík a marně dal jsem učit syna na kněze."

S protější stráně zahučely větry, přibhaly se s novými chmurami a s chmurami zaletělo nad oudolí hejno vran a rozložilo se po polích.

"Půjdem za tebou, kdybys se ukryl do skal hluboko či na dva sáhy v zemi si doupě vyhledal, nedáme ti spát a dáme-li, tím strašlivějšími budou tvé sny."

Pacováku se zdálo, že slyší s těch chmur hlasy rozezlené a že mu tak ty větry hučí do uší vlastní slova jeho, jež pronesl před chvílenkou. Zase zasmál se tak divoce, že se toho smíchu až vrány zalekly, že vyletěly k oblakům a zaletěly k hvozdu žirotníským.

"Zůstanu zde, zůstanu, vám na vzdory zůstanu ve mlýně pacovském, zaknu vás do pekel nejžhavějších a pak teprve budu mítí od vás pokoje. Bláhovec bych musel být, abych opustil to, po čem jsem toužil ode dávna, abych jiným zanechal, co jsem našel, nahospodařil, k vůli čemuž jsem se — — Mlč ty mlynáři, ani slova více, sice je vzbudíš; vždyť ti dřímají pod nohama a kdybys je probudil, vstali by, za živa by tě zatáhli do hrobů svých. Pryč jdi raději a až přijde tvůj Blažej, doved ho sem, aby ta místa svěcenou vodou pekropil a zažehnal. Vždyť proto jsi ho dal Pánu Bohu, proto jediné." —

Utichl; ale výraz tváře jeho svědčil o bouři, jež rozzuřila se mu pod hrudí, k neutišení.

"Pomůže však to zařikání? Nepomohly dobré skutky mé, nepomohlo že jsem stavěl chrám a to také nepomůže. Tamhle v tom rybníku u tvého mlýna je hluboká touň, tvému dědkovi se v ní utopili dva koně a ta by pomohla, věř, že by pomohla a tamhle ta vrba by také ještě unesla pacovského mlynáře. Je stará, sehnutá, zrovna tak na mne." A opět se Pacovák zasmál hlasitě, však při takovém smíchu si člověk uši zakrývá a prchá daleko, a je-li pobožný, sepíná ruce a modlí se vroucně za duši, aby jí nedal zahynouti Pán Bůh milosrdný a shovívavý. aby rozehnal mocnou pravici mrákovy pekla, jež ji obklíčily.

Silnicí zarachotil vůz, lehounký, jediné tak k pojížděním, na svahu dolů do oudoliny zarazil, z vozu seskočil mladý muž, mnich v hábitu sv. Františka z Assisi s kapucí přehozenou přes hlavu a zaměřil přímo k Pacováku přes pole.

"Jsme tady otče brzy, ještě jsi mne dozajista nečekal," oslovil mlynáře řeholník,

když jej byl pozdravil. "Já se také takové zvěsti nenadál. Kdožby se byl mohl nadíti! Před dvěma týdny svatba a než uplynou tři neděle, pohřeb. Stala se vůle Hospodinova."

Mladý řeholník sepal ruce a podíval se na mlynáře. "Bůh ví, proč se tak stalo; proti jeho úradám však nereptejmež. Věru, nejlépe ví otče. Pod jeho křídla jsou osidla smrti objetím anděla!" pokračoval mladý mnich.

Teprve nyní pozdvihl mlynář hlavu a upřel oči na řeholníka. "Brzo chlapče přijíždíš, ba právě že brzo" zahovořil skoro polo šeptem. "Ale dobře žeš přijel; za to poděkuj Pánu Bohu a já mu také poděkuju. Pomodlím se chlapče dnes pobožněji, než jsem se modlil onehdy při svatbě. — Pán Bůh tě hochu vedl, žeš se neopozdil," prořekl, ale ještě tak přitlumeným hlasem.

Řeholník se zadíval otci do tváře, bystré oko jeho hledalo v ní cos, ale Pacovák se dovedl ovládnouti před synem a Blažej se již neptal otce po ničem.

"Povím ti to synu někdy; ale máš na to ještě času dost. Pojďme rychle, matka již bude čekati. Chystala se právě na křížovou cestu, když posel přiklusal. Do večera můžeme být v Slavětíně. Blažence tam asi veselo nebude," prohodil pevným zvukem Pacovák, vzal řeholníka za ruku a šli do mlýna.

A za malou chvíli vyjel ze dvora ten- týž vůz, co přivezl nedávno ze Slaného Blažej, ve voze seděli mlynář s mlynářkou a mladý řeholník.

Starý provazník týnecký právě stál u okna, když jeli kolem z pacovského mlýna.

"Je to na tebe Boží trest. Pán Bůh shovívá dlouho, kolik let, ale když začne šlehati metlami, také šlehává dlouho, kolik let, ne najednou, ale znenáhla dopouští ránu za ránu, sotva že jedna se zacelí, druhá se otvírá. A ještě šťasten je ten, koho šlehává na zemi. Hůře bývá, když se vede zlému dobře až do smrti. Potom jsou ty metly a ty rány bez konce a oheň bez vyhasnutí."

Tak se rozhovořil šedivý provazník a nehýbal se od okna, ani když už dávno zajeli.

"Jedou všickni i ten klášterník! Hm, divná věc, toho jsem se ještě nedočtl a nedočtu se. — Takový chlap! Horšího si člověk mysliti nemůže. Ten, co vraždí na potkání, olupuje pro peníze, je lepší než Pacovák. A předce mu dal Pán Bůh tak hodné děti. Já se živím bídně téměř rukama, modlívám se, že se tak Pacovák nemodlil jaktěž živ a na dětech dočkal jsem se hanby a

zármutku. Toho se ty ženo má nemohu v knihách dočísti, proč je to a proč říkají, že jaký tatík, takový syn a jaká matka, taková že i dcera.“

Provaznice seděla na lavici u kamen a předla len. A při předení zpívala svatopostní znárodnělou: „Když večer devátá hodina byla“ a když se starý dal do řeči, utichla a kolovrátek také dodržel. Nepromluvila však.

„Proto je to, že na světě musí mít každý člověk nějaký kříž,“ řekla teprve za hodnou chvíli. „A kdo nemá křížů, nebude mítí také zásluh. My také máme kříž a to jsou vlastní naše děti. Tak si to vykládám“ — odpověděla a utřela si oči zástěrou.

Provazník zavrtěl hlavou, jakoby o tom pochyboval. Nechal práce, šel do almárky, otevřel ji, z almárky vyňal prastarou knihu, obracel list za listem, prohlížel a hledal, proč dobří rodičové mívají děti nezvedené. Nalezl cos, dvakrát, třikrát to četl, potom zavřel knihu, přemýšlel o tom, pak zase otevřel a četl ještě jednou. Byla to třetí a sedmá kapitola v knize Jesusa Siracha. A když dočetl, zavřel ji zase a usadil se na židli.

„Tři věci jsou mi nepochopitelné a o čtvrté dokonce nevím: cesty orla na nebi, cesty hada na skále, cesty lodi v prostřed moře, a děti zlých rodičů dobrých. Mlč ženo, nevymluvíš mi to, myslím už o tom, co se toulá má dcera po světě, co se syn potlouká mezi zloději a tomu je už několik let.“

Žena otvírala už rty, aby cosi prořekla; ale rozmyslila si to a starého nechala, jediňe tohle řekla:

„Ale tomu Pacováku štěstí jeho nezávidím. Je nám při dětech zlých lépe než jemu se synem řeholníkem a dcerou — paní zámeckou.“

S panenského kláštera zazněly zvony svolávající na nešpory a na požehnání, protože byl pátek a v klášteře Klarisek bývalo vždycky v postě na každý pátek požehnání a slavné hodinky.

Provazník se zdvihl, vzal s kolíku lepší kabát, na hlavu si dal čepici a šel do kostela. Žena jeho se také ustrojila a šla takéž pomodlit se za děti k Panně Marii Bolestné a k pěti ranám Krista Pána.

(Pokračování.)

DOPISY.

V Praze 11. července 1875.

(Třetí průvod jubilejní.)

Ze všech čelnějších měst českých docházejí zprávy, že zbožný lid zúčastňuje se

v hojném počtu v průvodech jubilejních, aby nejen pokladů duchovních si vydobyl, nýbrž i hojnost statků časných a pokoj vlasti pohromami stížené vyprosíl. Hlavní město Praha — střed a srdce tohoto království — nezůstává v pozadí za ostatními městy. To dokázal opět třetí průvod jubilejní, který se odbýval v neděli dne 11. t. m. na Starém městě o 4 hod. odpoledne z hlavního chrámu u Matky Boží před Týnem do větších farních kostelů staroměstských a sice do kostela u sv. Jakuba, u sv. Havla a u sv. Jiljí. Průvod vedl J. Emin, nejdůst. p. kardinal, jenž v sobotu vrátil se z Vídně z pohřbu císaře Ferdinanda. Již po třetí hodině naplňovaly se rozsáhlé prostory chrámu Týnského zbožným lidem, průvod za průvodem přicházel z jednotlivých far staroměstských s duchovními správci; jednota katolických tovaryšů i rozličné pořádky a bratrstva se svými prapory očekávaly příchod Jeho Emin. nejdůst. p. kardinala. Před čtvrtou hodinou byl chrám v pravém slova smyslu přeplněn, tak že mnozí nenalezše místa před svatyní stáli. O 4 hod. přijel J. Em. nejdůst. p. kardinal provázen jsa vdp. generálním vikářem Albertem ryt. z Asmansvillů a p. kanovníky Ant. Hanikou a Frant. Hrádkem. Když byl J. Em. uděluje cestou vrchnopastýřské požehnání k hlavnímu oltáři došel a poklekl, říkal z kazatelny p. kan. Mat. Heinrich modlitby odpustkové. Po ukončených modlitbách bral se průvod, v němž se též účastnili řádové milosrdných bratří, minoritů, dominikánů a křižovníků jakož i farní duchovenstvo čtvrti staroměstské a alumnové IV. roku s některými theologickými profesory, v nejlepším pořádku do chrámu sv. Jakuba. Když i zde modlitby vykonány a dojemné „Hospodine, pomiluj nás“ z tisícových hrdel byle zazpíváno, bral se průvod dále k sv. Havlu a k Dominikánům. Prostranství před kostelem sv. Jakuba, Havla a sv. Jiljí bylo přeplněno lidem, který v chrámech místa nalézti nemohl. Pres všeliké nájezdy protivníků, kteří vše co katolického jest nohama šlapou a v jichž oči býti dobrým katolíkem skoro tolik znamená jako býti zlosynem, kteří všem židům i pohanům svobodu a volnost přejou, jen ne křesťanům katolickým, daří se jubilejním průvodům velmi dobře. Jisté liberalní noviny pražské psaly po průvodu Hradčanském, ač i strahovský chrám byl přeplněn, že se účastnilo průvodu asi 500 lidí. Možná, že tytéž a jiné noviny napíšíou, že se i průvodu staroměstského účastnilo asi 500 lidí. Lid však ví a každodenně vidí, na čí straně

jest pravda, nedává se másti jizlivými a lichými slovy, nestydí se za víru otců svých, nýbrž rád ji veřejně vyznává. Zvláště v nynější době, kde se na nás pohromy ze všech stran hrnou, nutno jest vzývatí Pána slovy písně: „Hojnost, pokoj v naší zemi, dej nám všem Hospodine!“ — Po návratu processí do Týnské basiliky uděleno svátostně požehnání. Průvod trval téměř celé tři hodiny; před 7. hod. rozcházel se zbožní obyvatel pražští na všechny strany města. K.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup udělil čekatelům hodnosti kněžské včera 14. t. m. *podjakenství* v sem. chrámu Páně u sv. Salvatora, zítra ráno v 7 h. udělí jim tamtéž *jakenství*, v neděli pak 18. t. m. též v 7 h. ráno v metrop. chrámě u sv. Víta na hradě udělí jim *kněžství*. Před každým svěcením má J. Emin. řeč k svěcencům vždy v 7 h. večer v domácí kapli seminářské. — Dá-li Pán Bůh, přibude letos 33 nových kněží; bude na kněžství posvěceno 20 alumnů arc. semináře a 13 kleriků řeholních, totiž 3 křížovci, 2 premonstráti ze Strahova, 5 prem. z Teplé, 1 benediktin Břevnovský, 1 augustinián a 1 františkán. Z těchto novosvěcenců budou někteří sloužiti v Praze první mši sv. a udíleti obvyklé při primici požehnání a sice hned v pondělí 19. t. m. jeden v seminářském kostele u sv. Salvatora v 6 hodin, 1 u Matky Boží před Týnem v 6 h., 1 u Anglických panen o půl 8. h., jeden u Školských sester o půl 8. h., 1 u sv. Jana Nep. na Skalce v 8 h., 1 u Milosrdných sester pod Petřínem v 8 h., 1 u Milosrdných sester v Karlíně o půl 9. h., 1 u paní nejsv. Srdce Páně na Smíchově o půl 9. h., 1 u sv. Jindřicha v 10 h.; ostatní po venkově.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 18. července u Voršilek, od 19—22. t. m. u Sv. Ducha, od 23—26. u sv. Markety v Břevnově.

— Čtvrtý průvod jubilejní bude se konati v neděli dne 18. t. m. na *Novém městě* a sice o 4. hod. odpol. z hlavního farního chrámu u sv. Jindřicha do kostela u Matky Boží Sněžné, u nejsv. Trojice na Spálené ulici a u sv. Štěpána; pátý průvod pak v neděli 25. t. m. na *Vyšehradě*.

— Aby se všeobecnému, hluboce cítěnému smutku nad úmrtím Jeho cís. a kr. Veličenstva *Ferdinanda Dobrotivého* přiměřeného výrazu dostalo, i aby city neobmezené oddanosti a na nejvyš povinované vděčnosti za nesčíslné a zvláště v Čechách

konané skutky blahověle a dobročinnosti vznešeného zesnulce spojení došly s obětí nejsvětější: ráčil Jeho Eminenci, náš nejdůstojnější vrchní pastýř naříditi, by ve všech farních, sborových a klášterních chrámech hlavního města Prahy i arcidiecése Pražské, kde se tak posud nestalo, v den dle rubrik svobodně zvolený zpívané zádušní služby Boží s „*Libera*“ a se „*Salve Regina*“, avšak bez řeči smutečních, konány byly. Oznámení dne i hodiny této zádušní mše sv. a pozvání věřících k hojnému účastenství vykoná se v neděli předcházející o službách Božích. Podobně dostane se všem ve farní osadě ubytovaným c. k. úřadům a jiným vynikajícím osobnostem slušného pozvání, by těchto zádušních služeb Božích se účastnily. Mimo to v den předcházející vykoná se všude, kde jest dostatečný počet duchovních, vigilie, což podobně dříve věřícímu lidu s udáním hodiny se oznámí.

— Za Jeho cís. a král. Veličenstvo *Ferdinanda Dobrotivého* byly v metrop. chrámě u sv. Víta na Hradčanech konány tyto zádušní služby Boží: V pondělí 12. t. m. v 5. hod. odp. byla vigilie (církv. hodinky za zemřelé). V úterý 13. t. m. v 9. h. ráno bylo po truchloreči německé slouženo pontifikální requiem s předepsanou absolucí. Rovněž tak i ve středu dne 14. t. m. s promluvou českou a dnes 15. t. m. v 9 hod. bez předchozí promluvy. —

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci červnu 147 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů; celkem letos již 806 osob.

— Břimovanců ve vikariatu *Falknovském a Kraslickém* bylo 24,473 a sice v Žandově 706, v Maiergrünü 270, v Kinžvartě 738, v Trisekerách 966, v Miltikově 406, v Schönfichtě 676, na Chlumu Marianském 950, na Královém Chlumu 1599, v Schönbachu 1131, v Schönbachu z osad Neukirchen a Stein 1514, v Haberspirku 608, ve Falknově 1715, v Lobsech 201, ve Vranově 314, v Kirchenbirku 467, v Lomnici 773, v Starém Sedle 683, v Gossengrünü 974, v Jindřichovicích 1409, v Schönlinde z osad Schönlinde a Příbuz 1305, v Oloví 401, v Kraslici 3646, v Nejdeku 1663, v Nejdeku z osad Neuhammer, Hirschenstand a Trinksafen 1358. —

Z Brna. Jubilejní průvody počaly v Brně o slavnosti sv. Cyrilla a Methoděje a budou trvati po všechny následující neděle, až všechny brněnské farnosti je vykonají. O prvním průvodu ve farnosti svato-Petrské čteme v „*Hlasu*“, že se vydařil nade všecko

očekávání. Počet účastníků páčí se na 6—7000.

Z Vídně píše se témuž listu o skvělém způsobu, jakým odbývají se tam průvody jubilejní. Hned při prvním procesí v neděli dne 20. června sešlo se katolíků na 20.000. Druhou neděli dne 27. června nedalo se tak velké účastenství očekávat, poněvadž bylo deštivo. Než jaké překvapení nastalo, když průvod ještě téměř větším býti se zdál než neděli předešlou. Co se týká pořádku při konání oněch průvodů, byl následující: V sedm hodin ráno shromáždilo se z každého kostela několik kněží se syými farníky do hlavního chrámu Páně sv. Štěpánského, odkud pak průvod v tomto pořádku vyšel: Předně šli chlapi, pak sirotci a jich pěstounové, řeholníci, načež jedno oddělení kněžstva s jich farníky za druhým; dále kráčeli všichni bohoslovci a církevní hodnostáři s kardinalem arcibiskupem Rauscherem a za těmi konečně nesmírný dav vznešených pánů a paní. — Aby se všemu tlačení a nepořádku předešlo, šly první řady pouze skrz ony určené chrámy, totiž u Schottů, u sv. Michala a u sv. Augustina, aniž by se byly v některém z jmenovaných chrámů pozdržely. U vchodu každého chrámu stálo několik kněží u kropnice, kteří příchozí zástup uvítali a svcenou vodou pokropili. Účastníci v kostele pouze poklekli, načež průvod zpět do hlavního chrámu u sv. Štěpána se ubíral patřičné zpěvy a modlitby konaje. Jedině poslední oddělení průvodu s p. kardinalem odbývalo v každém výše jmenovaném kostele modlitby předepsané. Průvody končily pokaždé v hlavním chrámu pontifikální mší sv. a Ambrosianským chvalozpěvem „Tě Boha chválíme.“ Co se ti liberalové v novinách napsali a naštvali proti těm průvodům, a hle, k svému zahanbení přesvědčiti se museli, že psali jen pro židy a pohany; praví katolíci toho štvání sobě nevšimli a osvědčili se býti věrnými údy církve katolické, nedbajíce ani nepohody časové. Neboť sotva že průvod z chrámu sv. Štěpána vyšel, spustil se silný dešť, tak že v malé chvíli s každého účastníka kapalo; žádný však nevyšel z průvodu, by se ukryl, ale trpělivě a zbožně konal každý svou pobožnost, o čemž také kazatel po skončené pobožnosti se zmínil řka, že nebyl ten dešť s to oheň lásky k Bohu v srdci jednoho každého uhasiti; neboť to co on (kazatel) a jiní vel. pp. pocítili, to že jevílo se na tvářích všech a že ukázalo se, s Vídní že tak zle to ještě nestojí, Vídeň že dosud jest katolická. Dvacet tisíc kato-

líků, pravil řečník,účastnilo se průvodu, avšak také mnoho tisíc lidí pro rozličné překážky na procesí přijíti nemohlo aneb již návštěvy chrámové dříve vykonalo. Že jest tedy přesvědčen, kdyby toho potřeba kázala, že všichni veřejně vyznají, že jsou a že chtějí zůstatí věrnými katolíky. Toť přec potěšitelná zpráva z Vídně.

Ze Štýrska. R. 1873 kolovala v novinách zpráva, že 8 žáků 7. třídy na vyšší realné škole v Celovci prohlásilo se, že jsou bez náboženství, bezkonfesijní. A právě nyní koluje v novinách zase zpráva, že ve Fürstenfeldu (v Horním Štýrsku) 6. května se zastřelil v posteli své teprv 19 let čítající úředník fabriční Jan Suche. Před tím napsal ještě pevnou rukou tři listy, z nichž jeden tamějšímu c. k. inspektoru fabričnímu nadepsán jest a o hluboké mravní kleslosti a úplné nevěře svědčí. A tento nešťastník jest jeden z oněch 8 žáků, kteří se prohlásili, že jsou bez náboženství. Jiný z nich se před několika měsíci v Štýrském Hradci oběsil na stromě; třetí z nich nedávno tamtéž zemřel chrlením krve. Tak tedy během půl druhého roku z oněch 8 bezkonfesijních žáků dva se stali v stáří 18—19 let sebevrahy! —

Z Německa. (Obrázky z „kulturního boje.“) Ve Falkenberku odsouzení jsou čtyři kněží k žaláři 4nedělnímu aneb ku pokutě po 150 markách, protože na místě zemřelého soudruha duchovní správu zastávali. — Biskup paderbornský dr. Konrad Martin nastoupil 3měsíční vězení v pevnosti pro vydání pastýřského listu. — V Poznaňsku uvězněny jsou již také 4 milosrdné sestry a sice protože se zdráhaly dáti svědectví, proč veškeren lid šmahem vycházel z chrámu a i ony samy ven, když na kazatelnu vystoupil kněz, který za nynějšího sporu nestojí na straně biskupů a věrných katolíků, nýbrž na straně vlády. — V Slezsku odsouzen vikář z Ludvíkova k vězení na 8 dní, protože v kázání řekl: Kdyby Spasitel nyní byl na světě, také by ho uvěznili a ze země vyhnali. — V diecési Monastýrké byl letos biskup na své visitační cestě slavněji vítán než jindy. Domy měst a osad, kudy se bral k birmování, byly ozdobeny. Mimo jiné stkvěl se kdesi na domě též nápis: „Blahoslaveni, kteří protivenství trpí pro spravedlnost“ — musel však po rozkazu policie odstraněn býti, poněvadž prý nebylo doloženo: „neboť jejich jest království nebeské.“ — Při zabavování věcí pro nezaplacené pokuty odvážil se purkmistr v Kempenách i toho, že nenalezaje na faře,

coby mohl zabavití, vytáhl faráři z kapsy hodinky a i kapsy mu prohledal, ničeho však nenalezl. — Spolek katol. tovaryšů v Berlíně zavřen a zrušen jest, proto že prý v něm se mluvívalo, ač ne o záležitostech politických, přece o věcech církevních, které s oněmi souvisívají. Předseda spolku, velezasloužilý kněz Müller odsouzen k pokutě 90 mark aneb k 15 dennímu vězení. — Kterak lid o tomto boji soudí, poznati lze z toho, že jediný polský list v Poznaňsku, který v tomto boji stál na straně vlády „Wiarus“ přestal vycházeti pro nedostatek odběratelů; naproti tomu však přináší katolíci v místech, kde vláda kněžím plat zastavila, jim dary a sice 75—300 mark.

Z Francie. V Paříži položen jest způsobem slavným dne 13. června na Montmartre základní kámen k novému chrámu zasvěcenému nejsv. srdci P. Ježíše. Přítomno bylo asi 200 poslanců nár. shromáždění a nábožných tolik, co se jich na tom návrší sméstnati mohlo, přes 12.000. Ze šlechty byli tam vévoda Nemourský se synem, mladý vévoda Alenconský, general hrabě Geslin, hr. Germiny atd. Z biskupů dostavili se Novo-Orleanský, Algierský, ze Chartres, Angers, Orleans, Autun a j., veškeré duchovenstvo Pařížské s kardinalem arcibiskupem v čele. Když byl i papežský nuncius přišel, počala mše sv., načež se průvod od staré kaple hnul k místu, kde nový kostel „du sacré coeur“ stavěn bude. Tam měl kardinal arcibiskup za hlubokého ticha úchvatnou řeč, načež přikročil k základnímu kamenu, na kterýž lžíci cementu vložil. Všichni přítomní poklekli, mnozí slzeli, na celém vrchu opanovalo hluboké ticho a nábožné modlení. O půl 12. ukončilo „Te Deum“ vzácnou slavnost. Vojska dostavila se jenom setnina s hůdbou, aby počtu vzdala. Přece však nestala se ni nejmenší výtržnost ani na Montmartre ani v ulicích, kudy setisícové účastníků k témuž vrchu brali, což dvě hodiny trvalo. — Jižní Francouzsko bylo navštíveno hroznou povodní, při kteréž mnoho set lidí zahynulo. Škoda touto pohromou způsobená páčí se na 300 milionů franků. Sv. Otec zaslal hned ku podpoře povodní zastížených 20.000 franků. Z almužen či halíře sv.-petrského uděluje podpory bídným a nuzným.

Paběrky.

17. *Podobenství.**)

e) *Pasák.*

Chlapec pásl krávu na trávníku vedle

zahrady. Když byl pohlédnul do výše, spatřil nad sebou třešni, na níž právě třešně dozrávaly. I dostal na ně chuť. Pustil dobytce a vylezl na strom.

Kráva pak nevidouc pasáka, odešla, porazila chatrný plot sousední zahrady, a dala se tu do zeleniny a květin dle chuti své a pošlapala vše.

Když to chlapec spozoroval, rozhněval se náramně, skočil se stromu, běžel tam a začal krávu nemilosrdně tlouci a proklínati.

Tu přistoupil otec, jenž vše byl viděl, k chlapci a přísně naň pohlížeje pravil: Komu patří takový výprask, tobě anebo zvířeti, které neví, co jest pravého a nepravého? Dal jsi se ty méně svými chťící svěsti nežli dobytce, které ty říditi máš? A nyní vykonáváš tak nemilosrdný soud, a zapomínáš na svůj rozum a na svůj vlastní hřích . . .

I začervenel se chlapec studem před otcem svým.

f) *Věrnost.*

Pohanský král kázal nábožného biskupa zatknouti a žádal na něm, aby zapřel víru svou a obětoval modlám. Biskup ale pravil: Pane můj a králi, toho neučiním!

I rozhněval se král velice a pravil: Což nevíš, že život tvůj jest v moci mé a že tě mohu usmrtiti? Jen jedno pokynutí, a již to bude vykonáno!

Vím to, odpověděl biskup, ale dovol mi dříve, bych ti směl předložití podobenství a jednu otázku k zodpovězení. Dejme tomu, jeden z nejvěrnějších sluhů tvých upadl by v ruce tvých nepřátel, kteří by hleděli jej svěsti k nevěrnosti, aby se stal tvým zrádce. Avšak když by služebník tvůj neoblomně stál u věrnosti své k tobě, svlékli by jej nepřátelé z roucha jeho a hnali by jej nahého s potupou pryč. Řekni mi, králi můj, zdaliž mu nedáš, když takto k tobě se vrátí, z nejlepších šatů svých a zdaliž neodměníš pohanění jeho ctí a důstojenstvím?

Načež odvětil král: Ovšem, ale co tím chceš říci, a kde se to stalo?

I odpověděl nábožný biskup: Ejhle, ty mne můžeš také svléci z tohoto pozemského odění . . . Avšak já Pána mám, který mě znova obleče . . . Měl bych tak příliš o tento nynější oděv svůj státi a zaň věrnost obětovati?

Tu pravil pohanský král: Odejdi, život jest ti darován.

j) *Hillel a Maimon.*

Mudřec Hillel měl učně, jménem Maimon. Hillel radoval se z vloh jinochových a

*) Viz Blah. 1876, č. 5, str. 77.

z jeho bystrého rozumu. Avšak brzo zpozoroval, že Maimon přespříliš na svou vlastní moudrost spoléhá, a modlitby si nehledí.

Neboť takto pravil mladík v srdci svém: K čemu modlití se? Což jest Vševědoucímu našeho slova potřebí, aby pomohl a dal? Toť by byl jako člověk. Může lidská prosba a lidské lkání úradky Věcného změnit? Nedá nám Nejdobrotivější sám od sebe, co dobrého a prospěšného jest? — Takové bylo myšlení jinochovo.

Ale Hillel byl zarmoucen v duchu svém, že Maimon se domníval moudřejším býti slova božího, i předsevzal si, že jej obrátí.

Když jednoho dne Maimon k Hillelovi šel, seděl tento v zahradě své v stínu palmy, přemýšleje a hlavu o ruku podpíraje. I tázal se Maimon: Mistře, o čem přemýšlíš?

I pozvedl Hillel hlavy své a oslovil jej takto: Mám přítele, jenž žije z dědictví svého, které dosud pečlivě vzdělával, tak že práce jeho mnohonásobně bývala odměňována. Avšak nyní odhodil pluh a motyku, a chce pole nechat ladem. Ale tím způsobem zchudne a do bída se uvrhne.

Zmocnila se snad nevole ducha jeho, aneb se zbláznil? tázal se jinoch.

Ani to, ani ono, odpověděl Hillel. Jest obeznámen s vědou božskou i lidskou a ducha nábožného. Ale on říká: Hospodin všemohoucí jest; snadnoť mu, zaopatřití mi nutného pokrmu, aniž bych já se o to přičiňoval; i jest také dobrotiv, a proto otevře ruku svou a požehná stolu mému. — A jak lze tomu odpírati?

Co že, pravil jinoch, není-li to tolik, jako Boha pokoušeti? Neřekl jsi mu to, mistře můj?

I pousmál se Hillel a pravil: Chci mu to říci. Ty, milý Maimone, sám jsi přítel, o němž mluvím.

Já? tázal se jinoch všecek udiven.

Ano, ty! odpověděl stařec. Nepokoušíš ty právě tak Hospodina nejvýš dobrotivého a vševědoucího, jako přítel z podobenství mého Všemohoucího pokouší? Nepovažuješ ty modlitbu právě tak za zbytečnou, jako on práci? Ci myslíš, že modlitba méně jest než práce, a dar duchovní méně než plodina polní? A Ten, jenž káže hlavu k zemi shýbati pro vezdejší chleba, jest on jiný, než ten, jenž velí, bys hlavu pozvedl k nebesům a požehnání s hůry přijal? — O, synu můj, buď pokorný, věř a modli se!

A Maimon zahalil tvář svou, padl na kolena — a modlil se.

h) Den odpočinku.

K čemu, pravil jinoch Sammo k mistru svému, jest Věcnému potřebí služby lidské? K čemu svěcení dne sobotního? Což není den jako den? Každý den osvěcuje slunce stejnou měrou.

Mudřec ale odpověděl řka: Když synové israelští se vraceli ze zajetí do země zaslíbené, žil na hranicích Mesopotamských Žid jménem Boni, muž moudrý z pokolení Levi.

I předstoupil před něho anděl Hospodinův v podobě posla krále Arthašasty a pravil: Sebež se, ty a žena tvá a dítky tvé i čeleď tvá, a táhněte do země otců, bys tam lidu svému raditi mohl při stavění města a zařizování země.

Odpověděl Boni řka: Král můj a pán shlédníž milostivě na můj dík; ale jak mám s ženou a dětmi pouští se bráti nejša cesty povědom? Posel ale pravil: Vzchop se a uče se důvěrovati králi!

Na to vydal se Boni na cestu, jak mu to anděl Hospodinův rozkázal, s ženou a dětmi časně z rána. Avšak Boni pochyboval řka: Kam to půjdu? I táhl pouští až do večera. Když již šest parasang byli urazili, zemdleli velice. A hle, tu stál u cesty stan. z něhož vyšel jim vstříc muž řkoucí k Boninu a jeho lidu: Zde sobě odpočiňte! I odpočinuli si tam a občerstvili se. A Boni pravil: Toť dobrota králova připravila nám, bychom se občerstvili. Ale kdo nám dále ukáže cestu naši?

Tu přistoupil k nim onen muž a ukázal Bonimu obě, cestu pravou i všechna scestí, a nakresliv mu to vše na list pravil: Nyň cestujte v pokoji dále!

I táhl Boni s čeledí svou dále cestou, která mu naznačena byla, snášel trpělivě všeré svízele cesty; neboť mu tanula na mysli slova útechy, kterou byl obdržel. A když šest parasang byli urazili, měli opět před sebou stan. Zde našli opět služebníka králova, jenž je těšil a z novu jim další cestu naznačil jakož i scestí, jichž se vystřihati mají. Opět občerstvili a posilnili duše své na další cestu pokrmem a nápojem v skutku královským.

A tak opakovalo se to neustále po osmdesát dní, v kterážto době přišel Boni s čeledí svou do země zaslíbené. I seznal Boni, že anděl Hospodinův vedl jej, i staral se s Esdrášem a Nehemiášem o to, aby sobota svěcena byla — neboť lid byl zdivočel.

Vidíš, milý Sammo, pravil na to mistr, život člověka jest putování; šest parasang jest šest dnů, ale sedmý den jest den odpo-

činku. Tu jest mu stan Hospodinův otevřen, aby pamatoval na svou cestu a v Hospodina důvěřoval. Bezbožný na tento stan nedbá, a cesta jeho ztrácí se v poušti; moudrý ale nalézá v něm útěchu a občerstvení a přichází do země zaslíbené.

Literární oznamovatel.

— „*Kazatelé slovanští.*“ Sešit 8. obsahuje kázání na ned. XII—XVI. po Sv. Duchu, na slavnost Nanebevzetí Marie Panny a sv. andělů strážců; osnovy zahrnují též slavnost Narození bl. P. Marie.

— „*Versuch, die liturgische Sprache der Kirche vom dogmatischen, historischen und pastorellen Standpunkte zu beleuchten.*“ Von ThDC. Josef Barták, Kaplan und Bibliothekar des Schlosses Choltic. Mit Bewilligung des hochwürdigsten Kapitular-Konsistoriums zu Königgrätz. Der Reinertrag ist zu einem guten Zwecke bestimmt. Königgrätz 1875. Druck von Ladislaus Pospíšil. Selbstverlag des Verfassers. S. 71. Inhalt: Einleitung. I. Die Offenbarung und die liturgische Sprache. II. Geschichte der lit. Sprache A. Im Alterthum (bis zum VI. Jhdt). B. Im Mittelalter. (VI—XVI. Jhdt) a) Die ersten Neuerungen in der liturg. Sprache sind ausserhalb der Kirche entstanden. b) Die slavische Sprache in der Liturgie. c) Die liturg. Sprache der zur Kirche zurückkehrenden Schismatiker und Häretiker. C. In der neuen Zeit. a) Die Reformation und das Konzil von Trient. b) Unionen. c) Neueste Versuche, die Volkssprache in die Liturgie einzuführen. III. Apologie der liturgischen Sprachen der Kirche. A. Indirekte Rechtfertigung der kirchl. Praxis. B. Zweckmässigkeit der toten Sprachen in der Liturgie (Direkte Rechtfertigung der kirchl. Praxis.)

— „*Ročník nového věku.*“ Vydávají dr. J. B. Lambl a Karel Lambl. Svazek 48.: „*Škudcové hospodářství.*“ Sepsal Josef Roth, ředitel hospod. a vinařské školy ve Znojme atd. Oddíl I.: O škudcích hospodářství z říše živočišstva s dodatkem o užitečných, setření hodných zvířatech, od Em. Petery. S 62 vyobrazeními. V Praze 1876. Nákladem kněhupectví I. L. Kober. Str. 170. Cena 84 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Alois *Klásterský*, farář v Říčanech, 11. července (nar. v Kostelci n. L. 16. ledna 1811, vysv. 3. srpna 1834).

Vyznamenán jest:

P. Rupert Fr. *Smolík*, ř. sv. Benedikta, dr. theol., prof. pastor. a fundam. theologie v Hradci Králové, jmenován nejvyš. rozhodnu-

tím J. V. císaře pána řádným prof. pastorační theol. s vyučovací řečí českou na vys. školách Pražských.

Ustanoveni jsou:

p. Vinc. *Švehla*, admin. za faráře na Smíchově;
p. Frant. *Čáp*, farář z Vosova do Všeradic;
P. Mansvet *Adámek*, proz., za real. administr. u sv. Jakuba v Praze.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenáni jsou:

P. Jos. *Tvrzický*, ř. maltez., děkan v Strakonicih,
p. Frant. *Švehla*, děkan ve Volyni;
p. Frant. *Lemberger*, farář v Kydlinech, a
p. Frant. *Emmer*, far. ve Volenicích, jmenování jsou bisk. notáři;
p. Karel *Kubašta*, farář v Předslavicích,
p. Jan *Šolar*, farář v Kolinci,
p. Frant. *Muchka*, far. ve Velharticích,
p. Jan *Matějček*, farář v Čachrově,
p. Martin *Uchytíl*, farář v Bezděkově,
p. Jan *Špath*, farář v Předslavi,
p. Petr *Němec*, farář v Myslivi, a
p. Josef *Dvořák*, far. v Kestřanech, obdrželi expositorium canonice.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

p. Josef *Otto*, jubil. kněz, far. a os. děkan Jilovský na odpoc. v České Kamenici, 27. června (nar. v Ehrenbergu 21. července 1786, vysv. 5. srpna 1814).

Ustanoveni jsou:

p. Vác. *Forman*, far. a os. děkan v Ruprechticích, za faráře ve Všeni;
p. Jos. *Čermák*, kapl. ve Vysokém, za admin. v Ruprechticích, odkudž kapl.
p. Karel *Hušák*, za proz. kapl. do Vysokého.

Upřádněná místa:

Měrunice, fara patr. kníž. Morice z Lobkovic,
Ruprechtice, fara patr. kníž. Kamila Rohana, do 19. srpna.

Milodary. R. 1861 sešlo se u red. t. listu jakožto spoluredaktora „*Blah.*“ 43 zl. 2 kr. na oltář sv. Václava na Velehradě, jež d. 13. listop. téhož r. 1861 v české spořitelně uložil, dále pak d. 28. října 1862 tam vložil 50 kr. a d. 5. února 1874 (na svícny) 5 zl. Vklady tyto vzrostly do 1. července 1875 na 87 zl. 50 kr. kteréžto peníze dp. děkanu Velehradskému po jeho žádosti dne 7. t. m. odeslány byly, a spolu 1 zl. 50 kr. na nový kostel v Huštěnovicích, úhrnem tedy 89 zl.

K tomuto číslu přiložilo kněhupectví B. Stýbla prospekt: „*Herders Conversations-Lexikon*, II. Auflage.“

Průští číslo bude se vydávati 24. t. m.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:

v k. arc.

seminární
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II

Nedošla čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v Expeditci a u všech řádných kněhkupectví: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště jenom v Expeditci: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Sv. Řehoře Velikého,

papeže,

homilie XXXVIII. o svatbě královské.

(Mat. 22, 2—14.)*

Často jste, Bratří, ode mne slyšeli, že svatého Evangelia čtení královstvím nebeským obyčejně míní nynější svatou církev, totiž shromáždění spravedlivých, v jichžto srdcích Pán Ježíš téměř jako v nebi kraluje, poněvadž se spravedliví křesťané po věcech světských neshánějí, ale k samým nebeským věcem vroucnou milostí vzdychají; a tak tomu způsobu mluvení rozumějme i v dole kladené průpovědi Páně: „Podobno jest království nebeské člověku králi, kterýž učinil svatbu synu svému.“ Jakož lásce Vaší povědomo, mluví Pán Ježíš právě o tom králi a otci syna králova, o němž Žalmista dí: „Bože, soud svůj králi dej, a spravedlnost svou synu královu“ (LXXI. 2). Svatbu Otec učinil Synu královu, když Ho skrze tajemné Vtělení Církvi oddal; kterémužto Ženichovi byl jest život Rodičky. — Panny pokojíčkem svatebním dle slov Žalmistových: „V slunci postavil stánek svůj, a ono jest jako ženich vycházející ze svatebního pokoje Svého, když vtěliv se, vyšel jest z neporušeného života Panny slavit sňatek Svůj s Církví svatou. Král tedy poslal služebníky své, aby pozvali přátel na svatbu; poslal je k nim jednou i podruhé: za hlasatele Vtělení Páně zřídil Bůh Otec nejprve proroky, potom apoštoly; tamti aby

zvěstovali, že Syn Jeho se vtělí, tito aby kázali, žeť On se již vtěliti ráčil. Zprvu pozvaní nechtěli však jíti na hody svatební; pročež znělo druhé pozvání takto: „Aj, oběd svůj připravil jsem; volové moji a krmený dobytek zbit jest, a všecko hotovo; pojďtež na svatbu! Ale oni nedbali a odešli, jiný do dvoru svého, a jiný po kupectvím svém.“ Do dvoru odejítí znamená přílišnou v díle zemském pracovitost; po kupectví odejítí vyjadřuje shon po zisku ze zaměstnání světského. Jiní tak, jiní jinak svou nechť k svatebním hodům nebeského krále vymlouvají; odporo jest jim, rozjímati o Vtělení Páně a dle vůle Jeho obcovati šlechetně. Nacházíme pak ještě horších, kteří zváním milostivého krále pohrdajíce, za milost pronásledováním Jemu odplácejí; pročež i níže doloženo: „Jiní pak zjímavše služebníky jeho, a posměch jim učinivše, zabili je. — Uslyšev pak to král, rozhněval se, a poslav vojska svá, zahubil vražedníky ty a město jejich zapálil.“ Pán Bůh svých pronásledníků zabíjí, s jejichž dušemi taky těla, v nichž obývají, věčným v pekle plamenem mučí. Vražedníky zahubil jest král poslanými vojsky, protože Bůh skrze anděly svůj nad lidmi soud vykonává; neboť čím jsou medle zástupové andělů, ne-li vojskem Krále našeho, jenž odtud sluje Pán zástupů? Posílá tedy král vojska svá k zahubení protivníků, poněvadž Pán skrze anděly na svých nepřátelích spravedlivou pomstu provodí, v kteréž jak mocný jest On, předkové naši slyšeli, my pak vidíme. Kdež jsou teď všickni ti pyšní mučovníci tryzniční? kdež ti marnou světa slávou nadmutí zbůjníci, co druhdy proti Stvořiteli svému nevďěčná srdce zdví-

*) Tu řeč měl sv. Řehoř v římském chrámě sv. Klementa, v němž potom sv. Cyrill, apoštol Slovanů, pochován jest. Z krásné, dlouhé homilie podávají se tu vybrané kusy čtenářstvu.

hati směli? Ejhle, smrt mučovníků oslavuje již všechno křesťanstvo, památka však těch, jenž se byli svou k nim krutostí chlubilívali, našeho věku nedožila! A tak v samých účincích to vidíme, což v podobenstvích vypravovati slyšíme. Než král, který s pozváním svým sebe samého potupena cítí, svatbu syna svého bez hostů slaviti nebude. I posílá k jiným zvače své, proto že řeč Boží, ačkoli se odněkad s prázdnou vrací, zas jinde nalezá, kdež by odpočinula. „Tehdy řekl služebníkům svým: Svatba zajisté hotova jest, ale kteří pozváni byli, nebyli hodni. Protož jděte na rozcestí, a kteréžkoli naleznete, pozvěte na svatbu.“ Znamená-li nám v Písmě svatém čtoucí slovo „cesty“ rozmanitou činnost lidskou při dobývání vezejšího blaha, tož budeme slovo „rozcestí“ na přestávku v jednání tomto vykládati sobě, ano ti lidé rádi k Pánu Bohu běhávají, kdož v obchodech svých štěstí nemají. „I vyšedše služebníci jeho na cesty, shromáždili všecky, kteréž nalezli, zlé i dobré; a naplněna jest svatba hodovníky.“ Vizte, již ta v hodovnících rozličnost ukazuje nám tu podobenstvím o svatbě králově přizastřenou Církev, v níž se zlí i dobří scházejí. Ona přechovává zvedené i nezvedené syny, jež sice všecky k víře křesťanské rodí, ale ne všech k svobodě duchovní milosti přivodí; neboť mnozí život svůj dle víry proměnit nechtějí. Pokud na zemi potrváme, dotud zlí i dobří spolu putovati musíme; když pak doputujeme, tehdy nás Pán Bůh rozezná a rozvede. Sami dobří jenom v nebi, a sami zlí jenom v pekle obývají. Jste-li dobří, strpíte zde sousedů zlých; neb kdo zlých neznáš, zlost svou pronáš, poněvadž ze zkoušebny Kaina utíkaje, Abelem býti nechce. Vždyť i zrní pod plevami na mlátě leží, a vonná růže bodlavými trny osazena roste. Vsa mezi dvanácti apoštoly byl jeden, kterýž by ostatních hodnost zkoušel! V Církvi ani zlí bez dobrých, ani dobří bez zlých býti nemohou. Proto pravil Hospodin Ezechieli: „Ty synu člověčí — nevěřící a podtrhači jsou s tebou, a se štíry přebýváš“ (II. 6.); Jan pak Evangelista andělovi církve pergamské toto psal: „Vím, kde bydlíš, tu kdež jest stolice satanova; a držíš jméno mé, a nezapřel jsi víry mé“ (Zjev. II. 13.) Ejhle Bratří nejmilejší, z toho všeho poznáváme, že dobrého nebylo člověka, jehož zlých lidí převrácenost nezkusila; ovšem takměř tupá zůstane čepel duše naší, jestliže jí pilník zlocha nevybrousí!

Bratří! vy jste již vešli z milosti Boží do domu svatby, to jest do Církve svaté;

avšak záhy roucho duší svých bystrými očima prohlédněte, aby Král vejda na něm neshledl, což by káry zasluhovalo. Jistě s velikou srdce bázní třeba rozjímati slova tato: „Tedy všed král, aby pohleděl na hodovníky, uzřel tam člověka neoděného rouchem svatebním.“ Bratří nejmilejší! Co vyobrazuje nám to svatební roucho? Budeme-li hádati na křest aneb na víru křesťanskou, odmítnouti lze domněnku otázkou takovou: kdož pak kdy všel do Církve bez křtu anebo bez víry v Krista Pána? vždyť tím samým, že někdo ještě v Krista neuvěřil, zůstává on vně a mimo Církev! Svatebním rouchem rozumějmež tedy spíš lásku, kterouž oděn byl zakladatel Církve svaté, přicházeje slavit s ní Svůj sňatek. Pouhá Boha Otce milost to působila, že se Jeho jednorozený Syn s dušemi Svých vyvolených ráčil spojit: „neboť tak Bůh miloval svět“ tvrdí sv. Jan — „že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdož v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ (III. 16.) Všickni vy v Církvi pravověrci ovšem jste již vešli do svatebního domu; ale pakli kdo z vás v srdci svém milost křesťanské lásky nestřeží, takový nemá nikoliv roucha svatebního! Také to vám třeba jest věděti, že, jakož tkadlec na dvou vratidlech, horním a spodním, roucho tká, podobně láska se na dvou Božích přikázáních zakládá, z nichž jedno velí milovati Boha, druhé bližního. Čteme totiž v Písmě svatém: „A milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a z celé duše své a ze vši mysli své. To jest první přikázání. Druhé pak jest podobné tomu: Milovati budeš bližního svého, jako sebe samého“ (Mar. XII. 30—31.) Dvou těchto přikázání lásky má každý ostříhati, záleží-li mu na tom, aby se v svatebním rouše ukázal před králem nebeským. Poručilť druhdy Hospodin koltry Stánku vyšívatí červcem dvakrát barveným. Koltrami Stánku jste vy Bratří, jenž ve svých srdcích nebeská tajemství křesťanskou věrou zastíráte! Červec v koltrách musí býti dvakrát barvený, a takový podobal se plamenu: a co jest láska, ne-li plamen? A ta láska musí býti dvakrát barvena: jednou milováním Boha, druhé milováním bližního! — Máš-li koho rád, nemysliž hned, že již miluješ; prvé lásky své jádro a hodnotu zkoušej! Ať kdo kohokoliv miluje, nemiluje-li pro Boha, lásky nemá. Ryzou, opravdovou lásku má tehdy křesťan, když nejenom svého přítele, nobrž i nepřítel pro Boha miluje; nenávisť od nepřátel bývá tou nejlepšou zkouškou lásky naší! Za touž příčinou káže sám Kristus Pán: „Mi-

lujte nepřátely své, dobře číňte těm, kteříž vás nenávidí“ (Luk. VI. 27.) Kdož tedy pro Boha též onoho bližního miluje, od něhož sebe nenáviděna býti vidí, ten jistě upřímným miluje srdcem. Veliká, vznešená a mnohým nesnadná věc jest láska; než právě tato láska jest dotčeným rouchem svatebním! Bez ní obávajž se hodovník vyvržení, až Král vejde.

„Tedy všed král, aby pohleděl na hodovníky, uzřel tam člověka neoděného rouchem svatebním.“ Bratří nejmilejší, my jsme ti hodovníci na svatbě Slova: my držíme již víru v Církvi, sedíme na hodech Písma sv. za stolem, plesajíce nad Církví jakožto chotí s Bohem oddanou. Pozorujte prosím, zdali jste přišli na tuhle svatbu ve svatebním rouše? Starostlivě prohleďtež mysl svou a srdce zpytujtež, nepeleši-li v nich záští neb závist aneb škodivost? — Aj, mezi hodovníky vchází Král, prohlíží roucho našich srdcí, a kohož láskou oděného nevidí, tomu hněviv praví: „Příteli, kterak jsi sem všel, nemaje roucha svatebního?“ Předivná věc, Bratří nejmilejší, že ho Pán přitelem nazývá, a přece zavrhuje! Proto však On tak mluví a jedná, že jej po víře za přítele, po skutcích za nepřítel vází. — „On pak oněměl,“ neboť — což bez vzdychání vypraviti nelze — když nás přísný Soudce naposledy bude kárati, přestane s naší strany všechna výmluva, poněvadž Týž zevnitřní Karatel zároveň vnitř nás obviňuje co svědek našeho svědomí!

„Tehdy řekl služebníkům: Svížice ruce jeho i nohy, uvrzte jej do temností zevnitřních; tamť bude pláč a skřípení zubů.“ Svázány budou ruce i nohy odsouzenoncům, kteří zde o nápravu života nestojíce, jim volnosti v hřešení přáli; neboť ti mukou trestu svázání budou, kdož zde vinou z prunedbaných dobrých skutků sami sebe byli svázali. To-likéž proti své vůli budou uvrženi do zevnitřních temností — do věčného žaláře, protože se tu o své vůli uvrhli ve vnitřní temnosti — v slepotu srdce. Tam bude pláč a skřípení zubů: tam každý těla úd svou zvláštní bude míti muku dle vlastní povahy hříchů, jimž zde byl hověl!

Po vyvržení hodovníka jednoho, v němž rovných mu druhů veškerenstvo jest zahrnuto, zněl z úst Králových obecný ten výrok: „nebo mnoho jest povoláných, ale málo vyvolených.“ Bratří nejmilejší! sotva jest kdo mezi námi, jenž by, slyše to, strachem se nezachvěl. Hle, my všickni skrze víru povolání jsme na svatbu nebeského krále;

již jsme vešli, již věříme a vyznáváme tajemné Vtělení Jeho, krmíme se Slovem Božím: ale nastane soudný den, a tehdy Pán vejde! Že jsme povoláni, víme; zdaliž jsme vyvoleni, nevíme. Nižádné v tom jistoty nemajíce, máme pročbychom před Bohem pokorně obcovali! Při některých křesťanech ani prvotín Bohu milého života znamenati nelze; při jiných pak brzy stopu dobrých počátků ztrácíme. Někdo stráviv skoro celinký věk svůj v bezbožnosti, na skonání života stezkou tuhého pokání k Bohu se vrací; opět jiný, jenž po našem zdání ustavičně vedl život vyvolených, sbíhá konečně na dráhu nepravostí. Kdosi dobře začal a tuze dobře skončil; jiný začav záhy zle, byl čím dál tím horší, a konec jeho nejhorší. Pečujemež tedy všickni s bázní a s třesením o spasení svých duší, nevědouce, jaký konec vezmeme; neboť mnoho jest povoláných, ale málo vyvolených, kteréžto vyrčení Páně pořád v paměti a na jazyku míti náleží! Nikdo neví, co mu v tajné Boží radě usouzeno; neboť mnoho povoláných, ale málo vyvolených! Ješto na své vyvolení od Boha rukojemství žádného nemáme, co nám zbývá, leč svých skutků se obávati, na pouhé milosrdenství Boží se spouštěti, na svou však sílu nespolehati? Mocen jest dokonalou učiniti důvěru naši Ten, jenž naše přirození na se vzíti ráčil, Ježíš Kristus, kterýž s Otcem živ jest a kraluje v jednotě Ducha Svátého na věky věků. Amen.

Věštba.

Kéžbych jenom nalezl
takového muže,
kterýž by mi pověděl,
což mne potkat může!

Já bych ti to pověděl,
já bych ti to zvěstil:
Taký osud čeká tě,
jakýs sobě klestil.

Kdo tu koukol rozstvá,
koukol bude žíti;
chceš-li klidit pšenici,
musíš pšenci síti.

Ovšem také dobré se
někdy símě zmaří,
koukol však se v pšenici
nikdy nevydaří.

Z pol. J. B. P.

Kostelík sv. Blažeje.

Pověst z druhé polovice věku XVII.

VII.

Od pohřbu slavětinského pána uteklo několik let. Po vrahu jeho pátrali dlouho, ale pátrali marně. Měli leckohos v podezření, pana Adama nejvíce; ale nedostali ho.

Hájovna za Vlčím spustla docista; lidé se jí ještě více vyhýbali než když hajného císařské vojsko i s ženou i s dcerami ubilo. Za soumraku nebyl by nikdo šel kolem, i za dne si zacházeli ještě dále, protože na Slavětíně dosud visel na šibenici poslední její bydlitel, třeba už jenom kosti, bílé, ozobané kosti, s lebkou obrácen k Vlčímu, zrovna do hájovny.

Na Slavětíně byl jiný pán, bratr předšlého. Vdovu po nebožtíku, paní Blaženku div že chrty nevyštval ze zámku a Pacováka, když se ucházel o to, aby dostal nazpět přínos nevěstky, div že nevyhodil; dva mušketýři ho dovedli až před vrata.

Blaženku oblékli v tejneckém chrámu Klarisek v roucho řeholní a Pacovák jí dal hezké věno — přínos klášterní a zrovna když ji oblekali rozlehl se městečkem pokřik, na věži zahučely zvony na poplach, a lidé vyběhali z kostela za městečko k dolejší hospodě podívat se, jak hoří pacovský mlýn.

Kdo zapálil, také se nikdo nedověděl. Tehdáž bývalo v Čechách ohňů mnoho, nejen po venkově, ale i ve městech, protože chodili placení žháři a ti to znali hodit na střechu červeného kohouta. Byli to větším dílem bývalí žoldáci, v pokoji nechtěli zahálet i dali se na žhárství arcitže za peníz a drahý peníz.

Pacovák vystavěl mlýn poznovu. Lidé se tomu divili, kde bere tolik peněz a sotva utichlé pověsti o někdejším životě mlynářově zase kolovaly od úst k ústům po okolí.

Pan otec ale již s pány tak nedržel a nezval je na svatoblaženskou pouť. Páni však na místě do Pacova jezdili do Třebíže k Šimůnkovi. Pacovák celé dny trávil sám, sedával jako zdrcený, s hlavou vzorovitost, ale pýchy dosud neodložil. Ještě říkával, že se mu nevyrovná po celém okolí nikdo. A kdyby prý byl dnes řekl, že vystrojí hostinu a na tu hostinu sezval oba magistráty, z Loun i ze Slaného, oč že přijdou i s císařským hejtmanem.

Lid sténal pod tíhou roboty, modlil se a když se mu zdálo, že jsou jeho modli-

thy marné, proklínal a když se nabažil proklínání, zase obracel zraky k nebesům. Ale tehdáž se opravdu zdálo, že nebe nad tou naší vlastí jest měděné a země s tím lidem utýraným že je ze železa. Dvě stě plných let podobala se rozkvašenému moři a když bouře v ní utichly, usadila se na ní mūra, o níž praví báje, že člověku usedá za spánku na prsa a vyssává mu krev tak dlouho, až ubožáka zadusí.

Tenkrát už také dřimal náš lid; na prsou mu seděla také mūra, ale ne samotná, několik najednou, protože měli Čechové krve ještě přese všechny rány dost. Byly to roboty, hlad a mor. A ten v letech 1680 byl nejprudší. Staré hřbitovy už nepostačovaly mrtvolám, zakládaly se nové na rychlo. V Malých Hořešovicích nedaleko Tejnice museli také nový hřbitov upravit, protože prý se ve farní dědině báli, aby morová panna nezašla si také k nim. Ale neuchránili se. Do kterého kraje si zašla děvce s kosou, pokosila životů k nespočítání. A nejhůře bylo, že umírali i kněží a že byly osady bez pastýřů, že novorozenátka umírala nekřtěna, že pochovávali toliko s „otčenášem“, bez obrádů a že tisícové odcházeli na dalekou cestu do věčnosti bez posily, bez smíření. A kterých nedotkl se mor, ty zachvátil hlad.

Celé vsi byly prázny, bez živé duše, v leckterém statku ležel nebožtík kolik dní. Nikdo se o umrlé nestaral a mnohdy je ani neodváželi na hřbitovy, zahrabávali nebožtíky v zahradách a po polích.

Leckde si ještě povídají o velikém moru, arcitže už jen jako v pohádkách. „Člověk ráno vstal, vyšel ven a už se nevrátil. Na poli náhle sklesl a v několika okamžicích vypustil duši. Na večer si v chalupě ulehli a ráno nevstávali, protože zčernali přes noc jako uhel. Pán Bůh nás morové rány chraň! Bývalo to tak a panna, co mor rozsávala, byla bílá jako sníh od hlavy do paty, jen kolem boků vinula se jí černá rouška. Říkával to dědeček.“

Takhle dosud i v našich dnech si povídají.

Do pacovského mlýna zaletěla také taková panna s černým pasem kolem boků. Zralík se na spasení duše své zaříkal, že ji viděl, jak letěla od Hořešovic zrovna z nového hřbitova, jak čísel z ní vítr, nesnesitelný puch a jak sletěla zrovna do dvora.

Mlynářka ležela mrtva v komoře. Všeka čeleď až na Zralíka také pomřela a Pacovák se svíjel bolestmi na lůžku. Vedle

něho klečel na holé zemi mladý řeholník a modlil se k sv. Rochu o pomoc proti morové ráně.

„Čítím to, dítě — nebudu. Za nedlouho chlapče dodýchám,“ slabým hlasem mluvil Pacovák a když bolesti na okamžik ustaly, vzpřímil se na lůžku. „Až umru, modli se za mne, mnoho se modlí, aby mi Pán Bůh odpustil. Odpustí mi, synu?“

„Odpustí, otče.“

„Já hřešil mnoho, příliš, ty nevíš o hříších otce svého, já je tajil před vámi přede všemi a utajil jsem je. Ale všechno ti nyní povím, jsi kněz — řeholník. Proto ti je povím, aby mi Pán Bůh odpustil a abys nezapomněl modliti se za otce, pokud budeš živ. Poslouchej. — Já zdědil po otci mlýn, tenhle mlýn, ale mně nedostačil. Já chtěl mítí více než mlýn, zachtělo se mi pokladů, co měly někdy tejnické jeptišky, a dostalo se mi jich. Já chtěl mítí celý Pacov a měl jsem jej, ale bez Pacovských. Když přišli Švédové a se Švédy Čechové vyhnanci, já jednu část zavedl na Pacov a druhou na Žirotn. V žirotnských sklepích schovaly si Klarisky kostelní poklady; ale o těch jsem Švédům nepověděl a když hořel hrad, vzal jsem si je a do skříní nandal kamení. Švédové vyvražдили Pacovské až do jednoho a toho posledního pověsili na čekaně za Slavětínem. Visí tam dosud. — Mlč chlapče, až to dopovím. Potom, když si o mně počal lid povídat, zapřisáhl jsem se, že se mu budu za to povídati mstit. A mstil jsem se. Já k deseti životům přivedl na šibenici a kolik do lounských žalářů, ani sám nevím. Lid se mne proto bál a já chtěl, aby si mne vážil. Já stavěl nad studánkou kostelík ke cti sv. Blažeje, já tě dal učit na kněze, já dával hojné almužny, ale lid si mne nevážil, nevážil chlapče, a to mne k novým a novým hříchům dohánělo. Já chtěl ohlušiti výčitky svědomí, ale nemohl jsem. Duchové Pacovských a všech těch, co přišli mou vinou o život, dnem nocí mi hučeli do uší břichy mé a když jsi tehďáž jel do mlýna, abys s námi šel na pohřeb do Slavětína, víš, co jsem si chtěl chlapče udělat? — Pamatuješ se na to; víd' že pamatuješ. Napadlo mi, že bych v touni na všechno mohl zapomenouti anebo že na staré vrbě by mi větry vyhnaly z hlavy vzpomínky na bývalý život můj. A tehďáž bych byl svůj úmysl provedl, ale tys mne zachránil, tys mi chlapče život zachoval. — A od těch dob jsem byl živ jako býval otec můj a všickni předkové, co se usadili v zdejší oudolině a vystavěli mlýn. Blažena přinesla jeptiškám dvojnásobný pe-

níz za kalichy, za monstranci, co si uschovaly ve sklepích a jež já touhle rukou ukradl — já činil chlapče pokání. Zachovej tedy nyní i duši mou, může-li ještě být zachráněna. Modli se za pokoj můj a statek po mně rozdej na almužny. — Pryč ode mne, pryč! Ještě nyní přicházíte i v poslední hodinu? Zažehnej je dítě, učili tě tomu, rychle, ženou se po mně, zaříkej je do nebe anebo do pekla, kam chceš.“

„Nikdo tu není otče, já jediný, Blažej tvůj. Nelekej se. Slitovník všemohoucí přijme tě na milost, milosrdenství jeho je bez konce a odpouštění nevyvažitelné,“ pravil mnich; ale hlas se mu chvěl, že jen s těžší mohl mluvit, protože takhle otce v celém životě svém neslyšel. Arciže neslyšel; nemohl také, protože se Pacovák ještě nikdy takhle nevyznával ze skutků svých nikomu, až synu vlastnímu po prvé.

„Máš pravdu chlapče, nikoho zde není, jenom ty jediný. A Blažena?“

„Je v klášteře tatíčku, také se modlí za tebe.“

„A žena má? — Umřela synu matka, víd' že už umřela. Tak vymře celý náš rod, celý ty stará hlavo má. Ale modli se za mne chlapče, hodně se modli a nevzpomínej otci jeho vin. Byl hříšník, veliký hříšník, ale děti si přece dobře vychoval.“ — — —

Řeholník klečel u otce, po lících řinuly se mu proudy slzí a rty pohybovaly se modlitbou vřelou, vroucí za otce hříšníka — kajicníka.

„Bože spravedlivý, milosrdný!“ vzkřikl náhle Pacovák, sepal ruce do výše, zalomil jimi nad hlavou, strhané oči obrátil ku stropu a klesl nazpět na lůžko mrtv.

V mlejnici roztočila se kola, ale na prázdno, již podruhé a na svatoblažejském kostelíku rozhlaholil se zvoneček taktéž podruhé, že umřel mlynář Pacovák — kajicník.

Do kláštera sv. Kláry v Panenské Tejnici také zaletěl hlas zvonečku na vízce kostelíka svatoblažejského. V jedné z cel, co byly obráceny čelem k jihu, klečela před Ukřižovaným sestra Felicie a modlila se celou duší svou za — mlynáře. Byla to Blažena z pacovského mlýna.

Několik let ztrávila už v těch věčně tichých kobkách klášterních; ale tvář její změnila se jen o málo. Růže jí sice na ní nekvetly, uvadly hned tehďáž o svatbě; ale tmavémodré oči její věstily, že našla u Klarisek pokoj, jehož by jí byl svět nikdy nepodal.

Nevěděla o vinách otce svého, ani že to jemu zvoní hodinku; ale tušila všechno.

A když druhého dne vyvázeli v jedné rakvi na černo natřené čtyři koně mlynáře Pacováka se ženou Tejuicí na hřbitov, zas objevila se u okna jeptiška závojem zastřená, s rukama sepiatýma a odřikávala: „Smiluj se nade mnou Bože.“ — Na koních před vozem seděli prášek se Zralíkem a za vozem šel jediný řeholník, Františkán ze Slaného a tejnický kostelník. Na svatoblažské vízce klinkal zvoneček jako když pláče dítě — sirota, dokud nezajeli.

A sotva že se vrátili z pohřbu, ulehl Zralík, za Zralíkem prášek a do rána byli oba nebožtíky.

Blažej zůstal ve mlýně samotný, šel zase do Tejnice a před polednem už tu byl hrobař pro nové bydlitele do své dědiny. A ještě tentýž den roznemohl se i řeholník. Však neulehl a nezůstal ve mlýně. Takorba po čtyrech dostal se ke kostelíku a ke studánce. Vzpomněl si, co stará Markyta říkala, že voda v studánce mnoho lidí uzdravila a že když panovaly nemoce, byl každý šťasten, kdo se dostal k studánce u pacovského mlýna nad níž stál sešlý, polospuchřelý kříž. U studánky se posadil, rukou nabral si čisté, pramenité vody několikrát po sobě, potom sepal ruce a modlil se. A když se domodlil, zase tak pracně, s nesmírným namáháním vrátil se do mlýna; ale do jizby už nedošel, klesl ve mlejnici, přišla na něho dřímota. A když se probudil, bylo mu volně, jedině slabotu ještě cítil ve všech oudech, jako bývá člověku po těžké, namáhavé práci.

(Dokončení.)

DOPISY.

Z Prahy 20. července 1875.

(Opravy v kostele u sv. Vojtěcha.)

Ve farním chrámě u sv. Vojtěcha v Jirchářích postaví se nový hl. oltář. Při rozkládání staré mramorové tumby objeven pod hořejší plotnou skřípek a v něm dva relikviáře. Větší a novější z nich má podobu skříňky s víkem, je z cínu zhotoven a velmi dobře zachován. Chová několik kůstek sv. ostatků, zrněk kadidla a svinutý, provázek svázaný pergamen, na němž vybledlým písmem napsáno jest: „† Anno Domini 1693. die 24. Mensis Februarii, Ego Joannes Dlauhovesky de Longa Villa Episcopus Milevitanus, Praepos. et Suffrag. Pragensis consecravi Ecclesias et Altare hoc in honorem s. Adalberti Episcopi Martyris et Reliquias Ss. Martyrum Rogati Felicissimi Romani Geminiani in eo inclusi et singulis Christi Fidelibus hodie unum annum, et in die Anni

Versarii Consecrationis hujus Eae ipsam visitantibus Quadraginta dies de vera Indulgentia in facie Ecclesiae concessi.“ Druhý relikviář je olověný, má podobu okrouhlého hrnečku a obalen je celý tuhou. Chová v sobě několik kůstek sv. ostatků a zrněk kadidla, což vše zavínuto jest červeným, velice setlelým hedbávím. Authentiky nenalezeno žádné, za to objevena na spodní straně relikviáře zajímavá pečeť vtlačená v červeném vosku na tuhovém obalu. Pečeť je okrouhlá, prostřední velikosti a má gotickou velmi ušlechtilou ornamentiku. Prostřední pole rozděleno asi u prostřed břevnem podepřeným na koncích šikmo položenými podpěráky (připorami). V hořejší části tohoto středního pole je Matka Boží s děťátkem (poprsí) a nad ní je gotický baldachýnek spočívající na dvou kolmých prutech, jež střední pole od postranních dělí a gotickými fiálami nahoře ukončeny jsou. V dolejší části klečí biskup s mitrou a berlou máje hlavu vzhůru, k obrazu Matky Boží, vztýčenou. Po stranách biskupa jsou dole dva štítky, na pravém jsou dvě břevna křížem přeložená, na levém je dole lev, kolmo přes něj a celý štít rozvitá ratolesť, nahoře v rozích dvě lilie. Nad těmito štítky je po každé straně výklenek, nad ním římsa a na té tři sloupky končící fiálami a spojené gotickými baldachýny. Pod prvním — větším — baldachýnem na obou stranách je anděl se sepiatýma rukama (poprsí), pod druhou štítkou pne se, od vyššího k poslednímu sloupku obloukovitá připora. Gotická ornamentika je velmi pečlivě provedena, lomené oblouky jsou vesměs velmi ostrého úhlu, což o velkém stáří pečeti svědčí, čemuž i oba obrazy, biskupa a obleku jeho i Matky Boží a korunky její nasvědčují. Od štítků až k hořejšímu baldachýnu je kolopis v gotických literách na dvou místech porouchaný: otudu p~~hi~~ti c~~pro~~stantiensis. Kolopis ten dokazuje, že pečeť ta pochází od Filiberta, biskupa Konstantského (Coutance v Normandii), neboť doplní-li se porouchané místo, zní: „Rotundum Philiberti episcopi constantiensis“. Filibert přišel co legát sněmu Basilejského r. 1433. do Prahy, aby zde se sněmem českým o smíření utrakvistů s Církví vyjednal. První práce jeho byly sice bez výsledku, než téhož roku přišel v listopadu po druhé do Prahy a podařilo se mu, že na sněmu českém byla přijata pověstná kompaktáta v tom znění, jak je sněm Basilejský již 16. února 1433 formuloval. Filibert zůstal pak v Čechách a konal zde funkce biskupské, světil kněze katolické i utrakvistické dostav k tomu r. 1435 od sněmu Basilejského plnomocenství a měl

zajisté hlavní zásluhu, že čeští utraktivisté r. 1436 dne 6. července v Jihlavě od posluh koncilu do lůna Církve katolické opět slavně přijati byli. Filibert vysvětil během šesti let svého působení v Olších mnoho chrámů a oltářů v bouřích válek husitských znesvěcených, mezi jinými i u sv. Haštala jeden oltář, kde prý podobná pečeť jednou byla (Navrátil: Osudy kostela u sv. Haštala str. 13. d.). Objevením pečeti té na jisto postaveno jest, že i hl. oltář u sv. Vojtěcha legátem tímto posvěcen jest. Zemřel morem v Praze r. 1439 a pochován jest v hl. chrámu sv. Víta.

E.

KRONIKA.

Z Prahy. Průvodu jubilejního, kterýž dnes o 4. h. odp. konati se bude na Vyšehradě, bude přítomen J. Emin. nejdůst. p. kardinál, jakož i minulou neděli zavítal na Nové město k průvodu, jenž však pro dešť z chrámu sv. Jindřicha ven vyjít nemohl. Nejblíže příští průvod jubilejní bude se odbývati v neděli 1. srpna dopol. na Volšanech.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 27—30. července u sv. Tomáše, 31. t. m. a od 1—3. srpna u sv. Kajetána, od 4. do 7. srpna u Milosrdných bratří.

— Dnes slaví se výroční pouť u sv. Jakuba (u Minoritů), kdež bude v 11 hod. slavná mše sv. a odpoledne o 4. h. české kázání, pak nešpory a požehnání. — Zítřka 26. t. m. v den sv. Anny bude u Školských sester v kapli sv. Anny v 8 h. tichá a v 10 h. zpívaná mše sv. V kapli sv. Anny v klášteře Minoritském u sv. Jakuba bude zítřka v 5 h. ráno tichá mše sv., v 6 h. zpívaná, pak české kázání, v 9 h. tichá mše sv. a v 5 h. odp. požehnání. — V sobotu 31. t. m. bude se slaviti výroční pouť u sv. Ignáce na Karlovu náměstí: v 10 h. bude kázání, v 11 h. slavná zpívaná mše sv. — V pondělí 2. srpna bude se konati slavnost porciunkule t. j. plnomocných odpustků ve všech kostelích řehole sv. Františka Serafinského, v Praze tedy u OO. kapucínů na Hradčanech a u sv. Josefa na Novém městě, u Františkánů, Alžbětinek a u Šedých sester (u sv. Bartoloměje). V týž den slaví se církevní památka sv. Alfonsa u Redemptoristů (u sv. Kajetána); ve středu pak 4. srpna sv. Dominika u sv. Jiljí či u Dominikánů, kdež bude v 9 h. kázání a v 10 h. zpívaná mše sv.; konečně ve čtvrtek 5. srpna pouť u Marie P. Sněžné či u Františkánů, kdež bude též v 9 h. kázání a v 10 h. zpívaná mše sv.

— K. arcib. konvikt čítal v min. školním roce 65 chovanců, z nichž 34 navštěvovalo c. k. akadem. gymnasium na Starém městě a 31 něm. gymnasium Novoměstské. Z oněch obdrželo na konci druhého půlletí 19 chovanců vysvědčení I. třídy s vyznamenáním a ostatní všichni vysvědčení I. třídy z těchto obdrželo vysvědčení s vyznamenáním 6 chovanců, a ostatní vysvědčení I. třídy až na 5, z nichž 2 oprava uložena, 2 k opakování odsouzení a 1 za zcela nedostatečného uznán. Tím a odchodem maturitanců uprázdněno v arcib. konviktu 11 míst, o něž se nad míru mnoho žáků ze všech gymnasií v arcidiecési hlásí. Podmínkou přijetí jest jak známo mimo jiné vysvědčení I. třídy s vyznamenáním

— Zítřka bude se odbývati poslední zkouška na theol. fakultě, kdež J. Emin. nejdůst. p. kardinál přítomen byl zkouškám alumnů dne 17. t. m. z Nov. Zákona, d. 20. z fundam. theologie a d. 23. z mravouky.

— Z Budějovic. Dnes 25. července bude se konati v chrámě Marie Panny (u Piaristů) svěcení na biskupství nového p. biskupa Kralohradeckého, dra Josefa Haise. Světitelcem bude J. Excel. nejdůst. p. biskup Budějovický Jan Valerian za asistence nejd. p. biskupa Litoměřického Augustina Vahaly a světícího p. biskupa Pražského dr. Karla Fr. Pruchy.

Literární oznamovatel.

— „Roční zpráva cis. král. akademického gymnasia v Praze.“ Podává ředitel ústavu JUDr. Matěj Kavka na konci roku školního 1875. Obsahuje na 59 str. mimo roční zprávu a učené pojednání: „Vychovávání řecké (ukázka z druhé části: Života Řekův a Řimanův) sepsal prof. Fr. Velišský, též „Výňatky z gramaticko-fraseologického českého slovníku, jež sestavil František Kott, profesor c. k. akadem. gymnasia v Praze.“ Vyšly též co otisk na ukázkou nákladem spisovatelovým. — Z výňatků těchto shledáváme s potěšením, že gramaticko-fraseologický slovníkem tímto, nyní již úplně k tisku připraveným, o němž p. spisovatel celé desítky usilovně byl pracoval a kterých s podivuhodnou pilností ze 130 rozličných spisův (všude, kdekoliv z nich čerpáno bylo, řádně udaných) sestavil, potřebám a přáním všech, kdokoli přesné mluvy české pilní jsou, v úplné míře vyhověno jest. Obsahuje dílo toto, jež v tisku 110 archů vyplní, ve formě slovníku zvukosloví, tvarosloví a skladbu, tudíž celou gramatiku českého jazyka, z nejlépeších pramenů starší i nejnovější doby duchem kritickým sešlavenou, a pádnými doklady tu ze spisův kla-

sických literatury české, tu z mluvy lidu našeho a z pořekadel náležitě doloženou, přihlížejíc i ku skloňování lat. a řeck. vlastních jmen, k etymologickým derivacím, k nepravdělným tvarům, k vazbě jmen, sloves, předložek atd. — Připomeneme-li ještě, že dílo toto kromě toho i slova obyčejná, dialektická a zastaralá, obyejnější slova cizí u nás zdomácnělá, technické názvy starší i novější, synonyma, jména krajin, měst a jejich obyvatelův, přívlastky, fráse, pořekadla a přísloví, kazimluvy s opravami, a překlady mnohých německých slov a frází obsahuje, a ve všem přísně kriticky si vede, aniž by však zabíhalo do krajností: jsme souhlasem všech přátel ryzé mluvy české úplně jisti a bezpečni tvrdíce, že velezáslužné dílo toto ku slovníku Jungmannovu zajisté důstojně se řadí, a mezeru, kteráž v literatuře naší nastala, co slovník Jungmannův úplně rozebrán jest a mimo to valně již zastaral, v skutku měrou vší chvály hodnou vyplní, až úplné tiskem na světlo vyjde.

Osobní věstník duchoveneký.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. Hejl, kapl. v Petrovích, 21. července (nar. v Oslavě 22. listop. 1839, vysv. 31. července 1864).

Vyznamenán jest:

- p. Frant. X. Blanda, prof. katechetiky a pedagogiky, katecheta na c. k. č. ústavu ku vzdělání učitelů v Praze, obdržel expositorium canonicale.

Ustanovení jsou:

- p. Pavel Haberl, farář v Starém Sedle (diec. Buděj.), za faráře v Leskově;
p. Josef Vejhar, kapl., za admin. v Říčanech;
p. Jos. Kříž, kapl. v Arnoštovicích, za admin. in spirit. v Janovicích;
p. Vác. Zelník, kapl. v Krečovicích, za výpom. kapl. v Kosové hoře;
p. Jindřich Kubát, kaplan v Lochovicích, povýšen 22. t. m. za doktora theologie.

Uprázdňená místa:

Říčany, fara patron. p. Jana kníž. z Lichtensteinu, od 16. července.

Vosov, fara patr. pí. Josefíny kněžny Schwarzenbergové, od 16. července.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenáni jsou:

- p. Jan Turner, dr. theol., konsist. rada a rektor bisk. klerik. semináře v Budějovicích, jmenován jest probostem v Jindřichově Hradci;
p. Matěj Jakub Růžicka, ředitel c. k. gymnasia v Hradci Jindřichově, obdržel rytířský kříž řádu Františka Josefa;
p. Tomáš Petrželka, farář v Březnici, jmenován bisk. vikářem okresu Blatenského a spo-

lu b. konsist. radou na místo p. Fr. Boscha, jenž úřadu b. vikáře se vzdal.

Ustanovení jsou:

- p. Vác. Novák, far. v Drahenicích, za faráře v Jině;
p. Frant. Rosa, kapl. v Chrašticích, za admin. v Drahenicích;
p. Jan Myslík, k. z Hořepníka do Vlach. Březí.

Uprázdňená místa:

Drahenice, fara patr. pí. Anny kněžny z Lobkovic, do 15. srpna.

Blatné, děkanství patr. p. bar. Roberta Hildprandta z Ottenhausen, do 20. srpna.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan Čezík, Votický farář na odpoč. v Dolním Bousově, 11. července (nar. v Kaňku 10. ledna 1802, vysv. 20. července 1830).

Ustanovení jsou:

- p. Frant. Bedřich Wohlmann, fund. kapl. ve Vl. Březí (diec. Buděj.), za kapl. v Turnově;
p. Edmund Schön, exposita ve Věstudech, za faráře v Josefsthlu;
p. Ant. Tschörner, k. na odpoč., za koop. v Dittersbachu (Fridland. vik.)

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan Egermann, farář a os. děkan v Česk. Heřmanicích, kněz jubil., dne 3. července (nar. v Poličce 5. pros. 1799, vysv. 24. srpna 1823.);
p. Jan Novotný, Plotišťský far. na odpoč. ve Vamberku, dne 18. července (nar. v Dlouhé Vsi 24. ledna 1809, vysv. 25. července 1834).

Ustanovení jsou:

- p. Frant. Tepera ze Slatiny za far. v Babicích,
p. Jan Laštovička z Golč. Jeníkova, za far. v Běstvině,
p. Václav Brandejs, bisk. střídník a č. děkan, z Olešnice za faráře v Jesenici,
p. Josef Vyhndálek za zám. kapl. v Náchodě,
p. Mik. Simon za adm. ve Slatině u Žamberka,
p. Ferd. Hanousek za admin. v Olešnici,
p. Josef Kuttelwacher za admin. v Lučicích,
p. Frant. Rychlík za admin. ve Vřeštově,
p. Karel Keppert za admin. v Č. Heřmanicích,
p. Josef Novotný za kapl. v Sebranicích.

Uprázdňená místa:

Olešnice (Giesshühl), fara patr. Opočenského, do 2. srpna,

Slatina, fara patr. nábož. matice, též do 2. srpna,

Heřmanice České, fara patr. knížete z Thurnů-Taxisů, do 15. srpna.

Milodár. Na dostavění metrop. chrámu sv. Víta: Novosvěcení Pražští v den svěcení na kněžství 98 zl. 3 kr.

„Po 33 letech“ bude v příštím čísle.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expeditce:
v kuchkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II
Nedobrá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v Expeditci a u všech řádných knihkupců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště jenom v Expeditci: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplatec se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV. 25.)

Na den sv. ap. Jakuba Většího.

Ukázka populárního dogmatického kázání, jež na Metličanech dne 25. července 1875 o poutní slavnosti měl Ed. Brynych, kaplan Žlunický.

„My blázni (jsme) pro Krista.“
(I. Kor. 4, 10.)

Sv. Řehoř papež píše krásně ve své mravoučné knize o moudrosti tohoto světa mimo jiné takto: „Moudrost tohoto světa jest: srdce úskoky lstivými zakrývati a nepravdu za pravdu vydávati; o pravdě však, že lži jest, dokazovati. Této moudrosti již chlapeč učí se, tuto moudrost kdož znají, jinými pyšně pohrdají, neboť zkaženost smýšlení vzdělaností se nazývá. — Naproti tomu však moudrost spravedlivých jest: pravdu prostě milovati, nepravdy se varovati, hanu pro pravdu za zisk považovati. Však této prostnosti spravedlivých vysmívají se moudří tohoto světa, poněvadž ctnost neporušenou bláznovstvím nazývají.“

Tuto moudrost spravedlivých měl sv. apoštol Jakub, patron zdejší farní osady. On pravdu prostně miloval, nepravdy se varoval; pyšných Fariseů učení nebylo mu pravdou, rozmarilých, světáckých Saduceů nevěrecká nauka zapírající nesmrtnost nezmocnila se srdce jeho, filosofů či mudrců řeckých domnělá moudrost, dnes tak zitra jinak učících, o pravdu náruživě se háda-
jících nebyla mu moudrostí, ale velebné učení Kristovo: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce a bližního jako sebe samého,“ dojalo nezkaženou mysl jeho; filosofie či mudrcství Kristovo obsažené v slovech: „Nebojte se těch, kdož tělo zabijí, ale duše

zabití nemohou,“ opanovalo duši jeho tak, že zanechav otce i sítě rybářské šel za Kristem a to až na smrt. Byl ovšem od lidí nazván bláznem, tak že se sv. Pavlem mohl volati: „My blázni jsme pro Krista,“ ale hanu pro pravdu za zisk považoval, a kalich Páně, kalich hořkosti, kalich utrpení, jež píti se zavázal, byl mu kalichem sladkosti. Však nejen ti, kdož žili za časů sv. Jakuba, prostou pravdymilovnost bláznovstvím nazývali, za našich dnů nevedlo by se mu lépe. Pyšná moudrost tohoto světa opanovala více než kdy před tím myslí mnohých za našich dnů, tak že slova velikého Řehoře o mnohých, jenž považují se za vzdělané, i za našich časů platí. Lež se za pravdu vydává, pravda lži se nazývá, zkaženost smýšlení vzdělaností sluje. Ano zkáza tato dostoupila vrchole takového, že mnohým nic svatého více není, tak že kdo v Boha věří, Boha ctí a se modlí, bláznem sluje. A tu na oslavu sv. Jakuba, velikého šřítele slávy Boží na zemi, chci vám, nejmilejší, kázati o tom, že Bůh jest. Víím, že tu není nikoho, kdoby v Boha nevěřil, ale chci s přispěním Božím viru vaši oživit a zbraň proti bezbožcům do rukou vám dátí. Předmětem této řeči mé bude tudíž pravda: *Bůh jest, a pravdu tu hlásá 1. všechno stvoření, 2. naše svědomí.*

1. Dne 16. září 1817 nalezl Václav Hanka, ve věži kostelní v Králové Dvoře kralodvorský rukopis, to jest sbírku staročeských písní a básní rukou psaných; písně ty jsou tak krásné, že brzy do všech téměř jazyků evropských přeloženy byly. Ale někteří učení Němci ze závisti, žeby Čechové měli starší básně než oni, tvrdili, že nejsou

tak staré, nýbrž padělané. Nálezce ovšem brzy je přesvědčil a museli umlknouti. Kdyby tak byl v sporu tom někdo vystoupil a strany obě chtěl rozhodnouti a tvrdil: Písni těch nepsal žádný rozumem a vtípem nadaný muž, nýbrž blbec jakýsi neb snad dítě psaní neznalé vzalo papír i pero a čmáralo bez ladu a skladu, popsalo sedm lístků, a hle slepou náhodou toto blbé a nerozumné čmárání bylo knížečkou úhlednou překrásných básní! Že by byly řekly takovému člověku sporné strany: „Mluvíte jako blázen! Nikdy není možná, aby ruka blbce neb dítěte nerozumného čmáráním nahodilým napsala knížečku, jejížto obsahu diví se celý svět!“ — Koho však méně snad zajímá tato řeč má o kralodvorském rukopise, pojd se mnou v duchu do vesnické světničky, v níž za zimního večera shromážděná rodina naslouchá čtení chlapce nejstaršího z knihy zábavné. Napnutí lze čísti na všech tvářích, ano i slza ukanula z oka leckterého. Jest dočteno! Nastal hovor o zajímavém obsahu knížky té, až došlo i na spisovatele jejího, a jedno jest mínění, že kdo knížku tu sepsal, byl zajisté rozumu bystrého. Kdyby jim tak někdo chtěl tvrditi: „Tato knížka celá slepou povstala náhodou, bez rozumu, bez rozvahy. Tiskař totiž litými písmenkami naplnil nádoby, zamíchal, vyhodil na stůl, a hle písmenky se seřadily tak, že daly smysl a utvořily knížku dojmavého obsahu.“ — „Toť bláznovství,“ praví mu; „takovou slepou náhodou nepovstane nic, co by mělo smysl; zde působil rozum spisovatele.“ — A nyní, přátelé nejmilejší, proč vypravoval jsem vám o knížce první rukopisem kralodvorským nazvané, proč o druhé? Chci vám poukázati na jinou velikou, obrovskou knihu, o níž praví básník: „Synu, známť já jednu velkou knihu, jest to kniha přírody.“ Příroda žeby byla knihou? A co v ní lze čísti? Mnoho, mnoho! Prostý i učený může v ní čísti. V té přírodě nalezá se na p. přes sto tisíců druhů bylin a každá ta bylinka je uměle, krásně utvořena; nepatrná sedmikráska i nebetyčný strom jak mistrně jest sestaven?! Uměleji nelze je sestaviti. Pak v říši zvířat od nejmenšího broučka až k obrovskému slonu, co tu těl, ale každé plno souměrnosti a krásné soustavnosti, všude zračí se podivný řád a pravidelnost; v této velké knize přírody četl znamenitý přírodopyspec Linné a pořádkem, krásou a promyšlenou posloupností od nižších bylin k vyšším dojat byl tak, že vyřkl přepamátaná slova: „Boha jen jako ze zadu kolem sebe kmitnouti se viděl

jsem a užasnul jsem!“ On tedy za původce té velké knihy přírody měl Boha; upírači Boha ale jinak tvrdí; na počátku prý bylo nescíslné množství malých částíček hmoty; kde se ty vzaly, to arci nepovídají; tyto částíčky se prý tak dlouho pohybovaly, až povstala příroda. — Jaká to divná moudrost! Nemohla-li, jak jsme viděli, ani malinká knížečka povstati náhodným čmáráním neb smícháním a vyhozením litých písmenek, kterak mohla ta obrovská kniha přírody povstati náhodou? Jen blázen rozumu zbavený mohl by tak tvrditi, a proto velepravidlá jsou slova sv. Písma: Blázen řekl v srdci svém: „Není Boha.“ Jako knížka, jejížto čtení nás krásou svou dojímá, musela mít za původce spisovatele rozumem obdařeného a ruku v psaní neb v tisku kněh znalou, tak ta velká kniha přírody musela mít a má za původce bytost rozumu neskonalého dokonalého, ruku všemohoucí. A tu bytost všemohoucí s rozumem neskonalým dokonalým nazýváme Bohem. *Jest tedy Bůh* — a On jest všemohoucí a nejmoudřejší.

Na staroměstské radnici v Praze nalezá se veliké hodiny čili orloj, které krom hodin denních ukazují každý den, měsíc a rok, ano i rok přestupný, také kdy slunce a měsíc vychází, kdy měsíce ubývá, kdy bude zatmění a jiné věci. Tyto hodiny v 15 století sestavené mnohokrát byly porouchány a správy mnohé potřebovaly; v letech 20. tohoto století se opět docela zastavily. Roku 1865 byly opět zpraveny, ale stálo to mnoho přemýšlení, neboť mistři hodinářští nevěděli kudy do toho. Kdyby jim tak byl někdo přišel s radou: „Rozbijte všecku tu hmotu na maličké částíčky a v kotli neb hmoždíři velikém tím michejte nad ohněm a ve vodě, a vytáhnete po čase zajisté z kotle ven celé hotové hodiny.“ — Takovému mudrci byli by řekli zkrátka: „Jste blázen.“ —

A nyní pohledněte, křesťané nejmilejší, na jiný obrovský orloj, na jiné nesmírné hodiny. Na nebi totiž vidíme obrovské hodiny, které se nikdy nezastavily, správy nepotřebují, a ukazují bez chyby den i noc, měsíce i leta, východ i západ i zatmění rozličná; popatřte na nebe! Milliony a milliony hvězd, těles to větších než je naše celá země, pohybují se tu dráhami rozličnými, a nikdy do sebe nevrázily, nikdy z pořádku nevyšly.

A kdo vystavil ty hodiny? Povstaly snad smícháním nahodilým původních malých částíček hmoty? Nikdy! Blázen jen mohl by tvrditi tak o hodinách obyčejných; ko-

likrát větší jest svět než obyčejné hodiny, tolikrát pošetilejším bláznem by byl, kdo by chtěl tvrditi, že hodiny světové tak povstaly. Jen hodinář bystrým rozumem a rukou obratnou nadaný shotoviti může hodiny, jen Bůh rozumem nejvyšším, silou všemohoucí stvořil hodiny nebeské; proto nejznamenitější hvězdáři byli spolu nejhorlivější ctitelé Boží, n. p. Koperník; Newton smekl vždy klobouk, kdykoliv se slovo Bůh vyslovilo.

Již tedy jsme poznali, kterak zdravý rozum zahodili, kdož Boha upírají; moudrost sv. Jakuba, jenž věřil i hlásal: „Nebesa vypravují slávu Boží, a dílo rukou jeho zvěstuje obloha,“ moudrost jeho pravím, byla moudrostí pravou. Abychom však tím více v této pravé moudrosti se upevnili, od přírody a nebeských těles obraťme zraky své do vnitra svého, tam mocným hlasem volá svědomí, že Bůh jest.

2. Četl jsem kdysi událost as následující. Lesem širým kráčí cestující a chová u sebe značnější částku peněz. Z houští lesního vystupuje četník se zbraní a přepadá pocestného v četníku člověka zlého netušícího; po krátkém zápase vězí nástroj smrtelný v srdci cestujícího, padl a vypustil duši, vrah odňal peníze a zmizel v lese. Ticho opět nastalo, jakoby se nic zlého nebylo přihodilo. Jiný muž kráčí cestou lesní a k hrůze a zděšení svému vidí mrtvolu v ní ležící, sklání se k mrtvole, a ohledává rány její, však hle zašustělo houští a z něho vystupuje četník, vrah, a člověka nevinného, soucitného, zatýká co vraha. Nic neplatily omluvy ubohého před četníkem i před soudem, nic jeho nárek a pláč, nic jeho dovolávání se spravedlnosti, svědectví četníkovu uznalo se za platné a nevinný odsouzen byl k žaláři mnoholetému. Minulo několik let, četník onen octnul se pojednou na loži smrtelném a žádal kněze zpovědníka. Zpověď se vykonala, do jizby vstoupili lidé, jenž dříve se byli odstranili, a hle v přítomnosti jejich odhaluje nemocný hrozné tajemství; nevinný byl propuštěn z vězení, vrah ale umřel.

Co as jste mysleli, nejmilejší, o skutku vražedném, když sledovali jste mé vypravování? Srdce vaše volalo: „Toť skutek zlý.“ A tak o svém skutku soudil zajisté i vrah. A když nevinného nařknul z vraždy, tu opět hlas v nitru našem volal: „Toť ohavnost.“ — A tomu hlasu vnitřnímu, který praví nám, co jest dobré a co zlé, říkáme svědomí.

Tážu se, kdo dal člověku to svědomí, kdo mu napsal do vnitra ten zákon, rozhodující co zlé jest a co dobré? Snad příroda?

Ta nikoliv, poněvadž krom člověka nic na světě nečiní rozdílu mezi zlým a dobrým. Tygr n. př. vraždí člověka, a nemá z toho výčitek, nic mu nepovídá, že jednal zle. Čeho kdo nemá, nemůže dáti, příroda nerozumná zákona toho člověku tedy nedala. Člověk sám sobě ho též nedal, on se s ním rodí, on cítí, že to zákon od nějaké vyšší moci.

A kdo jest tedy ta moc vyšší? Kdo jest onen zákonodárce? Jest to tentýž, kterýž slunci, měsíci i hvězdám i celé přírodě dal zákony, dle nichž musí se řídit, měsíc n. p. musí ve čtyrech nedělích obejít zemi. To uznal i nevěřící Voltaire, an řekl: „Není možná, aby, když celá příroda musí se řídit zákony ustanovenými, jediný člověk byl bez zákona. Však příroda musí se řídit zákony těmi, člověk ale je svoboděn, on jich nemusí zachovávat, on je může i přestoupit a co potom? — To opět povídá svědomí hrozné trestem. Vrah onen v příkladě, čeho neb koho se bál, koho se lekal? Světské moci ne, neb ta nevěděla o jeho hrůzném zločinu; ale vyšší nějaké moci, soudce vševědoucího se bál, svědomí mu hrozilo trestem od bytosti vyšší. S tou se chtěl smířit, a proto se vyznal. A tato vyšší moc, vyšší bytost, soudce ten, jemuž nelze uniknouti, jest Bůh nejvyšší svatý, nejvyšší spravedlivý, jenž zlé trestá a dobré odměňuje, a aby to mohl, musí vědět o všem, co lidé činí, jest tedy vševědoucí. Svědomí tedy volá nám: Jest Bůh, a ten jest nejvyšší svatý, spravedlivý a vševědoucí! Tu pravdu hlásal slovem i skutkem sv. Jakub. Když Herodes Agrippa k smrti ho odsoudil, šel na smrt s myslí veselou, srdcem pokojným? Svědomí jeho mu mluvilo, že za smrt nespravedlivým soudcem mu určenou, dá mu Bůh soudce spravedlivý život věčný.

Nuže, poznali jsme, nejmilejší, že jest Bůh. Pravdu tu hlásá nám nebe i země, i naše svědomí. Naše víra v Boha není tedy slepá, to jest bezdůvodná, nýbrž spočívá na základech nevyvratných.

Víra v Boha jest ale spolu základním kamenem pořádku a pokoje v lidské společnosti; neb kdo se Boha bojí a Boha ctí, nekrade, nelichváří, nesmilní, nevraždí; kdo ale v Boha nevěří, jest schopen všech ohavností. Proto zákonodárce severních států v Americe řekl: „Jest nepřitelem vlasti, kdo víru v Boha podrývá.“ Co tedy mysliti si máte o těch vlastencích, kteří nenávidí Boha, a ty, kdo víru v Boha mají, za pošetilé vyhlášují, sami z těch slov lehkou se domyslíte.

Sv. Jakuba ale, který rozsévaje víru křesťanskou, jejíž prvním článkem jest víra

v Boha, život dal za své přesvědčení, ctěte co muže velikého, znamenitého, dobrodince lidstva velkomyslného, a zvolte se mnou v srdcích svých:

Ó veliký a svatý muži sv. Jakube! Pros za tuto farní osadu, aby všem jejím členům vždy a všude heslem byl Bůh, pros za naši milou vlast, aby nepodařilo se škůdcům jejím, vyrvati ze srdcí českých víru v Boha; oroduj za nás u Boha, za nějž život svůj si položil, aby nám všem jedenkrát ukázal jasnou svoji tvář. Amen.

Na uvítanou v Hradci Králové.

A. Oda.

Již se rozzvuč kol blahotísní vroucí,
Jásej a zpívej duše z nitra hloubi,
Svou nalaď strunu, zvuky dávej písní
Harfo Sionská!

Žadáný aj hle! k tobě již přichází,
Tvář jeho hlásá pokoj, lásku něžnou
Svým k ovečkám všem, nebi jež krví svou
Kristus ukoupil.

Dávno důstojný osířel stolec náš,
Dlouho věrný lid neviděl pastýře;
Touha jímá jej, by mu záhy dán byl
Horliv apoštol.

Aj se chystáš již vykročit na půdu
Nic cizí, leč svou, mezi své Ty přijdeš,
K nám rodným bratrům, kdež otevřené Tě
Rámě uvítá.

Známo po vlastech, že se rád ukláníš
V lásce upřímné, pomáhat bližním svým,
Působit k dobru, k tomu Tvé že povždy
Srdce se neslo.

Těž co krásného, vznešená duše Tvá
Chápala s láskou; vědy též i Uměn
Pěstitel vroucný's, proto nadšená Mus
Zní tobě píseň.

Angeli zdrav buď, s nebe nám jsi poslán!
Láska nás Ti vsříc vede, vroucně již se
Rámě rozstírá, celujeť ruku Tvou
Ret a slaví Tě.

Vládní berlou ctnou, tu Ti Pán odevzdal;
Duch apoštolský oživuj Tě stále;
Veď k nebi stáde, k Tobě jež se hlásí,
Bůh Ti pozhěná!

B. Biskupské insignie.

Již ve své stojíš důstojnosti,
Na sobě nesa odznaky

Své moci a své působnosti.
Rouch biskupských to obvlaky.

Stkví na hlavě se mitra vzácná,
Již z předu zdobí svatý kříž,
To znak, že úloha Tvá pracná,
Že nesnadna jest její tíž.

A berla v ruce nakřivená,
Znak pastýřského úřadu,
Ty drahokamy, aj toť cena
Ti svěřeného pokladu.

A prsten na Tvé pravé ruce,
Ten svatý sňatek znamená;
Jímž biskup k radosti i muce
Jde s církví, jež mu svěřena.

A manicae Ti věští, svaté
Že mají ony ruce být,
Jež pnou se k nebi vroucně vzpáté,
když pozhěnní žádá lid.

A tunica na Tobě dvojí
Ta též svůj zvláštní význam má,
Že vši moc biskup v sobě pojí,
V něm že jest všecka sloučena.

A sandalie nohou značí
Tu, hlásat slovo, ochotnost,
Že noha jeho ráda kráčí,
Kde žádá toho lásky ctnost.

A na prsou Tvých pectorale
Či obraz Kristův spočívá;
Že hruď Tvá k Němu plane stále,
Se vroucně k němu modlívá.

B. Hekl.

Po třiatřiceti letech.

Jak při lónské schůzi naší v Staré Boleslavi ustanoveno bylo, sjeli jsme se my kněží l. P. 1842 v Praze vysvěcení letos v Novém Strašecí u milého kollegy svého Františka Nigrina, faráře a vikáře, a sice 21. června na den sv. Aloisia.

Arciť jsme nebyli pohromadě všickni, mnohé již vyrvala nelitostná smrt ze středu našeho a mnozí nedostavili se pro rozličné překážky, přece ale bylo nás všech čtrnáct, totiž s domácím pánem, a to jest počet zajiště dost velký, ano větší, než obyčejně bývá.

Byly zastoupeny všechny diecése české: pražská, budějovická, kralohradecká a litoměřická, přibyli jsme od severu a jihu, východu a západu: Černý Antonín z Mělníka, Čiška Václav z Kbeli, Chmelfíček František z Habrů, Dlask Antonín z Kouřimi, Drož

Leopold z Podvorova, Hlinka Vojtěch z Hrádku, Kellner Karel ze Staré Boleslavi, Markl Kašpar z Chebu, Rajský Jan ze Svojsic, Růžicka Alois ze Svárova, Rezníček František z Jazlovic, Starosta Karel ze Stolmíře, Šrámek Jan z Malotic, a Nigrin František v Novém Strašeci byl naším hostitelem.

Především vzácná nám byla přítomnost Markla z Chebu, kterýž jest již dávno slepý, teprv ponejprv se k nám přidružil a byl jediný Němec mezi námi. Měli jsme ho všickni rádi, když jsme s ním byli v semináři, jeho přímá a bratrská povaha to zasluhovala a ta od té doby zajisté se nezměnila. Byl to starý Markl, s nímž jsme se po třiatřiceti letech sešli v Novém Strašeci, a není třeba dokazovat, že opravdu přátelsky jsme se s ním pozdravili. V tom čase neviděl ho z nás nikdo mimo Hlinku, který asi před osmnácti lety zastavil se u něho v Chebu, kde co slepec již tenkrát trval v pensí, on nás ani nyní nemohl viděti a přece dle řeči poznal a pojmenoval jednoho každého z nás, čemuž jsme se ovšem velmi podivili. Bylo zvlášť zajímavé shledání se s ním, jeden po druhém jsme k němu přistupovali, tázajíce se, kdo jsme, on hned nehádal, nýbrž chtěl, abychom ještě něco promluvili, zatím nabyl o osobách našich jistoty a pak bezpečně ji vyslovil nikdy nechybiv.

V pokoji bylo šero, když jsme se vítali, jeden krátkozraký měl za Markla Růžicku, jenžto se mu zevnějškem nejvíc podobá, a stojí před ním pořád vydával hlas nutě ho říci, kdo je. Růžicka ho znal, pověděl mu to, ale po česku, což vyptavače tuze překvapilo; neboť se domníval, že pouhý Němec Markl správně se naučil mluvit česky. Vyjevilo se omyl, působil nám veselost a povzbudil nás k smíchu.

Ach ano, byli jsme veseli, byli jsme blaženi a šťastni v Novém Strašeci u Františka Nigrina a měli jsme se dobře. Staral se o nás, připravil nám všemožné pohodlí, nelitoval obětí, neštítal se žádné vlastní ujmy, tíže ani práce. Fara jeho je prostranná, výborně upravená a zařízená, měli jsme v ní místa dost a jen čtyři chodili na nocleh do města. Jako fara tak i zahrada se nám líbila, je velká, čistá, vkusná, příjemně se nám tam sedělo v chládku. Byloť horko, až parno. Stromy, keře a květiny nám lahodily. Tu nás přijala rozkošná besídka, tam zvaly židle pohovět si pod širým nebem. Rozdělili jsme se okolo rozestavených stolů. Kdo chtěl, mohl se procházeti po cestách čerstvým pískem posypaných a procházel se přítel s přítelem. Mluvili jsme vážně, mluvili jsme dů-

věrně vypravovali, povídali jsme si, soudili jsme o dobách nynějších. Nescházely stezky, nescházely obavy, každý více méně jim byl podroben a rmoutil se ze své zkušenosti a ze svého kříže. Však myšlénka, že jsme zase pohromadě, vědomí, že jsme svoji, rozehnalo a rozplášlo vždy mračna a chmury, jenž na mysle jednotlivců doléhaly, upřímná a nelfčena potěcha a radost panovala mezi námi a viděli jsme na sobě jen jasné tváře.

Ba rozjařili a rozčtveračili jsme se, prováděly se žerty, brzy ten a brzy onen jim loužil za terč, pokoušeli a škádili jsme se „student“ se nestačil bránit činěným na něj útokům a po buršácku si pomáhal pěstí, „tichý dům“ byl tuze hlučný, „dub“ se hádal s „basou“, „mělnický“ a „jazlovický“ zpívali — dojemně a příjemně a my nabyli přesvědčení, že z malého těla, nejmenšího, co mezi námi bylo, vycházeti může hlas mocnější a silnější než z velkého, třebaš toho největšího.

I povzbudilo nás to všecky k zpěvu, každý činil, co mohl, a ačkoliv nejsme — mladí, přece dost mnoho jsme dokázali.

Jen jedna naděje a touha naše zůstala nevyplněna a sice ta, že uslyšíme letos zase půvabnou historii, kteráž vždy pozornost naši poutává, na kterouž jsme se těšili a kterouž nováčkové mezi námi ještě neznali. Stáli a prosili jsme o ni snažně, ale nadarmo, ten, komu se přihodila, zatvrzele mlčel, a jiný, dělej co dělej, správně ji vypravovat nedovedeš. Inu, necháme si ji zase až na přesrok a pak všickni se jí nazpaměť naučíme, aby po nás zbyla památka budoucím věkům, a budeme ji odříkávat mistru svému, až vyzná, že ji umíme.

Takový byl život náš v Novém Strašeci a musíme se vrátiti k začátku naší schůze, abychom ho i z jině a to vážnější a důležitější strany poznali.

Dne 21. června večer zahájili jsme své shromáždění, ano řeknu, svůj dychánek, že se mi to zdá býti významnější, najedli a napili jsme se a poseděli jsme si u společného stolu vítajíce, pozdravující a domlouvající se. Arcib. Aloisius mezi námi upomenut byl na své jmeniny. Vyjednálo se, co zejtra a co pozejtří se bude dítí, rozdělily se úlohy, v zábavě se pokračovalo pozdě do noci a nikomu se nechtělo spáti.

Časně ráno dne 22. již jsme zase byli vzhůru, jeden po druhém sloužil mši svatou ve farním chrámu Panny Marie, jenž spořádaností svou a vnitřní úpravou a čistotou učinil na nás velmi příznivý dojem, pak byla velká mše svatá zpívaná, již jsme všickni byli přítomni, po této následovalo zpívané

rekviem, při němž zase všickni jsme vytrvali, místní zpěvácký spolek převzal zpěv a ochotou svou zajisté velmi si nás zavděčil.

I děkovali jsme Bohu za nesčíslná dobrodiní, jež nám ve stavu kněžském během třiatřiceti let prokázal a prosili jsme Ho, aby nás chránil a opatroval, dokud ještě živi budeme, žehnal naší práci a našemu působení, obdařil nás svými milostmi. Modlili jsme se za bratry již zemřelé: Glötzla, Kimlu, Kramera, Kubíka, Liebla, Müllera a Ringelsberga a za ty, kteřížto s námi študovali a byli vysvěceni co klerikové z rozličných klášterů a již také odpočívají v Pánu, a rekviem za ně obětoval slepý Markl.

Ubohý Markl pranic nevidí, ale přece sloužívá mši svatou, ovšem z paměti, on také zpovídá a káže a je i jinak co kněz činný. Žije v Chebu s třemi bratry a s jednou sestrou, jedna mu umřela, všickni jsou svobodní, milují se a náš Markl je u nich zcela spokojen. Zvykl si na svou slepotu, ano on říká, že ji na něj Pán Bůh snad proto poslal, aby ho zachoval před zlým, a má ji o pravdu za dobrodiní. Byli jsme všickni pohnutí, když před námi sloužil mši svatou a jemu samému se trásl hlas, když začal zpívat, a modlitba za bratry zemřelé tak ho dojala, že až se rozelkal, a my nemohli jsme se zdržeti slzí.

Zajisté pobožnost naše byla vřelá a byla upřímná, náš slepý spolužák, jemuž nesvítilo světlo časně, tím hloub proniknul do světla věčného a to v té chvíli nás všechny ozářilo a rozehrálo. Oči jeho nepatří již na vezdejší svět, oči naše těší se ještě z něho; jeho se již nezavrou, ale naše se zavrou, on zrak svůj již odvedl Pánu Bohu a odvede mu ještě jen druhé smysly své, my loučiti se budeme se všemi, zůstanou — a zbydou-li nám; tělo jeho a těla naše vezmou porušení; umřeme jeden po druhém; kdy, nevíme; snad později, snad dříve; odpočinutí lehké dej nám, Pane, a světlo věčné ať nám svítí. Amen.

Ach věru, napadaly nám tyto myšlenky, zaměstnávaly nás a duše naše doporučely se Bohu, utíkaly se k Němu.

Bylo po službách Božích, k nimž se sešlo mnoho nábožných obyvatelů města, my odebrali se nazpátek do fary a po snídani dělali někteří návštěvy, někteří prohlídli si, kde co jest v Strašecí památného a někteří došli si k hřbitovu a dali si otevřít kapli svatého Isidora.

Na blízky mlýn větrní dívali jsme se jen z cesty, nikdo neměl chuti dojít až k němu,

jakoby za to — nestál, bylo tuze horko a neodvázili jsme se na další procházky.

V Strašecí se narodili hudebník a skladatel Krov a spisovatel Dundr, jsou tu jejich rodné domy, připomenuly nám, v čem prosluli, a my vzdali čest jejich zásluhám.

Sešli jsme se před polednem znenáhla všickni ve farní zahradě, hledající tam stín a chládek, a důvěrně a mile jsme se vespolek bavili.

Náš kollega z Jažlovic přibyl teprv tu mezi nás a nepoznal kolegu z Habrů, s nímž se byl od dob seminářských neviděl. Věřil nám, že je to hospodářský ředitel, patronátní komisař, a hezky a slušně se mu poklonil. Arcit se brzy prozradilo, že ho navádíme, ale přesvědčili jsme se, že za více než třicet let až k nepoznání jsme se proměnili.

Následovala slavnostní hostina, panoval při ní živý hovor, oddali jsme se nenucené veselosti a srdečná upřímnost a bratrská láska nás spojovala.

Arcit se pronášely také přípitky, první a zvlášť vřelý týkal se hostitele našeho Františka Nigrina, jehož si všickni velice vážíme a jemuž jsme vyslovili nelíčenou chválu za věrné a stálé přátelství k nám. Vyznamenal se v něm zajisté za pobytu našeho u něho, zasloužil si náš dík a dni u něho ztrávené a radosti zažitě zůstanou nám v milé a vděčné paměti.

Pilo se dále na zdraví slepého Markla co jediného zástupce Němců mezi námi a při tom se poukázalo na poměry těchto k nám a na jejich žádoucí opravení; pilo se na zdraví ještě toho a onoho, na zdar mnohých našich tužeb, snah a nadějí, na zachování a vytrvání, na dlouhý věk a náké ty naše druhotiny; vstoupily nám na mysl též časy minulé a věci a události z nich, hleděli jsme je oslavit a oslavili jsme konečně i starozitné přítelovy šerkové poctivice a drahou nám v semináři — basu.

Němec Markl zavdal poctu nám Čechům, prohlásil se pro nás a projevil stejné smýšlení s námi v záležitostech národních.

Odpoledne zas jsme se vyráželi nejvíc v zahradě, je tam i kuželník, několik nás zkusilo na něm svou obratnost a sílu a žáci vyrovnali se učitelům, ano předčili je. „Student“ se činil a domácí kaplan pan Hlasivec a jiní činili se s ním a velmi udatně a statečně se poráželi a přemáhali.

Pan Hlasivec úslušností a šetrností svou k nám zajisté si nás tuze zavázal, byl nám ve všem k ruce, propůjčil se nám a bavil nás co hudebník a zpěvák, čímž ovšem si získal naši uznalost. Poznali jsme také, že

se pilně vzdělává, je pravý Čech a Slovan a miluje řeč a literaturu polskou a přejeme mu, aby ve svém kněžském povolání prosperoval v každém ohledu.

Dne 23. záhy ráno se zase sloužily mše svaté; na mši, již měl domácí farář, hostitel náš Nigrin, účastnili jsme se všickni a po společném snídání jelo nás dvanáct podivati se na starý hrad Krivoklát ve třech kočářích. Cesta naše tam trvala asi půl třetí hodiny, táhne se, jde s vrchu do vrchu a vede skrz větší a menší lesy. Nelitovali jsme, že jsme ji podstoupili, Krivoklát je místo památné a velmi se nám líbilo a velmi nás zajímalo.

Vozy zůstaly dole, my se odebrali nahoru do hradu a bydlící tam vrátný nás po něm prováděl.

Pana faráře K. Aksamita, jenž na hradě také má svůj byt, jsme nezastihli doma, bylť ve škole, a přišel za námi později dolů do hostince, kde jsme se zastavili, abychom si odpočinuli a se občerstvili. Je staříčkový, již 75letý muž, ještě zastává svůj obtížný úřad v hornaté krajině a již od svých mladších let tak si na ni přivykl, že se s ní nikdy nechtěl rozloučiti. Byl k nám přívětivý a vlídný a my ovšem k němu také vážíce si a ctíce kmeta kněze.

Sídlí v pozůstalých komnatách již sešlého hradu, musí do nich vylízat po úzkých schodech a služby Boží odbývá v zámecké kapli starobylé. Byli jsme v ní a podivili jsme se vzácnému závěracímu oltáři s mistrnými řezbami nejsvětější Trojice, Panny Marie a vzkříšeného Spasitele a s malbami na obou stranách křídel dveřních. Stejně důležité a znamenité jest celé presbyterium s vysokou klenbou, s velikými a malými oblouky, jenž v jeden jedinký splyvají a se končí, a s gotickými okny.

Vedle kaple nalezá se rytířská síň, jenž Vladislavské síni na hradě Pražském se podobá a v níž je také oltář, aby se tu při zvláštních příležitostech, když je přítomno velké množství lidu, konati mohly služby Boží. Však dávají prý se tu i bály a viděli jsme stěny tyčkami pobité, na něž se zavěšuje chvoj, což nepříjemný dojem na nás učinilo.

Ze síně přichází se na pozoruhodnou galerii s gotickým zábradlím a kulatým sloupem, jenž klenutí její podporuje a jest prastarý.

Na druhé straně dvoru vypíná se bývalý královský palác, kterýžto sloužíval za oblíbené sídlo knížatům a kněžnám českým od Vladislava I. až do Rudolfa II. . . Sám náš Karel IV. a Václav IV. se zde zdržovali,

ano Karel co dítě byl zde uvězněn a Václav vychován.

Krivoklát užíval se za vězení pro mnohé vznešené osoby a arcivévoda Ferdinand, syn císaře Ferdinanda I., měl zde svou choť Filipinu Velserovu, s níž tajně byl zasnouben.

V tom samém čase v tuhém žaláři na Krivoklátě velká utrpení snášel Jan Augusta, biskup bratří českých, a průvodčí jeho Jakub Bílek.

Zalář ten se nám také ukázal, zavírá se ještě těmi samými železnými dveřmi, za nimiž Augusta 16 let žil, je temný a dusný, a smutný jako sklep a ovšem trudnými myšlenkami a bolestnými city nás naplnil.

Na Krivoklátě za dávných časů ubohým vězňům vedlo se zle, byli mučeni, mnozí i smrti potrestáni a ještě lze jest spatřiti tak nazvanou lidomornu.

Nyní část v něm ještě zachovanou obývají knížecí úředníci, je tu také pivovár a c. k. soud okresní a malé museum teprv vnově zařízené.

Dvě brány vedou do dvou nádvoří, nad první je znak český uměle vytesaný, nad druhou okno s krásným rámem, po straně této stojí pěknou kamenickou prací ozdobená strážnice a jí zrovna naproti mohutná věž zdá se panovati nad hradem.

„W“ s korunou tu a tam se vyskytující jest odznakem krále Vladislava II., jenž Krivoklát dal přestavěti skrze stavitele svého Beneše.

Podívali jsme se také na věž, již říkají Huderka, na kašnu a studnu a s hradem jsme hleděli dolů do údolí, jímž teče potok Rakovnický a brzy půjde železnice, na níž se právě staví a pro níž se prokopávají dva ohromné tunely.

Na protějším vrchu jest vysoký pomník Karla Egona knížete z Fürstenberků od úřednictva a služebnictva jeho r. 1860 v slohu gotickém mu postavený s kaplí uvnitř, v níž se nachází poprsí zesnulého z bílého mramoru.

Minulo již poledne, když jsme se rozloučili s Krivoklátem, a byly tři hodiny pryč, když jsme po šťastném návratu v Novém Strašci zasedli k obědu.

K večeru nás zpěvácký spolek překvapil zastaveníčkem. Přednesl několik hezkých sborů věru výtečně a my vyšli k němu do zahrady, abychom se mu za jeho pozornost k nám slušně poděkovali. I provolali páni zpěváci slávu českému kněžstvu a domácí farář k nim promluvil, že nás potěšili, nám způsobili radost, nás k díkům zavázali a že pokládá za svou povinnost, složit jim je, což učinil opravdu srdečně a dobře.

Na to se chopil slova jeden z nás hostů v Novém Strašci a vyjádřil se asi v tomto smyslu: Jsme cizinci mezi vámi, navštívili jsme milého, drahého a upřímného přítele svého, hodného faráře Vašeho, a Vy jste nás pozdravili a poctili zpěvem, kterýž Vám šel od srdce a nám šel k srdci. Vy zpěvem svým projevíte jste včera v přítomnosti naší v kostele lásku k Bohu, svatému náboženství a službám Božím, jejichž my jsme vykonavatelé, což nám především bylo milé, a Vy zpěvem svým projevujete lásku k národu a vlasti, jejíž i my jsme věrní synové. Tato dvojí láska nás spojuje a my ve Vás pozdravujeme své spolčovníky, své spolubojovníky, své milé krajanů a Vám vzdáváme čest a chválu. Sláva budiž Vám a spolku Vašemu a celému městu zdejšímu. Na zdar!

Dodali a doplnili ještě jiní, co se mělo říci a neřeklo, přispěli k tomu „kouřimský“ a „boleslavský,“ ozvali jsme se všickni a tak zajisté jsme dokázali, že vysoce si vážíme pouty, co se nám v Strašci stala a že milým citům se podáváme, kteréžto v nás nikdy nepřestanou budit příjemné upomínky.

Trávili jsme poslední večer pospolu, již ve dvě hodiny dne 24. ráno chtěli jsme vstávat, abychom se ve tři odebrali k železnici a ve čtyři odjeli do svých domovů.

Muselo se ještě vyjednat, kde na přesrok, dá-li Pánbůh, bude naše schůze a tři kollegové nás k sobě zvali: Čiška, Chmélíček a Rajský.

Nabízeli se nám ochotně i jiní, u nichž jsme ještě nebyli, ale přišlo konečně k volbě mezi Čiškou a Rajským.

Boj byl tuhý, nikdo nechtěl ustoupiti, povoliti, činily se návrhy, rokovalo se o nich, „tichý dům“ dělal prostředníka, přál brzy tomu a brzy onomu, hádá se, že ho — upláceli, přišlo to až k hádkám, voliči si počínali po maďarsku, kandidáti vítězství si chtěli vydobýt mocí, „tichý dům“ již byl v nebezpečení; „študent“ se na něj sápal, ale dala se mu čestná stráž v osobě obra z Habrů a ta „študenta“ podržela, když „tichý dům“ co předseda při volbě ho musel nutit k pořádku.

Po krutém zápasu vyhrál Čiška a schůze naše na přesrok má býti tedy ve Kbéli.

Neuzavřelo se tak bez vážných důvodů. V krajině, kde Čiška je, jsme ještě nebyli, ale v krajině, kde je Rajský, jsme již byli, byli jsme v Kouřimě a mnozí při té příležitosti zavítali k němu také do Svojsic. Nesmi se tedy hněvati, víme že o nás stojí, a kdyby na přesrok mezi nás nepřišel, jak vyhrožoval, když nepadne volba na něj, tuze by nás za-

rmoutil a jako schválně by nám odňal možnost, shromáždit se u něho — o rok později. Však to milý a drahý nám přítel, původce a jádro našich schůzí, neučiní!

Někteří toho dne nechtěli jíti ani spat, aby ještě několik hodin déle jeden z druhého se mohl těšit, a pravili, že do rána do dvou hodin to za to nestojí.

„Dub“ celý den postonával, ale když to přišlo k loučení, zapomněl na nemoc, byl zdrav a s druhými vytrval.

Přece jsme se všickni drobet prospali. Ráno neunavitelný hostitel náš vyprovodil nás ještě až k železnici a tam žehnající si vzali jsme od něho odpuštění.

Ubývalo nás, až každý zbyl sám.

S Bohem. — Na shledanou!

F. P.

Kostelík sv. Blažeje.

Pověst z druhé polovice věku XVII.

VIII.

U sv. Blažeje slavili opět pouť, první, co nevystrojil mlynář pacovský a co ho odvezli za Tejnici.

Morová rána hltala ještě oběti tu a tam; ale předce již jen pořádku. Lidu sešlo se na pouť dost; ale naproti letům předešlým předce jen málo, ani ne polovička, protože veliký počet těch, co sem chodívali, dřímali na hřbitovech. Každý skoro, co jich zde bylo, měl sebou nádobku na vodu svatoblažskou. Po širém okolí roznesla se pověst stará, polozapomenutá o její léčivosti.

Slavnou mši svatou měl opět syn pacovského mlynáře, po mši také uděloval požeňnání se svícemi proti bolestem hrdelním a když odešel od oltáře a odstrojil se, vyšel před kostelík mezi lid, jenž o překot se dral k studánce.

Byl to ponejvíce chudý, nuzný lid; sedláci za těch dob také patřili většinou k chudině, k bezzemkům. Ba měli se ještě hůře než tito.

Přišli v oděvu rozedraném; ostrými rysy byla jim vepsána bída do tváří a co sirotky bylo mezi nimi, obličejů uszlzených, vyhublých, že byly líce jejich jak se říká kost a kůže. I mladé, svěží tváře podobaly se květinám, jejichž hlavinkou zavanul mrazivý vítr a setřel všecken pel a všecken lesk.

„Vždycky po pouti chodívali jste do mlýna a ve mlýně vám dávali, co jim Bůh nadělil,“ začal řeholník; ale hlas se mu chvěl tak jako tehdáž, když těšil otce umírajícího. „Z pacovského mlýna zůstal já jediný a sestra jeptiška. Dám vám, co mám

a co mi otec zanechal. Pojdte se mnou," hovořil řeholník a zabobčil ke mlýnu.

Lidé se dívali jeden na druhého, majili jít či nemají; ale šli. Proto byli na váhách, že o mlýně a o výšině za mlýnem prapodivné řeči byly roztroušeny po okolí.

Ve mlejnici stála dřevěná truhlice z dubového dřeva, stažena příč na příč železnými obručemi k nerozbití, — otevřena a v truhlici se lesklo peněz do rovnoty, samé tolarý, dobré, císařské tolarý.

Řeholník rozdával po několika a co zůstalo, znovu rozdával, pokud měl jediný stříbrník. A když byla truhlice prázdná, podíval se na zástup, sepal ruce a poprosil lid, aby se s ním pomodlili za pokoj duše otcovy. Všichni klekli a modlili se za Pacováka, protože každý měl v ruce po něm několik tolarů. A několik tolarů bývalo tehdyž jmění.

Poslední ze všech šel od sv. Blažeje tejnecký provazník. Dostal čtyry peníze s orlem císařským na jedné a Ferdinandem II. na druhé straně. Mnoho let už neměl tolik peněz najednou. A nyní jich skoro nepotřeboval, protože byl sám. Žena mu také umřela morem.

Za každým krokem hlavou zakýval.

"Od nebožtíka se tomu nenaučil. Vida, vida," hovořil provazník. "Však tvůj se také nenaučil od tebe pod krovy oheň zakládat a dcera od matky potoulce také ne. Mlč už a nemysli o tom, proč je to. Pán Bůh sám ví a kdybys ty přemítal o tom do soudného dne, k pravým koncům nikdy nedojdeš. Jdi raději, pomodli se za ženu a jsou-li tvé děti na živě, také za ně se pomodli, protože nikdo na ně nevzpomene a vzpomene-li, jedině je proklíná a s nimi i otce i matku jejich. Vy děti zlé!" zašeptal starý provazník a pro slze ve tvářích neviděl na cestu. Za bílého dne byl by byl u Tejnice zabloudil lidem na posměch.

"Provazník zase mudruje. Podívejte se, jak si rozkládá. Dříve měl mudrovat a dříve rozkládat, nemusel mít dceru poběhlíci a syna palíce. Ale není zlý, není; poslal na něho Pán Bůh těžký trest" — povídali si v Tejnici, když uviděli provazníka.

A když došel do své jízby, rozevřel knihu starou a přečetl v ní kus, položil si ruku na čelo, přemýšlel o čemsi a potom zatukal si pěstí na hlavu a zasmál se.

"Bloude! Nepochopitelný jsou ti cesty orla na nebi, cesty hada na skále a cesty lodě uprostřed moře a rady Boží bys chtěl vědět a soudy Hospodinovy skoumat?" zahovořil, zavřel knihu a zanesl ji do al-

márky. Potom si zase sedl ku stolu, hlavu opřel o dlaně a do večera bez sousta jediného tak vydržel. Co mu žena umřela, často se postíval a když byla živa, postívali se spolu, protože byl veliký čtyřicetidenní půst a ještě proto, že v polici nebylo ničeho a že provazy nikdo nekupoval. —

Z jara stavěli vedle kostelíčka sv. Blažeje chýšku, nuznou, prostinkou, tak jako mívá ve vsích chudý lid. A když ji olepili hlinou, prošli doškami a vnitř vybilili, usadil se v ní řeholník ze slanského kláštera, páter Blažej, syn pacovského mlynáře a s ním starý, tejnecký provazník. Zastával službu kostelníka. Časné ráno a u večer zvoníval klekání a na mši svatou seznával.

Svatoblažejská studánka rozhlásila se široko daleko a každý, komu co scházelo, zašel si pro vodu a kdo nemohl, poslal si. Často působila lépe než sebe dražší lék. O pouti sešlo se sem vždycky lidu nejvíce. V kostele po straně oltární dosud stála osudná svíce, již přinesl před lety co dar na svatbu dcery mlynářovy pacovský Protiva.

Mlýn také ještě stál; ale kola se v něm netočila, usadil se v nich mech a v celém stavení nebylo živé duše. Ani za darmo zde nechtěl nikdo bydleti.

"Hleďte velebný otče," prohodil kdysi provazník k řeholníku. "Kdoby to byl řekl, že já takhle budu trávit poslední dny. Když já byl ve vašich letech, byla zde pouhá studánka. Nebožtík váš děd by si byl také nepomyslel, že jeho syn postaví nad studánkou kostelík k počtě sv. Blažeje jménem. Od dávna se tu lidé modlivali k tomu sv. biskupu a v rodě ovšem od nepaměti bývali Blažejové a nikde jinde po celém okolí, zrovna tak jako je u Simonů v Třebízi dědiční Martin. Ale po našem rodě tu předce zůstane památka a hezká památka po kolik set let."

Ale páter Blažej už provazníka neposlouchal. Zadíval se ke mlýnu, za mlýnem na zažloutlou stráň a do očí mu vstoupily bezděky slze. Vzdech a odešel do chýšky.

Bylo již k večeru. Slunce se nachýlilo do lesů za zříceniny žitotinské. Provazník také vstal, otevřel kostel a v chvilince rozhlaholilo se oudolinou „Zdráva Maria“, ale tak jakoby z té vízky vyražel pláč, tesklivý pláč, usedavý.

Řeholník klekl si na holou zem k modlitbě a když potrhoval provazník za „věrné dušičky“, utkvěly oči jeho na velikém kříži nad lůžkem; na jedině to památce ze mlýna, jakoby chtěly vypátrat, zdali neodmítá Spasitel horoucí modlitbu za otce — kajcníka.

A v klášteře Klarisek také se vždycky modlivala sestra Felicie za duše rodičů, zvlášť za otcovu.

Provazník dozvoniv sedl si ku studánce, vytřel si vodou oči a zašel také do chýšky.

„Máme se oba brachu zač modlití, ty za otce, já za děti. Aby nás Pán Bůh uslyšel!“ řekl potichu a vešel do své komůrky.

Jednou zase seděli z večera nad studánkou řeholník se starým provazníkem. Hezkou chvíli seděli tak oba bez hovoru a dívali se do potoka. Nad žitotínskými lesy rděl se již jen uzounký pruh, poslední červenánek a z blízkých dědin zalehaly v utichlou oudolinu hlaholy zvonků večerních.

Náhle vyvalil se nad pacovským mlýnem do výše oblak dýmu, za bělavým oblakem vyrazil černý kouř a s kouřem vyšlehlo nad celým stavením jedním rázem plamenů celé moře, až rákosí kolem rybníka chytalo a staré, napoloshnilé vrby se rozhořely.

„Paliči!“ vyhrkl ze sebe provazník, vzběhl se; ale hasit nekvapil. Marné bylo také hašení. Všecku vodu z rybníka kdyby vystříkali na střechy, neulili by rozlícený žár.

Řeholník se také zdvihl, zahleděl se do plamenů; ale neviděl, proto že mu oči kalily slze.

V Tejnici zvonili na poplach; ale když se dověděli, že hoří pacovský mlýn, seběhli zvoníci dolů a šli se dívat, jak se rozpadává mlýn vystavěný z cizích peněz, statek nahromaděný z loupeže.

Páter Blažej opět již seděl na trávníku nad studánkou bez hnutí, jako by v něm nebylo života. Nešel do chýšky, celou noc tak vydržel a celou noc se modlil ještě horoucněji než se jindy modlival. Provazník také zůstal pod širým nebem, také se modlil za děti; ale spánek ho přemohl. Spalo se mu však nedobře, protože viděl syna žháře, jak ho vedou na popraviště a dceru tulačku, jak ji z města mrskaří.

Ale ještě někde hořelo. Nemuselo být daleko, protože bylo dobře slyšeti, jak hučí v pozdálí zvony a ještě lépe viděti, jak se za Tejnicí rdí nebe do tmavočervena. —

„Ve Slavětíně vyhořel zámek a dvůr. Bylo prý založeno,“ povídal druhý den ráno provazník vrátiv se z Tejnice. „V Praze lehlo skoro celé židovské město popelem. Učinili prý to žháři zaplacení peníze francouzskými. Do Pacova a na Slavětín je prý poslal pan Adam. Říkají, že je mezi nimi také můj syn. A kdo ví nebyla-li to ručka“ —

Kmet utichl. Nedomluvil.

„Dej Bůh jenom, ty starý brachu, aby tyhle požáry pohltily také zášti proti rodu pacovského mlynáře ve vůkolí a aby byly mezi lidem jenom dobré jeho skutky vzpomínány a věštitelem jejich aby byl zdejší kostelík,“ zahovořil Blažej řeholník, jediná slova, jež promluvil, co poprvé vyšlehly plameny. A zase sepal ruce k modlitbě.

Nade mlýnem pacovským, srčeným v rum válely se již jen šedé oblaky čpavého dýmu.

* * *

Za našich dnů stojí v svatoblažeské oudolině nový mlýn, s vysokým komínem, či jak mu u nás říkají „amerikán.“ Opodál bělá se kostelík s červenavou střechou, vedle kostelíka vypíná se pyšně obrovský topol, nad studánkou zdihá se červená střecha, opřena o několik kamenných, okrouhlých sloupů. Ještě se zde slavívá dne 3. února svatoblažeská pouť, ale chodí tam už jen z nejbližších vsí. Po straně oltáře ještě před několika lety chovali zbytek z oné svíce, svinutý silným papírem, aby se nerozpadala. Je-li tam dosud, nevím.

O Pacovákovi, o svatbě Blaženky nevědí už skorem ničeho, jediné to a ještě jen ti staří, že kys zlosyn, neznaboh chtěl vyhodit kostelík prachem, právě když bylo v něm lidu nejvíce a slavila se svatoblažeská pouť. Ale to si pamatují, že voda v studánce je léčivá, proto vystavěli vedle lázně a venkované stížení neduhem hrdelním či nemocmi očními dosud si chodívají pro ní k sv. Blažejí.

Václav Beněš.

DO P I S Y.

Z Těchonic, 1. srpna 1875.

(Obnova kostela; promluva p. biskupa; primice.)

Bývám dojat, kdykoli čtu zprávy ve veřejných listech, že v našich osadách obětovně ozdobují se chrámové. I u nás nezůstali jsme za jinými. Ač náš farní kostel nemá téměř žádného jmění, dovolil přec p. patron loni dosti nákladnou opravu. Běhl se vnitř i zevnitř, některé strany musely se celé nově omítat, užito cementu, zjednaly se nové dvéře k sakristii a vrata před kostelem, a staré dvéře se opravily a novými zámky opatřily. Místní duchovní učinil také sbírku mezi osadníky a výsledek její zajisté ho překvapil. Osada je většinou chudá, těch, kteří by mohli po desítkách a více přispěti není a nebylo, a přece sešlo se přes 200 zl. [Z těch peněz začal se opravený kostel ozdobovat. Akad. malíř z Klatov maloval celý presbytář, v čele

podoby soch sv. ap. slavanských Cyrilla a Methoděje, omaloval nově tumby oltární, křtitelnici, kazatelnu, mříže, opravil křížovou cestu i ostatní obrazy a sochy v kostele. Vyzdobil tabernákulum, letos postavil nový Boží hrob a j. Stolice kostelní a zpovědnici přebarvil truhlář, zjednal se nový kalich, krásné antependium, umělé kytky ve skvostných vásách a již před tím zřízena pro kostel bursa, rochetky, mešní tabulky, a do mešní missaly. Z příspěvků, jež skládají údobé bratrstva různěckého, zakoupily se jesličky a zjednaly odznaky pohřební na nový příkrov. Jednota k uctění nejsv. Svát. Oltární, jenž čítá u nás přes 80 údů, darovala nám loni krásné pluviale a letos prádlo. Že nám tu mladý čeledín postavil v čele kostela nákladný kříž, pověděl již „Blahověst“ a letos opět zbudován vysoký kříž kamenný za Těchonicemi a o svatodušních svátcích slavně vysvěcena velká litinová socha sv. Jana Nep. Kostel náš jest nyní jako nový a zajisté těší se z něho kněz i osada. A kostel tento byl letos svědkem dvou řídkých slavností. Zavítal k nám J. Exc. nejd. p. biskup Jan Valerian. Osada naše byla sice přidělena k Myslivu a tam bylo birmování, ale na cestě do Mal. Boru navštívil p. biskup i náš chrám Páně — o svých narozeninách. Velký zástup lidu jej vítal. Byl sice všední den, ale nikde se nepracovalo. P. biskup promluvil k shromážděným, těšil se z pěkného kostela a děkoval jim a od Boha odplatu prosil za každý krejcar, který na svůj kostel obětovali. Nevyjde nám z paměti jeho návštěva a ještě dnes opakují si osadníci vděčně slova biskupova. — Druhá slavnost konána v našem kostele dne 25. července, na den sv. ap. Jakuba. Slavil zde milý náš osadník v. p. Josef Hůlka z Velenov svou primici. Vše těšilo a připravovalo se na utěšený ten den. I počasí bylo příznivo. Velenovští, jako to již dříve učinili těchoničtí osadníci ze Žďára, přikryli svou kapli novou střechou, ozdobili novou věží, obílili a půdu kolem kaple vyšlili. Cestou ve vsi postaveny tři brány na počest rodáku kněží. Z Těchonic přišel průvod pro p. primicianta a po dojemném rozloučení s rodiči kráčelo se do farního chrámu skoro tři čtvrtě hod. vzdáleného. Muziky zehrály marš, ale zpívali jsme a modlili se, což pak se všem líbilo, ač napřed někteří vrtěli nad tím hlavou, že nepůjde se s musikou. Kázání bylo venku před farou v stínu čtyř košatých lip. Zástup lidstva, který se nešel, ovšem by se nikterak nebyl směstnal v kostele. Ukázalo se to při mši sv., většina nedostala se již do chrámu Páně. Nejen

oltář, ale i kůr povzbuzoval k pobožnosti. Mnoho kněží a bohoslovců seřadilo se kol celebranta. Dojemné bylo, když podával Tělo Páně dobrým svým rodičům i když ponejprv jim žehnal. Mnoho očí se rozzlзло. Po mši sv. ubírali jsme se do rodiště p. primicianta. Šlo se více hostí. Byli tu rolníci, kněží i jak říkáme, páni, ale zábava byla nenucená, upřímná. Byli jsme mezi svými. I náš Fr. Pravda byl mezi námi a jeho přípitky do-jaly i rozehrály všecky. Ještě v pondělí překvapili v. p. novosvěcence někteří přátelé kněží, že v neděli přijítí nemohli. Dej Bůh, aby vyplnila se četná ta přání, která se p. primiciantovi činila. Pán svěřil mu nejednu hřívnou a doufáme pevně, že hřívnami těmi těžiti bude i dále na oslavu Boží a prospěch církve i vlasti. M.

Z Litoměřicka, 27. července 1875.

(O pověrách a vhodném poučování.)

Že pověra posud rádí mezi lidem, pozná, kdo jen poněkud pozoruje domácí život venkovský. Pomysleme jen ty rejdy v noci Filipojakubské: muž rousá se v osení souseda svého, sebranou rosou vyždimuje a leje na své osení. A proč? Aby s rosou sebral i sýpku s obilí sousedova a sobě ji přivlastnil. Zdali dosáhne, čeho si přeje, nevím. To je vedlejší věc. Každé takové jednání jest aspoň dvojitý hřích: pověra a poškození bližního (desiderium efficac). Pověř tohoto druhu je nemálo. Slýchal jsem také o vydojení cizích krav pomocí čár, o zavádění vrabců ve žni z jedné pšenice na druhou neb i do stodoly toho, na kom se chce kdo pomstit atd. — Jiný druh pověr zdá se býti velmi nevinným: někdy však přísně se tresce. Což pozná laskavý čtenář z následujícího skutečného příběhu. As před 7 měsíci zemřelo dítě několik neděl staré. Mrtvola ležela na prostranném „špejchaře.“ Když pak dítě dávali do rakve, zapomněli podbradek doma. Ale pověra praví: „Podbradek mrtvoly má se dát do rakve, sice si pro něj nebožtík přijde.“ Asi za týden přišla matka dítěte na špejchar a ostala jako přimražena, když uviděla na okně podbradek. Při nejbližší příležitosti domluvila to bábě, která dítě do hrobu strojila. Bába jí však pravila s úšklebkem, že se dává podbradek takový také do stodoly, aby se z ní vypudili vrabci. Po několika dnech pak zbudila se v noci matka, slyšela venku hekání a úpění, zrovna jako když umíralo její dítě. Uděšena poslouchala chvíli, zbudila muže, oba šli ven, hledali v chlívech, na loubích, hledali na špejchaře a nikde ničeho nenalezli. Hekání to šlo jen ze špej-

charu. Ničeho nenalezše ulehli; ale hodnou chvíli ještě slyšeli tajemný ten nářek. To opakovalo se po 3 noci. Konečně vzala matka podbradek a zahrabala jej do hrobu dítěte. Pak se to prý více neopakovalo. To vše vypravovala matka, která celé noci vyplakala. Myslela totiž, že dítě její chodí si v noci pro podbradek. Z toho viděti, jak se někdy pověra tresce. A takových pověr je mezi lidem velmi mnoho. Ovšem kde není víra, tam je pověra. Nechci tím tvrditi, žeby lid náš neměl víry; ale zdá se mi, že víra mezi lidem je na mnoze jen theoretická. Ve škole naučili se katechismus nazpaměť, a to má již postačit? To snad je ta víra, kterou Kristus žádá, bez níž nelze se Bohu líbiti? Nikoliv. Víra naše má býti živá, má se jeviti v skutcích, každé naše hnutí, každé slovo, každá myšlenka má býti řízena vírou. Toho-li dosáhne kněz ve své osadě, může býti jist, že v nebi se shledá se svěřenci svými. Důležitým prostředkem k dosažení cíle toho jsou řeči katechetické. Ať jen probere kazatel katechismus, ale prakticky, počínaje od stvoření světa, třebas dle vyznání apoštolského. U potřebí lze také katechismu vydaného od p. prof. Skočdopole. Takové řeči budou míti mnohé výhody. V jistém čase proberou se všechny články víry; při genetickém postupu nebude potřebí uváděti jednotlivé texty z Písma na důkaz víry, které bez toho dobře nespracované jen málo by dokazovaly; kazatel nebude nikdy na rozpacích, o čem má kázati. Lid více přilne k víře své a k církvi; nebo právě při tomto postupu lze ukázati, ano takový postup sám hlásá, že jeden článek víry je tak pravý, tak nutný jako druhý. Úspěch takových kázání potvrzuje i zkušenost a lid na ně čeká. Před nedávnem zavedl v osadě napolo helvetské farář podobné řeči katechetické a lid liboval si, posluchačů bylo důstatek i ze sousedních osad.

F. Č.

KRONIKA.

Z Prahy. Jubilejní průvod v neděli 8. srpna bude se konati o 4. hod. odpol. v *Karlíně*. — Jubilejní průvod na Vyšehradě, jehož se účastnil J. Emin. nejdůst. p. kardinal, veden byl z kolleg. chrámu Páně na Vyšehradě do kostela nejsv. Trojice v Podskalí, k sv. Janu Nep. na Skalce, do Emaus a nazpět. Účastenství bylo přehojné.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 8—11. srpna u sv. Gottharda v

Předním Ovenci či Bubenči, od 12—15. t. m. u sv. Františka (u Křižovníků).

— V neděli 15. srpna o slavnosti Nanebevzetí bl. P. Marie bude slaviti Praha a arcidiecése Pražská 25letou památku nastolení J. Emin. nejdůst. p. kardinala za arcibiskupa Pražského. V ten den bude J. Emin. nejdůst. náš vrchní pastýř sloužiti slavnou pontifikální mši sv. o 11. hod. v stoličném chrámě svém u sv. Víta na hradě, kamž před 25 lety slavnostně uveden byl, aby zaujal biskupskou stolicí sv. Vojtěcha. O této slavnosti budiž prozatím jen tolik sděleno, že vys. důst. p. generalní vikář se obrátil zvláštním oběžníkem ke všem důst. pánům farářům a přednostům kostelů, by se o to postarali: 1. aby 25letá jubilejní slavnost pastýřského úřadování J. Emin. v této naší arcidiecési v předcházející neděli věřícím s kazatelnou ohlášena byla, a tito aby při této příležitosti anebo v kázání dne 15. srpna o významu této slavnosti pro veškeré diecesány přiměřeně poučení a k povinným modlitbám důků a proseb za vrchního pastýře svého vyzvání byli, při čemž jim na srdce vloženo budiž, aby společenství své s Církví tím osvědčovali, že se vroucně a věrně přidrží svého biskupa od Boha jim ustanoveného, že jeho církevní rozkazy a nařízení, ješto spásu jejich duší za účel mají, ochotně a vděčně plniti a Pána vzývati budou, aby pastýř i stádo vždy byli jednoho srdce a jedné mysli; 2. aby na tento zbožný úmysl s dopoledními aneb odpoledními službami Božími spojena byla pobožnost před vystavenou způsobem slavným velebnou Svátostí oltární, jakož i aby k zpívané mši sv. připojen byl chvalozpěv sv. Ambrože.

— Za marky poštovním kollem zamenané (upotřebené) vykupují se až posud pohanské dítky Čínské. Kdo tento skutek milosrdenství podporovati chce, nechat svoji zásobu mark upotřebených panu Františku Brücknerovi ve Vídni (VI. Mariahilf, Millerstrasse Nr. 46, 3. patro, dvéře 14.) franko zaslati si neobtěžuje. Nefrankované zásilky nebudou od nynějška více přijímány.

— Učitelé škol středních a národních jsou povinni, provázeti žákovstvo ku cvičením náboženským. Neboť výnosem c. k. ministerstva kultu a vyučování ze dne 5. dubna 1870 č. 2916 nařizuje se, by účastenství žákovstva škol středních při službách Božích na počátku a ku konci školního roku a pak o nedělích a svátcích, jakož i přijetí svátosti pokání a nejsv. Svátosti oltární na počátku a ku konci školního roku a v čase

velikonočním jako posud i dále zůstalo povinným. „Při této příležitosti,“ dí pan ministr, „podotýkám, že členové sboru učitelského disciplinárním dozorem nad cvičením náboženským shromážděného žakovstva téhož vyznání jsou povinni. Toto nařízení, týkající se škol středních, rozšířeno bylo výnosem c. k. ministerstva kultu [a vyučování] ze dne 15. května 1871 č. 3628 i na školy národní.

— *Z Hradce Králové.* Příští neděli d. 8. t. m. bude se zde slaviti v katedrálím chrámě u sv. Ducha nastolení J. M. nejdůst. p. biskupa dra. Josefa Haise.

Z Vidně. V 5. svazku „statistického ročníku“ c. k. statistické centrální komise nalézáme následující čísla o stavu a majetku duchovenstva a klášterů v Rakousku před Litavou. V Rakousku předlitavském jest: římsko-katolických arcibiskupů latinského ritu 7, řeckého 1 a armenského 1; římsko-katolických biskupů lat. ritu 25, řeckého 1, a řecko-východního 2, a 9 superintendentů; pak 46 kapitol s 336 členy; dále římsko-kat. far latinského ritu 6567, řeckého 1427, a řecko-východního 316, a evang. far 186; kaplanství římsko-katol. jest latinského ritu 1633, řeck. 411, a řecko-vých. 10. Seminářů jest v Předlitavsku 32 s 2669 chovanci. K světskému duchovenstvu vyššímu nižšímu náleží 16.657 duchovních lat. ritu, 2326 řeckého, a 433 řecko-východ., a 220 evang. kleriků. Klášterů jest 767 s 6060 mužskými a 6001 ženskými členy. Co se výnosu statků církevních roku 1870 týče, obnášely vlastní příjmy 5,335.920 zl., a z nábož. fondu vydáno 2,106.540 zl. Vlastní příjmy ústavů a klášterů obnášely 4,027.350, a doplatek z nábož. matice činil 298.929 zl. Největší vlastní příjmy mají kláštery v Dolních Rakousích, totiž úhrnem 1.544.995 zl; pak následují kláštery české s vlastními příjmy 657.262 zl., Tyrolské s 414.049 zl. Haličské s 380.452 zl., kláštery Horních Rakous s 312.415 zl., kláštery Štýrské s 251.011 zl, Moravské s 154.492 zl, Solnohradské s 131.816 zl., Slezské a Korutánské s 50.000 zl., Dalmatské s 45.786 zl., Terstské s 27.641 zl., Krajinské s 4668 zl, a kláštery v Bukovině s 2321 zl.

— Státní podpory, která se katolickému kněžstvu na účet katolického náboženského fondu uděluje, stanou se prý i židovští rabíni účastnými. Tak alespoň zvěstují listy Vídenské dokládajíce, že vláda zastupitelstvu židovstva v Čechách záležitost tuto ku podání dobrého zdání již předložila, a že

následkem toho svolána schůze rabínů, v níž o předloze důkladně se rokovalo.

— *Z Říma.* Den 16. června uvedl opět všem věrným katolíkům na paměť onu slavnost, která před 4 lety veškeré křesťanstvo hlučným jásotem a plesem naplnila. 16. tohoto měsíce nastoupil sv. Otec již do 30. roku svého panování. J Zjistě, vzácný to úkaz! Sylvestr I, Hadrian I., a Pius VII. nespravovali církve celých 24 let, a Pius VI. dočkal se sice roku 25. svého panování, ale dokončiti ho nebylo mu přáno. Když se mluvilo posud o „letech Petrových“, panovalo vůbec mínění, že žádný papež 25 let panovati nebude. Avšak náš vysoce milovaný, tak trpce zkoušený, od nepřátel již bezpočtůkráte za umírajícího prohlášený sv. Otec Pius IX. dočkal se 16. června b. r. již 30 roku svého papežského úřadu. Právem zjistě dí naši nejd. biskupové čestí ve svém pastýřském listu letošního roku vydaném, že dlouhé panování Pia IX. jest „milostí od osmnácti století, od času sv. Petra neslýchanou, ano divem vytrvalostí uprostřed proměn času.“ Tohoto roku významem byl 16. červen ještě tím, že sv. Otec v ten den veškeré katolické křesťanstvo nejsvět. srdci Ježíšovu doporučil, věnoval a zasvětil.

— Římská šlechta podala sv. Otci u příležitosti 30 leté slavnosti Jeho korunování adresu oddanosti. Na tuto adresu odvětil sv. Otec delší řečí, v níž mezi jiným líčil, kterak jistý král, italský totiž, pod záminkou, že chce udržeti pokoj, do Říma násilím se vedral, kterak potom proti svému slibu, že se obmezí jen na politiku konservativní, kláštery zrušil, řeholnice vyhnal, a katolíky kostely a ústavy oloupil. — Ukázal dále k tomu, že jak Římané tak i katolíci celého světa velikou většinou tyto tak smutné poměry oplakávají, kostely naplňují a zvláště v nynějším létě milostivém Boha snažně prosí, by církvi a hlavě její potřebných milostí ku přemožení těchto tak trpkých zkoušek udělil. Tato jednota myslí a srdcí katolíků jest slavným odsouzením všech snah proticírkevních. Ať to povází, všichni ti, kteří k tomu radí, aby apoštolská stolice s vládou italskou se vyrovnala a se jí přiblížila, jelikož prý jest potřeba, ze stavu nejistoty konečně vybřednouti. „Řekněte těm a takovým, že procházení se po sopkách není nic uspokojujícího. Pod nohama jejich třese se země, a hrozné řvaní, vnitřnostmi horotrásající, ohlašuje nové soptění. Proto musíme včas odstoupiti z cest nebezpečných, a stezku méně záhubnou nastoupiti.“ Opakuje

pak sv. Otec dřívější své protesty proti násilí jemu učiněnému, a vyzývá konečně své věrné k svornosti: „Buďte svorni v rodinách, buďte svorni ve spolcích, a tato svornost křesťanská vítězství Vám přinese.“

— Dne 1. července ucházelo se 300 rolníků s hor abruzkých o audienci u sv. Otce, kteráž jim také byla povolena. Sv. Otec s nimi rozmlouval a udělil jim apoštolské požehnání. Radost venkovanů byla náramná. Provolávání: „Ať žije Pius IX. náš sv. Otec, náš papež!“ nechtělo vzíti ani konce. Sám sv. Otec byl nad jich přítulností hluboce dojat.

— Z nařízení sv. Otce konáno bylo za zemřelého císaře Ferdinanda Dobrotivého u sv. Petra ve Vatikáně slavné Requiem. Smutečnému obřadu přítomni byli všichni kanovníci a kardinálové basiliky Vatikánské, mimo to členové Rakousko-Uherského vyslanectva a mnoho rakouských poddaných v Římě meškajících. Zpěv provedla kapela Sixtinská.

— V konsistoři dne 5. července jmenoval sv. Otec 27 arcibiskupův a biskupův pro rozličné stolice; mezi jmenovanými jest také dr. Hais pro Hradec Králové. Mimo to udělil šesti metropolitům pallia.

— Sv. Otec daroval zaplaveným v jižním Francouzsku 20.000 franků, sv. kollegium odeslalo za tímže účelem 10.000 fr.

Z Italie. Dne 14. května b. r. odhalil poslanec Genala v italské sněmovně poměry soudnictví italského v celé hrůznosti jejich. „Dle statistických seznamů,“ tak dí poslanec ten, „nalezalo se r. 1873 ve vazbě vyšetřovací 194.108 osob — počet tak nesmírný, že zajisté v žádné jiné zemi se nenaskytá a ani v Italsku ho nebývalo, pokud ještě bývalé vlády, jmenovitě neapolská a toskánská s moudrým a mírným svým řízením soudním panovaly. Tedy 194.108 lidí v žaláři, kteří vesměs nějakým zločinem se provinili. Tím by v Italii připadal na 140 lidí vždy jeden zločinec. Než výše zmíněná statistika praví dále, že z těchto 194.108 občanů 93.638 z vazby propuštěno bylo, dílem poněvadž za nevinné uznáni byli, dílem pak že proti nim ničeho se nenalezalo, což by k delšímu vyšetřování mohlo žavdati podnět. Tedy skoro polovice uvězněných vzata byla do vazby na udání bezpodstatná aneb na pouhé domněnky. A jak dlouho zůstávají tito tak bezpodstatně zatčení ve vazbě? — Obyčejně 2 neb 3 leta, zřídka kdy dobu kratší, a jsou-li pak propuštěni, mohou jíti svou cestou a ještě mohou vládě děkovati, že, ač nevinni jsou, nezůstali ještě déle ve

vazbě. — A to všechno děje se na základě a ve jmenu ústavy, která domácí právo za svaté prohlašuje a osobní bezpečnost hájí, a výslovně nařizuje, by nikdo bez soudního rozkazu nebyl vzat ve vazbu. Ve jmenu ústavy uvězněno bylo tedy 93.638 osob nevinných více než po 6 měsíců.“ Takové jsou soudní poměry italské, kde nyní prý panuje „rovnost, volnost a svoboda.“

— (Vojenská povinnost klášterníků v Italsku.) Viktor Emanuel podepsal zákon o rekrutování vojska, senátem navržený. Dle tohoto zákona musejí všichni klášterníci, kteří 35. roku svého věku nepřekročili, konati vojenskou službu; buďto se musejí po 40 dní denně ve zbrani cvičiti, načež do 2. třídy se vřadí, aneb musí ve vojenských kancelářích psáti, ve kterémžto případě své řeholní roucho nemusí svléci. Nyní bude Italii a její válečné moci pomozeno.

— **Z Německa.** (Obrázky z „kulturního boje.“) Počet biskupů sesazených v Německu stále roste. Posud jsou, jak známo 2 biskupové od Pruské vlády sesazeni, totiž kardinál Ledochovski, a biskup paderbornský Martin. Delší již dobu jedná se o sesazení knížete-biskupa Vratislavského, a nyní přijíti má řada na biskupa Monastýrského. Velmi vhodně podotýká kat. list „Germania:“ Marně jsme se dosud namáhali, bychom vyzvěděli, dle kterého systému se pořádek biskupů, kteří sesazení býti mají, ustanovuje. Všichni totéž vyjádření vydali, všichni stejně si počínají, a přec sahá se, — jak se zdá, na zdař Bůh, — nyní na toho, pak na onoho, a brzy ten postaven jest před dvůr soudní, brzy onen, kdežto ostatní stejně vinní velepastýři na zkázu státu prozatím ještě v úřadě se ponechávají. Kde tu jaká methoda?

— Vysoce důstojný p. biskup Martin byl opět na 1 měsíc do vazby dán. Bylť, jak známo, pro pastýřský list ze dne 14. března m. r. na 2 měsíce do pevnostní vazby vzat, a vytrpěl trest ten ve Veselu od 20. ledna do 20. března. Nyní pak vzal soud Wiedenbrück-ský 4 duchovní pro ohlášení onoho listu pastýřského ve vyšetřování, a tu odsouzen jest biskup Martin opět na 1 měsíc do pevnostního žaláře, a Paderbornský soud apelační tento rozsudek potvrdil. — Zmateční stížnost, již p. biskup vrchnímu soudu podal, byla zamítnuta, poněvadž prý v každém případě, kdy onen list pastýřský ohlašován byl, kněz ohlašující jeví se býti páchatelem, pisatel ale onoho listu strůjcem trestuhodného skutku. Dle toho čeká na statečného biskupa ještě mnohá vazba, neboť pastýřský jeho list došel většího roz-

šíření než toliko ve 4 osadách. — Nový svůj trest nastoupil p. biskup 14. června t. r.

— V Poznaňsku pokračuje se udatně v boji kulturním. Platy kněžím se zastavují, ano v Poznani zastaven též příspěvek k udržování služeb Božích v chrámu dominikánském. A aby bojovníci kulturní nelidskosti své posa dili korunu na hlavu, zastaveny také platy duchovním na odpočinek daným, leč by podepsali vyjádření, že vždy bezvýmínečně poslušni budou zákonů státních. Ku cti zajisté slouží to těmto starcům, že dosud ani jeden ono vyjádření nepodepsal. — Na jiných stranách dostávají kněží od úřadů příspěvy, v nichž se jim oznamuje, že zastavené platy jim ihned se vyplátí, jakmile poslušnost slíbí; bezvýmínečně poslušnosti slíbiti však nemůže leč jediné odpadlík.

— V polovici června přibyl 84 františkánů z Pruska, a sice z klášterů Warendorfského, Wiedenbrückského, Werlského, Annabergského a Düpeldorfského, do Rotterdamu, by po parní lodi „Rotterdam“ do New-Yorku se přeplavili, a v novém světě novou vlast si hledali, jsouce z rodné země své, z Německa, vypovězeni. V Rotterdamu přijali je katolíci s velikou slávou, ale po přijetí slavném následovalo brzy rozloučení nad míru dojemné. Bylo to také zvláštní podívání na ubohé vypovězence: kněží, bratři laikové, novici, starci více než šedesátiletí, a zas mladí, silní mužové, tak dostavili se 15. června o půl šesté hod. ranní na místo kdež je parní loď očekávala; i 10 školních sester z Coesfeldu bylo mezi oběťmi nevinnými kulturních bojovníků pozorovati. Truhlář lodní zhotovil vypovězencům přes noc 2 malé oltáře, při nichž 2 kněží mši sv. obětovali prve než loď z přístavu se hnula; ostatní řeholníci přistoupili k sv. přijímání. Neobyčejný dav lidu stál na břehu a soustrastně pohlížel na odcházející. Když zazvnil zvonek k odplutí, zapěli řeholníci píseň sv. Františka, a veškeren lid shromážděný přál jim se srdečným pohnutím šťastnou plavbu. — Neméně skvěle přijati byli vypovězenci v těchto dnech v New-Yorku. Ještě byli na lodi, a již přišly je pozdravit deputace New-Yorských OO. kapucínů, Redemptoristů, školních bratří a Františkánů; jistý pán, israelita, nabídl jim v nově vystaveném svém domě celé patro k obývání, a podobně i jiní naléhali na příchozí františkány, by přijali jejich pohostinství, a od prodavačů potravin nabízeno jim zdarma pivo, maso a chleb. Když pak se chystali k odjezdu do Teutopolis, kdež se usaditi

mají, poskytlo jim ředitelstvo dráhy lístky za cenu valně sníženou a vaky jejich vypravilo do Teutopolis zdarma. —

Paběrky.

18. Podobenství.*)

i) Hněvající se otec.

Jednoho dne četl Sadi v písmě sv., ale najednou zavřel knihu a hleděl stroze a zamračeně před sebe.

Allmed to zpozoroval a tázal se jinocha: Co jest ti, Sadi, a proč se změnila tvoje tvář?

Sadi odpověděl: Podivno — písmo mluví o hněvu Božím, a jinde nazývá Boha láskou. To jest řeč tvrdá a si odporující.

Na to pravil učitel zcela klidně: Což nemá písmo k lidem mluvit po lidsku? Vždyť se neurážíš nad tím, když Nejvyššímu tělo připisuje. . . .

Ovšem ne, odpověděl jinoch, jest to nevinné obrazné mluvení — ale hněv . . .

Allmed nedal mu domluvití pravě: Chci ti vypravovati příběh. V Alexandrii žili dva otcové, bohatí obchodníci, z nichž každý měl syna v stejném stáří s druhým. I poslali je do Efesu za obchodními záležitostmi. Oba jinoši byli ale velmi dobře vycvičení ve víře svých otců.

Když byli již delší čas v Efesu strávili, dali se oslepiti nádherou a rokošemi města a svěsti k zapření víry otců svých a oddali se modloslužbě v chrámě bohyně Diany.

To vše oznámil Kleonovi, jednomu z obou otců v Alexandrii jeden přítel jeho v Efesu. Když byl Kleon list přečetl, zarmoutil se v srdci svém a rozhněval se na chlapce. Na to šel k druhému a zjevil mu odpadnutí synovo od pravdy a hoře své.

Tento ale se smál a pravil: Když jen se synu mému obchod tím lépe daří, mohu se snadno upokojiti.

I odvrátil se Kleon od něho a rozhněval se ještě více. —

Na to pravil Allmed k jinochu: Který z obou těchto otců zdá se býti moudrý a nábožný?

Sadi odpověděl řka: Ten, co se hněval. A který, ptal se mistr, byl otcem laskavějším?

Mladík odpověděl opět: Ten co se hněval.

Hněval se Kleon na své dítě? tázal se Allmed.

Nikoliv na dítě své, odpověděl Sadi, ale na jeho odpadnutí a jeho záhubu.

Co se ti zdá býti pramenem této nená-

*) Viz „Blah.“ t. r. č. 5. str. 77 a č. 20, str. 286.

visti k zlému? tazal se mistr, načež jinoch odpověděl: Svatá láska k pravdě a ctnosti.

Viz tedy, synu můj, odpověděl stařec; pakli jen co božského jest, božsky vykládat si budeš, neuražíš se více na lidském slovu.

Literární oznamovatel.

— Nákladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze vyšla pěkná ocelorytina představující J. Emin. nejdůst. p. kardinála arcibiskupa Pražského *Bedřicha* knížete *Schwarzenberga* ve formátu visitek s krátkým životopisem jeho o 3 str. v jazyku českém i německém.

— *Stručný životopis Jeho Emin., arcibiskupa Pražského, kníž. Bedřicha ze Schwarzenbergů*, se zdařilou ocelorytinou, vyšel právě v české i německé řeči nákladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze. Cena výtisku 3 kr. n., 100 výtisků za 2 zl. 50 kr.

— *Židé podle Talmudu*. Na uváženou křesťanům a židům všech stavů podává prof. Dr. A. Rohling. Přeložil M. J. Balák. V Praze, nákladem Theodora Mourka 1876. Druhé vydání. Stran 76. Cena 48 kr. n.

— *"Kazatelé slovanští."* Sešit 9. přináší duch. řeči na den Narození a jmena Marie P., povýšení sv. kříže, sv. Václava a na ned. XVII. — XIX. po Sv. Duchu; osnovy zahrnují v sobě i neděli XXI. po Sv. Duchu.

— *"Josefa Ehrenbergera sebrané spisy."* Sešit 19. obsahuje dokončení povídky: „Smutné posvícení ajak se Pavel pomstil“ (str. 29—48); dále pak: „Nová škola v Dlouhé Lhotě,“ obrázek ze života, na dva roky před prohlášením nynějších školských zákonů (str. 43). „Spekulant v koženkách.“ Obrázek ze života (str. 8), jenž dokončen v sešitu 20. (str. 9—35), kdež se nad to nalezá: „Exkurrendo — mládenec“, obrázek ze školského života před r. 1848 (str. 33), a „Tři králové z Bukoviny“ (str. 10).

— *"Besedy mládeže."* Sv. 103.: „*Jaroušek.*“ Povídka mládeži a její přátelům od Kristofa Schmieda přeložil F. V. S obrázkem. „*V jižní Americe.*“ Mládeži dospělejší a její přátelům napsal Josef Dědeček. Str. 118. — Sv. 104.: „*Kytička povídek sebraných v rodinném kruhu od Ondřeje Lubieza.*“ Přeložil František Suchánek, učitel. S obrázkem. Str. 68, po 28 kr.

— Nákladem kněhkupectví Fr. A. Urbánka v Praze vyšly tyto spisy: „*Das Leben unseres Herrn und Heilandes Jesu Christi des Sohnes Gottes.*“ Verfasst von Pantaleon Neumann, Pfarrer in Klomin. Nach dem Tode des Verfassers (5. Mai 1873) herausgegeben von Thomas Novák, Pfarrer in Libšic a. M. I. Band. S. 257. Vyjde ve 3 dílech a stojí v předplate- ní 6 zl. Dílo původní a důkladné, rozdílné od

prostonárodního „Života P. N. Jež. Kr.“ vyda- ného o 2 dílech Dědictvím Sv.-Janským. — „*Stručná katolická liturgika v otázkách a od- povědích pro obecné a měšťanské školy.*“ Se- psal Dominik Alois Špachta, dr. bohosloví a os. děkan v Karlíně († 6 května 1859). Druhé zcela přepracované vydání. Str. 51. za 24 kr. *Pravidla moudrosti a opatrnosti*, kteráž z „Mu- drosloví“ Fr. L. Čelakovského mládeži české vybral Jan Kopecký. (Nové knihovny pro mlá- dež svazeček 26.) Str. 93 za 30 kr.

— *"Dějiny národa Bulharského."* Dle původních pramenův sepsal Konstantin Jos. Ji- reček. Sešit 2. (str. 49—96). Nákladem B. Tempského. V Praze 1875.

— *Nejnovější česká kuchařka.* Důkla- dný návod ku připravování jídel všeho druhu, obsahující na 309 stranách 1134 receptů mimo mnohé praktické pokyny kuchařské. Vydala Vlastimila Zabranská. (S 8 vyobrazeními). Ná- kladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze. Cena výt. brož. 1 zl., v tuhé vazbě 1 zl. 30 kr., v plátně váz. 1 zl. 60 kr.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest:

p. Šimon *Silber*, farář v Brodu, jmenován jest arcibisk. notářem.

Ve správě duchovní ustanoveni jsou:

p. Ant. *Špale*, far. v Strašicích, za faráře ve Voseku;

p. Jos. *Janský*, admin., za faráře v Chřtči;

p. Jan *Dorovin*, kand. dr. theol., stal se sku- tečným uč. náboženství na c. k. akadem. gymnasium v Praze;

p. Jan *Celerýn*, kaplan v Cerhovicích, za admin. v Strašicích;

p. Tom. *Harant*, admin. ve Voseku, za proz. kaplana v Žebráce;

p. Václ. *Beneš*, neom., za kooper. do Litně;

p. Frant. *Handrejch*, neom., za kapl. do Pe- trovic;

p. Jan *Ježek*, neom., za kooper. do Křečovic;

p. Šim. *Mathauser*, neom., za kooper. do Kling- hartu;

p. Václ. *Ron*, neom., za koop. do Štěpánova;

p. Jos. *Štelovský*, neom., za fund. kapl. do Chlumu;

p. Jan *Šulc*, neom., za kapl. do Kráslic;

p. Jos. *Tykal*, neom., za kooper. do Chodova.

Upřádněná místa:

Kanonikát Vídeňský, pro šlechtice ustanovený, od 21. července 1875.

Strašice, fara patr. Dr. Bartol. Jindřicha Strous- berga od 31. července 1875.

Průstří číslo vyjde dne 14. t. m.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Expeditce:
v kněkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 780-II

Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDINKO.

JEHO EMINENCI
nejdůstojnějšímu vrchnímu pastýři

BEDŘICHOVI

ke dni 15. srpna 1875.

Vzácný to svátek, utěšená chvíle,
když otec bdělý v kruhu zdárných dětí
sčítá dnů svých řadu, svoje snahy, píle
za sebou vidí celé čtvrtstoletí!
Tu dítky vděčné, láskou unešené,
nenajdou slov pro vroucí city své,
však v zraku jest čist přání roznicené:
Pán prodluž, žehnej drahé žití TVÉ!

Ó veleknězi, otče, strážce bdělý,
jak my dnes osvědčíme vděčnost TOBĚ,
jenž strávil mezi námi čtvrtvěk celý
a slovy, činy byl nám v každé době:
čím jarní deštěk jesti zprahlé zvíře,
již rosou svojí mile ovlažil,
čím věrný pastýř stádcí býti může,
čím svatý Vojtěch, Arnošt vlasti byl?

TYS zapomněl na slávu svého rodu,
na výhody, jež skytá v zemském dole,
a láska k lidu ctností ve průvodu
TĚ vedla, abys slavném na prestole
zasedal oněch velkých bohatýrů,
jichž žezlem kříž, korunou zbožný lid,
jimž za své přesvědčení a svou víru
jest chloubou statky, život nasadit.

Byl bouřný čas to, zašlé čtvrtstoletí.

Záhubné vlny na tvrz církve praly,
by klamu, šalby mrzkém ve objetí
choť Krista svatou již již udolaly.

Byl bouřný čas to, v kterém na Sionu
Pán věčný strážcem TEBE míti chtěl —
„Chraň dědictví své, popřej Gedeonů!“
lid zbožný k nebes branám zaúpěl.

A vyslyšel Pán lidu svého hlasy.

TYS chránil, střehl dědictví nám drahé,
TY Gedeonem byl's nám po vše časy.
vzbuzuje, síle v lásce nepřebírané.
TVOU péčí bdělou, činnost bez poklidu
jak palác tak i veská chýše zná
a proto památka TVÁ v srdci lidu
na věčné časy vděčně potrvá.

Ó žehná lid ten dnes již snahy TVOJE!

Aj, sluha Páně, jinoch, kmet i dítě
dnes s vděčností TI nese srdce svoje
a otcovskou TVOU péčí vřele cítě
jediné jedno k nebi sýlá přání:

„O Pane, vroucím prosbám sluchu přej!
Na Bedřicha Svě vylej požehnání,
Jej dlouhá leta chraň a zachovej!“

Bedřich.

kardinál-arcibiskup Pražský.

(Výňatek ze spisu Dr. Klem. Borového, vydaného v Hlasech kat. spolku tiskového r. 1875 č. IV.)

Bedřich Josef kníže ze Švarcenberku narodil se ve Vídni dne 6. dubna 1809 co nejmladší syn tehdejšího vladaře domu knížete Josefa Jana ze Švarcenberku, vévody Krumlovského, a matky Pavliny, rozené vévodkyně z Arenberku. Leč na krátko jen těšil se novorozený princ laskavému ošetřování mateřskému. Kněžna Pavlína byla dne 1. července 1810 v Paříži přítomna skvělému plesu, jež dával švagr její, kníže Karel ze Švarcenberku co vyslanec rakouský ku počtě zasnoubení císaře Napoleona I. s Marií Ludovikou, arcivévodkyní rakouskou, dcerou císaře Františka I. Právě když se všickni bezstarostně oddávali nenucené zábavě, vznikl prudký požár, a v několika okamžicích uchvátil síň taneční; a tu v povstalém zmatku kněžna Pavlína vyváznouti již nemohouc život svůj v plamenech ztratila. Bedřich tudy osiřel co dítko jeden rok staré. Na místě matky však s velkou obezřetností bděla nad dalším jeho vychováním starostlivá teta jeho, kněžna Eleonora ze Švarcenberku, sestra knížete Josefa Jana.

Po několika letech obrán za vychovatele mladého knížete kněz Dr. Vavřínek Greif, ze Švábska rodilý, muž to nevšedním nadáním ducha i vroucnou zbožností vynikající. K němu se vši důvěrou přilnulo srdce mladistvého knížete, jenž i po mnohých ještě letech k milému pěstounu svému vděčně se hlásil. Studia gymnasiální jakož i dvouroční běh filosofický vykonal kníže Bedřich ve Vídni a složil tam s výtečným prospěchem zkoušku z matematiky a fysiky, kteroužto zkouškou na universitě Vídenské magistrem se stal. Tamtéž slyšel jeden rok studia právnická. Avšak citě v sobě povolání ku stavu kněžskému, odhodlal se v r. 1827, že bude studovati theologii, ač mu v tom ode všech příbuzných, zejména pak od vlastního otce bylo bráněno.

Vyzván byv tehdejším arcibiskupem Solnohradským Augustinem Gruberem odebral se kníže Bedřich r. 1827 do Solnohradu, kdež první tři leta studií theol. absolvoval. Co posluchač bohosloví byl r. 1830 od cis. Františka I. jmenován členem kapitoly metropolitní v Solnohradě jakožto Canonicus domicellaris. Čtvrtý rok theologie absolvoval kníže Bedřich r. 1831 ve Vídni. Jelikož pak otec jeho, kníže Josef Jan ještě pochyboval o tom, zda-li syn Bedřich v skutku ku kněžskému

stavu jest povolán, čekal tento jako na zkoušku plná 2 leta na vyšší svěcení. Tohoto mezidobí užil ku hlubším studiím a se skvělým výsledkem podstoupil přísné zkoušky (rigorosa) z věd theologických a dosáhl hodnosti doktora theologie. Dne 25. července 1833 byl Bedřich v městě Solnohradě od arcibiskupa Solnohradského Grubra na kněžství vysvěcen. Téhož roku v provincii zesnul v Pánu otec jeho, kníže Josef Jan, jemuž syn novosvěcenec na smrtelném loži sv. svátostmi přísluhoval.

Po dvě leta působil kníže Bedřich co kooperátor při metropolitním chrámě Solnohradském ve správě duchovní. Leč prozřetelnost Božská brzy k důstojnosti mnohem vyšší jej povolala. V červnu r. 1835 dokončil život svůj Augustin Gruber, stářícký arcibiskup Solnohradský. Vlídlost a dobrosrdečnost knížete Švarcenberka byly již tenkrát obecně uznávány tou měrou, že nejdříve jej za kandidáta prestolu arcibiskupského považovali. A v skutku byl dne 24. září 1835 jednomyslně Bedřich kníže ze Švarcenberku zvolen arcibiskupem Solnohradským. Protože však zákony církevní k úřadu biskupskému vyžadují věk aspoň 30 rokův, kníže Bedřich pak tenkrát teprv 26 let čítal, bylo nutno požádati apoštolskou Stolicí, aby dispensi od předepsaného stáří milostivě udělila. Papež Řehoř XVI. ochotně výminku tuto připustil a 1. února 1836 nového arcibiskupa potvrdil, načež tento v metropolitním chramu sv. Ruperta v Solnohradě u přítomnosti veškerých biskupů své církevní provincie dne 1. května 1836 slavným způsobem od knížete-biskupa Tridentského na biskupství jest vysvěcen.

Celých 14 let pobyl kníže-arcibiskup Bedřich v Solnohradě, řídě diecesi svou s apoštolskou horlivostí, konaje povinnosti své se zápalem věku jinošského, kterýž až podnes nevyhasl.

Uznávaje za přední povinnost svou, postarati se o hodné kněze, založil v městě Solnohradě chlapecký seminář pod jménem „Borromeum“ v kterémžto chovanci nejenom přebývají a se stravují, ale spolu gymnasiální studia konají, kněžími světskými vyučováni jsouce. Bohatě zásobený kabinet fysikální a hojná sbírka přírodnin nemálo ústav ten zdobí. První chovance Borromea arcibiskup Švarcenberk na vlastní své útraty vydržoval, nežli se mu podařilo dobrodinců jiných na ten účel získati. Avšak i později zůstal štědrým ochráncem blahodárného ústavu tohoto, nejen pokud v Solnohradě meškal, nýbrž i co arcibiskup Pražský. Když

kníže arcibiskup Bedřich svoji arcidiecési Solnohradskou již 5 let byl spravoval, odebral se do Říma, aby náměstkovi Petrovi o náboženském stavu svého arcibiskupství osobně zprávu podal. Že zpráva ta papeže Řehoře XVI. v nejvyšší míře uspokojila, brzy skvělým způsobem se ukázalo. Neboť ve slavném sezení papežské konsistoře dne 24. ledna 1842 povýšil Řehoř XVI. arcibiskupa knížete Bedřicha ze Švarcenberku na vznesené důstojenství kardinála římské církve, přiděliv jemu titul chrámu svatého Augustina.

V roce 1844 uvedl kardinál Bedřich řád milosrdných sester do arcidiecése Solnohradské a s velkým nákladem vlastních prostředkův zařídil chorobinec ve Schwarzbachu, jež správě sester těch odevzdal.

Když se úmrtím biskupa Františka Kutnara r. 1846 uprázdnil biskupský prestol Labudský, po celé diecési šel jeden hlas od duchovenstva i lidu, že Slomšek, opat Celjský, jest nejhodnějším státi se biskupem Labudským. Bylť Slomšek všude znám a milován. A hle! nejinak smýšlel metropolita Solnohradský, Bedřich kardinál kníže ze Švarcenberku; neboť po právu jemu příslušném skutečně dne 30. května 1846 jmenoval Antonína Martina Slomšeka knížetem-biskupem Labudským, z čehož po všech vlastech slovinských povstal jásot všeobecný. Zamilovav sobě velice apoštolského muže tohoto a národovce slovinského byl jemu kardinál-arcibiskup Solnohradský nápomocen i v tom, když se Slomšek snažil přeložiti biskupské sídlo ze sv. Ondřeje v Korutanech do Mariboru v Dolním Štýrsku. Neméně byl metropolita Solnohradský přízniv snahám Slovinců Štýrských, když ti to r. 1848 žádali přivtěleni býti k diecési biskupa Slomšeka, kdežto zase jako v náhradu měly k diecési Sekovské připadnouti některé německé části biskupství Labudského. Leč pro rozmanité překážky, které v tehdejší bouřlivé době se úmyslům těmto v cestu stavěly, mohlo se teprv v r. 1856 za arcibiskupa Solnohradského Maxmiliána Josefa Tarnoczyho k uskutečnění obojího úmyslu tohoto přikročiti.

Leta až do konce r. 1847 uplynulá mohou se považovati za nejpokojnější dobu biskupského úřadování kardinála knížete ze Švarcenberku. Nastaly nepokoje r. 1848, kteréž celou řadu těžkých zkoušek pro Církev měly ve svém zápětí a kde kázala potřeba, aby zejména biskupové se všelikým úsilím k obraně Církve přispěli.

Nejdůležitější kroky ve směru tomto činěné provázeny byly jménem kardinála

Švarcenberka, jehož začasté osvědčená neohroženost v obhajování práv církevních to působila, že jméno jeho nejenom v říši rakouské, ale i v cizině nemalou slávou se přiodělo. V září 1848 shromáždil okolo sebe nejprve všechny biskupy církevní provincie Solnohradské, porad s nimi konaje o nejdůležitějších předmětech náboženského života. Náhledy své vyjádřili biskupové společnou adresou, kterouž konstitučnímu sněmu říše rakouské předložili.

Ješto pak i v sousedním Německu tehdáž prohlášena jest svoboda náboženská, ustanovili se biskupové němečtí na tom, že pomocí společných porad se má docíliti jednomyslné uspořádání církevních záležitostí. Kardinál Bedřich kníže ze Švarcenberku měl jakožto arcibiskup Solnohradský též hodnost Primasa říše Německé a za tou příčinou odejel do bavorského města Wircpurku, kdež od 21. října do 16. listopadu 1848 porady ty pod jeho předsednictvím za velkého účastenství německých biskupů se konaly.

Arcipastýřové ve Wircpurku shromáždění vydali dne 15. listopadu 1848 společný list okružní k duchovenstvu svému, napominajíce a zapřisahajíce všech spoludělníků svých na vinici Páně, aby stálými se osvědčili ve svatém povolání svém, jakož také aby statečně bojovali proti zloajným svůdníkům, kteřížto obzvláště v tehdejší době víru v srdcích lidu zviklati usilovali.

Slavným slibem zavázali se biskupové ve Wircpurku shromáždění, že k oživení církevní jednoty a kázně kněžstva i lidu užijí prostředku nad jiné mocného, t. j. konání sněmů provincialních a synod diecésních; mezi těmi, kdož slib ten skutkem opravdu splnili, skví se jméno kardinála knížete ze Švarcenberku.

Mimo to stalo se na schůzi Wircpurské usnešení, že se mají konati misie, zřizovati bratrstva, vydávati dobré spisy, aby těmito prostředky láska ku pravdě a ctnosti v srdci křesťanů katolických znovu se utvrdila.

K účelu podobnému konala se následujícího roku 1849 schůze bisku pů Rakouských ve Vídni. Bylať ústavou rakouskou ze dne 4. března 1849 vyslovena zásada, že má Církev katolická navracena býti úplná svoboda a že jí samé má býti ponecháno urovnání zájmů náboženských. K vyzvání J. V. císaře a krále Františka Josefa I. shromáždili se biskupové všech téměř diecési rozsáhlé říše rakouské buď osobně aneb skrze zástupce své, a konali od 30. dubna až do 17. června 1849 každodenně pilné porady o záležitostech církevních. I tuto předsedou zvolen kardinál

arcibiskup Solnohradský, Bedřich kníže ze Švarcenberku, kterýžto velmi namáhavým a unavujícím řízením každodenních sezení nemalou zásluhu sobě vydobyl.

Ač výsledky porad ve Vídni konaných zevrubně nebyly u veřejnost podány, uznali přece biskupové za potřebí, aby dříve než se rozejdou, společný pastýřský list k věřícím vydali, což se stalo 17. června 1849. Poukazující k různým nebezpečím, kteráž z válek a vzbouření lidu v oněch dobách osudných plynou pro věřící křesťany, napomínají všech, aby se neřadili máimivými vnařidly s pravé cesty svěsti, spolu vysvětlují věřícímu lidu, jak zkázonosné jest jiné heslo nepřátel, které zní: „Ať se oddělí škola od Církve;“ konečně napomínají věřících, by nikdo nezneužíval svobody císařem propůjčené, ješto otrok hříchu nemůže opravdu svobodným člověkem býti a toliko uvnitř svobodný, jehož Kristus osvobodil, i zevnitřní svobody hodně užívati dovede ku konání všeho dobra, k srdnatému a radostnému plnění každé křesťanské i občanské povinnosti. Veškero pak napomenutí své zahrnují biskupové ve slova Páně: „Hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho a toto všecko bude vám přidáno“. (Luk. 12, 31.) Obzvláště mocí apoštolského úřadu svého zapřisahají biskupové ty, „kdož na nejvyšších stupních postaveni jsou, mocí vládnou a lid zastupují“, aby síly a moudrosti u Boha vyhledávali, by „veslo státní lodi tak vedli, aby se na skalínách neroztroškotala, nýbrž aby na postupující dráze pravé svobody a oblažení lidu šťastně dále ploula.“

Dle porad biskupských byly k návrhu tehdejšího ministra osvěty, hraběte Lva Thuna vůli císaře a krále Františka Josefa I. vydány dva dekrety pro Církev velmi důležité.

Prvním dekretem ze dne 18. dubna 1850 navráćeno biskupům i věřícím právo, ve věcech duchovních k papeži se obraceti a nařízení papežská přijímati bez předcházejícího přivolení úřadů světských. Taktéž přiknuto biskupům právo, aby beze všech překážek se strany vlády světské mohli ve svých diecésích záležitosti církevní pořádati, kněžstvu i věřícím rozkazy udíleti. Úřadům císařským bylo přísně nařizeno, aby v místech, kde obyvatelstvo většinou přináleží ku Církvi katolické, slavení neděl a svátků katolických hlučnými pracemi anebo veřejným provozováním obchodu rušeno nebylo.

Druhý dekret císařský nese datum 23. dubna 1850 a týká se vlivu biskupův katolických na studia bohoslovecká při univer-

sitách jakož i vyučování náboženského na veřejných nižších neb vyšších ústavech. Nikdo neměl se státi profesorem bohosloví neb katolickým učitelem náboženství, kdoby nebyl k tomu zmocněn od biskupa, v jehož diecési ústav vyučovací se nachází.

Zajisté že velká zásluha o to, aby tyto zákony skutkem se staly, přísluší kardinálu knížeti ze Švarcenberku; neboť právě tehdež v čele vlády rakouské stál Felix Ludvík, kníže ze Švarcenberku, vlastní bratr kardinálův.

Zákony těmito aspoň tolik docíleno, že se mohla Církev poněkud volněji pohybovati, a že jí dopřána část svobody, kterou občané vůbec požívali. Další urovnání poměrů mezi státem a Církví teprv během let následujících bylo ku konci přivedeno.

Mezi tím arcidiecése Pražská osiřela. Šlechtiný arcibiskup Alois Josef, svob. pán ze Schrenků na Notzingu, byv neobyčejnou těžkomyslností pro tehdejší smutné události časové skličěn, zesnul v Pánu dne 5. března 1849.

Všeobecné přání duchovenstva i lidu arcidiecése Pražské obracelo se tehdež k Solnohradu. Tam dlela ušlechtilá ratolest ze stromu českého národa, tam z lásky a důvěry lidu těšil se syn knížat českých.

K tužbám těmto spravedlivý zřetel bera jmenoval císař a král František Josef I. dne 13. prosince 1849 kardinála knížete Bedřicha ze Švarcenberku arcibiskupem Pražským. Přeradostná událost tato nejen v arcidiecési, nýbrž v celé vlasti české způsobila všeobecné plesání. Jenom Solnohradská diecése truchlila, že milovaný arcipastýř má býti odňat věřícím, laskavý otec dítkám, kteréž s upřímnou láskou k němu lnuly. Za tou příčinou trvalo to ještě dosti dlouho, než nový arcipastýř vládu církve Pražské nastoupil. Apoštolský biskup, biskup útlého citu nerad a toliko za příčinou velmi důležitou odhodlá se k tomu, aby rozdvojil svatý svazek, který jej k věřícímu lidu poutá. V takové případnosti nacházel se nyní osvícený kníže Bedřich ze Švarcenberku. Dne 6. ledna 1850 napsal Piu IX. pokorný list, v němžto vyvážil všech důvodů, aby jednak ukázal, jak trpké a bolestné mu bude, arcibiskupskou církev Solnohradskou opustiti, jednak zase, aby dle veliké skromnosti své dovodil, že nebude církvi České moci valně prospěti.

Sv. Otec Pius IX. v odpovědi své ze dne 30. dubna 1850 praví, že sice důvody kardinálem Bedřichem uvedené vzal ve zřetel úvahu a věda, jak mnoho dobrého pa-

stýřská horlivost arcibiskupova církvi Solnohradské učinila, a též budoucně činiti by mohla, nezdráhal by se žádostem jeho vyhověti, kdyby důvody daleko platnější nevyžadovaly přítomnosti a apoštolské činnosti jeho na jiném a to rozsáhlejším poli.

Rozhodné vůli nejvyšší hlavy Církve nemohl kardinál Bedřich ani okamžik déle odporovati a proto oznámil do Říma, že se rozkazu sv. Otce pokorně podrobuje. Brzy na to a sice dne 20. května 1850 v konsistoři kardinálů papež prekonisoval čili prohlásil Bedřicha Josefa Švarcenberka, dosavadního arcibiskupa Solnohradského, za vrchního pastýře arcidiecése Pražské s ponecháním důstojenství kardinála titulu sv. Augustina.

Čeho staroslavná Praha ode dávných časů neviděla, to užírala v den 15. srpna 1850, jakožto v den vjezdu a slavného nastolení čili inthronisace Jeho Eminencí pana kardinála knížete ze Švarcenberku, knížete arcibiskupa Pražského.

Praha tenkrát dokázala, že jest katolická; což tím více na váhu padalo, ješto právě tehdaž (po roce 1848) mnozí se počali u víře viklati. Praha, seč byla, vše bez všelikého pobídnutí ku slavnému příjezdu a uvítání nového arcipastýře učinila.

Kdo sečte to lidstvo, které tehdaž vsady, kudy noha arcipastýřova kráčeti měla, se nashromáždilo? Tak četného lidu snad nikdy před tím v Praze viděti nebylo, a přece všecko se dalo nejpěknějším řádem. Radostí vzplanuly oči všech věrných katolíků a srdce jejich plesalo, když milostná osoba arcipastýře se objevila. Nábožný zpěv z pohnutých srdcí vstupoval k nebesům, okna domů byla okrášlena a lidem přeplněna, všude bylo zřítí radost a veselí.

Téhož dne 15. srpna 1850 vydány jsou první dva pastýřské listy Jeho Eminencí, jeden k duchovenstvu, druhý k věřícím; oba vážné, ale přitom velice srdečné a laskavé, obzvláště k tehdejším poměrům sociálním a politickým směřující; jsou výstražným hlasem varujícího otce, milujícího přítele.

Několik dní po nastoupení svého úřadu již připravil kardinál Švarcenberk duchovenstvu svému hody duchovní, jakých před tím nikdy účastno nebylo. Míjíme zde exercicie kněžské. Jeho Eminencí sám v semináři Pražském dne 19. srpna počátek sv. cvičení zahájil, a protože za příčinou mnohých po nastoupení biskupského úřadu neodkladných prací sám celým cvičením přímou býti nemohl, aspoň shromážděné kněžstvo (64 kněží) srdečnou řečí uvítal, účel a

záměr exercicií vložil, další pak jich řízení dvěma profesorům z Lince (Rechbergovi a Reitrovi) svěřil, až zase v poslední den sám posvátná cvičení ukončil. Při těchto prvních hodech duchovních byl též založen zvláštní fond na ten účel, aby také kněží nedostatečně dotování a od Prahy vzdálení (především kaplani) přístě se účastnými státi mohli velkého dobrodiní duchovních exercicií.

Sotva 3 téhodny v hlavním městě Pražském se pozdržev a nejdůležitější práce vyřídív již o tom přemýšlel, aby co nejdříve aspoň nějakou část duchovenstva i lidu správně své svěřeného seznal.

První místo, které navštívil, byly Mariánské lázně. Tam prelát Teplský Marian Heintz († 1867) s mnohým nákladem dal nový chrám Páně vzdělati, kterýž teď 8. září 1850 ku cti bl. Marie Panny od Jeho Eminencí byl slavnostně vysvěcen. Na to dne 9. a 10. září ve chrámě kláštera Teplského udílel velepastýř svátost sv. birmování věřícím z vůkolních farností.

Že právě na západ nejdříve obrátil kroky své nový arcipastýř, toho příčinou mimo jiné byl úmysl jeho, shlédnouti ta města, kteráž co příhodná sídla pro páté v Čechách zřízenou býti mající biskupství byla ponavržena, totiž Cheb, Plzeň a Klatovy. Nejdříve odebral se tudíž 11. září do Chebu, kdež opět sv. birmování udílel, kázal a budovy k umístění biskupského sídla obětované prohlížel. Přes Hayd, Tachov a Kladruhy odjel kardinál do Plzně, kdež udílel opět sv. birmování.

Odpočínuv si na krátce u knížecí rodiny Jana z Lobkovic v Křimici, vydal se velepastýř 23. září na cestu do Klatov (biskupství budějov.), kdež budovy k umístění biskupství ponavržené prohlédl a před věhlasným obrazem blah. Rodičky Boží v tamějším děkanském kostele modlitbu svou vykonal. Tím dokončiv první apoštolskou cestu svou, přes Plzeň a Rokycany do Prahy se navrátil.

V hlavním městě Pražském v březnu 1849 k obhájení práv Církve sv. jakož i ku pěstování mravů křesťanských i sesílení náboženského života zřízena jest „Jednota katolická“ pod ochranou sv. Vojtěcha. Uvažujíc veliké nesnáze obyvatelstva v Karlíně (blíž Prahy), kdež 12.000 katolíků vlastního chrámu postrádalo, zasadila se jednota katolická s chvalitebnou horlivostí o to, aby v Karlíně důstojná svatyně byla zbudována. Ku snahám jednoty s největší ochotou přispěl arcibiskup Bedřich, kterýžto pastýřským

listem ze dne 1. listopadu 1850 duchovenstvo i věřící lid vyzval, aby ročními příspěvky bohumilé dílo to podporovali a takto co možná nejdříve k místu přivesti hleděli. V díle započatém jasný kníže církevní ani v letech pozdějších neochábnul, nýbrž s vynaložením všech sil a s vlastními obětmi k jeho dokončení napomáhal, až se posléz dočkal té radosti, že hotový stánek Hospodinův službám Božím odevzdati mohl.

Aby se však nutné potřebě katolíkův Karlínských aspoň z částky vyhovělo, nařídil Jeho Eminenci, aby se ze dřeva prozatímní malá kaple na rychlo zbudovala; k vedení duchovní správy pak ustanovil faráře se dvěma kooperátory. Dne 2. března 1851 vysvětil kardinál tento nový svatostánek při náramném sběhu lidstva a sice na památku slavných našich apoštolů slovanských Cyrilla a Methodia.

Na rok 1850 připadlo občasné jubileum čili milostivé leto, které se dle starobylého obyčeje vždy po uplynutí 25 rokův každého století v Církvi katolické koná. Avšak za příčinou nepokojných běhův té doby se ohlášení tohoto milostivého leta opozdilo, tak že teprv 25. července 1850 Pius IX. splnomocnití mohl biskupy katolické, že buď ještě v témž roce 1850 aneb v následujícím r. 1851 jubilejní plnomocné odpustky prohlásiti mohou, k jichžto získání doba 30 dnů ustanovena býti má biskupem samým.

Dle tohoto plnomocenství prohlásil J. Eminenci listem pastýřským dne 3. května 1851, že pro arcidiecési Pražskou se ustanovuje doba od 21. června do 20. července k získání plnomocných odpustkův jubilejních.

V srpnu 1851 konaly se druhé exercicie kněžské v Praze v místnostech semináře, a sice řízením převora Dominika Sartori a podpřevora Serapiona řádu Karmelitův ze Štýrského Hradce. Jeho Eminenci po celou dobu sv. cvičení dlel mezi kněžstvem svým, slovem i příkladem vlastním jich k nábožné horlivosti pobádaje.

Dne 19. října 1851 posvětil kardinál Bedřich jakožto Metropolita ve chrámě sv. Vítšském na biskupství kanovníka téhož chrámu Jana Valeriana Jirska, jenž v březnu téhož roku byl od císaře Františka Josefa I. jmenován biskupem v Českých Budějovicích, kdež dne 1. listopadu 1851 slavně byl nastolen.

Obzvláštní důkaz nevšední lásky a důvěry podal kardinálu-arcibiskupovi Pražskému Pius IX., když listem apoštolským ze dne 25. června 1852 jemu svěřil visitaci všech klášterů v Čechách, na Moravě, v Ra-

kousku a Solnohradsku, v Polště, Gorici a Zádru. Ač úkol tento byl nad míru obtížný pro biskupa, jenž obstarávati musí diecési tak rozsáhlou, jako jest Pražská, přece s největší ochotou podrobil se nesnadné práci horlivý Metropolita Český. Nemoha sám cestovati do krajin těch od Prahy vzdálených, přibral sobě ku pomoci některé spoluvisitátory, z nichž nejhorlivějším se býti prokázal kníže biskup Labudský Antonín Martin Slomšek. Celých 7 let (až do r. 1859) co plnomocník apoštolské Stolice zasazoval se kardinál Švarcenberk se všelikou rázností o to, aby ve všech klášterích zákony církevní bedlivě plněny a kázeň řeholní, kdekoli se odchylky od ní udály, zase obnovena byla.

Maje péči o důkladné vědecké vzdělání svého kněžstva působil to kardinál Bedřich, že roku 1852 povolán do Prahy chvalně známý učenec Dr. Jan Ehrlich, z řádu piaristického co profesormorálky na theologické fakultě. Již o něco dříve přičiněním téhož jasného knížete-arcibiskupa povolán ze Solnohradu Dr. Jan Fabian a Dr. Jan Jindřich Löwe, z nichž první se stal profesorem pastorálky s vyučovacím jazykem českým na theologické fakultě, druhý pak profesorem filosofie na fakultě filosofické; ješto však záleželo velepastýři na tom, aby čekatelé kněžství i v oboru filosofickém širšího rozhledu a důkladnější známosti nabyli, než jak se děje na gymnasiích, svěřil témuž křesťanskému učenci Dr. Löwe ovi úkol, aby v semináři samém každoroční přednášky pro alumnny konal. Dne 6. dubna 1853 vykonal kardinál Švarcenberk pohřební obřady nad zemřelým kardinálem a knížetem-arcibiskupem Olomúckým Maxmilianem svob. pánem ze Somerau-Beekh. V témž pak roce 4. srpna posvětil nástupce Somerauova, Bedřicha lankraběte z Fürstenberku, na biskupství v metropolitním chrámě Olomúckém při assistenci biskupa Brněnského a světícího biskupa Olomúckého.

Tou dobou pokročilo se s přípravami ku stavbě chrámu Páně v Karlíně tak, že se ku položení kamene základního přikročiti mohlo; obřad ten slavným způsobem vykonal Jeho Eminenci r. 1854; obzvláštního pak lesku dodala slavnosti té přítomnost jasného panovníka císaře a krále Františka Josefa I., jakož i vznešené choti jeho Alžběty.

Příležitost k opětné cestě do Říma naskytla se pro Jeho Eminenci téhož roku 1854. Papež Pius IX., jsa obzvláštním ctitelem Bohorodičky Marie Panny, prohlásil se souhlasem jednomyslným všech biskupů ka-

tolického světa za článek víry to učení, že blahoslavená Maria Panna bez poskvrny dědičného hříchu byla počata. Jelikož sv. Otec sobě přál, aby tak důležité a spasitelné učení se slávou jak možná největší bylo katolickému světu oboru ohlášeno, sešlo se veliké množství nejvznešenějších hodnostářův Církve do Říma; bylot zde 200 kardinálův, arcibiskupův a biskupův ze všech krajín světa; mezi nimi nalezal se též kardinál-arcibiskup Pražský. Den 8. prosince 1854 stal se památným za příčinou prohlášení článku víry o blahoslavené Panně a spolu nařízeno stolicí apoštolskou, aby od nynějška po všecky časy budoucí dne 8. prosince každého roku po celém světě se řádem a způsobem pro největší slavnosti církevního roku určeným konala slavnost neposkvrněného Početí Marie Panny.

V té době konalo se už po několik let vyjednávání mezi vládou rakouskou s jedné a stolicí apoštolskou s druhé strany na ten účel, aby poměr Církve k státu v našich krajínách na lepším základě byl postaven, než jak se dalo v dobách Josefinských. Bylať sice v zásadě uznána svoboda Církve v Rakousku, avšak podrobného provedení a uskutečnění té zásady se nedostávalo. Konečně dne 18. srpna 1855 uzavřena jest mezi papežem Piem IX. a císařem Františkem Josefem I. zvláštní smlouva, čili konkordát, jímž zabezpečeno Církvi katolické, co každé jiné vyznání náboženské, ano každá sebe menší společnost ve státech konstitučních pro sebe vyžadují, totiž svoboda: aby papež, biskupové a jiní představení mohli bez překážky posvátný úřad konati, Církev a osady její jednotlivé řídit a spravovati, pečovati o náboženské vyučování a vychovávání mládeže, kárati a duchovními tresty stíhati neposlušné křesťany katolické, osazovati fary, spravovati jmění církevní. Papež svolil ke zrušení desátku, jež zákony státními r. 1848 bylo vysloveno; stát rakouský slíbil za zrušení desátek dáti duchovenstvu náhradu. Církevní nejvyšší autorita znovu stvrdila výsadu předchůdcům císaře a krále Františka Josefa I. udělenou, jmenovati arcibiskupy a biskupy, tolikéž i jiné důležité úřady církevní osazovati. Papež také k tomu přivolil, aby náboženská i studijní matice ve správě úřadů státních byly ponechány, jakož také aby bez povolení císařského zboží církevní nesmělo se dáti v zástavu, tím méně prodati.

Kardinál Bedřich listem pastýřským daným 6. září 1855 prohlásil uzavření konkordátu věřícím své diecése.

Téhož dne také zřízen jest péčí velepastýřovou studentský konvikt v Praze, jemuž prozatím vykázána část místností semináře klerikálního. V ústavě tom mají se žáci gymnasialní pod dozorem církevním ku stavu duchovnímu připravovati.

Dříve nežli jednotlivé články konkordátu prováděti se počaly, měl dle vůle jasného císaře a krále slyšán býti poradný hlas biskupův rakouské říše. Za tím účelem sešli se všickni téměř arcibiskupové a biskupové rakouští ve Vídni, kdež od 7. dubna až do 16. června 1856 pod předsednictvím kardinála-arcibiskupa Pražského, knížete ze Švarcenberku konali důležité porady o zájmech církevních. Vláda v některých věcech přáním biskupů vyhověla, ve mnohých však tito bez výsledku se namáhali.

Jeden z předmětů, jež na poradách Vídeňských byly přetrášány, ještě r. 1856 uskutečnění svého došel. Biskupové usnesli se totiž o proměnu potřebnou v dosavadním plánu studií theologických; vláda pak usnesení to i se své strany úplně schválila. Na začátku studijního roku 1857 dle ustanovení Jeho Eminencí i na Pražské fakultě theologické nový tento řád studií v platnost svou vešel. Studia bohoslovecká rozvržena jsou jako dříve na čtyři ročníky, avšak jednotlivé nauky jiným než posud počaly se vykládati pořádkem. V prvním roce vyučuje se od té doby fundamentální theologii, kteráž jindy pod jmenem jeneralní dogmatiky s věroukou byla v jediný předmět spojena, nyní pak dle skutečných potřeb časových za zvláštní odvětví v soustavě theologické ustanovena. Přednášky z fundamentální či základní theologie konal prof. Dr. Ehrlich. Při tom ponecháno v 1. roce studium písma sv. Starého Zákona. Druhý rok věnován dogmatice a výkladům o Novém Zákoně. V třetím roce přednáší se historie církevní a morálka. Ve čtvrtém posléze roce vykládají se vědy přímo ku praxi čelící: církevní právo, pastýřské bohosloví a katechetika.

V srpnu 1856 vydal se kardinál-arcibiskup Pražský poprvé na visitační cestu do nejvzdálenější části své diecése, do hrabství Kladského v Prusku, a byl zde co velepastýř od katolického obyvatelstva způsobem nad očekávání slavným uvítán.

V Praze samé tenkrát přízní a ochranou Jeho Eminencí vznikla kongregace velmi blahodárná, kteráž od r. 1856 působiti začala, v roce pak 1859 od arcipastýře obdržela jméno „Panny třetího řádu sv. Františka.“ Lid dle roucha, jež původně nosily, „šedými sestrami“ je nazývá. Klášter svůj

mají v Praze na starém Městě při kostele sv. Bartoloměje v domě „Jerusalém“ řečeném. Spolek ten slouží nemocným obojího pohlaví po domích v Praze i mimo Prahu.

Začátkem roku 1857 vstoupil v zemích Rakouských do života nový zákon manželský, na základě konkordátu zpracovaný. Za tou příčinou zřízen vůlí Jeho Eminencí církevní soud manželský v Praze. Soudu tomuto co metropolitnímu přikázány ve druhé instanci také záležitosti manželské z biskupství Budějovického, Kralohradeckého a Litoměřického. Mimo to z plnomocenství papežem Piem IX. uděleného tentýž soud i co papežská druhá a třetí instance rozhodovati oprávněn. Výroky soudův těchto církevních po zákonu měly platnost i v oboru občanského života, což potrvávalo až do r. 1868.

Když r. 1857 v Pánu zesnul světící biskup Pražský Frant. Vilém Tippmann, vyvolil sobě kardinál Bedřich za nového biskupa světícího Petra Františka Krejčího, kterýžto obdržev stvrzení papežské a spolu titul biskupa z Orope od Jeho Eminencí slavně byl na biskupství posvěcen dne 28. února 1858 ve chrámě Sv. Vítském.

K nemalé radosti arcibiskupa Bedřicha konala se 17. května 1859 první ustavující schůze jednoty, kteráž cíl nad míru záslužný sobě vytknula, jednoty pro dostavění hlavního chrámu Svato-Vítského na hradě Pražském. Počátek svůj vzala jednota vlastně již roku 1842, kdež kanovník Sv.-Vítský, Václav Pešina s deputací měšťanů Pražských vznesl žádost ku hraběti Františkovi z Thunů Hohensteinů, aby se postavil v čelo jednoty, kteráž by se o opravu a dostavění chrámu Sv.-Vítského postarala. Ačkoli však hned r. 1843 byla zadána žádost, aby řečený spolek se ustaviti směl, byla přece od úřadů celá věc dlouho zdržována. Proto teprv r. 1859 se k ustavení spolku přikročilo, a v nadzmišněné schůzce jednohlasně za starostu obrán jest hrabě Frant. Thun, jemuž přísluší zásluha, že vedle kan. Pešiny nejvíce k posvátnému podniknutí tomu podněcoval, a že s neunavenou pílí a obětavostí o zdar jednoty se přičinil. Od r. 1861 počala jednota sbíratí po celých Čechách milodary dobrodincův a podnes ve šlechetné horlivosti své pro ozdobu a dokonání domu Páně neochábla.

Jsa pravým nástupcem apoštolských biskupů Pražských a mezi těmi převýtečného Arnošta z Pardubic od několika let již našel se kardinál Bedřich záslužným úmyslem, obnoviti prospěšné zřízení synodalní, které v Čechách příliš dávno již bývalo zanedbáno,

Mělo se tak po úmyslu arcipastýřově státi hned r. 1859. Tenkrátě však neblahá vojna, kteráž se zdvihla v Italii, na nějaký čas zarazila mnohoslibné naděje, které věrní katolíci sobě činili o brzkém sněmu církevním. Ačkoli tedy už listem ze dne 21. dubna r. 1859 byl ohlásil metropolita Stolicí apoštolské v Římě, že sněm svolati zamýšlí, musel přece na celý rok svolání to odročiti.

Již ale obdržev od prefekta kongregace Concilii Tridentini utěšenou zprávu (ze dne 28. května 1859), jak vítána byla sv. Otci Piu IX. zvěst o brzkém konání synody, a posilněn byv požehnáním téhož nejvyššího pastýře Církve svolal dekretem z 15. července 1860 veškerý biskupy české a jiné oprávněné účastníky ku slavnému konání sněmu provincialního, kterýž v Praze se slavil a trval od 9. do 24. září 1860. S nevšední pílí a neunavenou horlivostí věnoval se Metropolita rozmanitým úkonům v průběhu dvoutýdňových porad sněmovních a vlídnou laskavostí svou srdce veškerých členů synody záhy sobě naklonil. Mnohá při tomto sněmu učiněna jsou opatření a usazení prospěšná o kázni kněžské, o hlásání slova Božího a konání služeb Božích i udělování sv. svátostí; povzbuzeni jsou věřící, aby spolu s pastýři svými dbali o okrasu domu Božího; také pro život řeholní i správu jmění církevního nejedno pravidlo výborně stanoveno; posléze mnohé důležité zákony církevní na sněmu tom jsou veřejně prohlášeny.

Jak zákony církevní nařizují, byla veškerá sněmovní jednání nejdříve předložena apoštolské stolicí k proskoumání. Po dosaženém stvrzení papežské Stolicé jsou usnesení sněmu provincialního do tisku dána a 9. března 1863 od Metropolitě pro celou provincii církevní veřejně a slavně s právoplatností zákona prohlášena.

Rok 1860 byl však i v jiném ohledu pro Jeho Eminenci a pro kněžstvo katolické vůbec radostný. Na podzim konal se v Praze valný sjezd katolických jednot. Na sjezdu tom k návrhu kanovníka Karla Vinařického ustanoveno zřídití zvláštní matici k vydávání spisů bohovědných jazykem českým pod názvem Dědictví sv. Prokopa; usnesení takové ochotně schválil Jeho Eminenci jakož i přítomní biskupové čeští; kardinál Bedřich poukázal na Dědictví toto z pokladnice bývalého časopisu pro katolické duchovenstvo 2000 zl. Týž kanovník Vinařický r. 1860 zase znovu vydávati počal „Časopis katolického duchovenstva“, kterýž od r. 1828 až 1852 vycházel, pak ale zaniknul.

Jelikož sv. Otec Pius IX. r. 1860 byl o největší část svého území násilně oloupen, postaral se arcibiskup Bedřich r. 1861 o to, aby podle příkladu jiných zemí křesťanských také v arcidiecési Pražské zavedeno bylo bratrstvo sv. Michaela archanděla, jehožto členové dávají a sbírají dobrovolné dary lásky, jinak „halír Svato-Petrský,“ kterýž se zasílá papeži římskému na uhrazení časných potřeb, jež správa záležitostí celé Církve s sebou přináší. Bratrstvo sv. Michaela ve všech diecésích českých jest zřízeno.

Mimo to ještě dvě jiná bratrstva roku 1861 od vrchního pastýře jsou v Praze zřízena a sice bratrstvo sv. Cyrilla a Methoda, jehožto údobí zavazují se k tomu, že se chtějí za obrácení a navrácení všech národův Slovanských každodenně pomodlit „Otče náš“ a „Zdravas Maria“ s přídavkem: „Sv. Cyrille a Methode, orodujte za nás!“ Stejným pak časem vzniklo v Praze bratrstvo sv. Josefa z Arimathie, jež má za účel, zemřelé počestně pochovávat, zejména ty ubožáky, kteří ve veřejných špitálech umírají a jindy pouze v pytli pochováni bývali. Proslavené místo poutní na sv. Hoře blíže Příbrami svěřeno i s chrámem blah. Marie Panny r. 1861 od Jeho Eminencí kněžím Redemtoristům či Ligurianům. Jindy tam probošt s několika kněžími světskými duchovní správu obstarával. Mimo to založil kardinál Bedřich r. 1862 pod názvem Dědictví sv. Vojtěcha zvláštní pokladnici čili matici diecéšní, aby do ní příspěvky ku vzájemné podpoře se ukládaly a nezáměrným, chorobou neb jinou nehodou stíženým kněžím se vydávaly.

Pius IX. chystal ku svátkům svatodušním téhož roku 1862 svatořečení 23 mučníků Japonských, kteříž r. 1597 život svůj pro Krista obětovali. Ješto sv. Otec všechny biskupy katolické ku slavnosti této pozval, uznával kardinál Bedřich za povinnost svou, aby apoštolskému trpiteli svou úctu osobně vzdal ve dnech jeho soužení a jej o neoblomné oddanosti své i stádce svého ubezpečil. Za tou příčinou rozloučil se s věřícími dne 18. května 1862 v kostele Týnském a přibyl dne 4. června do Říma.

Svatořečení mučníků Japonských vykonalo se v Římě v neděli Svatodušní 8. června způsobem nad míru slavným. Všickni v Římě shromáždění biskupové počtění jsou od senátu diplomem patriciův Římských. Od sv. Otce obdrželi kardinálové zlatou medailii s podobiznou Pia IX. na jedné a s obrazem basiliky sv. Petra na druhé straně. V pondělí Svatodušní 9. června 1862

byla konsistoř, ve které sv. Otec měl allocuci. Po promluvě papežské přednesl kardinál-děkan Mattei u trůnu papežského adresu oddanosti, kterouž v příbytku kardinála Svarcenberka podepsalo 21 kardinálův a 244 biskupův. Téhož dne všickni cizí biskupové pozváni jsou ku stolu papežskému na ozdobené síni knihovny Vatikanské. Sv. Otec Pius IX. seděl dle obyčeje u povýšeného stolku, jemu po pravici kardinál-arcibiskup Pražský.

Za příčinou důležitých pojednání zůstal Jeho Eminencí něco déle v Římě; zejména vynasnažil se všemožně, aby uspišil stvrzení dekretů sněmu Pražského provincialního. Teprv 14. srpna 1862 popráno Praze, že mohla zase slavným způsobem vítati příchozího velepastýře ve středu svém.

Od října 1862 počínaje vyhověno zákonu rovnoprávnosti jazykové s ohledem na akademické služby Boží tím způsobem, že z rozkazu Jeho Eminencí koná se od té doby kázání dvoje, jedno jazykem českým, druhé německým v chrámě sv. Klementa.

Mezitím obnoveno jest v Rakouské říši zřízení konstituční věkopamátným diplomem císařským ze dne 20. října 1860; svolány jsou každoročně sněmy zemské i rada říšská. Jeho Eminencí pak sám nejen účastnil se co Primas království Českého porad sněmu zemského v Praze i sezení panské sněmovny ve Vídni, nýbrž také 31. prosince 1862 vyzval věřících, aby modlitbami svými ku zduaru porad těchto sborů zákonodárných přispívali.

Upomínkou historicky znamenitou byl pro širé vlasti českoslovanské r. 1863. Na počátku r. 863 vkročili bratři Solunští, sv. apoštolové Cyrill a Methoděj na půdu Moravskou a odtud dáno Moravanům i Čechům té milosti, poznati víru Kristovu a do lůna sv. Církve uvedenu býti. Protož i kardinál-arcibiskup Pražský s celým Slovanstvem o závod snažil se důstojně oslaviti tisícleté jubileum příchodu bratří Solunských a na ten úmysl vydal 2. února 1863 se všemi biskupy společně pastýřský list k duchovenstvu i věřícím nařidiv, aby den 9. března, sv. Cyrillu i Methoději zasvěcený, s celým oktávem obzvlášť slavným způsobem se konal. K rozničení pak větší úcty k těmto sv. věrověštům sám Pius IX. propůjčil plnomocné odpustky na den 9. března i po celý oktáv té slavnosti.

Za týmž účelem oslavy tisícletého jubilea, spolu pak ku provedení některých účelův sněmu provincialního svolal J. Eminencí listem ze dne 21. června 1863 první synodu diecéšní, kteráž se konala v Praze

od 1—3. září. Všechnu členů bylo 340 ze všech končin diecése, i z Kladska. Také na synodě této mnoho prospěšného vykonáno; především znovu prohlášeny jsou dekrety sněmu provincialního z roku 1860; rozličná nařízení vydána ohledně příkladného života kněžského; obzvláště bylo ustanoveno, aby se pastýřské porady (konference) častěji od duchovenstva konaly. Továrníkům na srdce vložena péče o křesťanské vychování dítek dělnictva továrníckého; schváleny jsou pastýřům i osadám svaté missie a vydána pravidla o uctění nejsvětější Svátosti oltární. Za příkladem metropolitu svého také biskupové Kralohradecký, Litoměřický a Budějovický roku 1863 konali synody se svým duchovenstvem.

Oslava jubilea Cyrillo-Methodějského s největší okázalostí slavila se na Velehradě moravském, kam tenkrát statisíce zbožných poutníků spěchali svaté apoštoly pozdravit. Sem zavítal i metropolita Český, kardinál Svarcenberk, aby v den slavnosti, 5. července 1863 ve svatyni Velehradské sloužil pontifikální mši sv.

Jiná památka jubilea byla uchystána tím, že nákladem Dědictví Svatojanského vyšel tiskem Kancionál a spolu vydán „Hlas varhan ku kancionálu,“ aby zpěvy také slušnou hudbou provázeny býti mohly. Pomocí těchto dvou knih podařilo se na základě statut synodou z r. 1863 schválených znovu ve mnohých osadách vzniklých užitečné spolky literácké.

Chvilé nad míru radostná v jubilejním onom roce uchystána pečlivému arcipastýři v Říjnu a sice v Karlíně. Tam šťastně dočteno, že velkolepý chrám jest dokončen a dne 18. října 1863 od kardinála Bedřicha ke cti sv. apoštolů Cyrilla a Methodia slavně posvěcen. Stejnou dobou posvěcen byl oltář sv. Václava v téměř chrámě od biskupa Budějovického Jirsíka a oltář Marie P. od světicího biskupa Krejčího. V uznání neobyčejných zásluh, jež sobě jasný velekněz o Karlínskou obec získal, podala deputace městské rady Karlínské dne 1. května 1864 Jeho Eminenci diplom čestného měšťanství.

Avšak právě v tom čase zlokalný nevěrec Francouzský Renan spisem svým proti božství Kristově bojovati započal. Spis ten i do češtiny byl převeden a mezi lidem rozšiřován, což přimělo Jeho Eminenci k tomu, aby společně s ostatními biskupy českými vydal v té věci pastýřský list ze dne 4. listopadu 1863, jímžto se čtení a rozšiřování Renanovy jedovatiny zakazuje.

V roce 1864 připadla 500 letá památka

úmrtí jednoho z nejslavnějších předchůdců nynějšího velepastýře, a sice Arnošta I. z Pardubic († 30. června 1364). Ku počtě památky té slouženy jsou slavné mše sv. v Týnském chrámě v Praze, v Roudnici a v Kladsku 30. června 1864. Spolu činěny přípravy a konány sbírky, aby památka ušlechtilého biskupa pomníkem byla oslavena, což se skutečně stalo v roku 1869, kdež 30. června v Ouvelech odhalen jest pomník, zdařilá to kamenná socha Arnošta z Pardubic.

Dle dekretů diecéšní synody z roku 1863 zřídil arcibiskup Bedřich r. 1865 jednotu k uctění nejsvětější Svátosti oltární, kterážto vytknula sobě za účel, nejen modlitbami, nýbrž i skutky napomáhati k uctění velebné Svátosti, t. j. podporovati chudé kostely v Čechách darováním posvátných rouch, kostelního prádla, kalichů, monstrancí a jiného náčiní bohoslužebného. Ve spojení s touto jednotou zevedl kardinál-arcibiskup od r. 1865 v městě Pražském krásnou pobožnost čtyřicetihodinnou.

I v jiném ohledu dbal Jeho Eminence bedlivě o vyplnění slibů od episkopátu při sněmu provincialním učiněných. Postaral se o nové vydání Misálu římského a hodinek kněžských, zahrnujících takové slavnosti, kteréž v Čechách mimo slavnosti obecné od Církve předeepsané se konají. Obojí vyšlo r. 1865 v Praze.

Od 9. dubna do 9. května 1865 konala se v arcidiecési Pražské pobožnost na způsob milostivého leta, kterouž Jeho Eminence dle encykliky papeže Pia IX. ze dne 8. prosince 1864 nařídil spolu s ostatními biskupy českými na ten úmysl, aby úhlavní bludy, kteréž se v této době proti svaté víře pozdvihly, zahánány a vyhlazeny byly.

Maje na srdci bohumilý zdar školství národního obrátil se arcibiskup Bedřich r. 1865 dvakrát vrchnopastýřským slovem svým k učitelstvu své diecése. Listem dne 6. března daným nařídil (dle sněmu provincialního), aby učitelové národních škol při nastoupení úřadu svého skládali vyznání víry dle formule Tridentské. Listem pak druhým ze dne 26. července pozval učitelstvo k posvátným exerciciím do Prahy. A volání jeho nebylo marné. Sešel se ku cvičením duchovním tak hojný počet učitelstva, že se ve trojím oddělení po sobě konati musily od 28. srpna do 15. září (dvě oddělení česká, jedno německé); byloť všech exercitantů 454. Všickni byli na útraty Jeho Emin. v semináři kněžském, kdež se exercicie konaly, stravováni; chudším učitelům také výlohy na cestu byly zapraveny. Byly to první exercicie učitelské, počátek,

skvělý a mnohoslibný; bohužel to byly spolu exercicie poslední, jelikož brzy potom následující přeměna národního školství pokračování v blahodárném díle tom zamezila.

Dne 19. října 1865 posvětil kardinál Bedřich základy nového třetího mostu v Praze, kterýž obdržel název mostu „císaře Františka Josefa I.“

Počátkem r. 1866 uskutečněna jest reorganizace kollegiatní kapitoly v Staré Bolešlavi. Hmotné postavení kanovníků značně zlepšeno a probošt i děkan ku stálému ve Staré Bolešlavi přebývání v souhlase s kánony církevními jsou zavázáni. Arcibiskupu Pražskému přísluší právo jmenovati všech 6 kanovníků dotčené kapitoly.

Dne 25. května 1866 onemocněl kard. Bedřich dosti povážlivě a to na neštovice, jimiž se při poslední visitační cestě ve vikariátě Bystřickém v dubnu a květnu konané nakazil. Po celé diecési konány jsou zbožné modlitby za šťastné uzdravení milovaného vrchního pastýře. Po nemoci 3 neděle trvající odebral se velekněz 14. června k zotavení svému na letní sídlo své v Dolních Břežanech, kdežto jiné arcibiskupské zámky své: v Červené Řečici, v Novém Rychnově u Pelhřimova, v Týně nad Vltavou, Rožmitále a Světlci postoupil na čas války za polní špitály a k účelům vojenským. Na čas války! díme. Bohužel byl rok 1866 pro Čechy navštívením velmi těžkým. Prusko položilo násilí na místě práva, onoť listivě přepadlo udatné voje mocnáře Rakouského. Památným manifestem ze dne 17. června 1866 oznámil jasný císař a král František Josef I. národům svým nemilou nutnost, vejíti v boj s nepřitelem.

Kardinál-arcibiskup tudy byl přinucen navrátiti se do Prahy, ač zdraví jeho ještě tak nepokročilo, žeby mu pobyt na venkově nebyl více prospíval. Co věrný pastýř chtěl se však nalezati uprostřed stáde, v sídelním městě svém a neohroženě i vůči sverepému nepříteli konati posvátné povinnosti úřadu svého. Dne 24. června vydal velmi dojemný list pastýřský, v němž zvláště k dobročinnosti a obětovnosti za příčinou ulevění bídy válkou způsobené vybízel. Seminář kněžský postoupen k ubytování vojska; alumnům 4. roku, čekatelům to kněžství, vykázal arcipastýř obydli v 2. patře svého paláce, a 15. července ve chrámě kollegiatním u Všech Svatých na kněžství je vysvětil a jim hned místa na vinici Páně vykázal, zvláště těm, jichž rodiště válka byla spustošila.

Co první strážce hrobu sv. Jana Nep.

nařídil arcibiskup, aby drahocenný stříbrný hrob sv. Jana rozebrán a do beden uložen byl, což se stalo 21. června; pak ale pro větší bezpečnost dal kardinál v usrozmění s kapitolou Sv.-Vítskou vzácné ostatky sv. Jana zaveztí do Solnohradu.

Na vyprošení Božského slitování ohlásil Jeho Eminenci trojí průvod prosebný, jenž se konati měl po městech Pražských. První průvod dne 1. července 1866 konal se skutečně za nesmírného účastenství lidu; Jeho Eminenci vedl sám průvod ten z kaple Sv.-Václavské na Hradčanech do chrámu sv. Mikuláše a odtud do chrámu Matky Boží před Týnem. Avšak druhý a třetí průvod, jež se 8. a 15. července konati měly, už se vykonati nemohly. Neboť 3. července v nešťastné bitvě u Králové Hradce bylo vojsko rakouské poraženo. Již pak 7. července přitáhlo vojsko Pruské ku Praze a ohlásilo, že nazejtří Prahu obsadí. Jeho Eminenci kardinál-arcibiskup téhož dne vyjel s purkmistrem a některými zástupci města vojsku nepřátelskému v ústřety ku Chvalám, aby prosili za ušetření hlavního města. Slova, jež promluvil vrchní pastýř k jenerálu pruskému, byla dojemná, uchvacující. Vyslancům slíbeno mnoho, ač později ne vše splněno. V neděli 8. července vtáhlo vojsko do Prahy a na královském hradě vztýčen prapor černobílý!

Mnoho zakusili všickni občané Pražští i obyvatelstvo venkovské od nadutých nepřátel, až 23. srpna ujednán mír mezi Rakouskem a Pruskem.

Vojsko za několik týdnů ze země se vyklidilo, avšak jiný host nemilý ještě déle v ní pozůstal co následek války: cholera, kteráž tisíce životů zachvátila. Bedlivý arcipastýř nařídil modlitby na odvrácení této metly a vydal 8. září pastýřský list, dodávaje stísněným útěchy, vybízející k modlitbám za ty, kdož padli ve válce, a k milodarům pro ty, kdož válkou nešťastně byli zastiženi.

Městská rada Pražská uznávajíc vděčně veliké zásluhy, jež sobě kardinál Bedřich svou vytrvalostí v dobách okupace pruské o blaho hlavního města získal, podala mu 1. října adresu díků.

Stříbrný hrob sv. Jana Nep. byl již 29. září opět do Prahy přivezen a na předešlém místě postaven. Dne 10. října odebrali se kanovníci dr. Prucha a Bernard do Solnohradu, odkudž ostatky sv. Jana Nep. přes Budějovice, Tábor a Benešov dne 20. října jsou na Vyšehrad přinešeny, kdež na prahu kollegiatního chrámu čekal již Jeho Eminenci, aby osobně přivítal poklad převzácný

do Prahy se vracející. V neděli pak 21. října 1866 konala Praha slavnost, jakéž od stoleté památky vyhlášení za svatého bl. Jana Nep. t. j. od r. 1829 neviděla. Kardinál-arcibiskup sloužil v 9 hodin ve chrámě sv. Petra a Pavla na Vyšehradě pontifikální mši sv., zůstal na kázání, jež činil kan. Štulec a pomeškal pak až do 2 hodin na Vyšehradě. Po 2 hod. pak nesero tělo sv. Jana v průvodu velkolepém z Vyšehradu na Hradčany. Jednoty katolické, cechy řemeslnické, sbory městanské, duchovenstvo světské i řeholní a tisíce lidí se průvodu toho účastnili. Až ku slavnostní bráně na Botiči nesli sv. tělo kanovníci Vyšehradští, odtud farní duchovenstvo Pražské a na Hradčanech kanovníci Sv.-Vítští. Za nimi kráčel Jeho Eminenci nesa neporušený jazyk sv. Jana. Plyn všady hořel, hlalol zvonů vítal sv. ostatky. Na Hradčanech uloženo sv. tělo v kapli sv. Ludmily, kdež 3 dny k veřejnému uctění vystaveno zůstalo.

Jiný klenot velehvězdný země České teprv následujícího r. 1867 do Prahy se vrátil. Byla to královská koruna Sv.-Václavská, která 29. srpna 1867 z úkrytu svého ve Vídni opět do Prahy jest přinešena. K uvítání jejímu dne 28. a 29. na četných návrších zejména při stanicích železné dráhy plápolaly ohně; v nádraží Pražském mimo jiné hosty čekali staří biskup Kralohradecký Hanl a Pražský světící biskup Krejčí. Korunní klenoty v skleněné skříni uzavřené veženy jsou v starobylém nádherném voze arcibiskupském ku chrámu sv. Mikuláše, kdež u vchodu čekal Jeho Eminenci kardinál, primas království Českého. Když klenoty byly vnešeny do chrámu a blíž oltáře na stolci potaženém červeným aksamitem postaveny, sloužil kardinál tichou mši sv., po které zapěl chvalozpěv „Te Deum,“ načež klenoty korunní ve slavnostním voze doveženy do chrámu Sv.-Vítského, kdež u večer téhož dne uloženy jsou v korunním archivu vedle kapele Sv.-Václavské.

V roce 1866 přivolił Jeho Eminenci, aby řád Jesuitů se v Praze usadil, kdež se při chrámě sv. Ignáce kolleje téhož řádu nachází. Dne 24. ledna 1867 konala se v arcidieci Pražské 25letá památka povýšení arcibiskupa Bedřicha na důstojnost kardinála. Ač Jeho Eminenci po skromném způsobu svém všeliké okázalosti se vyhnul a v zmíněný den jenom tichou mši svatou u hrobu sv. Jana Nep. sloužil, nicméně po celé dieci byla téhož dne aneb v nejbližší neděli památka té události slavnými službami Božími oslavena.

V Římě konala se r. 1867 s velkou slávou 1800letá památka mučnické smrti obou knízat apoštolských, sv. Petra a Pavla. Sešlo se tam 348 kardinálův, arcibiskupův a biskupův mimo 10000 kněží ze všech končin světa. Velepastýř Bedřich toho roku pro mnohé jiné důležité péče a rozličné překážky se ku slavnosti té dostavití nemohl.

Chystalit se tou dobou u nás kroky zákonodárné, o nichž biskupové předvídali, že nejedno nebezpečí v ohledu víry s sebou přinesou. Proto konali biskupové rakouští od 24. září do 2. října 1867 ve Vídni za předsednictví kardinála-arcibiskupa Pražského pilné porady o tom, kterak by bylo lze uhájiti Církev pohrom hrozících jí obzvláště zamýšleným zrušením konkordátu, civilním manželstvím a oddělením školy od Církve. Ovocem porad těch byla obšírná adresa, kterou episkopát předložil císaři a králi Františku Josefovi I.; na této adrese první podepsán jest Bedřich kardinál Švarcenberk, kterýžto brzy po svém návratu do Prahy vydal pastýřský list (4. listopadu), v němž věřící lid o nebezpečí víře křesťanské hrozícím poučuje a ku statečnému setrvání vybízí.

Ježto hmotné poměry sv. Otce Pia IX. mezi tím se značně zhoršily, uznal kardinál Bedřich za povinnost [svoji, listem pastýřským ze dne 18. ledna 1868 povzbuditi věřících, aby milodary svými snažili se nápomocni býti otci křesťanstva.

Až do r. 1867 byl v Pražském chrámu metropolitním zachováván obyčej, že na zelený čtvrtek pokaždé arcibiskup Pražský dle obřadu od Církve ustanoveného myl nohy kanovníkům Sv.-Vítským. Od r. 1868 zaveden však obyčej, že arcibiskup umývá nohy 13 chudým starcům, kteříž z rozličných okřsků farních se vybírají.

V květnu 1868 stalo se skutkem, čeho biskupové při poradách r. 1867 konaných se byli důvodně obávali; zákon manželský posud platný změněn, manželství občanské zavedeno, škola od Církve odtržena. I nemohli ovšem biskupové mlčet ku změnám tak závažným. Z té příčiny vydali dne 3. června všickni biskupové čeští s metropolitou svým obzvláštní inštrukci duchovenstvu, aby naznačili způsob, kterak se pastýřové duchovní v záležitostech manželství se týkajících, jakož také vzhledem na tak zvané interkonfesionální zákony zachovávají. Toto poučení biskupův bylo zabaveno. Rovněž i pastýřský list ze dne 24. června 1868 ku poučení věřících o povaze občanského manželství vydaný, od soudů prohlášen za zlo-

čin. Biskupové nebyli sice osobně stíháni, ale mnozí kněží od r. 1868 až podnes byli souzeni i odsouzeni, že církevních předpisů svědomitě plnili. Školy odtrženy jsou od Církve. Byly to těžké, bolestné rány, které zasazeny jsou tenkrátě otcovskému srdci vrchního pastýře Bedřicha!

Částečnou aspoň náhradu za tyto útrapy poskytly mu pastýřské radosti, jichž v hojné míře zakusil v hrabství Kladské, kdež od 14. června až do 30. července konal po druhé jenerální visitaci.

Na počátku roku 1869 oznámil Jeho Eminenci věřícím své diecése listem pastýřským ze dne 24. února, že hlava Církve, Pius IX., bude dne 11. dubna konati 50letou památku svého posvěcení na kněžství čili sekundici; při tom vybídnul arcibiskup věřících, aby konali horlivé modlitby za blaho Církve a nejvyšší hlavu její. Za tou příčinou připravilo duchovenstvo všech 4 diecézí Českých adresu oddanosti a blahopřání, duchovenstvo Pražské pak věnovalo sv. Otci zlatý skvostný relikviář, českými drahokamy ozdobený, do něhož ostatky sv. Patronů zemských: Václava, Vojtěcha a Jana Nep. byly vloženy. I jiné dary poslány do Říma, jakož také adresa doktorů vysokých škol Pražských i obyvatelstva z Prahy a z Čech.

Od tří set let nebyl v Církvi katolické konán církevní sněm všeobecný čili ekumenický; teprv Piovi IX. zase dopráno, že mohl náčelníky celé Církve okolo sebe shromáždit ku poradám blaha všech věřících se týkajícím. Bullou papežskou ze dne 8. prosince 1868 ohlásil Pius IX. veškerému světu oboru, že za rok otevře slavným způsobem v Římě sněm ekumenický, kterýž dle papežského paláce, v němž se porady konaly, prozván sněmem Vatikánským. Za tou příčinou dle vůle a rozkazu nejvyššího biskupa vybídnul Jeho Eminenci kardinál Bedřich listem pastýřským ze dne 23. května 1869 věřící lid, aby s duchovenstvem svým pokorně se modlil k Pánu, by Ducha svého svatého v hojné míře udělil sněmovníkům, tak aby mnoho prospěšného ke cti Boží a spáse duší nesmrtelných vykonali a ustanovili. Při tom spolu ohlásil vrchní pastýř, že Pius IX. z bohatého pokladu Církve sv. uděluje plnomocné odpustky na způsob milostivého leta.

Odhodlán jsa uposlechnouti vyzvání sv. Otce a dostaviti se k obecnému sněmu do Říma, pospíšil dříve ještě kardinál Švarcenberk vyprosit sobě síly a vnuknutí Ducha Božího na Velehradě, zasvěceném posvátnými kročeji předchůdců jeho v úřadě apo-

štolském, sv. Cyrilla a Methoděje. Konaliti Slované roku 1869 tisícletou památku úmrtí sv. Cyrilla.

Po pouti Velehradské odebral se arcibiskup Pražský do Solnohradu, odkudž do Prahy se navrátil s účastníkem se od 21.—24. září v kněžských exerciciích, jež konali redemptoristé Mastalíř a Zirnig. V závěrečné řeči tklivými slovy loučil se šlechtitný arcipastýř s duchovenstvem před odjezdem svým do Říma.

Dne 9. listopadu 1869 rozloučil se Jeho Eminenci se sídelním městem a s diecézí svou, do Říma se ubíraje, kamž také 13. listopadu šťastně dojel.

Ještě před odjezdem svým zřídil vrchní pastýř dávno slíbený církevní soud duchovenký pro arcidiecézi Pražskou. Z Říma samého pak rozkázal listem 17. prosince 1869 daným, aby „Ordinariátní list“ pro arcidiecézi Pražskou od nového roku 1870 počínaje vycházel ve vydání českém a německém, v každém o sobě zvlášť.

V jednání sněmovním se kardinál Švarcenberk velmi pilně účastnil. Nejdůležitější z výnosů sněmu Vatikánského jest dogmatický dekret o neomylnosti papeže; dekret tento byl ve 4. slavném sezení 18. července 1870 prohlášen.

V ten čas vypukla válka mezi Francouzskem a Pruskem; okolnosti té použil král italský Viktor Emanuel k tomu, aby dokonal lupičství, které už po 10 let proti hlavě Církve provozoval. Dne 20. září vojsko italské zmocnilo se Říma a papeži Piu IX. toliko palác Vatikánský ponechalo. Jelikož za takových poměrů na další sněmování pomysleti lze nebylo, odročil papež listem daným 20. října 1870 sněm ekumenický na jinou dobu příhodnější.

Dříve ještě, nežli odročení sněmu bylo vysloveno, většina biskupův se již do vlasti své navrátila. Jeho Eminenci arcibiskup Pražský tím více do Prahy spěchal, jelikož 4. července v Pánu zesnul jenerální vikář jeho, biskup Petr Krejčí. Telegramem z Říma zaslaným jmenoval prozatím jenerálním vikářem kancléře dra. Vojtěcha Hrona, sám pak 29. července ráno z Říma do Prahy se navrátil, kdež ode všeho duchovenstva i lidu srdečně jest vítán.

Příčiněním katolické besedy vybralo se dne 21. srpna 1870 asi 600 zbožných Pražanů na pouť do Chotouně, kde sv. Prokop před 900 lety se narodil. V čele průvodu toho nalezal se kardinál Bedřich, kterýžto ve chrámě Chotounském pontifikální mši sv. sloužil a také nešpory odpolední za četné

asistence konal. Brzy potom žádného oddechu po obtížném namáhání sněmu ekumenického sobě dopřítí nechtěje, vybral se arcipastýř na visitaci do Kolínského, později ještě do Teplského i Plzeňského vikariátu.

Dne 24. listopadu téhož roku nesen jest ku hrobu muž, jenž sobě o metropolitní chrám Svato-Vítský nesmrtelné zásluhy získal, František hrabě z Thunů-Hohensteinů, předseda jednoty pro dostavění Sv.-Vítského chrámu. V uznání zásluh jeho poctil kardinál-arcibiskup Bedřich sám památku zesnulého tím, že osobně v čele metropolitní kapitoly vedl za valného účastenství spolkův rozličných a obyvatelstva všech stavů průvod pohřební ku bráně Oujezdské.

K úřadu světicího biskupa povolán kardinálem Švarcenberkem r. 1871 Dr. Karel František Prucha, kanovník kapitoly Sv.-Vítské, v kteréžto hodnost preláta školastika zastával a před vydáním nových zákonů školských (až do roku 1869) také úřad nejvyššího dozorce škol v arcidiecési Pražské držel. Dne 6. března 1871 byl od papeže Pia IX. na důstojenství biskupské stvrzen a jemu název biskupa z Joppe udělen. Svěcení biskupské přijal dne 16. dubna 1871 od svého metropolitního kardinála Bedřicha za přítomnosti biskupa Budějovického Jirsíka i Litoměřického biskupa Vahaly ve chrámě sv. Salvátora v Praze. V říjnu 1872 jmenoval Jeho Eminenci po úmrtí posavadního vysoce zaslužilého jener. vikáře Vojtěcha Hrona biskupa Pruchu také jener. vikářem arcidiecése Pražské.

R. 1871 konalo se čtvrtstoleté jubileum papežské, jakéhož od blahoslavené smrti knížete apoštolského Petra nikdy posud na této zemi nebylo, protož Jeho Eminenci kardinál Bedřich listem pastýřským ze dne 16. května věřících ku vroucím modlitbám za sv. Otce a blaho Církve vybídnuv spolu konání průvodů a slavných služeb Božích na týž úmysl nařídil. V Praze konáno 18. června odpoledne za nesmírného účastenství lidu procesí na oslavu 25letého jubilea sv. Otce Pia IX., kteréžto Jeho Eminenci sám vedl z chrámu Týnského do chrámu sv. Cyrilla a Metoděje v Karlíně.

Na podzim roku 1871 zřízena jest v Praze „Jednota katolicko-politická pro království České“; ustavující schůze konala se 26. září, v kterýžto den Jeho Eminenci na úmysl jednoty sloužil ve chrámě sv. Salvátora v 9 hod. mši sv., načež sám v ustavující hromadě přítomen byl a slova povzbuzující ku členům v místnostech katolické besedy shromážděným promluvil.

Mezi blahoslavenci našeho národa obzvláště stkví se jméno kněžny České Anežky, dcery krále Přemysla Otakara I. Již ve 14. století o to usilováno, aby apoštolská Stolica ušlechtilou pannu tuto za svatou prohlásila; pokusy ty však bez výsledku zůstaly. Ku prosbám četných ctitelů bl. Anežky ujal se důležité věci této kardinál Bedřich poznovu a 3. února 1872 zavedl předběžný proces čili soudní jednání, hodlaje toho docílit, aby v jubilejním roce 1873 obradován byl národ Český svatořečením blahosl. panny, jejížto pocta v církvi České po několik století nepřetrženě trvá.

Nalehavá potřeba upravení hmotných poměrů duchovenstva přiměla biskupy Českoslovanské k tomu, že v paláci arcibiskupském v Praze od 12—15. března 1872 konali porady o zlepšení hmotného postavení kněžstva. V této příčině vydal arcibiskup Pražský dne 30. května 1872 k duchovenstvu svému pastýřský list, ve kterémž vypisuje kroky od biskupů až dosavad ku zlepšení příjmů duchovenstva podniknuté a sděluje návrhy, jež biskupové v březnu 1872 v Praze shromáždění vládě světské předložili. Až podnes však tato velice nutná záležitost nedošla takového vyřízení, aby tudy potřebám duchovenstva bylo vyhověno.

Ku konci srpna 1872 vydal se arcibiskup Pražský na cestu do Solnohradu, a navráťv se odtamtud v polovici září do Prahy účastnil se od 16. do 20. září v exerciciích kněžských, jež se děly vedením karmelity Lukáše z Lince a redemptoristy Jedka z Prahy. Kněží exercitantů bylo 65.

V témž roce vydána péčí Jeho Eminenci poslední z obřadných kněh, sněmem provinciálním přislíbených, a sice „Rituale Romanum“ s připojením takových obřadů, jež zvláště pro českou církevní provincii byly dovoleny a schváleny.

V lednu a na začátku února 1873 meškal kardinál-arcibiskup Bedřich ve Vídni. Jelikož se tenkrát jednalo o značnou změnu ve statutech university Pražské, uznal Jeho Eminenci jakožto kancléř university za svoji povinnost, promluvit v panské sněmovně ve prospěch historického práva vysokých škol Pražských. Avšak většina proti němu hlasovala.

R. 1873 konala se 900letá jubilejní slavnost založení biskupství Pražského a tu celá diecése, v popředí majíc velepastýře svého, co nejbedlivěji snažila se památku tak vzácnou důstojným způsobem oslavit.

Především svolal kardinál-arcib. Bedřich dekretem ze dne 13. dubna duchovenstvo

své k synodě diecéšní. Dne 19. dubna odebral se do Vídně, kdež 20. dubna byl přítomen slavnému sňatku rakouské arcivévodkyně Gisely, dcery císaře Františka Josefa I., s Bavorským princem Leopoldem. Navrátil se do Čech dne 25. dubna jal se v Mnichovicích a ve vikariátě téhož jména konati jenerální visitaci až do 12. května, načež se činily pilné přípravy k synodě.

Druhá diecéšní synoda Pražská za duchovní vlády Bedřicha knížete ze Švarcenberku konala se 28. a 29. května 1873 v místnostech klerikálního semináře. Mělať synoda ta sloužiti k oslavě roku jubilejního a spolu velké části duchovenstva opatřiti pomoc časnou. Z každého okrsku přišel k synodě vikář, pak zástupce duchovenstvem zvolený. Sešloť se z Čech a z Kladska 152 kněží, kteřížto pilné porady konali ohledně vyučování ve sv. náboženství, o záležitostech manželských (s ohledem na novější zákonodárství státní), o službách Božích a posléze o prostředcích ku hmotné podpoře chudých aneb chorobných a ve službě církevní se staralých kněží. Duchovenstvo o své újmě uvolilo se odváděti jistou daň církevní ve prospěch nemajetných spolubratří. Spolu schválila synoda jednotu sv. Josefa, kteráž si vytknula účel starati se o lepší výslužné pro světské duchovenstvo.

Dne 1 srpna 1873 vyzval metropolita s biskupy Českými listem pastýřským věřících ku zbožnému slavení 900leté památky a prohlásili plnomocné odpustky sv. Otcem propůjčené na dobu jubilea t. j. od 31. srpna do 5. října 1873.

Po uzavření 12letém byl dne 30. srpna 1873 velechrám Sv.-Vítský zase slavným službám Božím odevzdán. Jeho Eminencí vysvětil nový hlavní oltář gotický, a stejnou dobou posvětil biskup Prucha skvostný oltář sv. Kříže, umělcem Achtermanem zhotovený, od probošta Würfla chrámu Sv.-Vítskému darovaný.

O nedělích následujících konaly se slavné průvody z měst Pražských do chrámu Sv.-Vítského, kdež činili kázání jazykem českým biskupové Jirsík a Prucha, i kanovníci kapitoly Sv.-Vítské a Vyšehradské, německým pak jazykem Jeho Eminencí kardinál Švarcenberk, arcibiskup Olomúcký Fürstenberk, biskupové Ketteler z Mohuče, Senestrey z Řezna, Forwerk z Drážďan a kanovníci Sv.-Vítští.

Avšak nejskvělejším bodem jubilejní slavnosti byl den sv. Václava 28. září 1873. V průvodu velkolepém sdružená Čechie s Moravou a Slezskem, domácí i hosté, kněží

i nekneží z Karlína ubírali se na Hradčany v davech nepřehledných; od 7—11 hodin trvalo to, než první oddíl průvodu dospěl ku bráně velechrámu Sv.-Vítského, kdež Jeho Eminencí konal pontifikální služby Boží, načež arcibiskup Olomúcký ve chrámě a kan. Frind venku německy, probošt Štule a kněz Wurm taktéž před chrámem český kázali.

V den 1. října 1873 posvětil kardinál-arcibiskup Bedřich základní kámen ku dostavění chrámu Sv.-Vítského.

V říjnu 1873 jmenován jest od Jeho Eminencí Albert Küffer rytíř z Asmansvilly, prelát arcijahen, jenerálním vikářem arcidiecése na místě biskupa Pruchy, jenž po zvolení svém za děkana kapitoly se úřadu jen vikáře byl vzdal.

Jasný mocnář František Josef I. dne 7. září 1874 přijel do Prahy, kdež od obyvatelstva způsobem nejslavnějším jest srdečně přivítán. Dne 8. září ráno bylo připuštěno duchovenstvo k slyšení u Jeho Veličenstva, při čemž kardinál Švarcenberk vyslovil přání, aby Církev se směla těšiti z ochrany vladařovy naproti zuřivým nepřátelům.

Od 21—25. září účastnil se neunavný velekněz opět při exerciciích kněžských v Pražském semináři konaných.

Přiblížil se rok 1875, dvojnásobně jubilejní. Na ten rok připadá jubileum celé Církve, kteréž po 25 letech se koná; my pak Čechové slavíme nad to památku 25letého požehnaného působení kardinála-arcibiskupa Bedřicha v této Pražské arcidiecési a v celém království Českém.

Listem pastýřským společně s jinými biskupy českými daným na hod Boží velkonoční (28. března) prohlásil Jeho Eminencí milostivě letož Piem IX. ustanovené a trávající až do 31. prosince 1875.

O těžké ztrátě, kterou utrpěla Praha i celé království říše dne 29. června 1875, úmrtím císaře a krále Ferdinanda Dobrotivého, vědí čtenářové Blahověsta, rovněž i o účastenství J. Eminence při pohřbu. Kardinál Bedřich ztratil v císaři Ferdinandovi příznivce, jemu osobně velice nakloněného; nejeden chrám a žadatel má přimluvě kardinálově co děkovati za štědrý dar, jež ruka Ferdinandova jemu udělila. Byliť oba neunavní v dobročinění. Dobročinnost, nábožnost a trpělivost jsou předními ozdobami vrchního pastýře našeho Bedřicha, jehož Bůh chrániti, síliti a zachovati račiž na mnohá léta!

KRONIKA.

Z Prahy (14. srpna.) J. Emin. nejđ. pan kardinal-arcibiskup navrátil se v úterý 10. t. m. z letního sídla svého v Břežanech do Prahy, předsedal ve středu konsistoři a přijímá od té doby četná blahopřání rozličných sborů k svému 25letému jubileum. Hned ve středu ráno podala J. Eminenci adresu blahopřejnou vd. kapitola Vyšehradská shromážděna jsouc za příčinou 50letého jubilea kněžského (děkana svého, vd. p. J. Fleischera, kterážto památka den před tím se slavila. Dnes složí svá blahopřání nejđ. metrop. kapitula a podá J. Eminenci darem skvostnou berlu biskupskou. Po té dostaví se výbor Dědictví sv. Prokopa, zástupcové theol. fakulty a j. U večer bude od měšťanstva uspořádán skvělý průvod s pochodněmi a sice o 8. hod. z náměstí staroměstského k arcibiskupské residenci, kdež průvod utvoří čtverhran, v jehož středu sbor zpěváků zapěje slavnostní kantátu. Nazejtří o slavnosti samé shromáždí se světské i řeholní duchovenstvo Pražské jakož i zástupcové a vyslanci veškerých vikariátů arcidiecése Pražské i hrabství Kladského o 10. hod. v arcib. residenci, aby společné blahopřání složili a spolu Jeho Eminenci jistinu „nadace Bedřichovy“ (přes 10.000 zl.) podali s prosbou, by ji ve jmenu svém i svých nástupců přijmouti a opatření učiniti ráčil, by úroky nadace Bedřichovy dne 15. srpna každého roku dány byly majetným jubilantům kněžským a když by jich nebylo, nejvíce potřebným kněžím Pražské arcidiecése. Duchovenstvo Kladské podá J. Em. gothický kalich vzácné práce, někdo posud neznámý skvostný missál. Pak bude následovati slavnostní průvod do velechrámu sv. Vítského řadami ozbrojených sborů měšťanských a polků. U sv. Víta bude J. Emin. sloužiti pontifikální mši sv., po kteréž „Te Deum“ následovati bude. Při té mši sv. budou přísluhovati kněží od J. Emin. před 25 lety vysvěcení, kteříž se za tou příčinou v k. arcib. semináři shromáždili. Po slavnostním návratu J. Emin. do arcib. paláce bude společné blahopřání měšťanstva a katolických spolků.

— Výroční slavnost u Matky Boží před Týnem koná se tímto pořádkem: D. 15 v slavný den *Nanebevzetí P. Marie* bude v 5 h. ráno první mše sv., po ní hned druhá, pak ranní kázání, v 7 hod. zpívaná ranní (matura), v 8 h. něm. kázání. V 9 h. bude slavná mše sv., v 10 h. kázání české, o půl 12. pak poslední mše sv. Odpoledne ve 4

h. budou slavné nešpory, po nich kázání, pak průvod na náměstí k soše bl. P. Marie bez poskvrny počaté a posléze v chrámu Páně požehnání s nejsv. Svátostí. V pondělí 16. t. m. v 8 h. ráno bude tam sloužiti mši sv. J. Em. nejđ. pan kardinal. Po celý oktáv bude na každý den v 10 h. zpívaná mše sv. odpoledne pak o 4 h. nešpory a v 6 hod. litanie a požehnání. V neděli dne 22. t. m. ukončí se osmidenní slavnost nešporami o 4. hod. odp. s chvalozpěvem „Te Deum.“ — Ve středu 18. t. m. bude v témž chrámu za příčinou narozenin J. Vel. císaře pána sloužena zpívaná mše sv. v 11 hod.

— Za příčinou narozenin J. Vel. císaře pána bude J. Eminenci sloužiti ve středu 18. t. m. u sv. Víta na hradě v 9 hod. ráno pontifikální mši sv. s chvalozpěvem „Te Deum laudamus.“

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Venans *Fischer*, kněz ř. Františk. v Tachově, 19. července (nar. v Žandově 30. listop. 1801, vysv. 7. pros. 1828).

Ustanoveni jsou:

p. Ondřej *Schuster*, děkan v Toužimi, za faráře v Stanovicích;

p. Jan *Woelfl*, kaplan z Leskova do Čeliva;

p. Vác. *Nadler*, kaplan z Čeliva do Leskova;

p. Vác. *Turinský*, neom., za kapl. do Prčic;

p. Jos. *Votěra*, jubil. kněz, os. děkan v Petrovicích, vstoupí na stálý odpočinek.

Upřázdňená místa:

Místo I. duch. správce ve všeob. nemocnici v Praze, od 4. srpna,

Petrovice (vik. Rakovnic.), fara patron p. Bedřicha hrab. Wallise, od 4. srpna.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

p. Frant. *Strunz*, dr. theol., prof. dogmatiky v Litoměřicích, dne 6. srpna v Němčanech (kdež nar. 5. října 1838, vysv. 29. července 1863).

Ustanoveni jsou:

p. Augustin *Franz*, kapl. v Pirkštejně, za faráře v Blottendorfu;

p. Josef *Tiersch*, kapl. v Údlci, za expositu ve Všestudech;

p. Jos. *Domín*, kněz ř. servit. (diec. Buděj.) za kapl. v Dlaškovicích. — Na stálý odpočinek se odeberou:

p. Frant. *Andersch*, farář v Novosedlech,

p. Vincenc *Lampel*, far. v Malé Bukovině,

p. Daniel *Miersch*, farář v Rychnově, a

p. Frant. *Duchoň*, farář v Pasekách.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Expedice:
v kněžkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II

Nedobří čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se v Expedici a u všech řádných knihkupců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště enom v Expedici: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV. 25.)

Pastýřský list.

Josef Jan

z milosrdenství Božího a milosti Stolice apo-
štolské biskup Kralohradecký

vzkazuje všem věřícím své diecése

srdečně pozdravení a pozhnání v Pánu.

Milované a drahé ovečky Kristovy!

Rízením prozřetelnosti Boží stalo se, že k Vám přicházím co Váš biskup a vrchní pastýř duší Vašich. Nikdy jsem po takové vysoké důstojnosti nebažil, aniž jí sobě žádal, aneb i jen v tichém srdci přál, spokojeně živ jsa ve svém posavadním postavení. Když ale vůle Boží to jest, abych vznešený úřad ten zastával, přicházím k Vám se vši důvěrou v Pána Boha, který mne k Vám posílá, doufaje, že mne potřebnou silou a moudrostí naplní, bych všem povinnostem svým mezi Vámi zadostučinil, tak, aby úřadování mé sloužilo Bohu ke cti a Vám i mně k spasení duší našich. Srdce mé naplněno jest pak i důvěrou k Vám, Nejmilejší, a ta po důvěře v Boha nejvíce posiluje mne; doufám zajisté, že mne s upřímným srdcem přijímáte za služebníka Božího a posla od Boha k Vám poslaného. Vždyť bera na se důstojnost biskupa Vašeho i břímě té důstojnosti jsem přijal, které, jakkoli po všechny časy bývalo těžké, zvláště za našich dnů obtížné jest a nesnadné, ano pro velikou odpovědnost i nebezpečné. Tomu Vy dojista sami dobře rozumíte, a sotva se nalezne mezi Vámi, kdo by jenom na zevnitřní lesk důstojnosti biskupské patřil, o trudech ale a kormutlivých starostech tím leskem zastřených pomyslití neuměl.

Věřte mně na slovo, milované ovečky Kristovy, že celou duší mou zaměstnává rozvažování velikých a vážných povinností, kteréž posláním mým na mne vzkládá Bůh a jeho svatá Církev. Postaven jsem na místo přednější, a učiněn vrchním pastýřem Vaším, abych podle příkladu a rozkazu Ježíše Krista Vás všechny otcovskou láskou miloval, a péči věrnou o duše Vaše měl, vždycky chovaje v paměti, že budu jednou vydávati počet Pánu, který jen proto dává hřivny služebníkům svým, aby jich zase nazpět požádal s úroky dobrými. I mám, tak naději se v Boha, mám vůli upřímnou, plniti veliké a mnohé povinnosti své, jakž mi uloženy jsou; chci býti Vám pastýřem podle Ježíše Krista, nejvyššího Pastýře a Pána duší našich.

Mám a budu tedy milovati Vás všechny bez rozdílu, jako Otec dítky své, podle příkladu Otce nebeského, u něhož není přijímání osob; milovati budu dobré a spravedlivé a nad nimi bdíti, by dokonalejšími se stali; milovati ale budu i zbloudilé a chybní a hřešící, aby k Bohu a jeho pravdě přivedeni byli. Neboť tak mi prikazuje Božský Spasitel sám i slovem i příkladem svým. Jeho pak velký apoštol, svatý Pavel (1. Timot. I. 15. 16.) zřetelně praví: „Věrné slovo a všelikého oblíbení hodno, že Kristus Ježíš přišel na tento svět, aby hříšníky spasil, z nichžto já první jsem. Ale proto jsem došel milosrdenství, aby na mne prvním dokázal Kristus Ježíš všelikou trpělivost k naučení těch, kteříž budoucně uvěří v něho k životu věčnému.“ Byl pak tentýž apoštol Páně prvé, než se obrátil, jak sám vyznává: „růhač a protivník a hánce“ naši

svaté víry. A přec dosáhl milosrdenství, když se obrátil. Pročež, moji Nejmilejší, chybujících budu napomínati a prositi; budu je i kárati a dle potřeby i přísněji na ně doléhati, aby k vlastnímu své duše prospěchu se k Bohu a ctnosti obrátili, a milosrdenství u Boha došli.

Milováti chci všechny bez rozdílu věku a rodu a jazyka, maje před sebou vznešený vzor svatého Pavla, který Židům za Žida, Řekům za Řeka, a všechněm za všecko byl, aby všechny Kristu Pánu získal. Kristus Pán zajisté sbratřil národy a lidy všechny, a chce tomu, aby všickni byli rodina Boží, v kteréž On sám první jest, aby všechny uvedl v jednotu svatou, jakož dí sv. Pavel (Galat III. 27. 28.); „Nebo kteřížkoli jste v Kristu pokřtěni, Krista jste oblekli; není Žid ani pohan, není služebník ani svobodný, není muž ani žena; nebo všichni Vy jedno ste v Kristu Ježíši.“

Maje sobě poručeno, abych věrnou péči vedl o duše Vaše, budu k tomu prohlížeti, by Vám slovo Boží bylo hlášáno čisté a ne-falšované, učení přesné Pána Jesu Krista, jak ho své svaté Církvi za drahé dědictví a za svíci v temném místě (tohoto světa) svítící byl zanechal, a pod správou Ducha Svatého věřícím neomylnými výklady Svého náměstka, římského Papeže, a hlásáním nástupců svatých apoštolů za pravidlo víry a mravů předkládá, by všichni co k věčnému spasení povolání jsou, cestu bezpečnou k životu věčnému nalezli.

A však nejen světlo duší jest slovo Boží, ale jest i pokrm a posila jejich, aby nezemdely na poušti tohoto světa; jest i vůdce, aby přistupovati mohly k ostatním zdrojům života, kteréž Kristus Ježíš otevřel v Církvi svaté, k nejsvětější oběti mše svaté totiž a k sedmeru prameni vod živých ve svatých svátostech. V těchto svatých a nejsvětějších tajemstvích zajisté všeliká milost Boží skryta jest, jež nás posilňuje k svatému životu zde na zemi, abychom dosáhli života věčného a blaženého po smrti těla tohoto, v němž na zemi putujeme, nebeské vlasti hledající.

Povinnost má bude i o to dbáti, by rodinný život Váš byl křesťanský, manželství svaté, mládež zbožná, dítky Vaše bohabojně v svatém katolickém náboženství vychovány.

Dále bude povinností mou, bych pohoršení, kde by se skutečně dalo a všeliké překážky ctnostného života, seč jen budu, odstraňoval a přemáhal, a zvláště v čas před mnohým záhubným učením novotným Vás varoval, které se nezakládá na zdravém

smyslu, ale na planých domyslech a bájkách odporujících i rozumu i zjevené pravdě Boží, a směřujících ku zkáze víry a mravů i k záhubě duší. Ano, Nejmilejší, víry svaté chci hájiti, učení to svatého po našich otcích zděděného, kteří od jakživa bývali Církvi svaté katolické věrni, a ani tehdy, když někteří z nich bloudili, Boha a Syna Jeho Pána Jesu Krista nikdy nezapřeli, kdežto za našich dnů někteří u víře úplný úpadek učinivše, nepokládají za hanbu, přirovnati se oněm nešťastným, o nichž svatý apoštol Juda (v. 4.) varovným hlasem mluví, řka: „Neboť jsou podešli někteří lidé bezbožní (kteří dávno zapsáni jsou k tomuto soudu), kteříž milost Boha našeho přenášejí v prostopášnost a samého Panovníka a Pána našeho Ježíše Krista zapírají.“ U těch a takových musím býti pamětliv příkazu svat. apoštola Pavla říkoucího (II. Timot. IV. 1—5.): „Osvědčuji před Bohem a Ježíšem Kristem, kterýž souditi bude živé i mrtvé, v příchodu svém a království svém: kaž slovo, nabízej v čas i v nečas; tresci, pros, žehři ve vši trpělivosti a učení. Nebo bude čas, kdyžto zdravého učení nebudou snášeti, ale podle svých žádostí sobě shromažďovati budou učitele, majíce svrablavé uši, a od pravdy zajisté sluch odvrátí a k básněm se obrátí; Ty pak bdi, ve všem pracuj, konej dílo kazatele, vyplňuj službu svou.“ Tak prikazuje Bůh skrze svého apoštola svatého, a běda mně a běda všem duchovním pastýřům mně podrženým, kdybychom z nedbalosti aneb bázlivosti se proti tomu rozkazu prohřešili a záhubou některé z Vašich duší spolvinnými se stali; kdyby se přihodilo, čím Bůh hrozí ústy Ezechiele proroka (kap. XXXIII v 7. 8.) řka: „Pakliby strážný uzel meč přicházející a nezatroubilby na troubu, a lid by se neostříhl, a přišelby meč i vzal by z nich duši: ten zajisté v nepravosti své jat jest; ale krve jeho z ruky strážného vyhledávati budu. A ty, synu lidský! strážným dal jsem tebe domu israelskému; protož slyše z úst mých řeč, oznámíš jim ode mne. Kdyžbych já řekl bezbožnému: Bezbožníče, smrti umřeš, a nemluvilbys jemu, aby se vystříhal bezbožný od cesty své: on bezbožný pro nepravost svou umře, ale krve jeho z ruky tvé vyhledávati budu.“ — Pročež, Nejmilejší v Kristu, my pastýřové duchovní povinnost svou konati musíme a budeme, bychom jeden každý aspoň vlastní duši svou zachránili; neboť dále praví Hospodin (v. 9.) takto: „Pakliby, když ty zvěstuješ bezbožnému, aby se obrátil od cest svých a on se neobrátil od cesty své: on

pro nepravost svou umře, ty pak jsi vysvobodil duši svou.“

Z té a ještě některé jiné příčiny bude jedna z předních povinností mých pastýřských, abych pilně obcházely celé velké stádo Bohem mé péči svěřené, Vaše osady — co jen čas a síly stačí — navštěvoval, Vás těšil a sílil, povzbuzoval, napomínal, Vaše přání slyšel, Vaše duchovní potřeby seznal, a osobně se přesvědčil, jak pastýřové duchovní, kteří nejen mé vrchní správě podřízeni ale i moji spolupracovníci jsou, mezi Vámi chvalně úřad svůj zastávají, a jak Vy je ctíte a jich poslušni jste vedle povinnosti své, kterou Vám oznamuje svatý Pavel řka (k Židům XIII.): „Poslušni buďte správců svých a buďte jim poddáni: oniť zajisté bdějí, jako ti, jenž mají počet vydati za duše Vaše, aby to s radostí činili a ne se stýskáním, nebo to by Vám nebylo užitečné.“

Milované ovečky Kristovy! Když tak se chci s Boží pomocí o Vaše duše starati, žádám si toho od Vás, abyste i Vy onou láskou a důvěrou, která od dítek k Otcovi se sluší, ke mně se hlásili, a když co potřebného aneb užitečného pro Vaši spásu nařídím, ochotně uposlechlí, věduce, že nebudu nařizovati, leč co před Bohem zodpovídati mohu.

Upozorňuji Vás a zapřísahám Vás slavně, abyste každý den toho pamětlivi byli, že ze všech starostí, co máme na tom světě od Pána Boha sobě uložených, jedna jest nejdůležitější, ano jediné důležité, totiž péče a starost o spasení duší. — A protož máme jedenkaždý ostatním svým starostem — nikoli všem svým čas a sílu, nýbrž jen tolik věnovati, abychom nikdy nezanedbali spasení duše své; neboť na věky ztracen jest každý den, v němž jsme o duši svou se nestarali.

A nikdo nemysliž, že snad mu času k tomu nezbude, a že starostlivou péčí každodenní o duši svou snad na pozemském statku nějakou škodu vezme. Naopak: Bůh vida to, že se o království Boží staráme, nejprve tím, abychom my sami tomu království svatému přináleželi, požeňná nám i v potřebných věcech vezdejších, by se v pravdě své ukázalo slovo Syna jeho milého, kterýž nám velí, abychom nejprv hledali království Božího a jeho spravedlnosti, to ostatní že nám bude přidáno.

Nuže moji Nejmilejší a Nejdražší! Nyní jsem Váš, a Vy jste moji — všechny síly své Vám ke službě Vašich duší věnuji, toho jediné si žádaje, bych za úřadování své mezi Vámi a pro Vás odplaty věčné u Pána Boha sobě zasloužil. Modlete se za mne, jako i

já při všech modlitbách svých a při každé nejsvětější oběti mešní Pána Boha za Vás prosím a prositi budu.

Pokoj a milost Pána našeho, Ježíše Krista, a láska Boží a účastenství Ducha Svatého budiž se všemi Vámi. Amen.

Dáno v mém biskupském sídle v Králověhradci dnem nastolení mého v neděli XII. po sv. Duchu 1875.

Josef Jan,
biskup.

Báseň,

již k 25leté památce nastolení Jeho Eminence podal probošt V. Štule jmenem výboru Dědictví sv. Prokopa.

Láska nemroucí, buzená milostí,
jež vodí pravdou do Božího města,
brátí žádoucí uložit do liché
kázala símě.

A hle, v úrodné roli símě klíčí,
v kmen se rozrůstá, korunou se věncí,
větvě rozkládá, květy a blahými
kraj plody krásí.

Ze plodů vzácných, na jarém kynoucích
na pni, pověčná mile Láska lidstvu
mannu rajskou, chléb života strojí a
věčněně podává.

Dík z prsou vroucí za to k výši jasné
povzletá, otcův hlaholem kde věrný
Čech dosud chválí blahodárce spásy —
Trojjediného.

A Prokop, v jasné blaženec ve výši,
naš svatý jásá, že milému dílu
Pán svojí žehná po Čechách milostí
v jeho dědictví.

Díka modlitbou plane touž TI, Otče,
an volán Pánem, jsi ujal se díla,
nad kterým Václav s družinou nebeských
bdí vyvolenců!

Však's TY otcovsky blaho brátí žehnal,
jež do prahnoucí role símě kladla.
TY svatým dal's jí Prokopem bdělého
z ráje ochránce.

Ted, kdy vlast šírá syny své, ovečky
pastvy TVÉ, kolkol hromadí u stolce,
na kterém berlou je TI dáno s hůry
vlášt apoštolskou:

Aj i náš hlouček s pocitem synovským
k TOBĚ se blíží — do rukou TI vínek

tiskne, modlitbou kropsný živoucí
lásky a díky.

Pán TI dej věčný, čeho láska přáhne,
dej, co dík vroucí dobrodějci žádá,
dej TI vítězství uvidět nebeské
pravdy a lásky!

Pán TI dej věčný blaženým okem zřít,
jak, pro Bůh co kdy TVOJE láska žádala,
roste, prokvétá všemu lidstvu na zdar —
v oslavu Kristu!

D O P I S Y.

Z Příbrami 11. srpna 1875.

(Průvod jubilejní. Novena na Sv. Hoře.)

Dne 8. srpna byla Příbram svědkem velikého průvodu. Byl to první průvod veřejný, jež konali Příbramští na dosažení odpustků milostivého léta. Účastenství bylo tak hojné, že málo kdo pamětníkem jest průvodu podobného. Pobožnost zahájena nejprv příslušným kázáním. Když totiž ku třetí hodině odpolední vel. OO. shromáždění nejsv. Vykupitele se sv. Hory do chrámu děkanského byli přišli, vystoupil na kazatelnu vel. p. Lór a krátkou řečí oslovil přecetné posluchačstvo, které již o druhé hodině chrám bylo naplnilo. Řečí svou upevnil důvěru osadníků Příbramských v církev sv., dokázav, že ona jest lodí starou, a proto vši úcty zasluhuje; jest lodí světovou obsahující v sobě všechny národy všech věků a zemí; jest lodí přebohatou, neboť v ní jediné uloženo neskončený poklad zásluh Kristových; jest lodí bezpečnou, jejímž vrchním ředitelem jest sám Kristus Pán. — Kdo by tedy na palubě takové lodi volati chtěl: Pane, zachovej nás, hyneme? Po skončeném kázání hnul se zástup z chrámu a vstupoval za blaholu zvonů a velebného zpěvu co velkolepý průvod v pořádku s kazatelny navrženém na sv. Horu. Účastníků ze všech stavů čítalo se mnoho tisíc. Nábožné vzývání svatých a jiné modlitby jak duchovenstva tak lidu vznášely se ke vyjasněnímu nebi a celý průvod na každého takový učinil dojem, že i ti, kteří prvé účastníci se zpěchovali, nyní k němu s nadšením se připojili. Když již první muži Královnu nebes na sv. Hoře pozdravovali, nacházely se mnohé ženy ještě u posledních domů Příbramských. Na sv. Hoře konány modlitby u odpustkových štací dílem v ambitech, dílem v kostele. Modlitby, jež důst. pan děkan Příbramský předčítal, lid s vroucí pobožností v duchu provázel, neb jak mohl z knížečky za tím účelem vydané četl. V ote-

vřené pak kapli u tak zvaného císařského oltáře udělil důst. p. rektor svatohorský za četné assistance požehnání s nejsv. Svátostí, načež zpívali 4 fundatisté známé ono duo: „Zdravas“, jež každodenně o požehnání líbezně uší přítomných se dotýká. — Pobožnost všech byla vřelá a pro každého povzbuzující. Účastenství tak přehojné bylo pak tím více překvapující, ježto mnoho a mnoho jiných zvláště horníků nemohlo podílu bráti v této pobožnosti, poněvadž právě na horách (v báních) měsíční výplata byla. Snad pro ně mimo druhý povinný průvod ještě jeden nový, tedy ještě dva průvody veřejné na dosažení odpustků milostivého léta uspořádány budou. Druhého dne na to, totiž v pondělí ukončena byla slavným „Te Deum“ na sv. Hoře novena ku cti sv. Alfonse, která od příchodu vel. OO. Redemptoristů každoročně se opakuje a po každé hojného užitku duševního pro návštěvovatele sv. Hory přináší. Každého dne této noveny činí po požehnání jeden z vel. OO. krátkou řeč u oltáře, kdež obraz tohoto světce se nalezá. Letos předmetem těchto odpoledních rozjímání bylo Božské srdce Páně, což nemálo přispělo k utvrzení onoho slibu, jímž přemnoží dne 16. června slavně tomuto láskyplnému srdci se zasvětili. A tak na konci tohoto dopisu nemohu než vyznati, že jubilejní rok 1875 jest v pravdě i pro naši krajinu létem milostivým.

V. B.

K R O N I K A.

Z Prahy. K nástinu slavnosti 25letého jubilea J. Emin. nejd. p. kardinála v předešlém č. dodáváme některé doplňky a opravy. Jistina „nadace Bedřichovy“ záleží z 15.000 zl. v státních obligacích s úroky ve stříbre a ze zbytku 63 zl. 44 kr. hotových ve sporiřitelně. Darem tímto a více ještě účelem jeho byl vrchní pastýř dojat tak, že s těžší pokračovati mohl v řeči své k duchovenstvu, jehož se bez mála 200 členů k blahopřání bylo shromáždilo. Slavnostní brána před velechrámem sv. Vítským ozdobena byla svrchu arcibiskupským znakem a nápisem v předu „Salvum fac servum tuum“ vzadu pak: „Ad multos annos,“ v pravo a v levo každého nápisu skvěla se léta 1850 a 1875. Vchod do chrámu ozdoben byl červeným baldachynem a nápisem: „Ecce sacerdos magnus,“ nade dveřmi pak blíže kaple sv. Václava čtlo se: „Gloria et honore coronasti eum.“ Že průvod s pochodněmi byl skvělý, tak že vrchní pastýř sám nucen byl vyznati: Když jsem k Vám před 25 lety přicházel, vítali

mne sta, nyní pak tisícové Pražanů, známo jest čtenářům z novin jakož i že J. Eminence jímá sbor za sborem, deputaci za deputací, adresu za adresou, jichž nyní v síních sídelních vyloženo po všech stolech na ukázkou, jedna krásnější než druhá. Listů blahopřejných, mezi nimiž nejvýznačnější jest vlastnoruční list J. Velič. císaře pána, a telegramů došlo na sta. Sv. Otec Pius IX. poslal oslavenci mimo blahopřání též obraz představující snění Krista Pána s kříže dle Rubense, řezba to ze slonové kosti v skvostném rámci. Zkrátka 25letá památka nastolení našeho nejdůst. vrchního pastýře stala se vzorným spolupůsobením sborů duchovních i světských a za radostného účastenství věřících velikolepou slavností církevní veškeré arcidiecése i vlasti. Na mnohá léta!

— Pobožnost 40hodinná konala se od 16—19. srpna u Alžbětinek, od 20—23. u nejsv. Trojice na Spálené ulici, od 24—27. na Karlově a bude se konati od 28—31. u sv. Bartoloměje na Starém městě (u Šedých sester), od 1—4. září u sv. Petra a Pavla na Vyšehradě.

— Příští průvody jubilejní budou se odbývati v neděli 29 srpna (po druhé) na Malé straně a 5. září na Starém městě. Slavnému průvodu, jenž minulou neděli 22. srpna po druhé na Hradčanech se konal, byl opět přítomen J. Em. nejdůst. p. kardinal, jenž včera do Vraže odjel, kdež zámekovou kapli posvětil, načež do Solnohradu se odebere.

— Jména r. kněží 1850 od J. Em. nejdůst. p. kardinála v Praze vysvěcených, kteří d. 17. t. m. v arcib. semináři 25letou památku kněžství svého slavili, jsou: Dietl, farář v Schönbachu, Jenč, f. v Bratronicích, Kolář, f. v Ovčářích, Krotký, f. v Třebotově, Peroutka, děkan v Kamenici n. Lípou, Pajzler, f. v Stodůlkách, Rejffr. f. v Kvilicích, Schneider, f. v Přimdě, Stingl, f. v Sv. Kříži, Veselý, f. ve Voticích, Vodrážka, f. v Zdicích, Vojáček, f. v Olešné. J. Emin. nejdůst. p. kardinal přijel k těmto duchovním prvorozencům svým, promluvil k nim slovy srdečnými, načež na jich úmysl mši sv. sloužil, Tělo Páně jim podal a při společném snídání v refektáři arcib. semináře mile s nimi se bavil. Hned pak uvítali jubilanti J. M. světicího p. biskupa, bývalého svého spirítuala, jenž za jich zemřelé spolubratry u sv. Salvatora zádušní mši sv. sloužil, delší řeči je potěšil a s nimi obědval.

— Spolek Arimatejský pochoval v měsíci červenci 123 chudé, v Pražských nemocnicích zemřelé křesťany; celkem letos již 929 osob.

Paběrky.

19. Podobenství.*)

k. Svaté obrazy.

Udatný rytíř, jmenem Hildebrand, byl od rytíře Brunona velice uražen. I rozhněval se nesmírně a nemohl se ani dočkati dne, aby se na nepříteli svém pomstíti mohl. Nespál celou noc. Na úsvitě připnul si meč svůj a vydal se na cestu proti svému protivníku.

Bylo ale ještě záhy z rána. Vstoupil tedy do kapličky, která při cestě stála, posadil se tam a díval se na obrazy tam pověšené, na něž právě první zář ranních červánků padala. Byly to tři obrazy; první představoval Spasitele v potupném rouše před Pilátem a Herodesem, a pod tím bylo psáno: Neknul když mu klnuli. Druhý představoval bičování s nápisem: Nehrozil, když trpěl. A třetí obraz bylo ukřižování se slovy: Otče, odpusť jim!

To když byl rytíř uzřel, pokleknul a modlil se . . .

Když byl z kaple vykročil, potkal se s panoší rytíře Brunona, kteří mu pravili, že chtěli k němu. Pán náš žádá si Vás viděti — vyřizovali — neboť jest těžce nemocen. I šel s nimi.

Když byl Hildebrand do komnaty vstoupil, kde Bruno ležel, pravil tento: Ach, odpusť mi provinění mé. Těžce jsem tebe urazil!

Tu pravil onen přívětivě: Bratře můj, nevím, co bych ti v srdci svém teprv odpouštěti měl. — I podali si ruce, objali a těšili se a rozloučili se v míru a lásce.

Líbezněji rděly se červánky večerní rytíři domů se vracejícímu než červánky ranní.

1. Rukojemství.

Jediná dceruška, útěcha a radost svých rodičů, byla morem uchválena a zemřela. I plakali jí otec i máti a po třech dnech pochovali ji. Ale otec nemohl se po pohřbu potěšiti a bolest jeho byla v samotě domácí nesmírná. I pravil v nevoli své: Ach, proč nám to Bůh učinil? I vzmužila se matka, pohlížejíc radostně k nebesům a pravíc otci: O, nebědujmež déle, abychom se proti Bohu neprohřešili. Pakli již naše bídná láska tak veliká jest, že se nemůžeme ani potěšiti nad ztrátou miláčka svého: jak veliká musí teprv býti láska, kte. 3 stvořila srdce otcovské a mateřské! Ejhle, tato věčná láska vzala na-

*) Viz Blah. t. r. č. 5. str. 77., č. 20 str. 286, a č. 22. str. 311.

šeho miláčka k sobě. Jméno Páně budiž pochváleno!

Ale otec pravil: Odkud pak to víš? Ach, zdá se mi to býti jako klam v bolu.

Tu vzpřímila se matka dítěte a pravila s velebnou určitostí a pevností: Srdce mé ručí mi za tuto pravdu. Viz, moje láska mateřská jest věčná — a otcovská láska Věčného by nás měla klamati? —

m. Dokonání.

Amos navštívil jednoho dne Bildada přítele svého, a hle, našel jej, an šedou hlavu svou o obě ruce podpírá a hořce pláče.

I pravil Amos k příteli svému: Co pláčeš?

Bildad ale ukázal rukou na lože, jež ve světnici stálo, a na loži ležela mrtvola jinoha, jediného syna Bildadova, jehož prudká nemoc byla usmrtila.

Ehle, pravil Bildad, tu leží naděje má, kořist hniloby!

Naděje tvá, odvětil Amos soucitně; ale což víra přítele mého neumírní a nepřekoná jeho bol?

I odpověděl Bildad řka: Ach! víra má zemděla a soslábla od té chvíle, co láska a naděje moje tak oklamány byly. Což jsem nestřežil a nepěštoval krásných vloh jinochových rukou pečlivou? A nyní, když již ku dokonalosti dospívaly každým dnem . . .

Proud slzí přetrhl řeč otcovu.

Amos mlčel chvíli. Pak ale pravil k Bildadovi: Ty se rmoutíš, žes nemohl dílo své dokonati. — A což, Bildade? ta věčná *Láska, která jinochu ducha dala i vlohy* — *— ta by neměla dokonati, co započala?!* — —

n. Zlaté tele.

Když Mojžíš na hoře Sinai prodlával, aby zákon Hospodinův obdržel, uzavřel lid v pošetilosti své zhotoviti si modlu a jí se klaněti. Ale byli nesvorní mezi sebou, jaký výtvar by měli si vyvoliti, a hádali se o to.

Tu povstal Korah a pravil: Božskou zdá se mi býti mocí svobodná, nevázaná síla! — Tu přidali se ku Korah všichni, kteří Mojžíšovi vládu záviděli sami po cti a moci bažíce. I zvolali: síla budiž naším bohem!

Na to povstal Dathan právě: Božskou blažeností zdá se mi býti volná rozkoš. Co jest tento život náš v poušti? Ničemný zákon a hloupé zdržování se. — Tu přidali se k Dathanovi všichni, jimž se zachtělo hrnců masa a vilnosti egyptské a zvolali: Rozkoš ať jest bohem naším!

Konečně povstal také Abiram a pravil k lidu: Božským zdá se mi býti zlata lesk, jimž lze i moc i rozkoš zaopatřiti sobě. I

přidali se k Abiramu všichni lakotní a zvolali: Zlato ať jest naším bohem!

I jásal lid a přivolaal Aarona a nutil jej: Utvoř nám našeho boha. A Korah přikázal Aaronovi řka: Utvoř mi moc a panství dle způsobu egyptského. I vzal Aaron pisadlo a nastínil hlavu býka s mohutnými rohy. Tu zvolal Korah a jeho rota: Tak jest to dobře!

Na to pravil Dathan: K čemu ta pouhá hlava? Přidej k hlavě břicho, znamená to rozkoš! — A Aaron připojil k hlavě laloch a celý bujný trup . . . I objevila se podoba býka. Tu jásal lid volaje: Hle náš bůh!

Abiram ale pravil k lidu: Nyní přines- te zlaté náušnice svých žen a dcer, abychom mohli si ze zlata utvořiti svého boha. — I ulilo se zlaté tele, a veškeren lid kadil a křepčil kolem něho.

A sestoupil Mojžíš s hory s deskami zákona a uzřev modlu, rozhněval se velmi a pravil: Chtíte těla svého učinili jste bohem svým. Ať tedy bůh váš kráčí cestou všeho těla! I rozbil a spálil zlaté tele a popel do vody vsypal dal z toho lidu pítí. —

A čemu se klaní věk náš? — —

o) Světlo otčiny.

Z dalekých krajín spěchal nazpět do otčiny své pocestný, a duše jeho byla plna sladké naděje. Nevidělť milých rodičů a bratrů svých již od mnohých let. Proto spěchal nesmírně. Avšak když se octl na horách, přikvačila naň noc a setmělo se tak, že nemohl ani hůl v rukou svých rozeznati. A když s pohorí sestoupil do údolí, zabloudil kráčeje brzo v pravo brzo v levo a všecek zarmoucen vzdychal: „Ach, kým bych člověka potkal, jenž by mě s cesty bludné na pravou uvedl! Jak bych mu byl za to vděčným!“ To řka stanul na vůdce čekaje.

An tu pocestný náš takto stál pln jsa úzkostí a trapné nejistoty, aj, tu zakmitlo se v dáli míhavé světélko, v tak temné noci jistě velevítané. „Pozdraven budiž, posle pokoje!“ zvolal; „ty mi zvěstuješ blízkost lidských bytostí! Tvůj mdlý svit zdá se mi ve tmě noční tak radostným býti jako raní červánek!“

I spěchal ostrým krokem ku kmitu v dáli, a domníval se, že již vidí muže nesoucího to světlo. Ale nastojte! Byla to bludíčka, jež v bahně se zrodívši nad močálem se vznášela. Kráčel tedy propasti vstříc.

Pojednou zavzněl za ním hlas: „Stůj, aneb jsi syn smrti!“ Zastavil a ohlédl se. Byl to hlas rybáře, jenž z ložky své naň volal. „Proč pak“, tázal se pocestný, „bych

neměl jíti za přívětivým světlem? jsem zbloudilý pocestný.“ — „Přívětivé světlo?“ odvětil rybář, „tak nazýváš ty svůdný kmit, jenž poutníka do záhuby láká? Smrdutá bahna plodí ty výpary, jež za noční doby nápodobují mihot přívětivého světla. Hle, jak sebou sem tam zmítá ten nestálý, zlý plod temností nočních!“ Domluvil — a bludička zhasla.

Bludička zhasla a zemdlený poutník děkoval rybáři za své zachránění se srdečnou uznalostí. Rybář ale pravil: „Jak by mohl člověk bližního nechati v bludu a nepřivesti jej na pravou cestu? Musíme oba Bohu býti vděční: já, že mě vyvolil za nástroj, aby ti dobrodiní prokázal, a ty, že se přihoditi muselo, abych právě tu chvíli se s lodkou na vodě nacházel.“

Na to opustil rybář svou lodku, vyprovodil poutníka kus cesty a ukázal mu pravou cestu do otciny. Bezpečně kráčel tento nyní dále a mezi stromy kmitalo se mu z dáli světlo otciny v tichém, mírném lesku — nyní dvakrát mu milé, anť ušel nebezpečím. Zaklepal, a dvířka otevřela se mu, otec a matka a bratři a sestry padli mu okolo krku, celovali jej a slzeli radostí.

* * *

Snadno se domyslíš, milý čtenáři, významu tohoto podobenství. Poutníkem jsi ty sám, bludička jest svět se svými klamnými naukami a radostmi, noci jsou pokušení, zablouděním jest hřích; rybářem jest kněz, lodkou kazatelna a zpovědnice; světlem otciny jest pravá víra a otcinou — nebe.

Literární oznamovatel.

— „*Učení mistra Jana Husi*, na základě latinských i českých spisův jeho, jakož i odsouzení Husovo na sněmu Kostnickém.“ Sepsal Dr. Antonín Lenz, profesor bohosloví v Budějovicích, člen sboru doktorů theologie v Praze. Nákladem Dědictví sv. Prokopa. Číslo XIII. (Za rok 1875). Tiskem kníž. arcib. kněhtiskárny za Rohlička a Sieverse. V Praze 1875. Str. XV a 361. Cena 2 zl. Vydává se členům v kněhkupectví B. Stýbla v Praze, kdež se i prodává.

— „*Populární dogmatika*.“ Kniha, ve kteréžto učení víry svaté katolické církve prostonárodním způsobem vykládá Jan Valerian Jirsík, dr. sv. písma, biskup Budějovický, asistent trůnu papežského a domácí prelát Jeho Svatosti Pia IX., k. a. přísežný notář, c. k. skutečný tajný rada, rytíř I. třídy řádu Františka Josefa, čestný

měšťan mnoha měst a obcí, spoluzakladatel Dědictví sv. Jana Nep., oud česk. nár. musea a jednoty sv. Cyrilla a Methoděje atd. *Páté* rozmožené vydání. V Praze 1875. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla. Str. 511. Tisk sličnou latickou. Cena 2 zl. — *Páté* vydání díla a jméno proslulého veterána spisovatele na stolci biskupském zbytečně činí všeliké vychvalování.

— *Kázání* na všechny neděle a svátky celého roku a *řeči příležitostné*, jež činil a k tisku podal Josef Ehrenberger, sídelní kanovník na Vyšehradě. Část III. Řeči a promluvy příležitostné. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze. Str. 160. Cena 84 kr. Obsahuje 10 kázání příležitostných, 10 pohřebních, 4 řeči inštalací, 2 při kněžských druhotinách, 2 při kněž. prvotinách, slovo na rozhodnou, 4 při svěcení, 1 před vikariátní poradou.

— „Hlasy katol. spolku tiskového.“ Rok 1875. Čís. 4.: „*Bedřich, kníže ze Švarcenberku*, kardinál arcibiskup Pražský.“ K oslavě 25leté památky nastolení jeho věnuje Katolický spolek tiskový v Praze. Napsal Dr. Klement Borový. S fotografií J. Eminence. Str. 76. Cena 36 kr.

— „*Posvátná kazatelna*.“ Svazek 10. obsahuje duch. řeči na slavnost sv. Bartoloměje, Štěpána krále, sv. andělů strážců, Narození bl. P. Marie (2) a k průvodu do Mariacelu, na ned. XIV—XVII. po Sv. Duchu.

— „*Dějiny národa Bulharského*.“ Dle původních pramenův sepsal Konstantin Jos. Jireček. Sešit 3. Nákladem B. Tempského. Str. 97—144.

— „*Karakter*.“ Sepsal Samuel Smiles. Z anglického překládá prof. V. E. Mourek. Vydavatel a nakladatel J. Doležal. V Praze v komisi knihkupectví Fr. Řivnáče. Sešit 3. Str. 113—160.

— „*Stručný všeobecný slovník věcný* (Malý slovník naučný).“ Dílu III. sešit 2., celkem sešit 26. (Fezzan — Fraktura),

— „*Kniha pro každého rolníka a hospodáře*.“ Sešit 8., poslední dílu I. Str. 337—377 s titulem a obsahem. Devátým sešitem počne díl II. o vinařství.

— „*Moravan*.“ Kalendář na rok přestupný 1876. Ročník XXV., jubilejní. Poradatel: Vladimír Šťastný. Str. 120 a XXX. S titulním obrázkem kan. B. M. Kudy, zakladatele téhož kalendáře a s mnohými vyobrazeními. Cena 45 kr. Kniha dobrá, valného rozšíření hodna. Objednávky se dějí u p. Jos. Bartoněčka v Brně, Sonnenfelsgasse č. 5.

— „*Posel z Prahy*.“ Kalendář zábavný a poučný na přestupný rok 1876. Ročník XV. Uspořádal František Zákřejs. Část hvězdářsko-církevní opatřena jest 12 nově kreslenými o-

brazy z České historie, znamení měsíce a výjevů z národního života od malíře Ant. Königa. S četnými vyobrazeními (zvláště památných staveb česko-moravské vlasti). Cena výtisku seš. 50 kr., váz. 60 kr. Nákladem kněhkupectví I. L. Kober v Praze.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *May*, farář v Levíně v hrabství Kladském, jmenován arcib. notářem;
- p. Arnošt *Hoffmann*, tajemník vikar. Kladského, kaplan v Neurode, obdržel právo synodalií.

Ustanoveni jsou:

- p. Vác. *Rejřír*, far. v Kvilicích, za faráře ve Pcherách;
- p. Ant. *Kozler*, far. v Řešohlavech, za faráře v Hostomicích;
- p. Jos. *Ulč*, kapl. v Rokycanech, za admin. v Řešohlavech;
- p. Jos. *Moudrý*, kapl. z Lešňan do Krsova;
- p. Frant. *Vinklár*, kapl. z Bečova do Lešňan;
- p. Fr. *Pokorný*, k. z Abertán do Bečova;
- p. Vác. *Kunz*, k. z Haslavy do Chebu;
- p. Ignác. *Švancara*, k. z Vodolky do Nižboru;
- p. Jos. *Mejsnar*, k. z Velvar do Vodolky;
- p. Ant. *Vlček*, k. z Wildsteinu do Velvar;
- p. Em. *Veselý*, k. z Vršovic do Draha. Újezda;
- p. Jos. *Sindelár*, k. z Svatoboru do Vršovic;
- p. Vojt. *Zika*, k. z Vejprtz proz. do Rokycan;
- P. Jos. *Umlauf*, křiž. k. z Star. Knína, za 2. kapl. u sv. Františka v Praze;
- P. Jos. *Lachout*, křiž. za kapl. do Star. Knína;
- p. Ant. *Janík*, neom., za koop. v Haslavě;
- p. Martin *Kocmich*, n., za f. kapl. v Svatoboru;
- p. Frant. *Pohůnek*, n., za kapl. ve Wildsteině;
- p. Frant. *Syllaba*, n., za f. kapl. ve Vejprtech;
- P. Vác. *Weiser* a P. Frant. *Marat*, křiž., oba za koop. u sv. Františka v Praze.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- P. Eusebius *Breunl*, kněz ř. kapuc. v Horšovské Týně, 6. srpna (nar. v Kinžwartě 20. říj. 1809, vysv. 6. srp. 1837);
- p. Frant. *Holík*, kaplan ve Všerubech, 10. srpna (nar. ve Vyš. Brodě 26. břez. 1840, vysv. 22. červce 1866);
- p. Eman. *Koegler*, kapl. v Chvalšínách, 14. srpna (nar. v Andreasberku 6. listop. 1842, vysv. 19. července 1868).

Ustanoveni jsou:

- p. Bernard *Dolák*, kapl. v Krsově (arcid. Pražské), za admin. v Starém Sedle;
- p. Jos. *Margold*, admin. za faráře v Neurazech;

- p. Ant. *Podhorský*, koop. v Kvildě, za kapl. v Štěkni;
- p. Vác. *Chvojan*, kapl. v Červ. Dřevě, za faráře v Staněticích;
- p. Jos. *Hladík*, kapl. z Blatné do Švihova;
- p. Frant. *Hůlka*, katech. v Prachaticích, za kapl. v Netolicích;
- p. Štěpán *Březina*, neom., za kapl. v Kájově;
- p. Jan *Dušek*, neom., za kapl. v Blovicích;
- p. Jos. *Hůlka*, neom., za kapl. v Blatné;
- p. Vác. *Kuchynka*, n., za kapl. v Žinkovech;
- p. Julius *Slivka*, n., za kapl. v Chotovinech;
- p. Ant. *Thomajer*, n., za kapl. v Klenčí;
- p. Frant. *Tůma*, n., za koop. v Albrechtci;
- p. Alois *Winter*, n., za kapl. v Theresiendorfu.

Uprázdňené místo:

Staré Sedlo, fara patron kníž. Löwensteina, do 15. září.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. *Totzauer*, far. v Dolním Jřetíně, jmenován tajemníkem vikar. bilinského;
- p. Jan *Faust*, děkan v Č. Kamenici, obdržel collare canon.;
- p. Jos. *Mař*, kaplan tamtéž, synodalié, a
- p. Frant. *Finger*, kněz na odp. tamtéž, jmenován os. farářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Friedland*, kaplan v Duchcově, za beneficiata v nemocnici tamtéž;
- p. Jos. *Hille*, kapl. z Zeidleru do Huntířova;
- p. Jos. *Schiffner*, k. z Kůřívod do Strážiště;
- p. Valentin *Stocklöv*, k. z Blottendorfu do Sloupu;
- p. Jan *Šícha*, kapl. z Řepína do Duchcova;
- p. Jan *Tyrichte*r, k. z Všeni do Hodkovic;
- p. Alfred *Forst*, neom., za kapl. v Čouši;
- p. Josef *Fynke*, n., za kapl. v Zeidleru;
- p. Frant. *Šimůnek*, n., za kapl. v Řepíně;
- p. Vilém *Pabst*, n., za kapl. v Údlici.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Josef *Erben*, farář v Chleběch, d. 19. července (nar. v Miletíně 23. říj. 1820, vysv. 25. července 1846), a
- p. Ant. *Doležal*, farář v Limberku, d. 4. srpna (nar. v Jedlově 16. dub. 1805, vysv. 5. srp. 1830).

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Vaníček* za admin. fary v Chleběch;
- p. Vác. *Groh* za kooper. v Josefově;
- p. Jos. *Plocek* za kooper. v Žumberku;
- p. Al. *Konvalinka* za kapl. v Hrochově Týnci;
- p. Vác. *Ehl*, neom. za koop. v Sejřtích;
- p. Vác. *Havla*, neom. za koop. v Hnátnici.

Uprázdňená místa:

Chleby, fara patr. náb. matice, a
Limberk, fara patr. J. c. k. ap. Veličenstva.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:

v k. arc.

semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STYBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II

Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v Expeditci a u všech řádných knihkupců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště enom v Expdici: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Promluva na rozloučenou

k dospělejším žákům, z ústavu odcházejícím.

Od J. Ev. Eybly.

„A nyní poručím vás Bohu a slovu milosti jeho.“ (Sk. ap. 20, 32.)

Snažil-li jsem se, moji drazí, po celý rok, ovšem po celou dobu, co jsem vašim učitelem, přimlouvati vám v ten rozum, abyste se vzdělávali v jinochy nadějně, Bohu i lidem milé, a ochotně-li jste přijímali má slova vždycky aspoň dobře míněná, jest očekávati, že i dnes, kdy k některým z vás, co se na vyšší studie nebo do života praktického obrátí, již naposledy mluvím, s toutéž co jindy upjatou pozorností mne poslechnete, lze se nadíti, že nás dobrá vůle shromáždila všechny.

Rád bych ještě dnes s celou váhou nejhlubšího přesvědčení a s vroucností, která vám na Bohu žádá všeho, co by vám prospělo a vás ctílo, rád bych vám v tuto chvíli poslední vstípil úctu a lásku k jednomu předmětu vyučovacím, kterému sice nebyl vyměřen počet hodin největší, ale který jest a vždy ostane základem nezbytným a korunou nádhernou všech vědomostí školských. Vědouce, že „počátek moudrosti jest bázeň Hospodinova“ (Žalm 110, 10), snadno uhodnete, že tímto předmětem je naše sv. náboženství, jemuž vás vyučuji. I žádám vás, abyste studovali toto náboženství, i když vám je nebudou ve školách vykládati; byť zaměstnání vaše bylo sebe hojnější, sebe pilnější vaše práce, v dobách klidného odpocinku popřejte otázkám náboženským čestného místa, jehož zasluhují. A kdyby, čehož

Bůh nedopouštěj, se zachtělo někomu z vás nedbati vzdělání školského a zavřiti na dobro knihy všechny vyučovací, tomu bych řekl: Aspoň jednou knihou, jedním předmětem nepohazuj, aspoň jeden druh učení krásného a užitečného pěstuj! Nepomítej dokonce tou knihou, která tě poučuje o Bohu a jeho zjevených pravdách! Studuj náboženství, uč se mu po celý život svůj! Já pak spokojeně letošní rok skončím, podaří-li se mi vás přesvědčiti, že studium náboženství je potřebné 1. i když jste všechny školy již odbyli, 2. že sluší nejen knězi, ale každému člověku vůbec, a 3. že zrovna naše doba ho na nás nejvíce vymáhá.

I. Vaši učitelé, m. dr., byli by velmi nešťastni a těžká by je sklíchovala vina, kdybyste odcházejíce z našeho ústavu neznali dobře svého náboženství a svých nejpřednějších povinností: a přece, ať cokoliv činili, všechno ještě není učiněno. Ještě nejste tak ozbrojeni, abyste bez pohromy prošli divokým rejem bludů a odporů naší doby; dílo je načato, na vás jest, abyste je dokonali.

Vy znáte náboženství. Ale řekněte mi, poněkud jste bystrý zrak svého ducha pronikavého až na základ tohoto náboženství? Cítíte, že každý člověk dobré vůle musí vzdávati Bohu na výsostech slávu (Luk. 2, 14) či, jak sv. Augustin pravil, že každá duše svou přirozeností je křesťanskou? Všimli jste si, jak všechny vědy jsou volány do boje proti víře katolické jí konečně čest musí vzdávati? A nemohouce vniknouti až na tajemné dno článků jejich, máte aspoň případný o nich pojem? Znáte těchto článků spojitost, podivuhodnou shodu a jejich výši

božskou? A znamenajíce v této výši stopy jejich původu nadlidského porovnali jste s nimi jako na zkoušku, co duch lidský i s největším namáháním vyvedl mimo ty články aneb proti nim? Spatřili jste bezvýslednost, prázdnotu a marnost tisícerych soustav, jimiž nahraditi aneb zdokonaliti se snažili dílo Moudrosti vtělené?

Aj! co tu věci, ježto poznávati vám ještě zbývá; přisvědčíte mi, že jste až posud jak patři nepochopili pravdy a krásy svého náboženství.

Vy znáte náboženství. Pohleďte, obzor nový se před vámi prostírá. Vizte církev, její ústavy, její svatovládu, její zřízení, které nápodobiti se marně pachtí i největší zákonodárcové světští. Vizte tu církev, ana právem božským, naprostým jímá i vědění i svědomí lidské! A ty tak krásné děje církve, které vám osvěcují minulost i přítomnost, znáte-li je tou měrou, abyste se již nepotřebovali učiti? A kdo může pochopiti Církev neznaje jejích dějin? Víte-li jak náleží, co Církev učinila, co ona sama byla s to učiniti pro blaho a důstojnost lidskou? Můžete ji hájiti a ji oslavovati před kýmkoliv i sami před sebou? Máte zrak tak jasný a úsudek tak zralý, abyste božský ráz Církve spatřovali i v slabostech ba v pohoršeních, která se v ní stávají každého dne? V každé rodině si velice zakládají na slavných předcích: znáte-liž i ty všechny ctnosti a učenosti proslulé hrdiny, jimiž se proslavila veliká rodina Církve Kristovy? A konečně kdybyste uvážili hluboký význam katolické bohoslužby, jejímž obřadům přítomni býváte, ale ne vždy dostatečně rozumíte: co moudrosti hluboké, co historie živé, co poesie vznešené byste v ní shledali!

Jen velmi nedokonale o některé stránky náboženské zavazují a jsem jist, že mladistvé nezkažené srdce vaše podivením, láskou a úctou se k němu naplňuje, v jehožto krásách čím více se budete probírat, tím více se ono vám bude zamlouvati.

II. „Uloha krásná je to, probírat si dějiny náboženské,“ pomyslíte si; „ale nač nám je třeba hlubších studií náboženských? Nebudeme kněžimi ani učiteli náboženství.“ Ovšem ne; ale což smíte proto už zanedbávati důkladnější známosti svého náboženství? Ač nebudete údy Církve vyučující, ač není slušno, aby učeník soudil učitele, přece také neřeknete, že není slušno se učiti. A proč je kdo učněm, ne-li aby se učil? Žádá-li Církev vyučující na vás, abyste jí poslouchali co náměstkyně Boží, s nic menším právem očekává také od vás,

abyste jí v jejím působení podporovali. Bývá dost případů, kde Církev počítá spíše na vaše než na svoje slovo. Nejednou, když Bohem poslaný kněz se jme hájiti věc Boží, myslivají — bez kusa důvodu — a říkají: „Mluví a činí tak, že mu to káže jeho povolání, jeho úřad, jeho výživa.“ A mají-li ho aspoň za upřímného, tvořivá se přece mezi ním a nimi hustý mrak předsudků přepodivných. Kdo těmto v stínu nevědomosti a předpojatosti sedícím rozže jasné světlo pravého poznání a zdravého úsudku? Kněz dozajista ne, jemu nedůvěřují; ale vy nekneží, vy, jenž jste náboženství svého znalci dobrými.

Na ten konec se nežádá na vás, abyste měli známosti bohoslovecké takové, jakých vymáhají na knězi. Nepotřebujete se dnem nocí přebíratí ve starých spisech otců církevních, čísti ohromné folianty středověké, tyto poklady víry, učenosti a příkladné horlivosti. Znejte katechismy, uvažujte nauku Církve, čtěte dějiny její, opatřte se dobrými spisy literatury katolické doby nynější, kupujte je, rozšiřujte je a budete-li uměti, sami je spisujte. A čítajíce výtečná díla přátel Církve, zaradujete se, že se Církev ani v devatenáctém století nemá co stydět za své obrance; přesvědčíte se, že se uemá také co strachovati svých nepřátel sebe smělejších a vyzývavějších a že neznalost článků víry kolikráte více jimi vládne než zlomyslnost, tak že se často o nich může říci: „Nevědí, co činí.“ (Luk. 23, 34.)

Z této učenosti, z této výmluvnosti literatury naší katolické vy, jenž nehodláte se státi kněžimi, máte čerpati, doplňovati svoje vědomosti, dodělávati své vzdělání a upevňovati v přesvědčení katolickém sebe i jiné. „Tak světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a velebí Otce vašeho, jenž jest v nebesích.“ (Mat. 5, 16.)

III. Nemyslete, že tyto studie náboženské se nehodí na náš věk proto, že on o ně nedbá. Nezná-li anebo zapomíná-li jich náš věk, hodláte tuto neznalost a nevšímanost pokládati snad za nějaký pokrok? Bloudí-li v čem mnozí, budete míti za čestné a zachce se vám blouditi s nimi? Jmenem tohoto věku a jeho potřeb, jmenem nebezpečí, jež naň odevšad číhají, prosím vás, abyste neustávali dodělávati se pevných zásad při svém jednání. Pozorujte naši dobu, zkoušejte ducha času, abyste uviděli, že vše k vám volá: „Opatřte, ozbrojte se vírou a vědou.“

Ohlížeje se kolem sebe spatříte velikou nevědomost věcí, Boha se týkajících.

Tato nevědomost je smutným následkem chatrného vychování, při němž náboženství nemá místa anebo jen místo zdánlivé. Proto se nedostává také naší době lidí s pevným přesvědčením, ale zmatečnost různých nauk a povrchnost, nestálost, kolísavost vřady se nám jeví. Lehkomyslná pochybovačnost a nebo smutná zoufalost je nemocí mnohých současníků. „Čeho neznají, tomu se rouhají a co od přirození jako nemá zvířata znají, v tom se porušují.“ (Jud. 10.) S posměchem jako ondy Pilát se ptají: „Co jest pravda?“ (Jan 18, 38.) Nechcete patřit k těmto třtinám větrem se klátícím? Hodláte býti své době užitečnými? Nuže zjednejte ji, čeho jí schází nejvíc, čeho žádá a se zároveň bojí — muže přesvědčení rozhodného, zásad určitých. A pravda, známost pravdy náboženské je první k tomu podmínkou.

Nevědomost je domýšlivá; čím méně kdo zná náboženství, tím více se domnívá o něm vědět, tím větší právo si přikládá, aby je soudil a nejša v pravdě hraje si na učeného ve svém bludu, na moudrého ve své pošetilosti. (Ž. 13.) Studujte tedy náboženství, vedle milosti boží vás jeho důkladná známost uchová nejjistěji nešťastných bezcestí a bludišť; učte se mu, poněvadž věk náš ho zanedbává; zkoumejte ho, poněvadž naše doba je zpotvořuje; ale obírejte se s ním také proto, že je to zájem nad jiné zajímavější. Neprátele náboženství mohou se sice mu vyhýbati, je obcházet, ale nikdy se jim nepodaří je odstraniti a z cesty shladiti. Nevěrec, mudrec, dějepisec, učenec, ač kráčeje cestami rozličnými, chtějíce nechtíce musí se setkati se články naší víry i mravouky a je buď milovati anebo nenávidět, jich se báti anebo jim důvěrovati. Tak zvaný indifferentismus t. j. lhostejnost náboženská skoro ani místa nemá, leda jen na čas krátký, jako opojenost nějaká, ana pravda náboženská bez ustání vzbuzuje v duši člověka zvědavost nepokojnou.

Vám se není o tyto pravdy znepokojovati, vám se jich dostalo co nějakého podílu otcovského, ač jimi cele ještě nevládnete; nenechte jich lacino, nikdy jich lehce nevažte. Prátele i nepřátele na vás čekají. Budete-li, ubírajíce se množstvím ideí, myšlenek a záhad současných, dbalejšími své rozkoše než pravdy ohrožené, pomyslíte-li si, ať jini se ujímají pravdy ohrožované, pak přátele se zarmoutí, nepřátele se vám pousmějí, ale věřte, že vás ctíti nebudou.

M. dr.! ukončme již tyto úvahy snad dlouhé na vaši trpělivost, ale dozajista krátké

na důležitost předmětu. My nyní sice některé z vás přestaneme vyučovati a Bůh sám ví nejlépe, jak velice se o vás strachujeme nyní, kdy nás někteří opustíte na vždy. Vstoupíte do života, jedni bezstarostně, jiní chtivě, špatně znajíce úklady, jež tento život vám strojí a to nám působí ouzkost, již později lépe pochopíte. Spoleháme ovšem pevně na pomoc s hůry; ale nejsme tak neznalí světa, abychom neviděli hejna nebezpečí, ani si tak zakládáme na naší práci, abychom se domnívali, že jste bezpečni před každým pádem. Jedna záruka nás upokojuje, jedna naděje těší, že totiž patřičnou váhu a důležitost budete přikládati vždycky věcem náboženským. Svět je pln zmatků, nejistoty a ouzkostlivosti; světlo boží se zdá býti zacloněné, zásady mizejí, přesvědčení se viklají, pochybnost snižuje všechnu obvyšnost a vznešenost myslí. Prátele draží! Aspoň vy se nikdy nenavolte, nepřestaňte usilovati o pravdu náboženskou, jest ona, věřte posledního slovu mému, nejlepší ozdobou ducha a nejmocnější zbraní duše. A tím vás nyní poroučím Bohu a slovu milosti jeho. Amen.

Prosba k Panně Marii.

Slzice my Panno svatá
přistupujem zsiřeli
před nebeská tvoje vrata,
bychom tebe uzře li.

Voláme ti matko drahá:
Plačič za nás slzami,
prosiž Pána, jest-li váhá,
smilovat se nad námi.

Obrať oči milosrdné
na ubohou čeleď svou;
když se na nás bída hrne,
buď nám matkou milostnou!

Bez ochrany, bez pomoci,
neznáme my cesty své,
nám tu nelze přijít k Otci;
chápeme se ruky tvé. —

Viš ty dobře, milá Panno,
žal jak těžko vyslovit;
ať nám tedy jesti přáno
slzami tě oslovit.

Paňi svatá, Matko božská,
vzezři na nás lkající,
poslyš ty, ó hvězdo mořská!
hořem srdce štkající.

Růže rajská s září jasnou
pohled' milostivě k nám,
jak nám plácem očí hasnou,
když se nebe chmůří nám!

Což se mateřské tvé srdce
nehne, ubohý-li lká?
neslyšíš, jak velmi prudce
hoře na nás dolehá?

Vzýváme tě věrná Panno,
chraň nás mocná ruka tvá!
Otevři se rajská bráno,
jasná věži Davida.

Růže rozviň zlaté listy,
rozkvěť vonná lilie!
vztáhni Panno rámě, čistý
tvůj ať plášť nás ukryje!

Tebe Maria my ctíme,
vejdi každé do chátky;
s tebou nikdy nezboudíme,
nezhyneme bez matky. —
Z pol. J. B. P.

Obrázky z cesty do Švýcar.

Napsal František Elbert.

Podivná to touha, jež duši naší hýbe,
touha po cizině. Zdá se na odpor býti lásce
k domovině a přece dobře s ní se srovnává,
ano tuží, upevňuje ji. Čtouce v dějinách cír-
kevních i občanských o velikých událostech
věků dávno minulých toužíme uviděti ty kra-
je, ta města, která byla druhdy dějištěm
skutků oslavovaných historií. Obraznost na-
še nezřídka líčí nám cizinu v světle magic-
kém a zastihuje domovinu naši, než kdy
zhlédli jsme kousek toho světa, jenž rozklá-
dá se za hranicemi vlasti naší, pak tím vrou-
cněji lneme k té zemi, kde stála naše ko-
lébka, — když delší dobu slyšeti nám bylo
zvuky cizí, okřeje srdce naše, když opět za-
vzní nám libý hlahol materštiny naší, —
když bylo nám cestovati v zemích a městech,
odkud před věky rouhavé ruce hříšným ná-
sílím vypudily víru sv. katolickou, když pa-
třili jsme na bývalé chrámy katolické, kte-
rak zasmušile dívají se na nás prázdné, zne-
svěcené — pak tím vřeleji milujeme tu ví-
ru, v níž zrodili jsme se a děkujeme Pánu
za tu milost, že nedal národu našemu za-
břednouti v bludarství. Ano cestováním v ci-
zině naučíme se lnouti ku své vlasti a vše-
mu co nám v ní vzácné: k náboženství, ja-
zyku i národu.

Cestoval jsem Bavorskem a jižním Bá-

denskem do Švýcar. Chtěje některé nástiny
z cesty té podati přestanu na městech, kte-
rá svou velikou historií mne zvláště zajíma-
la a na líčení poměrů církevních, které v
nešťastném Švýcarsku nyní zavládly a o nichž
sám jsem se přesvědčil.

I. Řezno.

První velké město, které v Bavorsku
jsem si prohlédl, bylo Řezno. Do Řezna ce-
stuje rád netoliko německý vlastenec, jehož
zajímají bohaté dějiny tohoto bývalého sídel-
ního města německých císařů, i Čech kato-
lík nalézá zde mnoho památek historických,
jež u veliké míře poutají ho. Sluje-li vším
právem pouze to město krásným a památným,
které má netoliko pěknou polohu a výsta-
vnost, ale i velikou minulost a mnoho po-
mníků historických, tu je Řezno jedním z
nejkrásnějších měst středoevropských. Leží
na stoku řeky Regen do Dunaje v krajině
nad míru úrodné a rovné, jen k severový-
chodu zdvihá se hřeben pahrbků revím a le-
síky porostlých. Již z daleka kyne nám ma-
lebná skupenina věží Řezenských, z nichž
nejvýše vyčnívají krásné věže velebného
dómu.

Nežli prohlédneme si město a chrámy
jeho, připomeňme si některé děje jeho, jež
i nás Čechů se týkají.

Řezno má dějiny tak staré jako Církev
křesťanská, nebo již r. 14. před Kristem
Pánem měli zde Římané opevněné hradiště
proti severogermánským kmenům a hradiště
to vzrostlo brzy v pevné město Ratisbona.
Zde na pahorku stál kapitol a na něm so-
cha bohyně Rómy, zde Juno, Merkur a Her-
kules měli své chrámy a posvátné háje. Než
světlo sv. evangelia brzo zapudilo tmy sta-
rého modlářství v městě tom, nebo již r.
580 po K. zavítal sem z Francie muž apo-
štolský, sv. Rupert, a pokřtil vévodu Theo-
doricha a lid jeho. Skoro o tři sta let do-
stala se sem víra sv. křesťanská dříve nežli
k praotcům našim na Moravu a do Čech.
V století sedmém apoštoloval zde sv. Emme-
rán rovněž ze země Francké přišlý a sv.
Korbinian, jenž ve Frisinkách biskupský pre-
stol zřídil. Křesťanství kvetlo již v krajině
té, když sv. Bonifác, apoštol Němců v Řez-
ně založil r. 740 biskupství. Roku 845. při-
jalo zde na dvoře krále Ludvíka čtrnáct če-
ských lechů křest sv., což v dějinách vlasti
naší bezmála osudným se stalo, nebo od té
doby králové němečtí přisuzovali sobě pravo
na Čechy a neporozuměvše duchu sv. evan-
gelia násilím chtěli vnutiti předkům našim
víru a s věrou i své panství. Již r. 846 vtr-

hl král Ludvík do Čech a vedl válku bez-mála třicetiletou s pohanskými praotci našimi kteří dovedli se mu ubrániti. Neméně nepřátelsky počínal si král Arnulf smutné paměti, jeuz z podlé závisti a hnusného žá-ští proti Slovanům povolal divoký urálský národ pohanských Maďarů proti říši Velko-moravské, kteří zničili osvětu křesťanskou na Moravě a samé říši německé strašným bičem se stali. Arcipastýřské sídlo sv. Me-thoděje zahubeno sverepestí pohanů těchto, pročež Čechové po smrti krále Svatopluka († 894) přidali se za panování knížete Spy-tihněva k diecési Řezenské. Sv. Václav ob-novil církevní svazek země české s Řeznem a když dostavěl na hradě Pražském chrám sv. Víta, přišel biskup Řezenský Tuto do Prahy a u veliké slávy posvětil jej. Od té doby začala se v Čechách liturgie latinská vedle původní slovanské šířiti. Strachvas, syn Boleslava Ukrutného, stal se knězem a v klášteře sv. Emmerána, přijav jméno Kři-štan, hleděl modlitbami usmířiti vinu otce svého, a psal zde životopis strýce svého sv. Václava. Svazek země české s Řeznem trval téměř osmdesáte let, až ku prosbám Bole-slava Nábožného sv. Volfgang dovolil, aby Čechy samostatného biskupství došly. Jedna-lo se mu více o víru sv. a spásu duší ne-smrtelných, nežli o časný zisk, proto proti vůli a radě sobecké a ziskuchtivé kapitoly své propustil zemi českou, kterou nazval „převzácnou perlou, každé oběti hodnou“ ze své právomocnosti.

A vděčný, zbožný národ Český nezapo-mněl toho muži apoštolskému, nebo připojil ho k řadě svých největších milácků, sv. pa-tronů a dědiců svých a vyzývá podnes jméno jeho vedle sv. Václava, Ludmily a Vojtěcha.

Ejhle, kteraké upomínky dějepisné, ti-sícileté, budí v nás Řezno!

O dalších dějinách jeho pomlčím, sou-visí co nejúžeji s historií římsko-německého císařství. Jenom toho vzpomínám, že r. 1189 shromáždili se zde němečtí vojové k nimž i české vojsko za vůdcovství krále Vladislava se zde připojilo, aby pod Bedřichem Rudo-vousem třetí veliké tažení křižácké podnikli. Koncem německého císařství r. 1806. klesla i důležitost a váha Řezna, zanikl i veliký druhdy blahobyť jeho. Řezno patří minulosti, má asi 30.000 obyvatelů, z nichž jen malá částka jest nekatolická, a chrámů katol. je zde sedmnácte, věží pak ke třicíti.

Především překvapuje nás ticho na uli-cích. Domy jsou vysoké, mnohé z nich sta-rožitné, ulice většinou úzké a nerovné a

není-li právě trh nebo nějaká slav-nost církevní, je v nich jako po vymření. Právě jako — na Hradčanech. Toť osud všech měst s velikou, slavnou minulostí!

Klikatými ulicemi přicházíme od nádra-ží na malé hlavní náměstí, kde postojíme žasnouce, nebo jsme před průčelím velebné-ho domu sv. Petra. Vznešený to pomník stře-dověké gotiky!

V průčelí vypínají se mohutné věže pro-lomené a ozdobené bohatou ornamentikou. Končí pyramidami osmihrannými dosahující výšky 366'. Mezi nimi vypíná se štít ukon-čený štíhlou gotickou kamennou vízkou. Me-zí oběma bohatě ozdobenými okny na hude-bním kůru je veliký kamenný kříž.

Tři veliké brány vedou do chrámu ma-jíce velmi útlé a bohatě pracované lomení.

Před hlavní střední branou je zcela ori-ginální krytá předsíň, jejímž půdorysem je trojhran, v jehož ostrém úhlu — právě před středem brány, — stojí bohatě ozdobený pi-líř ukončený fialou a s mohutnými podpě-ráky věží spojený lomenými oblouky, pod nimiž mnoho výklenků se sochami svatých se nalezá. Pozoruhodno je, že dolejší části věž zcela rozdílnou od sebe ornamentiku mají, což patrným je svědectvím, že každá z nich od jiného mistra stavěna byla. Jdou-ce dále podél chrámu k jihu, obdivujeme se zde krásnému průčelí křížové lodi a velikým oknům v presbytáři, jenž nemá ochoze za hlavním oltářem. Dlouho patříme na krásnou budovu tu nemohouce se nasytiti pohledu toho. K dílu tak velkolepému, smělému, vznešenému dovede ducha lidského nadchnou-ti jen božská víra křesťanská! Jestliť gotic-ký dóm jako zkamenělá idea víry a Církve sv. Rozmanitost, různost a mnohotvárnost u-vedena zde v souměrnou a ladnou jednotu, jako v té velebné budově, kterou Syn Boží na skále Petrově založil, různí národové ro-zmanitých jazyků, zvyků a názorů v jedno-tu víry spojeni jsou, víry, která jako ty pře-vysoké věže zde unáší srdce naše z prachu pozemského k výšinám. Co jsou všechny ty moderní paláce, divadla, muséa a parlamen-ty, byť i zlatem a mramorem se skvěly, pro-ti gotickému dómu — a co jsou všechny ú-stavy, všechna zřízení a společenské útvary lidské proti Církvi Ježíše Krista! Jak mno-hý nedouk mluví a píše v dělané horlivosti o tom „temném“, osvěty prý prázdnném stře-dověku, který přece vymyslí a vyvedl díla, jimž obdivují se věkové, a jichž rozum osvíc-enců novověkých ani nechápe. Tak vzneše-ná díla mohla vyvesti jen vznešená idea, ja-

kou je křesťanství a věk, v němž tato idea vládla a taková díla vyváděla, jen slepec a nevědomec temnými nazývati může.

Dóm sv. Petra je jedním z nejznamenitějších gotických chrámů a sami Němci kladou jej mezi svými chrámy hned na druhé místo po dómu Kolinském. Stavěno na něm od 13. až do 15. století, nynější krásné pyramidy na věžích jsou dílo umění milovného krále Ludvíka I. a dokončeny jsou s důkladnou opravou celého chrámu teprve před několika roky. Vstoupíme-li po vysokých schodech hlavní branou do vnitřku, překvapí nás rozsáhlé prostory chrámu, jenž je 310' dlouhý a 118' široký a zaujímá plochu 29.500 □'. Všecka okna v hlavní i v postranních lodích i v presbytáři mají překrásné malby naskle, dílem staré z 14. a 15. věku, dílem nové, králem Ludvíkem darované. Sloupy, zdi a klenby nejsou malovány, ba ani natřeny, právě jako nyní v chrámě sv. Vítkém. Oltářů zde je mnoho, všechny jsou v přísném slohu gotickém vyvedeny a pod mohutnými kamenými baldachýny jako pod kaplemi postaveny, sloupy však jsou prosty oltářů, což celkový dojem značně zvyšuje. Je zde památný svatostánek z 15. století, kamenná bohatě slohem gotickým ozdobená kazatelna z téhož věku a mnoho mramorových náhrobků biskupů Řezenských, z nichž obzvláště umělý jest náhrobek biskupa Wittmanna († 1833) a slavného biskupa Sailera, jemuž i v městě pěkný pomník postaven. Podivuhodna je zdejší křtitelnice skutečný to fons baptismalis. Je to studně 60' hluboká, jejíž roubení krásnými polovypuklými obrazy ozdobeno jest. Studně ta vykopána je v pravé lodi v skále a nad ní je zvláštní přístroj, jímž možno dubový okov do studně pohřiziti a vodu čerpati. Vody té užívá se ku křtění; na bílou sobotu a na vigilií Hodů svatodušních světi biskup vodu křestnou v této studni. Jak krásně značí tato studnice hluboko do skály vtesaná — Církev Páně vystavenou na skále, z níž ustavičně řinou se pramenové milosti Boží — té vody živé vytryskující do života věčného.

V chrámě tomto působil slovatný reformátor hudby chrámové, kněz Fr. Witt, pro rozkvět choralního a polyfonního chrámového zpěvu dle vzoru mistra Palestriny. Při silně obsazeném sboru cvičených zpěváků jest jistě dojem starých církevních skladeb v mohutných prostorách chrámových úchvatný. Zvláštností pro mne bylo druhého dne, že páni kapitulárové zdejší ubírali se ze svých vzdálených domů městem do chrámu

jak to zde obyčejem ve fialových talárech, mozettách, biretech a rochetách.

Řezno má tolik chrámů a starožitných budov, že cizinec třeba by popis města měl, neví, kam dříve se obrátiti. Byl jsem tudíž tomu velice povděčen, když jeden vlídný měšťan ochotně se mně nabídl a celé půdne mne vodil a mnohé zajímavé stránky města objasňoval. Radoval se velice, když slyšel že jsem z Prahy, o níž ovšem mnoho nevěděl, leč že je krásným městem a že chová tělo sv. Jana Nepom. Dlouho mně to nechtěl věřit, že jsem r. 1866 po válce pruské tělo sv. Jana viděl, když v slavném průvodu z Vyšehradu na Hradčany přenášeno a pak v chrámě sv. Vítkém k uctění vystaveno bylo, mnoho se mne vyptával na most v Praze a hrob sv. Janský. Jeť sv. Jan v Bavořích velice oblíbeným světce a má zde mnoho soch a oltářů. V jediném Řezně viděl jsem několik oltářů a soch jeho, zejména na mostě přes Regen, v předměstí zadunajském a pod Walhalou.

Vlídný vůdce můj vedl mne do starožitné budovy nedaleko velechrámu sv. Petra. Tam stál druhdy *starý dóm* románský, jenž v 13. století vyhořel. Zachovaly se z něho posud všechny tři apsidy a znamenitá románská křížová chodba, v níž je nesčetné množství starých náhrobků, které archeologovi i historikovi nepřeborným pokladem bádání jsou; pak je zde velmi pěkná kamenná polychromovaná skulptura „snímání s kříže“ zobrazující z 13. století.

Odsud jsme šli navštívit *chrám sv. Jakuba*, u něhož druhdy stával klášter skotský, v jehož místnostech nyní biskupský seminář jest. Je to znamenitá budova v slohu basilikovém z 12. století. Památný je severní portál, jenž podoben je portálům budov hindostanských.

V bohatém lomení je mnoho záhadných allegorických skulptur slonů, ibisů, psů, ryb a fantastických zvířat a nad nimi obraz Spasitelův. Domýšleli se někteří, že portál ten sem přenesen odněkud z Asie, než jiní mají za to, že tu způsobem ovšem originálním zobrazeno vítězství víry křesťanské nad starým pohanstvím.

Chrám tento je trojlodní, má kasetovaný bohatě polychromovaný dřevěný strop, krásné malby na zlatě v apsidách, malovaná okna, románský kříž na hlavním oltáři a mnoho náhrobků bývalých opatů zdejších. Je vzorně restaurován a spojen se seminářem, jehož přízemní chodby v slohu románském vystavěny jsou. Bylo právě tři čtvrtě

na dvanáctou, když jsem seminářskou chodbou do chrámu vstoupil. Alumnové byli v lavicích lodi shromážděni k předpolední pobožnosti, kterou s nimi každodenně kněz spirituál v jazyku německém koná. Taláru nenosí leč k funkcím chrámovým, každodenně mají v letě po večeri o 1/4 8. společnou procházku do sousedních sadů. Ještě jich zde slušný počet a diecése zdejší, jak jsem se dověděl, nestůně, jako mnohé v našich zemích, nedostatkem duchovenstva. Je-li příčinou toho zbožnost a zachovalost katolického lidu v Bavořích, či poměrně dobré hmotné poměry duchovenstva, zejména patronát, nedovedu udati.

Když jsem krásný chrám sv. Jakuba a jiné budovy církevní z 12. a 13. století zde pozoroval, kterak výtečně zcela v duchu slohu svého obnoveny jsou, trapný pocit se mne vzmohl an jsem pomněl slov Eneáše Silvia o chrámech českých a srovnával, kterak my Čechové poměrně ke své veliké minulosti máme málo velkých chrámů zachovaných z doby románské. Celá Praha má mimo tři okrouhlé kaple, z nichž jediná je obnovena, pouze chrám sv. Jiří na Hradčanech z doby té a i ten chrám je téměř k nepoznání copovými přístavky znešvařen. Jakou obětavost, ba jaké nadšení pro zachování a důstojnou obnovu starých chrámů vidíme v cizině! Ovšem i u nás děje se mnoho, leč schází nám Mecenášů obětavých, jakými byli zde král Maxmilian a Ludvík. Bavorsy neměly válek husitských, odtud lze vysvětliti, kterak dochovaly se zde chrámy z 12., ano i 11. století neporušené až na naše doby. U nás muselo se po válkách husitských počítati takorůzka znova a po válce třicetileté podobala se celá země spáleništi a poušti, odtud pochází, že slova Eneáše Silvia platí pouze o — minulosti.

Nedaleko chrámu seminářského je rozsáhlá budova bývalého *kláštera dominikánského*, v němž jsou zcela zachované klenby gotické a vedle veliký trojlodní chrám, jenž chová oltářní obraz Rubensův „svržení pyšných andělů.“ Chrám ten bude nyní důkladně, slohu přiměřeně obnoven. V bývalém klášteře je nyní biskupský studentský konvikt, mimo to je v Řezně ještě biskupský konvikt pro zpěváky. Mají v ústavu celé zaopatření a zpívají v dómu, při tom studují gymnasiu. Tento konvikt, jenž 80 chovanců čítá, stojí pod správou ředitele kůru v domě, a byl zajisté hlavní toho příčinou, že právě v Řezně na poli reformy zpěvu posvátného tak skvělých úspěchů dosaženo.

Když jsem kolem budovy tohoto kon-

viktu šel, ukazoval mi dobromyslný můj průvodčí nedaleko dům, jehož majitel o průvodu Božího Těla nikdy — neozdobí dům svůj praporem. Děje prý se to v celém městě až na tento dům. Šťastné to město, pomyslí jsem si, které má pouze jediného „osvícence!“

Jednou z nejpamátnějších budov Řezenských je *chrám sv. Emmerána*. Pochází z 9. století, byl však z větší části na počátku minulého století v renaissančním slohu přestavěn, z původního chrámu zchoval se románský portál s předsíní, veliká krypta na západní straně chrámu, mnoho soch, obrazů a náhrobků. Na hlavním oltáři je veliký mistrovský obraz od Sandrata představující mučednictví sv. Emmerána. Tento sv. biskup pocházel z Francie a ubíraje se na cestu apoštolskou do Uher, zůstal v Řezně, poněvadž Uhry pro kruté války nepřístupny byly. Vévoda Bavorský Theodo I. velice si ho vážil a snažil se udržeti ho v Řezně. Než sv. biskup apoštolovav v Řezně tři leta, vydal se na cestu do Říma. Na cestě stal se obětí ďábelské pomluvy; dcera Theodova totiž jmenem Uta prohršela se s hrabětem Sigbertem, který obávaje se pomsty vévodovy namluvil jí aby svedla vinu na staříckého biskupa; domníval se, že sv. Emmerán již daleko za hranicemi jest, o křivém tomto obžalování se nikdy nedoví a že se mu nic zlého nestane. Než Lambert, bratr Utin pustil se s vojny za sv. Emmeránem a dohoniv ho blíž Mnichova kázal ho ukrutně mučiti a zavraždit. Stalo se to 22. září r. 652. Brzo potom přiznala se Uta, nevinnost sv. Emmerána přišla na jevo, z čehož po celé zemi veliký pláč a nárek povstal. Theodo na smíření viny postavil v Řezně klášter a chrám ku počtě sv. Emmerána, do něhož v 6. století tělo sv. mučedníka přeneseno bylo. Býval zde druhdy klášter benediktinský, památný pro nás Čechy i tím, že syn Boleslava bratrobijce *Strachkvas-Křišťan* zde mnichem byl, nyní je zde fara. Mimo tělo sv. Emmerána ukazují se zde hroby sv. Dionysia (Diviše) Areopagity, sv. Volkanga, sv. Aurelie, princezny francké, dále náhrobky císaře Arnulfa, Jindřicha Nábožného, mnohých vévod Bavorských a prvních 20 biskupů Řezenských. V klenotnici chrámové uschovány jsou berla, hůl, infule a kasule sv. Volkanga, zbytky rakve sv. Diviše a Volkanga a několik prastarých posvátných nádob. Na stěnách hlavní lodi jsou freskové obrazy, na nichž život Panny Marie vylíčen jest, oltáře jsou všecky mramorové. Z bývalého benediktinského kláštera učiněn jest nyní palác knížete Thurn-Taxis, kde znamenitá obrazárna

a jizdárna vedle nové knížecí gotické kaple pozornost příchozího poutají.

Z ostatních chrámů navštívil jsem t. z. *starou kapli*, kollegiální chrám přistavěný v 11. století ku kapličce ze 6. století, která zbudována jest na místě, kde druhdy bohyně Juno chrám měla. Nynější chrám pochází od sv. Jindřicha a choti jeho sv. Kunhuty, jest však v novější době v renaissančním slohu ozdoben. Ukazuje se zde křtitelnice z 11. století, polní oltář sv. Jindřicha a mešní roucho zhotovené od sv. Kunhuty. Vedle chrámu jsou příbytkové kanovníků, kteří právě nešpory a kompletář v kůru se modlili, když do chrámu jsem přišel.

Odsud navštívil jsem ještě bývalý klášterní kostel „*niedermünster*“ pocházející z 10. století, v němž sv. Erhard pochován jest, jiný chrám „*obermünster*“ z 9. století, kde se ukazuje zlaté žezlo Karla Tlustého, kostel sv. Kasiána a zrušený chrám sv. Oldřicha v přechodním goticko-románském slohu vystavěný. Průvodce můj vedl mne dále do *milostné Mariánské kaple*, kde je prastarý obraz Matky Boží na zlaté půdě malovaný. Byla naplněna zbožnými lidmi, kteří v tichosti se zde modlili. Na železných uměle pracovaných mřížkách před oltářem bylo množství rozličných votivních dárek z vosku a stříbra zavěšených. V jiné *kapli* nazvané „*Kristus v opuštěnosti*“ nalezl jsem totéž. Konečně jsem k večeru přišel do klášterního *karmelitánského chrámu*, kde mile překvapen jsem byl. Kněz karmelita klečel s dvěma bratřími u oltáře a modlil se růženec. Chrám byl přeplněn lidmi obojího pohlaví, každý měl růženec a knížku modlitební. Bylo to bratrstvo sv. růžence, které zde čítá na 800 členů, každého dne k večeru odbývá tuto pobožnost. Náboženských bratrstev je vůbec v Řezně mnoho, skoro při každém chrámu je nějaké, průvodce můj byl členem několika a z řeči jeho jsem seznal, že bratrstva tato velice zde kvetou, jeť zde jen málo měšťanů, kteří by žádnému bratrstvu nepřináleželi.

Právě proto nalezl jsem v městě tom všude veliké účastenství při službách Božích i všední dni a vzornou nábožnost. Lid zdejší je vůbec dobrosrdečný a zachovalý, a katolík potěší se zde velice a zachová milou upomínku na město to.

Klášterů bylo zde druhdy mnoho, nyní jsou zde pouze dva *panenské kláštery* (sv. *kříže* a sv. *Klárý*) spojené s dívčími školami a jediný mužský klášter karmelitů. Však i ti chudí mniši jsou liberálům solí v očích a nad klášterem visí Damoklův meč. Ty davy zbožného lidu, které každodenně k večeru na-

plňují klášterní kostel modlíce se růženec, jsou hrdinům „svobody svědomí“ kamenem urážky, nebo pravý liberál a muž „osvěty“ tetelí se hrůzou vida, že v devatenáctém století na tisíce kolenou sklání se před Kristem. Kněží karmelité jsou připraveni na všechno, vypudí-li je odsud nevěrci, setrou prach s nohou svých, poručí zdejší dobrý katolický lid ochraně Boží a půjdou do severní Ameriky, kde s otevřenou náručí přijati budou.

Mimo množství velikých a starožitných chrámů je v Řezně veliký počet památných budov světských. Na předním místě sluší tu jmenovati *starou radnici*, dějiště několika století. Sami Němci považují ji mezi všemi profáními budovami svými za vynikající místo. Stavěna je slohem gotickým, má dva znamenité portály, pěkný arkýř a vysokou věž. Uvnitř je památnou nejprve *siň říšská*, kde odbývaly se říšské sněmy, zejména od r. 1662—1806. Zde na vyvýšeném podium stojí nádherný císařský trůn s říšským orlem z r. 1671. Vedle této síně je *sál deputační*, kde nás zajímá baldachýn, pod nímž císař Matyáš, král český, svůj vjezd do Řezna slavil, mimo to je zde mnoho korouhví z 30 leté války, a množství podobizen patriciů Řezenských a manželek jejich. Dále chová radnice t. z. *siň modellů* a „*kollej knížat*.“ Bývalo zde shromaždiště kurfirstů, nyní ukazují se zde drahocenné nástěnné koberce z 13—16. století. Umělou rukou vetkána je v nich mohutná myšlenka, boj křesťanských ctností proti nepravostem. Nepravosti zobrazeny jsou všechny v rytířském hávu se spuštěným hleďm, ctnosti vyličený jsou proti nim co milostné pokorné skromné panny. Sedmero hlavních hříchů žene útokem na ně. Jednotlivosti jsou zde znamenité a originálně provedeny, k. p. lakota sedí na vlku, smilství na kočce, zlost na kanci, obžerství na lišce. Pokora drží korouhev s obrazem Kristovým, čistota vyobrazena co milostná panna s věncem, v levici drží lilii, na praporu je anděl. Na pasu má zlatem vetkané jméno „Maria.“ Na jiném koberci vidíme hrad, na jehož cimbuří stojí víra, naděje a láska. Proti nim útokem ženou nevěra, zoufalství, nenávisť. Na jiných kobercích jsou výjevy biblické, obrazy ze života loveckého a z dobrodružství starého Eneáše.

Památnou je v radnici i *stará mučirna* a *bývalé žaláře*. Hrozné to prostory! Celá řada tmavých, nízkých komůrek, v nichž člověk ani státí nemůže. V mučirně ukazují se mnohé nástroje, jichž užíváno při útrpném právu, které v Bavorských teprve r. 1807

zrušeno bylo. V těchto místnostech byl zalařován a mučen Hans Oldřich hrabě Šafgoč, jenž upadl v podezření, že s Albrechtem Valdštýnem a se Švédy srozuměn byl. Tři hodiny lámán zde na kole a pak na náměstí „haidplatz“ dne 23. cervence 1635 ještě dýchaje stat byl. Prolhaný liberalismus přivádí rád útrpné právo s Církví katolickou a s řádem jezuitským ve spojení, ač je to hrozitánský nesmysl. Vzpomeňme jen, kterak král Václav IV. sv. Jana Nepomuckého a oficiála arcibiskupského Puchníka mučidly trýznil, kterak sv. Jan Sarkander r. 1620 od protestantů právem útrpným mučen byl, kterak Jesuita B. Spee první proti nekřesťanskému a nelidskému tomuto „právu“ horlil, když u protestantů ani jediný hlas proti němu slyšán nebyl, a poznáme, s jakou bezednou nevědomostí a zlomyslností proti Církvi katolické se bojuje.

Nedaleko památné radnice je náměstí „haidplatz“ se starožitným, nyní v hostinec změněným domem, kde bydlela matka slavného vítěze nad Turky Dona Juana d'Autria. Na domě tom je mohutná bašta s románskou ornamentikou; podobné bašty mají i jiné domy v městě co zbytky bývalého opevnění. Podivení vzbuzuje starožitný dům nazván „Goliášův“, na němž je obrovský freskový obraz představující boj Davida s filistinským Goliášem. Jakýsi Jan Dirnberger vydal popsání města Řezna a památností jeho, v kterémžto spisku udává, že obraz ten malován jest v patnáctém století a představuje vítězství protestantismu nad katolickou vírou v Řezně (!). Tvrzení toto je vrchol vši nemotornosti, nebo obraz malovaný v patnáctém století zobrazuje prý něco, co teprve za sto let se stalo (!) a pak zajisté ani nejzarytější protestant není takovým nevědomcem, aby katolickou církev porovnával s Goliášem a protestantství s Davidem. Milovník starožitností pozastaví se ještě před mohutnou věží u kostela sv. Oldřicha; říkájí jí „římská věž;“ dolejší z velikých hrubých čtverců vystavený díl pochází prý z 1. století, hořejší z 13. věku. Prohlídnuv si takto město a nejdůležitější budovy jeho, šel jsem spatřit krásný Dunaj, jenž rychlým proudem podél města se řine. Přes řeku klene se pevný most kamenný z 12. století, o němž se praví, že je nepevnějším ze všech mostů středoevropských. Na levém břehu Dunaje rozkládá se úpravné předměstí, jež r. 1809 střelbou rakouského vojska skoro celé zničeno bylo. Předměstím tím přicházíme k řece Regen, přes niž vystaven kamenný most se sochou [sv. Jana

Nep. Tu vede silnice na pověstnou Valhalu, asi půldruhé hodiny vzdálenou. Maje dosti na krásných starých chrámech a jiných historických budovách Řezenských nebažil jsem spatřiti tuto od Němců vyhlášenou a velebenou budovu, věda již napřed, že tam mnoho historické nepravdy uloženo jest. Než domlouvami dvou spolucestujících pohnut vsedl jsem přece do vozu a jel k Valhale. Nebudu se o budově té obšírně rozepisovati, poloha její je rozkošná, nádhera a velkolepost překvapující. To pouze podotýkám, že jsem se musel útrpně usmáti vida v tomto pantheonu německých velikánů i poprsí Poláka Mikuláše Koperníka, Rusa Děviče Zabalkánského, maršálka Radeckého a j. Známý zakladatel Herrnhutů hrabě Zinzendorf sluje zde „zakladatelem Bratří“ (českých?); mezi výtečníky německými je zde dále Martin Lutr, jehož tvář jeví touž drzost a neomalenost, která v celém životě jeho na povrch vystupuje, vedle něho známý nevěrec a mravní ničema Ullrich von Hutten, loupežný rytíř František v. Sickingen a — také „výtečník německý“ Genserich, král Vandalů. Pro toto sestavení poprsí ve Valhale snášejí Němci ode všech jinojazyčných turistů mnoho posměchu, nebo mohla to býti jenom buď nevědomost, buď slabost ne-li národní vášnivost a nespravedlivost, která Poláky, Rusy a Francouze rekvirovala do německého pantheonu, mohla to býti jenom nejprimitivnější naivnost, která vedle skutečně velikých mužů oslaviti a na německé velikány povýšiti chtěla takové ničemy, jakými byli jmenovaní Ulrich Hutten, František Sickingen a konečně pověstný barbar Genserich, král národa, jehožto jméno příslowecným stalo se pro bořivost a ukrutnost jeho. Pro tyto dojmy byl jsem tomu rád, když opět přijeli jsme na hlavní náměstí Řezenské, kde znova zadumal jsem se patře na průčelí dómu. Neopomenul jsem navštívit i v katolickém světě slavné kněhupectví zdejší B. Pusteta a pak rozloučil jsem se s městem tímto, jež vzbudilo ve mně dojmy nezrušitelné.

Řezno leží v úrodné ladné rovině; jedeme-li odtud k jihu, stává se krajina čím dál tím neúrodnější, obzvláště kolem Mnichova je jednotvárná, roli ani vinic zde nevidíme, leč samé rozsáhlé pláně, na nichž dobývá se rašelina, za to lesů a zahrad zde mnoho, vůbec pozorujeme, jakmile jsme překročili hranice Bavorské, velikou péči o stromy. Na celé cestě z Řezna do Mnichova poutají pozornost naši pouze města Landshut a Frisinky. Město Landshut mělo od roku

1800–1826 universitu, která sem byla z Ingolštatu přeložena, r. 1826 přenesl ji král Ludvík do Mnichova. Město Frisinky je památné svým starým biskupstvím, které nyní s arcibiskupstvím Mnichovským spojeno jest, posud je zde však seminář pro pastoralisty a arcibiskupská residence. O Mnichově rozepisovati se nebudu, neboť o něm napsáno v různých cestopisech již tolik, že co v něm jest pamětihodného, zajisté každému s dostatek známo jest, kdo si jen poněkud místopisů všimá. (Pokračování.)

Modlitba k andělu strážci.

Anděle můj strážný z nebe!
vroucně, snažně prosím tebe,
bysi tělo, duši chránil,
statně v nebezpečí bránil.

Hříchu stráž, jenž zohyzduje
duši, srdce zatvrzuje.
chraň mě mysl, zlé jež rodí,
poctivost i lehce svodí.

Dej mi lásky k vlasti kraji,
v níž lze žít jako v ráji,
dej by všickni milovali,
rádi za ni život dali.

Dej mi k bratřím srdce tklivé
dobré, vděčné, pamětlivé,
bych se obětoval ctnosti,
dej mi stále vůle dosti.

Anděle můj vzývám tebe,
přiď, ó přiď mi k strážci s nebe;
životem mne jistě vodiž,
jednou k Bohu doprovodiž! —

Z pol. J. B. P.

DOPISY.

V Kolíně, dne 1. září 1875.

(Zpráva o sv. misiích v Plaňanech.)

Včera byla v Plaňanech ukončena sv. misie. Přišli ji sem konat kněží z kongregace nejsv. Vykupitele ze Sv. Hory vedl. P. rektor Kl. Vlasák co superior misie a vel. pp. P. Hašek a P. Melichar. V našem okolí jsou misie vzácné; co víme, slavena v našem střídání naposled před šestnácti lety v blízké Nové Vsi. Mnozí, jenžto tenkrát jí byli přítomni, ještě nyní vypravují nám o ní se zaníceně.

Od oné doby ovšem mnoho změněno; mnohé předsudky náboženské vzbuzeny, mnoho falešných proroků povstalo, mnoho

vlažnosti u víře přibýlo, tak že duchovním správcům teskno bývá o blaho svěřených jim osadníků. Vybleskly sice krásné výjevy vědomí katolického nedaleko Plaňan o veliké slavnosti sv. Prokopa v Chotouni, i v Ouvalech o posvěcení pomníku slavného Arnošta z Pardubic; těmito slavnostmi se potěšili upřímní přátelé našeho národa: ale tito úkazové jsou předce jen chvilkové a přes všechnu hlučnou slávu nezanechávají vždy u všech účastníků památky trvalé.

Trvalejší dozajista pomník ostane srdcím osadníků Plaňanských po sv. misiích, která tam nyní konána po deset dní od 22. až do posledního srpna. Netěšili se na ni, neznajíce jí, nečekali dobrého výsledku, s nedůvěrou mnozí pomýšleli na ni, ba podezírali ji: ale sotva se dílo sv. začalo, zmizela mlha předsudků, útěcha se vzmohla, důvěra vzrostla a výsledek přestihnul očekávání nejmělejší. Po dlouhých pět a padesát let řídí, s úmysly nejupřímnějšími v. kons. rada a děkan p. Vojtěch Kinzl duchovní správu v Plaňanech; po tak dlouhý čas připravil tento osmdesátiletý vši cti hodný kněz — (senior arcidiácese Pražské, co do let vůbec) — svým osadníkům mnoho dob velebných a blažených, prokázal dobrodiní mnohonásobná: ale tolik potěšení duchovního, co těmito misiemi, jim na jednu sotva kdy schystal.

Není pouze našim úsudkem lichotivým, co tuto pravíme: ti tisícové, co k sv. misiím docházeli, se upřímně ze hříchů již i zastaralých zpovídali, mnohé svatokrádežné přijímání napravili, radostí slzice hlasitě to dosvědčovali,

K dojemnému průvodu, který se konal s křížem misionářským, sešlo se lidí veliké množství; dvacet čtyř mládenců, kteří mohli nésti „tvrdé lůžko Pána Ježíše.“ pokládali si to za veliké vyznamenání, k slavnému pak procesi se svátostí oltářní dostavily se i všechny domácí spolky a jednoty, a sbor hasičský ve svém stejno kroji. V některých oknech, jako místy o „Vzkříšení,“ světla rozžihali.

Těch, kteří Tělo Páně přijali, přes dva tisíce bylo.

Proti sv. misiím bývá mnoho předsudků i mezi horlivými duchovními. My se necítíme povolány, abychom zde tyto předsudky vyvraceli, jen tolik dodáme: Kdo chceš o misiích spravedlivě souditi, hleď aspoň jedné misiích osobně býti přítomen. Až uvidíš, že v době poměrně velmi krátké tolik duší Bohu získají misionářové, že hýbají mocně zatvrzelými, smírují a udobřují nepřátele

mnoholeté, rozechřávají vlažné, probouzejí ospalé, a dobré ve ctnostech utvrzují a při tom všem vážnost domácího duchovního nejen že neumenšují, ale naopak velmi ji zvyšují, pak jistě nebudeš nikdy odporovati sv. misím. Horlivým misionářům buď Hospodin sám štědrým odpátlitelem. J. Ev. E.

KRONIKA.

Z Prahy. V slavný den *pěťadvaceti-letého nastolení svého* přijal Jeho Em. kardinál-arcibiskup Bedřich kníže ze Švarcenberku adresu blahopřejnou svého duchovenstva, v latinské řeči sepsanou, kteráž v překladu takto zní:

Vaše Eminenci, náš vrchní pastýři! Vznešený kníže! Nejdůstojnější Otče!

Jestliže dle slov sv. Řehoře Velikého kněží pokládati se mají za dar Boží, za nějž lidu prosbami neustálými jest žádati: tím spíše zajisté jest slušno, abychom s vděčnou pochvalou dáním výborným a darem Boha dokonalým nazvali ty, jež Duch sv. plností mocí a důstojností kněžské obdariv ustanovil za biskupy k spravování Církve Kristovy! Vedeni jsouce tímto přesvědčením kněží i lid naší arcidiecése přijali s velkou radostí roku 50. našeho století právě na výroční den slavnosti Nanebevzetí P. M. Tebe muže žádosti — společným totiž přáním a modlitbami k Bohu vysýlanými vyžádaného a nám s hůry daného, — pozdravili Tě s vděčným srdce plesáním co nástupce a dědice sv. Vojtěcha jakož i velikého prvního arcibiskupa Arnošta, — dovedli Tě blaho přejíce k nevěstě Tvé, k svatyni to chrámu metropolitního, kdež jsi zaujati měl stolec od obou těch slavných předchůdců pozůstavený, — dle přání svého věstili Tobě, pastýři svému, při nastoupení úřadu mnohá leta a posvátnými svazky úcty a poslušnosti mile rádi připoutali se k Tobě. I my naplnění v duchu potěchou této víry, a dobře vědouce, že vděčnost za přijaté dary jest bezpečnou zárukou dosažení zas jiných dobrodiní, pozdravujeme s plesáním v Tobě dnes svého vrchního pastýře, od jehož příchodu k nám uplynulo 25 let a jemuž tedy ze štědrosti Boží dostalo se v biskupském úřadě jubilea, kterýžto nový dar nebes pastýře stádcí vlastním činí ještě milějším a dražším! Kdežto pak po celé diecési kněží a věřící Tobě svření potěšení jsouce tím tak velkým darem milosrdného Boha k oltářům pospíchají, aby nejvroucnější dík Bohu vzdali za všechna dobrodiní Jeho štědroty po 25 let Tobě přede vším, vůdci a pastýři, a pak i nám prostřednictvím lásky

Tvé udělená: také my nemůžeme zdržeti se, abychom jubilejní blahopřání nevyslovili Tobě a štěstí nepřáli i samým sobě, Církvi katolické a dědictví Tvému za to, že jsi dnem i nocí pastýřskou péči stádu svému co nejšlechetněji věnoval, že jsi k blahu jeho vynaložil pot v břemeni dnů a v horku, že jsi vytrval v neustálém a pro nepravost světa obtížném boji úřadu Apoštolského a že jsi za stádce Svě mnohonásobnou obět Svěho biskupského řádu přinesl!

Přijmi, prosíme, Nejdůstojnější Otče, společně díky, které vzdáváme Tobě sami, spolu jsouce posly věrného lidu Tvého, za vykonanou od Tebe práci posvátného úřadu; — přijmi také zbožná přání, která s toužebností přednášíme žádající, abys šťastně pokračoval ve snažení a podnikání dobrého pastýře, abys stále boj Hospodinův bojoval! Bůh, jenž hojným požehnáním svým ostříhal příchodu Tvého, sám nechť řídí kroky Tvé a rozmnoží v Tobě dary biskupského úřadu až k dojití šťastného konce. Budiž on sám Tobě na cestě útěchou, v zápasu podporou, v protivenství ochranou. Požehnejž Tobě Hospodin ze Sionu, abys zřel statky a štěstí Jerusáléma po všechny dny života svého a se stádem sobě svěřeným došel života věčného!

Zbývá nám, abychom svým darem Božím Tebe nazývající sami také dar za dar v náhradu podali. — Než upřímně se vyznáváme, že na rozpacích byla mysl duchovenstva; dobrěť ono ví, že nežádáš si od nikoho zlata ani stříbra pamětliv jsa slov Páně, že „blaženěji jest dáti, nežli bráti.“ Protož i my chceme následovati příkladu pastýře svého přinášíme halíř synovské úcty a bratrské lásky, — k nohám Tvým skládáme sebraný dar věnný s pokornou prosbou, abys na památku tohoto dne, ježž Tobě i nám učinil Pán, dar přinešený vznešeným a velebným Bedřichem jménem ráčil označiti a výnosem jeho vždy na výroční den svého nastolení ráčil milostivě podělití své potřebné syny, jenž mají konati jubileum kněžství svého a nebylo-li by těch, jiné nouzí sklícené spolubratry naše! Druhý však dar, ježž právem očekáváš a po němž jedině duše Tvá touží, vděčně přidáváme; chcemeť tento den věrně obnoviti slib jak poslušnosti a úcty, ježž učinili jsme vrchnímu pastýři svému při svěcení na kněžství, tak i slib, že co nejsvědomitěji budeme spolu pracovat na vinici Tvé, — chceme také konajíce posvátnou obět modliti se za svého vrchního pastýře Bedřicha, jemuž srdcem jedním a jedněmi ústy provoláváme: Na mnohá léta!

— Úřední „Wiener Zeitg.“ uveřejnil

císařský list že dne 14. srpna zaslaný kardinálu Švarcenberkovi, který zní takto: Milý kardinále kníže Švarcenberku! Četná osvědčení radostného účastenství, jakáž za příčinou Vašeho dvacetipětiletého arcibiskupského působení byla projevena, dotkla se mne příjemně. Snahy duchovenstva a obyvatelstva, aby dvacetipětiletou dobu Vašeho účinného působení použilo k osvědčení věčné oddanosti k Vám, svědčí o tom, že jste všem, kdož byli svěřeni Vaší duchovenské správě a péči, byl vždy věrným a svědomitým vůdcem a vrchním pastýřem. Rád používám příležitosti, abych Vám vyslovil své úplné uznání za Vaši neunavnou péči, s jakouž jste spravoval po dlouhou řadu let arcibiskupskou diecesi solnohradskou a pražskou a neunavně přičiňoval se o to, abyste vedle ukojení duchovních potřeb příslušníků své diecese obětovným způsobem poskytoval pomoci, kde běželo o to, podporovati a povzbuzovati chudé a nešťastné. Uznávaje to i klada velikou váhu na Vaši nezvratnou věrnost a oddanost, jakouž lnete ke Mně i k Mému domu, připojuji zároveň vřelé přání, aby Bůh Vaší horlivé působnosti žehnal a Vás ještě po mnohá leta posvátnému povolání zachoval.“

— Na den *Narození Panny Marie* (8. září) koná se ve farním chrámu Páně svato-Štěpánském na hořejším Novém městě druhá výroční slavnost chrámová, a slaví se po celý týden. V neděli (5. září) na den sv. andělů strážných jsou nešpory ve 3 h. odp., a v 6 h. požehnání. Ve středu o slavnosti bude v 6 hod. ranní mše sv. s výkladem, v 8 h. mše sv. tichá, v 9 h. maturá či zpívaná mše sv., v 10 h. kázání české, v 11 h. slavná velká mše sv., ve 3 h. nešpory a v 6 h. požehnání. Ve všední dny jsou mše sv. v 6 h., 9 h. (velká) a v 11 h., a odpoledne ve 4 h. nešpory a v 6 h. požehnání. V sobotu se pak slavnost skončí v 5 hod. nešporami a „Te Deum.“

— Dnes v neděli dne 5. září koná se průvod jubilejní z chrámu Matky Boží před Týnem do kostelů u sv. Jakuba, u sv. Havla a u sv. Jiljí; budoucí průvod jubilejní konati se bude v neděli dne 12. září z kostela sv. Jindřicha do kostelů u Matky Boží Sněžné, u nejsv. Trojice a u sv. Štěpána; oba tyto průvody konají se ve zmíněných fornostech již po druhé.

— *Pobožnost 40hodinná* bude se konati od 5—8. září u Karmelitůk či Barnabitek na Hradčanech, od 9—12. září u sv. Trojice v Podskalí, a od 13.—16. září u sv. Cyrilla a Methoda v Karlíně.

— Z *Hradce Králové*. J. M. nejdůst. p. biskup udělil 23 alumnům bisk. semináře dne 4. srpna subdiakonát, 6. diakonát a 10. srpna presbyterát, pak posvětil v Chotěborkách nový oltář, byl přítomen kněžským exerciciím, které se od 23. do 28. srpna jazykem českým konaly v bisk. semináři v Hradci Králové, načež odjel do vikariatu Chrudimského, kdež uděluje sv. birmování a spolu koná generalní visitaci, a sice dne 29. srpna v Labské Týnici, 30. v Kladrubech, 31. v Zdechovicích, 1. září v Přelouči, 2. v Lipolticích, 3. ve Svinčanech, 4. v Cholticích, 5. v Heřmanově Městci, 6. v Jestbořicích, 7. v Podole, 8. v Morašicích, 9. a 10. v Chrudimi, 11. v Mikulovicích a 12. v Lánech na Dálku. Exercicie kněžské s přednáškami německými budou se konati od 20. do 25. září.

Z *Ríma*. Hrabivosti italské opět zlobilo se, svatokrádežné ruce své vztáhnutí na majetek církevní, totiž na kapucinský klášter u chrámu S. Maria della Concezione, vystavený v XVII. století od kardinála Barberini, bratra Urbana VIII. Když přes všecko protestování proti takovému bezpráví se strany knížecí rodiny „Colonna Barberini“ vládní komise do jmenovaného kláštera se dostavila, nalezla všechny členy jeho, počtem 180, i s páterem generálem v refektáři shromážděné, což ji velmi zarazilo. Vida rozpaky komise, jal se jí P. generál myslí dodávati slovy: „Konejte jen svoji povinnost a dovolte, bych i já stál ku své povinnosti.“ Na to předčítal přednosta komise rozkazy vlády italské, týkající se zrušení kláštera a zabavení všekého jmění jeho, a podotkl též, že nyní všickni mnichové tohoto kláštera svých řeholních slibů sprostění jsou. Sotva však učinil tuto poznámku, tu všech 180 otců kapucínů jako jedním hrdlem zvolalo: „Více než kdy jindy máme nyní za svou povinnost, zachovávat sliby naše.“ Po té ohradil se P. generál slavně proti bezprávnému zrušení kláštera a podal též písemný svůj protest komisi. To když se stalo, žádala komise, by jí veškeré cenné věci, jmenovitě stříbrné stolní náčiní a pod., vydány byly. Všeobecný smích řeholníků zavzněl k podivné této žádosti prostorami refektáře, a když se utišil, ukázal P. generál komisi několik set starých dřevěných lžic, upozornil je na chudobu veškerých klášterů kapucinských, a pak s druhy svými opustil klášter. — Vyhnancům nabídl kníže Doria Pamfili jeden ze svých letohrádků k obývání, a svatý Otec doručil jim značnou podporu, které nyní, všeho k životu potřebného zbaveni jsouce,

tak velice potřebují. — I klášter Passionistů u St. Giovanni e Paolo, ku kněžským duchovním cvičením ustanovený, měl tyto dni od vlády zabaven býti a dotýčné rozkazy královské nalezaly se již v rukou giunty, ku prodávání klášterního a církevního majetku ustanovené: tu objevil se pojednou v úřadovně giunty zvláštní posel králův s rozkazem, by klášter tento i na dále ponechán byl právomocnosti papežově, leč toliko pod tou výminkou, přijmou-li členové jeho oděvu duchovenstva světského, a dovolí-li sv. Otec, by 2 malé kostely u brány Porta Pia blíže kasáren královských kyrysníků stojící zbořeny byly. Kardinál vikář, k němuž se giunta s tímto poselstvím královským obrátila, přislíbil ihned vyplnění podmínky první, avšak proti zboření oněch 2 kostelů rozhodně se ohradil a zároveň vyslovil své podivení, že vláda italská, kteráž až posud mnohem horších věcí se dopouštěla, než jest zboření kostelů, aniž by se kdy církve byla tázala, nyní pojednou k bohopustým svým činům církevního svolení potřebuje. — Co se po tomto rozhodném vyjádření kardinála vikáře dále dítí bude, není ovšem známo: ale pozoru hodno jest, že až posud ani klášter Pasionistů čili Lazaristů, ani jmenované 2 kostely od vlády italské zrušeny nebyly.

Z Německa. Jak katolický lid Německý svých duchovních pastýřů se ujmá, patrně jest z následující zprávy z Porýnska. Obcovať jsem, tak píše jeden očitý svědek z Porýnska, slavné mši svaté v kat. chrámu v N. Při obětování viděl jsem, an jeden muž své místo opouští a k oltáři se bere; nevěděl jsem v tom okamžiku, co to znamená, když ale po něm následoval druhý, třetí, čtvrtý atd., tu se mi rozbřesklo, co se tu děje: šli k ofěře. V Prusku, jak známo, zastaveny jsou kněžím platy, ba zakázány i sbírky, kterými věřící pastýřům svým pomoci chtěli. Co činí tedy katolíci, aby duchovní pastýře své hladu a nouze uchránili a zároveň veřejně své kat. smýšlení osvědčili? Činí to, čeho jim nikdo zakázati nemůže, chodí k ofěře. Tak se to také dělo v případě, o němž vypravujeme. Celá farnost, starší i mladší, bohatí i chudí, dámy v hedvábných šatech a pání ve fraku obcházeli oltář, kladouce naň svůj halíř, aby duchovní jejich pastýř následků onoho zákona trpce zakoušet nemusel. Tak se děje i na jiných místech s výsledkem skvělým, sebereť se takovou ofěrou mnohdy i několik set, tak že duchovnímu ztráta, kterou zastavením platu utrpěl, dostatečně se nahrazuje. Takýmto způsobem vracejí se opět staré časy, kde

věřící přinášeli a na oltář při obětování kladli své dary pro chudé, na potřeby kostelní a pro duchovenstvo. I soukromé sbírky dějí se mezi katolíky v Německu na podporování duchovenstva; kolínský list: „Volksztg“ o tom podává několik důkazů: k jistému pánu v N., tak praví list tento, přišel obuvník řka: Peněz dáti nemohu, ale milerád zhotovil bych 6 párů obuvi pro 6 chudých duchovních, a prosím tudíž, by mi od nich za vzor obnošená jejich obuv na nějaký čas propůjčena byla.

Jistý sluha přinesl 28 tolarů s doložením, že peníze tyto jen od pouhých služek obdržel. Jistý dělník dostavil se u téhož pána s 10 stř. groši, a odevzdal je řka: „Umluvili jsme se se ženou, že z toho, co vyděláme, každý z nás měsíčně po 5 stř. groších odvedeme, a tak budeme za rok bohdá nejméně 12 mark moci obětovati; dali bychom více, ale nám to nemožné“. — Taktéž přinesla i jistá chudá žena 20 mark k onomu soukromníku, a když tento své podivení nad tak velikým darem chudé osoby vyslovil, pravila: „Jest to vše, co jsem si posud uspořiti mohla; než myslím, že s těmi penězi lépe naložiti nemohu, než když je na naše kněžstvo obětuji.“ — Není to také věcí neobyčejnou, že mnozí soukromníci kněžstvu z Německa vypovězenému své domy k obývání nabízejí. Takové nabídnutí stalo se k. př. Fuldenským Františkánům, z kláštera vyhnaným. Milerádi přijali nabízeného jim přístřeší ve velkovévodství Sasko-Výmarském, zároveň ale neopomenuli, tento úmysl svůj tamnější vládě s dotazem oznámiti, zdaliž se strany vlády proti úmyslu jejich ničeho v cestě nestojí. Odpověď zněla, „že proti zamýšlenému usazení Františkánů na základě svobodného stěhování se ničeho namítati není, jen že členům řádu dle tamnějších zákonů dovoleno býti nemůže, by jaký koliv církevní úkon konali.“

— Policejní komisař *Klose* v Kolíně nad Rýnem, jenž, jak známo, 30. března 1874 při zatýkání p. arcibiskupa kolínského co nejnešetrněji si počínal, a vysoce důstojného pána z pokoje a se schodů násilím na ulici vytáhl a surově do vozu vstrčil, pak ale, když p. arcibiskup svým věrným na rozloučenon požehnání dával, poklekl a sv. křížem se žehnal, — týž komisař, jenž při policejní prohlídce v domě jednoty Görresovy, spatřiv knížečku o uctění nejsvět. srdce Ježíšova, uštěpačně se tázal, zdali se i břichu a kolenám Kristovým Božská úcta vzdává: počínal si v nejnovější době v rozličných kláštrech ženských v Kolíně nad Rýnem

takovým způsobem, který v nejšířších kruzích nemůže minouti se s dojmem traplivým. Dne 4. června na večer okolo 8 $\frac{3}{4}$ hod. žádal komisař Klose, provázen jsa svým psem, vpuštěnu býti v kolínský klášter Karmelitek. Sotva vešel do dvora, chtěl rovnou cestou bráti se v část kláštera, kteráž všem, již řádu nenáleží, klausurou uzavřena jest, a jen nalehavé prosby vrátné přiměly ho, by ustál od úmyslu svého a příchodu vrchní v hovorně očekával. Zatím procházel se se svým psem po kapli, v nížto se nejsvětější Svátost chová, a po sakristii. Mezi tím dostavila se již sestra Ursula Kuniberta za mřížku, jak to ve všech klášteřích, v nichž se zachovává klausura, zavedeno jest. Komisař žádal, aby závoje svého odložila a mřížku otevřela, jinak že by nucen byl, všechny sestry do své úřadovny povolati. Ctihodná sestra zpěchovala se; býti komisaři po vůli, a žádala důkazů, že p. komisař oprávněn jest k takovéto žádosti. Komisař odpověděl: „Tímtez právem, kterým jsem v obydlí arcibiskupa vstoupil a jeho zatkl, nařizují Vám, byste závoje odložila a mřížku otevřela. Vždyť jste zavřeny nejinak než jako zloději a vrazi, jenž jedině proto ve svém hanebném řemesle nepokračují, poněvadž nemohou; nedostává se jim příležitosti. Vy tedy sejmete závoj!“ Ctihodná sestra pokládajíc nyní za svou povinnost, aby úředníku z mocí úřední rozkazujícímu poslušna byla, učinila, jak komisař kázal. Nyní žádal komisař jména rodinná a klášterní všech sester. Tomuto přání bylo lze ihned vyhověti, poněvadž seznam všech jmen byl po ruce. Na to prohlížel komisař jedno jméno po druhém, a k jednotlivým jménům přičiňoval poznámky tak nepůsobné, že útlý cit našeho čtenářstva zabránuje, bychom obsírnou zprávu o nich podali. Jak daleko p. komisař se odvážil v poznámkách svých, patrně jest již z tohoto výroku jeho: „kdybych nebyl ženat, vzal bych Vás z kláštera.“ Dále podotkl, že v ostatních klášteřích bývá všude vlídně přijat; jednou prý zavolal vrchní kláštera sv. Vincence z lůžka, a přece bylo prý s ním velmi dvorně jednáno; bylo mu prý podáno i něco k posílnění, ač ničeho nežádal; jedna sestra pila prý s ním na přátelství a hrála s ním loterii. (Podotýkáme výslovně, že ze všeho toho jen tolik jest pravda, že p. komisař v onom klášteře vrchní z lůžka dal vyvolati). Při této příležitosti žádal také sestru o něco na posílněnou. Bylo již 10 hodin v noci. Sestra byla ve svých rozpacích toho mínění, že přání komisaře vyhověti musí, a podala mu sklenku vína řkouc: „Zde žádané posilí; a

teď se poručím.“ Na to uzavřela mřížku komisař ale zvolal: „Vína tak velice nepotřebuji, jako Vaší osobnosti, byste mi k otázkám, jež Vám předložím, odpověděla.“ Sestra odpověděla: „Pak se to musí rychle státi, mám naspěch, volá mne má povinnost.“ Tuto poznámku byla již několikráte opětovala, vidouc, jak komisař jednání své nehodnými rozpravami prodlužuje. „Jak,“ rozkřikl se komisař, „Vaše povinnost že Vás volá? Což nevíte, že i zde máte povinnost? Vy se modlíte dnem i nocí, a budete se mi tudíž stále omlouvati, že nemáte času; jest to tedy jedno, vyžadují-li si Vás ve dne aneb v noci.“ Na to chtěla sestra při uzavřené mříži ostatní otázky jeho zodpovídati, komisař se ale na ni obořil: „Snad jste již rozkaz můj zapomněla; což toliko s křikem lze závoj Váš odstraniti? Sestra uposlechla, a když byla všechny otázky jeho zodpověděla a on sklenku vyprázdnil, bylo jednání u konce. Bylo již po 10 $\frac{1}{2}$ hod. Odcházaje tázal se komisař na dvore ještě vrátne: „Kam zanesly sestry své věci? komu náleží tento dům? Dostáváte též maso?“ (Klášter ten, mimochodem řečeno, jest majetkem jedné ze sester a nemá práv korporacím vyhrazených.) Vrátná odpověděla: „Co se v klášteře děje, nevím; já dostávám více než potřebuji.“ „Hleďte,“ pravil komisař, „byl jsem pohostěn; jděte jen a vizte, sklenka tam stojí vyprázdněna.“

Připomínáme, že po novém rozdělení policejních okresů ze dne 1. června klášter tento dohlídce komisaře Klose a nepodléhá; výše uvedená návštěva jeho stala se však 4. června. Mimo to činil komisař z počátku i ku konci své návštěvy takový hluk a povyk na dvore, že jednání jeho všeobecnou nevoli lidu, před klášterem shromážděného vzbudilo. Tak jedná Pruský komisař policejní ve jměnu zákona! Nevíme je-li to úmyslem zákonodárce, jenž zákon o státním dozoru nad kláštery vydal, aby tak surově jednáno bylo s bezbrannými ženštinami, jež se byly Bohu zasvětily, aneb má-li tato surovost pouze komisaři na vrub se klásti. V prvním případě žádala by toho čest všech řádů církevních, by neprodleně Pruskou půdu opustily; v druhém pak případě lze tím určitěji přísné pokárání komisaře očekávati, ješto se zde jedná o slabé ženštiny, kteréž aby proti podobným surovostem chráněny byly, žádati musí netoliko veškeren křesťanský svět, nýbrž i každý řádný člověk.

Dovídáme se, že zástupce královského policejního ředitelství p. vládní rada z Fischer-Treuenfeldu s jmenovaným komisařem ne-

prodleně zavedl vyšetřování; i s vyšších míst došel již rozkaz, aby tato záležitost náležitě vyšetřena byla. Mimo to padala značná část vážených měšťanů kolínských u král. policejního ředitelství žádost, aby netoliko tento případ, nýbrž celá řada podobných surovostí jmenovaného komisaře, jež zevrubně v žádosti té udány jsou, náležitě vyšetřiti si neobtěžovalo.

K tomuto pronásledování klášterů v Prusku, jakož i k otázce, zdali zrušení klášterů Pruských nutně vymáhalo blaho země, podotýkáme v krátkosti jen toto: Roku 1844 odbyvala historická jednota vysokých škol Cambridských poradu o zrušení klášterů Anglických za času reformace. Po třídní debatě stalo se následující usnešení: „Zrušení klášterů od Jindřicha VIII. provedené bylo pro zemi naši nesmírným neštěstím; poměry nynější nutně toho vymáhají, by podobné ústavy u nás opět zřízeny byly.“ — Portugalsko mělo, prve než tam kláštery zrušeny byly, 32.487 chudých a 1673 žebráků. Do konce roku 1853 však, když klášterů již nebylo, 235.460 chudých a 6092 žebráků, ačkoliv počet obyvatelstva skoro nijak se neměnil. — Roku 1858 bylo vypočteno, že 1 chudý v Anglicku připadá na 6, v Holandsku na 7, ve Švýcarsku na 10, ve Francouzsku na 20, v Rakousku na 25, a v církevním státě na 86 obyvatelů; bohaté Anglicko se veškerými velikolepými továrnami atd. má tudíž poměrně 24krát více chudých, než chudý stát papežský se všemi svými kláštery a ústavami církevními. —

Z Antorfu. Kdežto nezbedné rušení katolických průvodů v Lutichu, Gentu a v Bruselu nepohnulo účastníků procesí, aby ku svépomoci útočiště vzali a 20.000 poutníků v Ostakeru pouliční řádění asi ke stu surovců klidně snášelo, došla Antorfským již všecka trpělivost. Jak známo, rozsvěcují se v Antorfu v ulicích, kudy se má bráti kněz s Nejsvětějším k nemocnému, voskové svíce. Nedávno dovolili si chovanci Athenea Antorfského všech světel v ulicích shasínati. Avšak toho nestrpělo obyvatelstvo, zvláště ženské, a doráželo na surovce tak důrazně, že tito v Atheneum uzavřítí se museli; než i tam pronásledovaly je rozhořčené davy lidu a obléhaly budovu tu po celý den, ozbrojeny jsouc holemi a karabáči, aby nekáranému studentstvu, až by vyšlo, za shasínání světel náležitě posvítily. Ale žádný neodvážil se vyjít z domu, až konečně policie se dostavila a studentstvo domů provodila. Večer pak rostl zástup vždy víc a více, a ačkoliv policie všechny ulice uza-

vřela, nemohla přece zabrániti, aby veškerá okna Athenea nebyla kamenem vytlučena. Konečně přišli měšťanosta a městští radní, a jejich domluvám podařilo se ukojiti lid a přiměti jej k tomu, by se klidně rozešel.

Z Ruska. Katolickým biskupům v Rusku bylo zakázáno, ohlašovati jubilejní odpustky letošní. Aby se jich ale Ruští katolíci předce mohli účastnými státi, dovolil sv. Otec pro ty kraje, kde se nesmělo ohlášení odpustků veřejně čísti, že dostačí věřícím k získání odpustků, aby šli ku správě Boží, přijali svátost Oltární a navštívili jeden kostel nebo kapli.

Z Ameriky. V Brasílii panuje už hezkou dobu „kulturní boj“ proti církvi katolické. Známo, že vláda Brasílská byla na prouto v rukou zednářů, a sám císař Pedro že jest zednářským velmistrem, vlastně jejich služebníkem. Přičiněním zednářův těch uvězněno několik biskupů a boj proticírkevní rozmýchán. Nyní se ukázalo, že i v Brasílii boj tento byl toliko písmem, lidu liberálními frasemi nakvašenému v oči hozeným, aby zatím mohli páni pečovati o své kapsy. Předseda ministerský, zednář a úhlavní nepřítel katolíků, udělal bankrot a s ním padlo ministerstvo celé. Nová vláda již jest jmenována, a jest mírnější, o třech členech jejich se tvrdí, že jsou dobří katolíci. Císař prý už nahlíží, kam ho liberální rádcové jeho zavlékli, a rád by úsilným prosbám své vlastní rodiny vyhověl, kdyby mohl a nebyl zednářům zaprodán.

Literární oznamovatel.

„*Poutník*.“ Kalendář pro katolíky na přestupný rok 1876. Ročník VIII. Vydavatelové: prof. A. Skočdopole a kanov. B. M. Kulda. V Praze, tiskem a nákladem Cyrillo-Methodějské kněhtiskárny. O bohatém obsahu „*Poutníka*“ podotýkáme jen tolik, že kromě kalendáře měsíčního, přehledu jmen svatých a světic Božích a přehledu výročních trhů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, i mnohá zajímavá pojednání, k. př. o životě sv. Václava, o sv. patronech českých, o včelařství a o včelách, o volbě papeže, o sv. Anežce České, o jubilejním roku 1875 a odpustcích r. 1362, o nových mírách a váhách atd., pak přecetné povídky a básně a mnohé pro katolíky důležité zprávy slohem populárním podává, a zajisté v každém ohledu vřelého odporučení zasluhuje.

— „*Časopis katol. duchovenstva*.“ Svazek 4. obsahuje rozpravy: Kletus či Anakletus, římský papež? (podal Tom. Novák, farář.) Materialismus (prof. Mat. Procházka.) Památky

kolleje Klementínské v Praze (Jos. Svoboda, S. J.) Císař František I. (Pokrač. dr. Fr. Kryštof.) V Kronice nalezá se: Jubilejní rok J. Em. kardinála arcibiskupa Pražského; Akademie křesťanská v Praze; občanská překážka nezletilosti; přílbice a čáky v kostele. Zpráva o schůzi výboru Dědictví sv. Prokopa. V Literárním oznamovateli posouzeno 7 spisů. Svazek 5. vyjde d. 9. října.

— Zemský archivář Moravský, slovníky V. Brandl sbíráv mnoho let materiál sepsal a již do tisku dal: „*Glossarium illustrans bohemicomoravicae historiae fontes.*“ Dílo toto vyjde během měsíce října 20—24 archů silné nákladem knihkupectví Karla Winikera v Brně. Cena předplatní 3 zl.

— *Posvátná kazatelna.* Časopis katolický. Ročník XII. Svazek 11. (říjnový), obsahuje duchovní řeči na slavnost jména blahoslovené Panny Marie, na slavnost sv. Václava, na slavnost zasvěcení se nejs. srdci Pána Ježíše, na slavnost růžencovou, a na ned. XVIII.—XXI. po Sv. Duchu.

— Nákladem Fr. A. Urbánka, kněhkupectve v Praze, vyšly následující spisy: „*Slovník česko-francouzský*“ (Dictionnaire tschèque français). Sestavil Kašpar FASTER. Díl česko-francouzský, str. 360. — „*Čítanka pro vyšší dívky a měšťanské školy.*“ Sestavil J. Č. FORMÁNEK. Str. 138. Cena 70 kr. — „*Stručná fyzika k potřebě mládeže škol obecných.*“ Sepsal EDVARD STOKLAS, učitel přírodních věd na měst. škole v Novém městě za Vídní. Druhé opravené vydání s 57 vyobrazeními. Str. 117. Cena 48 kr. — „*Stručný obrázkový přírodopis pro mládež.*“ sepsal JOSEF SOKUP. Část druhá: O ptácích. S 50 obrázky od Edv. Stoklasa. Str. 61. Cena 20 kr. — *Divadelního ochotníčka pro mládež svazek XV.*, obsahující činohru: „*Dráteníci*“ od Jos. B. Rebee a skladby hudební a nápěvy od A. Müllera. Str. 145. Cena 48 kr.

— „*Vrch Vysoká a okolí na Malešovsku.*“ Sděluje Jan DUNDÁLEK, farář suchdolský. S obrázkem. Nákladem spisovatelovým. Z kněh-tiskárny Cyrillo-Methodějské. Str. 88.

Zápisky Dědictví Sv.-Janského.

K Sv.-Janskému Dědictví v Praze přistou-pili z Čech: V. p. Václav Kohout, kaplan v Chrasti, Marie Kejnická v Nové vsi, Amalie Zužánková v Buřanech, Kateřina Barcalová v Pražáku, rod Františka Krůmářika ve Vysokém Veselí, vel. p. Edvard Brynych, kaplan v Žlunících, vel. p. Václav Bezděk, kaplan špitálský v Polné, vel. p. Jan Štípek, kaplan v Chlumci, rod Václava Brejchy v Putími. Jan Němeček v

Milevsku, vel. p. František Nožka, kaplan v Čermně, Marie Kubátová v Mirošově, Karel Klokán v Slivenci, vel. p. Ignát Unzeitig, kaplan v Čermně, Marie Doušová v Kalivodách, Josefa Doušová v Kalivodách. Z Moravy: František Jemelka v Klokoči; Františka Ciklová v Doubravících, Marie Dudová v Starém městě u Hradiště, Anna Dobšova tamtéž, Kateřina Němcova v Brně, Jan Valerián v Káňovicích, Marie Tobolova ve Frydlantu, Marie Klímková v Starém městě u Frýdku, Josefa Kuchaříkova v Lipníku, Maria Anna Hanslíkova v Lipníku, Teresie Milinová v Páloníně. Z Rakous: Anna Martinkova ve Vídni. Z Uher: rod Teresie Kyseličkové v Hrnčálovicích, Barbora Královičova v Kerestě.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Jan Seifert, duch. správce v Kladsku, 22. srpna (nar. 12. pros. 1802, vysv. 31. břez. 1827).

Ustanoven jest:

p. Jan Makač, kapl. za admin. v Kvilicích.

Uprázdňená místa:

Kvilice, fara patr. p. Jindř. Jarosl. hrab. Clam-Martinice, a
Toužim, děkanství patr. p. Alfreda vévody z Beaufort-Spontinu, od 20. srpna.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

p. Er. Muchka, far. ve Velharticích, 26. srpna (nar. v Strážově 9. pros. 1828, vysv. 23. července 1854).

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

p. Ant. Černý, farář v Kruhu, dne 19. srpna (nar. v Bakově 20. srpna 1800, vysv. 4. září 1827);
p. Václ. Horák, děkan v Turnově, dne 22. srpna (nar. v Kněžmostě 20. července 1809, vysv. 3. srpna 1835).

Ustanoveni jsou:

p. Daniel Endler, kapl. v Polici, za admin. v Malé Bukovině;
p. Jos. Turek, kapl. za admin. v Turnově;
p. Václ. Frost, deficient, za admin. v Kruhu.

Uprázdňená místa:

Bukovina Malá, fara patr. J. V. císaře Fr. Josefa I.,
Kruh, fara patr. hrab. Arn. Valdšteina, a
Turnov, děkanství patr. barona Lexy z Aehrenthalu, do 12. října.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v k. arc.

semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 788—II

Nedobrá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v *Expeditci* a u všech řádných knihkupců: *Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr.* Po poště
jenom v *Expeditci*: *Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr.* Čtvrtletní předplacení se nepřijímá
Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 25.)

První české exercicie kněžské v Hradci Králové.

Zaradovali jsme se my duchovní kralohradecké diecése, když nový nejdůst. p. biskup Josef Jan nás k duchovním cvičením do Hradce pozvali a jako otec děti své kolem sebe shromážditi ráčil. Zaradovali jsme se, a to z dvojí příčiny: jednak, že, jako každému člověku, tak zvláště knězi velice potřebí jest, aby jednou za čas ustal na cestě, sobě odpočinul a zřetel svůj, ježž jsa pastýřem a správcem duchovním neustále jen na venek obrácený má, jednou také k sobě obrátil, a nejen s jinými, ale také sám s sebou se obíral, máje jedenkráté účet klásti do rukou spravedlivého Boha nejen za sebe, ale též za jiné.

Druhá, nemensí příčina radosti naší byla ta, že každý, jak možná, snažil se uposlechnouti hlasu nového vrchního pastýře svého, jednak, aby jej sám osobně poznal, jednak aby účtu povinnou mu složití mohl, neboť ne všem bylo přáno, jeho slavnostného nastolení (intronisace) dne 8. t. m. se zúčastniti. Proto byla návštěva nad obyčej čtenější. Též to bychom mohli za důvod radosti naší uvést, že to byly první české exercicie kněžské, které v Hradecké diecési odbývány byly.

Za exercitatora pozván jest velebný otec z Tovaryšstva Ježíšova, dlicí nyní v Praze u sv. Ignacia na Karlovu náměstí Jan Křt. Votka, rodem Čech, který sotva ve čtvrtek dne 19. vrátiv se z exercicií jiných (tuším na Moravě), jichž as patero po sobě odbýval: přece milerád uvázal se v obtížný a předležitý úřad ten; a poslušen

jsa požádání vrchního pastýře našeho, již v sobotu na to na cestu do Hradce Králové se vydal a k znamenitým a jadrným řečem svým se chystal.

Počaly sv. exercicie, jež právě letos doprovázela také prebohatá milost jubilejního roku, v pondělí dne 23. srpna o 5. hod. odpolední. Zavzněl tu prostorami tichého chrámečku seminářského sv. Jana Nep. mužnými hlasy velebný hymnus „Veni Creator Spiritus“, a všickni zde shromáždění bratří zapěli slova ta, vroucně vzývající se svým biskupem Ducha sv., by sestoupiti, myslí všech navštívití a srdce upravití ráčil, by stalo se, zvláště v těchto dnech, důstojným chrámem jeho, aby s milostí svou v něm navždy uhostiti se ráčil. Po hymnu dáno požehnání s nejsvět. Svátostí, kterýžto obřad vykonal p. biskup.

Na to vystoupil nejd. p. biskup na řečníště a měl kratičkou, ale velmi srdečnou řeč, v kteréž všecky tu přítomné jako bratry své a spoludělníky na vinici Páně vítal, pravě, že těšili se té chvíli a s radostí ji čekal, až duchovenstvo své kolem sebe shromáždí a je pozdraviti moci bude, nejnak, než jako když Kr. Pán při poslední večeři promluvil k učeníkům svým (Luk. 22, 15.): „S toužebností žádal jsem tohoto beránka s vámi jísti, prvé než bych trpěl.“ A radostná chvíle ta že přišla; že první exercicie odbývá, jsa biskup; že mnoho dobrého od nich očekává; že nemá jiného přání, než aby Duch sv. se svou milostí sestoupiti a hojně všech obdariti ráčil a proto že končí slovy exercitatora, jež tento, přijav pozvání, ku konci svého listu (v odpovědi) byl napsal: „A nepřeju si jiného, než aby dobrotivý Bůh práci

nehodného služebníka svého požeňnal, by hojného a dobrého ovoce nesla.“

Po té následovala první (přípravná) meditace otce exhortatora. Počal slovy 2. Tim. 1, 6.: „Napomínám tebe, abys opět vzbudil milost Boží, kteráž jest v tobě skrze vzkládání rukou mých,“ narážaje velmi příhodně na milost, jižto každý z přítomných bratrů při svém posvěcení na kněžství účastným se stal. Toho aby nyní každý zvláště připomněl, že doba příhodná, příznivá. Dále schvaloval *mlčení* (*silentium*) dle slov Isai. 30, 15.: „Navrátíte-li a spokojíte-li se, spasení budete: v mlčení a v naději bude síla vaše,“ kterážto slova na dveřích a na příhodných místech na zvláštních tabulkách napsána stála k ustavičné upomínce, by svaté mlčení zachováno bylo a každý stále na zřeteli měl, proč sem byl přišel. Dále mluvil o exerciciích, že užitečny, prospěšny, ba potřebny jsou; že třeba jest časem se oživit, na duchu se občerstvit, nových sil nabrati a — o duši svou se starati; a toho knězi že zvláště třeba, jak Ap. dí (I. Kor. 10, 27.): „Tresci tělo své a v službu podrobují, abych snad, an jiným kážu, sám nebyl zavřzen.“ Právil, že budeme konati sv. exercicie pod ochranou sv. patronův českých, zvláště sv. Klementa, pap. mučeníka, jehož ostatky sv. apoštolové po vlasti naší nosili a jemuž ke cti první chrám křesťanský na Levém Hradci zasvěcen byl, a kterýž i v Hradci Králové nedaleko stoličného chrámu P. svatyni svou má; sv. Václava, že ochrancem a dědicem jest země české a my dětmi a dědictvím jeho, zvláště pak sv. Jana Nep., kněze mučeníka, mučeníka pro plnění svaté povinnosti své, pro pečeť zpovědní; svatého mučeníka, jakého nemá žádný jiný národ pod sluncem; pod ochranou sv. Jana kněze, protože my sami také knězi jsme, a mučeníka, bychom hledíce naň a majíce příklad jeho před očima trpěliví byli, čehož nám za dnů našich zvláště třeba jest. Končil pak tuto přípravnou meditaci svou oslovením p. biskupa. — Večer v 7 hod. byla večere, po té návštěva velebné Svátosti, večerní modlitba, zpytování svědomí, vystavení nejsv. Svátosti, litanie loretánská, požeňnání.

Dne 24. srpna. Ranní modlitby (od půl 6. do 6.) každý sám o sobě vykonával, pak následovalo rozjímání první a sice o *cíli člověka*. Začal: Mám-li dojiti cíle, musím věděti *kam*. Cicero: „Fine constituto, constituta sunt omnia; stanoven-li jest cíl, stanoveny jsou všechno.“ Nyní všude a ve všem pokrok, jen pokrok; ale nevědí kam. Protož

Ap.: „Pročež já tak běžím, ne jako na nejisto, tak bojuji, ne jako povětří rozrážej.“ (1. Kor. 10, 26.) Třeba se ptáti: Kde jsem a kam směřuji; o pokroku se mluví, ale o cíli se nemluví; kam dojdeme? Práví Aristoteles (lib. de coelo): „Ero in principio parvus, in fine magnus et maximus; budu na počátku malý, na konec veliký a největší.“ Protož: „Quidquid agis, prudenter agas et respice finem; cokoli činíš, opatrně (moudře) čin a hled ku konci.“ Sv. Augustin (lib. de civit.) přes 300 rozličných mínění uvádí o cíli člověka. Církev odpovídá na otázku: kde cíl tvůj — s jistotou; i dítě na ni odpoví. Proto i my chceme konec, cíl svůj na zřeteli míti.

K čemu stvořen člověk? — Jsem tělo a duše; odkud tělo, vím; avšak duše může jediné od Boha stvořena býti, ne od rodičů; kéžby ti mohli i duši dítěte svého stvořiti! Dali by mu jistě schopnosti ty nejlepší, dary ducha nejvýbornější. Povstání těla podmíněno tělesným spojením. — A svět? odkud? sám od sebe? jak může to, co nebylo, se učiniti? Nový pak (Darvinův) pantheistický názor: Jednotlivec se nemůže zachrániti (poněvadž jest válka všech proti všem), ale celek prý může, nesmysl; nemůže-li jednotlivec, nemůže ni celek, neboť celek z částí se skládá. A náhoda (casus)? co jest náhoda? náhoda není nic; slovem tím zakrýváme svou nevědomost. Jestli se co stává, musí míti svou příčinu; neboť nic bez původu (příčiny) se nestává. Pročež jestli se co stane, čeho jsme nepředvídali a co nás překvapilo, říkáme: stalo se náhodou, ač tak státi se musilo. Nezbyvá tedy než: Bůh nás č. tento svět stvořil.

To-li pravda, co z toho pro nás plyne? Já tvorem, Bůh tvůrcem. Já zůstanu a na vždy zůstanu tvorem; a Bůh můj navždy zůstane mým tvůrcem a poměr ten se nezmění.

V čem záleží poměr ten? On Pánem, my služebníky. Tak písmo, zvláště Starého zákona, všude. Panství lidské zde na světě proti Bohu jest jako stín proti slunci. „Gloriam meam nemini dabo (Isai.), slávu svou nikomu nedám“ (Bůh žárlivý); jemu náleží všechna čest a sláva. Reverentia, úcta nejhlubší, všechna čest a sláva jemu přísluší, on poslední cíl a konec všeho; čím prokazovati? tělem i duší, a sice celým tělem a celou duší, neboť celý jsem od Boha, celý tedy jemu musím sloužiti; ne jak já chci, ale jak Bůh chce a jak velí; „lepší jest poslušnost než oběť,“ řekl Samuel Saulovi. Tedy Bohu a jediné Bohu, a to celým tělem a celou duší musím sloužiti.

Co za to? „Glorificantes me glorificabo, contemnentes me contemnan. Ego ipse ero merces tua magna. Kdožkoli oslaví mne, oslavím ho; kteříž pak mne potupují, budou zavrženi. (1. Král. 2, 30.) Já sám budu mzda tvá veliká.“ (Gen. 15. 1.) A žalm 149, 5.: „Plesati budou svatí v slávě, veseliti se budou na ložích svých.“ Nebo „kdož jest, jako Bůh náš? Quis est, sicut Deus noster?“ Na konec: Jest mínění mezi lidem, že kněz nebude nikdy sám ni spasen, ni zatracen; ale s ním a za ním že půjde vždy zástup, a v pravdě! Jsa knězem a vůdcem (zastupitelem) lidu, povede též zástup sobě svěřený na věčnost. Má tedy na starosti spasení své i jiných. — Legatione utimur pro Christo, jsme poslanci Boží, vyslaní jako apoštolové a též svatý a důležitý úřad nám svěřen. Pročež pamětlivi ho jsouce, věrně zastávejme úřad ten. S bázní a s třesením spasení své i jiných konejme.

Po meditaci následovala vždy mše sv., jižto sám vždy sloužil nejdůst. p. biskup, a požehnání s nejsvět. Svátostí. Pak snídání společné; do půldeváté chvíle volná. O půldeváté hodinky, po nich následovala meditací a reflexí druhá.

Medit. 2. dne 24. o 9. hod. ráno. Povzbuzení: Prosme za dar rozumu a umění Ducha sv., abychom poznávali a vždy na zřeteli měli cíl svůj i bližního — a svatý úkol svůj kněžský.

Otázka druhá: K čemu jsou (mimo mne) ostatní věci na světě? Snad poznáme cíl a účel jejich dle původu? Samy sebou nepovstaly; dle všeboženství (pantheismu) řada nekonečná; jeden člen se neudrží, musí postupovati válku proti všem, ale nekonečná řada prý se udrží; leč o tom již svrchu pověděli jsme, a nesmysl ten i ve školách.

K čemu Bůh všecky ty věci stvořil? Co jest hlavní větou (principem) Darwinismu; této nyní módní filosofie? Selectio naturalis, přirozené odměšování, vylučování. Můžeme říci, co může? — že prý příroda více zmůže (dokáže) než rozum lidský, ano, v jistých úkazech (zjevech) přírodních; avšak učiní též loď, laráhu, stroj? nikoli. Hegelianism zase dí: Býti a mysliti totéž jest. Já si tedy něco myslím a už to také skutečně je? — Třeba při bludných filosofích podtknouti jen základní větu (zásadu, princip). Platí tedy: Bylost věčná stvořila věci. Non est malum in mundo (a Deo); pusillum et magnum fecit ipse (Sap. 6, 8.); není zlého na světě (od Boha), malého i velikého on učinil.

Tedy u Boha jest cíl náš, čili spasiti

duši svou. Co nám ku spasení (pomáhá)? Chudoba; viz Spasitele chudého, v největší chudobě se narodil, neměl, kamby hlavy své sklonil; odtrhni srdce od mammonu, neboť nelze dvěma pánům sloužiti. Bůh-li Hospodin jest, jemu služ, neboť celý jemu náležíš; a jako bohatství nic jest, tak i čest a sláva, a odvádí tě od cíle, od Boha, sama-li stane se cílem. Mně všecka čest a sláva, volá Hospodin. Ať dlouhý, ať krátký jest život lidský, boží jest, a nedlouho, zavzní o každém: „raptus est, vzat jest, vytržen jest.“ (Sap. 4, 11.)

Pročež při všem taž se: Quid hoc ad finem? quid ad aeternam salutem? — Co pomáhá mi to k cíli mému? co ku věčnému spasení?

Sacerdos est mediator Deum inter et homines. Kněz prostředníkem jest mezi Bohem a lidmi. Ovšem že byli, kdož tvrdili, že člověk živ jest po své vůli, na zdařbůh a že se bohové o člověka prý nestarají, jako Epikur; avšak proti němu již sám pohan Cicero vystoupil a dokazoval, že světem vládne Prozřetelnost. To hlavní chyba dějepisu, že psán jest bez zřetele ku Prozřetelnosti Boží, bez Boha, bez víry v něho a jeho řízení; jakoby člověk jsa sám sebou vše zmohl a činil, kdežto ve všem viděti prst Boží. — Ovšem pracovati se musí, a bychomf vše učinili, dí písmo: Služebníci neužiteční jsme; druhé pak: se modlití, neboť sami ze sebe nic nejsme: všechno pak mohu v tom, jenž mne posiluje, Bůh. Vlas s hlavy naší bez vůle boží neпадá. — Přece hřešíme, ať zlostí ať slabostí (křehkost Davidova); avšak kdo hřeší, Boha uráží, Bohem pohrdá. 2. Paral. 28, 19.: „Snížil Hospodin Jůdu (národ židovský), že v potupě měl Hospodina.“ Ejhle, Bůh tě zachováva, živí a řídí, jako stvořitel tak i zachovávatel tvůj; conservatio est altera creatio; zachovávání druhé jest tvoření. Portat omnem mundum, sámtě Hospodin celý svět nese. Servire me fecistis in peccatis vestris, dali jste mne sloužiti v hříších svých, t. j. ponížili jste mne a milostí mých zmrhali a jich zle užili ku pohanění mému.

Není výmluvy; známe zákon boží, jsme postaveni na svícen; jest sice nevědomost zavinilá a nezavinilá (ignorantia vincibilis et invincibilis), avšak zavinilá výmluvy nemá. Mnohý drahý čas trávíme ničemnými věcmi na svatý úkol svůj zapominajíce (na př. mnohé čtení novin za dnů našich). — Chraňme se hříchu; hřích tak zlý jest, že, jak jeden světec dí, by Boha zničil, kdyby mohl. Pročež: „Navráťte-li se a spokojíte

se, spasení budete, v mlčení a naději bude síla vaše.“ (Isai. 30, 15.)

Po rozjímání druhém byl opět čas volný až do půl dvanácté, pak následovalo duchovní čtení (*lectio spiritualis*) a sice z knihy „*Lectiones spirituales auctore Schneider*“ a z jiné „*Lectiones in usum — a. Schmidt*.“ *Exercitator* pak schvaloval z Tomáše Kemp. z knihy III. kap. 9. a 16., že vše k Bohu, cíli to poslednímu, vztahováno býti, a že pravá útěcha jediné v Bohu hledána býti má. Po duchovním čtení věnována chvilka zpytování svědomí a v poledne „anděl Páně.“ O 12. oběd; k duchovnímu čtení při obědě a večeři zvoleny listy apoštola sv. Pavla k Tim. z Vulgaty (latině); k českému pak čtení obrán výborný životopis výtečného slovinského biskupa Antonína Martina Slomška, biskupa Labudského, jak jej nakreslil a před třemi roky v Časop. katol. duchov. (ročník 1873) uveřejnil Ant. Mužík, nyní katecheta na 1. česk. reálním gymnasiu v Praze. Čtení to výborné i nejvýš poučné a zábavné, tak že lepšího ku čtení při stole nemohlo voleno býti; poutaloť zajisté pozornost všeobecnou. Po obědě na chvilku návštěva nejsv. Svátostí v chrámu Páně, pak čas volný až do 2 hodin; o 2. hod. nešpory a kompletář, načež konsiderace.

Reč 3. Jest křivé mínění i u katol. kněžstva, že prý jen vzdělanosti a učenosti třeba, pak prý bude hned lépe, získá prý i náboženství; věci zastaralé prý padnou, pověry se odstraní, vzdělanost prý teprv jak náleží zkveté, tedy jen učenost; a tak myslí i mnozí mezi kněžstvem. Dobře, kněz má býti učený; „*labia sacerdotis custodient sapientiam et legem requirent ex ore ejus*“ (Malach. 2, 7.), rtové kněze mají ostříhati umění a z úst jeho hledati budou zákona;“ a to zvláště za dnů našich; maje učiti jiné, musí sám učeným býti. Nahlíží se to a přece mnoho času se stráví v hostincích, při novinách, kartách i jiných zábavách; ale na vědu jak církevní tak světskou mnohý málo zpomíná.

Avšak předsudek jest, že jen učenost vše zmůže; proč předsudek ten za dnů našich? Že křivá je cesta, již se veřejné mínění bere; smýšlení vůbec za dnů našich má křivý směr, časný, smyslný, materialný, toť všem známo. Když Bůh chtěl pokořiti Israele, posílal naň národy, kteří jej mrskali, pro hříchy své byli mrskáni; mějmež z toho příklad!

Odkud nevěra a věda bezbožná za dnů našich? Celé smýšlení křivé a směr chybný! Že jen věda spasí? Ovšem Mal. 2. 7. dí:

Rtové kněze mají ostříhati umění. Ovšem u kněze má býti věda zastoupena a ve vědě třeba až na konec pokračovati; nebo Moudr. 6, 26. dí: „Množství moudrých jest zdraví okresku země; multitudo sapientium est sanitas orbis terrarum; čím více lékařů, tím méně nemocných; čím více dobrých právníků, tím méně při; avšak scientia inflat, věda nadýmá! Pravda! Dar to vzácný, však nebezpečný; apoštol sám dí: A kdybych měl všecko umění, a neměl bych lásky, nic nejsem. 1. Kor. 13, 2. . . Sed. *charitas aedificat, láska vzdělává*. Tedy nejen umění, ale též láska; nebo ta jest, jak ap. dí, svazek dokonalosti; věda tedy a láska, obě knězi potřebné; nemůžet u kněze obstáti jedno bez druhého; jen že věda u kněze musí míti zvláštní směr; písmo vytklo jej Efez. 4, 11. 12., kdež se čte: „A on dal některé zajisté apošloly, některé pak proroky, jiné pak evangelisty, jiné pak pastýře a učitele, k dokonání svatých, k dílu posluhování, ku vzdělání těla Kristova, ažbychom se sběhli všickni v jednotu víry a poznání Syna božího.“ To směr vědy; toho-li nemá, ničeho nedosáhne; jest jen lesk zevní, prázdný, jest bublina. Treba, by věda spojena byla se ctností. Tak svatí; pokračovali ve vědě i ctnosti.

Odkud úpadek křesťanského života za dnů našich? Že hledí se jen k rozumu (osvěta), k paměti, a nic k vůli a srdci. Tak mladíci ve školách. Jen věda, jen věda! Avšak též pýcha a nadutost! Treba nezbytně, by věda stejným krokem kráčela se ctností. Ni víra sama, ni věda nespasí; třeba života, a sice ctnostného, mravného bohabojného života! — Učitelům slíbena zvláštní odměna; příklady; též sv. Václav květ zbožného vychování a vědy z Boha. Myslíme, že církev je pronásledována; avšak sama chová v lůnu svém zárodek úpadku svého, a ten jest nekřesťanský život mnohých. Myslí se, vědou pomoci; to nedostatečné. Návrat k Bohu; zpovědnice; cesta marnotratného syna zpět k otci; pročež: věda a ctnost, rozum a srdce; poznání a láska; příklady v tmavém (!) středověku vznesené vědy a pobožnosti, vysokého poznání a hluboké lásky, sv. Bernard, Richard a Hugo a S. Victoré (Mystická filosofie) spojovali vědu s pobožností. — Aby tedy učenost nebyla planá, musí se spojovati s dary Ducha sv.; 7 jest darů; vedou člověka zvláštní cestou; 4 k rozumu, 3 k vůli směřují, a sice 4., 6. a 7., ostatní na rozum působí. Vzávějme denně Ducha Sv. za dary jeho, zvláště my kněží; máme první a hlavní

chrám v diecési (stoliční v Hradci Králové) založený ke cti a chvále Sv. Ducha: tu jsme byli i na kněžství svěcení! Spiritu Dei aguntur, qui sunt filii Dei (Rom); Duchem božím vedeni bývají, kdož jsou synové boží. Sv. Pav. 1. Kor. 12, vyčítá dary Ducha sv., a mluví o dobrém a rádném jich užívání, zvláště milosti darmo daných, či přidáných (gratiae gratis datae). Viz Tobiašův bohabojný, rodinný život; bázeň boží; důvěra ženy, 12 let krvotok mající. Přijdou mnozí a řeknou, že ve jmenu Páně zázraky činili; a přece jim řekne: Já vás neznám. I Jidáš činil zázraky ve jmenu Páně, i Baalam neznaboh prorokoval; avšak to nepomůže. — Bůh dává dary i ve prospěch jiných, víry, moudrosti, vědy; avšak třeba každému z nás za ně prositi. — Vědy si musíme ovšem vážiti, avšak sama bez ctnostného života nepomůže; proto prositi, modliti se. Vše ke cti a chvále Boží, ku vzdělání těla Kristova. První modlitba „Otče náš.“ Církev boží s námi se modlí. Kněz zvláště má býti mužem modlitby; nejen za sebe, ale i za jiné. Kdo se nemodlí, nekoná správně svých povinností; neudrží ni čistotu; breviář jest anděl strážce; denní hodinky nezbytně potřebné. Ten čas, jež věnujeme hodinkám, není ztracen; přináší sílu a pozhnání. Kněz má učit, kázat; modlitba, tať jediná pravá a důstojná příprava k posvátným úkonům jeho. Modlitba jest anděl strážný, a tolik kolem sebe máme andělů strážných, kolik i privatních modliteb a pobožností. Udržujť v člověku neustále směr nadpřirozený, ten pravý. Pius VI. zvláštní milost boží. Sv. Pavel: Vše ke cti a chvále boží Pročež: Orate! —

O půlpáté odpoledne společně recitování Matutina (jitřní a chvály); pak řeč 4tá.

Medit. a Reflexio 4. Povzbuzení, prosme za dar bázně boží; počátek moudrosti jest bázeň boží.

O smrti. „Uloženo jest lidem jednou umřítí, a potom soud.“ (Žid. 9. 27.) Že umřeme, o tom nikdo nepochybuje; ač lidé málo na smrt myslí. Pamatování na smrt velice jest prospěšno a užitečno. Hospodin jest pánem života i smrti. — Často praví se: doktor udělal chybu, ale Pán jest pánem života; přikládá se vina doktoru, ale vinen jest praotec náš, a smrt nezbytně jest dědictvím všech potomkův jeho. Hospodin Pán života jeho. Job. 14, 5.: Krátci jsou dnové člověka, počet měsíců jeho u tebe jest: a položil jsi meze jemu, kteréž nebudou moci překročeny býti. A žalmista dí: Mensurabiles posuisti dies ejus, jako na dlani jsi odpočítal dny jeho: od věků ustanovil každému délku

života; každá minuta jest dar boží; máme naložiti jí ku posvěcování sebe; Bohu třeba za ni děkovati. —

Často z jistých příčin Bůh život člověka prodlužuje anebo zkracuje; lékař se sám divívá, že ten neb onen déle žil, anebo dříve umřel, než on si myslel a než byl vypočítal. Prodloužil Ezechiáš králi život o 15 let (prorok Isaiáš). Modlíme se i za prodloužení života; známa jest církevní modlitba: Dominus conservet eum et vivificet eum . . . (za hlavu církve), Pán zachovejž ho a obživíž ho a blahoslaveného učíň ho na zemi. Církev sama učí nás se modliti za dlouhý život; nebo milost jest od Boha, prodloužení života; každým okamžikem téměř nebe buď ztratiti neb získati můžeme. Čas života našeho tak drahý jest, jako celá věčnost; nebo tato (aspoň pro nás) na něm visí. Máme právo prositi (lex precandi); Bůh pak má právo, dáti neb nedati (lex prae bendi aut non prae bendi). — Začasté Bůh zkrátí život z milosrdenství neb spravedlnosti. Zkrátí život mladíku, dětem, žeby hřešili a ku spášení nepřišli; zkracuje život i z trestu; Ž. 54, 24.: Muži krví a lstívi, nedojdou polovice dnů svých. Proto Ž. 101, 25.: Nepovolávejž mne v prostřed dnů mých. Tak Bůh krátí život! Příklad: Mojžíšovi pro nedůvěrnost a pochybování ukrátil života. Uzříš zemi zaslíbenou, ale do ní nevejdeš!

Tak tresce Bůh hříchy ukrácením času; dlouho čeká, avšak náhle přikváčí trest jeho. Potopa světa, Sodoma a Gomorrha. Sv. Tomáš Akv.: Bůh netresce hned někdy, proto, žeby lidé řekli, že není soudu na onom světě. Co kněžstva se týče, vina jeho zasáhne i lid. Synové Aaronovi zapálili obět. Bůh seslal oheň na ně (Kore, Datan, Abiron). Synové Heli, labužníci jsouce, kradli z obětí, a se ženami, které pozor dávaly u dveří státní, spávali 1. Král. 2, 22. I zvěstoval Hospodin trest skrze Samuele (v. 31.): „Aj přicházejí dnové, a přetnu rameno tvé, i rameno domu otce tvého, aby nebylo starce v domě tvém.“ Dal vítězi i nepřátelům pro hříchy kněžstva archa boží v strašné porážce vzata jest, a byla raději u pohanův, než u národu vyvoleného. Příklady strašných trestů božích! Pláč Jeremiášův na zříceninách svatyně i svatého města. Nevěřili, žeby Jerusálém mohl dobyt býti. „Pro hříchy proroků a kněží, kteří vylévali uprostřed něho krev spravedlivých stalo se to. (Pláč 4, 13.). Ruina populi est ruina sacerdotum. Zkaženost kněží jest zkáza lidu.

Co nám zbývá? co jest činiti? Kdos vinen, pros Boha, by ku pokání ti prodloužil

života. Modleme se dnem nocí, by nemrskal Bůh lidu pro naše hříchy. — Smrt jista, hodina nejista. Sv. Bernard: Morte nil certius, hora mortis nil incertius. Nad smrt nic jistějšího, nad hodinu smrti nic nejistějšího. Proto matka církev často volá: Bďte, (vigilate); buďte připraveni, neboť nevíte, v kterou hodinu Syn člověka přijde! — Avšak námi málo hýbají slova ta: quotidiana vilescent, denní věci zevšedňují; nemá tak býti. Pamětliv buď posledních věcí svých a na věky nezhrěšš. Zvláště kněz, průvodce jiných na věčnost, pamětliv má býti smrti své; zaopatřování nemocných, pohřby pamatují jej na smrt; proč často si o ní rozjíměj. — Přijdeť den Páně jako zloděj.

Vykazují statistická data, že v duchovním stavu poměrně více umírá náhlou smrtí, než ve stavech jiných; proč? — podivná věc! Denně přijímáme tělo Páně; jest to milost, avšak může býti i trest Páně. Proto modlíme se v litanii: Od náhlé a nenadálé smrti vysvoboď nás Pane! Příklad o Galileanech, a 18 zabitých od věže Siloe (Luk. 13, 1, 2.) Pravitel Spasitel: Domníváte se, že oni vinnější byli nade všechny lidi? Nikoli, pravím vám; ale nebudete-li pokání činiti, všickni podobně zahynete! — Těžký hřích může býti příčinou smrti; proto bďte! Čiňte pokání! jsme v exerciciích; jest jubileum, poklad milostí otevřen, použijmež času milostivého leta! —

Po meditaci 4. čas volný až do večere; pak pořádek jako předešlého dne.

(Pokračování.)

Obrázky z cesty do Švýcar.

Napsal František Elcert.

2. Z Mnichova do Kostnice.

Cesta z Mnichova k Lindavě vede nejprve jednotvárnou neúrodnou plání. Jediné, co mne zajímalo, byly úpravné vesnice, v nichž stojí pěkné kostely skoro vesměs s vysokými sedlovými věžmi. Tyto sedlové věže vidíme všude v jižních Bavořích, Bádensku a Švýcarsku, kdežto v severním Bavorsku vzorem báně vesnických věží je obyčejně řetkev. V každé sebe menší vesnici jižních Bavor vidíme úpravný kostel, velmi mnohé z nich jsou románské. Četné kříže a sochy svatých na rozcestích hlásají nám, že jsme v krajině dobře katolické, mimo to vidíme tu i tam stojící sloup s křížem, nápisem a klekátkem; nejednou jsou to památníky nějakého neštěstí, při nichž prý nikdo neopomene pomodlit se Otčenáš a Zdravas za duši nešťastníka, jenž zde skonál.

Pokud krajinami katolickými cestujeme, pozdravují nás kříže, sochy svatých a tyto sloupky; jakmile přišli jsme do krajiny protestantské, zejména kalvinské, nevidíme kříže ani na kostelích, místo kříže bývá na nich buď prostá makovice, hvězda, trojhran neb kohout. Nevidá jinak nic zajímavého venku počal jsem pozorovati své spolucestující. Zvláště mne zajímali venkované, pověstní Švábové, o nichž mnoho jsem čítal a slyšel. Dobrosrdečnost a prostota napsána jim ve tváři a celý zevnějšek jejich svědčí o velikém hmotném blahobytu. Na jedné stanici vstoupal do vozu venkovan, jenž svou silou a tělnatostí vzbudil v nás úžas. Zejmena nemohl se mu dosti vynadiviti starý hubený advokát ze Solnohradu, jenž proti mně seděl. Vypytał se ho s důkladností vyšetřujícího soudce, mnoho-li piva vypije a pokrmů požívá, a slyše odpověď dlouho si ji opakoval. Mne pak zajímaly řady knoflíků na vestě a kabátě jeho, byly to samé tolary, mezi nimiž nalezl jsem i několik z doby Marie Teresie s obrazem Panny Marie a nápisem „Patrona Hungariae.“ Podobně mají i ženy a dívky kabátce poseté většími a menšími stříbrňáky. Tak bývalo druhy i u nás, my o tom víme ovšem již jen z vypravování. Přemítal jsem o tom, kterak v této zemi z větší části neúrodné blahobyt kvete a když jsem se tázal venkované, jakou měli letos úrodu a slyšel, že výbornou, vzdychl jsem si vzpomena, kterak v našich krásných Čechách již po několik roků úroda je vzácností.

Když jeli jsme kolem městyse Bruku, vystoupili mnozí z vozů a šli do tamního poutnického chrámu vykonat svou pobožnost; pravili, že prý to jeden z nejkrásnějších a největších chrámů Bavorských. Prál jsem z plna srdce tomu lidu blahobytu jeho, zasluhujeť ho, nebo je to dobrý, zbožný, katolický lid. Široširou rovinou jeli jsme přes řeku Lech, která zde k Augšpurku spěchá. Velikými lesy přijeli jsme k městu Kaufbeuren, které má osm gotických a románských věží a několik starých kulatých bašt; když pak řeku Wertach jsme přejeli, uzerli jsme na jihu klikatinu modrých hor, na jejichž nejvyšších temenech sníl se bělal. Tu stává se krajina vždy lesnatější a hornatější. V takové lesnaté krajině leží město Kempten, jež má několik chrámů a pěkných věží; okolí jeho je rozmanité, bujnou svěží zelení oku mile lahodící. Nedaleko odtud je malé jezero Niedersondhofensee, jež prý podzemními průtoky s Bodamským jezerem souvisí. U stanice Oberdorfu dojeli jsme Bavorských Alp, v nichž kochalo se

oko naše na zelených stráních a ladných údolích. U města Immenstadtu s jezerem téhož jména obrací se dráha k západu, vedouc úzkým pruhem Bavorským mezi Virmemberkem a rakouským Vorarlberkem k Lindavě.

Nemohl jsem se ani dočkat Lindavy a krásného jezera Bodamského. Byla sobota a umínil jsem si jeti parníkem do Kostnice, kdež přes neděli setrvatí jsem chtěl. Konečně došli jsme bavorského přístavního města Lindavy na jezeru. Má velkolepý přístav vystavený od krále Maxmiliána, jemuž zde postaven nákladný pomník. Vedle něho přímo nad jezerem poutá pozornost obrovský mramorový lev na vysokém žulovém podstavci sedící a vysoký maják. Neměl jsem pochvilí, abych prohlédl sobě město, jež několik starožitných věží a nádherné hostince na břehu má, vstoupil jsem ihned na parník. Poprvé ve svém životě viděl jsem takovou spoustu vod a žasl jsem. Jestli jezero Bodamské z Bregence do Kostnice na 17 hodin dlouhé, šířka jeho je nestejná, obnáší 4 až 6 hodin. Bylo krásné odpoledne, obloha jasná, hladina jezera tichá. Podivil jsem se barvitosti hladiny jezerní, voda je na blízku zelenavá, v dálce modrá a zcela na východním obzoru leskne se co křišťál. Na východě zdála se obloha spojena býti s vodou, jenom za nejjasnějších dnů lze jezero v celé délce přehlédnouti. A to krásné pobřeží jezera! Patíme k východu! Po stupních vystupuje krajina porostlá lesiky, v pozadí modravé hřebeny hor Vorarlberských, dole v zálivu bělá se Bregence. Zdá se tak blízko býti, žeby možno bylo tam dostřeliti. K jihu vidíme rovinu, již vtéká Rýn do jezera, za ním pahrbky, mezi nimiž švýcarské město sv. Havel leží, a zcela na obzoru jižním lesknou se vrcholky sněhového hřebene, zvaného „sedm kurfirstů.“ Ostatní pobřeží švýcarské je rovné, révím a štěpnicemi porostlé. Jeli jsme z Lindavy podél pobřeží Virmberského. Na palubě hemžilo se venkovany a vojáky Virmberskými, kteří mluvili řečí, z níž ani slůvka jsem nerozuměl. Byl jsem tomu rád, že mám aspoň někoho, jehož řeči rozumím; na cestě z Prahy seznámil jsem se totiž se starým pánem z pruského Horního Slezska, jenž nemaje určitý směr cesty jel se mnou do Kostnice. Byl to dobrý, zbožný muž, jehož jsem si zamiloval, uměl dobře polsky a rozuměl poněkud i češtině. Pozoruje jezero a krásné pobřeží neměl jiných slov leč: Ať to někdo zkusí, vyvesti co Bůh! Co jsou všechna díla lidská proti dílům Tvůrce

všemohoucího! Dojala mne slova tato a vzpomněl jsem, kterak nyní mnozí lidé vidouce krásnou přírodu zapomínají jejího původce, ano upírají ho a zbožňují tvorstvo nechtějící znáti Stvořitele. K večeru, kdy slunce počalo k západu se kloniti, viděli jsme na jezeře znamenitou hru barev. Strídaly se tu barvy lazurová, blankytná, pak bílá a rudá v takové rozmanitosti, že nám to bylo podnětem nového úžasu.

Když jsme z přístavu virmberského města Immenstadtu vyjeli, počalo silně pršet, což bylo nám opět zajímavým úkazem. Pozdě na večer došli jsme přístavu Kostnického v Bádensku a byli jsme rádi, že po celodenní jždě za velikého parna nalezli jsme odpočinku v hostinci.

3. Kostnice.

City podivně tesklivé ozyvaly se v duši mé, když v noci vystoupil jsem na břeh Kostnický. Upomínky historické, vzdálenost od vlasti, Bádensko a jeho boj proti Církvi, zednáři a blízké protestantské kraje Švýcarské — to všechno mihalo se mně v hlavě a utvořilo dojem, jenž mnou zachvěl. Přišel do hostince mně doporučeného byl jsem tomu velice povděčen, že mám milého soudruha. Časopisů bylo zde hojně vyložených, z Bádenska, Virmberska i Švýcarska; nahlédnu do nich nenalezl jsem tam skoro nic jiného než liberalní „kulturní boj“ proti Církvi katolické. Nejzvrhilejší ze všech zdál se mně býti list „Badische Landeszeitung“, psal o biskupovi Konradu Martinovi způsobem neskonale sprostým a surovým. Maje velmi skrovných vědomostí o nynějších poměrech v Kostnici, vyptával jsem se vlídného hostinského na náboženské věci v městě tom a byl jsem prozatím trapných citů svých zbaven a poněkud upokojen. Dozvěděl jsem se, že jsou zde dva kostely katolické, jeden protestantský a jeden starokatolický. Na tom jsem měl prozatím dosti.

Po deštivém večeru nastal krásný jasný den, byla neděle. Již záhy zrána jsem si přivstal a šel si prohlédnout město. Kostnice má čisté, ač poněkud úzké a nerovné ulice, úpravné domy, na nichž všude okenice se zelenými žaluziemi jsou. Město má přívětivý, zcela moderní ráz a ačkoli pouze as 11.000 obyvatelů chová, je život na ulicích mnohem pohyblivější než v Řezně, jež třikrát tolik obyvatelstva má. Jména Constantia dostalo se městu od zakladatele, jímž byl některý člen císařského dvoru konstantinského; teprve od známého církevního sněmu, jenž s národem Českým mnoho se

stýkal, přišlo slovanské pojmenování města „Kostnice“ i u Němců v oblibu. Záhy přišlo sem křesťanství, které však po pádu římské říše od divokých Alemanů i s městem zničeno jest. V 6. století přeloženo sem biskupství ze švýcarské Vindonissy a Kostnice náležela od té doby k východní části říše Francké. Tehdáž byla jen nepatrným městysem. Sv. Havel zde nějaký čas biskupoval. V 9. a 10. století byl bohatě a štědře nadán klášter (monastýr, münster), jež v 8. století zde sv. Fridolin vystavěl. Biskup Kostnický sv. Konrad vystavěl zde na počátku 11. století 3 chrámy a dóm, který však brzo zemětřesením napolo zřícen byl. Za císaře Bedřicha Rudovousa učiněn zde počátek krutých válek proti městům severní Italie, nebo r. 1153 vrhl se kupci z vlášského města Lodi před císařem z domu vystupujícím na kolena prosíce jej o pomoc proti zpupnému Milánu. Císař Bedřich zdvihl válku proti Milánu, již účastnili se slavně a vítězně Čechové pod Vladislavem II., je muž za to císař udělil důstojnost královskou; r. 1183 pak uzavřen zde mír s pokorěnými městy vlášskými. V 11. století byl biskup zdejší Otto spojencem císaře Jindřicha IV. proti papeži Řehořovi VII., z čehož kruté války a plenění povstaly. I pozdějších hohenštaufských válek účastnili se biskupové zdejší a tak stalo se, že město několikrát dobyto a vypáleno bylo. V 13. století založili dva měšťané zdejší v městě kláštery dominikánský, františkánský a augustiniánský a tři kláštery ženské. V stoletích následujících zuřily zde boje občanské, roku 1414 stala se pak Kostnice světoznámou slavným sněmem církevním, jenž zde od 1. listopadu roku onoho až do 22. dubna 1418 nepřetržitě zasedal.

V 16. století snažil se magistrát Kostnický město do lůna protestantismu vehnati, zrušil sedm klášterů, vypudil biskupa a kapitolu, ustanovil protestantské predikanty a znesvětil chrámy, což vše přes všechny výhrůžky císaře Ferdinanda I. se stalo. — Panství protestantismu násilím zavedeného netrvalo zde však dlouho, nebo již r. 1551 vrátil se do opuštěného domu biskup se svou kapitolou, vznikly i nové kláštery. Stalo se to úsilím panovnického domu rakouského, je muž Kostnice patrila, ač protestantský magistrát města několikrát projevoval choutku, přidati se k sousední republice Helvetské. Ve válce třicetileté trpělo město mnoho. Že Kostnice městem zcela katolickým se stala, svědčí i slova císaře Josefa II., který navštívil město, nazval je „kněž-

ským hnízdem.“ Teprve ve francouzských válkách připojena byla Kostnice k Bádensku. Biskupství přeloženo bylo do Frýburku v Brisgavě. Město má nyní 11.000 obyvatelů velikou většinou katolických, protestantů zde není mnoho, jsou to nejvíce Švýcaři; mimo to je zde také hlouček liberálních zednářů, kteří utvořili zde obec starokatolickou, obyvatelstva se tato nová sekta celkem netkla.

Nejznamenitější budovou v Kostnici je „münster“, bývalý biskupský chrám. Je to budova velikých rozměrů, pocházející z 10. století. V 11. věku byl tento monastýr, původně slohem románským vystavěný, zemětřesením sřícen a pak znova zbudován. Má krásné vysoké gotické průčelí s cimburím, nad nímž vypíná se štíhlá prolomená pyramida. Jinak je chrám románský mimo klenby a veliká okna v presbytáři a lodích křížových. Nynější věž byla teprve asi před dvacíti lety vystavěna, za času slavného církevního sněmu mělo průčelí chrámu dvě štíhle věže se štítem uprostřed, což však ohněm zničeno bylo. Tři gotické portály v průčelí a obou křížových lodích vedou do vnitřku.

Na hlavním portále obdivujeme se umělým řezbám, v nichž ve 20 výjevech život Páně zobrazen jest. Vstoupíme-li vnitř, překvapí nás dvě dlouhé řady románských sloupů a na konci lodě krásná malovaná okna. Presbyterium je vysoko nad dlažbu lodě vyvýšeno, — charakteristická známka románského slohu, — pod ním je posud stará krypta z původního chrámu z 10. století. Presbyterium uzavřeno jest zdi v pravém uhlu, na této zdi jsou převysoká tři okna s lomenými oblouky a malovanými skly, zvláště prostřední okno má krásný obraz Rodičky Boží.

Pozoruhodná jsou zde stará, uměle pracovaná štála gotická.

Hlavní oltář je nízký, zcela u zdi, mimo to je však hned nad stupněmi vedoucími do presbytáře vkusný kamenný gotický oltář se svatostánkem; dole pak u stupňů lavice s klekátkem ku sv. přijímání. Chrám je důkladně restaurován, má veliké množství starých náhrobků; zejména mnohých prelátů v době církevního sněmu zde zemřelých (n. p. Roberta Halluma, doktora církv. práva a vyslance krále anglického, jenž r. 1417 zemřel), staré obrazy, skulptury, sochy a skládací oltáře. S chrámem tímto souvisí budova s křížovými gotickými chodbami a sítěmi, v nichž nyní kostelní archiv a klenotnice uschovány jsou.

V chrámu tomto sloužil jsem ráno mši sv., pak přítomen jsem byl kázání a zpívání mši sv. Navštívil jsem před tím jednoho z kaplanů, s nímž déle o poměrech zdejších jsem se rozhovořil. Lid zdejší je u veliké většiny dobře katolický, probuzený a zbožný. Liberálové všemi pákami chtěli tak zvanou „starokatolickou“ víru zde zavést, ano i staroslavný münster chtěli katolíkům odníti, pouze probuzenosti zdejšího lidu jest děkovati, že útok ten rázně jest odražen. V městě čtou se mezi měšťanstvem pilně katolické politické listy, jichž v Bádensku pět vychází. Tak zvaní starokatolíci, byvše s žádostí svou o münster odmrštěni, dosáhli na městské radě toho, že jim byl zadarmo dán zrušený chrám bývalého augustiniánského kláštera, kde jakýsi odpadlík mnich jim přísluhuje. Tito „starokatolíci“, jichž zde ostatně není mnoho, kteří však velmi pohybliví jsou a proti Církvi zuřiví, jsou více politickou než náboženskou stranou, jsou všickni zednáři a tíhnou k Berlínu. Bádenská vláda je všemožně podporuje.

Protestanté zdejší jsou kalvínci a nejvíce přichází Švýcaři, vystavěli si nedávno novou modlitebnu a žijou s katolíky v svornosti, ani pastor jejich nebíjí tak proti Církvi katolické jako odpadlí mnich se zednářskými „starokatolíky“ svými. Nedávno byl zde bismarkovský „biskup“ Reinkens, jenž asi pět dítek bírmoval a se zednáři zdejšími v hostinci shromáždění odbýval. „Ba musíme pracovati,“ pravil mi ctihodný kněz „a sice mnoho a úsilovně, slovem, perem i příkladem; nebo protivníci naši jsou velmi činní proti nám.“ Že duchovenstvo arcidiecése Freiburské tak velice činné a rázné, a lid katolický probuzený a práv svých znalý jest, toho neposlední zásluha přísluší výtečnému Albanu Stolzovi, jehožto spisy mezi lidem valně rozšířeny jsou.

Z celé rozmluvy s důstojným knězem tímto seznal jsem, že církevní poměry v Kostnici a v Bádensku vůbec nejsou tak trudné, jak jsem se domníval. Když pak počali jsme mluvit o mé vlasti a pravil jsem, že nejnovější protestantská sekta „starokatolíků“ u nás Čechů a Slovanů vůbec pražádných přívrženců nemá, jelikož dávno již u nás i od stran nepříteli Církvi příznivých poznalo se, že je to vlastně strana politická v rukou Bismarckových, tu k velikému podivení mému namítl mně kostnický můj bratr duchovní, že prý sice „starokatolíků“ nemáme, za to ale — Husity! To mně bylo vítanou příležitostí, abych se o vlasti své rozhovořil a vyslovil své politování nad tím, že

o nás katolických Čechích i mezi Němci katolíky taková nevědomost panuje. Tato nevědomost je vůbec za hranicemi všeobecná, nalezl jsem ji později i v Švýcarsku. Představujiť si husitství u nás v Čechách jako nějakou rozkolnickou náboženskou sektu, myslím však, že neposlední příčinou této nevědomosti jsou i jisté katolické listy Rakouské, které dobře znajíce poměry naše ustavičně vědomě a zúmyslně nás pomlouvají a pravdu zakrývají. Bůh to naprav! —

Když jsem po 8. hodině ranní v hlavním chrámě mši sv. sloužil, bylo tam prázdné. Přišel pak krátce po deváté do chrámu na kázání byl jsem překvapen.

Všecky prostory jeho byly přeplněny lidem, že sotva místa jsem nalezl. V pravo mužové, v levo ženy, byl jsem vzornou jejich pozorností a zbožností potěšen a vzdělán. Kazatel mluvil v dobře upravené řeči své o křesťanské spravedlnosti, která každému dává a prokazuje, což mu přísluší, ukazoval, kterak, kdyby člověčenstvo touto spravedlností křesťanskou ve všech svých skutcích prodechnuto bylo, války, různice by přestaly, a blaho, spokojenost a láska by na světě zavládly. Tato spravedlnost žádá, abychom vrchnosti světské ve všech dovolených a zákonu Božím neopporujících věcech poslušni byli, ona žádá, abychom bezvýminečně a naprosto poslouchali Církve sv.

Po kázání všickni sedící vstali, kazatel mimo obyčejné ohlášky četl i jména snoubenců a vyzýval přítomných, aby se za ně modlili, by rodiny jejich byly dobře křesťanskými, pak oznamoval, které farníky povolal Pán uplynulého týdne na věčnost a činil opět vyzvání k modlitbě za ně.

Na to modlil se nejprve za sv. Otce, za Církev, za biskupa, za stálost u víře, za nepřátele Církve sv., za snoubence a za zemřelé. Ohlášky a modlitby tyto dlouho trvaly. Mezi kázáním slyšel jiný kněz nedaleko hl. portálu sv. zpověd. K velké mši sv. zazněly mohutné varhany a pak polyfonní sbory, nebo hudba instrumentální je zde všude odstraněna, responsoria byla chorální harmonizovaná. Mezi mši sv. modlili se i všickni přítomní muži z knížek modlitebních, což jsem i v Řezně, Mnichově a Lucerně pozoroval. V našich městech je to věc zřídka vídanou.

Jak důležité, světem hýbající děje daly se před věky v tomto chrámu!

Sem hlavní branou přišel u veliké slávy se svými devíti kardinály papež Jan XXIII. dne 28. října 1414. a zpíval u hlavního oltáře slavné „Te Deum“. Tento chrám

byl střediskem velikého koncilu, neboť v něm odbyvala se slavná zasedání jeho.

Hned druhého dne po příchodu mistra Jana Husi do Kostnice přibil dne 4. listopadu farář od sv. Vojtěcha v Jirchářích v Praze, Michael de Causis, na dvéře hlavního portálu zde žalobu proti Husovi.

Jan XXIII. sloužil zde u veliké slávy dne 5. listopadu mši sv. a záhajil den na to koncil. Všem kněžím vykázána při této slavné mši sv. v chrámě místa, jen Husovi nic jelikož v klatbě byl. Přátelé jeho si na to stěžovali, ac zcela přirozeno to bylo.

Při světle pochodní a hlučném jásání lidu ubíral se v noci dne 25. listopadu do tohoto chrámu král a císař Sigmund a s ním chof jeho Barbora Cílská a skvělá družina. Přišed od západu, téže noci pod zlatými nebesy veden byl sem a byl přítomem třem mšem sv., jež Jan XXIII. sloužil; král sám v obleku jáhna a s korunou na hlavě zpíval evangelium „Exiit edictum a Caesare.“

Zde 4. května 1415 slavně odsouzeno jest 45 bludných článků Viklefových, zde 6. července po slavné mši sv. sloužené arcibiskupem Hnězdňenským a po kázání, jež biskup Lodenský na slova sv. Pavla „Destruatur corpus peccati“ konal, odsouzeny jsou spisy Husovy, zejména 30 bludných článků z nich vyňatých. Hus veden jest jižním portálem na prostranství „hořejší dvůr“ zvané, kde očitým svědkem upálení svých spisů byl. Na lešení v lodi chrámové upravené degradován jest nešťastný mistr, odsud vyveden a téhož dne vykonán na něm na popravišti „Brühl“ zvaném o 10. hodině ranní ortel smrti.

Z chrámu tohoto vedeno jest každodenně prosebné procesí k domu, v němž volba papeže se odbyvala, zde přijímal zvolený papež Martin V. dne 10. listopadu 1417 homagium, zde na kněžství i biskupství ordinován a 21. listopadu tiárou korunován byl. Konečně prohlásil týž papež v posledním 45. slavném sezení dne 22. dubna 1418 zde sněm Kostnický za ukončený. Skoro čtyři leta byl tento chrám a město Kostnice středem, k němuž obracely se oči celého křesťanstva.

Premítaje o těchto velikých událostech věků dávno minulých šel jsem prohlédnout si druhý památný chrám sv. Štěpána. Před presbytářem stojí pěkná socha sv. Jana Nep. z r. 1709. Chrám tento pochází z počátku 15. století, má v průčelí štíhlou gotickou věž, je trojlodní a prostranný, jednoduchý, nemá však slohu gotickému přiměřené klenby, nýbrž rovné freskami pokryté stropy.

Okna jsou vesměs pěknými malbami ozdobena, oltáře jsou všechny nové gotické, vpostranní lodi je oltář sv. Jana Nep. Byla právě zpívána mše sv., když jsem vstoupil, lidu zde bylo hojně. Zdejší Bádenská posádka mívá zde vojenské služby Boží, ráno viděl jsem vojsko, jak s hřebou sem kráčelo. Kaplan, jehož jsem navštívil, chválil zdejší katolické vojíny, že dobrovolně konají své povinnosti náboženské. I zde jsem uslyšel pěkný polyfonní zpěv.

Za doby velikého koncilu sestaven v tomto chrámě dne 2. listopadu 1414 duchovní soud, „rota“ zvaný, a r. 1415 přibil Jeroným Pražský, jenž tajně dne 1. dubna sem přišel, na hlavní bránu tohoto chrámu listinu, v níž nabízel se odpovídati všem veřejně, kdož jeho a Husa z kacířství viní. Varován od českých pánů prchl odtud, než pro tupení koncilu byl (na cestě zatknut a do Kostnice přiveden, kde ze žaláře ve věži sv. Pavla patřil na smrt Husovu. Vrtkavý mistr tento odvolal sice své učení v slavném zasedání sněmu v hl. chrámu dne 23. září 1415, než brzo toho želel a byv 344 dní vězněn, 30. května r. 1416 touž smrtí a na témž místě jako Hus zemřel.

Jiných chrámů otevřených v Kostnici nyní není. Nedaleko hl. chrámu je v bývalé jezuitské koleji gymnasium a vedle chrám, který ale poslední dobou osiřel, jelikož horlivý katolický katecheta od vlády byl sesazen a na jeho místo pro několik žáků „starkatolický“ zdejší farář ustanoven, tak že převeliká většina žáků roku tohoto všelikého náboženského vyučování ve škole postrádala. I k vůli těm několika protestantským žákům dochází do škol zdejší pastor, katolický kněz tam nesmí. Inu, je to v pověstném Bádensku, tomto pravzoru „kulturního“ boje proti Církvi!

Z ostatních budov městských je nejpatrnější kupecký dům u přístaviště na jezeru. Je to mohutná dvoupatrová budova z 14. století, přízemí a první patro je z kamene, hořejší patro ze dřeva. Dům tento prvotně za skladiště a za bazar ustanovený, nabyl důležitosti tím, že r. 1417 za konklave k volbě papeže určen byl. V prvním patře je nyní velkolepý sál, na jehož stěnách jsou nové obrazy z dějin města, hlavně z doby velikého koncilu. Zejména jsou zde obrazy představující Husa před sněmem v hl. chrámu, pak na loďce plovoucího po Rýnu do Gottliebenu a jeho smrt, slavný průvod Martina V. ku korunování do hl. chrámu aj. V druhém dřevěném patře je museum, kde uloženy jsou některé památky koncilu, jme-

novitě missál a pečeť Jana XIII., trůn a pečeť císaře Sigmunda a Martina V., a rozličné zbytky z vězení Husova. Mezi rukopisy je zde zvláště pozoruhodný svazek kázání zdejšího rodáka Jindřicha Suso, Dominikána, slavného vůdce mystiků v 14. století.

Dům tento je obnoven, na jihovýchodním rohu jeho na nábreží stojí socha sv. Jana Nep. a na západním průčelí má kamennou desku s latinským a německým nápisem vztažujícím se k volbě Martina V., jež zde se stala. Latinský nápis počíná takto:

Gaude clara domus, pacem populo generasti Christicolas dum pontifices tres schismate vexant.

K účelu volby papeže zřízeno v 1. a 2. poschodí 60 jizeb s malými předsíněmi, pročeď. Okna celého domu zabeďněna byla prkny, jizby osvětlovaly se lucernami a svíčkami. Dům má 4 brány, z nichž dvě zazděny a dvě silnou stráží opatrovány byly. Všeka okna domů protějších byla také zazděna. Kardinálové a preláti neměli při volbě zajiště žádného pohodlí, jelikož jizby jejich velmi úzké byly.

Bílá korouhev s arkýře vyvěšená oznamovala lidu, že volba posud není ukončena; každodenně přicházel sem průvod z hl. chrámu čekat na její výsledek; tři dni trvalo konklave, až konečně 11. listopadu slavný průvod přišel před dům korouhve bílé nenalezl — byltě zvolen papežem kardinál Otto Colonna, jenž podle svatého, jehož památka v ten den připadá, přijal jméno Martin V.

Bývalé bohaté kláštery Kostnické již dávno zrušeny jsou, ze staveb jejich zachován je nejlépe bývalý chrám a klášter dominikánský na ostrově jezera Bodamského.

Dominikáni vystavěli si zde v 13. století v slohu románském krásný chrám a klášter, který v 14. věku proslul řečeným mystikem Jindřichem Suso. V době koncilu odbývány zde v refektáři předchozí porady národu italského a francouzského, zde Hus 89 dní v mírné vazbě držán byl a papežský legát Emmanuel Chrysolaras zde zemřel a v křížové lodi pochován byl. Posud lze čísti nápis na hrobu jeho, jež Eneáš Silvius sepsal.

V době protestantismu museli řeholníci odsud přehnouti, než vrátili se brzo a žili zde až do konce minulého století, kde císař Josef II. klášter zrušil a s celým ostrovem jednomu ženevskému továrníkovi za 25 zl. ročního nájemného (!) ponechal.

V nejnovějším čase zřízeny byly zde lázně a hostinské místnosti. Chrám je trojlo-

dní a úplně zachován v slohu románském, nyní učiněna z něho veliká jídelna, rovněž z kněžského kůru nad kryptou. V severní lodi zachoval se posud krásný freskový obraz Panny Marie, a znak kláštera zdejšího s kolopisem „Sigillum fratrum s. Dominici.“ I křížová chodba v přiléhající budově zachovala se, vše je slohu přiměřeně obnoven, tak že přicházejíce hlavní branou dívíme se, vidouce veliký chrám a v něm — mnoho pokrytých stolů, mezi nimiž sklepníci běhají. Knížka zde prodávaná vypravuje nám chlubně, že z těchto druhdy prý „temných a zasmušilých prostor“ učiněno nyní místo „jarého života a blaživého světla“, jakového prý „od Petrohradu po Neapol marně bychom hledali.“ Jak nevďěčný je ten nynější svět, jenž hoví si v budovách, jež v dávných věcích řeholníci k službám Božím vystavěli, které jim pak odňaty byly! Za to, že tak krásně stavěli, se jim ještě splácá.

Mají-li ostatně ti plaví Angličané s těmi blaseovanými tvářemi a přepjaté paničky jejich, kteří v těchto místnostech léto tráví, býti representanty onoho „jarého života a blaživého světla“, tu to moderní světlo velmi matné a chudické jest proti těm velikým světlům, jimiž řád sv. Dominika, jenž zde celé pětistiletí svůj stánek měl, v středověku zářil. Jednou z největších chyb našeho věku jest, že mnozí se domýšlejí, že před nimi byla samá tma až teprve v nynější době se rozbřeslo — dětinská to naivnost!

S přistaveného tarasu je rozkošná vyhlídka na jezero Bodamské a břehy jeho. Jdeme-li odtud nazpět k hl. chrámu, vidíme v pravo na břehu Rýnu věž t. z. Husovu. Do této věže byl Hus od Dominikánů dne 3. března odveden a když se tu rozstonal, kázal jej Jan XXIII. svým osobním lékařem léčiti, načež byl do kláštera Františkánského odveden.

Z ostatních bran je zachována v ulici sv. Pavla starožitná brána (Schnezhthor), vedle ní starý dům, kde Hus u vdovy Fidy přišel do Kostnice od 3. — 28. listopadu 1414 na svobodě bydlel. Ač kletbou stížen byl, sloužíval zde v době této při shonu lidí mši sv. a s každým, kdož do domu přišel, do rozmlouvání o učení svém se dával; i když od biskupa Kostnického zřejmě mu stoužení mše sv. zakázáno bylo, nedbal toho, což bylo jednou z hlavních příčin, že 28. listopadu svobody zbaven a nejprve do budovy vedle domu zvané „domcustoserei“, pak k Dominikánům do vazby dán byl.

V minulém století zasazena na tento dům kamenná deska s hlavou Husovou, pod

ni jsou nemotorné švábské rýmy, v nichž obsažena historická nepravda, že Hus odtud přecháje zde zadržen byl.

Z bývalé biskupské pfalce, kde papež Jan XXIII. bydlel, učiněno jest nyní museum; klášter Františkánský, kde porady národnosti německé a anglické se daly, je zrušen, rovněž i klášter augustiniánský, kde národnost španělská své porady měla; zrušený chrám dala nyní vláda sektě t. z. „starokatolíků“.

Úplně zanikla budova bývalého kláštera „Kreuzlingen“ a brána rajska, kterou veden Hus na smrt. Místo, kde zemřel, je asi 10 minut za městem na veliké rovině; řečené „Brühl“ je tam nyní veliký balvan zábradlí obklíčený a na dvou stranách nápisy německé s jmeny obou zde upálených mistrů a s letopočtem i dnem smrti jejich.

Tabulky s nápisy v anglickém, francouzském, německém — jedna též v českém — jazyku ukazují tam cestu. Řeka Rýn teče severně odtud asi 10 minut.

Povšimnutí hodna jest i renaissanční radnice, na jejímž průčelí fresky z dějin města vymalovány jsou a v ní chová se starý rukopis pověstného „saského zákona“ (sachsenspiegel), památný jest i veliký most přes Rýn, na němž mimo jiné i socha sv. Konráda, biskupa zdejšího stojí.

Pozorujeme-li nyní Kostnici, která na počátku tohoto století pouze 4000, nyní pak již 11.000 obyvatelů má, podíváme se tomu, kterak za doby velikého koncilu tolik hostů v tomto městě, tehdejších ještě hrabami sůžením, směnati se mohlo. Udávají kronikáři, že některý čas bylo zde až 70.000, ano jiní tvrdí, že dokonce 115.000 příchozích. Veliká rovina Porýnská byla prý pokryta stany, kde čeleď a komonstvo vzácných hostů tábořilo. Asi půl hodiny na západ je na Rýnu při vtoku jeho do „jezera dolejšího“ zámek Gottlieben, známé vězení Husovo i Jana XXIII., a nedaleko bývalé bydlíště Napoleona III. Arenaberg.

Kdo Kostnici navštívil, neopomenul vyjetí si do blízkých Neuhausů, aby užíval mohutný vodopád Rýnu. Neuhausen leží asi čtvrt hodiny za Šafhúzu, od kteréhož města vodopád onen světoznámé jméno své má. Šafhúza je nyní hlavním městem kantónu švýcarského, nyní je po většině protestantská a má staré bašty a domy. Sem dne 20. března 1415 přelhl Jan XXIII. z Kostnice, byv podporován od Fridricha, vévody Rakouského, jemuž město to náleželo. Již u Šafhúzy žene se Rýn s velikou prudkostí ku předu. Břehy jeho jsou zde příkré a posá-

zené vinohrady. Z daleka slyšíme již burácení vodopádu a když přišli jsme pod Neuhausen, žasli jsme nad velkolepým úkazem tímto. Úchvatnou prudkostí kácí se spousta vod se skály po třech stupních, na posledním trčí dvě skaliska, o něž voda ječíc rozbíjí se v miliardy atomů, které co bílý prášek vystupují vzhůru rozkládající slunečné světlo v překrásné barvy duhové. Voda Rýnu zelenavá hraje v tomto chaosu barvou modrou a zelenou a řítí se do propasti, kde u vysoké vlny vzlétá, jež s nesmírnou prudkostí zápasíce, jako miliony vodotrysků duní a síčí omamující zrak i sluch. A nad tímto úchvatně krásným divadlem stojí na vysoké bukovině a olšovým porostlé stráni hrad s chrámem. Divadlo to zůstává v každém dojem nezrušitelný.

Když jsem z krátkého tohoto výletu nazpět do Kostnice přijel, četl jsem u večer v knize o městě tomto, již vydal r. 1864 jakýsi Dr. Fickler z Mannheimu. V spisu tom hemží se chyby jmenovitě o Husovi. Tak k. p. nazývá se tam Hus „farářem chrámu Betlémského“, bojoval prý na kázáních v Praze proti svátostné povaze zpovědi, posledního pomazání a svěcení na kněžství, ano i proti mším za zemřelé, proti žehnání a svěcení vody a svící, proti vzývání svatých, proti svěcení svátků mimo neděle a proti očištění — toto vše, jak moudrý Dr. Fickler napsal, prý Hus nazýval bájkou. Jaká to bezedná, ano nestydatá nevědomost! Ten člověk, jenž za německého učence se vydává, snaží se mermomocí ubohého Husa zkalvínovat a zajisté jakživ ani nečetl oněch 30 článků bludných, které před smrtí Husovou v slavném zasedání sněmu Kostnického veřejně čteny byly, nebo v nich ani zmínky není o tom, co tuto „historik“ Mannheimský Husovi podkládá, ovšem ale jsou tam bludy jiné skutečné, o nichž člověk ten ani tušení nemá. Štěpán Pálec nazývá se tam „Palezk“. Není nad učenost a důkladnost!

(Pokračování).

SLOVO K NOVOSVĚCENCI.

Mečem pravdy ozbroj silné páže,
prsa tvá krej pevný víry štít,
v boji s peklem chceš-li zvítězit'
pouto zlom, jež ku světu tě váže,

Takto vstup do Církve věrné strážce;
chceš-li vésti k věčné spáse lid,
k Bohu, k lidem vroucí lásky cit
provázej tě — jakož Písmo káže.

Zrna pravdy v lidských srdci pláně
v svěřenou ti Bohem vinici
chvátej sázet — věrný sluho Páně!

By tvá v práci mysl neumdlela,
Bůh tě sliž mocnou pravici; —
v nebi kyne odplata ti skvělá.

J. Urban.

DOPISY.

Z Morů u Žatce, 5. září 1875.

(Věnc děk. Markovi.)

Když výteční mužové, kněží, biskupové, spisovatelé a umělci z Německa, Francouzská, Anglicka, Italie, Ameriky čestného nalezájí místa v listu tomto, zajisté záhodno též o našincích časté zmínky činiti. Tu naskytá se nám příležitost, slovo pronést o našem neocenitelném Antonínu Markovi, děkanu v Libuni, který dnes slaví své devadesátileté narozeniny, jsa posud svěžího ducha a zdravého těla, ačkoli po celý běh svého života ne skrovným pracem a namáhaním jak ve správě duchovní tak i na dráze spisovatelské se oddával, což bude jednou krásnou látkou pro jeho křesťného jmenovce slovutného Antonína Rybičku, jenž si obral za úkol svého literárního působení v „Časop. Musea král. Českého“ snášeti materialy a sepisovati životy oslavenců církevnovlasteneckých. Proto dokud onen oslavenec náš ještě žije, ať sám zanechá po sobě data potřebná k poučnému a pamětihodnému popisu tomu: neb jeho jméno má se skvíti v křesť. svatoboru a chváleno bude před tváří Církve a vlasti, lidskosti a osvěty. Nedivme se, že tak vysokého věku dožil: Bohem omilostněn, nadán silnou těla a ducha povahou, a neustále obé cvičiv od mladosti dle pravidel svého vzdělání ve všem i zákonu střídmosti ostříhával. Natura paucis contenta, a zbožný duch jeho vnukal mu také ruské přísloví: Kdo sprostě žije, sto let dožije. Jako vždy žil jednoduše a prostičce, tak žije dosud. Jemně rozsekané maso, mléko, med, ovoce, toť i nyní je nejmilejší jeho stravou. Kávy, piva a vína nepil nikdy, aniž kouřil neb šňupal. Ruch jeho básnického ducha směřoval nejvíce k příležitostným výjevům jeho citu, anto vrchní pastýřové buď v Libuni o visitacích jeho osadu navštěvovali, neb jmeniny slavili neb dosednutí na trůn biskupský (viz literat. Jungmannovu str. 596). Cítím jeho neodporovalo vědecké snažení, zač nám ručí sdělané spisy téhož směru: Základní filosofie, Logika, Metafysika a mnohé jiné v časop. roztroušené pojednání a články. Jiného

pominu mlčením, ještě starším kněžím a spisovatelům i lidu známé jest. Nyní nezbyvá ničeho krom jeho vlastní biografii žádati a podobiznu jeho neb fotografii, o kterouž jej prosí jeden z jeho ctitelů, Jos. Dobícer, farář v Morech.

Z Klatov, 9. září 1875.

(Svěcení kaple „Olivety.“)

Náboženského ducha buditi, sliiti a vše-možně podporovati — toť v nynější době nevěry nejvhodnějším ano jediným prostředkem proti záhubnému tomu proudu, jenž hrozí strhnouti v sebe i nezkažený prostý lid venkovský. Myšlenku tuto, odevšad uznanou, pochopil dobře také náš důst. p. děkan Cisař, když uspořádáním rozličných církevních slavností účele toho dosíci a takto „klín klíнем vyrážeti“ se snaží. Tak nemalého úspěchu dosáhl již tím, že oslavil krásným způsobem prvotiny novosvěcence pana Boška. A byl-li dojem slavnosti té hluboký, učinilo na celé osadě dojem ne méně trvalý obnovení a posvěcení kaple „Olivety,“ o kteréž tuto několik slov chci sdělit. Při starobylém děkanském chrámu Páně, vystavěném v slohu přísně gotickém již v letech 1000—1014, v nynějším pak rozměru větším v letech 1552, přistavěna z venku k pravé lodi r. 1697 pěkná kaple, zvaná vůbec „Oliveta,“ jest to totiž věrné nápodobení zahrady Getsemanské, čili, jak se také říká, Olivetské. Malý oltář stojí uprostřed kaple; od něho pak zvedá se uměle nakupená skála — Oliveta. Krví se poté klečí uprostřed ní Vykupitel světa a modlitbou připravuje se k dílu naší spásy; opodál něho zřítí lze nebeského posla míru, anděla Páně, kterak s kalichem v ruce spěchá k potěše Božského Trpitele. Kolem pak odpočívají sv. apoštolové Petr, Jakub a Jan, pohřížení ve spánek, z něhož opětne kázal jim probuditi se trpící jich Mistr. Sochy všechny jsou práce mistrovská. Nevím, mám-li to přičítati tajemnému tomu tichu, jež ve svatyni panuje, anebo hře obrazotvornosti, kteráž živěna jsouc těmi stromy olivovými kolem po stěnách dovedně vyobrazenými mimoděk přenáší ducha našeho do pravé zahrady Getsemanské, anebo příkladu Spasitele našeho, že každý s ochotou spěchá pomodlit se do milé té svatyně, že není snad nikoho, kdo by u veliké účte a oblíbě nechoval vzácnou tu kapli. A milé věru to bývá podívání, když celý zástup lidu vycházejícího ze služeb Božích z chrámu Páně zastaví se ještě, aby alespoň Otčenáš pomodlil se v oblíbené kapli. Kaple tato lidu tak milá, utrpěla velice během dlouhých

let. Krásné malby setřeny, barva okras a soch vybledla a celá kaple i jinak poškozena. Nedostatek ten nezůstal bez povšimnutí p. děkana. Bedliv povždy všech potřeb svěřenců svých ustanovil se na tom, že zachová oblíbenou svatyni, okráší a ozdobí drahocennou tu pastvu duší. A v skutku, jen vyzvání bylo potřebí. Jen málo slovy zmínil se p. děkan o obnovení kaple a již pršely takorůzka odevšad četné příspěvky; navštěvovatelé Olivety přičiněním obzvláště některých spanilomyslných paní ochotně skládali potřebný náklad k obnovení drahé svatyně. I sešlo se tolik, že se mohlo brzo a se značným nákladem přikročiti k opravě kaple. Práci malířskou převzal akademický malíř p. Hösl a provedl ji v krátkém čase k úplnému uspokojení všech. Kapli pak takto upravenou a ozdobenou posvětil p. děkan dne 29. srpna. Obrav si za text výrok Páně, jenž také nade dveřmi Olivety se nachází: „Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení,“ započal svěcení slavnostní řečí z kazatelny upravené opodál kaple. Nebylo mu potřebí vybízeti teprv lid k hojné návštěvě Olivety; nikoliv, vždyť lid sám vyznamenával se vezdy obzvláštní v tom horlivostí; jen k setrvání této v horlivosti, k setrvání v modlitbě povzbuzoval zvláště v neblahé době nynější. Po svěcení pak sám sloužil p. kazatel s četnou assistencí v obnovené kapli slavnou mši sv. za výborného řízení zpěvu zdejšího ředitele kůru, p. M. Kličky. Na slovo vzatý tento znatel hudby a zpěvu, jenž s horlivostí největší pochvaly hodnou stará se o zavedení mši gregoriánských a kterýž nás vícekrát již jimi radostně překvapil, osvědčil se i tentokrát a oslavil služby Boží krásnou vokální mší. Účastností lidu bylo ohromné. Že v kapli samé umístění býti mohli jedině zpěváci mimo kněze, musel lid státi před kaplí. I byla celá rozsáhlá prostora kolem ní lidem přeplněna, lidem to zbožným, jenž s radostí vítal obnovení milé mu svatyně. Milá a vzácná byla Oliveta lidu vždy, nyní pak opravená jest mu ještě milejší, ještě dražší; pobožné a horlivě modlival se v ní vždy, nyní pak činí to ještě pobožněji. Vždyť pak samo upravení kaple pobádá k pobožnosti, k modlitbě. Již zmíněný nápis nad vchodem, již libý poklid v kapli, již příklad Božského Učitele úžasnou mocí působí na každého, že i bezděky poklekne na stupni oltáře a vřelou modlitbu vysílá k nebesům. O jak milo tu oku, jak blaze tu duši! Oko zírá před sebe, vidí Božského Trpitele, vidí Božské ty rty, jež vyřkly: „Bděte a modlete se, abyste nevešli v po-

kušení,“ člověk — modlí se; oko bloudí kolem, vidí nad sebou nápodobenou klenbu nebes, člověk cítí se jaksi přenešena do tiché oné noci, v níž započalo naše vykoupení, člověk — modlí se; oko bloudí v pravo a v levo, vidí po stěnách vyobrazenou tu jednodutlivé výjevy z umučení Páně, vidí, co trpětí musel pro nás Bůh, člověk — modlí se. Duši pak unáší vše to mocí úchvatnou k Spasiteli trpícímu, poutá ji to k místu tomu, že nerada opouští utěšený ten stánek Boží. A tak působí Oliveta na každou duši prostou a tu pak arci není to nijakým přeháněním, když pravím, že zřídka, velmi zřídka nalezl bys Olivetu prázdnou, by nebylo v ní některé duše zbožné. Kéž jest jen vždycky tak, kéž i na dále těší se kaple ta veliké té oblíbené lidu, kéž i na dále jest milenou jemu svatyní! Dá Bůh, že tak bude, neboť nyní jest mu obzvláště Oliveta milá, nyní když v obnovení a upravení svém rozkošný tvoří stánek Boží. A že tak se stalo, za to buďtež tímto všem, kdož o to zásluhu mají, vzdány srdečné díky, srdečné „Zaplat Bůh!“
J. Sk.

V Cholticích dne 8. září 1875.

(Bířmování. Průvody jubilejní.)

Nejdůstojnější náš pan biskup Kralohradecký počal apoštolské cesty své konati v střídnictví chrudímském, kde již od dvaceti roků nebylo sv. bířmování uděleno. Toužebně byl všude očekáván, radostně a slavně vítán. Do Choltic přibyl 1. září, avšak toliko co host vysoce urozeného p. hraběte Theodora z Thunů Hohensteinských. Dne 2. září odjel ráno do Lipoltic, kamž dosud nikdy žádný biskup nezavítal. Tím větší byla radost osadníků Lipoltických nad touto návštěvou; i přičinili se, aby co neskvěleji vrchního pastýře přivítali. Banderium mu vyjelo vstříc, mnoho pěkných řečí předneseno s neohrožeností, jakéž bychom na vesnici ani nehledali. Nejdůst. p. biskup zamýšlí na cestách svých každý farní chrám Páně navštívit, zajisté k nemalé potěše a radosti osad, kdežto dosud nikdy biskupa neviděl. Dne 3. září uděloval nejdůst. p. biskup svátost sv. bířmování ve Svincanech, odkudž přibyl téhož dne odpoledne opět do Choltic. V Cholticích uvítán byl před velmi vkusně květim a věncem okrášlenou do hraběcího zámku vedoucí branou celou vznešenou hraběcí rodinou, úřednictvem, zastupitelstvem obecním, cechy a školní mládeží. Úvítací řeči přednesli důst. p. farář Kopečný, p. starosta Veselý a jedno děvčátko. Nejdůst. arcipastýř odpověděl na každou řeč slovy upřímnými, laskavými.

Památka zejména jsou slova, která pro- nesl po oslovení p. starosty, praviv as tak- to: „Nazval jste mne vlastencem. Ano, jsem vlastencem, miluji vlast svou, a poněvadž ji miluji, chci ze všech sil svých přispívati k zbudování jejího blaha, které nemůže lež jen na základě jednoty u svaté víře spočíva- ti“. — V řeči, kterou měl nejdůst. arcipa- stýř před udílením svátosti sv. biřmování, porážel zásady kommunistické, ukázal, kte- rak křesťanství posvěcuje všechny stavy, ze- jmena práci a chudobu, a odporučoval všem slovy vřelými pokoru, trpělivost a spokoje- nost. Na cestě své do Heřmanova Městce, na kteréž jej uroz. p. hrabě doprovázel, za- stavil se v úhledném filiálním chrámu Páně Stojickém, kde mile překvapen byl shromá- žděným tu věřícím lidem, jemuž po krátkém napomenutí udělil své požehnání. Rozloučiv se na to co nejsrdčněji s vysokorodým svým hostitelem, ubíral se dále. Bůh žehnej apo- štolské cestě jeho! Těšíme se, že nás nej- důst. p. biskup opět brzo navštíví, a sice aby posvětil nový kříž zdejšího hřbitova, ježž velikým nákladem staví J. Excellenci hr. Konstantin Thun, c. k. plukovník a ry- tíř německého řádu.

Oba průvody jubilejní krásně se vyda- řily. Vznesená rodina hraběcí zúčastnila se obou, dadouc tak osadě nevšední příklad zbožnosti. J. B.—k.

KRONIKA.

Z Prahy. V měsíci říjnu vydá se J. Emin. náš vrchní pastýř na cestu po vika- riátě Zbraslavském a bude přísluhovati svá- tostí biřmování 5. října v Řevnici (fil.) pro osadu Dobřichovickou. Po příjezdu (ranním vlakem) bude mše sv., kázání a biřmování. Dne 6. na Zbraslavi v 9 h. mše sv., kázání a biřmování, 7. na Zbraslavi v 9 h. mše sv., kázání a biřmování pro osady: Vrané, Mo- dřany a Mokropec. 9. Konsekrace kostela v Třebotově. 10. v Třebotově v 9 h. mše sv., kázání a biřmování; odpoledne křesť. cviče- ní a požehnání. 11. u sv. Kiliana v 9 h. mše sv., kázání a biřmování; taktéž 12. v Slapech. 13. v Mníšku v 8 h. mše sv., ká- zání a biřmování pro domácí; ve 12 h. mše sv., kázání a biřmování pro osadu Lišnic- kou. 14. na Zlíchově v 8 h. mše sv., káza- ní, biřmování, visitace kostelní, zkouška z nábož. ve škole. Biřmovanci z osady Slive- necké přistoupí k sv. biřmování buď na Zbra- slavi aneb v Třebotově, biřmovanci z Trno- vé u sv. Kiliana neb v Mníšku. — Nocle- hem bude J. Emin. 5., 6. a 7. října na

Zbraslavi, 8. a 9. v Třebotově, od 10. do 13. opět na Zbraslavi, 14. navrátí se do Prahy.

— Pobožnost 40hodinná bude se ko- nati od 17—20. září u sv. Vojtěcha v Jir- chářích, 21—24. u sv. Filipa a Jakuba na Smíchově, od 25—28. u sv. Jana Nep. na Skalce.

— V neděli 19. září o 4. h. odp. bu- de se konati na Vyšehradě druhý průvod jubilejní.

— Zítra 16. t. m. v den sv. Ludmily bude se slaviti výroční památka této mu- čenice a patronky země České v starobylém chrámě u sv. Jiří na hradě, kdež hrob její se nalezá, tímto pořádkem: Od 6 h. z rána budou se střídati tiché mše sv., v 10 h. bu- de zpívaná mše sv.; odpoledne ve 4 h. bu- de české kázání, pak litanie a požehnání.

— Spolek Arimatejský pochoval v měsíci srpnu 84 chudé, v pražských nemoc- nicích zemřelé křesťany; letos celkem již 1013 osob.

Z Německa. Noviny zejména liberální jásají, že odpor biskupů německých je zlomen, biskupové že vzdávají se na milost vládě, a Bůh ví, co ještě všecko. Co pak ale se vlastně stalo? Nic jiného, než že biskupové dovolili věřícím, že mohou voliti, a v případě zvolení, že volbu smějí přijmouti do výborů, jenž v obcích spravovati mají jmění kostelní. Z tohoto dovolení berou si liberální listy Německé příčinu k podezřívání biskupů Ně- meckých, že kladli jen potud vládě odpor, pokud jen nižší duchovenstvo za to trpělo, když ale nyní i na vyšší duchovenstvo po- kuty se valí, že hned v odporu upouštějí. Kdo perfidní toto nařknutí biskupů Němec- kých ve veřejných listech rozšiřují, zajisté poslední čas za kamny prospali, jelikož ne- vědí, že kardinál Ledochovski již dlouhou dobu v žaláři trvá, že biskup Paderbornský Martin již vícekrát trest ve vězení odseděti si musel, že podobně i arcibiskup Kolínský vězením byl strestán pro statečné hájení práv církve, že mnozí jiní peněžními pokutami opět a opět trestáni byli, a že jim nábytek exekucí byl prodán, že k. př. v Poznaňsku skoro všickni kanovníci v žaláři byli a dílem ještě jsou, že pakli všickni biskupové nejsou zavřeni, vinu toho jediné vláda nese, ostý- chajíc se bezpochyby je do vězení uvrci, ač- koliv všichni stejně vinni či vlastně nevinní jsou, a konečně že zákon o správě jmění církevního osob biskupů nejméně se dotýká. Co se pak svrchu nvedeného biskupského dovolení týče, by věřící do výborů pro správu církevního jmění volili, každému věci zna-

lému zajisté dobře povědomo jest, že věc, o kterou tuto jde, zcela jiného druhu jest, než které byly předmětem zákonů dřívějších, jimž biskupové všickni rozhodný odpor kladli. Zakony předešlé úzce souvisely s články víry, a proto jim odpor co nejrozhodnější se klásti musel. O zákonu, týkajícím se správy jmění to říci se nemůže, a proto již při jednání ve sněmu nejednou i ze strany katolické k tomu bylo poukazováno, že stanovisko biskupů proti zákonu tomuto bezpochyby bude zcela jiné. — Mimo to také možná dost, že biskupům z vládních kruhů zvláštního pokynutí se dostalo, aby při zákonu tomto, jenž, jak řečeno, od jiných značně se liší, ruce ku smíření podali. Nenít to žádným tajemstvím, že u dvora Pruského pro boj kulturní nejsou tak zaníceni jako Bismarck, a že by ukončení boje velice si přáli. Aby veřejně před celým světem vyznali, že pochybili, toho nelze očekávat, a proto, jak praveno, možná dost, že žádáno na biskupech, aby první krok učinili ku smíření, a tito, — rozumí se, pokud jim to svědomí dovolí, učiní krok ten zajisté velmi rádi.

Literární oznamovatel.

— Nákladem „Zlaté Knihy“ v Písku vyšly tyto podily na rok 1875 (č. XIII.): a) „Zlaté listky.“ Dárek útlavým dítkám do Zlaté knihy zapsaným. Spořádal prof. K. A. Madiara. Str. 176 a VI s mnohými vyobrazeními. Obsahuje obrázky z Čech, Moravy a sousedních zemí, povídky: Růženka ze mlýna od V. Lužické, a: Prosincové dni od Sofie Podlipské, básně, hádanky a j. — b) „Zlaté klasy“. Dárek dospělejším dívkám do Zlaté knihy zapsaným. Spořádal prof. Jan Suda. Str. 160 a VI. S titulním obrázkem a několika ilustracemi. Obsah: O divadle. Jarní vycházky od prof. Madiery. První báseň; rodinný obrázek, nakreslila V. Lužická, rovněž i: Ženské ruční práce. O drahých kovech a špercích. Básně atd. — Obě knížky činí se obsahem i úpravou (z kněh-tiskárny Cyrillo-Methodějské) poručeny; rovněž tak i značné výhody, jichž se dostává členům Zl. kn. za vklady nepatrné, vábí k hojněmu přístupu.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. Vojáček, děkan v Příbrami,
- p. Jan Stráček, farář v Hbitech,
- p. Ignác Budina, farář v Dobříši, a
- p. Ferd. Plachý, farář ve Višnové, obdrželi expositum canonicale.

Ustanoven jest:

- P. Ant. Hahmann, kříž., za 2. kp. do Karl. Varů.

Uprázdňené místo:

- Řešohlavy, fara patron. poručentstva ml. bar. z Rummerskirchu, od 3. září.

V biskupství Litoměřickém.

Ustanoveni jsou:

- p. Fr. Jína, kapl. v Semilech, za kapl. a katech. v Hodkovicích;
- p. Fr. Čapek, neom., za kapl. do Semil;
- p. Jan Tyrichter zůstal kapl. ve Všení.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Vojtěch Musil, far. v Libici, d. 25. srpna (nar. v Kutné Hoře 24. dubna 1817, vysv. 25. července 1842);
- p. Adolf Breyer, far. v Sejfích, 26. srpna (nar. v Zacléři 16. led. 1816, vysv. 25. července 1840);
- p. Fr. Říha, jubil. kněz, os. děkan a far. v Hermani, 10. září (nar. v Jabloni 3. pros. 1795, vysv. 24. srp. 1821).

Vyznamenán jest:

- p. Fr. Fischer, os. děkan v Dubenci, stal se skuteč. konsist. radou.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan Janisch za admin. v Limberku;
- p. Ant. Mokříš za adm. v Zahrádce;
- p. Jan Adler za adm. v Libici u Chot.;
- p. Jos. Schrutek za adm. v Sejfích;
- p. Fr. Hrubý za adm. in spirit. v Lužcích;
- p. Ant. Foret za kapl. ve Zbislavi;
- p. Jos. Hájek, neom., za kapl. v Libštátě;
- P. Method Laudín, ř. sv. Bened., za koop. v Polici u Náchoda.

Uprázdňená místa:

- Libice, f. patr. B. ryt. z Rittersteinů, do 9. října.
- Seify, f. patr. bar. z Silbersteinů, do 10. říj.,
- Hermaň, f. patr. nadací hrab. Millesimo, do 23. října.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan Vlasák, kněz arcid. Pražské, kaplan v Týně nad Vltavou, 31. srpna (nar. v Tejnici 28. srpna 1841, vysv. 15. července 1866);
- p. Karel Kortus, farář ve Velešíně, 7. září (nar. v Stachově 18. září 1824, vysv. 24. června 1848).

Vyznamenání jsou (50 letí kněží):

- p. Heřman Dichtl, c. k. dvorní kaplan na odp. v Praze, jmenován konsistor. radou;
- p. Fr. Viktora, far. v Ktiši,
- p. Kašpar Kamisek, far. v Dolní Vltavici, a
- p. Fr. Veselý, far. na odp., jmenování jsou os. děkany;
- p. Matouš Stuchel, kněz na odp., obdržel expositum can.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:

v k. arc.
semináři
č. 190-I.

 Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II

Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předpláci se v Expedici a u všech řádných knihkupců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště jenom v Expedici: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV. 25.)

První české exercicie kněžské

v Hradci Králové.

(Pokračování.)

Dne 25. srpna v 6 h. ráno med. 5.: Církev modlí se: Bože, jehož milosrdenství není počtu a dobrotivosti neskonale jest poklad, — a v pravdě, neskonale jest milosrdenství Boží, o němž dnes učiníme rozjímání.

Bůh opět a opět přísahou stvrdil, že, kdykoli člověk k němu se obrátí, jej na milost přijme! Příklad sv. Petr a Pavel. Sv. Bernard je nazývá slovy Siracha: Hi sunt viri misericordiae, ti mužové jsou milosrdenství (slitování) božího.

Sv. Pavel o sobě dí, že pronásledoval církev Boží, že byl rouhač, že není hoden slouiti apoštolem, že nedochůdčetem jest; avšak že ze života matky své vyvolen a k úřadu apošt. ustanoven byl; milostí Boží jsem, co jsem. I my od pradávna (od věků) povoláni jsme, z milosrdenství Božího. O Pavlu platí: Kde rozhojnil se hřích, tam ještě více rozhojnila se milost Boží (Řim. 5, 20). Stal se učitelem národů, nádobou vyvolenou, mocným nástrojem Božím. Ovšem řekl Kr. J.: Ukážu mu, co a jaké utrpení snášeti bude pro mne. A on o sobě říci mohl: Já více než druzí pracoval jsem, ale ne já, ale milost Boží se mnou. Bůh postavil nám ho za příklad; i na nás se objeví, ba objevilo a objevuje se stále milosrdenství Boží. —

A sv. Petr? — Sv. Bernard dí: Toho postavil Bůh za příklad těm, kdož povolání byvše klesli. Pracné jest pokání; avšak ruka boží není zkrácena; neskonale jest poklad

milosrdenství božího! Pozorujme Petra: jakou úctu měl ku Pánu! O zázračném rybolovu: Pane, odejdi ode mne, neboť jsem člověk hříšný! — A přece hřešil! A při poslední večeři: Pane, nebudeš mi mýti nohou na věky! A přece hřešil! A když zaslabil Kr. Pán nejsvět. Svát. olt., a mnozí odcházeli; horšice se ze slov Páně, a když Spasitel otázel se apoštolův: Zdaliž i vy chcete odejiti? odpovídaje Petr řekl: Kam půjdeme? ty jediný máš slova života věčného! A týž Petr hřešil! klesl, padl! — Jestliže takový sloup klesá, kdoby se nestrchoval? — A u Caesareje Filipovy srdnatě vyznal Petr víru svou: Ty jsi Kristus, Syn . . . A při té živé, hluboké víře Petr padl! Kdo stojí, hleď, aby nepadl! — Takovou maje lásku, takovou pokoru Petr přece klesl! —

O jak musíme býti pokorní! Petr nebyl jinoch, byl starý muž; stáří nechránil. Petr padl, a kdy? Po poslední večeři, po prvním sv. přijímání; po své ordinaci na biskupa! té noci hřešil! — A poslední příčina? prostá dívka, vrátná! „I ty jsi Galilejský!“ — Co osob bylo na světě, které ku pádu přivedly Petry! Kolik pádů nejhroznějších mezi kněžstvem! — Kéž všickni následovali Petra v pokání! I vyšel ven a plakal hoře!

Pádu bývají příčiny dvě: 1. sebedůvěra. Spasitel řekl: „A kdybyste vše učinili reते, služebníci neužiteční jsme. „Nejhorší jest, důvěra v sebe! Viz Petra: A kdyby se všickni pohoršili, já se nepohorším. A bychť měl na smrt s tebou jíti, nezapřím tebe; tebe neopustím! — Nedůvěra ku představeným; mladí nevěří; představený má zvláštní milost od Boha. Sv. Kassian: Kdo po-

hrdá radou představených svých, jest v nebezpečí, upadnouti do hříchů ještě větších.

Příčina druhá bývá spaní a nemodlení. Petr kiesel, že spal a se nemodlil. P. Ježíš: Petře spíš? nemohl jsi jedné hodiny bdíti se mnou? Duch sice ochoten jest, ale tělo nemocno. Není možná, aby se kněz udržel, nemodlí-li se. — Co činil Pán? Řekl Petrovi: Ejhle satan vyžádal si, aby třibil vás jako pšenici; ale já modlil jsem se za tebe, aby neochabovala víra tvá, a ty obrátě se, potvrzuj bratří svých. Ejhle, P. již napřed za něho se modlil! Vyznamenán na hoře Tábor u poslední večere, v domě Jairově! — Co zlého se děje někdy i v domech duchovních! Služebné osoby jsou někdy záhubou i domu farního! Dábel ví, že pohoršení ve farním domě velikou žeň mu přinese. Představený (farář) mějž pěčí o dům svůj. Apoštol dí: Kdo o své, zvláště o domácí péče nemá, zapřel víru a jest horší, než nevěřící. (1. Tim. 5, 8.) Viz, Kr. Pán sám v noci jde a hledí, co učenníci dělají. Petr přísahal, že nezná mistra; před děvečkou pozbyl ducha a síly, — v noci největší slabost, nejhorší věci se dějí. — A Pán pohleděl na Petra, a ten jediný pohled jako blesk projel duši Petrovou, i vyšel ven a plakal hořce. Modleme se: *Respice in me!* pohled na mne, ó Pane! — A co asi dělal Petr 2. a 3. dne? našel-li útěchy? plakal hořce; v slzách, žalu a kajicnosti. Nepochybně že šel k Matce Boží, ta jej potěšila. — A když Spas. vstal z mrtvých, komu se prvněmu objevil? Maří Magdaleně; a z apoštolův? Petrovi; duším kajícím; ejhle, neskonale milosrdenství Boží! Pravda, co dí písmo: *Et amavit Dominus Simon, a miloval Pán Simona!* Plakaltě hořce, u nohou Syna Božího!

Padněme na kolena! Petr budiž příkladem nám! plakal hořce. Eusebius ve svém dějepise vypravuje o něm, že od slz měl oči červené, a že hojné proudy slz téměř vrásky utvořily ve tváři jeho. Vzávejmež Boha za dar kajících slz ráno každého dne! — Petr padl, ovšem padl, apoštol a hlava apoštolův; ale padl jen jednou, a ne vícekrát; a za ten jeden pád po celý život pokání činil. U jezera pak Genesaretského musil trojím vyznáním, že Pána miluje, před ostatními apoštoly napraviti chybu svou. — Pán dá zvláštní milost těm, kdo se obrátí. Kde rozhojnil se hřích, ještě více rozhojnila se milost Boží. (Řím. 5. 20.)

Učmež se z neskonaleho milosrdenství Božího, jak i my se hříšníky zacházeti máme. Jsme zpovědníci; ó nebudme netrpěliví,

přísní, necitelní. Konajíce svatý úřad soudce, mějme vždy na očích K. Pána! Kristus, laskavý a dobrotivý, mírný a shovívavý, budiž příkladem nám, jak s hříšníky zacházeti máme; žena v cizoložstvu dopadená; Ježíš a Zachaeus; „jdi a nehřeš více!“ Ježíš a Jidáš; Ježíš na kříži a nepřátelé jeho. — Ó buďtež tedy milosrdní . . . Blahoslaveni milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou! (Pokračování.)

Obrázky z cesty do Švýcar.

Napsal František Elkert.

4. Z Kostnice do Curychu.

V pondělí dne 2. srpna rozloučil jsem se na dráze s pruským Hornoslezákem, jenž byl mým soudruhem v Rezně, Mnichově i Kostnici. Jsa dobrý katolík žaloval na kruté pronásledování Církve katolické ve své vlasti. Privil mně, že projel celou střední Evropu od Hamburku až k Inšpruku a od Královce do Kolína, ale že nezná krásnějšího města nad Prahu. Každému cestujícímu, s nímž jsme rozmlouvali, radil, aby jen do Prahy jel. Z celé cesty naší líbil se mu nejlépe vodopád Rýnu a — bubnování vojáků v kostele sv. Štěpána v Kostnici. Byl tam totiž na vojenské mši sv., při níž prý o pozdvihování vojáků přidrušeným hlasem bubnovali — to prý dělalo na něho dojem, jako kdyby slyšel dunění hromu na hoře Sinajské. Toho prý nikdy nezapomene. Nerušil jsem mu tento dojem a rozloučiv se s ním, jel jsem kantonem Thurgavským k Curychu. Kantón ten má jméno od řeky Thury, která vzniká na hřebenu ledovců zvaných „sedm kurfirstů“ nedaleko hranic Vorarlberských. Severní Švýčary jsou nad míru úrodná vlnovitá krajina, v níž vinice a lesy s rolemi, lučinami a štěpnicemi se střídají. Na polích pěstují se zde u veliké míře řízole a konopí. Pominuvše Frauenfeld, hlavní město kantónu Thurgavského, jeli jsme kolem Winterthuru, odkud viděti zříceniny hradu Kyburku, na němž druhy hrabata Habsburští sídlieli. S podivením byla mně zde i dále kolem Curychu jména mnohých míst ukončená na „on“; čte se to věru komicky, vidíme-li napsáno: Mämikon, Bändlikon, Wytikon, Rüsčhlikon, Zollikon, Diätikon, ano Pfäffikon a dokonce Bubikon, Ludretikon atd. Kdosi myslil, že jsou to zkaženiny zdrobnělých německých jmen na „en“, jiný zas, že původně jména ta vycházela staroněmeckým „an“, jistý Čech vykládal pak původ jmen těch humoristicky. Brzo vjeli jsme na

imposantní nádraží města Curychu, kteréžto město aspoň poněkud shlednouti jsem umínil.

Curych leží po obou stranách řeky Limmatu při výtoku jejím z jezera curyšského. Město je terassovitě a malebně vystaveno na stráních po obou břehách řeky na jezeru, má vysoké až sedmipatrové domy se zelenými žaluziemi a vysokými štíty, mimo přivětivé nábřeží na pravém břehu řeky má však ulice úzké a tmavé a město celkem ráz zasmušilý. Je zde veliké množství továren a skladišť kupeckých, několik mostů přes řeku a veliké přístaviště. Řeč zdejší je pro cizince skoro úplně nesrozumitelná, ano i Němec cizinec těžko s lidem zdejším se smluví.

Přišel k večeru do hostince nahlédl jsem do zdejších novin. I zde bylo plno článků a zpráv o boji „kulturním“, ale mluví se o Církvi katolické aspoň slušným tonem. Dočetl jsem se tu v jednom Bernském listu o tom, mnoho-li tamnější vláda na podporování „starokatolické“ sekty v Pojuří vydala. Je-li tomu tak, nebude mít tato sekta tam veliké budoucnosti. Druhého dne šel jsem se podívat na památnosti města. O továrny a kupecká skladiště jsem se nikdy nestaral, zajímaly mne v každém městě nejvíce staré historické budovy, zejména chrámy. A tu seznal jsem, že Curych je dosti chudý ač to město veliké, bohaté a staré; ovšem, vždyť je to také jedna z metropolí neplodného protestantismu. Kráčel jsem po nábřeží směrem k jezeru a přišel k veliké budově, kterou ihned za bývalý klášter jsem uznal, nebo vedle ní je přistavený zrušený gotický chrám. Je tam nyní museum a knihovna městská.

Na druhém břehu spatřil jsem gotický kostel s vysokou štíhlou věží a kráčel k němu. Je to bývalý katolický chrám Panny Marie až posud „Liebfrauenkirche“ nazvaný. Z venčí je pěkný na pohled, na věži je místo kříže — kohout. Četl jsem sice kdesi, že kohout na věži znamená křesťanskou bdělost, než myslím, že významnějším symbolem křesťanské bdělosti je kříž. Než podivno, zdejší kalvínci nenávidí kříže neméně než Turci, aspoň jsem ho zde na žádné protestantské modlitebně neviděl.

Když jsem k tomuto kostelu přistoupil — bylo dopoledne — a četl, kde cizinci hlásit se mají, chtějí-li do vnitř nahlédnouti, zvěděl jsem ovšem ihned, že to kostel protestantský. Vstoupil jsem vnitř a skutečně užasl jsem. To že je chrám Matky Boží? myslím si. Budova ta mohla by vším právem sloužit divadlem, koncertní síní, třeba i

sněmovnou a školní posluchárnou — ale nikoliv chrámem! Trojlodní prostora skoro celá zastavena jest číslovanými sedadly soustředivě k jednomu sloupu obrácenými, na sloupu tom je vyvýšené místo a nad ním stříška. Zdi jsou bílé a holé, okna mají malby květů, čtverců, trojhranů, koleček — a to je všecko. V celé budově marně hledám aspoň kříž, ba ani stolu k přijímání zde není, místo jeho zastupuje pult. Bývalý polygonní presbytář je zastaven emporou, na níž terassovitě sedadla vystupují, na druhé straně na kůru jsou podobná sedadla a mezi nimi — varhany. Ano to jediné připomíná aspoň poněkud nynější účel budovy této. Pátraje, zdaž aspoň nějakou upomínku katolické víry zde naleznu, všel jsem pod dřevěnou emporu do presbytáře. Tu viděl jsem, že empora je na lešení, bylo mně tu jako v stodole pod hambalkami. Konečně nalezl jsem pod spoustou prachu v dlažbě některé náhrobky z 15. století, tedy z doby katolické a poznal jsem na zdi i zbytky bývalých freskových obrazů, mezi nimiž je obraz Panny Marie s Božským dítětkem patrně nějakým železným dlátem násilně rozškrabaný.

Dojem, ježž to vše na mne učinilo, byl odporný a bolestný. Přál bych každému vlažnému katolíku u nás, aby šel do tohoto bývalého chrámu Matky Boží a — naučil se zde vážit si své víry a milovat ji. Ó jak jsem děkoval v duchu Bohu za to, že jsem katolíkem! Taková víra a osvěta, která z tohoto bývalého stánku Mariánského učinila dům stodole podobný, i našemu národu hrozila, neboť takovou osvětou poskrvnil zimní král ctihodný náš chrám sv. Vítský!

Měl jsem toho prozatím dost; rozhořčen odešel jsem a vsedl na parník chtěje po jezeru krátký výlet k Rapperšvyly učiniti. Když odrazila loď od břehu, bilo právě 11 hodin a tu na všech věžích počalo se zvonit. Tážu se, co to znamená a slyšel jsem, že je poledne. V celém Švýcarsku, i v katolických krajinách, zvoní se totiž v 11 hodin a lidé tu obědvají. Tážal jsem se dále, jaký význam toto zvonění zde v Curychu má a dozvěděl jsem se, že to znamená, aby lidé šli z továren domů. Byl jsem v zemi i v městě protestantském, ač zde i dosti katolíků je; když na protestantském kostele zvonili poledne, viděl jsem katolické dělníky, ani smekali, kříž dělali a se modlili. Tak ty mrtvé zvony zde aspoň někoho ještě k modlitbě zvou!

Jezero curyšské táhne se v polokruhu k jihovýchodu; k jihu viděti vrcholky alp

porýnských, pobřeží jezera vystupuje mírně a poseto jest ladnými villami a lesíky. Jel jsem do vsi Horgen, kde jsem vystoupil a podivil se této vsi, nebo má dva kostely, jeden katolický a druhý protestantský a pěkné dvoupatrové domy obrostlé révím, pak je zde tiskárna a vychází zde i časopis, Politických listků je ve Švýcarsku vůbec mnoho, každé sebe nepatrnější městečko má svůj orgán. Kdo peněz má, může si je zakoupiti všecy; proto všecy liberální listy zdejší tak horlivě vynášejí starokatolickou sektu a bojují proti církvi. V hostinci zdejší jsem četl jsem v jednom takovém listu posměch na katolický duchovní úřad v Lucerně za to, že nařídil modlitby za příznivé počasí; to prý odporuje zákonům přírody, které prý jsou „věčné“ a „nezměnitelné.“ Liberalismus je všude stejně mělký, frásovitý a ve své nevědomosti nadutý a drzý proti církvi katolické.

Litoval jsem toho, že nemohu jeti odtud do proslaveného poutního místa Maria Einsiedeln v kantonu Švycském, kde je znamenitý klášter benediktinský, jediný to velký klášter ve Švýcařích, jenž přestál všecky bouře času a v novější době založil klášter benediktinů v Americe severní. Do Einsiedeln dráha nevede, musí se tam jeti poštovním vozem od jezera, cesta trvá asi 5 hodin. — Když odpoledne opět na břeh v Curychu jsem vystoupil, šel jsem prohlédnout si bývalý katolický biskupský chrám, jemuz pověstný Zwingli, jenž zde své bludařství zavedl, smutnou slávu získal. Je to mohutná budova z tesaného narudlého pískovce na vysokém terasu na pravém břehu vystavená, stojí právě proti býv. chrámu P. Marie. Kostel je románský, zcela dobře co do stavby zachovaný a původcem jeho je císař Karel Veliký. V průčelí jsou dvě vysoké věže s bohatou románskou ornamentikou v oknech a na římsách, na jižní věži je vysoko pod stříškou výklenek a v něm kamenná socha Karla Velikého v nadlidské velikosti, an sedě pozlacené žezlo drží a pozlacenou korunu na hlavě má. Na věžích teď křížů není leč malých bání. Kostelu tomu nyní protestantskému říkají podnes „münster“. Severní portál je velice podoben portálu chrámu sv. Jakuba v Řezně, má podobnou fantastickou záhadnou ornamentiku.

Chrám je trojlodní, má pěknou románskou ornamentiku zvláště na hlavicích a patnicích sloupů a oknech v emporách, zachovalo se tu i několik starých skulptur ze života Karla Velikého. Presbyterium je o de-

set stupňů zvýšeno a ukončeno zdí v rovném úhlu.

Žena, která za peníze otvírá, jala se nám obratným jazykem zpěvavým způsobem o tomto chrámu vykládati.

Ukazovala nám, že jsou zde pěkná číslovaná sedadla, plynové svítilny a že se zde topí vzduchem. V příčné zdi presbytáře jsou tři okna malovaná, na prostředním je krásný obraz Krista Pána an žehná a vedle něho obrazy sv. Petra a Pavla. Ješto jsem ráno v bývalém katolickém nyní kalvínském chrámu Panny Marie marně po obrazu, ba i kříži pátral, bylo mně to s podivením, i otázel jsem se, jaký to zde kostel, lutheránský či kalvínský. „Víte, pánové, tento kostel býval dříve katolický, až Zwingli zde reformaci zavedl, nyní je reformátský“ zněla odpověď. „A kterak to, že máte obraz Krista Pána, ano i sv. apoštolů, vždyť tam dole v tom kostele není ani kříže“, tážu se dále. „Víte pánové, slouží to k okrase, obrazy ty jsou zde však teprve dvě leta.“ Nad stupněmi presbytáře stojí nový mramorový stůl, v polokruhu kolem něho sedadla. „Co je to“, vypyávám se dále, a slyším, že to stůl ku přijímání. „Ale pánové, my sem k tomu stolu pro přijímání nechodíme; chléb a víno nosí se nám do lavic, kde sedíme, ono je to pohodlnější.“ Ba ovšem, pravil jsem k několika cizincům, s nimiž již dříve jsem se seznámil, pohodlí zde až nazbyt. — číslovaná sedadla — osvětlení plynem — topení vzduchem a i chléb a víno nosí se jim do lavic, věru, velmi pohodlné, „comfortable“ to náboženství. „Nepochopuju“, pravil na to jeden Bavorák, „proč ti lidé sem tedy vůbec chodí, tuť by podle mého rozumu ten chléb a to víno i doma požívat mohli, když ve svátost oltářní nevěří a jí nemají.“ „Ano“, vpadl do toho jazýček ženy vrátné, „to říkají mnozí pánové, kteří sem přicházejí, ale víte pánové, naše víra je více duševná —.“

„Nu tak nechte si tu víru duševnou, a ukažte nám raději co tu ještě máte.“ pravil jsem na to; ze všeho jsem seznal, že žena ta přivykla mnohým úsudkům o kalvinismu a že dostala instrukci, kterak má odříkávati jakous takous apologii jeho; řečnických talentů, soudě dle rychlosti jazyka jejího, jsem u ní nepostrádal. Ukazovala nám dále kazatelnu, jejíž spodek je starý, románský, z kamene a vykládala, že Zwingli zde kázal; obrazů ni kříže na ní teď není; dále gotickou kamennou křtitelnicí, v presbytáři a románskou kryptu pod kůrem, kde nyní vytápí se vzduch.

Velmi moderní to upotřebení románské krypty, o němž zajisté starým křesťanům ani ve snách se nezdálo.

Na sloupu se stupňů do kůru nalezl jsem kamennou desku a na ní tento nápis: „Anno Dni 1518 die lunae 25. mensis octobris obiit venerabilis vir, dnus Johannes Mantz, utriusque juris dor., parochus et canonicus hujus ecclesiae, cujus anima requiescat in pace“. Je to památník posledního katolického faráře zdejšího a diviti se jest, že zde zůstal.

Zde tedy působil před třemi sty lety Zwingli, odtud násilím vypuzena víra katolická, která sedm století zde svůj stánek měla, až zavedena zde tak zvaná „reformace“. Divná to „reformace“, kterou zde hlásal mělký a povrchní racionalista Zwingli, jehož pro učení a prostopášné mravy jeho sám Luther nazval — pohanem. Tento „reformátor“ dostával od r. 1506 od papežského legáta roční plat, aby se mohl vzdělávat a odměnil se za toto milosrdenství Církvi katolické svým potomným jednáním velmi divně. Již v Einsideln, kam co mladý kněz důvěrou biskupa byl poslán, aby kázal na tomto poutním místě, tupil na kazatelně Marii Pannu a vedl pohoršlivý život s veřejnou nevěstkou, a když r. 1518 po smrti faráře Jana Mantze do hlavního chrámu v Curychu přišel a zde farářem se stal, začal zde svou „reformaci.“ Základem jejím byly celkem spisy Lutherovy; co na vzdělanosti a spekulativním duchu mu scházelo, doplňoval Oekolampád v Basileji, s nímž se byl seznámil. Brzo poslal biskupovi list, oznamuje mu, že se ožení, což také ihned učinil. Po způsobu Lutrově napsal 67 bludných článků, kterých hájiti chtěl, šel v upírání víry katolické mnohem dále než Luther, a poněvadž postrádal hlubší vzdělanosti a smyslu pro pravdu, jsa pouhým náruživým křiklounem, tvrdil věci nejen nesmyslné ale přímo rouhavé, hrímal s kazatelnou, že člověk nemá svobodné vůle, že všechny skutky lidské o sobě jsou hříšné, Bůh prý je původcem hříchů lidských, upíral Prozřetelnost božskou a držel se mahomedánského fata (osudu), zrušil všechny svátosti, i křest nazval holou ceremonií a svátost oltářní pouhým symbolem; Kristus Pán prý připustil dva symboly křtu a večeře jen proto, aby „naši blbosti vyhověl.“

Pěkně děkuju za takové „zlepšené náboženství“, pravil mně Bavorák, jemuž odcházíme z chrámu věci tyto jsem vyprávěl. Když Zwingli svým křiklounstvím Curyšský magistrát získal, namluviv mu, že svět-

ská vrchnost je neobmezenou hlavou v církvi, nastala v tomto starožitném chrámu Karla Velikého ohavnost zpuštění.

Zwingli sám rozbil všechny oltáře, obrazy a kříže a kázal vše spáliti, i varhany rozbil, vyloučil i zpěv z chrámu a zavedl jakousi „bohoslužbu“ se směšnou jednotvárností. Na místo oltáře postavil zde stůl a na něm koš s chlebem a džbán s vínem. Tu předčítal texty z bible v jazyku hebrejském a řeckém, překládal je a vyvozoval z nich šílené vrtochy své.

Jaký div, že toto „náboženství“ samému Lutrovi zdálo se býti — pohanským.

Trudné upomínky budí v srdci katolika Curych a minulost jeho. Co se týče obrazů v hlavním chrámu Curyšském, bylo mně to zprvu podivno, že v metropoli cwinglianismu se zavádějí; později seznal jsem v Basileji, že děje se tak i jinde v reformátských modlitebnách. Kalvinisté vzdávají se směšného odporu svého proti křesťanskému umění; dříve spílali luteránům proto, že obrazy mají, nyní moudřejší z nich sami uznávají bořivost svých předků za poblouzení, jež netoliko umění uškodilo, ano je zničilo, nýbrž i náboženský cit lidu otupilo a udušilo. Mají ve všech svých modlitebnách varhany i zvony, v městech i kříž, ano i obrazy zavádějí. Tyto zevnitřní ozdoby nezakryjou ovšem vnitřní prázdnotu a suchopár kalvinismu, hvězda jeho již dávno sklesla, méně se vždy víc a více v holý racionalismus a rozumářskou nevěru; důkazem toho je že nedávno opět v kantónu Basilejském ustanoven byl za protestantského faráře muž, jenž nevěří v Božství Kristovo.

Curych je velikou většinou nyní městem kalvínským, pokud ovšem u zdejších továrníků, kupců a dělníků o nějakém náboženství mluvíti se může, má mnoho bývalých chrámů katolických, z nichž mimo uvedené dva ještě jiné dva jsou kalvínské, ostatní jsou dávno již zrušeny. Do nedávna měli katolíci zdejší nedaleko chrámu P. Marie pěkný gotický trojlodní chrám, který jim však od vlády vzat a „starokatolíkům“ odevzdán byl.

Na kostele tomto již je také ohlášeni, kde se cizinci přihlásiti mají, chtějí-li jej vidět. Byl jsem u něho v 8 hodin ráno — byl zavřen; zhnusiv sobě toto přiblašování se, ušetřil jsem si odporných dojmů a odešel jsem.

V protestantských městech nejsou chrámy domy modlitby, nýbrž stojí na rovni s budovami musejními a jinými domy, které se ukazují; na některých je docela udáno

mnoho-li vstupného se platí. V celém Curychu nevystavěl protestantismus za celá tři století své vlády ani jediný kostel; co zde má, jsou znesvěcené bývalé chrámy katolické.

Protivami učíme se rozeznávat a poznávat; v Curychu naučíme se lnouti ku své víře katolické; nebo ty bývalé chrámy zdejší oloupeny svých ozdob zasmušile dívají se na nás jako sirotci opuštění, a žalující bēdují těch dob surových a vášnivých, kdy osení víry katolické zde násilně pošlapáno a vytrháno bylo.

Katolíci zdejší byvše oloupeni a zbaveni svého chrámu vystavěli sobě v předměstí Auszersiehl zvaném nový slušný kostel. To jediné mne zde poněkud potěšilo, nebo lidé poměrně ne příliš četní, kteří v krátké době nejen chrám sobě vystavěli, nýbrž milerádi i faráře si sami vydrží, mají zajisté viru pevnou a živou.

Ze světských budov zasluhuje návštěvy nová zdejší technika v nádherném palácovém slohu nad městem nedávno vystavená. Zvláštní pozornost mou vzbudily zde věžní hodiny. Švýcaři si vůbec mnoho na nich zakládají, i na vsích je vidíme. Na věžích zdejších jsou po celé šířce zdi veliká kola s číslicemi, střed rafí je v prostředku kružby oken. Čtvrti i celé hodiny ohlašují vždy dva cimbály po sobě, což zvláštní souladný zvuk vydává, zvlášť ve větších městech, kde mnoho věží je.

Maje dosti těchto věcí opustil jsem Curych a srovnával jej na cestě mimoděk s katolickým Řeznem.

Jaké to protivy! (Pokračování.)

DOPISY.

Od Vys. Mýta, v září 1875.

(Jubileum p. faráře a svěcení hřbitova v Knířově.)

As půl hodiny cesty od Vys. Mýta nalezá se malé místečko Knířov, a v něm poutnický chrám bl. P. Marie, který byl o slavnosti Narození P. M. svědkem dvou krásných slavností. Slavil tam totiž dopoledne důst. p. farář Ant. Dvořák rodák Vys. Mýtský, 25leté jubileum farářování svého v tamní farní osadě, a odpoledne světil se tam rozšířený hřbitov. O 10. hod. jmenovaného dne vyšel průvod vedoucí jubilanta v středu svém z farního domu, a ubíral se za hlaholu zvonů do farního chrámu P., kdež na kazatelnu vstoupil kooperátor Vratslavský p. Václav Kudrna, a měl k lidu zde tak četně shromážděnému, že velká část

účastníků na hřbitově státi musela, slavnostní řeč, v níž obě slavnosti, Narození Rodičky Boží totiž, a jubileum spojil pojednáním, že Maria Panna jest nám vzorem, kterak nejen Boha ctíti, ale i své duchovní správce v poctivosti míti máme, a vzorem tím že jest nám Maria: 1. co učence a žákyně, 2. co dcera, a 3. co matka. — Po kázání sloužil důst. p. jubilant za četné asistence slavnou mši sv., kterou ukončil zpěvem sv. Ambrože: „Tě Boha chválíme!“ — Ze pak dřívější hřbitov, přeplněný stromovím, požadavkům nynějším nevyhovoval, odhodlala se slavná náma Vys. Mýta, co patron chrámu P. Knířovského nedostatku tomu odpomoci, a to učinila tím, že dala všechny stromy zde vymýtiti, a ku hřbitovu připojila kus zádušního pozemku mezi kostelem a farskou zahradou, celou prostoru pak dala urovnati a novou zdi obehnati. Dne 8. září o 3. hod. odpolední bral se průvod z kostela knířovského na hřbitov nový, a tu konal dopolední řečník opět kázání, a dokazoval, že hřbitov jest: 1. odpočinkem našich milých a drahých, 2. branou vítěznou, jakou se bojovník zemský vrací k pokoji věčnému, a 3. polem Božím. Posluchačstva bylo plničky hřbitov, jež nappnuté sledovalo řeč, a zvlášť když řečník ku konci děkoval zástupcům městské rady zde přítomným, osadníkům, kteří při obnově svého hřbitova zvlášť se vyznamenali, a když jubilanta p. faráře místního vybízel, aby již církevním žehnáním toto nové pohřební místo posvětil. V. K.

KRONIKA.

Z Prahy. V úterý 28. t. m. bude se slaviti svátek sv. Václava, mučéníka a dědice České země, v metrop. chrámě u sv. Víta na hradě tímto pořádkem: V pondělí v svatvečer slavnosti, budou o 3. hod. odp. slavné nešpory. V úterý o slavnosti bude kázání německé o půl 9., české pak v 10 h., načež následovati bude oféra ve prospěch dostavení chrámu sv. Vítského, po té bude slavná pontifikální mše sv. Odpoledne ve 3 h. budou konány slavné nešpory. V týž čas vyjde z chrámu Páně u Matky Boží v Týně slavné procesí na hrad k hrobu sv. Václava v metrop. chrámě sv.-Vítském, kdež se v ten den udělují plnomocné odpustky a kdež J. Emin. nejdůst. p. kardinál s procesím konati bude pobožnost ku počtě téhož sv. patrona našeho. Po celý oktáv bude v tetěž kapli sv. Václava každodenně v 8 h. ráno mše sv. při zpěvu a s modlitbami v jazyku českém, odpoledne pak též po celý oktáv každodenně v 5 hod. litanie s požehnáním.

— V pondělí 4. října v den jmenovin J. Velič. císaře pána sloužena bude v 9 hod. ráno u sv. Víta na hradě pontifikální mše sv. V chrámu Páně Týnským bude slavná mše sv. téhož dne v 11 hodin.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 29. září do 2. října u Maltézů.

— Zítra v neděli dne 26. září koná se druhý průvod jubilejní z kostela na Volšanech, a následující neděli dne 3. října z kostela sv. Cyrilla a Methoďeje v Karlíně.

Z Německa. Tyto dni přinesly noviny zprávu, která kulturnímu boji v Německu a židovsko-liberálním novinám novou vítanou látku poskytuje. Píše se totiž, že biskup Paderbornský z pevnosti Veselu, kde vládá nucený byt mu vykazala, se vzdálil, zanechav list, ve kterémž samovolné své vzdálení vysvětluje tím, že přiměly ho k opuštění pevnostní vazby poměry zdravotní jakož i péče o diecési. „Především,“ tak píše biskup vládnímu presidentovi „nutí mne k tomu povinnost, sebe zachovati. Již dne 16. června sdělil jsem Vám, že jsem od delší doby churav, a že mi lékař nařídil, bych, chci-li na bytí zdraví, mořských lázní užíval aneb delší dobu v durišských lesích ztrávil. Toto oznámení ale v Berlíně nedostačovalo, nýbrž žádáno, abych zaslal vysvědčení okresního fyšika. Nemeškal jsem, a takové vysvědčení od dr. Carpa vystavené ihned jsem poslal. Ačkoli ale již 6 neděl uplynulo, co jsem Vaší Urozenosti psal, a tři neděle, co jsem vysvědčení lékařské zaslal, předce ani nejednodušších ohledů lidskosti ke mně se nešetřilo, a já dosud nebyl uznán za hodna odpovědi. K tomu můj stav co den se horšil, tak že jsem cestu do lázní bez nebezpečí nemohl dále odkládati. Mimo tuto povinnost sebezachování jsou ještě vyšší ohledy, které na provedení úmyslu mého rozhodný vliv měly. Nebude Vaší Urozenosti neznámo, že, ač od státu jsem sesazen, předce před Bohem, Církví a v očích celého katol. světa péče o blaho své milené diecése sprostěn nejsem, a že před strašnou soudnou stolicí, před kterou všickni se objevíme, budu muset klásti účty ze všech mi svěřených nesmrtelných duší. Jako člověk a křesťan Vaše Urozenost tedy za spravedlivé to uzná, že nucené bydliště své opouštím, kde jsem měl ohledně diecése své ruce svázány, abych si zvolil místo jiné, kde bych více dostáti mohl svým svatým nezrušitelným pastýřským povinností. Byl bych se za takýchto okolností zcela tiše odtud vzdáliti mohl, ale za povinnost cti jsem to považoval, vysloviti volně a otevřeně příčiny mého jednání.“

— Kardinálu Ledochovskému bylo soudně oznámeno, že trest jednoho roku vězení, k němuž jej odsoudil krajský soud Hnězdenský, jest mu prominut, následkem čehož dne 3. února 1876 z vězení, odseděv si v něm 2 leta, propuštěn bude. — Dle nizozemských zpráv nalezá se biskup Martin Paderbornský na statku Neuburgu v provincii limburské, náležejícím hraběti d' Ausenburgu, jenž byl již dříve Jesuitům z Německa vyhnáným nabídl obydlí a pohostinství. — U Gronavy propadl kat. farář B. bismarkovským zákonům, a očekávalo se, že vypovězen bude také ze svého dosavadního bytu, totiž z fary. Pro případ ten ale nabídl mu protestantský hrabě v B. druhé poschodí svého krásného domu na statku u Gronavy bezplatně za obydlí, a rovněž tak nabízel mu i židovský kupec M. druhé poschodí domu svého. — Jiný židovský kupec S. v Elzi slíbil kat. farář L. v P., že mu zdarma dá sukna tolik, kolik pro sebe bude potřebovati. Potvrzuje se tu stará pravda, kterouž po han Tacitus o prvých křesťanech byl vyslovil, že pronásledování křesťanů budi útrpnost i mezi pohany. — Liberální listy německé žádají usilovně, aby výroční den bitvy u Sedanu (2. srpna) byl zákonem povýšen na den sváteční. A kteréké listy toho se dožadují? Jsou to tytéž listy, které vytýkají neustále katolické církvi, že má mnoho svátků. — Schůze „starokatolíků“ v Bonnu, svolaná za tím účelem, aby se s některými kněžími řecké církve o spojení v jednu církev dohodli, ukončena jest, jak ze všeho vysvítá, bez výsledku. Poznalo se, že je prozatím poji jen zášť proti římskému papeži; proto se schůze tak tiše ukončila, jako byla začala. Döllinger, který schůzi tu byl svolal, poděkoval účastníkům, a oni zase jemu za všechnu práci, a rozjeli se s heslem „na shledanou v příštím roce.“

Ze Švýcarska. Ženevská velká rada přijala návrh zákona, kterým se v celém kantonu zapovídá nejen každý úkon náboženský na venku (průvody atd), ale též nošení duchovních oznaků a šatů. Úkon náboženský v místnostech soukromých, kterým by se pořádek rušil, trestati se má pokutou 10—15 franků a vězením 3—15 dní.

Z Říma a z Italie. Dne 20. září konala se opět, jako každého roku, v Římě památka „osvobození Říma“ a sjednocení Italie. Den tento zvláštním způsobem oslaviti chtěly některé katolické listy v Římě. Tak „L'unità catt.“ žádá, aby všichni Italickou vládou ze svého biskupství vyhnání neb vyhnanstvím ohrožení arcibiskupové a bisku-

pově redakci jejího listu autentickou zprávu o násilí na nich spáchaném zaslali. „Na základě těchto zpráv“ — tak končí onen list svou žádost k biskupům Italským — „budeme moci sepsati článek zcela hodný výroční slavnosti 20. září 1870. Budeme moci vypovězujícími ministerskými dekrety z roku 1875 objasniti přísahu téhož ministerstva z r. 1870, která nás ujišťovala, že se postará ministerstvo o to, „aby se od žádného ani nejmenší urážky církvi a jejím služebníkům nestala.“ Zdali důst. pp. biskupové této žádosti jmenovaného listu vyhověli čili nic, o tom nás dosud nedošly zprávy, myslíme však, že „L'unità catt.“ i beze zpráv těchto Italským násilníkům dovede mluvit do svědomí. Ostatně již nyní trpce zkoušejí ovoce sjednocené Italie netoliko katolíci a kněží, nýbrž i svobodomyšlníci Italští; neboť daně v „osvobozeném Řím“ a v „sjednocené Italii“ „svobodomyšlnou“ vládou ukládané co den stávají se nesnesitelnějšími. Tak k. př. v Římě až dosud platil zákon, papežem Leonem XII. vydaný, který pojistil osvobození od domovní daně na 90 let všem Římanům, kteří by k okrase a pohodlí ulic a náměstí své domy přestavěti chtěli. Zákon tento padl nyní bezedným financím státním za obět. Úřední list italský „Gaz. Uff.“ uvádí ve svém čísle ze dne 4. t. m. 36 svobodných měšťanů z Garpineto Romano, kterým dne 1. září bude majetek ve veřejné dražbě prodáván, poněvadž uložené jim daně zaplatiti nemohou.

Z Anglicka. Dne 6. předešlého měsíce konána v Dublině slavnost velikého významu, stoletá památka narození velikého bojovníka za práva katolických Irčanů, Daniela O'Connella. Byl to muž veliký, katolík rozhodný, a miloval nade všecko ujařmenou vlast svou, která hmotně i mravně zničena jsouc, ukrutnou nesnášlivostí protestantských Angličanů O'Connelem z neodvratné záhuby vyrvána byla. Nebojoval O'Connell mečem, ale neohroženým slovem, rázným a neustupným hájením práv svého národa a své církve. Slavnost Irská má tedy význam hranice Irska daleko přesahující, a budila tudíž všude po celém katolickém světě oboru nejvřelejší sympatie. Trvala 3 dni, 5., 6. a 7. srpna. Dne 5. srpna sloužil kardinál-arcibiskup Dublinský slavnou mši sv. na poděkování Bohu, jenž Irčanům v O'Connelovi vůdce a předního bojovníka dal, za všechna dobrodíní, jichž Irsko namáháním O'Connelovým dosáhlo. Slavnostním kazatelem byl arcibiskup Cashelský dr. Tomáš Crolle. Večer vystrojil purkmistr Dublinský na své

útraty biskupům a hostům vynikajícím hostinu; týž večer odbýván též slavnostní koncert, při němž přednášeny byly vybrané sbory irské. Dne 6. bralo se slavné procesí za účastenství 4 arcibiskupů, 500 kněží a 350.000 lidí hlavními ulicemi Dublina, k místu, kde velkolepý národní pomník věnovaný památce O'Connelově postaven jest, a tu konána při odhalení pomníku slavnostní řeč. Večer byl velký národní banket uspořádán. Třetí den vyplněn byl různými zábavami, výlety, koncerty atd.

Literární oznamovatel.

— „Kazatelé slovanští.“ Sešit 10. obsahuje kázání na ned. XX—XXIV. po Sv. Duchu, na den posvěcení chrámu P., Všech Svätých, věrných dušiček. Osnovy zahrnují v sobě též neděli I. adventní.

— „Besedy mládeže.“ Sešit 106.: „Kraťochvilky.“ Několik povídek. Sepsal milé mládeži Jan Hrdý, učitel. S obrázkem. Str. 84. — Sešit 106 a 107.: „Tisíc a jedna noc.“ Arabské povídky. Pro mládež vzdělané. Svazek 1. a 2., každý s obrázkem; po 28 kr.

— „Beleuchtung der Schrift des Herrn Dr. Johann Kelle: Die Jesuiten-Gymnasien in Oesterreich“ von Rupert Ebner S. J. Fünftes (Schluss)-Heft. Linz 1875. Verlag der F. J. Ebenhöch'schen Buchhandlung (Heinrich Korb). S. 481—719. Cena celého díla, všech 5 svazků, 4 zl. 50 kr.

Osobní věstník duchovenský. V biskupství Budějovickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Skočdopole*, profesor pastýř. bohosloví a bisk. notář, jmenován skutečným bisk. konsistorním radou a asesorem;
- p. Jos. *Čtělbor*, profesor c. kr. gymnasia v Písku a bisk. notář, jmenován čestným konsistorním radou.

Ustanovení jsou:

- p. Fr. *Švik*, kapl. za admin. ve Velharticích;
- p. Jan *Sazma*, kapl. v Lodheřově, za kapl. v Chvalšinech;
- p. Bartol. *Vavrejn*, kapl. za admin. ve Velešíně;
- p. Fr. *Douda*, neom., za kapl. v Starém Městě;
- p. Jan *Truhlář*, neom., za prozat. katechetu na národní škole v Prachaticích.

Uprázdňená místa:

Velhartice, fara patronátu barona Henneberga, a *Velešín*, fara patronátu hraběte z Buquoy, do 30. října.

Alumové k. arcib. semin. sejdou se d. 7. října. Kandidáti, jenž s dobrým prospěchem odbyli zkoušku maturitní, posud se přijímají.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v k. arc.

semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expeditice:
v kněhkupectví
B. STYBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II.
Nedobila čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v Expeditici a u všech řádných knihkupeců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště jenom v Expeditici: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích biádně činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

První české exercicie kněžské

v Hradci Králové.

(Pokračování.)

Medit. 6. Dne 25. srpna v 9 hod. ráno. O Kristu, ideálu našem. Sv. Jan píše: „Tentof jest život věčný, aby poznali tebe, a toho, kterého jsi poslal, J. Krista“. — Přišel Kristus; kázal, zázraky činil, svatě žil přece nevěřili mnozí; a když nevěřili, modlil se: „Chváliti budu tebe za to, že jsi kryl ty věci před moudrými a zjevil jsi je malíčkým.“ Modleme se k Duchu sv., aby otevřel srdce naše, bychom nebyli moudřími tohoto světa, ale malíčky před Pánem!

Člověk hledá ideály; v mládí i v stáří. Mladík honí se za ideály všude, jen tam nehledá, kdeby měl. — Kde je ten ideál? Kristus jest jím pro všechny, bohaté i chudé, vznešené i nízké; a kříž? Tent kniha ideálů! — On vzorem života! Longum iter per precepta, breve et efficax per exempla; dlouhá jest cesta pravidly, krátká a (vy datná) působivá příklady!

Jsme smyslní; proto i Kr. přišel na svět, vzav tělo lidské na se; písmo o něm dí: coepit facere et docere, počal činiti a učit. Tak i kazatel musí dříve činiti, pak kázati. —

Máme Bohu sloužiti; abychom věděli, kterak přišel J. Kr. a dal nám příklad; podal vzor, ideál života. Proto druhá věc: následovati Krista Pána. A to musíme činiti přede vším my, kněží, první než laikové. Pav. Rom. 8, 29: Kteréž předzvěděl, ty i předzřídil, aby byli připodobnění obrazu Syna jeho, aby on byl prvorozený mezi mnohými bratřími. Tedy prvorozený čili

první! Jako malíř se dívá na vzor svůj, dí sv. Cyrill Jerus., tak i my dívati se máme na Krista. Tak musíme tah za tahem dle vzoru jeho kresliti na sobě. Tři leta jen učil, a 33 leta žil, a to jediné proto, aby nám příklad dal svatého, neúhonného života, Nechtěl se stkvíti před světem, jako mládež ráda před světem se ukazuje, ale v tichosti živ byl v Nazaretě až do svého 30. roku; pak učil, posvětiv a připraviv se. — I my kážeme; třeba ku kazbě se připravit. Viz Krista! a neměl toho potřeby; ale pravil: Příklad dal jsem vám. — Pročež před kázáním poklekni před křížem, viz Krista učitele, kterak káže, kterak učí! Pravil o sobě: Já jsem světlo světa, kdo následuje mne, nechodí v temnostech. —

Kristus Pán jest nám vzorem ve všem, též i v jednání s lidmi; vizmež, kterak obcoval i s druhým pohlavím; kteraktě svatý a neúhonný život jeho! Učtež se ode mne, pravil, nebť jsem tichý a pokorný srdcem, a naleznete pokoj duším svým. — Co pak se úřadu učitelského tkne, rovněž jest nám ideálem, vzorem. Nikdy ještě člověk tak nemluvil, praví o něm písmo. A lid stál udiven; žena pak v zástupu, pozdvihši hlasu, zvolala: Blahoslavený život, kterýž tebe nosil! Potřebna ovšem učiteli, kazateli homiletika, rhetorika; avšak když jsme se všemu naučili, musíme jíti ku kříži. Dle sv. Tomáše Akv. P. J. Kr. dvou způsobů užíval: 1. zázraků; lid poutal činy, skutky svými; 2. pak mluvil, kázal. Toho též nám zachovávatí třeba; dříve činiti, t. j. ctnostně a svatě žiti, skutky milosrdenství činiti, pak učit; tak se přesvědčí lid a uvěří; nebo křesťanství není žádná planá, jalová ně-

mecká theorie; křesťanství jest život a chce konáno býti. Písmo krátce naznačuje obsah křesťanství slovy: *Jesus autem coepit facere et docere*; Ježíš pak začal činiti (jednati) a učit. Kdo Krista pozná, nemožno, aby ho nemiloval. Jako oko stvořeno jest pro světlo, tak rozum pro pravdu; pravda ale jest Kristus, tedy pro Krista. Nečítej nevěreckých kněh; neříkej, mně to neškodí, to marná jest vytáčka; nemožno, by rozum, čím jest naplněn, na vůli nepůsobil. Čeho neznám, po tom netoužím. Proto třeba Krista znáti a o životě jeho rozjímati, a sice nejen pro kázání, učení ve škole, ale pro sebe, pro své vzdělání. — Jest jeden výdatný prostředek: pobožnost k srdci Pána Ježíše; láska jeho přechází v nás; proto v Itálii, ve Francii pobožnost ta se zmáhá. Prosmež P. Krista, Spasitele svého, aby rozněcoval v nás lásku svou; též Ducha Sv., ducha milosti a lásky. Toť jest život věčný, aby poznali tebe, Bože, a kterého jsi poslal, J. Krista. —

Ku čtení o 11 $\frac{1}{2}$ hod. ustanovena byla kapitola 13. z III. knihy blah. Tom. Kemp. o následování příkladu Kristova.

Medit. 7. dne 25. o 3. hod. odp. O poslušnosti J. Krista. Pravidl Spasitel: Učte se ode mne, nebť jsem tichý a pokorný srdcem; a naleznete pokoj duším svým. Tichost a pokoru schvaluje Spasitel, tēm se musíme učit; ale kde? a jak? —

První tedy jest pokora; ale musí býti ta pravá, ne falešná; falešná pokora jest skrytá pýcha. Kristus vzor pokory od narození až do smrti. Apoštol o něm dí Filip. 2, 8.: Ponížil sebe samého, učiněn jsa poslušným až k smrti a to smrti kříže. Nejjistější cesta k pokorě jest poslušnost; *factus obediens*, . . . učiněn jsa poslušným až k smrti. Poslušnost jest nevyhnutelně potřebná; ona drží rád; bez ní nemůže obstáti ni církev, ni stát. Biskup táže se novosvěcence: Slibuješ mně a nástupcům mým úctu a poslušnost? — Jak důležitá poslušnost pro celý život! —

Život Pána našeho J. Krista plný jest poslušností. Poslušen jsa vůle nebeského Otce sestoupil na zem; a sám pravil o sobě: Můj pokrm jest, abych činil vůli toho, kterýž mne poslal. A sv. Pavel k Žid. 10, 5. dí: Protož vcházeje na svět dí: Oběti a darů nechťel jsi, ale tělo spůsobil jsi mi; oběti zápalné a za hřích nelíbily se tobě. Tehdy řekl jsem: Aj jdu; na počátku knihy psáno jest o mně: Abych činil, Bože, vůli tvou! — První myšlenka Spasitelova byla poslušnost; a poslední? na kříži? rovněž

poslušnost. Volaltě: *Consummatum est*, dokonáno jest. Otče, v ruce tvé poroučím ducha svého! Kteraká pokora, která poslušnost!

Pozorujme dále život J. Krista: Když se narodil, v chlévě, v největší chudobě; když rozkaz dán, aby utíkal před bídným člověkem, pak zase, aby se vrátil, jaká to poslušnost! A až do 30. roku, jsa již mužem. V Jerusalemě řekl matce: Zdaliž nevíte, že já v těch věcech, kteréž jsou Otce mého, býti musím? A dále o něm praví se: A sestoupil s nimi do Nazareta, a byl poddán jim; Syn boží lidem! Když pak pokřtěn byl, veden jest od Ducha na poušť; i šel, poslušen jsa. I v Káně Galilejské, prosen jsa od matky: Vína nemají, odpověděl: Co mně a tobě ženo? ještě nepřišla hodina má. A tak se má věc krok za krokem. A dále pravil: Učení mé není mé, ale toho, kterýž mne poslal. A jindy: Slova, kteráž jsi mi dal, mluvil jsem jim, ne jiná, ani má, ale tvá! A ženě Kananejské řekl: Nejsem poslán, než k ztraceným ovcím domu Israelského! — Jaká to poslušnost! Kteraká ochotnost, plnit vůli Boží! A když v Jerusalemě uzdravil slepého od narození, řekl: Ani on nehřešil, ani rodičové jeho, ale to stalo se, aby zjevení byli skutkové Boží na něm. A když 38 let nemocný uzdraven jest, pravil J. Kr.: Já musím konati dílo, kteréž mi dal Otec, abych je činil. A tak celý život J. Krista jedna nepřetržitá poslušnost!

Máme každý svůj úřad; přísnost v úřadě jest poslušnost. Ejhle J. Kristus! a kdo jsme my? Uč se poslouchati prachu! pokařuj se hlíně! volá sv. Bernard. I u studně Jakobovy řekl Spas.: Můj pokrm jest, abych činil vůli toho, kterýž mne poslal. A všeliký, ježž dal mně Otec, přichází ke mně. — Jaká tichost a klidnost v úřadě! Tri léta snášel Jidáše, a ni nejmenšího nedal na sobě znáti; to jest poslušnost! — Bývají nedorozumění mezi úřadujícími, farárem a kaplanem; apoštol napomíná: Jeden druhého břemena neste, tak naplníte zákon Kristův! — Biskup tě poslal, jdi! Proto jsem s nebe sestoupil, pravil Spas. abych činil vůli toho, kterýž mne poslal. A já vždy činím to, co se mu líbí. — Pravá poslušnost jest z lásky k Bohu; nikoli však, co nutnost káže. Na hoře Olivetské: Ne má ale tvá vůle se stať. Sir. 4, 11. A budeš jako syn Nejvyššího poslušný, a více slituje se nad tebou, než matka. Ponížil sebe samého, učiněn poslušným až k smrti, . . . pročež Bůh povýšil ho a dal jemu jméno. I tebe povýší za poslušnost tvou! —

Med. 8. dne 25. o 5. h. več. O přípravách a nastoupení veřejného života P. N. J. Krista. Coepit facere et docere; počal činiti a učiti. Jeho narození; již při počátku života svého podstoupil boj s trojím nepřítelem člověčenstva: žádostí očí, žádostí těla, pýchou života. 1. Jan 2, 16.: Nebo všecko, což jest na světě, jest žádost-těla, a žádost očí a pýcha života. První boj podstoupil se žádostí očí. Dí písmo: Radix omnium malorum est cupiditas, kořen všeho zlého jest (lakomství) žádost peněz: lakomci královstvím Božím vládnouti nebudou. — V Betlémě největší chudoba; viz Syna Božího v jeslích na trochu slámy, v zimě a nahotě, v přibytku ne pro lidi, ale pro nerozumnou tvář, vyvržen ze společnosti; nerozumní tvorové komonstvo jeho; kdo z nás tak se narodil? —

Přemáhali i žádost těla; sotva vkročil do světa, již trpí na těle, zimou, nepohodlím, hladem; Syn Boží, opustiv slávu nebeského Otce, jižto od věků pčíval prvé než svět byl, samochtě, z pouhé lásky k nám, vstoupil do té bídy a strasti, učiniv se nejnižším, nejpokornějším, ano služebníkem všech! —

Přemáhali i pýchu; nebo kdo kdy více se ponížil, než Spas. Kr. Ježíš? Tak mohl ponížiti se jedině Bůh, Syn Boží; Lásky Věčná, neskonalá, samojediná schopna jest oběti takové. Ten, jenž všem všecko dává, do vlastního přišel a svoji ho nepřijali (Jan 1, 11.) Vyvržen od nich, jako zločinec, jako opovrženec, vše trpělivě snáší. Ještě nemluvil, volá sv. Bernard, a již činil jesle svou kazatelnou. A tak, sotva narodiv se, podstoupil boj proti trojímu úhlavnímu nepříteli lidstva, a boj ten vede církev až dosud, vztýčivši prapor, sv. kříž! —

O té svatě chudoby! Vraťme se ještě jednou do Betléma, a pozorujme Božské dítě, Spasitele svého! Porovnejme byt svůj s bytem jeho, lože své s ložem jeho, pohodlí své s pohodlím jeho! Žádá chudobu. Rozeznávej jmění své a církve. I chudoba, i jmění prostředek jest ku spasení. S chudobou začal Spasitel; v chudobě na svět přišel, v chudobě žil, nemaje, kdeby hlavy své sklonil, a též první veřejné kázání své s chudobou započal: Blahoslaveni chudí duchem. Též vyšší dokonalost, jížby se kdo domáhati chtěl, na chudobě zakládal, řka k jinochu: Chceš-li dokonalým býti, prodej co máš, rozdej chudým, a budeš mítí poklad v nebi, a pojď, a následuj mne. — Avšak nynější duch času obrátil zřetel svůj úplně jen k penězům; a jako vzduch se prodere všude, i nejmenší skulinkou: tak pronikl tento záhubný, smyslný směr ducha času všechny

vrstvy společnosti lidské. Kam dojdeme? Žije se ze dne na den, bez rozvahy, bez rozmyslu! Kde a jaký konec? —

I rouchem jeví se chudoba; knězi přísluší jednoduchost, prostota, ne nádhera; roucho jednoduché, čisté, stavu jeho přiměřené. Viz Krista! Prostota a jednoduchost v celém životě jeho i v rouchu jeho! — Nedělej nic sobě z posměchu, utržení rozpustilcův; nezapírej sebe, ani stav svůj: nebyls ho hoden. Sv. apoštolové radovali se, čteme v Sk. ap. 5, 41., že hodni učinění jsou, trpěti pohanění pro jméno Ježíše. A Spas. pravil: Blahoslavení, kteříž protivenství trpí pro spravedlnost, nebo jejich jest království nebeské. Mat. 5, 10. Mnohý, aby vydělal několik bídných grošů, snáší potupu a pohanění; a my nechtelibychom snášeti nějakou nepřijemnost pro království Boží? —

Porovnejme dále i byt svůj s obydlím J. Krista; kde bydlel v Nazaretě? V prostinké chudícké chýši, až do 30. roku; pak ale ani té neměl. Lišky mají doupata, ptáci svá hnízda, ale Syn člověka nemá... Jak se mrzíváš, nemáš-li svého obvyklého pohodlí, jak býváš netrpěliv! Pozoruj Krista! Spalť i na lodi! — A porovnejme dále byt svůj s domem Božím, se svým kostelem! Máme-li čistotu a pořádek v domě, máme-liž je také v chrámu Páně? — Jaké jest prádlo, jaká jsou roucha, jaké bohoslužebné nádoby a nářadí? — Christus coepit facere et docere, počal činiti a učiti; proto musí představený napřed; dle něho řídí se podřízení. Vy jste sůl země... vy jste světlo světa... vy jste město na vrchu ležící; nemůžet město na vrchu ležící skryto býti; aniž rozsvěcují svíce a staví pod kbelec, ale na svícen. . . . Ejhle, Kristus se ponížil, proto Otec povýšil ho. Kdo oslaví mne, toho oslavím i já. 1. Král. 2, 30. — (Rozjímáno dále o domácím životě J. Krista, 30 let, jeho chování-se ku pěstounu a matce; povinnosti kněze k rodičům, příbuzným...)

(Pokrač.)

Dobrota Boží.

Ať k nebi blankytnému zraky zvedau, neb krásné přioděnou zemi vzhlednu, ať pozřím na stříbrné vody zdroje; tam všude patřím dobrodiní Tvoje.

Tvá láska květy po lukách tu sije, z nichž včela vounou, sladkou šťávu pije a ptactvo libě po větrném sálu Ti, Bože, z vděku prozpěvuje chválu.

O krásná přírodo! hle v každém květu tvou zřítí jasnost jako v celém světě,

duch, jímžto každé zelko, dub i žije,
což slunce, měsíc, hvězda v sobě čije.

A člověk, v přírodě vše vida krásné,
poznává, Pane! lásku Tvou i žasne
a citem obdařený, nejsa zkažen,
Tvou citě dobrotivost, jesti blažen.

Tys Otče laskavý a spravedlivý,
jenž mnohé ve všemmíru konáš divy;
Tvá ruka mocná všecko v světě řídí,
Ty zvláště péci máš o všecky lidi!

Kéž lidé ve všem Tvoji lásku znají,
co k Otci k Tobě úctu, lásku mají!
Hle, člověče, Bůh na tě pamatuje!
ty pamětliv Ho buď, jak požaduje!

Dokud ti jitřenka se jasně třpytí
a dokud na nebi ti měsíc svítí,
dokud se točí zlatý kruh ti slunce:
jen netrať naděje a čekej konce.

Dle pol. J. B. P.

Obrázky z cesty do Švýcar.

Napsal František Elbert.

5. Z Curychu do Pojuri.

Podél řeky Limmatu jel jsem po železné dráze k západu. Dráhy Švýcarské jsou vzorné, jízda je laciná a rychlá, vozy pohodlné a veliké, zřízenci zdvořilí. Bylo mně divno, že zde všude i první třída plna byla o druhé ani nemluvě, což jde odtud, že jako vůbec ceny jízdné levné jsou, rozdíl mezi třídami co do peněz nepatrný jest. Přijeli jsme k městu Baden, jež stalo se v době švýcarské reformace pověstným prudkou disputací, kterou zde katolický theolog Dr. Eck s Oekolampadiem, pak Zwingli s Melanchtonem odbyvali. Po oné disputaci, v níž patrně Dr. Eck zvítězil, rozhořčili se protestanti proti katolíkům ještě více, z toho vypukla mezi katolickými a protestantskými kantony válka, v níž protestantští Curyšané poraženi byli a kde sám Zwingli v silném odění bojuje padl u Kappelu dne 11. září 1531. Brzo po smrti jeho zemřel i Basilejský reformátor Oekolampad morovou ranou.

Kterak o obou těchto mužích sám Lutr smýšlel, dokazují slova jeho, jež slyše o smrti jejich pronesl řka: „Dábel sám je na onen svět odvedl.“

Urodnou rovinou přijeli jsme brzo k městu Bruggu, kde tři veliké řeky, totiž Ára, Reusza a Limat se stékají odtékajíce odtud k Rýnu na sever. Všecky řeky Švýcarské

jsou zelenavé a mají velmi rychlý proud a studenou čistou vodu; přicházejí z ledovců. Z nádraží Bruggského uzřel jsem nedaleko na mírném kopci nad údolím starý hrad Habsburg, původní sídlo panující dynastie Rakouské. Zde sídlil i napotomní císař Rudolf z Habsburgu. Když vévoda Fridrich Rakouský, jenž Janu XXIII. k útěku z Kostnice dopomohl, od císaře Sigmunda r. 1414 do říšské klatby, achtu, dán byl, sbořili Bernští hrad ten, z něhož až posud dvě bašty a hlavní stavení zachovány a obnoveny jsou.

Z Bruggu vede dráha podél utěšeného lázeňského místa Schinznachu dál po břehu rychlotoké Áry. U Áravu, hlavního města kantonu Áravského, počínají již výběžky ladného, bujnou zelení a utěšenými doly lahodícího Pojuri. Kanton Árgavský je na polo již katolický, avšak v Áravě je veliká lóže zednářů, kteří otěže vlády v rukou mají. Za nedlouho dojel jsem města Oltenu — cíle svého, kde po mnohých dnech došel jsem milého odpočinku v tiché domácnosti svých příbuzných. Radoval jsem se i tomu, že po delší době mohu opět mluvit česky. Tu měl jsem dosti pochvilí nejen kochati se v krásném okolí, ale i seznámiti se s poměry zejména církevními, které v Švýcarsku a zvláště v Pojuri a kantonu Soloturnském poslední dobou zavládly.

Město Olten leží v kotlině ovroubené vysokými, lesem porostlými horami, podél města teče řeka Ára, přes níž vede starý dřevěný most krytý dřevěnou střechou; je zde veliké nádraží, mnoho továren a asi 6000 obyvatelů. Po Soloturnu je největším městem kantonu a obyvatelstvo jeho je velice zámožné. Na pěkném náměstí stojí prostranný farní chrám, jenž před dvěma roky katolíkům odňat byl, na břehu řeky rozkládá se klášter kapucínský. Město Olten vynikalo ode dávna již liberalismem, proto vyvoleno od zednářů za středisko t. z. „starokatolického“ hnutí v Pojuri.

To nešťastné Pojuri! Pravý „zemský ráj to na pohled,“ ale ráj ten je podkopán od zarytých zuřivců zednářských. Devadesát sedm kněží katolických bylo poslední leta zde „sesazeno“, biskup Lachat dokonce vypovězen.

Na horách prý bydlí svoboda, píše básník, ale v Pojuri se přesvědčíme, kterak novověký duch lži rozumí svobodě. Surové násilí proti Církvi katolické, jehož se zdejší liberálové dopouštějí, upomíná nás na slova pěvcova: „Kdo do pout jímá otroky, sámť otrok.“ To, co zde proti Církvi katolické se událo a posud děje, ani sverepý Turek ne-

koná a přece slujou až podnes Švýcary všem „vzdělančům“ — zemi svobody!

Než i v tomto údolí slzavém nacházíme zjevů útěchy plných. Devadesát sedm kněží katolických bylo v Pojuří „sesazeno“ — a však zrůdcem své víry nestal se z nich nikdo, ani jediný nesklonil své šíje před zednářskou lžicí. Čest a chvála těm charakterům pevným, kteří v boji Kristově udatně bojují! I město Olten chová jednoho z nich, je to statečný farář P. Bläsi. O muži tom četl jsem již r. 1873. v Blahověstu (str. 205.), že stal se obětí své katolické neohroženosti, proto nemálo byl jsem dychtiv poznati ho a vzdáti mu úctu. Přišel do města toho vyhledal jsem hned druhého dne obydlí jeho. Překvapen byl jsem klidem a vlivností, ano nenuceným humorem, jímž mne přijal a osudy své líčil. „Přicházíte podívat se na státu nebezpečného rebelanta, pravil, podáváje mně stolicí, nuže patřte, jsem celý, hrubá střelba, která na mne dorážela, mně neublížila.“ Bläsi je statný silný muž ještě ne 50 let starý; byl 10 let kaplanem v Áravě, r. 1860 zvolen farářem v Oltenu. Když v Pojuří „kulturní boj“ zuřiti počal, a Olten za středisko jeho zvolen jest, byl jedním z prvních farářů sesazených od vlády. Měť voliti — buď zůstati na svém místě a odříci se „sesazeného“ biskupa svého Lachata, a státi se odpadlíkem, anebo obětovati své beneficium a zůstati věrným svému povolání. Dostal ultimatum, lhůtu 14, dní aby se rozhodl, ale statečný farář nepotřeboval lhůty takové. Obdržev ferman liberálních násilníků odeslal již za půl hodiny odpověď, načež městská rada zdejší jej prohlásila za sesazeného a nařídila mu, aby z farní budovy se vystěhoval a matriky odevzdal. Příští neděli odbyval naposled služby Boží v chrámu, v němž třináct let byl působil. Po kázání a mši sv. odnesl Nejsvětější ze svatostánku i sv. oleje z kostela, shasl věčnou lampu a odešel. Měl kam. V městě nastalo veliké rozčilení a jitrění mezi lidem, lid naplňoval nářkem chrám, když viděl, co se děje, liberální hrdinové svobody přichystali pak vojsko, aby, kdyby třeba bylo, poučili tento lid, kterak oni rozumí svobodě svědomí. Farař Bläsi vypuzený z farního domu i chrámu ubíral se do svého nového bytu na náměstí, ježž mu prozatím jeden měšťan nabídl. Ustavit se katolický výbor, jenž měl pečovati o něj. Jako všickni faráři, i Bläsi byl dříve placen od obce, měl 2000 franků ročního služného a nyní když všech prostředků k živobytí zbaven byl, bylo mezi měšťany, kteří mu věrní

zůstali, — a těch veliká většina je — opět 2000 franků ročně pro něho upsáno. Katolický komitét zdejší má předsedu, jednatele a pokladníka a jeden člen jeho obchází každý měsíc po měšťanech, kteří upsanou částku věnují, tak že pronásledovaný Bläsi hmotně nedostatku žádného netrpí. Zatím starali se liberální násilníci zdejší o obsazení fary. Když i kaplana, věrného kněze, byli vypudili, zvolili na místo Bläsiho bývalého docenta Nového Zákona na theologickém ústavu v Lucerně Herzoga a vidouce že Bläsi tytéž příjmy má jako dříve, zvýšili Herzogovi roční plat skoro dvakrát. Teď měl Herzog krásný farní dům, pěkné příjmy, rozsáhlý chrám, ale — věřících neměl, nebo ti, kteří ho zvolili, jsou zednáři, nevěrci a neomylnost papeže byla jim pouhou zástěrou a náplastí protináboženských snah jejich; do kostela mu nejdou, Herzog káže prázdným lavicím a nemoha jinak vydává teď starokatolický plátek, píše kulturní brožurky a rozšiřuje je mezi lidem, lovsšem nákladem liberální vlády. Když předešlý ctihodný kaplan zdejší vypuzen byl, zverbovali liberálové kdesi v Tyrolech mladíka, jehož Bismarkovský papež Reinkens ordinoval, načež stal se kaplanem zdejším. Jaký duch mezi těmito lidmi panuje, poznal jsem z toho, že starokatolický farář Herzog ve farní rozsáhlé budově nechtěl jemu bytu popráti, načež vláda dala kaplanovi ještě příbytečné; jelikož ho však žádný pro pohoršlivý život jeho v domě trpěti nechce, musí bydlet v hostinci!

U břehu řeky Ary je pěkný kapucínský kostel s klášterem. Tam docházel nyní Bläsi sloužit mši sv. a katolický lid za ním, tak že chrám na náměstí byl vždy prázdný. To zarazilo násilníky, viděli, že vlastně Bläsi zvítězil a oni ničeho jiného nedosáhli, než že mnohý lhotejný a vlašný katolík od nich se docela odvrátil. Ale poněvadž podle zednářské zásady (kterou by rádi Jesuitům podvrhli) účel světi prostředky, účelem pak jejich bylo zničit viru katolickou a zavestí t. zv. starokatolickou, chopili se nového prostředku, jenž opět jasně o svobodomyšlnosti jejich svědčí. Kvardián kláštera kapucínského dostal brzo nařízení, že Bläsi v kostele klášterním všední dny sice smí (!) sloužiti „privatní mši,“ v neděli a ve svátek ale nikoli, rovněž že nesmí se tam připustit ke kázání, poněvadž prý je sesazen s úřadu farářského a mše sv. i kázání v neděli jsou úkony „úředními,“ kostel kapucínský stojí prý pod „ochranou“ státu,

kdyby tedy protivládni úřadování (!) se tam dalo, muselo by se celou vážností zákona proti konventu zakročiti.

To byl poslední trumf proti Bläsimu, lid měl přinucen býti navštěvovati chrám na náměstí a poslouchati tam liberální kázání odpadlíka Herzoga. Ale nestalo se tak. Jistý zámožný měšťan vyprázdnil první patro svého domu a bezplatně nabídl tam dvě světnice a kuchyni k odbývání služeb Božích v neděli a o svátcích. Tam zřízen oltář, křtitelnice a zpovědnice, tam nyní odbývá Bläsi služby Boží. Lid naplňuje všechny místnosti, chodbu ano i schody, i pod okny v zahrádce stojí, kteří vnitř se nevejdou, ano přicházejí sem mnozí, kteří druhdy málokdy do chrámu chodili, pronásledování víry rozžehlo v nich malou jiskérku vědomí náboženského v plamen rozhodného přesvědčení katolického. Mimo řádné služné faráři přispívají věřící při službách Božích ochotně ku všemu, čeho potřebí, tak že pronásledovaný Bläsi dosti radostí duchovních požívá.

Dlouho vyprávěl mně ctihodný kněz tyto věci a když jsem se ho tázal, jak mu as bylo, když se loučil se svým chrámem a stěhoval z fary, tu tvrdil, že měl zprvu za to, že se utrápí, než důvěra v Boha, příklad vrchního pastýře Lachata a nad očekávání velká láska a obětovnost lidu brzo že naučily ho nebédovati, nemalomyslněti, ale vytrvati a — vítěziti. A Bläsi zvítězil, nebo za nedlouho bude na konci města státí nový katolický chrám. Katol. výbor zakoupil rozsáhlý pozemek a sbírá příspěvky, které tak pokročily, že se stavbou již se počalo. Tak se děje zde všude, kde katolíkům odňaty chrámy, počátek učinili katolíci Curyšští. Právním podnikatelem stavby a majetníkem těchto nových chrámů jest bohoslužebná katol. jednota v Lucerně.

Vedle chrámu vystaví se dům pro faráře, v přízemí zřídí se místnost pro vyučování náboženství, ješto do obecné školy Bläsi nesmí, tam jen odpadlík Herzog přístupu má. Dítky katolických rodičů odcházejí, když on vstoupí do školy, za to vyučuje je Bläsi ve svém bytě, to mu vláda posud nezakázala. Z toho všeho jde na jevo, že aspoň v Soloturnském kantonu zákony proti Církvi katol. nejsou tak důsledně provedeny jako v Prusku a kantonech Ženevském a Bernském, nebo tam sesazení faráři byli ze země vypuzeni. Podivný je způsob, jakým starokatolický pastor zdejší vede matriky. Katolíci uznávají posud svým farářem Bläsiho, on dítky jejich křtí, snou-

bence oddává, mrtvé pochovává; matriky mu ovšem byly vzaty, založil si tedy své, církevní, než listin z nich neuznává stát. Když tedy Bläsi některý církevní úkon byl vykonal, dá o něm dotýčné straně písemnou zprávu, starokatolický farář pak musí to zapsati do svých matrik; nechce-li katolické snoubence prohlásiti, prohlásí je politický úřad na černém prkně úřadovny. Pravil jsem, že je to od Herzoga i od vlády nedůsledné, když farář sice sesazen jest, úkony jeho však stát přece uznává. Ba ovšem, odvětil mně Bläsi, celý liberalismus a boj jeho proti Církvi je labyrintem nedůsledností, neboť lež není nikdy důsledná. Starokatolíci vyhlášovali zprvu, že věří vše, čemu Církev až do koncilu Vatikánského učila, a nyní káže již Herzog proti primátu a episkopátu, proti neposkvřněnému Početí Marie Panny, proti účtě Svátých a sv. ostatků, proti poutům, průvodům, odpustkům, poslední dobou vyjíždí si i proti sv. zpovědi, zavrhuje svěcení svátků mimo neděli, lidé prý raději pracovati mají, svátků Mariánských ani slavnosti Božího Těla nedrží.

Právě teď jsem četl v novinách, že starokatolíctví státní faráři odbývali v Soloturnu synodu, kde Herzog předsedal a řečnil, že prý obci přísluší právo ustanovovati, jakých paramentů se má užívati, jaké obřady trpěti; navrhoval dále, aby zrušil se zákon, že každý věřící nejméně jednou v roce k zpovědi jíti má a aby při mši zavedla se němčina. O celibátu tam nemluveno, prakticky odstranili jej už někteří státní faráři, kteří civilně (!) dali se oddati. Z toho všeho jasně jde na jevo, jakého ducha lidé ti jsou a že vším právem nazývají se novoprotestanté, kdežto název, jehož si sami dávají, „starokatolíci,“ je hrozitánská lež k obelstění nevědomého lidu. Původcové boje proti Církvi velmi dobře to vědí, že starokatolictví a zednářství vlastně je totéž, jelikož k těmž cíli, totiž k zničení Církve katolické se nese. Co se týče Bismarkovského biskupa Reinkense, nemá prý mezi státními faráři zdejšími mnoho vážnosti. Před některým časem konal cesty po Švýcařích a vyslovil mnohým farářům svou nespokojenost nad tím, že příliš daleko se odvažují, vysmáli prý se mu za to, nebo neuznávají žádné authority nad sebou než světskou vládu — zcela důsledně protestantsky. Ani vespolek nejsou svorní, každý učí či vlastně upírá, co mu libo, kolik hlav, tolik smyslů a půjde-li to tak dále, nezůstane jim z celého katolického katechismu nic jiného než — desky. Toť osud každého

odpadlictví od Církve. Suchá větev utatá od kmene zahyne, kmen znovu se zazelená a vzkvete a ovoce ponese.

Presvědčil jsem se ze všeho toho, že ač poměry katolíků v Pojuří smutné jsou, netřeba tu zoufatí, ješto lid po veliké většině své víře zůstává a velikou obětovností vyniká.

Farář Bläsi líbil se mi velmi dobře, jest muž vzdělaný, umí dobře anglicky, vlašsky a francouzsky a se zálibou pěstuje již od mládí geologii, k čemuž ovšem v horách zdejších velikou příležitost má. Nejdůstojnějšího arcipastýře Pražského dobře zná ze slavnosti sv. Bonifáce, při níž se jednou zúčastnil, o Rakousku mluvil velmi sympaticky, vytýkal však katolíkům Rakouským nehybnost a ospalost. Tuto výčitku jsem slyšel již v Kostnici a celkem nemohl jsem ji bohužel nepravdivou nazvati.

Vlídný Bläsi vodil mne každodenně na některé krásné místo lesnatého pohoří, ukazoval mně ledovce, které na jihu se rozkládají, vedl mne i na nový hřbitov, kam mrtvolý všech vyznání se kladou, pročez pro katolíky se žehná každý hrob zvlášť.

Bylo sv. Dominika. Ráno ubíral jsem se na mši sv. ke kapucínům a vida chrám na náměstí otevřený vstoupil jsem tam. Právě vycházel kaplan v bílé kasuli k oltáři — v levo viděl jsem oltář sv. Dominika a vedle něho kazatelnu. Sv. Dominik a — starokatolictví, jaké to protivy, pomyslíl jsem si! V kostele byli tři Vlaši dělníci, ti uboží ovšem nerozumí tomu, že tam na oltáři nejsv. obět svatokrádežně se koná. U kapucínů nalezl jsem všechny lavice plné lidí. Bläsi právě sloužil mši sv. Doslouživ pak sám navštívil jsem p. kvardiána jenž vedl mne do bibliotéky. Je zde devět kněží a tři bratří laikové. Klášter dostával od města nějaký roční plat za fundace mešní a něco dříví, to mu vše nyní odňato; řeholníci nedostávají ničeho, nemají též prázdného jmění a přece si nestěžují, žijou výhradně od almužny, kterou v nadbytečné míře lid jim skytá v potravinách i na penězích. Podivil jsem se evangelické prostotě a chudobě těchto mnichů. Kostel mají čistý a slušný, klášter rozsáhlý ale chudíčký. Od kvardiána počínaje až k bratru laikovi nosí všickni sandály, laikové v letě ani punčoch nemají, habit mají hrubý, vyrudlý a záplaty na něm svědčí, že marnívi nejsou. Krk nosí holý, hlavu mají všickni doma i venku nepřikrytou, nechť prší, sněží, mrzne aneb slunce praží, všickni chodí s odkrytou hlavou, kterou nanejvýš kapucí si zahalují. Při tom všem jsou spokojeni a do-

brosrdeční a celý zevnějšek jejich káže zásady velikého otce sv. Františka. Při velikém pronásledování Církve ve Švýcarsku jsou Otcové kapucíní katolickému lidu velikým dobrodiním. Mají v zemi té 21 klášterů a 10 hospiců, 211 kněží, 13 kleriků a 49 bratří laiků, tudíž na 4265 katolických Švýcarů vždy jeden kněz kapucín přichází, což je dosti příznivý poměr. Nyní jsou jediným zde rozšířeným řádem, nebo mimo jejich kláštery, jest v celé druhdy na řehole bohaté zemi jediný mužský klášter sv. Benedikta v Einsiedelnu, jeden cisterciácký, kartuzianský a jediný Františkánský (ve Frýburku). Zabývají se nejvíce missiemi, v zdejších kláštěrech bývají jenom 4 kněží doma, ostatní vpomáhají po venkově, lid je velice miluje, týrání dostává se sice i jim rozmanitého zejména v zednářských novinách, které je nazývají „Jesuity v kapucích“, ale sesadit je vláda nemůže, poněvadž far nemají, vzít jim též nic nemůže, jelikož ničeho nemají a vyhnat je ostýchá se, poněvadž je lid velice miluje. Bibliotéku mají zde velmi bohatou a spořádanou. Řeči jejich stříží jsem porozuměl, když latinsky mluvili, lépe jsem chápal než když německy (v nářečí švýcarském) hovořili. Při mši sv. posluhoval mně řeholní bratr, jehož marcialní postava a silný černý vous se mně líbily. Pravil jsem mu, že kdyby neměl hábitu a růžence, bál bych se ho potkat v lese; co mně na to odpověděl, jen z domyslu jsem uhlodl, zasmáti jsem se však musel, když nikterak nemohl porozuměti tomu co je to „pferd“ (kůň), načež kvardián mne poučil, že musím říci „rösli“, tomu že rozumí. Jan Kollár ve svém cestopisu po Bavorích škádlí nás Čechy, že máme mnoho titěrných zdobných jmen, v míře mnohem větší jich mají Švýcaři; děvče sluje „mídlí“, kněz „prístri“, na hoře Rigi je kapucínský klášter „klösterli“. V německém Švýcarsku mluví se dvacaterým dialektem, i kněží tak mluví a čtouce perikopy a kázání vyslovují v dialektu „pábšt“, „próbšt“, „cví“, „trí“ atd. Mimo to se zde mezi lidem i francina za řeč vznešenou považuje, i dělník a služka pozdravují nás „bon jour“, „bon soir“ a děkují „merci“.

Co se týče zdejšího lidu, jsou zde usedlí zámožní měšťané, továrníci, úředníci a dělníci. Usedlí měšťané jsou celkem dobří a rozhodní katolíci, totéž platí o dělnících státní úředníci a továrníci jsou však většinou zednáři, ač i mezi továrníky je několik dobrých katolíků vynikajících velikou obětavostí. Polovičitosti, nerozhodnosti a vlažnosti ve víře zde není, pronásledování Církve stalo se

dvojbrítkým mečem a rozdělilo obyvatelstvo. Továrnictví nemá zde tolik stinných stránek jako v jiných zemích, dělníci vydělávají si tu mnoho, i o staré lidi lehounkou práci dobře zde postaráno, v celé zemi žebráka neuvidíme, žebrota je přísně zapovězena. Židů je zde velmi málo, celé dny můžeme po dráhách jezdit i s Židem se nesejdeme, ti, kteří zde jsou, vedou obchod v dobytku, střížného a osadnické zboží neprodávají, nebo nikdo by od nich nekupoval, krčem a kořalen za žádnou cenu jim obce nedovolí. Na železnici, která se zde staví, jsou dělníci z Vlach, Němec a i několik Čechů od Hradce Králové; čeští dělníci, kteří při stavbě severozápadní dráhy u Hradce Králové vydělali si denně 80 kr., dostávají zde až 2 zlaté (rak. měny) denně, týž poměr platí ovšem i o dozorcích a úřednících. Práce lidská vůbec dobře se odměňuje, lenochů a zahalečů zde není, dělníci jsou spořiví a nejsou-li, naučí se brzo spořivosti od jiných. Švýcar nádenické práce za žádný plat nekoná nebo dochází práce a výživy ve velikých kvetoucích továrnách zdejších. Celkem je zde hmotný blahobyt a spokojenost.

Mluví-li se o pronásledování Církve v Švýcarsku, nesmíme se domnívat, že to v celé zemi. V kantónech většinou protestantských zuří ovšem boj velmi krutý, nebo přívrženci reformátorů švýcarských Zwingliho a Kalvína, ač nedrží se již více víry jejich, zdědili od nich zarytou nenávist a nesnášlivost proti katolíkům. V kantónech většinou katolických, kde zednáři otěže vlády v rukou mají, není lépe, platí to zejména o katolickém kantónu Soloturnském. Jsou však kantóny, kde katolici vládu mají a tam ovšem až posud Církve svobodna jest. Když tedy nejdůstojnější biskup Basilejsko-Soloturnský ze svého sídla v Soloturnu vypovězen byl, odešel do Lucerny, kde v pokoji dlí. Hůře vedlo se biskupovi Ženevskému Mermillodovi, do jehož správy patří kantóny vesměs s protikatolickými vládami, od nichž sesazen a vypovězen byl a odebrati se musel do Francie. Do Lucerny chodí nyní rodičové vedoucí děti své k sv. břimování, tam je nyní střed katolického života.

Vrchole nemotornosti dostoupily zdejší „svobodomyslné“ listy žádající, aby vláda přísně potrestala ty rodiče, kteří své děti k břimování do Lucerny vedli, vždyť prý je všeliké „úřední“ spojení se „sesazeným“ La-chatem zapovězeno co zločin proti státu a břimování je také prý „úředním spojením“. Člověk musí věru sprásknout rukama nad tím, co tito liberární křiklouni všecko chtějí!

Žurnalistika je zde vůbec velice rozšířena, každé nepatrné městečko má aspoň jeden politický list, tam přetřásají se obecné a rodinné záležitosti až hnusné klepařským způsobem a pěstuje se štanice proti Církvi. Avšak i katolických listů vychází zde dosti a vedou si velmi rázně.

Liberálové, jak známo, vynášejí nad míru republiku co útočiště svobody a samosprávy, katolíky pak vyhlašují co nepřátele svobody a tmáře. A tu je věru pamětihodno, že právě švýcarské prakantóny: Švýc, Uri, Unterwalden a sousedící Cug a Lucerna, v nichž položen základ k republice Švýcarské, podnes ryze a rozhodně katolickými jsou, ano právě katolíci švýcarští jsou ráznými hájiteli samosprávy, kdežto protestanté by rádi celou zemi zcentralisovali, aby tím snáze církev pronásledovati mohli. Tu se opět ukazuje, jaká nevědomost a prolhanost spočívá ve všech těch frásích liberálův, totiž že Církev katolická jenom ku porobě a otroctví vede.

Spolková ústava zaručuje na papíře všem vyznáním „úplnou a nezkrácenou svobodu svědomí, víry a bohoslužby“ (!). Rozumí se: vyjma katolíkům. Spolková rada usnesla se poslední dobou o dvou zákonech, totiž o obmezení samosprávy obcí a o zavedení nuceného civilního manželství. O obou těchto zákonech mělo se rozhodnouti všeobecným hlasováním. První z těchto dvou zákonů takto většinou hlasů jest zavržen, druhý však 212875 hlasy (proti 204.590 hl.) přijat. Patrně vedla k tomu protestantskou většinu jen nenávist ku katolické Církvi. Než komu uškodí zákon o nuceném civilním manželství? Katolíkům nikoli, nebo ti vědí, že manželství je svátost a budou je vždycky uzavíratí způsobem Církvi stanoveným. Jinak je u protestantů, jimž manželství jest pouhou smlouvou, kterou zrušiti lze z příčin i nepatrných, a tu již protestanté poznávají, že zákonem tím v přední řadě proti Církvi katolické namířeným uškodili nejvíce sobě, tak n. p. navrhováno již v Curychu, aby tam při jednom z předních protestantských kostelů místo druhého pastora se zrušilo, jelikož nyní jediný postačí. Co se týká škol, spravovaly si je posud katolické kantóny zcela samostatně v duchu Církve. Ale nyní má školství podrobena býti spolkové radě, školy mají býti pod dozorem státu, vyučovati se má bezplatně, návštěva státních škol má povinnou býti, děti všech vyznání mají do nich choditi „bez porušení svobody víry a vyznání“. Kdo zná terminologii „svobodomyslných“ zednářů, porozumí tomu ihned. Však orgán liberálních učitelů švýcarských

prozradil již, kam zákony těmi namřeno, nebo žádal, aby ze škol veškeré pozitivné náboženství se odstranilo, aby se přestalo učit o nejsv. Trojici, o Kristu Pánu, Spasiteli světa, hříchu dědičném a zázracích, to prý vše vede k nemravnosti (ó těch dobrodinecků mládeže!). Za to se má ve školách podle přání liberálních učitelů zavesti náboženství rozumové, na zásadách „Darwinských“ založené (!) a učití jemu má nikoli kněz, nýbrž všude od vlády ustanovený učitel sám. Jak viděti, pracují členové podkopnického zednářstva všude stejně, mají týž cíl, tytéž fráse, tytéž prostředky. Pověstný Alfons Štátný z Padařova nebyl se svými světobornými plány nikterak tedy původním, opisoval listy a knihy vydané od zednářů. Podarí-li se liberálům plány jejich co do školství, posud se neví, katolické kantóny budou zajisté rázně se hájití, aby školy jejich nebyly zničeny pekelnou nevěrou a pošetilými naukami báchorkovitěho darvinismu.

Starokatolictví, jímž kořeny Církve v zemi této podtaty býti měly, bude se zde potud držeti, pokud je bude vláda peněží podporovati; násilí a peníze jsou dva sloupy, na nichž vzdělána „církev“ ta. Bernská vláda založila lonského roku na universitě své „starokatolickou“ fakultu, která tedy již rok žije, či živoří, nebo po křiklavých reklamách a skvělých peněžitých podporách sešlo se pouze deset studentů, z nichž většina ani gymnasium neabsolvovala, z pěti profesorů do konce roku dva sami odešli, co se pak desíti studentů týče, naříkaly samy starokatolické listy, že vedou nevázaný život, tak že jeden z nich propuštěn býti musel. Kterak v zemi této svobodomyšlné zákony a zásady se provádějí, je zřejmo i z toho, že kp. jeden článek spolkové ústavy stanoví, že nikdo není povinen platiti daň na některé účely náboženské. A přece vyšlo letos na jevo, že protestantská vláda v Bernu vydala v jediném měsíci mimo služné farářům státním na starokatolický ruch 6666 franků, dále vydala vláda Ženevská již 87.000 franků k účelům starokatolickým, ač pouze čtyři obce sehnala. A kterak v této zemi prý svobodné soustavně provozuje se štvání nejsurovějšího druhu proti Církvi katolické, ukázalo se opět při střelecké slavnosti v Bernu, kde bylo na domích a střelnicích mnoho nápisů proti Církvi, papeži a kněžím. Nápis ty vedle surového sprostáctví vynikaly klackovitou nemotorností a hlupstvím, původci jejich byli svobodomyšlní zednáři. Lidé ti jsou vůbec ve své nenávisti proti Církvi až nepřičetní a šílení. Plátek

Alfonsa Štátného je pouze nepodařeným plagiátem toho, co oni mluví a píší. Liberálové vším násilím pracují k tomu, aby v obcích za purkmistra zvolen byl liberál, jakmile se to stalo, netrvá dlouho a farář je sesazen. V okolí Oltenu jsou již tři takto sesazení faráři, jež nyní vydržuje lid jako Bläsiho; státní pastoři, kteří na místo jejich přišli, jsou Němci z Elsas, vůbec jsou odpadlíci-faráři skoro vesměs cizinci, nejvíce z Francouzsko. Někteří z nich zachovávají ještě aspoň zevnitřní slušnost, velmi mnozí z nich škodí ale svým životem celému tomu starokatolictví nejvíce, jako v sousední obci, kde „novoprotestantský pastor“, jak mně Bläsi vyprávěl, se civilně oženil.

Nedaleko Oltenu leží na úpatí vysokého pohoří úhledná vesnice Wangen se starým románským chrámem. Je to obyčejné výletní místo obyvatelů Oltenských, proto nasadili liberálové všechny páky, aby i zde své „svobodomyšlné“ dílo provedli. Než při obecních volbách stal se purkmistrem zdejší hostinský, muž nejen zámožností a vzdělaností, ale i rozhodným katolickým přesvědčením vynikající. Liberálové počítali místnímu faráři již dny, které tam úřadovat bude a starali se o nástupce, ale rázný purkmistr překazil pletichy ty a farář má nyní pokoj. Navštívil jsem muže toho. Nalezl jsem v místnostech hostince jeho podobizny sv. Otce, biskupa Lachata a mnoho pěkných obrazů náboženských. Odbírá několik katol. listů a netrpí v domě žádného hosta, jenž Církev tupí. Katolíci ho milují, liberálové se ho bojí, nebo vyniká velikou zeťtelostí a na jeden útok proti Církvi má deset pádných důvodů, jimiž všechny lži poráží. Liberálové nemohouce jinak spokojují se tím, že mu v týdně několikrát v novinách vynadají. Zamiloval jsem si muže toho a navštívil jsem ho několikrát. Právil mně, abych si nemyslel, že lid Švýcarský je tak zlý, jako zdá se z toho, co v zemi té se děje; lid prý je dobrý, upřímný a zbožný a jenom číselná povaha protestantů a zednářů vyvolala to nynější pronásledování.

Zabývá se těmito poměry náboženskými a společenskými konal jsem každodenně vycházku do hor a kochal se v utěšených krajinách pojurských. Cizinec, zejména Čech nemůže se do syta nadívat na ty krásné bujné lesy, zelené nivy, rychlotoké řeky a horské potoky, všude svěží zeleň, čerstvá voda a lehký osvěžující vzduch.

Holé skály, neosázených kopců, vyprahlých plání v Pojuri neuzříš, Švýcar má cit pro stromový, lehkomyšlné mýtiče lesů na-

zývá „Waldmetzger“, ví to dobře, že kdyby v zemi této vymýtily se lesy, stala by se brzo skalnatou vypráhlou Dalmácií. Proto je zde palivo poměrně dosti drahé, ač zde lesů velmi mnoho, místo uhlí zde vzácného pálí se nejvíce rašelina zvláště v továrnách a lokomotivách. Obilí se zde mnoho nepěstuje, ač údolí dosti úrodnou půdu mají, rolníci zabývají se nejvíce chovem dobytka majíce rozsáhlá lučistiště s výbornou travou. Cizinec zde neznalý domnívá se viděti rozsáhlé chmelnice a zatím přijda blíže vidí, že jsou to pole osázená fízolemi. Fízole jsou národním pokrmem Švýcarů, kteří jinak o kuchyňské umění mnoho nepečují, i v lepších hostincích je úprava pokrmů prajednoduchá, maso nedovedou jinak připravovat než s fízolemi aneb bramborovou omáčkou. Českému žaludku zprotiví se brzo tento jídelní lístek, zvláště když se mi podává ten podivný nápoj, jemuž zde pivo říkají, který však s naším českým pivem jenom to společné má, že se pije. Za to je tu dobré a laciné víno z Francie a od Šafhúzy. Kdo navykl si šňupati, odvykne tomu brzo, ano kdosi navrhoval již, aby ten, kdo chce přestat šňupat, poslal si do Švýcar pro ten suchý prášek, jemuž tam tabáku spílají.

Kdežto v Bavořích nás Čechy hlavně po sv. Janu Nepomuckém znají, nevědí Švýcaři o nás nic, než že máme Plzeňské pivo, pojmy „Čech“ a „výtečné pivo“ jsou unich v nejužším spojení. Ve větších městech je zde mimo Mnichovské všude i Plzeňské a jakmile hosté zvědí, že mezi nimi sedí Čech, ženou na něho útokem nekonečnými otázkami o vaření Plzeňského piva. Tu aby našinec napřed nejméně sladovnickou školu navštěvoval a pak několik let umění pivovarnické v Plzni prakticky provozoval, chtěli ku všem otázkám těm odpovídati. „Slovem všude bratry má“ pje jedna píseň naše a v skutku nalezl jsem v tomto vzdáleném kraji asi dvacet Čechů, úředníků a dělníků při dráze. Byl jsem s malou společností Čechů v nedalekém lese, kde na skále stával druhdy hrad a nyní hostinec vystaven jest. Bylo veliké srpnové parno a tu blaze na nás působil osvěžující chlad lesů a utěšená vyhlídka na pobřeží Áry. Popěli jsme si v stínu dubů velikánů naši milou píseň „Kde domov můj“, zalétali jsme duchem na břehy Vltavy a Labe, mluvili o Šumavě a Krkonoších a drahé naší Praze. Srdce české zůstává přece vždycky ve vlasti, byť i oko sebe krásnější pozemský raj v cizině vidělo. Několik přítomných Švýcarů flegmatically na nás patřilo a naslouchalo hovoru a zpěvu našemu.

Zvědavější byl hostinský a žena jeho. Radili se vespolek, srdnatější žena přistoupila pak k nám a elsaským nářečím začala se tázat, jakou to řečí mluvíme. „Česky — a to snad je nějaká zkažená řeč,“ soudila, — totiž nějaký dialekt němčiny, nebo zde nazývají každé jiné německé nářečí, jemuž stíží rozumějí, zkrátka „zkaženou řečí.“ Nikoli, poučoval ji jeden z nás, je to nezkažená, skutečná řeč, kterou, jak vidíte, se nejen mluví a zpívá, ale i píše, tiskne a čte. — „Aha — zvolal tichý posud její muž, jakoby se mu bylo rozbřesklo — tou řečí se mluví tam, co to dobré pivo se vaří.“ Tím ovšem byly geografické jeho vědomosti o Čechách v koncích, teď ale začala kapitola o pivě a chmelu. Hostinský naslouchal s velikou úctou o tom, jak v Čechách dobrý chmel roste a jaký tam tabák se prodává, hostinská pak nemohla se vynadiviti výkladům o české kuchyni a tomu, že v Čechách je mnoho zajíců, jichž ve Švýcarích nemají, slovem naše Čechy zdály se jim býti zemi rajskou. Ale přišel k tomu jeden Čech úředník, jenž dojem ten zkazil. Začal vyprávovat o dani z piva a o drahotě tabáku a konec byl, že hostinský si vzdychl a zvolal: „Ó pak zůstane raději v Švýcu!“ (Pokračování.)

Život plavba.

Jak krásná vodní hladina,
Když klidna jest a ticha,
Když nepluje ni bublina
A jemný větřík dýchá:

Jak krásná vodní hladina,
Když nebe v ní se zhlíží,
A šťastna zdá se hodina,
Že zem se nebi blíží:

Tak v duši čistě, pokojně
Se hostí klid jen ráje;
V ní slasti rostou přehojně,
Jak květy luzna máje.

Však srdce divé, vášnivě,
Jest jako bouřné moře:
Zář jeho — blesky hněvivé, —
Zvuk — jenom žal a hoře.

A duše bídná, nešťastná,
Jak loďka na tom moři —
Se zmrítá — chvíle přestrásná! —
Až ztone v bídě, hoři.

Ó budiž kříží přesvatý
Mi stěžněm na mé lodi,

Buď nade mnou vždy rozpiatý.
Tvá síla ať mne vodi.

Buď střelkou mi, buď kompasem
Zde na tom žití moři,
Ať nestaťným zde zápasem
Nezhynu v bídném hoři!

B. Hkl.

DO P I S Y.

Z Nezamislíc, v září 1875.

(Slavný výstav nejsv. Svátosti.)

Nezamyslice jsou 2 $\frac{1}{4}$ hodiny na východ od Sušice, a od Horažďovic asi půldruhé hodiny na jih vzdálená farní ves, mající asi 60 čísel. Jest to osada starobylá; neboť dočítáme se o ní v starých památkách již v 11. století. L. P. 1045 daroval ji kníže Břetislav klášteru Břevnovskému. Ves sama rozprostírá se na mírném návrší, ale farní kostel Nanebevzetí Panny Marie postaven na vrchu, a daleko široko je ho viděti. Co farní kostel uvádí se již r. 1341; ale ve své nynější podobě vystaven jest z části na počátku 17. století, z části později od Jindřicha Libšteinského z Kolovrat je rozšířen. V nejnovější pak době péčí nynějšího důst. p. faráře a vikáře sušického střídnictví J. Dubna opraven je a ozdoben. Škoda že krásná původní stavba gothická pozdějšími doplňky namnoze byla znešvařena tak, že nyní nepřekonatelně téměř neskytují se obtíže, aby celá svatyně v původním rouchu gothickém se opět objevila. Památné i krásné jestiž v presbyterium gothické sanctuarium ve způsobu štíhlé vížky. Ač chrám Páně v jednom slohu není ani vystaven, aniž uvnitř vyzdoben, přec činí na poutníka nejvýš příjemný dojem i svou polohou na výšině, i svou výstavností, i svou úpravou a čistotou uvnitř. Všude viděti, že zde dohlíží bdící oko; málo kde na venkově i ve větších městech nalezneš dům Boží v takovém pořádku jako zde. Dojem, jakýž činí svatyně sama, zvyšuje ještě ladně upravený hřbitov kolem kostela, a za hřbitovem na západ malý park, v kterém jest krásná gothická kaple mešní, kryjící v lůnu svém tělesné pozůstatky knížecí rodiny z Lamberku. Do Nezamyslíc přišel jsem d. 22. srpna co kazatel o zítřejší slavnosti výstavu nejsv. Svátosti a zastal jsem tam již některé pány spolubratry; za nodelouho přicházeli i jiní z vůkolí. Odpoledne, dali jsme se hned do díla — do zpovídání. Bylo nás věru třeba. Kajicníci jedni odcházeli, a jiní přicházeli, a tak hodina za hodinou rychle ubíhala až byl večer. Druhého dne před pátou počalo zpo-

vidání znova. Mně dali dispensi, že měl jsem býti kazatelem; sloužil jsem tedy v 6 hodin mši sv., při kteréž domácí lidé z fary s příkladnou zbožností k stolu Páně přistoupili, a potom ještě na krátko jsem o kázání svém rozjímал. O 7. hodině byla zpívána mše sv., kterouž sloužil důstojný p. farář Bukovnický, bývalý spiritual klerikálního semináře v Budějovicích, Václav Jiřík. Po mši sv. jsem kázal o neskonale lásce Syna Božího, kterou nám prokazuje, že se nekrvavě za nás obětuje, nám za pokrm se dává, mezi námi přebývá; a jak my lásku tu Spasiteli svému splatíme tím, když mši svatě budeme rádi obcovati, Boha svého často v nejsv. Svátosti přijímati, a jej často v způsobách chleba skrytého v chrámech navštěvovati. Prostraný chrám Páně byl ve všech prostorách naplněn, a pozornost byla vzorná.

Po kázání byl průvod s nejsvětější Svátostí kolem kostela po hřbitově, načež nejsv. Svátost na trůn postavena k veřejnému uctění. Já jsem se mezi tím poněkud zotavil na čerstvém vzduchu, a šel jsem opět vyprohmat ve zpovědnici, abych náležitě užil té jurisdikce zpovědní, kterou mi nejdůstojnější pan biskup budějovický k slavnosti té milostivě udělil. Zpovídali jsme až do půl jedné. Od rána slouženy tiché mše svaté; poslední počala na krátko před dvanáctou, při kteréž i poslední kajicníci ku stolu Páně přistupovali. Účastenství při výstavu nejsv. Svátosti bylo veliké, okázalé. Komunikantů bylo asi 1260 z osady, kteráž čítá něco přes 3000 duší! Zdaž to není v naší, Bohu tak nepříznivé době úkaz překrásný? Ó blahoslavený duchovní správce, jehož osada tak velice si váží drahých pokladů naší sv. víry. Péčí neunavenou vd p. faráře založena v osadě Nezamyslické katolicko-politická jednota pro muže, spolek křesťanských matek a jednota panen; a všechny spolky utěšeně zkvětají, že oba duchovní v osadě jim se věnují, členy jednotlivé povzbuzují, a jednotám častějšími výklady nápomocni jsou.

Výstav nejsv. Svátosti ukončen téhož dne, 23. srpna, slavným požehnáním. Jak ze slov těchto patrnó, líší se způsob výstavu nejsv. Svátosti oltářní v diecési budějovické, od způsobu, výstavu nejsv. Svátosti při čtyřicetihodinné pobožnosti v Praze. V Praze trvá slavnost v zimě 5, v letě 4 dny v každém kostele; v Budějovické diecési trvá výstav pouze jeden den, ale tak, že každá osada v diecési má svůj den v roce, kdy nejsv. Svátost veřejně uctít má.

Způsob ten velice se mi líbí, a přednost mu dávám před Pražským, poněvadž

celá diecése takto cítí se co jedna rodina, a není rozdílu mezi křesťany v hlavním městě a křesťany po venkově. Jest sice i u nás dovoleno, aby v jisté dny i veřejná účta nejsv. Svátosti konati se mohla. Dovoleno a nařizeno ale jsou dvě rozdílné věci.

Nezamyslice zůstanou mi vždy přemilou upomínkou!

Ti, co tak rádi kráčívají vzhůru na pahorek navštívit a uctít Pána skrytého ve Svátosti, s radostí budou spěchat jednou i v otcovskou náruč Syna Božího tam na horu — nad hvězdy, kdež se jim ukáže, ne více skrytý, ale tvář v tvář! — L. —

Z Ostružna u Jičina v září 1875.

(Socha bl. P. Marie. Farní kostel a osada.)

Mile bývá překvapen katolík, vkročí-li na cestě své do osady a spatří zde kříž, sochu blah. P. Marie aneb některého svatého. I zde, pomyslí si, sídlí víra pravá, i zde jeví se zbožnost nelíčená, a ruka mimoděk hlavu odkrývá, aby poctu vzdala a ústa tichou šepotají modlitbu, zkrátka člověk cítí se povznešena, posílněna a utvrzena ve víře své. Díky Bohu, že u nás všude ať cestuješ pěšky, po voze, neb po železnici, všude setká se oko tvé s obrazem Spasitelovým neb blah. Matky Jeho. A kde posud není obrazu neb sochy, stará se lid o to, aby socha neb obraz takový co nejdříve postaven byl. Velice v ohledu tom vyniká farní osada Ostruženská u Jičina. Již v loni v dopise z Ostružna v čísle „Blah.“ ze dne 15. října učiněna zmínka o svěcení nového kříže, kterýž obec tato dala postaviti nákladem svým. A letos opět zmíniti se jest o postavení nové sochy blah. P. Marie a sice v osadě k Ostružnu přifařené, v Lochově Hořením. Hned na jaře odhodlali se osadníci ku postavení sochy, kterážto práce svěřena opět mistru kamenickému p. Johnovi. Socha i s podstavcem je z pískovce, as 2 sáhů vysoká představující Rodičku Boží, jak nám ji apoštol sv. Jan ve svém Zjevení líčí, stojící na kouli zemské, kterou drak svírá, pod nohama majíc měsíc a okolo hlavy kruh hvězd. Tvář její obrácena jest k sídlu blaženosti, k nebesům, a ruce její sepnuté zdají se prositi za nás u Syna, abychom i my jednou do sídla toho blaženého se dostali. — Na podstavci pak na čtyřech stranách jsou polovypouklé obrazy svatých apoštolů Petra a Pavla, anděla strážce a sv. Anny. Dole na přední straně zdobí sochu nápis, ku kterému slova z knihy Přísloví vzata jsou: „Blahoslavení, kteří ostříhají cest svých. Kdo by mne nalezl, najde život a obdrží spasení od Hospodina“ (8, 32—35), níže pak končí

nápis ten slovy: „Pros za nás, svatá Boží Rodičko!“ Kolem celé sochy postaveno jest velmi vkusné kamenné zábradlí. — I místo, na kterém socha stojí, přispívá valně k zvýšení dojmu. Nachází se totiž uprostřed obce při silnici, na pohorku k tomu cili vzdělaném, ze silnice nahoru vede 5 stupňů z pískovce zhotovených. Celé dílo stálo 380 zl. r. č. Ukončeno bylo provedení jeho před slavností sv. Andělů strážných, na kterýžto den 5. září t. r., konalo se posvěcení. Podstavec sochy a zábradlí ozdobeny byly věnci, na přední pak straně sochy upraven byl oltář, na němž byl krucifix a hořící svíce po stranách. Okolo sochy a podél cesty po obou stranách postaveny byly máje. Odpůldne o 2. hodině rozezvučely se zvony chrámu Ostruženského a odevšad scházeli se osadníci ku chrámu. Po požehnání s nejsv. Svátostí a po krátké modlitbě hnul se průvod ku předu. Napřed za korouhvemi kráčeli muži, za nimi hudebníci hrající nápěv písně „Zdravás dcero Boha Otce“, konečně zástup družiček, duchovenstvo a ženy. Průvod bral se z Ostružna k Lochovu Hořením, skoro půl hodiny cesty vzdálenému. Když pak dospěl k silnici, vedoucí z Jičina do Sobotky, zastavil se u kříže vedle silnice stojícího a zde vzpomenuť důst. p. (farář modlitbou na padlé a pohřbené zde vojny z bitvy u Jičina z r. 1866*). Po malé chvíli probrav se průvod z rozkošných sadů Lochovských došel k soše samé. — Zde vyložena byla osadníkům v krátké řeči dle slov na podstavci vyrytých povinnost vnitřní úcty k Rodičce Boží, kteráž má záležeti v tom, že Marii P. ve svatosti života co vzor následovati a k ní ve všech svých potřebách se utíkat máme. Na to vyslovena byla ústy důst. p. faráře pochvala, kterou nejdůst. p. biskup písemně jim vyjádřiti ráčil. Po té vykonán obřad svěcení, litanie Loretanské s příslušnými modlitbami, čímž slavnost důstojně zakončena. Mluvě o osadě přifařené, nemohu nezmíniti se též o osadě farní a především o chrámu Páně. Založen ku konci XVII. století v slohu renesančním ve způsobě kříže a sice ku poctě „Povýšení sv. kříže. Zevnitř jsa velmi čistě obfien, se svou střechou břídlícovou a s dvěmi dosti vysokými věžmi po obou stranách portálu příjemný a malebný poskytuje přehoznému pohled. Zvony na věžích jsou malé a z doby novější pocházejí. Za to ale vnitř vstupujícímu milé a příjemné překvapení se naskytuje. Nejvíce vyniká tu hlavní oltář, který celý

*) Stálo centrum vojska rakouského v bitvě u Jičina blíž Lochova Hořením na silnici výše zmíněné.

z mramoru červeného zhotoven jest a jinobarveným mramorem vykládán. Mřížka před oltářem jest též celá z mramoru čisté práce; dále fresky na stropě nás překvapují. První freska nad presbytářem se nacházející představuje povýšení hada na poušti Mojžíšem, co symbol sv. kříže. Po obou stranách v kaplich na stropě nalezájí se fresky zobrazující nám nalezení sv. kříže; prostřední pak obraz uvádí nám na pamět „povýšení sv. kříže.“ Byl jsem již v mnohých chrámech venkovských, avšak tak čistého a skrovného chrámu na venkově posud jsem neshledal. Kostel obklopen jest hřbitovem, na kterém někteří důstojníci padli v bitvě u Jičina r. 1866 odpočívají, a sice svob. pán z Fabrice, důstojník saský, baron Mume a svobod. p. z Braunu, důstojníci rakouští. Před kostelem a před hřbitovem na proti nové vloni teprvé vysvěcené škole stojí krásná nákladem obce před několika roky zřízená socha blah. P. Marie, zcela podobná oné, která postavena byla v Lochově Hořením. U vsi samé, v místě, kde cesty se dělí, stojí kříž svatý. — K tomuto farnímu kostelu patří mimo to 2 filiální kostely a 4 kaple. Filiální kostely nacházejí se na Bradech a na Starém Místě. Brada jest vesnice as hodinu cesty od Ostružna, půl hodiny od Jičina vzdálená, směrem k Železnici ležící. Kostel sám stojí pod homolovitým vrchem, na kterém dříve hrad stával, jehož zříceniny až dosavádě zřítí lze. Pro pěknou výhlídku na vše strany daleko široko jest vrch ten často navštěvován. Kostel sám jest malý, uprostřed hřbitova nízká dlouhá předsíň vede do chrámu, který vloni velmi čistě obílen, oltář pak hlavní znovu pozlacen byl. Taktéž objednan byl i nový obraz sv. Bartoloměje, k jehož uctění chrám založen jest. Dříve prý býval mullerbnici bratři Českých. — Kaple jsou následující: 1. Kaple nejsv. Trojice, v lese as půl hodiny cesty od Ostružna samého k západu ležící. Jenom jednou za rok a sice na slavnost nejsv. Trojice konají se zde služby Boží. 2. Kaple sv. andělů Strážných as $\frac{3}{4}$ hod. od Ostružna, u vesnice Podhradí v lese na pahorku homolovitým vystavěná. Jest kulatá se skleným světlíkem nahoře. Zde taktéž jen jednou za rok služby Boží se konají. 3. Kaple Panny Marie na Loretě, jižně od Ostružna na hřebenu vrchů táhnoucích se směrem od Jičina. Jest stavěna na způsob domku Panny Marie v Loretě v Italii. Se střechy ploché, kam až vystoupiti se může, otevírá se oku čarokrásné panoráma, obzvláště je-li jasné počasí, objeví se celé pásmo hor Krkonošských, Jizerských a Ještědu v plné kráse. Uvnitř jest

kaple velmi prostá, jednoduchý oltář, vzadu pak ve výklenku dosti ozdobném socha P. Marie, několik obrazů po stranách na zdích od zbožných osadníků sem darovaných, několik stolic, toť vše, co v kapli té se nachází. Každou sobotu letního času bývá zde mše svatá sloužena. Tak též i procesí z okolních osad Veliše, Slatin a jiných sem často docházejí. 4. Kaple sv. Anny u samého Ostružna taktéž na homolovitém vršku, kterýžto vršek do polovice lesem porostlý jest. Prostinký jednoduchý oltář, kříž a 2 svícny, toť vše, co shledáváme v kapli té. Zde bývá též každé úterý mše sv. sloužena. Lid zdejší, což mu zajisté k veliké cti slouží, rád navštěvuje služby Boží, dbá i o zvelebení svatyně Páně, dbá o zvýšení cti a slávy Boží stavěním soch a křížů svatých. Nebude to dlouho trvati a brzy opět posvěcen bude nový kříž, který přifařená obec Březina dala postaviti. Bůh sám žehnej za to osadníkům a odplatí jim za vše podle neskončené dobroty své. — O —

Od Ustí n. Orl. 1. října 1875.
(Milostivé léto. Missie.)

Due 13. června zahájeno u nás milostivé léto výstavou nejsv. Svátosti a příhodným kázáním. V neděli následující konáno první jubilejní procesí ke čtyřem kaplím při hojném účastenství, které při druhém průvodu odbyvaném na slavnost Jména Panny Marie o mnoho set ještě se zvětšilo. K povzbuzení lidu ku kajicnosti a k obživení křesťanské mysli povoláni byli ctihodní redemptoristé z Litovle P. Alois Roller a Fr. Kugl, kteří po celý týden zde meškajíce slyšením sv. zpovědi a kázáním úloze své hleděli zadost učinit. — Za stejným účelem měla se konati missie v Zihlinku u Lanškrouna, však překažena několika liberály, kteří c. k. úřadu možné znepokojení nad příchodem otců redemptoristů předstírajíce záповěd si vymohli. — Tím více těšilo nás jednání bodrých Dobroušáků, kteří prostřednictvím svého horlivého kaplana p. Fr. Křivohlávka sobě na missii vyžádali ctihodných otců z tovaryšstva Ježíšova a tento svůj úmysl i c. k. hejtmanství oznámili. I přišli z Prahy dne 11. září P. J. Svoboda a Jan Cibulka a pracovali po deset dní k oslavě Boží a k smíření hříšníků s takovým prospěchem, že lepšího se dodělati sotva by možno bylo. Krásný a dost prostranný chrám zbožných posluchačů domácích i přespólních ani pojmuti nemohl, kteří opustivše práci polní v čas nejpříhodnější přichvátali slyšet kázání těchto missionářů. A že nemluveno na darmo, dokazovaly zástupy

kajcníků, kteří kolem zpovědníků na výpomoc sem z Čeňkovic, Čermné, Kyšperka a Ústí příslých často několik hodin stáli museli, než řada na ně přišla. Ký div, že takovým působením blahodárným brzo lásku všech osadníků si vydobyli ctihodní missonáři a že se jim díky nejvěrejších i od obecného zastupitelstva dostalo. Dne 22. září posvětivše missonářský kříž za svým dalším povoláním z Dobrouče odešli. J. Š.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup odjel dnes do vikariátu Zbraslavského, kdež od 5—14. t. m. svátostí břimování přísluhovati bude, jak v čís. 26. Blah. na str. 367. blíže udáno jest, načež dne 14. t. m. do Prahy se navrátí.

— *Pobožnost 40hodinná* bude se konati od 3—7. října u sv. Mikuláše, od 8.—12. na Strahově, a od 13—17. u Matky Boží v Týně.

Z Brna. Pouť do Maria-Zelly vykonána letos z Brna dle „Hlasu“ po 230 kráte. Jak známo, učinili obyvatelé města Brna po ukončeném obležení Svědském slib, že každého roku na památku zbavení senepřítele k Matce B. do Maria-Zelly putovati budou, což také posud svědomitě se konalo. Letos bylo účastníků českých a německých 200.

Z Říma. Propast mezi národem italským, velikou většinou opravdu katolickým, a mezi ministerstvem stává se co den větší a povážlivější. Ukazuje se to při nově jmenovaných biskupech, jimž lid italský, jak se dovídá „Hlas“, všemožně své sympatie projevuje. Kamkoli zavítá biskup papežem jmenovaný, vítá jej lid se vši možnou slávou a okázalostí. Ovšem nejsou takoví biskupové od vlády uznáni, a v poslední době počala je vláda z biskupských residencí vypuzovati, avšak tím se nedají Vlastní katolíci odstrašiti. Nejvznešenější laikové nabízejí biskupům své domy, a v Palermu utvořila se docela společnost, která arcibiskupu krásný palác zakoupiti hodlá. — A i jinak projevuje se katolické smýšlení v Itálii. V Palermu na př. bylo oběcjem, osvětlovati náměstí před kostely, ve kterých se koná 40hodinná pobožnost. Nyní však purkmistr města toho, svého vyznání zednár, zapověděl stavěti lampiony na náměstí, aby prý se nezatarasovala cesta. Palermitané však umějí si pomoci jinak, i osvětlují nyní své domy naproti dotýčným kostelům co nejskvěleji, a hudba, která dříve hrávala na náměstí před koste-

lem, hraje nyní na balkonech osvětlených domů. — Při prodeji církevních statků v Itálii, píše „Germ.“ měly obromný výdělek — židé; jsou posledními 100 lety, v nichž tolik církevních statků koupí do jejich rukou se dostalo, poučení, že při prodeji církevních statků od vlád konfiskovaných nejlepší výdělek kyne; nelze se tudíž diviti, že židovské listy tak usilovně za zrušení církevních statků se přimlouvají.

— Dne 4. září zavítal do Říma nově jmenovaný kardinál-arcibiskup z Nového Yorku, Mac Closkey, a uvítán jest na nádraží od kardinála Franchiho, a doveden do severo-amerického semináře, kdež si po čas svého pobytu v Římě svůj byt byl zvolil. Amerikáni v Římě se zdržující překvapili svého kardinála drahocenným darem, zakoupivše totiž veškerá roucha, kterých kardinál při slavných výkonech užívá. Dne 17. září vykonal sv. Otec na kardinálu Mac Closkeym v konsistoři obřad zavírání a otvírání úst, a odevzdal mu pak prsten kardinálský a udělil chrám Santa Maria supra Minervam. V téže konsistoři oznámil sv. Otec jmena těch kardinálů, kteří hned 15. března jmenování jsouce až dosud veřejně prohlášení nebyli; jsou to kardinálové: Antici Mattei, Vittelleschi, Simeoni, Randi a Pacca.

Z Německa. V Poznánsku vypadá za dnů našich církevní život dosti smutně. Počátek kulturního boje v této diecési učiněn tím, že veškerí učitelé náboženství na gymnasiích z úřadů svých propuštěni byli jedině pro to, že nechtěli slib svému biskupu daný zrušiti. Studující gymnasia v Ostrově, pak nižších tříd gymnasia v Poznani a realních škol tamtéž, jakož i jiných středuích škol v diecési Poznánské postrádají docela vyučování náboženství katol., za to ale zavedeno jest vyučování náboženství židov. v Hnězdně, Ostrově a jinde. Dvaatřicet osad nemá žádného kněze. Nemocní dopraveni bývají na vozích k odlehlejšími kostelům, by bez útěchy sv. náboženství se světa jíti nemuseli. Možno-li, přichází též kněz sám přestrojen a za doby noční přísluhovat nemocným sv. svátostmi.

Uvězněný kardinál Ledochovski oznámil již sv. Otcí, že příštího února z vazby bude propuštěn, a obdržel v odpověď list, v němž mu sv. Otec všecku chválu vzdává za jeho statečnost, k další zmužilosti jej povzbuzuje, a zároveň jej zve, by po svém propuštění přišel do Říma, a přijal klobouk kardinálský.

Z Francie. Nového zákona o svobodě vyučování chtějí katolíci francouzští nále-

žité použití. Zákonem tím jim mezi jiným též dovoleno zřizovati vysoké školy. Dosud byly tyto školy vesměs státní, a poněvadž duch v ohledu náboženském na nich není valně dobrý, ješto i nevěřečtí profesorové na nich vyučují, chtějí katolíci si nyní zaříditi university katolické. Tak státi se má v Paříži, kde před nedávnem arcibiskup svolal schůzi, v níž tato otázka vzata na přetřes a šťastně vyřízena; načež arcibiskupové rouenský, bourgenský, senský a remešský a 18 francouzských biskupů společný pastýřský list vydali, v němž ohlašují založení svobodné university v Paříži a za podporu upisováním příspěvků prosí. — Podobně ohlašuje biskup Angerský pastýřským listem věřícím, že nová universita také v Angersu se zřizuje. Též toulouský arcibiskup vyzývá všechny arcibiskupy a biskupy, aby mu při zakládání university v Toulouse byli pomocní. Tak závodí francouzští „tmáři a zpátečníci“ v šlechetném úsilí, by ve vlasti své vysoko vztýčili prapor pravé osvěty, pravé vzdělanosti. Nebudiž namítáno, že zřízení tolika ústavů universitních nesmírného nákladu vyžaduje na zemi, válkou prusko-francouzskou uhnětené; neboť kdo by se nad tímto nákladem pozastavovati chtěl, tomu připomínáme náklad na nový operní dům Pařížský. Stavba této operní budovy měla státi původně 12 milionů, nyní ale ukazuje se, že potřebí bude 49 $\frac{1}{2}$ milionu, a ještě se neví, zdali tyto miliony dostačí. Nebylo by lépe, kdyby ohromné tyto sumy na zřizování vysokých škol byly obráceny bývaly? — V městě Poitiersu odbyval se katolický kongres čili schůze katolíků, při níž přítomen byl mimo jiné bratr ministra války, více poslanců a též dva vznešení Angličané. Z činěných řečí zasluhuje zvláštního povšimnutí řeč P. Sambina, v níž doličoval, jak právnické vědy se odkřesťanují, a jak nutno, právnické fakulty na křesťanském základu opět stavěti. Místo Božského a proto neměnného práva zavládá prý nyní právo, každou novou většinou sněmu se měnící. Původ práva neodvozuje se již od Boha, nýbrž od kolisavých zákonodárců, následkem čehož lidská společnost jakož i stát všeho pevného základu pozbyl. Sambin navrhuje, aby se zřídil ústav pro křesťanské právníky, s kterýmžto návrhem shromáždění celé souhlasí. — V jiném sezení mluvil P. Matthieu o povinnostech každého pravého katolíka naproti tisku; tisíc katolíků, pravil řečník, radují se sice, zastávají-li listy katolické jejich zájmy; místo ale, aby na ně se předplatili a hmo-

tně je podporovali, čítají liberalné noviny škandální a poskytují jim takto prostředků, by nekalé řemeslo své vždy více zvelebovati mohli. Katolické listy však, které často, poněvadž potřebných prostředků jim se nedostává, s liberálními závoditi nemohou, ještě k tomu přísně se posuzují, vyskytne-li se v nich nějaká vada sebe nepatrnější. — I v Remeši odbyvala se v těchto dnech velkolepá schůze katolická, která byla výhradně věnována otázce dělnické. Hrabě de la Tour předčítal pojednání o účelu práce katolických jednot. Zmiňuje se nejprve, kterak spolky katolických tovaryšů ve Francii povstaly. Řediteli spolku Montparnasského napadlo jednoho dne, pozvati k sobě tři poslance, tři spisovatele a tři důstojníky. Vykonavše modlitbu, usnesli se na tom, že v zásadách Církve o poměru k občanské společnosti hledati budou zárodek jediné síly společenské, který Francii z bludů vytrhne. Síla ta spočívá v kat. spolecích. Když schválen byl úmysl jejich listem pbežským, započato s prací, a za čtyry leta 150 spolků spojilo se v jediný šik katolických dělníků, a snaží se dále vésti obnovu společenskou na základech křesťanských, na základě víry a milosrdenství.

Z Anglie. (Kardinal Manning. Vysoké školy.) Před nedávnem cestoval proslulý kardinal Manning po severním Anglicku a řečnil v rozličných městech s tak znamenitým úspěchem, že veškeré anglické časopisy řečí jeho si blíže všimají. Světoznámé „Times“ jednají o promluvhách kardinalových jako o nějaké důležité politické události; noviny tyto přinášejí doslovně v sloupcích svých celé řeči Manningovy, při tom se ale všemožně snaží, aby dosah jejich co možná zeslabily. A o čem hovořil kardinal Manning? Dějin reformace jádrně a krátce se dotknul, zvlášť na postupné klesání protestantismu poukazoval a dovozoval, kterak odtržení od jednoty katolické Církve vždy více a více bludů v zápětí mělo. — Manning mluvil dále také o tom, kterak v Německu luteranismus přidružující se z počátku jakž takž učení i obřadů katolických, později k pietismu se schýlil a konečně až do rationalismu zabředl, k čemuž pak doložil, že anglikanismus toutéž za luteranismem ubírá se cestou. Neboť když původně vyznání Anglikanské rozšiřovati se počalo, tuť dle vůle královny i po zákonu v té věci vydaném skoro všechny články katolické a svátosti v plnosti ponechány byly, později ale zcela důsledně z anglikanismu, puritanismu a nyní taktéž rationalismu se vyvinuly. Kardinal

Manning vybízí rodáky své, aby se navrátili ku pravdě a k jednotě křesťanstva, od nížto odtrženi byli, ano pevně chová přesvědčení, že Angličané sami nikdy se nezrekli víry katolické, ale že jim klenot tento mocí byl vyrván, a když povstali a hájiti chtěli víru otců svých, že byli od žoldnéřů cizáků poraženi. — „Times“ protestují zvlášť proti tomuto poslednímu výroku, neboť tím ovšem kardinal zatíná do živého; časopis tento úsměšně děkuje Manningovi za tu něžnou starost a péči, jakouž chová k protestantským spolubratřím svým, i za to mu díky vzdává, že tak šlechetně o smýšlení jejich soudí. — List „City“ ale zavrhuje naprosto tuto „novou historickou theorii“ jak řeč kardinalovu nazývá, a horší se nemálo na pochůzky Manningovy, kterýmžto se snaží Angličany k staré víře přivesti, nad to pak ujišťuje, že Angličané „lichocením“ kardinalovým přilákati se nedají. Než Bohu díky, že novinářstvo anglické v ohledu tomto je na omylu, neboť mnozí protestanté zcela jinak soudí o řečích kardinalových, nežli v listech svých o nich se dočítají. Símě dobré na mnoze padlo v půdu úrodnou, ono bude s milostí Boží klíčiti a vydá užitek hojný. Právě toho „Times“ se lekají, proto také články svými zrůstu tak pozeňnanému chtějí zabrániti, což se jim ovšem, jak zkušenost nasvědčuje, nedaří. Neboť kdo může vzrůstání katolicismu v Anglii upříti, kdo je může zabrániti? Na těchto cestách svých posvětil též kardinal Manning nový katolický kostel v Birkenheadu a byl přítomen při slavném otevření chrámu sv. Augustina v Manchesteru.

Literární oznamovatel.

— „Uvod k jazyku německému.“ Sepsal Josef Sokol, učitel na c. k. vzorní škole při c. k. Pražském ústavu učitelském. Část prvá. Nákladem kněhupectví B. Stýbla v Praze. Str. 216, za 48 kr. — Tamtéž: „Zpěvník pro mládež česko-slovanskou.“ Část I. Písne pro 1. a 2. třídu národních škol. Sestavili K. Urlich a M. Weinfurt, učitelé v Praze. Páté rozmnožené vydání. Str. 46. Cena 20 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- vd. p. kan. Ant. Hora jmenován kancléřem kn. arcib. konsistoře, kteréžto hodnosti veledůst. p. kan. Ed. Tersch z příčin zdravotních se byl vzdal;
- p. Vác. Brož, příbramský vikář a farář v Svatém Poli,

- p. Jos. Kasper, Rokycanský vikář a děkan v Rokycanech, a
- p. Ant. Burian, Votický vikář a farář v Přelčicích, jmenování jsou čestnými konsistorními rady.

Ustanovení jsou:

- p. Frt. Knížek, farář v Plzenci, za prozat. adm. střídnictví Plzeňského;
- p. Vác. Šimánko, kand. dr. theol. a kazatel u sv. Anny v Budějovicích, za adjunkta theol. fakulty Pražské, na místo
- p. Leona Schneedorfer-a, dra. theol., jenž profesorem Star. Zák. na bisk. ústavě theol. v Budějovicích se stal;
- p. Ed. Kohout, kapl. v Brodě (Bruch), za adm. in spirit. tamtéž;
- p. Fr. hrabě ze Schoenbornů, za 2. kapl. do Plané (Plan);
- p. Fr. Houska, kapl. v Bohdale, za fund. kapl. v Ledci;
- p. Fr. Motys, neom., za koop. v Bohdale;
- p. Jos. Vacarda, neom., za koop. do Abertán, a
- p. Vác. Kocourek, neom., za kapl. do Oudrče.

V biskupství Budějovickém.

Ustanovení jsou:

- p. Mat. Kolář, koop. v Sudoměřicích, za kapl. do Chrástán,
- p. Jak. Libl, kapl. v Chrástanech, za kapl. do Týna nad Vltavou,
- p. Jos. Fux, kapl. v Jablonci (Opfolderhaid) za koop. do Kvildy (Aussergefeld), a
- p. Fr. Říha, neom., za koop. do Sudoměric.

V biskupství Litoměřickém.

Ustanovení jsou:

- p. Josef Renner, farář v Kožově, za faráře v Oboře;
- p. Karel Zimmermann, kapl. v Chlumě, za far. v Krombachu;
- p. Frant. Sendner, far. v Kaleku, za far. v Mojžíři;
- p. Ant. Dlaske, kapl. v Holešicích, za admin. v Kaleku;
- p. Ant. Löschner, kapl. za adm. v Novosedlech;
- p. Jan Vavrouš, kapl. v Bitozevsi, za admin. v Kožově;
- p. Ant. Neumann, kapl. v Rochlici za prozat. katechetu na národní a měšťanské škole v Teplici;
- p. Fr. Höfner, kapl. z Kaleku do Holešic;
- p. Frant. Schöbitz, koop. z Königswalde do Rochlic;
- p. Vác. Liessner, kapl. z Svěbořic do Chlumu.

Uprázdňená místa:

- Kalek, patr. hraběnky Gabriely z Thun-Hohenšteinu;
- Kožov, patr. kníž. Švarcenberka,
- Novosedly a Rychnov (Reichen), patr. kníž. Morice Lobkovice, do 11. listopadu.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 788—II
Nedolá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Předplácí se v *Expeditci* a u všech řádných knihkupců: *Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr.* Po poště
jenom v *Expeditci*: *Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr.* Čtvrtletní předplacení se nepřijímá
Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přís. XIV. 25.)

První české exercicie kněžské

v Hradci Králové.

(Pokračování.)

Medit. 9. Dne 26. srpna o 6. hod. ráno.
O trpělivosti.

Žalmista Páně Ž. 70, 5. píše: „Ty jsi
čeka má Pane; Hospodine naděje má od
mladosti mé.“ Spasitel sám učí trpělivosti
(Luk. 21, 17—19.): Budete v nenávisti
všechně pro jméno mé; ale ani vlas s
hlavy vaší nezahyne; v trpělivosti své vládnouti
budete dušemi svými. Pravit: Trpěti
budete pro jméno mé; a doložil: V trpěli-
vosti své vládnouti budete dušemi svými.
To jsou peníze, jež nám Spas. dal na cestu,
trpělivost; a sice ve zpovědnici, ve škole.
Pravit napřed: Já vás posílám jako ovce
mezi vlky; . . . avšak trpělivost skutek do-
konalý má; nebo za největší radost mějte,
když v rozličná pokušení upadnete; vědou-
ce, že takové zkoušení víry vaší působí
trpělivost. Jak. 1, 2—4.

Ovšem zarmoutí se srdce naše, když
nás potká něco nemilého; avšak jest zármu-
tek dvojí, secundum Deum, et secundum
mundum; podle Boha a podle světa. Zár-
mutek podle Boha jest vlastně radost, a sice
pravá, čistá, nejvnitřnější radost; a byť sl-
zami kajícími se jevila; i ty vždy jsou ra-
dostné; a k radosti té vybízí nás apoštol,
an dí: Radujte se v Pánu vždycky, opět
pravím, radujte se! Filip. 4, 4. Radost podle
světa jest vlastně hřích, a hřích obtěžuje
svědomí. — Netrpělivost pak záhubná jest
a pozbývá milosti Boží; neboť mění se ve
zlost, zlost plodí nenávist, nenávist pak plodí
vraždu a mnoho jiného zlého.

Trpělivost vám jest potřebná, dí ap. —
Trpělivosti vždy máme třeba. Zaujímá místo
zázraků; viz sv. Dismas, lotra! Co bylo
příčinou, že se obrátil? Trpělivost, tichost
Kristova! Dějepis církevní vypravuje o trpě-
livosti sv. mučovníků; tichosti, trpělivosti pře-
mohli svět! A Kristus? Když trpěl, nehro-
zil; když mu zlořečili, nezlořečil, ale vydá-
val se soudícímu ho nespravedlivě. 1. Petr
2, 23. Trpělivost divy činí; V Japonii, v
hlavním městě, kázal na ulici missionář P.
Fernandez, kázal již 14 dní; diváci se sběhli,
poslechli ho, ale zase odešli, a zdálo se, že
ni nejmenšího prospěchu kázání jeho míti
nebude. Konečně sv. trpělivost vše přemo-
hla. Stalo se, že jedenkrát jeden Japonec,
poslouchaje ho, opovržením a zlostí naplil
mu do tváře. Fernandez, toho jakoby si ne-
všimnuv, utřel se a kázal dále. Tato jeho
tichost a trpělivost zbudila obdiv; i praveno
hned: Toť musí býti pravé učení, kteréž ta-
kové trpělivosti učí; a od té doby nabývala
sv. víra vyznavačův. — Též mnich, sbíra-
jící almužnu; když naplito mu bylo ve tvář,
utřev se pravit: To bylo pro mne, nyní pro-
sím také něco pro chudé. I byl obdarován
hojně.

Potřebna trpělivost i ve škole. Mnoho
zní padá někdy na cestu, na skálu, mezi
trní; avšak přece konečně padne mnohé v
půdu dobrou. Potřebna modlitba za sv. trpě-
livost. Též ve zpovědnici potřebna mnohá
trpělivost. Třeba tu se snížiti; sv. Řehoř
dí: Jsme povoláni, abychom těch, kdož v
blátě jsou, pozvedli; to však jinak není
možná, než když se k nim snížíme, se shr-
bíme . . . „I poželhal Bůh domu Faraonovu
pro Josefa.“

I na kazatelně trpělivosti třeba; předpovědět Spas., že budeme mítí protiventství. O Kristu Pánu pravilo se: Nikdy ještě člověk tak nemluvil; ale Židé přece pravili: Dábelství má. Kazatel, ať sebe lepší, vždy bude mítí stranu pro sebe a stranu proti sobě. — Když Pavel v Caesareji (Stratonis č. Palæst.) před vladařem Festem mluvil, pravil mu tento: Blázníš Pavle; mnohé umění tě k bláznosti přivádí; avšak Pavel na to: Neblázním, výborný Feste, ale slova pravdy a střídmosti mluvím. Sk. ap. 26. 24. 25. — A byt utrhal na cti: Pane, nepokládej jim toho za hřích! Trpělivost skutek dokonalý má. Stále se modleme za sv. trpělivost! — Apoštol 2. Kor. 6. 4. napomíná: Ve všem se prokazujeme jako služebníci Boží, ve mnohé trpělivosti, v souženích, v potřebách, v ouzkostech . . . Sám vypravuje 2. Kor. 11. 24., co vytrpěl: V pracích přemnohých, v žalářích hojněji, v ranách nad míru, v smrtích častokrát; . . . též od falešných bratří, od židů i pohanů, v nebezpečnostech všude . . . Avšak třeba bojovati; dán jest mi anděl satanův, aby mne zášikoval; pročez jsem Pána třikrát prosil . . . Dostít máš na milosti mé; neboť moc v nemoci se dokouává. 2. Kor. 12. Denně modleme se za sv. trpělivost. Hledmež ad auctorem fidei nostrae, na původce víry naší, na Krista Ukřižovaného! Kteraká trpělivost! —

Medit. 10. o 9 hod. ráno dne 26. „Kdyby víra vaše byla jako zrna horčičné, a řekli byste této hoře: Jdi odsud tam, a půjde: a nebude vám nic nemožného.“ Mat. 17. 19. Tak pravil Spas. k učeníkům. Jaká jest víra má? — Snad ani tak veliká, jako zrna horčičné! — A když uzdravil syna setníkova, žádal víru; pravil: Amen pravím vám, nenalezl jsem tak veliké víry v Israeli. A dále dí: Jdi a jaks uvěřil, staň se tobě. — Prosme za víru; volejme: Bože, rozmnož víru mou! — Kdyžže zrodí se v tobě Kristus? — I víry, i důvěry v nadpřirozenou milost Boží nám jest třeba. Modlti se musíme, modlti a víru v sobě oživovati. Modlti se nejen modlitby obyčejné, ale zvláště brevít. Volati ku Pánu: Staniž se milosrdenství tvé nad námi!

Jak se máme modlti? Ovšem pozorně, pokorně, nábožně, . . . zvláště ale s důvěrou. Příklad: Žena Syrofenická (Chananejská) Mat. 15. 22 . . . též Mar. 7. . . volala: Smiluj se nade mnou, Pane, dcera má zle se trápí od zlého ducha. Matka prosila za dceru. Kněz se má modlti za jiné; nebo proto jest kněz, aby byl prostředníkem mezi

Bohem a lidmi. Pán jí slyšel a dobře jí slyšel, i věděl, co žádá; avšak šel kolem a stavěl se, jakoby si jí ani nevšimal; až učeníci sami, upozorňující jej, pravili: Pane, propust ji, neboť volá za námi. On pak odpovídaje řekl: Nejsem poslán, než k ovcím domu israelského, kteréž zahynuly. — A hle, přece jí vyslyšel; donutilať Ho. Tak Bůh chce úsilovnou, vroucí, pevnou a důvěrnou modlitbou přinucen býti; ne pro sebe tak činí, ale pro nás. Modlitba jest život náš, život duše. — Zdá se, že Bůh někdy schválně před námi se skrývá; modlíme se, a zdají se nebesa ocelová, nedobytná. Avšak žena nepřestala Pána hledati a ho prositi, i vyslyšána jest. Klečíc modlila se: Pane, pomoz mi. A co P. Kr. jí na to? „Není dobře, bráti chléb synům a vrhati jej psům.“ I nám tak se stává. — I my, nejsouce hned vyslyšáni, ustáváme od modlitby, mrzíme se, krátkozrací, že Bůh hned nás neslyší; avšak on nás zkouší, a tu obyčejně, kdy myslíme, že opuštěni jsme, jest milost Boží nejbliže. Pravila Judith starším města Bethulie, když ustanovili lhůtu pěti dní, že, Bůh-li v tom čase jim nepomůže, se vzdají: „Kdo jste vy, že pokoušíte Pána? není to řeč, jenžby milosrdenství vzbudila, ale spíše, která by k hněvu popudila a přehlivost podpálila!“ Jud. 8. 11. 12. — Kdyby P. J. k jiné ženě tak neutrpěným se byl stavěl, jakby byla netrpělivá bývala! Avšak hle, u ženy Kananejské jinak jest! Co praví? „Ale i štěňátka jedí drobtý, jež padají se stolu pánů jejich.“ Ejhle, prosila jen o ty drobtý! jaká to pokora! Uznávala neohodnost svou; ani ta zdánlivě tvrdá řeč Páně nezviklala důvěru její. A co řekl jí Pán? „Pro tuto velikou víru tvou staň se tobě, jak chceš.“ A dokládá evangelista: I uzdravena jest dcera její v touž hodinu. „Mulier, magna est fides tua; fiat tibi, sicuti vis.“

Potřebna jest k modlitbě pokora. Farizej a publikán; i sestoupil tento do domu svého ospravedlněn nad onoho — ne modlitbou, ale pokorou. Proto řekl Pán Petrovi, když nemaje dostatek víry, tonul na moři: Malé víry, proč jsi pochyboval? (Modicae fidei, quare dubitasti?) Tuto však řekl: Veliká jest víra tvá; magna est fides tua. Proto žena kananejská příklad víry, důvěry a pokorné modlitby. Kterízkoli Boží jsou, duchem Božím vedeni bývají. Quicunque Dei sunt, Spiritu Dei aguntur. — Významné jest, že máte zde chrám Ducha Sv., a sice první, sídelní č. stoliční chrám, v němž jste všickni téměř přijali svátost svěcení kněž-

stva; téhož Ducha vzývejte, by vám daru pravé pobožnosti (modlitby) a bázně Boží udělil.

Medit. 11. dne 26. srp. o 3. hod. odpol. — V kap. 22. vypisuje prorok boží Ezechiel, kterak veliké hříchy byly v národě israelském, mezi proroky, knížaty, i kněžími judskými; ještě však měl Bůh slitování nad nimi, a ač trestal je ústy proroka, přece pravil (v. 30.): I hledal jsem z nich muže, kterýžby se učinil plotem, a stál v odpor proti mně za tuto zemi, abych jí nezkazil; a nenalezl jsem. A proto vylil jsem na ně hněv svůj; ohněm hněvu svého strávil jsem je. — To místo platí o nás, kněžích; Bůh hledal muže a nenalezl. —

Národ náš má zvláštní světce: Blah. Jana Sarkandra, mučeníka za zpověď, jako sv. Jana Nep.; mučeníky tajemství svátostního. V mnohých věcech klesáme všickni; ale pravda jest: Quo quis peccat, eo puniatur; čím kdo hřeší, tím bývá trestán. Nevědí, co jest pravda; — proto sv. Jan Nepom. patronem dobré pověsti. Popírají historickou jeho osobnost. Nechceme uznati jej, a proto nechť jiní uznati nás. Čím kdo hřeší, tím bývá trestán. Nemíchej se kněz, pokud možná, přímo a jako ex professo, t. j. schválně a zúmyslně do politiky. —

Některé věci o národě našem. Jsem nejprv katolíkem. — Každý národ má své zvláštnosti; též zvláštní způsob, chváliti Boha. Francouzové hrdinskými kusy; . . . „res Dei gesta per Francos.“ skutky Boží vykonané skrze Franky. Vlach? nádhernými službami Božími, a tuhým pokáním. Poutníci přicházející k Matce Boží do Loretty již u prahu líbají zemi: Padre, ho bestemiato — Otče (duchovní) klel jsem . . . a proto, nechť líbá jazyk můj z trestu svatou půdou. A my? u nás zpěv . . . lid náš miloval chrámy, velikolepé budovy, okrasu domů Božích (Aeneáš Silvijs o tom svědčí). — Chceme přivesti národ ku Kristu? Konejme se slávou služby Boží. Chrámů české, nádherné; zpěvy, kancionály; slavné služby Boží. — Jednoho nebo dva muže slavné dá Prozřetelnost Boží národu na začátku; tak u nás sv. Václava, sv. Vojtěcha . . . Sv. Václav, zvláštní ctitel nejsvět. Svátosti oltářní; vždy veliká byla úcta v našem národě k této svátosti; důkaz Husitské války, náboženská válka 30letá. Našemu národu neprospěla nikdy haeresis, tak tvrdí i sami protestanté; kacířstvím, protestantstvím by byl ztratil dokonce svou národnost a bylby vymizel; Řím, katolictví jediné zachránilo jej. Že zlořády zahnízdily se druhdy i mezi

českým kněžstvem, vinou toho byla hojná obroči; pak přísní kazatelé, odpor proti rozmarilé hierarchii, války husitské — reformace. — V Sedlci u Kutné Hory byla věčná výstava nejsvět. Svátosti oltářní . . . nyní úcta k nejsvět. srdci Páně. —

Tři proudy znamenati jest v našem církv. dějepisu: 1. Úcta k nejsvět. Svátosti oltářní (odtud missa, zvaná matura). 2. Veliká úcta k Matce Boží; 100 chrámů v Čechách. v Praze samé 12, a 3. Úcta k sv. Klementu a sv. patronům. — Veliká byla od pradávna úcta Matky Boží v Čechách; Staroboleslavská prý pochází od sv. Cyrilla a Methoděje; sv. Václav vypodobňuje se s korouhví, na níž obraz Matky Boží; sv. Vojtěch, sv. Prokop, ctitelé Rodičky Boží; sv. Prokop první kapli postavil k uctění Rodičky Boží; v Praze první kostel byl též Matky Boží. Od pradávna znamenitá byla poutní místa: Staroboleslavská a Svatohorská Matka Boží. Též Jan z Jenštejna, český Thomas Morus, ctitel Rod. Boží. — Též úcta sv. Klementa velice byla rozšířena; první chrám na Levém Hradci (Cyrill a Methoděj), pak chrámy jinde. Praha pro vzácné ostatky bývala hlavním poutním místem; přicházelo 100.000 poutníků; sv. ostatky lidu okazovány . . . pečet s obrazem sv. Václava — jinde sv. Václav poháněn k soudu; peníze, na nich sv. Václav; národ český nazýván lidem svato-václavským; on pak dědicem země České. —

Rozmnoží-li, sesílí-li se ten trojí proud, nadejde nová doba . . . Quærite, et omnia adjicientur vobis, — hledejte, a všechno bude vám přidáno, přihozeno. Justitiam et gratiam sanctificantem, . . . spravedlnost a milost ospravedlňující . . . hledejme království Boží přede vším, vedme lid k němu; ostatní: svoboda, sláva národu bude nám přidána. —

Řeč 12. p. biskupa o 6. hod. večer 26. srp. Čteme v ž. 105, 2. „Kterýž naplňuje dobrými věcmi žádost tvou: (tak že) se obnoví jako orlice mladost tvá.“ . . . Vzbudíme milost, kteráž dána jest nám; resuscitabimus gratiam, quæ data est nobis. „Z připraveného příbytku svého sezřel na všechny, kteříž bydlí na zemi.“ Ž. 32, 14. Shlédl na lid i na nás, doufám, zvláště tyto dni; sámtě připravuje srdce každému (singillatim pinxit corda eorum); každému zvlášť srdce Bůh tvoří; a tak i o svatých exerciciích těchto.

Stejná, táž slova slyšeli jsme všickni; ale v srdcích jednoho každého jiné myšlenky, jiný účinek; avšak vše to působí jeden a týž Duch, jenž uděluje jednomu každému, jak chce. 1 Kor. 12, 11. — A to, co tyto

dni Duch svatý v nás působí, beřeme si každý s sebou domů; jeden má více myšlenek, druhý méně; jeden více dobrých úmyslů, druhý méně; avšak na mnohosti nezáleží, ovšem na hloubce; non multa, sed multum. — Budeme pracovati s obnovenou silou, abychom z rukou nepřátel svých osvobození sloužili jemu; (ut de manu inimicorum nostrorum liberati, serviamus illi, omnibus diebus vitæ nostræ) po všechny dni života svého. —

A kdo jsou ti naši nepřátelé? hříchy naše; nemohou však škoditi nám, sami-li nechceme; nebo jen ten v nebezpečení zahyne, kdo se do něho vydává. Hřích jako zlý pes jest na řetěze uvázaný; dí jeden sv. otec: štekati může, ale kousati nemůže, leč kdo k němu se přiblíží; blaterare potest, sed mordere non potest, nisi accedentem. Jako holubice osvobozená se vznáší ve vzduchu, radujíc se ze svobody své: tak duše naše dnes; teď jí volno, lehko. Spokojeni sami s sebou, tak chtěli bychom, ovšem bez starosti, tu v stánku Božím, trávití dny života svého; avšak musíme do světa; svaté povolání nás volá.

Kdybychom spoléhali na sílu svou, nedoletěli bychom daleko; ale milost Boží musí pomáhati nám, a pomáhá; Duch Boží vane, kde chce. Luk. 1, 72.: Rozpomenul se na svatou smlouvu svou, na přísahu, kterouž přísáhl Abrahamovi, otci našemu, že nám to dá; abychom z ruky nepřátel našich vysvobození, beze strachu sloužili jemu, v svatosti a spravedlnosti před ním, po všechny dny své.

Ovšem Bůh dává všem hojně; chce, aby všickni spaseni byli, proto je stvořil; nechce ani smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl; na Bohu tedy není vina, ani chyba, ale na nás. Účastnili jsme se však sv. exercicií, abychom se posilnili, a k nastávajícímu boji připravili; abychom dále opět a trpělivě nesli břímě dne i horka. Praví Ž. P. 22, 1.: Hospodin zpravuje mne a ničeho mi se nedostáváti nebude. Doufejtež tedy, že Bůh nás siliti bude, věrně-li v svém povolání státi budeme. Jsme-li smutni, vzdechněme jen k Hospodinu slovy onoho žalmu, a potěšíme se! Nikdy nejsme opuštěni; Bůh vždycky ví o nás. Žítí nás stále: písmem (slovem Božím, modlitbou, horae diurnae), přesvatou obětí (tělem svým.) Nad to přímluva Rodičky boží, andělův a evatých. Když přijímáme tělo Páně, přijímáme i tělo Marie, neboť to bylo z ní. Non go mutabor in te, sed tu mutaberis in me; ne já proměním se v tebe, ale ty proměníš

se ve mne. Ta krev Páně volá v nás, abychom se k ní, Matce Páně utíkali. Ucta k nejsv. Svátosti oltární s úctou Rodičky Boží. — Jdeme k schismaticům; veliká u nich úcta Rodičky Boží; platně konsekrují. Protestanté nemají Svátosti oltární, ani úcty Rodičky Boží. — Umiňme si, že zůstaneme do smrti věrni víře své, i úřadu svému. Budmež bedliví sebe i všeho stáda, v němžto. Duch sv. ustanovil nás. Stůjme k J. Kr. mistru a Vykupiteli svému; onť smírcem, prostředníkem mezi Bohem a lidmi, neboť není jiného jmena, daného lidem ... Sk. ap. 4, 12.

Čteme o Jobovi, že přinášel oběti za děti své; i my máme obět, a sice tu pravou, jedine pravou, nejsvětější; a tu jedinou, kteráž Boha důstojna jest. Při té oběti jest memento, vivorum et mortuorum; upomínka pro nás, bychom my, kteříž oprávněni jsme, tuto obět přinášeti, živých i mrtvých pamětlivi byli, zvláště těch, kteří naši duchovní správě náleželi a dosud náležejí; přinášel Job oběti za dítky své. — Žádá však Duch sv. na nás též servitium labiorum, službu rtů, t. j. modlitbu, a sice církevní hodinky, k nimž každý duchovní zavázán jest; toť rovněž náš panis quotidianus, chléb náš vezdejší, a sice přednější všeho ostatního. Na něm visí posila, schopnost, zdar působení našeho, požehnání Boží. Každý z nás dobře ví a dobře na sobě cítí, jakou čarovnou moc do sebe má modlitba. Když Israel na poušti, táhna z Egypta, bojoval s Amalekitskými, modlil se Mojžíš na hoře; když horlivě se modlil a rukou vroucně k Hospodinu pozdvíhoval, vítězil Israel; když však ochaboval a ruce mu klesaly, přemáhal Amalek. — Nad to vázáni jsme, modlití se hodinky, i časným živobytím svým, t. j. svou obživou, tak že každý, kdo církevního obročí požívá, pod ztrátou téhož brevře se modlití povinen jest. — Modleme se i za krále, ut tranquillam vitam agamus, abychom pokojný život vedli; pamatujme též, že lépe jest, méně mudrovati a více se modlití. —

O nás platí slova Luk. 1, 76.: A ty dítě prorokem Nejvyššího slouti budeš; nebo půjdeš před tváří Páně připravovat cest jeho; aby dáno bylo umění spasitelné lidu jeho, na odpustění hříchů jejich. Pamětlivi budme svatého povolání svého. Nad hříchy se nermuťme; a byt krátký byl život náš, vezme, že dlouho žil, kdo dobře žil. I z hříchů, i svých, i cizích, můžeme míti užitek; Bůh i ze zlého dobré vyvoditi umí, jen-li sami odpor neklademe a věsti se dáme; nyní svatí dnové pokání, dnové exercicií,

Milujícím Boha všechny věci napomáhají k
dobrému. Volejme: Ab occultis meis munda
me, et ab alienis parce servo tuo; od taj-
ných mých (hříchů) očist mne a cizí odpust
služebníku svému. Ž. 18, 13. 14. Kdo jest
nevinný, milostí Boží jest; nikdo nevynášej
se nad jiného. To vše i ty bys byl učinil,
kdyby Bůh při tobě nebyl stál; tak pomysli
vždy, kdykoli bratra svého chybovati vidíš.
A milostí Boží jsem, co jsem, pravil apoš-
tol; a tak i my. Máme-li co dobrého do
sebe, z milosti Boží máme. Pokorně děkujeme
Bohu za to. Pročež končí slovy: Exultate
justi in Domino, rectos decet collaudatio;
Ž. 32, 1.: Veselte se spravedliví v Hospo-
dinu; na upřímněť přísluší chválení. — Tebe
Bože, chválíme za všechno! —
(Dokončení).

Kvítí na hroběch.

Psal *Fr. Doucha.*

Nechť i stránka smrtelná zde vadne
v tichém hrobě temném, v zemi chladné;
truchlé srdce víru blahou kojí,
shledání že nás tam opět spojí.

My vám *toto kvítí* nevadnoucí
věnujem co obět v lásce vroucí:
„Mějtež od nás *památku* tu věčnou —
a tam za odměnu radost věčnou!“

* * *

Zde ku hrobu, té smrti bráně,
ten útěchy tě proved' hlas:
že s milými tam v stánku Páně
se po loučení sejdem zas!

(Rodičům.)

Otče, máti! sladko spěte,
za sebou nás čekající,
kde se po shledání šťastném
nerozejdeme nikdy více.

(Matce.)

Dobrá máti, jako ješ nám
na kolébce lůžko stlala:
šla jsi napřed, bys nám tiché
lůžko hrobu uchystala!

Přijmy slzy dítek, matko milá,
jež ti vroucně kladem na tvém hrobě:
lásku, kterou's dítky oblažila,
věčnou radostí Bůh odplatí tobě!

(Bratrovi.)

Vedle otce, matky tiše drímej,
bratře milý, po svém tuhém boji

nechať perly vřelých sisí tobě
do vínku se věčných slastí spojí!

* * *

Odpočívej v stínu hrobky temné
na svatém zde místě v pokoji,
za ten svět již kraje světlo-jemné
vyměňiv tam výše po boji! —
Sladce spi, kdež pouti dokonáním
duše *tam* dlí Božím zavoláním,
kam nás všechny schránil smrti hlas,
by nás na vše věky spojil zas!

* * *

Na věčný jste přešli stánek,
ježto smrt nám odňala,
po bojích vám blahý spánek;
nás pak bolest pojala.

Odpočinek v tichém hrobě
nechť vám libě pokyne —
až nás všechny v jedné době
shledání zas přivine!

* * *

Na místě zde vážném,
kde se tělo sklání,
o budoucím stavu
tvé buď rozjímání:

Co jsou mrtví nyní,
ty též jednou budeš,
marnosti ty světa
toho nepřebudeš.

Život, jako oni,
opustiti musíš,
později či dříve
hořké smrti zkusíš.

Činíš-li však dobře,
doufej při skonání,
že ti s Bohem bude
věčné radování.

Obrázky z cesty do Švýcar.

Napsal *František Elkert.*

6. Lucerna a Rigi.

Krásná Helvecie jako krajina v báchorce
okouzluje zrak náš tu idyllickými doly, je-
zery azelenými horami, tam opět úžasem
nás naplňuje svými zasmušilými ledovými
velikány. Kdo poprvé ze vzdálí spatřil
Alpy, pocítil neodolatelnou touhu po nich.
Nemaje ani času ani chuti po dobrodružném

slézání ledovců toužil jsem po tom, abych aspoň s temene Rigi patřiti mohl na ty věkovité velikány a spolu uviděl nejkrásnější jezero ve Švýcarsku, čtyrkantonské. Vyjel jsem o polednách z Oltenu, abych na večer na Rigi přišel a tam východ a západ slunce užířel. Počasí zdálo se býti příznivé, byť po dešti, slunce jasně svítilo a znalci mne ujišťovali, že na zítří netřeba mlhy na horách se báti.

Projeli jsme velikým průkopem hřeben Pojurský a octli se na veliké rovině, kde rašelina se dobývá. Rovina tato táhne se skoro až k Lucerně, tam však náhle krajina vystupuje vždy výš a výše, až na jižním obzoru bílá temena klikatých ledovců jako obrovské bašty ji zakončují. Na této cestě viděl jsem u každého města, u každé vsi rozsáhlé střelnice, odkud rány z pušek zněly, jsouť Švýcaři náruživými střelci nikoli z kratochvíle, ale z přirozenosti; sotva dovede mladík pušku unést, již cvičí se v střelbě a každoroční střelení o závod bývá hlučnou slavností národní. V Oltenu viděl jsem hochy ze školy vycházeti. Dva učitelové rozestavili je podle stáří do dvou šiků a rozdávali jim malé pušky. Každý hoch měl vojenskou čapku a pás s torbou a šavlí. Jak nastalo cvičení, hoši obraceli se vpravo v levo, dělali kroky a zacházeli s puškami zcela po vojensku. Myslil jsem, že to hra na vojáčky, ale brzo přesvědčil mne přísný učitel, jenž nepozorné vojáčky nejen přísnými slovy káral, ale i tytýž za pačesy táhal, že to jde do opravdy. Pak jsem zvěděl, že vojenská exercírka a střelení do terče v tomto kantonu je povinným předmětem vyučovacím na národních školách. Zdaž ku blahu a mravnosti mládeže to přispívá, nechť pedagogové rozhodnou, mně se to hrubě nelíbilo.

Přijeli jsme k městu Sursee, jež je po Lucerně největším v kantonu, má prý rozhodně katolické zastupitelstvo. Nedaleko odtud leží jezero Sempské, na východ od něho je rozsáhlá rovina, na níž leží město Sempach. Švýcaři společtující vyprávěli mně s velikou horlivostí o městě tom a ukazovali památné bojiště sempachské, kde 9. července r. 1386 švýcarští republikáni vojsko vévody Rakouského porazili a kde hrdina Švýcarský Arnold Winkelried padl. Švýcaři nemálo zakládají si na vítězství tomto, v mnohých domech viděl jsem veliký obraz z dějin této země, na němž uprostřed viděti umírajícího Arnolda po vítězství sempachském, po stranách pak bitvy u Morgartenu r. 1315, Näfelsu 1388, Laupenu 1339,

sv. Jakuba 1444, Dornachu 1499 a spiknutí na Rüttli r. 1307 vyobrazeny. Bližší se k Lucerně. Na jihu strmí před námi obrovský skalnatý hřeben Pilatus, netrvá dlouho, ocitáme se v tunelu a hned na to v nádraží Lucernském. Zmatek a hluk směsice lidí všech národů div nás neomámí, sotva však vystoupili jsme z budovy nádraží, stojíme na nábreží jezera čtyrkantonského a máme před sebou obraz krásný, tak krásný a luzný, že jest nám, jako bychom byli v pohádce. Vždyť Lucerna a poloha její velebí se co jedna z nejkrásnějších krajin na světě. Město překvapuje nás tím více, jelikož jdouce od severu ničeho jsme neviděli než vysoký hřeben, za nímž hned město leží; tímto hřebenem vede železniční průkop, na jehož konci náhle jako kouzlem objevila se nám Lucerna. Na severu chráněno je město strání as jako Petřín v Praze, na ní je zoubkovitá hradba s osmi starožitnými baštami. Na této strání běhají se mezi sady a vinicemi úpravné letohrádky a po obou břehách zelenavé Reussy rozkládá se v polokruhu v zálivu jezera město se svými nádhernými hotely, paláci a věžmi, na jezeru hemží se parníky, prámy a loďky. Vstoupil jsem na velikou parolod, která k úpatí Rigi jeti měla.

Překvapilo-li mne jezero Bodamské svou rozsáhlostí, dojalo mne jezero čtyrkantonské svým pobřežím a svou rozmanitostí. Podobu má nepravidelnou, k západu nerovného kříže, na jehož temeni jako hřeben posázený bílými drahokamy tulí se k němu Lucerna, na straně západní táhne se Pilatus, hora divoká, rozervaná, skalnatá 6500' vysoká. Bylo ke čtvrté hodině odpolední a parno dusné, s temene Piláta vystupovaly bílé mráčky jako dým z kaditelnice a tvořily kolem něho klobouk. Staří Římané nazvali horu tu „mons pileatus“ pozorující, že vrchol jeho obyčejně obklopen jako kloboukem zastřen jest, nyní sluje zkráceně „Pilatus“, z čehož mnozí jméno jeho zcela mylně od římského vladaře Piláta odvozují. Jistý pruský turista patře na tu velebnou horu napsal, že bylo mu, jako kdyby na temeni jejím viděl kráčet římského Piláta Pontského. Mám úctu k poetickému naladění, ale této obrazotvornosti musel jsem se přece skepticky usmát vzpomíná si na svou loňskou cestu do Krkonoš. Tam jsem z farní osady Velké Úpy kráčet po břehu úpském k Sněžce a užířel na dřevěném domě nápis „Hofers Petzer Kretscham.“ Nápis ten zdál se mně býti směšným, až průvodčí můj vyložil mně původ

dívně znějících slov těchto. Před lety přišli tam havíři čeští tuším z Kutné Hory a dolovali rudu, která v „pecích“ se tavila. Němci nazvali havířskou osadu, která tam pak vznikla, „Petzer“ (pece). V osadě té zřízena i krčma, kterou němečtí horalé překřtili v „Kretscham.“ Podnes stojí tato krčma v pecích slujíc „Petzer Kretscham.“ I lámali si prustí profesori, kteří velmi horlivě Krkonoše navštěvují, již nejednou své hlavy nad etymologií těchto slov, až jeden prý tomu na kloub přišel. Odvozoval slova ta z jazyka celtického a dle učeného odvozování toho hledal prý zde ve skalách brloh medvěďů, nebo ony dva „celtické“ kmeny znamenají tolik jako „brloh medvěď.“ Zda-liž tento vědecký vynález v tlusté knize i zvěčněn byl, nedozvěděl jsem se, vzpomněl jsem si tu však na starého Švédu Oxenstiernu, jenž pravil synu svému, že „svět malou moudrostí ovládnout jest“ a jak často mnohý zbrklý člověk bojuje proti náboženství a Církvi učeností a důvody as takovými, jako onen pruský etymolog „učeně“ slova ona odvozoval — quantula sapientia regitur mundus, jaká povrchnost postačí k tomu, aby mnohý nevěrec došel jména velkého učenice!

Parolod' protíná smaragdovou hladinu jezera zůstávající za sebou dlouhou rovnou brázdou. Vždy dál a dále unášejí nás od Lucerny. S bílých letohrádků na březích jezera vlajou prapory Helvetie, na nichž bílý kříž v červeném poli od zeleného pozadí se odráží. Bílý kříž v červeném poli! Kolikrát již zbrocen jest v zemi této bílý kříž Církve Kristovy krvavým pronásledováním!

Za nedlouho octli jsme se v středu čtyř ramen západního dílu jezera. Na všechny čtyři úhly světa otvírá se nám tu krásná panorama; na západ nad vodou zasmušilý Pilatus, k jihu hřeben „Bürgerstock“ porostlý lesem, k jihovýchodu úžina jezera, za níž v dálce lesknou se vrcholy ledovců, na východě majestátní Rigi. Je to pravá „regina montium“, jak původně hora ta od Římanů pojmenována byla. K severozápadu vystupuje z jezera téměř kolmo k výši 5540', k západu a jihu má straně porostlé stromovým a pažitou. Na nejvyšším vrcholu bělá se maličký předmět, je to hostinec na Chlumu. Hora Rigi je skoro o 1000' nižší než protější Pilatus a přece není v celé Evropě vrchu více navštěvovaného nežli Rigi. Příčiny toho jsou na snadě. Hora ta není divoká a skalnatá jako Pilatus, ný-

brž až k nejvyššímu temeni porostlá, dole bujným stromovým, výše klečí a zcela nahore pastvinami. Ačkoli pak hora ta jen prostředně vysoká jest, lze s temene jejího spatřiti celé Švýcarsy a celou skupeninu Bernských a východních Alp, mimo to poskytuje pohled na devět jezer mimo čtyřkantonské, proto zřízena v posledních letech na chlumu jejím pověstná zubovitá dráha a nahoře několik rozsáhlých hostinců. Na patě hory v stanici Fitznau vystoupil jsem z parniku a vsedl do železničního vozu. Stoupání této dráhy na horu obnáší 25%, vlaky jsou lehké a jednoduché, rovněž i vagony. Jede se po třech kolejích, z nichž prostřední je zubovitá, souměrně má i prostřední kolo zuby, jízda je zdoluhavá. Projedše krátkým průkopem vjeli jsme na železný most, jenž hlubokou propast přepíná, pak vedla nás dráha po kolmé straně, v níž pracným namáháním jen tolik prostory v skále vydlabáno jest, co postačilo pro dráhu, tak že slabé čivy závrat zde cítí, tam patříme vodopád horského ručeje, jenž se skály kolmo do propasti se řítí, tu zase mezi stromovým vidíme alpskou chatku, na jejíž střeše kameny leží a nedaleko alpský skot, jenž i po příkrých stráních potravu si hledá. V stanici Kaltbad je několik rozsáhlých hostinců; je to skutečná studená lázeň vzdušná, nebo s protějšími ledovci vane sem ochlazující lehký vzduch, jehož velikými milovníky jsou synové mlhavého Albionu, kteří za drahé peníze léto zde tráví.

Odtud požíváme vyhlídku na jezero a protější hory tak krásnou, že pochopil jsem lásku horalů, kterou ku svým horám od dětství mají, tak že životu v údolích a rovinách nikdy nepřivyknou.

Pod kuželovitým nejvyšším chludem hory je ústup, malá planina a na ní stanice a hostinec Staffel, odtud táhne se k jihovýchodu úžlabina, v níž kapucínský hospic „Klosterli“ a vedle hostinec stojí. Zde jsem vystoupil chtěje temene hory pěšky dosáhnouti, za půl hodiny lze tam dojít, ale nedospěl jsem tam ani za hodinu, neboť ustavičně jsem se zastavoval a obracel nemoha nasytiti se pohledu na jezero a okolí jeho. Konečně došel jsem chlumu (Rigi-Kulm), je tam velkolepý nádherný hostinec a pro pohodlí příchozích vystavěno i dřevěné lešení, s něhož na všechny strany pohodlně patřiti možno.

Byl jsem věru v rozpacích, kam oko dříve obrátiti, zdaž k severu, kde přehlédnouti lze severní pahorkovité Švýcarsy, kraj na sto čtverečních mil rozsáhlý, či k opácné straně,

kde v polokruhu od východu k západu strmí skupeniny ledových hor, či dolů, kde několik jezer se rozkládá.

Byl pěkný podvečer, obloha jasná, jen vrcholky ledovců zahaleny byly bílými mráčky, s kterými lehký větřík sem tam pohrával tvoře z nich fantastické postavy, které s bílými sněžkami v celek srůstaly, tak že zdálo se, že ledoví velikáni se hýbají, rostou a klesají, k sobě se kloní a hlavami potřásají.

K severu bylo zcela jasno. V závrtné hloubce rozkládá se pod námi až do nedozírama daleka zelený koberec, zdá se rovinou býti, na níž pahorky co malé zelené vlny se nám objevují a kde jezera, řeky a města tak zřejmě rozeznáváme, že můžeme odtud mapu severních Švýcar kreslit. Přímou k severu vidíme dole jezero Cugské, na jehož severovýchodním konci bělá se město Cug, vedle táhne se severovýchodní cíp jezera čtyřkantonského, jenž od onoho jen úzkou pružinou země oddělen jest, na níž v stromoví bělá se pověstná „Tellova kaplička,“ k severu vidíme jezero Egerické a v dálce táhne se úzký pruh jezera Curyšského, na jehož konci ozbrojeným okem zcela jasně vidíme Curych. Před městem Švycem kyne nám jezero Loverecké, dále vidíme jezera Baldecké, Halvylské a Sempašské a pozorujeme klikatou brázdu, kterou od Lucerny k severu vine se řeka Reusza, která tu mezi zelenými pahrbky zrakům našim uniká, tam opět v rovině se objevuje až na obzoru se ztrácí. K západu kyne nám malebná Lucerna, nad níž přímo proti nám rozervaná skaliska zasmušilého Piláta holá temena svá vypínají, za ním skrývá se Alpnachské a Sarnenské jezero. Jaký to pohled divoký! Jaká rozmanitost barvy zelené a modré! Jezera objevují se nám co temněmodré plochy, města na jejich březích co bílé pásy, letohrádky co bílé puntíky, tam dole pluje loď s rozpjatou plachtou jako bílý motýlek, jenž nad lučinou poletuje. Vysokó nad příbytky lidskými dýcháme zde tak volně, že prsa se nám šíří a srdce rychleji bije. Máj Bože, voláme tu, jak maličkým, nepatrným tvorem je člověk v té velikánské přírodě!

Než obrátíme se k jihu, kde jiný obraz nám kyne, obraz naplňující nás úžasem. Patříce k severu hleděli jsme do závrtné hloubi, k jihu však strmí vysoko nad námi řady ledovců. Kdo sečte vrcholky těch klikatých hřebců, tu špičaté, tam kuželovité, tam opět nepravdivé jako polozřícené bašty staré pevnosti! Nejvýše z nich vypíná se špičák Finsterhorn, hora divoká, zasmušilá, dále

„mnich“ „panna“, „Eiger“ a ostatní temena Bernských Alp, z nichž některé půlosmatisíce stop vyšší jsou než Rigi.

Blíže ku královně hor vidíme skupinu ledovců Titlise a Tödiho a na východ konečně rozervané Glaridy. Mezi těmito ledovými temeny lesknou se rozsáhlá sněhová pole a černají skalní propasti a rozsedliny a patříme-li na ně dalekohledem, vidíme obraz, jenž námi zachvěje.

Znenáhla kloní se slunce k západu. Tam dole u Lucerny vrhá již skalnatý Pilatus obrovský stín na jezero, jehož hladina tmavomodrá jest, i menší hory vrhají stíny do údolí, kdežto vrcholky jejich rudým světlem zapadajícího slunce planou. Byla sobota. Z Fitznavy zavzněly pojednou nahoru zvuky zvonů. Podivil jsem se tomu, jak silně zvuky ty od země se odrážejí a sem do takové výše pronikají. Brzo na to slyšeli jsme zvony z Artu, z hospice kapucínského, pak Cugu, Švycu a ostatních měst pod horou, konečně zahučely mohutné zvony četných věží Lucernských, že slyšeli jsme harmonii tak ladnou a rozmanitou, které žádná hudba se nevyrovná. Smekáme a modlíme se „Ave Maria.“ Tam dole v těch městech a dědinách bydlí katolíci, kteří nyní spínají své ruce s námi a šepotají touž modlitbu a tato modlitba tisíců vystupuje s hlaholem zvonů vzhůru k trůnu Božímu. Na horách dýcháme nejen volněji, ale modlíme se též vroucněji. Zde v té vzdušné výšině cítí člověk mocně svou nicotu a nepatrnost před Bohem a je pamětihodno, že horalé bývají zbožní a víry své milovní, ano zdá se, že v tom čistém horském vzduchu, kamo nezasahují vášně a poblouzení velkých měst, prostá víra a zbožnost lépe prospívá, než v těch velikých, dusnými výpary naplněných hromadách kamení, jež města nazýváme, jako vzácné útlé květině na čistém vzduchu lépe se daří, než v atmosféře naplněné dusným dýmem. —

Slunce klesá za obzor a všickni ti velikáni horští, co jich tu kolem stojí, přinášejí svou obět večerní, bílé mráčky vystupují z nich vzhůru, doly a jezera zastírají se jemnou bílou rouškou, hluboko pod námi je již šero, jenom řada ledovců osvětlena jest ještě rudým světlem, slunce posílá jim poslední úsměv svůj a spěchá, aby vzešlo jiným krajům, spravedlivým i zlým. V šeré propasti prokmitají světélka, tam v zákoutí na konci lesknavé temně modré plochy řadí se bludička k bludičce až jich celé řady, toť Lucerna a přístav její, svítí to město co jasná lucerna, kéž svítí, jako posud i budoucím pokolením svou vírou a neohrožeností kato-

lickou! Anděl míru sklání se na tichá údolí a kolébá je v spánek, zde nahoře slyšíme zvonky skotu a melancholické lodlování hochů pastýřů a z úžlabiny doznívá sem z kostelíka kapucinského hlásek zvonku za dušičky. „Dobrořečte hory a pahrbkové Pánu: chvalte a nade všechno vyvyšujte ho na věky!“ Ba, ta velebná příroda hlásá svého Tvůrce, dobrořečí jemu a vyvyšuje ho, jenom člověk, král přírody, mívá někdy zkalený zrak a nepoznává svého Boha, hluchým bývá a neslyší těch chvalo zpěvů, jimiž nebe i země, hory i moře, dnové i noci hlásají a vychvalují Pána svého.

Nastalý večer nutkal mne, abych hledal přístřeší. Zamýšlel jsem zprvu dle rady kvardiána Oltenského přenocovat v „klösterli“, ale bylo již pozdě, mimo to nechtěl jsem zameškati východ slunce nazítří a tu jsem viděl, že cesta z hospice na vysoký chlum je příkrá a obtížná a tudíž brzo po půlnoci byl bych vstátí musel. Sestoupil jsem tedy s chlumu, abych v hostinci staffelském přenocoval, jenž nebývá přeplněn. Tam před hostincem přímo nad propastí k severu stojí kříž, před nímž právě hudebníci nábožnou píseň hráli. Četní hosté stáli mlčky opodál a když dobráno, ubírali se někteří do hostince, jiní na nedaleký kopec. I tázal jsem se, kam v noci odcházejí a slyšel jsem, že při svitu měsíce poskytují Alpy divadlo čarokrásné, šel jsem tedy s nimi. Luna byla sice teprve v první čtvrti, přece však matné světlo její osvětlovalo ledovce tak, že dobře jsme je rozeznali. Dlouho do noci ukazovala se na západním obzoru krvavá záplava zapadlého slunce, dlouho pozorovali jsme nesčetné sbory hvězdic až unaven po krátkém obcerstvení odebral jsem se ku spánku. —

Byla neděle dne 8. srpna. Již o půl čtvrté ráno bylo v hostinci živo, sluha obcházel byty a budil cestující. Bylo pronikavé chladno, když opustiv hostinec ubíral jsem se na chlum, kde jsem našel již veliký zástup lidí. Obcházeje slyšel jsem nejvíce šilavou angličtinu, neboť angličtí lordové a jich missy a lady jsou náruživými milovníky Švýcar, pak franštinu a němčinu, našel jsem i tři Poláky a dva Horvaty, konečně po dlouhém obcházení a naslouchání uslyšel jsem i češtinu v moravském nářečí. V směsici lidí neznámých, v daleké cizině, v zmatku cizích jazyků slyšet slovo české — to mnou zachvělo a vzbudilo pocit, jemuž neporozumí, kdo toho nezažil. Sešel jsem se na zpáteční cestě k Curychu s paničkou, která v Praze vychována byla a již dávno v Berru prodána jest. Sama vyznala, že ve svém mládí

pohrdala mateřským jazykem svým a teď že radostí skoro pláče, když uslyší slovo české a že jí nejvíce bolí, že syn její navštěvuje školu protestantskou nezná víry své matky. Tak to bývá na světě, člověk učí se milovati svůj jazyk a své náboženství někdy až tenkrát, když žije v cizině, kde jiná víra, jiný jazyk panuje. Tři Moravany našel jsem na Rigi, dva z nich byli kněží diecése Brněnské a přicházeli z Bernských Alp, odtud ubírali se dnes přes Art do Einsiedelnu.

Na východě ukazovala se krvavá záplava, nad níž hvězda jitřenka věštila blízký východ slunce. Hřebeny ledovců, které včera bílými mráčky zastřeny byly, strměly do blankytu nebeského jako z nečistšího křišťalu vytesány, Glaridy, Titlis, Tödi i Bernské špičáky bělaly se sněhem a ledem a zdály se v čistém ranním vzduchu mnohem bližšími než včera býti.

Hluboko pod námi bylo nekonečné moře bílé neproniknutelné páry, jen čtyrkantonské jezero mělo touž temněmodrou hladinu jako včera a tu a tam vyčnívaly ze spousty bílých mráček zelené vrchole kopců. Znenáhlabledla jitřena, rudá záplava na východním obzoru jasněla se, ledovce vzplanuly ohnivou barvou jako osvíceny ohněm bengálským a po chvíli vyloudil se bezděky ústům všech těch setlíků co jich zde stálo, zvuk úžasu, nebo na východě vytrysknul jako bleskem ohnivý paprsek, za ním druhý a třetí až celá krvavá koule slunce vyplynula nad obzor. K tomu zaznělo sem nedlouho na to z údolí ranní klekání, se všech stran doznívaly sem zvuky zvonů spojující se ve velebný souhlas oznamující den Páně, že zachvěla se hrud má pocitem, jehož nikdy nezapomenu.

Naplněnou máje mysl těmi úžasně krásnými obrazy, jež s chlumu Rigi jsem užíval, odjel jsem prvním vlakem k patě hory a přistál po parníku v prvních ranních hodinách v Lucerně, kde spěchal jsem do hlavního chrámu sloužit mši sv. Stojí nedaleko břehu ve východní části města a je přestavěn slohem renaissančním, jen obě věže v průčelí zachovaly gotický svůj tvar končící vysokými jehlanci. Je trojlodní, presbyterium má vysoká bohatě ozdobená stalla, a odděleno jest od hlavní lodě vysokou železnou mříží, před níž nad stupněmi stojí oltář s křížem a svatostánkem, podobně jako v hl. chrámu Kostnickém, mimo to jsou zde oltáře s krásnými polovypuklými řezbami Bolestné P. Marie a smrti její a jiné čtyři oltáře gotické s umělými obrazy, pak obrovské varhany, o nichž se tvrdí, že se řadí k největším v Evropě. Kolem chrámu je starožitný hřbitov, v před-

síni před hlavní branou je mnoho starých náhrobků. Chrám tento býval druhdy klášterní a sluje posud „Stiftskirche.“ Doslouživ mši sv. čekal jsem na kázání a velkou mši sv. a vida ty davy lidu, jež chrám naplňovaly a pozoruje příkladnou zbožnost jejich přesvědčil jsem se, že Lucerna posud je jasnou svítlnou víry a zbožnosti katolické v horách Švýcarských.

Mimo tento hlavní chrám je v Lucerně ještě osm jiných chrámů katolických, a modlitebnice kalvínská, poslední čas vystavěli si i četní Angličané, kteří v Lucerně a na okolních horách v letě přebývají, „english church.“ Obcházeje město slyšel jsem k jedenácté hodině slavné zvonění a za zvuky jeho přišel jsem k tomu novému, v gotickém slohu vystavenému kostelu nevěda jakému vyznání náleží. Když jsem do vnitř vstoupil a mimo malované okno v presbytáři obrazů žádných ani oltáře neviděl, poznal jsem ihned, že kostel ten není katolický, o čemž mne brzo přesvědčily i bible v rozličném formátu, jež u vchodu dva elegantně oděni páni přichozím nabízeli. Anglický kostel tento podobá se salonu, podlaha jeho pokryta jest koberci, sedadla jsou číslována, několik pánů vítali přichozích a vykazovali jim místa, přicházeli mužové i dámy dle obleku vesměs ze stavu vznešeného nesouce knížky pod paždí. Vida, že kostel se naplňuje odešel jsem a uzřel hned vedle otevřené kněhupectví, kde za sklem skoro výhradně anglické časopisy a knihy vyloženy byly, mezi nimi bylo mnoho vydání spisů a mnoho fotografií v rozličném formátě Karla Darwina. Vida, pomyslí jsem si, jak o tyto bobaté bavlňáře anglické zde postaráno jest, tam mají salon či elegantní modlitebnu, kde se pěstuje náboženské citlivůstkářství, — jestiž to kostel pietistické sekty methodistů — a hned vedle fotografie a díla krajana svého opičáka Darwina. Slyšel jsem, že Angličané svou „english church“ velmi pilně navštěvují a přes leto dva pastory zde vydržují.

Avšak nejen četní Angličané, nýbrž i Franzouzové, Vlaši a jinojazyční cizinci tráví celé léto v Lucerně, tak že město to pestrým mezinárodním střediskem evropských bohatců sluje, k čemuž ji nádherné palácovité hostince a nápisy v různých jazycích ukazují. Když jsem rozsáhlé jezero Bodamské poprvé uzřel, pravil jsem jednomu Švýcaru, že to krásný kousek světa, ale že by státu větší prospěch vycházel z toho, kdyby na této ploše byly úrodné role. Mýlíte se, odvětil mně, nebo role by nám nikoho do země nelákaly, ale jezera a hory vábí nám sem do roka veliké

množství cizinců, kteří nám více peněz do země nanesou, než by neúrodnější role vynesly. Zejména zanechávají zde ročně bohatí Angličané, u nichž návštěva Švýcar téměř vášní jest, mnoho milionů, i odtud pochází bohatství a blahobyt země této. Snad z tohoto množství cizinců všech národů a zemí, kteří každoročně zde několik měsíců tráví, vysvětliti lze i to, že v zemi této v tak veliké míře bují lože zednářské.

(Pokračování).

Sosna nad rovem.

Na vesnickém hřbitově
borovice stojí,
bujně její silný peň
zvedá hlavu svoji.

Větve její sehnuté
vůkol hrobu vlají,
kořeny pak hluboko
zlatý písek ssají.

Z hrobu zcela vyrostla,
z něhož mízu bere;
s větry k Bohu šepotá
otčenášek štěře.

Z nenáhla pak v jeseni
sosna jako tráva
vždy se méně zelená,
sežloutá jí hlava.

Vrhá v zemi jehličí
víc a více chřadne,
až na konec před zimou
sosna zcela zvadne.

Vítr žalostně se ptá:
„Sosno, v jaké tíze?
Co jsi bleskem raněna?
Nebo červ tě hryze?“

Či nebylo potravy
v chudém písku dosti?
nebo kámen tvrdý tě
neustává bosti?“

„Blesky mne se nedotkly,
červ mne neužirá,
země mízy dostí má,
jí mi neodpírá.

Kamenům se vyhýbaj'
údy těla mého;
hluboko však vzrostla jsem
v rakev muže zlého,

Rakev na prach zetlela,
shnily v prsech blány,
tak že snadno kořeny
v srdce byly tkány.

Chlad mne přešel hrobový,
když jsem z srdce ssála,
neměl člověk surový
ani lásky mála.

Týž ohavné mízy dal
sosně, proto hyne;
cítila jsem z rovu jak
jed se ve mne řine.

Jed ten mého života
všecky síly mrhá,
denně větrík vanoucí
víc mi jehlic svrhá.“

Marně sosna v rodnou zem
zrna vrci spěla;
zrna uschla před zimou,
sosna odumřela.

Z pol. J. B. P.

DO P I S Y.

Z Písečné v září 1875.

(Svěcení obrazův a kříže.)

V neděli Jména Panny Marie dne 12. září měli jsme druhé jubilejní procesí, o čemž proto zmínku činím, že bylo vyznamenáno svěcením dvou Mariánských obrazů, Panny Marie Pomocnice a Panny Marie Bolestné, kteréž u valném průvodu přinesly z přífašené obce Dlouhonovické panny, aby po posvěcení obrazy ty sloužily za Mariánské štace podle dvou silnic a povzbuzovaly okolojdoucích poroučeti se do mocné ochrany nebes královny. Čtrnáct těchto bíle oděných družiček přineslo sebou po jedné, čistou stužkou okrášlené voskovici, kteréž po kostele při svěcení na oltářích plály. I použil jsem při plném kostele této vhodné příležitosti, že jsem mluvil jak o svátku Jména Panny Marie, tak i o Panně Marii Pomocnici a Bolestné Rodičce Boží. Do pozdního večera trvala pobožnost, a Dlouhonovické procesí v témž pořádku, jak přišlo, odešlo, u prozpěvování nábožných písní, aby zavěsilo posvěcené obrazy na místa příslušná. Za uspořádání procesí zasluhuje uznání p. učitel Jan Sedláček.

Na to v neděli XVIII. po Sv. Duchu, dne 17. září, v letní svátek Panny Marie sedmibolestné měli jsme slavný a v Bohu příjemný den v Hlavné, kterýž nám připra-

vilo svěcení nového kříže. Do roku 1872 nebylo v této obci žádného veřejného znamení víry, až nyní tato obec třemi pěknými kříži vyznamenána jest, z nichž dva svrchu udaného roku 1872 posvěcení došly a dnes třetí posvěcen jest.

Kříž ten jest železný, 5' 6'' vysoký, s pozlaceným tělem Krista Pána na 8' vysokém, pískovém podstavci. Pod nohama Spasitelovýmá naskytá se následující rovněž vyzlacený nápis:

„Pochválen buď Ježíš Kristus! — Všickni, jenž zde cestou jdete, — na Ježíše Krista hleďte: — jak za vás na kříži umřel, — a tak vám nebe otevřel, — byste i vy kříž svůj vzali, — a tak do nebe se brali. — Postaven jest tento svatý kříž z odkazu Josefa a Františky Blažkovských manželů z Hlavné, l. P. 1874.“

Stojí kříž ten podle cesty, která vede z Hlavné do Dolních Libhav, a stál 150 zl. r. č., k čemuž valnou částkou přispěl vděčný dědic, František Doleček, jenž chtěl míti kříž důstojný, když viděl, že odkázaná částka nestačuje, bezmála celou polovičku dosadil. Mimo to dá pozemek, na kterém kříž stojí, do zemských desk zapsati, aby žádnému, kdo na tom gruntě hospodařit bude, nenapadlo, byt' byl jině anebo žádně víry, kříž ten s místa toho odstranit, leč by to vyžadovalo větší zvelebení kříže, což se ale nikdy bez schválení duchovní vrchnosti státi nesmí. Taktéž složí do 1. ledna 1876 příslušnou jistinu na udržení téhož sv. kříže.

V jmenovanou výše neděli brali jsme se u slavnostném průvodu o 2. hod. odpodne do Hlavné, odkudž nám již 8 párů družiček vyšlo vstříc. Krásné bylo podívání na valný průvod za Žampachem po vysokém, čtvrt hodiny táhnoucím se vrchu; anof, co dávno vlály korouhve na vrchu a ztrácely se do lesíka, byla zadní část průvodu ještě pod kopcem. Dobravše se do Hlavné, překvapení jsme byli slušným vystrojením obou křížů z r. 1872, u nichž obou nás pozdravoval, u prvního kříže na bráně a u druhého mezi dvěma jehlancema kvítím opletenýma, nápis katolického pozdravení. Od těchto dvou křížů jsme postupovali třetí, obrazy vyzdobenou branou mezi dvěma staveními u znění hudby, rachotu hmoždířů a nábožném zpěvu k novému kříži, který stál jako v kapli, z chvojí a bříz sestavené, do níž se branou, z chvoje rozmanitým kvítím proloženou vešlo.

Po církevním posvěcení obrátil jsem pozornost četně shromážděného posluchačstva v řeči své na sv. kříž, že v něm všecky

ty záhadné otázky a spory, o nichž v nynějším věku tolik povyku jest, svého rozluštění docházejí.

Po skončené promluvě jsme se modlili litanii k sv. kříži a k závěrce třikrát Otče náš a Zdravas M. za zemřelé zakladatele sv. kříže, načež jsem dle ordinariátního rozkazu výš jmenovanému dědici a staviteli téhož kříže Františkovi Dolečkovi vyslovil uznalost a pochvalu Jeho bisk. Milosti.

Posvátný úkon skončil se zapěním chvalozpěvu: „Tebe Boha chválíme,“ při čemž jsme se brali z Hlavné v témž průvodu, jen že ještě v hojnějším počtu, anof obyvatelé Hlavenští, kteří nás čekali doma ku svěcení, doprovodili nás do farního chrámu Páně, kde za pozdní večerní doby udělením svátostního požehnání skončila se slavnost, která velepamátnou zůstane pro Hlavnou a celou kollaturu. J. St. K.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup navrátil se včera z vikariatu Zbraslavského do Prahy.

— U sv. Havla bude zítra o výroční slavnosti v 10 h. kázání, v 11 h. slavná mše sv. a odp. o 1½ h. budou nešpory s požehnáním.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 17. října u Matky Boží v Týně, od 18.—22. u sv. Štěpána, od 23.—27. u sv. Jakuba.

— Výnosem ze dne 24. září t. r. č. 46618 uložilo c. k. místodržitelství platiti ročně 43.874 zl. co příspěvek do náboženské matice, vyměřený z nemovitého a movitého jmění náležejícího arcibiskupství Pražskému.

— Akademické služby Boží u sv. Klementa počnou v neděli dne 17. t. m. a konati se budou každou neděli a svátek pro české posluchače v 9 h. a pro německé v 10½ h. mši svatou a exhortou.

— Spolek Arimatejský pochoval v v měsíci září 90 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů; celkem letos již 1103 osoby.

— Z Hradce Králové. V neděli dne 19. září vykonal nejdůst. p. biskup svěcení nové školy v Kuklenách, kteráž zřízena jest z části rozsáhlé fary, bývalého to kláštera minoritského. Po svěcení měl J. M. p. biskup v kostele delší řeč a sloužil mši sv. s chvalozpěvem „Te Deum“. Od 20.—24. byl pak přítomen německým exerciciím kněžským.

— Z Budějovic. „Ordinariátní list“

sděluje v čís. 23. žádost na vys. c. k. ministerium kultu, o kteréž se usjednotili účastnivší se dne 21. a 22. září t. r. konané synody 84 zástupcové diecévního duchovenstva a kteráž již jest vys. c. k. ministerium odeslána. Zní takto: [Vysoké c. k. ministerstvo kultu! Dle ministeriálního výnosu d. d. 4. dubna b. r. č. 4975, stojícího ve spojení s nařízením vysokého c. k. ministerstva kultu a vyučování ze dne 25. března 1875 (R.-G.-Bl. Nr. 51) ustanoven roční obnos přiměřené duchovním osobám výživy v Čechách v ten způsob, že povoleno odpočítati na ni farářům a) v Praze 1200 zl. b) ve všech kolí Prahy na dvě mše, v městech lázenských, jakož i v městech majících přes 5000 duší 900 zl. c) v místech ostatních 600 zl., kaplanům v tomtéž postupu 400 zl. — 350 zl. a 300 zl. Avšak pominouc toto, že se tímto způsobem přednost dává farářům v městech, majících přes 5000 duší, před faráři na venku při stejném počtu osadníků, ač duchovní zpráva těchto mnohem obtížnější bývá, nežli oněch a prostředků k živobytí jejich také za peníz menší způsobiti možno není; nehledíc dále k tomu, že se kaplanům v dotčených městech více ustanovuje, nežli kaplanům na venkově, ač ti všude rovně tolik, ba i více než onino konati musí a také nijak nelze snadněji je v potřebách životních opatřiti; nehledíc konečně ani k tomu, že se při klášterích za nutné uznalo, novicům a klerikům 500 zlatých, konventualům pak 400 zl. na slušnou výživu počítati, kdežto se farářům toliko 600 zl. resp. 900 zl. kaplanům pak 300 zl., 350 zl., nejvýše 400 zl. za dostatečnou částku vyměřuje; — nehledíc ku veškerým těmto nesrovnalostem, objevuje se, porovnáme-li ustanovenou kompetenci pro kněžstvo české s kompetencí pro kněžstvo jiných zemí, zejména pro Dolní Rakousy, rozdíl tolik veliký, že nemůže leč jen bolestný dojem činiti, ano nás kněze české v nehlubších útrobach kormoutiti a zahanbovati. Tak ustanovena jest v Dolních Rakousích kompetence farářů mimo Vídeň na 1000 zl., kompetence kaplanů na 500 zl.; v Čechách pak oněm 600 zl., těmto pak 300 zlatých za roční kompetenci se vyměřuje. Ovšem jest nstanovení řečených kompetencí pro duchovní osoby posud jen prozatímné, aby sloužilo pouze ku vyměření daně pro náboženskou matici; než ale přes tento ráz prozatímnosti nakládá se s duchovenstvem českým nelaskavěji, nežli s dolnorakouským, a kterak by teprv osud jeho žalostný býti musel, když by táž nesrovnalost měla zůstatí, až se později dotace duchovenstva na stálo

bude určovati. Možnosti této se lekajíce a trpkým pocitem nezaslouženého odstrčení celí jsouce sklíčení, považujeme my v účtě podepsaní, na synodální konferenci shromáždění důvěrníci veškerého kněžstva diecése Budějovické, za povinnost sebezachování, vysokému c. k. ministerstvu kultu tyto dvě věci k milostivému uvážení a laskavému ocenění předložit; že kongrua pro kněžstvo v Čechách mimo Prahu nyní vyměřená skutečným poměrům nynějším naprosto je nepřiměřená, jakož i že veškeré ty důvody, které asi pro zvýšení kněžské kompetence v Dolních Rakousích vážily, také v Čechách touž, ne-li větší platnost a váhu do sebe mají. K objasnění a odůvodnění dvou těchto věť dovolují sobě v účtě podepsaní toto uvést: 1. Jestli rozdíl mezi nákladem na nejnnutnější potřeby životní, před stoletím a nyní tolik veliký, že zvýšení kongruy, — v tehdejší době bez toho jen skrovné odměně — jen o 100 neb 200 zl. k nynějším okolnostem v nižádném poměru nestojí. 2. Jsou nároky činěné na kněze o podporování chudých a nehodami postižených, o přispívání k dobročinným účelům a ústavům v době naší, kdež se chudoba mezi lidem strašně rozmáhá a kdež pohromy živelní častěji než jindy na nás přikvačují, mnohem častější a větší než bývaly za časů minulých. A přec nemožno knězi podobně snadno jako jiným stavům a společenským třídám takovýchto proseb i nároků nedbatí, anť by tím důvěra lidu k němu a jeho vlastní ku prospěšnému působení velepotřebná vážnost, ba i vážnost náboženství samého škodu bráti musela. 3. Vedlejších příjmů kněžstva, stipendií, suffragií a t. d. ubývá den ode dne v té míře, v které se chudoba více a více rozšiřuje a lidu věřícímu možnost všecku odnímá, podporovati kněze dobrovolnými dary. 4. Příliš nízká vyměřená kompetence musí se beneficiata také proto bolestně dotýkati, že se ve fasi jeho o mnohých, dojista nemalých výlohách n. př. o alumnaticum, o výlohách vikariálních, tu a tam také o přírážkách rozličného jména ani zmínka nedeje, resp. výlohy tyto se od příjmů neodčítají, ač je nicméně zaplatiti musí. 5. Nejsou životné poměry v Čechách příznivější a lepší nežli v arcivévodství Rakouském, ba jsou již pro tu příčinu skutečně obtížnější, že populace v Čechách četnější jest a zámožnost obyvatelstva skrovnější. 6. Jsou farní obvody v Čechách i co do počtu duší i co do vzdálenosti jednotlivých dědín pravidelně větší a rozsáhlejší. A jest-li již proto správa duchovní v Čechách namáhavější a obtížnější než v Dolních Rakousích, jeví se

obtíž tato tím více, béře-li se ohled i na podnebí a částečně velmi hornatou polohu. 7. Nezůstalo též a nezůstává české kněžstvo v horlivosti a pílí u konání svých úředních povinností, vůbec u svědomitém plnění toho co se na katolickém knězi žádá a žádati může, nikdy a nijak za kněžstvem v Dolních Rakousích, a protož i nelze porozuměti, proč se tomuto způsobem tolik patrným přednost před českým duchovenstvem dává i proč se toto skutkem veřejně postavuje do pozadí.

V účtě podepsaní odvažují se bez obalu vysloviti, že sama kompetence 600 a 300 zl. na nynější časové poměry daleko nedostatečná v nich nebudí tolik bolného citu, co ta skutečnost, že se měrou tolik rozdílnou měří, a že se na místech jiných při jednostejných ano i lepších poměrech příznivější měřítko bere, kdežto oni v sobě a kolem sebe neshledávají platného důvodu, pro který se tak muselo státi. Spolehajíce na tyto u veškeré uctivosti svobodně předložené důvody, pokládají se podepsaní za oprávněny ku zdvojitě prosbě: Vysoké c. k. ministerstvo kultu račiž duchovenstvu českému, v duchovní správě ustanovenému, jednu kompetenci čili kongruu s kněžstvem Dolno-Rakouským přiřknouti a zákonem ustanoviti, farářům totiž mimo Prahu 1000 zl., kaplanům pak 500 zl. K této prvé přidávají ještě druhou, samu o sobě a vesměs slušnou žádost, Vysoké c. k. ministerstvo kultu račiž se kněžstvu na výslužbě o přiměřený větší plat roční laskavě postarati. V Budějovicích, dne 22. září 1875. *Na synodální konferenci shromáždění důvěrníci veškerého kněžstva Budějovické diecése.* (Následuje 84 podpisů.)

Z Německa. K četným v těchto listech podaným obrázkům obětavosti lidu německého k duchovním pastýřům od vlády pronásledovaným můžeme dnes opět některé potěšitelné zprávy připojiti. V Paderborně konala se 5. září v jednom z tamních kostelů oféra ve prospěch nutných katolických kněží a vynesla přes 200 tolarů. — Jeden „vzdorovitý“ kněz, jemuž od vlády bylo zastaveno služné, obdržel poštou peněžní zásilku s poznámkou, že to dar od několika jeho farníků, chudých dělníků, kteří o zastavení jeho platu uslyševše, nechťejí mezi posledními býti, kde se jedná o zaopatření chleba svému duchovnímu.

— Jak německé listy samy s ustrnutím vypravují, šíří se v říši „bohobojnosti“ mravní zkáza a zlodějství v míře povážlivé. — „Evang. církev. oznamovatel“ v Berlíně s bolestí se rozepisuje o tom, kterak v Německu opilství se rozmáhá, a kterak zvláště

ženské neřestí této více se oddávají nežli jindy. Dle téhož listu bylo v Berlíně lonského roku pro opilství a nemravnost 19.000 osob zatknuto, mezi nimiž 8231 žen bylo a jediné pro opilství 15.746 osob, z nichž bylo ženských 6406. Frant. Friedrich uvádí v nejnovějším vydání své brožurky „Zločinci berlínští“ počet špatných ženštin v Berlíně na 84.000. Podobně zmáhá se v Německu i zlodějství. Zejména mají zlodějové na fary a kostely katolické namířeno. Tak oloupen byl nedávno kostel v Christfeldě v kraji povislanském, a nejsv. svátost vzata. V jiném místě okraden byl chodý kostelíček v době krátké po dvakráte. Antipendia, jakož i veškerá kněžská roucha byla ukradena. Také svatostánek neušel pozornosti zlodějí, leč tu byli sklamáni, poněvadž ve filiálním tom kostelíku nejsvětější svátost se nepřechovává. — V Schomberku vedral se zloděj do kostela oknem, z kterého několik tabul vyrazil a od něhož pomocí žebříku na kazatelnicu se dostal a pak do sakristie; tam sekerou mezi rozhozeným dřívím uschovanou vylomil skříňku, kde klíček od svatostánku uložen bývá; na to otevřel tabernakul, hostie vysypal a kalich si podržel; dále odtrhnul stříbrné kování s missálů a j., pak z jemné rochety urážnul pěkně krajky a vyprázdnil pokladnici obětní, načež touže cestou, kterou byl přišel, uprchl. — Odkud bereu se asi tyto tak četné krádeže? — „Příklady táhnou“, praví staré latinské přísloví, a tyto příklady dává pruská vláda svým poddaným, když kněze katolické z místa na místo jako divou zvěř honí, ba i ze země vypuzuje, když kláštery zrušuje a jmění klášterů si ponechává, a když kněžím za rozličnými záminkami zadržuje plat. O kulturní boj nese již hojně ovoce! Je známo, že pruská vláda neposlušné kněze katolické, totiž takové, kteří více Boha se bojí než lidí, z úřadu propouští a všude pronásleduje. Nepřekonatelný však v ohledu tomto jest případ, který v kraji Kapelském se udál. V neděli dne 5. září hodlal „neposlušný“ a toho času v Kapelu se zdržující úřadu svého vládu zbavený farář Hamer sousední osadu Bresse navštívit, a této malé, též neposlušné obci útěchu sv. náboženství poskytnouti. Sotva že však překročil pomezí osady Bresserské, vidí, kterak jemu dva nádenníci, ozbrojeni silnými holemi, cestu zastupují, dokládajíce, že najatí jsou od představenstva obce, aby mu do osady přijít nedali, a kdyby potřeba bylo, jemu i násilí učinili. Nedlouho na to přišel náměstek představeného obce a dovtřdil výpověď oněch dvou mužů. Při tom

zapověděl faráři netoliko konání bohoslužby v obci, nýbrž i návštěvu přátel a známých, vyhrožuje mu taktéž násilím. Rozumí se, že farář nedopustil toho, nýbrž že vrátil se zpět. — K tomuto pronásledování kněžství katolického radí se nyní již i pronásledování učitelstva a vůbec všech katolíků bez rozdílu. Tak zapověděla král. vláda v Arnshergu učiteli Kummé-mu vykonávání služby varhanické jediné proto, poněvadž týž učitel povolení od vlády sobě nevy-mohl. Na to zadal učitel Schunck ku král. vládě žádost, by mu povoleno bylo, službu varhanickou o nedělích a svátcích, jakož i v hodinách, kde vyučování ve škole se neděje, konati. Odpověď sice obdržel, ale zápornou a bez udání důvodů. — Instruktivní jest i tento případ. Syn katolického rolníka v Schemmernu (v okršliku fuldenském) nenavštěvoval na zákaz otcův bohoslužby, konané knězem odpadlíkem, začez od tamního prvního učitele bití se mu dostalo. Otec ovšem sobě stěžoval, leč marně; ano ještě horší věci následovati: onen žák byl totiž učitelem odsouzen, po tři týdny při vyučování o jedné noze státi, s obličejem k žákům obráceným, aby se mu smáti mohli. Páldruhého dne ubohý hoch trýzeň tuto vydržel, konečně ale síly jeho ochably, tak že otec nucen se viděl, vládě o tomto trýznění syna jeho podat zprávu. Tak se děje v liberálním Německu katolíkům.

Z Palestiny. (O Itálii.) „Misijní zprávy ze svaté země“ r. 1875 sdělují pamětnosti toho roku jako pamětní farní knihy se o událostech rozepisují. V odstavci o kázání v sedmeru řečích na Golgotě, které se otáčejí okolo křesťanských časových otázek, polit. událostí a povahy národův i jich si počínání v oborech víry křesťanské, nalezá se také poznámka o Itálii. „Šťastný“ ten poloostrov míval druhdy mohutné středisko. Řím byl a slul strachuplným bodem a z toho bodu vycházely směry silnic po všech stranách, aby národy vůkol podmaňovati se mohly. Za hrdinami Říma táhli vojínové Kristovi a ti přinesli bez kopí a bez meče národům sv. Evangelium a tak zase stal se Řím střediskem duchovní říše, která mnohem dál se rozprostírala a rozprostírá, nežli kam kdy římský orel se dostal; středem tím jest až podnes, ale toliko nábožensko-politickým. Novotálie by sice po vydobytí světového hlavního města si ráda trochu zahrála na ovládání všeho světa, avšak národostný „švindl“ vyhání ji nejpodivnější puchýře na těle jejím, Z Italy utvořili si velikou módní svatou. Vždyť jsem se toho dožil, že jistá

matrona nejitalstější v Římě málem by se byla sfanfrnila, když miláčka svého sladkým jménem „Itala“ si ochotit mohla! — „Ale fui“, řekne na to přeplaté vlastenčení rozumný myslitel; Itálie hrá si marně na panáčky, dělá si přecasto pěkně vyřezané a malované figurky a harcuje s nimi v divadle. Vedle stolice Petrovy usadilo se nyní ještě něco jiného a co se usadilo, chci s pavoukem křížákem porovnat. — Ten rozprádá roztomilou pavučinu; upevňuje ji vůkol a u prostřed ní sedí a číhá, až moucha aneb nebohý komár z nenadání se zaplete do pavučiny a v ní uvízne. Tu v největším chvatu přikvapí pavouk na to nešťastné místo a přisadí nástroj svůj, aby jed do zajatce vpustil, potom obtíží tu korist a zavine a hle! již husté předivo honem obtočeno okolo komára: tu umrlčí truhla je hotova, tak ouzká a pevná, že ten nebohý tvor nemůže se hnouti. Načež se truhla ta na příhodné místo odvěče, lahůdka to v příhodný čas. Dáme-li tomu pavouku křížáku jméno, tedy ono zní „veliký orient“, hlavní lože italských freimaurnů v Římě. — Co ta sprede a zavine, co ona vyčihá a zaplete, jedem napustí, co ona schvátí a pochová a potom zpožívá, o tom o všem dost už důkazů na světě. — Itálie, lehkovážná a zhýralá, snadno se dá omámit a obalamutit a vážne v povážlivé ledabylosti; kdežto všecko přestává, co stálé a pevné bylo, i ve věcech církevních. Upletla sama bičí na sebe aniž tomu chtěla a bývá teď bičována, dost valchována, hmožděna a mlácena, až zase se očistí a vystřízliví. Tak mnohým, kteří v té zemi cesty konali, kde citrony květou, leží přání na srdci, prosebné slovo v ústech, ať už tam zavládne zase jednou víc opravdivosti, poklidu, pořádku a mírnosti v ital. kostelích, zřízení a náboženský duch v zpěvnictví a varhanictví atd. Tak si Itálie dala na rozum, chtěla být v nepořádku a nekázni soustředěna a v právech svých historických a poměrech sociálních kolem lámána, a kde s pseudoliberalismem freimaurství se jednou uhnízdí, tam veta a s ním násilí své síle roztáhne, tam ani majetek není jistý a bezpečný, tam horem pádem řítí se veškerý blahobyť do propasti a záhuby. Odvrať Bůh to zlé všude.

Paběrky.

20) Obrázek časový.

Nevím, jaký účel jednou před spravedlivým Bohem klásti budou tak zvané „vzdělané a osvícené“ třídy, které všemožným

způsobem náboženskou a mravní spustlost nynějšího věku zaviňují, či jest to proletariát, jenž původcem jest nynější bezbožnosti a nemravnosti? Nikoliv; nýbrž liberální „profesoři, doktoři“ a pokoutní „docenti“, kteří úlohu tu na se vzali. Či to proletariát, jenž bohaprázdňý tisk v moci své má? Nikoliv; jsou to spisovatelé z řady „vzdělanců a osvícenců“. Či jsou to mužové proletariátu, kteří na sněmích a v shromážděních proti církvi brojí, o to pečující, aby vliv „klerikálů“ byl zničen a vůbec se vynasnažující, aby církev vznešené úloze své od Boha jí dané na zemi dostáti nemohla? Nikoliv; jsou to „učení“ advokáti, bohatí obchodníci, majitelové velkostatků ano i úředníci. Či jest to proletariát, který revoluční spisy rozšiřuje? Nikoliv; jsou to „vyšší“ nespokojenci a rezervanci, kteří tichý lid z poklidu jeho vyrušují a v nebezpečný revoluční proud strhují. Ač nesmyslné a pošetilé jednání takové býti se zdá, přece pravda jest, že „vzdělaní a osvícenci“ novověcí paličské listy chudně do rukou vrhají s tou snažnou prosbou: „Vydírejte nás, zapalujte domy naše, zabíjejte nás.“

Radost, jakou liberální filistr pocituje nad pokrokem atheistického a komunistického poblouzení, musí povážlivý člověk za blbství považovati. Bohužel, že takových povážlivých lidí jest malý pouze počet. Tisk kluby, učeliště, veřejná shromáždění spolu zavodí, jen aby co nejvíce hlavy lidu pomátly. Když takto „vzdělané a osvícené“ třídy zdravého rozumu pozbývají, kým to bude div, až konečně proletariát úlohu, již mu se všech stran vnucují, na vlastní škodu liberálův řešiti počne? J. H.

Literární oznamovatel.

— Tiskem a nákladem Rohlíčka a Sieverse v Praze bude vycházeti: „*Vlastenský slovník historický*“, jež sestavil Jakub Malý, sahající od nejstarších dob až do nastoupení Marie Teresie, za jejíhož panování dějiny Čech úplně splynuly s dějinami říše Rakouské. Budeť pak obsahovati: 1. Životopisy všech panovníků českých i vynikajících Čechů jakéhokoli povolání. 2. Zprávy o vzácnějších rodech domácích v dějinách proslulých. 3. Zprávy o vynikajících osobách cizí národnosti, které buď do dějin českých činně zasahovaly, anebo v zemích koruny České důležité působení jevily, anebo o českých věcech psaly. 4. Dějiny všech důležitějších neb památných míst v koruně České, pak zprávy o místech zahraničních, pokud tato s dějinami českými souvisí. 5. Zprávy o cizích zemích a krajinách, které buď ke koruně České někdy

náležely, anebo s ní jakýmkoli způsobem se stýkaly. 6. Bitvy domácí i zahraniční takové, kde by osudy Čech se rozhodovaly, anebo Čechové vynikajícím způsobem se účastnili. 7. Bájesloví, národní obyčeje, státní a církevní zřízení, právo a válečnictví české. 8. Jazyk a literatura. 9. Vzdělanost, vědy a umění v Čechách. 10. Živnosti a průmysl český. Tímto dílem má se do rukou obecnstva českého dostat příruční kniha, v které by každý snadno našel dostatečného poučení o jakékoliv částce neb stránce vlastenských dějin, jakož i kterékoliv datum vyhledati mohl, po němž by jinak dosti pracně sháněti musil v pramenech jiných. Vlastenský slovník historický vycházeti bude po sešitech Šarchovéch ve velké osmerce pravidelně ve lhůtách 5nedělních; první sešit vyjde během měsíce října. Celé dílo rozvrženo přibližmo na šest sešitů. Cena každého sešitu jen 52 kr. Po ukončení díla tohoto, ač budou-li okolnosti příznivé, následovati má za nějaký čas podobný slovník, obsahující novější periodu Čech až do roku 1860, jímž politicko-kulturní obraz vlasti naší po celou historickou dobu její ukončen bude.

— „*Agenda pro učitele*.“ Obsahuje část kalendářní, rozvrhy hodin, jmena žákův a výkaz jejich pilnosti a prospěchu, poznámky, oznámení. Nákladem Fr. A. Urbánka, kněhkupce v Praze. — Tamtéž: „*Navedení ku zpěvu pro mládež první třídy na školách obecných*.“ S několika praktickými příklady a sbírkou písní s průvodem píana podává Em. Vašák. Str. 55.

— „*Sbírky spisův dramatických*“, vydávané nákladem kněhkupectví I. L. Kobra, vyšel svazek 5., jenž obsahuje frašku: „*Jediná dcera*“ a veselohru: „*Šestnáctiletá královna*.“ Str. 108 za 70 kr. — Tamtéž: „*Poetická čítánka*.“ Sešit 10. (str. 721—800.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. Rödl, Senomatský farář na odpoč. v Slaném, 3. října (nar. tamtéž 25. července 1807, vysv. 24. července 1831).

Vyznamenán jest:

- p. Petr Maták, farář v Krutěch, jmenován jest skutečným arcib. vikářem okresu Černokosteleckého.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan Zindl, kaplan ve Falknově, za faráře ve Vranově (Frohnau);
p. Ignac Salát, dr. th., vicerektor v k. arcib. semináři, jest proz. supl. mravouky na theol. fakultě;
p. Frant. Ketzina, 1. duch. správce ve všeob. nemocnici Pražské, vstoupil na stálý odpočinek, načež

- p. Frant. Pondělík, 2. duch. správce tamtéž, postoupil za 1., a
p. Jos. Weissner, vikarista na Vyšehradě, stal se 2. duch. správcem v tétéž nemocnici;
p. Jos. Houžvička, neom., za koop. Niklasberku.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. Stránský, kněz na opoč., 18. září (nar. v Mladé Vožici 24. června 1842, vysv. 24. července 1870);
p. Jan Mráz, novosvěcenec, 28. září (nar. v Žárově 10. kvěť. 1851, vysv. 18. července 1875).

Vyznamenání jsou:

- p. Jan Mašek, čest. kanovník, arcikněz, atd. vysl. farář v Zálší, a
p. J. Schulz, arcikněz, b. vikář a os. děk. v Čižové, obdrželi zlatý záslužný kříž s korunou;
p. Petr Špelína, dr. a prof. theol., konsist. rada, jmenován jest rektorem bisk. klerik. semináře v Budějovicích;
p. Jos. Hoffmann, dr. th., prof. círk. dějepisu, stal se spolu prof. círk. práva;
p. Vác. Voneš, prefekt bisk. stud. semináře ředitelem téhož semináře;
p. Jan Dobrý, jenž co kaplan kostela S. Maria dell' Anima v Římě d. 8. července povýšen byl za doktora círk. práva, jmenován prefektem b. stud. semináře v Budějovicích;
p. Vác. Semler, kapl. v Dolní Vltavici, obdržel právo synodalit;
p. Vác. Cába, vikarista při katedrál. kostele v Budějovicích, přijat jest na c. kr. vyšší ústav kněžský u sv. Augustina ve Vídni.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan Čermák, farář z Zelené do Janovic;
p. Jos. Vačkář, far. z Hluboké do Ševětína;
p. Alois Pínl, kapl. v Eisensteinu, za admin. v Zelené;
p. Frant. Pinter, kapl. v Ševětíně, za adm. v Hluboké;
p. Josef Vavrá, kapl. z Strmilova do Roseče;
p. Frant. Keš, kapl. z Chejnova do Lodheřova;
p. Jos. Brenner, neom., za vikaristu v Budějovicích;
p. Jos. Bošek, n., za kapl. Červeném Dřevě;
p. Adolf Mraček, n., za kapl. v Chejnově;
p. Vác. Vodička, n., za kapl. v Malém Boru;
p. Jan Zoubek, n., za kapl. ve Všerubech.

Upřádněná místa:

Hluboká, fara patron. kníž. Schwarzenberga, do 15. listop.

Zelená, fara patr. kníž. Hohenzollern, do 18. list.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan Frydrych, farář v Řepíně, 12. října (nar. v Loukově 9. pros. 1824, vysv. 25. července 1851).

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:

v k. arc.

semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expedice:
v kněhkupectví
B. STYBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 798—II

Nedobila čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v Expedici a u všech řádných knihkupců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště
jenom v Expedici: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Hrobní nápisy.

(Druhých padesát.)

Od B. Hakla.

Již lonského roku věnovali jsme sbírku hrobních nápisů památce všech věrných duší. Není tklivějšího dne, kterýby více k srdci člověka mluvil, nad den dušiček; mocně ozývají se city dobré v srdci člověka, mocně domáhá se srdce práva svého, a musilby slouti necitelným, kdoby téhož dne nevzpomněl svých milých a drahých: svých rodičů, bratrů a sester, přátel a příbuzných; svých dobrodinců a příznivců, přátel církve i národa, všech lidumilů, ano i — nešťastníků. Vážet nás k tomu:

a) *Cít lásky*; láska vymáhá lásku, a láska jen láskou se splácí; a kdož jest, jenžby nemiloval těch, kteříž druhdy jej milovali?

b) *Cít vděčnosti*; čím jsme, jsme ne sami sebou, ale těmi, kteří snad na věčnost nás již předešli;

c) *Cít úcty* k zemřelým vůbec, zvláště pak k údům Kristovým, přátelům, vlastencům;

d) *Cít žalu a smutku* po ztrátě jejich, a cit touhy po opětém se shledání a spojení s nimi.

e) *Cít soustrastí a útrpnosti*, ješto nevíme, kteraký jest osud jejich. Mocně doléhají téhož dne na srdce naše slova písma: „Smilujtěž se, smilujtěž se, aspoň vy přátelé moji, neboť ruka Páně dotkla se mne!“ a 2. Makk. 12, 46.: „Svaté a spasitelné jest, za mrtvé se modliti, aby hříchů svých sprostěni byli.“

Pročež buďte věnovány i letos řádky

tyto památce všech věrných duší, všech nám milých a drahých, jenž na věčnost nás předešli, a jejich památku slzou bolu a tichou modlitbou dne 2. listopadu slavíme! —

51.

(Synu a matce).

Aj syn tvůj!

Rozkvétal spanile věkem i duchem,

Miláček rodičů jedin v hrob kles',

Duch se do Kristovy říše již vznes',
Oděn jsa na věky nesmrtným rúchem.

Aj matka tvá!

Tělo její v lůnu země klidně spí,
Duše však u Pána nebes stále bdí;
Čekajíc tu slavné z mrtvých vstání,
Tam se synem radostně shledání.

52.

(Jedinému synu).

Krásně duchem, tělem kvetl

Miláček to jediný;

V Kristovu již říši vzlétl

S srdcem ctným a bez viny;

Tam, kde věčná kvete mladost,
A nehyne žádná radost.

53.

(Rodiče dítčám volají):

Milí vaši rodičové

Žehnají vám z vlasti nové;

„Na shledanou“ volají,

Za příměluvi žádají.

54.

(Dítěti).

Vznes se vzhůru

K duchův kůru

Dítě mé;

Vždyť tě Krista

Matka čistá

K sobě zve!

55.

Švadlé schránce uchystala
Tu smrt místa klidného;
Nebes brána uvítala
Oblažence nového.
Hlahol zvonů doprovází
Smutný průvod ku hrobu;
Ruka květy na hrob sází
Žití, smrti podobu.

56.

(Mladému knězi, záhy zemřelému).

Krátký čas jen věnec kněžský
Na kalichu tvém se stkvěl;
Duchu tvému Pán nebeský
Z těla vyjít povel.
Poutníče, tu málo prodli,
„Otčenáš“ se zaň pomodli,
By Pán vinu odpustil,
Milostiv mu, laskav byl.

57.

(U sv. Gotharda v Hořicích).

Kde domov můj? kde vlast je má?
Kde tělo mé? kde duše má?
Svatý Gothard berlu sklání,
Vykazuje přebývání
V lůnu země údům mým,
V úzkém bytu ukrytým.
Tu, ó bratře, sestro, stůj,
Zde je tichý domov můj! —
Patř tam vzhůru k nebes báni:
Otec lásky, smilování,
Připravil mně krásný ráj,
Kde dlí radost, věčný máj;
On sám mně jest odměnou,
A dům jeho vlastní mou.

58.

(Učíteli a hudebníku).

Již ho není; již ho k školním dětem
Svatá povinnost víc nevolá;
Našel pokoj, rozloučiv se s světem,
Tam, kde věčná Láska plápolá.
Ten, jenž stírá slzy, rány hojí,
Tělo s duší, duši s Kristem pojí,
Dá, by hadbu libozvukou,
Již sám v chrámě řídíval,
Slychal od andělských rukou,
Jak se na ni těšíval.

59.

(Dívce).

Zde složila těla mladost
Duše tvoje oslavená,
Vešla v duchův čistou radost,
Láskou Boží oblažena.
Co zde svadlo v časnosti,
Zkvete krásně v věčnosti.

60.

(Otcí a dceří v témž hrobě).

Jako za živa upřímná láska

Dceru s otcem pojila:

Tak i nyní hrobu téhož páška
Otce s dcerou sloučila.
Na jich hrobě truchlí věrná choť a máti,
Již přiměla láska, pomník tent o dáti.

61. (Matka z hrobu.)

Slunce zašlo, již nesvítí;
Já uvadla jako kvítí;
Dítky jsem zde zanechala,
Bohu jsem je odevzdala.
Dítky, již se s vámi loučím,
V ruce Krista vás poroučím.

62.

(Učíteli).

Půl století mládež k ctnosti
Vedil v svaté horlivosti,
Až mu Pán pokynul tam,
Odměna kde kyne nám.

63.

(Dceří).

Jako v smutné záři den zachází,
A jej rosa, nebes pláč, převází:
Tak života tvého zhybnul den,
Pláčem matky k hrobu provoděn.
Avšak probuzenou k věčné spáse,
V nejskvělejší, nehynoucí krásě
Oko matčino tě uží zas,
Až se v věčnost změní tento čas.

64. (Knězi).

Oko zhaslé, jazyk němý,
Ruka více nežehná;
Srdce, zlata dražší, v zemi —
Poklad v rakvi spočívá.

65.

Ach, jak libý jest tu spánek,
Pokoj podíl údům mdlým,
Úzká rakev můj jest stánek,
Anděl strážcem bedlivým.
Bože mocný, silný, svatý,
Dej mně šťastně jednou vstáti!

66.

(Manželi neb manželce).

Odpočívej v chladném loži
Drahý (á) choti, v pokoji;
Po tobě až Láska Boží
Vroucnou touhu ukojí.

67.

(Otcí).

Schránka otce v lůno klesla,
Duše k blankytu se vznesla;
Ustal poutník, k soudu vstane,
Pout pak věčná nepřestane;
Buď mu milostiv, ó Pane!

68.

Slzy lásky — zasloužené —
Na tvůj posvátný hrob kanou;
Však hlas víry drahocenné
Z dálky volá: „Na shledanou!“

69.

(Synu neb dceři).

Nuž dřimej klidně sladký sen
 Tu, synu drahý, v hrobě!
 Až nový věčné slávy den
 Se rozední zas tobě.

70.

Kdo tu jdeš kol hrobu mého,
 Znej nestálost světa:
 Nešetří smrt nižádného,
 Dítěte ni kmeta;
 Ani sláva, ani jmění
 Před rovnou nic smrtí není;
 Proto vzpomeň často sobě,
 Co dnes mně, to zítra tobě.

71.

(Přátelům).

Temný, přítel, hrob kryje vás,
 Temný bude dlouhou dobu;
 Přejde přec však onen čas,
 Že vstanete v slávě z hrobu.

72.

Na nás mrtvé pamatujte,
 Modlitbou svou při nás stájte;
 Láska v smrti nepřestává,
 Modlitbou se vykonává.

73.

Tam, kde kynou věčné slasti,
 Rodičové milní,
 Radujte se za své strasti —
 Nám Bůh utiš kvílení.

74.

(Dítěti).

Otci, matce, poklad drahý,
 Všemohoucí záhy vzal,
 By jej tam u věčné slávy
 V říši nebes uchoval.
 Tím se těšte, otče, matko,
 V žalostivém bolu svém,
 Že jest v ráji vaše dítě
 Věčně šťastným andělem.

75.

(Manželce a dítkám).

Ženo, dítky, v tichém hrobě,
 S těchco hledím vstříc té době,
 Až vás zase uhlídám;
 Vroucí políbení dám.

76.

(Dívce).

Svíce zhasla, zhynul květ,
 Svadlo ponpě, kvílí svět;
 Drazí, k vyšší spanilosti
 Zkvetu — růže — na věčnosti.

77.

(Dítkám).

Spěte, drahé dítky sladce,
 Až vás anděl ze sna probudí,
 Přijďte vstříc pak otci, matce!

78.

Sladce dřimej v boluprázdném snění,
 Truchlivěť tvých věrných čekání;
 Čím však trpět bylo rozloučení,
 Tím slastnější bude shledání.

79.

(Otci).

Spi zde, otče, věrný, pravý,
 V hrobě posvátném;
 Děti tobě pomník staví
 V vděčném srdci svém.

80.

(Manželce a spolu dceři).

Setři slzu s oka svého,
 Choti, matko milená;
 Zřím vás s ráje nebeského,
 Věčně, věčně blažená,

81.

Hle, jen ta naděje kojí nás,
 Že, až mirae žití toho čas,
 A nás všechny svolá Páně hlas,
 U něho tam spatříme se zas.

82.

(Matce).

V tomto místě zakopan jest
 Poklad, v světě nejkrasší;
 Neboť tuto pochováno
 Srdce matky nejdražší.

83.

(Manželce).

Popel zde jest pochován,
 Duch však není v zemi dán;
 K Bohu se jen navrátil,
 Manžel choti neztratil;
 Tam se s chotí sejde zas,
 Až uplyne jeho čas.

84.

Všecky splniv povinnosti,
 Člověk, občan, křesťan pravý,
 Manžel, otec, s vzornou ctností
 V světě lepším prázdeň slaví.
 Dejž nám, Bože, zdraví, síly,
 Bychom ctnostnými vždy byli:
 Po této pak zemské ponti,
 Blahými dej věčně slouti!

85.

Neskrásnější žití doby
 Jako luny tvář se mění:
 Kam jen kročíš, všude hroby —
 Pod sluncem nic věno není.
 Vše napařád v světě mizí
 Nikde doma, všecko cizí:
 Hledá si duch lepší vlast,
 Pravá kde jen kyne slast.

86.

Tělo svadlo, duch se vznes'
 K Tvůrci svému do nebes;
 Tam vám přijdu opět vstříc,

Bych vás neopustil víc;
Ženo, dítky, nekvilte,
Důvěrou se posílte!

87.

(Přátelům).

Spěte sladce v chladném hrobě,
Drazí, věrní přátelé;
Spojít víra navždy k sobě
Všecky Krista ctitele.
Tam jen pravá radost kyne,
Kteráž nikdy nepomine.

88.

(Otcí).

V tichém hrobě — pokoj tobě —
Drahý otče náš;
K zvucné troubě — v soudu době —
Víme, vstaneš zas.

89.

(Manželka z hrobu).

Spím zde klidně, prosta starosti,
Žádný bol nesvívá srdce mé;
Není žel mi věku mladosti,
Kéž tak blahé jsou i chvíle tvé!
Manželi a dítky, žijtež blaze,
Všemocný rač stále chránit vás,
V lepší se užijme žití dráze,
Která navždy — navždy spojí nás.

90.

(Manželce).

Choť zde věrná v libém stínu
Sladký spánek tiše spí;
Tělo dřímá v země klínu,
Duše v duchův říši dlí.
Kéž ji Pán za trudné chvíle
Věčně v nebi oslavil!
Manžel v smutku družce milé
Pomník tento postavil.

91.

Neplač otče drahý, drahá máti —
Zas se jednou v nebi sejeme;
Blaho s nebes vám jen budem přátí,
Až vám v šťastný den vstříc přijdeme!

92.

(Ubohému trpiteli).

Rád si odpočine v chladném stínu,
Letního kdo nesl vedra tíž;
Rád též složí těla svého hlínu,
Kdo nést musil těžký bolu kříž;
O pak dřimej libě, sladce, tiše,
V místě tomto ladném, posvátném;
Anděl míru jmeno tvé ať píše
Zlatem v trpitelů radě ctném.

93.

(Pěvci druhu svému).

Žalné k nebi vysíláme zvuky
V místě tomto posvátném;
Želáme, by nebešťanů pluky

Vítaly jej v středu svém.

Hlasy bolu z ňader nám se vinou,
Jež tu pějeme (druhu) milému;
Vzpomínky naň bolné nepohynou
V ňadrách našich žádnému.
Přijmětež jej duchův jasných sbory
Ve svůj přebážený střed,
By pěl s vámi oslavencův chór
A jej blažil nebes Pána vzhled.

94.

(Rodiče dítěti).

Dítě, láskou pěstili jsme tebe,
Krásně's, jako poupě, zkvétalo;
Růžinku tu utrhl si nebe,
Bolu trn, ach, ten nám nechalo.
Spi jen sladce, vždyť nám hvězda svítí,
V nižto naději svou skládáme,
Že, až prchne sen tohoto žití,
V žití lepším tam se shledáme.

95.

(Nadějnému jinochu).

Mlad silou, mužně v boj se bral,
By ducha svého důkaz dal;
Ku pravdě vznášel smělou líc,
Nic nepoutalo zde jej víc.
Ač věkem mlad, však duchem kmet,
Jej málo vábil tento svět;
Teď za to zří ta milá tvář
Tam Věčné Lásky jasnou zář.

96.

(Rodiče synovi).

Želem otce, matky k hrobu proveděn,
Odpočívej libě, synu milý;
Až tě jednou nehynoucí slávy den
Ze sna vzbudí v radostnější chvíli.

97.

Dřimej synu, dřimej tiše,
V klidném loži hrobky své,
Bůh tě vzal tam do své říše,
Dá ti blaho nebeské.

98.

(Otcí).

Manželku i dítky miloval,
O jich dobré věrně pečoval;
Proto hořké slzy jejich tekou,
Těci budou v každé době,
Těci pro tu perlu vzácnou,
Pro ten drahý poklad v hrobě.

99.

Mnohá voda vyschne ve svém toku,
Slzy pro tě nikdy v našem oku.

100.

(Na kříž).

Králi věčné slávy, Kriste,
V Tebe doufám pevně, jistě;
Že z temného hrobu
V soudného dne dobu
K lepšímu životu vstanu!

První české exercicie kněžské

v Hradci Králové.

(Dokončení).

Řeč 13. a poslední dne 27. ráno po sv. přijímání.

Biskupu Filadelfickému (Apoc. 3, 11.) psal anděl: Tene, quod habes, ne coronam tuam accipiat alter; aj, přijdu brzo; drž, co máš, aby žádný nevzal koruny tvé; a dále v. 12.: Kdo zvítězí, učiním jej sloupem v chrámě Boha svého . . . a napíši na něm jméno Boha svého.“ Slova ta mějme na mysli a to zvláště dnes, v tuto svatou chvíli; jsme naposledy pospolu o těchto sv. exerciciích a již jako na rozchodu, a to možná do smrti. Zajisté do smrti již se více takto neshledáme, a mnozí viděli a vidí se dnes, v této chvíli, zde na tom světě naposledy. Kdo z nás bude první, jež Bůh zavolá? Pročež stůjme; držme, co máme; koruna připravena, nehynoucí, nevadnoucí; koruna věčné slávy. Dlouho-li zápas trvá? — Nebudeme-li státi, pevně státi, obdrží korunu jiný. Jako v brevíři čteme o 40 mučenicích; všickni stáli pevně, až na jednoho; avšak jiný (hlídač, strážník) přišel na jeho místo, a tak počet 40 doplněn jest; neutrpěla ujmy sláva Boží nižádné. Pročež: Drž, co máš, by jiný nevzal korunu tvou.

Kdo zvítězí, toho učiním sloupem v církvi; ejhle, zaslíbení Boží; a Bůh nemůže lháti, ni klamati. Blahoslavený muž, kterýž snáší pokušení; nebo, když bude zkušén, vezme korunu života. Jak. 1, 12. Do boje musíme; bojování jest život člověka na zemi (Job.) a u kněze dvojnásob. —

Kdo zvítězí a čím? Hæc est victoria, fides nostra; toť jest vítězství, víra naše. Víra však jedna jest. Když jste z rukou vašeho otce biskupa přijímali teď Tělo Páně: všickni jedno tělo jste byli, jedna víra; unum corpus, una fides. Vidím vás se svým biskupem; to ta duchovní jednota, které svět nezná a které neviděl. A čím jste spojeni? Charitas Christi est; láska Kristova. Spočil vás s sebou, a skrze sebe s hlavou církve, se sv. stolicí Petrovou. A ten Pán Kr., jež jste přijali, bude vás provázeti a zůstane s vámi a bude při vás, dokud sami chťíte budete. Poslední slova, jež pravil apoštolům: A aj, já s vámi jsem po všechny dny, až do skonání světa, platí až dosavad; jest nejen s apoštoly, ale i s námi; ejhle, já s vámi jsem, tanquam consolator et adiutor, jako utěšitel a pomocník; já s vámi jsem a vám pomohu; já sám, ne anděl, ale já, Bůh a Syn Boží sám, jsem s vámi, a

sice ne dnes, ne na chvíli, ale stále, po všechny dny až do skonání. Kteraké to potěšení! Co každý denně opakujete osmkrát při mši sv.: Dominus vobiscum, Pán s vámi, a lid: Et cum spiritu tuo, i s duchem tvým, to i Spasitel pravil a slibil: Ejhle, já s vámi jsem! Proto i církev při každé funkci, benedikci a při každé modlitbě své připomíná toho zaslíbení Kristova: Dominus vobiscum, že Pán Kristus, Spasitel náš, vždy a všude s námi jest. —

A tak, N., i s vámi bude a sice omnisbus diebus, po všechny dny. Pravil (Jan 14, 23.): „Miluje-li mne kdo, řeč mou zachovávatí bude a Otec můj bude jej milovati a k němu přijdeme a příbytek u něho učiníme.“ A Duch osvatý (1. Kor. 6, 19): „Zdaliž nevíte, že oud v vaší jsou chrám Ducha sv., kterýž jest ve vás, kteréhož máte od Boha a nejste sami svoji?“ Bůh, andělé, Rodička Boží provázejí nás; pomáhají nám. Pročež držme korunu, která připravena nám, by jiný ji nevzal. Blahoslavený muž, kterýž snáší pokušení . . . Jak. 1, 12. A tak navratme se s radostí na vinici Páně — portantes manipulos suos, venientes cum exultatione, Ž. 125, 6., budeme moči jiti jedenkrát vstříc Kristu s plesáním, nesouce snopy své. — (Obrátiv se konečně exhortator k p. biskupovi, pravil): A konečně nezbyvá mi jiného, než obrátiti se posledními slovy na Vaši biskupskou Milost: Job přinášel oběti, modlitby, za děti své, tak i Vy, prosím a žádám skrze Krista Ježíše, abyste za tyto syny své přinášel nejdražší, nejsvět. obět, vrchní jejich pastýř a duchovní otec, pamětliv jich jsa na modlitbách svých, aby všickni s novou vždy horlivostí pracovali o spasení svém, i duši sobě svěřených ke cti a slávě Boží, abychom takto, jak sv. Pavel píše Filipp. 4, 1., nazývá je radostí i korunou svou, i my stali se radostí vaší, i korunou vaší. Amen.

Po této poslední řeči poděkoval p. biskup otci exhortatorovi za všecku jeho píli a práci, by Bůh ho silil, a odměnil za to, co dobrého tu učinil; zvláště pak pronesl přání, by koruny nebeské dostaly se všem, jimž připraveny jsou, by nižádná se neztratila. — Po slovech p. biskupa poklekl otec exercitator na kolena a žádal za biskupské požehnání; oči všech zarosily se; byltě to okamžik tklivý; z nejděch ust ozývalo se srdečné: Zaplať Pán Bůh! Toť nejlepší odměna otci exhortatorovi; důkaz že slova jeho nepadala na skálu, a zajisté slova jeho podrží každý v mysli své. Po uděleném biskupském požehnání kynul již okamžik k

rozchodu. — Po společném snídání rozdával nejd. p. biskup všem zde přítomným duchovním tištěný seznam všech pp. bratří, kteříž se byli sv. exercicií zúčastnili; bylo jich celkem 106; a sice: nejd. p. biskup, 4 pp. kanovníci, a 101 kněží dílem z Hradce, dílem z venkova, při čemž žádal p. biskup, aby se mu každý zvlášť představil; pak dával ještě zvláštní audienci v příbytku p. ředitele seminářského, kdoby ještě co zvláštního jemu přednésti si přál. — Pohnutlivé bylo loučení přátel a známých; mnozí zajisté zde se viděli naposledy; avšak všickni odcházeli spokojeni, potěšeni, žehnajíce, a srdečné: Zaplat Pán Bůh! novému p. biskupovi volajíce, že takové vzácné duchovní hody připravil jim. Ale vše to působí jeden a týž Duch, jenž rozděluje jednomu každému, jak chce. 1. Kor. 12, 11. — *B. Hakl.*

DOPISY.

Ze Zbraslavi 15. října 1875.

(Slavnost sv. břimování.)

Byla to milá a velevezácná návštěva, již se nám tyto dny dostalo; zavítal k nám náš nejdůstojnější vrchní pastýř, kardinal a kníže arcibiskup Pražský, aby na osadě naší udílel svátost sv. břimování. Netřeba podotýkati, že Zbraslav a všecky sem přiřazené obce těšily se velice na příchod vrchního pastýře svého a že nemohly se ani dočkati, kdy spatří velebnou a v pravdě ctihodnou tvář, kterou za plných 10 roků neviděly a záhy ovšem pomýšleno, aby uvítání bylo skutečně slavné a důstojné. Za tou příčinou utvořil se zvláštní výbor v čele maje knížecího ředitele a spolu purkmistra p. Josefa Richtra. Již několik dní napřed jevil se neobyčejný ruch v našem jindy tichém městečku. Blíže školy v třídě Petrově stavěna slávobrána velkostatku Zbraslavského a u prostřed Karlova náměstí dva vysoké čestné sloupy obcí přiřazených; na mnoha vozích přivezeno chvojí a každý o závod spěchal, aby se jím zásobil a příbytek svůj okrášlil. — Když pak nastal den přezádoucí a hřned z rána na bráně a sloupech a téměř na každém domě vztýčeny jsou prapory a okna a celá průčelí domů v utěšenou zeleň se oděla, tuť ovšem bylo viděti, že z toho srdce vychází všem, co blásal nápis na bráně: „Vítej nám“ a na sloupech z květín krásně vyvedené: „Salve“. Četné zástupy procházely po celý den ulicemi a nikdo neměl jiného přání, než aby obloha, která se počala kaliti, opět se vyjasnila. A přání to vroucí, ono se k radosti v sech naplnilo; k večeru slunko vysvitlo

právě jakoby se s námi chtělo radovati. Mezi tím po páté hodině k večeru dáno znamení výstřelem z hmoždírů, že se velekněz přiblížil již k Baním, což když se i na Havlíně opětovalo, osvěcena jsou takřka mžikem okna všech obydlených domů zbraslavských. U brány knížecí postavilo se obecní zastupitelstvo zbraslavské, úřednictvo císařské i knížecí, zvaní hosté, školní mládež a hudební sbor; k jednomu sloupu pak cechové s prapory a hudbou a obyvatelstvo Zbraslavské a k druhému zastupitelstva s obyvatelstvem obcí přiřazených. A jižž u brány stanuly povozy přivázející nám hosta vznešeného. Z prvního vystoupil p. purkmistr, kterýž vyjel v oustrety až do Dobřichovic a jal se vítati J. Eminenci jménem městského zastupitelstva Zbraslavského a všech přítomných. Poděkovav velmi blahosklonně poželal J. Em. všem přítomným a za zvuku hudby a střelby a za hláholu všech zvonů, ubíral se přes náměstí ku knížecímu zámku. Zde uvítán byv jménem patrona J. J. knížete pána Karla z Ottingen Wallersteinů od vys. důst. metrop. kanovníka a bývalého knížecího hofmistra A. Hory a od domácích duchovenstva kráčel milovaný vrchní pastýř provázen dlouhou řadou družiček do chrámu, který se mezi tím ve všech prostorech osadníky naplnil, aby přítomen byl sv. požehnání. Odtud vrátil se pak do zámku, kdež bydlel. Velikou radost způsobila mezi obecnstvem zpráva, že J. E. hodlá v 7 hodin vyjíti a s duchovenstvem Jej provázejícím P. T. kanovníky Horou, Schwarzem, Ehrenbergrem, a ceremonářem d. p. F. Kalousem podívati se na osvětlení města. A ono stalo se: s patrným zalíbením zastavoval se u jednotlivých domů, jejichž obyvatelé tu vyvěšenými koberci a draperiemi, tu lampiony a transparenty a jinde opět obrazy a květinami snažili se pozornost na se obrátiti; zvláště milý dojem ale učinilo, že ni jediné okno nezůstalo neosvětlené. Po návratu požádal J. E. p. purkmistra, aby měšťanům jménem Jeho vyslovil dík za tak pěkné uvítání. Druhého dne t. 6. října udělováno v chrámu našem sv. břimování břimovancům farní osady zbraslavské a den nato osadníkům modřanským, sliveneckým, mokropským a vranským, před nímž po každé mši sv. a kázání měl J. E. sám, kteréž poslední zvláště každého mile překvapilo. Přes svých 66 roků mluvil vznešený kazatel hlasem zvucným a příjemným, a že mluvil od srdce, mluvil i k srdcím a všichni zajisté budeme pamětlivi upřímných slov jeho otcovských, jimiž nás napomínal a k bohumilému žití povzbuzoval.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup bude v pondělí o slavnosti *Všech Svátých* sloužiti v metrop. chrámě sv. Vítském v 11 h. pontifikální mši sv.; odp. o 3 h. bude tam konati církevní hodinky za zemřelé; v úterý pak o památce *věrných dušiček* bude tamtéž v 9 h. sloužiti slavnou zádušní mši svatou.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati do 27. října u sv. Jakuba, od 28. t. m. do 1. listopadu u sv. Klementa, od 2—6. listopadu u Všech Svátých na hradě.

— Kníž. arcib. *seminář* čítá letos pouze 59 alumnů, a sice 15 v IV. r., 14 v III. r., 13 v II. a 17 v I. r. Jeden z nich jest z Hanoverska a 1 z Kladska. Bez vysvědčení maturitního nebyl ani letos nikdo přijat. —

— Břimovanců ve vikariatu *Zbraslavském* bylo 4855, a sice v Řevnici 431, na Zbraslavi 585, tamtéž z osady Modránské, Mokropeské, Vranské a Slivenecké 731, v Třebotově 495, u sv. Kiliana 611, v Slapech 324, v Mníšku 627, tamtéž z osady Lišnické a Trnovské 273, na Zlíchově 78.

Z Poznańska. Světící biskup Hnězdnenský *Cybichowski*, jenž pro „osvojování si biskupských práv“ (svěcením sv. olejů na zelený čtvrtek) odsouzen byl k devítiměsíčnímu vězení, byl d. 19. října v Hnězdně jat a na 9 měsíců uvězněn. — Kanovník *Kurowski*, jenž co apoštolský delegát nedávno na 2 leta do vězení byl odsouzen, byl dne 21. října o půl 4. hod. ráno z vězení soudu Poznaňského odveden do vězení krajského soudu Košminského, kdež i předchůdce jeho v úřadě papežského delegáta, světící biskup *Janiszewski* několik měsíců uvězněn byl, kterýž nyní u vyhnání se nalezá.

Z Říma. Dne 17. října zemřel J. Em. kardinál *Vitelleschi*, muž veleučený, jenž letos teprv kardinálem se stal. Je to již čtvrtý člen ze sboru kardinálů letos smrti vyrvaný. Zemřel již dříve kardinálové *Mathieu*, *Barili* a *Grossellini*. Sv. kolegium, jež jmenováním 12 nových kardinálů na 59 členů vzrostlo, zaleží nyní jenom z 55 členů.

Z Anglie. Dr. *Rohling*, slovatný znatel řečí semitických a spisovatel díla: „*Der Talmudjude*“ (v překladu: „Židé podle talmudu“ u Th. Mourka v Praze), jenž svým časem slíbil odměnu 1000 tolarů tomu, kdo by dokázal, že některý citát jeho jest nepravý, odjel z Říma do Londýna, kdež na nové katol. universitě bude profesorem biblické theologie a řeči.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis kat. duchovenstva*.“ Svazek 5. Obsah: Materialismus (pokrač. prof. Mat. Procházka); Císař František I. (pokrač. dr. Fr. Kryštůfek); Zřizujmež spolky křesť. matek (napsal far. K. Hložek); Synodální návrhy duchovenstva, vyslovené v konferenci vik. Dešenického. V kronice: Pastoralní konference vik. Turnovského; křest v domě soukromém; tempus clausum a delegace; dopis z Ameriky; (v dodatku:) žádost diecéšní synody Budějovické. V literárním oznamovateli posouzeno 31 spisů. Svazek 6. vyjde d. 11. prosince.

— „*Vocabula Breviarii Romani in classicis aut non aut raro aut aliter occurrentia, quae praemissis de ejus latinitate prolegomenis proxime Bohemis et Germanis idem recitantes interpretatur Joseph Barták, ss. theol. doct. cand., Choltice arcis capellanus et bibliothecarius. Pragae 1876. Sumptibus auctoris et Anselmi Steinhauser. Pag. 137.*“

— „*Weekstimmen-Kalender für das kathol. Volk*.“ I. Jahrgang. 1876. Mit Originalbeiträgen von Maria Arndts (verw. Görres), Seraphicus von Auras (Pseudonym für F. S. Hattler S. J.), Reinhold Baumstark, Victorin Gerstner, Max von Klinkowström S. J., Philipp Laicus (Wasserburg), Anton Graf Perger, Hypolit Aug. Schaufert (aus dessen Nachlass), Hofrath Dr. Dam. Ritter v. Schroll, Alban Stolz und A. Verlag von Carl Sartori's Buchhandlung. Wien.

— „*Karakter*.“ (Viz čís. 24. str. 335). Sešit 4. (str. 161—208).

— „*Smrt Smail-agy Čengiče*.“ Píseň Ivana Mažuraniče. Přeložil Vilém Kienberger. „Zábavné bibliotéky dílo XXVIII. V Brně 1875. Nákladem „Školy B. S. P.“ Str. 62. Cena 30 kr. Výtěžek z 1000 výtisků tohoto líčení útrap křesťanů v Turecku věnuje vydavatel ubohým křesťanům na Balkáně, t. j. osiřelým rodinám z Bosny a Hercegoviny, které namnoze v Rakousku útočiště hledají. Koupí knížky poskytně se tedy i almužna.

— „*Tovaryšstva Ježíšova posvátné missie za mořem*.“ II. Missie v Japonii. Sepsal Josef Svoboda, kněz téhož řádu. Čistý výnos jest věnován na katolické missie mezi Jihoslavy. Otisk z časopisu „Škola B. S. P.“ V Praze 1876. Nákladem A. G. Steinhausera, kněhupce v Praze. Str. 73.

— „*Die Idee der Freiheit in ihrer Wirklichkeit durch das Menschenleben*.“ Eine Darstellung des Menschen in seinen Beziehungen zur Welt und zu Gott von K. Kodrle, Bürger-schullehrer in Kaaden. Im Selbstverlage des Verfassers. Druck von Ambr. Opitz in Warnsdorf 1875. S. 153.

— „*Celilie*“ vyšlo čís. 10. s hudební přílohou „Te Deum laudamus“ od P. Křížkovského, „*Methoda*“ č. 9.

— „*Švédové v Lužanech*.“ Historická povídka z dob třicetileté války. Dle polského volně vzdělal P. F. V. „Zábavné bibliotéky“, vydávané v Brně, ročníku VI. sešit 7. a 8. Str. 148. Cena 60 kr.

— „*Kniha pro každého rolníka a hospodáře*.“ (Viz č. 24.) Dílu II. sešit 1. str. 32 o révě, s obrázky.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Xaver Jan *Kern*, jubil. kněz a senior ř. prem. v Teplé, arcib. notář, 23. září (nar. v Lauterbachu 8. července 1793, vysv. 15. srp. 1819);
- p. Jiří *Riedl*, far. na odp. v Chebu, 30. září (nar. tamtéž 19. červce. 1801, vysv. 9. dub. 1827);
- p. Albin *Stein*, duch. správce v nemocnici Bystrické (Habelschwerdt v Kladsku) 2. října, nar. 15. dub. 1821, vysv. 25. července 1846),

Vyznamenáni jsou:

- p. Ant. *Dlask*, děkan v Kouřimi, jmenován tajemníkem vikariatu Kolínského a spolu arcib. notářem;
- p. Jan *Skřivan*, expeditor a taxator k. arc. konsistoře, jmenován arcib. notářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Karel *Řehák*, kapl. a katech. u nejsv. Trojice v Praze, za vikaristu na Vyšehradě;
- p. Karel *Habersberger*, kapl. z Neulohsimthalu do Žlutic;
- p. Fr. *Dusil*, neom., za kapl. do Falknova;
- p. Mich. *Beneš*, kat. z Vinohradů do Karlína;
- p. Mat. *Kubík*, koop. v Niklasberku, za katech. do Vinohradů.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Vác. *Špatný*, farář v Zlaté Koruně, d. 10. října (nar. v Krumlově 8. září 1820, vysv. 8. srpna 1844).

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- P. Jakub Theodor *Petters*, ř. cisterc. v Oseku, druhdy far. adm. v Újezdě, dne 10. října (nar. v Wölmsdorfu 5. pros. 1809, vysv. 3. srpna 1835).

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Stössel*, koop. ve Varnsdorfu, za faráře v Rumburku;
- p. Ant. *Kunz*, farář v Místě (Platz), za far. v Stranně;
- p. Jos. *Klika*, far. v Loučkách, za far. v Jenišovicích;

p. Frant. *Dražil*, zám. kapl. v Klášteře, za far. v Bezdědicích;

p. Frant. *Ludwig*, kapl. v Brozanech, za adm. v Rychnově (Reichen);

P. Vít *Runt*, kněz ř. prem. v Žatci, za katechetu na obc. a měst. škole tamtéž;

p. Jan *Štajnygr*, adm. v Jenišovicích, za admin. v Loučkách;

p. Frant. *Šimánek*, kapl. v admin. na Řepíně.

Upřádněná místa:

Loučky, patr. hrab. Desfour-Walderode,

Misto, „ „ „ „ Wolkensteina,

Řepín, patr. kníž. Arthura Rohana, do 25. list.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

p. Jan *Wiha*n, farář v Bernarticích, dne 13. září (nar. v Brettgrundě 3. května 1803, vysv. 1828);

p. Václ. *Kotlond*, far. a osobní děkan v Přelouči, dne 26. září (nar. v Holohlavech 10. břez. 1809, vysv. 1833);

p. Jos. *Webersík*, Pračovský far. na odp. v v Chrudimi, dne 11. října (nar. v Litomyšli 30. pros. 1804, vysv. 24. srp. 1829).

Vyznamenáni jest:

p. Alois *Frýdek*, dr. theol., spiritual v bisk. semináři, jmenován bisk. konsist. asesorem.

Ustanoveni jsou:

p. Jan *Chvála*, admin., za faráře v Trhové Kamenici;

p. Karel *Krátký*, admin., za faráře v Ždanicích;

p. Štěpán *Sova*, admin., za faráře v Modletíně;

p. Ant. *Mokříš*, adm., za far. v Zahrádce;

p. Frant. *Knob*, far. z Borové do Přibislavi;

p. Frant. *Říha*, koop. Heřmanský, za faráře ve Vlkanči,

p. Jan *Hoffmann*, neom., za kapl. v Golčově Jeníkově;

p. Mat. *Kubec*, neom., za koop. v Bystrém u Poličky;

p. Ant. *Višo*, neom., za koop. v Těchoníně;

p. Jos. *Kosař*, neom., za koop. v Mládkově;

p. Al. *Mádr*, neom., za os. kapl. v Přepychách;

p. Jos. *Thal*, neom., za zat. kapl. v Hoříněvsi;

p. Vincenc *Ruth*, kapl. Suchdolský, za ceremonáře J. bisk. Milostí;

p. Bohuslav *Neumann* za koop. v Jablonném;

p. Jos. *Domašínský* za kapl. v Dobrušce;

p. Václ. *Matiaske* za adm. fary v Bernarticích;

p. Václ. *Kracík* „ „ „ v Heřmani;

p. Frant. *Sedlatý* „ „ „ v Přelouči.

Upřádněná místa:

Bernartice (Bernsdorf), fara patr. nábož. matice, do 26. října;

Přelouč, fara patr. úvěrního ústavu ve Vídni, do 8. listopadu;

Borová, fara patr. hraběnky Clam-Gallasové, do 23. listopadu.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STYBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II
Nedobrá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v Expeditci a u všech řádných knihkupectví: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště jenom v Expeditci: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Sv. Maxima, biskupa Turinského, řeč o ranní a večerní modlitbě.

Dost, ba předost, tuším, řekl jsem předešlou neděli k pokárání těch, kteří požívajíce darů božských neděkují Stvořiteli, a potřebující dobrodiní nebeských co nevďeční a dobrodiní nehodní neodměňují se původci.*) Nevďeční, pravil jsem, kteří Boha se nebojí ani jako služebníci Pána, ani nectí ho jako synové Otce. Pravíť skrze proroka Bůh: „Jestliže jsem Pán, kde je bázeň má? jestliže jsem já Otec, kde je čest má?“ (Malach. 1, 6). To jest, jsi-li služebník, boj se Pána; jsi-li syn, prokazuj Otcí lásku. Ty však nevďečný jsi Boha ani nemiluješ, ani se nebojíš. Kdo je tedy užitečným křesťanem, má vždy Otce a Pána svého chváliti a k jeho slávě vše obstarávati, jakož dí blahoslavený Apoštol: „Buďte tedy že jíte, nebo pijete, neb cožkoli jiného činíte, všechno k slávě Boží činite.“ (1 Kor. 10, 31). Vizte, jaké míti chtěl Apoštol jídlo muže křesťana, aby více sytila víra Kristova než hojnost oběda, aby více obcerstvovalo člověka časté vzývání jména Páně, než mnohé a hojné požití pokrmů, a více člověka krmila nábožnost než jídlo. „Všecko k slávě Boží činite,“ pravil. Chce tedy, abychom všechny činy své konali s Kristem buď společně buď v přítomnosti jeho; abychom jednali dobře z jeho vnuknutí, zlého se varovali pro jeho přítomnost. Stydí se zajisté zlé činiti, kdo ví, že Kristus s ním působí; Kristus pak pomáhá nám v dobrém, zachraňuje nás v zlém.

*) Jednal sv. biskup v té řeči o tom, „že se nemáme báti tělesných nepřátel, a že máme po jídle děkovati.“

Když tedy za svítání vstáváme, máme než povstaneme zlože, děkovati Spasiteli, a před všemi pracemi vezdejšími konati skutky nábožné; nebo ochraňoval nás, když jsme spali a odpočivali na loži. Nebo kdo než Bůh ostříhá člověka, když spí? K spánku uložen zapomíná na žití lidské, cizincem se stává sám sobě, tak že neví, co je, kde je: protože ani sám sebe ochraňovati nemůže. Nutně tedy Bůh je se drímajícími, poněvadž sami s sebou býti nemohou, a před nočními nástrahami chrání sám pokolení lidské, protože ten čas nikdo jiný nebdi k ochraně. Díky jsem mu tedy zavázán, jenž sám bdí, abych já mohl spáti bezpečně. Nebo Bůh, když jdeme spát, jaksi v lůno odpočinku pojímá nás, a uloživ poklad mru ostříhá jej, a poutaje tmy chrání, aby došel světla. Tmou zahání zlomyslnost lidí, již nelze odehnati dobrotou; a umdleným tma dává odpočnutí, jehož nedopřáli lidé. Když totiž neví člověk, kdeby pronásledoval nepřítele, bezděky dává pokoj, ježž dobrovolně dáti nechtěl. Máme tedy vstávající děkovati Kristu, a veškerou denní práci počíti znamením Spasitele. Zdaž ještě co pohan nevyhledával jsi znamení, a všude se vyptáváje nesbíral, která znamení čemu by prospěšná byla? Nyní již nemyl se v počtu; věz, že v jednom znamení Krista všech věcí prospěšnost jest. Kdo v tomto znamení sítí počne, dojde požívání života věčného. Kdo v tomto znamení na cestu se vydá, dojde až do nebe. Tímto jménem všechny své skutky spravovati máme, k němuž má zříti hnutí celého života, protože, jak praví Apoštol: „V něm živi jsme, hýbáme se a trváme“ (Act. 17.).

Však i když večer den uzavírá, máme

inu žalmy chválu vzdávati a slávu jeho velebiti zpěvem příjemným, abychom skonavše boj svých prací jako vítězové zasloužili pokoje, a zapomenutí v spánku bylo jakousi odměnou práce. Abychom tak činili, bratři, nejen rozum nás učí, ale i příklady pobádají. Zdaž nevidíme, že i ti nejmenší ptáčekové, když zoře uvádí den, v hnízdách rozmanitě prozpěvují a před výletem o to dbají, aby Tvůrce svého příjemným hlasem opěvovali, nemohouce řečí? zdaž nevidíme, že jeden-každý nemoha mluvou aspoň hlasem prozrazuje svou poddanost, tak že ten zdá se zbožněji děkovati, který sladčeji pěje? A tak činí také skonavše den. Co tedy znamená to prozpěvování v rozličném čase, a ono nalažení, leč činění nesmírných díků? Krmiteli svému neškodný pták sladkým zpěvem lichotí nemoha mluvou. Majíť i ptáci pastýře svého, jakož praví Pán: „Přítře na ptactvo nebeské, žeť neseje ani nežne, a Otec váš nebeský krmí je“ (Mt. 6. 26). Jakým však pokrmem sytí ptactvo? tím nejnepatrnějším a pozemským. Ptáci tedy za nepatrné pokrmy děkují: ty pak jsi živěn pokrmy nejvzácnějšími, a nevděčen jsi. Kdoby maje cit lidský nazarděl se, že skonává den bez pení žalmů chvalných, když i ptáci díky pějí příjemnosti žalmů? Kdoby nezčervenal, že neopěvuje sladkostí veršů slávu toho, jehož chválu ptáci oslavují zvучnými tony? Následuj tedy, bratře, nejmenší ptáky. ráno a večer díky čině Stvořiteli. A jsi-li zbožnější, následuj slavíka, který bdí zpívaje noční dobou, an den mu nestačí k chvále Boží. I ty tedy chválami svými den překonav přidej noci, a započav práci svou v noci bezsenní těš se žalmy.

Ješto jsem se zmínil o ptácích, kteří v noci bdí, nechci, abys následoval sovu, která noci sice probdívá, za to však ve dne líná je a slepá. Velkýma očima husté tmy miluje, a záře sluneční se léká. Podivně totiž tma ji osvětluje, světlo oslepuje. Ten pták je obrazem bludařů a pohanů, kteří tmy dábla obírají, světla Spasitelova se hrozí, a velkýma očima svých svárů hledí na marnosti, nehledí na věci věčné. O těch praví Pán: „Oči mají a nevidí“ (Žalm 113). Bystře vidí, kde se o pověru jedná, tupě, kde o Boží věc. Myslí, že vysokými řečmi se povznášejí, a jako sovy zaslepení a zmatení jsou září pravého světla.

Přel. Fr. V. Č.

Lidomilu.

Příteli ty lidu! pozhennání
s tvými kroky všude spojeno; —

kde tvých činův kyne zavítání,
ó jak rychle hoře zhojeno!

Zástupové, strastmi postiženi,
dobrodárcem tebe drahým zvou;
pomocí tvou libě osvěženi
slaví ruku, v tichu pečlivou.

Vděčný pohled povznáší se k výši;
srdce žehná vroucně skutkům tvým,
blaha přáním volá k nebes říši:
„Buď nám dlouho otcem laskavým!“

Fr. Doucha.

Obrázky z cesty do Švýcar.

Napsal *František Ekert.*

(Dokončení).

7. Basilej.

Když v daleké cizině upomínky na historii své otčiny nalézáme, jak dojmá to mysl naši! Jest nám, když octli jsme se před branou toho města, toho chrámu, kde odehrál se kus dějin vlasti naší rozhodný na několik věků, jakobychom viděli mohutné postavy předků našich, kterak opouštějí svůj domov, kráčejí dalekými kraji a přicházejí na to místo, kde stojíme; obraz z dávné minulosti oživuje se před zraky našima, vidouce jeviště dějů, o nichž v historii jsme čítali, pochopujeme je, jakobychom v skutečnosti byli svědky jich, minulost stává se nám přítomností a cit buď radostný či žalostný ozývá se v hrudi naší dle toho, byl-li onen děj blahodárny či zkázonosný předkům našim. Tak bylo mně v Řezně i v Kostnici. Řezno vzbudilo v duši mé jasný obraz oné doby blahé, kdy národ český vroucí láskou přijav vznešenou nauku víry křesťanské plodil světce veliké, jakými byli Václav, Vojtěch, Prokop a Ludmila. Když prošel jsem Kostnici a stanul na rovině brülské, kde Rýn své vlny k západu žene, tu letěly kolem myslí mé obrazy sněmu Kostnického a děsné, bratrovražedné války husitské, které mnou zachvěly a tu patře na Rýn zatoužil jsem spěchatí s ním k západu, abych ještě navštívil královskou Basileu, která v hladině jeho se shlíží. Řezno, Kostnice a Basilej jsou jako tři mezníkové, tři památníkové dějin českých v cizině, Řezno je památníkem doby blažené, Kostnice je předehrou doby děsné, plné krveprolévání a zážehů a dohrou její je Basilej. Pomník posledního jednání doby nešťastné v historii národa našeho uzřel jsem pak na Marianském náměstí v Mnichově, je to socha Rodičky Boží, již na památku bitvy na Bílé

hoře postavil Maxmilian, kurfirst Bavorský na poděkování Bohu za vítězství víry katolické nad protestantismem v Čechách. Tak dějiny české i v cizině své pomníky mají a pomníky ty důrazněji, mocněji mluví k nám, než pomníky naše domácí, v jichž stínu žijeme a které právě proto, že nám na blízku jsou, nejednomu zevšední.

Proto pominuv jiných krajů a měst helvetských, které pro Čecha bezvýznamnými jsou, vyjel jsem si ještě do blízké Basileje. Provázen svými příbuznými jel jsem přes řeku Aaru velkolepým průkopem železničním, jenž hřeben Pojurský protíná, k severu. Na cestě poutaly mne tytéž obrazy, jimiž v poříčí Aary jsem se kochal, totiž souběžná, doubravami a smrkovým porostlá pohoří, ladné doly, jimiž horské ručeje se vinou, silnice a cesty vroubené živými ploty, letohrádky a chaloupky obrostlé až po střechu révou, slovem, utěšené, bujnou zelení lahodící krajinky, jakýchž jen v Švýcarsku spatřiti lze. U města Liestalu, druhého to města kantónu Basilejského, kloní se hory Pojurské ve velikou rovinu, v níž Rýn přicházejí od východu náhle v pravém úhlu k severu se obrací jsa pak pohraničnou čarou mezi Bádenskem a Elzasy. Město Basilej leží v úhlu, kde Rýn k severu se obrací a jest jako pomezí stráží helvetskou proti oběma zemím těmto, nebo několik honů za městem jsou již hranice jejich. Blíže se k městu uželi jsme v mlhavé dálce k severu hory černo-leské a stranou k severozápadu modrally se Vogesy. Nynější Basilej řadí se k nejlidnatějším a nejbohatším městům švýcarským, máť asi 48.000 obyvatelů, mezi nimiž nemálo milionářův jest, průmysl, obchod i řemesla kvetou v městě znamenitě. Město rozkládá se po obou břehách řeky Rýnu, část města na levém břehu, starší a větší, sluje velkou, druhá pak malou Basilejí. Z nádherné nádražní budovy přišel jsem parkem a pak širokou ulicí k novému chrámu sv. Alžběty, skvostné to budově v bohatém slohu gotickém, jejíž vysokou prolomenou věž daleko do kraje viděti jest. Chrást ten dostaven jest r. 1865 nákladem zdejšího měšťana Kristofa Meriana, jenž vzácnou a řídkou obětovností veškeré jmění své obnášející 30 milionů franků svému rodišti odkázal vyminiv si, aby město chrám sv. Alžběty zbudovalo. Ačkoli kostel ten jest protestantský, působí přece vnitřek jeho mile, nebo na oknech jsou krásné obrazy, zejména má presbytář tři vysoká okna, v nichž mistrné obrazy Krista Pána na kříži, Vzkříšení Páně a sv. tří králů od umělců Mnichovských se

spatřují, na kůru jsou veliké varhany z Paříže a na dvou pilířích dvě kazatelny, jedna vysoká, kamenná, se soškami ze života Páně a s vysokou věžovitou stříškou, druhá pak dřevěná a nižší. Vysoká kazatelna stojí zde co umělecké dílo, nemá však praktické ceny, nebo když hotova byla, shledalo se, že nelze s ní kazateli rozuměti, pročež zřízena jiná. V presbytáři mramorovou mosaikou dlážděným stojí uprostřed stůl z mramoru kararského, kolem něho pak na stěnách uměle řezaná sedadla. Kostela toho užívají kalvinisté s luterány společně, společně prý i ku přijímání přistupují, ačkoliv zcela rozdílné učení o přijímání mají. Když jsem to pochopiti nemohl, kterak jeden a týž kazatel zde přisluhuje i luteránům, kteří, pokud Lutra se přidržují, v přítomnost Kristovu v svátosti oltářní věří, i kalvinistům, kterým svátost ta pouhým znamením těla Páně jest, dostalo se mně od průvodčího znamenitého vysvětlení, že prý je to vlastně jedno a totéž, nechť učí se: „Totot jest“ aneb „Totot znamená“ Tělo Kristovo. Podivná tato tolerance ve věcech víry zdá se ovšem myslícímu člověku tím více nepochopitelnou býti, jelikož známo jest, kteraký prudký boj o svátost oltářní mezi Lutrem a švýcarskými reformátory planul a kterak Lutr rozhodně učení Kalvína a Zvingliho zavrhoval a odsuzoval, než co nepochopitelné, to zde je skutečností, zakladatel kostela výslovně prý ustanovil, aby kazatel zdejší přisluhoval oběma protestantským vyznáním.

Mimo chrám sv. Alžběty je nyní v obou Basilejích ještě šest jiných otevřených kostelů protestantských, katolíci mají v malé Basileji jediný chrám sv. Kláry, ač jich přes 12.000 v městě bydlí. V lidnaté a rozsáhlé čtvrti na levém břehu, kde více zrušených chrámů jest, nemají katolíci kostela žádného, což nehodou jest i proto, že chrám sv. Kláry až na konci druhého města stojí. Podivnou nesrovnalostí zdálo se mně býti, že v Basileji tolik spustlých zrušených chrámů zůstává nepovšimnuto, kdežto nedávno nový nákladný chrám sv. Alžběty vystaven byl, snad mají ty staré znesvěcené budovy zůstatí trvalým pamětníkem protestantské bořivosti. Trapně působí zejména bývalý francouzský chrám s uměle vystavěnou stíhlou věží, v němž nyní kupecká skladiště jsou a jiný gotický kostel s krásnou kružbou v oknech; v položeníčinách dívají se budovy ty smutně na to nynější pokolení, jež lhostejně kolem nich obchází.

Odházejí od těchto zřícenin octl jsem se mimoděk v bludišti klikatých, úzkých u-

lic, jež na Pražské židovské město nemálo upomíná, konečně přišel jsem k úpatí pahorku, na kterém starožitná budova s chrámem se rozkládá. Dozvěděl jsem se, že to bývalý hrad, v jehož místnostech nyní policejní úřadovny jsou, vedle je (ovšem druhdy katolický) starožitný kostel sv. Linharta s přílehlou křížovou chodbou a s tarasu před kostelem přehlédl jsem celou starou Basilej, jejížto starožitné věže a vysoké štíty na domech malebný obraz poskytují. V tomto městě protestant. četl jsem mnohé nápisy ulic, jež dle svatých pojmenovány jsou, viděl jsem n. p. napsáno „příkopy sv. Linhartské,“ „třída sv. Alžběty,“ „ulice sv. Albána,“ „třída sv. Kláry“; protestantští Basilejane nestydí se za toto pojmenování, kdežto v katolické Praze není již „ulice sv. Jiřské a náměstí sv. Václavského atd., leč „ulice Jiřská“ — snad v tomto městě katolickém slůvko „svato“ — Václavský někomu příliš katolickým býti se zdálo. Od sv. Linharta přišel jsem klikatinou uliček na širokou třídu, na jejímž konci staré tržiště se nachází, kde starožitná radnice stojí, budovane sice rozsáhlá, avšak bohatým slohem gotickým a štíhlou vízkou, neméně i pěknými freskovými obrazy v průčelí vynikající. Na středověkém schodišti stojí socha Munacia Planka, domnělého zakladatele Basileje a římského města „Augusta Rauracorum“, jehožto zříceniny na levém břehu Rýnu nedaleko odtud podnes viděti lze. Odtud obrátil jsem se k znamenitému městskému museum, kde v průjezdu četl jsem nápis, že zde druhdy klášter augustiánských poustevníků r. 1276. založený byl, roku 1528. byl prý „opuštěn,“ rozuměj však, že roku řečeného ozbrojení přívrženci reformátora Oekolampádia do kláštera násilím se vedrali, jej vydrancovali a mnichy vypudili. V hořejších síních domu toho je velká, v uměleckém světě vysoce velebená obrazárna, v které jmenovité malíři Holbein, Frieze, Dürer a Rembrandt mnohými obrazy zastoupeni jsou, nade všecko pak vynikají a od umělců co drahocenné klenoty oceňovány jsou tři obrazy Holbeinovy na prkně, totiž umučení Páně, Kristus v hrobě a poslední večeře.

V jiných síních chovají se sbírky římských starožitností, rytin, pečeti a středověkých rukopisů, zejména akta církevního sněmu Basilejského v 11 foliantech. Obyvatelé Basilejští nemálo si zakládají na krásných těchto sbírkách, a to vším právem, nebo mnohé království nemůže se podobnými vykázati; mimo tuto obrazárnu je pak v městě ještě dům umělců, kde zejména novějších obrazů mnoho uloženo; co se starožitnických a j.

sbírek vůbec týče, převyšuje Basilej naši Prahu daleko, nemluvě ani o velkolepé zdejší zoologické zahradě, jaké celé pět milionů obyvatelů chovající království České nemá. Opustiv museum spěchal jsem již k budově nedaleké, která výstavností i historií svou korunou města tohoto sluje, je to bývalý katolický dóm, münster. Znamenitý chrám tento vystaven byl v 11. století od sv. Jindřicha císaře, jenž i katedrátku v Bamberku zbudoval, s papežem Benediktem VIII. u vrocím přátelství žil a téhož roku 1024. co vzorný papež tento zemřel dostav již za života čestného příjmi „koruna císařův.“ Před osmi sty lety, kdy katedrála tato vystavěna, byla Basilej již znamenitým městem a světitelem její Adalbert byl již čtyřiatvacátým v řadě biskupů Basilejských. Roku 1356. byla velká část tohoto domu zemětřesením srácena, načež chrám, prvotně románský, slohem gotickým obnoven byl, z čehož jako na dómu Kostnickém i zde, dvojí sloh sloučen jest. Gotické průčelí připomíná zdálí poněkud chrám Týnský v Praze, mimo průčelí hlavní a fronty křížových lodí i všecky klenby je však všecko ostatní v starém románském slohu vyvedeno. Na hlavní bráně četl jsem nápis biblický: „Bože můj, tluku na dvěře tvé.“ jenž ale divně se má k nápisu druhému, kde udáno vstupné, za něž vrátný otvírá. Když vstoupil jsem, bylo mně, jakoby v chrámu katolickém byl, úprava chrámu, v posledních letech obnoveného, je v duchu umění křesťanského provedena. Čtyři řady mohutných, bohatou románskou ornamentikou ozdobených sloupů rozdělují celou prostory v patero lodí, nad sloupy prostřední lodí táhne se pod hořejšími okny románské triforium, na konci je apsida s řadou úzkých okének, presbytář je o mnoho stupňů nad lodí vyvýšen. Na hlavicích sloupů užíval jsem starožitné skulptury, kamenná kazatelna je umělecké dílo z 14. století, stříška nad ní pochází z r. 1856. Mramorový stůl v kůru je dílem Heintze, otec slavného dvorního malíře Rudolfa II. z r. 1580, i stalla v polokruhu stojící pocházejí z 16. století. Všecka okna skvějí se uměleckými obrazy ze života Páně i svatých, tak že celkový dojem, jež veliký chrám ten působí, velebný jest. Podél zdí v bočních lodích ukazují se mnohé mramorové pomníky a náhrobníky zdejších biskupů a patriciů, nade všecky vyniká pak památník zakladatele katedrály této, sv. Jindřicha císaře a choti jeho sv. Kunhuty, nad nímž v oknu oba tito sv. manželé zcela dle katolické tradice zobrazení jsou, pak náhrobek choti císaře Rudolfa I. Habsburského

Anny z Hohenberka, která r. 1281 ve Vídni zemřela a po přání svém zde pochována byla, až r. 1770 kosti její k žádosti císařské rodiny Rakouské odneseny a v chrámu sv. Blažeho uloženy byly. Co vzácná památka z bývalého domu před 11. stoletím ukazuje se zde i vypuklá řezba, jež v čtyřech obrazech život sv. Vincence představuje. Na gotické křtitelnici v presbytáři je šest vypuklých obrazů křtu Páně, sv. Martina, Pavla, Petra, Jakuba a Vavřínce. Ačkoli bývalý dóm nyní kalvínskou modlitebnou jest, působí přece zcela jinak, než suchopárná jednotvárnost a prázdnota protestantských kostelů v Curychu. Dlažba v celém chrámu je z pestrého mramoru, plynových svítilen zde není, nebo patronát kostelní obává se prý, aby se starožitného tohoto dómu nezneužívalo k večerním koncertům, jakož děje se již u sv. Alžběty, kde vloni v zimě několikrát za vstupné jako v divadle Mozartovy, Beethovenovy a Haydenovy skladby provozovány byly.

S chrámem tímto souvisí rozsáhlá budova téhož slohu jako dóm sám, v přízemí rozkládají se široké a dlouhé chodby křížové, jež po několik věků pohřebištěm patriciů Basilejských byly, k čemuž posud nesečetné množství náhrobníků tytýž velmi krásných ukazuje. Profesor Wackernagel obnovil za posledních let dóm i tyto chodby, jež nemalou okrasou města tohoto jsou poskytuje archeologovi i architektovi nepřehledné množství vzorů ušlechtilých ozdob na patnicích, hlavicích a svornících z oboustarožitných slohů věku středního. Vedle těchto chodeb je dlouhá gotická síň, do níž mne nyní vrátný uvedl. Jak velice jsem byl překvapen, an jsem tu v zaskleněných skříních našel — celý chrámový poklad z doby katolické! Rozmanitě kasule, dalmatiky a pluviály, mitry i štóly, gotické mon strance, cibore a kalichy, kříže i berly biskupské, lampy, zvonečky a mešní konvičky, kaditelnice a aspergily, pak missály, pontifikály, antifonáře a kancionály s umělými inicialkami a drobnomalbami — to všecko zde uloženo a namnoze tak zachováno jest, jakoby se toho ještě včera bylo užívalo aneb jakoby to vše přichystáno bylo k blízké velké slavnosti, při níž velebně, oděn rouchem posvátným pod baldachýnem, obklopen věncem levitů a zahalen dýmem z kaditelnice kráčet bude prostorami dómu nesa v skvostné monstranci Tělo Boží a při hlaholu zvonů a zvucích velebného chorálu žehnati bude shromážděným davům lidu padajícího na kolena svá před Bohem v svátosti přítomným.

Tak bývalo zde druhdy po staletí, však

již není, od tří set let uloženy jsou tyto posvátné věci za sklem co památky katolické víry dávných předků, nyní zde ticho a mrtno a jenom cizinec katolík přijda sem přemítá o minulosti a šeptá slova lítosti a trudu!

Po starožitných schodech vstoupil jsem odtud do prvního patra a stanul ve dveřích veliké síně, kde mile překvapen jsem byl známými tvářemi našeho Karla IV., Arnošta z Pardubic, Václava z Radče, Matyáše z Arrasu a Petra Parléře, jejichžto sádrová poprsí zde na podstavcích stojí byvše před několika roky dle známých soch v triforium dómu sv. Vítského v Praze zhotovena a sem postavena prý co upomínka na Prahu a národ Český, jehož dějiny v 15. století s dómem Basilejským se stýkaly. V jiné síni, kde druhdy biskupská knihovna, po reformaci pak universitní posluchárna byla, odbývají se nyní kalvínské bohoslužby všedního dne. Pominuv krátce ostatní sály, v nichž bohaté sbírky středověkých starožitností, totiž pečeti, rytířských oděů a zbraní, obrazů, soch a vzorků z ozdob dómu se spatřují, obrátil jsem se k síni památné tím, že v ní soukromá zasedání pověstného koncilu Basilejského (1431—1448) se dala, kdežto veřejná a slavná v dómu se odbývala. Nyní jsou tam rozličné starožitnosti, zejména rukopisy uloženy a nad vchodem stojí napsáno: „Zde byl dne 26. června 1439 Eugen IV. sesazen a Felix V. papežem zvolen.“ Vrátný ukazoval mně zde vzácnou prý památku ze středověku, zbytky freskových obrazů, jež druhdy na zděch bývalého kláštera Františkánského vymalovány byly a jimž prý znalci nemálo ceny přikládají. Na obrazech těch, jež s velikou pílí sem přeneseny jsou a vůbec „umrlčí tanec“ slujou, spatřuje se kostlivec, an s representanty různých stavů, od papeže až k mnichu, od císaře až k žebráku, křepčí. Na mnohých místech v těchto síních i v městě spatřil jsem znak města Basileje, svršek biskupské berle, jenž ustavičnou upomínkou katolické minulosti města tohoto jest. Před dómem stojí nový pomník reformátora Oekolampádia, an v ruce bibli drží a druhou na ni ukazuje. Pomník ten má snad seslabovati dojem, jež bývalý katolický dóm na každého činí a ohřívati známou návní lež, že teprve protestantismus Písmo svaté povznesl a ocenil!

Zádumčivě strní vysoké věže velebného tohoto dómu do blankytné výše, ticho vládne v jeho prostorách, a přece mně bylo, když prohlédnuv sobě koby jeho stanul jsem před průčelím, jakoby slyšel zvuky toho

života a viděl ty boje a vášně, jichž svědkem a dějištěm toto místo před věky bylo. Tu z doby dávné tanuly mně na mysli milostné tváře světců Jindřicha a Kunhuty, tu zpomněl jsem věku patnáctého a koncilu Basilejského, jenž poskytuje nám smutný obraz roztržky církevní. V prostorách tohoto chrámu ozývaly se řeči dvou velikých mužů, Mikuláše Kusánského, jenž od svých současníků „doctor decretorum“ nazván jest, i dějepisce Eneáše Silvia Piccolomini, kteří neplodnými disputacemi podkopávali zde autoritu papeže Eugena IV. a bořili to dílo, jež s nesmírným úsilím k útěše celého křesťanstva v Kostnici provedeno jest, zde opakovalo se divadlo, jemuž v 14. a 15. věku svět křesťanský téměř již byl přivykl, že proti zákonitému reprezentantovi jednoty Církve, biskupovi římskému, ku pohoršení a záhubě národů křesťanských povstal samozvanec, protipapež Felix V., bohudík již poslední a od té doby v dějinách nevidaný. Synoda Basilejská provésti měla úkol veliký, o němž již v Kostnici s úspěchem aspoň s částí šťastným pracováno, než bohužel osvědčila se ku provedení úkolu toho neschopnou a stala se ku konci pravým bičem a ranou Církve, jedinou zásluhou otců Basilejských bylo, že upřímně a neunaveně snažili se uvésti utrakvisty České v jednotu církevní. Blahodárná reformace vzešla Církvi až po době staleté odjinud, z Tridentu, a je to přímo tragické, že mezitím staroslavná Basilej, kde tolik o reformaci katolické mluveno a hádáno se za doby koncilu, uchváčena byla s jinými městy a kraji reformací falešnou, která neopravovala, ale bořila a svazky staleté roztrhala. Jeť věru pamětihodno, že v městě tomto žádnému muži ze slavné katolické minulosti nebyl postaven veřejný pomník leč Janu Oekolampadiovi, jenž Basilej do lůna protestantství zavedl. Muž ten nabyt svého vzdělání na vysokém učení v Bononii a Heidelberku a byl vroucím přítelem velikého učence Erasma Rotterodámského, jenž v Basileji žil. Roku 1515 stal se farářem v Basileji, na to kazatelem při domu Augšpurském, odkud však pro slabost tělesnou do kláštera odešel. Ale brzo pozorováno na něm, že k náboženskému novotářství se kloní, pročež z kláštera vypuzen byv stal se hradním kazatelem pověstného rytíře Františka v. Sickingen, kde bohoslužbu dle svého rozumu změnil, pak povolán jest na místo profesora bohosloví do Basileje, kde i faru obdržel. Mezitím byli Wolfgang Kapito a přítel Zwingliho, farář Reuchlin v městě spisy Lutrovy rozšířili, Oekolampád nalezl zde

půdu pro novotářství již připravenou a jal se ihned bludy proti víře katolické hlásati a oženil se. Magistrát protivil se zprvu tomuto sektářství, ale přívrženci Oekolampádia shlukše se vydobyli si r. 1529 brannou rukou uznání svého učení, obsadili totiž tržiště a hlavní třídy děly, přepadli zuřivě dům, rozbili v něm oltáře a spálili je na hromadách, čehož učený a umění milovný Erasmus tak sobě zhnusil, že Basilej opustil a do Frýburku v Brisgavě se navždy odstěhoval. Protestantští citelé jeho zasadili mu po smrti desku v domě, která podnes se tam spatřuje nedaleko hrobníku Oekolampádia, jenž r. 1531 zemřel. Po smrti jeho kázal zde směrem jeho Osvald Mykonius a r. 1534 přišel sem konečně Kalvín, od kteréžto doby staroslavná, historií, stavbami i bohatstvím královská Basilea městem kalvinským zůstala.

Více však, než tyto události rázu povšechného, poutal mne tento dům upomínkami na děje národa Českého, jenž od r. 1432—1436 v nejživějším spojení se zasedajícím koncilem byl. Ozvěna velikých a od věků nevidaných vítězství, jichž vojové husitští nad ohromnými armádami křížáků německých opětně dobyli, vnikla i do Basileje, kardinál Julian Cesarini, který již od Martina V. předsedou budoucího koncilu jmenován byl a pak od Eugena IV. k úřadu tomu znova ustanoven jest, byl očitým svědkem v dějinách neslýchané porážky křížáků u Domažlic dne 14. srpna 1431 a dav se na útěk snažil se, když do Basileje přišel, přiměti koncil zatím zahájený k tomu, aby s nepřemožitelným národem Českým cestou mírného vyjednávání pokoj učiněn byl.

Pražané a kališníci nasytivše se zhoubných válek byli k tomu ochotni, ani Siroteci neodpírali, pouze výstřední Táboři stavěli se rozhodně na odpor. Konečně poslaly všechny strany dohodnuvše se poselství do Chebu, kde legáti Basilejští počali s nimi dne 27. dubna 1432 předchozí porady, které až do 18. máje trvaly a v nichž oba- polně stanoveno jest, aby základem rozepří o čtyři artikule Pražské bylo Písmo sv., obyčej prvotné Církve, spisové sv. Otců a výroky všeobecných koncílů. Veliká byla radost v Basileji, když došla tam zvěst o tom, že Čechové ke koncilu se dostaví a otcové shromáždění poslali jim podruhé vlídný zvací list. Na Horách Kutných byli na sněmu v září r. 1432 odbývaném jmenování poslové čeští do Basileje a když dva Čechové vysláni byvše na zvědy přinesli zprávu, že v Basileji upřímně a laskavě přijati

byli, tu nebylo již v Čechách žádného odporu proti koncilu. V celé křesťanské Evropě vzešlo z toho potěšení veliké, otcové Basilejští jali se po celém světě rozepisovat rozkazy, aby daly se ve všech chrámech veřejné modlitby za šťastné uvedení Čechů v jednotu Církve katolické.

Zdalo se, že strašná minulost jest zapomenuta a že blahý mír zavítá do země České. Poselství České přistálo po lodích na Rýnu dne 4. ledna r. 1433 v Basileji, před západem slunce ubíralo se 300 Čechů, mezi nimiž Jan Rokycana, Prokop Velký, Mikuláš Biskupc z Pelhřimova a Petr Payne anglický vynikali, do města, odkud konšelé uctivě jich přivítat přišli, starou branou, která podnes stojí, vstoupili do Basileje, kde nesčetní zástupové zvědavého lidu, na ně patřili a k nim se hrnuli, nejvíce na nepřemožitelného válečníka Prokopa Velkého sobě ukazující. V den sv. tří králů konali Čechové po svých obydlích služby Boží, každá strana svým způsobem a tu vzbuzovali největší podivení Táboři, kteří při své výstřednosti ani rouch ani obřadů posvátných neměli. Tři měsíce trvalo poselství České v Basileji vyjednávajíc s koncilem, v němž i biskup Konrád ze Zvole, té doby administrátor arcibiskupství Pražského zasedal a jednání s posly českými horlivě se účastnoval, než vyjednávání nemělo výsledku utrakvistům příznivého, jelikož Čechové neustupně žádali, aby po celých Čechách a celé Moravě přijímání pod obojí zavedeno bylo. Přes to přese vše nespouštěli se otcové Basilejští naděje a uzavřeli vypraviti do Prahy plnomocné poselství, v jehož čele byl Filibert, biskup Konstancký z Normandie.

Rozloučivše se se sborem opouštěli poslové čeští společně s legáty sněmovními Basilej, v úterý velkonoční r. 1433 a když do Prahy zavítali, svolán jest do koleje Karlovy sněm osob duchovních i světských, kde znova hádáno se o artikule Pražské. Dvuměsíčné jednání nevedlo pro odpor příkrých Táborů ku konci, pročež podruhé posláno do Basileje poselství České, s nímž i Filibert a druzí legáti se vraceli. Tu když r. 1433 dne 11. srpna Čechové v slavném zasedání koncilu v dómu slyšení měli, zdalo se, že smíření se přece docílí, pročež otcové Basilejští, jimž na návratu Čechů v jednotu církevní velice záleželo, podruhé odeslali do Prahy legáty s Filibertem, jejichž neunavenému úsilí se podařilo, že na sněmu sv. Martinském v Praze aspoň strana Příbramova a šlechta řídící se panem Menhartem z Hradce přijala kompaktáta v tom znění,

jak je koncil Basilejský již dne 16. února r. 1433 byl zformuloval, kdežto strana Rokycanova, nemluvě ani o příkrých Tábořech, s nimi spokojena nebyla. Na to odebralo se již potřetí poselství České do Basileje a mezitím, co s koncilem vyjednáváno, svedena jest památná a rozhodná bitva u Lipan a Hřibů dne 30. máje r. 1434, v níž strana nesmířitelných Táborů načisto potřena jest a kde oba Prokopové padli. Bitvou tou uspěšeno jest smíření Čechů s Církví; Jan Rokycana, jimž odtud veliká částka lidu se řídila, stál sice i nyní rozhodně o to, aby v celé zemi české a moravské přijímání pod obojí se provedlo nehledě k tomu, zdaliž již dříve tak se všude dalo ani k tomu, přeje-li si toho každý, než strana mírná provedla přece na sněmu sv. Havelském toho, že usnešeno, aby zcela dle Basilejského formulování prvního artikulu Pražského svátost Těla Božího jen dospělým a těm, kdož toho žádají a kde posud se dalo, pod obojí podávána byla. Vyjednávání o tom dalo se i na sněmu Brněnském r. 1435, kam všechny strany zavítaly, i Filibert, jenž roku toho dosáhl od sněmu Basilejského plnomocenství, aby v Čechách funkce biskupské vykonával a kleriky katolické i pod obojí světil; zůstal pak v Čechách, kde 20. července 1439 zemřel a v dómu sv. Vítském v Praze pochován byl. Když konečně r. 1435 císař Sigmund na sněmu Pražském králem Českým přijat a uznán jest, dalo se po čtyřletém vyjednávání a hádání dne 5. července r. 1436 na náměstí v Jihlavě s velikou slávou veřejné prohlášení Basilejských kompaktát, kde Čechové a Moravané zachovávající kompaktáta, zejména svátost Těla Božího pod obojí způsobou přijímající uznání jsou dobrými křesťany a syny prvotné Církve svaté, jak to posud napsáno stojí česky i latinsky na dvou kamenných deskách, jež druhdy na stěně kostela Božího Těla na Karlově náměstí, nyní pak v českém museum v Praze zadrženy jsou.

Tyto upomínky dějů vážných a důležitých vzbudil ve mně velechrám Basilejský. Žel Bohu, mělo šťastné smíření kalíšníků Českých s Církví krátký jen život! Teprvé k naléhání krále Ferdinanda I. a působením slavného arcibiskupa Pražského Antonína Brusa z Mohelnice jednal veliký koncil Tridentský o povolení kalicha laikům a ponechal záležitost tuto zcela papeži, teprvé sto a dvacet let po sněmu Basilejském povolil papež Pius IV. listem ze dne 17. dubna 1564 v Čechách a na Moravě přijímání pod obojí, avšak bylo již pozdě, nebo veliká

většina českých utrakvistů klonila se již ku protestantsví. Kdo z nás, jsa upřímným katolíkem i národa svého milovníkem neželil by chyb i přehmatů, jichž dopouštěli se jednak i mnozí kališníci dovolující sobě více, než kompaktáta Basilejská obsahovala, i bývalý odpůrce Eugena IV. Eneáš Silvius, jenž stav se papežem a přijav jméno Pius II. r. 1462 kompaktáta neplatnými prohlásil, jinak hlavně král Sigmund, jenž lícoměrným způsobem utrakvistům mnohé sliby činil a podtají otcům Basilejským radil, aby to, co slovem svým byl zaručil, nepotvrzovali! Strašná válka třicetiletá, jež v Čechách počátek i konec měla, zemi v poušť, města a dědiny v rupy a rozvaliny obrátila a národ téměř vyhubila, byla hrozným následkem těchto rozepří náboženských. Že po tak vražedných a dlouhých válkách národ náš nebyl z počtu národů vymazán, že po tolikerých zmatcích a bouřích náboženských opět oživila a vzkvetla ve vlasti naší prvotná stará víra sv. Václavská, víra našich slavných českých králů, toť zajisté patrným důkazem, že Pán velice miloval a miluje národ náš, snad pro naše milé svaté patrony a dědice české, prosící za nás, aby nedal Hospodin zahynouti nám i budoucím, jmenovitě v bludařství!

Prohlédnuv si důkladně staroslavny dóm a připomenuv sobě bohatou historii jeho odcházel jsem popapřit na ostatní památné věci města Basileje. Na východní straně jeho je široký, utěšenými sady ozdobený taras zvaný pfalci, odtud s místa povýšeného přehlédl jsem celou Malou Basilej, která má ráz města továrnického, nebo nescetní komínové vyčnívají ze spousty domů, dole pod tarasem žene se s velikou prudkostí Rýn, který zde již imposantním veletokem jest. Právě v místě obrací se Rýn v polokruhu od východu k severu as jako Vltava v Praze mezi Karlovým a novým mostem, starobylý dlouhý most, jenž obě Basileje spojuje, má do polovice dřevěné, odtud kamenné pilíře, na jednom stojí stará bašta s pestrobarevnou stříškou, pod níž socha nějakého sv. biskupa stojí, podobných sošek sv. biskupů a sv. papeže s hroznem v ruce nalezl jsem na mnohých starožitných kašnách v městě a jelikož všechny obnoveny jsou, seznal jsem, že není zde takový odpor proti katolickým zvykům a tradicím, jako v jiných protestantských městech. V malé Basileji, jež velice Smíchov připomíná, je veliká nemocnice v bývalém klášteře bosáků a na konci hlavní třídy stojí nedaleko nádraží Bádenského jediný zdejší katolický chrám sv. Kláry. Je gotický, troj-

lodní a dosti prostranný, zevnitř i uvnitř čistý, úprava jeho vnitřní je důstojná, slohu přiměřená, okna všechna mají pěkné obrazy, zpovědnice i oltáře jsou nové a vkusné, obrazy křížové cesty jsou dřevěné, polovypuklé a malované. Katolíci až posud v pokoji chrámu toho užívají, biskup Basilejský sídlil až do nedávna v Soloturnu, diecése sluje však posud Basilejskou.

V hostinci, kde jsem obědval, vzbudil jsem se svými příbuznými, hovoře po česku, nemalou pozornost, což bylo nám zajímavou zábavou, slyšel jsem tu i zdejší allemanský dialekt, jemuž „baseltütsch“ říkají a jelikož žádný z nás mu nerozuměl, stalo se mezi námi a ochotným hostinským nedorozumění, jemuž přítomní hosté pak z plna hrdla se smáli. Odpoledne šel jsem popatřit na některé novější stavby v staré Basileji, jež na bývalých hradbách města stojí, tu mne zajímaly zvláště dvě středověké brány nyní obnovené; „Spalenthor,“ vzor krásné bašty, na níž pod baldachýnem umělá socha Panny Marie a dvou svatých stojí a brána sv. Albána, kolem níž nyní rozkošné sady se rozkládají. Pěkné na pohled jsou střechy dómu, bran těchto a i jiných sedlových věží, jež pestrobarevnými kurkami kryty jsou. Z nových budov vynikají divadlo, banka, bursa, pošta, hvězdárna a universita, dům soudní a posléze dům zdejší protestantské misijnářské společnosti, v níž bohatá etnografická sbírka z rozličných krajin zámořských se nalezá. Všecky tyto budovy, neméně i rozsáhlé parky kolem města, v nichž je mnoho krásných vodotrysků a kašen, jakož i úpravné villy v gotickém a švýcarském slohu, které v stinných hájích kolem města stojí, svědčí o veliké, v Švýcarsku proslulé zámožnosti měšťanů Basilejských, jimž i přítel umění, prohlédnuv chrámy a četné sbírky zdejší, může svědectví vydati, že při své zámožnosti nezapomínají podporovati uměny. S podivem patřil jsem v staré Basileji na velikánská čápí hnízda, jež na mnohých, zejména t. z. florentinských komínech upevněny jsou, v celých hejnech létali k večeru nad městem čápové, jichž obyvatelé zdejší velice si váží a šetří. Před lety odkázal prý jistý bohatý měšťan zdejší ve své závěti mnoho tisíc franků Basilejským čápům, z úroků této „čápí nadace“ placeni jsou prý veřejní strážníci a snad i právníci a lékaři čápí, kteří svých svěřenců všeho příkoří chrániti a když třeba, i o kuchyni jejich pečovati mají — tak aspoň slyšel jsem v Oltenu.

Nedaleko nádraží rozkládá se zoologická zahrada, která by i sídelnímu městu mocné-

ho vladaře dobře slušela, a na druhé straně stojí v sadech obrovské sousoší Helvecie, anaz nad čtyřmi umírajícími reky věnec slávy drží. Na podstavci je vyryt nápis: „Duše naše Bohu, těla naše nepřátelům.“ Sousoší toto, jehož vzorek na Vídeňské výstavě pod rotundou stál a všeobecné podivení budil, postaveno jest r. 1872 na památku 1300 Švýcarů roku 1444 v boji proti Francouzům a Rakušánům na tomto místě „u sv. Jakuba“ padlých. Procházaje se kolem tohoto památníku, zaslechl jsem hudbu, za chvíli přišly sem čtyři zemských obranců ubírajících se s cvičiště, uzřel jsem tu poprvé švýcarské vojsko. Vojáci byli většinou prostředního, zavalitého vzrůstu, zástupy lidu, zvláště mládeže, doprovázely je a naslouchaly hudbě — jako u nás, ba jako všude; hudba jejich nemohla by však nikterak závoditi s našimi českými junáky — muzikanty ve vojště. Když k sousoší přišli, vzdávali důstojníci Helvecii šavlemi čest, prapory se klonily, hudba začala veselý švýcarský pochod a mládež vyhazujíc čapky do vzduchu radostně výskala.

K večeru opustil jsem památné a krásné toto město, které v duši mé zůstavilo obrazy, jichž nikdy nezbudu. Jel jsem nazpět k Oltenu unaven jsa celodenním obcházením v parnu. Na jedné stanici vstoupila do vozu společnost svatebčanů; rozjaření vínem dali se do zpěvu, jenž komický dojem působil, nebo textu ni melodie písňe jejich neměli, proti mně usadil se starý pán, jenž chvílemi něco patrně velmi důležitého mně vypravoval a dokazoval, z čehož ale ni slůvka jsem nerozuměl, jiný stařec činil pak při zpěvu dobráčkou tváří svou takové posušky, že litoval jsem, že nejsem malířem, byl by to býval vhodný předmět k vyobrazení toho, jak asi tváří se milovník kyselých okurek Žateckých, když dosti pojedl oblíbeného pokrmu svého. Na jiné stanici, když už se stmívalo a vlak se hnul, vyběhl na nádraží jako šipka vlašský dělník, mžíkem byl u vozu a zachytil se drždla chtěje se vyšinouti na stupadlo. Konduktér mu v tom bránil, ale Vlach běžel, drže se, neustále s vozem a druhou rukou tloukl holí konduktéra jej zahánějícího, což všeobecně veselí působilo. Konečně, když už vlak v plném letu byl, vyšvihnul se křepký Vlach s patrným nebezpečím života na stupadlo a odevzdával rozmrzelému konduktéru zcela klidné svůj lístek. Rozjaření svatebčané častovali ho vínem a masem, přísný z počátku konduktér umkl pak stržen byv všeobecným veselím, když vděčný Italíán počal na harmoniku hráti a ku hře národní vlašské písňe pěti.

Rychle ubíhali mně dnové v krásné Helvecii, skoro každý nové obrazy, nové dojmy mně podával a různé upomínky z historie budil.

Příroda i umění, dějepis a přítomný život, náboženství a boj jeho proti odpůrcům, to všecko v krátké době tolik pestrých obrazů v mysli mé zanechalo, že jsem si je teprvé zuenáhla sestavovati musel. Za celou tu dobu, co do Švýcar jsem vkročil a zde trval, nečetl jsem o své vlasti ničeho, než krátkou zprávu v jednom zednářském listu Oltenském, že prý v Praze kdosi žádá, aby „sv. Jan Nepomucký sesazen byl,“ aby jeho tělo a náhrobník z domu sv. Vítského i socha s mostu Karlova odstraněny byly, — to bylo vše, čeho jsem se o Čechách nového dočetl. Podivil jsem se té píli, s kterou zednářské listy v těchto odlehlých končinách zaznamenávají každé i sebe bláhovější slovo, jež kdokoli i u nás promluví a každou sebe pošetilejší žádost, kterou někdo pronese v smyslu jejich, totiž protikatolickém. Dne 12. srpna rozloučil jsem se v Oltenu s P. Bläsim i Otci kapucíny a dav s Bohem svému švakrovi ubíral jsem se, provázen sestrou, k nádraží, zamýšlel jsem o svátku Nanebevzetí Panny Marie opět v Praze býti. Zdál se mně ten čas, jež jsem zde ztrávil, příliš krátkým býti, rozloučiv se se sestrou, jel jsem k domovu. Jako v kaleidoskopu mýjely přede mnou hory i dolů, města, hrady i dědiny, o polednách jsem byl již na parníku jezera Bodamského. Na východě bělala se pod modrými horami Bregence, k západu táhl se na obzoru zelený pásek Kostnický, k severu objímalo smaragdovou hladinu jezera ladné pobřeží viterberské — obraz tak krásný, že by si srdce přálo navždy zde zůstat, aby ztápěli se zrakové v něm. Pak užášel mne vlak do Lindavy vysočinou Bavorskou ke Kempenům a rovinou Mnichovskou, až pod večer uzřel jsem vysoké věže domu Mnichovského, jež podobu dvou zatatých pěstí mají. Přenocoval v Mnichově odjížděl jsem brzo ráno k Řeznu a odtud ku Praze, kamž po celodenní jízdě na večer jsem přijel vykonav cestu z Pojuří až sem ve dvou dnech. Viděl jsem bohatá a krásná města, ladné kraje i jezera, ale když druhého dne v sobotu dne 14. srpna uzřel jsem slavnostný průvod s pochodněmi, jenž uspořádán byl na počest Jeho Eminencí nejdušojnějšimu arcipastýři Pražskému k oslavě pětadvacáté ročnice nastolení jeho na prestol sv. Vojtěcha, když stoje na nábreží uzřel jsem na královských Hradčanech planouti palác arcibiskupský elektrickým světlem a slyšel ozvěnu tisícových hlasů provolávajících vzne-

šenému oslavenci nadšené „Sláva“, tu patře na Vltavu, most Karlův i hrad, jenž korunuje horu Hradčanskou a vzpomene celé své cesty opakoval jsem si to staré přísloví, že doma přece nejlíp. *)

Na hřbitově.

Sem pýcho vstup — tu pyšni skloňte hlavy,
kde poslední všem hrobař lůžko stele, —
tu hledej slávy zbytky spráchnivělé,
kde hrad i chýžka stejný triumf slaví.

Sem zlobo vstup — tu pohleď na hrob tmavý,
kde pomsty zmrá dozvuk v zemi tmělé —
spí svorně přítel vedle nepřítele,
kde věčná hněvu Láska meze staví.

Ai! všickni, kdož tu v Kristu spějí — vstanou,
by věčnou za odměnu slávu vzali —
všem spravedlivým v nebi uchystanou.

Nuž ztiš se, komu slzy na hrob kanou;
ti, kdož svůj žití běh již dokonali,
nám kynou z hrobů: „V nebi na shledanou!“

J. Urban.

Očistec.

Úryvek z větší básně Teofila Lenartowicze
„Vytržení“ nadepsané. *)

Po srážné cestě, nejistou chůzí,
sešla jsem s nebe v očistce hrůzy.
Tam kolem plotu plné tesknoty
stojejí duše pravé sirotky;
přimknuly oči, ústa zavřely,
ty, co již velmi dávno umřely,
jen časem chvíli blaží se smíchem,
a zase jak by úsměv byl hříchem
sklánějí hlavy, teskno jim znova
odchází smutni, nemluví slova.
Kam oko patří, holá poušť kolem,
na níž se kletba snoubí jen s bolem.

*) Opravy: Str. 343. Tělo sv. Emmerána bylo do chrámu téhož světce přeneseno v 9. století, (ne v „6.“) Str. 362. Císař Sigmund přijel do Kostnice, kde v domě třem mšem sv. od Jana XXIII. slouženým přítomen byl o štědrém večeru 25. prosince (ne „listopadu“) 1414.

*) „Vytržení“, pol. „Zachwycenie“ tolik co letargie, v kterém duši člověka jest popřáno zvěděti budoucnost, spatřiti nebe i peklo; nesmí ale o tom vypravovati jen duším nevinným jako jsou malé děti. Dle podání lidu ví každý, kdo byl v letargii, hodinu své smrti a život mu jen proto prodloužen, aby se k smrti připravil. Báseň „V ytržení“ tvořena jest v duchu čistě národním. Pozn. překl.

Tu ani tráva žádná nevzrůstá,
hrouda na hroudě pochmurná, pustá;
po polích věje vítr jen suchý
a mrazným dechem trápí ty duchy.

„Což pak ty duše, matinko moje,
nemají v zimě chaloupky svoje,
nemají šatů, by v té nahotě
se aspoň skryly v takové slotě“? . . .

O mají také svoje úkryty,
zahrady, chaty — jak naše byty,
i vodstvo mají i svoje pole,
však k nim se vrátit — jen přání holé.

„Čím pak se baví, jakou as prací?“

Po hroudách chodí — nohy krvácí,
a jiné prosí tklivými slovy,
by jim Bůh skytnul věnec trnový.
Na jejich prosby i nářky spolu
přiletá anděl tichého bolu,
korunu nese, z níž jak ze zlata
v krupějích plyne Spásy krev svatá.
Vidouc ten oznam ukrutné muky
žádná po věnci nevztáhne ruky;
ran Spasitele sladkých se bojí
a před andělem užaslé stojí,
a potom náhle vrabci jak plaší
v mlhavá pole letmo se vznáší.

„Což jim tam neplá slunce svit krásný?“

Jen časem kmitne lesk polojasný;
když lid se modlí „Zdrávas Maria“
tu slunce z mlhy též se probírá
a smutné světlo na zemi leje
na němž se množství duší těch hřeje.

„Co ještě dále?“

O dítě milé!

pak mlhou hustou přijdu té chvíle
kde hroznou mukou strápené v líci
sedí v svém hávu duše trpící.
Na jedné skále vysoké, pusté,
nad kterou mraky visely husté
seděly duše, jimž bylo zřítí
na mrzké cesty vlastního žití;
po oných cestách v postavách různých
kráčely hříchy rozkoší luzných,
těch nahých hříchů úsměv nekalý
věčným jen studem duše ty pálí.

„A proč si oči neskrýjou dlaní?
či duše rukou nemají ani?“

Ne, milé dítě — ruce duchové
jsou tak průhledné jak křišťálové,
a proto byt i zastřely zraky
uvidí všecko, i hříchy taky.

Z očiště břehu nešťastných duchů
křik teskný k mému dorážel sluchu.
Popatřím na ně, stáli kol kolem,
schýlivše k prsoum hlavy své bolem;
„Povězte,“ pravím, „čeho potřebí?“
„Přímluv u lidí a lásky v nebi;
jen slovo řekni v naší dědině,
tam víš co voda tak čistě plyne . . .“
A neskončili. — Smutné vzpomnění
v prsou se v žalné povzdechy mění,
a v bujných slzách burácí ještě
až s větrem spadly co kapky deště. —

„Ach Bože, Bože! — povězte také
jsou-li v očisti i děti jaké?
Jsoutě tak hodné, nevinné, čisté —
ty myslím nebe že mají jisté.“

Při konci cesty i děti byly,
když chází chably v nohou mi sly
šla jsem si sednout na nízké hoře,
v tem, jak blesk v mračna, zaplane zoře
již nad mou hlavou — což se to děje?
vlasý se ježí, srdce se chvěje,
hvězd jiskry zlaté v oči mi svítí,
myslím že s hrůzou nebe se řítí.
A zase temno — až pak po chvíli,
slyším, že malé děťátko kvílí,
hned jedno, druhé — a bez ustání
vzmáhá se při mně to dětské lkání.
Jaké to hlasy, Jesu nejdraší,
jenž s takou touhou k nebi se vznáší?
Žal mě uchvátil, v očích se stmilo . . .

„Matinko moje, co pak to bylo?“

To byly děti mrtvé předčasně,
co s takou touhou kvílely hlasně,
že posud vinu zděděnou svoji
nesmyly z duše ve křestním zdroji.
V košíkách, boky, sotva již lkaly,
letěli ke mně drahoušci malí,
má pak nad nimi dle obyčeje,
by mohly přejít rajské dveřeje
udělá křížek slitovná ruka :

„Již jděte dítky, skončena muka;
já vás křtím jmenem Otce i Syna . . .“
Sotva že takto shlazena vina,
dušinky tyto hned mnohem krásší
v povětří klidné v letu se vznáší, —
a nad mou hlavou když vzhůru vzletly
z růží a zlata korunu spleťly.
Čím výše letí, tím neznatelnější

a pořád menší, a pořád menší;
již jen andílků sladké úsměvy,
a roucho fial zraku se jeví,
jak rosné kapky konečně zmizí,
již krásné nebe není jim cizí!

Tak skrz těch dětí průhledná čela
jsem ještě jednou do nebe zřela,
u velké výši v lazurní září
tam Ježíš trůnil s milostnou tváří.
Z rukou mu plálo světlo velebné
k nohoun pak stíny kladly se temné.

Pak jsem šla dále modlit se v duchu
po lukách plných hniloby, puchu,
kde krásně kvetly lilije sněžné
ku nebi pnouce lodyhy něžné,
z nichž mohly býti věnce tak krásné,
jak tam na nebi obláčky jasné,
kdyby jim satan v něžné kalichy
nepustil jedu zlosti a pýchy. —

Přede mnou v dálce nebe se stmělo,
tam bez přestání blyškalo, hřmělo;
v povětří divné burácí zvuky,
i ač jsem prošla mnohé již muky,
přec v onu stranu jít jsem se bála,
kde mračna v žáru jediném stála.

Vojtěch Pakosta.

DOPISY.

¶ Cholticích, dne 2. listopadu 1875.
(Svěcení hřbitovního kříže.)

V posledním dopisu sdělili jsme laskavým čtenářům Blahověsta, že nejdůstojnější pan biskup náš opět nás brzo vznešenou návštěvou svojí počtíti ráčí, a sice za tím účelem, aby posvětil nový hřbitovní kříž, který s velikým nákladem postavití dal Jeho Excellenci, vysoce urozený pán, pan Konstantin hrabě z Thunů Hohensteinských, komtur německého řádu a c. k. generál. Poněvadž ale nejdůstojnější arcipastýř přílišími pracemi byl zaneprázdněn, splnomocnil důst. p. faráře Jana Kopečného k tomuto posvátnému úkonu. — Po několik téměř týdnů již slunce se zahalovalo černými chmůrami; avšak dnes, na den to Všech věrných dušiček, jenž určen byl ku svěcení, z jitra se obloha krásně vyjasnila. V průvodu ubírali se věřící po skončených zádušních službách Božích na hřbitov, kde kříž slavnostně ověncený za přítomnosti celé vznešené hraběcí rodiny církevně jest posvěcen, při čemž důst. p. farář přiměřenou řeč učinil. Modlitby za zemřelé ponejprv u nově posvěceného kříže vykonané a mše sv. v rodinné hrobce hraběcí ukončily slavnost.

Kříž zhotoven jest p. Steinhäuser-em v Laasu v Tyrolsku z vindšgavského mramoru, jenž se kararskému co do bělosti a jemnosti vyrovná. Obraz Ukřižovaného může se právem nazvati dílem uměleckým. Podstavec zhotoven jest p. Stechem z Podola z mramoru podolského. Na podstavci umístěny jsou dvě zlatoskvoucí, kovové, vypuklé tabulky, z nichž přední nese nápis:

MAIORI
DEI GLORIAE
ET
PIAE MEMORIAE
DEFUNCTORUM.
1875.

(„Větší Boží sláve a nábožné památce zemřelých“). Na zadní jest vypuklý kříž německého řádu, v jehož středu nalezá se znak hrabat Thunů, a kolem čtou se slova svatého Pavla:

NOS AUTEM GLORIARI OPORTET IN CRUCE
D. N. J. CH.

(„My pak chlubití se máme v kříži P. N. J. K.“). Tabulky tyto jsou práce p. Jau-nera, c. k. dvorního rytece ve Vídni. Ke kříži vedou se čtyř stran široké stupně z pískovce; nejdolejší zaujímá plochu čtyř čtvercových sáhů a jest obrouben bronzovanou železnou mříží, při níž necháno z venčí místo ku klečení a uvnitř pro květiny. Výška kříže i s podstavci obnáší dva sáhy. Dojem, jež celek na oko nábožného pozorovatele působí, jest unášející. Sotva bude kde jinde na hřbitově kříže podobného. Štědrému dárci odměníž Bůh milostmi přehojnými! B. A. T.

KRONIKA.

Z Prahy. Po dokončení opravy farního chrámu Páně u sv. Vojtěcha v Jirchářích započne vnější oprava farního chrámu sv. Petra na Poříčí, ku kteréž nákresy podal architekt Mockr, stavitel velechrámu sv. Vít-ského. Náklad vypočten na 29.000 zl.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 7—11. listopadu u sv. Jiljí (u Dominikánů), od 12—16. u sv. Jindřicha.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v říjnu 100 chudých v Praze zemřelých křesťanů, celkem letos již 1203 osoby. Dnes v 7 h. ráno byla u sv. Jana Nep. na Skalce obětována slavná zádušní mše sv. za všechny zemřelé členy a dobrodince spolku, jakož i za všechny spolkem pochované.

Ze Solnohradu. J. Emin. nejdůst. pán Maximilian Josef z Tarnóczy, jenž dne 24. října slavil 25letou památku zvolení svého (r. 1850) za arcibiskupa Solnohradského, těžce se roznemohl a byl sv. svátostmi zopatřen.

Z Ruska hlásá se nyní novinami pochvala vyznavače tajemství zpovědního. Byltě jistě katolické farní osadě v Podolsku (v Ruském Polsku) navrácen farář, jenž před 15 lety odsouzen byl k práci v dolech Sibiřských, proto že nechtěl a nemohl prozraditi tajemství zpovědního. Tehdáž totiž zpovídal v zákristii svého kostela člověka, jenž odcházející šat tam ležeti nechal. Šat však byl pokrvácen a náležel muži, na němž vražda byla spáchána. Místo, kde pokrvácený šat nalezán byl, svědčilo proti faráři, kterýž proto i k soudu pohnán byl. Tam mohlo jej jedině jméno všech nesnází sprostiti, avšak on jména toho nevyslovil, protože se jména vražedníkovy dověděl ve zpovědi. Mlčel a odsouzen jest k vyhnanství a těžké práci v dolech Sibiřských. Bez reptání nastoupil trest a snášel plných 15 let útrapy přísouzené vrahovi. Bůh však bdí nad sluhy svými. Po 15 letech se vražedník těžce roznemohl a blížek jsa smrti rozpomezl se na ubohého faráře mučeníka v dolech Sibiřských i zjevil v poslední hodině vinu svou. Načež soudem nevinnému trpiteli čest navrácena a on v úřad svůj s velkou slávou opět uveden jest snahou knížete Dondukof-Korčakova.

Z Balkánského půlostrova. Co se nyní v politických listech všesko zaměstnává s povstáním Hercegovců a Bosňáků, záhodno jest poohlédnouti se, jak to tam i v ohledu náboženském vyhlíží. Známo jest, jak mocné hnutí se stalo r. 1865 mezi Bulgary, kteří jsouce syti utiskování jak duševního tak hmotného od řeckého duchoverstva vši mocí hleděli spásy dosíci tím, když by se v jednotu církve katolické navrátili. Věc by byla již dávno provedena, kdyby jednak rozkolnická ošemetnost, jednak nátisky vládní nebyly prospěchu celého uhněteného národu v cestu se postavily. Podali jsme o tom již jednou zprávu v těchto listech. I letos jak se píše v Kat. Miss. okázalo se, že ač šlechetná touha Bulgarů po sjednocení se s církví katolickou s mnohými překážkami se potkává, přec docela utlumená není a utlumení se nedá, ba šíří se po celém bývalém Macedonsku. O tom píše katolicko-bulgarský biskup Msg. Rafael Popov obšírnou zprávu listem z Cařihradu od 21. května 1875 takto:

„Mnohé soukromé listy, dostavší se k nám se všech stran, líčí nám ten dobrý dojem, který způsobilo obrácení se biskupa Nila Isvorova po celém Bulgarsku. Aby tomu působení překazili, k tomu nevěděli nepřátelé katolické církve žádně jiné cesty, leč odstranění biskupa Nila z Macedonie. A když jsme my sami po snažných šest měsícův opětova-

ných prosbách konečně dovolení dostali navštívit dvě již dávno s církví sjednocené vesnice, Džumdzilar a Janicu, nedal se nám jako jindy otevřený pas, nýbrž zapečetěný list, svědčící místodržiteli Soluňskému. Takového dovolení nebyl bych ani použil, kdyby mne nebyl Msgr. Isvorov snažně žádal a prosil, abych k opuštěnému stádcí se odebral; neboť jsem byl přesvědčen, že „vali“ (místodržitel) Soluňský, osvědčený nepřítel katolíků, bude mi ve všem na překážku, tak že cesta má celému sjednocení netoliko nic neprospěje ale dříve uškodí.

„Přišel jsem tedy na počátku listopadu (1874) do Soluně; odevzdav svůj list, dostal jsem ihned od místodržitele tu odpověď, že smím toliko navštívit katolíky těch dvou jmenovaných vesnic, Džumdzilaru a Janice, jinak že nesmím leč s zvláštním dovolením; ba i několik neděl mi bylo čekati nežli jsem do těchto cestovati směl. Abych snadněji s lidem bulgarským obcovati mohl, zamítl jsem nabízené sobě pohostinství u otců Lazaristův a ubytoval jsem se v „hánu“ (turecké hospodě). Sem mi přinesli Bulgari Kilkičtí psaní od 2. (14.) listopadu, podepsané od 80 mužů, jevící v něm radost z mého příchodu a prosíce, abych je brzo navštívil. Odpověděl jsem jim ústně, že bez zřejmého povolení místodržitelova nemohu přijíti; ten však že mi dovolení nedá, leč by se oni veřejně katolíky býti prohlásili adresou slíbenou a již v měsíci květnu vyhotovenou.

Mezi tím navštívil jsem katolíky v Džumdzilaru a Janici. Do oně vesnice jsem přišel 7. (19.) listopadu a zůstal tam až do 11. (23.) Jest vesnice ta asi 4 hodiny vzdálí od Soluně, kdež bydlí asi 100 rodin, z nichž do polovice jsou katolíci. Podporování jsouce od misionářního spolku Lyonského vystavěli si 1866 kostel, u něhož otec Epifan Genčov, žák římského kolegia sv. Anastasia duchovní správu horlivě zastává.

Do Janice jsem se pak odebral 28. listopadu (10. prosince). Jest pak Janica městečko asi 9 hodin cesty vzdáleno od Soluně; na blízku jeho jsou znamenité zříceniny, jak se domnívají starodávné Peily, hlavního města Macedonska; i jest sídlem tureckého „kaimakana“ (krajského). Počet katolíků není znamenitý; 1865 přistoupilo k jednotě toliko 30 rodin; dva kněží zastávají správu duchovní; otec Dino, kmet ctihodný, který přes všechny překážky a hrozby sjednocené církvi věren zůstal, a zeť jeho Stojan Mokrev, ode mne 1868 vysvěcený, když byl své učení dílem v Soluni u Lazaristů dílem v Adrianopoli u Resurektionistů vykonal. Několik let jsme

měli též katol. školu v Janici; ale učitel se nám nezachoval, a tak musí (bohužel!) katolické děti choditi do rozkolnické školy.

Do Soluně navrátil jsem se 10. (22.) prosince. Tu mi přinesli Kilkičtí žádanou adresu, s pečetmi svého města a 14 okolních vesnic. Více nežli 160 mužů, — otcův rodinných podepsali ji, z Kilkiče samého 104, z vesnice Bogdance 18, i pět kněží těchto obcí. Ku posouzení podpisů těchto povážiti sluší, že mezi Bulgary málokterý své jméno psáti umí. V této adrese stýskají si nejenom na tyranství, které jim od řeckého duchovenstva snášeti jest, ale i na nevědomost, v které od téhož zůstaveni bývají; potom osvědčují svůj opravdový úmysl, že se duchovnímu poslušenství apoštolské stolice a Jeho Svatosti papeže Pia IX. podrobují; pročež mne prosí, abych je ve společnost sjednocené bulgarské církve přijal, dokládajíc, že již celý rok za příkladem biskupa svého Nila Isvorova ani řeckého patriarchu, ani bulgarského exarchu za své duchovní představené neuznávají: konečně se ke mně obracejí s tou snažnou prosbou, abych se za ně u vlády turecké přimluvil, aby byl biskup jich Nilos Isvorov uznán a já jim ho přivedl.

Tu adresu jsem ihned přeloženou na turecko předložil místodržiteli, a ten nemoha nyní říci, žeby v Kilkiči katolíků nebylo, byl tím pohnut, že mi za osm dní dal povolení, tam se odebrati; 23. prosince (4. ledna) dorazil jsem do Kilkiče; obyvatelé mne slavně přivítavše, uvedli do domu, kde mi rádný byt upravili.

Abych se v ničem nepřekvapil, nešel jsem ve svátek vánoční přes všechny jich prosby do jejich kostela; mezi tím mne však navštívilo skoro celé obyvatelstvo, až na 10 nebo 12 rodinných hlav a tří kněží, s patriarchou neb exarchou držících, — dva kněží se přidali k většině těch, kteří k katolické jednotě přestoupili. Mimo to mi dalo obyvatelstvo úpis s 137 podpisů k odevzdání velkovézírůvi, osvědčující v něm, že mne do svého města pozvali, aby se mně duchovním poslušenstvím zavázali.

Nemoha snažným prosbám jich odolati, svolil jsem, že budu 1. (13.) ledna, když církev řecká slaví s obřezáním Páně i svátek sv. otce Basilia, sloužiti slavnou mši svatou. Již záhy ráno shromáždilo se veliké množství lidu před bytem mým a vsadivše mne na kůň provázeli mne k hlavnímu svému chrámu nanebevzetí P. Marie. Odštěpenci na pomoc si vezmouce od „kaimakama“ turecké četníky (zaptě), nechťeli dopustiti, abych mši sv. sloužil; nastal nemalý spór a oni byli nuceni

povoliti. Neboť katolíci, jichž byl plný kostel, volali: „Neuznáváme ani patriarchu ani exarchu; náš biskup jest jedině Msgr. Rafael Popov; chrám jest náš a bude nyní chrámem katolickým.“ Když byl pokoj, sloužil jsem slavnou mši. Nic nepořídívše u lidu, štváli odstěpenci kaimakama, kterýž mi písemně vytýkal, že jsem byl násilně do chrámu patriarchova se vedral. Já mu též písemně odpověděl, že jsem se nevedral, aniž jakého násilí se dopustil; že jsem toliko sloužil v kostele, kamž mne lid dovedl, a který lidu náleží. Hrozil mi sice, že to ohlásí místodržiteli Soluňskému, kdež mi bude odpovídati za to, co z toho pojde. Avšak já trval pokojně v Kilkiči, a sloužil ještě třikrát slavně v rozličných chrámech.

Kilkič jest městys čítající asi 1500 rodin, z nich jsou asi 200 turecké; jest krajské město, k němuž asi 80 vesnic náleží. Má školu pro chlapce s 300 žákův, a školu dívčí asi s 30 žaček. V duchovních věcech záviselo posud od biskupa Polianinského, an náležel pod arcibiskupa Soluňského.

Odstěpoval jsem z Kilkiče 25. ledna (8. února). Za pobytu mého došly mne čtyry zprávy a žádosti. Jedna z vesnice *Bugaréva*, od 8. (20.) ledna opakovala prosby města Kilkiče. Druhá byla soukromý list ze *Strumnice* toho smyslu, že obyvatelé, majíce již dosti toho utlačování a vydírání řeckých popů, chystají adresu o tom vládě. Třetí byla žádost okresu *Malečeva*, v kteréž podepsaní osvědčují, že majíce do sytosti toho potlačování arcibiskupa Strumnického, neuznávají dále jeho právomoci, nýbrž že se poddávají duchovnímu poslušenství Jeho Svatosti Pia IX., prosíce mne, abych je brzo navštívil. Ač prý jsou podpisy toliko z pěti vesnic, nic však méně i ostatní jsou vesměs pro sjednocení, ale bojí se tím se prohlásiti, poněvadž by je biskup při nejmenší příležitosti holí a vězením trestal. Čtvrtá žádost byla z města *Petroviče* v biskupství Melnickém.***) Osvědčuje pak se v ní, že již od 4—5 let obyvatelé neuznávají právomoci ani patriarchy, ani jeho poslaného exarchy; že očekávají biskupa svého národa, a toho že marně posavade i na vládě i na patriarchovi se dovolávali. Melnik jest sídlo arcibiskupovo, k němuž město Petrovič náleží.

Dozvěděl se schismatický arcibiskup Soluňský Anthimos, co se bylo v Kilkiči stalo, velice se rozhněval a žaloval na mne u vlády, že jsem násilně do jeho chrámu vpadl, ačkoliv prý skoro všickni obyvatelé, vyjma jenom některé rodiny jej oprávněným biskupem považují. Po jeho žádosti věc se zevrubně vyšetřila, i ukázala se nepravda jeho udání. Avšak za příčinou, že místodržitel není přítomen, odřeklo se Kilkičským katolíkům, aby zapsáni byli v seznamy sjednocených Bulgarův. Ba ještě více! Když jsem odcestoval já, zakázal Kajmakam dvěma sjednoceným kněžím, sloužiti mši sv. v těch kostelích; katolíci pak své chrámy zavřeli, schovavše klíče, aby odstěpenci jak obyčej mají, jim je nevzali a za své nevyhlásili. Já však dal jsem oběma kněžím dovolení, sloužiti i mši sv. i sv. svátosti udělovati v domech soukromých. 18. (30.) března navrátil se „vali“ (místodržitel). I spěchal jsem mu zprávu dáti a prositi ho, aby se Kilkičanův ujal. Ale Anthimos mne předešel, a tak jsem byl odbyť, abych prý si své právo vyhledával v Carhradě, že nic mi nemůže pomoci; ba hrozil mi že mne dá přes moc odvésti, nepřijdu-li brzo ze Soluně; on že již náležitou zprávu od velkovezíra dal konsulům i francouzskému i rakouskému. Tak jsem se odebral ze Soluně 25. března. (6. dubna.)

V Carhradě jsem se nejprve o tom smluvil s Msg. Grasellinovým delegátem apoštolským a pak jsem se obrátil přímo k ministru záležitostí zevnějších, odevzdaje mu mimo obšírnou zprávu o těch událostech i adresu Kilkičanů s 500 až 600 podpisy, prose, aby se katolíkům dovolilo užívati o velikonoci aspoň jednoho chrámu výhradně. On mne sice přívětivě přijal, ale přímou odpověď prý dáti nemůže, až by přišla zpráva od místodržitele ze Soluně. Ale mezi tím došel mne tam odtud telegram, že v Kilkiči schismatické zavřené kostely vypálili. Dávají se mi ovšem nyní od nového „vezíra“ dobré sliby, ale nic určitého. Na hod Boží velikonoční směli sice katolíci Kilkičtí služby Boží v chrámě slaviti, ale nemohli zabrániti, aby schismatici po nich své tam neslavili.

Tak jest to nyní s námi. Kdybychom svobodně jednati směli, byloby sjednocení brzo provedeno a celé arcibiskupství Soluňské uznalo by právomocnost apoštolské Stolicе; ale tak jest nám turecká vláda naproti jakož i Armenům.“

Tak píše biskup Rafael Popov. Kdož by tu neuznal, že církev svatá právem i za našich dnů sluje církví bojující, zápasící jednak s ukrutníky dle vzoru pronásledovníků

*) Jest okres asi 15 osad s tolikéž tisíci obyvatelů z nichž asi 2000 Turků jest.

**) Komu by pak nebyla ta ryze slovanská jména nápadná? Koho by pak srdce nezabolelo, slyšícího jak rodní kmenové jednoho národa všude pod násilím ať duševním ať tělesným úpějí? Bůh to napraví! —

prvních tří století, jednak s ošemetností utiskovatelů dle příkladu Juliána odpadlíka? Až dokavade, ó Pane! až dokavade?

J. N. D.

Z Ameriky. (Zpráva o slovanském misijnářstvu v Americe). Na počátku tohoto roku zaslal vd. p. Jan M. Gartner, gen. vikář slovanské duchovní správy v Americe, jenž před dvěma roky do Evropy i také k nám do Čech zavítal, by zde několik kněží pro slovanské osady americké získal, „jednotě sv. Ludvíka“ v Mnichově zprávu, která přehledně líčí nynější stav slovanských, zejména českých a polských osad za mořem, a která bohužel jest zvěst poslední, již z péra velehorlivého, pro blaho bratří našich v daleké cizině už po více let neunaveně činného a o rozkvět duchovního života jejich velice zasloužilého krajana svého dostáváme. Složil vd. p. Gartner, jak ze zpráv samé vysvítá, pro chatrné zdraví své, neobyčejným těla i ducha namáháním ve službě Boží a bratří valně poškozené, hodnost a úřad generalního vikáře se sebe, maje za nástupce rovněž krajana našeho, vd. p. Jana Molitora, duchovního správce v Chicagu. Svrchu dotčená zpráva, zasláná řiditelství „missionářské jednoty sv. Ludvíka“ v Mnichově, zní následovně: „Již tomu přes rok, co jsem ze své cesty po Evropě do Ameriky se navrátil a proto už svrchovaný čas, bych slíbenou zprávu o zdaru a dalším prospívání slovanských misii nejdůst. řiditelství (jednoty výše jmenované) předložil. Příčinou mého dlouhého otálení jest, že málo kde na jednom místě delší čas pobudu a že mnohé vznikající teprv a zakládající se osady české a polské úplně zařízeny a náležitě opatřeny ještě nejsou, ač bych rád, by s pomocí Boží aspoň poněkud upraveny a spořádány byly, by tato zpráva moje mohla utěšenější býti. Než povážíme-li, že zde obchod a průmysl už po celý rok vázne, a že tudíž pracující třída lidí, ku které skoro všickni Češi a Poláci náležejí, na mnoze jest bez výděлку a ve strachu o svou budoucnost, nebude nám divno, že některé nedávno založené a nadějně osady rozptýlivše se zanikly; nebo mnoho rodin odtáhlo dále na západ aneb vrátilo se zase do Evropy a tím se stalo, že od stavby a dohotovení už počatých kostelů muselo upuštěno a několik kněží z nedostatku výživy jiným osadám přikázáno býti. Za poslední dvě leta (t. r. 1873. a 1874.) asi 1800 polských a více než 500 českých rodin sem do Ameriky se přistěhovalo, však skoro šestina jich opět do staré vlasti se navrátila. Ale i za těchto neutěšených poměrů zdejších osvědčila se horlivost

polských vystěhovalců způsobem znamenitým; přihodilo se v předešlé zimě nejednou, že v některých polských obcích až i sbírky konati se musely na úlevu bídy těch rodin, které zcela na mizinu přišly, a přece raději hladu téměř umíraly, než aby nový svůj kostel, k němuž celou duší přilnuly, opustily a jinde výživu si hledaly. Toho uznání skutečně ubozí Poláci zasluhují plnou měrou, že vlast svou na mnoze pro nátlasky činěné církvi katolické opustivše své sv. víry velice si váží a ji milují a pro ni vše trpěti, vše obětovati jsou odhodláni. Že rodiny, ač jejich dítky i v zimě jen nuzně oděné a mrazem se třesoucí do školy přicházely a sotva kousek svého chleba sebou v mošničce na oběd měly, přec celou polovici týdenního výděлку na stavbu kostela neb školy věnovaly, nebylo nic neobyčejného. Výminku v příčině této horlivosti, o níž jsem velmi potěšitelné zkušenosti nabyl, činí jen ti nejvíce ve velkých městech usedlí Poláci, kteří již od mnoha let v Americe bydlí a tím dlouho postrádávše duchovní správy v jazyce polském, i co do uvědomělosti národní i co do smýšlení církevního ochabli.

Kde tato dvojí duševní stránka neutuchla, tam dějí se pravé divy a žasnouti nad tím člověk musí, co Poláci k.př. v Buffalo, Detroitu, Milwaukee a jinde, kde jich více pohromadě, vzornou vedení jsouce správou svých kněží vykonati sto byli a jak znamenité kostely, školy a fary sobě za jediný rok v těch místech vystavěli. Kéž by Bůh dal, bych o Česích totéž říci mohl; nebo nedostatek obětivosti a podpory z strany těchto přinutilo již více jinak dobrých kněží, že museli duchovní správě v německých obcích se věnovati. Za svůj duchovní prospěch jsou Češi ne tak sobě jako spíše svým horlivým, trpělivým a vytrvalým kněžím díky povinni. — Nejvíce povzneslo se tuzemské slov. misijnářství příchodem 17 nových misijnářů, které jsem za svého posledního pobytu v Evropě s pomocí Boží získal, a jejichžto pocestné zapraviti mi nejdůst. řiditelství (jednoty sv. Ludvíka) bohatýrským příspěvkem 3000 zl. pomoci ráčilo. Mimo ty přicestovalo později pět kněží na své útraty. Porovnáme-li nynější poměry slov. duchovní správy v Americe s poměry, jaké před 3 roky panovaly majíce přítomné zlé časy zároveň na paměti, poznáme nejlépe, jak slov. misijnářství zde prospělo. Statistika slov. osad, vydaná 12 ledna 1872. vykazuje 18 polských a 19 českých farností a tolik též správců duchovních; nyní pak jest 38 polských a 27 českých osad s 32 polskými a 24

českými faráři; přibýlo tedy 20 polských a 8 českých farností za ta 3 léta, tak že jest nyní celkem 65 slov. osad v Americe (roztroušených v 22 diecésích), které svůj kostel mají a z nichž jen 9, jsouce teď uprázdněny, farářů pohřešují; ostatní všechny mají své slov. správce duchovní. (Dokončení.)

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*“. Ročníku XII. svazek 12. (listopadový) obsahuje kázání na slavnost posvěcení chrámu, o milostivém letě 1875, Všech Svatých, věrných dušiček a sv. Martina biskupa; na ned. XXII.—XXVII. po Sv. Duchu. — Zároveň vyšel ročníku XIII. svazek 1. (prosincový), v němž nalezájí seduch. řeči na slavnost neposkvrněného Početí Marie P., Božího narození, sv. Štěpána, na ned. I—IV. adventní po dvou kázáních. Předplácí se 4 zl. u nakladatele Bedřicha Grosse v Olomouci i ve všech řádných kněhkupectvích.

— „*Vlastenský slovník historický*.“ Sestavil Jakub Malý, mimořádný člen král. české společnosti nauk. Tisk a náklad Rohlička a Sieverse v Praze 1876. Sešit 1. (Abeceda—Dee); str. 80. Cena 52 kr. Úprava sličná. Viz ohlášení v č. 29. t. l. na str. 407 a 408.

— „*Kazimíra Brodžinského Věslav*.“ Selanka z okolí Krakovského v pěti zpěvech. Přeložil Jan Soukup. V Brně 1875. Nákladem vlastním. Str. 38.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Matěj Suchan, k. arcib. vikář okresu Mnichovického, č. konsist. rada, os. děkan v Pyšelicích, 1. listopadu (nar. v Hradci 22. června 1813, vysv. 4. srpna 1839);
- P. Osvald Jos. Müchl, ř. prem. na Strahově v Praze, býv. řídící c. k. gymnasia Žateckého, 2. listopadu (nar. v Zlonicích 23. květ. 1812, vysv. 6. srp. 1837).

Vyznamenáni jsou:

- p. Filip Jenemann, arcib. notář, os. děkan v Haslavě,
- p. Jan Volkmann, č. konsist. rada, k. arcib. vikář, os. děkan v Nejdek,
- p. Ant. Štěpnička, č. konsist. rada, býv. k. arcib. vikář, os. děkan na Vepřku,
- p. Frant. Auerhann, č. konsist. rada, k. arcib. vikář a notář, os. děkan v Zlonicích, a
- p. Jan Lindner, č. konsist. rada, k. arcib. vikář a notář, majitel zl. zasluz. kříže s korunou, děkan v Kolíně, jmenováni jsou čestnými kanovníky koleg. kapit. v St. Boleslavi;
- p. Ant. Hoffer, zpovědník u sv. Víta, jmenován arcib. notářem;

- p. Jan Ječmen, vikar. tajemník, farář ve Vel. Popovicích, stal se správcem k. arcib. vikariátu Mnichovického.

Ustanovení jsou:

- p. Václ. Jeřuta, kapl. za admin. v Pyšelicích;
- p. Jan Kačer, koop. z Tří seker za kapl. a katech. u nejsv. Trojice v Praze;
- p. Šimon Mathauser, k. z Klinghartu do Tří seker;
- p. Jos. Štelovský, k. z Chlumu do Klinghartu;
- P. Marek Folák, ř. prem. v Teplé, za kapl. v Dobřanech;
- P. Jan Leibl, téhož ř., za kapl. v Úherci.

Upřázdňené místo:

Pyšely, fara patron. bar. Ringhoffer, od 3. listopadu.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. Kollmann, děkan v Pelhřimově, b. notář, 31. října (nar. v Jindř. Hradci 18. ledna 1810, vysv. 16. dubna 1833).

Ustanovení jsou:

- p. Bedřich Tischler, kapl. v Křemži, za adm. v Zl. Koruně;
- p. Jos. Bürgstein, kapl. z Theresiendorfu do Jablonce;
- p. Karel Čech, neom., za kapl. v Strmilově;
- p. Frant. Bürger, neom., za koop. v Českém Korytě;
- p. Vác. Švejda, neom., za výpom. koop. v Střelohosticích.

Upřázdňené místo:

Zlatá Koruna, fara patron. kníž. Schwarzenberga, do 4. prosince.

V biskupství Litoměřickém.

Ustanovení jsou:

- p. Em. Zdobinský, far. z Březiny do Ruprechtic;
- p. Jos. Preiss, exposita v Hrušovanech, za far. v Lužici;
- p. Ant. Wohlmann, kapl. v Liberci, za prozat. katechetu na dívčí škole tamtéž;
- p. Jos. Kovář, kapl. v Č. Dubě, za adm. v Březině;
- p. Jos. Srb, kapl. v Bosni, zámeckým kapl. v Klášteře;
- p. Jos. Čermák, adm. v Ruprechticích, za kapl. v Držkově;
- p. Jos. Funke, kapl. z Zeidleru do Liberce;
- p. Ferd. Usler, kapl. z Jiřetína do Varnsdorfu;
- p. Adolf Lumpe, deficient, za koop. prozat. v Königswalde.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Fr. Seraf. Schoffer, kanovník v Hradci Králové, konsist. rada, b. notář, rytíř řádu císa. Františka Josefa, atd. 26. října (nar. v Rychnově 7. června 1821, vysv. 25. červce 1845).

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

 Hlasy katolické.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 788—II

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Nedobrá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v Expeditci a u všech řádných knihkupectv: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště jenom v Expeditci: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Ctvrtletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přísl. XIV. 25.)

List k Filipánům.

Chceš poznati srdečnou vroucnost sv. apoštola Pavla? Čti jeho list k Filipánům a podivíš se veliké něžnosti, jakéž schopno bylo srdce apoštola národů . . . Město Filipy bylo prvou v Evropě rolí, jižto sv. Pavel osíval semenem učení Kristova. První v něm založena byla osada křesťanská na půdě Evropské, později sice i jiným městům kázáno bylo evangelium od sv. Pavla a mnoho jiných církví založeno: ale přece žádná z nich netěšila se z větší lásky a příchylnosti sv. apoštola nad církev Filipskou. Pozorně-li čteš list k Filipánům, ucítíš téměř tepot srdce apoštolského. Filipané počtění jsou oslovením nejvzácnějším: „Bratři moji, rozmilí a přežádoucí, radosti má a korun má!“ Nejenom, dí sv. Pavel, vás miluji, ale neustále také po vás dychtím a toužím. Zasluhujete této lásky mé. Horlivostí svou v životě právě křesťanském a svou ke mně přítulností činíte mi velikou radost a čest, pro kterouž jako apoštol váš nadíti se mohu u Boha koruny slávy. Vyť zajisté „chloubou mojí jste v den Kristův.“ V den soudný, na němž Kristus v celé slávě přibude, budu se mocí vámi chlubit a honositi. Jak často vzpomínám na vás a kdykoliv vzpomenu si děkuji Bohu svému, vezdy na všech modlitbách svých za všechny vás s radostí prosbu konaje. Kdykoliv za vás modlitbu konám, vezdy s památkou na vás díky k Bohu spojuji. A tuto modlitbu za vás konám „s radostí“ a s rozkoší srdce. Jsem sice nyní pro učení Kristovo vězněn, ale „i v okovech svých a v obraně a utvrzování evangelia mám vás v srdci.“ Nemohly ani okovy utlumiti

neb umenšiti mé k vám lásky, ani namáhání, jež mi činí obhajování slova Božího proti odpůrcům a nepřítelům a další pravdy svaté vysvětlování a dokazování. Mám vás v srdci a „svědkem zajisté jest mi Bůh, kterak toužím po všechných vás v útrobách Ježíše Krista.“ Není to láska smyslná, ani zistná, ani chtivá, kterouž k vám lnu, nýbrž láska ze srdce Kristova do mne se proudící. Nad tuto lásku vyšší k vám chovati nemohu. V lásce své přeju a žádám vám, „abyste byli bezúhonnými a čirými, dětmi Božími bezporočními uprostřed rodu nešlechtného a převráceného, mezi nimižto se vyskytáte jako světla na světě.“ Přeju, abyste byli v jednání svém takými, jež by nikdo haněti a tupiti nemohl, přeju, aby smýšlení a citění vaše bylo prosté, čisté: pak budete dětmi Božími, jimž nikdo nic vyčítati nebude moci z těch, kdož od Boha se vysinuli a řád Boží převrátili. Pilejte ctností těchto tím více, poněvadž káže vlastní vaše postavení, životem a mravy tak se vyznamenávati, aby vás na první pohled od pohanů rozeznati možno bylo, jako světla na nebi snadno poznati lze. Cítím k vám lásku takovou, že „bychť se i proléval při oběti a posluze víry vaší, raduji se.“ Bych i pro vás umíral a pro úspěch víry vaší smrt podstoupal, s radostí podnikám smrt takovou. Pro tuto k vám lásku „jest-li jaké obodření v Kristu, jestli jaká potěcha lásky, jestli jaké obecenství Ducha, jestli jaká útoba a slitovnost, naplňte radost mou, abyste totéž smýšleli.“ Tenkrát, když jednomyslni budete, nesplyne napomínání moje u vás nadarmo, tenkrát dostane se mně od vás potěchy lásky, tenkrát dokážete se býti v obecenství Ducha svatého a

tenkrát pravou ke mně sitovnost projevíte. Vše, co k dobrému vám prospívá, těší mne, „proto zrađoval jsem se v Pánu velmi, že jste opět jednou rozkvetli.“ Nehoda a nedostatek postihly vás, ale nyní opět přišli jste v stav dobrý. Od žádné církve nepřijal jsem darů, „žádná církev se mnou neobcovala o hledem podatku a vzatku, než vy sami.“ Učinil jsem tak na důkaz, jak vás miluji. Jindy všude volil jsem pracovat, abych „nedal úrazu evangeliu Kristovu.“ „Do Soluna jednou i po druhé ku potřebě mé jste poslali,“ a nyní opět posíláte mi „vůni líbeznoti, obět vzácnou, příjemnou Bohu.“ Dar váš vydává jako kadidlo vůni líbeznotou a jest obětí Bohu milou. Což jiného vám, milovaným svým, přáti mám, než „aby Bůh můj naplnil všelikou potřebu vaši podlé bohatství svého v slávě v Kristu Ježíši.“ Za tuto obětovnost vaši vyhoví Bůh vším oplývající všem potřebám vašim v blaženosti nebeské. —

Z výroků samého apoštola sv. Pavla poznáváme, v jak přítulném poměru k sv. Pavlu byla církev Filipská a „že byla nejspanilejším výkvětem mezi všemi církvemi od sv. Pavla štípenými.“ J. M.

Tři věci.

Tři věci jsou, jež sklíčenou hrud' moji tak divným, blahým naplňují citem, že s chvěním vznáším zraky k Lásky droji, bych zíral v kraje dálné nad blankytem.

Tři věci jsou, jež útroby mé plní tou svatou láskou k člověčenstvu blahu, že při vzpomínce nádra má se vlní a duch můj práhne spásy hlásat dráhu.

Tři věci jsou — snad chcete znáti je ty skvosty Pánem rozsevané v světě? — Toť víra, láska, blahá naděje! Hle růže to, jež kvetou v zimě, v letě!

Ó kéž by každá, každá zahrádka z těch růží něžná měla poupátka!

J. Ježek.

Promluva před oddavkami.

(Při sňatku Med. dr. B. v N. měl J. B.—k.)

Požádali jste mne, draží snoubencové, abych v zastoupení d. p. děkana sňatku Vašemu požehnal. I potěšil mne nemálo list tvůj, drahý příteli, v kterém jsi mně, druhu to mládí svého i jmenem nevěsty své čestný úkol tento svěřil. Potěšil mne, poněvadž jsi

psal, bych já „ve jmenu Hospodinově žehnal nové době žití tvého.“

„Ve jmenu Hospodinově!“ Významná to slova! Slova ta byla mi důkazem, že věda, kterou jsi sobě za úkol svého žití vytknul a kterou s nemalou ctí a slávou vykonáváš, dobře se srovnává s vírou v Hospodina, Boha živého, řiditele osudů lidských. Slova ta byla mi důkazem, že vy v stavu manželském nevidíte pouhou smlouvu lidskou, která by tak jako každá jiná smlouva podle libosti mohla změněna neb i zrušena býti, alebrž že mravní cit váš vidí v stavu manželském ustanovení Božské, svazek, jež člověk rozlučovati nemá. Slova ta jsou mi důkazem, že věříte, že nikoli slepá náhoda, alebrž Hospodin sám srdce Vaše spojuje. Ve jmenu Hospodinově chcete vstoupiti v posvátný stav manželský, t. j. vy chcete v stavu tom žítí dle vůle Hospodinovy, vy v něm nechcete hledati rozkoší pomějejších, alebrž samého Hospodina — své vlastní spasení.

Praví písmo svaté (Eccle. 4, 9, 10.): „Lépe jest dvěma býti spolu nežli jednomu, neboť mají užitek tovaryšstva svého. Padne-li který z nich, druhý ho pozdvihne. Běda samotnému: nebo když padne, nemá kdo by jej pozdvihl.“ Proto i Spasitel náš Ježíš Kristus vyslal učenníky své po dvou do každého města, kam sám chtěl přijíti (Luk. 10, 1.), aby jeden druhému byl rádcem, pomocníkem, andělem strážným. — A vám zejména, drahá nevěsto, připadá tento vznešený úkol, býti chotí svému andělem strážným. Pečujte s andělskou něžností a trpělivostí o jeho potřeby nejen tělesné, ale také a především duševní. Nesnadné jest povolání jeho, ale také velmi krásné, velmi záslužné před Bohem. Kristus Ježíš praví: „Co jste učinili jednomu z bratrů těchto mých nejmenších, mně jste učinili“ (Mt. 25, 40.). Aj, jeho práce jest tedy ustavičná bohoslužba; lože nemocného jest jeho oltář, rada a útěcha, kterou nemocnému a příbuzným poskytuje, jest jeho modlitba, každý krok jeho jest obětí, i ta nejhudobnější chatrč jest jeho chrámem. Vy drahá nevěsto doprovázejte ho na těchto jeho cestách svou modlitbou, aby vždy tyto svaté city hrud' jeho naplňovaly, a zajistě že Hospodin bude dlíti se svým požehnáním mezi vámi.

Ovšem, že zde na zemi není žádná růže bez trní; i vás čekají mnohé svízele. Avšak právě proto přistupujete sem k oltáři, abyste tu ze zřídla milostí, které Kristus chotí své, církvi sv. svěřil, čerpali sílu a vytrvalost pro nastávající boj. Nezanedbávejte tuto milost, ale obnovujte ji často společnou modlitbou, společnou návštěvou služeb Božích, společným

přijímáním sv. svátostí. Pak zajisté již zde na zemi otevře se vám ráj a Hospodin žehnati bude vám.

Ten, a ne jiný obsah bude také mítí přimluva, kterou v tomto okamžiku matka tvá, drahý příteli můj, před trůnem nejvyššího za tebe, za vás oba pronáší. Znal jsem jejího zbožného ducha. Nebylo ani jednoho důležitějšího okamžiku v životě tvém, aby ona nebyla bývala zde v tomto chrámu Páně za tebe se modlila, by Bůh žehnal tvým pracem, tvým studiím. To činila zde na zemi. Tím více činí to ona v nebesích nyní v tomto okamžiku, kdy vám oběma Božího pozhánání velice jest zapotřebí.

A tak již sestup Duše sv. se svými milostmi na obě těchto srdcí, které mají do smrti náležeti sobě, ale přede vším a na věky náležeti Tobě, naplň je ohněm svaté lásky a pravé pobožnosti, aby všude a ve všem vyhledávali Boží čest, bližního blaho a své vlastní spasení. Amen.

Výstraha.

Ubohý lide, který neznáš Pána, jenž řídí lásky na té zemi šířil, a Jehož hlava trním probodána, by hříchy tvé smyl, by tě s Otcem smířil.

Ubohý lide, který věrné Jeho vyháníš ze škol a je v pouta vrháš, jenž v odív stavě pýchu ducha svého, to slunce víry s nebe v bláto trháš.

Ubohý lidé, kdy ti vzejde světlo, kdo vrátí tobě, co ti vášně vzaly? Kdy najdeš blaho, které oným kvetlo, již útlým citem Boha milovali? —

Ó! nechej zřidel, z nichžto smrt ti plyne, hvězd bludných opust, když ti slunce září: pak blažen budeš, vášeň pravdou zhyne, pak věčnosti vstříc s jasnou půjdeš tvář.

K. Matějka.

Kněží ubývá — škol přibývá!

„Messis multa, operarii autem pauci!“ — „Žeň hojná, dělníků však málo.“ — Pracoval-li v prvních dobách křesťanských pouze malý hlouček dělníků na vinici Páně — a rozmáhal-li se hlouček ten znenáhla a vždy, když Bůh dílu jeho žehnal a církvi vzrůst i vzkvétání uděloval, pozorujeme během devatenácti věků, že hlouček dělníků vždy menším se stával, když bludové, kacířství i nevěra se rozmáhali počaly a co mlha hustá a

chladná paprskům milosti Boží ve vinici Páně vnikati nedaly.

Ubývalo dělníků za dob Arianismu; neboť valná část vypověděla služby své Hospodinovi vinice svaté, zapomenuvši, že ne ona Pána, ale on ji najal i povolal.

Ubývalo v letech Photia, patriarchy cárhradského, sluhů na poli církve svaté, když on a s ním sjednocení odstěpenci domáhali se pro sebe vinice nové, která by nebyla řízena a spravována náměstkem Kristovým, pravým i jediným.

Opuštěny stály z velké části vinohrady nebeské, které po vlasti naší před nedávnem ještě byly vzkvétaly, když reformátor český učením a jednáním svým a svých stoupenců rozkol a bouři na národ vlastní uvalil. Ano tehdy byla žeň veliká — a ne toliko že opuštěna byla role sv. a nebylo, kdo by ji spravoval, nýbrž nad to nepřátelé ještě přišli a plenili, pustošili, ničili a řádili způsobem takovým, že vinice ta, ondy krví svatého Václava zbrcena a chlouba celé církve, nyní jen málo ovoce nesla, a mezi tím nalezalo se velmi mnoho planého, které až do dnů našich zcela zuselečeno nebylo.

A byl-li kdy obzor církve zakaboněn mlhou a hustým mrakem, který nepřál vzrůstu seménku Kristovu — jest to zajisté doba naše, kdy vzduch bludem a nevěrou téměř přesycen jest. Rozhledněme se jen po vinici Páně a přesvědčíme se.

„Messis multa, operarii autem pauci!“ — Osvědčila-li slova ta svou platnost po více věkův trvání církve Boží na zemi, platí zvláště o naší době a naší nejbližší budoucnosti. Kdokoliv jen povrchně do seznamů katolického kněžstva ne pouze českých ale i jiných diecézí nahlédne, zpozoruje, jak zvláště za posledních let kněží ubývá. Staloť se, že v jisté rozsáhlé diecési pouze pět kněží v jednom roce do duchovní správy vstoupilo! — Ovšem se nedostatek kněžstva posud ve vlastní správě duchovní nejeví způsobem křiklavým, neboť posud lze přebytkem kněžstva z let dřívějších obročí církevní v čas i řádně obsazovati, aniž kde služby Boží nedostatkem tím trpí. Nicméně počíná nedostatek ten citelným býti v jistém odvětví, za našich dnů v duchovní správě místo první zaujímajícím.

Míním tím školu.

Komu náleží mládež, tomu patří i budoucnost. O tom jsou i nepřátelé naši přesvědčeni.

Chceme-li míti křesťany dobré a pravé — ne pouze dle jména a křesťanského listu — musíme si je odchovati. Nevloží-li se již

v jaře života lidského jádérko zdravé v kyprou a úrodnou půdu srdce nevinného, bude ve věku pozdějším, když byla ledová kůra netečnosti, zpustlostí a znemravnělosti srdce v tvrdý kámen proměnila, práce i namáhání marné — seménko nevezje, ono zhyne.

Ovšemť dovede Bůh milostí svou i z kamene vzbuditi potomstvo Abrahamovi — ale Bůh není nikomu milostí svou povinován a příklady takové jsou vzácné. I zde platí přísloví latinů: *Sero medicina paratur*, si mala per longas convalescere moras, jehož smysl ve věci této jest: Nenarovná-li stromek — strom krivý se ti nepoddá. Nevychová-li se mládež po křesťansku — nebude dobrých křesťanů.

Na koho jiného ale jest za dnů našich, kdy nevěra a netečnost náboženská z novin, z hospody i z ulice již již i do posvátného kruhu rodinného vniká a rodinu jako morová vředovina rozežírá, na koho jiného jest mládež odkázána — ne-li na kněze, svého katechetu!

Rodina křesťanská má býti odleskem rodiny svaté, rodiny v Nazaretě: Josefa, Marie s Ježíškem; než ona se na mnoze stala obětí znemravnělosti a nevěry. — Pokoj a mír, který pouze víra dává, se vyhostil, a pod rovm jejím bytuje peklo; — úkolu svému nedostává, dítek křesťanský nevychovává. Matky mnohe podobají se pohankám oněm, které dívky své metaly do žhavého Molocha, a když nárek a sténání ubohých obětí k uším jejich zavzníval — počaly rej zběsilý, domnívajíce se, že se bohu strašnému tím zavděčily. I nyní mnohé matky dívky své vychovávají jen pro přetvářku, zevnější lesk a pýchu, slovem pro svět — nikoliv ale pro Boha. Jsou příklady že dívky malé co do poklon a úklon dovedou zápoliti s každým tanečním mistrem, ale „Věřím v Boha“ modliti se nedovedou.

A sténaly-li ondy ubohé oběti nevinných dítek z jícna hrozné modly nářkem srdcelomným — tož za dnů našich sténá, nářká a běduje mnohem více, dítek bez počtu, proti vlastní krvi, proti matce své, že mu vyrvala poklad nejdražší a jediný: Boha z duše a perlu nevinnosti ze srdce. —

Rodina za dnů našich z velké části hlavní svou povinnost neplní, dívky křesťanský nevychovává. Dívky jsou z valné většiny odkázány pouze a jedině na náboženské vychovávání ve škole.

Zavedením povinnosti navštěvování školy až do 14 let a zřizováním škol nových a filiálních vzrostl za posledních několika let počet škol o polovici a více — ano místy

mají, zvláště kde se továrny nacházejí, škol až čtyřikrát tolik co měli dříve. — Kněžstvo ubývá; škol přibývá. A předce má kněžstvo úloze své nejdůležitější dostát tak jako se to jindy dalo. Jaký ale rozdíl nastal mezi jindy a nyní? — Jindy nebyl katecheta ve vyučování náboženském jen sám na sebe odkázán. Dívky přinášely, pokud netečnost náboženská řídkou věcí byla, základní vědomosti náboženské sebou z domova do školy — a kde toho nebylo, znali aspoň obyčejné katolické modlitby jako: Otče náš, Zdrávas Maria, Věřím v Boha atd. Nyní spočítá katecheta velmi snadno začátečnický, kteří by to znali a snad jen povrchně. Tak jest tomu ve městských, ale na mnoze již i ve venkovských školách. Rodina nyní ve vyučování katechetovi nepomáhá — ano, jsou časté příklady, že naopak bourá, co on vštípl. — Jindy přispívalo velmi mnoho katechetického vyučování, že učitelové to s dítkami opakovali, a jim v paměť vštípili, co katecheta za hodinu vyložil. Biblických dějin se užívalo co čítanky a jednotlivé děje bývaly dítkám dříve již povědomy, nežli jich katecheta k výkladu užil. Nyní jest tomu ale zcela jinak. Valná část učitelů po příchodu katechety ze školy odchází — a aby s dítkami něco z náboženství opakovali, o tom nazvíce není ani řeči. A ač se tu a tam ještě učitelové „z doby dřívější“ nacházejí, nicméně na jejich pomoc katechetovi počítati nelze. Na rozvrhu hodin jest předmětů tolik, že učitelé nezbývá času, aby dívky jen svému přiučil. — Katecheta jest nyní sám na sebe odkázán. Kterak ale dostojí úloze své?

Připouštím, že kněz úloze své dostojí tam, kde jest výhradně za katechetu pro školu ustanoven a snad i tam, kde zároveň duchovní správu vede, jen když poměry příznivé jsou, zvláště pak, když jest škola v místě a počet tříd a školních oddělení silám duchovní správy přiměřen jest. Než jak po zřídku nacházíme tak blažených poměrů? Zvláště v krajinách německých a pohraničných, kde obyčejně každá, mnohdy i menší vesnice svou vlastní školu má, jeví se neshoda mezi počtem tříd školních a počtem katechetů způsobem křiklavým.

Jsou přecetné příklady, že jediný kněz mimo školu domácí tři, čtyři až i šesti více filiálních tříd náboženským vyučováním obstaráváti má. Odečteme-li čas, který duchovní správa (pohřby, oddávky, zaopatřování a j.) nezbytně vyžaduje, není mu lze, aby takovou školu týhodně vícekrát než jednou navštívil — vždyť každá taková ná-

vštevá na něm půl dne vyžaduje, zvláště času zimního. A jediná tato návštěva za nynějších okolností nikterak nepostačuje. Čas od početí školního roku až do Všech Svatých, vlastně do zámru jest na mnoze po venkově dobou takovou, že ani učitelové ani katechetové pro nedbalou a špatnou návštěvu školy při nejlepší vůli zdárně ve vyučování pokračovati nemohou. Dnes mají jiné žáky před sebou a zítra opět jiné. A v letě jest tomu přese všechny výhrůžky a tresty opět tak. Odečteme-li ještě svátky a prázdniny, pak jest počet hodin, který při takých poměrech katechetovi zbývá, tak skrovný, že k látce katechetické v nižádném poměru není.

Ovšem se vše vynakládá, aby se této neshodě odpomohlo. Tak jest nařízeno, aby duchovní správa, která není sto, aby náboženské vyučování ve škole dostatečně obstarávala, učinila o tom odůvodněné oznámení a aby učitelové k vyučování náboženskému přidrženi byli. Ovšem, že myšlenka ta dobrá jest — ale bohužel zřídka se dá provésti. Vyučování náboženské nesvěří a nemůže se svěřiti leč jen tomu, kdo k tomu schopen jest.

Máme ale po venkově velmi mnoho učitelů, kteří dříve vším možným se zanášeli, jenom školou ne a kteří prozatímne vyučují; tací se snad s nepatrnou výminkou schopností k vyučování náboženskému vykázati nemohou, aniž učiní potřebných příprav a studií, aby si tuto působnost zjednali. Dále jest veliký počet těch, kteří sice vědecky k vyučování schopni jsou, kteří ale pro své proticírkevní jednání a smýšlení k takovému úřadu připuštění býti nemohou.

Prostředek ten jeví se jen v některých případech praktickým, ve všech ale nikterak. Výdatný a snad i jediný prostředek by byl, aby v místech, kde nepoměrně mnoho škol se nalezá, bylo zřízeno místo výpomocného kněze (katechety). Ale odkud vzít tolik kněží, odkud jejich výživu?

„Messis multa — operarii autem pauci.“
Š.

Kněz Jeronym, Pražan, blahověst Litvanů.

Na východ i na sever při řece Němně do baltického moře tekoucí seděli zpradáva i sedí dosavad Litvané, mluvící jako dřevní Prusané jazykem slovanskému příbuzným.

Mezi evropskými národy šámal a tápal litevský nejdéle ve tmách pohanských. Do patnáctého věku klaněli se Litvané všelija-

kým bůžkům, čertům a jejich modlám. Nejuniženější poklonu činili a nejtuctnější obětí strkali knížeti bůžků svých — Perunovi, jenž prý borem rachotil a bleskem pral či udeřoval. Jemu obětovali neřkuli pěkných dobytčat nébrž i člověků vzácných, zvlášť v bitvě zajatých vůdců vojenských. Léta 1279 dva bojovníky z řádu Německých rytířů zajavše, obroubili jednoho, an seděl na oři, hranicí dřev a upálili za živa i s koněm; druhého rytíře rozštěpeným stromem živého seřevše, rovněž spálili. Ještě roku 1320 po vítězství nad vojskem Německého řádu obětující na poděkování modlám, spálili s koněm válečným ve zbroji živého křižovníka, rytíře Gerarda Rudde z Samlenta. V modlárnách Perunových hořel oheň, jímž popové lidu věštili a odpovídali; pohané říkali mu věčný oheň, protože popstvo ve dne v noci dubová polena přikládalo, by nezhasl; zhasl-li předce, upálen jest za živa ospalec pop. Litvané modlařili též po některých lesích a hájích, v nichž se podle jejich domněnky silní a slabší bůžkové hemžili; v každém dřevě tam ožer prý nějaký bůžek; čím starší, tlustší a rozsochatější dub nebo lípa, tím mocnějšího bůžka prý strom přechovával; drva, potůčky, plaz, zvěř, ptactvo a cožkoli v takovém lese a háji bylo, ctil jest lid za věc velesvatou, kteréž se nikdo nevážně dotknouti nesměl. V těchto lesích a hájích měla každá rodina z vůkolních osad žaroviště, kdež umrlá těla svých domácích spalovala se vším, což na sobě a pod sebou mívali; umřel-li pán, bývala s ním s umrlcem jeho živá mužská i ženská služebná čeled spalena; žaroviště polévala medovinou, na židlice pak korkové vůkol rozestavené kladla moučných krmiček, aby se hladoví duchové umrlců v noci napapali. Výročně k prvnímu dni října měsíce byl do takových lesů a hájů veliký shon lidu nesoucího s sebou jidel a nápojů, tam s ženskými hodovali vesele mužští za několik dní a obětovali u svých žarovišť bůžkům, nejštědřeji Perunovi. — Každý hospodář choval ve stodole nebo v chlivku šotka či skřítku, doufaje, že z milosti téhož domácího bůžka statek pohrom zbude a štěstí nabude. Skřítkem byl had v seně svinutý; krmili ho mlékem a obětovali mu někdy kohouta. — Jakož ostatní pohany tak i Litvany zapráhl kníže temností do pluhu své pejchy, smilnosti a ukrutné mstivosti.

Několikráte zakmitla se naděje obrácení Litvanů k nejsvětějšímu srdci Pána Ježíše. Kníže jejich Mendog I. 1252 pokřtěn jest, ba s volí papeže Innocence IV. na království pomazán skrze chlumského biskupa Heiden-

rika; ale přijav k sobě svátost jen k vůli časnému zisku, poběhl brzy od svaté víry křesťanské. Veliký kníže Gedymin rozmnožil svou vlast dobytými zeměmi Bílou Rusí, Ukrajinou, Volyní a Podolím, vyzdvihl Vilno litevské v hlavní město a připověděl papeži Janu XXII, že i s národem do ovčince Kristova vejde, zjedná-li mu sv. Otec pokoj od nájezdů Německých rytířů; však i tehle chytrák zvrtkavěv, zákazu svého nesplnil. Jeho syn Olgert, veliký kníže litevský, vzkázal r. 1358 císaři Karlu IV. o kněžstvo, jež by ho i národ v katolickém náboženství cvičilo. Sám Arnošt, arcibiskup pražský, odebrav se v průvodu několika kněží, k velikému knížeti na Litvu, učil ho svaté víře; potom oznámil císaři, že kníže ve Vratislavi slezské svátost křtu přijmouti hodlá; i odjel tam císař na počátku l. 1359. Však s toho křtu sešlo, neboť byl Olgert císaři vzkázal, žeť se dá pokřtiti, jestiže mu řád Německých rytířů to ono vrátí! —

Po smrti Olgerta shledl Pán Bůh milostně na litevský národ. Olgertův syn Jagajlo uznán jest od svých rodných bratrů za velikého knížete. Ten namlouvaje si po starosvatech tělem i duší krásnou Hedviku, dceru Ludvíka někdy uherského a polského krále, sliboval jí též panstvu polskému upřímně: Vezmu-li, zač prosím, dám se okřtiti, budu pečovati o pokřesťanění Litvanů a přivážu jejich vlast i s zemí na Rusích dobytou říši polské. Že pak královna společně s panstvem povolila, přijal jest Jagajlo 14. února 1386 v Krakově v stoličním chrámě sv. Václava skrze Bodzantu, arcibiskupa hnězdenského, svátost křtu a jméno Vladislav; s ním křtěni jsou dvě jeho bratří a bratranec Vitold, jemuž dáno jest jméno Aleksander. V ten samý den po křtu svatém v témž chrámě oddal dotčený arcibiskup svátostně pannu Hedviku Vladislavovi Jagajlovi, načež ho tamtéž 17. února pomocí biskupů — Jana krakovského a Dobrohosta poznaňského — na království polské pomazal a jemu novou korunu na hlavu vystavil.

Pobožná královna Hedvika naučila důkladně Vladislava Jagajla svatému náboženství, kterýž zahorev milostí ku katolické víře, naplnil brzo slib svůj v přičině obrácení národa litevského. Vypraviv na počátku l. 1387 kněží zákona sv. Františka Serafinského litevsky rozumějících do své vlasti, jel za nimi s chotí Hedvikou maje v průvodu hnězdenského arcibiskupa Bodzantu, kněží světských a řeholních jakož i několik pánů z říše polské. Právě načala Církev

svatý půst před Velikou nocí, když polský král ve Vilně litevský sněm zemský zahájil. Několik dní usiloval Vladislav Jagajlo srdečnou a moudrou řečí sklonit národa k uvěření v Krista Pána a k zamilování zákona Jeho; že však panstvo litevské odpíralo namítajíc, by nebylo radno ani spravedlivou strhnouti se náboženských starodávnických řádů, rozkázal horlivý král Polanům svaliti obětiště pohanské, zhasiti věčný oheň a sbořiti modlárnou; velel taky spáliti modlářských hájů a pobiti hadů po domích. Vilňané plakali bůžků svých, ale nereptali, očekávající, žeť se oni Polákům pomstí. Šetřili tedy bystrými očima ruk a noh polských, zdali již chromnou; než vidouce, ana jim práce k duhu jde, dovtipili se, by ten Bůh křesťanstva silnější byl nežli všecken roj litevských bůžků i s Perunem. Z panských rodů i z obecného lidu poprosili za okřesťení; kněžstvo polské vykládalo jim několik dní apoštolské snešení víry a modlitbu Páně; král pak předříkával jim často „Věřím v Boha“ a „Otče náš“, aby to uměli nazpamět. Z panstva byl každý zvlášť křtěn; ale množství lidu městského a venkovského z vůkolí rozestaveno jest na pokynutí královo v hromady; první hromada mužských nazvána byla „Petr“, druhá „Pavel“, třetí a ostatní po jiném a jiných světcích; podobně dostala každá hromada ženských jméno některé svěťice; načež hromada po hromadě příslušnou svěcenou vodou dostatečně skropena a pod zvýváním nejsv. Trojice křtěna jest. Každý křtěnec vzal a podržel to jméno křestní, kteréž bylo dáno hromadě, v níž právě stál nebo klečel. Pokřtěným daroval hodný panovník Vladislav Jagajlo po bílém vlněném rouchu, z něhož měli radost velikou. Celý ten rok procházel s kněžstvem polský král litevskou vlastí, nabízel pohanům křesťanství, učil je říkati „Věřím v Boha“ i „Otče náš“, a pomáhal blahověstům kněží m jako tlumač, kdykoli se kdo z nich pro nevyspělou umělost jazyka litevského buď zajkl buď překl. Potom založil, postavil a nadal ve Vilně biskupský chrám sv. Stanislava, krakovského druhdy biskupa a mučéníka, venku pak sedm osadních kostelů. Na biskupskou stolicí ve Vilně posazen jest Ondřej Vasilov z řádu Menších bratrů svatého Františka Serafinského, králové Hedviky zpovědník, jenž s Litvany přirozeným jejich jazykem mluvit uměl. Novým chrámům uštědřila králová Hedvika posvátného náradí, nádobí a knih k slavení služby Boží; též založila pro litevské žákovstvo kolej při

obecném učení v naší Praze. Úsnula v Pánu 17. července l. 1399, odkávši jmění svého na vyzdvížení obecného učení v Krakově.

Pod vrchnictvím polského krále Vladislava Jagajla panoval od roku 1392 na Litvě co veliké kníže jeho bratranec Aleksander Vitold, jehož potom husité čeští krále mítí chtěli.

Po památné bitvě u Tanenberka vrátil jest řád Německých rytířů dle toruňské smlouvy s vítězem — polským králem Vladislavem — léta 1411, k velikému knížetství litevskému zemi Žmuď Litvany obývanou. Z té vlasti Žmudínů při baltickém moři utvořila Rus nedávno vladařství kovenského, pojmenované po městě Kovně nad řekou Němnem, do níž teče Něvjaša. Ospašení Litvanů žmudských pečoval mocnář Vladislav Jagajlo upřímnějším a horoucnějším láskou nežli veliký kníže Aleksander Vitold. Hned l. 1413 navštívil hodný král s knížetstvím zemi Žmuď; pomáhaje blahověstům rád tlumočením, vykládal obyvatelům krásu Kristova učení, též časný a věčný zisk člověku z něho plynoucí; touž měrou pobízel jich k ostavení pohanště neřesti. Nad řekou Něvjašou na hoře vysoké stála věž dřevěná; tam hořel věčný oheň Žmudínů, jemuž se kořili. Vladislav vystoupiv na tu věž, rozházel hlavně, ulil plamen a zapálil modlárnou; dal také Polany z průvodu svého posekat některých hájů pohanště. Mnozí, zvláště šlechtici, poprosivše, vzali svátost křtu; ale z obecného lidu potrvála největší část předce v pohanství. Léta 1417 založil Vladislav Jagajlo na Žmudi v městě Mědníčkách biskupský chrám ke cti sv. mučenků Aleksandra, Theodora a Evanče, jež i nadal a stavěl. Na biskupské stolici seděl tam nejprve Matěj z Vilna, rozuměje dobře řeči osadnictva. V každé z dvanáctera žup vlasti žmudské vyzdvihl taky a hojně nadal polský král Vladislav hezký kostel.

Nejspíš při roce 1414 vyskytnul se na Litvě statečný kněz Jeronym, Čech, rodič pražský; a ten tam z Božího požehnání znamenité množství pohanů pravdě Kristem Pánem zjevené naučil a pokřtil. Žet se mu ve vlasti Husovo kacířství hnusilo, odešel do Polska a ztamtud na Litvu. Vzáv od krále Vladislava i od velikého knížete Aleksandra Vitolda mocné listy jakož také od duchovní vrchnosti požehnání a moc bez mála biskupskou k dílu apoštolskému mezi pohany, počal Litvanům — tuším že na Žmudi — blahé učení Pána Ježíše svěstovati a modlářskou službu kaziti. Některou vyzácnou památku apoštolování Jeronymova

uložil nám a zachoval ve svém vypsání dějin evropejských římský papež Pius II. ze slavného rodu Pikkolomini, jenž prvé sloul Eneáš Sylvius.

Napřed přišel blahověst Jeronym do krajiny, kdež se lid hadům klaněl; poučiv modlárů, kázal, aby hady zabili a na náměstí aneb na návsí ohněm spálili; největší had plamenu mnoho vzdoroval; trvalof dlouho, než se dal uskvařit a spálit, snad že byl nádobou některého silného časa, jenž moc svou v pohanech zarputile provozoval! Potom našel kněz Jeronym pohanů, kteří věčnému ohni božskou počtu činili. Jestliže se kdo mezi nimi hrubě rozstona, běželi přátelé k popovi a vzeptali se, ozdraví-li čili umře? Pop všed v noci do modlárně, pohlízel na stín člověka nemocného: byl-li stín tváří kohni obrácen, dal ráno přátelům jeho odpověď, že ostane živ; byl-li však stín žádama k ohni obrácen, odpověděl, že člověk ten umře, aby tedy o svém statku pořídil. Blahověst přesvědčiv pohanů o kejklřství čertově, rozmetal hořící polena, ulil oheň, vyvrátil modlárnou a vštípl rád křesťanský. Zaputovav dále užírl jest lid, an se kořil slunci a velikánskému železnému mlatu či kladivu. Popové modlářští otázáni, proč by ten mlat tak tuze ctili, řkou Jeronymovi: Někdy dávno nebylo za několik měsíců lze spatřiti slunce, poněvadž je byl mnohomocný král do temnice v přetvrdé věži strčil; ale dvanáctero nebeských znamení pospíšilo slunci na pomoc a prolomilo věži mlatem dotčeným, až slunce vyšlo a zase lidem svítiti počalo. Usmívaje se, vložil jim kněz, že Pán Bůh všemohoucí slunce, měsíc a hvězdy stvořil a oblohu jimi okrášlil, s každ po jeho rozkazu pořád všemu světu blahodárně svítí. Posledně zastal jest blahověst pohanstva, jež mělo lesů a hájů k službě modlářské vytknutých, kladouc je za domov svých bůžků. Kněz Jeronym učil ten lid několik dní katolickému náboženství, po čemž ho k tomu měl, aby z modlářských lesů ten nejvzácnější napřed vymýtil. Však z mužů, ač byli širočin, seker a pil nanesli, neosmělil se nikdo tnout do dřeva. Toť blahověst, vyhlídnuv si tuze pěkný strom, podtal jej širočinou. Pohané uzřevše, žeť se mu za to bůžek nepomstil, dali se chutě do díla a udělali les z polovice pasekou. Ale prostřed lesa stál dub prastarý; toho se modláři pilou neb sekyrou dotknouti nechtěli, až jeden z nich zesrdnatěv, počne jim spílati bab před bezdušným dřevem trnoucích; ten rozpráhnuv se, tal po dubu; ale širočina svezla se mu na holen, žeť se polo-

mrtev svalil. Pláče lid a nařiká na kněze poradivšího jim, aby zneuctili sídla bůžkova. Konejš ho, ujišťoval Jeronym, že jest to dábelské mámení; i poručil raněnému, aby hned povstal; ten vstal zdrav! Pak ovšem pomohli přítomní knězi poraziti dub a zbytek lesa. Odtamtud ubíral se blahověst k leskům lidu také posvátným. Ale zdvihly se ženy, a přisedše k velikému knížeti Vitoldovi plakaly a bědovaly: Již ani nevíme, kdež bychom bůžků a jejich pomoci hledaly, neboť posekán jest svatý les, zkad potud vlašičkou a sluníčkem lid dařiván byl; ba i o ty některé zbylé háje pokouší se cizinec Jeronym, který všechen náš po otcích zděděný řád náboženský ruší; ženám muži potakující, hrozili knížeti, budeli tomu hověti, že se mu z vlasti vystěhují! Ač nerad, rozkázal kníže blahověstovi, aby země prázdna byla; čímž v stranách těch rozmáhání království Božího zastaveno jest.

Kněz Jeronym pražský odešel do Vlach, počal sloužit Pánu Bohu v apeninských horách nedaleko města Arece na poušti Kamaldoli, kdež byl svatý Romuald tuhý řád založil; table poušť jest matka všech poustek a klášterů kamaldolského řádu. Ke sboru Kamaldolských poustevníků příslušel Jeronym náš přes dvacet let. Co Čech a výborný bohoslovec pozván byl asi roku 1431 od náměstka papežova — kardinála Juliana Cesarini — do Basileje, kdež by v jednání s husitským bludařstvem obecnému sboru raden a pomocen byl. Hospodu měl tam v klášteře kartuském za Rejnem; tu složil pro mnichy domácí na jejich prosbu život sv. Romualda s nížeapsaným pomníčkem: „Explicit sermo notabilis de vita et miraculis S. Romoaldi Confessoris et Eremitae sacri eremi Camaldulensis, quem edidit et compilavit Erater Hieronymus de Praga, sacrae paginae professor, quamvis indignus, ad petitionem Fratrum domus Carthusiae Basiensis, anno Domini MCCCCXXXIII. En ego, quem genuit pia olim urbs Pragensis, Quem inclusum retinet eremus sacra Camaldulensis,

Hunc sermonem edidi satis cum labore;
Sed labor est facilis, vestro superatus amore.“

Toble Jeronymovo skládání vložil jezuita Bolland ve své přeslavné desky Svatých. Kromě toho skládal Jeronym mnoho spisů, jež poustevnictvo v Kamaldoli střežlo. Eneáš Sylvius, jenž potom co Pius II. papežoval, meškaje v Basilei, navštívil s třemi učenými muži kněze Jeronyma v kartuském klášteře a uslyšel z jeho úst svrchu kladené zprávy o jeho na Litvě práci apoštolské. Tých papež

Pius II. velebí Jeronymovo ctné obcování, důkladnou znalost Písma svatého a výřečnost.

Kněz Jeronym pražský účastnil prý se odporlivosti sboru basilejského, takže ho starosta řádu jeho Ambrož za to pouště Kamaldoli prázdna prohlásil. Ale srdce české tuší, že vlastenec náš po příkladu kardinála Juliana i jiných slovutných otců sborních z poblouzení svého pokání činil a srdcem upřímným opět k hlavě Církve svaté přilnul; jistotně nacházel se on již l. 1440 v Benátkách vlašských a umřel tam téhož roku, ježto z řečeného sboru několik tvrdošíjnou pejchou nadmutých rozkolníků o několik let déleku pohoršení pravověrců v Basileji dřepělo.

Nemocné navštěvovati.*)

Zde na bolestném loži trpký žal
klopotným smutkem v srdci zaplakał.

Jak neúpěl by, kdežto nemoci
jej svírá úchvat za dne, za noci?

Stín trapné strasti čelo zasmuší;
neb její tluk až v duši zabuší.

Kdo sítá chvíle, vzdechem stíženě,
jež vine z utroby se sklíčeně? —

Přistoupá k loži *soucit*: jeho tvář
obráží v slzách nebes jasnou zář.

Jak s bledou bolestí zde tuhý boj,
tak lásky řeč se line na úkoj;

A *ve velké* čta „knize“ blahověst,
tu svěží nese v bouři ratolest:

„Trp mužně, na tebe co složeno;
však bývá zlato v ohni zkoušeno.“

„Bol klidně snášet, jeho ranění,
silného ducha velké znamení.“

„Hled *k vůli vyšší* dejž ti útěchu,
že *ona* činí, jak ti k prospěchu.“

„Jí v odhodlání věrném odevzdej
vše trpké boly, již se děj co děj!“ —

*) Déle od spisovatele uchystané ozdobné dílo „Sedmero skutkův tělesného milosrdenství“ nachází se právě v tisku. Přidány jsou obrazy, které dle svých velkých kartónů kreslil akademický malíř Antonín Jedlička. Kartóny ty byly širším též kruhům obecnstva přístupné na výstavě Vídeňské a nato Pražské. Viz „Blahověst“ 1875 str. 163.

A v trpčícího duši sklácené
svit odřechy se jasně vrácené.

Již klesající srdce břemeno
odmítá tísně, k výšší vzepřeno;

A mocnou slova jiskrou plápolá:
„Ne vůle má se staň, leč vůle tvá!“
Fr. Doucha.

Výjev na hřbitově.

Úctu k zemřelým a k hrobům jejich o-
svědčují i divochové. Vědět i oni, že ostatky
tělesné, uložené v hrobu patří k duši, o
které věří že žije, ale nevědí kde a jak.
Bojí se, žeby duši tuto zarmoutili, kdyby zne-
pokojili mrtvolu, v nichž duše ondy přebývala.
Naproti tomuto téměř vrozenému citu zbožné
úcty bývají však i hroby nebožtíků zneuctěny:
nezřízená láska k zlatu neb jiné drahocenné
věci odkrývá hroby a loupeživou rukou se
tvorbou do rakví v nich uložených. Jeden z
takových žalostných příběhů stal se před
málo lety v Paříži na věhlasném hřbitově,
řečeném „del Padre La-Chaise“. Uvádíme
zde tento příběh k poučení a výstraze.

Byla právě noc, ale měsíc svítil tak jasně,
že se zdál býti den. Paprsky jeho ozářen
zastkvěl se jasností majestátnou celý roz-
sáhlý, stromovým a pestrými květinami ozdo-
bený hřbitov. Mezi tím přišli dva mladí
mužové z Paříže, chtějíce pozorovati neoby-
čejné a podivuhodné obrazy světla a stínu,
které vyváděl měsíc rozeslající skrze větve
stromové paprsky své na bledojasně mra-
morové pomníky. Přišedše procházeli se
příjemně tu po širokých cestách tam po
úzkých stezičkách.

Ponenáhlu přišli k pyramidálnímu po-
mníku z bílého mramoru, v jehož otvoru bylo
viděti pláčícího anděla podepřeného o zhaslou
pochoď. Mezi tím, co čtli šeptem hrobový
nápis, zaslechli ze vzdálí děsný lomoz, jako
když železem se řeže kámen. Ohlednou se v o-
na místa, odkud se lomoz rozléhal a tu vidí
nad jedním nepříliš vzdáleným hrobem hmož-
dití se nějakou lidskou postavu, ana s po-
čátku byla shrbená k zemi, pak ale zvolna
povstávala.

Při tom pohledu pojala je hrůza a zdálo
se jim, jakoby tisícové duchy kolem sebe
viděli; ale jsouce odvážliví, brzy složili
všecken strach; a chtějíce zvěděti, co to vlastně
je, blížili se k tomu místu, držíce se, by
nebyli viděni, jedné zastíněné pěšinky; a při-
šedše k místu tajemného toho zjevení ukryli
se v houští, a počali pozorovati, co se bude
dítí.

Viděli muže, jenž prolomiv kámen při-
krývajícím svrchu řečený hrob, vyzdvihoval
ven mrtvolu paní, která v něm ležela a po-
loživ hlavu její na svůj klín a drže ji levou
rukou, snažil se pravou rukou otevřítí ústa
její. Při jasném světle luny poznali mrt-
volu staré hraběnky přede dnem pohřbené;
poznali ale i zločinného svatorušitele, jehož
jméno bylo Biankospino a který byl kočím
oné zemřelé. Co to dělá ten člověk, tázali
se mlčky jeden druhého; a nemohouce si
to vysvětliti s odvojenou bedlivostí ho střehli.

On ale úsilovně otvíral ústa zemřelé;
však nadarmo; neboť dásně smrti staženy
a zuby nerozlučně zatáty bránily tomu. Ko-
nečně se mu to přec podařilo; a tu viděli
oni dva skrytí pozorovatelé, že se v ústech
zesnulé hraběnky leskly jako dva půlmě-
síčky. Bylť to dva zlaté polokroužky, v
nichž hraběnka měla zasazeny falešné zuby
a které jí v ústech nechali i po smrti. To
věděl zlatochtivý kočí a chtěl jí je vyjmouti.

Bylť on právě v nejlepší práci, když
ho oni dva pozorovatelé najednou viděli po-
vstávati; a an drží ruce na hlavě mrtvolu
ale čelo obrací k nebi, bylo slyšeti, jak zou-
fanlivě zlořečí,

Co se stalo?

Hle! když ten zlosyn z úst nebožčiných
mocí vytahoval zlaté polokroužky, zavřely
se dásně, prsty pravé ruky jeho zůstaly vězet
mezi zuby jako v nějaké pasti, z které ne-
šťastník nižádnou mocí nemohl vyvážnouti;
odtud jeho bolestný nářek. Mezi tím ho
svědomí pro tento zločin počalo děsiti hroz-
nými obrazy. Zdálo se mu, že nebožka o-
tvírá oči a naň hrozivě hledí; i cítil, že mu
na hlavě vlasy vstávají; mráz ho po celém
těle obcházel; skřipaje zuby ještě jednou vši
silou chce vysvobodit pravici svou, ale mrtvá
ústa nechtěla popustiti.

Již by si byl zoufal, an tu jeden z oněch
dvou pánů, maje za to, že je kočí ten již
dosti potrestán, mu přispěl ku pomoci. Mu-
síme ho, pravil k společníku svému, nějak
vysvobodit. To pověděv počal z úkrytu hlu-
bokým hlasem volati: „Jeď, Biancospino, jeď.
Hy, hy, klusem, hopsa, hopsa;“ a jinými
zvuky, jichž kočové užívají.

Slyše tento hlas, v tuto chvíli, v tom
tichu, při tom zločinu, aniž se ohlíží, odkud
ten hlas přichází, takou hrůzou byl sevřen,
že nepomýšlel leč na útěk; škubnuv vši silou,
vysvobodil ruku svou, nechal ale kůži a
nehty tří prstů v ústech nebožky, a dal se
rychle na útěk. Přišed ke zdi, přeskočil ji,
utíkal, jakoby ho zemřelá stihala, bez od-
dechu, až více mrtev než živ doběhl domů,

kdež mohl sice přemýšlet o hrůzách právě vytrpěných, ale nemohl více zahojiti prsty, které byl tak zohavil, když je z úst mrtvé paní násilně vytrhl.

Tyto tři prsty ho po celý život napomínaly, aby měl vždy úctu k zemřelým a jejich hrobům.

Dle ital. F. J.

Sirota.

Vzešla hvězda nad kostelem,
pod kostelem rosa;
sirota pak k hrobu matky
co noc přišla bosa.

Na kalinách spící ptáčky
hořem budívala,
hlavu tloukla, vlasy rvala,
brzy dokonala.

Tam kde břečtan s zimostrázem
bodláčím se viná,
na hrobě tu mrtvou zastal
hrobař sirotinu.

Po třech dnech ji pochovali
za kostelem v dolu,
škoda pak, že nespojili
s matičkou ji spolu.

Matčin hrob hned u kostela
po straně byl jedné,
po druhé pak hrobík nový
sirotiny bédné.

Na hrobě tu na matčině
vyrůstala lípka,
sirotě pak břízka sama
zasela se hybká.

Ačkoli se matka s dcerou
k sobě nedostaly;
brzy však se bříza s lípou
nad kostelem spjaly.

Z pol. J. B. P.

DO P I S Y.

Z Rakovníka 3. listopadu. 1875.

(Otevření obnoveného chrámu Páně.)

Rok uplynul od té doby, co důstojný náš pan děkan v kázání důtklivě vyzval k nutné opravě zdejšího starobylého chrámu sv. Bartoloměje. Po onom kázání sestavil se výbor,*) jenž o příspěvky i důkladné prove-

dení žádoucí opravy svědomitě se staral. Provolání tehdež vydané bylo u výtahu i v těchto listech (r. 1874 č. 35). Pán Bůh požehnal šlechetné snaze. Po roce byl náš děkanský chrám Páně službám Božím opět otevřen, kterážto slavnost se konala v neděli 31. října v předvečer svátku všech Svatých. O 9. hodině vyšla z radnice, kdež bylo shromážděno, městská rada, úřadové, sbor ostro- střelecký s hudbou, sbor hasičský a jiné spolky, jednoty a pořádky s prapory. Velkolepý průvod ten stanul před hlavním vchodem děkanského chrámu, kamž za hlaholu zvonů a střelby z hmoždírů četné duchovenstvo z děkanství v průvodu též přibýlo. Když pak chrám posud uzavřený se otevřel, naplnili nepřehlední zástupové prostory jeho žasnouce nad změnami, které se tu byly staly. Na místě starého spuchřelého oltáře vypíná se k převysoké klenbě sličný oltář slohu gothického, dílo to řezbáře Heidelbergera, jež polychromoval pozlacoval Kopáček. Chrámy jest uvnitř dvojí barvou natřen, stěny světlejší, a oblouky či žebra tmavější. Přiměřeně natřeny jsou i mřížky, dvěře a lavice, opraveny varhany, obnovená a doplněna dlažba; okna, odstraněny některé oltáře a obrazy. Největší dojem činí ovšem hlavní oltář a souhlas všeho co k němu přísluší. Nové svícny, mešní tabulky, velkolepá lampa na věčné světlo, vše jest slohu gothického, i ta kadidlnice, dar to dra. Wolfa a manželky. Presbyterium pokryto po schodech vzhůru k hlavnímu oltáři pěkným kobercem, kterýž darovaly paní Rakovnické; panny pak ušily a snesly množství prádla kostelního a antipendium. Mnoho tu vykonáno, ale ne všechno, zbývá ještě oprava starobylé kazatelny, vzácné to památky z dob dávno minulých a vnější obnova chrámu.

Když se byli žasnoucí zástupové poněkud utišili, vstoupil k hlavnímu oltáři ředitel arcibiskupského semináře, konsistorní rada Frant. Srdínko a po předchozí promluvě vykropil za zpěvu žalmu 50. obnovený chrám a požehnal pak roucha bohoslužebná a prádlo, při čemž lid litanie o Všech Svatých se modlil. Po té měl důst. pan děkan kázání, v němž díky vzdal komu náležely za pomoc a přispění, a vyložil význam chrámu. Hned pak následovala slavná mše sv. s „Te Deum,“ již sloužil za četné assistence domácího i vukolního duchovenstva výše jmenovaný host

děkan, Dr. Karel Mayer, zemský advokát, Alois Veltrubský z Veltrub, lékárník, Fr. Ryba, Ferd. Malec, Fr. Donda a Alois Toužimský, měšťané Rakovnicki.

*) Za předsednictví p. purkmistra Jana Heinze byli členy toho komitétu pp.: Jos. Kuchynka,

z Prahy. Na kůru provozovali novou mši, již k této slavnosti složil ředitel hudby Janák. Mezi mší svatou byla sbírka na další opravy, jež vynesla 85 zl. Hlavní oddíly posvátného úkonu svěcení i mše sv. označovaly tím, jenž v chrámě místa nenalezli, a celému městu výstřely ostrostřeleckého sboru a rány z hmoždířů hlásaly pak dále do vůkolí postup slavnosti, která po 12. hod. se skončila. Odpoledne při nešporách s assistencí byl opět chrám naplněn, rovněž i o slavnosti Všech Svatých po celý den putováno i z okolí k službám Božím do vkusně obnoveného chrámu našeho.

Z Kamenice nad Lipou 30. října 1875.

(Zpráva o sv. misi.)

Od 7. do 22. října kouali v našem městě vel. kněží Redemptoristé z Prahy sv. misií. Byli to dnové milosti a Božího požehnání; neboť účastenství netoliko přifařených osadníků ale i vůkolních nebylo jenom četné, nýbrž všeobecné. Mnohým bylo uraziti kolik hodin cesty, ale přicházeli nedbajíce větru, ni deště, i bylo se diviti moci milosti božské, kteráž člověka učí nedbati nepříznivého počasí, alebrž dbáti toho, čeho jediné jest třeba, učí ho nedbati prospěchu časného, ale dbáti spasení věčného. Obzvláště ku podivu bylo veliké účastenství mužů, kteří jako zeď stáli poslouchajíce kázání aneb u zpočátku celé hodiny trpělivě čekajíce. Urozený pan patron s chotí svou dal všem osadníkům krásný příklad; vyžádal sobě zvláštní výklady v řeči německé, jež po tři dni důst. pan rektor od sv. Kajetána v Praze ochotně konal a jimžto panstvo s četným úřednictvem bedlivě obcovalo. Dojemné bylo kázání před vystavenou nejsvětější Svátostí, když u přítomnosti mnoha horlivých kněží a velikého zástupu věřících kazatel ve jmenu všech odprošoval Boha v svátosti ukrytého, a když pak místní duchovní správce totéž odprošení činil na základě dogmatickém, vypuklo celé shromáždění v hlasité lkání. Rovněž tak ani při kázání Marianském se slavným „Magnificat“ nezůstalo oka bez slzí. Nepřehledné bylo množství věřících při postavení kříže na památku sv. mise. Mládeci ozdobeni páskami nesli to svaté znamení spásy, družicky pak sochu bolestné matky Boží. Po slavném posvěcení kříže bylo kázání. Když pak řečník vyzýval k obnovení křestního slibu, rozléhaly se prostory chrámu odpovědmi přítomných, jež jednomyslně osvědčovali, že chtějí zachovávajíce příkázání Boží ve svaté víře žíti i umříti. A když kazatel dohlédl, jak nutno přidržeti se Krista a ne-

možno sloužiti jemu a spolu též duchu světa, opakovali všichni hlasitě slova kazatelova, odřikajíce se satanáše i všech skutků jeho a vstupujíce pod praporek sv. Kříže. V pravdě to výjev tak uchvacující, že nesnadno jest dojem slovy vyjádřiti. — Komunikantů bylo asi půl čtvrtá tisíce; počet to zajisté veliký, povážíme-li, že farnost nečitá plných 6000 duší, a že veliká část odrostlé mládeže jest v cizině hledajíc výživy. Když vel. OO. misionáři nás opouštěli jdouce na tutéž práci apoštolskou ještě do mnohých jiných krajín a osad, provázelo je vřelé „zaplat Pán Bůh“ z tisícerych srdcí. A „zaplat Pán Bůh“ voláme posud za těmi neunavnými dělníky na vinici Páně, díky vzdávajíce i důstojnému správci duchovnímu za to, že nám tyto utěšené hody duchovní připravil.

O.

Od Žamberka, v říjnu 1875.

(Svěcení nové kaple ve Vitanově.)

Vitanov, ondy panský dvůr, tvoří nyní osadu o 25 číslech, která přivtělena jest k obci Pastvinské. Kollaturou patří do Klášterce v okresu Žambereckém. Když u farního chrámu Páně nejs. Trojice v Klášterci přičiněním d. p. faráře Jana Bílka zavedeno bylo bratrstvo živého růžence, ustanovil se spolubratr téhož sv. růžence z Vitanova Jan Štěpán na tom, že z úcty k nebeské královně sv. růžence na svém pozemku obraz Panny Marie sv. růžence postaví. R. 1863 stála již štace P. Marie Růžencové na návrší Vitanovském uprostřed vkusně upravené zahrádky, a kolem ní každou sobotu shromáždžovali se Vitanovští modlíce se sv. růženec a Marianské písně prozpěvujíce. Že pak mnohdykrát nepříznivá povětrnost pobožnosti té překážela, učinil týž Štěpán občanům Vitanovským návrh, by spojenými silami zasadili se všickni o vystavení zvláštní kaple P. Marie Růžencové. Návrh ten byl jednomyslně přijat, a ihned učiněny kroky k jeho provedení. Především ustanoveno jiné místo za místo stavební, Vitanovu blíže položené, pak vyhotoven nákres kaple a dle něho vyměřen náklad na stavbu, kterýž 1093 zl. obnáseti měl, a povolána okresní komise, aby shlédla místo stavební (r. 1874). A na to ihned počalo se stavěti, a brzy celá stavba provedena jest. Kaple ta jest 3° široká, 4° dlouhá, a 4° vysoká, klenutá, a má v průčelí okno polookrouhlé, po každé straně dvě 4' 11" vysoká okna a v zadu menší okno okrouhlé. Kryt s věžíčkou postavil zdarma výš jmenovaný Jan Štěpán, svého řemesla tesař, zvonek, 49 lb. těžký, zřízen z Vídenské slévárny za 60 zl. od Anny Ště-

pánové z Pastvin darovaných, a sklo do oken zdarma opatřil sklenář František Černoch.

Kaple stála, ale nová starost nastala o vnitřní úpravu její. Než i tu našli se šlechtetní dobrodinci. Kateřina Páchova, která již dříve 50. zlatými ku stavbě byla přispěla, darovala jiných 50 zl., manželka a dvě dcery Josefa Bergmana slíbily 60 zl. na obraz, a Josef Pácha daroval 21 zl. Oltář v renaissancením slohu slušně vyhotovil pan Petr Musil v Žamberku za 110 zl. a obraz, představující královnu nebeskou, kterak podává klečícímu sv. Dominiku růženec, maloval chvalně známý pan Jan Umlauf na Kyšperku. K ozdobení jak oltáře, tak i kaple značně přispěla slečna Pavlina Friedrichova, industriální učitelka v Nekoři, darováním bílého prostěradla s čistým háčkovaným okrajem, dvou červených, háčkovanými pokrývkami potažených podušek, uměle zhotoveného věnce z květin na obraz a dvou 28" vysokých a 21" širokých obrazů: Srdce Pána Ježíše a Srdce Panny Marie. Že tak četné dárky se sešly a že mnohé ruční a potažné práce zdarma konány byly, stála stavba tato pouze 537 zl. 55 kr.; jinak byla by částku 1200 zl. daleko převýšila. Tak nadešel přezádoucí čas svěcení té kaple. Pan učitel Pastvinský ochotně nabídl se, že kapli ku svěcení upraví, i vyzdobí ji vnitř i zevnitř věnci, a před kaplí postavil dva chvojové jehlance, čímž kaple slavnostní tvárnosti nabyla. Na to dne 8. srpna v neděli XII. po sv. Duchu, kdy nejdůstojnější náš pan biskup v Budějovicích konsekrován byl, posvětil d. pan farář Klášterecký, kněz František Chaloupka s ordinariátním povolením dva stejné asi zvonky, totiž umíráček pro chrám Páně Klášterecký, a pak zvonek pro kapli Vitanovskou. Při tom oslovil p. farář přítomných posvátnou řečí, v které jim dnešní posvátné obřady církevní vysvětloval. Po té následovala zpívaná mše sv. a po ní bral se průvod s četnými družičkami při hřmění hmoždířů a znění hudby a prozpěvování nábožných písní na Vitanov, kdež svěcení kaple vykonáno bylo. Po svěcení následovala litanie o Všech Svatých, a pak vracel se lid opět v průvodu do farního chrámu Páně, kde udělením sv. požehnání slavnost tato se skončila. Kdo koliv přispěl k uskutečnění tohoto Mariánského stánku, věz že jeho památka zůstane v požehnání, a že každá modlitba, která se v kapli té přednášeti bude, zásluhu má i pro toho, kdo k modlitbě té stavení kaple příležitost zavedl. Nejpřednější pak díky buďtež

zakladateli, jemuž Pán sám, jako všem dobře činícím, životem věčným odplatiti račí.

— ř —

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup navštívil včera arcib. seminář. O 2. h. odp. byl na nešporách v semin. chrámě sv. Salvatora, načež v domácí kapli seminářské promluvil k shromážděným alumnům, a po té navštívil též chovance k. arcib. konviktu, jichž jest letos 66.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 17—21. listopadu u sv. Víta na hradě a od 22—26. u Marie P. Vítězné na Malé straně (u býv. Karmelitánů).

— Na oslavu sv. *Cecilie*, patronky hudby kostelní, jejíž památka se koná 22. listopadu, budou se provozovati gregoriánské zpěvy při službách Božích, a sice v neděli 21. t. m. u sv. Cyrilla a Methoděje v Karlíně v 9 h., u nejsv. Trojice na Spálené ulici v 9 h., u sv. Štěpána v 9 hod., u sv. Jiljí (u Dominikánů) v 10 h. a odp. k (požehnání) v 5 h., u sv. Ducha v 11 h., u sv. Jakuba v 11 h.; v pondělí pak 22. t. m. v Emausích v 10 h. Bližší zprávy nalezají se v pozvání v denních listech.

— V den sv. *Klementa*, papeže a muč, v úterý 23. t. m. budou v kostele sv. Klementa na Starém městě v 7, a v 8 h. tiché mše sv., v 11 h. zpívaná mše sv. a o půl 7. h. u večer nešpory s požehnáním.

— O slavnosti sv. *Kateřiny* ve čtvrtek 25. t. m. bude v starožitném kostele sv. Kateřiny při budově zemského ústavu pro choromyslné v 10 h. slavná mše sv. a odpolne o 3. h. požehnání, ku kterýmžto službám Božím obecnostu bývá přístup povolen.

Z Německa. Do lůna církve katolické navrátil se protestantský advokát Kuhn, jeden z nejproslulejších právníků ve Falcku. — Bernard hrabě Stolberg vstoupil do řádu jesuitského v Holandsku. Narodil r. 1838 vstoupil po odbytých studiích gymnasiálních do vojenské služby v Rakousku, byl 9 let důstojníkem, načež stal se knězem byv vysvěcen r. 1868. Od té doby zastával horlivé místo missionáře v Malmö ve Švédsku, kdež kostel i školu vystavěl.

— Na farách v Poznaňsku, z nichž kněží vypuzeni byli, budou nyní bydliti četníci, aby se kněží v noci nevraceli a služby Boží nekonali, jak prý se často přihodilo. A což k nemocným půjde snad také četník?
Z Ameriky. (Dok.) Šestí kněží polských

a čtyř českých jest ještě nyní žádoucná potřeba, dílem by uprázdněná místa se osadila, dílem by v osadách na samostatnou obec vzrostlých nové fary se vyzdvihly. Pět českých kněží svých far se vzdalo (z příčiny shora uvedené), jeden český a dva polští kněží byli jich zbaveni. Čeští kněží měli v srpnu a polští v říjnu m. r. generalní konferenci; předmětem českých porad bylo, by znova vzkříšen byl český kat. časopis „Hlas“, nyní výborně redigovaný, a kterak by rozvrženy býti měly missie pro lid; polští pak poradníci rokovali o zavedení užšího jakéhos spojení mezi osadami, o vyzdvížení polského gymnasia v Detroitu pro vzdělání duchovních a o hojnějším rozšiřování založených už polských časopisů katolických. — Co uprostřed přemnohých svízelů slov. duchovní správy velikou útěchu poskytuje, jest, že katol. školy zdárně se rozmáhají, oč snad i bez snadnejší větší zásluhu mají chudé školní sestry v Milwaukee; ty zajiště nejen polské a české čekatelky již po mnohá léta zdarma vyučují a sirotky vychovávají, ale i vycvičené již školní sestry peněžitými prostředky podporují a na školách udržují. — Nevím co bych k těmto řádkům, obsahujícím trvám všecko co zmínky zasluhuje, připojit ještě měl, leda to, že jsem část velikomyslně udělené mi podpory na zakoupení posvátných rouch a nádob vynaložil a ty věci chudým obcím, českým i polským daroval. — Zpráva tato končí dráhu nepatrného účinkování mého, na niž jsem co slov. missionář nastoupil; dále tou cestou se brátí není mi možná, anof mé velmi schátralé zdraví na nynější zvýšené požadavky missionářské prokuratury nevystačuje. I byl veledůst. a velezasloužilý p. Jan Molitor v Chicagu od nejdůst. p. biskupa Foley, s ostatními pp. biskupy usrozuměného, za prokuratora slov. missionářstva ve Spojených Státech zvolen a nastoupil úřad ten počátkem tohoto roku.

V Cincinnati 28. ledna 1875. — Jan M. Gartner, V. G., missionář nejsv. Srdce Páně.

Tak zní poslední dopis onoho muže, jenž stal se tvůrcem jednotné slovanské správy duchovní v severní Americe a jenž za tou příčinou Spojené Státy od pěti severních jezer až po záliv mexický (jako druhý Weninger) kříž na kříž procestoval, všude rozptýlené slov. bratry shledávaje, slovo Boží jim hlásaje, posvátné missie odbývaje, od města k městu dárky a příspěvky na duchovní i tělesné potřeby chudobných krajanů sbíraje, ku stavbě kostelů, škol a far jich vybíraje, a sebranými penězi v tom podporuje a konečně i kněze slovanské jim přiváděje, kteří by na základě od něho položeném dále sta-

věli, a stálou správou duchovní rodáky své úhon časných i věčných chránili. Tou všeob-
sáhlou nad míru klopotnou činností, která vd. p. Gartnera před 4 tuším roky až na kraj hrobu přivedla, toho docílil, že během 7 let bezmála 60 nových kostelů a též tolika asi škol a far původcem se stal a tím svým zásluhám v pravdě nejkrásnější pomník postavil. Tisícové krajanů našich za mořem jemu mají co děkovati, že neutonuli v moři obkličující je nevěry a cizoty, že majíce služby Boží v jazyku svém mateřském, mnohem méně odloučenost od své vlasti cítí a že nejen o útěchu vezdejší ale i o blaho jejich věčné tak mile a otcovsky jest postaráno: i bude toho *prvnímu slov. gener. vikáři* dojista vděčně vzpomínati tamnějších bratří našich pokolení nejen přítomné ale i budoucí. M. N.

— **García Moreno. I.** V těžkých časech bývá nejsladší útěchou, když zakyne naděje časů lepších. Časové naši jsou zajiště v mnohém ohledu zlé, ale patrné příběhy ukazují, že nastávají doby lepší. Předně jest to všeobecné uznání národů, že s nevěrou a bezbožnictwím to nejde, a nad to velikou milostí Boží povstávají vůdcové národů a vlasti, kteří nejenom že jsou zbožní, ale též i rázní, i dokazují úspěchy zdařilými, kterak vládce katolický řídí svou drahou vlast, a národ používá pokoje, blahobytu a vzdělanosti, jakou neznabohové daro slibovali. Takovým vládcem byl Dr. Gabriel García Moreno, president republiky Ecuadór (čti Ekvadór), výtečný a rázný katolík, kterého se liberálové hrozně báli a dne 6. srpna tohoto roku hanebně zavraždili. Kolikeré listy všech národů o něm podávaly zprávy, my zde sdělujeme pojednání, který vláský časopis: „Civiltà cattolica“ o něm přináší.

Ohavný zločin, spáchaný na panu García Morenovi, presidentu republiky Ecuadór, zarmoutil trpkým žalem každou šlechtinou duši. Jediní liberálové o něm v svých listech s jakousi děsnou chladností vypravují, ano jeden takový list se nestyděl zprávu svou nadepsati: „Obět Srdce Pána Ježíše,“ s rouhavým posměchem k tomu ukazuje, že tento veliký vlastimil byl národ svůj zasvětil nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu. Kromě těchto podlých duší, které, že Boha nenávidějí, člověčenstvo milovati nemohou, nebude nikoho, jenž by neobdivoval se této duševní velebnosti, a ze smrti takového neobyčejného muže se nermoutil, tím více, an smrt jeho nebyla smrt přirozená, ale ničemnou zákeřnickou vraždou mu způsobena od lidí bohapustých, kteříž v Morenovi nenáviděli jak věhlasného vladaře, tak dokonalého katolíka.

Známy jest telegram, který z novin „Times“ 5. října do jiných listů přešel a z autentických pramenů jistil, že García Moreno byl od tajné sekty, kteráž po jižní Americe i také po Evropě rozšířena jest, zavražděn. Vrahové byli losem zvoleni a jeden z nich když po oně hrozné vraždě byl zatknut, a slíbena mu milost, poví-li spoluvinné, odpovéděl: „Život mi chcete darovati? ach můj život již propadl, když vy mi darujete život, nedarují mi jej spiklenci, já chci raději zemřít zastřelen, než-li proboden.“ — Tak ten spolek tajných nocí uzavřel hanebnou vraždu, losem určil vražedníky a slíbil dýkou probodnouti každého, kdoby nechtěl, neb kajicně pověděl.

Statečný Moreno byl již patnácte roků spravoval republiku Ecuadór, z počátku jako diktátor a hned na to dvakráte jakožto prezident, v kterémžto úřadě byl právě potřetí jednohlasnou volbou národa potvrzen. On převzal stát v bíděm stavu, ale svým věhlasem, prací a přičinlivostí, svou vytrvalostí a hlavně svou pobožností a důvěrou v Boha jej sporádal nejenom v mravech počestných alebrž u veškerém odvětví státního života, a vzorem učinil státu vzdělaného a křesťanského. Právě se strojíl započaté dílo přivést k šťastnému konci, požívaje přízné a ochoty veškerého národa, který jej za otce vlasti miloval. Toho však nesnesla ona sekta temného zednářstva. Ze svého zákoutí viděli — a nad míru jich to mrzelo — jak moudře se provádí právo křesťanské, vláda souhlasí s církví katolickou, náboženství kvete, a lid se při tom dobře má, státních zákonů poslouchá a svatému náboženství celým srdcem jest oddán. Takový pokrok nesměla zednářská osvěta trpěti, sicby za skvělým tím příkladem chtěli i jiní národové se bráti, a bohaprázdňé zámysly zednářstva překaziti. Tudíž uzavřeli, zavraždití udatného katolíka, když mu jináče brániti nemohli; nedalť se jim ustrašiti, ani jej u národa nemohli zostuditi. On se dozvěděl co mu hrozí a předce se jich nebál, ale s větší rázností se o dílo své zasadil, odhodlán, že milerád za svaté náboženství a milou vlast svou život položí. V posledním listu svém, kterýž byl k papežovi napsal na krátce než dýkou vražednou byl padl, takto pravil: „Prosím za Vaše apoštolské požehnání, sv. Otče, anť jsem beze všeho zasloužení svého po třetí zvolen, abych na dalších 6 roků republiku spravoval. Ačkoliv nová ta doba začne teprv 30. srpna, kde budu přísahu skládati, a v ten den pak úřední ohlášení Vaší Svatosti zašlu, předce to rád oznamuji hned, abych s nebes dosáhl

síly a světla, jehož více než kdokoli jiný potřebuji, abych zůstal v milosti našeho božského Spasitele, a věren i poslušen setrval Jeho neomylnému náměstku na zemi. Teď kde zednářské lóže všech sousedních zemí z Německa pobídnuty, proti mé osobě ohavné pomluvy a hrozné lži šíří, uznávám tím více potřebu božské pomoci, abych živ byl a umřel v obhájení našeho svatého náboženství a této mé rozmilé republiky, kterou mi Bůh byl zase svěřil. O jaké štěstí to pro mne, svatý Otče, pro Pána Ježíše, našeho Spasitele, býti tupenu a hanobenu, jaká to blaženost bude pro mne, Otče svatý, kdyby Vaše požehnání mi s nebe přineslo milost, svou krev za Toho vycediti, který, jsa Bůh náš, svou krev za nás na kříži vycedil.“ — Hrdinská touha výtečného křesťana byla vyslyšena; dalť svou krev, zavražděn od nepřátel Kristových, kteří nenáviděli právo křesťanské a nenáviděli ráznost katolickou. On jest mučeník Ježíše Krista. Což pak nebyl pro tutéž příčinu svatý Václav, kníže české a sv. Kanut král Dánský poctěn slávou mučnickou?

II. Osvěta zednářská chce stát bez Boha. Úspěchy, v kterých si výborně libuje, jsou odloučení státu od církve, svoboda náboženství, sekularisace dobročinných ústavů, vyhrazení duchovenstva ze škol a z vychování, vyhánění řeholníků, neobmezená svrchovanost zákonů občanských bez ohledu na právo křesťanské. Jináče prý se blaho národů, rozkvět států, prospěch počestnosti a umění docíliti nedá. — Než tu jim Moreno zjevnými skutky dokázal pravý opak. Okázal svou vládou, že země tím většího míru, blahobytu a větší síly požívá, čím více Bohu slouží a církve poslouchá. Že poslušnost k Bohu a církvi nepotlačuje svobodu národů, ale ji chrání a zvelebují; že přispění duchovenstva jakousi jistotou a pokrok nejen v počestnosti lidu, ale pokrok též v umění a vědách zavádí, že zájmy zemské nejsou lépe pojištěny, než když jsou podřízeny zájmům nebeským, že láska k vlasti nikdy není tak činná, jako když nadšena jest láskou k církvi.

On byl muž velikého nadání, bedlivě vzdělán na vysokých školách Pařížských, a napotom ve vlasti své všecky stupně důstojností prošel. Byl profesorem věd přírodních, rektorem university, poslancem na sněmu, senátorem, vrchním velitelem vojska, diktátorem, prezidentem republiky. V úřadě tomto posledním, v němžby snad po vůli národa byl do smrti zůstal, okázal, co může moudrost spojená s náboženstvím. Přední jeho

starost byla, navrátiti pokoj zemi, bez něhož není žádného občanského pokroku; i dosáhl toho, nikoliv kompromisem, jak se často stává, čili nestvůrným sloučením odchodných stran, nýbrž zákonnitým a pevným prohlášením práva a mravnosti a úplným vyznáním katolické víry.

Výsledek byl tak šťastný, že v krátké době země ekuadorská požívala pokoje až zázračného u prostřed zmítaných republik sousedních.

Vyjímaje některé místní a nepatrné pokusy vzpoury za jeho prvního presidentství, na jejich potlačení stačil padesátidenní stav obležení v některých krajinách, nebyl ostetek celé jeho dlouhé vlády znepokojen žádnou bouří. To pochází odtud, že jeho soukromná i politická počestnost byla tak skvělá, že žádná nenávisť ji nemohla pošpinit, ale získala mu přízeň i těch politických odpovědků.

On byl mravů čistých, spanilomyslný, spravedlivý, nestranný a tak bystrého rozumu, že jej mnohdy lidé na cestě zastavili, a on jim na místě jejich rozepře rozsoudil, a oni se spokojili s výrokem jeho. Nezištnost jeho se zdála k víře nepodobnou při známé chtivosti nynějších politiků. V šesti letech svého prvního předsednictví nevzal žádného platu ústavou mu vykázaného, jsa živ z svého skrovného majetku. Jsa po druhé předsedou, bral sice plat, ale rozdál téměř celý na obecný užitek.

Tomu obecnému prospěchu zasvětil všechny svůj čas, a když jej napomínali, by zdraví svého ušetřil pro budoucí práce, říkal: Až bude vůle Boží, abych si odpočinul, On na mne pošle buď nemoc buď smrt.

S touto neunavenou plní a vroucí láskou k vlasti mohl podniknouti i provéstí svá ohromná díla; tak k. př. spořádal finance v ten způsob, že státní příjmy zvýšil na příjmy trojnásobné, ale nepřirazil na daních nýbrž slevil z nich, ale dobře přihlížel k státnímu hospodářství; on zvelebil školy. a ta starost byla mu jedna z nej přednějších začínaje od škol řemeslnických až k svému proslulému polytechnicum. Zařídil hvězdárské observatorium, jež jesuitům svěřil, a tak moudře upravil, že již nyní mu málo ve světě rovných; největší díl astronomických nástrojů koupil za svůj vlastní peníz; on se postaral o vojsko, které předtím bývalo zanedbáno, on pak si vojsko dobře platil a žádal si při něm kázeň a vzdělanost. — Při tom všem sám navrhl poslancům k sněmu shromážděným, aby se uradili o slevení na daních, jelikož pry peněz vybývá. A měl ho lid za

to tak rád, že otcem vlasti jej nazýval a ochrancem republiky. — (Dokončení.)

Paběrky.

21. Prolhanost moderního liberalismu.

Prolhanost tak zvaných liberálů ličil vlašský biskup Bruni z Ugenta ve svém pastýřském listu trefně takto: První úlohou liberálů jest: církve na všech místech utiskovati. Liberálové dovolávají se svobody pro všechny lidi; jenom duchovní buďtež vyjmuti, pro ně svobody není. Oni chtějí svobodnou bohoslužbu míti, ale výkony náboženství katolického mohou pod rozličnými záminkami obmezovány býti. Vyrušuje-li kdo žida v jeho sbornici, hned shánějí se po policii; za to odměnu slibují každému, kdokoli se odváží, při pobožnostech katolických útok činiti na katolíky a jejich kněze. Posmívati se Hebreovi, jenž obřezati se dává, jest jim zločinem; ale nejsvětější tajemství křesťanského náboženství v posměch uváděti, jest netoliko na soukromých, ale i na veřejných místech povoleno. Upíratí jsoucnost Boží jest atheismickým zákonem dovoleno, ano přikázáno; uznávati však Boha, uznávati viditelnou, nejvyšší hlavu církve, jest činem trestuhodným. Obydlí mají za místo posvátné; avšak do domu osob Bohu zasvěcených se dobývati za doby noční, a obyvatelé jejich ze spánku vyrušovati, jest dovoleno. Rovněž i majetek za nedotknutelný považují, ale statků církve a náboženských společností bez trestu se mohou zmocňovati. Mají svobodu církve, ale jen pro sebe, aby Boha tupiti a zjevených pravd popírati mohli, kdežto zákon Boží, mravnost křesťanskou a práva církve hájiti zakazují. Krátce: chtějí úplnou svobodu pro všecku nemravnost, ale při tom utiskování a pronásledování těch, kdo po křesťansku žijí, obzvláště pronásledování církve a její služebníků.

22. Zlatá zrnka.

City jsou hvězdy, které jen za jasného nebe nás vodí; víra ale jest dralka (jehla magnetická), která loď i tehdy řídí, když hvězdy jsou zakryty a více nesvíti.

Mírnost spíše vede k cíli nežli přisnost. Mírný vítr ohýbá větve, ale prudký je láme.

Věčnost! — Moře bez pobřeží. Věčnost pekla! — Noc bez ranních červánků; tmavý žalár, od něhož klíče zahozeny byly do bezedné propasti.

Jako v městě se všechny hodiny řídí podle hlavních, tak musí vůle naše nejvyšší vůli Božskou se spravovati

J. H.

Literární oznamovatel.

— Nákladem B. Tempského v Praze vyšly tyto spisy: „Dr. Ant. Gindelyho *Dějepis všeobecný* pro nižší třídy středních škol.“ Překlad Jos. Erbena. Svazek I.: Věk starý. Druhé proměněné vydání. S 18 obrazci a 2 lithografovanými mapkami. Str. 122. Svazek II.: Věk střední. S 22 obrazci. Str. 160 po 70 kr. — „*Dějepis* pro školy obecné a měšťanské.“ Sepsal Dr. Antonín Gindely. Přeložil Dr. M. Kovář. Díl II.: Obrazy a příběhy z dějin středního a nového věku se zvláštním zřetelem k dějinám rakouským pro 7. třídu rakouských škol obecných a měšťanských. S několika vyobrazeními. Str. 123. Díl III. Totéž pro třídu 8. Též s několika vyobrazeními. Str. 120, po 60 kr. — „*Přírodopis* pro školy obecné a měšťanské od Dra Al. Pokorného a Pavla Jehličky.“ Druhý stupeň: Přírodopisné skupiny přírodnin. Se 313 vyobrazeními. Str. 157, za 80 kr. — „*Zeměpis* pro nižší třídy středních škol.“ Zpracoval T. Cimrhanzl, professor na reálném gymnasiu v Plzni. Čtvrté opravené a rozmnožené vydání. S 59 obrazci. Str. 252. Za 1 zl. 30 kr. — „*Rukověť k dějinám literatury české* do konce XVIII. věku.“ Ve způsobě slovníka životopisného a knihoslovného sepsal Josef Jireček. Díl II. sešit 11. a 12. (str. 129—256.) Cena 1 zl. — „*Dějiny národa Bulharského*.“ Dle původních pramenův sepsal Konstantin Jos. Jireček. Sešit 4—8. (str. 145—384.) — „*Porovnávací tabulky měř a vah* i příslušných cen ku snadnému užívání *metrické soustavy* v říši rakouské vůbec a v zemi české zvlášť.“ Sestavil Josef Hrabák, řádný profesor na c. k. hornické akademii v Příbrami. Proskoumáno, schváleno i doporučeno c. k. normální komisí cimentní. Vydání prostonárodní, str. 127 za 1 zl. — „*Úplné porovnávací tabulky měř a vah* i jich cen ku snadnému užívání *metrické soustavy* v říši rakouské.“ Sestavil týž. Kapesní vydání. Výtah z velkého vydání německého. Stereotypováno. Str. XIX a 143 za 1 zl.

— Nákladem Fr. A. Urbánka, kněhkupece v Praze vyšly tyto spisy: „*Nikolauův dějepis český v obrazech* pro mládež československou.“ Třetí, rozmnožené vydání „*Obrazů z dějin československých*“ od J. V. Nikolaua. Upravil Fr. A. Zeman, učitel v Praze. S obrázkem titulovým a četnými původními obrázky v textu. Str. 209 za 60 kr. — „*Karel IV., otec vlasti*.“ Obrázek z dějin českých. Nastínil P. J. Šulc. (Nové knihovny pro mládež sv. 29.) Str. 79 za 30 kr. — „*Sen v noci Svatojanské*.“ Sepsal William Shakespeare. Přeložil František Doucha. Druhé vyd. (Sbírky „Divadelní svět“ sv. 8.) Str. 100. — „*Bibliothek slavischer Poesien*.“ Heft II.:

Mährische und slovakische Volkslieder. S. 91—136. Preis 40 kr.

— „*Cecilie*“, časopisu pro katol. hudbu posvátnou, vyšlo č. 11. s hudební přílohou č. XI. a „*Methodem*“ č. 10.

— „*Besedy mládeže*.“ Sešit 108. a 109. obsahují: „*Tisíc a jedna noc*.“ Arabské povídky. Pro mládež vzdělané. Svazek 3. a 4. každý s obrázkem po 28 kr. Tiskem a nákladem Mikuláše a Knappa v Karlíně.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Jos. *Eichler*, farář ve Vraném, 3. listopadu (nar. ve Vodici 12. břez. 1816, vysv. 4. srp. 1839).

Vyznamenán jest:

p. Klement *Borový*, dr. a prof. theol., jmen. jest radou cír. soudu a čestným konsist. radou.

Ustanoveni jsou:

p. Jos. *Uzel*, kapl. za admin. na Vraném;
P. Rudolf *Ratzka*, ř. prem. v Teplé, arcib. vikář, za real. administr. v Číhaně;
P. Bartol. *Danzer*, téhož řádu, za real. adm. v Teplé;
P. Stanislav *Škarda* za real. administr. v Úherci;
P. Amand *Lang* za real. admin. v Dobrušce.

Uprázdňené místo:

Vrané, fara patron. metrop. kapitoly Pražské, od 3. listopadu.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Jan *Dremel*, os. děkan v Sloupnici, spisovatel, 28. října (nar. v Jedlově 30. června 1821, vysv. 25. července 1845).

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

p. Ant. *Tchochner*, druhdy bisk. vikář a škol-dozorce, bisk. notář, konsist. rada, osobní děkan v Klášterci, dne 6. listopadu (nar. v Želíně 26. srpna 1811, vysv. 3. srpna 1835);
p. Jos. *Moritz*, fund. kapl. a osobní farář v Lomazicích, dne 8. listopadu (nar. v Žatci 21. února 1805, vysv. 2. září 1829).

Ustanoveni jsou:

p. Jos. *Passig*, kapl. v Hostce, za expos. v Hrušovanech;
p. Jan *Bernat*, koop. v Terezně, za kapl. v Bělé;
p. Jos. *Kvičala*, k. z Bělé do Bosně;
p. Jos. *Schiffner*, k. z Kuřívod do Švebořic;
p. Florian *Iser*, kapl. z Liběšic do Zeidleru;
p. Jos. *Čermák*, místo do Držkova nazpět do Vysokého.

BLAHOVĚST.

Hlasy katolické.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II
Nedošlá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v Expeditci a u všech řádných knihkupců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště jenom v Expeditci: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrletní předplacení se nepřijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV. 25.)

Sv. Petra Chrysologa, arcibiskupa Ravenského,
Patero řečí o marnotratném synu.*)

Řeč I: O odchodu syna marnotratného.

Luk. 15, 11—16.

Dnes nám představil Pán Ježíš otce s dvěma syny, aby v krásném podobenství zjevil nám důkaz nesmírné lásky své, zuřivou závist národa židovského a ponížený návrat lidu křesťanského.**)

„Člověk jeden měl dva syny: i řekl mladší z nich otci: otče, dej mi díl statku, který mně přináleží. I rozdělil jim statek“ (Luk. 15, 12.) Jak otec je laskavý, tak dědič netrpělivý; trápí ho život otcův; a že věk otci přestříhnouti nemůže, hledí vzít si mu jmění; on nezasloužil důstojnosti synovské, an nechtěl statky otcovy s otcem míti společně. Hledejme však, co přimělo syna k tomuto smělému činu, jaká odvaha svedla k této žádosti. Co jej k tomu pohnulo? to přesvědčení, že Otce nebeského nemohou hranice obmeziti, čas sklíčiti, smrt mocná zmařiti; a proto chtěl těšiti se svobodnému životu, že nemohl zbohatnouti smrtí Otcovou. Že v tom byla nešlechtnost oně žádosti, dotvrdila štědrost otcova.

„I rozdělil jim statek.“ Poněvadž jeden žádal, rozdělil hned veškerý statek mezi oba: aby věděli synové, že otec jen z lásky držel statek svůj, a ne z lakomství, že nerozdal jim jej dříve ze závisti, ale z prozřetelnosti. Měl otec statek, chtěje zachovati jej synům, nikoliv odepřiti; aby zůstal miláčkům a nepřišel na zmar. Šťastní synové, jichž veškerým statkem je láska otcova. Šťastní, jichž celým jméním jest poslouchati otce. Ostatně jmění svornost ruší, bratry rozlučuje, přátelstvo roztrhává, uráží lásku otcovu. To poznáváme z následujících.

„Otče, dej mi díl statku, který mně přináleží. I rozdělil jim statek. A po nemnohých dnech shromáždil mladší syn všecko, odebral se přes pole do daleké krajiny a tam rozmrhal statek svůj živ jsa prostopášně. A když byl všecko utratil, stal se hlad veliký v krajině té; a on počal nouzi trpěti. I šel a přidržel se jednoho měštiná krajiny té; a ten jej poslal do dvora svého, aby pásł vepře. I žádal naplniti břicho své pokrmem, ježž vepři jedli; ale žádný mu nedával.“ Aj, co činí lakomost chtivá statků. Aj, jak statky bez otce syna obnažily, neobohatily: statky vyrvaly syna z lůna otcova, vytrhly z domova, vyvedly z vlasti, oloupily o čest, zbavily čistoty. Nicého mu ne nechaly: ani potřeb života, ani mravů, ani lásky, ani svobody, ani slávy. Domáciho proměnily v cizince, syna v nájemníka, boháče v chudého, svobodného v otroka; s vepři sloučily, jehož rozloučily s nejlaskavějším otcem: sloužil dobytku ohyždnému, jenž povrhl poslouchati otce.

„Když vše shromáždil ten, který mladší byl.“ Mladší byl, ne věkem ale smýšlením

*) Sv. Otec v prvních 4 řečích homileticky vykládá perikopu Luk. 15, 11—32, a okazuje nesmírnou lásku Otce nebeského k hříšníkům: k synu marnotratnému v 1., 2., 3., k synu závistivému ve 4. řeči. V řeči 5. dle paraboly vykládá, že marnotratný syn je člověčenstvo, které upadlo v pohanství, a k Otci se vrátilo přijavši křest sv. a závistivý syn jsou Židé, již nechtějí zůstat s Otcem a vzdalují se Církve. Krásně tu líčí se život v hříchu a pokání, zajisté vlastní to život náš (viz řeč 2. ku konci).

**) T. j. pohanů, kteří přijali sv. křest.

Shromáždil statky otcovy a odešel daleko, spíše v mysli než v prostore;*) a zaprodal se v otroctví hanebné, mzdu zaplatil, neobdržel. Takovou smlouvu uzavřel kupec, který neuměl povinnou službu konati otci svému, neuměl odplatiti se zploditeli. Jest zajisté sladké žití u otce, sloužíš a svoboden jsi, střežen a prost, bojiš se a vesel jsi, trestán a libuješ si, chud jsi a přebytek máš, statek tvůj bezpečen jest. Nebo práci zastává otec, užitek prospívá synům.

„Promrhal statek svůj.“ Co moudrý otec ušetřil, rozhazuje marnotratný syn; aby aspoň pozdě poznal, že otec jen střežil statek, neležel na něm.

„Životem prostopášným.“ Smrtelný jest život ten; nebo odumírá ctnostem, kdo žije nepravostem; čest svou pochovává, slávy pozbývá, kdo trvá v hanebnostech, roste v nepočestnosti.

„A když byl všecko utratil, stal se hlad veliký v krajině té.“ K smilství, k obžerství druží se trapný hlad; aby tam zuřil mstivý trest, kde znitilo se trestuhodné provinění. „Stal se hlad veliký.“ Takový konec vždy má obžerství, v ta místa přivádí marnotratné rozhazování pro smyslnost, jehož varovati se třeba.

„A on počal nouzi trpěti.“ Statek synu daný přivedl jej v nouzi, odepřený byl by jej zachoval bohatcem. V bídu přišel maje sám pro sebe statek, přebytek měl u otce nemaje ničeho.

„I přidržel se jednoho měščenína krajiny té, a ten jej poslal do dvora svého, aby pásł vepře.“ Tam přijde, kdo zdráhá se sloužit otci, kdo svěruje se cizímu: pocítit musí přísný soud toho, od něhož utekl, nejmilostivějšího to pěstouna. Jenž lásku opustil, dobrotě uprchl, přidělen je k vepřům, vepřům přiknuta, dán v otroctví vepřů, běhá po blátivých pastvách vepřů, moří se a maže běháním za nepokojným stádem: aby poznal, jaká to bída, jaká hořkost, ztratiti blaženost pokoje otcovského.

„I žádal naplniti břicho své pokrmem, který vepři jedli; a nikdo mu nedával.“ O jak krutá to služba! Ani nejí s vepři, ač žije vepřům. Ubohý, jenž lační a prahne po zamazané stravě vepřů! Ubohý, jenž žádá si pomazaného pokrmu v jiné jakosti, ale nedostává.**)

Tím poučení, tím vzdělání zůstaňme v

*) Že Bůh všudybytný jest, nemůže hříšník vzdáliti se Boha v prostore; hříchem však vzdaluje se ho v mysli, stává se Bohu nepodobným, ano protivným.

**) „pokrmem, který vepři jedli,“ v latině: „de si-

domě otcově, setrvejme v lůně matčině; spoutání budme objetím příbuzných, spoutání utrobami otcovými, aby nás v ona zla nestřhla politování hodná svoboda mladosti. Ať sklíčí nás úcta k otci, utiší láska matčina, ochraňuje přízeň přátel; v domech příbuzných nelze klesnouti do hříchu. Kolikeré oči příbuzných nás pozorují, toliké lampy svítí nám na cestu. Pohled matčin jest nám dnem; v tváři otcově svítí nám slunce.*) Když žijeme mezi tolikými vůdci k ctnosti, nemohou se nám přiblížiti temnoty zločinu. U stolu otcova požíváme chleba ctnosti, pokrmu spásy, rozkoše počestnosti a slávy.

Že pak obšírněji o tomto podobenství mluví třeba pro rozsáhlé vypravování udalosti té, v budoucí řeči dle obecného přání rozjímají budeme, kdo je otec, jenž ochotně dal, a ochotněji přijal; kdo bratr, jenž zarmoutil se vida spásu bratrovu, kdo mladší syn nemoudrý při odchodu, přemoudrý při návratu.

Bůh je láska.

Pouhá láska Ty's, ó Bože!

To nám hlásá každý tvor,
slunce budící se z lože,
ano celý světozor.

Slyšme ptactvo pěti v háji,
ježto krmíš, odíváš,
prozpěvuje jako v ráji,
že vše v lásce objímáš.

Travinkou se potok line
jako stříbro lesknoucí:
tak Tvé srdce k nám se vine
láskou povždy planoucí.

Oblak, jenžto zemi zprahlou
hojně deštěm zvlažuje,
hlásá lásku neobsáhlou,
jež nám všecko daruje.

Duha, jež se krásně skvěje
v sedmi barvách na nebi,

liquis.“ Siliqua je vůbec „lusk,“ zvlášť pak tak zvaný „svatojanský chleb.“ Maldonati praví ve svém výkladu, že siliqua je totéž co italské „carobole,“ tedy svatojanský chleb. V teplých krajinách, kde ho je hojnost, dával se vepřům, jako jinde žaludy. Dával pak se vepřům syrový; takového ale, ježto trpký jest, nelze člověku požívat. Proto si ho žádal marnotratný syn „v jiné jakosti“, totiž připravený, sušený, aby ho mohl jísti.

*) Hrozit se každý před příbuznými a přátely spáchatí cos hříšného, zvlášť pak smilnití.

lásku v naše srdce leje,
Tebe, Otče! velebí.

Obilní ty plníš klásky,
dáváš zemi úrodu;
což je důkaz Tvoji lásky,
Tvou tu zříme lahodu.

Člověka jsi v světě stavil
v prostřed krásné přírody,
k lásce jsi ho ustanovil,
v níž požívá svobodu.

On má patřit světa krásy,
Tebe vroucně milovat,
v lásce růsti po vše časy,
lásku v skutech spatřovat.

Srdce své kdož Tobě Pane
v díku vřelém podává:
více a více láskou plane,
v lásce vezdy zůstává.

Pomahá-li rád a stále,
v lásce koná úkol svůj,
činí vše k Tvé cti a chvále:
tentéž pravý obraz Tvůj.

Z něm. J. B. P.

Záštitá bojovníků.

Pověst.

Byl rok 1596. Jarní den počal na východě probleskovati po dálných horách, po širých pustách, po cimbuřích a baštách hradu Keresztés-u. Strnulo však slunko nemálo, patříc žárným okem na mohutné a nepřehledné skupiny jako černé sukno u Keresztés-u: ku podivu však, že celý ten obrovský roj se hemžil sem a tam.

Svítilo slunko, zahalilo se však rouškou mlhavou vidouc tu a tam v paprscích se odrážejících lesklé pŕlměsíce.

Na východě hučela klikatá Tisa, hučela temně, a nad krajinou tou poletoval potatranský orel něco neobyčejného tuše. — Odlétal však v dálné hory, uslyšev hrubou střelbu, jež vyluzovala po okolí divou ozvěnu. Houkala to děla Mahdiho, vůdce Turků, odpovídali však jim i křesťané četnými kusy svými.

Nyní zahalilo se slunko docela dýmen z výstřelů a celá krajina jen temně jako úzkostně duněla.

Bojovali bojovníci, bojovali udatně jako lvi na obou stranách. —

„Boj jest ztracen!“ — Jak neblaze, ba

strašně působí ta slova na bitevníky, prolévající poslední krůpěj krve za vlast, ano nyní vše na zmar, bitva prohrána a je ubohé očekává jen krutá smrt aneb trapné otroctví, otroctví turecké! — Neznal sverepý Turek lásky k bližnímu, neslyšel úzkostlivých výkřiků křesťanů o ušetření volajících.

Vraždil dál, vraždil neunaveně bezbranné křesťany a pobil jich — přes 40.000! Pak mohl slavit vítězství.

* * *

Pod klášterem Novohradským v Dolních Rakousích stávala druhdy veselá vesnička, po níž nyní ani stopy nezůstalo. Obyvatele její živili se rybolovem aneb přivoznictvím; neboť mnoho poutníků se scházelo z celých Dolních Rakous i krajin okolních sem, putující ku hrobu svatého Leopolda, bývalého panovníka Rakouského.

Jednoho dne listopadového převáželi přivozníci opět malý zástup poutníků z krajin sousední Moravy. Mezi jinými byla tu i stařenka, jejíž sněžný vlas a do krve uplakané oči vzbuzovaly u každého pozorovatele útrpnost. Mlčky usedla na jednom kraji pramice a nikoho si nevšímajíc vložila ruce do dlaní a ani slova nepromluvila: až pak přivozník musil ji ze zadumání jejího vytrhnouti a upozorniti, že již prám jest na druhém břehu chladného Dunaje.

Stařenka vzchopivši se, aniž by se byla zeptala, co povinna za převoz, kráčela samotna cestou vzhůru za ostatními, směrem ku klášteru Novohradskému (Kloster-Neuburg). Večerem vracela se opět ku prámu a dávši se převést odešla k blízkému lesnatému úskalí. I divili se tomu přivozníci, že tak brzy opouští hrob sv. Leopolda; přestali se však divit, když ona každodenně svou obvyklou cestu směrem ku Kloster-Neuburgu konala přes Dunaj.

Háta bylo její jméno — tolik lid okolní na ní vyzvěděl, nic však více. —

Háta se vyhýbala lidem a v blízkých skalínách bydlela. Cestu přes Dunaj ku hrobu sv. Leopolda konala celý rok, jsouc živa od darů jí poskytnutých. Celý den klekávala tam v kláštere u kamenného poprsí sv. Leopolda, jež bylo nad jeho hrobem v přirozené podobě a velikosti uměle vytvořeno.

Tu prodlela stará Háta celý den, mnohdy i usnula, usmívala se spokojeně ze spánku — jindy ji smáti se nikdo neviděl — a probuzena byvši s povzdechem zahleděla se na sochu sv. Leopolda. —

Přišli opět poutníci z Moravy, titíž a

jiní ještě. Někteří ubyli z hloučku loni sem přišlého — pojala je ve své studené útroby temná země — jiní opět přibyli.

„Právě dnes tomu rok, co jsme se zde převáželi a s námi i vaše staříčká matka, milé děti; kam však se od té chvíle poděla nevím. A kdo ví, kde kdo z nás bude po roce?“ tak hovořil věkem sehnutý stařeček obrácen jsa ku dvěma mladíkům.

„A ničeho o ní nevíte, Kocíne?“ tázal se mladší bratr Lestín.

„Ničeho, hochu. Pozdrželi jsme se v klášteře 3 dny, ale matka vaše nám zmizela z očí od té chvíle, kdy se s námi převážela.“

„Ubohá matka naše! Bohdejž se s ní brzo shledáme!“ bědovali oba jinoši — bratři.

„O kom mluvíte, mládenci?“ ozval se jeden přívozník zapíraje dlouhé ráhno o dno šumného Dunaje. „Slyšel jsem jmenovati Hátu a tu mi připadá na mysl naše stará Hátá.“

„Znáš Hátu, matku naši? Kde se zdržuje?“ tázali se kvapně oba mladíci zároveň.

„I kdož by neznal starou Hátu, toho podivína? Tu zná celé okolí. Mně jest již několik dukátů dlužna; neboť se dá každý den přes Dunaj převážeti a to po celý rok, ovšem že zadarmo!“ smál se přívozník. „Činím tak z útrpnosti nad její bídou,“ doložil s povzdechem.

„A kde jest? Kde? Povězte rychle!“ pobízeli junáci jeden po druhém.

„Tu je lehké zpomožení!“ odvětil převozník, jděte nahoru do kláštera, tam ji jistě najdete. Ovšem, jak pozoruji, jste poprvé na pouti u sv. Leopolda, ale však vám tam lidé nahore poví a ukážou starou Hátu.“

Mladíci, sotva že pramice přirazila k břehu, spěchali jako o závod do kopce ku klášteru vyhledat své matky za mrtvou již pokládané. Přívozník rozmlouval ještě se starým Kocínem, od něhož, pak se zdálo, nabyl úplného vysvětlení.

Bratři vešli kvapem do kláštera sotva dechu zachycující a tam u hrobu sv. Leopolda vedle oltáře klečela jejich máti — stařenka, hojně prolévající slzy. Ač byla vysílenu a zesláblá, oči majíc zapadlé a ruce kostře se podobající, přec na první pohled poznali oba svoji matku. „O matko, matinko!“ volal jeden přes druhého. I zdvihli synové matku se studené dlažby a celovali její vpadlé tváře a líbali dobročinné ruce, kdežto ona teprve po dlouhé chvíli z toho překvapení se probavši poznala syny své. Se syny vrátil se jí i rozmar a zdravá mysl. —

„Kde jste tak dlouho meškali? Jak jste vyvázli z boje? Povídejte! Víte již, že váš

dobrý otec brzy po vašem odchodu odešel na věčnost?“ zasypávala Hátá syny otázkami.

„Víme, bohužel, matičko, víme! Kocín nám o tom vyprávěl jak jsme domů se vrátili. Navštívili jsme hrob jeho a ozdobili květinami a zalili slzami. — Jakým způsobem jsme byli zachráněni, i to ti povíme.“

I usadil Lestín, mladší syn, matku svoji u kamenného oltáře, kdežto Slav, starší jeho bratr, počal vyprávěti:

„Bojovali jsme v bitvách u Jagru, Hat manu, a následujícího dne u Keresztés-u. Bojovali jsme vši silou, ale nic to nepomohlo: mezi křesťany byla nesvornost o přednictví ve vojsku. Byli jsme hanebně poraženi a nemilosrdně zbiti, tak že jen něco málo křesťanů vyvázlo životem.“

„Právě v ten čas, dítky, jsem se za vás vroucně modlila, zvláště sv. Leopolda jsem denně vzývala, jenž jest vysvoboditelem otroků a zajatců, strážcem bojovníků“ — přerušila synovu Hátá.

„Poslyš tedy, matko, dále. Mrtvolky kryly celou krajinu kol Keresztés-u a my přes mrtvé bratry, řadami rozružených Bizurmanů šťastně jsme se dostali k Tise. Podél ní ubírali jsme se vzhůru, chtěje uniknouti rukou tureckým. Než kamkoli oko naše zabloudilo, všude četné davy Turků nás obkličovaly. Šli jsme dva dny směrem severním sami dva, já a Lestín, jsouce hladoví a neznaří cesty. Pojednou vidíme poblíže proti nám turecké řady, zároveň však spatřili jsme v dáli proti nám klusajícího jezdce. Nedůvěrující svým zrakům, chtěli jsme zabočiti z cesty, aby snad to nebyl jezdec nepřátelský, ale v témž okamžiku stál před námi muž na koni zpěněném maje panovnický bílý plášť, na němž zlatý kříž se skvěl. Dával nám otázky a vysvětlili jsme mu vše, co jsme věděli. „Vsedněte se mnou na mého hřebce a já za pomoci Nejvyššího doprovodím vás oba do vaší otčiny!“ odvětil on; „neboť stará vaše máti denně vznáší ke mně prosbu, bych vás zachránil. Nuže vzhůru!“ — Chtěli jsme námitky činit, odkudže zná naši matku, než mlčky jsme vsedli všickni na jeden kůň; ale kdo popíše naše ustrnutí, když každý jsme se ocítil na zvláštním oři, cválající ku hranicím Moravským! Stísnění mdlobou brzy jsme na svých ořích usnuli, ale udrželi jsme se — ku podivu — i v spánku v rovnováze, an zatím cizí jezdec koně řídil. — Za malou chvíli — tak jsem se aspoň domníval, — spozoroval jsem, že máme daleko za sebou známé nám hory Tatranské, ano že i stříbrná Morava octlá se za námi! Blíže rodné naší visky sestoupili jsme s koní, a dříve než jsme mohli neznámému jezdcovi poděkovat, zmizel

nám se všim. Byli jsme provanuti hrázou posvátnou, nepochybuji, že jistě“

V tom přestal Slav jako ohromen něčím neobyčejným, oči máje upřené na náhrobní poprsí sv. Leopolda, nemoha v řeči pokračovati.

Toho povšimnul si i Lestín řka s úžasem: „Aj, hle! Totéž ten neznámý náš vysvoboditel! Viz, matko!“ volal u vytržení ukazuje na poprsí sv. Leopolda.

„Tak tomu jest!“ pravil konečně Slav. „Jistě to nebyl nikdo jiný, než tento vysvoboditel chrabrých bojovníků, k němuž, jak sám pravil, každodenně jsi se utíkala v modlitbách za nás.“ A s ustrnulým zrakem zírali na jasnou tvář světce. Skutečně, on to byl, kdo je zachránil. Vzdávše v nevýslovné radosti díky Bohu za šťastné zachránění a shledání se s matkou odputovali do své vlasti, na úrodnou Moravu, po níž nyní stará Hátá toužiti počala a obdarovali hojně onoho přívozníka, jenž po celý rok starou Hátu přes Dunaj do Novohradu převážel. Slzel stařec, vida bujaré mladíky a matku staříčkou od synů milovanou.

Putovali v dálné a požehnané kraje Moravy, po jedné straně Slav, po druhé Lestín a matka uprostřed, již synové při chůzi podporovali.

Putovala otce zbavená, však přec blažená rodina potom každoročně do kláštera Novohradského ku hrobu sv. Leopolda a když již stářím a rozličnými pohromami vysílená matička nemohla takové pouti podniknouti, posílala své vždy poslušné a vděčné syny ku hrobu sv. ochrance do Novohradu, aby i za ni tam „otčenášek“ obětovali. H.

DOPISY.

Z Hradce Kralové 21. listopadu 1875.

(Oltář sv. Václava a posvěcení jeho.)

Katedrálnímu chrámu našemu přibýlo o jednu ozdobu více. Postaven zajisté v něm nový, v skutku pěkný gotický oltář sv. Václava. Prostředek oltáře zdobí umělecký křídlový obraz, představující toho sv. patrona našeho, kterak kleče před oltářem obětuje Rodičce Boží knížecí svoji korunu. Na křídlech uvnitř na pravé straně jest obraz sv. Ludmily, na levé sv. Anežky Přemyslovny, zevně pak v pravo Kristus Pán v zahradě Jethsemanské, na levo anděl posilující Jej. Zavrou-li se křídla oltářního obrazu, viděti v oltáři v pravo zasazený obraz tří učeníků Páně, sv. Petra, Jakuba i Jana ani spí, na levo žoldnéře s Jidášem ani přicházejí aby jali Pána Ježíše. Krásu obrazů těch vesměs na dřevě

v zlaté půdě vyvedených. doličovatí netřeba, mluví pro ni již jméno umělce na slovo vzatého, našeho Hellicha. — Nad obrazem v gotických vížkách zasazeny jsou polychromované sošky sv. Víta a sv. Prokopa; nad mramorovou tumbou pod obrazem u výklenku sošky Krista Pána na kříži, Marie Panny a sv. Jana Ev. Nevýslovně milý dojem působí oltář ten. Posvěcení oltáře toho konal dnes o 9. hod. ranní nejdůstoj. p. biskup Josef Jan za četné assistence. Po vykonaném posvěcení oltáře, obrazů i soch promluvil milovaný arcipastýř nás k hojně shromážděnému věřícímu lidu milou a srdečnou řečí svou následovně: „Slavíme dnes svátek Rodičky Boží, obětování Její ve chrámě. Všichni svatí byli vroucími ctiteli Rodičky Boží, obzvláštním ctitelem jejím byl i patron náš sv. Václav, jehož obraz v popředí oltáře tohoto se skví. A proč vzdělán, proč upraven oltář ten? Bohu ke cti, svatým k oslavě, lidem ku spasení. — Ze všech služeb těch, které církev sv. koná, nejmilejší jest Bohu obět mše sv. V přesvaté oběti té vzdává se Bohu větší čest, než Mu všech 9 kůrů andělských prokázáti s to jest. Není srdce, jež by k nám lidem plálo větší láskou, než nejsvětější Srdce Pána Ježíše. Láska přesvatého Srdce Jeho byla příčinou, že Syn Boží jsa poslušen Otce svého nebeského a chtěje vykoupiti svět, volil vzíti na se člověčenství, kříž i smrt. Z lásky té vylil předrahou krev svou za nás až do poslední krůpěje. A tato láska, oddanost a poslušnost nejsv. Srdce Ježíšova jest to, již Bůh na posvátném oltáři tomto nejvíce bude ctěn. Sem bude sestupovat K. J. s nebeských výšin, zde na novo vylívati bude za nás svoji předrahou krev, zde na novo za nás bude umírati, a chváliti a ctíti Otce svého nebeského na nejvýše. Vzdělán však oltář tento i k oslavě svatých sv. Václava, sv. Ludmily, sv. Anežky, jejížto svátek bohda budoucího roku ponejprv slaviti budeme, sv. Víta i sv. Prokopa. Klekajíce u oltáře tohoto a vyzývajíce svaté o přímělu oslavujeme jich, neboť vyznáváme že jsou ve slávě nebeské a že za nás poutníky pozemské přimlouvati se mohou a také chtějí. — Vzdělán posléze oltář tento nám lidem ku spasení. Zde na oltáři bude J. K. našim zastancem a zastupitelem, zde prosit bude za nás Otce svého. Kde jest otec pozemský, jenžby odepřel synu, zač jej prosí? A to-li učiní otec pozemsky, kterak by toho neučinil Otec nebeský? „Začkoliv prositi budete Otce mého ve jménu mém, dá vám.“ Jako na kříži Kristus Pán se modlil, modlí se za věřící i na oltáři. — Jest sice pravda,

že všude můžeme se k Bohu modlití, že na každém místě můžeme prosby své k Bohu vysílati, avšak pravda zase jistá, že Bůh obzvláště rád přijímá modlitby naše na místech posvátných, že obzvláště ve chrámech ku slyšení našich proseb jest nakloněn. Však sám J. Kristus podporuje ve chrámě při mši sv. modlitby naše. Tu volá k Bohu otcí svému: „Otče, viz dítky tyto, které jsem předrahou krví svou vykoupil, smiluj se nad nimi, ochraň je ve zlém světě před zkázou a zahynutím, podporuj je milostí svou, aby vedli život Tobě milý a příjemný.“ A ti andělé Boží obstupují při každé mši sv. ten oltář Boží, a klanějíce se při pozdvihování prosí, aby Bůh věřícím a zvláště při sv. oběti přítomným milostí svých uděliti ráčil. — Navštěvujte tedy drazí v K. rádi tento chrám Páně, zde při oběti nejsvětější proste Boha za sebe i za své milé a drahé. K. Ježíš při mši sv. na oltáři bude vaším pomocníkem. A nyní, když na tomto nově posvěceném oltáři konati budu předrahou oběť mše sv., zpomínejtež vy svatí Boží na všechny, jenž starostlivostí, péčí a pilí a dobrotivostí ku zřízení oltáře napomáhali — zpomínejtež na onu studující mládež, která přičiněním tehdejšího profesora zdejšího gymnasia, nyní c. k. inspektora a ředitele v Písku p. V. Jandečky po mnohá leta peněžité sbírky konala, zpomínejtež na útlou mládež česko-moravskou, která částkou 700 zl. r. č. k zřízení oltáře tohoto přispěla — zpomínejtež slav. zastupitelstva zdejšího věnného města, — zpomínejtež vy svatí na tomto oltáři všech těch kněží, jenž zde službu Boží konati budou, proste, aby svatě a čistě úřad svůj konali, pomáhejte aby všickni, kdož koli před tímto oltářem klekati budou, vyslyšení proseb svých došli, proste za nás za všechny; abychom obzvláště v hodinu smrti naší od Boha na milost přijati byli. Otče nebeský rač dáti nám radost a pokoj, dar sv. kajcnosti, setrýlost v dobrém, abychom jednou s Tvými svatými a vyvolenými shledali se na nebi. Tak pevně doufame, tak očekáváme skrze Pána našeho Ježíše Krista. Amen.“ Na to obětoval nejdůstoj. pan biskup na novém oltáři mši sv. za všechny, kdožkoliv přispěli k jeho zřízení. Po skončené oběti uděliv požehnání ubíral se do residence své provázen od shromážděného věřícího lidu upřímnými díky a vroucím přáním, aby mu Bůh vším dobrým zehnatí a na dlouhá leta nám jej zachovati ráčil. —

—l.—

KRONIKA.

Z Prahy. Staročeské zpěvy *rorátní* bu-

dou se od neděle 28. t. m. zpívati po celý advent na každý den od půl 6. hod. z rána v kapli sv. Václava na hradě, u sv. Petra na Poříčí, u sv. Haštala, u Matky Boží před Týnem (v neděli a ve svátek o půl 7.), u sv. Vojtěcha v Jirchářích (až chrám ten po obnově bude otevřen, což prý se o slavnosti Nep. Početí Marie P. stane) a v Karlíně u sv. Cyrilla a Methoděje. V seminářském chrámu Páně u sv. Salvatora zpívají je od dávných let alumnové při slavné mši sv. ve všední dny v 6 h. a v neděli v 7 h. — V témž chrámu Páně bude od 2—10. prosince konána ráno po rorate a odpoledne o půl 5. h. pobožnost k uctění sv. Františka Xav. u oltáře téhož světce.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 27—30. listopadu a 1. prosince u sv. Petra na Poříčí, od 2—6. pros. v Loretě na Hradčanech.

— V seminářském chrámu Páně u sv. Salvatora bude v neděli II. adventní, 5. pros., v neděli to po památce sv. *Eligia*, patrona zlatníků, v 10 h. sloužena pontifikální mše sv., při kteréž jako za minulých let na odív vystaveny budou drahocenné relikviáře a jiné památky darované zlatníkům Pražským od Karla IV.

Z Vídně. J. Em. kardinal kníže arcibiskup Vídeňský Otmar rytíř *Rauscher* zemřel d. 24. listopadu o 3. h. odpoledne.

Z Říma. Kardinál Petr de *Silvestri* (nar. v Rovigo 13. února 1803, kardinálem byv od 15. března 1858) zemřel dne 20. listopadu.

Z Ameriky. *García Moreno*. (Dok.)

III. Moreno miloval vlast svou a tolik pro ni činil, protože byl vroucně nábožný. Kdo Boha miluje, miluje také bližního. Již tenkrát, když byl v Paříži na studích, svou pobožností se vyznamenával; do vlasti se vracív, zaměstnán pilnými pracemi vlády, nacházel času, ráno dojit na mši svatou a večer se pomodlit růženec. Nikde se nejeví mravní vznešenost, politický věhlas a spanilá mysl tohoto muže tak, jako v posledním poslání, které k senátu praviti chtěl, a již napsané při sobě nesl, když ona osudná pohroma jej zastihla; byl to jeho otcovský, vlastní krví znamenáný závět, který své osiřelé republice zanechával: ale též důtka nehynoucí těm všem, kteří s liberalismem vládnouti chtějí. Praví v tato slova: „Páni senatorové a poslanci! Mezi všelikými dary, kterými Bůh a Pán náš ve své nevyvážené milosti naši republiku obdařiti ráčil, kladu za nejpřednější, že Vás zde shromážděné vidím pod ochranou Prozřetelnosti a v blaže-

ném míru, ačkoli vyznatí musíme, že před Ním nejsme nic, a za všechna dobrodíní Mu splácíme nevďekem. — Jest tomu věru něco málo roků (1830), co Ecuadór dosáhl svobody a osvoboditel její smutná slova byl pronesl: „Neodvislost jest jediný poklad, kterého jsme dosáhli, ostatní jest ztraceno všechno.“ — Ale odtud, co jsme všechnu naději na Boha kladouce, z víru bezbožnictva a odpadlictva vybredli a od r. 1869 za národ katolický se upravili, všechno se nám k dobrému obrátilo a drahá vlast naše zkvétá v radostném prospěchu. — Ecuadór býval tělo, jemuž takřka života ubývalo, ano býval jako mrtvola, na které se hojnost červů pase a v temném hrobě dále a dále hnije. Ale dnes jest vlast naše jako Lazarus z hrobu povstalý k životu. byť i byl ovázán tím rouchem, které jej v hrobě krylo, t. j. zbytky oné bídy a nákazy, v níž jsme pohřbeni leželi. — Pomněte na pokroky třeba jen posledních dvou roků, nikoli aby mně to na čest sloužilo, ale Tomu abychom poděkovali, kterého ctíme za svého Spasitele a Otce a Boha. — Církev u nás požívá úplné svobody, vrchní pastýřové konají svůj úřad s apoštolskou horlivostí, duchovenstvo naše jest čisté: a odtud se napravily mravy a zmenšily zločiny, tak že při milionu obyvatelstva se v káznici mnoho prázdného místa nachází. Církvi děkujeme nábožné spolky, které nám u výchování mládeže a podílení chudých takové ovoce přinášejí. Jí děkujeme obnovení srdcí během tohoto milostivého léta a obrácení devíti tisíců divochů ve východním kraji, pro něž se bude muset zvláštní apoštolský vikariat zařídit. Jak mile mi k tomu svolíte, abych zakročil u apoštolské Stolece, poradíme se ihned, jakby se dali sporádati obchodní poměry toho kraje; neb nesvědomití kupci svou ukrutností tam utlačejí ubohý lid a hanbou špekulací na mizinu přivádějí. Apoštolských dělníků se tam ovšem nedostává, a proto sluší, abyste vyhodili roční příspěvek a pomohli našemu důstojnému a horlivému p. arcibiskupovi na dostavení semináře, který s důvěrou v pomoc Boží a pomoc naši byl započal. Nezapomínejte, páni zákonodárcové, že všechny úspěchy naše bylyby marné a netrvalé, kdybysme svůj občanský řád v republice nezakládali na skále, na niž pořád útokem se hnalo ale každý útok slavně odrážela, a ta jest svatá církev. Její nauka božská, které se žádný člověk a žádný národ spustiti nesmí, nechce-li v záhubu spěti, jestiť pravidlem našich ústavů, jest zákon našich zákonů. My, poslušní a věrní synové

ctihodného kmeta, vznešeného a neomylného papeže, jehož všickni velmožové opustili, její podlá a ničemná bezbožnost vězni, my jsme neopomenuli, jemu měsíčně zasýlati skromný příspěvek, který jste 1873 povolili. Ač slabost naše nedovolí, než přihlížeti k tomuto dlouhému mučeníctví; poslouží aspoň naše malá almužna za důkaz lásky a upřímnosti a za rukojemství naší poslušnosti a naší víry.“ — Já splním v málo dnech svůj mandát, k němuž jsem byl r. 1869 zvolen. Republika požívala pokoje, přetrženého jediným nepatrným povstáním indiánů v Riombamba (1872). Za těch šest roků republika dobře se měla, a byla by se lépe měla, kdybych já byl k vládě schopnější. Když jsem chybil prosím tisíckrát a tisíckrát za odpuštění, odprošuji s slzavým okem všechny své spoluobčany; — na mých chybách neměla vůle žádného podílu. Pakli myslíte, že bych byl někde dobrých úspěchů dosáhl, děkujeme na prvním místě Pánu Bohu a neposkvřené dárkyni božského Milosrdenství, a napotom děkuju Vám a národu a vojsku a všem těm, kteří v rozličných odborech správy mi tak věrně na ruku byli. Quito v měsíci srpnu 1875. — Gabriel García Moreno.“ — Ejhle, jak tu mluví vladař katolický v tom věku devatenáctém. Zdá se nám, jakobychem slyšeli svatého Ferdinanda krále kastilského a nebo jednoho z těch dávných králů šťastného věku křesťanského. — Vláda pak ecuadorská sdělila všemu národu tato vzácná slova, která jak jsme pravili, se našla při mrtvém těle Morenově, jeho krví napojená, i přidala krátký doslov, jakýby asi učinil upřímný syn nad mrtvolou svého otce a končí v slovech: „Naše vlast, důstojně zastoupena svými zvolenými poslanci, prolévá slze nad tím hrobem, který takové ctnosti a takové naděje nám kryje, u vděčné památce nad kov a mramor zachová tohoto zdárného syna svého který vlastní krev nelitoval, aby za vlast svou živ byl a umřel.“ —

Literární oznamovatel.

— „Josefa Ehrenbergra sebrané spisy.“ Sešity 22—25. obsahují tyto obrázky ze života: „Sňatek divem“ (pokrač. a dokončení), str. 81. „Lidé blázni“, str. 40. — „Červená střecha mezi lesy.“ Obrázek cestopisný. Str. 53. — „Josa kudlička.“ Str. 43. — „O pouti v Borku.“ Str. 36. — „Paní stará.“ Str. 39. Cena sešitu 20 kr. Tisk a sklad Cyrillo-Methodějské kněh-tiskárny v Praze.

— „Dědictví Maličkých“ pod ochranou

sv. Karla Borom. v Hradci Králové vydalo čís. 19. podílů svých: „*Chudý boháč*.“ Pro příklad a výstrahu malým i velkým vypravuje Petr Kopřiva. S několika dřevorytinami str. 176. Cena 50 kr. Podíl pro údy Děd. Mal. na r. 1875. Doufáme, že se povídka tato zalíbí a vel. duchovenstvo pohne, aby se „Děd. Mal.“ ujímalo, čímž se osadníkům zajisté zavděčí.

— „*Libri erectionum archidioecesis Pragensis saeculo XIV. et XV.*“ Sumtibus Pragensis doctorum theologiae collegii edidit Dr. Clemens Borový, in universitate Prag. theologiae professor publ. ord. Liber I. (1358—1376.) Pragae 1875. Prostat apud J. G. Calve bibliopolam (Ottomarum Beyer). Pag. VIII, 123. — Dílo toto již jednou v listech těchto ohlášené dochází veliké chvály u všech přátel vlastenského děje — a místopisu; doufáme, že nebude scházeti v žádné farní knihovně.

— „*Svatba v národě česko-slovanském* čili svatební obyčeje, řeči, promluvy, přípitky a 73 svatebních písní a nápěvů, jichžto s oblibou užívá se o námluvách, o svatebním veselí a při čepení nevěsty.“ Pro zvače (zovčt), stárky, družby, řečníky, mládence, družičky a hudebníky svatební sebral a spracoval Beneš Method Kulda, sídelní kanovník staroslavné královské kapitoly Vyšehradské. Třetí vydání. V Olomouci 1875. Nákladem Bedřicha Grossa. Str. 133.

— „*Besedy mládeže.*“ Sešit 110.: „*Odměna počtivosti.*“ Obrázek ze života chudého hochy. Dospělejší mládeži podává J. Tábořský. S obrázkem. — „*Vítězství*“ (Frank's Victory.) z „*The child's companion and juvenile instructor*“ volně přeložil František Suchánek, učitel. Str. 101. — Sešit 111.: „*Na panském statku*“. Povídka mládeži a její přátelům. Vzdělal F. V. S obrázkem. — „*Štědrý večer samotáře.*“ Dle L. Bude-a. Str. 86. Po 28 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest:

- p. Ant. šl. z *Ehrenwaldu*, tajemník vikariatu Kolínského, farář v Sánech, jmenován jest arcib. notářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Ant. *Weigl*, kapl. v Slavkově, za koop. v Chýši;
p. Jos. *Nesswetha*, neom., za kapl. do Slavkova (Schlaggenwald).

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. *Goldammer*, kněz na odpoč. v Č. Lípě, 14. list. (nar. 23. bř. 1803, vysv. 3. září 1828).

Vyznamenán jest:

- p. Ant. *Richter*, os. děkan ve Valkeřicích, jmenován bisk. notářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Ant. *Donat*, kaplan, za admin. in spirit. et temp. ve Valkeřicích;
p. Adolf *Maleček*, kaplan v Štětí, za špit. kapl. v Čížové (diec. Buděj.);
p. Gust. *Plötz*, kapl. za admin. v Klášterci;
p. Ant. *Urban*, druhdy misionář v Chicago. za kapl. v Hostce.

Upřádněná místa:

- Březina*, fara patr. kníž. Kamilla Rohana,
Klášterec, fara patr. hrab. Osvalda Thuna, a
Paseky, f. patr. náb. matice, do 27. pros.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Čapek*, kaplan Rokytnický v Čisté, dne 2. list., býv. člen řádu kapuc.

Ustanoveni jsou:

- p. Bedř. *Landrock* z Lán za far. v Kuněticích,
p. Frant. *Trkal* z Červ. Potoku za far. v Rosicích;
p. Ferd. *Hanousek*, admin., za far. v Olešnici;
p. Jos. *Vyhndálek*, zám. kapl., za far. v Bohušíně,
p. Vil. *Chmelíček*, neom., za kapl. v Bojanově;
p. Josef *Kofránek* za kaplana v Sadské;
p. Karel *Živsa*, neom., za kapl. v Slapanově;
p. Václav *Strnad* za II. kapl. v Opatově;
p. Ign. *Zeman*, neom., za koop. ve Svratce;
p. Jan *Čuhel*, neom., za kapl. v Sloupnici;
p. Jan *Sobola* za koop. v Janově;
p. Václ. *Hladík*, neom., za koop. v Bernarticích;
p. Vinc. *Marek* za kaplana v Rokytnici;
p. Josef *Vašák* za kaplana v Suchdole;
p. Štěpán *Dvořák*, neom., za zat. kapl. v Ronově;
p. Ant. *Kopecký*, neom., za kapl. v Mikulovicích;
p. Frant. *Šinkora* za kapl. v Sezemicích;
p. Josef *Pohl*, neom., za kooper. v Dobrému;
p. Josef *Franc* za II. kapl. v Nové Pačce;
p. Josef *Svoboda* za kaplana v Starkově;
p. Frant. *Šule*, neom., za kapl. v Golč. Jeníkově;
p. Frant. *Tauchmann*, neom., za koop. v Bělé u Pardubic;
p. Frant. *Pittermann*, neom., za zatím. kooper. v Pilníkově;
p. Jos. *Kavan* za koop. ve Velké Borovici;
p. Jos. *Sedláček* za kapl. v Solopiskách;
p. Vinc. *Kvapil* za adm. v Lánech u Pardubic;
p. Vilém *Helwich* za kaplana v Skutči;
p. Josef *Uhlíř* za kaplana v Habřích.

Upřádněná místa:

- Sloupnice*, f. patr. města Litomyšle, do 11. pros.
Lány na Důlku, fara patr. nábož. matice, do 11. pros.

- Rothflus*, fara patr. náb. matice, do 28. pros.

- Milodar*. Na dostavení metrop. chrámu sv. Víta v Praze: dp. Jos. Možíš, farář z Vranova, 3 zl.
Příští číslo vyjde dne 4. prosince.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expedice:
kněhkupec
B. STYBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II
Nedobrá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v Expedici a u všech řádných knihkupect: Celor. 3 zl., polor. 1 z. 50 kr. Po poště
jenom v Expedici: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 z. 75 kr. Čtvrletní předplacení se nepřijímá.
Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Sv. Petra Chrysologa, arcibiskupa Ravenského,

Paterno řeči o marnotratném synu.

Řeč II. O návratu syna marnotratného.

Luk. 15, 17—19.

V předešlé řeči vypravoval jsem vám dle možnosti o synu prostopášném; jenž utekl od otce přelaskavého, a jehož tak zbědovalo zlo, že hladem umoren uvolil se otročit vepřům. V této pak již radostnější řeči uvažujme o jeho návratu, o jeho pokání, když slíbil se polepšiti.

„Přišel sám k sobě řekl: Jak mnoho nájemníků v domě otce mého má hojnost chleba atd.“ (Luk. 15, 17.) Přišel k sobě: k sobě dříve se vrací, aby se vrátil k otcí, an dříve sám od sebe odešel, než odešel od otce. Opouští sebe, a z člověka přechází úplně v zvíře*), kdo nepamatuje na lásku otcovu, zapomíná na milost ploditelovu.

„Jak mnoho nájemníků v domě otce mého má hojnost chleba, já pak zde hynu hladem“. Hlad nazpět přivedl, jehož sytost vyhnala; hlad dal poznati otce tomu, jenž v přebytku nechtěl se znáti k ploditeli svému. Když tolik způsobil hlad nutný, poznajte, co může uděliti půst dobrovolný. Obtižený žaludek k neřestem stahuje srdce,**) tlačí mysl, aby nemohla pocítiti lásky s hůry. „Tělo, které porušení bere, obtěžuje duši, a ten zemský příbytek dolů tlačuje

mysl mnoho přemýšlující.“ (Moudr. 9, 15.) Proto řekl i Pán: „Hleďte pak se, aby snad nebyla obtížena srdce vaše obžerstvím a opilstvím.“ (Luk. 21, 34.) Vyprázdniť tedy třeba břicho postem krotícím, aby duch vši tíže prost nésti se mohl vzhůru, stoupati k ctnostem, aby celý okřídlený vzletnouti mohl k samému původci lásky. Toho svědkem Eliáš, který zachovávaním postu Páně (3. Reg. 19, 8*) vši tíže tělesné zbaven vznesl se k nebi vítěz smrti (4. Reg. 2, 11).

„Vstanu a půjdu k otcí svému.“ Ležel zajiště, jenž řekl „vstanu“; cítil pád, uznával poklesek, viděl se na klamně půdě hanebného smilství, a proto volal: „Vstanu a půjdu k otcí svému.“ S jakou nadějí? s jakou důvěrou? s jakým svědomím? — S jakou nadějí? s tou, že jest otec. Já jsem ztratil přednost synovskou: on nepozbyl lásky otcovské. U otce není prostředníkem žádný cizinec; vnitř v nádrech otcových je láska, která zakročuje a přimlouvá se. Planou útroby otcovy, any opět plodí syna skrze milost.

„Půjdu k otcí“ vinník; ale otec, jakmile uzřel syna, zakryl vinu jeho;**) ukrývá soudnou moc svou, aby tím více ukázal plnost otcovské lásky; hned mění rozsudek v milost, chtěje navrácení syna a ne smrt.

„Vstanu a půjdu k otcí svému a dím

*) Nejedl čtyřicet dní jako Spasitel náš; proto „půst Páně“ zachovával.

**) T. j. shladil; nemysli tu nikdo na protestantské ospravedlnění hříšníka. Krásně jeví se tu dogma o „působení dokonalé lítosti.“ Syn poznal provinění své, litoval; v tom zahrato předsevzetí; šel k otcí, aby vyznal hřích svůj. A otec mu odpustil, dřív než vyznal vinu svou, „jakmile u-zřel syna“:

*) Hříšník, an nechce dobrovolně poslouchati nebeského Otce, musí podrobiti se vůli jeho nucené, jakož i zvíře jen nucené poslouchá.

**) Tertullian „de jejuniis“ 1. praví: „per edacitatem salacitas transit“, t. j. obžerstvím vstupuje smilství.

Jemu: Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou.“ Vyznání zjevuje, že jest otec, lítost praví, že jej zplodil. „Zhřešil jsem proti nebi a před tebou.“ Není otec pozemský, ale nebeský, v nebi jest, proti kterému se hřeší; a proto přidal: „před tebou,“ jenž v nebi i na zemi vše má před očima, cokoliv se děje.

„Zhřešil jsem proti nebi a před tebou, a již nejsem hoden slouti synem tvým.“ Přes pole odešel a utekl do krajiny daleké, ale žalobníkům a svědkům, očím božského otce neušel. Jasněji to zjevuje David řka takto: „Kamž půjdu od Ducha tvého, a kam před tváří tvou uteku? Jestliže bych vstoupil na nebe, tam jsi ty: pakli bych sstoupil do pekla, přítomen jsi, byt bych vzal křídla svá na usvítě, a bydlil v končinách moře, i tam ruka tvá provádílaby mne, a drželaby mne pravice tvá.“ (Žalm 138, 7—10). Poznává, že po celém světě odkryty jsou nepravosti před očima Božíma, že nemůže ani nebe, ani země, ani moře, ani propast, ani sama noc před Bohem ukrýti hříchů. Cítí, jaká haněbnost, jaká nepravost, hřešiti před očima Božíma; a proto volá: „Tobě samému jsem zhřešil a zlé před tebou učinil.“ (Žalm 50, 6). Proto i onen mladší syn podobně volá a křičí: „Zhřešil jsem proti nebi a před tebou, a nejsem hoden slouti synem tvým.“ Nepraví: nejsem hoden býti synem tvým; ale nejsem hoden slouti synem tvým; nebo slouti užívá se o poměru milosti, býti o přirození.*) Slyš slova Apoštola: „Od něho, jenž povolal nás k milosti své.“ Mladší tedy syn, poněvadž pozbyl hodnosti přirození, soudí, že nezasluhuje přednost milosti.

„Učiň mne jako jednoho ze svých nájemníků;“ abych na rok najat obnovil otroctví své, abych v najaté službě prací ustavičnou se maril, abych celý den se namáhaje vzdychal po bídné mzdě, abych neustále sebe sama zaprodával, a nikdy nemohl sřící se svého otroctví. A to žádal, poněvadž myslel, že u otce v otroctví bude svoboděn, an u cizince byl na svobodě otrokem.

Již nyní, bratři, chtěl bych vám odkryti tajemství tohoto čtení, kdyby mi nebránilo zření k vašemu prospěchu. Nebo vidím, že neposloucháte s patričnou bolestí ličení takřka vlastního života; ale rychlým krokem pomíjíte, jakoby se nás to pranic netýkalo. Náš život, náš běh, a coby nám všem prospívalo, vypravuje vždycky Kristus, a k našemu pokárání často uvádí Pán příklady ta-

jemné. On chtěl býti Otcem svých služů, chtěl býti více milován než obáván; sebe sama dal nám v chleb života, a krev svou vycedil do kalicha spasení.

Minulými podobnostmi napomíná přítomné a příští, abychom neopustili dobrého otce a laskavého ploditele, a nezabrali se do vzdálených a velmi odlehlých končin světa; tam žijíce prostopášně žebychom promrhali veškerý statek spasení a života; tam vše utrativše že bychom trpěli pak hlad nadějí přebotížný, a tak se vydali prvnému majiteli krajiny té, totiž původci zoufalství, ďáblu, jenž nás posílá do dvora svého, t. j. do svůdných údolí tohoto světa. Posílá nás (ďábel) pásti vepře, ony totiž, kteří vždy shrbeni k zemi břichu žijí, a horkost těla ochlazují válejíce se v blátě; v louži se skrývají a občerstvují se v propastech neřestí. Že pak nájemníky své posílá k vepřům, působí nenasytná ukrutnost, která není spokojena, že lidé zlosyny se stávají, leč když je udělá vůdci neřestí a učiteli nepravosti. A když je tak daleko přivedl, nedá jim ani nasytiti se stravou a pokrmem vepřů; aby lačni neřestí ještě více chybovali: nemůžeť se nasytit prostopášný, a smyslnost nedá se ukojit.

Pročež trvejme s dobrým otcem, zůstaňme u rodiče laskavého; abychom mohli vyhnouti se šitím ďáblovým, a stále požívali statků otcových. Hlubší význam později vložím: protože nyní více povinen jsem mravům bratří shromážděných.

Řeč III. O setkání-se otce se synem.

Luk. 15, 20—24.

Probrali jsme posud v dvojí řeči odchod, návrat, vinu, lítost syna prostopášného; pokračujeme dále o otcí, jak mu běžel vstříc, o lásce otcově.

„Vstav šel k otcí svému. Když pak byl ještě podál, uzřel ho otec jeho, a milosrdenstvím hnut jsa příběh padl na šíji jeho a políbil jej.“ „Vstav šel k otcí svému.“ Povstal z pádu duchovního i tělesného; povstal z prohlubin pekelných, a ubíral se k vysostem nebeským. U otce nebeského výše povstává syn milostí, než klesá vinou svou. „Vstav šel k otcí svému“; ne nohama, ale duchem šel; ač vzdálen byl, nepotřeboval cesty zemské: našel kratičkou cestu spasení.*) Nemusí po cestách chodit, kdo hledá otce nebeského; nebo hledá-li u víře, brzo shledá, že mu jest přítomen.**)

„Vstav šel k otcí svému. Když pak byl

*) Jsme syny Božími, ale ne z narození, nýbrž jen z milosti; proto říká se, že povolání jsme za syny Boží, že slujeme syny Božími.

*) Kratičká cesta spasení je buď křest, buď pokání.
**) Vždy a všude můžeme se smířit s Bohem, ovšem dokonalou lítostí.

ještě podál.“ Jak podál jest, kdo přichází? Proto podál jest, že ještě nepřišel. Kdo přichází, k lítosti přichází, nepřišel ještě k milosti; přichází do domu otcova, ale nedošel ještě slávy dřívějšího oděvu, ani pocty.

„Když pak byl ještě podál, uzel ho otec jeho.“ Uzel ho Otec, „který na výsostech přebývá a na ponížené patří“ (Žalm 112, 5. 6), a zdaleka poznává vysoké. „Uzel ho otec jeho.“ Otec jej uzel, aby i on mohl otce spatřiti; pohled otcův vyjasnil tvář syna přicházejícího, tak že veškerá tma se rozptýlila, která zaklopila jej, když se provinil. Nejsou tmy noční takové, jako ty, které pocházejí z hříchu a zmatku. Slyš slova prorokova: „Postihly mne nepravosti mé, a nemohl jsem viděti“ (Žalm 39, 13). A na jiném místě dí: „Nepravosti mé obtížily se nade mnou“; a dále: „světlo očí mých není se mnou“ (Žalm 37, 5. 11.) Noc pochovává předešlý den; hříchové matou smysly, ducha, údy. Kdyby tedy nebeský otec byl nerozjasnil obličej vracejícího se syna, a veškerou tmou zmatku nerozptýlil světlem pohledu svého, nikdyby syn byl neuzřel jasnost tváře Boží.

„Uzel ho z daleka a milosrdenstvím hnul byl.“ Milosrdenstvím se dá hnouti, který z místa se nemůže pohnouti;*) běží vstříc, ne kroky, ale láskou.

„Padl na šíji jeho,“ ne tělem, nýbrž útrpností. „Padl na šíji jeho,“ aby pozdvihl kleslého. „Padl na šíji jeho,“ aby břemem lásky zdrtil břímě hříchů. Pravít: „Pojďte ke mně všickni, kteří pracujete a obtíženi jste; vezměte břímě mé na sebe, nebo lehké jest.“ (Mt. 11, 28—30.) Vidíte, že synovi břímě otcovo ulehčuje, nepřitěžuje.

„Padl na šíji jeho, a políbil jej.“ Tak soudí otec, tak polepšuje, tak líbá hřešícího syna, netrestá. Provinění nevidí síla lásky; a proto otec políbením vykoupil hříchy synovy, stiskl v obejmutí, aby neodkryl zločiny synovy otec, otec syna nezahanbil. Tak hojí otec rány synovy, aby nezůstaly jizvy a švy. „Blahoslaveni, jimžto odpuštěny jsou nepravosti, a jichžto hříchové přikryti jsou“ (Žalm 31, 1).

Nelíbí-li se nám jednání tohoto mladíka, odstrašuje-li nás odchod jeho, my nikterak neodcházíme od takového Otce. Pohled otcův zaplašuje zločiny, vylučuje vinu, všelikou nepravost a pokušení zahání. Jestliže však jsme se vzdálili, veškerý statek otcův promrhali prostopášným životem, kterýchkoli

hříchů, zločinů se dopustili, jestli že jsme přišli k propasti bezbožnosti a vrhli se do ní: vstaňme předce jednou, a vraťme se k takovému otci, pobídnutí takovým příkladem.

„Když pak jej uzel, milosrdenstvím hnul jsa, příběh padl na šíji jeho a políbil jej.“ Prosím, lze tu zoufat? je tu příležitost omlouvat se? je tu třeba stavěti se plným bázně? Leda bychom se strachovali setkání se, hrozili se políbení, pomateni byli obejmutím; leda bychom myslili, že otec přijímá syna, aby ho potrestal a nikoliv na milost, když drží jej za ruce, bere do lůna, k sobě tiskne. Tuto myšlenku, která život moří, spasení odporuje, zcela potlačují, zcela vylučují následující slova: „I řekl otec služebníkům svým: rychle přineste roucho první, a oblectě ho, a dejte prsten zlatý na ruku jeho, a obuv na nohy jeho, a přiveďte tele tučné a zabíte: a jezme a hodujme; nebo tento můj syn byl mrtev a zase ožil; byl ztracen a nalezen jest.“

To uslyševše ještě váháme, ještě se nevracíme k Otci? „Rychle přineste roucho první, a oblectě jej.“ Snesl zločiny synovy, nesnesl nahoty;*) proto chtěl, aby služebníci dříve oblékli syna, nežby jej viděli, aby jen otcí povědoma byla nahost jeho; nebo mimo otce bylby i jiný uviděl nahost synovu. „Rychle přineste roucho první.“ Otec tento, který nestrpěl, aby hříšník zůstal v druhé řadě,**) více radovati se chce ze smilování, než ze spravedlnosti. „Rychle přineste roucho první.“ Neřekl: odkud jdeš? kdes byl? kde máš, co jsi vzal s sebou? proč jsi zaměnil takovou slávu za takovou hanu? ale praví: „rychle přineste roucho první a oblectě jej.“ Patřte, že provinění nevidí mocná láska. Otec neváhá se smilováním. Prozrazuje viny, kdo je probírá.

„A dejte prsten na ruku jeho.“ Nespokojuje se láska otcova obnoviti pouze nevinost, ale vrací i dřívější čest.

„A dejte obuv na nohy jeho“: aby ani na noze nezůstala ohavná nahost, aby obut a bezpečen vrátil se na dřívější cestu.

„A přiveďte tele tučné.“ Nepostačuje tele obyčejné, nýbrž tučné, vykrmené. Tučné tele svědčí o tučnosti lásky otcovy. „A přiveďte tele tučné a zabíte, a jezme a hoduj-

*) Nahost hříšníkova je nedostatek ctností, milosti posvěcující. Když pak se hříšník opravdu obrací k Bohu, Otci svému, nemůže Bůh snesti tuto nahost; přirodívá jej vírou, nadějí, milostí.

**) „in secundis esse non passus est peccatorem“: buď že chce Bůh, aby hříšník obrácený byl v první řadě přátel nebeských; buď že nedopouští aby zůstal v druhé řadě hříšníků, kteří odsouzeni jsou k smrti věčné.

*) Bůh se nemůže pohnouti z místa, tak aby přešel z místa na místo, poněvadž všudy přítomen jest.

ine: nebo tento můj syn byl mrtev a zase ožil; byl ztracen a nalezen jest.“

Příběh ještě vypravuji, a již pomyslím odhaliti skryté tajemství. Mrtvý syn oživuje smrti telete; a jediné tele zabito je k nasycení celé rodiny. Než to třeba odložit, abych popsal starou bolest staršího bratra, a ještě starší závist jeho.

Lačné nasycovati.

„Lačněl jsem, a dali jste mně jisti.“ Mat. 25, 35.

Procitlého jitra jasná záře
ptýlí temno s truchlé země tváře:
budí vše, co tiše dřímalo,
by již nové slasti vnímalo.

Nezáří však rozkoš k chudé chýši,
strast kde založila pustou říši: —
paprsek v ní plesu neskýtal;
tam jen uhostil se teskný žal.

K sirotku tam kvílí chorá máti:
„Odkud chleba, dítě, tobě dáti?
ve své chudobě, v té bídě své
jak tě užívím, ach dítě mé?“

A když dítko chrádlé v náruč jala,
slza novou vrásku vyoralala
na tom líci, jehož bleďá věst
hlásala, jak bolno v duši jest. —

Nezoufej, ó máti, v uplakaní;
ještě žije sdílné slitování:
ještě v srdci lidském lásky cit,
z něhož úkoje ti září svit! —

A již vrávorá s tou tváří vpadlou
tam, kde dar jí štědřen v ruku svadlou,
útrpnost kde vyšla na pomoc,
by jí zjasnila tu strasti noc. — —

* * *
Človče, buď vzácná tobě schrána,
jaká v citelném ti srdci dána:
v ní pak podílnosti přeblahé
střádeje poklady si předrahe:

Každá slza, jež se duši stírá,
když ji trpké hoře těžce svírá,
korunu ti perlou zásobí,
jež tvé téměř slavně ozdobí.

Fr. Doucha.

Návštěva svatého Vincencia z Payla v jeho rodišti.

Jedné neděle r. 1623 veškeré obyvatelstvo
farnosti Pouy-ské (Podium), ležící as dvě míle

od Daxu v Landech (Aquitanii), tvořilo rozličná skupení na prostranství před kostelem, očekávající až zvonití budou na mši sv.

Muži, ženy, starci, děti, boháči a chudí, použili jako obyčejně tohoto okamžiku společného se setkání k tomu, aby se pobavili svými záležitostmi a sdělili si, co je zajímavé. Jazyky jim šly tak rychle, že od jednoho konce k druhému nebylo slyšeti leč jen temné bzučení, podobné tomu, které způsobují roje včel vracejících se do oulu.

„Víte-li pak,“ pravil jeden venkovan k některým svým přátelům, kteří právě přicházeli ze sousední vesnice, „že se povídá, že náš strýc Vincenc tyto dny přijde k nám se podívat? Jest to veliká čest pro naši farnost, neboť . . .“

„Však“ — vskočil mu do řeči jiný rolník — „já mám také čest býti trochu příbuzným pana Vincence. Zdá se, že udělal velké štěstí. Tvrdí se, že on chodí ku dvoru právě tak svobodně jako my na mši. O, ten jest na nejlepší cestě získati si skvělého postavení a zlepšiti osud celého rodu našeho.“

„Ano, ale k tomu by bylo potřeba jiné povahy než jakou má pan Vincenc,“ prohodil člověk mrzuté tváře, jenž dosud úst neotevřel.

„Co tím chcete říci, sousede?“ tázal se první venkovan.

„Chci říci, že jest valně lidí, kteří zapomínají snadno na místo, z něhož vyšli a kteří vyuzítují štěstí jen pro sebe, aniž by dali bráti na něm podíl svému příbuzným aneb svým přátelům. Mezi námi, myslím, že pan Vincenc jest jeden z takovýchto lidí; že jest má-li se věc pravým jmenem pojmenovati, sobec.“

„Vy se snad klamete, sousede,“ pravila na to dobrá jakás žena, „jsem jista, že jste na omylu, a že můj bratránek nevrátí se sem s prázdnýma rukama.“

„Oho,“ namítal muž, jenž právě byl mluvil, „na čem pak, prosím vás, zakládáte své krásné naděje? Jaké pak dary poslal již pan Vincenc své rodině od té doby, co se stal generalním almužníkem francouzských galejí? Velká to důstojnost, dozajista. Jaké pak místo zaopatřil on svým příbuzným, a co by ho to stálo? Jen jedinké slovo.“

„A jste snad bohatší a lépe přistrojena proto, že jste sestřenicí p. Vincence?“ namítal jiný. „To věru za to stojí, říkati tak z vysoka: pan Vincenc! a mítí neustále to jméno v ústech!“

„Vy se pamatujete“ připojil starec jakýs vrtě hlavou, „vy se pamatujete, jak přijal v Paříži svého příbuzného Jana? Jest pravda,

že ač byl přistrojen po venkovsku, jeho strýc běžel k němu na ulici, objal jej, uvedl do domu a představil jej všem svým známým. Ale nebohý hoch byl při tom sklamán ve svém očekávání; vrátil se pěšky do svého domova, neobdržev leč jen deset tolarů na cestu.“

V poznámkách bylo by se pokračovalo; než tu oznamoval hlahol zvonů, že má mše sv. právě započítí. Celá společnost vkročila do kostela.

Farář šel brzo k oltáři; jiný kněz mu posluhoval, v němžto, ačkoli byl opustil domov před dávným časem, přece všichni shromáždění poznali ihned Vincencia s jeho čelem širokým a prázdným vlasů, s očima plnými ohně, zmírněného vlídností, vzezřením přísným a skromným, a jeho spůsoby plnými klidu a prostoty.

Svatý kněz vzdělal celou osadu svou vroucnou pobožností. Posvátné obřady byly ukončeny; on vycházel z chrámu s ostatními. Přišel na prostranství před kostelem, objímal všechny své příbuzné a všechny známé z mládí; nato vyptával se, co nového při těch a oněch, a oznamoval jim, že přišel několik dní ztráviti mezi nimi.

Téhož večera odebral se do Buglose, vsíky sousední, kde byl strávil leta svého mládí. Bylo to zde, kde pásal ovce svého otce, čekaje až by ruce jeho dostatečně sesílily, by mohl vládnouti pluhem. Zde také nasázel značný počet stromků, které od jeho odchodu hojně povyrostly.

Zde také, blízko fary, a nedaleko kapličky zasvěcené bl. Panně, nalezl Vincenc opět starý dub, pod jehož stínem se druhdy oddával nábožnému přemýšlení. Bylo mu radostí, posaditi se tu na své staré místo, a zavolav k sobě všechny děti, které byly z pozdělejší šly za ním, poučoval je dojemně a jednoduše o jejich povinnostech k Bohu a k lidem. Byl všecek šťasten moha se skryti pod tímto starým stromem, a díval se opět a opět se zvláštním zalíbením na kapli a faru, které byly mu útlukem a školou v jeho mládí.

Pak šel Vincenc navštívit všechny členy svého rodu. Zpozorovav, že jeho příbuzní, majíce jej za mocna a bohata, očekávají od něho hojných nadělení, objevil jim beze všech okolků, že jest skoro právě tak chudý jako když vyšel z domova; že není leč jen přechovatel almužen, které láska v jeho ruce klade, a že mu nepřisluší s nimi nakládati libovolně.

„Práce polní,“ pravil ku svým bratrům, „musí postačiti ke všem vašim potřebám, jakož

dostačila i našim otcům. Přilněte čím dál tím více ku svému povolání; poklid a štěstí nejsou leč jen tuto. Věřte to bratru, který vás opravdu miluje a který viděl z blízka to, co se nazývá velikostí a štěstím na zemi.“

Těch několik dní, co Vincenc ztrávil ve svém rodišti, bylo vynaloženo k udušení svárů, k ukončení záhubných soudů v do-brotě, k přiměnění k náhradám, k udělení rozumného směru u vychovávání dítek.

Všichni žehnali dobrému knězi, všichni pronášeli přání, aby prodloužil svůj pobyt na venkově.

Jedna událost zvláštního druhu přispěla k tomu, aby ještě více se objevila horoucnost jeho lásky. Za té doby byl nesmyslný, zbesílý zvyk souboje po venkově neméně rozšířen než v hlavním městě. Dva obyvatelé z Pouy pohádali se; každý z nich domníval se, že se mu stala urážka neprominutelná, již třeba smýti krví odpůrcovou. Bylo určeno místo, den a hodina bitky.

Již se tu byli odpůrcové dostavili, jeden i druhý. Bylo to poblíž dubu, jenž se nalezal v sousedství kaple a fary, kde mělo se státi setkání.

Vincenc se toho dověděl; i běží na místo umluvené: brinkot mečů se křižujících doráží k uchu svatého kněze; i vrhá se mezi oba soupeře, kteří udiveně tu stanou.

„Nechte nás; jděte stranou!“ volá rozhořčenější z nich; „nebraňte mi potrestati tohoto odvážlivce; by nebylo vás, byl bych již prohnal svůj meč jeho tělem.“

„Ach, pánové,“ odpovídá Vincenc z Pavla, v postavě skoro prosebné, „dovolte, bych k vám směl promluvit ve vsí poníženosti. Víím, že jste přísahali jeden druhému smrt; ale já oznamuji vám, že neupustíte-li od tohoto špatného úmyslu, Bůh zakročí proti vám dle své spravedlnosti.“

„I jen nás nechte,“ řkou rozdráždění odpůrcové hotovíce se k novému potýkání, „anebo půjdeme jinam znova započítí svůj boj.“

„Já vás nechť?“ odpověděl svatý muž sraziv jim meče k zemi. „Byl bych velký nedbalec, kdybys nechal dvě bratří svých se vespolek povražditi! Ne, ne, neboť já odpovědným budu za jejich duše před Bohem. Pánové, pravím vám, že vám nedopustím se dále bít; půjdu za vámi, krok za krokem, a jsem pevně odhodlán postavit se mezi vás oba.“

Tato slova, pronešena s přízvukem laskavým a bolestným zároveň, zvítězila nad hněvem a zlým úmyslem obou zemanů; pustili své meče, vrhli se v náruč muže evan-

gelického, jenž přišel je odzbrojit, a odpouštějíce si vzájemně objali se srdečně.

Nato pak, na znamení dokonalého smíření, odebrali se druhého dne ráno na vyzvání svatého kněze do blízké kaple, kde chtěl, prvé než opustil tato místa, obnoviti svůj křestní slib před celým svým rodem.

Po tomto dojemném obřadu dal všem svým příbuzným jednoduchou hostinu, dával jim navždy „s Bohem“ a prosil je, aby nikdy neopouštěli tichý a skromný stav, do něhož je Prozřetelnost postavila.

Žítí skrytě a skromně bylo vždy přáním svatého Vincence z Pavla; o to také prosil Boha pro sebe i pro své příbuzné. Jeho přání se naplnilo: bratří jeho vzdělávali vždy rukama svýma své skrovné dědictví, a jejich potomci povídají si podnes, že světec nezhnal těm, kteří opouštějí polnosti a práce svých předků. *Z franc. J. B-k.*

K útěše.

Pamatujte lidé
povždy v zimě, v letě,
že nejhorší ďábel,
když je na výletě.

Zmužte se jen lidé
v bídě k statečnosti;
vše jen krátce trvá,
Bůh pak do věčnosti.

Ač je bída velká,
nouze hněte všude;
těžko nám je v světě,
ale lépe bude.

Chmúry aj, se honí,
vichr jen se lítí:
Bůh zapudí chmúry,
slunko nám zasvítí.

Zima zuří v poli,
mráz na každém místě:
necht se trochu zdrží,
popustí pak jistě.

Snh nám pole zakryl,
vánice se vzteká:
přijde opět vesna,
radost v poli čeká.

Zuří tu zlost lidská,
ku křivdě se pruží;
zlost, ta marně zhyne,
dobré pak se tzuží. —

Není v chátě chleba,
není peněz, zboží:
bude chleba, peněz
za pomoci Boží.

V nouzi člověk dobrý,
zlý v rozkoši žije:
za dobré Bůh splatí,
zlému metlu svíje.

Smutno nám je, smutno
slz i žalu všude
přijdou časy lepší,
veselej nám bude.

Bude nám pak lépe,
radost v srdci vzejde;
mine všecka nouze,
zlo nám s krku sejde.

Třeba nám jen práce,
shody, ctnosti čisté;
Bůh pak nezadrží
pomoci své jisté.

Pamatujte lidé
povždy, v zimě, v létě,
že nejhorší ďábel,
když je na výletě.

Zmužte se jen lidé
v bídě k statečnosti:
vše jen krátce trvá,
Bůh pak do věčnosti!

Z pol. J. B. P.

Klára.

Dle skutečnosti nastínil J. Ježek.

Slunce jen pražilo. Modrá klenba nebes podobala se moři lazurovému, po jehož bezmračné hladině klidně plula koule ohnivá palčivé své paprsky nemilosrdně vysílající na vypráhlou zemi; vždyť po několik neděl ani mráček se neukázal na průzračném baldachýnu a objevili se, zmizel rychleji než ta vráska smutku na bezstarostném čele dítěte. Nikde ani lístek nezašeptal, klásek sebou nepohnul, zelené křoví nezašumělo. I cvrček ustál ve svém cvrlikání a zpěvavý skřivánek nevznášel se ve výšinách pod oblaky. Slunko stálo vysoko a marně hledal bys v stínu ovocných stromů, jež tu podle cesty, tam kolem rolí stály, vábného chladu. V takovém parnu nesnesitelném kráčel jsem polními stezkami a úvozy do Vrchovin, abych navštívil svého přítele.

Velký bor, jenž po obou stranách široké planiny se rozkládá, vábil sice zemdlého poutníka ve svůj chladivý klín, avšak více než hodinová zacházka zrážela chodce. Vždyť jsem nemohl více než půldruhé hodiny vzdálen býti cíle svého! — —

Než parno, žízeň vzrůstala každým krokem ku předu i nezbyvalo než od pevného úmyslu vytknuté přímé dráhy poněkud se uchýliti.

Přešed nepatrný pahrbek octl jsem se as po půl hodině v pestré kotlině kol kolem vroubené bujnou pasekou, za ní černal se bor.

Nejásá tak plavec když po letech zaktví u břehu rodného jako plesalo srdce mé spatřivši krásné údolí, jehož středem vinula se bystrina na svých březích hustě posázená rozložitými olšemi. Několik kroků a zemdlené tělo odpocívalo v stinném loubí.

Nehověl jsem si však dlouho, an tu náhle v dálí zavzní stříbrozvuký zvonek vyzývaje k zbožné modlitbě.

„Již poledne“ vykřikl jsem udiveně a vyskočil z bujné trávy. Ač cesty docela nepovědomý, snažil jsem se alespoň nespustiti z oka přímý její směr i kráčím po chvíli loubím olšin vzhůru podle bystriny doufaje pevně, že tak aspoň příliš nazabloudím. Nevzdálil jsem se ani na čtvrt hodiny cesty od místa svého odpočinku, když tu čarovné zvuky zalétnou k sluchu mému. Snadné byl by mne v onom okamžiku každý přesvědčil, že vábné Vily starých Slovanů nevymizely dosud z našich hájů a řek.

Po hlase kvapím ku předu; přejdu úzkou lávkou a po klikaté pěšince octnu se za chvíli v houštině na křižovatce. Stojím v zamýšlení jako kdysi Herkules na rozcestí, naslouchám — všude ticho, jen ze vzdálí jakoby zalétal k sluchu mému ohlas kročeje.

„Pravá cesta vede k cíli“ rozumuji pro sebe „nuže v pravo toč!“ — Ohlas pádných kročeje stává se silnějším.

„Toť někdo kráčí zde nablízku, snad se setkáme“ pomyslím si a čekám. Po malé chvíli vyrazí z houštiny tmavozelená postava. Zelený klobouk, na němž bylo péro sokolí, měla hluboko do čela vtlačený, takže jsem při prvním pohledu neviděl ničeho leč klobouk a hustý černý vous, jenž krášlil mužnou tvář. Přichozí — polesný — spatřiv mne stanul a široký klobouk pošouplul si trochu do týla. Z pod černých obočí zajas-křilo. Na mne dvě jako uhel žhavých očí; velký orličí nos vykukuje jako z neproniknutelné houštiny vousů dodával jeho obličej zvláštního výrazu. Přes široké plece visela

mu brašna, po pravé ruce přiléhala těsně k tělu pěkná brokovnice, sukovitou trnovku držel v levici.

„Nebloudím, pane polesný?“ táži se s úsměvem přichozího, „jdu do Vrchovin“. Přísná tvář lesníkovy rozjasnila se, kolem rtů pohlávil mu úsměv.

„Trochu, trochu“ odvětil drsným hlasem tázaný a popošel několik kroků blíže ke mně.

„Kdybych neměl na pospěch“ započal rozhovor „vyprovodil bych vás s radostí kousek cesty; ostatně dobrá rada také neškodí. Dejte se zde v pravo pěšinkou, za chvíli přijdete do rokliny na rozcestí; držte se jen stále v pravo. As tři sta kroků dále stojí mladý doubek; snadno jej poznáte, vždyť je samý obrázek a u jeho kořenů pramení se studánka. Obejděte doubek a křivolaká pěšinka dovede vás k palouku. Drahorádovic pracují tam právě o seně; děvčata ukážou vám rády cestu dále.“

„S Bohem!“ zvolal ještě a zmizel v houštině dříve než jsem mu za jeho laskavost mohl poděkovati. Promysliv sobě pokynutí polesného kráčím chutě ku předu. Po čtvrt hodině stanul jsem u nadřečeného doubku; voda jako křišťal čistá prýštěla se z nevyčerpatelného zdroje a nenalezajíc volného místa v malé nádržce, přetékala svalužíc v polokruhu celé údolíčko.

Vše se tam zelenalo jako brčál. Ukonějšiv poněkud žízeň nápojem, jež řecký mudrc prohlásil za nejlepší, kvapím pěšinkou ku předu. V malé chvíli proběhl jsem houštinu a stanul u palouku právě posečeného, na jehož protějším konci stálo již několik kupek. Po lidech však nikde ani památky; namířím si přímo přes palouk, když tu náhle za zády zaslechnu tlumený smích.

„Mladý pane z města,

kam pak vede cesta? —“

zašvitoří veselý hlásek v blízké houštině. Kráčím po hlase a přskočím malý příkop. V pestrém skupení sedělo několik dívek a sekáčů a hověli si po obědě; uprostřed jako královna seděla mladá děva rysů ušlechtilých. Líce zbarvené lehounkým nádechem karminu, brvy černé jako noc nad okem havraním; rty — dozrávající malina. Bohaté pletence vlasů splývaly jí po sněhobílé šíji. Na hlavě měla zelený vínek propletený různými květinami, na nádrech pěkuou kytičku. Spatřivši mne přicházejícího sklopila zrak, mlčky složila ruce v klín a kdežto ostatní družky potutelně se usmívaly, seděla nepohnutelně jako socha z mramoru. Stříbrovlasá stařenka sedící na pokraji pestrého skupení svazovala

právě zbytky od oběda do modré pleny a chystala se k odchodu.

„Dej vám Pán Bůh zdraví, v tom Hradeckém kraji!“ pozdravím s úsměvem.

„Děkujem pěkně a vám také“ odvětili všickni skoro jednohlasně, jenom královna dívek neoblažila mne pohledem, tím méně vlídným pozdravem.

„Jdu do Vrchovin,“ rozprávám hovor, „leč trochu prý bloudím, tak mi aspoň před chvílí řekl váš pan polesný.“

Poslední tato slova jak elektrická jiskra projela dívkou mramorovou; zděšeně sebou trhla, vyskočila a již držela mne pevně za ruku. Tak neočekávané uvítání mne zarazilo.

Stařenka spozorovavši mé leknutí dala mi na srozuměnou, že není se čeho strachovati.

„Proč tak dlouho dal jsi na se čekat drahý Jindřichu?“ vyklouzlo po chvíli dívce z úst, „čím pak ti Klára ublížila?“ — Divnými slovy těmi překvapen stojím jako socha němý; jazyk zdráhal se dostáti své povinnosti, odpověď uvázla mi v hrdle.

„Klárko, to není Jindřich“ pravila stařenka pozorujíc mé rozpaky a blížila se ke mně.

„Klárko, vy se mýlíte!“ řekl jsem po chvíli, „já nejsem Jindřich.“

„Což jsi ani psáti nemohl?“ pokračovala opět dívka pramálo sobě všímajíc řeči mé i stařenčiny.

„Ve třech letech ani jednou mi nepsal“ pravila obracejíc se k družkám svým, jež mlčky na příkopě seděly, „to je doba!“

Chci se omlouvat, ale stařenka dává mi znamení, abych mlčel a nechal ji vymluvit.

„Tak jsem tě Jindřichu upřímně milovala“ pokračovala po chvíli Klára a hlas ubohé podobal se žalostnému pláči, „život bych byla dala za tebe a ty's nevěrníku chtěl Klárku oklamat? —“ Zrak měla dosud k zemi sklopený; zdálo se mi, že bojí se na mne pohleděti.

„Již tě ale nepustím“ dodala rychle a vřele tiskla mi pravici, jakoby se vskutku o mne strchovala. „Ještě dnes musíme mít veselku! Ach, bude to krásná veselka, milý Jindřichu; bílé atlasové šaty, routový věnec, prachové peřiny, vše mám připravené. Tvůj zelený klobouček s tím velkým pérem sokolím mám také v truhle uschovaný; dobře že jsi přišel.“

Mé postavení bylo vskutku již trapné; mrazilo mne po celém těle, ač den byl parný, palčivý.

„Jak se milý Jindřichu těším na ten veselý život po svatbě!“ započala opět po

krátkém mlčení, „celé dny budeme jen tančit a zpívat; ach já ráda zpívám, tuze ráda. Co jsi byl pryč, pořáde jsem zpívala, ale nejraději tuhle“ a již pěla:

„Už mou milou do kostela vedou,
tenkrát jsi má panenko, tenkrát jsi má!
Ještě nejsem, můj zlatý Jindřichu,
ještě jsem panímamina!“

Jak z útlého hrdélka slavičova plynuly luzné zvuky. Byl to týž hlásek, jež dříve již zaslechl jsem v olšině.

„Děvčata, proč nezpíváte se mnou jako jindy? —“ kárala mírně své spoludružky, když byla první sloku přezpívala a nikdo jí neprovázel, „před mým ženichem se nemusíte stydět!“ dodala ještě a již opět pěla. Každé slovo přicházelo z hloubi srdce láskou rozníceného:

„Už mou milou od oltáře vedou,
tenkrát jsi má panenko, tenkrát jsi má!
Již jsem tvá. můj zlatý Jindřichu,
již nejsem panímamina.“

Při posledních slovech tulila se ke mně tak něžně jakoby v skutku s milencem kráčela od stupňů oltáře. Maně vyhrkly mi slzy. Stařenka vidouc mé pohnutí usedla a tiše slzela; sekáči vytratili se znenáhla z kruhu, jen dívky seděly ještě na příkopě a mlčky klopily k zemi zrak; nesmály se již.

„Pamatuješ se ještě na přísahu pod lípkami?“ započala Klára opět po malé přestávce, „povím ti vlastní slova tvá, umím je jako modlitbičku:

Až se jablůň květem přioděje,
outlá růže až se začervená,
Filoméla až se rozepěje,
rozmarína až se zazelená,
až bude lze věnečků z ní navít —
pak, má drahá, budem svatbu slavit!

Vidíš, jak znám tvou přísahu; již se jablůň květem přioděla, outlá růže, hle! již červená se a to do třetice; nuže pojď a neváhej“ a prudce uchopila mne v podpaždí a přitulivši se ke mně, pobízela váhajícího ku předu. Bylo mi již úzko; nezažil jsem nikdy výstupu podobného.

„Má vina, rozmilá Klárko, není veliká“ prohodím po chvíli a osnuji plán, jak bych se konečně zbavil trapného postavení, „i doufám, že mi odpustíš!“

Poslední slova pronesl jsem tak skroušeně, jako bych byl opravdovým hříšníkem — nevěrným Jindřichem.

„Ach odpustím“ odvětila rychle dívka a to hlasem tak podivným, až jsem se celý pozachvěl, „odpouštím tobě vše, jen budeš-li mne zase upřímně milovat. O vid drahý Jindřichu, že budeš?“ — dodala a své černé,

pronikavé oko tak prosebně na mne upřela, že by se i kámen nad ní smíloval.

Než celá udivena vyvinula se mi mžikem z podpaždí a jako zmijí uštknuta odskočila ode mne několik kroků zpět.

„Tak tys to zlý Viktoro? — Proč zastřelil's mého Jindřicha?“ — tázala se rozhorleně a její černé oči sršely blesky. „Proto že mne tak upřímně miloval? — Bídniku, musel jsi ho střelit zrovna do srdce? — Hleďte ohavu, vystřelil mu z něho lásku a pak mám být milována!“

Zivý růměnec zplanul na dívčině tváři a oko zajiskřilo ohněm hněvu tlumeného; změřivši mne opovržlivě zrakem obrátila se a skokem jako laňka zmizela v houštině.

Jakoby mi kámen spadl se srdce, tak jsem si oddechl. Stařenka setřevši sobě slzy, jež jí po vráskovité tváři kanuly, děkovala mi za velkou trpělivost a když jsem jí opětoval, že jdu do Vrchovin, nabídla se, že mne kus cesty vyprovodí.

„Jdu skoro toutéž cestou“ podotkla beorouc do pravé ruky uzlíček a do levé hlíněný džbán „a ač několik kroků si zajdu, nebude tak zle, nemám právě na pospěch.“

„Přiveďte na večer Klárku s sebou domů,“ nařídila ještě dívkám, jenž posečenou travu po louce rozhazovati již počaly, „snad by dnes sama nepřišla. Ty Anežko, vezmi si ji na starost“ pravila k dívce nejbliže nás stojící, „tebe má nejradši.“ Dívka pokynula hlavou a my kráčeli mlčky ku předu, v duši trpko, v srdci těžko — k nevyslovení.

(Dokončení.)

DOPISY.

Z Abrspachu v listopadu 1875.

(Obnovení chrámu a missie.)

Ačkoli jméno krajiny naší, proslavené světoznámými svými skalami, v nichž velebná Všemoc Božská zřetelnými rysy se ukazuje, chvalně ozývá se i daleko za hranicemi, přece nepovšimnut zůstal život její náboženský a mravní. Avšak i tento zasluhuje pozornosti, neboť při skrovném počtu osadníkův, a to ještě většinou chudých horalů, vzkvétá zde obzvláště v posledním čase čilý a utěšený život náboženský.

O tom svědčí především péče, s jakou provedeno obnovení a okrášení chrámu Páně, a následování hodná obětovnost, jakouž osadníci při tom na jevo dali. Tak započato již r. 1867, kdy chrám od vystavění svého r. 1831 poprvé byl opět vybičen a upraven k uvítání milého hosta, Jeho Excellence + biskupa Kralohradeckého, Karla Hanla, jenž

uděloval v něm svátost sv. břimování. Brzo potom přikročeno k opravám větším, nákladnějším. V letech 1869—70 obnoven hlavní oltář Povýšení sv. kříže, v roku následujícím pak kazatelna a celý presbytář. V posledních pak třech letech přikročeno k opravě kůru a k vyzdobení postranních oltářů sv. Anny a sv. Jana Nep. A tak upraven během několika roků celý chrám a sešlý stánek Boží přeměněn takto v utěšenou a milou svatyni. Až na menší částku z náboženského fondu opatřili všechn náklad osadníci sami. Na ukázkou obětovnosti, s jakou dary své k ozdobě milé svatyně snášeli, služíž jen to, že k. př. sám představený obce daroval značnou částku 63 zl., ačkoliv byl postížen nejen neúrodou lenu, ale utrpěl i ztrátu nejméně 900 zl., když mu bleskem zabít byl pár koňů, jimž co do krásy nebylo rovných v celém okolí.

Aby pak také srdce osadníků byla obnovená a v chrám Ducha sv. posvěcena, odbývány zde minulého roku od velebných Otců Redemtoristů posvátné missie a letos o svatodušních svátcích vykonána renovace. Účastenství lidu bylo veliké; přemnozí vážili cestu až ze sousedního Slezska do Abrspachu, tak že místo naše nikdy nevidělo tolik lidstva pohromadě. Spolu s renovací zasvěcena osada naše nejsv. Srdci Páně a krásný obraz Pána Ježíše, dar to jedné vdovy, posvěcen. Při tom zamýšleno původně posvětit také nově zřízenou křížovou cestu. Že však nebyla ještě zcela dohotovena, odloženo svěcení. Zatím dal dobrodinec jeden k onomu obrazu Pána Ježíše zhotoviti od téhož malíře stejný obraz Panny Marie a tak mohl milý dar ten posvěcen býti zároveň s křížovou cestou. — Vedení radostné té slavnosti převzal laskavě dp. P. Jedek, rektor Redemtoristů v Praze a nedbaje nepříznivého počasí, vážil obtížnou cestu k nám do hor. Zde pak přesvědčujícími a dojmavými řeči svými nejen četné posluchače vroucí úctou k Rodičce Boží a důvěrou v pobožnost křížové cesty nadchnul, ale i úctu a vážnost dp. missionářů zvýšil. — Dopoledne posvěcen byl darovaný obraz Panny Marie, přenesený z fary do chrámu od 24 panen, bíle oděných a věnci ozdobených, v krásném průvodu četného zástupu. V kázání, po němž p. farář sloužil mši sv., doporučeno Srdce P. Marie za útočiště ve všech duševních i tělesných svízlech. Odpoledne pak posvěcena křížová cesta po dojemné řeči dp. rektora, v níž vyložen slovy výmluvnými původ, užitek a způsob pobožnosti křížové cesty, po čemž následovalo slavné „Te Teum“, kterým

celá slavnost ukončena. — Bylo li účastenství osadníků při missii již veliké, bylo nyní přes nepříznivé počasí snad ještě větší a bylo zřejmým dokladem vroucí zbožnosti obyvatelstva.

Aby pak i na dále vzkvétal tak život náboženský v osadě naší a utvrzen byl také upravením vánočních jesliček, které letos, dá-li Bůh, novými sochami sv. Tří králů a jinými ozdobeny budou, nemůžeme než zvolati vroucí: Dejž to Bůh! S.

V Semilech dne 16. listopadu 1875.
(Protest. bible)

Když jsem onehdy přišel vyučovat náboženství do školy v B., spatřil jsem na stolku p. učitele, absolvovaného gymnasisty, maličké bible: řeckou, latinskou a českou; byl to nový Zákon se Žalmy. Po škole pak vypravoval mi p. učitel, že tam chodil jakýsi člověk s biblemi po 3 dny, a že jich mnoho prodal. Druhého dne jsem se dozvěděl, že týž člověk prodával bible ve všech našich obcích, ano i v městě. Člověk ten je v službě „biblické společnosti britické a zahraničné“, má na den 1 zl. a 10% stržených peněz. Lidem bible vnucoval, a byl by je dal i zadarmo. V každé bibli nechal zároveň cenník. Firma jest: „Sklady biblické společnosti britické a zahraničné“ kněhkupectví A. Richarda a Spol. v Praze, mimo to ve Vídni, Kološi, Terstu, Lvově, Pešti, Varšavě, Bělehradě. Bible jsou z polovice zdarma. Česká bible m. 8° (lat. lit. petit) v plátěné kožovitém 65 kr. v kůži 80 kr.; německou literou (corpus) 1 zl. - 15 kr. Nový Zákon se Žalmy v plátěné vázaný 20 kr. — Že měl tak velký odbyt, nedivím se. Knihy jsou velmi laciné, a náš zbožný lid si myslel, že v zimě, až nebude moci jít do chrámu Páně, bude aspoň doma číst Písmo sv. — Bible ty jsou patrně protestantské. Tak zvané deuterokanonické knihy a části St. Z. scházejí (Dan. 3, má jen 29 versů místo 100 v.) V N. Z. jest text namnoze zjinačen, ba znetvořen. Nápadno mi bylo, že podle cenníku mají německé bible s biskupskou approbací. Čtemeť v něm: „Německy: biblí (van Essova) po 1., 1-15, 2-75 kr.; nový Zákon (van Essův, Kistemakerův) po 13 kr., 35 kr., 85 kr., pro katolíky s biskupskou approbací“. Odkud mají tu biskupskou approbaci? Jsem přesvědčen, že pouhou biblí nevyrvou víru lidu našemu, pokud se nepřidruží ústní agitace a štvánice.

F. Č.

Z Litoměřické diecése dne 29. listopadu 1875.
(O našich poměrech.)

S velikou pozorností četl jsem v č. 32. „Blahověsta“ ze dne 15. list. 1875 článek:

„Kněží ubývá — škol přibývá.“ Jsou tam pronešeny trpké zkušenosti, pravdivé myšlenky. Pan dopisovatel zmínil se, „že v jisté diecési rozsáhlé pouze pět kněží v jednom roce do duchovní správy vstoupilo.“ Já jsem jeden z těch pěti, a dostalo se mi místa, kde mohu pracovati neunavně, kde mohu nabyti zkušeností milých i nemilých. Jsem kaplanem v horské krajině, a mám 5 venkovských škol, do nichž chodí 600 dětí. V jedné škole je zavedeno polodenní vyučování, jedna bude od nového roku o třídu rozmnožena, ostatní jsou jednotřídné. Do jedné z těchto má chodit 187 žáků; místa je pro 80—90 žáků, a tu již musí sedět po podlaže. Školy ty jsou vzdáleny 1/2—1 1/2 hodiny cesty. Mimo to vyučuju v první třídě tovární, a v první a druhé v městě. Radostí jest mi, když mohu dítkám poskytovat učení božského. Nešťítím se ani bláta ani deště, kolikrát jsem již přišel ze školy vesnické jako káně. Ale co zmůže síla má? V městě mám ve dvou třídách as 220 těch nejmenších dětí, dětí velmi nepokojných. Tolika dětem nelze dostačit; měly by se zřídit paralelky. Na vesnicích nemohu pravidelně vyučovat. Když mám „týden“, nemohu z domu odejít; a když napadne sněhu, do některé školy se ani nedostanu. Mohu tedy do vesnické školy jít jednou za 14 dní. Kam to vede? Ovšem tu chválu musím dát p. učitelům, že si i vyučování náboženského všimají. Když mají v rozvrhu hodin náboženství, čtou s dětmi biblickou dějepravu. I tu by byl jedině vydatný prostředek, aby se ustanovil katecheta. Ale kde jich nabrat? odkud jim zaopatřit výživu? Tím však octli jsme se před důležitou otázkou: proč je tak málo kněží? V naší diecési Litoměřické umírá průměrně 25 kněží ročně, a na to je nyní ve všech 4 ročnících 47 bohoslovců. Čím to je? Slýchal jsem často, že příčinou nedostatku bohoslovců a kněží je nynější novomódní život. Mnoho uškodil vojenský zákon. Žehrá se také na zkažený život studentský. Žehrá se na závody, kdež, sotva že jinochovi „obrůstá brada“, již je svým pánem, máje znamenité příjmy. I to zavinilo mnoho. Nedalo by se to však zmírnit, nedalo by se aspoň poněkud odpomoci? Vojenský zákon ovšem nemůžeme změnit; zmírnit však můžeme. Kdo je odveden co theolog, může být bez dalšího povolení vysvěcen. Mějme tedy rodiče k tomu, aby dali děti dříve „do škol.“ A ostatní můžeme také zmírnit. Máš v osadě studenta, pozoruj, žeby měl náklonnost k stavu kněžskému, a žeby rodiče nebyli proti tomu;

nuže, všiměj si ho o prázdninách; dej mu znáti, že jsi jeho duchovním otcem, napomínej ho, a všiměj si i jeho rodičů. Jsi gymnasiálním katechetou, máš jej v ruce; tuším, že katecheta napřed již může pozorovati, kdo k čemu je, a podle toho má působit. Tím však nenapravíme vše. Životem svým okaž mu vznešenost stavu kněžského. Žij tedy sám, jak se sluší na náměstka Kristova. Pracují-li s tebou kněží na vinici Páně, žij s nimi bratrsky. Slovem: předělejme sebe, a s pomocí Boží předěláme svět.

—k.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. pan kardinal arcibiskup sloužil v sobotu d. 27. listopadu o 10. h. v cíř. kapli na hradě pontifikální requiem za v Pánu zesnulého arcivévodu Modenského *Františka I.* V neděli pak sloužil v kapli sv.-Václavské v 6 h. ráno první *Rorate*. Rovněž tak učiní v následující neděle adventní i o slavnosti nepoškv. Početi P. Marie, v kterýžto den o 11. h. též přítomen bude pontifikální mši svatě v chrámě sv.-Vítském.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati d. 7—11. prosince u sv. Haštala, od 12—16. u sv. Apolináře.

— Výroční pouť u sv. *Mikuláše* na Malé straně započne dnes o 5. h. odp. slavnými nešporami. Zítra o slavnosti bude ráno v 6 h. mše „*Rorate*“ s exhortou, v 8 h. mše sv. se zpěvem, v 9 h. Matura, v 10 kázání, v 11 pak pontifikální mše sv. Odpoledne o 3. h. budou litanie a v 5 h. nešpory. Po celý oktáv bude každodenně v 6 h. *orate*, v 8 h. zpívaná a o půl 12. tichá mše sv., odpoledne o 3. h. litanie a v 5 h. nešpory. Slavnost ukončí se v pondělí 13. t. m. o 5. h. odp. nešporami a „*Te Deum*.“

— Farní chrám sv. *Vojtěcha* v Jirchářích, o jehož důkladné obnově již od dubna se pracuje, bude slavně otevřen a nový v něm postavený gotický hlavní oltář (altare fixum) posvěcen o IV. neděli adventní dne 19. prosince.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci listopadu 81 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů, celkem letos již 1284 osoby.

— Spolek *neposkvrněného Početi blah. P. Marie ku podporování katolíků v říši Turecké a na východě*. V řeči, kterou měl sv. Otec Pius IX. dne 21. prosince 1874 ku kardinálům ve Vatikánu, vyslovil přede vším svůj hluboký bol nad spiknutím nepřátel k společnému boji proti církvi katolické, který za

našich dnů zvláště v Německu, ve Švýcarsku jakož i v středních a jižních krajinách Ameriky s krutostí neslýchanou se rozzuřil. Pak pokračoval sv. Otec řka:

„Majíce dnes jednati o potvrzení patriarchy Syrského v Armenii nemůžeme, ctihodní bratři, mlčením pominouti bolu, který prorývá srdce naše při vzpomínce na kruté pronásledování, jehož katolickým Armenům v říši Turecké jest zakoušeti. Když rádný patriarcha Armenský v Cilicii nehodným způsobem byl vyhnán, šla tam moc státní tak daleko, že jen ty kněze a laiky za katolíky považuje, kteří brojí proti naší autoritě a vypověděvše zmíněnému patriarchovi povinnou poslušnost, opustili stáde Kristovo a odtrhli se od jednoty církevní. Takový jedině dostává se ochrany státní, kdežto věrní křesťané, kteří s velkou vytrvalostí pro víru svých otců všeliké protivenství zmužile snášejí, nenávisti a zuřivosti schismatiků dání jsou v šanc; i kostely jsou jim násilně odňaty, tak že jsou prinuceni scházeti se ke službám Božím a náboženským úkonům v domech soukromých. Jich nechrání ani zásady našeho století, kdežto přece ana se všude hlásá svoboda svědomí, mělo by jim býti volno, aby směli svých kostelů užívat, svou víru vyznávat a svých duchovních správců poslouchat. Rovněž tak málo chrání je slavné smlouvy, které velmoci vespolek uzavřely, jimiž mimo jiná ustanovení i svoboda vyznání i bezpečnost majetku křesťanům v říši Turecké [z]jićím se zaručuje. Kam se děla svatost těchto slibů a vzájemných záruk? Kde jest snaha těch, kteří by svého hlasu povznesti mohli a měli, aby dané sliby uvedli v platnost a utlačeným přispěli?“

Nejsouliž tak dojemná a hlubokým bolem prochvěná slova Otce veškerého křesťanstva působila, by každého věrného syna církve kat. naplnila soustrastí ku trpícím a utištěným bratrům křesťanům na východě a v zemích jinověrců? Než pouhá soustrast tu ještě neprospěje. Potřebí tu pomoci skutečné, hmotné, aby tam katolíci své vlastní školy a chrámy vydržovati mohli, aby bylo postaráno o správce duchovní, kteří by malíčkým lámali chleba života, vyučovali dospělých a vedli je pravou cestou neporušené nauky Kristovy, která jediná s to jest oblažit pro čas i věčnost.

Poměry, v jakých se křesťané na východě a v Turecku nacházejí, jsou velmi bídné.

Roku 1874 poslal Msgr. Bar-Scinu, arcibiskup města Salmas v Persii, svého generálního vikáře Bar-Khubiar-a do Evropy,

aby prosil o pomoc pro své ubohé diecesány, kteří se octli v největší bídě. Dle líčení *Bar-Khubiarova*, jenž v dubnu min. roku do Vídne přišel, panuje v Persii následkem dlouho trvajícího sucha hlad, který si mnoho obětí vyžádal. Co nezachvátil hlad, urvala cholera, tak že počet obyvatelstva značně se stenčil. Aby tuto nesmírnou bídu zmírnil, poslal šach Perský svým mahomedánským poddaným značnou pomoc; z Anglicka i z Ameriky došly pro tamní protestanty značné dary; jen katolíkům se ničeho nedostalo, oni jediné byli bídě ponecháni. Ulice města Salmas jsou plné sirotek, kteří vši pomoci zbaveni, jsou v nebezpečí, nejen časné, nýbrž i věčně zahynout, neboť Mahomedáni i protestanté jako o závod se namáhají, aby jich dary a sliby získali bludu. — Takové a podobné věrohodné zprávy podal o stavu věci na východě Bar-Khubiar.

Patriarcha Jerusalemský Msgr. Vincenc Bracco praví ku konci své zprávy o výsledcích missií, zařizování škol a ústavů katolických v Palestině toto: „Čím vroucnější jest mé přání, bych žádostem o katolické kněze se strany schismaticů v Palestině ke mně docházejícím vyhověl, tím více jest mi líto, že tak málo hmotných prostředků máme, pro kteroužto příčinu této žádosti vyhovět nelze. Zcela ochuzení katolíci těchto krajín nejsou sto, aby k výživě kněží, na udržování škol a chrámů něčím přispět mohli, ano potřebují spíše sami hojné almužny. V mnohých od nás založených katolických osadách schází posud kostel, v jiných zase není kostela ani školy.“

Podobné poměry panují v Bosnii. Předvor kláštera trapistů v Hvězdě Mariánské (Mariastern) v Bosnii líčí je následovně:

„Na své poslední cestě po Bosnii shledal jsem opět, že se tam provozuje drzá krádež křesťanských dítek se strany Turkyň. Unášejíť nevinné krvi J. K. vykoupené dítky záhy do domů tureckých, kdež je i svým mlékem kojí, aby jim takto vstúpily větší lásku k tureckému životu a tureckému nebi. Již mi to skoro nesnesitelné, že musím ještě déle čekati a nemohu posud opatrovnu pro tyto ubohé sirotky vystavět. Ze záměru vystavět podobný dům v Mariasternu sešlo, co jsem zakoupil pozemek v Mariannaberku u Busováce, kdež budeme moci podobný ústav za lepších výhod založit. Příroda zde vše nahromadila, čeho k založení trapistického kláštera potřebí. Stavivo i vše ostatní jest zde v míře dostatečné, jen peněz se nám nedostává ku stavbě. Poněvadž ale Bůh až posud našim podnikům žehnal, doufáme, že

nám i nyní až nadejde pravý okamžik, pomůže. Vímeť ze zkušenosti, že kdykoliv jsme se v největší tísní nacházeli, pomoc svou nám seslal tak že nám s vděčností bylo zvolati: *Auxilium de montibus sanctis*.“

Tak se tedy mají věci křesťanů na východě dle zaručených a bezpečných zpráv. Diviti se věru musíme té vytrvalosti a rekovnosti, s jakou za také tísně uprostřed bludařů a svěrepých jinověrců o své bytí zápasí. Právem mohou se sv. Pavlem zvolati: Odevšad trpíme soužení, ale nestýskáme si, býváme v nesnázích, ale nebýváme opuštěni. (II. Kor. 4, 8.)

Než Bohu dík, prosby utištěných nezůstávají hlasem volajícího na poušti. Jak čtenářům našeho listu známo, jest ve Vídni: „Jednota neposkrvněného Početí B. P. Mare, která si obrala za úkol podporovati křesťany na východě a již nemálo pro ně učinila. S potěšením přečtli jsme výroční zprávu řečené jednoty za rok 1874. Nacházíme tu mnoho a vznešených dobrodinců, kteří jednotu značnějšími peněžitými částkami podporují. Tak J. V. + císař Ferdinand a císařovna Maria Anna darovali r. m. 3000 zl. J. apošt. Vel. přislíbil jménem nejjasnějšího korunního prince Rudolfa, že jednotu každoročně 100 zl. podporovati bude. K zvláštním dobrodincům spolku čítati dlužno arcivévodu Františka Karla a v těchto dnech + vévodu Modenského Františka a + kardinála Rauschera. Z příspěvků, které se sešly z rozličných diecesí jsou nejznámější ze Sv. Hippolytské 583 zl. a z Linecké 470 zl.

Redakce t. l. byla vyzvána, aby své čtenáře na tento blahodárně působící spolek upozornila. Činíme tak s ochotou a vroucím přáním: Kéž by se i ve vlasti naši četných dobrodinců ubohým křesťanům na východě dostalo! Chránové sbírky k témuž účelu konají se u nás každoročně o slavnosti Nep. Početí Marie Panny, t. j. dne 8. prosince.

Stůj zde ku konci dojemný dopis arcibiskupa ze Salmas v Persii, který se u zmíněné jednoty pomoci pro ubohé křesťany na východě dovolává. Doufáme, že najde ohlasu u každého, komu víra sv. na srdci leží a v kom jiskra soustrasti k trpícím nevyhasla. Píšet:

Jako slunce v přírodě, tak také slunce spravedlnosti, světlo víry, opustilo východ, aby se odebralo na západ a tam všechny křesťanské ctnosti přivedlo k rozkvětu. Ale na neštěstí zatemnil blud byzantský (Nestorianismus) u nás jediné pravé světlo a pohřbil nás do tmy staleté. Konečně před více než sto lety obrátili jsme zase své zraky ku světlu nebeskému, jako květina, která nemůže býti

bez slunce. Poněvadž ale pravé světlo nyní jen ze západu přichází, tedy nám je pošlete zase zpět a poskytněte nám pomoci z lásky bratrské a z vděčnosti za krev vašich prvních věrozvěstů, abychom mohli toto světlo nechat svítit uprostřed stínu smrti, v němž velká část našeho národa sedí, jako druhdy Israelité nad řekami Babylona. Z úcty a lásky k neposkvrněné Panně a Matce Boží, která jest patronkou jednoty vaší, pomozte nám Nestorianismus zahladit, který svou svatokrádežnou ruku vztáhl, aby, by možná bylo, z koruny královny nebes nejkrásnější perlu vyrval. Tento blud, kterého nás samo milosrdenství Boží uchránilo, blíží se ku svému úpadku. Zbytky jeho snaží se uchovat z jedné strany Rusko poskytujíc mu pomocné ruky a podporující stěhování ze země a z druhé strany Amerika posílajíc mu nové apoštoly, zvlášť ale svými penězi a svým tiskem. My ale, kdežto by nám bylo pro stejnou řeč a téměř úplný souhlas v liturgii Nestoriany mnohem snáze získat, musíme si nad tím bolně povzdychnout, že pro nedostatek hmotných prostředků nemožno nám jich k pravé víře přivést, mezi tím co Evropa v nesmírné nádheře své bohatství ubíjí. Ano, zde by mohla býti žeň mnohem hojnější, než v kterékoli jiné bludařské zemi. I dělníky bychom našli, jen prostředků se nám nedostává. Kéž by se tedy Váš dobročinný spolek nad námi ustrnul a nám své pomoci neodepřel, kteří jsme v této vzdálené a barbarské zemi docela opuštění a všeliké pomoci zbaveni.

Z Vídně. V sobotu dne 27. listopadu odpoledne byly v hrobce velechrámu sv. Štěpánského pochovány tělesné pozůstatky zvěčnělého kardinála Sv. Římské Stolice a arcibiskupa Vídeňského *Josefa Otmara ryt. Rauschera*. Zesnulý velekněz byl synem vládního rady ryt. Frant. Rauschera a narodil se dne 6. října 1797 ve Vídni. Po dokonání studii gymnasiálních počal v rodišti svém na vysokých školách především studovati práva, obrátiv se ale k studiu bohosloveckým byl r. 1823 na kněžství vysvěcen. V Hüttendorfu za Vídní byl co kaplan dvě léta v duchovní správě činným, r. 1826 však již v Solnohradě se s ním scházíme na bohosloveckém ústavu, kdežto byl profesorem církevního práva a dějepisu. — Odtud dostal se opět do Vídně a sice za ředitele na c. k. východní akademii, při čemž mu zároveň svěřeno bylo vyučování ve filosofii a všeobecném dějepisu tří starších synů J. Vys. arcivévodů Františka Karla, mezi nimiž prv. místo zaujímal nynější náš císař pán, kterýž pak bývalého učitele svého k návrhu kardinála knížete Schwarzenberga tehdyž

arcibiskupa Solnohradského r. 1849 dosadil na biskupský stolec Sekavský, a r. 1853 povolal ho do sídelního města svého za arcibiskupa. Jakož povždy jasný mocnář učitele svého za živobytí jeho ctil a si vážil a ho vyznamenával, tak i po smrti poslední čest mu vzdal dostaviv se v sobotu v poledne z Gödöllö do Vídně k jeho pohřbu. Pohřeb byl velkolepý. Se všech věží kostelů Vídeňských vlály smutečné prapory a žalostně ozývaly se zvonů zvuky. Na náměstí sv. Štěpánském, kde vlastně celý pohřeb se odbyval, všechny domy v smutečný háv byly přioděny. Již o 12. hodině polední uzavřely se všechny ulice na náměstí sv. Štěpána vedoucí a vojsko mělo dosti práce, aby odolalo proudů lidstva ze všech stran se hrnouchu. O půl druhé s poledne počali se k hlavní bráně stoličného chrámu sjížděti arcivévodové, ministři, poslanci, vyslancové rozličných dvorů, generalové a důstojníci vojenští i hodnostářové civilní. V prostranném dvoře arcibiskupského paláce shromažďovalo se duchovenstvo Vídeňské a katolické spolky. Ke 2. hodině dostavil se u hlavního vchodu chrámu sv. Štěpána papežský nuncius Msgr. Jacobini, kdež uvítal jej světicí biskup Dr. Kutschker s kapitolou a duchovenstvem katedralním a ku hlavnímu oltáři ho doprovodil, kdežto viděti již bylo arcibiskupa Mechitaristů, kn. bisk. Zwergra, biskupy Rudigiera, Bindra a Haise, pak šest prelátů z Vídně a okolí. Když nuncius papežský rouchem smutečným se přioděl, odebral se s jmenovaným duchovenstvem do paláce arcibiskupského. Mezi tím vešli hosté ode dveří chrámových na vykázaná svá místa v kostele, jenom arcivévodové, generalové a důstojníci očekávali příchod císaře pána. Ve čtvrt na 3 panovníku portalu sv. Štěpánského se objevil, i byl od světicího biskupa uvítán a ku klekátku po levé straně hlavního oltáře doveden, arcivévodové a ostatní vojenští hodnostářové dílem do presbyterium — dílem v hlavní lodi chrámové se na svá místa odebrali. Zatím bylo vykonáno slavné vykropení mrtvol arcipastýře od papežského nuncia, služebnictvo slzíc se rozžehvalo s pánem svým — a 8 kněží vzavších rakev na ramena kráčelo za průvodem, kterýž byl takto sestaven: Napřed veteráni, za nimi dítky osiřelé, pak deputace katolických tovaryšů a jiných dobročinných ústavů, po nich chovanci chlapeckého semináře, řeholníci, alumnové, duchovenstvo ze všech fár Vídeňských, úředníci arcib. konsistoře a služebnictvo zesnulého. Před rakví okrášlenou věnci a odznaky biskupské hodnosti, kráčel nuncius papežský

Msgr. Jacobini s přecetnou assistencí přítomných tu biskupů, prelatů a kanovníků. Vedle rakev kráceli 4 děkanové universitní a 12 kněží s pochodněmi, na nichžto připevněny byly znaky arcibiskupské. Hned za rakví viděti bylo domácí kněze v Pánu zesnulého arcipastýře, sekretáře totiž a ceremonáře, za nimiž pak učitelstvo ze všech ústavů akademických následovalo. Průvod pohyboval se zvolna za hlaholu zvonů celého města kolem velehrámu a obrovskou branou vešel do svatyně Svatoštěpánské, podobající se ohromné hrobce tisícerými voskovými ozářené. Tu když Msgr. Jacobini před hlavním oltářem podruhé ostatky zvětšeného arcipastýře vykropoval, zazníval dojemný smuteční choral, když pak zpěváci byli umklí, odešena byla rakev v levo od hlavního oltáře do kůru Panny Marie. Zde bylo vykropení poslední, načež rakev do hrobky spuštěna, tato pak ihned uzavřena. Po třetí hodině slavnost smuteční byla dokonána. — Stojíce nad uzamčenou hrobkou otevře mež závět v Pánu zesnulého, který v 52 roce kněžství a 78 věku svého dokonat tak jak si vroucně přál opatřen svátostmi umírajících pouť vezdejší, a vize jaká jest poslední jeho vůle.

Chlapecký seminář ustanovuje za hlavního dědice s tím dokladem, aby co možná nejdříve své vlastní zřídil sobě gymnasium. Arcibiskupství Vídeňskému zanechává svou bohatou knihovnu, jakož i všechny obrazy, nábytek, věci drahocenné, zlaté a stříbrné, vozy a koně. Kapitál 2000 zl. odkazuje ku konání pobožností dětství Ježíšova v hlavním chrámu, 1000 zl. ku konání pobožnosti tamtéž na veliký pátek; 600 zl. na 300 mši sv. za spásu duše své a 5000 zl. chudým Vídeňským. Bratru svému Karlu ryt. Rauscherovi odkazuje doživotně úroky z 40 akcií bankovních, švakrové své Rosalii doživotní užívání 20000 zl. v zástavních listech národní banky a stříbrné náčiní na kávu. Jeden náprsní kříž s drahokamy odkazuje světicimu biskupu Kutschkerovi, druhý kanovníku Angererovi a třetí kanovníku Kornheislovi. Prelatovi Columbovi zanechává kalich, dar to od J. Sv. Pia IX.; konsistornímu radovi a svému sekretáři Ransaurovi prsten se safírem a 2000 zl. na zařízení domácnosti; ceremonáři svému Kaindlovi 3000 zl. Konečně nařizuje aby služebnictvu dána byla pense a legaty od arcibiskupství Vídeňského. R. i. p.

Z Afriky. (*Katolické missie v střední Africe.*) Na západě, mezi národy, jež vzdělanými se nazývají, je církev katolická za doby nynější mnohým útrapám podrobena,

v nejedné zemi zakoušetí jest jí pronásledování podobné onomu, jež snášela za panství císařů v katakombách. Než čím krutějších pronásledování církvi zakoušetí jest v zemích, kde druhdy ústavy její utěšeně kvetly a ku spáse lidstva působily, tím radostněji patříme, kterak v zemích posud pohanských svobodně, žádným násilím nejaromena, učení spásy hlásá, království Boží rozšiřuje a na místo odpadlých a nevěrných synů každoročně mnohem četnějších horlivých vyznavačů dochází. Radostné zprávy docházejí i z palčivého jihu, ze střední Afriky, z lůna národů mouřeninských. Střední Afrika stala se oblíbeným cílem mnohých badatelů, kteří odvažují se nebezpečného v oněch krajinách cestování, aby prozkoumali kraje i národy na rovníku a tím posloužili vědě. I církev katolická posílá tam své věrozvěsty, kteří život svůj zasvěcují cili mnohem vznešenějšímu chtíce hledati a nalézati duše lidské v mrákotách pohanství pohroužené a ku Kristu Spasiteli je přiváděti. Láska ku Kristu, který položil život svůj za ovce své, láska k nesmrtelným duším lidským přemáhá všechny svízele a nebezpečí brozící zdraví i životu horlivých missionářů v krajinách oněch. Přední zásluhu o zdar misí katolických v střední Africe má Don Daniel Comboni, jenž letošního roku novou stanicí missionářskou v Gebel-Nubě zřídil a apoštolským vikářem s pravomocí biskupskou se stal. Aby missie obsáhleji působiti mohly, vydal se loňského roku missionář P. Stanislav Carcereri na cestu do Evropy, kde získal šesti kněží, dvou kleriků a tří laiků, kteří úřadu missionářskému se věnovali a s ním v dubnu r. 1875 do Dongoly přišli. Mateřskou stanicí pro missie v zemích na pobřeží Bílé řeky je Chartum, roku tohoto ostavuje se tam dům pro řeholnice a v stav vychovávácí. Celá budova má průčelí 260 metrů délky a budí podivení pašete i obyvatelstva. schází tu ještě důstojný chrám, jenž by byl první katolickou katedrálou v střední Africe, střediskem náboženského života mezi pokřtěnými mouřeniny a jenž by vznešenost, velikost a krásu víry katolické i pohanům zračitě ukazoval. Mimo dům řeholní v Chartumu dostavěna letos řeholní budova pro vychovávání ženské mládeže v Kordofanu. Don Comboni chtěje zříditi v Kubě missionářskou stanicí požádal listem vrchního tam náčelníka Kakuma za ochranu, jenž ochotně žádosti této vyhověl. Missionáři Don Luigi Bononi, Don Gennario Martini a Don Domenico Polinari přišli 31. března

1875 do Gebel-Nuby a byli od Kakuma slavně přijati, ano týž náčelník poslal Combonimu vlídný list a pozval ho k brzké návštěvě, slibuje mu ochranu misijnářů v území svém. Jednání tohoto pohana zabíjí zajisté mnohého státníka evropského, jenž církvi katolické ani tolik svobody poskytnouti nechce, jaké se jí dostává mezi nevzdělanými pohany v Africe. Jaké vážnosti Don Comboni požívá, svědčí i následující události. Egyptské vojsko, jemuž Ismail Ayout paša velel, táhlo do Dafuru, aby říše té dobylo. V El-Obeidu se vojsko zastavilo, paša Ismail prohlédl si katolické ústavy a poslal odtud Combonimu krásný list, v němž ústavy ty, zvláště dům řeholní velice vychvaloval a jemu ochranu a podporu sliboval. Když pak Ismail Dafuru dobyl a do opuštěného, od obyvatelů spáleného hlavního města vtáhl, neopomenul opět Combonimu toto své vítězství přívětivým listem oznámiti.

Místokrál egyptský poslal anglického generála Gordona do Gondokoro a učinil ho vrchním guvernérem zemí na rovníku a nad územím Bílé řeky. Gordon zařídil parolodní spojení mezi Chartumem a Gondokoro, jež misionářům velmi vhod přišlo, usídlil se na vrchu opodál Gondokoro a přátelským listem opětne vyzval Dona Comboni, aby buď v Gondokoro aneb u residence jeho zřídil stanici misionářskou, k čemuž ochranou a přispěním svým jej ujišťoval. Comboni slíbil, že jakmile s dostatek kněží mítí bude, to učiní. Z toho je patrné, že katolické misie v střední Africe zcela svobodně působiti mohou těšíce se ochraně vládařů pohanských, mahomedánských i jinověreckých. Poznávajíť tito vladaři, že Církev katolická rozšiřující víru Kristovu šíří tím i pravou vzdělanost a osvětu a zaučuje národy řádům společenským na spravedlnosti a lásce k bližnímu založeným. Tím dostává Církev skvělou náhradu a dostiučinění za všechny pikle lidí zaslepených a nevděčných, jimiž proti ní bojují domnívajíce v se nevědomostí věru bezedné, že vzdělanosti a osvětě tím prospějou, když proti nejstarší učitelce a vzdělavatelkyni národů rouhavý boj vedou.

Roku tohoto založen byl v Berberu klášter Kamilliánů. Když Don Comboni v Kairu ústavy katolické zakládal, zrušila „osvícená“ vláda italská kláštery, mezi nimi i klášter sv. Kamilla ve Veroně. Dva kněží řádu toho, P. Stanislav Carcereri a P. Josef Franceschini dostali povolení, aby pět let v Africe v ústavech misionářských působili. Po uplynutí doby té žádal generál řádu kamillian-

ského své dva řeholníky nazpět, než Comboni snažil se jich udržeti v Africe, kde výtečně byli působili. Comboni neměl zprvu v úmyslu v Africe zavésti řeholi sv. Kamilla, jelikož řád ten pro misie založen nebyl, nýbrž hlavním účelem jeho ošetřování nemocných, hlavně morovou ranou a odpornými nemocemi stížených churavců jest, pročež mimo obyčejné sliby řeholníci Kamilliáné ještě jeden skládají.

Než generál řádu P. Guardi nechtěl svoliti, aby řeholníci jeho v Africe zůstali, nezřídí-li se tam klášter Kamilliánský, kde by možno bylo i hlavní účel řádu, totiž ošetřování nemocných plniti. Tu zakoupil Don Comboni v Berberu na Nilu za 3000 zl. dům, v němž dvanáct řeholníků Kamilliánských přebývatí může. Za nedlouho bude klášter tento kanonicky zřízen. Superiorem stal se P. Stanislav Carcereri, jenž dosáhl farní jurisdikce nad rozsáhlými územími Berberu, Dongoly, Taka a Suakin. Nalezenoť v územích těchto porůznu něco katolíků, kteří posud žádné duchovní správy neměli. Don Comboni doufá, že v době brzké bude moci činnost misionářskou rozšířiti od Gondokoro až ku pramenům Nilu. Jak veliké obětovnosti úřad misionářský v střední Africe vyžaduje, svědčí nejen obtížné a nebezpečné cestování nehostinnými pouštěmi, nýbrž i to, že v lednu r. 1875 v řeholním domě Chartumském skoro všickni obyvatelé těžce onemocněli, mezi nimi byl kanovník Fiore stížen chrlením krve a stál již na kraji hrobu; ze 34 členů stanice nestonalo pouze šest, mezi nimiž i Don Comboni byl.

Z listů Dona Comboniho jde na jevo, že katolické misie v střední Africe rok od roku se šíří a rozkvétají a že horlivostí misionářů i zbožnou štedrostí katolickou podaří se bohdá království Boží, Církev sv. katolickou rozšířiti po všech územích rovníka a uvéstí kmeny černochů do lůna jejího. Pročež činí komitét „Marianské jednoty“ ve Vídni, která o misie v Africe pečuje a z jejížto právě vydané zprávy události zde uvedené vyňaty jsou, ke všem katolíkům vyzvání, aby jí zasílali milodárky ve prospěch misii afrických, zejména k zbudování první katolické katedrály v Chartumu i k vykupování ubohých dítek černochů a jich křesťanskému vychování. Zpráva komitétu vzpomíná vděčně letos zesnulého svob. pána Augusta Spens-Boodena, c. k. odborního rady, jenž jsa místopředsedou komitétu horlivě o rozkvět jednoty pečoval. Mariánská jednota ve Vídni měla letos veškerých příjmů 10.996 zl. 72 kr. a mezi zaslanými příspěvky zasluhuje

chvalné zmínky summa 117 zl., kterou na vykoupení mouřensských dítek jednotě zaslaly služebné děvečky v hospodářství kláštera v Kremsmünsteru. F. E.

Literární oznamovatel.

— Výbor „Dědictví sv. Cyrilla a Metoděje“ v Brně usnesl se ve schůzi dne 27. října vydati *poutní knihu* a za tím účelem rozesešlá nyní duchovním správcům poutních míst žádost o laskavé udání následujících dat: 1. Ze kterých krajin nejvíce, v jakém as počtu a ve kterou roční dobu lid na poutní místo dochází. 2. Které zvláštní pobožnosti se tam vykonávají a které zvláštní písně se zpívají. 3. Jaký pořádek v pobožnostech a v službách Božích vůbec se tam zachovává. 4. Které jsou historické památky a zprávy o poutním místě zaznamenány v domácím protokolu, v zápisných knihách a jinde; (i příběhy o milostivém vyslyšení modliteb jsou důležité.) 5. Stává-li jakých tištěných knížek, písní, obrázků o tom poutním místě, buďtež zaslány, rovněž i melodie zvláštních písní. — O příspěvky psáno na následující místa: Velehrad, Hostýn, Křtiny, Vranov, Sloup, Tuhary, Příbram, Žarošice, Provodov, Štíp, Vydrý, Montserat, Svaty Kopeček, Jaroměř u Jevíčka, Zelená Hora, Dub, Praha, Stará Boleslav, Šaštin, Vamberice, Frýdek, Tři duby, Maria Taferl, Maria Cell. — Jsou však jmenovitě v Čechách i jiná ještě poutní místa, n. př. Svatá Hora u Příbrami.

— „*Lourdes*, zázračné místo ve Francii a běhy jeho.“ Z jiných, hlavně francouzských spisův vyložil J. J.—ý, kněz církevní, „Zábavné bibliotéky“ dílo XXIX. Vydavatel Pl. J. Mathon v Brně (Petrov 4.) Str. 128, za 50 kr.

— „Hlasy katol. spolku tiskového.“ Rok 1875. Číslo 5.: „*Pán raní — Pán hojí.*“ Obrázek ze života vesnického. Sepsal Josef Souhrada. Str. 52 za 15 kr.

— „*Stručný všeobecný slovník věcný* (Malý slovník naučný).“ Sešit 27. a 28. str. 113—240 (Fritillaria — Frithjofssaga), po 36 kr.

— „*Karakter.*“ Sepsal Samuel Smiles, atd. Sešit 5., str. 209—256.

— „*Acta et statuta tertiae synodi dioeceseanae Budvicensis anno Domini 1875. celebratae.*“ Budvici-Bóhemorum, typis episcopalibus Joann. Krupička cum soc. Pag. 28.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest:

- p. Mat. Dušek, farář v Charvátci, jmenován tajemníkem vikar. úřadu Budyňského.

Ustanoven jest:

- p. Vác. Pevný, zám. kaplan v Čimelicích (diec. Buděj.) za faráře ve Vosově,
p. Frant. Klíma, admin. ve Vosově, za proz. kapl. do Cerhovic.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. Saska, farář v Horní Cerekvici, 31. října (nar. v Jamnici 10. dub. 1811, vysv. 6. srpna 1834);
p. Ant. Kovářik, farář v Křtenově, 2. listopadu (nar. v Černešovicích 29. srp. 1820, vysv. 24. června 1848).

Vyznamenání jsou:

- p. Raimund Obermüller, farář v Hirsavě, vikar. tajemník, jmenován jest administr. bisk. vikar. úřadu Dešenického;
p. Mat. Veselý, děkan v Nepomuku, obdržel expositurum canonice;
p. Jan Žilík, zám. kaplan v Hradišti, obdržel právo synodalíí.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. Komárek, kapl. za admin. děkanství Budějovického;
p. Frant. Peuker, kapl. za admin. v Pelhřimově;
p. Řehoř Králík, kapl. v Chvalšinech, za admin. ve Slavkově;
p. Frant. Svoboda, kapl. v Bílé Hůrce, za admin. v Křtenově;
p. Martin Žemlička, neom., za 2. kapl. ve Vlach. Březí;
p. Jos. Zach, koop. v Trhanově, stal se voj. kapl. 2. třídy ve voj. farním okrese Pražském;
p. Frant. Mardetschlager, os. děkan v Slavkově, vstoupil na stálý odpočinek.

Uprázdňená místa:

- Horní Cerekvice, fara patron. kníž. Hohenzollern Sigmaringen, do 15. prosince.
Pelhřimov, děkanství patron. téhož města, do 15. pros.
Křtenov, fara patron. nábož. matice, do 17. pros.
Slavkov, fara téhož patronátu, do 31. prosince.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. Akermann, inful. děkan katedrálí kapitoly Litoměřické, domácí prelát J. Sv. pap. Pia IX., předseda bisk. konsistoře, majitel zlat. zásluž. kříže, atd. d. 3. prosince (nar. v Dobřanech 8. břez. 1803, vysv. 25. břez. 1826.)

Milodar. Na dostavení velechrámu sv. Vítského v Praze: Nejmenovaný 2 zl.

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 180-L

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II
Nedobrá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v Expeditci a u všech řádných knihkupců: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště
jenom v Expeditci: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrletní předplacení se nepřijímá
Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 25.)

Sv. Petra Chrysologa, arcibiskupa Ravenského,
Patero řečí o marnotratném synu.
Řeč IV. O závisti syna staršího.

Luk. 15, 25—32.

Radovali jsme se z návratu a spasení syna mladšího; nyní s pláčem a bolestí povím vám o závisti staršího, který nejvyššího dobra, mírnosti pozbyl zlem horlivosti a nepřizně. Praví Evangelista: „Byl pak syn jeho starší na poli; a když přicházel a přibližoval se k domu, uslyšel zpívání a tanec. I povolal jednoho ze služebníků a otázel se, co by to bylo. A on řekl jemu: bratr tvůj přišel; a zabil otec tvůj tučné tele, že ho zase zdravého přijal. I rozhněval se a nechtěl vejíti.“ (Luk. 15, 25). „Byl syn jeho starší na poli.“ Byl na poli, zemi vzdělával, sebe zanedbával; tvrdý trávník drobíl, srdce zatvrzoval; šípek vypleňoval a trávu, trní závisti nevyrvál. Tak věžní chtivosti své sklídlil ovoce horlivosti a závisti.

„A když přicházel a přibližoval se k domu, uslyšel zpívání a tanec.“ Závistivého zaplašuje hudba milosti, zahání tanec lásky; ač příroda káže, aby šel k bratru, aby přiblížil se k domu, přece rozhorlení nedá mu přijíti, závist nedovoluje vstoupiti. Závist na počátku anděla vyvrhla a svrhla s nebe; z ráje vyloučila člověka, otce našeho rodu. Ona tohoto staršího syna zapudila z domu otcova. Závist potomky Abrahamovy, národ svatý, ozbrojila, aby zavraždili původce svého, zabili Spasitele svého. Závist, ten vnitřní nepřítel, neboří zdi těla, neroztluoká ohradu údů, ale bije do hradu srdce; a prvé

než útroby tuší, ukořisťuje duši, paní těla a zajatou vleče. Chceme-li tedy zasloužit si slávy nebeské, a požívati blaženosti rajske, chceme-li přebývati ve stanech otce věčného, nechceme-li vinni býti vraždou nebeskou,*) zmařme a zrušme vírou velmi bdělou, duchem osvíceným hanebné úklady závisti; potlačme závist vši silou zbraní nebeských. Nebo jako láska s Bohem spojuje, tak závist s Bohem rozlučuje.

„Tedy vyšed otec jeho počal ho prositi.“ Źkostlivé srdce otcovo sužují různá hnutí synů, a v rozdílných pádech dětí udíveně dělí se láska otcova; vidí, že zapuzuje bratra příchod bratrův, že vysvobozením jednoho ztrácí druhého; vidí, že krátká radost, která vyrovnala dlouhý smutek, zmařena je závistí. Té naduté závisti! dva pokrevence nemůže pojmuti dům veliký. A jaký div, bratři! Vždyť způsobila závist, způsobila, že celý rozsáhlý svět těsný byl dvěma bratry: vzbudila Kaina k zavraždění mladšího bratra: ze závisti stal se jediným, jenž dle zákona přírody byl prvním.

„Ale on odpověděl řekl svému otci: Otče, aj, tolik let sloužím tobě.“ Tak rozumuje, jenž se odvažuje souditi lásku otcovu. „Aj tolik let sloužím tobě.“ Aj, jakou službou odpáčí se otcí syn za dobrodiní zplacení. „Nikdy jsem přikázání tvého nepřestoupil.“ To nestalo se z nevinnosti tvé, ale z lásky otcovy;**) nebo z lásky veliké

*) Kristus ukřižován byl pro hříchy mé. Kdykoliv hřeším, křižuji Krista, Boha—člověka; proto jsem vinen vraždou nebeskou.“

**) Každý člověk je hříšník. Bůh však z velikého milosrdenství svého přijímá nás na milost, a proto jsme bez trestu, jakoby jsme nepřestoupili

otec raději ukryl přečiny synový, než od-
kryl.

„A nikdy jsi mi nedal kozelce, abych s
přátely svými hodoval.“ Nemůže otcí pří-
jemna býti mysl, která závidí bratru; a za-
pomíná na štědrost otcovu, kdo není pa-
mětliv lásky bratrské. Popírá, žeby byl do-
stal kozelce, a přece dostal celou polovici
jmění v čas rozdělení. Nebo tenkrát, když
mladší bratr žádal díl statku, rozdělil otec
hned celý statek oboum, jak dí Evangelista:
„a rozdělil jim statek.“ Ale závistivý vždy
se přetváří, vždy lže závistivý.

„A nikdy jsi mi nedal kozelce, abych
s přátely svými hodoval.“ Otcovy přátely
nepočítá za své přátely; ty neměl za přá-
tely, ale za cizince, od nichž, jak viděl, mi-
lován byl k zalíbení otcovu.

„Ale když tento syn tvůj, kterýž pro-
žral statek svůj s nevěstkami, přišel, zabils
mu tučné tele.“ Bolí ho návrat bratrův, ni-
koli ztráta statku. Nenaříká k vůli škodě,
ale k vůli závistí. Vracejícího se bratra o-
zdobiti měl ze svých statků, nikoliv hano-
biti, že svůj statek prohýřil. Syn je celým
statkem otcovým; a proto otec ničeho ne-
ztratil, když syn mu opět byl navrácen.
Bratr tušil ztrátu, vida, že se mu vrátil
spoludědic. Kdy pak závistivý není lakomý?
Vždyť myslí, že sám ztratil, co jiný má.

„A on řekl jemu: synu, ty vždycky se
mnou jsi, a všechny věci mé jsou tvé: hodo-
vati pak a radovati se náleželo; nebo bratr
tvůj tento byl mrtev a zase ožil; byl ztra-
cen a nalezen jest.“ O, co činí mocná láska.
Neumí, nemůže nebýti otcem synu byt i
zlému; vidí, že syn se zvrhl; vidí, že v
něm není lásky otcovy, srdce otcova; a
předce jej nazývá synem, radí mu, aby mi-
loval; aby milost udělal, aby štedrý byl,
pobádá jej říka: „Ty vždycky se mnou jsi,
a všechny věci mé jsou tvé;“ jakoby řekl:
dovol synovi vrátiti se k otcí, dovol otcí
přijmouti syna. Nehledal jiného leč otce,
jenž nechtěl za syna přijat býti, nýbrž za
nájemníka, říka: „Otče, zhřešil jsem proti
nebí a před tebou, a již nejsem hoden slouiti
tvým synem; učini mne jako jednoho ze
svých nájemníků.“ Měj si vše, jemu postačí
otec; a abys nemyslel, že ti nynějšího nebo
dřívějšího statku tvého něco ubyde, posta-
rám se mu o nový, budoucí statek. Zajisté
posloucháš-li rady a příkázání otcova, sdílej
s bratrem statky přítomné, abys měl spo-
lečné s ním budoucí. Raduj se tedy, raduj

zákona Božího. — Jiný výklad: člověk sám se-
bou k hříchům náchylný, že nehřeší, má jediné
z milosti Boží, s níž ovšem spolupůsobí.

se, že nalezen jest, aby i on se radoval, že
ty se neztratil.

Skončeme pak již vypravování příběhu,
abych příště Kristem osvícen vyložil jeho
tajemný hluboký význam.

Řeč V: Výklad parabol o židech a pohanec.

Prohnáný a drzý dlužník často neza-
chová smlouvu a zdržuje pretrpělivého
věřitele dlouhým a umělým odkládáním.*)
O odchodu a návratu prostopátného syna
pátou již činíme řeč. Vynasnažíme pak se
v této řeči od smyslu dějepisného povznesti
se k tajemnému a zvláštnímu porozumění
božství. Vy pak se modlete, abych s po-
mocí Boží rádně dostal slovu svému, an sám
ze sebe jsem méně pořádný dlužník.

„Člověk jeden měl dva syny;“ tak čteme
v evangelium. Když byl Kristus vzal na
sebe břímě těla lidského, a Bůh přiodil se
pomějejcím šatem naším, v pravdě nazývá
se Bůh člověkem. Pán v pravdě sluje otcem
dvou synů; nebo božství sloučeno s člo-
věčenstvím, a láska spojená s božstvím člo-
věka a Boha sjednotila, táž láska, která
Pána pojila s Otcem. Tento člověk tedy,
tento Otec měl dva syny, co dobrotitivý tvůrce,
nikoli co nutný ploditel; měl dva syny, ne
ze zásluhy, ale z rozkazu: nebo Kristus
tak v očích našich byl člověkem, že vždy
zůstával Bůh v tajemství velebnosti své.
„Měl dva syny,“ dva totiž národy, židovský
a pohanský; židovský starším byl skrze
moudrost Zákona, pohanský mladším skrze
pošetilost pohanství. Nebo jako moudrost
a šediny se pojí, tak pošetilost vylučuje
všeliké vlastnosti muže. Mladším byl tedy
tento mravy, ne věkem; onoho neučinily
starším časy, nýbrž smýšlení.

„I řekl mladší z nich otcí: Otče, dej
mi díl statku, kterýž mně přináležel.“ Ne
hlasem, ale vůlí prosí toho, jenž zná srdce;
nebo dobrého nebo zlého dostává se nám
od Boha předně podle vůle naší.***) Jenž s
otcem vládl celým statkem, z vlastní vůle
přišel k otcí, říka: „Dej mi díl statku, kterýž
mně přináležel.“ Jaký podíl je to? — Jaký?
Postava, řeč, umění, rozum, soudnost, které
člověku na pozemsku přísluší přede všemi
živočichy; t. j. dle Apoštola zákon přírody
(Rom. 2.). A proto rozdělil jim statek, a
dal mladšímu ono patero dobrodiní přírody.

*) Poukazoval sv. Otec k tomuto výkladu v 2. řeči
ku konci, v 3. a 4. na konci, a slíbil jej; tím
stal se dlužníkem svých osadníků.

**) Sv. Jan Zlatoústý praví hom. 46. in cap. 23.
Math: „Bůh nesoudí dle skutku, ale dle smýšlení
srdce: nebo vůle jest, již se dostává buď odměny
za dobré, buď trestu za zlé.“

jež jsme vytkli; staršímu pak napsáno Bohem patero knih Zákona; tak podíl nerovný zásluhou stal se rovný počtem. Onen zákon jest řádu lidského, tento opírá se o zařízení Boží; obojí však zákon má oba syny přivesti k poznání Otce, a udržeti v úctě k Tvůrci svému.

„A po nemnohých dnech shromáždív mladší syn všecko, odebral se do daleké krajiny, a tam rozházel statek svůj živ: jsa prostopášně.“ Pravili jsme, že onoho mladším učinily mravy, ne časy; a proto psáno jest: „po nemnohých dnech.“ Nebo hned na počátku světa*) běželi pohané do vlasti model, odebrali se do daleké krajiny dáblvy, ovšem v duchu, ne v prostore; v marných myšlenkách prošli končiny, nebyli tělesně zmítáni po zemi: nebo před otcem byli bez otce, a ač v sobě byli, byli bez sebe. Proto prostopášný dychtě po výmluvnosti světské v školách zkažených, na rozcestích, kde odstěpenci učili, nerozumnými hádkami promrhal statek svůj. A když utratil domněnkami veškerou řeč, umění, rozum, soudnost, trpěl největší bídu, hlad veliký poznání pravdy, ubožák. Hlásalo sice mudrosloví, že vynasnaží se hledati božství; ale nikomu nedalo požívatí pravdy nalezené. Proto přidružil se ku knížeti oné krajiny, od něhož poslan byl do tohoto světa, t. j. do dvora jednoho, kde množství pověr jest, aby pásl vepře, totiž dáblvy, kteří praví Pánu: „Vymítneš-li nás, pošli nás do vepřů“ (Mt. 8, 32). Poslal jej, aby krmil dáblvy kadidlem, žertvami, krví; a za namáhání to měl dostati v odměnu lživé odpovědi. Zabíjen byl dobytek, aby zabít věstil, ač za živa ničeho nevěděl; aby mrtev mluvil skrze vnitřnosti, ač nikdy nemluvil ústy. Když pak nic božského, nic prospěšného, nic spasitelného v tom nenalezal pohan, odvrátil se od školy k žravému břichu, žádaje nasytiti se pokrmem, jež vepři požívali. Vědí to Epikureové, kteří proběhli školy Platonské a Aristotelské, a nenalezše žádnou kázeň božství neb vědy, vrhli se v náruč Epikurovi, tomu poslednímu původci zoufalství a smyslných rozkoší. A požívají pokrm vepřů, t. j. baží po sladkotrpkých rozkoších tělesných, a krmí dáblvy, kteří vždy se sytí neřestmi a skvrnami těla; nebo jako ten, „kdo Pána se přidrží, je (s ním) jeden duch“ (1 Cor. 6, 17), tak kdo dábla se přidrží, je (s ním) dábel jeden. Tento mladší syn však, ač si toho žádal, nemohl naplnit břicho své po-

krmem vepřů. Proč? protože nikdo mu nedával. Dábel sice chtěl hladem vědění a obtížným dosažením rozkoší popíchnouti pohana, aby chtivěji vyhledával nedovoleností, páchal zločiny. Avšak Bůh proto nechal jíti pohana, aby příležitost k bludům stala se příčinou spásy. Nebo židy tak zůstavil, aby nebyli ztraceni; a pohany nechal trpěti hlad, aby se navrátili. Vrací pak se pohan k Otci a volá: „Otče, hřešil jsem proti nebi a před tebou.“ Že vrátil se mladší do domu otcova, a volá k Bohu Otci, dosvědčuje každodenní hlas Církve, ana říká: „Otče náš, jenž jsi na nebesích.“ „Zhřešil jsem proti nebi a před tebou.“ Proti nebi zhřešil, an na nebi slunce, měsíc, hvězdy rouhavě za bohy měl, a klaněje se jim zneuctíval jich.

„A již nejsem hodem slouti synem tvým; učin mne jako jednoho z nájemníků svých.“ Jakoby řekl: protože nezasloužím slávy syna, aspoň ať milosti dojdou co mzdy za práci nájemnickou; a jenž jsem pozbyl cti potomku slušící, aspoň ať život zachráním denním chlebem.

Otec však běžel mu vstříc, běžel z daleka. „Když jsme ještě hříšníci byli, umřel za nás Kristus“ (Rom 5, 8). Vstříc přiběhl v Synu svém, an skrze něho s nebe sstoupil a přišel na zem. Psánoť jest: „Otec, který mne poslal, se mnou jest“ (Jan 8.).

„Padl na šíji jeho.“ „Padl;“ nebo skrze Krista božství celé spočívá a sjednoceno je s naším tělem. „A políbil ho.“ Kdypak? „Když milosrdenství a pravda potkaly se, spravedlnost a pokoj políbily se“ (Žalm 84.). „Dal roucho první,“ onu věčnou slávu nesmrtelnosti, kterou Adam ztratil. „Dal prsten na ruku jeho;“ prsten cti, znamení svobody, výborný závdavek ducha, pečeť víry, záruku nebeského sňatku. Slyš slova Apoštola: „Zasnoubil jsem vás čistou pannu oddati jednomu muži, Kristu“ (2 Kor. 11, 2). „A obuv na nohy jeho;“ aby obuty byly nohy v zvěstování evangelium, aby blahoslavené byly nohy zvěstujících pokoj (Efes. 6, 15). „A zabil mu tele tučné“; to, o němž David pěl: „A líbiti se bude Bohu nad mladé tele, mající rohy a rozdělená kopyta“ (Žalm 68, 32). Tak zabito je tele na rozkaz otcův; protože Kristus, Bůh, syn Boží, nemohl býti zabít bez vůle otcovy, jakož di Apoštol: „kterýž vlastního syna neušetřil, ale za nás všechny ho vydal.“ (Rom 8, 32). Tentof jest, který na hody naše každodenně a ustavičně se zabíjí.*)

*) t. j. hned po potopě; nebo tenkrát byl svět obnoven.

*) Zabíjí se Kr. každodenně na oltáři při mši sv., nebo mše jest obnova nekrvavé krvavé smrti P. Ježíše na kříži.

Ale starší bratr, starší syn, přicházejí z pole — lid zákonný, žeň zajisté mnohá, ale dělníků málo (Luk. 10, 2) — slyší v domu otcově hudbu, slyší tanec, a nechce vstoupiti. To vidíme každodenně na vlastní oči; nebo Žid přichází k domu otcovu, t. j. k Církvi: ze závisti však zůstává přede dveřmi. An posuzuje bratra pohana dle dávných mravů a hrozí se ho, sám zbavuje se statků otcových, sám vzdaluje se radostí otcových. Poněvadž pak řekl: „Aj tolik let sloužím tobě, a nikdy jsem přikázání tvého nepřestoupil, a nikdy jsi mi nedal kozelce;“ volil jsem raději mlčeti, než dále mluvíti; nebo mluví žid sám; a slova sama mluví, že neplní přikázání, nýbrž vzdoruje.

Otec vyšel a pravil synu: „Synu, ty vždycky se mnou jsi.“ Jak? Skrže Abela, skrže Hennocha, Sema, Noema, Abrahama, Isáka, Jakuba, Mojžíše, skrže všechny svaté, z nichž pochází národ židovský dle slov evangelia, kde psáno jest: „Abraham zplodil Isáka, Isák pak zplodil Jakuba“ (Mat. 1.).

„A všechny věci mé jsou tvé.“ Jak to? Protože tobě dán byl zákon, tobě proroci, tobě chrám, tobě kněžství, tobě oběti, tobě což jest nade vše, narodil se Kristus. Že však ze závisti zničení chceš bratra, nejsi hoden míti podílu v hodech otcových, v radostech otcových.

Nemohl jsem podle vůle své v krátké řeči zjevití vám věci přeošáhlé; ale vašemu vědění, vašemu rozumu rozsáhlé je to, co v řeči naší zdá se býti maličko, obmezeno. Nebud' pak nemilo toto prosté a neumělé srovnání, v němž jsem nutně věci tajemné a vznešené vám jen odkryl, okázal, nikoliv rozebral a skvěle vyložil*).

Přel. Fr. V. Čapek.

Koleda.

Andělě, vy poslíčkové Boží,
jenž jste zvěstovali v noční době,
že nám v chlévě, na chatrném loži,
Panna porodila božské Robě:
kéžby celý svět se s vámi radoval,
Bůh že dnes se nad hříšníky smíloval.

Ubozí a sprostí pastouškové,
vyť jste poslům první uvěřili,
ač jste byli sami chudáčkové,
první Ježíška jste podařili.
Jak vy Dítě vítali jste s slzami,
tak my nyní vítáme je za vámi.

Též vy od východu mudrcové
chudým dítětem jste nezhrdali,
kdy ač králové, co pastouškově
Bohu — člověku jste počtu vzdali.
Jak jste vy se Pánu svému kořili,
kéž bychom i my se Jemu dvořili!

Lidé dobré vůle na té zemi,
což to božské dítě v srdci máte,
ježto snášíte se s lidmi všemi,
všecky za své bližní uznáváte:
zpívejte dnes bratři s námi vesele,
Bůh že ulitoval svoje ctitele.

Všickni lidé, velicí i malí,
sprostí, moudří, chudí, boháčové,
jenž jsme Ježíši se rovni stali,
milujme se jako bratříčkové.
Jeden Bůh je s námi, jehož velebme,
Onté naším Otcem, my pak syni jsme.

Těšme se dnes všickni milí braši;
nechať minou sváry mezi námi;
jak se předci milovali naši,
taká budiž láska mezi vámi.
Ježíši ať naše srdce plápolá
z tisící ať úst Mu sláva hlaholá!

Z pol. J. B. P.

O účtě k blah. Panně Marii.¹⁾

Že úcta k blahoslavené Panně Marii jest význačnou známkou katolické pravověrnosti, toho důkazem jsou veškeré dějiny církve i celý obor zemský, kdekoli se bylo símě svatého učení Páně ujalo. Dle této svaté úcty pozná po mnohých stoletích opuštěný Japonec, jehož pradědům kněží katoličtí v krutém pronásledování pobiti byli, zdali nově k nim přibylý misionář ten pravý jest čili nic;²⁾ této úcty postrádající u t. ř. evangelických hlasatelů, poznávají sebe sprostší katolíci, že nejsou ti praví, kteří by k nim poslání byli.³⁾ Ale jak se zvláště tato úcta, když se jednou byla v národu nově na víru obráceném ujala, přes všechny nepříznivé časův a lidí udržuje, o tom znamenitě píše P. Theodor Hauser misionář z Bombaye, ve východní Indii. Poněvadž jeho slova tak zřejmě doka-

¹⁾ Dle: Kath. Miss. 1875. str. 240.

²⁾ Viz: Josef Svoboda; Posvátné Missie za mořem. II. 68.

³⁾ Když v jednom znamenitém městě vlasti naší nově vystavená modlitebna evangelická otevřena byla, šli tam ze zvědavosti i někteří sprostáčkové katoličtí. Na otázku, jak se jim ta nová víra líbí, dali tu odpověď: „Ať se klidí ten pán s tou novou vírou; ani se nemodlí: Zdravas Maria! a mši svatou také neslouží. —

*) Sv. Otec měl tyto řeči k novokřtěným, z pohanů pocházejícím. Že však nebyli úplně vzděláni u víře, naznačil a okázal jen ty hluboké pravdy.

zuji, jak útlá a vroucí láska k milostivé matce Božského Spasitele našeho srdci lidskému téměř nevyvratně vštípena jest, nebude nevhod, jestliže je s laskavými čtenáři těchto listů sdělíme. Píše pak navrátil se z pouti v Bandoře, proslaveném poutním místě nedaleko města Bombaje takto: „Cizinec přichází 8. září (den Naroz. bl. P. Marie) do Bandory, užasne nad tím množstvím lidu, zbožně k kapli „bl. Panny Marie na hůře“ (Nassa Señora de monte) putujícího. Nic jiného není účelem těch odevšad příšlých zástupů, leč vroucí a laskavá úcta k blahoslavené Rodičce Boží, již ti putující zástupové na jevo dávají. Jest tato něžná láska drahým dědictvím, již byli tuzemci od svých praotců zdělili, vštípenou těmto od prvních misionářů, kteří byli svatě učení kříže v těchto dalekých krajinách zvěstovali. S těmi pak tehdy jako o závod vyznamenávali se touž úctou i vojnové, lodníci, kupci, viadařové, vesměs svým příkladem to dobré směřone ušlechtilé úcty v srdcích novokřtěncův oživující, aby tak utěšeně vzrostlo a trvalo.

Když Vasko da Gama, slavný objevitel pomorní cesty do východních Indií, k své odvážné plavbě se chystal, neopominul i sebe i své loďstvo se všemi plavci poručiti mocné ochraně té „hvězdy mořské,“ jenom tak se naděje šťastného výsledku. Nežli na loď vstoupili, putovali všickni, admirál v čele důstojnictva i lodníkův, ke chrámu bl. Panny Marie Betlemské, kdežto všickni mši svatě obcující k stolu Páně přistoupili. Po návratu pak z podařené výpravy bylo opět jich první, že místo okázalého uvítání šli všickni opět slavným průvodem k chrámu Betlemskému, aby tam Bohu za mocnou ochranu na tak daleké a nebezpečné cestě díky vzdali.

Tak činil i Alvarez Kabral, slavný objevitel Brazílie, tak po něm skoro všickni admirálové portugalští na svých výpravách, tak též i královští místodržitelé, nežli se na tak daleký a vznešený svůj úřad odebrali. Znameníť lodivůdce Alfonso d' Albuquerque neplavil se na jiné lodi nežli na té, která měla pojmenování „Panny Marie s hůry“ (Nostra Señora da Serra). Jsa jednou s tou svou lodí u veliké bouři v hrozném nebezpečí, zaslíbil se, že vystaví ke cti a chvále Boží a své ochranitelky kostel, byv pak zachráněn splnil slib svůj, a ten od něho vystavěný chrám jest podnes jeden z nejslavnějších v městě Goa.

Tak mohl sv. František Xavérský s radostí dosvědčiti, že ve zbožné úctě k blah. Panně Marii jako o závod se vynasnažují obřádky s Evropany, a aby tuto úctu v srd-

cích jejich upevnil a rozšířil, ucházel se snažně aby za odměnu toho dosáhl od sv. Otce rozličných duchovních milostí, pro každý na její památku zasvěcený chrám. V ten smysl se vyjadřuje v jednom ze svých listů k sv. Ignaciovi řka: „Zvláště se vyznamenává úctou k Rodičce Boží vznešený pan místodržitel (Alfonso de Suza), slavě co nejhorlivěji všechny její svátky. Na ostrově (Goa) jest mnoho chrámů na památku její zasvěcených a bohatě nadaných, tak že i krásnou stavbou i četným kněžstvem i slavnou bohoslužbou se stkvějí. Aby tedy tato vroucí úcta se utvrdila a rozšířila a věřící k navštěvování těch chrámů povzbuzeni byli, žádá týž pan místodržitel, aby svatý Otec těm, kteří by na slavné dni Panny Marie ty chrámy zbožně navštívili a svátosti pokání a oltární hodně přijali, milosti plnomocných odpustků uděliti ráčil.

Známo jest, jak týž sv. apoštol národův indických vroucně Rodičku Boží ctěl. Trvaje v Malakce sloužival každodenně mši svatou v kapli „Panny Marie shůry“. Tamť i jednoho mladíka od zlého ducha vyprostil.

Když král portugalský Jan IV. r. 1646 s stavy svými slavně slíbil, „že neposkrvněné Početí blah. Marie Panny“ zastávati bude, s největší radostí zpráva ta zavzněla i v Indii. Památné nápisy o tom byly na mrámorech deskách zhotoveny a veřejně vystaveny, jakož podnes jeden latině psaný v městě Diu čísti lze; jiný portulský o témž složený nalezl P. Polí T. J. nedaleko města Mahim.

Jiný důkaz vroucí úcty blah. Panny Marie jest valný počet chrámů na oslavu její podnes stojících, jichž se na rozličných místech až na 30 počítá, mezi nimiž jsou mnohé proslavené zázraky, jež Bůh všemohoucí na těch místech na přímluvu nejsvětější Rodičky Božského Syna svého svým věrným prokázati ráčil. Tyto chrámy mají i Muhamedáni v takové úctě, že jim nic neublíží, ačkoliv jiné chrámy na svých krutých taženích často i loupívají i bořívají.*)

Z těchto zázraky Božími omilostěných míst jest nyní svrchu jmenovaná kaple blah. Panny Marie „shůry“ (de monte) v Bandoře nejznamenitější. Původ toho slavného místa jest tento:

Právě jest tomu 300 let, co dva vv. oo.

*) Jinak bylo v Evropě, kdež ani to nejsv. jméno neušetřilo stavby od zbožných předků vyvedené; na sta chrámů k úctě blahosl. Panny Marie vystavěných nevěreckou mocí po staletí zavřeno znesvěceno, pobouráno. Avšak požehnání takového řádění zakoušíme, a (nedejž Bůh!) snad ještě hůře zakusíme.

T. J. z koleje Bassejnské do Bandory přišli. Jeden z nich, P. superior (vrchní) Emanuel Gomes, náleží k nejslavnějším misionářům oné doby, poněvadž tolik pohanů na víru křesťanskou zvláště na ostrově „Salsettě“ obrátil, že jej mnozí „apoštolem ostrova Salsetty“ nazývají. Městečko Bandora nezdálo se býti úrodným polem pro símě víry; v. o. Gomes přijda tam l. 1575 nenalezl ani jednoho křesťana; avšak když r. 1591 umřel, zůstavil tam po sobě křesťanskou obec o 6000 duší, mimo dvě veliké farnosti Konditské a Kúrlské, které též byl založil. Vystavěný od něho kostel sv. Ondřeje v Bandore byl jediný až do r. 1620, načež pak se tam kolej a chrám sv. Anny založily. Ty se dle svědectví samých protestantů velikolepou výstavností stkvěly, ale časem zašly a pobořeny jsou.

Kaple sama byla r. 1640 vystavěna. Tiché soukromí toho místa a daleký a velkolepý rozhled na moře k městu Bombay k ostrovu Salsettě, k pohoří Gatskému, vábí mnoho lidstva k návštěvě toho posvátného místa. Široká, dobře dlažená cesta s mnohými svými sochami a kaplemi svatých jest důkazem, že již za pradávna se sem zástupy putujících slavnými průvody ubíraly. Ale nejvíce se místo to zvelebilo, když při zboření té kaple, socha Panny Marie skoro zázračně byla zachována a pak v nově vystavěnou svatyni umístěna. Bylo to roku 1738, když Maharatté, svěřepý to národ Muhamedánův, ostrova Salsetty se zmocnili, a ve své kruté zášti proti křesťanům všude tam se nalézající chrámy pobořili. Kolej sv. Anny, chrám sv. Ondřeje, v prach byly poveleny; strhše i kapli blah. Panny Marie, svrhli sochu její do moře. Ale rybář jeden byl tak šťasten, že ji opět našel a po nějaký čas ve skalní jeskyni nedaleko mysu Bandorského choval. Tu byla až do roku 1761, kdež pak na hoře z darův a obětí křesťanů z Salsetty, Bombay a Basseinu kaple z novu vystavěna a socha slavně na své dávné místo přenešena jest. A tu se podnes výročně slavívá svátek „Narození Panny Marie“; tisíce zbožného lidu sem putuje, a mnohých milostí se dostává nejen věrným křesťanům, ale i Parsům, Indům a Muhamedánům.

Tak možná sice nevěrcům chrámy dřevěné a zděné sbořiti, ale tu úctu, kterou horliví a svatí blahověsti v srdcích věrného lidu vstúpili a založili, nikdy nevyrvou, nikdy nepovalí. Ta potrvá, bohďá! jakožto pravé dědictví po zbožných předcích a horlivých oněch blahověstech svaté víry v těch srdcích věrných přes všecku vandalskou zurivost nepřátel Božích.

J. N. D.

Sv. Jana eváng. oddechnutí.

Když Emir Arabský, čacký pán, náhodou v hrad Efesus je přišel, od lida tu křesťanského slyšel, že miláček Páně, svatý Jan, z Pathmové se vrátil ciziny on již ze dvanácti jediný, jež byl vyslal Spasitel, by křtili, kdož-by blaho-věští uvěřili.

Zaslechl již on potomek Izmaelův o divném tom světla zjevení; a hle, teď svědek, jenž muž mu celú zprávu dá; protož se nelení, a jsa dychtiv spatřit zázračníka, jenž beze škody byl jizlivý nápoj vypil, jde dlé průvoduška mezi palmy tam a olivy.

Do hory šlo slunce. Věrný lid přeslyšev řeč o Boží o lásce byl se rozešel. Jan máje klid usedl v sadu po malé procházce, a tu pohrává si s holubicí, ana stříbro-vlas mu oblétá, a jak v ucho mu cos šeptající vrkajíc o skráne s'oplétá.

Naň ukáže průvodčí cizinci; ten však nerodenství pln jsa dí: „To boho-zvěst. an co na dětinci zde tu kratochvil si provodí?“ a přistoupě ku svatému kmetu, domlouvá mu: „Kterak, věřit mám, že's ty zvolen, zvěstoval by světu svět Věčného,*) a hoviš tu hrám?“

Zvyklou úvětou svou ptá se svatý: „Což to na plecech máš, příteli?“ „Toul a luk.“ „A proč vždy nenapiatý?“ „Však by zchábl a nenosil střely.“ „Nuž, milý, věz, rovně, jak s tvou kuší s padlým, ubohým je člověkem; odtuchu však přeje Pán mdlé duši, již přijímá zbožný s povděkem.“

J. Vlček.

Klára.

Dle skutečnosti nastínil J. Ježek.

(Dokončení.)

Hlava div se mi nerozskočila, tak to v ní vířilo. Marně hledal jsem slov, bych započal hovor; zrovna těžko bylo mi o slovo. Ostýchal jsem se stařenku obtěžovati otáz-

*) radu Božskou.

kami, jež by snad trudné vzpomínky vyvolaly v duši její a hořké slzy na líc.

„Zarazilo vás to naše děvče“ započala po chvíli stařenka hlasem třesoucím, „chudinka a není snad lepší duše na světě; upřímná, srdce by rozdělila. Leč jediný pohled na lesníka ano pouhá o něm zmínka vyvolá v choré duši její vzpomínky ty nejtrudnější.“ A v matné oko stařenky vloučila se opět slza. Svěsivši hlavu mlčky kráčela ku předu; jako skála tížila prsa její neblahá upomínka; prozrazoval to tu tlumený vzdech tu slza.

„Divně si často s námi osud zahrává“ prohodím, bych přerušil trapné mlčení, „a třikrát běda tomu, jež zvolil sobě za obět!“

„Ano obětí nevinnou stala se ubohá Klárka“ přisvědčila stařenka, „vy snad osudem to nazýváte, co my prostí vyšším řízením. Mělo to již tak býti; kdož ví, jaké horší neštěstí tím odvráceno.“

„Žel co se stalo, že odstáti se nemůže“ doložím jako starý mudrc a zamyšleně kráčím ku předu. Obrazotvornost nedovedla mne vyvésti z labyrintu možných případů, jež jsem právem mohl předpokládati.

„Vidíte pane tam tu červenou střechu?“ — započala po chvíli stařenka ukazujíc při tom na vysoké na pokraji blízké visky stojící selské stavení, „toť náš statek. Tam jsem se narodila, tam dal mi Pán Bůh tři dítka, z nichž jen jediné zanechal k potěše. Je to dcera, matka Klárčina.“ Vida stařenku v proudu řeči nechtěl jsem jí vytrhovatí zbytečnými otázkami a naslouchal jsem mlčky dalšímu vypravování.

„Bude tomu teď o senách již dvaadvacet let“ pokračovala ve své řeči stařenka, „co jsem strojila své dceři veselku. V celém okolí neměla podobná pamětníka. Můj nebožtík — dej mu Pán Bůh věčnou slávu — uměl hospodařit a tak jsme nastrádali Lidušce hezkých stříbrníků a k tomu statek jako dvůr. Proto byla její svatba, tak jak má býti, se starosvatem a trvala přes celý týden. Zeť nezdál se býti zlý člověk, ale měl a má svou tvrdou hlavu, svůj nový rozum a ten velmi mnoho, snad vše zavinil. Manželství bylo šťastné; mladí si rozuměli, já se starým vyhověli jsme jim ve všem a v bázni Boží a svatém pokoji žili jsme pospolu. Teprvé po dvou letech vzpomněla si na novomanžele paní vrána, aby je potěšila. Byly to úzkosti; mráz po mně jde, když na to vzpomenu. Tři dni a tři noci pracovala Liduška k malému; doktoři přijeli ze všech stran — nic naplat. Třetí noci k ránu když samotna u dceřina lůžka sedím a se modlím,

vztáhne ona ve svých bolestech ke mně prosebně ruce a žádá, abych šla časné zrána k blízké kapli Panny Marie, tam dítko, jež se má naroditi, službě Páně zaslíbila a tak šťastný porod na nebi vyprosila. Jedva že se první červánky na východě ukázaly, spěchala jsem splnit dceřin slib a nežli jsem se vrátila od kapličky zpět, byla dceruška — Klárka — na světě. Roztomilé to děvčátko, pravý andělíček, scházelyť jen ještě křídélka. Otec div se radostí nezbláznil; p. doktora z L. byl by celého za prokázanou pomoc zulíbal — leč o té právě Pomocnici a Orodovnici neměl ani tušení. Teprvé po letech, když Klárka již povyroستla, zjevily jsme otci učiněný slib. Stalo se to tak: z počátků se na to pozapomnělo a později, když jsme ty jeho nové rozumy seznaly, ostýchaly jsme se a odkládaly den po dni, až nadešla chvíle rozhodná. Zeť, ač z počátku svého přiznání se na statek byl zbožný a pilně chrám Páně navštěvoval, ano i na čeleď bedlivě dohlížel a návštěvu kostela v neděli a ve svátek přísně od ní žádal, změnil se během několika let k nepoznání. Věděla jsem to již předem, že ty rozličné bohaprázdné noviny — já sama v té nové literě se nevyznám, ale Klárka přečtla mi z nich něco as dvakrát — k velkému užtku mu nebudou. Proto když uslyšel o našem slibu, o klášteře, byl oheň na střeše. Po patnácti letech šťastného manželství byla to první větší bouře, jež strhla se na statku a skorem týden řádila. Když prosby a pláč náš ničeho nezmohly, poručily jsme vše Bohu a daly plnou moc otci. Kdyby byl býval můj nebožtík na živě, snad bychom nebyly tak lehce povolily, ale ten drímal již tam za bílou zdí a ženské samotné mnoho nesvedou. Nechtěly jsme, aby snad Klárka hned vstoupila do kláštera, nýbrž já mínila ji dáti do Kutné Hory jen tak na „cvik“, aby se v klášteře rozličným pracem přiučila; ostatní mělo přijíti svým časem samo. — Zeť, aby Klárce myšlenky na klášter z hlavy vypudil, poslal ji do města J. na zkušenou, aby prý se přiučila lepším spůsobům a mravům. Čísti nějakou knihu, choditi procházkou a po panskou se strojit — to bylo prý jejím denním zaměstnáním. Bůh ví, čemu všemu to děvče tam učili; neboť kdykoliv přišla domů, napovídala mi toho za celý Boží den tolik, že mi šla až hlava kolem. Kdyby nebyla opravdu upřímnou a vším se mi nesvěřila, co její srdéčko tížilo, snad bych ji ani milovati nemohla; ale té prosté upřímnosti! Babička ta musela vědět vše na vlas, před matkou ale se to děvče jaksi ostýchalo. Věděla o

slibu a neodříkala se ničeho, ano časem si upřímně přála, by se otec dal obměkčiti. Jednoho rána — bylo to na sv. Jana Křtitele, zetv svátek — sedíme u snídani a chystáme se do kostela, když tu náhle do dveří vkročí Klárka v bílých tylových šatech s kytičkou v ruce a počne vám dlouhé „říkání“ před otcem. Pěkně jí ta slova šla, tak že všickni jsme plakali. Z celého pamatovala jsem si jen to, že jí chut a touha vstoupiti do kláštera dosud z hlavy nevyšla, že však nicméně chce býti poslušnou dcerou až do hrobu tmavého. Otec seznáv, kam dceruška míří, pousmál se a hladě její líčko pravil: „Těší mne, Klárko, tvá láska a upřímnost, a poněvadž pozoruji, že se tobě doma již opět trochu stýská, chci ti způsobit radost a v neděli vyjedeme si na Doubravici k panu polesnému. Má dvě dcery; tam se rozveselíš a leccemus se přiučíš. Pan Jarkovský rád přijme pod svou střechu dceru starého přítele.“ A stalo se. Zet nedal si nic vymluviti, on měl své rozumy, nedbal řečí hloupých ženštin. Ale já říkám vždy: lepší s náprstek rozumu přirozeného nežli džber přiučeného.“

„Já jsem její otcem,“ pravil nám rozhorleně, „a má-li kdo větší práva na Klárku, ať to přinese černé na bílém, a pak snad si nedám ještě říci. Toť bych ji raději viděl běhat po lesích jako „trhlou Kačku z Vrchovin“, nežli abych ji spatřil kdys v tom ohyzdném šatě klášterním.“ [Kdo by byl tehda tušil, že bezbožné přání otcovo tak na vlas se vyplní! Ovšem Bůh není na posměch. Nikdy jsme snad tak neplakaly pro to děvče, jako když v onu neděli kočár z našeho statku k Doubravici ujížděl. Matka by snad ani pro mrtvou více neřádila, zrovna jakoby měla jakousi předtuchu. As po čtvrt letě jely jsme já a dcera [na Doubravici na návštěvu; div že jsme Klárku poznaly. Povyrostla o celou hlavu, ale [tvářičky jí nekvětly jako doma, byla bledá, ale k její štíhlé postavě a šatu velmi pěkně jí to slušelo. Když jsem se paní polesné tázala, proč je Klárka tak bledá, zda snad churaví, pravila mi, že leží neustále v knihách a že to bude nejspíše od toho.“

„To as jsou [čisté knihy,“ povídám na to, „že od nich člověk bledne!“

„Když ji otec sem přivezl, přál si toho výslovně,“ praví zase polesná, „aby prý přišla na jiné myšlenky. Náš mládenec přináší ty knihy z města, ano některé až v Praze objednává. Mnoho kalého v nich as nebude. Já to čtení příliš nemiluju a dovolím dcerám jen v neděli čísti; všedního dne musí pěkně

šít aneb pomahat v kuchyni. Klárka byla nám s počátku také k ruce, nyní ale . . .“ nedokončila. Přišel pan polesný, nastalo vítání, paní polesná odběhla do kuchyně a více o tom k řeči nepřišlo.“

„S těžkým srdcem opouštěly jsme k večeru Donbravici; kdyby byl pan polesný tak příliš neodporoval a doma jistá bouře nás nečekala, byly bychom Klárku s sebou domů přivezly. A dobře bylo by bývalo! Leč kdo zná nevyzpytatelné cesty božské Prozítelnosti? — Po několika nedělích příběhne k nám zrána hajný z Doubravice s nešťastnou novinou, že se Klárka nebezpečně rozstonala, abychom tam hned přijeli. Jak a co? nechtěl povědět aneb snad ani pravdu povědět nesměl. Zet chtěl jeti sám, však tenkrát jsme se mu nedaly. Chtěj nechtěj musel nás vzít s sebou. A bylo to leknutí; Klárka bledá jako stěna ležela bez sebe na své posteli. Dosud ji nevzkřísili; jen slabý tlukot srdce nasvědčoval, že žije. Teprve s večerem poštěstilo se přece lékaři přivést ubohou k sobě. Když již bylo po nebezpečí, odjela matka s otcem domů, já však zůstala a ošetřovala nemocnou, neboť odvezti ji domů, na to nebylo lze ani pomyslit. Ach, byly to trapné chvíle, které jsem probděla u lůžka jejího! Teprve čtvrtého dne dopídila jsem se čiré pravdy, co a jak se přihodilo, když slavný průvod pohřební ubíral se z myslivny; tak dovedli vše přede mnou zatajit!“

Stařenka se odmlčela; leč po malé chvíli opět pokračovala. „Zkrátka, co to bylo?“ — obrátila se ke mně s otázkou, jako bych se již sám konce dovtipiti mohl. Tušil jsem sice záhadný konec, nicméně vyzval jsem hovornou stařenku, aby jen dopověděla.

V myslivně bydlel starý mládenec Viktor, kterému Klárka padla do oka. Promluvila prý s ním několikrát zpočátku; on bral vše za bernou minci a ubohé děvče nemohlo se pak dotravce, jehož se bálo jako smrti, ani zbyti. Starý polesný náhle ochuravěl i poslal pro svého bratrovce Jindřicha, jemuž zamýšlel své místo postoupiti. Jindřich byl prý roztomilý človíček a Klárka, aby se zbavila Viktora, hledala ochranu u Jindřicha, jemuž od prvního setkání se nebyla lhostejnou. Vždyť ta láska jako slza v oku se rodí a padne k srdci. Důvěrnější poměr, jemuž i pan polesný z celého srdce přál, an věděl, že tak nejlépe přání otcovu vyhoví, třeba by to k veselce ihned nedošlo, nezůstal tajným Viktorovi. Když milence poprvé v besídce překvapil, tázal prý se Klárky, aby mu upřímně pověděla, zdali jej dosud miluje čili nic,

a když tato odvětila, že jí něco podobného ani ve snách nepřipadlo, hrozil oběma strašnou pomstou. Leč pan polesný pozdravil se nad vše očekávání a toužená výslužba nebyla mu knížetem pánem povolena. Tím zhatil se celý zamýšlený plán a Jindřich vrátil se zpět na své dřívější stanoviště. To byla voda na Viktorův mlýn; znova zasvitla mu hvězdička naděje. „Sejde s očí, sejde s myslí,“ rozumoval as v duchu pro sebe a již se těšil z dobrého zdaru věcí. Leč upřímná láska nezná obtíží cest ni nepohodlí; Jindřich, ač dosti vzdálen, přicházel často k svému ujcí návštěvou a důvěrný poměr mezi Klárkou a Jindřichem pouštěl den co den hlubších kořenů. Jednoho dne seděli opět milenci v besídce pod lípkami. Náhle rozlehne se rána z ručnice — bolestný výkřik — Jindřich klesl Klárce v náručí co mrtvola. Viktor dostal slovu; as po hodině zahoukla v lese druhá rána. Zda sábl si Viktor na život, dosud neznámo; zmizel beze stopy. Klárka stonala dlouho a velmi těžce a když se jí trochu polehčilo, seznali jsme, že ubožátku přeskočilo. Jindřich a Viktor pletou se jí stále v hlavě, všude zří je před sebou; někdy po celý týden je tichá jako ovčička, jakmile však spatří myslivce aneb jen o něm hovořit uslyší, již je zle. Pak běhá celý den po lesích a poli, zpívá, plete věnce a když pobouření minulo, přijde zticha domů, vypravuje mi vše a stydí se za to, co byla prováděla. A zas je na čas pokoj. Zet poslal ji vloni do Prahy, leč tam byla tak tichá a hodná, že ji po několika měsících propustili s vysvědčením, že úplně zdráva.“

Stařenka si oddechla; pozoroval jsem, že velká tíže odlehla jí od srdce; nedivme se, vždyť sdílný bol jest jen bolu půl. Stanuvši u pěšinky vedoucí do polí pravila: „Nyní ale musíte se dáti pane v pravo podle lesa vzhůru, sama půjdu zde pěšinkou, abych si opět nadešla, co jsem si zašla. Za malé čtvrt hodiny přijdete k silnici, která vás dovede až do Vrchovin.“ Vypravování stařeno velmi mne dojalo a když jsem jí na rozloučenou upřímně ruku tisknul a zkomoucenou těšil, aby vše vůli Nejvyššího poručila, div že se mi opět nerozplakala.

Docházejí na pokraji lesa k císařské silnici rozhlédl jsem se ještě jedenkrát po vřkolí a k svému překvapení užírl jsem na blízkém návrší — Klárku. Mávala v povětří bílým šátkem, chvilkami tančila, zpívala, spatřivši však mne, že ji pozorují, vzkřikla zděšeně a mžikem zmizela v nedaleké bujné houšti. Ještě chvilkenku zíral jsem za zmi-

zelou dívkou a zertů maně vyklouzl mi pozdech: Ubohá Klárko!

Svatá Serapia a Sabina.

Žádné téměř poměry nezdaří se býti nyní tak zvrhlé, jako ty mezi služebnou třídou, mezi mladky a mladice, kteréž jak domácího tak i školního poučení a vychování z větší části postrádajíce a nad to ve zlých, nemravných spolcích dříve z pravé dráhy sv. víry a šlechtnosti se vyšinuvše pouze svým choutkám, žádostem a světu hovějí, čest a blahou budoucnost v šanc vydávají. Proto zajisté i poučení a potěchy potřebují, čehož i čtením dosíci lze. Snad hospodář vzdělaný „Blahověsta“ v domě svém vítající milerád postoupí toto čtení o dvou světicích hodné své čeláde, aby ona berouc si z nich krásný příklad v stopách ctnosti za nimi kráčela a radovala se, že nebe nejen mocným a vznešeným, nýbrž i nízkým osobám otevřeno jest a přístupno.

Toho času, když křesťané od pohanských vládařů stíháni a pronásledováni byli pro svou víru v Kr. Ježíše, pro svou mravopřestupnost, žila svatá panna, jmenem *Serapia* z města Antiochie v domě paní *Sabiny*, manželky zemřelého Valentina a ta když od sv. Serapie napomenuta byla, aby se naučila náboženství P. Ježíše Krista a si je oblíbila, uposlechla její rady a tak učinivši prospívala denně v křesť. smýšlení a v dobrých skutečích. Po nějakém čase rozkázal jí místodržitel Beril, aby sv. pannu Serapiu k němu poslati neopomenula. Sabina z počátku se svými domácími tomu rozkazu povolna býti nechtěla, ale brzo doprošovala se jí Serapia takto: „Paní a máti, dovol mi tam se, odebrati; modli se jen a důvěru měj v P. Ježíše Krista. Neboť ačkoli jsem nehodná hříšnice, přece se domnívám, že můj Pán Ježíš Kr. přijme mne za hodnou služebnici.“ Načež Sabina odvětila: „Milá dcero má, panno Serapio, já s tebou chci žiti i umříti, neupustím od tebe.“ I zdvihši se obě, Sabina a Serapia, šly spolu do soudního domu.

Když místodržiteli oznámeno bylo, že nejváženější paní města, Sabina, stojí přede dveřmi a že přivedla s sebou onuno horlivou křesťanku, tu ihned vstana spěl ven na chodbu a uvítav ji zdvořile promluvil k Sabině takto: „Proč se tak snižuješ velice? považ co ty jsi a z jakého rodu. Ty jsi se spojila s křesťany, nedbáš svého vzácného rodu, svého veleváženého muže a bohů, jichž hněv tebe zastihne. Vrať se raději domů i sprost

se té ničemné osoby, která tebe svým kouzelnictvím od uctění bůžků odvrátila.“ — Na to Sabina vece: „Kýž by i ty sám kouzly této sv. dívky jako já k tomu přiveden byl, abys se vzdal nečistých bůžkův a poznal pravého Boha, jenž šlechetných volá k životu věčnému, ale prostopášníků zavrhuje do pekla.“ Maje sudí ještě dost úcty k té vzácné paní nechal ji tentokrát s její šlechetnou služkou domů odejiti.

Za tři dny dal místodržitel veřejné divadlo a nařídil sluhům, aby Serapii předvedli. Sv. panna odvedena jest, i šla za ní v zápětí Sabina a dostala se také do toho divadla. Vidouc pak, že děvčeti v ničem prospěti s to není, zahlaholila na místodržitele: „Vzteklý šilenče! nepaš k své vlastní záhubě nepravosti proti této ctihodné panně boží: nebo od nyněka je Kristus náš Pán, jenž tebe a tvá knížata mučiti bude věčnými muky, protože jste náramně těžkých útrap vymyslili na sluky živého Boha.“ — Načež Sabina hořkých slzí cedíc ubírala se domů.

Místodržitel ale dal Serapiu předvolati a oslovil ji takto: „Obětuj nesmrtelným bůžkům, kterýmž i naši páni, císařové obětují.“

Serapia řekla: „Bojím se a ctím všemohoucího Boha, jenž nebe a zemi a všechno co na nich jest, stvořil; tvých bůžků ale nikoli vyzývati nebudu: nebť nejsou to bozi, ale ďábli.“ Místodržitel na to dí: „Pojď tedy sem a obětuj svému Kristu.“ — Serapia odpověděla: „Když sebe od tohoto světa čistou zachovám neúhonným chováním svým a když i jiných k této věře vedu milosrdenstvím jeho.“ Beril pravil: „Totéž chrám Boží a obět tvého Krista?“ — Načež Serapia: „Není nic vznešenějšího jako poznávati pravého Boha a ctnostně žíti a jemu sloužiti.“ Beril zase pravil: „Tehdyť ty sama jsi chrám tvého Boha, jak tu pravíš?“ — Serapia odpověděla: „Pokud za jeho přispěním čistou ostanu, jsem chrámem jeho, neboť Písmo svaté praví: Vy jste chrám Boha živého a Duch Boží ve vás obývá!“ Místodržitel řekl: „Pakli tobě násilí se způsobí, přestaneš-li býti chrámem Boha tvého?“ — Serapia na to řekla: „Písmo sv. dí: Kdo ruší chrám Boží, toho Bůh zahubí.“

Místodržitel, jemuž nic po hráchu nebylo, rozkázal dvou spustlým mladíkům z Egypta ji odevzdati, ti aby s ní po celou noc svou libovali prováděti. Nehorázní jonáci tito uvedli ji na osamělé místo do

pratnavé komory. Tuto Serapia se modlila řkouc: „Svatý, svatý, svatý, Tebe vzývám Pane Ježíši Kriste, jenž jsi pravý opatrovník a spomocník můj. Tebe vzývám Pane Ježíši Kriste, jenž jsi světlo a věčná útěcha, Tebe vzývám Pane Ježíši Kriste, jenž jsi navštěvoval sv. Apoštolů při zavřených dveřích a silil jich. Rač mně po boku býti a smiluj se nad nebohrou děvou Serapií i zbav mne hanebného předsevzetí těchto lidí. Ať oči jich oslnou, by nemohli se dotknouti tvé služby, jenž v tebe doufá. Zahanbiž jich nestydatostí a ostříhej mne v čistotě bez úhony těla a dej bych k Tobě přišla. Budiž Pane Ježíši Kriste s Tvou služebnicí Sabinou. Posiluj ji vedle moci své, aby nad ní nezvítězil zlý pokušitel ďábel, kteráž mnoho přetrpěla pro sv. jméno Tvé a pro mne, Tvou služku. Pane Ježíši Kriste vyslyš mne, jenž jsi požehnaný, slavný Syn nade vše chvály hodný s Otcem a Duchem sv. v čase a po věky. Amen.“

Noc když pak nastala a řečení mladíci svůj záměr vyvésti chtěli, strhlo se z nenadání hrůzné rachocení a děsné zemětřesení; a ti dva mladíci na smrt ustrašení sklesli bez vlády na zemi. A když neúhonná sv. služebnice Boží znamenala, že Boží pomoc tu, modlila se po celou noc s rozpiatýma k nebi rukama.

Ještě se ani nerozvedlo, když poslové bezbožného místodržitele přišedši vypátrati měli, vykonali-li tito padouchové rozkaz. Onino vstoupivše do komnaty, nalezli sv. pannu v modlení pohříženou a ty mladíky ale jako mrtvé ani na zemi leží, aniž vstáti aniž mluvíti nemohouce. I nastal tu veliký shon lidu. Místodržitel ale zahájiv zase soudní sezení, dal sv. pannu předvésti. Oslovil ji takto: „Co je děvče, máš-li dosti na tom aneb zachtělo se tobě toho více dostati?“ — Sv. Serapia řekla: „Mluvíš dle převráceného smyslu svého, jež ti ďábel pomátl a osedlal; mladíci mně nic neublížili aniž byli se mnou.“ Místodržitel pravil: „Jak to, nebyli-li této noci s tebou?“ — „Se mnou byl ten, jehož jsem já a jemuž náležím.“ — Tu místodržitel pravil: „Kdo jest tento?“ — Serapia na to dí: „Můj opatrovník a strážce, Pán Ježíš Kristus.“ Načež místodržitel: „Pověz, jak a jakými kouzly a čáry jsi ty mladíky ochromila?“ — Serapia vece: „Nám křesťanům není dovoleno kouzly a čáry provozovati, ale pomáhá Pán Ježíš Kristus těm, ježto ho vyzývají, proti vašim kouzlům a čárům.“

I pravil vrchní soudce: „Když tedy tvůj Kristus nade vše kouzelnické umění

silnější jest, nuže vzývej ho, aby onyno mladíky uzdravil, a oni říci mohli, vykonali-li v té noci na tobě svou libovůli čili nic. Jsemť přesvědčen, že jsi se svými čáry o rozum připravila, aby tvou hanbu nezjevili.“ Načež Serapia: „Bůh, jehožto služebníci jsem, všemohoucí jest a u něho nic není nemožného.“ Vrchní soudce dí: „Když tedy u tvého Boha nic nemožného, nuže udelej, aby onino mládenci se zotavivše mluvili.“ — Serapia odpověděla: „Čarovati tak jak ty se domníváš, neumím, ale konávám modlitbu k svému Bohu, a tak nejen mně ale i všem, kdož jej ze srdce zúplna vzývají, ku pomoci přispívá.“ — A vrchní soudce pravil: „Jakkoli chceš, učin jen, aby ti mladíci zase mluvili, potom uslyšíme, zůstalo-li tvé panenství neuhonné. Jdiž tam, kde ti mladíci jsou a modli se nad nimi k Bohu svému.“ — I řekla na to Serapia: „K čemu bych tam chodila. Dej je sem předvolati, aby stáli před očima okolostojících, by nebylo podezření nějakého podvodu.“ — Načež dal soudce těch jonáků předvolati. Oni na všech údech jsouce ochromlí nebyli s to slovo z úst vypustiti.

Tu soudce vyběhl svatou Serapiu, aby Krista Pána vzývala za jich uzdravení, a ona pozdvihši rukou k nebi modlila se: „Pane Bože všemohoucí, jenž jsi nebe a zemi stvořil, moře a všechno, co v nich jest, jenž jsi skrze sv. Apoštoly své mrtvé vzkřísil, málomocné očisťoval, ďábly vymýtal, němým řeč uděloval, hluchým sluch vracel, rač mne, svou služebnici vyslyšeti, která v Tebe doufá a neodvracuj se pro tento nešťastný a nevěřící lid, anobřz vzhlédni na tyto mladíky před očima všechněch, kdož na tebe čekají a toho pošetilce, jenž zuří proti Tvým věřícím. Pospěš, ó Pane, ať poznají, že Ty sám jsi Bůh a divy tvoříš a není nikoho krom Tebe.“ Potom dotknouc se těch mladíků řekla: „Ve jmenu Pána našeho Ježíše Krista povstaňtež“ — a namísto jak mile to zaslechli, vstanouce počali jsou mluvit.

A lid když to ušel a tomu se divil, vyslovil se vrchní soudce: „Vida že své kouzelnictví nemohla provésti, leč když se jich rukama dotkla.“ K těm mladíkům ale se obrátiv ptal se jich: „Jakým pak způsobem omráčila a ochromila vás tato osoba?“ — Mládenci odpověděli: „Pane, jak jsme se dle tvého rozkazu k ní chýlili, vstoupil krásný mládenec podivuhodné velikosti mezi nás; týž stkvěl se jako slunce a postavil se mezi nás a toto děvče. To když jsme viděli, pojala nás hrůza a my pozbyli síly a vědo-

mi. Věř, pane, toto děvče jest buď čarodějnice aneb její Bůh opravdu mocný jest.“ — Vrchní soudce tu k ní praví: „Pověz mi Serapie, o tvých čarodějných kusech, jakými to děláš, potom propustím tebe.“ — Serapia na to odslovila: „Nenávídím čar a kouzel, jako i všichni, kteříž Krista vyznávají, zavrhují čarodějnictví a nedají se jím přemáhati.“ — Tu vrchní soudce vece: „Teď uvidím, vystačí-li tvoje umění; pakli nebudeš obětovati, dám Tobě hlavu utíti.“ — Serapia pravila: „Nalož se mnou jakkoli, já obětovat ďáblům nebudu, protože jsem křesťanka.“

Na to vrchní soudce ji chtěl dvěma hořícími pochodněmi dát páliť; ty ale jak je přikládati se jali, shasínaly. — V tom soudce se ozve: „Sebevražednice a kouzelnice, podrob se císařskému rozkazu a obětuj nesmrtelným bůzkům a tak sprost sebe útrap a smrti.“ — Serapia odpověděla: „Vy jste sebevrahové, ješto živoucího a pravého Boha zapíráte a ďáblu se klaníte, s nímž v záhubu pádíte. Já ale obětuju sebe samu nesmrtelnému Bohu za obět, pakli ji přijíti ráci (mne za hodnou uzná.)“ (Dokončení.)

DOPISY.

Z Čáslavi v prosinci 1875.

(Pobožnosti; oprava a posvěcení chrámu.)

Praha všemožně se snaží aby chrámům přiměřených se dostalo oprav a okras, jak se o tom v „Blahověstu“, v „Čechu“ dočítáme; nic však méně i venkov nezůstává za matičkou Prahou pozadu, i na venkově mnoho, velmi mnoho pro čest a chválu Boží a Jeho svatých se koná, přes vše to nestoudné štvání lžiliberalů proti církvi a jejím sluhům. Chci se zde zmíniti toliko o tom, co víra láskou působící během letošního roku utěšeného v městě našem učinila. Napřed podotknouti musím, že duchovní správa v Čáslavi v nynějších církvi nepříznivých poměrech velmi nesnadná jest, a to tím více, an evangelici zde mají modlitebnu, pedagogium, školu, a Čáslav za nejdůležitější místo ve východních Čechách pro své zájmy považují. Ze evang. duch. správa v Čáslavi nelení, snadno si domyslíti, protož musí kat. duch. správa vždy na stráž bítí a bdíti, aby vinice trnů a bodlácím nezarůstala, ano musí se všech vhodných prostředků uchopiti, jimiž by se mezi katolíky duch náboženský budil, sílil a všemožně podporoval, aby vinice utěšeně rostla a hojného ovoce vydávala. Toto povolání své pochopil dobře nynější důst. p. děkan Jan A. Nožička, který uspořádáním rozličných církevních slavnost-

a obnovením děk. chrámu P. cíle toho do-
stíci se snaží. Letos ponejprv bylo město o
Vzkříšení Páně osvětleno, zvláště na námě-
stí, kudy se průvod s nejsvět. Svátostí ubí-
ral, nezůstalo ani jediné okno neosvětlené.
V měsíci květnu konala se zde letos též
poprvé Mariánská či tak zvaná májová po-
božnost při velikém účastenství domácích i
přespolních věřících. —

První sv. přijímání školních dětí jakož
i pobožnost na počest sv. Aloisia, patrona
školní mládeže, konaly se slavnostným spů-
sobem.

Děkanský kostel knížatům apošt. sv.
Petru a Pavlu zasvěcený, pocházející z po-
žehnané doby Karlovy, který věkem již znač-
ně sešlý a ošumělý byl, byl během letošního
roku uvnitř zcela opraven a obnoven. Ob-
mítka se zdí byla seškrabána a novou na-
hrazena; kostel byl cementovými dlaždicemi
znova vydlážděn; staré, slohu stavby chrá-
mové nepřiměřené postranní oltáře byly od-
straněny a budou příštího roku novými, v
slohu gotickém vyvedenými, nahrazeny; ta-
bernakulum a křesťanský oltář jsou znova na-
třeny a ozlaceny; lampy před hl. oltářem a
v kapli Matky bolestné v ohni postříbřeny;
12 nových svícnů, jakož i krásný koberec
zdobí hl. oltář, tak že tento chrám P. pro-
vedenou opravou nové, svatyně kat. důstojné
tvárností uvnitř nabyt. —

A to vše se stalo dílem pomocí záduš-
ního jmění a nápotem značnými příspěvky
zbožných katolíků, ku kterým hlavní podnět
důst. p. děkan dal, an svým nákladem ta-
bernakulum vyzlatiti, křesťanský oltář natřít
a lampy v ohni postříbřit dal. Opravený
chrám P. byl v I. neděli adventní důst. p.
děkanem slavnostně posvěcen.

Téhož dne vyšel průvod o ½ 10. hodině
ráno ze hřbitovního kostela sv. Alžběty, kde
se po čas opravování děk. kostela služby
Boží konaly. V průvodu se zúčastnila měst-
ská rada s p. purkmistrem, jakož i většina
členů obecního zastupitelstva, živnostenské
spolky s praporci a veliké množství zbožného
lidu. Průvod se ubíral při zpěvu nábožných
písní doprovázených hudbou do děk. chrámu
Páně, kdež p. děkan posvěcení kostela dle
předepsaného řádu s ordinariátním povole-
ním, za assistance domácího duchovenstva,
vykonával. Po vykonaných obřadech vystoupil
p. děkan na kazatelnu a měl k posluchačům,
jenž naplňovali veškeré prostory veliké sva-
tyně jadrnou řeč, jednající o víře, která lá-
skou působí a k závěrečné poděkování vřelými
slovy všem, jenž o obnovení tohoto chrámu
P. zásluh si vydobyli. —

Slavnou mší sv. s Te Deum byla tato
významná slavnost ukončena. Tak provedeno
bohumilé dílo, aby široko daleko hlásalo, že
dosud nevymizela ze srdce našeho lidu a
bohdá nikdy nevymizí víra působící láskou.

—*—

Z Písečné dne 25. listopadu 1875.

(25leté jubileum farářské.)

O slavnosti sv. Kateřiny I. r. slavil v Pí-
sečné důst. p. farář a bisk. notář Jan Št.
Křeček, pilný dopisovatel „Blah.“, který již
od svého vysvěcení na kněžství (r. 1840.)
tedy po plných 35 let s neunavnou horlivostí
na témž místě v duchovní správě působí,
své 25leté jubileum co farář. Srdečným do-
pisem pozval si k tomu dni bratry spolusvě-
cence a některé ctěné příznivce své. Nedba-
jící zlé cesty, zimy a deště sešli jsme se
v hojném počtu 18 — a ze stanic Zambre-
cké a Kyšpereké dopravily nás saně k mi-
lému jubilantovi. O desáté h. ráno bral se
průvod z fary do chrámu Páně sv. Kateřiny,
kde se konala pouť a však netoliko v chrá-
mě, nýbrž slaví se ten den již od několika
roků přičiněním horlivého duch. pastýře co
zasvěcený svátek po celé osadě.

Vykročivše z fary měli jsme banderium
před sebou a švarný jinoch Dostálek srdečně
vyslovil radost milému pastýři, že jim ho
Bůh dal, díky Bohu, že jim ho tak dlouho
zachoval a přání, aby s milostí Boží ještě
po mnohá léta mezi nimi působil a jeden-
krátě věčné odměny věrných sluhů Božích
došel. V chrámě Božím čekalo p. jubilanta
jiné překvapení. Po „Veni sancte Spiritus“
předstoupil před něj p. t. pan kanovník Leo-
degar Vacek a po krátkém srdečném úvodu
přečetl dekret, jímž p. jubilant od Jeho bi-
skupské Milosti jmenován jest čestným dě-
kanem a to v ocenění výtečného a zdárného
působení p. jubilanta na poli duchovním slo-
vem i péro a obětivostí pro zájmy církevní.
Na to vzal p. kanovník nový, celý stříbrný,
v ohni zlacený kalich s oltáře a oznámil, že
kalich ten věnuje vysoce důstojný pán Jan
N. Stárek, dr. a profesor bohosloví, čestný
kanovník v Hradci Králové a rytíř řádu
Františka Josefa I. chrámu sv. panny a muč.
Kateřiny v Písečné na vroucí poděkování
Pánu Bohu za sv. křest a všechny ty pře-
mnohé milosti, kterých v tomto chrámě Bo-
žím účastným se stal, a spolu též na trvalou
památku dnešního jubilea. Věnování — ku
poctě Boží a sv. panny a muč. Kateřiny —
vyryto jest na patě kalicha a bylo též pře-
čteno. Konečně oznámil p. kanovník, že ty
dva krásné ornáty, jeden červený skvostný

a druhý bílý, kteréž tu na oltáři leží a svého posvěcení čekají, co oběť díky a radosti na památku jubilea dnešního od p. jubilanta chrámu Páně sv. Kateřiny a milým osadníkům na vždy se věnují. Po té vystoupiv p. kanovník na kazatelnu, nastínil v úvodu mnohé změny, které se v osadě Písečenské staly od té doby, co před 25 lety při instalaci milého spolubratra — tehdež faráře, nyní děkana — z téhož posvátného místa kázal; církve ale Boží že nezměnitelná jest v snaze o spásu duší: a uvedl na to příhodně prostě a srdečně, jaké to štěstí jest býti hodným údem osady katolické. A že v Písečné jest lid dobrý, následovný dobrých skutkův, padla slova upřímná na vděčnou půdu. Po slavných službách Božích zapěli jsme všickni z hloubí duše: „Tebe Boha chválíme“, a není pochybnost, že radostné „Te Deum“ ozvalo se v srdcích zástupu, jímž chrám Boží naplněn byl. — Nebyly však toliko velké služby Boží konány, nýbrž byly slouženy mše sv. též o 7. a 8. hodině, vždy tři najednou — o půl 4. byly odpolední služby Boží a vždy byl chrám Páně plný. O 7. a 8. bylo celkem asi 100 osob u sv. zpovědi a sv. přijímání.*) Tak se slaví v Písečné pouť i za všedního dne v chrámě Božím i v příbytích jako zasvěcený svátek; nikde lomož, nikde služebná práce, všude ticho a svaté veselí. Banderium stálo přes celé služby Boží před chrámem a vyprovodilo nás při střelbě hmoždířů, které se po celou bohoslužbu ozývaly, opět do fary. I měla jistá matka pravdu, řkouc, že se jí všechno líbilo i to, že koně při té slavnosti byli, an prý, když jest nejbůh, kůň doveze kněze k nemocnému, proč by tedy nepřiklusal též vesele ku kněžské slavnosti. Pak následovala přátelská hostina, při kteréž mimo patronatního p. komisara, muže velmi skromného, byl samý kněz. Ohlášena blahopřání v chronogramech od vys. důstoj. p. profesora Jana Nep. Stárka, zvláštního příznivce p. děkana Písečenského, též od p. t. konsistorního rady a tajemníka J. A. Šrůtky, pak od p. faráře a vik. tajemníka z Jablonného Jos. Lukesle, kolegy ze semináře, který pro churavost přijíti nemohl — čteny básně, zaslané od důst. p. Vinc. Nejedlého, faráře na odpočinku

v Žamberce, důst. p. Ryšavého, fundatisty v Kyšperku, a žertík od faráře Hněvčevského.
J. J.

KRONIKA.

Z Prahy. Za příčinou nutné stavby nového kostela na *Smíchově* sestavil se výbor, jenž zítra o 4. hod. odp. na radnici Smíchovské první svou poradu obdávati bude. Zdař Bůh!

— *Pobožnost 40hodinná* bude se konati od 17. do 21. prosince u Matky Boží Sněžné (u Františkánů), od 22—26. prosince u sv. Salvatora v semináři.

— *Z Budějovic.* J. Excel. nejdušoj. p. biskup jmenoval p. dr. práv Vendelina Grünwalda, zemského advokáta v Budějovicích a komthura pap. řádu sv. Sylvestra, bisk. konsistorním radou.

— Sv. misie v osadě *Těchnické* začala vedením velebných pp. Redemtoristů ze sv. Hory P. Klementa Vlasáka co rektora, P. Františka Haška a P. Karla Melichara dne 8. září o 8. hodině ranní pod ochranou sv. Andělů strážných a ukončila se dne 12. září po 5. hodině večer. Den ode dne množily se zástupy zbožných účastníků nedbajících daleké a obtížné cesty. Již o 6. hodině ranní, kdy mše sv. počínaly, býval kostel naplněn, konečně nemohl chrám Páně zbožné účastníky ani pojmouti. Při dojemných slavnostech sv. misie: odprošení nejsv. Svátosti oltářní, slavnosti Mariánské, svěcení misionářského kříže, jakož i při zakončení sv. misie byl nával zvlášť veliký, jelikož v nich i cizí osadníci se účastnili. Kajicníků počítá se na 1100.

— Sv. misie v *Častrově* konala se od 25. září do 6. října od velebných kněží z kongregace nejsv. Vykupitele, a sice od p. superiora P. Josefa Tomáška, P. Josefa Koseka a P. Jakuba Havla. Účastenství s strany věřících bylo hned ze začátku veliké, a rostlo každým dnem. Od půl 6. hod. z ráno býval kostel lidem naplněn; přeplněn však býval v neděli a ve svátek sv. Václava, tak že se muselo venku na hřbitově kázati. Na výsost dojemné a přeradostné byly slavnosti: k uctění nejsvět. Svátosti oltářní, slavnost růžencová a posvěcení sv. kříže misionářského, které zajisté nevymizí z paměti osadníků. Účastenství v sv. svátostech pokání a nejsv. Svátosti oltářní bylo všeobecné. Kommunikantů bylo 1240, kdežto celá osada málo přes 1800 duší čítá. Pán Bůh dal svého zdaru. Aby Pán nebeský dílo to upevnil a potvrdil, bude tam, jakž s pp. misionáři na

*) Pan děkan stará se pečlivě o okrasu domu Božího, avšak největší ozdobou chrámu jest návštěva zbožných duší a ta ho nejvíce těší; jsouť ale farníci též obětovní, neboť nezřídka bývá darováno voskovic na osvětlení celého kostela, a těch potřebí 60! —

jistě umluvené, v příštím roce ku konci měsíce máje konati se renovace.

Z Bavor. Nejdůst. p. biskup diecése Würzburgské Jan Valentin *Reiszmann* zemřel v noci 17. listopadu po krátké nemoci téměř náhle, tak že jen sv. pomazání obdržeti mohl. Nynější proticírkevní boj zasadil mu ránu smrtelnou. Narodil se ze zámožných rodičů stavu rolnického dne 12. listop. 1807, na kněžství posvěcen dne 25. listop. 1830 pracoval v duchovní správě na rozličných místech i byl mezi tím dne 6. srpna 1831 za doktora theologie povýšen. R. 1837 stal se profesorem biblického studia a orientálních řečí na vysokých školách Würzburgských, r. 1846 kanovníkem, 1854 generalním vikářem, 1861 proboštem a 1870 biskupem.

— V Tubinkách zemřel v noci 3. list. náhle profesor mravouky a Nového Zákona dr. *Aberle* vadou srdce, kteréž při obdukcí z těla vyňato vážilo 2 libry, kdežto zdravé srdce jenom 18—20 lotů váží. Narodil se dne 15. dubna 1819 a byl od 1832 knězem.

— Biskup *Haneberg* upadl v nemilost u vlády i krále, protože k poutní slavnosti v Oggersheimu, kdež jubileum se konalo, za kazatele pozval Mohučského bisk. Kettelera.

Z Pruska. Císař Vilém byl letos v Itálii. Než opustil Milán, přijal také deputaci římského freimaurského spolku „Grand Oriente“, kteráž mu podala lichotivou adresu všech italských freimaurů. Císař Vilém přijal adresu řka: Jsem vám velice povděčen za city opravdu zednářské (freimaurské), ježto vyjádřeny jsou v této adrese. Já jsem již star a nemohu mnoho působiti, ale můj syn, jehož jsem do tohoto velikého spolku zapsati dal, dokončí dílo mé. Vyslovte díky všem mým italským bratrům (zednářům) a ubezpečte je, že všecko, seč jsem, učiním k našemu a jejich blahu. — Odtud lze si vysvětliti leckterý výjev „kulturního boje“.

— V Berlíně ubývá dle úředních zpráv vyznavačů náboženství protestantského a přibývá lidí bez náboženství či pouhau. V druhém čtvrtletí r. 1874 čítalo se v Berlíně 10.042 pokřtěných a sice 5078 chlapců a 4955 dívek, avšak v témž čtvrtletí r. 1875 bylo pokřtěných jenom 6527 a sice 3232 syňů a 3290 dcer, tedy o 3520 dítek méně než r. 1874. Povázíme-li, že celkem letos mnohem více dítek tam se narodilo, seznáme smutnou pravdu, že dobrá třetina všech narozených bez křtu zůstává. Oddáno bylo v II. čtvrtletí r. 1874 ještě 3319 snoubenců, v témž čtvrtletí 1875 však toliko 1165, tedy o 2157 párů méně. K století Páně šlo v témž

čtvrtletí min. roku ještě 29.541 osob, letos však za týž čas jen 10.198. Půjde-li to tak dále s kopce dolů, bude Berlín v několika letech městem pohanským. Protestantismus, vypuštěn jsa z područí státu, podobá se břečtanu, jenž se zdi, po které se pnul, smeknuv se, na zemi leží.

— V *Moglině* v Poznańsku usnesli se katol. Poláci, že pošlou adresu oddanosti vrchnímu pastýři svému, kard. Ledochovskému. Stalo se, ale listina jim vrácena s poznámkou krajského soudu v Ostrově, kdež kardinal u vězení se nalezá, že adressátovi odevzdána býti nemůže.

Z Říma. Dne 24. listopadu uznala konečně vláda italská základní listinu českého hospice v Římě za platnou a přiřkla témuž hospici právo dalšího trvání či navrácení původnímu účelu. Budova ta zdvihá se péčí Msgr. Jaeniga ze svých ssutin, kaple sv. Václava se opravuje a zároveň staví se nová část domu. — Generalní kongregace sv. obřadů odbývala 23. listopadu schůzi ve příčině vyhlášení za svatého blah. Klementa Mar. Hofbauera ze shromáždění nejsv. Vykupitele.

Z Francie. Během min. měsíce otevřený byly dvě katol. university a sice v Paříži a v Lyoně. Dálo se to za hojného účastenství věřících slavnými službami Božími a řečmi profesorů.

Z Jerusalema. Dne 25. září byly od lat. patriarchy svěceny a v chrámu sv. hrobu zavěšeny tři zvony, což jesti důležitou událostí, proto že od času, co sultan Saladin křesťanům sv. město odňal a zvony s věže chrámu Božího hrobu odstraniti dal, v Jerusalemě nebylo slyšeti hlaholu zvonu, jenž by věřících byl svolával k modlitbě a ku vznešeným obřadům konaným v ohromném tomto chrámu Páně. Anž před 30 lety nebylo slyšeti v Jerusalemě ani jednoho zvonu, jenž by byl naznačoval, že křesťané a křesťanské chrámy tam se nacházejí. Nové tři zvony mají velmi krásný hlas, tak že nejen katolíci, nýbrž i Řekové a Armeni, ba i Turci celí byli unešeni a se domnívali, že slyší varhany. („Hlas“.)

Paběrky.

23. *Podobenství a přísloví z Efréma Syra.* Jako vepřové vypasují se žaludy, tak zlé žádosti nepravými myšlenkami.

Jako dříví je matizna ohně, tak pýcha podpal a příčina hněvu.

Jako pták volavec vábí ptáka, tak zlý

tovaryš přelouzí a v táž osidla hříchů zavodí tovaryše.

Jako kůň tvrdo-ústý shazuje v záhubu svého jezdce, tak i tvrdosťnost převrhne člověka.

Jako kadidlo činí pochoť čuchu, tak pochotna je čistota svatému Duchu.

V čas ohně třeba jest upotřebiti stříkaček, a v čas pokušení vylití slzí; nebo jako vodou udušuje se oheň, tak zlé žádosti slzami spojenými s modlením.

Náleží se chrániti zlé rady převrhlého tovaryšstva; nebo jako když dva jsouce oděni pěkně jdou po tržišti, a jeden z nich nedada na se pozor zakopne, a upadna v bláto šat sobě zkáli a zkazí, na to popuzen jsa závistí, spolu-chůdce v brud uvrže, aby se sám stydět nemusil: tak i ti, jenž vypadnou ze ctnosti, pokoušejí se podraziti drahých, aby sami nezůstali v hanbě. Ti jinak a jinak omlouvají nepravost, i upotřebí jich ďábel jako vnady na udici, aby neopatrných v záhubu ulákal. Jsi-li ty moudr, utkej od nich.

O krutého boje s tyranem (ďáblem) v tom životě! Blahoslaven, kdo neupadá v osidla jeho, aneb upadna, aspoň z tenat jeho skůro zase vyvázne, jako ryba. protrhnuvší síť, a zase do vod se dostavší. To-li se jí zdaří, bude spasena, jinak, vtržena byvši na zem, zhyne aniž si více pomůže. I my podobně, dokud jsme v tom životě, s pomocí boží síť nepřítelů můžeme potřhat a se vybaviti na svobodu; zaskočí-li nás ale smrt a soud boží, tu již bude nelze. Mějme se tedy na péči, a potupujme v čas zlých žádostí.

Nemysli, milý, že sám na tom světě máš soužení; neb všelikáť hlava v bolu, a všeliké srdce v žalu. Moře je svět tento, a přístav život zbožný. Upevni kotvy a vazáky, aby tě vichřice v rozhukalé vlny nezanesla.

Rozpomeňme se jak mnozí mocnáři dobyli krajin a hradišť, a zhynuli, aniž více je po nich památky. Jak mnozí panovníci vzdělali si sloupů a obrazů, myslíce tak zvěčniti své jméno; jako jsou sloupení Persepolitánská a jehlanci egyptští, ale nastoupil jiný věk, a jiní mocnáři vyvrátili hrobiště jejich a kosti jejich jako kamení zpřevraceli. Což jim tedy jejich úsilí a nádherné hřebíky byly naplat? Jinak je s těmi, ješto v Bohu zbohateti a slávy jeho účastni být usilují. Jejich počest trvá podnes jako světlo slunce, měsíce a okolečný rej hvězd až posud na obloze se stkví v ustavičné jasnosti, kdežto vše tělesné nasení pokolení zemského, jako obilí dozralé, z polí strženo a pohrabeno bývá. Tak těm, kteří Hospodina milují, u-

hodláno je nehynulé království nebeské a všeliké jeho blahoslavenství.

Jsi-li pokorný a poslušen jediné tu, kdež mistři tvoji a vrchní lahodně ti přimlouvají, tu neprokazuješ ještě, že-by byl v ctnosti statečný; neb i divá šelma je krotká, když se jí lahodí, nýbrž i když se ti přísně domlouvá, mile strp a přijímej kázeň. Mojiš, ač v Egyptě byl u všelikém vědomí dospěl, podroben byl Jethrovi, ač bezpochyby u vědomí nic mu neoddal; tak Jesus Nave svým poslušenstvím jediné získal to, že se stal nástupcem Mojžíšovým a Samuel, že poslušen byl Heliho, za hodna jest uznán, slyšeti hlasu božího. Podobně Eliseus tůž ctností zdědil plášť a mudrctví a milost boží, jenž odpočívala na mistru a předchůdci jeho, Eliáš. A což připomínám ta lidská líce. Však sám Syn Boží v svém člověčenství poddán matce a Josefovi pěstunu a ponížil se i byl poslušen až ku smrti kříže.

J. Vlček.

Literární oznamovatel.

— „*Sedmero skutků tělesného milosrdenství.*“ Mladým a dospělým ve vázané řeči vydal František Doucha. Připojené obrazy nakreslil Antonín Jedlička. V Praze 1876; ve velkém 4° str. 44. (Dílo ozdobné.) — „*Blahověst*“ poukázal již předběžně k tomu spisu, z kterého též tu onu báseň podal na ukázkou. Celé činí velmi vážný dojem, a básně, kterými se obrazy důstojně objasňují, staví jak mysl tak srdce čtenáře na vyšší, nad směr pozemský povznesené stanovisko. Co se samého vydání díla, (pro krásnou úpravu zvláště za dary se hodičího) týče, jakož i připojených obrazů, — které dle výroku listů veřejných „činily v uměleckých kruzích sensací“ — podotýká básník v dodatku následovně: „Vytisknutí přítomného spisu, již v roce 1869 uchystaného, zdrželo se až do nynější jen tím, že umělec ku pěti, od r. 1867 počatým a pak dávěji hotovým obrazům dva ještě scházející dle svých velkých kartónů vykresliti mohl teprva r. 1873—74. Stalo se to jednak za příčinou jiného zaměstnání a stále choroby, jednak následkem jeho odchodu z Prahy na akademii ve Vídni r. 1873, kdež 18. dubna 1875 máje 41 let věku, v nemocnici skonál. Velké ty jeho nákresy byly širším též kruhům obecenstva přístupné již na výstavě Vídeňské a nato Pražské. — K osobám, kterými se uvedené zde skutky naznačují, zvoleno roucho na obrazech se vyskytující netoliko pro jeho malebnou řasnost, nýbrž i proto, že ty děje hlavním působením, dílem ve škole, dílem v duchovní správě vůbec, sáhají v obor duchovenský.“

— „*Křesťanský muž.*“ Zrcadlo pro křesťanské pohlaví mužské. Kniha původně francouzsky sepsaná od P. V. Marchala, apoštolského

missionáře. Zčeštil Matěj *Procházka*, prof. gymnasiální v Brně, starosta „Dědictví sv. Cyrilla a Methoda.“ Nákladem „Dědictví ss. Cyrilla a Methoda.“ na rok 1875. V komisi u Ant. Nitsche v Brně, Bedřicha Grosse v Olomouci a Karla Řivnáče v Praze. Str. 345 mimo stanovy, tičty atd. Cena 80 kr. Pěkný podíl tento jest „Bibliotéky poučné, vydávané Dědictvím ss. Cyrilla a Methoděje“ číslo XII.

— „Divotvůrkyně devatenáctého století svatá panna a mučenice *Filumena*.“ Podle vlašského Dona Francesca di Lucia sepsal P. Jan Alois *Dremel*, kněz církevní, spisovatel modlitebních kněh: „Malé hodinky k nejblaženější Panně Marii,“ „Ponavení ku vnitřnímu životu,“ „Pravá obět před Bohem“ atd. (os. děkan v Sloupnici † 28. října 1875), připojiv devítidenní pobožnost, modlitby ranní, večerní, ke mši svaté, k zpovědi, k přijímání atd. *Páté*, opravené a rozmnožené vydání. S 2 ocelorytinami. Nákladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze. Str. XVI a 470. V obálce za 1 zl.

— „*Poetická čítanka*.“ Sbírka básní původních i přeložených atd. Sešit 11., str. 801 — 880, za 30 kr. u Kobra.

— K „Dědictví sv. Prokopa“ přistoupili pp.: Ignat Unzeitig, kaplan v Čermné, Jos. Opp, farář v Slavětíně, Adolf Maleček, kapl. v Štětí, Jan Sedlák, alumnus arcib. semináře v Praze, Jakub Sponar, kapl. v Zelnavě, Jos. Prachar, kapl. v Kounicích, Jakub Farka, kapl. v Žumberku; Jan Jelínek, Frant. Kroutilík, Jakub Kohout, Ignát Nepustil, Jan Pěkník, Jan Ryšavý, Jan Řehák, Ant. Stojan, Jan Řezníček, Theodor Otíпка, Jan Selenka, bohoslovci v Olomouci; Frant. Navrátil, kapl. ve Vranově, Jan Sýkora, alumnus k: arcib. semináře v Praze, Jan Ježek, kaplan v Křečovicích.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Friedl*, farář v Schönthalu, za děkana v Toužímí;
- p. Martin *Velický*, kapl. v Plaňanech, za far. v Řičanech;
- p. Arnold *Mokříž*, far. v Hobšovicích, za far. v Kvilicích;
- p. Klement *Markrab*, 1. kaplan na Smečně, za admin. v Hobšovicích;
- p. Josef *Moc*, kapl. v Starém Sedlišti, za proz. kapl. do Smečna;
- p. Antonín *Holeček*, neom., za kapl. do Star. Sedliště.

Upřádněná místa:

Zbírov, zámecké kaplanství, a
Strašice (vikar. Hořovic.), fara býv. patron.
p. Stroussberga, t. č. liberae collationis,
od 12. pros. na dobu čtyř neděl.

V biskupství Budějovickém.

Ustanoven jest:

- p. Jos. *Hanzlovský*, špitální kaplan v Čížové, za faráře v Drahenicích.

➡ Příští číslo, poslední tohoto ročníku, bude se vydávati v pátek dne 24. t. m. Přiložen bude obrázek.

Jestli „Blahověst“ k výslovné žádosti některých přátel opět vycházeti bude, činíme uctivé *pozvání ku předplacení* na ročník nový, XXVI. Předláci se v expedici (v kněhkupectví B. Stýbla. Podmínky viz v čele listu. Nejlevněji předplácí se poukázkou poštovní, třeba však zřetelně na ni napsati adresu předplatitelovu i poslední poštu. Poukázkou lze jest také na více časopisů najednou předplatiti, což pak expedice jedna druhé ochotně dodá.

Kněhkupectví B. Stýbla v Praze

přijímá předplacení na časopisy:

	Ročně 16 sešitů
Alte und neue Welt	6
Časopis kat. duchovenstva	18
Deutscher Hausschatz	12
Hedwigsblatt	12
Chrysologus	12
Literarischer Handweiser	18 čísel
Paleček	17 sešitů
Philothea	12
Posvátná kazatelna	12
Prediger und Katechet	12
Světobzor s přímí	26
Škola a život	8
Weckstimmen	12

Cena předplatní:

	zde	poštou
zl.	3.84	zl. 4.64
„	3.—	„ 3.50
„	4.32	„ 5.22
„	3.40	„ 4.—
„	3.25	„ 3.85
„	1.70	„ 2.06
„	5.10	„ 5.95
„	3.14	„ 3.74
„	4.—	„ 4.—
„	3.28	„ 3.88
„	8.58	„ 9.88
„	4.—	„ 4.50
„	—80	„ 1.04

BLAHOVĚST.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v k. arc.
semináři
č. 190-I.

Hlasy katolické.

Redaktor a nakladatel: kněz FRANTIŠEK SRDÍNKO.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. STÝBLA
na sv. Václavském
náměstí, č. 786—II
Nedoklá čísla
reklamujte nejdříve
v měsíci.

Předplácí se v Expedici a u všech řádných knihkupectví: Celor. 3 zl., polor. 1 zl. 50 kr. Po poště jenom v Expedici: Celor. 3 zl. 50 kr., polor. 1 zl. 75 kr. Čtvrtletní předplacení se neprijímá. Jednotlivá čísla se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Sv. apoštol Páně a blahověstec Jan.
(Dle hymnu Marka Hieronyma Vidy složil J. Vlček.)

Ký to létavec o bystrém křídle
vypulý po lehkém poletu,
jak — by domoval v tom horo-sídle,
snášel se tam v jasném blankytu,
jak — by na perutích zavěšený
bez ruchu se tam slunící stál,
a jsa divnou rozkoší utěšený
světla sladké prysky v sebe ssal?

Ký druh křídlačů to? Však volavka
ni orel tak vysoko neletí;
okruh oblohy jejich-tě stávka;
ten však horuje až až v zázvěti.
Znám já tvory, a jest to naše plémě,
jenž Vidouci, Nadšení slují;
ti, když je netíží těla břemě,
k pokrajům tam nebes vzletují.

Ten však vzbíjí daleko se výše,
a co v svatyni pravdy shleduje,
od věků skrytá tajemství říše
božské, rozumu divná, zjevuje:
co bylo hned nežli na počátku
zbudován je všeho-míra dům,
a jak s věčným Velduchem ve sňatku
nerozdílím vládí je božský Um,*)

Um vše-tvorčí, Slovo divno-řečné,
Um, jenž u Boha a Bůh je byl,
a jak proměnil své bytství věčné
s časným v těle k nám se přiseli.
„My, kteří jsme Jedno-rozeného
Otcova zde v lidské postati

pěstili, viděli jsme slávu Jeho
plna pravdy a blahodati.“

Kdož-by pěl tak, leč ta ducha-plná
dušice, již On sám si připojil
velký porozenec z Otcovska lůna,
a duchem své lásky zapojil?
Kdož jiný to, leč ten, ještě celým
srdečenstvím Páně jsa milován
byl k Jeho moudrosti otevřeným
pokladům připuštěn, věstec Jan!

Arci ty's to angeli, zvolenče,
jehož Bůh tu zjevený v těle
tak zamiloval, blaho-slavence,
mládec mládce, přítel přítele,
že k prsoum svým vlastním tě přivíjel,
a tu vedlé lásky výlevů
z úst jeho's plným ty douškem píjel
všel'kých rady věčné objevů.

Nic toho nedal ti rod šlechtický,
Zebedeovče z Betsaidy,
ni tvé umstvo loviti rybičky
že's jiné tak zvolen nad lidi,
abys nejkraššího z lidských synů
brž Syna Božího celoval,
on pak vrchitou milostí směnů
života slast i strast ti sděloval.

Sladká láska! ó jaká dvou srdcí
tak šlechetných byla to záměna?
ká v něm z očí Tvých, Pane žádoucí
milostí planoucích plamenná
tílila touha, když preleš a krásu
ve světě nevidanou je zřel,
Slovo hlásající světa spásu
slychal, ó jak odtud zahorel!

*) Λόγος.

O jak se tu rozkoší rozplýval,
a v duše své hloubi se ztěšil,
když na srdci Tvém jest odpocíval,
lásku božskou z lásky zdroje pil!
Jakž na Tobě as očí svých pásal
vídaje, jak se otvírá nebe
nad Tebou, a jak k hlasům užásal,
jenž od Otce splývali na Tebe!*)

A jak as zas chvěl se pro Tě, Pánku,
vidá jak zlostníci se rojí
okolo Tebe, a Tě, Boží Beránku,
vydati na jatky se strojí!
Když pak tam ta chasa nehostinná
nocleh Tobě dáti nechtěla,**)
což div, že ta duše holubina***)
pro Tě, miláčku, žlučí zkypěla?

Než ty, šťastný! všech těch strastí sladil
Pán milý úkoškem lásky své,
a jak v životě tak v smrti hradil
hojně Ti největší ztráty tvé,
a co na vše druhy tvé dopustil,
by po něm krvavou šli šlepějí
v nebe, tebe však vši muky zprostil,
a v stu létech uspil v pokoji;

ač však odešel-lis též do návy †)
cestou všeho těla, nebo spíš
do skonání světa, jak se praví, ††)
v sadech Edenských se procházíš;
jakož pak ni kotel ohně lýtý
oleje vařícího Ti uškodil,
z něhož neporušen a co zmytý
zápasník Boží jsi vychodil.*)

Ani vyhnanství Ti bylo strastí;
než tam nehostinném na břehu**)
v pomnění's okoušel lásky slasti,
a Ducha svatého v nádechu
v listy znamenal's co Ti zjevino,

*) Mat. 17, 5.

**) Luk. 5, 72.

***) Jméno Jan vykládají někteří by znělo co milostník, miláček, od slovesa Hanan affect gratia; jiní však praví, že zní tolik co Jonah (holubice).

†) Do hrobu.

††) Na toto domnění přivedeni byli někteří výtkem Páně (Jan 21, 22). Sv. pak Tomáš Aquinský lib. 4. dist. 43. Art. 8. Quaest. I. zastává, že Bůh tělo jeho z porušitelná proměněné v neporušitelné a nesmrtné do ráje Božího je přenesl.

*) Vypravuje tak otec církv. Tertullian, jenž žil okolo r. P. 190, že sv. Jan na rozkaz císaře Neroná v Římě přede branou latinsk. v kád oleje vařícího byl uvržen, odkudž, jak dokládá Vincent. Tom. 2 spec. Histor. lib. 11. cap. 14. neusmažen, alo co pomazaný mastí athleta Boží je vyšel

**) Na ostrově Patmos, kamž od Neroná l. P. 96. byl vyhoštěn,

a v očích světáků se tají.
ké divy, jak Bohem uložino,
v říši Jeho dítí se mají.

Ač vyhnanství dopustila na tě
lásku, však zas slavněj odplácí,
než jak prosila kdys tvoje máte*)
když zas k tvým milým tě navrací
lásku ta, jenž na kříži visící
tobě oddala svou panenskou máť,
jakž jinému žádnou než panici
tobě mohla vůchranu ji dát.

Jan k milému navrátil se bravu
jako věrný pastýř s ním chodí,
skýtaje mu spásy věčné stravu,
a ho k života proudům navodí;
a všeho, co časné, zapomena,
kde se mu přijít neb stát loučí,
skály a háje nejsladšího jména
Ježíš ohlašovati učí.

Na nebi ni na zemi nižádne
rozkoše leč v Tobě, Ježíši,
nezná, Tvé jen jmě mu v ústech sládne,
jen Tebou mu prsa oddýší;
jedno Tobě srdce jeho bije,
jedno Tebe miluje ze všech sil,
a jen pro to žije, by, co žije,
láskou vroucí k Tobě zapojil.

Jakž jinak, když stále vře mu v srdci
lásky žar, jímž Ty's až ku skonu**)
miloval ho? Tak zajisté v peci,
v níž včera rozpáleno kamenů,
byť pohořela již všechna drva,
než horoučest sálající z ní
od čelestnu po celou noc trvá,
ni potuchne až se rozední.

V srdcích lidských arci zpřirozena
mrazných toho plápolu není;
než ó! kýž oheň ten, kýž zplamenná
jejž přišel Pán vznítit na zemi***)
O, smrtníci! ké-by zkvětlo štěstí,
ký-by vrátil věk se vám zlatý,
by druh druhá miloval beze lsti,
jak hned každý byl-by bohatý!

Hned zlořečená-by zlata žížeň
s podvodem se ze světa hostila,
trud-by v slasť byl, a společná přízeň
ves náhodný bol-by zhojila;
v blaho — plodném míru a bezpečenství
plémě lidské svorně — by žilo,

*) Mat. 20, 20.

**) Luk. 13, 1.

***) Luk. 12, 49.

vše své rŕoŕce hoje a blaženství
nebe na naši zem-by klopilo.

Láskat živel, z něhož se rodíme,
v němž trvám a jediné žive;
nebtě Bůh sám láska, a nebe i země
hýbe se Jeho lásky náplyve.
Protož, kdo chceš žít, a žádáš sobě,
by žil v Bohu, a v tobě Bůh, miluj!
Kdo pak nemiluje, tŕí co v hrobě
za živa, aniž je, Bože, tvůj.

„Nejmilejší! milujte se spolně,
jako Bůh prvé vás miloval,
a spasit chtě věčně, dobrovolně
Syna svého za vás v výkup dal.“
Tak lahodná slova ve tvých ústech
stále sládlá, hlasáči milosti,
a také to bratřím na všech místech
namášeoval's číše blahosti,

Až duše tvá, jak ta holubice
tužbou po choti svém nyjící
strávila tvé tŕlko jako svíce
roztekouc a dohořející.
O drahý! budže v nebi s Ježíšem
králíš, bud chodíš tam po ráji,
sestup druhdy ze blahé své říše,
a zavítej k křesťanské láji.*)

Pokud třeba, rač nám objevovat
království Božího tajnosti
navodě Hospodina oslavovat
velduchou bratrskou milostí.

O Narození Páně.

Od J. Ev. Eybla.

„A tot vám znamením: Naleznete nemluvnátko plenkami obvinuté a položené v jeslech.“ (Luk. 2. 12.)

Shromáždili jsme se, abychom ctili tajemství Vtělení Syna Božího; abychom se těšili z toho, že Bůh sestoupil s nebe na zem, aby nás pozdvihl ze země na nebe, že se snížil, aby nás povýšil, stal se chudým, aby nás obohatil. To je nám dnes rozjímáti, to mně L. V. vykládati, a Bůh dej, abych s prospěchem vykládal! Očekávající všeliký zdar u věci tak svaté jediné s hůry, pozorujme tři stupně, po kterých Syn Boží ráčil sestoupiti s výše svrchované až k poniženosti nejlubší.

Předně stal se člověkem, přijav na sebe lidskou přirozenost; za druhé trpěl, podrobiv se našim slabostem; za třetí stal se chudým,

snášev všechny potřeby a bídy lidské. A nemyslete, že nám bude daleko hledati toto trojí ponižení Syna Božího: dnešní evangelium nám je podává. „Naleznete“ praví, „dítě nemluvně,“ to je začátek života lidského; „ovinuté plenkami,“ to je důkazem slabosti lidské; „položené v jeslech,“ to je výrazem bídy nejvyšší. V tomtéž textu vidíme tedy: lidskou přirozenost projádnou slovem „dítě“, slabost a nedostatečnost označenou „plenkami“, chudobu a bídu osvědčenou „jeslemi.“

Posvěťme si jasněji na tyto pravdy. Nejprvé je jisto, že Syn Boží, stávaje se člověkem mohl na sebe vzíti lidskou přirozenost s těmi vlastnostmi, kterými se označovala před pádem, jsouc nevinná, silná zdravá a nesmrtelná. Tou měrou by se Slovo Boží bylo vtělilo aniž by bylo trpělo strastmi, které jediné hříchem byly zaviněny. Syn Boží ale takové přirozenosti na sebe nevezl; přijav na sebe člověčenství podvolil se všem nedostatkům, ježto je provázejí. Bera na sebe všechny slabosti mohl je přikrýti slávou, dostatkem, hojností, vším, co bývá lidem žádoucí a čemu se obdivují. Ale učinil Spasitel toho. První jeho krok byl, že se stal člověkem, čímžto se postavil až pod anděly dle slov Písma sv.: Učinil jsi ho málo menším andělů (Ž. 8, 6). Na tom není dost. Ponižil-li se prvním krokem pod anděly, sestupuje druhým krokem až k hříšníkům a těm se podobá. A kterak? Nebeře na sebe přirozenost lidskou, jaká byla na počátku, nevinná, nezkažená, nesmrtelná; ale v tom stavu neblahém, do něhožto ji připravil hřích se všemi smutnými následky, jako jsou bída, bolest a smrt. A ani na tom náš Spasitel ještě nepřestal, ale sestoupiv ještě o krok níže, vydán je psotám a neváznosti hned na počátku svého života.

To všecko budí sice podivení a vyznává se, že se nemohu takovému ponižení dost vynadiviti. Ale naše podivení vzroste v úžas, slyšíme-li, že tato poniženost je dána za znamení, podle kterého máme poznati Spasitele světa. „A tot vám znamením: Naleznete nemluvnátko plenkami obvinuté a položené v jeslech“; naleznete přirozenost podobnou vaší přirozenosti, slabosti takové, jako jsou vaše, bídu pak větší nežli je vaše.

Ale kterak prospěje naší slabosti lékař, který je sklíčen všemi slabostmi? Kterak bude pomáhati, sám-li je bez moci? A prospěje to nešťastným, přijde-li Bůh sám rozmnožit jejich množství? Či nezdá se naopak, že se járho svírající potomky Adamovy ještě těžším stane, když i sám Bůh je musí snášeti? Ovšem by člověčenstvu nic nepro-

*) křesťanskému lidu

spělo, kdyby tento stav poníženosti byl vynucen a ne dobrovolný, kdyby Spasitel v něj byl klesl z musení a nebyl ho přijal z lásky. Ale jeho ponížení není pádem nýbrž laskavost, není poklesek nýbrž dobrota a vlídnost k člověčenstvu. „Ukázala se dobrota a vlídnost Spasitele Boha našeho“ (Tit. 3.)

Ve St. Zákoně báli se Boha, v Nov. ho máme milovati, nebo „Bůh jest láska.“ Rodičové Samsonovi zvolali: Smrtí zemřeme, nebo jsme viděli Boha. (Soud. 13, 22). Lid na poušti přestrašen a hrůzou poražen z daleka stál nechtěje se přiblížiti k Hospodinu, aby snad neumřel. (Ex. 22, 19). Jakub lekajese řekl: Jak hrozné je toto místo, není tu jiného jedině dům Boží a brána nebeská (Gen. 28, 17). Prorok Isaiáš celý užaslý zvolal: Běda mně, krále Hospodina zástupů viděl jsem očima svýma. (Jo. 6, 5).

V N. Z., když Slovo Boží se vtělilo a mezi námi přebývalo, praví se: „Ukázala se vlídnost a dobrota Spasitele našeho Boha.“ A tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. (Jan 3, 16).

Syn Boží sestoupil vtěliv se, aby nám ukázal stupně, po kterých bychom k němu vystupovali a proto jest ono ponížení Boha vtěleného jistou známkou, že je naším Spasitelem. Vizme jen toho příčiny: Tvá přirozenost klesla hříchem, tvůj Bůh ji vzal na sebe, aby ji napravil; tys chřadnul strastmi. On se jim podrobil, aby tě zhojil; bída vezdejší tebe děsí, On ji zkoušel, aby ji přemohl, a marnou ukázal její hrůzu. Nejsou-liž to božské známky, dle kterých poznáváme Boha Spasitele svého? Ukázala se zajiště milost Boha Spasitele našeho všechněm lidem vyučujíc nás, abychom odřeknouce se bezbožnosti a světských žádostí, střizlivě a spravedlivě a pobožně živi byli na tomto světě (Tit. 2, 11—13) slávu vzdávající Bohu na výsostech a na zemi pokoj a dobrou vůli s lidmi majíce. Amen.

Ná konec roku.

Rozjímání o smrti.

Má poslední hodinka, mé smrtné lože. Prosím za milost, abych jasné poznání smrti měl a ji teď na sobě cítil, abych světa a všechny věci na něm za to měl a pokládal, co jsou.

a) Chci vmyslet si živě na smrtné lože své a s něho pozorovati vše, co mám: své peníze — své skvosty a drahé věci — šatstvo — knihy — pak i všechny osoby, jež mně přináležejí a od nichž odebrati se musím

— chci zpomenouti i na kněze se svátostmi umírajících — co si o tom všem, co při každém zvlášť myslím?

b) Chci naslouchati: cvakadlu u hodin, jež mne upomíná, jak rychle čas pomíjí — umíračku a smutným jeho zvukům — řečím přátel kolem lože mého stojících — pláči a nářku, vzlykání a slzám — modlitbám církve konaným nade mnou umírajícím — při udílení svátostí, zvláště posledního pomazání — modlitbám a vzdechům v hodině smrti, v zápasu posledním: „Nuže jdížíž, křesťanská duše, ve jmenu *Boha Otce* všemohoucího, kterýž tě stvořil, ve jmenu *Ježíše Krista, Syna Božího*, kterýž za tě trpěl a tě vykoupil, ve jmenu *Ducha sv.*, kterýž na tebe vylil milost svou, ve jmenu andělův i archandělův a všech svatých Božích: dnes dojdíž pokoje věčného a obydlí tvé budiž na svatém Sionu.“ Co si při tom všem myslím?

c) Chci ještě jedenkrát *pohlednouti zpět* na veškeru minulost — okusiti všech radostí, jichž jsem byl požil anebo jichž jsem požití mohl — zábav — přátelských schůzek — čtení — her — chci zpomenouti rovněž i všech utrpení a bolestí, jichž mi snášeti bylo — co si myslím? co mně útěchy dodává?

d) Chci představit si a pocítovati *bolesti* nemoci. — Budu schopen a duchem též hotov, vzbuditi v sobě litost — pravou a upřímnou — důvěru — odevzdati se cele vůli Boží? — Musím nyní cvičiti se — musím snažiti se, bych proniknut byl ctnostmi těmi. — Chci pocítovati zármutek rozloučení se ode všeho, co mého jest — od svého rodiště — svého domova — svého obydlí — od roucha, jež nosím; od osob, jež mi milé a drahé jsou: od zaměstnání, jež mi krátilo čas života mého a jímž jsem snad užitečným byl neb býti mohl. — Neloučí se člověk rád s tím, co za života si byl zamiloval; — chci představit si i *poslední soud*, jeho strach a hrůzu. — *Klidně* umírá, kdo v Pána doufal a na něho jedině spoléhal.

Připomínka na Rodičku Boží. — Pros za nás, za mne, nyní i v hodinu smrti, abych naučil se mysliti a živ býti jako člověk, kterýž *umře — jistě* nmře. *B. Hakl.*

Účet

v poslední den v roce.

Záse rok mi uplynul;
chci si tedy počet klásti,
jak že jsem se zachoval
k Bohu, k sobě, k lidem, k vlasti.

Zdaž jsem Bohu věren byl,
plnil což on prikazuje?

všeho pak se varoval,
což On přísně zakazuje?

Zdaž jsem víru zachoval?
podle ní se žítí snažil?
jméno Boží v počtě měl?
zdaž po Jeho stánku bažil?

Zdaž jsem čist a střídmý byl?
užíval jsem všeho měrně,
bych si zdraví zachoval?
staral o duši se věrně?

Zdaž jsem pilně pracoval?
statkův užil v šetrnosti?
cizího se netýkal?
zdaž jsem živ byl v počestnosti?

Zdaž jsem mluvil pravdu vždy?
žádnému jsem neublížil?
odpusťil jsem vinníku?
zdaž i soku dobré kýžil?

Zdaž jsem věrně pečoval
povždy o svojátka milé?
pomáhal jsem ubohým
co jen bylo v mojí síle?

Měl jsem srdce k vlasti své?
hledal národa jsem spásu?
či jsem dobra zanedbal,
nezvedal jsem pro ně hlasu?

Ach snad vina leccjaká
tíží, hyzdí srdce moje!
Popřej Pane síly mně,
napravím pak žití svoje! —

Z pol. J. B. P.

Svatá Serapia a Sabina. (Dokončení.)

Po tom soudce pln vzteku vyřkl ortel smrti nad sv. pannou, aby co zavrhovatelka císařských zákonů a o těžkém kouzelnictví usvědčena mečem odpravena byla: což se ihned vykonalo. — Šlechtice Sabina počestně pohřbila tělo v náhrobku, kterýž s bohatou úpravou dala pro sebe vystavěti. Ona od nyněška udělovala hojných milodarů, statečně setrvávajíc v křesťanské víře, kterou ji byla sv. panna Serapia vštíplila; denně docházela k nemocným a zajatým a co měla a čeho se jim nedostávalo, dávala jim s důstatek. Když po čase Hespídus představený vrchního soudce tam přibyl, učinil mu o Sabině zmínku. I byla předvolána; místodržitel oslovil ji takto: „Zdaž jsi ty Sabina, vdova po vele-

ctěném zemřelém Valentinu?“ Sabina pravila: „Jsem.“ — Místodržitel zase: „Proč jsi se tak dalece zapomněla a s křesťany sjednotila, jichž žití smrt jest, a proč spíše nemodlíš se k bůžkům, jimž i naši císařové se klanějí?“ — Sabina dí: „Děkuji našemu Pánu Ježíši Kristu, kterýžto mne hříšnici skrz sv. služebnici Serapiu mnohého neřádu i násilí ďábla zbavil, tak že nepotácím se již jako vy v modloslužebnosti.“ — Načež místodržitel: „Tak tehdy my, ano i naši císařové podle tvé řeči (tvrzení) modlíme se k ďáblům a ne k bohům?“ — Sabina odpověděla: „Kýž byste už Bohu se klaněli, jenž všecko stvořil, jehožto pokynem všecko viditelné i neviditelné ovládáno bývá, a nikoli bezsmyslným obrazům ďábla: neboť s těmi budete vy i vaši císařové někdy hořeti v pekelném ohni.“ — Místodržitel tu řekl: „U všech bohů tě zapřísahám, nebudeš-li obětovati, rozsudkem smrti odkládati nebudu, nýbrž mečem dám tě zahladiti.“ — Sabina na to: „Nesmyslný, já ďáblu, tvému pánu, obětovati nebudu, protože jsem křesťanka a Kristus můj Bůh jest, jehož ctím a jemuž sloužím.“ — Načež místodržitel vynesl nad ní rozsudek smrti: „My ustanovujeme, aby Sabina pro neposlušnost k bohům a rouhání se proti našemu pánu mečem odpravena byla a všechny její statky zabaveny a do státní pokladny odvedeny byly.“

Když ta svatá a vši úcty hodná služebnice Kristova státa jest byla, křesťané zdvihše s velikou ochotností a radostí posvátné tělo, přiložili je v její kryptě, kde před tím její učitelka ve víře, sv. Serapia položena byla.

Serapia, jak se tomu podobá, byla služkou sv. Sabiny. Sabina ale považovala svou služku za učitelku, protože skrze ni slovem a činem nejvyššího dosáhla štěstí, vedena jsouc k živoucí víře křesť. Právě proto, že Sabina od Serapie věrou a láskou rozžehla se tak jako svíce jedna druhou rozsvěcuje: seznala Sabina ten pravý poměr mezi sebou a svou služebnou, vědouc že toto děvče jest největší její dobroditelkou, ano takoruka matkou její duše. Jak ale naopak stává se v obyčejných poměrech služebných! Tu se mnohá paní domnívá, kdo ví jak vysoko že stojí nad svou služebnou, spouště se křesť. ctnosti pokory a nepovážíc, že i služka je křesťanka.

J. Dobicer.

D O P I S Y.

V Praze na štědrý den I. P. 1875.

(„Blahověst“ po 25 letech.)

Ukončující na sklonku letošního milo-

stivého roku tímto číslem a těmito řádky XXV. ročník „Blahověsta“ vzdáváme Bohu nejvyšší dobrotivému vroucí díky za všeliký pokrok v dobrém, k němuž listu tohoto jakožto nástroje a prostředníka užiti ráčil, poroučejíce milosrdenství Jeho všechny ty, kdož k tomu za těch 25 let prací i odbíráním přispívali a již v Pánu odpočívají. — Že „Blahověstem“ nemálo dobrého působeno, sezná každý, kdož a byť jen v obsahy těch 25 ročníků nahlédne a kdyby jich po ruce neměl, poví a dosvědčí mu to vděčně nejeden chrám v Praze i po vlastech, ta ona jednota, obec a rodina, spolek, pobožnost a jednotlivec. — Že mnoho jest těch, jenž bývajíce spoludělníky a odbírateli i rozšiřovateli „Blahověsta“ na věčnost nás předešli: to shledá soudný čtenář jednak v podpisech článků i ve zprávách literních a osobních všech těch předešlých ročníků, jednak poví mu to každý starší spisovatel a odbíratel. Mnoho jest jich. Ať odpočívají v pokoji! — Mnoho ale jest také spisovatelů, spoludělníků „Blahověsta“ posud na živě. Jsouť, kteří do „Blahověsta“ psáti započavše (a v něm se poněkud vycvičivše později péro své proti němu a jeho snahám obrátili na způsob maličkých, jenž do studánky házívají, z níž se byli napili. Jsouť ale také, kteří mu věrni zůstali, jimžto díky vzdávajíce přejeme, aby jim Bůh sám odplatiti ráčil. Vydavateli nelze jest jim se odměniti, ješto sám oběti přinášeje jen s těži list udržuje.

„Blahověst“ za svého 25letého vycházení přinášel věrně zprávy o blahém působení vrchního pastýře našeho J. Eminence nejdůst. pana kardinala arcibiskupa, tak že když On letos 25leté jubileum své mezi námi slavil, snadno bylo z oněch zpráv sestaviti životopis Jeho. Podán byl v den jubilejní slavnosti arcibiskupské, totiž 15. srpna t. r. v čísle 23. Na památku, že „Blahověst“ v tomto letošním milostivém roce s 25letou jubilejní slavností nejdůst. vrchního pastýře spolu slavil též upomínku 25letého trvání svého, dodáváme k výše dotčenému životopisu obrázek: „Bedřich kardinal Schwarzenberg, kníže arcibiskup Pražský“ s tím přáním, aby při vazbě dán byl v čelo tohoto ročníku jubilejního.

KRONIKA.

Z Prahy. (24. pros.) V metrop. chrámě u sv. Víta na hradě budou se dnes v noci o 11. h. u přítomnosti J. Emin. nejdůst. p. kardinala konati církevní hodinky (Matuti-

num) o Narození Páně, načež o půl noci slavná mše sv. sloužena bude (rovněž i ve všech farních a klášterních chrámech.) Na úsvitě o 7. h. bude zpívána ranní mše sv., o půl 9. h. české a v 10 h. německé kázání, načež v 11 h. J. Emin. nejdůst. p. kardinal sloužiti bude pontifikální mši sv., před níž bude průvod a oféra pro ústav chudých; odpol. o 3. h. budou tamtéž nešpory. V neděli o slavnosti sv. Štěpána bude J. Emin. nejdůst. p. kardinal sloužiti v 8 h. ráno tichou mši sv. ve farním kostele u sv. Štěpána na Novém městě, kdež téhož dne bude v 6 h. mše sv. s exhortou, v 9 h. zpívaná ranní, v 10 h. kázání, v 11 h. slavná mše sv., odpoledne o 3 h. nešpory, pak kázání a požehnání.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 26. prosince u sv. Salvatora v semináři, od 27—31. t. m. u Milosrdných sester pod Petřínem.

— Za příčinou důstojného ukončení letošního jubilejního roku či milostivého léta bude míti J. Emin. nejd. p. kardinal u sv. Víta na hradě na sv. Sylvestra 31. t. m. o 4. h. odp. slavné požehnání s „Te Deum laudamus.“ Dovídáme se, že tamtéž na nový rok v 10 h. dopoledne sám kázati bude.

— Farní chrám Páně u sv. Vojtěcha v Jirchářích byl v neděli 19. t. m. požehnan a službám Božím opět otevřen. Slavné posvěcení nového oltáře i chrámu odloženo na jaro. Nový gotický hlavní oltář postavený v presbytáři bohatě polychromovaném, mramorem dlážděném a malovanými okny opatřeném mile působí svými krásnými obrazy ze života sv. Vojtěcha, soškami sv. Václava a Ludmily a ušlechtilým slohem ornamentů. Městská rada Pražská zasluhuje díky za tuto obnovu v duchu pravého umění provedenou a dp. farář Fr. Razák vyslovil je po dokonáních obřadech v chrámu přítomným zástupcům města. Neméně umělecky proveden i nový gotický oltářík Matky Boží Zderaské v boční lodi. Po osmiměsícném tichu ozývaly se při slavných službách Božích v chrámu tom opět zvuky zpěvu posvátného, jež se svým vzorným pěveckým sborem pěstuje zde směrem rýze církevním řiditel kůru Josef Förster, druhého dne pak počaly se zde zpívati oblíbené naše staročeské zpěvy rorátní. Nové nákladné varhany postaví se na kůru až v letě a dokoná se ještě obnova dvou oltářů postranních. Náklad na obnovu obnášel letos 20.000 zl.

Z Anglicka. V Oxfordu, městě universitním, hlavním sídle protestantismu v

Anglicku byl nedávno posvěcen katolický kostel, při kteréž příležitosti měl slavnostní řeč kardinál Manning, arcibiskup Westminsterský. Tž Manning, jenž ještě před 25 lety jakožto anglikanský duchovník v protestantském kostele tam kázával za veliké pochvaly četných zástupů. Po 25 letech přišel tž Manning do Oxfordu, ale jakožto kardinál sv. Římské církve ku slavnosti posvěcení chrámu katolického.

Paběrky.

24. Aforismy.

Stýskají mnozí (úředníci, představení) na neúctu k úřadům. Ale ona pochází z neúcty k Bohu, k náboženství a všemu, co svatého. Proč se dovoluje, rouhavé knihy tisknouti a prodávati? — To ta falešná svoboda, již se lidem zaslepují oči. Neúcta k Bohu, neúcta k lidem. Komu není Bůh svat, co mu bude svato?

* * *

Cestou-li nevěry lid bude kráčet dále, dojde smutného konce. Dějepis tomu učí; postání není možné. Avšak až se bude lid bráti tato domnělá svoboda: bude lid křičeti, jako dítě, když se mu dal do ruky nůž a pak se mu zase bere. Leč musí mu i násilím vyrván býti, aby si neublížilo, aby se i na smrt neporanilo.

* * *

Víra jest světlo; avšak jako jest třeba, má-li komu světlo prospěšno býti, dvou věcí: jedné aby sám zdravé oči měl, a druhé, aby ve světle krácel, a ne schválně do tmy zalézal: tak i komu světlo víry prospěšno býti má, třeba, aby sám nejprv zdravé duchovní oko měl, t. j. rozum, předsudky nepředpojatý, a pak, aby ve světle krácel, t. j. s upřímností pravdu hledal a ne schválně do tmavých děr bludů a předsudků zalézal. —

Literární oznamovatel.

— „Časopis katolického duchovenstva.“ Svazek 6. (t. ročníku poslední) obsahuje: Památky kolleje Klementinské v Praze. — Císař František I. — V kronice: Třetí Synoda diecéšní v Budějovicích konaná r. 1875. — Akademie křesťanská v Praze. — Náboženství na gymnasiích. — Missa de Requiem et Anniversaria. V literárním oznamovateli posouzeno 18 spisů. Dále se tam nalezá zpráva o spolku sv. Josefa. Oznámení. Svazek I. na r. 1876. vyjde 19. února 1876.

— „Vlastenský slovník historický.“ Sešit 2. (Defense — Harraser), str. 81 — 160. Cena 52 kr.

— O letošním podílu členů Dědictví Svatojanského: „Leonarda Goffinea Postilla atd., díl první“ díl „Ord. list. diec. Budějovické“ v čís. 28.: „Jedna z těch knéh, kteréž největšího rozšíření v křesťanském lidu nabyly, jest bez odporu výše dotčená Postilla. Nesčíslných vydání v rozličných jazycích se dočkala výborná tato kniha. A že důstojný profesor na c. k. gymnasiu plzeňském, pan Desolda znovu knihu tuto na český jazyk vyložil, tím zajisté nejen nutné potřebě vyhověl, anobrž četné zásluhy své o literaturu národní znamenitě také rozmnožil. Díky mu! Díky ale také Dědictví Svatojanskému, kteréž knihu tu nákladem svým vydalo, a za podíl údů na běžící rok ustanovilo. Obsahuje pak tento první díl neděle a svátky Páně. Máme za to, že výklady tyto při ranních exhortách výbornou službu knězi prokázati mohou.“

— „Besedy mládeže.“ Sešit 112.: „Nevinně odsouzen.“ Povídka rodičům a mládeži. Dle pravdivých událostí vypravuje F. V. S o obrázkem, str. 87. — Sešit 113. a 114.: „Hospoda v lese Špessartském.“ Povídky a pověsti. Dle V. Hauffa mládeži vypravuje František Vlasek. S obrázkem, str. 173.

— Akciová společnost „Bohemia“ sníživši značně cenu za „Missale Romanum“ s doplňkem „Proprium bohemicum“ s 6 ocelorytinami o 246 arších in folio, nabízí jeden výstisk na psacím papíře za 8 zl. (krámská cena 12 zl.), na velinovém papíře za 10 zl. (krámská cena 14 zl.) Vazby trvalé a sličné, krásnému dílu přiměřené za 6—30 zl. jsou v zásobě aneb mohou v krátké době zhotoveny býti.

— „Nejlepší humoresky cizojazyčné.“ Pořádá redakce Humoristických listů. Svazek 2. Str. 127 za 28 kr. Tiskem a nákladem Jos. R. Vilímka. — Tamtéž vychází: „Svět v zrcadle anekdot,“ posud 7 čísel po 3 kr. co příloha „Hum. listů“, na něž se předplácí s „Anekdotami“ celoročně poštou 6 zl. 52 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zeznuli :

- p. Ant. Rudolf šl. z Ehrenwaldu, arcib. notář, tajemník vikar. Kolínského, farář v Sánech, 19. prosince (nar. v Praze 13. února 1815, vysv. 31. července 1842);
- P. Michael Beránek, ř. maltez., farář ve Wolkensteinu (diec. sv.-Hypolitské), 13. prosince (nar. v Střezmíři 1. října 1816, vysv. 27. února 1842).

Vyznamenán jest:

Mons. Karel *Jaenig*, pap. prelát a rektor ústavu del'Anima v Římě, obdržel nejvyš. rozhodnutím J. Velič. císaře pána dne 1. pros. řád železné koruny.

Ustanovení jsou:

- p. Ignác *Wildner*, admin., za faráře v Haberspirku;
 P. Erasmus Jos. *Marčan*, ř. prem. na Strahově, za real. admin. v Šárce-Nebuších;
 p. Jos. *Sýkora*, kapl. v. Nové vsi u Kolína, za administr. v Sanech;
 p. Vác. *Brzek*, kapl. v. Jesenici, na výpomoc do Červ. Újezda;
 p. Frant. *Svoboda*, kapl. v Stanovicích, za proz. kapl. do Smečna;
 p. Josef *Moc* ponechán v Starém Sedlišti, tudíž
 p. Ant. *Holeček*, neom., za kapl. do Stanovic;
 p. Matěj *Urban*, jubil. kněz, farář v Janovicích, vstoupil na stálý odpočinek;
 p. Karel *Řehák*, vikarista na Vyšehradě, byl d. 23. t. m. povýšen za doktora v theologii.

Upřádněná místa:

Hobšovice, fara patron. J. Excel. p. Jindř. hrab. Clam-Martince, od 17. prosince.

Janovice, fara patron. nábož. matice, od 22. prosince.

V biskupství Litoměřickém.

Ustanovení jsou:

- p. Jan *Čermák*, os. děkan v Týně nad Rovenskem, za děkana v Turnově;
 p. Vác. *Gaudek*, farář z Mrzlic do Merunic;
 p. Jan *Stuchlík*, kapl. za admin. v Týně n. R.;
 p. Karel *Hušák*, kapl. z Vysokého do Držkova.

Upřádněná místa:

Mrzlice, fara patron. kníž. Maurice z Lobkovic, a *Týn nad Rovenskem*, fara patron. svob. p. Lexy z Aehrenthalu, do 26. ledna 1876.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Ferd. *Hlaváč*, farář v Sedloňově, 13. prosince (nar. v Milovicích 20. února 1820, vysv. 22. července 1845).

Milodar. Pro sv. Otce: pí Marie Bosácková z Příbrami 1 zk.

S přáním všeho dobra a blaha k hodům vánočním i k novému roku činíme uctivé pozvání ku předplacení na ročník XXVI. „Blahověsta“, jehož I. číslo vyjde dne 5. ledna 1876 a jako za minulých let zasláno bude jen těm ct. čtenářům, jenž se předplatili aneb zásilku na účet si objednali. Předplácí se v expedici t. listu (v kněhkupectví B. Stýbla v Praze č. 786—II.) a sice celoročně poštou 3 zl. 50 kr., a bez pošty, když se čísla odebírají v expedici, jenom 3 zl. Z předešlých ročníků jsou posud na skladě v expedici úplné výtisky z r. 1871—1874 po 2 zl., r. 1875 však za 3 zl. Předplacení i peníze za ten onen předešlý ročník zaslati lze nejlevněji poštovní poukázkou, budiž však zřetelně na ní napsána adresa předplatitele i poslední pošta, kam se čísla zasílají mají. Kdo tomu přeje, aby „Blahověst“ se rozšířil, aueb aspoň v dosavadní způsobě udržel, račiž se přičiniti o získání nových předplatitelů.

K tomuto číslu přiložen jest:

- a) titulní obrázek,
 b) titul a obsah ročníku XXV.

Kněhkupectví B. Stýbla v Praze

přijímá předplacení na časopisy:

Cena předplatní:

Alte und neue Welt	Ročně 16 sešitů	zl.	3.84	zl.	4.64
Časopis kat. duchovenstva	" 6 "	"	3.—	"	3.20
Deutscher Hausschatz	" 18 "	"	4.32	"	5.22
Hedwigsblatt	" 12 "	"	3.40	"	4.—
Chrysologus	" 12 "	"	3.25	"	3.85
Literarischer Handweiser	" 18 čísel	"	1.70	"	2.06
Paleček	" 17 sešitů	"	5.10	"	5.95
Philothea	" 12 "	"	3.14	"	3.74
Posvátná kazatelna	" 12 "	"	4.—	"	4.—
Prediger und Katechet	" 12 "	"	3.28	"	3.88
Světlozor s premií	" 26 "	"	8.58	"	9.88
Škola a život	" 8 "	"	4 —	"	4 20
Weckstimmen	" 12 "	"	— 80	"	1.04

GTU Library

3 2400 00340 0557

